

TIHV
Türkiye İnsan Hakları Vakfı

Türkiye İnsan Hakları Raporu 2006

Ankara, Nisan 2007

Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları (47)
Yayına Hazırlayan : Dokümantasyon Merkezi

ISBN: 978-975-7217-57-2

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türkiye Medeni Yasası'na göre kurulmuş,
hükümet dışı ve bağımsız bir kuruluştur. Statüsü 30 Aralık 1990 tarihli ve
20741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

BULUŞ Tasarım ve Matbaacılık, Ankara
Tel: (312) 222 44 06 – Faks: (312) 222 44 07

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
KÜRT SORUNU	4
1 - OHAL'in Ardından Bölgede İnsan Hakları.....	25
2 - Zorunlu Göç.....	32
YAŞAM HAKKI	41
1 - Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rasgele Ateş Açma Olayları.....	59
2 - Faili Meçhul Siyasi Cinayetler.....	73
3 - Kara Mayınları.....	85
4 - Silahlı Çatışmalar.....	88
5 - Yasadışı Örgüt Saldırıları.....	118
KİŞİ GÜVENLİĞİ HAKKI	133
1 - Kayıplar.....	140
2 - Gözaltında Ölüm Olayları.....	142
3 - İşkence ve Kötü Muamele Olayları.....	146
CEZAEVLERİ VE İNSAN HAKLARI	173
1 - F-Tipi Cezaevleri ve Ölüm Orucu.....	173
2 - Cezaevi Davaları.....	180
3 - Cezaevinde Ölümler.....	190
4 - Cezaevinde Baskılar, Tedavisi Engellenen Mahkumlar.....	191
DÜŞÜNCE VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ	205
ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ	247
1 - İnsan Hakları Savunucularına Baskılar.....	247
2 - Siyasi Partiler.....	249
3 - Meslek Örgütleri ve Çalışma Yaşamı.....	254
4 - Dernek, Vakıf ve Sivil İnisiyatifler.....	256
TOPLANTI VE GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ	261
EKLER	
Ek 1 - TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Hakkari Şemdinli İnceleme Raporu.....	277
Ek 2 - Şemdinli İddianamesi.....	291
Ek 3 - Hrant Dink Davası Yargıtay Kararı.....	353
Ek 4 - Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.....	379
Ek 5 - İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu Kasım 2005-Ekim 2006 Raporu.....	383
Ek 6 - 20 Ekim 2000 tarihinde başlayan ölüm orucu sürecinde ölenlerin tam listesi.....	393
Ek 7 - Türk Tabipleri Birliği Heyeti'nin Tekirdağ F Tipi Cezaevi Ziyareti Raporu.....	395

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği	KDP	Kürdistan Demokrat Partisi (Kuzey Irak)
AİHM	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	KESK	Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu
AİHS	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	KHK	Kanun Hükmünde Karamame
AKP	Adalet ve Kalkınma Partisi	KONGRA-GEL	Kürdistan Halk Kongresi
AKPM	Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi	MAZLUM-DER	İnsan Hakları ve Mazlumlara İçin Dayanışma Derneği
ANAP	Anavatan Partisi	MGK	Milli Güvenlik Kurulu
AP	Avrupa Parlamentosu	MHP	Milliyetçi Hareket Partisi
BBP	Büyük Birlik Partisi	MİT	Milli İstihbarat Teşkilatı
BES	Büro Emekçileri Sendikası	MLKP	Marksist Leninist Komünist Parti
BM	Birleşmiş Milletler	MKP	Maoist Komünist Parti
BMMYK	BM Mülteciler Yüksek Komiserliği	MYK	Merkez Yürütme Kurulu
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi	OHAL	Olağanüstü Hal
ÇİK	Ceza İnfaz Kanunu	ÖDP	Özgürlük ve Dayanışma Partisi
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu	ÖTP	Özgür Toplum Partisi
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu	PKK	Kürdistan İşçi Partisi
CPT	Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi	PM	Parti Meclisi
ÇGD	ağdaş Gazeteciler Derneği	RP	Refah Partisi
HD	ağdaş Hukukçular Derneği	RTÜK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
DBP	Demokrasi ve Barış Partisi	SES	Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası
DEHAP	Demokratik Halk Partisi	SHP	Sosyal Demokrat Halkçı Parti
DETAK	Devrimci Tutsak Aileleri Birliği	SDP	Sosyalist Demokrasi Partisi
DIHA	Dicle Haber Ajansı	SİP	Sosyalist İktidar Partisi
DGM	Devlet Güvenlik Mahkemesi	SPY	Siyasi Partiler Yasası
DHKP-C	Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi	TAYAD	Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği
DİSK	Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu	TBB	Türkiye Barolar Birliği
DSP	Demokratik Sol Parti	TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
DTP	Demokratik Toplum Partisi	TCY	Türk Ceza Yasası
DYP	Doğru Yol Partisi	TGC	Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
EĞTİM-SEN	Eğitim, Bilim ve Kültür Emekçileri Sendikası	THÖD	Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği
EMEP	Emeğin Partisi	TİHV	Türkiye İnsan Hakları Vakfı
ESP	Ezilenlerin Sosyalist Platformu	TİKB	Türkiye İhtilalci Komünistler Birliği
GÖÇ-DER	Göç Edenler Sosyal Yardımlaşma ve Kültür Derneği	TİKKO	Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
HABER-SEN	Basın Yayın ve İletişim Emekçileri Sendikası	TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
HADEP	Halkın Demokrasi Partisi	TMY	Terörle Mücadele Yasası
HAK-PAR	Haklar ve Özgürlükler Partisi	TDP	Toplumcu Demokrasi Partisi
HEP	Halkın Emek Partisi	TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
HÖC	Haklar ve Özgürlükler Cephesi	TTB	Türk Tabipleri Birliği
HPG	Halk Savunma Güçleri	TUHAD	Tutuklu ve Hükümlü Aileleriyle Yardımlaşma Derneği
HRW	Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme Örgütü)	TUYAB	Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği
İHD	İnsan Hakları Derneği	TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü	TÜM-YARGI-SEN	Tüm Yargı ve İnfaz Kurumları Çalışanları Sendikası
İP	İşçi Partisi	YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu
KADEK	Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi		

ÖNSÖZ

Türkiye'nin insan hakları ve demokrasi alanındaki dönüşümlerinde Avrupa Birliği'nin motor gücü oluşturduğu 2005 yılının sonuna kadar genel kabul görüyordu. 2005 yılı sonunda da Türkiye'nin AB üyelik sürecinin resmen başlatılması, her iki tarafın başarısı olarak değerlendirildi. Ancak 2006 yılına gelindiğinde, bu süreç kesintiye uğradı. 11 Aralık 2006 tarihinde AB Komisyonu'nun tavsiyesiyle görüşmelerdeki sekiz başlık, askıya alındı. Buna gerekçe olarak da Kıbrıs'ta limanların kullanıma açılmaması ve Türkiye'nin Ankara Protokolü'ne uymadığı gösterildi.

Daha önce TİHV'nin de aralarında bulunduğu insan hakları örgütlerinin AB'nin değişik düzeydeki temsilcileriyle yaptığı görüşmelerde AB tarafının dile getirdiği eleştiriler, ağırlıklı olarak uygulamalara yönelik olmuştu. AB temsilcileri, yapılan yasal düzenlemeleri, memnuniyetle karşıyorlardı. Bizler ise yapılan reformların özüne dair ciddi eleştirilerimizi dile getiriyor, hükümetlerin kapsamlı ve gerçek bir demokratikleşme iradesi göstermediklerinin altını çiziyorduk. AB tarafını da demokratikleşme sorunlarını, gündemlerinin alt sıralarına aldıkları gerekçesiyle eleştiriyorduk. Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinin uzun ve ucu açık olmasının geniş toplum kesimlerinde oluşturduğu soru işaretleri, AB ile ilişkilerin en alt düzeye indirilmesi ile daha da derinleşti. Bu süreçte zaten yükselişte olan milliyetçi akımlar güçlendi, AB karşıtlığı yaygınlaştı, insan hakları savunucuları ile resmi görüşlere muhalif olan kişi ve kuruluşlar hedef haline geldi. Varlıkları öteden beri bilinen milliyetçi kadrolar ve bunların çeteleri şiddet eylemleri gerçekleştirdiler. Bu gelişmeler ışığında, AB'nin halen BM ortamında görüşülmekte olan Kıbrıs sorununu iç sorun haline getirmesini önemli bir yanlışlık olarak değerlendiriyoruz.

2007 yılının Mayıs ayında yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimleri ve ardından yapılacak genel seçimler, geçtiğimiz dönemden başlayarak Türk siyasi hayatında önemli tartışmalara neden oldu. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı'na aday olabileceği kendilerini laik olarak tanımlayan kesimlerle siyasi İslamcılar arasındaki gerginliği daha da artırdı.

PKK'nın Irak'taki varlığının Türkiye'ye yönelik terör ve güvenlik tehdidi oluşturduğu tartışmaları da gündemin üst sıralarında yer aldı. TSK'nin bu nedenle Kuzey Irak'a müdahale etme olasılığına karşı ABD tarafından geliştirilen ve kabul gören "ABD, Irak ve Türkiye hükümetlerinin tayin ettikleri birer temsilciden oluşan bir komisyon çözüm bulsun" önerisi, 2006 yılında hayata geçirildi. İlişkiler, tarafların başlangıçta yaptıkları açıklamalarla gergin başladı. Ancak daha sonraları yapılan ortak çalışmalarla birlikte bu hava da ortadan kalktı.

Kerkük'te yapılacak referanduma kısa bir süre kalması, Kürt nüfusun kente yönelik göçünün yoğunluk ve hız kazanmış olması, iç savaşın Irak'ı parçalanmaya sürüklemesi olasılığı, Türkiye siyasi yaşamında ağırlıklı bir yer tuttu. Böylesi bir tartışma ortamında Türkiye'nin bölgedeki ve dünyadaki konumuna ve rolüne dair senaryolar geliştirildi. Irak'tan ayrılmış ya da federatif bir Kürdistan devletinin kurulması, Kerkük'ün Kürt egemenliğine girmesi gibi gelişmelerin Türkiye tarafından kabul edilmeyeceği, sivil ve askeri yetkililerce açıkça açıklanmıştır. Bu kararlılık gösterisi, Türkiye ve Irak merkezi yönetimi ile Kuzey Irak Kürt yönetimi arasında gerilimli bir tartışma yaratmıştır.

Genelkurmay Başkanı Org. Yaşar Büyükanıt'ın, 10 Kasım 2006 tarihinde katıldığı bir resepsiyonda kendisine yöneltilen bir soru üzerine verdiği "Terör sorunu, Türkiye'de insan hakları ve azınlık haklarına indirgenerek, çok uluslu zemine çekilmek isteniyor. Hiç kimse terörden bahsetmiyor, insan hakları ve azınlıklardan bahsediyor ve çok uluslu zemine taşıyor. Eğer bu çok uluslu zemine taşınırsa Osmanlı dönemine gideriz" yanıtı hafızalardan silinmedi. Genelkurmay Başkanı'nın bu açıklamalarında, Türkiye'nin insan hakları ve azınlık sorunları üzerinden geliştirilen tartışmalarla parçalanma ortamına sürüklendiği ve bunun uluslararası bir zeminde yapıldığını ifade edilmektedir. Büyükanıt'ın bu açıklaması, insan hakları savunucuları açısından kaygı verici bir değerlendirmedir. Zira, vatan hainlerinin binlercesinin listesini hazırladıklarını açıkça beyan eden ve silah üzerine yemin ederek ölüme gidebilecekleri gibi insanları öldürebileceklerini açıklayan dernekler ya da benzer kafadaki çeteler bu açıklamalardan cesaret alabilir. Papaz Santoro'yu öldürdükten sonra "bismillah Allahu Ekber", Danıştay üyelerine silahla

saldırırken “Allah’ın askeriyiz, elçisiyiz” ve Hrant Dink’i vurduktan sonra bir “Ermeni öldürdüm”, diye bağırarak “çocuk”ların benzeri çocukları eğiterek, yeni cinayetlere hazırlayabilirler.

Devletin en yetkili mercilerinin iç ve dış düşman tehdidi altında bir Türkiye ortamı tanımlamaları ile bu tür örgütlenmelerin görülür ve tanınır hale gelmesi eş zamanlı olmuştur. Yazar Orhan Pamuk ve Prof. Baskın Oran’ın da aralarında bulunduğu aydınlarımızın aldıkları sözlü ve yazılı tehditler, muhalif düşünce sahiplerinin can güvenliklerinin risk altında bulunduğuna işaret etmektedir. Geçtiğimiz yıl yükselişe geçen çatışma ve şiddetin toplumsal ortamda etkinlik kazanması, üzerinde durulması gereken tehlikeli bir olgudur.

İşte Hrant Dink de bu ortamda 19 Ocak 2007 tarihinde öldürüldü. Hrant Dink’in ölümü, Türkiye’nin barışseverlerini, demokratlarını, insan hakları savunucularını ve insan sevgisini yüreğinden söküp atmamış insanlarımızı derinden etkiledi. İkiyüz bin insanın cenaze törenine katılarak, “Hepimiz Hrant’ız, Hepimiz Ermeniyiz” sloganları ile onu kucaklaması katillere ve onların komutanlarına çarpıcı bir yanıt oldu. Hrant Dink’in öldürüleceğine ilişkin yapılan ihbarlara rağmen emniyet teşkilatının bu konuda herhangi bir önlem almamış olmasını, cinayet kadar vahim olarak değerlendiriyoruz. Hrant, insan hakları savunucusuydu, İHD ve TİHV’nin birlikte düzenlediği yıllık insan hakları konferanslarının da katılımcısıydı. Son olarak Aralık ayında İsveç’te birlikte katıldığımız bir toplantı ve sonrasında İstanbul’da bir araya geldiğimiz görüşmelerde “Aidiyet ve Kimlik” sorunu üzerinde ortak bir çalışmayı planlıyorduk. TİHV olarak bu konudaki çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ürkek güvercinin barış ülküsünü gerçekleştirmek için çabalarımız, devam edecektir.

Kaybımız ve acımız büyük oldu. Onu unutmayacağız. ..

Geçtiğimiz dönemde, milliyetçiliğin topluma sırtına ettiği şiddet ve linç ortamının etkilerini azaltmak, toplumsal barışın zeminini onarmak, silah ve şiddet yöntemlerinin çözemediği Kürt sorununa barışçıl söylemlerle yaklaşmak amacıyla bazı girişimler gerçekleştirildi. Bir grup aydın bu konudaki kaygılarını iletmek üzere Başbakan’la bir araya geldi, “Türkiye Barışını Arıyor” başlıklı bir konferans düzenlendi. Bu görüşmenin ve Konferansın olumlu etkilerine karşın maalesef güneydoğu illerindeki operasyonlar sürdü. PKK’nin 2006 yılının Ekim ayı başında itibaren geçerli olmak üzere ilan ettiği ateşkesi, can kayıplarının azalması ve toplumdaki gerilimleri azaltması bakımından önemli bir adım olarak değerlendiriyoruz.

2006 yılında maalesef Türkiye’deki reform sürecinin AB ile müzakerelere bağlı bir ev ödevi olduğu ve demokratikleşme konusunda atılan adımların samimi olmadığına ilişkin görüşlerimizi destekleyen düzenlemeler yapıldı. Terörle Mücadele Yasası’nda yapılan yeni düzenlemelerle terör tanımı genişletildi, sanıkların müdafisi sayısı birle sınırlandı. Düzenleme ile sakıncalı bulunan müdafilerin reddedilebilmesi, sanıkla müdafisi görüşmelerinin gerekli görülmesi halinde izlenebilmesini içeren bu düzenlemelerle birlikte, ifade özgürlüğünü tehdit eden ve işkence uygulamasına zemin hazırlayan bir yasal düzenleme yeniden hayatımıza girdi.

TİHV olarak TCY’nin 301. maddesi üzerinden tartışmalar başladığında Başbakan’a bir mektup yazarak görüş ve önerilerimizi ilettik. 301. maddenin tek başına ele alınmasının yetmeyeceğini sadece TCY’de aynı amaçla kullanılacak en az 14 ayrı madde bulunduğunu, ifade özgürlüğünün Anayasal çerçevede daha kapsamlı bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini belirttik. Hazırladığımız metinlerle Türkiye’de ifade özgürlüğünün sağlanabilmesi için yapılması gereken çalışmalar ve mevcut durumla ilgili değerlendirmelerimizi kamuoyu ile paylaştık. Bu süreçte Adalet Bakanı ve Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek’in, yasa yapıcı kendileri değilmiş gibi önce sivil toplum örgütlerinden TCY’nin 301. maddesi ile ilgili değişiklik önerisi istemesi, ardından da aydınları iki yüzlü ve kemiksiz olarak nitelemesi de dikkat çekicidir.

Geldiğimiz noktada, işkencenin sayısal olarak azalmasına bakarak, Türkiye’de artık işkence sorunu olmadığına ilişkin gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde genel bir görüş oluşmuştur. Ancak biz rakamlardaki düşüşe rağmen Türkiye’de işkencenin devam ettiğini söylemeye devam ediyoruz. 2006 yılının Mart ayında Diyarbakır’da yaşanan olaylar sırasında güvenlik güçlerinin uygulamaları, bu alanda bir mesafe alınmadığını göstermektedir. Çıkan olaylarda beşi çocuk olmak üzere on beş kişi güvenlik güçleri tarafından öldürülmüştür. Ankara’dan gönderilen özel timlerin kente girişinden sonra, olayların ikinci günü, insanlar öldürülmüş, gözaltına alınmış, yoğun işkence görmüştür. Çoğu çocuk olmak üzere beşyüzün üzerinde insan güvenlik binaları içindeki spor salonunda alıkonulmuş ve sistemli işkenceye tabi tutulmuştur. Ölümün faileri yine belli değildir. 15 kişinin öldürülmesi ile ilgili nasıl bir soruşturma yürütüldüğü bilinmemektedir. Diyarbakır Barosu’nun duyurusunu yaptığı 35 işkence olayı ile ilgili soruşturmanın sonuçları bilinmemektedir. Diyarbakır’da yaşanan olaylar, toplumsal tepkileri sindirmek üzere aşırı şiddet kullanmaya hazır kuvvetlerin varlığını, istenilen yer ve zamanda görev yaptıklarını, bu görevler arasında öldürme ve işkencenin de bulunduğunu bir kez daha göstermiştir.

Geçtiğimiz yıl da güvenlik güçleri gösterilerde gözaltına almadan aşırı güç yoluyla şiddet uygulamaya devam etti. Cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülere yönelik işkence ve kötü muamele 2006 yılında da sürdü. F tipi cezaevlerinde izolasyon uygulamasında

çıkartılan genelgeye rağmen önemli bir değişiklik olmadı. Tutuklu ve hükümlülerin avukata erişme, yakınlara haber verme ve diğer hakları ile ilgili engel ve kısıtlar sürdü. İşkencenin soruşturulması ve cezalandırılmasında sorunlar devam etti. Cezasızlık devam etmektedir. İşkence ve kötü muamele suçları nedeniyle AİHM'in verdiği 750 bin YTL'lik tazminatın Hazine tarafından ödenmesi de işkencenin cezasızlığının hatta sahiplenilmesinin bir örneğidir.

Bu arada Mart ayında İHD ile birlikte "gizli anayasa" ya da "kırmızı kitap" olarak da bilinen Milli Güvenlik Siyaset Belgesi'nin (MGSB) yürütmesinin durdurulması ve iptalinin istemiyle Danıştay'a yaptığımız başvuru da milli güvenlik politikasının sivilleştirilmesi ve demokratikleştirilmesi açısından önemli bir adımdır. Ancak Danıştay'ın anayasaya uygunluk açısından incelenmesi için MGSB'nin "içeriğinin açıklanması istemi" Başbakanlık tarafından reddedildi. Danıştay daha sonra da MGSB'yi incelemeyen yürütmenin durdurulması talebimizi reddetti.

Hak ihlalleriyle ilgili rapor hazırlanmasına gerek olmayan bir Türkiye özlemimizle...

**TİHV BAŞKANI
YAVUZ ÖNEN**

KÜRT SORUNU

2006 yılında da “Kürt sorunu” Türkiye gündeminin önemli konularından biri olmaya devam etti. Irak’taki gelişmeler, özellikle Barzani’nin başkanlığında Kürdistan Bölgesel Yönetimi’nin kurulması, Kerkük’de 2006 yılında yapılacak referandum, ABD’nin tutumu ve bölgedeki güçlerle ilişkileri gibi meseleler sorunun önemini Türkiye açısından da pekiştirdi.

Bu dönemde de Türkiye’de yaşayan Kürtlerin hakları, maruz kaldıkları ayrımcılık, siyasal temsiliyetleri, yoğun olarak yaşadıkları yerlerin ekonomik olarak iyileştirilmesi gibi konularda herhangi bir adım atılmadı.

PKK’nin ateşkes ilan etmesi ve Kürt sorununun barışçıl yöntemlerle çözümüne yönelik çağrılar, TSK ve hükümetin Kürt sorununa yaklaşımında bir değişiklik yaratmadı. Sorunu sadece PKK ile ordu arasındaki bir mesele olarak görme eğilimi, 2005 yılında da devam etti.

Olağanüstü hal dönemini andıran uygulamaların sürdüğü bölgede meydana gelen olaylarda çok sayıda kişi öldü, yaralandı, gözaltına alındı ve tutuklandı.

Çatışma ortamı ve yoksulluk bölgede insan hakları ihlallerinin temel nedenleri olmaya devam etti. 38 insanın ölümüne yol açan sel felaketi bölgedeki yoksulluğu ve altyapı eksikliğini bir kez daha gözler önüne getirdi.

PKK’nin Ateşkes İlanı

Koma Komalen Kürdistan (KKK), 7-9 Ağustos günleri arasında yapılan Yürütme Konseyi toplantısından sonra, “Kürt Sorununda Demokratik Çözüm Deklarasyonu”nu açıkladı. Altı maddelik deklarasyonda aşağıdaki talepler öne sürüldü:

1- Kürt kimliğinin tanınması ve Türkiyelilik üst kimliği çatısı altında tüm kimliklerin anayasal güvenceye kavuşturulması.

2- Kürt dili ve kültürü önündeki engellerin kaldırılması, anadilde eğitim hakkının tanınması ve Kürdistan bölgesinde Türkçe’nin yanında Kürtçe’nin ikinci resmi dil olarak kabul edilmesi, bunun yanında diğer azınlıkların kültürel haklarına saygı gösterilmesi.

3- Düşünce, inanç ve ifade özgürlüğü temelinde serbest siyaset ve örgütlenme hakkının tanınması, anayasa ve

yasalarda başta cins ayrımcılığı olmak üzere, tüm toplumsal eşitsizliklerin kaldırılması.

4- Bir toplumsal uzlaşma projesiyle iki toplumun karşılıklı birbirini affederek barışı ve özgür birliği tesis etmesi amacıyla, PKK önderliği dahil tüm siyasi tutukluların serbest bırakılması, siyasal ve toplumsal yaşama katılımlarının engellenmemesi.

5- Özel savaş amacıyla Kürdistan’da bulunan güçlerin çekilmesi, köy koruculuğu sisteminin lağvedilmesi ve köylülerin köyelerine geri dönüşü için sosyal ve ekonomik projelerin geliştirilmesi.

6- Yukarıdaki maddelerin gerçekleşmesine paralel olarak gerillanın, her iki tarafın belirleyeceği bir takvim dahilinde, kademeli olarak silahlarını bırakıp yasal demokratik toplumsal yaşama katılım sürecinin başlatılması.

KKK Yürütme Konseyi Ağustos ayı sonunda yaptığı açıklamada, “Koşullar oluşturulursa Kürt sorununda silahların ortadan kaldırılmasına dönük bir süreci başlatmaya hazır olduğunu açıkladı. 1 Eylül günü, ANF’nin internet sitesinde yayınlanan açıklamada KKK, “Türkiye’deki aydınların ve sivil toplum kuruluşlarının yanısıra Irak ve Kürdistan Bölge yönetimleriyle ABD’nin de ateşkes çağrısı yaptığını” bildirdi. “ABD’nin Kürt sorununun çözümüne yönelik projelerini ortaya koymasına gerektiği” vurgulanan açıklamada “Türk devletinin saldırıları durduğu taktirde bir ateşkes ilan etmeye ve ardından da silah bırakmaya hazır oldukları” belirtildi.

HPG Savunma Komitesi Başkanı Duran Kalkan, Mayıs ayında yaptığı açıklamada 1 Haziran 2004 tarihinde ateşkes son verilmesinin “savaş kararı değil savunma kararı” olduğunu belirtti. Özgür Politika gazetesinin internet sitesinde 31 Mayıs günü yayınlanan açıklamada Duran Kalkan şunları söyledi:

“Türkiye yönetiminin dünyanın dört bir yanında PKK’yi ‘terör örgütü’ saydırtmak amacıyla diplomasi yürütmesi, İran’la gizli anlaşma yapması, Avrupa Birliği’nin, ABD’nin desteğini almak için yoğun çaba harcaması, KDP ve YNK üzerinde baskı uygulaması, herkesi topyekun savaş kapsamında PKK’yi ezme savaşına katmaya çalışmasınının, 1 Haziran atılımının yarattığı büyük siyasi düzeyi gösteriyor. (...) Karar

daha hareket tarafından tartışma aşamasındayken, anlayan ve tehlikeli gören tek gücün Amerika oldu. ABD tehlikeyi gördü ve tedbir geliştirmeye çalıştı. Provokatif, tasfiyeci eğilimi örgütleyip harekete geçirmesi, destek vermesi buradan kaynaklandı ve bunun sonucunda bu kararın 1 Eylül'de alınması engellendi. Daha sonra da kararın alınmasını engellemek için yoğun çaba içerisinde oldu. ABD kararın hemen ardından provokasyonun tasfiye edildiğini görüp, karşı taktiklerde geliştirmeye çalıştı. Örneğin 9 Haziran'da DEP milletvekilleri gündemde yokken bir sabah bırakılacakları söylendi, akşam olmadan da büyük bir gövde gösterisiyle cezaevinden salıverildiler. (...) Kürt halkı nezdinde, 1 Haziran kararını boşluğa düşürmek istediler. Türkiye bu kararı anlamadan sadece uyguladı. Daha çok Amerika zoruyla uyguladı. Türkiye'de tereddüt vardı, çok hesap etmiyorlardı. Umutları, beklentileri ve hesapları böyle bir aktif mücadelenin gelişemeyeceği yönündeydi."

Yıl içinde "ateşkes ilan edilmesi ve Kürt sorununun barışçıl yöntemlerle çözülmesi" için değişik kesimlerden çağrılar yapıldı.

13 Nisan günü Ankara'da temaslarda bulunan Almanya Yeşiller Partisi Eşbaşkanı Claudia Roth, Türkiye'de gerginlik ortamının son bulması için hem hükümetin hem de PKK'nın silah bırakmasını istedi. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış, AB Uyum Komisyonu Başkanı Yaşar Yakış, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ve Başbakan Tayyip Erdoğan'la görüşen Roth, Erdoğan'ın geçen yılki Diyarbakır ziyaretinde yaptığı Kürt sorunuyla ilgili açıklamaların büyük bir açılım olmasına karşın devamının gelmediğini ve Kürt halkına gerekli güven ortamının sağlanmadığını belirtti.

DTP'nin HPG militanlarının cenaze törenlerinden sonra başlayan ve 25 Mart günü Diyarbakır'da başlayarak bölgenin diğer illerine sıçrayan olaylara ilişkin hazırladığı raporu açıklamak için 13 Nisan günü düzenlenen basın toplantısında konuşan DTP Genel Başkan Yardımcısı Hasip Kaplan, "Bugün asıl tehlike çözümsüzlük batağına saplanan beceriksiz yönetimlerin, Kürt sorununu terör sorunu olarak, askere havale ederek, sorumluluktan kaçmalarıyla, askeri çözüm dışında sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel çözümler geliştirmemeleri, 12 Eylül askeri darbesinden bugüne 'en iyi çözüm çözümsüzlüktür' anlayışında ısrar etmeleridir" dedi.

Kaplan, alınması gereken acil önlemleri şöyle sıraladı:

- Öncelikle diyalog kanalları açılarak, silahların susması için bazı adımların atılması sağlanmalıdır. İlk adım olarak bölgedeki STK'lar, siyasi partiler, aydınlarla ve bilim çevreleri ile görüşmeler yapılmalı, ortak kararlar alınmalı yaşama geçirilmelidir.

- Devlet ve hükümetin Kürt sorununa bakış ve mevcut tespitlerinin değiştirilmesi, düzeltilmesi,değişen dünya

koşullarına göre yeniden belirlenmesi, devlet ile Kürt halkı arasında yeniden güven ortamının sağlanması gerekmektedir.

- Kürt halkının varlığını inkar eden, reddeden, yok sayan bakışların askeri çözümlerin derhal terk edilmesi gerekmektedir. Kürt halkının varlığı ve kimliği kabul edilerek pratik uygulamalarla kanıtlanmalıdır.

- Temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasında eşit, ayrımsız devlet güvencesi sağlanmalıdır.

- Bölgeye ilişkin "özel bir yaların sarılması projesi" hazırlanmalıdır.

Çeşitli sivil toplum örgütleri, sendikalar, siyasi parti, aydın, yazar, akademisyen ve savaş karşıtlarının oluşturduğu Barış İçin Demokratik Birlik İnisyatifi'nin 15 Nisan günü Ankara'da yaptığı toplantının sonuç bildirgesinde Kürt sorununun barışçıl çözümüne yönelik yapılması gereken çalışmalar şöyle sıralandı:

- Türkiye genelinde, barış çalışmalarını yürütmek üzere "Barış Girişimi" oluşturulması

- Var olan barış girişimlerinin ortaklaştırılması için görüşmeler yapılması

- Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın "Silahları bırak, masaya otur" çağrısının gerçekleşmesi için çalışmaların yapılması

- Kürt halkının dil, kültür, sosyal ve demokratik taleplerinin çözüme kavuşturulması

- "Arkadaşıma dokunma, haklarını tanı" gibi barış ve kardeşlik kampanyalarının düzenlenmesi

- Seçim barajının kaldırılarak tüm yurttaşların Meclis'te temsilinin sağlanması için çalışmalar yapılması

- Anti-demokratik uygulamalar için oluşturulmuş tüm özel birimlerin, JİTEM, koruculuk, özel tim vs. gibi kurumların kaldırılması için mücadele edilmesi

- Toplumsal barışın sağlanması için farklı kurumlarla diyaloga geçilmesi, medyadan da barışa katkı sağlanması ve siyasi genel af çağrısı yapılması

Türkiye toplantısının çağrıcıları olarak 10 kişiden oluşan Girişim Heyeti'nde yer alan isimler şöyle: Abdullah Aydın, Ali İbrahim Tutu, Aydın Çubukçu, Ayhan Bilgen, Ayla Yıldırım, Doğu Ergil, İmam Canpolat, İsmail Hakkı Tombul, Mehmet Bekaroğlu, Mehmet Cengiz Güleç, Metin Bakkalıcı, Nusret Doğruak, Ruhi Koç, Sırrı Sakık, Tayfun İşçi, Yavuz Önen, Yeşim Dormen, Yıldırım Kaya, Yusuf Alataş, Ziya Halis.

11 Haziran günü Diyarbakır'da işadami, yazar, siyasetçi, akademisyen ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin katıldığı "Kürt Sorununda Barış ve Barış Çalışmalarının Ortaklaştırılması" konulu konferans düzenlendi. Konferansa, eski DEP milletvekilleri Hatip Dicle, Orhan Doğan, Selim Sadak, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, yazar Suzan Samancı, Diyarbakır Baro Başkanı

Sezgin Tanrıku, Dicle Üniversitesi Öğretim Görevlisi Ahmet Yıldırım, İHD Güneydoğu Anadolu Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, SHP Diyarbakır İl Başkanı Seyfettin Kızıllan, Müstakil Sanayici İş Adamları Derneği (MÜSİAD) Diyarbakır Şube Başkanı Ahmet Öcal, Güneydoğu Sanayici ve İşadamları Derneği (GÜNSİAD) Başkanı Şah İsmail Bedirhanoglu, Diyarbakır Ticaret Odası Başkanı Kutbettin Arzu, Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Derneği (DİSİAD) Başkanı Raif Türk,

Prof. Dr. Zülküf Güneli, Asrın Hukuk Bürosu'ndan Avukat İrfan Dünder, yazar Altan Tan, KESK MYK üyesi Dilek Adsan, DTP yöneticisi Orhan Miroğlu ve Barış Grubu'ndan Seydi Fırat katıldı.

Yazar, öğretim üyesi, hukukçu ve sivil toplum aktivistlerinden oluşan 38 kişi Temmuz ayında ortak bir bildiri yayınlarak Kürt sorununda insani boyutun ihmal edilmemesi ve barışçıl yöntemlerle hareket edilmesi gerektiğini vurguladılar.

"Benim de meselem" başlığıyla yayımlanan bildiri şöyle:

Bu memleketin bazı köşeleri bazı köşelerinden daha az "kıymetli" değil. Türkiye'nin bir başka köşesinde yaşanan bir acı varsa, bu benim de meselem. "Orada" açılan bir yara, "burada" beni de acıtır, kanatır, sıztatır.

Hepimiz aynı gemideyiz, kadınlar, erkekler, Kürtler, Türkler, Aleviler, göçle gelenler, işsizler, gelecekte korkan gençler, büyük şehirlerin varoşlarında hakça bir yaşam kurmaya çalışanlar, azınlıklar, şiddet mağdurları ve bilmeden şiddeti besleyenler... Hepimiz aynı seferde yolculuyuz, yol arkadaşınız birbirimize... Bunu bilsek de bilmesek de.

Kemalist-dinci, Türk-Kürt gibi kategoriler etrafından kutuplaşmış bir Türkiye istemiyoruz. Kutuplaşmış bir söylemin parçaları olmayı reddediyoruz. Her türlü renk, ara tonları, köprüler ve sentezlerdir savunduğumuz...

Ortadoğu ve dünyadaki son hadiseler, hem yeni gelişmelere hem yeni sorunlara gebe. Bu tarihsel dönemeçte, kendi dinamikleriyle sorunlarını çözebilen, demokrasi ve özgürlükleri geliştirerek sosyal barış ve adaleti gerçekleştirecek ülkeler güç kazanacaklar.

Ülkemizde bu kapsamda neleri öncelikli olarak istiyoruz:

- 1- Kürt sorununa çözüm arayışları içinde, siyasi, hukuki, ekonomik, kültürel ve uluslararası boyutlar olduğunu görüyoruz. Tüm bu boyutları hesaba katmakla beraber bizler "insani boyut"un öneminin kavranılarak öne çıkarılmasını...
- 2- Ülkemizin şiddet ve terör ortamından bir daha tekrarlanmamak üzere kurtulması için silahlı siyaset olmayacağını ve hak arayışlarının tehdit ve şiddetle susturulamayacağını anlaşılmasını...
- 3- Meselenin sadakat-ihanet temelinden çıkarılmasını ve eleştirel düşünen herkesi "potansiyel iç mihrak" olarak gören "şartlanmış milliyetçi refleks"i kırılmasını...
- 4- Birbirimizin acılarına saygı duymanın, birbirimizin yasını paylaşmanın bir "toplum" olabilmek ve bu toplumda barış içinde yaşamak açısından büyük önem taşıdığını görebilmeyi...
- 5- Kalıcı bir çözümün Türkiye'nin dışından değil, içeriden, bizzat bizlerden geleceğinin ve askeri değil sivil olacağını daha iyi kavranması için adımlar atılmasını...
- 6- Kürt sorununun tek boyutlu olmadığını, çözümünün de çok aktörlü olacağını kavranmasını...
- 7- Etkileri kısıtlı kalsa da, insani duruma iyileşmesine yönelik çözüm ve girişimlerin küçümsenmemesini... Toplumsal barış için bizzat sivil toplum içinden gelecek adımlara ne denli ihtiyaç olduğunu anlaşılmasını...
- 8- Kadınların sorunlarına ayrıca eğilmenin ve bağımsız bir kadın hareketinin öneminin kavranmasını...
- 9- Zorunlu göçlerle gerek bölgedeki, gerekse batıdaki büyük şehirlere gelen Kürt ailelerin, özellikle çocukların sorunlarıyla ayrıca ilgilenmek gerektiğinin anlaşılmasını, göç mağdurlarının yeni bir yaşam kurmalarını destekleyecek politikaların ve projelerin acilen başlatılmasını...
- 10- Namus cinayetlerine karşı tüm toplumda geniş çaplı bir bilinç yükseltme kampanyasının başlatılmasını, siyasetçilerin ve karar mekanizmasındakilerin bu yönde daha somut uygulamalar geliştirmeye teşvik edilmesini...
- 11- Anadilin eğitimde kullanılmasının bölge insanı için öneminin anlaşılmasını, anlatılmasını... İki dilliliğin, çok kültürlülüğün bir hak olarak ele alınmasını...
- 12- Güneydoğu'da ismi değiştirilen köylerin eski isimlerini yeniden alabilmelerini... İnsanların çocuklarına özgürce isim verebilmelerini...
- 13- Artan kin ve nefret ve şiddet söylemlerinin cenderesinden irak ve birbirimizi dinlemeyi, anlamayı ve affedebilmeyi sağlayacak yeni bir dil geliştirmeyi...
- 14- Hepimizin eninde sonunda aynı kamusal alanı paylaştığımızı ve ortak değerlerimiz, ortak çıkarlarımız olduğunu görmeyi, gösterebilmeyi...

İmzacılar

Prof. Dr. Ahmet İnsel (Galatasaray Üniversitesi İktisat Fakültesi öğretim üyesi), Doç. Dr. Ahmet İçduygu (Koç Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü), Ali Bayramoğlu (Gazeteci-yazar), Ayşe Gül Altınay (Sabancı Üniversitesi), Ayhan Bilgen (MAZLUM-DER Başkanı), Can Pakker (TESEV Başkanı), Derya Sazak (Gazeteci-yazar, Milliyet), Ece Temelkuran (Gazeteci-yazar, Milliyet), Elif Şafak (Yazar-Bahçeşehir

Üniversitesi öğretim üyesi), Prof. Dr. Erol Katırcıoğlu (Bilgi Üniversitesi, Gazeteci), Eyüp Can (Referans Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni), Prof. Dr. Fazıl Hüsnü Erdem (Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölüm Başkanlığı), Yard. Doç. Dr. Ferhat Kentel (Bilgi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi), Prof. Dr. Fuat Keyman (Koç Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi), Prof. Dr. Gençay Gürsoy, İbrahim Betil (Toplum Gönüllüleri Vakfı Başkanı), Kutbettin Arzu (Diyarbakır Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı), Mesut Öztürk (eski Van Belediye Başkanı), Dr. Mesut Yeğen (ODTÜ Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi), Doç. Dr. Mithat Sancar (Ankara Üniversitesi, Hukuk Fakültesi), Prof. Dr. Murat Belge (Yazar-Bilgi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Başkanı), Muharrem Erbey (Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Danışmanı), Mustafa Karaalioğlu (Yeni Şafak Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni), Nebahat Akkoç (KAMER Başkanı), Necdet İpekyüz (Eski Diyarbakır Tabip Odası Başkanı), Osman Kavala (TESEV Yönetim Kurulu Üyesi), Oya Baydar (Barış Girişimi-yazar) Ömer Laçiner (Birlik Dergisi Editörü), Rojbin Tugan (Hukukçu-İnsan Hakları Aktivisti, Hakkâri), Sabih Ataç (Eski Batman Baro Başkanı), Salim Uslu (HAK - İŞ Genel Başkanı), Sedat Yurtdaş (DTP Başkan Yardımcısı-yazar), Sezgin Tanrıkulu (Diyarbakır Baro Başkanı), Şahismail Bedirhanoglu (Güneydoğu Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı), Tahir Dadak (Kalkınma Kooperatifi, Diyarbakır), Tarhan Erdem (Gazeteci-yazar), Yusuf Alataş, Zozan Özgökçe (Van Kadın Derneği Başkanı)

Eylül ayında DTP ve Abdullah Öcalan, PKK'ye ateşkes çağrısı yaptı.

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk, 11 Eylül günü Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, Tunceli Belediye Başkanı Songül Abdil, Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ile birlikte düzenlediği basın toplantısında PKK'ya ateşkes çağrısı yaptı. Türk şunları söyledi:

“Tek bir insanımızın yaşamını yitirmemesi için, halklarımızın birbirini boğazlaması değil onurlu, özgür ve eşit bir Türk-Kürt birliğinin sağlanması için, son dönemlerde yaratılmaya çalışılan Türk-Kürt çatışması ile milliyetçi ve şoven güçlerin provokasyonlarının boşa çıkarılması için, ekonomik ve sosyal kalkınma için, Kürt sorununun barışçıl, demokratik ve diyaloga dayalı çözümüne zemin hazırlanması için, özetle bu ülkede herkesin kendi diliyle, kimliğiyle, rengiyle onurlu yaşayabilmesi, gelecek kuşaklara acı ve gözyaşı değil, barış, sevgi, hoşgörü ve mutluluk yaşatılması için ateşkes çağrısında bulunuyoruz. (...) Bununla birlikte PKK'nın ateşkes ilan etmesi halinde, ateşkesin süreklilik kazanması için gerekli koşulların yaratılmasının şart olduğuna da bir o kadar inanıyoruz.

Başta TBMM ve hükümet olmak üzere, devletin ilgili kurumları ile aydınları, demokratları dahil, toplumun her kesimini sorunun çözümünde üzerine düşeni yapmaya çağırıyoruz. (...) Bu sürece ihtiyaç olduğunu anlıyoruz, hissediyoruz. Böyle bir beklenti tabanımızdan geldi. Bir pazarlıkla ortaya çıkmış değiliz.”

Abdullah Öcalan da 27 Eylül günü görüştüğü avukatları aracılığıyla PKK'ye ateşkes çağrısı yaptı. 29 Eylül günü Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan açıklamada Öcalan, özetle şunları söyledi:

“1993 yılından bu yana Kürt sorununun şiddet dışı barışçıl ve demokratik çözümüne yönelik duyulan ihtiyaca sürekli cevap olmak istedim. Bunun için bugüne kadar dört defa tek taraflı ateşkes yaptık. Ama hiçbirinden sonuç elde edemedik. On yıldan bu yana silahla, şiddetle bir noktaya kadar gidilebileceğini; bunun dışında nihai bir çözüme ulaşamayacağını, en fazla devletin yıkılabileceğini, fakat

yıkılan bu çatı altında hem bizim hem de devletin kalacağını düşünerek ateşkes süreçlerinin gereklerine inandık.”

DTP'nin ve Abdullah Öcalan'ın yaptığı ateşkes çağrılarının ardından KKK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan, Kongra-Gel Başkanlık Divanı üyesi Ronahi Serhat ve KKK Meşru Savunma Komite üyesi Koçer Zagros 30 Eylül günü Kuzey Irak'taki Kandil dağında düzenledikleri basın toplantısında, “1 Ekim gününden geçerli olmak üzere ateşkes ilan ettiklerini” açıkladılar. Karayılan, basın toplantısında şunları söyledi:

“Atılacak adımlara ve gelişmelere bağlı olarak bu ateşkes süreci devam edecektir. Güçlerimizin üzerine imha amaçlı gelinmedikçe kesinlikle silah kullanılmayacaktır ama imha amaçlı saldırı karşısında güçlerimiz kendilerini her biçimde savunacaklardır. Bu karara göre HPG Komuta Konseyi, tüm güçlerinin mevcut eylemsel pozisyonunu, hareket tarzını ve planlamalarını ateşkes durumuna göre yeniden düzenleyecektir. Tüm kadro, örgüt ve kurumlarının hedefi, ateşkes sürecinin başarısı olacak ve siyasal-örgütsel-eylemsel çalışma planlamaları buna göre yeniden düzenlenecektir. Bu süreç boyunca HPG güçlerinin lojistik ihtiyaçları ve tedbir amaçlı doğal hareketlilikleri dışında askeri amaçlı herhangi bir hareketliliği olmayacaktır. KKK sistemine bağlı olan tüm güçler için bu karar bağlayıcıdır. Hiç kimse zorlayıcı bir tutum içine girmeyecek, her güç sürecin başarısı için çaba içinde olacaktır. Sistemimizin dışında olup, Kürt ulusu adına hareket ettiğini iddia eden, özellikle önderliğimize bağlı olduğunu söyleyip, kendini sistemimizin dışında tutan silahlı güçlerin de, önderliğimizin çağrısına uygun bir tutum ve duruş içinde olması gerekmektedir. Bu çağrımıza uymayıp, halkımızın özgürlük davasına ve çıkarlarına zarar verenlere karşı hareketimizin ulusal düzeyde tavır alacağı bilinmelidir.”

Murat Karayılan, Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani ve Güney Kürdistan Bölge Başkanı Mesut Barzani'ye de arabolucu olma çağrısında bulundu.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, 2 Ekim günü Harp Akademileri'nin yeni öğretim yılının açılışında

yaptığı konuşmada, “PKK sözde ateşkes ilan etti. PKK için tek çare silahını kayıtsız şartsız bırakıp Türk adaletine sığınmaktır” dedi. Büyükanıt konuşmasında ateşkesle ilişkin şunları söyledi:

“Dikkatlerinize sunmak istediğim konu, bir süreden beri devam eden ve adına da, sanki çatışan iki ülke varmış gibi, ateşkes denen bir sürecin başlatılmış olmasıdır. Bu evvela yurt içinde çeşitli şahıs, kuruluş ve gruplarca gündeme taşındı, bilahare Avrupa Parlamentosu’nun bazı üyelerinden ve bazı devletlerden benzer çağrılar yapıldı. Geçtiğimiz hafta da Irak Devleti, terör örgütünü ateşkes yapmaya ikna ettiklerini açıkladı. Dün de terör örgütü, sözde, ateşkes ilan etmiştir. Buraya kadar arz ettiklerim bu konunun ne kadar geniş çaplı bir kurgu içinde ele alındığını göstermektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri silahlı tek terörist kalmayınca kadar terörle mücadelesini sürdüreceğini ilan etmiştir. Bu tutumumuzda değişiklik yoktur. Terör örgütü için tek çare silahını kayıtsız şartsız bırakıp Türk adaletine sığınmaktır. Geçmişte yaşananlar, bunun dışında bir çözümün mümkün olmadığını göstermiş, terör örgütünün dilediği anda tekrar silaha sarıldığı hatta birtakım isteklerinin karşılanması için devletle pazarlık yapmaya, muhafaza ettiği silahlarla devlete baskıya tevessül ettiği görülmüştür.”

DYP Genel Başkanı Mehmet Ağar’ın Ekim ayında yaptığı bir konuşmada, söylediği “Dağda eli silah tutacağına, düz ovada siyaset yapsınlar” sözü de DTP’de olumlu bir yankı bulurken hükümette, Genelkurmay Başkanlığı’nda, CHP ve MHP gibi çeşitli siyasi partilerde sert tepkilere yol açtı.

Ağar’ın bu sözlerine ilişkin Yaşar Büyükanıt, “Bu bir genel af çağrısıdır. Şiddetle kınıyorum. Dağdan inen insan nasıl siyaset yapacak ki” dedi.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da, 15 Ekim günü gazeteci Uğur Dündar’a yaptığı açıklamada şunları söyledi:

“Bir defa AKP iktidarının gündeminde bir af kesinlikle yoktur, bunu söyledim. Yani vatandaşın babası ölmüş, anası ölmüş, yavrusu ölmüş, kardeşi ölmüş. Bunu yapanı bir defa affetme yetkimiz bizim kesinlikle zaten yoktur. Meclis grubu itibarı ile yasama organının içerisinde ağırlıklı bulunan bir partinin genel başkanı olarak, bizim düşüncemiz bu. Ben öyle zannediyorum ki şu anda parlamentodaki ana muhalefet de, diğer muhalefet de, bu noktada bizden farklı düşünmüyor. Burada adeta konsensüs var.”

Erdoğan, Büyükanıt’ın “Dağda tek bir terörist kalmayınca kadar silahlı mücadele devam edecek” sözlerini şöyle değerlendirdi:

“Bu çok iddialı bir ifade. Bu konuda bütün enstrümanlarını kullanmak başka bir şeydir, operasyonel olarak vazife sürdürmek başka bir şeydir. Son bir kişi kalana kadar bu işi sürdüreceğiz ifadesi, çok başka bir şeydir. Bunu dünyada kimse halledememiş ki, biz halledelim. Ha, siner veya pasif

duruma geçebilir ama bitmez. Burada Sayın Mehmet Ağar’ın yaklaşımını ben negatif bir yaklaşım olarak görmüyorum. Orada pozitif bir yaklaşım var. Yani ben, Sayın Ağar’ın bunu iyi niyetle söylediğine inanıyorum. Nedir o? Silaha karışmamış, bu tür olayların içerisine girmemiş, katil değil, böyle bir şey yok. Yapacaksan gel siyaset yap. Yani bir idealin varsa, gel siyaset yap, diyor.”

Hükümet Sözcüsü ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek ise “Bizim gündemimizde af yok. Bana soruyorsanız, ben hiçbir zaman aflardan yana olmadım. Olmayan bir şeyi gündeme taşırsak, terörle mücadele eden insanların da elini ayağını soğutmuş oluruz, morallerini bozmuş oluruz” dedi.

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ise “Türkiye’yi bölme mücadelesi götürülenlerin meşrulaştırılması ve genel affa kavuşturulması doğrultusunda son zamanlarda canlandırılan çabaların bir parçası olmayacağız” dedi.

Ekim ayı başında TSK, ateşkesden sonra militanların Türkiye’ye sızmasını engellemek için Şırnak- Hakkari- Siirt ve Bingöl bölgesinde operasyon başlattı.

HPG tarafından Kasım ayında yapılan açıklamada, Ekim ayında 42 operasyon düzenlendiğini, çıkan çatışmalarda 12 asker ve 8 militanın öldüğü belirtildi.

Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele ve Harekât (TEMÜH) Daire Başkanlığı’nın Aralık ayında açıkladığı verilerine göre ise PKK, Ekim ve Kasım aylarında güvenlik güçlerine karşı 10 bombalı ve sekiz silahlı olmak üzere 72 eylem düzenledi.

KKK Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan’ın, 24 Kasım günü ANF’nin internet sitesinde yayınlanan “ateşkesle rağmen artan operasyonlar, Öcalan’a yönelik uygulamalar ve Türkiye politikasında yaşanan gelişmeleri” değerlendirdiği açıklamasında, “ateşkesin gözden geçirilebileceği” ifadesi yer aldı:

“Bunların yapmak istediği bizim ateşkesi bozmamızdır. Ateşkes artık bozulmaz, olacak olan kopma olur. Uluslararası ve bölgesel koşullar bilinmektedir. Kürt sorunu dünyanın gündemindedir ve bu koşullarda bizim halk ve hareket olarak farklı seçenek imkanlarımızın olduğu bilinmektedir.

Halkların birliğine ve kardeşliğine duyduğumuz saygı, inanç ve Önderliğimize olan bağlılığımızdan ötürü böyle bir çizgiyi stratejik düzeyde esas aldığımız unutulmamalıdır. Fakat adeta bizi bin pişman edecek tarzda yaklaşılır ve bunda ısrar edilirse bunu yeniden gözden geçirmek zorunda kalacağımız açıktır.”

Ateşkesin ilanından sonra DTP, “ateşkesin kalıcı barışa dönüştürülmesi” amacıyla çeşitli girişimlerde bulundu. 7-9 Ekim günlerinde DTP Genel Merkezi’nde il başkanları, Parti Meclisi ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleriyle yapılan

toplantının sonuç bildirgesini açıklayan DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk, KKK'nin ilan ettiği ateşkesten sonra kalıcı barışın geliştirilmesi için parti olarak çeşitli parti, sivil toplum örgütü ve medya ile AB, ABD ve Irak'ta girişimlerde bulunacaklarını söyledi.

Tuğluk, DTP'nin aldığı kararları şöyle sıraladı:

- * Barış konferanslarının geliştirilmesi, bu yönde başlatılmış çalışmalar güç ve destek verilmesi.
- * Sürece uygun toplantı, miting sivil eylemlilikler geliştirilmesi. Barış süreci için kültür-sanat etkinliklerinin geliştirilmesi.
- * Ateşkesi izlemek, ateşkese zarar verecek etkinlik ve eylemler karşısında tavır geliştirilmesi.
- * Diyalog grupları oluşturularak, siyasi partiler, siyasi şahsiyetler ve sivil toplum temsilcileri ile temaslara yoğunlaştırılması.
- * Farklı düşüncedeki Kürt parti ve şahsiyetleri ile görüşme, birlikte çalışma olanaklarının geliştirilmesi.

* Türkiye barış ve demokrasi güçleriyle demokratik ittifakın geliştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapılması.

* Medya temsilcileri ile temaslara sıklaştırılması.

* Seçilmiş yerel yöneticilerin barış sürecine katkılarının artırılması.

* Meclis Başkanı, iktidar ve muhalefet partileri ile sorunun çözümüne katkı sunacak diğer siyasi çevrelerle görüşmeler yapılması.

Bu kampanya çerçevesinde Ekim ayında 3 bine yakın sivil toplum örgütüne ateşkese destek verilmesi için mektup gönderen DTP, Türkiye'de ve Türkiye dışında çok sayıda kişi ve kurumla görüşmeler yaptı.

Diyarbakır'dan "ateşkesin kalıcı barışa dönüşmesi" talebiyle Ankara'ya gitmek üzere 17 Aralık günü "Barış Yürüyüşü" başlatan DTP'li 56 belediye başkanı, belediye meclisi ve il genel meclisi üyelerinin Şanlıurfa'ya ve Adana'ya girişleri engellendi. DTP'lilerin, Güneydoğu'dan göç edenlerin yaşadığı mahallelere gitmesine izin verilmedi.

Kürt meselesi yeni sarsıntılara gebe - Murat Yetkin (Radikal/26 Aralık 2006)

Irak Kürtleri Kerkük gerilimine girdi. DTP Diyarbakır'da zemin kaybediyor

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk, partisinin 24 Aralık'ta yapılan merkez ilçe kongresinde 'Diyarbakır halkının' önemli bir kampanyanın başlangıcında kendilerini 'yalnız bıraktığından' yakındı. Ajans haberlerine göre Türk, geçtiğimiz hafta 'Ankara'ya yürüyüş' adı altında yapılan ve temel olarak PKK ateşkesinin devamını sağlama girişimini Meclis'e taşıma çabasından söz etmiş. Meclis Başkanı Bülent Arınç'tan randevu alınamayıp kalan girişim için şunları söylemiş: "Diyarbakır'dan Ankara'ya giderken hayal kırıklığı yaşadık. Diyarbakır'da halk bizi yalnız bıraktı. Kendimizi halka talimat veren bir konumda görmemeliyiz. Kendimizi gözden geçirmemiz gerekiyor. Geçmişte yaptığımız yanlışlardan dolayı özür diliyoruz."

Türk'ün hangi hatadan, yanlıştan ötürü özür dilediği belli değil.

Ancak Kürt siyasetinde, bölgesel planda etkili isimlerden biri olan Haşim Haşimi'ye göre, nedeni belli: "Yeterince kapsayıcı olamıyorlar. Kürt halkının çoğunluğu muhafazakârdır, dindardır. Siyasetin tek boyuta indirgenmesine, özellikle de Irak'ta, bölgede mevcut gelişmelerin de etkisiyle ilgisini kaybediyor."

Daha çok DTP'lilerin desteğiyle ocak ayı başında Ankara'da toplanacak bir konferansın duyurusunun 20 Aralık'ta yapılmasından bir gün önce, Kürt siyasetinin bir başka etkin ve geleneksel Kürt hareketi Barzani ile hısımlığını reddetmemiş ismi Şerafettin Elçi, Katılımcı Demokrasi Partisi adıyla, silahlı mücadeleyi reddeden, ama federasyon talep eden bir partinin diekçesini İçişleri Bakanlığı'na verdi. Tıpkı Abdülmelik Fırat'ın Hak-Par'ı gibi, o da PKK çizgisinin dışında kalan ve dışına çıkan Kürt kökenli seçmenin desteğine talip. Sosyal olarak dindar ve muhafazakâr, ekonomik olarak liberal bir seçmen profili hedefledikleri.

DYP Genel Başkanı Mehmet Ağar'ın "düz ova" siyasetiyle sınırlı Türkiye tarafında tablonun karmaşıklığını tamamlıyor. Ağar bu siyasetiyle belki Güneydoğu'daki partisinin geleneksel oy tabanı olan belirli aşiretlerin desteğini garantileyebilir.

Ama onun dışında, bütün bu tablonun gösterdiği bir şey var: Doğu ve Güneydoğu'da, bir önceki seçimleri DTP'nin aldığı merkezlerde oylar muhafazakâr partilere yönelebilir. İddialı konuşalım, DTP Diyarbakır Belediyesi'ni dahi yitirebilir. İddialı konuşmaya devam edelim, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın "Kürt sorunu" söyleminin devamını getirmemesine ve seçimden önce getirmeyecek olmasına karşın ibre AK Parti'yi gösterebilir. Bu sancısız ve kolay bir süreç olmaz.

Çünkü bütün bu süreci asıl belirleyecek olan, Haşimi'nin doğru olarak işaret ettiği gibi, Irak'taki gelişmeler olacak. Nedenleri sıralayalım:

1- ABD, Irak'ta büyük resme bakıp Şii ve Sünnilerle anlaşma olmadan bataktan çıkamayacağını görmeye başladı. İşgalin tek yerli işbirlikçileri olan Irak Kürtlerinde, özellikle Irak Çalışma Grubu raporu ardından ortaya çıkan rahatsızlık bunu gösteriyor. ABD'nin yangında ilk kurtarılabilecekler listesinde Kürtlerin yerini, kendi itibarları aldı.

2- Kerkük'ün statüsü konusunda 2007 sonunda yapılması gereken referandumun ertelenme ihtimali arttıkça, özellikle Mesud Barzani liderliğindeki KDP'de endişe artıyor. Barzani, daha fazla almayı sürdürmedikçe, elindekileri kaybetme telaşına düştü. Bu telaş ona daha çok hata yaptırıp, Şii ve Sünni Arapların düşmanlığını artırabilir.

3- ABD, bütün sert söyleme ve İsrail'in taleplerine karşın, nükleer program konusunda İran'la işi sınıra getirmeyeceği işaretleri vermeye başladı. Irak'taki prestiji için Şiilere, İran'a ihtiyacı var. İran da, tıpkı Türkiye gibi Kerkük ve Kürdistan konusunda Barzani'ye karşı.

5- Kürt bölgesinde ayyuka çıkan yolsuzluklar ve Barzani'nin istiklali, işgal güçlerinin korumasında aradığının ortaya çıkması, gelen bütün işaretlere göre, Irak Kürt bölgesinde İslamcı, öyle olmasa bile dindar-muhafazakâr hareketlere kaymayı başlatmış bulunuyor.

4- KDP, öncelikler listesinde kendi varlığını korumayı öne çıkardıkça, Irak'taki PKK varlığı daha çok pazarlık malzemesi haline geliyor. Özellikle de Türkiye, Irak sınırına yığıldığı 250 bin kişilik gücüyle artık ABD ile sınır ötesine hangi koşullarda kalkışmayacağını konuşmaya başlamışken.

Evet, Kürt meselesi yeni sarsıntılara gebe.

Yıl içinde gündemin önemli bir maddesi de "PKK'nin Irak'taki varlığının Türkiye'ye yönelik güvenlik ve terör tehdidi oluşturması" oldu. TSK'nin Kuzey Irak'a bu nedenle müdahale etme olasılığına karşı ABD tarafından "Terörle Mücadele Koordinatörlüğü" önerisi getirildi. Bu çerçevede ABD'nin, eski NATO Başkomutanı emekli Orgeneral Joseph Ralston'u Ağustos ayında "Terörle Mücadele Koordinatörü" olarak atamasından sonra Türkiye de Eylül ayında koordinatörlüğe emekli Orgeneral Edip Başer'i atadı. Türkiye ve ABD'nin ardından Irak da Eylül ayı sonunda "Terörle mücadele" için özel temsilci olarak Devlet Bakanı Sirvan El Vaili'yi atadı.

Başer, Başbakanlık Terörle Mücadele Yüksek Kurulu üyesi ve Terörle Mücadele Özel Temsilcisi sıfatıyla 13 Eylül ve 12 Ekim günlerinde Ankara'da Ralston ile görüştü. 13 Eylül günü yapılan görüşmede Ralston, "PKK ile mücadelede tüm seçeneklerin masada" ama "askeri mücadelenin son seçenek" olduğunu söyledi. 11 Ekim günü Abdullah Gül ile görüşmesinin ardından Edip Başer ile ortak bir basın

toplantısı düzenleyen Ralston, PKK'nin ilan ettiği ateşkesin ilk adım olarak yararlı bir gelişme olduğunu fakat tek başına sorunun çözümü için yeterli olmadığını belirtti. Ralston'un, temasları sırasında, ABD'nin olası sınır ötesi operasyona sıcak bakmadığını Ankara'ya bir kez daha ilettiği bildirildi.

Edip Başer, Ekim ayında yaptığı bir açıklamada ABD ve Irak'ın atadığı temsilcilerle birlikte yürüttüğü çalışmadan kimsenin kısa vadede sonuç beklememesi gerektiğini söyledi.

Kasım ayında Türkiye'ye gelen Irak Başbakanı Nuri El Maliki, Irak İç Güvenlik Bakanı ve Terörle Mücadele Koordinatörü Sirvan El Vaili, Edip Başer ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'la görüştü. Sirvan El Vaili yaptığı açıklamada, Edip Başer'in kendisine PKK'nin Kuzey Irak'taki lider kadrosunun listesini vererek iadelerini istediğini açıkladı. 16 Kasım günü Milliyet gazetesinde çıkan haberde, Vaili'nin PKK'ye yönelik askeri bir operasyona sıcak bakmadığı, Mahmur kampını PKK güçlerinden temizlemenin öncelikli hedefleri olduğunu söylediği bildirildi.

Kuzey Irak Temmuzda vuruldu - Murat Yetkin (Radikal/15 Kasım 2006)

Başbakan'ın 'PKK'yı bitirmek için ne gerekiyorsa yapın' demesinin ardından Kuzey Irak'ta PKK'nin bulunduğu köylere topçu ateşi ve özel kuvvet operasyonları başladı

İşin ciddiyetini gören Kürt liderler PKK'ya baskı yapmaya başladı. ABD ve Türkiye PKK ile mücadele için özel temsilci atadı. Ancak iki temsilcinin de birer şartı vardı...

Hükümetin, PKK ile mücadele konusunda askere siyasi direktif verme noktasına gelmesinin 17 Temmuz'daki Bakanlar Kurulu sonrasında ilan edilmesi, Washington'da yankılandı. Bir gün önce TOBB'da 'Türkiye'nin yanındayız, ama Kuzey Irak'ta tek başına hareket etmemeli' anlamında konuşan ABD'nin Ankara Büyükelçisi Ross Wilson, NTV canlı yayınına çıktı ve daha ayrıntılı olarak şu mesajı verdi: Türkiye'nin Kuzey Irak'taki PKK varlığına karşı tek taraflı bir operasyon düzenlemesi soruna kesin çözüm olmayacaktı. PKK ile mücadele işbirliği içinde yapılmalıydı ve ABD de bu kapsamda daha aktif çalışacaktı.

Bu açıklama gazeteciler tarafından Başbakan Tayyip Erdoğan'a sorulunca, tepkisi sert oldu: Türkiye'nin sınır ötesi operasyona karar vermesi ABD Büyükelçisi'nin değil, Türkiye'deki kurumların bileceği bir iştir.

Aynı gün Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, Londra'da İngiltere Dışişleri Bakanı Margaret Backett ile görüştü. Yapılan açıklama, Ortadoğu'daki İsrail-Filistin-Lübnan çatışmasının görüşüldüğü idi. Bununla birlikte, aynı gün İngiltere hükümeti PKK, KADEK ve TAK'ın 'terörist gruplar' ilan edildiğini ve üyeleri için yakalama kararı çıkarıldığını duyurdu. ABD'nin tek stratejik müttefiki İngiltere, yıllar sonra gelen önemli bir kararı, kritik bir aşamada alıyordu.

Ancak Atlantik Okyanusu'nun öte yanından gelen mesajlar hâlâ Türkiye'nin istediği gibi değildi. 19 Temmuz'da basın toplantısında konuşan ABD Dışişleri Sözcüsü Sean Mc Cormack, PKK'nin Irak'tan Türkiye'ye düzenlediği saldırılara karşılık Türkiye'nin sınır ötesi operasyon düzenlemesi halinde ABD'nin ne yapacağı yolunda bir soruya şu karşılığı verdi: "Bunun geçmişte de desteklediğimiz bir şey olduğuna inanmıyorum. Desteklediğimiz, Irak'ta çokuluslu güçlerle Irak hükümetinin bir araya gelerek istihbarat değişiminde bulunması ve Türk halkına yönelik bu terör tehdidini birlikte karşılık vermeye çalışmasıdır."

Oysa ortada kendini dahi koruyamaz durumda bir Irak hükümeti vardı ve bu durum Irak hükümetince de dile getiriliyordu.

Gül, 20 Temmuz'da Financial Times'a durumu açıkça anlatıyordu: "İrak'ın PKK konusunda Türkiye ile işbirliğinden çekinmemesi gerekir. Eğer onlar durduramazlarsa, biz harekete geçmek zorunda kalacağız."

Bu açıklama, Bakanlar Kurulu'nun 17 Temmuz'da açıkladığı askere siyasi direktifin, artık yazılı halde de mevcut olduğunun işaret sayılabilir miydi? Yanıtını, Dışişleri Sözcüsü Büyükelçi Namık Tan'ın 21 Temmuz'daki basın toplantısında bulmak mümkündür: "Türkiye ulusal güvenliği söz konusu olduğunda gerekli gördüğü her türlü tedbiri ilgili tüm kuruluşlarla istişare ve işbirliği çerçevesinde almaya hazır ve muktedirdir. Bu husus da en üst seviyede ve ilgili siyasi kişilerce açıklanmıştır. Bu konuda siyasi irade mevcuttur; ilgili kurumlara gerekli direktifler verilmiştir. Bu konunun istihbarat, planlama, zamanlama gibi teknik boyutları mevcuttur. Biz ilgili kurumlarımızla bilistişare, güvenliğimiz için her türlü tedbiri zamanlıca almak üzere elimizden gelen her türlü gayreti gösteriyoruz. Bundan halkımız emin ve müsterih olmalıdır."

Dışişleri sözcüsünün askeri müdahaleye dair konularda bu kadar ayrıntılı ve net açıklama yapması, açıkçası 'Harekete geçmiyorsanız, biz geçmeye hazırız' demektir.

22 Temmuz'da, Başbakanlık Basın Merkezi'nden gelen açıklamaya göre, ABD Başkanı Bush, Erdoğan'ı arayarak PKK için konuşmuştu. Buna göre Bush, durumun aciliyetini anladığını, Türkiye ile bu konuda daha aktif işbirliği yapılacağını ve bu mesajın Irak hükümetine de iletileceği söylemişti. Aynı gün ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice da Gül'ü aramış ve 'Ne gerekiyorsa yapmakta kararlı olduklarını' söylemişti.

ABD, bir anlamda Türkiye'ye, "İrak'a girersen durum hepimiz açıdan daha içinden çıkılmaz hal alacak. Ciddiyetini anladım, gereğini yapacağım" diyordu. Türkiye bu mesaj sonrasında Irak'a kapsamlı bir askeri harekâta kalkışmadı. Ancak birdenbire Irak tarafından sınır ihlali ve Kürt bölgesinde Türk askeri hareketliliği şikâyetleri artmaya başladı. Irak hükümeti bu 'ihalleri' notlar halinde Türkiye'ye aktardı.

Operasyonlar yalanlanıyor

Bu şikâyetler arasında, örneğin Ağustos başında Barzani bölgesinde PKK'nın üslendiği bazı köylere açılan uzun menzilli topçu ateşi, F-16 uçuşları ve özel kuvvet operasyonları vardı. Bu operasyonların bir kısmı, başta Kürt yayın organları olmak üzere dış medyada haber oldu ve Türk makamları tarafından yalanlandı. Operasyonlar örtülüydü ve ne kadar resmen yalanlansa da ilgili herkes neler olduğunun farkındaydı.

Durum, Irak Kürtlerinin PKK'yı sıkıştırmaya başlamasına yetecek kadar ciddileşmişti. Talabani, 2 Ağustos'ta Bağdat'taki PKK bürolarının kapatılması talimatı verdiğini açıkladı. Irak Başbakanı Nuri El Maliki, 11 Ağustos'ta Erdoğan'ı telefonla arayarak bu durumu teyit etmişti. Kürt Bölgesi Başbakanı Neçirvan Barzani, PKK yöneticisi Murat Karayılan ile görüşerek topraklarından Türkiye'ye saldırı düzenlememelerini istedi. PKK'nın ilerleyen tarihlerdeki 'ateşi kestiğini' söylemesi bu baskıların sonucuydu.

Büyükanit'in Genelkurmay Başkanlığı'nı Hilmi Özkök'ten devraldığı 28 Ağustos günü öğleden sonra ise Washington'dan bir haber geldi. Daha önce NATO'nun Avrupa Kuvvetleri Başkomutanlığı'nı da yapan emekli orgeneral Joseph Ralston, 'PKK terörizmiyle mücadele koordinasyonu için özel temsilci' atanmıştı. Atamanın, özellikle Türk ve ABD askeri ve takiben diplomatik makamları arasında bir dizi temastan sonra yapıldığı anlaşılıyordu. Ralston'un ismi birkaç gün önceden medyaya sızdırılmıştı.

Bazı ABD kaynaklarına göre, Ralston görevi bir koşulla kabul etmişti: Kendisi en üst düzeylere yükselmiş ve Türkleri tanıyan bir askerdi. Görevi, ancak kendisine her konuda dürüst bilgi verilecekse ve somut sonuç üretilmesi isteniyorsa kabul edebilirdi. Nitekim Büyükanit'in ilk icraatlarından birisi, Ralston'a muhatap olacak ismin belirlenmesi oldu. Büyükanit, daha önce komutanlığını yapan ancak 2002 Yüksek Askeri Şûrası'nda Kara Kuvvetleri Komutanlığı beklerken emekli edilen Edip Başer'i aradı. "Size danışmadan isminizi Başbakan'a verdim ama" dedi, "devlet görevi".

İki temsilci eskiden tanış

Başer ve Ralston, daha önce aynı dönem Genelkurmay İkinci Başkanlığı yapmışlardı. Başer de bir koşul öne sürdü: ABD'nin PKK'lıları muhatap aldığına ilişkin bir kanaate sahip olduğu anda görevi bırakırdı. Büyükanit, az sonra Başbakan sizi arayacak dedi. Başbakan Erdoğan, Başer'e görevi resmen teklif etti. Doğrudan kendisine bağlı çalışacak ve Terörle Mücadele Yüksek Kurulu üyesi olacaktı. Başer aynı koşulu Erdoğan'a da söyledi, mutabık kaldılar ve 13 Ağustos'ta Başer'in kararnamesi imzalandı. Aynı gün Ralston Ankara'ya geldi.

27 Eylül'de, Başer ve Ralston, Genelkurmay'da özel olarak korunan bir telefon hattından özel bir görüşme yaptılar. Ralston, PKK'nın ateşkes çağrısına nasıl tepki vermeleri gerektiğini sordu. Başer, PKK'nın muhatap alınmasının büyük bir hata olacağını söyledi. Ralston aynı gün PKK'nın yapması gereken tek şeyin silah bırakmak ve terörist eylemlere son vermek olduğunu açıkladı. Bu arada Ralston'un Barzani tarafından gelen 'PKK'ya af' çağrısını da geri çevirdiği bilgisi Ankara'ya ulaştı.

Şimdilik işler yolunda

Bu gelişmeler, Ankara'da ABD'nin atadığı özel temsilcinin PKK ile mücadelede sonuç vermeye başladığı kanaati doğurdu. Ekimden itibaren, Türk askerinin sınırı ihlal ettiği şikâyetleri kesildi. Bush, 2 Ekim'de ağırladığı Erdoğan'a PKK konusunda mücadeleye devam sözünü tekrarladı. Büyükanit'in 9 Kasım'da gazetecilere Irak sınırının diğer tarafında hâlâ PKK var demesine ve ABD'den beklentilerin sürmesine karşın, Ankara'nın ABD'ye açtığı sabır kredisini uzatmasında bu perde arkası gelişmeler rol oynadı. Türkiye-ABD ilişkileri Irak'taki PKK varlığı nedeniyle hâlâ gergin. Ancak Türkiye'nin temmuzda bıçağın kemiğe dayanması sonucu attığı adımlar ve ABD'nin buna karşılık vermesi sonucu şimdilik iki taraf da bardağın dolu tarafını görüyor. Bunun ne kadar süreceği ise belli değil.

Kürtlere Yönelik Saldırıları ve Ayrımcılık

2006 yılında Kürtlere ve diğer azınlıklara yönelik ayrımcı uygulamalar, daha da arttı. Toplumsal şiddet ortamının

yoğunlaştığı bu dönemde Kürt kökenli kişilere yönelik saldırılarda ve bunların ardından başlayan çatışmalarda 2 kişi öldü, onlarca kişi de yaralandı.

Bağyurdu Olayı: İzmir'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Bağyurdu beldesinde 19 Mayıs günü nakliyecilik yapan Bitlisli bir grupla zabıta görevlileri arasında çıkan tartışma, çevredekilerin de katılımıyla büyük bir kavgaya dönüştü. Silahların da kullanıldığı kavgada, aralarında Bağyurdu Ülkü Ocakları Başkanı Mustafa Kemal Cesur'la ikinci Başkan Sami Ören'in de bulunduğu 13 kişi yaralandı. Silahla yaralanan **Sami Ören**, 21 Mayıs günü İzmir'de tedavi gördüğü hastanede öldü.

Özdemir'in ölüm haberinin beldeye ulaşmasının ardından çok sayıda sağ görüşlü, Cumhuriyet meydanında gösteri yaptı. Sağ görüşlülerin, Kürt kökenlilerin evlerine saldırması üzerine, Bitlisli Albayrak ve Candan aileleri jandarma nezaretinde ilçeyi terketti. Sami Ören'in 22 Mayıs günü yapılan cenaze töreninden sonra da süren olaylarda, çok sayıda ev tahrip edildi. Bunun üzerine yedi-sekiz aile daha beldeden ayrılmak zorunda kaldı. Sağcıların boşaltılan evleri de tahrip ederek Türk bayrağı astıkları bildirildi. Olaylar sırasında gözaltına alınan 17 kişiden Bircan Candan, Sefa Sağlık, Mehmet Can Egemen ve Oğuz Özer, 22 Mayıs günü tutuklandı. Tutuklananların Kürt kökenli olduğu bildirildi.

Özkan Yıldız'ın Öldürülmesi: 21 Şubat günü Trabzon Taksim meydanında silahlı saldırıya uğrayan **Özkan Yıldız** adlı inşaat işçisi öldü, Ercan Matur yaralandı.

Ercan Matur, kaldırıldığı hastanede 24 Mart günü yaptığı açıklamada, yaşadıkları ile ilgili olarak, "Olay günü arabamı boş bulduğum bir yere parkettim. Daha sonra dört kişi yanıma gelerek 'Arabamı çek, yasaktır' dedi. Bunun üzerine tartışmaya başladık. Bana 'biz burayı kiralamışız, para vermişiz. Arabamı alacaksınız' dediler. Birisi beni olay yerinden uzaklaştırdı. Arkama dönüp baktığımda Doğu Çay Evi'nden gelen arkadaşlarla kavgaya girişmişlerdi. Adam silah çektii. Benimle Özkan'ı vurdu. Direk bana bakarak sıktı" dedi.

Olayın karakolun yanında gerçekleştiğine dikkat çeken Matur, buna rağmen polislerin olaya müdahale etmediğini söyledi. Olayla ilgili olarak Rıza A. adlı kişinin tutuklandığı, E.A. adlı kişi hakkında ise giyabi tutuklama kararı verildiği öğrenildi.

Pancar Olayı: 3 Haziran günü İzmir'in Torbalı ilçesi Pancar beldesinde iki çocuğun dövüldüğü haberi üzerine çıkan tartışma, daha sonra beldede yaşayan Kürtlere yönelik saldırılara dönüştü. Olaylar şöyle gelişti:

İki Kürt çocuğun düğüne katılanlar tarafından dövüldüğünü gören iki kişi, çocukları kurtarmaya çalıştı. Olaya müdahale etmeye çalışanları da dövmeye başlayan öfkeli kalabalık, çevrede yapılan diğer iki düğünde bulunan ve 6-7 kahvede oturanların da katılımıyla bin kişiyi geçti. Yine olayı yatıştırmaya gelen inşaat işçisi Ömer Gedik ve ağabeyi vücutlarının çeşitli yerlerinden bıçaklanarak ağır bir şekilde dövüldü. Ağabeyiyle birlikte hiçbir şeyden haberleri yokken

saldırıya uğradıklarını söyleyen Ömer Gedik yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Akşam ağabeyimle birlikte evde oturuyorduk. Gençler geldi ve çocukları dövüklerini söyledi. Biz de her zaman olan küçük kavgalardır diye düşünerek meydana indik. Biz sadece mahallemizde oturan çocukları ellerinden almaya çalıştık. Bu arada tekbir getirerek bize de saldırdılar."

Olayda yaralananların hastaneye kaldırılmasının ardından Kürtlerin evleri yakınında toplanan kalabalık, tekbir getirerek "Ya savaş, ya terk et", "Pancar Türktür, Türk kalacak" sloganlarıyla evleri taşlamaya başladı. Kalabalığın evleri basmaya çalışması üzerine jandarmalar, olaya müdahale etti.

Kürt aileler, olayı köy bekçisinin de içlerinde bulunduğu birkaç kişinin yönlendirdiğini ve bekçinin hedef göstererek üzerlerine ateş ettiğini iddia etti. Kürt aileler, kalabalıktan tanıyamadıkları bazı kişilerin "Bağyurdu'nu boşalttık, sıra Pancar'da" diye bağırıklarını da iddia ettiler.

Daha sonra, olayın araştırılması için İHD Ege Bölge Temsilcisi Necla Şengül, İHD İzmir Şube Başkanı Lütfü Demirkapı ve Ahmet Alagöz'den oluşan bir heyet kuruldu. İHD heyeti, Torbalı Kaymakamı Nihat Kaynar'ın kendilerine görüşmede, "Gerekenler yapılıyor. Olaya karışanlardan 4 kişi hakkında soruşturma açıldı. Başvuru olursa tekrar açılacak. Vatandaşlar işlerine, öğrenciler de okullarına gidiyor. Durum sakin" dediğini aktardı. Cumhuriyet Savcısı'nın görüşmede, dört kişi hakkında soruşturma açıldığını, bıçaklama olayı ile ilgili sorgulama yapıldığını bildirdiği öğrenildi.

Bozkır Olayı: 28 Ağustos günü Konya'nın Bozkır ilçesinde kalabalık bir grup, Kürt işçilere saldırdı. Edinilen bilgiye göre, olay şöyle gelişti:

İlçede mermer kesim atölyesinde çalışan altı işçiyle özel bir yurdun inşaatında çalışan 25 inşaat işçisi arasında çıkan tartışmanın kavgaya dönüşmesinin ardından ilçe meydanında toplanarak yürüyüşe geçen yaklaşık bin kişi Kürtler aleyhinde sloganlar attı. Daha sonra Kürt işçilerin gittiği bir kahveyi basan saldırganlar, inşaat işçilerinden Salih Yeşilmen ve adı öğrenilemeyen bir işçiyi dövüdü. Bu kişiler kalabalığın elinden havaya ateş açan polisler tarafından kurtarıldı. Topluluk inşaatı kimseyi bulamayınca yeniden ilçe meydanına dönerek beklemeye başladı. Bu sırada kaldıkları değişik yerlerden toplanan Kürt inşaat işçileri, kalabalığın haberi olmadan ilçe dışına çıkarıldı.

ANF'nin haberinde "Hasan" adlı işçinin "Gece geç saatlere kadar olay sürdü. Sokaklarda yürüyüş yaptılar. Kürtlere küfür ettiler, bizi öldürmekle tehdit ettiler. Olayda polis hiçbir müdahalede bulunmadı. Adeta saldırıyı teşvik ediyordu" dediği, Hayri Can adlı işçinin de "saldırı için çevre köylerden takviye getirildiğini" söylediği bildirildi.

Akyazı Olayı: Sakarya'nın Akyazı ilçesinde 7 Eylül günü ilçe sakinleri ile Kürt kökenli mevsimlik işçiler arasında kavga çıktı. Kavgadan sonra Kürt kökenli dört kişi gözaltına alındı.

"Gözaltına alınanların PKK'li olduğu" yolundaki dedikoduların yayılması üzerine Emniyet Müdürlüğü önünde toplanan kalabalık bir grup, polisler tarafından engellendi.

'Hukuk devleti' yerine 'linç devleti' olmayacaksa... - Altan Öymen (Radikal/10 Eylül 2006)

Hükümet her çeşit şiddet olaylarına ve linç girişimlerine karşı açık ve kesin tavır almalıdır. Olayları görmezlikten gelen, olay çıkaranları koruyan, hatta bazen teşvik eden kamu görevlilerine yaptırım uygulanmalıdır. Yoksa durum meydandadır: Linç girişimleri tırmandıkça tırmanıyor...

(...)

Sakarya'da Akyazıdaki fındık bahçelerinde mevsim işçileri de çalışıyor. Aralarında başka bölgelerden gelmiş olanlar da bulunuyor. Onlardan birkaçı, akşam vakti çay bahçesine gelip oturmuş. Aralarında Kürtçe konuşuyorlarmış. Akyazılı bir genç bundan rahatsız olmuş. Önce tartışma, arkasından kavga çıkmış. Polis, Diyarbakırlı oldukları anlaşılan dört işçiyle onlarla çatışan bir Akyazılıyı gözaltına almış. O arada şehrin mahallelerinden çevredeki köylere kadar, telefonlarla şu söylenti yayılmış: "İşçiler bir genci dövüp PKK sloganı attı" söylentisi...

Bu telefon trafiği yeterli olmuş. Akyazı civarındaki yerleşim yerlerinden şehre iki bine yakın genç, hızla gelip, gözaltına alınanların bulunduğu polis merkezi önünde toplanmış.

Amaçları, merkeze girip 'PKK'lıları almak'mış... Amerika'nın kuruluşunun ilk dönemlerinde, 'şerif'in bürosunun önünde toplanıp, hakkında rivayet çıkan sanığın 'cezasını oracıkta vermek' isteyenler gibi...

Veya, artık, o kadar uzağa gitmeye gerek yok. Ülkemizdeki son örnekler, hem daha yakın, hem daha somut. Radikal'in yazışlarındaki arkadaşlarımız, geçen yıldan bu yıla kronolojik listesini çıkarmışlar. O listeye göz atmak yetiyor, Akyazı'daki olayın nasıl bir olay olduğunu anlamak için:

2005'te: 6 Nisan'da Trabzon'da, 12 Nisan'da Sakarya'da, 22 Ağustos'ta İzmir'de, 12 Aralık'ta Samsun'da... 25 Şubat'ta İzmit'te, 8 Nisan'da Isparta'da, 20 Temmuz'da Kırklareli'nde, 29 Ağustos'ta Konya'da, 30 Ağustos'ta İstanbul'daki linç girişimleri gibi...

Akyazı polisi, Adapazarı'ndan gelen takviye ekiplerinin de katkısıyla polis merkezini saranların amaçlarına ulaşmasını güçlükle önlemiş...

Olay yerine Sakarya Valisi de gelip, alınan önlemlere nezaret etmiş. Polis Merkezi'ndeki dört Diyarbakırlı, gece yarısından sonra çelik yelekler giydirilerek Adapazarı Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüş. Haklarında hiçbir suç iddiası bulunmadığı saptanmış, serbest bırakılmışlar.

Demek ki, polisin tedbirleri yeterli olmasaymış, onları 'almak' isteyenler alacaklar, hiçbir suç işlemedikleri halde, yasalara aykırı hiçbir fiilleri olmadığı halde 'oracıkta cezalandırılacak'larmış...

Tabii, bu 'oracıkta cezalandırma' girişiminde, cezalandırılmak istenenin suçlu olması, suçlu olduğunun herkesçe görülmesi halinde de, durum değişmez. Yeryüzünün sadece 'hukuk devleti' olma iddiasındaki devletlerinde değil, kabile yönetimlerinde bile artık, suçlunun cezasının yargı yoluyla belirlenmesi ve uygulanması esastır. Buna aykırı girişimlere hiçbir yerde müsamahayla bakılmaz.

Hele hukuk devletlerinde... Eğer idam cezası varsa, defalarca cinayet işleyip idama mahkûm edilen ve cezası infaz edilmek üzere olan, en kanlı katili bile öldürebilir misiniz?

Öldürürseniz, sizin için istenecek ceza da idamdır.

"Canım nasıl olsa siz öldürecektiniz. Ben öldürüverdim. Ne fark eder?" diye savunma yapsanız, beraat edebilir misiniz?

(...)

Evet, 'teorik' olarak, bence de 'gereksiz olması gerekir.' Ama 'pratik'te öyle mi?

Radikal'in listesinde, o konuda yapılan bazı açıklamalarla ilgili hatırlatmalar da var:

O olaylar sırasında bir valinin durumla ilgili açıklaması şöyle:

"Huzuru bozan cezasını çeker"...

Bir başka valinin yorumu:

"Vatandaş tahrik oldu."

Bir milletvekili:

"İnsanımız cezalarını verdi."

Bir Belediye Başkanı:

"Onlar olduğunu bilsem, inip, ben de vururdum."

Ve nihayet... Bir Emniyet Müdürü:

“Vatandaşın tepkisi güzeldi.”

Sıradan vatandaşları geçtik, devletin sorumlu merkezlerindeki valiler, milletvekilleri, belediye başkanları, emniyet müdürleri arasında, olayları bu şekilde yorumlayanlar varsa, başka çare kalmıyor. Teorik olarak ‘gereksiz olması gereken’ şeyleri, pratik hayatta tekrarlamak zorunda kalıyorsunuz, gazete yazarı olarak yazı yazarken...

Aslında bu, yazarlardan önce, devletin sorumlu makamlarındaki kişilerin işi değil midir?

Başta Başbakan, Adalet Bakanı ve İçişleri Bakanı olmak üzere, hükümetin tüm sorumlularının, linç girişimlerine kadar varan şiddet hareketlerini mazur gösteren(hatta bazen açıkça teşvik de eden) yönetici ve siyasetçilere karşı, açıkça ve kesin bir tavır ortaya koymaları gerekmez mi?

Hayır.. Onlar da, her gün her konuda bol bol (bazen de gereğinden fazla) konuşurlarken, bu konuyu ya ‘es’ geçmektedirler, ya da yuvarlak laflarla geçiştirmektedirler.

Linç girişimleri diyoruz ama, ortada artık gerçekleştirilmiş bir ‘linç olayı’ da vardır. İlgili emniyet birimlerinin, önce üstüne hiç gitmediği, sonra da soruşturulmasında önemli bir sonuç alamadığı olay... Olay çevresindeki koşulları bilenlerin de zaten “Bunun soruşturulmasından sonuç alınmaz” dediği olay...

Olay çevresindeki koşulların bir kısmı, dünkü bazı gazetelere de yansdı. Sabah muhabiri Ali Balcı, camide ve civarında görev yapmaya giden gazetecilerin durumunu şöyle özetledi:

“Gazetecileri tehdit ederek mahalleden uzaklaştıran cemaat üyeleri, basın mensuplarının fotoğraf makinelerinden cami ve Çarşamba Mahallesi görüntülerini sildikten sonra, makineleri iade etti.”

Yani, ‘cemaate ait’ bir mahalle orası... Kimin gireceğine, kimin giremeyeceğine cemaatin yetkili üyeleri karar veriyor. Gazetecilerin fotoğraf makinelerini kontrol edip film silmek gibi yetkiler de kullanabiliyorlar.

Öyle bir mahallede yapılacak soruşturmada kim nasıl sonuç alabilir?

Özetle: Bir başka yazımızda da belirtmeye çalışmıştık. Bir kere daha vurgulayalım:

Ülkemizde şiddet giderek tırmanıyor. ‘Manganda kurşunları’ndan, tasarlanarak işlenmiş ‘töre cinayetleri’ne, ‘linç girişimleri’nden ‘linç olayları’na kadar çeşitli örnekleri, giderek daha sık ortaya çıkıyor.

Son sıralardaki olaylarda ırk ve din esasına dayalı siyasi tahriklerin rol oynadığı görülüyor. Bu tahriklerle harekete geçen topluluklar, suç işletmeye yöneltiliyor.

Bazı yerlerdeki devlet yetkililerinin olaylar karşısındaki sözleri, ‘şiddetçi’leri koruyucu, hatta bazen teşvik edici niteliktedir. Hükümet ise o beyanlara karşı caydırıcı bir tavır almadığı gibi, şiddet olaylarının ciddiyetini hala kavramamış görünüyor.

Dileriz, son olaylar, gerek hükümet için, gerekse konuyla ilgili tüm görevliler için uyarı etkisi yapar. Ve her türlü şiddete karşı bilinçli ve kapsamlı bir mücadelenin başlamasına vesile olur.

Ayvalık Olayları: 13 Kasım günü Balıkesir’in Ayvalık ilçesinde Kürt kökenli kişilere saldırı düzenlendi. Bir dönem HADEP ve DEHAP yöneticiliği yapan Sabahattin Eniştekin, Necmettin Karataş, Halit Koçoğlu ve Ferit Aslan, beş kişinin silahlı ve bıçaklı saldırısına uğradı, aynı sıralarda yaklaşık 20 kişi de Mehmet Koçoğlu adlı kişinin evine saldırdı. Jandarma tarafından gözaltına alınan saldırganların gece saatlerinde serbest bırakıldığı öğrenildi.

14 Kasım günü saat 04.00 sıralarında da DEHAP Ayvalık İlçe eski Başkanı Salih Karademir ve kardeşi Muzaffer Karademir’in evlerine molotof kokteyli atıldı. Daha önce de saldırılara maruz kaldıklarını anlatan Sabahattin Eniştekin, “Saat 22.30 sıralarında bir arkadaşımızı ziyaretten geliyorduk. Önümüzde duran arabadan inen ve elinde bıçak olan bir kişi ‘Ulan siz Kürtler ne zaman burayı terk edeceksiniz’ şeklinde bağırarak küfür etti, Necmettin

Karataş’a tokat attı. Olayın büyümemesi için sağduyulu davranarak karşılık vermedik” dedi. Bu kişinin yanına dört-beş kişi daha alarak kendilerine bir kez daha saldırdığını anlatan Eniştekin, gözaltına alınan kişilerin kendilerini karakolda da tehdit ettiğini belirtti.

Kürtçe’nin Kullanımı

Kürtçe’nin kullanımı ile ilgili engellemeler, 2006 yılında da devam etti. Çeşitli çalışmaları ya da açıklamalarında Kürtçeyi kullanan dernekler, siyasi partiler, yayın kuruluşları ve kişiler üzerindeki idari ve yasal baskılar sürdü. Cezaevlerinde birçok mahkuma Kürtçe yayın ve mektup yasağı getirildi ve görüşler sırasında yapılan Kürtçe konuşmalar çoğunlukla engellendi. Bazı saldırıların ve kötü muamele uygulamalarının nedenlerinin de “Kürtçe konuşma” olduğu öne sürüldü.

Diyarbakır Valiliği, Diyarbakır İl Genel Meclisi’nin yerleşim yerlerinin Türkçe adlarının yanına Kürtçeleri’nin de yazılması

yönünde 3 Mart günü aldığı kararı yargıya taşıdı. Valilik, “eski isimlerin halk arasında gayri resmi kullanılageldiği ve kararın uygulanmasının bu kullanım şeklini özendireceği” gerekçesiyle İdare Mahkemesi’nde dava açtı.

Diyarbakır’ın Kayapınar beldesinde, 10 parka Kürtçe adlar vermesi Valilik tarafından engellendi. Edinilen bilgiye göre, belediye parklara “Zembîlfroş”, “Jiyana Azad”, “33 Kurşun”, “Yek Gulan”, “Ciwan”, “Aşiti”, “Ahmed Arif”, “Mem û Zin”, “Zeynel Durmuş” ve “8 Mart” adları vermek istedi. Ancak valilik “Mem û Zin”, “8 Mart” ve “Ahmed Arif” dışındaki adların kullanılmasına izin vermedi.

Bunun üzerine Kayapınar Belediyesi, Diyarbakır 2. İdare Mahkemesi’nde kararın iptali istemiyle dava açtı. Diyarbakır Valiliği tarafından mahkemeye gönderilen savunmada, “bu tür adların toplumda ayrımcılığa yol açacağı” savunuldu. Savunmada, “Toplumun hassasiyetlerini zedeleyecek, insanlara olumsuz bakış açısı kazandıracak ve insanları ayrımcılığa sevk edecek isim, işaret ve simgelerin, insanlar arasında birlik ve beraberliğin sağlanmaya çalışıldığı bir dönemde kullanılması, sağlanmaya çalışılan birlik ve beraberliğe çok önemli oranda zarar verecektir” denildi.

Siirt’te bulunan “Botan Kültür ve Sanat Merkezi (BKSM)” hakkında, adının Kürtçe’si olan “Navenda Çand û Hunera Botanê”nin de kullandığı gerekçesiyle açılan davaya yıl içinde Siirt Sulh Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Siirt Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü tarafından açılan davada, Kürtçe ad kullanımının Türk Ticaret Kanunu’na aykırı olduğu iddia ediliyor.

Viranşehir (Şanlıurfa) Cumhuriyet Savcılığı, Temmuz ayında Belediye Başkanı Emrullah Cin hakkında belediye bülteninde Kürtçe kullandığı gerekçesiyle soruşturma açtı.

22 Eylül günü Muş’tan Bursa’ya giden bir yolcu otobüsünün şoförü A.B. ve muavini K.A., otobüste yapılan aramada Kürtçe kaset bulunması nedeniyle gözaltına alındılar. Şoförün Kürtçe kasetten haberi olmadığını söylemesi üzerine şoför A.B.’nin serbest bırakıldığı, K.A.’nın ise “PKK propagandası yaptığı” iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi.

Gaziantep’in İslahiye ilçesi ile Altınözüm beldesi arasında yolcu taşımacılığı yapan Yusuf Ziya Öztürk (62), Kasım ayı başlarında, aracında Kürtçe müzik dinlediği için tehdit edildiğini, hakarete maruz kaldığını ve trafik cezası verildiğini ileri sürdü.

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı, bilgisayarlarında kullanmak üzere Kürtçe yazılım sistemi hazırlatan Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında Kasım ayında soruşturma başlattı.

Beytüşşebab (Şırnak) Belediye Başkanı Faik Dursun ve meclis üyeleri hakkında mahalle ve sokaklara Kürtçe isim

verildiği gerekçesiyle Cumhuriyet Savcılığı tarafından soruşturma açıldığı öğrenildi.

İsveçli yazar Astrid Lindgrens’in yarattığı çizgi karakter “Pippi”nin Kürtçe baskılarına İstanbul’da el konulduğu iddia edildi. İsveç TT haber ajansının haberinde, Güneydoğu Anadolu bölgesine gönderilmek üzere Türkiye’ye getirilen kitaplara “gümrük belgelerinde eksiklik olduğu” ve “Milli Eğitim Bakanlığı’ndan izin belgesi alınmadığı” gerekçesiyle 1.208 adet kitaba el konulduğu belirtildi.

İspanya’nın Santiyago de Competalla Belediyesi’nin, Diyarbakır Sur Belediyesi’ne gönderdiği ‘Kurdiya İlesa’ (Temel Kürtçe) adlı 1500 Kürtçe kitap, 10 ay boyunca İstanbul’daki Halkalı Gümrük Müdürlüğü’nde bekletildi. 26 Aralık 2005 tarihinde gümrüğe gelen kitapların çevirisinin istendiğini belirten DTP’li Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, “Çeviri yapmak çok zor ve uzun zaman alır. Kitapları almaktan vazgeçtik” dedi.

Kürtçe Yayın

“Türk Vatandaşlarının Günlük Yaşamlarında Geleneksel Olarak Kullandıkları Farklı Dil ve Lehçelerde Yapılacak Radyo ve Televizyon Yayınları Hakkında Yönetmelik”le özel radyolara günde 60 dakikayı aşmamak üzere haftada toplam beş saat, özel televizyonlara ise günde 45 dakikayı aşmamak üzere haftada toplam dört saat Türkçe dışındaki dillerde yayın yapma özgürlüğü getirildi.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Diyarbakır’da Gün ve Söz TV ile Şanlıurfa’da Medya Radyo’ya Mart ayında Kürtçe yayın izni verdi. Bu kuruluşlar taahhütname imzaladıktan sonra 23 Mart günü yayına başladı. Kürtçe’nin Kırmançî lehçesinde yayınlanan haber ve programlar, Türkçe altyazılı verildi.

RTÜK, Haziran ayında Kürtçe yayın yapan TV ve radyolara getirilen süre kısıtlaması konusunda yeni bir düzenleme yaptı. “Türk Vatandaşlarının Günlük Yaşamlarında Geleneksel Olarak Kullandıkları Farklı Dil ve Lehçelerde Yapılacak Radyo ve Televizyon Yayınları Hakkında Yönetmeliği” değiştiren RTÜK, “radyolar günde 60 dakikayı aşmayacak şekilde, haftada toplam beş saat, televizyonlar ise günde 45 dakikayı aşmamak şartıyla haftada dört saat yayın” koşulunun sinema ve müzik yayınları için geçerli olmamasını kararlaştırdı. Ancak film ve müzik yayınlarında Türkçe altyazı kuralının ve haber ve tartışma programlarına daha önce konulan kısıtlamaların ise devam etmesi kararlaştırıldı.

DEP’li Milletvekilleri

DEP milletvekilleri Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan ve Selim Sadak’ın AIHM kararı doğrultusunda yeniden yargılanmasına yıl içinde Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi.

3 Şubat günü yapılan duruşmada, milletvekillerinin Kürtçe yaptıkları konuşmaların çevirisi için TRT'ye gönderilen yazıya yanıt verilmediği, RTÜK'ün ise "kurumda Kürtçe bilen personel bulunmadığını" bildirdiği açıklandı. Mahkeme çeviri için TRT'den bilirkişi talebinin yinelenmesine karar verdi.

7 Temmuz günü yapılan duruşmada ise ses kayıtlarının ilk yargılamanın kesinleşmesinin ardından Ankara 1 No'lu DGM'nin kararıyla 14 Mart 1997 tarihinde imha edildiği açıklandı. Bunun üzerine söz alan Orhan Doğan, "Bu kasetler mahkumiyete dayanak olan delil niteliğindedir, ancak Yargıtay'ın bozma gerekçesine göre yeniden çözümü yaptırılacaktır. Şimdi bu kasetler ortada olmadığına göre delil niteliklerinin yok sayılması gerekiyor. Şimdi neye göre karar verilecek?" dedi.

8 Eylül günü yapılan duruşmada söz alan Avukat Yusuf Alataş, tanık gösterdikleri korucubaşı Şehmuz Babat için mahkemenin "hazır bulundursanız dinleriz" dediğini belirterek, Babat'ı mahkemeye getirmelerinin mümkün olmadığını, ancak Babat'ın "yargılama açısından kilit isim" olduğunu vurguladı. Alataş, şunları söyledi:

"Yeniden yargılamanın lehimize olması gerekirken, süreç içinde tahliye dışında aleyhte gelişti. Müvekkillerim şu ana kadar tahliye edilmemiş olsalardı da zaten uzun zaman önce cezaları sona erecekti. Yasalarda yapılan yeni düzenlemeler, yasal kısıtlılık durumunu, hükümlü bulunan süre zarfıyla sınırlı tutuyor. Dava devam ettiği sürece müvekkillerimin yasal kısıtlılığı da devam ediyor. Mevcut tanıkların ifadelerine göre karar verilmesini, ulaşılamayan savunma tanıklarının dinlenmesinden vazgeçilmesini, suç delilleri imha edildiğinden ve yargılamanın dayanağı kalmadığından müvekkillerimin beraatine karar verilmesini talep ediyorum" dedi.

31 Ekim günü devam edilen yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, eski milletvekillerine "yasadışı silahlı terör örgütü üyeliği" gerekçesiyle eski TCY'nin 168/2 ve 3713 sayılı TMY'nin 5. maddesi uyarınca verilen 15'er yıl ağır hapis cezasının, lehte hükümler içeren yeni TCY'nin 314/2, 53 ve TMY'nin 5. maddesine uyarlanmasını istedi.

Son duruşması 22 Aralık günü yapılan dava, 9 Mart 2007 tarihine ertelendi.

Davanın Geçmişi

20 Ekim 1991 tarihinde yapılan genel seçimlerde Leyla Zana, Orhan Doğan ve Hatip Dicle Diyarbakır, Selim Sadak ise Şırnak milletvekili olarak TBMM'ye girdiler. Ankara DGM Savcılığı'nın, 1991 yılının Aralık ayında, Zana, Doğan, Dicle ve Sadak'ın yanısıra 18 DEP milletvekilinin daha dokunulmazlıklarının kaldırılması talebiyle TBMM Başkanlığı'na yaptığı başvuru 1994 yılı Mart ayında sonuçlandı. Meclis Anayasa-Adalet Karma Komisyonu Leyla

Zana, Hatip Dicle, Sırrı Sakık, Ahmet Türk, Orhan Doğan, Selim Sadak ve Mahmut Alınak'ın dokunulmazlıklarını kaldırdı. Leyla Zana, Hatip Dicle, Sırrı Sakık, Ahmet Türk, Orhan Doğan ve Mahmut Alınak 17 Mart 1994 tarihinde tutuklandılar.

Ankara DGM Savcılığı 1994 yılı Haziran ayında milletvekilleri hakkında TCY'nin 125. maddesi uyarınca dava açtı. 452 sayfalık iddianamede milletvekillerinin "vatana ihanet ettikleri, Türkiye'yi bölmeye çalıştıkları ve PKK ile bağlantıları olduğu" iddiasıyla ölüm cezasına mahkum edilmesi istendi.

Selim Sadak ve Sedat Yurtdaş, Anayasa Mahkemesi'nin DEP'in kapatılmasına ilişkin gerekçeli kararının 30 Haziran 1994 tarihinde yayınlanmasının ardından 2 Temmuz 1994 tarihinde tutuklandılar. Sadak ve Yurtdaş hakkında yine ölüm cezası istemiyle açılan dava 9 Kasım 1994 tarihinde yapılan duruşmada diğer milletvekillerinin davası ile birleştirildi.

8 Aralık 1994 tarihinde sonuçlanan davada Ankara DGM Zana, Dicle, Doğan, Sadak ve Türk'ü, TCY'nin "yasadışı örgüt yöneticiliği" suçunu düzenleyen 168/2. maddesi uyarınca 15'er yıl hapis cezasına mahkum etti. Davada, Sedat Yurtdaş'a TCY'nin 169. maddesi uyarınca 7,5 yıl, Sırrı Sakık ve Mahmut Alınak'a ise TMY'nin 8. maddesi uyarınca 3,5'ar yıl hapis ve 60'ar milyon para cezası verildi. Sakık ve Alınak kararlarla birlikte tahliye edildiler.

Dava ile ilgili olarak DEP milletvekillerinin AİHM'e yaptıkları başvuru 17 Temmuz 2001 tarihinde sonuçlandı. AİHM, Hatip Dicle, Leyla Zana, Orhan Doğan ve Selim Sadak'ın "adil yargılanmadıkları" yönünde karar verdi. Eski DEP milletvekillerinin cezası normal koşullarda 2005 yılının Haziran ayında sona eriyordu.

Abdullah Öcalan

Abdullah Öcalan, yeniden yargılamaya yönelik talep ve görüşlerini içeren bir dilekçeyi avukatları aracılığıyla, Şubat ayında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Sekretaryası'na sundu. "Bağımsız ve tarafsız bir yargılama yolunun açılması için AK Bakanlar Komitesi'nin üzerine düşeni yapması gerektiğini" söylediği dilekçesinde Öcalan cezaevi koşullarına ilişkin de şunları söyledi:

"Havalandırma iki saatten bir saate, görüşme sürem bir buçuk saatten bir saate, haftada birden iki haftadan bir, o da ya gemi bozuk ya da hava fırtınalı bahanesiyle bazen aylarca sonra yapılmaktadır. Mektuplar son dokuz aydır hiç verilmemektedir. Verilen birkaç tanesi de ya aleyhimde ağır küfür yazılı mektuplar ya da tamamen, kısmen üzeri okunmamacasına karalanarak verilmektedir. Bir aylık gecikmeyle verilen bir gazete de sık sık sansüre uğramaktadır. Kısacası tüm cezaevlerinden farklı bir statüde tutulmaktayım. Sürekli kamera ve canlı gözaltı durumu, sürekli bir psikolojik gerginlik yaratmaktadır. Birçok cezaevinde arkadaşlar sırf bu yüzden ölüm orucuna girdiler.

Gerek AİHM'in 'ihtiyati tedbir' ve cezaevine ilişkin aldığı kararların, gerekse İşkenceyi Önleme Komitesi'nin cezaevi kriterlerinin komitenizce sürekli gözetilmesi ve gereklerinin yerine getirilmesini arz etmekteyim."

AİHM'in, Temmuz ayında gönderdiği bir yazıyla Öcalan'ın cezaevi koşullarına ilişkin bilgi talep etmesi üzerine Öcalan'ın avukatları Ekim ayında AİHM'e Mart-Eylül arasındaki gelişmelerle ilgili bir dosya gönderdi. Dosyada, "Mart- Eylül arasında 31 kez yapılması yasal vekil görüşmelerinin sadece 11'inin gerçekleştirildiği", "Öcalan'ın kardeşleri Mehmet Öcalan, Havva Keser ve Fatma Öcalan'ın aynı süre içinde 14 kez görüşme için başvuru yaptığı, başvurulardan sadece yedisine olumlu yanıt verildiği"ne dikkat çekildi.

Yıl içinde avukatları ve yakınlarının Abdullah Öcalan'ı İmralı adasında ziyaret etmeleri çeşitli gerekçelerle engellendi. 4 Ocak, 4 Şubat, 1-8-22 Mart, 6-19-26 Nisan, 3 Mayıs, 4-25 Temmuz, 2-15-30 Ağustos, 14 Eylül, 4- 11-17 Ekim ve 1 Kasım günlerinde avukatların Öcalan'la haftalık olağan görüşmelerine hava muhalefeti veya kendilerini taşıyacak kosterin bozuk olması gerekçe gösterilerek izin verilmedi.

Gemlik kontrol noktasında bulunan yetkililer, 1 Mart günü iletilmek üzere avukatlarının götürdüğü gazete ve kitapları Öcalan'a değil öncelikle Bursa Cumhuriyet Başsavcılığına iletceklerini söyledi. Öcalan'ın avukatlarından İbrahim Bilmez yeni uygulama ile ilgili olarak, "Bize yeni bir uygulama başlatıldığını söyleyerek, gazete ve kitapların bundan sonra Cumhuriyet Başsavcılığına iletilmesi istendi. Cezaevi komisyonunun incelemesinden geçtikten sonra gazetelerin iletileceği söylendi. Nedenini ise 'işleyiş değişti' diye açıkladılar." dedi.

17 Mayıs günü Abdullah Öcalan ile görüşmeye giden avukatlardan Mahmut Taşçı, çıplak aramadan geçirilmek istendiğini, aranmayı protesto edince de Öcalan ile görüştürülmediğini söyledi. Taşçı, yaşadıklarını şöyle aktardı:

"Fiziki arama yaptıklarına yönelik bize tutanak imzalatıldılar. Daha sonra ayakkabısız gömlek ve pantolon ile aramaya alındık. Bize 'Kendinizi yoklayın' dediler. Ardından bana 'soyun' dediler. Ben de sanık değil avukat olduğumu hatırlattım. Orada bulunan görevli, 'Ben bu şekilde arayacağım ve sen bütün elbiselerini çıkaracaksın' dedi. Ben de yönetmeliği getirmelerini istedim. Gelen yönetmelikte sadece fiziki arama yapılacağı bildiriliyor. Ancak 'çıplak' aramada ısrar ettiler. Ben de tüm meslektaşlarım adına protesto ettim."

Bu arada 30 Kasım 2005 tarihinde avukatlarıyla yaptığı görüşmede "örgüt propagandası" yapıldığı gerekçesiyle Öcalan'a verilen 20 günlük hücre cezasının Ocak ayında uygulandığı öğrenildi. Öcalan'a avukatlarıyla yaptığı görüşmelerle ilgili Ağustos ve Aralık aylarında da 20'er günlük hücre cezası verildiği bildirildi.

Abdullah Öcalan'ın Yeniden Yargılanması

Abdullah Öcalan, AİHM'in "adil yargılama kararının ihlali" yönündeki kararı üzerine Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne Ocak ayı sonunda yeniden yargılama için başvuruda bulundu. Öcalan'ın avukatlarından İrfan Dündar konuyla ilgili olarak şunları söyledi:

"Müvekkilimizle aynı durumda olan 90 kişinin 'yeniden yargılanma' talepleri Öcalan davasında emsal olmasın diye reddedilmişti. Bununla ilgili olarak uyum yasalarında sürekli değişiklik oldu. Bizim talebimiz de reddedilecek. Ancak burada şöyle bir durum var. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, AİHM'nin kararından sonra üç ayda bir kere yaptıkları periyodik toplantılarda Öcalan'ın durumunu ele aldı. Yaptığımız görüşmede bize yansıyan şeydu, hükümete bu konuda görüş sorulduğunda, hükümet yasal değişiklik yapıp yapmayacağı yerine 'Bize böyle başvuru gelmedi' yanıtı veriyormuş. Biz de bu tezi ortadan kaldırmak için başvuru yaptık."

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Nisan ayı başında Abdullah Öcalan'ının yeniden yargılanma başvurusunun reddini istedi. Dosya üzerindeki incelemelerini Mayıs ayı başında tamamlayan Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi de, "CMK'daki yeniden yargılanma hakkından 2003 yılından önce AİHM'de dava açanların ve davaları yasadan önce sonuçlananların yararlanamayacağı" gerekçesiyle yeniden yargılanma talebini reddetti.

Abdullah Öcalan'ın avukatları İbrahim Bilmez, İnan Akmeşe ve Ömer Güneş, AİHM Büyük Dairesi'nin 12 Mayıs 2005 tarihinde verdiği yeniden yargılama kararının Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedilmesi üzerine İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ne itiraz başvurusunda bulundu. İtiraz başvurusu, "itiraz yolu kapalı ve kesin olarak" oybirliğiyle reddedildi.

21 Temmuz günü alınan kararın gerekçesinde, AİHM'in ileri sürdüğü savunma hakkının kısıtlanması gerekçesinin Öcalan'ın mahkumiyetini etkileyecek nitelikte olmadığı belirtildi. "Sözkonusu ihlalin yapılmamış olması halinde dahi eldeki kanıtlarla aynı sonuca ulaşılabileceği" ifade edilen kararda, gözaltı süresinin uzunluğu ve DGM heyetinde askeri yargıç bulunması konusunda AİHM'in getirdiği itirazlara yönelik olarak da şu tespitlere yer verildi:

"İleri sürülen ihlallerin mahkumiyet ile ilgili durumu etkilemeyeceği açıktır. Zira ihlallerin hiç biri gerçekleşmemiş olsaydı bile mevcut kanıtlar karşısında başkaca kanıt toplanmasına gerek duyulmadan aynı sonuca varılacağı kesindir."

Kararı değerlendiren İrfan Dündar şunları söyledi:

"Kişiye özel olarak tanzim edilen ve kazanılmış hakların tümü gözmezlikten gelinerek verilen bu kararın hukuki bir niteliği

bulunmamaktadır. Tamamen siyasal saikle verilen bir karardır... İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Anayasa'nın 90. maddesini doğrudan uygulaması gerekirken, Anayasaya aykırı yasal engeli (CMK 311/f bendi) esas alarak taleplerimizi 'telafisi mümkün olmayan' talepler olarak değerlendirmesi hukukta yeni ucube bir içtihat oluşturmaya çalışmak olarak değerlendiriyoruz. Zira AIHM'in kararında belirttiği 'Öcalan idam tehdidi altında savunmasını özgürce yapmadığından, savunma hakkının ciddi engellendiğinden yeniden yargılama yapılınsı kararına rağmen böyle bir değerlendirme yapmasının başkaca bir izahı olamaz"

Öcalan'ın avukatları, yeniden yargılama kararının kabul edilmemesi üzerine, AIHM kararlarının uygulanmasından sorumlu olan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne 6 Ekim günü yazılı başvuruda bulundu.

Bu arada, Şubat ayında Türkiye, BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin Ek Protokol'ünü üç ayrı çekince koyarak imzaladı. Bu çekincelerle Abdullah Öcalan da, BM İnsan Hakları Komitesi'ne başvuru yapamayacak.

Ek Protokol'ün 5. maddesine "Bireyler tarafından iletilen şikayete konu sorunun, başka bir uluslararası çözüm veya soruşturma usulü tarafından, zaten incelenmiş veya incelenmekte olduğu durumlara ilişkin şikâyet bildirimlerini kapsamadığı" şeklinde çekince konuldu. Bu çekinceye göre, AIHM'de açılmış davalar BM İnsan Hakları Komitesi'ne götürülemeyecek.

Ek Protokol'e zaman konusunda konulan çekince "Protokol'ün Türkiye Cumhuriyeti açısından yürürlüğe girdiği tarihten sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal sınırları içerisinde meydana gelebilecek fiiller, ihmaller, gelişmeler veya olaylardan kaynaklanan ihlal iddialarına ilişkin şikâyet bildirimleri ile sınırlı olduğu" belirtildi.

Abdullah Öcalan'ın Avukatları Hakkında Açılan Davalar

Avukat Özcan Kılıç'ın verdiği bilgiye göre Abdullah Öcalan'ın tutuklandığı 1999 yılının Şubat ayından itibaren avukatlığını yapan çeşitli barolara kayıtlı avukatlar hakkında en az 57 dava ve çok sayıda soruşturma açıldı. Bu davalar kapsamında, 12 avukata "avukatlıktan yasaklama kararları" verildi. Yasaklama kararları ile bu avukatların, Öcalan ile görüşmeleri, Öcalan hakkında açılmış bulunan davalar ve soruşturmalarda onu temsil etmeleri, savunmaları, hukuki haklarını korumak için vekil olmaları, lehine dava açmaları yasaklandı.

Bu uygulama nedeniyle Öcalan'ın savunma hakkını kullanmasının engellendiğini belirten Avukat Kılıç davaların dayandırıldığı gerekçelerle ilgili şunları söyledi:

"1999 yılından beri İmralı Cezaevinde tutuklu-hükümlü olarak bulunan Abdullah Öcalan ile ilgili olarak o tarihten bugüne, çeşitli basın yayın organlarında, özellikle gazete,

dergi ve internet sitelerinde çok sayıda haber, yorum ve değerlendirme yayımlandı. Bu haber ve yorumların birçoğu ile ilgili olarak Adalet Bakanlığı ve cumhuriyet savcılar tarafından açılan soruşturmalarda, sözkonusu haberlerin kaynağı olarak avukatlar gösterildi. Bu haberlerin yayımlanmış olması örgüt üyeliği (eski TCY'nin 168. ve yeni TCY'nin 314/2. maddeleri), yasadışı örgüt propagandası (TMY'nin 7/2. maddesi), örgüt açıklaması (TMY'nin 6/2. maddesi) avukatlık görevinin kötüye kullanılması (eski TCY'nin 240. maddesi) şeklinde suçların dayanağı olarak gösterildi. Bu dava ve soruşturmalara konu olan haber ve yazıların hemen hemen tümü, avukatların bilgisi ve iradesi dışında hazırlanmış, yayımlanmıştı. Birkaçı dışında haberlerin tümü, manipülasyona dayalı, kaynağı belirsiz ve asparagas niteliği taşımaktadır. Öyle ki, bazı haber ve yazılarda Abdullah Öcalan'a yönelik hakaret ve küfürler olmasına karşın, savcılar bu haberlerden dolayı bile avukatlara soruşturma ve davalar açabilecek kadar işi ileri götürdüler."

Abdullah Öcalan'ın avukatları hakkında açılan davalardan bazıları şunlar:

İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi

Dosya No: 2004/36 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Mahmut Şakar, Doğan Erbaş, İrfan Dünder, Mahmut Vefa, Okan Yıldız

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/113 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, İrfan Dünder, Ahmet Avşar, Aydın Oruç, Hatice Korkut, Mahmut Şakar, Türkan Aslan

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/243 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Okan Yıldız

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2005/155 Esas

Sanıklar: Fırat Aydınkaya, Hatice Korkut, Bekir Kaya

Sevk Maddesi: TCY'nin 169. maddesi.

İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi

Dosya No: 2004/23 Esas

Sanık: İrfan Dünder

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/38 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Aysel Tuğluk

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/152 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Aysel Tuğluk, İrfan Dünder, Fırat Aydınkaya
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/166 Esas

Sanık: Aysel Tuğluk
Sevk Maddesi: 3713 sayılı yasanın 6/2. maddesi.

İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi**Dosya No: 2004/186 Esas**

Sanıklar: Mahmut Şakar, Bekir Kaya, Muzaffer Akad
Sevk Maddesi: TCY'nin 168/2. maddesi

Dosya No: 2004/309 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Doğan Erbaş, İrfan Dünder, Mahmut Şakar
Sevk Maddesi: 3713 sayılı yasanın 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/341 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Mahmut Şakar, Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Bekir Kaya
Sevk Maddesi: TCY'nin 168/2. maddesi

Dosya No: 2005/43 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Doğan Erbaş, Bekir Kaya, Okan Yıldız
Sevk Maddesi: TCY'nin 168/2. maddesi

Dosya No: 2005/142 Esas (Avukatlıktan Yasaklama ve Yurtdışına Çıkış Yasağı Verildi)

Sanıklar: Doğan Erbaş, Ayla Akad, Okan Yıldız, Fırat Aydınkaya, Aydın Oruç
Sevk Maddesi: TCY'nin 314/2. ve 53. maddeleri

İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi**Dosya No: 2004/18 Esas**

Sanıklar: Bekir Kaya, Hatice Korkut, Fırat Aydınkaya
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/20 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, İrfan Dünder, Hatice Korkut, Mahmut Şakar, Mehmet Erbil, Asya Ülker
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/100 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, İrfan Dünder, Fırat Aydınkaya, Mehmet Ayata
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/134 Esas

Sanıklar: İrfan Dünder, Okan Yıldız, Bekir Kaya, Mahmut Şakar, Aydın Oruç

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/185 Esas

Sanık: Aysel Tuğluk
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/280 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: İrfan Dünder
Sevk Maddesi: TCY'nin 168/2. maddesi

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi**Dosya No: 2004/20 Esas**

Sanıklar: İrfan Dünder, Hatice Korkut, İlhami Sayan, Muzaffer Akad
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/21 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, İrfan Dünder
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/31 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Baran Doğan
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/85 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, İrfan Dünder, Mahmut Vefa, Mustafa Rollas, Sinan Tanrıku, Mehmet Kaya
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/319 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Okan Yıldız, Bekir Kaya, Ayşe Batumlu, Barış Baran
Sevk Maddesi: TCY'nin 168/2. maddesi

Dosya No: 2005/159 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, İrfan Dünder, Bekir Kaya, Okan Yıldız, Hatice Korkut, İnan Akmeşe, Feridun Çelik
Sevk Maddesi: 5237 Sayılı TCY'nin 314/2. maddesi.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi**Dosya No: 2004/90 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)**

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Bekir Kaya, Devrim Barış Baran
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/242 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: İrfan Dünder, Okan Yıldız, Fırat Aydınkaya
Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2004/243 Esas (Avukatlıktan Yasaklama Kararı Verildi)

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Okan Yıldız, Sevil Küçükkoşum

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2005/141 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, Okan Yıldız, Sevil Küçükkoşum

Sevk Maddesi: TMY'nin 7/2. maddesi.

Dosya No: 2001/230 Esas

Sanıklar: Aysel Tuğluk, Doğan Erbaş, İrfan Dünder, Mahmut Şakar, Filiz Köstak

Sevk Maddesi: TCY'nin 169. maddesi (BERAAT)

Adana 4. Ağır Ceza Mahkemesi**Dosya No: 2003/8 Esas**

Sanık: Aysel Tuğluk

Sevk Maddesi: TCY'nin 312/2son. Maddesi

Öcalan için Düzenlenen Kampanya ve Eylemler

19 Ağustos günü İstanbul'un Bahçelievler ilçesi Yenibosna mahallesinde kendisini yakan **Mahmut Dalmış** (16) adlı genç, hastanede öldü. Dalmış'ın kendisini yakarken "Biji Serok Apo" sloganı attığı öne sürüldü.

"Abdullah Öcalan'ı Siyasi İradem Olarak Kabul Ediyorum" Kampanyası: Muş'un Korkut ilçesinde yaşayan Rasim Yıldırak, "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladığı gerekçesiyle 21 Ocak günü tutuklandı.

Kurban Bayramı nedeniyle Cizre'de (Diyarbakır) düzenlenen bir şölene yaptığı konuşmada "Abdullah Öcalan Kürtlerin siyasi iradesidir" diyen Belediye Başkanı Aydın Budak, Cizre Asliye Ceza Mahkemesi tarafından Ocak ayında "Öcalan'ı övdüğü ve yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla 9 bin YTL para cezasına mahkum edildi.

İğdir'da, "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle gözaltına alınan T.T. ve C.K. 4 Şubat günü tutuklandı, İ.A. ise serbest bırakıldı.

"Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza toplayan Deniz Kılıç, Vahit Dağlı ve Ömer Aydın, Batman'da, Hıdır Ardin ve Salih Kosla da Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde gözaltına alındı. Hıdır Ardin kısa bir süre sonra serbest bırakıldı.

"Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçeye imza topladıkları için Osmaniye'de gözaltına alınan Metin Şakir ve Yüksel Tedik, 12 Şubat günü tutuklandılar.

Siirt'in Ziyaret beldesinde "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle 25 Şubat günü gözaltına alınan Cafer Yıldız, Murat Başaran, Emin Ercan, Saniye Turan ve soyadı öğrenilemeyen Sedat adlı kişi, "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandı.

Aynı gerekçeyle Malatya'da gözaltına alınan E.D., H.D., K.U. ve Ş.Y.'nin de Şubat ayında tutuklandığı öğrenildi.

Elazığ'da "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza toplayan F.A., R.I., D.S., Ö.G. ve H.K. adlı kişiler, 14 Mart günü gözaltına alındı.

"Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle Diyarbakır Göç-Der yöneticisi Hüseyin Daş ile Mehmet Çiçekçi, Dursun Özdoğan, Hacı Karakuzu, Panayır Çelik, Adnan Dakmak, Yüksel Burtakat, Hanifi Yıldırım ve Ahmet Kalpak hakkında açılan dava, 6 Ekim günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Hüseyin Daş'ı TCY'nin 314. maddesi (yasadışı örgüte yardım) uyarınca 7 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti. Diğer sanıklar hakkında beraat kararı verildi.

Tarım Orkam-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Hasan Adsız ve Eğitim-Sen Diyarbakır Şube eski Başkanı Süleyman Yılmaz hakkında "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle açılan dava, 7 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Yılmaz ve Adsız'ı "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle 10'ar ay hapis cezasına mahkum etti.

Aynı nedenle gözaltına alınan Diyarbakır Selis Kadın Danışmanlık Merkezi yöneticisi Hacire Özdemir de 7 Nisan günü tutuklandı.

Eskişehir'de "duvarlara Abdullah Öcalan lehine yazı yazdıkları" gerekçesiyle Mehmet Hanifi İlkmi, Erdal İlkmi, Ramazan Güzüngü ve Necati Güzüngü gözaltına alındı. İlkmi kardeşler, 7 Nisan günü tutuklandı.

"Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle Murat Filiz, Deniz Oğaç, Ekrem Kum ve Haydar Boynikara adlı kişiler hakkında açılan dava, 18 Nisan günü Şanlıurfa 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada tutuklu sanıklar tahliye edildi.

Diyarbakır'da "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle Ocak ayında tutuklanan Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri Murat Ataç, Murat Demez ve Tülay Öner hakkında açılan dava, 25 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkları "yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla (TCY 314/2) 7.5 yıl hapis cezasına mahkum etti. Ceza daha sonra altışar yıl üçer aya indirildi.

Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne bağlı Ağrı Eğitim Fakültesi öğrencileri Yaşar Yalpa ve Harun Dikmen hakkında "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle açılan dava, 10 Mayıs günü sonuçlandı. Ağrı Asliye Ceza Mahkemesi, öğrencileri 10'ar ay hapis ve 416'şar YTL para cezasına mahkum etti.

İzmir'de "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe için imza topladıkları gerekçesiyle 21 Şubat günü tutuklanan Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencileri Veysi Güneş ve Hasan Demir hakkında açılan davaya 20 Temmuz ve 12 Ekim günlerinde devam edildi.

Abdullah Öcalan'ın Cezaevi Koşullarını Protesto Eylemleri: Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto amacıyla Batman'da düzenlenen gösteride gözaltına alınan Ahmet Sevim, Cahit Adlığ, İhsan Gözala, Veysi Tek, Ferit Aslan ve Mehmet Ali Doğan, 28 Ocak günü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları, suç ve suçluyu övdükleri (TCY madde 215)" iddialarıyla tutuklandılar.

Diyarbakır'da "Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla" 23 Şubat günü düzenlenen eylem nedeniyle gözaltına alınan "Barış Anneleri İnisyatifi"nden 24 kadın çıkarıldıkları mahkeme tarafından tutuklandı. Avukat Muharrem Şahin, yaptığı açıklamada, gözaltına alınan kadınlara önce salıverilme tutanakları imzalatıldığını belirterek, "Ancak daha sonra Savcılık yeniden talimat vererek anaların gözaltında bulundurulmasını Emniyet Müdürlüğü'nden istedi. Gerekçe olarak da adreslerinin tam olarak belli olmaması ve adres bildiri halinde serbest bırakacağını söylemişti. Adreslerin tamamlanmasının ardından savcılık karşısına çıkarılan kadınlar, tutuklama için Sorgu Hakimliği'ne sevk edildi. Burada ise 'Örgüt propagandası yaptıkları' gerekçesiyle tutuklama kararı çıkarıldı" dedi. Tutuklanan kadınların adları şunlar:

Muhsine Burakmak, Emine Özsoy, Emine Özbek, Hilmiye Aslan, Şevkiye Demir, Aysel Burakmak, Esmâ Aydemir, Sebiha Tamriş, Şirini Unat, Halime Topuş, Fikriye Tanrıku, Hasina Güler, Hanım Yaşar, Hayriye Doğan, Remziye Ateş, Lütfiye Zengin, Saci Dahan, Ayşe Aslan, Ayşe Kaya, Meryem Güçlü, Hatun Aslan, Remziye Erenci, Safiye Dün, Türkan Çelik.

Tutuklananlar hakkında "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla TCY'nin 220/8 maddesi uyarınca açılan dava, 31 Mart günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.

18 Temmuz günü sonuçlanan davada, Muhsine Burakmak, Emine Özsoy, Emine Özbek, Hilmiye Aslan, Şevkiye Demir, Aysel Burakmak, Esmâ Aydemir, Sebiha Tamriş, Şirini Unat, Halime Topuş, Fikriye Tanrıku, Hasina Güler, Hanım Yaşar, Hayriye Doğan, Remziye Ateş, Lütfiye Zengin, Saci Dahan,

Ayşe Aslan, Ayşe Kaya, Meryem Güçlü, Hatun Avcı, Remziye Erenci, Safiye Dün ve Türkan Çelik'i gerekçesiyle 10'ar ay hapis cezasına mahkum edildi.

Abdullah Öcalan'a 20 gün hücre cezası verilmesini protesto amacıyla Midyat (Mardin) Kapalı Cezaevi'nden Başbakanlık, TBMM, Adalet Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı'na mektup gönderen 12 kadın tutuklu hakkında "Sayın Öcalan" ifadesini kullandıkları gerekçesiyle "suç ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla dava açıldı.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde 23 Şubat günü düzenlenen ev ve işyeri baskınlarında Ülkede Özgür Gündem gazetesi Şırnak Temsilcisi Hüseyin Afşar ve Cizre Belediyesi Meclis üyelerinin de aralarında bulunduğu 19 kişi gözaltına alındı. Bu kişilerin "Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto" amacıyla 2 Şubat günü yapılan basın açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alındığı bildirildi.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde "Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarını protesto etmek" amacıyla 15 Ocak günü düzenlenen basın açıklamasında "Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsedildiği" gerekçesiyle Abdülbaki Narman, "Abdullah Öcalan lehine slogan attıkları" gerekçesiyle de Cengaver Alptekin, Mehmet Akbulut, Şehmus Ökmen, Beşir Eren, Veysi Biçen, Seyithan Dağhan ve Nadir Duman hakkında dava açıldı.

17 Ocak günü Şırnak'ta Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla düzenlenen gösteri nedeniyle 25 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, sanıkların "suç ve suçluyu övdükleri (TCY madde 215)" ve "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları" gerekçesiyle cezalandırılması istendi. Dava, 22 Kasım günü Şırnak 6. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Sanıkların adları şöyle:

DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge, Merkez İlçe Başkanı Emin İrmez, DTP Silopi İlçe Başkanı Hacı Üzen, DTP Kasrik Belde Başkanı Salahattin Uras, Mehmet Çakar, Halil İrmez, Akide İdin, Saniye Kutlu, Mehdi Katar, Sabriye Burumtekin, Tahir Kutlu, Abdülrahman Gerez, Zahide İrmez, Songül Akar, Adem Özcan, M. Selim Basan, Abdurrezzak Katar, Şermin Güler, Evin İrmez, Taybet Bilgi, Sekvan Ayto, Salih Kültür, Murat Güler, Ahmet Kültür ve Ömer İrmez.

"Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto" amacıyla DTP Siirt İl Örgütü binasında yapılan açlık grevi nedeniyle 30 Ağustos günü parti binasına düzenlenen baskında gözaltına alınan DTP Siirt İl Başkanı Murat Avcı, STHAY-DER Başkanı Guri Toprak, DTP Siirt Merkez İlçe Başkanı Eyyüphan Aksoy, DTP Siirt İl Yönetim Kurulu üyeleri Fehime Ete, Halil Adıgüzel, Ahmet Aydın, Halit Taşçı, STHAY-DER yönetim kurulu üyeleri Hanım Adıgüzel, Mahfuz Taluk, Osman İpek ve Songül Turan, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandılar.

Daha sonra eylemle ilgili olarak 10 kişi hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla dava açıldı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 10 Kasım günü yapılan duruşmada, 10 tutuklu sanık tahliye edildi.

18 Kasım 2003 tarihinde “Abdullah Öcalan’ın cezaevi koşullarını protesto” amacıyla İstanbul Adliyesi’ni işgal eden 25 kişi hakkında açılan dava, 21 Aralık günü sonuçlandı. İki sanık hakkında beraat kararı veren İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, tutuklu sanıklar Ekrem Can, Mahmut Cengiz, Fikret Avras ve Şenol Akyaz ile diğer tutuksuz sanıkları 16 yıl 4 ay ile 3 yıl 9 ay arasında değişen sürelerle hapis cezasına mahkum etti. Sanıklardan Şenol Akyaz, kararlarla birlikte tahliye edildi.

Abdullah Öcalan’ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla 5 Eylül 2005 tarihinde Mardin’in Kızıltepe ilçesinde düzenlenen basın açıklaması nedeniyle 10 kişi hakkında dava açıldı. Dava, 28 Kasım günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada ifade veren İsmail Asi, “15 Ağustos 2005 tarihinde Kızıltepe’de düzenlenen bir gösteri nedeniyle 17 Ağustos 2005 tarihinde tutuklandığını ve 45 gün cezaevinde kaldığını” söyledi. 5 Eylül 2005 tarihinde düzenlenen gösteri sırasında cezaevinde olduğunu hatırlatan İsmail Asi, “Daha önce de arkadaşlarımız hakkında katılmadıkları eylemler nedeniyle dava açıldı. Polisin elinde bir liste var. Buna göre delil toplamadan soruşturma açıyor ve dava açılması için mahkemeye veriyor. Eğer emniyetin listesinde isminiz varsa nerde olduğunuz önemli değil, siz yanmışsınız” dedi. Davada, DTP Mardin İl Başkanı Ferhan Türk, DEHAP Mardin eski İl Başkanı Cemal Veske, Rüstem Şanlı, İsmail Asi, Dindare Tanırğan, DTP Kızıltepe İlçe Örgütü yöneticisi Reşat Kaymaz, Adil Ok, Turan Aslan, Mehmet Gürkan ve Sait Bayan yargılanıyor.

Kasım ayında Tatvan (Bitlis) Cumhuriyet Savcılığı, feshedilen DEHAP’ın 18 yöneticisi hakkında dava açtı. İddianamede, Öcalan’ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla 2005 yılında Bursa’nın Gemlik ilçesinde yapılması planlanan mitinge katılmak için yola çıkan ancak araçları engellendiği için ilçeye dönen DEHAP Bitlis İl Başkanı Mehmet Nezir Karabaş, DEHAP yöneticileri Mehmet Can Demir, Erdiç Tülay, Nevzat Yıldırım, Emine Dikmen Irgat, Hakkı Eskin, Osman Çakan, Murat Sulu, Fahrettin Batmaz, Semra Deli, DEHAP Tatvan İlçe Örgütü yöneticileri Suat Altun, Yıldız Ölgen, Saim Akın, Kemal Kılıçkiran, Ahmet Kıran, Rahmetullah Tekin ve Sebahattin Özer’in “yasadışı örgüt lehine slogan atmak”, “suç ve suçluyu övmek” gerekçeleriyle cezalandırılması istendi. Dava, Tatvan Sulh Ceza Mahkemesi’nde görülecek.

Diğer Eylemler: Şanlıurfa’da Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilmesinin yıldönümünü nedeniyle 15 Şubat günü düzenlenen gösteriye müdahale eden polisler, 42 kişiyi gözaltına aldı.

12 Şubat günü Şırnak’ın Cizre ilçesinde düzenlenen ev baskınlarında H.G. (13), Yusuf Aydın, Mahfuz Dayan ve Serhat Yapar, Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilişinin yıldönümünü nedeniyle düzenlenen eylemlere katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alındılar. Aynı gerekçeyle İstanbul’un Sarıgazi beldesinde düzenlenen baskınlarda da Emine Babir, Mustafa Sağlık, Hasan Basut, Emrah Güllü, Muhlis Eminaltay, Bayram Özbağ, Yaşar Tetik, Mehmet Buğur ve DTP çalışanı Turan Özadikti gözaltına alındı.

Mersin’de aynı nedenle düzenlenen gösteride de dokuz kişinin tutuklandığı bildirildi. DİHA Mersin muhabirleri Evrim Dengiz ve Nesrin Yazar’ın da aralarında bulunduğu sanıklar hakkında açılan davanın 4 Temmuz günü Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmasında, Kenan Kayacan, Metin Korkmaz ve Sebahattin Erbek tahliye edildi.

Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilmesinin yıldönümünü nedeniyle 16 Şubat günü DTP Adana İl Örgütü binası önünde düzenlenen basın açıklamasına polis müdahale etti. Göstericilerin, DTP binasına girmesi üzerine kapıyı kırarak içeri giren polisler, 232 kişiyi döverek gözaltına aldı. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilmesinin yıldönümünü nedeniyle Bitlis’in Tatvan ilçesinde düzenlenen basın açıklamasında gözaltına alınan 38 kişiden DTP İl Başkanı Sabahattin Özel, Cumali Batmaz, Mehmet Seven, Fahrettin Batmaz ve Şevket Aslan 18 Şubat günü tutuklandı.

Aynı nedenle 17 Şubat günü Van’da düzenlenen gösteride DTP İl Başkanı Hasan Çiftçi ve İl Örgütü yöneticileri Adil Aslan, Ferhat Tarhan ve İbrahim Sungur’un da aralarında bulunduğu 12 kişi gözaltına alındı. Hasan Çiftçi, Ferhat Tarhan, Adil Aslan ve İbrahim Sungur, 21 Şubat günü tutuklandılar.

Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilmesinin yıldönümünü nedeniyle Ağrı’nın Patnos ilçesinde 18 Şubat günü düzenlenen gösteriye müdahale eden polisler, Necmi Kaldırımçı, Kerem Acar, Enis Uygur ve Rezan Taşdemir’i gözaltına aldı.

17 Eylül 2005 tarihinde tutuklanan kapatılan DEHAP’ın Van İl Başkanı Abdurrahman Doğan, 21 Şubat günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmada tahliye edildi. Doğan, Abdullah Öcalan için yapılan bir gösteri nedeniyle tutuklanmış ve hakkında “yasadışı örgüt üyeliği (TCY 214/2)” iddiasıyla dava açılmıştı.

Batman’ın Kozluk ilçesinde, Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilişinin yıldönümünü nedeniyle düzenlenen basın açıklamasına katılan 10 kişi, 23 Şubat günü tutuklandı.

Gaziantep’in Şahinbey ilçesinde “Abdullah Öcalan’ın Türkiye’ye getirilişinin yıldönümünü” nedeniyle düzenlenen bir

gösteriye katılan Selami Öz, Ziyadin Ateş, Mehmet Dikbaş ve Fikret Karadağ, 10 Mart günü gözaltına alındı.

Trabzon'un Maçka ilçesi Temelli köyündeki Atasu Barajı inşaatında çalışan Medeni Zengin, "odasında Abdullah Öcalan'ın fotoğrafları ve PKK bayrağı yapıştırılmış ajanda bulunduğunu" gerekçesiyle tutuklandı.

Tunceli Belediye Başkanı Songül Erol Abdil, Aygül Bidav, Nuray Atmaca, Mehmet Güray, Kemal Seçkin, Engin Çakar, Murat Polat, Zarife Taçyıldız, Songül Ataş, Erkan Tekin ve Zülfü Yıldırım hakkında "2005 yılında Abdullah Öcalan'ın doğum günü nedeniyle düzenlenen kutlamaya katıldıkları" gerekçesiyle TCY'nin 215. maddesi uyarınca dava açıldı. 30 Haziran günü Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlayan dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Muş Tutuklu Hükümlü Aileleri ile Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (TUHAD-DER) Başkanı Mehmet Ali Karagüzel hakkında, 20 Mart günü düzenlenen basın açıklamasında "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettiği" gerekçesiyle açılan dava, 9 Mayıs günü sonuçlandı. Muş Sulh Ceza Mahkemesi, Karagüzel'i "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle 400 YTL para cezasına mahkum etti. Karagüzel hakkında aynı basın açıklamasıyla ilgili olarak Haziran ayında da başka bir dava açıldığı öğrenildi. Muş Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, Karagüzel'in "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla cezalandırılması istendi.

DTP Tunceli İl Başkanı Özgür Söylemez, Belediye Gençlik Kültür Merkezi Müdürü Esin Yalçın, Alişan Kılıç, DTP yöneticileri Hüseyin Tonç, Süleyman Yurtdaş, Erkan Tekin, belediye çalışanları Hürmet Adır ve İrfan Yalay hakkında 18 Mayıs günü düzenlenen Newroz kutlamasında "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettikleri" gerekçesiyle dava açıldı. Dava, 6 Haziran günü Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi'nde başladı.

Harran Üniversitesi öğrencisi Murat Yıldızhan'a Öcalan'dan "Sayın Öcalan" diye bahsettiği gerekçesiyle bir dönem okuldan uzaklaştırma cezası verildiği öğrenildi.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde okuyan 13 öğrencinin Haziran ayında "Newroz kutlamalarına katıldıkları ve Abdullah Öcalan lehine slogan attıkları" gerekçesiyle okuldan atıldığı bildirildi. "Yasadışı örgüte üye oldukları" iddia edilen öğrencilerden 10'u hakkındaki davanın sürdüğü, üçü hakkında ise herhangi bir soruşturma bulunmadığı öğrenildi.

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk hakkında, 18 Ocak günü Diyarbakır'da yaptığı bir konuşmada "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettiği" gerekçesiyle "suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla dava açıldı.

"Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü" nedeniyle 15 Şubat günü Ankara'da düzenlenen bir gösteri nedeniyle tutuklanan Mazhar Ergül, Mustafa Demir, Yener

Barik, İsmail Doğan, Murat İlhan ve Metin Yıldız'ın yargılanmasına 5 Temmuz 8 Ağustos günlerinde Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

İHD Adana Şube yöneticisi 7 kişi hakkında 2005 yılında düzenlenen 1 Eylül Dünya Barış Günü etkinliğinde "Abdullah Öcalan lehine slogan atılması" nedeniyle açılan dava, Adana Asliye Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. 6 sanığın beraat ettiği davada İHD Adana Şubesi eski Başkanı Sabri Kahraman "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesi ile 10 ay hapis ve 416 YTL para cezasına mahkum edildi.

DTP Doğubeyazıt (Ağrı) İlçe Başkanı Ahmet Özbay hakkında "parti binasında Abdullah Öcalan'ın posterini bulundurduğu" gerekçesiyle Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava, Temmuz ayında sonuçlandı. Mahkeme, Özbay'ı "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle 10 ay hapis cezasına mahkum etti.

27 Temmuz günü İzmir'in Kadifekale semtinde, "Abdullah Öcalan'ın yeniden yargılanma isteğinin reddedilmesini" protesto amacıyla düzenlenen gösteriye müdahale eden polisler, 50 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar 28 ve 29 Temmuz günlerinde serbest bırakılırken, Mehmet Sıddık Süer, Abdulhalim Gölek ve Rıdvan Akdoğan tutuklandı.

2005 yılı Eylül ayında Abdullah Öcalan için Gemlik'te (Bursa) düzenlenen mitingden dönenlerin Bilecik'in Bozüyük ilçesinde saldırıya uğraması nedeniyle açılan soruşturma Ağustos ayında "takipsizlik" kararıyla sonuçlandı. Kararın, "delil yetersizliği" gerekçesiyle verildiği öğrenildi.

Batman'da DTP üyesi Güven Öztürk, "üzerinde Abdullah Öcalan'ın fotoğrafı bulunduğu" gerekçesiyle 9 Ağustos günü tutuklandı.

Eskişehir Cumhuriyet Savcılığı, DTP İl Örgütü yöneticilerinden Uğur Teker hakkında, "parti binasında Abdullah Öcalan'ın fotoğrafı ve yasadışı yayın bulunduğu" gerekçesiyle Eylül ayında dava açtı. İddianamede, Teker'in TCY'nin "suçu ve suçluyu övme" başlıklı 215. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 15 Şubat günü Van'da yapılan basın açıklamasına katılan 52 kişinin yargılandığı davaya 5 Ekim günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşma sanıkların ifadelerinin alınması için ertelendi.

İzmir'de "Abdullah Öcalan'ın doğum gününde basın açıklaması yaptıkları ve mektup gönderdikleri" gerekçesiyle Rahime Turan (46), Medine Acar (41), Hafsa Uğurlu (49) ve Rahime Mete (64), Kasım ayında gözaltına alındı.

DTP Elazığ İl Başkanı Hüseyin Aktaş hakkında, Newroz kutlamalarında yaptığı konuşmada "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettiği" gerekçesiyle açılan dava, 23 Kasım günü sonuçlandı. Elazığ Sulh Ceza Mahkemesi, "suç

ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla yargılanan Aktaş’ın beraatine karar verdi.

Yüksekova (Hakkari) Belediye Başkanı Salih Yıldız hakkında, Eylül ayında yaptığı bir açıklama nedeniyle dava açıldı. “Basın açıklamasında Abdullah Öcalan’dan ‘Sayın Öcalan’ diye bahsettiği” anlatılan iddianamede, Salih Yıldız’ın “basın yayın yoluyla yasadışı örgüt propagandası yaptığı” gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ve Siirt İl Başkanı Murat Avcı hakkında yaptıkları konuşmalar nedeniyle Aralık ayında dava açtı.

İddianamede, Aysel Tuğluk’un, “Sayın Başbakan diyor ki, ‘PKK’yı terörist ilan edin, sizinle görüşelim’ Biz PKK’yı terörist ilan etsek de bu sorun çözülmez. Sizin terörist nitelendirdiğiniz insanlar kimine göre kahraman. Barış talebimize karşı sınıra asker yığıldı. Öcalan’a ‘terörist’ dersek halkın karşısına çıkamayız. Bir halka kendi dilini bile özgürce

geliştirme hakkı tanımazsanız bu politikanız şiddete zemin sunar”, Murat Avcı’nın da “Kürt halkı Newrozlarda iradesini Sayın Öcalan’dan yana ortaya koyarak çözümün adresini gösterdi” dediği bildirildi. Davada, Tuğluk ve Avcı’nın “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

Nisan ayında “Abdullah Öcalan’ın yanına gönderilmek için başvurdukları ve başvurularında Öcalan’dan ‘Sayın Öcalan’ diye bahsettikleri” gerekçesiyle Sincan F Tipi Cezaevi’ndeki 120 PKK davası tutuklusu hakkında açılan dava, 19 Aralık günü başladı.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan ilk duruşmada, Kasım Elçi ve Abdülbaki Dal savunmalarını kesen Mahkeme Başkanı Orhan Karadeniz tarafından salondan çıkarıldılar. Diğer tutuklular da olayı protesto ederek, savunma yapmayacaklarını açıkladılar. Bunun üzerine söz alan Avukat Filiz Kalaycı’nın mahkemenin görevsizlik kararı vermesi istemi reddedildi. Duruşma 27 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

1 - OHAL’İN ARDINDAN BÖLGEDE İNSAN HAKLARI

Toplu Mezarlar

Kulp Toplu Mezarı: Diyarbakır’ın Kulp ilçesine bağlı Alaca köyü Kepre mezarı yakınlarında 2004 yılı Kasım ayında bulunan toplu mezarda gömülen 11 kişinin, 1993 yılında gözaltına alındıktan sonra kaybolan köylüler olduğu, İstanbul Adli Tıp Kurumu’nda yapılan DNA incelemesi sonucunda Şubat ayı başlarında kesinleşti. Öldürülenlerin adları şöyle:

Mehmet Şah Atala (Şah Atalay), Nusrettin Yerlikaya, Turan Demir, Behçet Tutuş, Bahri Şimşek, Şerif Avar (Şerif Abar), Hasan Avar (Hasan Abar), Salih Akdeniz, Celil Aydoğdu, Ümit Taş (Behçet Taş) ve Abdi Yamuk.

Olayla ilgili Kulp Cumhuriyet Savcılığı’nın yürüttüğü soruşturma, “sorumluların asker olduğu” gerekçesiyle görevsizlik kararı verilerek Mart ayında 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı’na gönderildi.

Savcılığın görevsizlik kararında, Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı tarafından 3 Nisan 2000 tarihinde savcılığa gönderilen bir yazıdaki “1993 yılı Ekim ayında Kulp ilçesi Alaca köyünde geniş bir alanı kapsayan operasyon icra edildi, operasyon Bolu 2. Tugay Komutanlığı’nın 1 ve 2. taburlarından birer komando bölüğü tarafından gerçekleştirildi” ifadelerine dikkat çekildi.

Kararda, köylülerin PKK militanları tarafından öldürüldüğüne ilişkin yeterli delil bulunmadığı belirtildi.

Köylülerin yakınlarının avukatı Reyhan Yalçındağ da kararla ilgili olarak “Bizim 93 yılından bugüne kadar ve AİHM’de de söylediğimiz, ‘Failler Bolu 2. Komando Tugay Komutanlığı’nın

1 ve 2. Taburları idi’ şeklindeki ifademiz bu soruşturma ile bir kez daha kanıtlanmıştır” dedi.

7. Kolordu Askeri Savcılığı, olayla ilgili Haziran ayında yeniden soruşturma başlattı. Askeri Savcılığın, gözaltına alındıktan sonra kaybolan köylülerin avukatlarından olaya ilişkin video kasetleri istediği bildirildi.

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş, askeri savcılığın görevsizlik kararı vermek yerine soruşturma açmasının önemli olduğunu vurgulayarak, “Kulp Savcısı, olayın askerler tarafından işlenmiş olduğu kanaatine vararak görevsizlik kararı vermişti. Zaten olay bölgesinde bulunan kemiklerden bazılarının kayıp köylülere ait olduğu, DNA testiyle ortaya çıkmıştı” dedi.

Bu arada olayla ilgili olarak TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu bünyesindeki alt komisyonun raporu, 2 Mart günü ele alındı. Raporda, 30 Aralık 2005 tarihli Adli Tıp raporunda, 35 parçadan oluşan kemiklerin yıpranmış olması nedeniyle, kaybolan kişilerin yakınlarıyla DNA karşılaştırması yapılmasının güçleştiği, gönderilen kemiklerin dokuz yetişkin erkeğe ait olduğunun belirlendiği kaydedildi. Raporda, kaybolan Mehmet Salih Akdeniz ve Behçet Tutuş’un oğullarından alınan örneklerin, bulunan kemiklerle uyduğu belirtildi. Alt komisyon raporunda 11 köylünün öldürülmesi ile o tarihlerde bölgede bulunan general Yavuz Ertürk komutasındaki Bolu Dağ Komando Taburu’nun operasyonu ile ilişkilendirildi.

Tatvan Toplu Mezarı: 2004 yılında Bitlis’in Tatvan ilçesi yakınlarında açılan toplu mezarda bulunan 28 PKK

militanının kemikleri üzerindeki DNA araştırması, Ağustos ayında tamamlandı. Adli Tıp Kurumu Morg İhtisas Dairesi'nin hazırladığı raporda, biri kadın altı örnekte DNA araştırması yapılabildiği, diğer kemiklerin zarar görmesi nedeniyle DNA araştırması yapılamayacağı belirtildi. İncelemede, toplam 49 kemik parçasının 11 kişiye ait olduğu da saptandı.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı, kemik örneklerinden bazılarında DNA tespitinin yapılamaması durumunun bazen karşılaşılan bir sonuç olduğunu söyledi. Fincancı şunları söyledi:

“Kemiklerin kaldığı süre içerisinde maruz kaldıkları doğa olayları bile sonucu etkileyebilir. Böylesi bir durumda hücre çekirdekleri çok önemlidir. Şimdi çekirdeği olan dokularda çekirdekten arama yapıyorlar. Tabi geçen süre içinde hücre çekirdekleri bozulabilir. Toprağın ve havanın durumuna göre değişebiliyor. Çok değişken bir durum bu. Olay sonrasında da maruz kaldığı etkiler sonuçları etkileyebiliyor. Tsunami olayındaki örnekler Avrupa'daki merkezlere gönderildiğinde bazılarının sonuçlarına ulaşıldı. Avrupa'daki merkezlerde daha iyi çalışmalar olmasına rağmen bazen oralarda da böylesi durumlar olabiliyor. Bosna'daki olaylar sonrasında kimlik tespiti için kurulan bir merkez var. Bu merkezde de aynı sonuçlarda örneklerle rastlandı.”

Bu arada kimlik tespiti yapılamaması nedeniyle bazı ailelerin Adli Tıp Kurumu hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na yaptıkları suç duyurusu, Kasım ayında takipsizlikle sonuçlandı.

Kasım ayında İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen aileler adına konuşan Hasan Avras, şunları söyledi:

“31 Temmuz ve 11 Ağustos tarihleri arasında Adli Tıp Kurumu'nda bulunan 6 cenaze için başvurucu ailelerin kan ve doku örnekleri tetkik amaçlı alınmış; ancak, Adli Tıp'ın yaptığı tetkikler sonucunda hazırlanan belgelerde Mehmet Sabri Avras'ın cenazesinin Adli Tıp Kurumu'nda bulunmadığı yönündedir. Bu yönlü Van Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 19 Ekim 2006 tarihli yazıyla Mehmet Sabri Avras'ın ailesine ulaştırılmıştır. Aileler olarak vermiş olduğumuz çabaların nasıl boşa çıkarıldığının şaşkınlığını yaşamaktayız. Bizler bu konuda ısrarcı olacağız ve 'Mezarımı istiyorum' kampanyası kapsamında mücadelemize devam edeceğiz.”

Güneydoğu'da Bombalı Saldırıları

1995-1998 yıllarında Olağanüstü Hal Bölgesi'nde görev yapan emekli Korgeneral Altay Tokat, “bölgeye yeni gelen yargıç ve memurların, işlerini ciddiye alıp, hizaya girsinler” diye evlerinin çevresine bomba attığını açıkladı.

MHP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Altay Tokat, Yeni Aktüel dergisinde Temmuz ayında yayınlanan söyleşisinde, “Şemdinli olayını” yorumlarken şöyle dedi:

“Bunların milisleri olan o kitapçının bir grubu vardır. Bizimkiler de 1998'den sonra baskıyı kaldırınca meydanı boş buldular. Bu milislerin hareketlerini tespit etmek için bir grup görevlendirilmiştir. Silahlı kuvvetlerin veya devletin istihbarat unsurları delil bulmak için onları gözetim altında tutacak şekilde hareket ediyor. Fakat başarılı bir hareket yapmamış, hata yapmışlar. Şemdinli'de o istihbaratçıların dışarıdan kontrol etmeleri gereken hedefi izlerken yaptıkları, hatayı bir suikasta çevirip yargıya götürmek... Oraya atılan bomba 'Arkadaş, dikkat et, onu yapma' demek için, vazgeçirmek, ikaz için de atılmış olabilir... Benim zamanımda ben de bomba attırdım. Bir, iki kritik noktaya. Boş yerlerdi! Meselem mesaj vermek. Batıdan gelen memurlar, hakimler işin ciddiyetini anlamıyor. Çok koordineli ve iyi çalıştık. Baktım, sonradan işler sakinleşince işi basite almaya çalıştılar. Rastgele dolaşıyorlar, şunu bunu yapıyorlar. Onun üzerine 'şunlar bir hizaya gelsin' diye evlerine yakın iki yere attırdım. Ondan sonra anladılar ki çok dikkatli olmalılar. Bir musibet bin nasihatten iyidir. Öylece onları eğittim ben. Bunu hemen bomba atmak yasak diye yorumlayamazsın. O kişilerin belki hayatını kurtardım. Onlara da söylemedim. Bunu siz şimdi onlara karşı suikast diye yorumlarsanız ben gülerim.”

Söyleşinin yayınlanmasından sonra Radikal gazetesinin sorularını yanıtlayan Tokat, “Bunda ne var. Bunların hepsi eğitim amaçlı, hareket planlarının bir parçası. Bu bir suç değil, nitekim bunların sonucunu da aldık, Alınım ak” dedi.

Tokat, özette şunları söyledi:

“Attırdım dediğim bombaların maksadı eğitimidir, eğitilmiş birlikler her zaman fark yaratır. Bunun için de önceden planlar yapılması lazım, bunların genel hedefi de güvenliğinin sağlanmasıdır. Hakimlerle savcılarla akşam sabah çoğu zaman zaten birlikteyiz, sürekli görüşüyorduk. Ama bakın eğitim bombası bunlar, bombaları kullanmazsak gevşeklik oluyor. Bizde birlikler var. Bölücü örgütün de şehir milisleri var. Şehirdeki eylemlere katılırlar, bunlar daha tehlikeli... Bu konu eğitim amaçlı olmuştur, bu işlerde iki taraf oluşturulur biri düşman tarafı, buna göre planlar yapılır... Bizim bu nedenle eğitim bombalarını kullandığımızı hakim de bilir. Ayrıca OHAL bölgesinde komutana bu yetki veriliyor. Personel eğitiminde bu planlar etkili olmuştur... Bu eğitim bombalarının tarafımızdan atıldığını ertesi gün hakimlere söylediğimiz de olmuştur belki oturup birlikte gülmüşüzdür. Bunun yapıldığını bilenler elbette var. Çünkü planda bunlar var, atış planları var bölgede. Bu açıklamalarıma ne yargıdan ne askeri çevrelerden tepki gelmedi, tersine teşekkür edenler oldu. Kimse bizim bu yaptıklarımız (bombalar) nedeniyle şikayetçi olmadı. Bu işlerde karşı tarafa korku vereceksin. Eğitim amaçlı uçuşlar niye yapılır, bunlar öldürmez, ama işe gerçeklik kazandırır, bunların faydasını gördük.”

Tokat, yapılanların EMASYA (Emniyet-Asayiş Yardımlaşma Birlikleri) Planları'nın bir parçası olup olmadığı şeklindeki bir soru üzerine ise, "Yahu bu eğitim mermisi, bu planlarda böyle. EMASYA değil, başka ciddi planlar da var. EMASYA batıdaki şeyler için burada daha ciddi terör olayı var" yanıtı verdi.

Tokat'ın açıklamalarının ardından Diyarbakır Barosu Başkanvekili Avukat Tahir Elçi Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na Tokat hakkında suç duyurusunda bulundu. Dilekçede, özetle şöyle denildi:

"Şüpheli (Altay Tokat), yasadışı faaliyetleri teyit etmiştir. Şüphelinin 1995 yılında Diyarbakır Asayiş Kolordu Komutanlığı görevini yürüttüğü sırada, benzer olaylar aynı komutanlığın sorumluluk alanındaki yerleşim birimlerinde yaşanmıştır. Anılan yıllarda meydana gelen birçok öldürme, bombalama eylemleriyle ilgili dosyalar halen Diyarbakır Askeri Mahkemesi Savcılığı'nda bulunmaktadır. Şüphelinin Asayiş Komutanlığı görevi yürüttüğü tarihlerde, komutanlığın sorumluluk alanında meydana gelen eylemlerin araştırılarak şüpheliyle birlikte suç ortaklarının belirlenip haklarında gerekli işlemin yapılması gerekmektedir"

31 Temmuz günü İHD Genel Başkanı Yusuf Alataş ve Mazlumder Genel Başkanı Ayhan Bilgen de Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, Tokat'ın, "suç işlemek amacıyla silahlı örgüt kurma", "halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit", "yargı görevi yapma etkileme", "suçu ve suçluyu övme", "halkı düşmanlığa kışkırtma" ve "görevi kötüye kullanma" iddiasıyla yargılanması istendi. Kendilerini "Yurtsever Cephe Hukukçular İnisyatifi" üyesi olarak adlandıran bir grup avukat da, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Suç duyurularının ardından Ankara Cumhuriyet Savcılığı tarafından açılan soruşturma, olay yerinin Olağanüstü Hal Bölgesi olması nedeniyle "yetkisizlik" kararı verilerek Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderildi. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı da soruşturma ile ilgili görevsizlik kararı vererek, dosyayı askeri savcılığa gönderdi. Askeri Savcılığın soruşturmayı, "Komutanları tahkir ve tezyif", "askeri eylem ve işlemler hakkında yetkisi olmadığı halde açıklamalarda bulunmak (Askeri Ceza Yasası'nın 95. maddesi)" ve "bomba attırmak" suçlarından yürüttüğü öğrenildi.

25 Ağustos günü askeri savcılığa ifade veren Altay Tokat'ın, "Benim 'attırdım' dediğim bombalar eğitim amaçlıydı. Basın bu sözlerimi çarpıtmış. Benim, basında çıktığı gibi, 'hakim ve savcılarını hizaya getirmek için bomba attırmam' gibi bir şey asla düşünülemez" dediği öğrenildi.

Genelkurmay Askeri Savcılığı, Eylül ayı başında Altay Tokat hakkında dava açtı. İddianamede, Tokat'ın "yalan beyanla ordunun itibarını zedelediği" ve "yetkili olmadığı halde askeri

konularda açıklama yaptığı" gerekçesiyle cezalandırılması istendi. İddianame, özetle şöyle:

"Sanık, basında yer alan beyanlarıyla TSK'nın, terör örgütünün kullandığı yöntemleri kullanıyormuş izlenimi yaratmaktadır. Sanığın sözleri, herhangi bir kişi tarafından söylenmiş olsaydı önem taşımayabilirdi. Ancak basında yer alan sözlerin üst rütbelere ulaşmış biri tarafından söylenmiş olması, kamuoyunda ilgiyle izlenmiş ve etki gücünü artırmıştır. Sanığın sözlerinin, TSK'nın ve bünyesinde görev yapan komutanlarının güvenilirliğini sarsamayacağı açık olsa da bu beyanlar bazı kötü niyetli kişiler üzerinde olumsuz etki yaratabilecektir"

Askeri Savcılığın, "Tokat'ın bomba atılıp emri verip vermediği"ne ilişkin soruşturmayı ise ayırdığı bildirildi.

Tokat hakkında açılan dava, 27 Eylül günü başladı. Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde yapılan duruşmaya hastalığını gerekçe göstererek katılmayan Altay Tokat'ın avukatı Cavit Çalış, Askeri Yargılama Usulü Hakkında Yasa'da yapılan değişikliğin 5 Ekim günü yürürlüğe gireceğini hatırlattı. Yeni yasa uyarınca "savaş hali hariç sivililerin askeri mahkemede yargılanamayacaklarını" belirten Çalış, yasanın yürürlüğe girmesinin beklenmesini ve görevsizlik kararı verilmesini istedi.

30 Ekim günü Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, görevsizlik kararı verildi. Karar, 353 sayılı Askeri Mahkemelerin Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nda değişiklik öngören 5530 sayılı yasa da yer alan, "savaş hali dışında sivil kişilerin işlediği suçlardan adli mahkemelerde yargılanması öngörülür" hükmü uyarınca verildi. Dosya, Tokat'ın sözlerinin yayınlandığı Yeni Aktüel dergisinin İstanbul'da yayınlanması nedeniyle İstanbul Asliye Ceza Mahkemesine gönderildi.

HPG'nin Kaçırıldığı Kişiler

9 Ekim 2005 tarihinde Şırnak'ın İdil ilçesi ile Mardin'in Midyat ilçeleri arasındaki yolda HPG militanları tarafından kaçırılan polis memuru Hakan Açıl'ı teslim almak için oluşturulan heyet, 21 Ocak günü Şırnak'ın Cizre ilçesine gitti. Hakan Açıl, 27 Ocak günü Kuzey Irak'ta serbest bırakıldı. İHD ve Mazlumder temsilcilerinden oluşturulan heyete Kuzey Irak'taki Zaho kasabası yakınlarında teslim edilen Hakan Açıl, daha sonra Türkiye'ye getirildi.

20 Haziran günü Elazığ'ın Arıcak ilçesine bağlı Bükardı beldesi ile Diyarbakır'ın Dicle ilçesi arasındaki yolu kesen HPG militanları tarafından kaçırılan İmam Hüseyin Polat adlı kişi, 24 Haziran günü serbest bırakıldı.

6 Ağustos günü Şanlıurfa yakınlarında Mehmet Erol adlı asker, HPG militanları tarafından kaçırıldı. HPG'de yapılan açıklamada ise Mehmet Erol'un "HPG militanlarına teslim olduğu" iddia edildi.

16 Ağustos günü Bingöl'ün Genç ilçesi Selvi beldesi yakınlarında yol yapımını yürüten firmanın yöneticisi Abdullah Demir ve dozer operatörü Hanefi Aydın, HPG militanları tarafından kaçırıldı. Demir ve Aydın, 17 Ağustos günü Gözertepe köyü yakınlarında serbest bırakıldı.

25 Ağustos günü Bingöl'ün Genç ilçesi yakınlarında Ali Bozkurt adlı köylünün HPG militanları tarafından kaçırıldığı iddia edildi.

5 Eylül günü Bingöl'ün Genç ilçesi Sağgöze köyü yakınlarında Ahmet Üstün ve Ekrem Yazar adlı kişiler, HPG militanları tarafından kaçırıldı. Ahmet Üstün 8 Eylül günü, Ekrem Yara ise 18 Eylül günü Diyarbakır'ın Lice ilçesi yakınlarında serbest bırakıldı.

20 Eylül günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesinde, bir maden ocağında çalışan 8 işçi HPG militanları tarafından kaçırıldı. İşçiler, bir süre sonra serbest bırakıldı.

AKP Tunceli İl Başkanı Veli Suroğlu'nun oğlu Serdar Şener Suroğlu, 24 Eylül günü HPG militanları tarafından kaçırıldı. Tunceli Valiliği'nden yapılan açıklamada, Suroğlu'nun fidyeye için kaçırıldığı, bu nedenle olayın ailesi tarafından bir süre gizlendiği belirtildi. Serdar Şener Suroğlu, 20 Ekim günü bırakıldı.

8 Ekim gecesi Van'ın Başkale ilçesi Oğulveren köyü yakınlarında Zeki Yaşar, Reşat Yıldız ve Reşit Olgun adlı korucuların HPG militanları tarafından kaçırıldığı iddia edildi.

Koruculuk Uygulamaları

Özgür Politika gazetesinin internet sitesinde 8 Kasım günü yayınlanan haberde, Türkiye'de Geçici Köy Koruculuğu için 66 bin kişilik bir kadronun mevcut olduğu ve halihazırda 58 bin civarında geçici köy korucusunun görev yaptığı belirtildi. Habere göre köy korucularının illere göre dağılımı da şöyle:

Diyarbakır'da 5.187, Şırnak'ta 6.756, Batman'da 2.887, Bingöl'de 2.511, Bitlis'te 3.730, Mardin'de 3.323, Muş'ta bin 860, Siirt'te 4.661, Van'da 7.320, Hakkâri'de 7.614, Tunceli'de 368, Adıyaman'da bin 485, Ağrı'da bin 838, Ardahan'da 91, Elazığ'da 2 bin 83, Maraş'ta 2.236, Kars'ta 558, Malatya'da bin 365, Şanlıurfa'da 934.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, geçici köy korucularıyla yakınlarına yeşil kart verilmesini öngören 5443 sayılı yasayı Ocak ayı başında onayladı.

Sabah gazetesinde 23 Nisan günü yayınlanan bir habere göre, İçişleri Bakanlığı müfettişlerince hazırlanan bir raporda sayıları 57 bini aşan ve ayda 400 YTL maaş alan köy korucularının tazminatlarının ödenerek sayılarının azaltılması önerildi. Raporda, "korucuların özel güvenlik görevlisi olarak çalıştırılabileceği veya kamu kurumlarına işçi olarak yerleştirilmeleri" ve "korucularda azami yaş sınırı 65'den 45'e indirilmesi, tazminatın iki katı ödenerek 2 ay içinde ayrılmasını sağlanması, uygun olanların işçi statüsünde kamu

kuruluşlarında çalıştırılmalarının özendirilmesi" gibi önerilerin de yer aldığı bildirildi.

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın 8 Mart günü yayınladığı raporda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde köy korucularının "uyuşturucu kaçakçılığı, tecavüz, yolsuzluk, hırsızlık ve diğer ihlallerle" ilgili olarak suçlandığı ancak genelde cezalandırılmadığı, jandarmanın da zaman zaman köy korucularını haklarında kovuşturma açılmasına karşı koruduğu iddialarına yer verdi.

İçişleri Bakanlığı, Doğu ve Güneydoğu'da koruculuk sisteminin uygulamaya girdiği 28 Mart 1985 tarihinden itibaren 21 yıl içinde 5 bin geçici köy korucusunun suç işlediğini açıkladı. İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre, koruculardan 2 bin 402'si hakkında terör suçundan, 936'sı hakkında mala karşı işlenen suçlardan, 1234'ü hakkında şahsa karşı işlenen suçlardan, 428'i hakkında da kaçakçılık suçlarından işlem yapıldı.

AİHM, Mehmet Mihdi Bilgin'in köy korucuları tarafından öldürülmesiyle ilgili olarak yapılan başvuruyu, 2006 yılında karara bağladı. AİHM, Türkiye'nin yaşam hakkını ihlal ettiği gerekçesiyle Bilgin'in ailesine 47 bin Euro tazminat ödemesine karar verdi. Bilgin 1994 yılında Batman'da "örgüt üyesi olduğu" iddiasıyla korucular tarafından vurulmuş, açılan davada korucular beraat etmişti.

Korucuların Karıştığı Olaylar

3 Şubat günü Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Kırca köyü korucularıyla Oyalı köylüleri arasında çıkan kavgada **Naif Oğur**, korucular tarafından öldürüldü.

Edinilen bilgiye göre olay şöyle gelişti:

Kırca köyü muhtarı Cafer Üstün'ün Oyalı köyü halkının kendi köylerine ait orman arazisinde kesim yaptıklarına dair İdil Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdiği şikayet dilekçesi üzerine 3 Şubat günü Orman İdaresi memurlarının keşif yapabilmesi için Özbek Jandarma Komutanlığı tarafından bir tim oluşturuldu.

Özbek Jandarma Komutanı Murat İnsan'ın görevlendirdiği Kırca köyü korucubaşı Mehmet Ali Görmen'in başkanlığında Serdar Görmen, Ahmet Görmen, Hüseyin Görmen, Mehmet Sait Duruk, Yusuf Ergün ve Yusuf Üstün'den oluşan yedi kişilik korucu ekibi, Kırca köylüleri ve Orman İşletme Müdürlüğü memurları ile birlikte şikayet konusu olan Sofu Orman mevkiinde keşfe katıldı. Keşif sırasında Oyalı köylüleri ile Kırca köyü korucuları arasında kavga çıktı. Kavga sırasında korucuların ateş açması sonucu Naif Oğur adlı köylü göğsünden aldığı tek kurşunla öldü. Kurşunun Rıdvan Görmen adlı korucunun silahından çıktığı belirlendi.

Diyarbakır'ın Ergani ilçesine bağlı Ahmetli köyünde, **Musa Güleç** (60) ve oğlu **Musa Güleç**'in (40) Mayıs ayında korucular tarafından öldürüldüğü ileri sürüldü. Saldırının

Mehmet Bingöl adlı korucu ve adamları tarafından düzenlendiği iddia edildi.

Erzurum'un Horasan ilçesine bağlı Ertaş köyünde çobanlık yapan **Orhan Gürelli** adlı köylü, 8 Temmuz günü korucular tarafından öldürüldü. Olayda, Hüseyin Gürelli, Mehmet Gürelli, Ahmet Gürelli ve Abdullah Gürelli de yaralandı. İğdir'dan çalışmak için Ertaş köyüne giden Gürelli kardeşlerle, korucular arasında kaybolan bir koyun nedeniyle tartışma çıktığı, daha sonra korucuların Gürelli kardeşlerin üzerine ateş açtığı bildirildi.

Temmuz ayında İğdir'in Tuzluca ilçesine bağlı Karataş köyü korucularından Ramazan Kırhan, Güzeldere köyü yakınlarında tartıştığı **Kurban Duahan** (32) adlı seyyar satıcıyı silahla öldürdü. Olayın ardından kaçan Kırhan, daha sonra jandarmalar tarafından gözaltına alındı.

Batman'ın Kozluk ilçesinde Belediye Başkan Vekili, korucu Naif Yorulmaz'ın çevreye ateş açması sonucunda yaralanan **Sabiha Tüver** 13 Eylül günü hastanede öldü. Belediyenin yürüttüğü yol çalışmasında kullanılan taşların çalındığı haberi üzerine, işçilerle konuşmaya giden Naif Yorulmaz'ın burada, hırsızlık yaptıklarını iddia ettiği Tüver ailesi ile tartıştığı öğrenildi. Tartışmanın kavgaya dönüşmesi üzerine Yorulmaz'ın rasgele ateş ettiği bildirildi.

13 Mayıs günü Van'ın Gürpınar ilçesine bağlı Gülsu mezarısı yakınlarında Ömer Aybar adlı kişinin korucu İbrahim Kasap ve oğulları tarafından vurulduğu öğrenildi. Ağır yaralanan Aybar, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Olay günü araba ile Gülsu köyüne gidecektim. Korucular sürekli gittiğim yoldan gitmemi istemediler. Ben de oradan geçtim. Sonra askerler bana 'dur' ihtarında bulundular. Durmamla birlikte korucuların ve askerlerin ateşine maruz kaldım. Beni tarayan korucular daha önce benden para istemişlerdi."

5 Eylül günü Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Yeşilöz (Faraşın) köyünden yaşadıkları Adana'ya dönerken korucuların silahlı saldırısına uğrayan Çetin ailesinin kızları Şerivan Çetin (6) vücuduna isabet eden dört kurşunla ağır yaralandı.

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Dolunay köyünün muhtarı Mehmet Aksoy, 28 Mayıs günü askerler ve korucular tarafından dövüldüğünü açıkladı. Tarlada çalıştığı sırada silah sesleri duyduğunu, bunun üzerine köye giderek Kayacık Jandarma Karakolu'nu aradığını anlatan Aksoy, şunları söyledi:

"Astsubayla görüştüm, 'haberinin olmadığını bir saat sonra kendisinin arayacağını' söyledi. Silah seslerinin sürmesi üzerine seslerin geldiği yöne doğru gittim. Asker ve korucular bana doğru geliyorlardı. Muhtar olduğumu söyledim. 'Gündüz silah sıkmanız uygun değil. Köylüler tedirgin oluyor' dedim.

Bunun üzerine bana 'hemen yat' dediler. Sonra yanıma gelerek 'sen kimsin?' diye sordular. Dipçiklerle dövmeye, tekme tokat vurmaya başladılar. Bana 'Siz teröristsiniz, siz besliyorsunuz teröristleri' dediler. Daha sonra operasyon bölgesine götürüldüler. Sivil plakalı beyaz bir araba geldi. Beni Hazro'ya götürdüler. Burada karakolda nezarete koydular ve yanımda bir nöbetçi bıraktılar. Oturmama ve gözlerimi kapamama izin vermiyorlardı. Su vermiyorlardı. Ne uyumama, ne oturmama, dimdik ayakta kalmamı istediler. Karakoldayken sürekli dövüyorlardı. Yaklaşık 5 saat böyle işkence edildi. Ertesi gün başka bir araca bindirildim. Köye 500 metre kala beni araçtan indirdiler" dedi.

Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Aslanoğlu köyünün, köy ağası Nevaf Karaman'ın adamları ve korucular tarafından silahla tarandığı iddia edildi. Edinilen bilgiye göre, 7 Haziran günü köylülerin tarlasını sürmeye kalkışan ağanın dört adamı, köylüler tarafından rehin alındı. Bu kişiler daha sonra serbest bırakıldı. Bu olayın ardından köyün çevresini kuşatan korucular ve ağanın adamlarının, köye rasgele ateş açtıkları ileri sürüldü. Olayda Perihan Tanrıkkulu adlı kadın bacağından yaralandı. Köylüler, olayı jandarmaya haber vermelerine karşın hiç kimsenin gözaltına alınmadığını bildirdiler.

Evrensel gazetesinin haberine göre, köylülerden Hacı Tanrıkkulu, "Metrabi, Hanpazar ve Terkan köylerinin korucularını yanına alan ağa köyümüze silahlarla saldırdı. Biz esir aldığımız ağanın adamlarını birkaç saat içinde bırakmıştık ki ateş başladı köyün üzerine doğru. Güneş batana kadar köyde çatışma oldu. Köyün her tarafına pusu kurulmuştu. Yüzbaşıyla birlikte Bismil'den geldim köye. Yüzbaşı geldi köylüleri dinledi gitti. Hiçbir şey yapmadı" dedi.

Diyarbakır'ın Hazro ilçesine bağlı Çiftlibahçe (Helhel) köyünde yaşayan Sait Üzer, "korucular tarafından dövüldüğü ve ajanlık yapmaya zorlandığı" gerekçesiyle İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurdu. Sait Üzer, 2 Temmuz günü yanına gelen yedi korucunun, "bölgeye gelip gidenler hakkında bilgi vermesini" istediğini, kendisinin "kimseyi görmediğini" söylemesi üzerine tehdit edildiğini söyledi. Korucubaşı Ferit Akça tarafından ağır biçimde dövüldüğünü anlatan Sait Üzer, Diyarbakır Devlet Hastanesi'nden rapor aldığını da kaydetti.

Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Bazırgan (Yukarı Çatıcılar) köyünde 11 Temmuz günü tarlaya giden Mehmet Taşlan, Barı Taşlan, Fesih Taşlan, Metin Taşlan, Cengiz Taşlan ve Nedim Taşlan adlı köylüler, tarlalarında hayvan otlatan M.H.K., Y.K. ve A.K. adlı korucuların silahlı saldırısına uğradı. Olayda yaralanan olmadı. Nedim Taşlan, 12 Temmuz günü de biçer döver makinelerinin tahrip edildiğini söyledi. Nedim Taşlan, "tarlada bekleyen korucuların, kendilerini araziye sokmadığını" bildirdi.

Bingöl'ün Karlıova ilçesinde Çırık köyü korucuları ile bölgedeki köylüler arasında Ağustos ayında çıkan kavgada üç kişinin

yaralandığı bildirildi. Kavganın, korucuların köylülere “PKK militanlarına” destek verdiklerini söyleyerek küfür etmesi nedeniyle çıktığı belirtildi.

Ağrı'nın Diyadin ilçesine bağlı Dedebulak köyünde görev yapan 20 köy korucusu, 28 Ağustos günü akşam saatlerinde “Doğrudan Gelir Desteği” için verdikleri dosyaların geciktirildiğini ileri sürerek Ziraat Odası'nı bastı. Dosyalarının öne çekilmesini isteyen korucular, personelin red cevabı vermesi üzerine personele saldırdı. Olaya müdahale eden polis korucuları ve personeli emniyete götürüldü. Korucular ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Eylül ayı başlarında Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde “kız kaçırma” olayı nedeniyle iki aşiret arasında çıkan çatışmaya karışan 23 köy korucunun silahına el konuldu. Olayda üç kişinin yaralandığı bildirildi.

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde feshedilen DEHAP'ın eski Kayapınar Belediye Başkanı Mehmet Can Tekin ve beraberindeki üç kişinin 9 Eylül günü Narlıca İslam köyü korucularının saldırısına uğradığı bildirildi.

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Akarsu beldesinde yaşayan Hasret Akcan, 12 Eylül günü korucular tarafından dövüldüğünü bildirdi. “PKK'ye yardım ettiği” gerekçesiyle dövüldüğünü açıklayan Hasret Akcan'ın çenesinin ve dişlerinin tüfek dipçığıyle kırıldığı öğrenildi. Hasret Akcan, korucular hakkında suç duyurusunda bulundu.

9 Ekim günü Batman'ın Kozluk ilçesine bağlı Beybağı (Herbeluz) köyünde, Orhan Savaş adlı korucunun Sabır Aksu (8), Maşuk Kavak (10), Hamza Kavak(14), Mesut Kavak (10), Yakup Kavak (10) ve Ahmet Kavak (8) adlı çocukları sopayla dövdüğü, daha sonra da kaçan çocukların arkasından ateş ettiği bildirildi.

Olayda, Sabır Aksu'nun ayağından, Maşuk Kavak'ın başından hafif yaralandığı bildirildi. Jandarma tarafından gözaltına alınan Orhan Savaş, Cumhuriyet Savcılığı'nda ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

26 Kasım günü Mardin'in Mazıdağı ilçesine bağlı Arısu köyünde yaşayan Ramazan Doğan'ın, Abdullah Kaya, Siddık Kaya ve Kemal Kaya adlı korucular tarafından ağır biçimde dövüldüğü öğrenildi. Ramazan Doğan'ın başından yaralandığı ve kolunun kırıldığı bildirildi. Ramazan Doğan'ın ağabeyi Sedat Doğan, korucuların tarlalarında hayvan otlattığını, kardeşinin buna karşı çıktığı için dövüldüğünü anlattı.

Yargılanan Belediye Başkanları

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Feridun Çelik, Siirt Belediyesi eski Başkanı Selim Özalp ve Bingöl Belediyesi eski Başkanı Feyzullah Karaaslan'ın da aralarında bulunduğu 24 kişi hakkında “PKK yöneticilerinden Murat Karayılan'la görüştükleri ve belediyelerden elde edilen gelirin bir

bölümünü PKK'ye aktardıkları” açılan dava 1 Şubat günü sonuçlandı.

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, Batman Belediyesi eski Başkanı Abdullah Akın, Selim Özalp, Feyzullah Karaaslan ve Selahattin Ertaş hakkında beraat kararı verdi. Feridun Çelik ve 13 sanık hakkındaki davanın zaman aşımı nedeniyle düşmesine karar veren Mahkeme, itirafçı Abdulkadir Güzel'i iki yıl bir ay, Sadullah Özdemir, Mustafa Yıldız, Mehmet Maksut ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Başkanvekili Ramazan Tekin'i yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkum etti.

5 Mart günü Şırnak'ın Cizre ilçesinde askeri bir araca düzenlenen saldırı nedeniyle 7 Mart günü gözaltına alınan Cizre Belediye Başkan Yardımcısı Abdülkadir İnedi, 9 Mart günü tutuklandı.

Diyarbakır'ın Sur ilçesi Belediye Başkanı (DTP) Abdullah Demirbaş hakkında, “Mardin'in Kızıltepe ilçesinde 21 Kasım 2004 tarihinde öldürülen Uğur Kaymaz için heykel yaptırarak belediyeyi 2.292 YTL zarara uğrattığı” iddiasıyla açılan dava, 24 Mayıs günü sonuçlandı. Mahkeme, Demirbaş hakkında beraat kararı verdi. İddianamede, Demirbaş'ın “görevini kötüye kullandığı” iddiasıyla TCY'nin 257/1 maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ve üç belediye yöneticisi hakkında, “bir HPG militanının cenazesi için ambulans tahsis ettiği” gerekçesiyle Mayıs ayında açılan dava, 27 Eylül günü sonuçlandı. Diyarbakır 1. Sulh Ceza Mahkemesi, Baydemir, Belediye Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanvekili Zülfü Atlı, Personel ve Eğitim Daire Başkanvekili Mübeccel Günacı ve Mezarlıklar Şube Müdürü Cüneyt Gültekin hakkında, “suç unsuru oluşmadığı” gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan hakkında “Hamis liderleriyle görüşen hükümetin, PKK'yla da görüşmesini istediği” gerekçesiyle dava açıldı. İddianamede, Kalkan'ın “yasadışı örgüte yardım ve yasadışı örgüt propagandası” yaptığı iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Şırnak'ın Silopi ilçesi Belediye Başkanı Muhsin Konur ve Belediye Meclis üyesi Nuri Tokay hakkında, “belediyeye ait ambulansın bir HPG militanının cenazesinin taşınması için tahsis edilmesi” nedeniyle açılan dava, 18 Temmuz günü Silopi Sulh Ceza Mahkemesi'nde yapılan ilk duruşmada sonuçlandı. Muhsin Konur ve Nuri Tokay'a “yasadışı örgüte yardım” gerekçesiyle birer ay hapis cezası verildi. Hapis cezası daha sonra 300 YTL para cezasına çevrildi.

Diğer Olay ve Davalar

Ortaköy Olayı: 27 Ekim günü Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Ortaköy (Aroş) köyünde üç JİTEM elemanının köylüler tarafından alıkonulduğu bildirildi. Bu kişilerden birinin

Astsubay B. Bora Yazban olduğu daha sonra öğrenildi. Köylüler, bu kişilerin arabasında bulunan silah ve mühimmatın yanısıra bazı belgelere de el koydular.

Azadiya Welat gazetesinin internet sitesinde yayınlanan haberde, köylülerin köy çevresinde bir süredir gördükleri ve kuşkulandıkları 73 SH 839 plakalı (Yeni Şafak gazetesinde 1 Kasım günü yayınlanan haberde, plakanın sahte olduğunun anlaşıldığı belirtildi.) beyaz bir aracı durdurdukları ve sorguladıkları anlatıldı. Köye gelen askerler tarafından Ortaköy Jandarma Karakolu'na götürülen bu kişiler, daha sonra serbest bırakıldı. Habere göre köylülerden Hamza Berk, olayı şöyle anlattı:

“3-4 kez gidip geldiler köyün içerisinde. Araçta üç kişi vardı. Köyden ayrıldıktan hemen sonra peşlerine düştük. Köyün çıkışında yakalayıp, köye getirdik. Herkes başlarına üşüştü. Onlarla aramızda tartışma ve gerginlik yaşandı. Soyadını bilmediğim Ortaköy Jandarma Karakol Komutanı Selçuk, onları elimizden kurtarıp, karakola götürdü. Araçta üç adet kalaşnikof, belgeler, el bombaları, mühimmatlar, şarjör vardı. Bunlar, Şırnak bölgesinden gelmişler. Bu kişiler yakalanmasaydı, Şemdinli benzeri bir olay gerçekleşireceklerdi. Bunların yargılanmasını ve nereden geldiklerinin kamuoyuna açıklanmasını istiyoruz.”

Şırnak Valisi Selahattin Aparı ise olayın “köyde kaçakçılıkla ilgili istihbarat yapan jandarma görevlilerini korucuların tanımamasından kaynaklandığını” söyledi. Bu olayın ardından 28 Ekim günü köyü abluka altına alan askerler, el konulduğu iddia edilen belgelerin verilmesini istediler.

Özgür Gündem gazetesinin haberine göre, köylülerin “kendilerinde belge bulunmadığını” söylemesi üzerine Güzeldere Jandarma Tabur Komutanı, “muhtar ile köyün ileri gelenlerini gözaltına alacağını” açıkladı. Askerlerin muhtar ve iki kişiyi gözaltına almaya kalkışması üzerine taşlı-sopalı kavga çıktı. Üç kişiyi bırakan askerler köyden ayrıldı. Ortaköy köyünün ve çevre köylerin telefon hatlarının kesildiği öğrenildi.

29 Ekim günü DTP Şırnak İl Örgütü yöneticileri Aziz Bilgi, Halil İrmez ve Uludere İlçe Başkanı Abdülkerim Altürk, köye giderek köylülerle görüştü. Çevre köylerin muhtarlarının da katıldığı görüşmelerde köylüler, askerlerin kendilerine köyün boşaltılması için baskı yaptığını söylediler.

DTP heyetinin ayrılmasından sonra askerler köye ikinci kez baskın düzenledi. Baskına, köylülerin alıkoyduğu üç JİTEM elemanın da katıldığı bildirildi. Bu baskında da gözaltına alınan olmadı. Ancak JİTEM elemanlarının gösterdiği 10 kişinin “ifade vermek için karakola gelmesi” istendi.

JİTEM elemanlarının kaybolan belgelerine ilişkin bir haber 31 Ekim günü Fırat Haber Ajansı (ANF) tarafından yayınlandı. Belgelerde, Ağrı, Muş, Hakkari ve Şırnak bölgelerinde genellikle sınırda yaşayan köylülere ilişkin bilgiler, takip

edilen araçların plakaları ile HPG militanlarına ilişkin bilgiler bulunduğu öğrenildi. Belgelerde, yasadışı örgütlerin yanısıra sivil toplum örgütlerinin adının da geçtiği bildirildi.

Bu arada Özgür Gündem gazetesinde 31 Ekim günü yayınlanan haberde ise Hakkari'nin Çukurca ilçesinden Şırnak Gülyazı 4. Taktik Alayı Komutanlığı'na atanan Albay Bedrettin Kurt'un Ortaköy köylülerini, evlerini boşaltmakla tehdit ettiği iddia edildi. Haberde, Kurt'un “Çukurca'da 26 sınır köyü boşalttım. Sıra Şırnak'ta, buraları boşaltacaksınız” dediği öne sürüldü. Habere göre, köylülerden Ali Berk, “Kurt'un bundan birkaç hafta önce köye gelerek Kürtçe konuşmayı yasakladığını, Kürtçe konuşan herkesin gözaltına alınacağını belirttiğini” söyledi. Haberde adı geçen köylülerden Fırat Berk ve Ali Berk'in akrabaları 2003 yılında işkenceye maruz kalmış, bunun ardından gelişen olaylar nedeniyle köylüler topluca Kuzey Irak'a göç etmek için köyden ayrılmış ancak yetkililerin girişimleri üzerine bundan vazgeçmişlerdi.

8 Ocak günü Bingöl'ün Yolçatı köyündeki jandarma karakolunda beslenen köpeklerin saldırısına uğrayan üç kişi yaralandı. Yaralılardan Berfin Oruç'un (9) durumunun ağır olduğu, Ayten Ağır (40) ve Songül Çeçen'in (33) ise ayakta tedavi edildiği bildirildi. Berfin Oruç'un babası Adil Oruç, “Defalarca karakolu uyarmamıza rağmen köpeklerine sahip çıkmıyorlar. Çevredeki vatandaşlar yetişmemiş olsaydı, çocuğum köpekler tarafından parçalanacaktı. Çocuklarımız korkudan okula gidemiyor” dedi.

13 Ocak günü Hakkari'nin Otluca köyünde Emrullah Kutluk (14) ve akrabası Recep Kutluk'un (12) askerlere ait köpekler tarafından yaralandığı bildirildi.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Siirt'e bağlı Güneşli (Şemse) köyü yakınlarında düzenlediği operasyon sırasında köye havan toplarıyla ateş açıldığı bildirildi. Köylüler, olay nedeniyle İHD Siirt Şubesi'ne başvurdu. İHD Şubesi'ne giden köylülerden Ramazan Yakut, 11 Kasım günü saat 03.30 sıralarında Tolumtaş Jandarma Karakolu'ndan köyelerine dört roket ya da havan topu mermisi atıldığını belirterek, “Bir mermi İsmail Toy adlı köylünün evinde patladı. İkinci mermi, Hacı Yusuf'un evinin yakınında patladı. Diğerleri de köyün muhtelif yerlerine atıldı. Şans eseri ölen olmadı ancak, evlerde zarar meydana geldi” dedi. İHD Siirt Şube Başkanı Vetha Aydın, konuyu valiliğe bildirdiklerini kaydetti.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin operasyonlarını durdurması istemiyle 2004 yılında Siirt'in Eruh ilçesine giden 35 kişi hakkında açılan dava, 23 Kasım günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, kendilerine “Canlı Kalkan” adını veren gruptan Murat Aydın, Pakize Uksul, Selma Aygün, Gülistan Basutçu, Pınar Demirci, Volkan Işıl, Saadet Aksoy, Saniye Turhan, Metin Beydoğan, Cemil Dündar, Muzaffer Akal, Hanım Adıgüzel, Serpil Alkaya, İrfan Güler, Mücahit

Boğa, Mehmet Salih Özer, Onur Buğra Kolcu ve Başar Necdet'i "izinsiz gösteri düzenledikleri" gerekçesiyle ikişer yıl

altışar ay hapis cezasına mahkum etti. 17 kişi hakkındaki dosya ise ifadelerinin alınmaması nedeniyle ayrıldı.

2 - ZORUNLU GÖÇ

İçişleri Bakanlığı, 1986-2006 yılları arasında zorunlu göçe tabi tutulan nüfusun 356 bin olduğunu açıkladı. BM'ye verilen taahhüt üzerine Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'ne yaptırılan ve Haziran ayında bitirilen araştırmaya göre ise Tunceli, Bingöl, Elazığ, Muş, Ağrı, Adıyaman, Diyarbakır, Batman, Bitlis, Van, Mardin, Şırnak, Hakkâri ve Siirt'te 1986 yılından itibaren zorunlu göçe tabi tutulan nüfusun 800 bin ila 1 milyon arasında olduğu açıklandı.

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, BM Kalkınma Programı (UNDP) ve İçişleri Bakanlığı işbirliğiyle başlatılan "Türkiye'de Yerinden Olmuş Kişiler Programının Geliştirilmesine Destek Projesi" nin 24 Şubat günü yapılan tanıtım toplantısında projenin göç edenlerin, güç yaşam koşullarını iyileştirmek ve şehir hayatına uyumlarını sağlayabilmek amacıyla başlatıldığını söyledi. Aksu, köye dönüşlerle ilgili olarak şunları söyledi:

"14 ilimizde uygulanan bu proje kapsamında, güvenlik nedeniyle köylerinden göç etmek zorunda kalan 358 bin 335 vatandaşımızdan 137 bin 636'sının eskiden yaşadığı köyelerine geri dönüşleri sağlanmıştır. Bu amaçla; bugüne kadar, gerek genel bütçeden gerekse il özel idareleri bütçeleri ile sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarından toplam 52 milyon 684 bin 513 YTL harcama yapılmıştır."

Başbakanlık tarafından Diyarbakır'da yapılan bir araştırmanın sonuçları Temmuz ayında açıklandı. Dicle Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi Yar. Doç. Dr. Rüstem Erkan'la Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Yüksel Erdoğan'ın, Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün desteğiyle yaptığı "Göç ve Çocuk Suçluluğu" konulu araştırmada Diyarbakır merkezinde suç işlemiş 12-16 yaş aralığındaki çocuklar incelendi.

Araştırmada şu tespitlere yer verildi:

"Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, göç hareketleri genellikle Çukurova ve Türkiye'nin batısına yönelirken, zorunlu göçle birlikte göç hareketlerinin yönü değişmiş, zorunlu göçe maruz kalanlar çoğunlukla kendilerine en yakın kente yerleşmişlerdir. Zorunlu göçle kente yerleşenlerde geriye dönme beklentisi sürekli var olduğu için kenti benimseme eğilimleri gönüllü göç edenlere göre daha az olmaktadır.

Suç işleyen çocukların yüzde 90'ının ailelerinin son 10 yılda Diyarbakır'a göç etmiş oldukları görülürken, suç işlemeyen çocukların ailelerinin yüzde 84'ü göç etmeyen grubu oluşturmaktadır. Diyarbakır gibi kentlere zorunlu göçle

yerleşen aileler, büyük oranda iş piyasası dışında kalmış ve kırsal kesimdeki ekonomik durumlarına göre daha da yoksullaşmışlardır. Kente göçle birlikte ailenin çocuklar üzerindeki denetimi azalmaktadır.

Göç eden ailelerdeki ortalama çocuk sayısının yüksek olması nedeniyle aileler çocuklarının sokakta çalışmasını teşvik eder duruma gelmiştir. Çocuk suçluluğunda özellikle aile içi ilişkilerin rolü hemen hemen bütün çalışmalarda ortaya çıkmaktadır.

Kapkaç, gasp ve hırsızlık gibi suçlardaki büyük artışın kökeninde göç ve buna bağlı olarak ortaya çıkan 'sokakta çalışan çocuklar' ya da 'sokak çocukluğu' sorunu yatmaktadır. Büyük kentlerde örgütlü hale gelen suçlardaki artış büyük ölçüde bu bölgeden göç etmiş çocuklardan beslenmektedir.

Çocukların saldırgan davranışlar göstermesinde, gerekse suça yönelmesinde en temel neden son yıllarda ailelerin kırsal kesimden kente göç etmiş olmasıdır. GAP bölgesinde zorunlu göç olgusuyla da karşılaşıldıkça, bunun nedeni bölgenin 20 yıldan beri yaşamakta olduğu terör ortamı ve GAP projesi çerçevesinde yapılan barajlar ve buna bağlı olarak meydana gelen zorunlu yer değiştirmelerdir.

Suç işleyen çocukların yüzde 60'ı ilköğretimi tamamlamamıştır. Çocukların yüzde 26'sıysa herhangi bir eğitim kurumuna devam etmemiştir ve dolayısıyla okuryazar değildir.

İlköğretimin zorunlu olmasına rağmen çocukların eğitimlerine devam etmemeleri, kırsal kesimde çocuk emeğinden önemli ölçüde yararlanan ailelerin kentte de çocukların çalışmasını beklemelerinden kaynaklanmaktadır. Bu durum sokakta çalışan ya da sokak çocukluğu sorununun da kaynağını oluşturmaktadır."

Diyarbakır Yerel Gündem 21 tarafından yıl içinde 1120 hane üzerinde yapılan bir başka araştırma, Diyarbakır'a göç eden ve çoğunluğu mevsimlik işçi olarak çalışan ailelerin yüzde 69'unun yardıma muhtaç durumda olduğunu ortaya çıkardı.

Yerel Gündem 21 Genel Sekreter Yardımcısı Fethi Süvari araştırmayla olarak şunları söyledi:

"Ailelerin yüzde 59'u gecekondu, diğerleri ise apartman tipine yakın evlerde yaşıyor. Gecekonduların yüzde 90'ı iki odalı. Ailelerin çoğunluğu yoğun nüfusa sahip. Dolayısıyla 8-10 kişi bu iki odada yaşıyor. Isınmada elektrik ön planda. İki odalı evde oturanların yüzde 50.7'si 5 ile 8 arası nüfusa sahip. 9 ile 13 kişi arasındaki nüfusa sahip olanların oranı ise yüzde

28. Yani ailelerin yüzde 80'e yakını 5 ile 13 kişiden oluşuyor. Ailelerin büyük bölümünü 1990'lı yıllarda kente göç edenler oluşturuyor ve yüzde 60'ın düzenli bir işi yok. Yerleşme zamanına bakıldığında; 1990-1999 yılları arasında gelen ailelerin oranı yüzde 72.1, bu yıllardan sonra gelenlerin oranının ise yüzde 6.7. Bölgedeki çatışmalardan dolayı gelenlerin oranının yüzde 67- 68. Ailelerin yüzde 32'sinin temel gıdalarını yeterli alamadığı, yüzde 69'unun yardıma muhtaç olduğu belirlendi. Yüzde 60'ın mevsimlik geçici işçi olarak çalışıyor, bunlar da ya inşaatlarda çalışıyor ya da fındık veya pamuk toplamaya gidiyor. Araştırmaya katılanların yüzde 73'ünün yeşil kartlı olduğu, yüzde 19'nun ise okuma yaşındaki çocuğunun okula gitmediği tespit edildi."

SES Diyarbakır Şubesi'nin "Diyarbakır Sağlık Raporu" da Mayıs ayında kamuoyuna açıklandı. Raporda, bölgede yaşanan kadın intiharlarını göç nedeniyle ortaya çıkan sosyal kopukluk, ekonomik bunalım ve yalnızlık psikolojisinin tetiklediği belirtildi. Son 6 ayda 60 intihar vakasının görüldüğüne dikkat çekilen raporda, son 25 yıl içinde yüzde yüz oranında artan intiharların, ağırlıklı olarak bölge illerinde meydana geldiği, intihar edenlerin büyük çoğunluğunun ise 35 yaş altı kadınlardan oluştuğu ifade edildi.

Van Göç-Der Başkanı Gıyasettin Gültepe, Ağustos ayında yaptığı bir açıklamada 2005 yılından bu yana bölgede artan operasyon ve çatışmaların, köye geri dönüşleri olumsuz yönde etkilediğini bildirdi. 2002 ile 2005 yılları arasında köye dönüş için başvuru yapanların sayısının 11 bin 700 olduğunu ifade eden Gültepe, şunları söyledi:

"Ortamin iyi olduğu yıllarda bize, Valiliğe ve İHD'ye ciddi boyutlarda başvurular oluyordu. Ancak 2006 yılı içinde başvurular ciddi olarak durdu. Kesin bir rakam vermem mümkün değil, çünkü gelen başvuruları Valiliğe havale ettik. Ama bunlar 15'i 20'yi geçmez. Son günlerde artık hiç kimse geri dönüşten söz etmiyor."

AİHM, köy boşaltmalarla ilgili olarak yapılan bir başvuruyu, 13 Temmuz günü karara bağladı. Mahkeme, Abdullah Doğan ve 15 kişinin yaptıkları başvuru ile ilgili olarak Türk hükümetinin şikayetçilere mahkeme masrafları içinde olmak üzere toplam 289 bin Euro ödemesini kararlaştırdı. Tunceli'nin Boydaş köyünden yapılan başvurularda şikayet sahipleri, askerlerce köylerinden zorla çıkarıldıkları, mal ve mülklerinin tahrip edildiğini belirttikçe, maddi ve manevi zarara uğradıklarını iddia etmişlerdi.

Olaylar ve Baskılar

Batman Valiliği'nin Batman'ın Kuyubaşı köyü Evvelce mezrasını "köyün arazisinin hazineye ait olduğu" gerekçesiyle boşaltmak istediği iddia edildi. Köylülerin 1994 yılında "güvenlik" gerekçesiyle boşaltılan mezraya 2002 yılında kendi olanakları ile geri döndükleri öğrenildi.

9 Haziran günü Özgür Politika gazetesinin internet sitesinde yayınlanan bir haberde, 2004 yılında köyü terketmeyi reddetmeleri üzerine köylülerin evlerinin dozer ve kepçelerle yıkıldığı, trafonun sökülerek köyün elektriksiz bırakıldığı belirtildi. Köylülerden Gülizar Kaya (60) yaşadıklarını şöyle anlattı:

"2002 baharında 14 hane olarak köyümüze döndüğümüzde köyümüzün hali perişandı. Kendi imkanlarımızla yıkılmış ve çürümüş evlerimizi onardık, ama bizim imkanlarımız neye yetebilir ki? Bir dönüm arazi ettik, ama yol olmadığı için ne traktör gelebiliyor, ne de biçer. Tüm ekinleri biz kendi alınterimizle ekıyoruz, ama artık bizde de takat kalmadı. Köye geri dönmemizin ardından devlet yetkilileri defalarca gelip köyden çıkmamızı istediler. Biz gelip birkaç parçamızı yerleştirdikten sonra, gelip sordular 'Niye geldiniz? Köyünüzü başımıza yıkacağız', fakat biz tüm çabalarına rağmen çıkmadık. Bundan dolayı bizi elektriksiz, susuz, okulsuz ve yolsuz bıraktılar."

Köy sakinlerinden Ahmet Turan da, hazine malı olduğu iddia edilen arazi için 24 yıldır vergi ödediklerini söyledi.

Ardahan'ın Göle ilçesine bağlı Çoban köyü yaylasına askerler ve MHP'liler tarafından 20 Haziran günü düzenlenen baskında çok sayıda kişinin dövüldüğü iddia edildi. Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan haberde, baskının "Boğatepe köyündeki MHP yanlılarının ve MHP Kars eski Milletvekili Aydar Aslan'ın isteği üzerine kaymakamın bilgisi dahilinde" düzenlendiği anlatıldı.

Çoban köyünden Turgut Ateş yaptığı açıklamada, "daha önce de bu tür baskılarla karşılaştıklarını, MHP'liler ve askerlerin ortak hareket ederek, köyü boşaltmaları için baskı kurduklarını" söyledi. Baskına 200'ün üzerinde asker ile çok sayıda MHP'li Boğatepe köylüsünün de katıldığını anlatan Ateş, "askerlerin köylülere ağır hakaretlerde bulunduğunu, birçok kişiyi dövdüğünü", daha sonra da yaylada bulunan herkesin Kars Alay Komutanlığı'na götürdüğünü bildirdi. Köylülerin çoğunun 21 Haziran günü sabah saatlerinde serbest bırakıldığı anlatılan Ateş, 15 kişinin ise gözaltında tutulduğunu söyledi. Gözaltına alınanlar, 21 Haziran günü serbest bırakıldı.

Ağustos ayında Siirt'in Eruh ilçesine bağlı Narlıdere köyünde zarar tespit komisyonunun çalışmaları ile ilgili incelemelerde bulunan Ege Göç-Der yetkililerinin askerler tarafından engellendiği iddia edildi. Ege Göç-Der Koordinatörü Avukat A. Hadi Çetin, yaşananları şöyle anlattı:

"Köye gittiğimizde 14 kilometre kala artık yol yoktu. Burada bulunan askeri birlik keşif yapamayacağımızı söyledi. Bir yüzbaşı aracımızın önünde durarak keşif yapamayacağımızı söyledi. Bırakmamaları üzerine biz de özgün bir tavır sergileyerek köye gittik. Tabi bu esnada askerler güvenliğimizi sağlayamayacaklarını belirtti. Komisyonunda bulunan vali

yardımcısı, barodan bir avukat, başvuru köylüler ve ben köye gittik. Köye ulaştığımızda bir harabe ile karşılaştık. Köyde elektrik, yol ve su yoktu. Köylülerin geri dönüş yaptıktan sonra susuz yaşamaları mümkün değil. Koruculuk varken köylüler dönemeyeceklerini biliyor. Zaten korucular tarafından ciddi bir hak ihlali yapılmış durumda. Bu köy ve civar köylerdeki korucular, boşaltılan köylerin arazisini kullanıyor. Haksız gelir sağlıyorlar. Bununla ilgili köylülerin de suç duyurusunda bulunarak tazminat davası açması gerektiğini belirttim. Ayrıca askerlerin yaklaşımı söz konusu. Köylülerin dönmelerinin koşullarının oluşturulmasının yanında psikolojik olarak da hazırlanmaları gerekir. (...) Sayılan ev sayısı kadar başvuruyu kabul edeceklerini söylediler. 200 haneye yakın evden ancak 3 ev vardı görünürde. Sadece bu üç ev üzerinden başvuruyu kabul edeceklerini söylediler”

Ege Göç-Der'e bin 900 kişinin başvurduğunu belirten Çetin, yasa gereği maddi zararların karşılanması için başvuru yaptıklarını ancak manevi zararların da karşılanması gerektiğini söyledi.

15 Eylül günü Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Ortasu köyündeki (Rabuge) Jandarma Karakolu Komutanlığı'na bağlı askerlerin, meydana topladıkları köylülere hakaret etmesi üzerine çıkan olaylardan sonra köylülerin evlerini boşaltarak Kuzey Irak'a göç ettiği, 110 korucunun da silah bıraktığı bildirildi. Edinilen bilgiye göre olaylar şöyle gelişti:

15 Eylül günü Ortasu'ya gelen jandarmalar, köy meydanında topladıkları köylülere hakaret ettiler. Askerlerin köylüleri silah dipçikleri ile darp ettiği olayda üç kişi yaralandı. Bunun üzerine asker baskısını protesto etmek isteyen köylüler, meydana toplanarak karakola doğru yürüyüş yaptı. Karakol önünde oturma eylemi yapmak isteyen köylülere, askerlerin havaya ateş açarak karşılık vermesi üzerine köylüler karakolu taşladılar ve beş askeri araca zarar verdiler. 16 Eylül günü de olaylar, askerlerin köye baskın yapmasıyla devam etti. Baskılar üzerine köylüler, eşyalarını at ve katırlara yükleyerek, Kuzey Irak'a geçmek için yola koyuldu. Köy korucusu 110 kişi ise, Uludere Jandarma Tabur Komutanlığı'na giderek silahlarını bıraktı.

Güneydoğu kapısı... - Ali Bayramoğlu (Yeni Şafak/24 Ağustos 2006)

Güneydoğu'dan artık pek söz etmiyoruz. Pek değil, hiç söz etmiyoruz. Bu bölge sadece “terör hadiseleri”, ölümler ve “asayiş tedbirleri”yle gündeme geliyor.

Oysa yaşanan “20 yıllık çatışmanın kalıntıları”, toplumsal dokudan ekonomik yapıya “her şeyi militarize eden siyasi ve askeri tedbirler”in sonuçları bölge insanını kasıp kavuruyor, terör ve terör örgütüne kaynak oluşturmaya devam ediyor.

Bu toplumsal ve ekonomik çöküntü, bugün, “kırsal alanlarda ve kırsal kökenliler” arasında alabildiğine yaşanıyor. Yaşanan “sorun” ve “soruna yönelik resmi tepkiler” ülkenin “görülme ya da görülmek istemeyen yüzünü”, hatta “yarının sorunlarını” tüm çıplaklığıyla sergiliyor.

Biraz geriye dönelim:

1990'ların ilk yıllarında başlayan köy boşaltma ve göç ettirme 1999 yılına kadar devam etmişti. Bunun sonucunda 3700 yerleşim alanında 3 milyondan fazla insan yaşadıkları yerleri kendi iradeleri dışında terk etmek zorunda kalmıştı. Bu süre içinde sadece yerleşim yerleri boşatılıp, mülkler ve araziler tahrip edilmemiş; aynı zamanda yaylalara çıkmak, meraları kullanmak da yasaklanmıştı. Sonuçta; hayvancılık ve tarımla geçinen birçok insan bu nedenle açlık sınırında yaşamaya başlamıştı.

Kırsal alandan göç ettirilen insanlar yerleşebilecekleri herhangi bir yer gösterilmediği için bölge ve bölge dışındaki kent merkezlerine gitmişler; iş, sağlık, eğitim gibi temel hizmetlerden iyice yoksun kalmışlar; aileleri parçalanmıştı.

Mevcut sistem bugün ne bu sorulara çözüm arıyor ne de Türkiye 10 yıllık bu “garip politikaları” sorgulayabiliyor.

Çözüm önlemleri sınırlı ve bürokratik...

Konuyu ele alan araştırmalar, örneğin TESEV'in yaptığı kapsamlı araştırma hakaret ve suçlamalarla karşı karşıya...

Nitekim 1998'de hazırlanan bölgeye ilişkin kurulmuş bir araştırma komisyonunun, TBMM Araştırma Komisyonu'nun raporunda yer alan şu sözler her zamanki gibi havada kalmış görünüyor:

“Hangi köylere geri dönüleceğine güvenlik güçleri değil, o köyün nüfusuna dahil olan yurttaşlar karar vermelidir. Güvenlik güçlerinin görevi, geri dönülen köyde güvenliği sağlamak; diğer kamu kesimlerinin görevi ise geri dönülen köyde insani yaşam ortamının doğmasına gerekli desteği vermektir...”

Sorun çözme “sorunlu alanı, bölgeyi ya da konuyu insandan, nüfustan, talepten arındırma” olarak anlayan, “sorunun üzerine gitme yerine sorunluların üzerine giden”, bu çerçevede kendi vatandaşlarına yönelik onlarca zorunlu göç ya da tehcir politikası uygulayan, Ege'de Kürt köyleri üreten “Osmanlı-Türk geleneği” için bu sözler anlamsızdır, daha da öte cezalandırılıdır...

Peki bugün hangi noktadayız?

Güneydoğu'ya giden, köyleri, kasabaları gezen ya da bölgeyle ilgili verileri inceleyen her kişi bilir ki, Güneydoğu köylülerinin “en önemli arzusu” köyllerine dönmek, mera ve yayla yasağının kaldırılması, yani hayvancılık yapmaktır...

Mera ve yayla yasağı önemli ölçüde sürse de, bu talepler bir ölçüde dikkate alındı, valilikler bazı yerleşim yerlerine geri dönüş izni verdi.

Ne var ki, bu izin üzerine hareket geçen insanlar güvenlik güçleri tarafından engelleniyor. Dönmek isteyenler “köylerini terör nedeniyle terkettiklerini, maddi ve manevi tazminat istemeyeceklerini beyan eden” belgeler imzalamaya zorlanıyorlar.

Konu ne kamuoyuna yansımakta ne de karşısında muhatap bulabilmektedir.

Siyasi akıl bunlar için önemli, bunlar için gerekli...

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Yasa

5442 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkındaki Yasa'da Değişiklik Yapan Yasa, 3 Ocak günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yeni düzenleme ile “terör ve terörle mücadeleden zarar gören vatandaşların zararlarının barış yoluyla karşılanması için” yapılacak başvuruların süresi bir yıl uzatıldı.

Yeni yasadaki düzenlemelerden bazıları şöyle:

Oluşturulan komisyon, zarar görenlerce yapılacak her başvuruya ilgili çalışmasını, başvuru tarihinden itibaren 6 ay içinde tamamlamak zorunda olacak, ancak zorunlu hallerde bu süre, vali tarafından 3 ay daha uzatılabilecek.

Tespit komisyonu başkan ve üyelerine de ayda altıdan fazla olmamak üzere her toplantı için yaklaşık 20 YTL toplantı ücreti de ödenecek.

Tespit edilen zarar, üç ay içerisinde ödenekten karşılancak.

İçişleri Bakanlığı, 50 bin YTL'nin üzerindeki nakdi veya aynı ödemelerin, bakan onayı ile yapılmasını isteyebilecektir.

(Daha önce tazminat için 20 bin YTL'nin üstü ödemeler, İçişleri Bakanlığı'nın onayına bağlıydı.)

Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde başvurulması halinde, 19 Temmuz 1987 ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında işlenen 3713 sayılı TMY kapsamına giren eylemler veya terörle mücadele kapsamındaki faaliyetler nedeniyle zarar gören kişilerin maddi zararları hakkında da yeni yasa uygulanacak.

19 Temmuz 1987 yılından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, görevleri başındayken veya terörle mücadele sırasında zarar gören kamu görevlilerinden veya mirasçılardan, tazminat alan, ancak aldıkları tazminatın hesaplanma kriteri bu kanundan farklı olanlardan, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde başvurularına, yapılacak hesaplamada aldıkları tazminat ile bu kanuna göre almaları gereken tazminat arasında fark bulunması halinde, eksik olan tutar yasal faiziyle ödenecek. Ödenen tazminat tutarı fazlaysa, iade talep edilmeyecek.

Daha önceki yasada olduğu gibi bu yasa da, zarar görenlere manevi tazminat ödenmesine, zarar tespitinde standartlara göre karar verilmesine ve zarar tespit komisyonlarda sivil toplum temsilcilerinin katılımına ilişkin herhangi bir düzenleme getirmedi.

“Terör ve terörle mücadeleden doğan zararların karşılanması” için Eylül ayı itibariyle toplam 223 bin 294 başvuru yapıldığı, sonuçlandırılan 42 bin 487 başvurudan 20 bin 886'sı hakkında olumlu karar verildiği bildirildi. Olumlu sonuçlanan başvurulardan 2 bin 751'inin ölüm, 929'unun yaralanma, 451'inin sakatlanma ilgili zararlarla ilgili olduğu açıklandı. 6 bin 269 başvuru hakkında ise daha önce zararlarının karşılancığı, Ağustos sonuna kadar toplam 79 milyon 106 bin 961 YTL tazminat ödemesi yapıldığı bildirildi.

Diyarbakır Vali Yardımcısı ve Zarar Tespit Komisyonu Başkanı Erol Özer'in Diyarbakır Söz gazetesinde 19 Aralık günü yayınlanan açıklamasında başvurularla ilgili şu bilgilere yer verdi:

“Diyarbakır'da oluşturulan 4 komisyona bu tarih itibariyle 43 bin 160 başvuru yapıldı. Toplam kabul karar sayısı 7 bin 661 iken; red karar sayısı da bin 80 oldu. Uzlaşmazlık imzalayanların 167'ye ulaştığı Diyarbakır'da, bakanlıktan 83.073.041,46 YTL ödenek istendi. Bakanlık ise, Diyarbakır'a 50.662.796,00 YTL ödenek yollarken, beklenen ödenek miktarı 32.410.245,46 YTL.”

7 Mayıs 2005 tarihinde Mardin'in Savur ilçesi Serenli köyü Beşevler mezarısı yakınlarında buldukları bir bombayı kurcalayan çocuklardan Ahmet Akın'ın (10) ölümü, Necdet Oral'ın da ağır yaralanması üzerine yakınlarının 5233 sayılı “Terör ve Terörden Doğan Zararların Karşılanmasına İlişkin Yasa” çerçevesinde tazminat istemi reddedildi.

Avukat Erdal Kuzu, 9 Mayıs 2005 tarihinde suç duyurusunda bulduklarını, 30 Mayıs 2005 tarihinde de tazminat için Mardin Valiliği'ne başvurduklarını bildirdi. Mardin Valiliği'nin 10 Ekim 2005 tarihinde Akın ailesinin tazminat talebini “Söz konusu zararların yasa kapsamında girmediği ve çocuğun oyun oynarken öldüğü, oynamasaydı zarar görmezdi” gerekçesiyle reddettiğini belirten Avukat Erdal Kuzu, bu karara karşı İçişleri Bakanlığı'na başvurduklarını ancak bakanlığın itirazı değerlendirilmesi için yeniden valiliğe gönderdiğini ve aynı gerekçelerle ikinci kez isteklerinin reddedildiğini söyledi.

Diyarbakır Zarar Tespit Komisyonu, Diyarbakır'ın Dicle ilçesinde 1995 yılında köylerinin boşaltılması üzerine Dicle'ye yerleşen ve zararının karşılanması için başvuran Mustafa Yılmaz'ın devlete 2 bin YTL ödemesine karar verdi.

1999 yılında “Köye Dönüş Projesi” kapsamında ev yapmak için devletten çimento, demir gibi malzemeleri alarak, köyde yeniden bir ev yaptırın Mustafa Yılmaz 16 Eylül 2004

tarihinde de Zarar Tespit Komisyonu'na başvurarak zararlarının karşılanmasını talep etti. Komisyon, zarar gören ev ve ağılının değerinin devletten aldığı demir ve çimentonun değerinden az olduğuna karar vererek Mustafa Yılmaz'ın devlete borçlu olduğunu söyledi.

Zarar Tespit Komisyonu'nun verdiği kararın hukuki olmadığını belirten Yılmaz'ın avukatı Nimetullah Gündüz, "Yasa çıkınca insanlar umutlanmıştı. Ancak bir kez daha görüldü ki, devlet bir şey ödemediği gibi vatandaşı borçlu çıkartıyor. Komisyon, müvekkilimin ev ve ahırına 6 bin 800 YTL fiyat biçiyor. Ancak aynı komisyon 1999 yılında devlet tarafından yapılan demir ve çimento bedeline enflasyon rakamlarına göre faiz uyguluyor. Verilen çimento ve demire uygulanan faizle birlikte vatandaş devlete 2 bin YTL borçlu çıkartılıyor. Yasaya göre devletin daha önceden şahsa yaptığı bir yardım varsa bu yardımın şimdi yapılacak yardıma mahsup edilmesi lazım" dedi

Siirt Zarar Tespit Komisyonu'na başvurarak köylerinin yakılması nedeniyle yaklaşık 255 bin YTL'lik zarara uğradığını belirten Hayrettin Oktayı adlı köylüye sadece 630 YTL'lik tazminat verilmesi kararlaştırıldı.

Siirt'in Eruh ilçesine bağlı Çetinkul köyünde (Kêwar) 1993 yılında koruculuk dayatmasını kabul etmeyince göç etmek zoruna kalan Hayrettin Oktayı, köyde bulunan tüm mal varlığının yakılması nedeniyle Siirt Zarar Tespit Komisyonu'na başvurarak, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanun gereği uğradığı zararın ödenmesini istedi. Oktayı, köyde 2 katlı 300 metrekarelik bir ev ile ahır, samanlık ve kümeslerin bulunduğu yaklaşık 400 metrekarelik bir yapının içerisinde bulunan mallarla birlikte ateşe verildiğini belirtti. Köyün içinde ve dışında 50 dönüm sulu, 100 dönüm ise susuz olmak üzere 150 dönüm tarlasını da ekip biçemediği için zarara uğradığını, 13 yıldır kirada oturmak zorunda kaldığını belirten Oktayı, tüm zararların karşılanmasını istedi. Ancak Komisyon, sadece 630 YTL'lik tazminat ödenmesini kararlaştırdı.

Mardin Zarar Tespit Komisyonu, 1992 yılında boşaltılan Ömerli ilçesine bağlı Duygulu köylülerinin yaptıkları başvuruları değerlendirdikten sonra, 2 katlı, 3 odalı, 2 ahırdan oluşan evi, 48 dönüm bağ, 6 susuz arazisi, yıkılan üzüm ağaçları, 20 badem, 5 armut, 10 incir, 2 ayva ağacı, 10 koyun, 20 keçi, 2 inek, 2 eşek, 1 öküz, 50 tavuğu telef olan köylüye 5 bin 273 YTL tazminat teklif etti. Komisyon, 2 katlı, 4 odalı, 2 ahırdan oluşan taş ev, 10 dönüm kiraz bahçesi, 60 dönüm bağ, 20 susuz arazi, yıkılan üzüm ağaçları, 500 badem, 300 kiraz, 50 incir, 50 armut, 3 zeytin ağacı için de bin 639 YTL tazminat önerdi.

Çok sayıda başvuruya, "Beyanları askeri mercilerdeki bilgilere ve keşif raporlarına göre doğruyu yansıtmadığı"

gereğiyle "tazminat alamazsınız" yanıtını veren komisyon, toplam 47 köylü için de bin YTL ile 8 bin YTL arasında değişen tazminatlar teklif etti. Köylülerin avukatı Medeni Ayhan, AİHM'e başvuracaklarını bildirdi.

Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Ziraat Odası Başkanı ve aynı zamanda korucubaşı olan Mizbah Akdeniz'in, Mehmet İlbey isimli köylünün Kulp ilçesine bağlı Alacaköy'ün Şorik (Şenyayla) mezarında bulunan evine ve arazisine kendisini ortak göstererek, 5233 sayılı yasa çerçevesinde tazminat almak için başvurduğu ortaya çıktı.

Zarar Tespit Komisyonu'na başvuran Mehmet İlbey, Akdeniz'in arazisinin yüzde 12 ortağı olduğunu ve köydeki iki katlı evinin de bir katının Akdeniz'in üzerine görüldüğünü öğrendi. İlbey, Kulp Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Akdeniz'in daha önce BM'nin tarımı destekleme fonu çerçevesinde başka kişilere ait arazileri kendisine ait gibi göstererek yüksek miktarda parayı zimmetine geçirdiği ve yine Akdeniz'in de aralarında bulunduğu çok sayıda korucubaşının, askerlerin de izniyle kestikleri ağaçları Diyarbakır'da sattıkları iddia edilmişti.

Zararlarının tazmini için başvuran DTP Kızılağaç Belde Başkanı Şirin Gürtürk, Muş Kızılağaç Belde Karakolu'nda kendisine "DTP'den istifa etmesi ve DTP aleyhine çalışması" koşuluyla tazminatının ödeneceğinin söylendiğini bildirdi.

1993 yılında Bolu Tugay Komutanlığı'na bağlı askerler tarafından "PKK'ye yardım" ettiği gerekçesiyle yakılan Hoşkan mezarında bulunan ev ve arazisi için tazminat için 25 Temmuz günü başvuru yapan Gürtürk şunları söyledi:

"Valiliğe yaptığım başvurudan sonra geçtiğimiz günlerde zararlarımızın tespiti için bir ekip geliyor. Ancak, karakol başka yerleri göstererek, köyümüze gelmesine engel oluyor. Ben de bunun üzerine tekrar karakola gittim. Neden engel olduklarını sordum. Onlar da bana, 'Senin zararlarını karşılız, ancak sana üç şartımız var. DTP üyeliğinden istifa edeceksin. PKK aleyhine propaganda yapacaksın. Bir de köy içinde bunun gelişmesi için toplantılar düzenleyeceksin' dediler. Ben de kabul etmedim."

Evleri 1995 yılında dozerlerle tıklan Van'ın Özalp ilçesi Kırkçalı (Hezarê) köylülerinin başvuruları, "evlerin enkazına rastlanmadığı" gerekçesiyle reddedildi. Köylüler ise, evlerinin o zaman dozerlerle yıkılıp dümdüz edildiğini bu nedenle de enkazının kalmadığını söyledi.

18 haneli Kırkçalı köyü, "PKK'ye yardım" ettiği iddiasıyla 1995 yılında boşaltılmış, dönemin Van Valisi Mahmut Yılbaş'ın emriyle 11 ev dozerlerle yıkılmıştı.

Bitlis Valiliği'nin, Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Yasa çerçevesinde tazminat alan kişilerden "hakkaniyet indirimi" adı altında

yüzde 20'lik bir kesinti yaptığı bildirildi. Böyle bir uygulamanın ilk kez Bitlis'te yapıldığını belirten Avukat Hasan Aldanmaz, "Tazminata hak kazanan kişilere imzalatılan bir belge ile kesinti yapılıyor. Sanki devlet ile

vatandaş anlaşmış gibi. Ancak, bunun yasal bir dayanağı da yoktur. Böyle bir kesinti olamaz. Ayrıca, tek katlı bir eve 4 milyar tazminat veriyorlar. En ucuz yoldan tazminat olayını kapatmaya çalışıyorlar."

Tunceli'de Zarar Tespit Çalışmalarına Dair - Hüseyin Aygün (BİA/17 Mart 2006)

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanun kapsamında 994 dosyada karar çıktı. 3 Ekim 2005'e kadar Komisyon görece yüksek tazminatlar verdi. Tablo bu tarihten sonra değişti. Tunceli'deki keşifler başvuruculara bildirilmiyor.

Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılınması Hakkında Kanun uyarınca kurulan Zarar Tespit Komisyonlarının faaliyete başlamasının üzerinden 20 ay geçti.

Yoğun tartışmalara ve bitmek bilmeyen eleştirilere yol açan ilgili yasanın pratik uygulaması hakkında bir ön-değerlendirme yapmak kaçınılmaz hale gelmiştir.

5233 sayılı yasa başından beri manevi tazminat ödemeyi içermeyen hükümleri; valiye bağlı daire amirlerinin toplamından oluşan çalışma komisyonları ve daha başka pek çok yönüyle eleştirilmiştir. Bu yasada 5442 sayılı yasa ile yapılan değişikliğin de yasaya yönelik eleştirileri gidermediği açıktır.

Bu yazıda Tunceli ilinde kurulan komisyonun pratik çalışmalarını ve uygulamalarını ele almak ve sonuçlar üzerinden bazı değerlendirmeler yapmak istiyoruz.

* 9.3.2006 tarihi itibarıyla Tunceli'de komisyona yapılan başvuru sayısı 13.655'tir. 5442 sayılı yasa gereğince Komisyonlara başvuru süresinin 3 Ocak 2007 günü dolacağı dikkate alındığında bu sayının 20 bini bulacağı tahmin edilmektedir.

* Şu ana kadar karara çıkan dosya sayısı 994'tür. 242 karar kabul olurken, 752 karar ise ret kararıdır. Sonuçlanan dosyaların yüzde 75'inin reddedildiği anlaşılmaktadır. Tunceli Zarar Tespit Komisyonlarına yapılan her 4 başvurunun 3'ü reddedilmiştir. Kabul oranının son derece düşük olduğu görülmektedir.

* Tazminat alan 92 kişinin yakınları yasadışı örgütlerin kurbanı olmuştur. Şu ana kadar köylülere toplam 2 trilyon 921 milyar TL (2 milyon 921 bin YTL) ödenmiştir. Son ödeme 9 mart 2006 günü yapılmış; 51 köylüye toplam 1 trilyon 394 milyar TL (1 milyon 394 bin YTL) ödenmiştir.

* Yasa uyarınca Tunceli'de Zarar Tespit Komisyonuna bağlı 2 daire kurulmuştur. Bu durum, çalışmaların ağır ilerlemesine yol açmaktadır. Kabul edilen tazminat miktarları ise "mülkiyete ulaşamama" ihlali yönünden ortalama bir köylü ailesi için 10.000-20.000 YTL arasındadır.

* 3 Ekim 2005'e kadar Komisyon görece yüksek tazminatlar vermiştir. Özellikle Hozat ilçesine bağlı köylerden yapılan başvurulara bu tarihe kadar tatmin edici tazminatlar verildiği söylenebilir. Ancak bu tarihe kadar sonuçlanan dosya sayısı çok az olduğu gibi 3 Ekim sonrasında da tablo değişikliğe uğramıştır.

* Tunceli'de yapılan keşifler başvuruculara ve avukatlarına resmen bildirilmemektedir. Tebligat yasasına göre değil; köy muhtarına bildirerek keşif yapılmakta ve yapılan keşifler de sağlıklı gerçekleşmektedir. Keşif heyetinde yer alan resmi görevliler tutulan tutanakların bir fotokopisini köylülere ve avukatlara vermemektedirler.

* Bazı bölgelerde yaşanan mağduriyetler bakımından o bölgenin resmi amirlerinin değerlendirmesi ışığında hareket edilmektedir. Halbuki bu **tek** yanlı ve eksik bir yaklaşımdır. Bugüne kadar herhangi bir sivil toplum örgütünün görüş, öneri veya eleştirilerinin dikkate alınmaması bir eksikliklerdir.

* Komisyon kalem çalışmalarını yürüten personel sayısı yetersizdir. 15 bin başvuruya ait dosyanın 4 kalem görevlisi ile etkin ve hızlı sonuçlandırılması mümkün değildir.

* Özellikle yaralanma, sakatlanma ve kalıcı hastalık gibi mağduriyetler karşısında son derece yetersiz tazminatlar vermektedir. Mayın veya bombadan herhangi bir veya birkaç uzvunu kaybeden köylülere 1000, 1.500 veya 4.000 YTL tazminat verilebilmektedir. Tazminatların düşük olmasının sebebi ise yaralanma ve sakatlanma ile ilgili zararların düşük hesaplanmasına yol açan kanun maddeleridir.

* Önemli bir sorun da 1960 ya da 1970'lerde Almanya'ya giden köylüler bakımından ortaya çıkmaktadır. 1994'e kadar aileleri ve yakınları köyde olan ve mülkiyetlerini kullanan bu kişilerin mülkleri yönünden de genellikle ret kararı verilmektedir. Yakıldığı resmi rapor ile tespitli bir köy dışında (Merkeze bağlı Babaocağı) tablo böyledir.

* Komisyonun çalışma usulleri başvuruculara kapalıdır. Sulhnameler, tek yanlı olarak hazırlanmaktadır. Sulhname hazırlanmasında köylülerin veya avukatlarının görüş ve önerileri dikkate alınmaktan uzaktır.

* Geçmişte yardım-yataklık suçundan mahkum olmuş köylülerin başvuruları da reddedilmektedir. Halbuki 1994'te Tunceli kırsalında yerleşik olan hiçbir köylünün bu suçu işlememesi düşünülemezdi. Bu "suç"un sorumlusu, esasen güvenliği tesis edemeyen ve vatandaşını koruyamayan "güvenlik devleti"dir.

* Komisyon üyesi avukatların etkinlikleri de zayıftır. Kararların oyçokluğuyla alınması karşısında Komisyonun tek sivil üyesi olan avukatın varlığı sembolik olmaktan öteye gitmemektedir.

Sığınma Hakkı ve Mültecilerin Durumu

Uluslararası Göç Örgütü'nün (IOM) 31 Ocak günü yayınlanan "2005: Türkiye, İnsan Ticareti ve Eğilimler" adlı raporunda, başta Moldova ve Ukrayna olmak üzere, eski doğu bloku ülkelerinden Türkiye'ye yönelik insan ticaretinden elde edilen yasadışı paranın miktarının yılda 1 milyar doları aştığı vurgulandı.

Raporda, 2005 yılında eski doğu bloku ülkelerinden Türkiye'ye getirilerek seks sektöründe zorla çalıştırılan 469 kadının saptandığı, bu rakamın Türkiye'de insan ticareti mağduru yabancı kadınların yaklaşık yüzde 10'unu oluşturduğu bildirildi.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı "Yasadışı Göç-Göçmen Kaçakçılığı" başlıklı raporda, Türkiye'nin özellikle 1990'lı yılların başından itibaren coğrafi konumu nedeniyle mültecilerin AB ülkelerine geçişinde kullanılmaya başlandığı belirtildi. Raporda, son 10 yılda Ege ve Akdeniz'de yaklaşık 3 bin 500 mültecinin boğulduğu ve 1995-2006 arasında Türkiye'de düzenlenen operasyonlarda 584 bin 162 yasadışı göçmen yakalandığı ve bu kişilerin sınırdışı edildikleri bildirildi. Operasyonlarda çeşitli uyruklardan toplam 6 bin 230 göçmen kaçakçısının da yakalanarak adli makamlara teslim edildiği kaydedildi.

BMMYK Türkiye Temsilciliği Sözcüsü Metin Çorabatır da Mayıs ayında yaptığı açıklamada, her yıl kaçak yollarla Türkiye'ye giren 60 ile 90 bin kişinin yakalandığını, yakalanamayanlar düşünüldüğünde, gerçek rakamın bunun çok üzerinde olduğunu söyledi.

Metin Çorabatır, Türkiye'nin dünyadaki kaçak göç ve ilticadan, hem geçiş ülkesi, hem de sığınan ülke olarak büyük oranda etkilendiğini belirtti. Göçmenlerin bir ülkeden diğerine giderken çoğunlukla aradaki başka ülkeleri aşması gerektiğini, bu yolculuğu tek başına başaramayacakları için insan kaçakçılarıyla anlaştıklarını anlatan Çorabatır, şunları söyledi:

"Bazıları bu yolculuk sırasında insan tacirlerinin eline düşüyor. Köle gibi alınıp satılıyorlar. Bir yerlere satılıp, ucuza ve ölesiye çalıştırılıyorlar ya da organ mafyasının eline düşüyorlar. Özellikle kadınlar fuhuşa sürükleniyor. İnsanlar esir gibi alınıp satılmaya başlanıyor.

Buna karşı Türkiye'nin Uluslararası Göç Örgütüyle yürüttüğü çalışmayla Alo 157 İhbar Hattı kurulmuştu. Buraya çok sayıda başvuru oldu ve binlerce kadın fuhuştan kurtarıldı."

Edirne Valisi Nusret Miroğlu Mart ayında yaptığı açıklamada, Edirne'de bir yılda 11 bin 108 kaçığın yakalandığını, Edirne ve ilçelerinde yakalanan yasadışı göçmen sayısında, önceki yıllara göre yüzde 19 artış olduğunu söyledi. Jandarma sorumluluk bölgesinde geçen yıl 819 insan kaçakçılığı tespit

edildiğini belirten Miroğlu, yakalanan yasadışı göçmenlerden yabancı uyrukluların, sınırdışı edilmek üzere Edirne Emniyet Müdürlüğü Pasaport ve Yabancılar Şube Müdürlüğü'ne gönderildiğini kaydetti.

Ölümlerle Sonuçlanan Olaylar

19 Mayıs günü Osmaniye-Gaziantep yolunda, Türkiye'ye yasadışı yollardan giren mültecileri taşıyan kamyonun, bir TIR'a çarpması sonucunda **42** sığınmacı ile kamyon sürücüsü **İlhami Koreli** ve **Mevlüt Aydın** öldü. Osmaniye Valisi Zübeyir Kemelek, ölenlerin üzerinden kimliklerini belirleyecek belge çıkmadığını, bir yaralıdan alınan bilgilere göre kaçakların 39'unun Afganistan, diğerlerinin Bangladeş veya bir Asya ülkesinden olduğunu söyledi.

Kazadan yaralı kurtulan Afganistan uyruklu 19 yaşındaki Elhamudin Malangi, ismini bilmediği bir insan tacirine kişi başı 800 dolar ödediklerini, Van'dan başladıkları yolculukları boyunca hiç durmadıklarını, kazanın aşırı hız ve şoförün uyuması sonucu meydana geldiğini söyledi. Malangi, "Yolda hiç durmadık. Şoför çok hızlıydı, çarpışmanın etkisiyle kamyonun içinde savrulduk, başımızı demirlere çarptık. Birbirimizin üzerine yığıldık" dedi.

6 Haziran günü Aydın'ın Kuşadası açıklarında, Yunan karasularında batan bir teknede, 6 yaşında **bir çocuk** öldü. Çeşitli ülkelerin vatandaşı 23 mülteciyi ise bir yolcu gemisi kurtardı.

20 Haziran günü Aydın'ın Kuşadası ilçesi kıyılarında üçü çocuk **yedi kişinin** cesedi bulundu. Kuşadası Kaymakamı Ahmet Ali Barış, ölen kişilerin Moritanya mülteciler olduğunu sandıklarını söyledi. Barış, "Muhtemelen iki gün önce gece meydana gelen bir olay. Ancak hiçbir bulguya ulaşamadı" dedi.

19 Ağustos günü Aydın'ın Didim ilçesinden Yunanistan'ın Farmakosi adasına geçmek isteyen mültecileri taşıyan teknenin batması üzerine Afganistan uyruklu **iki kişi** öldü, iki kişi de kayboldu. 18 kişi ise kurtuldu.

Eylül ayında İpsala sınırından Yunanistan'a geçmeye çalışan **İbrahim Uçar** ve **Cavit Yaylacı** adlı kişiler mayın patlaması sonucu öldü.

26 Eylül günü İzmir'in Karaburun ilçesi Küçükbahçe köyü açıklarında **altı mültecinin** cesedi bulundu. Denizden sekizi Filistin, ikisi Lübnan, 16'sı Tunus ve beşi Irak vatandaşı toplam 31 kişi çıkartıldı. Sağ olarak kurtulanların ifadelerinde, "İstanbul'dan Ege kıyılarına getirildiklerini, tekneyle Yunan adasına geçirildiklerini, saat 02.00 sıralarında Yunanistan güvenlik güçlerince yakalandıklarını" anlattıkları bildirildi. Yunan sahil güvenlik botuna bindirilen mültecilerin, Türkiye karasuları yakınlarına geldiklerinde kelepçeleri çözülerek denize atıldıkları belirtildi.

Hürriyet gazetesinde 21 Eylül günü yayınlanan bir haberde, isminin açıklanmasını istemeyen bir yetkilinin şu sözlerine yer verildi:

“Ne yazık ki, Ege'nin iki yakasında karada ve denizde mağdur insanlarla pinpon topu gibi oynanıyor. Çünkü her iki ülke yöntemde karşılıklılık ilkesini uyguluyor.”

Haberde, bir başka üst düzey yetkilinin, “Birkaç gün sonra Yunan gazetelerinde de, Türk botlarının Yunan sahillerine bıraktığı mültecileri gösteren fotoğrafları görebiliriz” sözlerine yer verildi.

Edirne'nin Enez ilçesi Yenice köyü yakınlarında Türkiye-Yunanistan sınırını yasadışı yollardan geçmeye çalışan **iki kişi** donarak öldü. 31 Ekim günü yakalanan 22 kişilik grup ile birlikte Yunanistan'a geçmek üzere yola çıkan bu kişilerin Pakistan uyruklu H.M.M. ve W.A. olduğu belirlendi.

Van'ın Başkale ilçesi yakınlarında İran'dan Türkiye'ye yasadışı yollardan giren yabancı uyruklu **iki kişi**, donarak öldü.

18 Kasım gecesi İzmir'in Seferihisar ilçesi Sığacık beldesi açıklarında, Somali ve Filistin uyruklu 25 kaçağı taşıyan tekne alabora oldu. Kazada **iki kişi** öldü. 21 kişi sahil güvenlik ekipleri tarafından kurtarıldı. Kazada kaybolan iki kişinin ise karaya çıkarak kaçtıkları bildirildi. Kaçan kişilerin Somali uyruklu bir kişi ile insan ticareti yapan bir Türk olduğu belirlendi.

3 Aralık günü Balıkesir'in Edremit ilçesi Altınoluk beldesi açıklarında Afganistan uyruklu kaçakları taşıyan bir teknenin batması üzerine **iki kişi** kayboldu. Kazada 26 kişinin kurtulduğu öğrenildi.

22 Aralık günü Van'ın Özalp ilçesi Yukarı Tulgalı (Turgay) köyü yakınlarında sınırı yasadışı yollardan geçmeye çalışan İran uyruklu **Beriz Milani** askerler tarafından öldürüldü.

Diğer Olaylar

5 yıldan uzun bir süredir Türkiye'de bulunan ve üçüncü bir ülkeye gönderilmek isteyen İranlı Kürt mülteciler, 22 Şubat günü Ankara'da BMMYK önünde gösteri düzenlediler. Buldukları 16 ilden düzenli olarak Ankara'ya gelip BMMYK'ya başvuran mülteciler, “ne komiserlikten ne de Türk hükümetinden yanıt alamadıklarını” belirttiler. BMMYK'dan yanıt alana kadar oturma eylemi yapmak isteyen mülteciler, tartaklanarak gözaltına alındı. Kelepçelenerek polis otobüslerine bindirilen mülteciler, daha sonra yaşadıkları şehirlere gönderildiler. Resmi rakamlara göre, Türkiye'de 1.200 İranlı Kürt sığınmacı bulunuyor.

Polis, İran'lı sığınmacıların 15 Mart günü aynı yerde düzenlediği gösteriye de müdahale etti. Göstericiler, gözaltına alındıktan sonra yaşadıkları kentlere gönderildi.

Papa 16. Benediktus'un Türkiye ziyaretinden önce, 29 Kasım ve 1 Aralık günlerinde gözaltına alınan bir grup Afrikalı

sığınmacı, “polisler tarafından zorla çalıştırıldıkları” gerekçesiyle Helsinki Yurttaşlar Derneği Mülteci Destek Programı'na başvurdu. Kongo Demokratik Cumhuriyeti vatandaşı H.R.M. (38), Papa'nın Ayasofya Müzesi ve Sultanahmet Camii'ni ziyaret ettiği 30 Kasım günü “siyahların gözaltında alındığı” haberi üzerine evden çıkmadıklarını, kendisinin ise yiyecek almak için saat 22.00'de evden ayrıldığını belirterek eve dönerken gözaltına alınarak Kumkapı'daki polis noktasına götürüldüğünü bildirdi. Burada 11 Afrikalı sığınmacının polis araçlarına dağıtıldığını, kendisinin ve üç kişinin Sultanahmet'e götürüldüklerini anlatan H.R.M., “Burada iki boş kamyon ve çok sayıda polis bariyeri vardı. ‘Bunları toplarsanız sizi tutuklamayacağız’ dediler. İlk kamyonu yerden bariyer topladım. İkinci kamyonu ise toplananları kasaya dizdim” dedi.

H.R.M., iki saat çalıştıktan sonra polis aracılığıyla Ayasofya'ya gittiklerini, buradaki işçileri de aldıktan sonra bariyerlerle yüklü üç kamyon ve 12 Afrikalı sığınmacının bulunduğu polis minibüsünün Kadıköy'e gittiğini kaydetti. H.R.M., Moda semtinde olduğunu sandığı polis karakolunun yanında etrafı demir setle çevrili şantiye önünde durduklarını belirterek, “Saat 02.00'ydü. Beş kamyon bariyer vardı. ‘Bunları boşaltın’ dediler. Sultanahmet'te elim yaralandığı için çalışmadım. Zorlamadılar. İş saat 05.00'te bitti. Kumkapı'ya götürüp bıraktılar. Bir kez yemek verdiler” dedi.

Eritre uyruklu I.J. ise Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin bürosuna giderken Saraçhane semtinde gözaltına alındığını belirterek “Sabah yolda durdurulunca pasaport gösterdim, ‘Gerek yok’ dediler. Araca bindirdiler. Büyük bir binanın alt katındaki koridora sokulduk. Bariyer taşıyıp taşımayacağımızı sordular. Çalışmayacağımı, hasta olduğumu söyledim. Bazılarını götürdüler. Akşam bizi bilmediğimiz bir yerde bıraktılar” dedi. I.J., eve döndüğünde, iki ev arkadaşına da bariyer taşıttırıldığını öğrendiğini söyledi. Mülteci Destek Programı sorumlusu Özlem Dalkıran, bariyer taşıma ya da toplu gözaltı gibi birçok şikayet geldiğini, bunları İçişleri Bakanlığı'na göndereceklerini söyledi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada ise “bu iddialara yanıt verilmesinin uygun görülmediği” belirtildi.

İnsan Hukukunu Koruma Derneği (İHADER) Genel Başkanı Avukat Osman Karahan, Afganistan'da siyasi nedenlerle idama mahkum edildikten sonra önce Pakistan'da gizlenen daha sonra Türkiye'de iltica başvurusu yapan Abdurrahman Yar Muhammed ve ailesinin Türkiye tarafından Amerika'ya teslim edildiğini iddia etti.

Yar Muhammed'in Gaziantep'ten Türkiye'ye giriş yaparken sahte pasaportla yakalanarak gözaltına alındığını belirten Karahan şunları anlattı:

“Yar Muhammed ve ailesi Türkiye'ye siyasi nedenlerle iltica başvurusunda bulunurken ben de avukatı olarak BMMYK

Ankara Bürosu'na iltica talebini ilettim. 23-26 Ekim tarihleri arasında Yar Muhammed, karısı Suya Zalmay, çocukları Nedy, Muhammed Abdullah, Nuriye, Ömer ve ailesinin iltica başvurusu reddedildi. Aile sınır dışı prosedürü ile Amerikan yönetimine teslim edildi. Karzai yönetimi, Yar Muhammed ailesini ele geçirmek için iftiralara suçlama yaptı ve ABD'yi devreye soktu. İltica işlemi beklenmeden yapılan işlemlerle aile faili meçhule gitti.”

Edirne'de, 22-23 Mayıs günlerinde yasadışı yollardan sınırı geçmek isteyen Somali, Filistin, İran, Moritanya ve Fas uyruklu 51 kişi yakalandı.

Van'da jandarma ekipleri, 21 Nisan günü ihbar üzerine bir evde yaptıkları aramada Türkiye'ye kaçak yollarla gelen 54 Afganistanlı, 6 Bangladeşli ve 3 Pakistanlı uyruklu sığınmacıyı kullanılmayan boş bir ahırda yakaladı. Sığınmacıların, 800 dolar karşılığında İran üzerinden önce İstanbul, ardından da Yunanistan'a gitmek için simsarlarla anlaştıkları öğrenildi.

20 Haziran günü Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde Türkiye'ye İran üzerinden kaçak yollardan giriş yapan 27 sığınmacı yakalandı. Gözaltına alınan sığınmacılardan 3'ünün Somali, 9'unun Hindistan, 12'sinin Filistin ve 3'ünün Sri Lanka kökenli olduğu öğrenildi.

TCSG-67 Sahil Güvenlik Botu 17 Eylül'de Kuşadası Körfezi Doğanbey Adası yakınlarında lastik şişme bot içerisinde biri Türk vatandaşı toplam 15 kişiyi yakalayıp jandarmaya teslim etti.

30 Eylül günü Sahil Güvenlik Komutanlığı arama kurtarma ekipleri İzmir'in Dikili ilçesi açıklarında batmak üzere olan bir tekneden 6 Cezayir uyruklu kişiyi kurtardı.

İzmir'in Çeşme ilçesi açıklarında Sahil Güvenlik Komutanlığı'na bağlı ekipler tarafından yabancı uyruklu 24 kaçakla birlikte 5 Ekim günü bir teknede yakalanan Yunan uyruklu organizatör F.Y. (52), çıkarıldığı nöbetçi mahkeme tarafından “yasadışı göçmen kaçakçılığı” yaptığı gerekçesiyle tutuklandı. Pasaportları olan 3 kaçak serbest bırakılırken, 21 kişi sınırdışı edilmek üzere İzmir Emniyet Müdürlüğü misafirhanesine yerleştirildi.

YAŞAM HAKKI

Yaşam hakkı ihlalleri 2006 yılında da sürdü. TİHV'nin belirlemelerine göre, 2006 yılında yargısız infaz, dur ihtarına uymayanlara ateş açma, güvenlik görevlilerinin rasgele ateş açması gibi olaylarda, cezaevlerinde, yasadışı örgüt saldırılarında, faili meçhul cinayetler sonucunda, sivil

çatışmalarda, mayın-bomba patlamalarında ve gözaltı merkezlerinde en az **367** kişi "öldürüldü". Ayrıca Türkiye'den diğer ülkelere gitmek için yola çıkan ya da Türkiye'yi geçiş noktası olarak kullanan **64** mülteci deniz ve trafik kazalarında ya da donarak öldü, **4** kişi ise deniz kazalarında kayboldu.

Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rasgele Ateş Açma	49
Silahlı Çatışmalar	223 ¹
Mayın ve Bomba Patlamaları	12 ²
Faili Meçhul Siyasi Cinayetler	21
Yasadışı Örgüt Saldırıları	36
Sivil Çatışmalar	15
Gözaltında Ölümler	2
Cezaevlerinde Ölümler	9 ³
Mülteciler	64

Terörle Mücadele Yasası

Terörle Mücadele Yasası, 29 Haziran günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. CHP'nin Abdullah Öcalan'ın affedilmesinin yolunu açacağı gerekçesiyle karşı çıktığı "etkin pişmanlık düzenlemesi" yasadan çıkarıldı. Aynı biçimde "silahsız örgütlere verilecek cezalar" da "terör suçu" kapsamından çıkarılarak, TCY kapsamına alındı. "Silahsız örgütler" in TCY'nin 220. maddesi uyarınca cezalandırılması öngörüldü. Yasanın getirdiği düzenlemelerden bazıları şöyle:

"Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş suç ve suçluları övme veya terör örgütünün propagandasını içeren" süreli yayınlar, hakim ya da cumhuriyet savcısının emriyle durdurulabilecek.

"Suçu ya da suçluyu övmek, halkı askerlikten soğutma ve

askerleri itaatsizlik teşvik", "terör suçu" sayılacak.

"Kolluk görevlileri, operasyonlarda 'teslim ol' emrine itaat etmeyenlere karşı doğrudan ve duraksamadan silah kullanabilecek".

Kamu görevlileri, görevlerinden ayrılmış olsalar bile kendilerine veya yakınlarına karşı düzenlenen saldırılara karşı silah kullanmaya yetkili olacak.

Gözaltına alınanların durumu hakkında cumhuriyet savcısının emriyle sadece bir yakınına bilgi verilecek.

Eylemlerde yüzün tamamen veya kısmen kapatılması, örgüte ait amblem ve işaretlerin taşınması, slogan atılması ya da örgüt amblemli uniformaların giyilmesi halinde hapis cezası verilecek.

"Terör suçları"na bakan ağır ceza mahkemelerinde, 15 yaşın

¹ Başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri olmak üzere, silahlı çatışmaların sonuçları hakkında bilgi almanın güçlüğü gözönüne alındığında, bu sayının gerçeği tam olarak yansıtmayacağı açıktır. Bu rakam, kimliği belirlenen asker, korucu, polis ve yasadışı örgüt militanlarını kapsamaktadır. HPG militanlarıyla İran askerleri arasındaki çatışmalar, rapora alınmamıştır.

² Mayın patlaması sonucu ölen asker, polis, korucu ve yasadışı örgüt militanları bu sayıya dahil değildir. Bu olaylar "Silahlı Çatışmalar" başlığı altında ele alınmıştır.

³ Bu sayı sadece TİHV'nin belirleyebildiği adlara dayanmaktadır. Bilgi Edinme Yasası uyarınca Adalet Bakanlığı'na yapılan başvuruya net bir yanıt verilmemiştir.

üzerindeki çocuklar da yargılanacak. 15 yaşını tamamlamamış çocuklar hariç, “terör” kapsamına giren suçlardan verilen hapis cezaları, başka yaptırımlara çevrilemeyecek ve ertelenemeyecek.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Terörle Mücadele Yasası'nı 17 Temmuz günü onayladı.

Ancak Sezer, yasanın 5. ve 6. maddelerinin iptali istemiyle Ağustos ayında Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu. **(Bkz. İfade ve İletişim Özgürlüğü)**

Şemdinli Olayı

Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde 2005 yılı Kasım ayında iki astsubay ve bir PKK itirafçısının düzenlediği bombalı saldırıya ilişkin soruşturma ve davalarda yıl içinde önemli gelişmeler oldu. Astsubaylar Ali Kaya, Özcan İldeniz ve PKK itirafçısı Veysel Ateş hakkındaki davaların sonuçlanması, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Sabri Uzun'un TBMM Araştırma Komisyonu'na verdiği ifade nedeniyle görev yerinin değiştirilmesi tartışma yarattı. Ancak iddianamede Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'a⁴ yönelik iddialar nedeniyle, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin “devreye girmesi” sonucunda Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya'nın görevden alınması, daha sonra da meslekten ihraç edilmesi “Şemdinli Olayı”nın en önemli gelişmesi olarak tarihe geçti.

Van Cumhuriyet Savcılığı, Ocak ayında soruşturmayı bölgedeki saldırı ve faili meçhul cinayetleri de kapsayacak şekilde genişletti. Cumhuriyet Savcılığı, 2005 yılı Ağustos ayında Hakkari yakınlarında öldürülen ve adı astsubayların ajandasında geçen Yusuf Yaşar'a⁵ ilişkin bilgileri istedi.

Van Cumhuriyet Savcılığı, 2 Ocak günü Hakkari Belediye Başkanı Metin Tekçe'nin⁶, 3 Ocak günü de Şemdinli Belediye Başkanı Hürşit Tekin'in ifadesini aldı. Tekin, Cumhuriyet Savcısı'na “patlamaların sorumlusunun Jandarma İstihbarat Teşkilatı (JİT)⁷ elemanları olduğunu” söylediğini, bunun

⁴ Orgeneral Yaşar Büyükanıt, 30 Ağustos günü Genelkurmay Başkanlığı görevine başladı.

⁵ 12 Ağustos 2005 tarihinde Hakkari'nin Kavaklı köyü Çeltik mahallesi yakınlarında Yusuf Yaşar adlı kişi askerler tarafından öldürüldü. Hakkari Valiliği'nden yapılan açıklamada, Yusuf Yaşar'ın PKK militanı olduğu ve yola patlayıcı madde yerleştirirken çıkan çatışmada öldürüldüğü iddia edildi. Ancak daha sonra Yusuf Yaşar'ın “gözetim altına alındıktan sonra yakın mesafeden ateş edilerek öldürüldüğü” ortaya çıktı.

⁶ Metin Tekçe hakkında, TBMM Şemdinli Olaylarını İnceleme Komisyonu'na verdiği ifade ve 2003 yılında DEHAP yöneticisi olduğu dönemde “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla açılan dava Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürüyor.

⁷ JİTEM adı 3 Haziran 2005 tarihinde, eski CHP Gaziantep Milletvekili ve Kilis Belediye eski Başkanı Ekrem Çetin ve oğlu Cahit Çetin'in öldürülmesine de karıştı. Olayla ilgili davada “zanlıları

üzerine savcının da “patlamalarla PKK'nin ilgisi yok mu?” dediğini belirtti. Tekin, kendisinin de “PKK'nin yöre halkıyla bir akrabalık bağı var. İlçe halkı PKK tarafından yapıldığına ihtimal vermiyor. Herkes JİT tarafından yapıldığında hemfikir” yanıtı verdiğini belirtti.

Olaylardan sonra vatandaşların eline geçen ve kaybolduğu iddia edilen astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in ajandalarının da Ocak ayında TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış tarafından bulunduğu açıklandı. Elkatmış, “İki ajandayı da bir yerden temin ettim. Fotokopi yapıp Hakkari İl Jandarma Komutanlığı ve Van Savcılığı'na gönderdim” dedi. Elkatmış ajandaları kimden aldığını ise açıklamadı.

Tanju Çavuş'un Yargılanması

Van Cumhuriyet Savcılığı'nın, Şemdinli'de Cumhuriyet Savcısı'nın keşif yaptığı sırada halkın üzerine ateş açan Uzman Çavuş Tanju Çavuş hakkındaki soruşturmayı ayırarak Hakkari Cumhuriyet Savcılığı'na göndermesi üzerine, Tanju Çavuş hakkında Ocak ayı başında dava açıldı.

Hakkari Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Tanju Çavuş'un “meşru savunma sınırını aşarak adam öldürdüğü (Ali Yılmaz) ve beş kişiyi yaraladığı” iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Dava, 18 Ocak günü Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada, eşinin rahatsızlığı nedeniyle çocuklarıyla birlikte Van Askeri Hastanesi'ne gittiklerini ve

evinde sakladığı” gerekçesiyle tutuklu yargılanan Mustafa Demir'in, Kilis İl Jandarma Komutanlığı'nın “kayıtlı haber elemanı” olduğu, Kilis Jandarma Komutanı Albay Fatih Taşkıran tarafından Kilis Ağır Ceza Mahkemesi'ne 20 Ocak günü gönderilen yazı ile ortaya çıktı. Mustafa Demir'in üç ayrı kimliği bulunduğu, bir kimlikte evli diğerinde bekar görüldüğü ve kardeşi görünen kişiyle evlilik kaydı olduğu da yargılama aşamasında anlaşıldı. Olayı araştıran CHP Konya Milletvekili Atilla Kart, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığı'na verdiği soru önergesinde, Mustafa Demir'in nüfus kayıtlarında tahrifat yapıldığını, gerçekte 1 Eylül 1961 Suriye Baragid doğumlu olduğunu ve Mustafa Muhammed kimliği taşıdığını belirtti. Kart, “Demir'in birinci eşi Suriye uyruklu Mevlüde Saliha Arap'ın gerçek kimliği nedir? Olayda şüpheli durumu olmasına rağmen neden sınır dışı edilmiştir” sorularına yanıt istedi. Demir'in nüfus kayıtlarının polis fezlekesi, başsavcılık ve mahkemede farklı bilgiler içerdiğine işaret eden Kart, “Tüm bu süreç, suçluların resmi yetkililerce himaye edildiği yolunda müdahil ailenin ileri sürmüştüğü iddiaların ve kuşkuvarın ciddiyetini göstermektedir” dedi.

Dava, 20 Kasım günü sonuçlandı. Kilis Ağır Ceza Mahkemesi, tutuklu sanıklar Lütfi Aslan, Mehmet Çelebi ve JİTEM elemanı Mustafa Demir'i “cinayete yardım ettikleri” gerekçesiyle 25'er yıl hapis cezasına mahkum etti. Tutuklu sanıklar Mahmut Yaşar Kösemez, Hasan Aslan, tutuksuz sanıklar İbrahim Demir, Fatma Demir, Döne Bilir ve Mehmet Aslan ise beraat etti. Gıyabında yargılanan katil zanlısı Orhan Aslan'ın dosyası ise ayrıldı.

Şemdinli'ye döndüklerini anlatan Çavuş, "İlçe girişinde polis noktasında ateş yanıyordu, 70 kişilik bir grup vardı. Ne yaptıklarını anlayamadım. Kalabalık üzerimize doğru geldi. Silahlı ve maskeli kişiler vardı. Devlet aleyhine sloganlar atıyorlardı. Bu kişiler aracımın önünü kesip 'Vurun, öldürün, bu polis' diye bağırıyordu. Ellerinde taş ve sopalarla arabanın arka camını kırdılar. 'Ben polis değilim, askerim' diye bağırdığım halde saldırmaya devam ettiler. Eşimle göz göze geldiğimde çok korktuğumu gördüm. Eşim kırılan camlardan içeri sarkan elleri itmeye çalışıyordu. İçeri uzanan eller, çocuklarımı dışarıya çıkarıp öldürmeye çalışıyorlardı. Bu sırada ruhsatlı silahımı çekerek hedef gözetmeden havaya ateş açtım. Daha sonra gaza basıp askeri lojmanların önüne gittim. Silah kullanmasam bizler birer ölüydük" dedi.

Tanık olarak dinlenen Nihat Uysal Kolat ise "Hızla giden araçta şoför koltuğunun olduğu yerden önce havaya sonra halka dönülüp ateş açıldı. Arabanın arka tarafında bir erkek daha oturuyordu" dedi.

Mahkeme, Tanju Çavuş'u "sabit ikametgahının bulunması ve yargılandığı suçun niteliği" gerekçesiyle tahliye etti.

Duruşmadan sonra gazetecilerle konuşan Şemdinli Belediye Başkanı Hürşit Tekin ise olaylarda kalabalığın içerisinde hiç kimsenin uzun namlulu silah taşımadığını ve maskeli olmadığını söyledi.

17 Mart günü yapılan duruşmada, olayda yaralanan Abdolvahit Canan, İslam Kaya, Abdurrahman Dündar ve Mehmet Reşit Oğuz'un ifadesi alındı. Abdolvahit Canan, Tanju Çavuş'un silahından çıkan bir merminin bacağına isabet ettiğini söyledi.

Duruşmanın ardından Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi, davanın "güvenlik" gerekçesiyle başka bir ile alınması istemiyle Adalet Bakanlığı'na başvurdu. Bunun üzerine dava, Malatya Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi.

Malatya 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki ilk duruşma, 3 Ekim günü yapıldı. Duruşmada, CHP Hakkari Milletvekili Esat Canan'ın tanık olarak dinlenmesine, olaylar sırasında yaralanan Abdülvahap Canan'ın vücudundaki merminin çıkartılarak, Tanju Çavuş'un silahından çıkıp çıkmadığının araştırılmasına karar verildi. Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

Bu arada olaydan sonra Ardahan'a atanan Uzman Çavuş Tanju Çavuş'un, bir kişiyi ağır biçimde dövdüğü ileri sürüldü. Özgür Gündem gazetesinin haberinde, Tanju Çavuş ve kardeşlerinin 7 Mayıs günü saat 16.00 sıralarında Ardahan yakınlarında bir minibüsün yolunu kestikleri ve minibüsteki yolculardan Ayhan Biçici'yi tehdit ettiği anlatıldı. Haberde, minibüsün sürücüsü Nurettin Çimen'in araya girmesi üzerine Tanju Çavuş'un "Çekil ulan devlet beni adam öldürmek için görevlendirdi" dediği ve Nurettin Çimen'i demir sopa ile ağır biçimde dövdüğü iddia edildi.

Hakkari Merkez, Yüksekova ve Şemdinli İlçelerinde

Meydana Gelen Olayların Araştırılması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu

Hakkari ve ilçelerindeki bombalı saldırıları araştırmak için 23 Kasım 2005 tarihinde kurulan TBMM Araştırma Komisyonu⁸, çalışmalarını Mart ayında tamamladı. Bu süre içinde Hakkari ve ilçelerinde incelemeler yapan, aralarında sanıkların da bulunduğu çok sayıda kişiyle görüşen komisyon üyelerinin hazırladığı rapor da tartışmalara neden oldu. Komisyona yaptıkları açıklamalar nedeniyle Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanı Sabri Uzun, görevden alındı, Hakkari Belediye Başkanı Metin Tekçe hakkında da dava açıldı. Bu arada komisyonun çalışmaları örtülü ya da açık olarak engellenmeye de çalışıldı. Örneğin, olay ilişkin raporları isteyen TBMM Komisyonu'na İçişleri Bakanlığı'nın "sansürlü" dosya gönderdiği ortaya çıktı. Edinilen bilgiye göre, iki mülkiye müfettişi tarafından hazırlanan raporu komisyona göndermeyen İçişleri Bakanlığı, olayın ardından jandarma, emniyet, MİT, Genelkurmay Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığı yetkililerinin Hakkari'de yaptığı toplantıya ilişkin 16 sayfalık raporun sadece birinci ve son sayfalarını gönderdi. Birinci sayfada toplantıya katılanların adlarının, 16. sayfada ise "Bölgede terör olaylarının devam ettiği", "terörle mücadele eden birimlerin teçhizat ve mali yetersizliği" gibi konularda birkaç cümle yer aldığı öğrenildi. Durumun değerlendirildiği toplantıda, milletvekillerinin raporun tümünün gönderilmesini istediği, Komisyon Başkanı AKP Milletvekili Musa Sivacıoğlu'nun önce "gerek yok" dediği, ancak oylama sonucunda "bakanlıktan raporun tamamının istenmesi"nin kararlaştırıldığı bildirildi.

Komisyonun CHP'li üyesi Mesut Değer de, araştırmaları nedeniyle tehdit edildiğini açıkladı. 6 Ocak günü basın toplantısı düzenleyen Mesut Değer, tehdit mektubu nedeniyle suç duyurusunda bulunduğunu bildirdi.

Komisyonun dinlediği kişiler arasında en çok tartışma işadamı Mehmet Ali Altındağ'ın açıklamaları üzerine yapıldı. Altındağ, sanıklardan üst düzey askerlere ve DGM savcılara kadar çok sayıda yetkili hakkında iddialar gündeme getirdi. Altındağ'ın iddialarının Van Cumhuriyet Savcılığı'nın hazırladığı iddianameye yansımaları, Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya'nın görevden alınmasına yol açtı.

TBMM Araştırma Komisyonu'nun 25 Ocak günü yapılan toplantısında dinlenen işadamı Mehmet Ali Altındağ özetle şunları söyledi:

"Şemdinli'de Umut Kitapevi'nin bombalanmasından sonra tutuklanan istihbaratçı astsubay Ali Kaya, daha önce

⁸ Başkan AKP Kastamonu Milletvekili Musa Sivacıoğlu, üyeler AKP milletvekilleri Metin Kaşıkçıoğlu, Ayhan Sefer Üstün, Semiha Öyüş, Hüseyin Kutlu, Enver Yılmaz, Orhan Yıldız, Şükrü Önder, CHP milletvekilleri Ahmet Ersin, Mesut Değer, Sırrı Özbek, ANAP milletvekili İbrahim Özdoğan

Diyarbakır'da görev yaptı. Bu şahıs 'Mutkili Ali' olarak bilinir. Şemdinli olaylarının birinci halkası Diyarbakır olaylarıdır. Ali Kaya JİTEM mensubudur. Bir organizasyon vardır ve bu 1990'da başlamıştır. Kaya, benim PKK'ya 350 bin mark bağış yaptığımı ilişkin bir makbuz düzenlemiştir. Beni gözaltına aldırıştır. Gözaltına alındığım sırada oğlum Emin Altındağ ile arkadaşı kuşku bir kazada ölmüştür. Kaya, dönemin DGM Başsavcısı Nihat Çakar ile hareket etmiştir. Kaya ve Çakar'ın yanısıra işadamı Ali İhsan Kaya, iki PKK itirafçısı, binbaşı C.T., yüzbaşı A.O.C., 7. Kolordu Komutanlığı Kurmay Başkanı emekli Albay R.Ş., kıdemli Albay E.T.'den oluşan organize örgüt vardır. 1997-2000 yıllarında 7. Kolordu Komutanı olan Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın olanlardan haberli olduğu kanaati hakimdir."

Orgeneral Yaşar Büyükanıt ve sanık Astsubay Ali Kaya'nın Akdeniz bölgesinde bir ilde birlikte villa yaptıklarını iddia eden Altındağ, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın öldürülmesi (24 Ocak 2001) ile ilgili "Okkan'ın devlet içindeki güçler tarafından öldürüldüğü, saldırının Hizbullah'a maledildiğini" de iddia etti.

Komisyon'un 31 Ocak günü yapılan toplantısında Şemdinli Emniyet Müdürü Tacettin Aslan dinlendi. Aslan, Şemdinli'de Umud Kitapevi'nin bombalanması ve ardından yaşanan olaylarla ilgili bilgi verirken, "Olaylarda adı geçen astsubayların niye orada bulunduğu konusunda bilgim yok. Zaten bu konuda Emniyet Müdürlüğü sadece bilgi sahibi olur. Bize bir şey söylemezler" dedi. Aslan, Kaya'yı hiç görmediğini, Özcan İldeniz'le ise zaman zaman karşılaşıp konuştuklarını söyledi.

Astsubayların son dönemde 16 kez Şemdinli'ye gidip geldiklerinin hatırlatılması üzerine Aslan, "Eğer onlar operasyon yapmaya gelecekse bunu bize bildirirler biz de güvenlik önlemi alırız. Ancak patlamanın olduğu gün kimse bize bir şey söylemedi. Sadece bize kitapevi sahibi Seferi Yılmaz'a bir paket geleceği ve bunu takip etmek gerektiği bildirildi" dedi.

Komisyonun 2 Şubat günü yaptığı toplantıda "Susurluk Raporu"nu hazırlayan Başbakanlık Teftiş Kurulu eski Başkanı Kutlu Savaş ve Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Sabri Uzun dinlendi.

Kutlu Savaş, "Şemdinli'deki patlamadan sonra tutuklanan astsubay Ali Kaya ile raporda adı geçen astsubay Ali aynı kişiler mi?" sorusunu yanıtlarken 1998 yılında görevden ayrıldığını belirterek Şemdinli olayı konusunda gazetelerde yazılanlar dışında hiçbir bilgisi olmadığını söyledi. Savaş, komisyon üyelerinin ısrarlı soruları karşısında Şemdinli'de yaşananların Susurluk skandalı ile "benzerlikler" taşıdığını söylemekle yetindi.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Sabri Uzun ise Hakkari, Yüksekova ve Şemdinli'deki patlamaları

anlatırken "Hırsız evin içinde olursa kilit işe yaramaz" örneğini verdi ve kullanılan patlayıcıların bu nedenle yakalanmadığını söyledi.

Uzun'un, komisyon üyelerine verdiği yanıtlar şöyle:

Seferi Yılmaz izleniyor muydu?

Bizim hedefimiz değil. Hakkari istihbaratının da değil. Örgütle ilişkisini bulamadık. Bize göre yok. Jandarmada varsa bize bildirmek zorunda. Hakkari Valisi'nin, Emniyet Müdürü'nün, İstihbarat Şubesi'nin bilgisi olmayacak, böyle bir operasyon yapılacak. O zaman bir keşmekeş çıkar. İnsanlar (Ali Kaya, Özcan İldeniz ve Veysel Ateş) Hakkari'den Şemdinli'ye operasyona gidiyor, ama bundan vali, Emniyet müdürü ve istihbarat şubesinin haberi yok veya bilgi verilmiyor. Böyle bir şeyi kabul edemem. Eğer bir koli gelecekse takibini yapacağım. Jandarma, Seferi Yılmaz'ı böyle yakalaysaydı, kanunsuz dinleme olur beraat ederdi. İstihbaratın yakalama yetkisi yok. Ankara ve İzmir valileri jandarmaya önce yetki verip sonra kanunsuz diye iptal etti. Söke'de bir mahkeme de istenilen takip ve yakalama yetkisini vermedi.

Hakkari, Şemdinli ve Yüksekova'da meydana gelen patlamalar...

Yerel bir disiplinsizlik. Örgüt bazı olayları üstlenmiyor. Kuşadası'nda olduğu gibi bazen yaptıklarını da üstlenmiyor. Olabilir. Beklenmedik sonuç vardır. Başka birisi eylem yapıyordur burada. Bu da bizi şüpheye götüren şey. Olayların sayı sıklığı, örgüt disiplinine uymayışı bizi tedirgin etti. Normal değil. Bir yerde olay yükseliyor, başka yerde çok düşük seviyede. Bir anormallik var. Halktan insanlar zarar görmediği halde örgütün üstlenmediği olaylar var. Demek ki şüpheli bir durum var. Yani başka bir güç bu anormallığı yapıyor.

Bunlar önceden haber alınıp önlenemez miydi?

Hırsız evin içinde olursa kilit işe yaramaz. Dünya Barış Günü ve Kadınlar Günü'nde örgütün hiç bombası yok. Burada Barış Günü'nde bomba patlıyor. İmralı'ya gidecek otobüse bomba ve sahibine tehdit var. Cemaatlerden biri dersane yeri kiralamış. Oraya saldırı olmuş. Örgüt-cemaat savaşı gibi bir anlam taşıyor. Şimdiye kadar buna tesadüf etmedim. Roj TV'de olaydan 5-10 dakika sonra haber yapılmış, planlıymış...⁹ Soran makama böyle olmadığını, haberin saat

⁹ Başta sanıklar olmak üzere bazı çevrelerin dile getirdiği "Umud Kitapevi'ndeki patlamadan bir kaç dakika sonra Roj TV'nin canlı yayına geçtiği" iddiasının RTÜK'ün incelemesi sonucunda doğru olmadığı anlaşıldı.

Olaydan sonra jandarma tarafından hazırlanan bir raporda, ROJ TV'de ilk haberin patlamadan 20-30 dakika sonra verildiği, telefonla ilk canlı bağlantının ise 60-70 dakika sonra yapıldığı ileri sürüldü. Emniyet Genel Müdürlüğü ise ROJ TV'nin olay günü normal yayın akışına devam ettiğini, saat 20.00'de yayınlanan ana haber bülteninde telefonla canlı bağlantı kurulduğu iddia etmişti. Bu

20.00'de verildiğini söyledik.

Basın, güç odaklarından söz ediyor.

Basın da var mı acaba bu güç odaklarının içinde? Eğer yerel bir disiplinsizlikse, ulusal basında bunun haberi çıkmaz. Ankara bu disiplinsizliğin hiçbir yerinde yok. Eğer Ankara bu işin bir yerinde olursa ulusal basın örgütün aleyhine kullanılır, eylemlerin meşrulukları konusunda. Böyle bir şey yok. 30 Ağustos 2004'ten bu tarafa yok. Bu tarih Jandarma Genel Komutanı'nın göreve geliş tarihidir. O (Orgeneral Fevzi Türkeri) göreve geldikten sonra, ben bu tür çeteleşme görmedim, hissetmedim.

Hüsrev Kutlu'nun (AKP milletvekili) bir haberi çıktı. Cemaat iftarında. Gazeteci orada mıydı? Birisi servis yapıyor. Cepheden çekmiş biri. Devlet Ankara'da kirlendiği zaman basında böyle haberler çıkar. 30 Ağustos 2004'ten sonra Ankara bu kirliliğin içinde yok. Jandarma için söylüyorum.

Bu disiplinsizlikleri nasıl önleriz?

Meclis'te böyle bir irade varsa önlenir. Bundan daha büyük irade yok.

Bu olaylarla ilgili istihbarat yaptınız mı?

Bugüne kadar bu tür olaylarla ilgili kimseyi karalamamak için istihbarat yapmadık. Bugünkü mantığım olsaydı yapardım.

İstihbarat eksikliği mi vardı?

Benim istihbarat sorunun yok. 8 Kasım günü Hakkari'de 7.5 kilo C-4 almışız.

İstihbaratı paylaşmada sorun var mı?

Polis, MİT ve Jandarma istihbaratı arasında sorun yok.

Şemdinli olayı?

O istihbarat olayı değil.

Bu olayı nereye oturtacağız?

Faili olan kişiler oturacak.

İtirafçı kullanımı?

Benim istihbarat birimlerimde itirafçı yok. Bunlar dağda tetik çekmekten gelen adamlar. İstihbarat akıllı adam işidir. Şemdinli kaçakçılık bölgesi. Herkes birbirinin ne yediğini bile bilir. Yöreyle alakası olmayan orada istihbarat yapamaz. Ayrıca operasyonel amaç varsa özel hareket gerekirdi. Ben bunun adını koyamam.

Termal kamerayla izlenen yere 1 Kasım'da 150 kilo patlayıcı nasıl girdi?

Yani kilit bozulmuş efendim. Evin içinden olursa her şey girer. Bölgeden eroin geçiyor. Türk polisi Avrupa'da yakalanan eroinin yüzde 30'unu yakalıyor. 1 Ocak'tan beri Türkiye'de,

Van, Diyarbakır, İzmir ve İstanbul'da 81 kilo plastik patlayıcı yakaladık. Bunlar tamamen PKK'nın. Oraya (Şemdinli) girse de yakalanır.

Niye yakalanmadı?

Orada kilit bozuk efendim.

Kim soktu?

Ben bir hüküm veremem. Adaba aykırı. Ama fotoğrafı yan yana koyun, görünüyor.

Avlunun kilidi de bozuk mu?

Hayır. Bu lokal bir olay. Genel değil. Genel olsa söylemekte sakınca görmem. Söylerim, derim ki önlem alın, ülke çeteleşiyor. Devlet içinde yasaya uymayanlar meşru mu olacak? Nereye kadar meşru olacak?

Astsubayı tanıdığını söyleyen bir general (Yaşar Büyükanıt) var.

Generali tartışmam. Uygun düşmez. İhtilaller, gözaltına alınan cumhurbaşkanları, asılan başbakanlar var. Atatürk'ün iltifat ettiği bir Cumhurbaşkanı gözaltına alınmış. Şemdinli o zaman da vardı.

*Yüksekova'da jetlerin alçaktan uçuşu gözdağı mı, psikolojik hareket mi?*¹⁰

Parlamento sorgulamalı. Kalkınmış bir ülkede var mı? Yani biz niye ilkeliz, vatandaşımıza böyleyiz? İyi niyetle, dürüstçe görev yaparsak, hiç kötü olmaya gerek yok. Bu olay boyumun üstünde bir şey.

Patlamalar niye bitti?

Susurluk raporunda, 3 Kasım'da faili meçhullerin bıçakla kesilir gibi durduğu belirtiliyor. Hakkari'de de bu olaydan sonra patlama yok. Olmaz da. TBMM el koyarsa olmaz. Bu irade bunu engelleyecek güçte. Bizim ekonomik aktörlerimizi, (Polis yardım sandığı ve diğerleri) elimizden alın, düzene gireceğiz.

Yüksekova çetesi vardı...

Rütbe durumlarına bakın. Terfi edilecekse operasyonlar oluyor.

Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Sabri Uzun'un sözleri, özellikle hükümette rahatsızlık yarattı. Adalet Bakanı Cemil Çiçek, 22 Şubat günü gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısından sonra yaptığı açıklamada, Uzun'u "Kimse komisyon üzerinden kahramanlık peşinde koşmasın" diyerek eleştirdi.

Komisyon üyesi CHP İzmir Milletvekili Ahmet Ersin, Çiçek'in sözlerini "Komisyona bundan sonra bilgi verebilecek bürokrat ve yetkililere konuşmayın talimatıdır. Hükümetin de Şemdinli

iddialar üzerine RTÜK kayıtlarında yapılan incelemede, ROJ TV'nin, 11.29'da meydana gelen patlamaya ilişkin haberi olaydan 1 saat 9 dakika sonra 12.38'de duyurduğu, ilk canlı bağlantıyı ise patlamadan 2 saat 16 dakika sonra 13.45'te gerçekleştirdiği, bu süre içinde ulusal kanallarda haberin çoktan duyurulduğu belirlendi.

¹⁰ Şemdinli'de meydana gelen olayı protesto amacıyla Yüksekova'da düzenlenen gösteride İslam Barkın, Ersin Mengeç ve Haluk Geylani öldürülmüştü. Bu kişilerin cenaze töreni sırasında savaş uçaklarının ilçenin üzerinde alçak uçuş yapması gerginliğe neden olmuştu.

olaylarında sorumluluğu var. Bakan Çiçek açıklamalarıyla hükümetin bu sorumluluğunu gizlenmeye çalışıyor. Ayrıca Bakan Çiçek, görevlilere 'Savcılığa bilgi verin' diyerek komisyonu by-pass ediyor. Oysa görevlilerin öncelikli olarak komisyonumuza bilgi vermesi gerekir. Hükümet ve Başbakan başlangıçta 'sonuna kadar gidilsin' diyorlardı şimdi olayı soğutmak istiyorlar" diye eleştirdi.

CHP Hakkari Milletvekili Esat Canan da, Çiçek'in başından beri "olayı kapatma gayretinde olduğunu" iddia ederek, "Bakan, başta, 'Soruşturmanın tribündekilerin beklentilerine göre yapılması mümkün değil' dedi. Şimdi, bildiklerini komisyona anlatan bir bürokrati yorum yapmakla suçluyor. Olayın kapatılması için özel bir gayret içinde. Bildiklerini paylaşan bir bürokrate tepkisi, gelmesi olası bilgileri engellemeye yöneliktir, gelecek kişilere bir tehdittir. Komisyon üyelerinin ayrıntıya ulaşmak için soru sormalarını engelleme niyetidir. Şemdinli olayının aydınlatılması hükümetin sorumluluğu altındadır. Eğer aydınlatılmazsa bunun birinci derecede sorumlusu hükümet ve sözcüsü olacak" dedi.

Sabri Uzun, 22 Mart günü görevden alındı.

TBMM Şemdinli Araştırma Komisyonu'nun 7 Şubat günü dinlediği MIT Hakkari Bölge Sorumlusu, "son iki yıl içinde emniyet ve jandarmaya aralarında bombalama planlarının da bulunduğu 500 kadar eylemlerle ilgili bilgi verdiklerini ancak, Hakkari ve ilçelerinde meydana gelen çok sayıda bombalı saldırıya ilişkin bilgileri bulunmadığını" söyledi.

Milletvekillerinin, "Nasıl bilmezsiniz, siz bölgenin en üst düzey istihbarat yetkilisisiniz" sorusu üzerine MIT sorumlusunun "Her yıl yüzlerce istihbarat bildiririz. İlçede beş haber elemanımız var. Bu eylemlerle ilgili haber elemanlarından bilgi gelmedi" dediği öğrenildi.

Komisyon 21 Şubat günü ise Şemdinli Cumhuriyet Savcısı Harun Ayık, Hakkari Emniyet Müdürü Yaşar Ağdere, İstihbarat Şube Müdürü Hüseyin Keskinkılıç ve Terörle Mücadele Şube Müdürü Halil Bağcı'yı dinledi.

Ayık, ilçede dört yıla yakın görev yaptığını, bu süre içinde jandarmadan istihbarat çalışması konusunda kendisine herhangi bir bilgi gelmediğini söyledi.

Keskinkılıç da, bölgede meydana gelen patlamalardaki yoğunlaşmanın dikkatlerini çektiğini, ancak olayların kimin tarafından gerçekleştirildiğini tarif etmekte zorlandıklarını söyledi. Keskinkılıç, "Bizim Seferi Yılmaz'la ilgili bir takibatımız yoktu. Jandarmanın bu kişiyle ilgili istihbarat çalışması olaydan birkaç gün sonra bize geldi" dedi.

Hakkari Jandarma İstihbarat Şube Müdürü Binbaşı Sefer Resuloğlu ise 22 Şubat günü Komisyon üyelerine bilgi verdi. Veysel Ateş'in "kayıtlı elemanları" olduğunu açıklayan Resuloğlu, "Veysel Ateş itirafçı değil. Ateş cezasını çekmiş çıkmış, daha sonra bizim haber elemanımız olmuş. Ateş, Ağustos 2004'ten sonra bizim haber elemanımız olmuş.

Hakkari'de böyle 100'e yakın haber elemanımız var" dedi. Tutuklu astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in kitabevi bombalanan Seferi Yılmaz'ın, Kuzey Irak'taki PKK'lılarla yaptığı telefon görüşmesini tespit ettiklerini ve daha sonra mahkemeden dinleme izni aldıklarını iddia eden Resuloğlu, "9 Kasım'da Şemdinli'de bulunma sebepleri elde ettikleri bilgileri savcıyla paylaşmaktı. Öğle saatinde ihtiyaç gidermek üzere buluştuğlarında da patlama olmuş. Olay yerindeki araçta bulunan silahlar da jandarmaya ait" dedi.

4 Mart günü dinlenen Hakkari İl Jandarma Komutanı Kurmay Albay Erhan Kubat'ın ise "Bölgedeki tüm patlamaların PKK tarafından gerçekleştirildiğini" iddia ettiği ve jandarmanın istihbarat yetkisi konusunda da "istedikleri her yerde istihbarat çalışması yapabileceklerini" söylediği bildirildi.

Şubat ayında komisyon çalışmalarını sürdürürken tutuklanan astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in sicil dosyalarına olaydan 13 gün sonra "başarı belgesi" eklendiği ortaya çıktı. TBMM Şemdinli Araştırma Komisyonu'na gönderilen dosyada, bu belgelerin gerekçesiyle ilgili bilgi yer almadı. Jandarma istihbaratının Şemdinli sorumlusu İldeniz'e 18, Hakkari Kısım Amiri Kaya'ya 17 başarı belgesi verildiği, Jandarma İl Komutanı Albay Erhan Kubat'ın verdiği son başarı belgelerinin de 22 Kasım 2005 tarihini taşıdığı belirlendi.

Kurmay Albay Erhan Kubat, 9 Kasım 2005 tarihindeki patlamadan 13 gün sonra astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'e takdirname verilmesi konusunda da, "Ali Kaya hakkındaki başarı belgesi 27 Ekim 2005 tarihinde bir sığınagın bulunması ve yakalatmayı sağladığı için verildi. Bununla ilgili yazışmalar uzun sürdüğü için belgenin siciline eklenmesi 9 Kasım'dan sonraya rastladı. Özcan İldeniz hakkındaki belge ise 28 Ekim 2005 tarihinde yine sığınak yakalatmasından dolayı verildi" dedi.

Bu arada Şubat ayı sonunda Jandarma Genel Komutanlığı'nın komisyona gönderdiği bir mektup basına yansıdı. Haberlere göre, Jandarma Genel Komutanlığı'nın mektubunda, "Seferi Yılmaz eski bir hükümlüdür. Bu nedenle başbakanlığın 3 Nisan 2001 tarihli 'Terör örgütü üyesi olup tutukluluk ve hükümlülük halleri sona erenlerin takibine ilişkin' genelgesi gereği kolluk kuvvetleri tarafından izlenmesi zorunluluğu var. Ayrıca Seferi Yılmaz'ın, 5 Ağustos 2005'te meydana gelen patlamadan sonra yapılan araştırmada, terör örgütüyle ilişkisinin belirlenmesi nedeniyle Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nden alınan 22 Ağustos 2005'te yasal yetki çerçevesinde telefonları dinleniyor" denildi.

TBMM Şemdinli Araştırma Komisyonu üyeleri, bölgede incelemelerde bulunmak üzere 27 Mart günü Van'a gittiler. Van'da komisyon üyeleri AKP Milletvekili Şükrü Önder ve CHP Milletvekili Sırrı Özbek, Bitlis'e geçerek Bitlis Cezaevi'nde tutulan itirafçı Veysel Ateş ile görüştü. Astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz'le görüşmesi planlanan Komisyon Başkanı Musa Sivacıoğlu ile diğer milletvekilleri ise "uygun yer

olmadığı” gerekçesiyle askeri cezaevinin bulunduğu Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı’na alınmadılar. Bunun üzerine milletvekilleri, tutuklu astsubaylarla, adliye binasındaki baro odasında görüştüler. Görüşmede, Kaya ve İldeniz’in “Seferi Yılmaz’ı izlediklerini”, “patlama ile ilgilerinin olmadığını” söyledikleri öğrenildi.

Komisyon üyeleri, 12 Ağustos 2005 tarihinde öldürülen Yusuf Yaşar’ın kardeşi Kamil Yaşar’ı da dinledi. Kamil Yaşar, komisyona şu bilgileri verdiğini söyledi:

“Kardeşim il merkezinde kaçırılarak infaz edildi. İnfazdan sonra valilikten iki çelişkili açıklama yapıldı. Birisinde kaçarken vurulduğunu, diğerinde ise yola mayın döşemeye çalışırken öldürüldüğünü söylediler. Sonra da benim ve kardeşimin adları ve telefonları Ali Kaya’nın ajandasında çıktı. Zaten kardeşimin kaçırıldığına dair birçok görgü tanığı var. Kardeşimin, Ali Kaya ve ekibi tarafından infaz edildiği açık bir şekilde ortadadır.”

Komisyon üyeleri ayrıca, AKP Milletvekili Fehmi Öztunç’un kardeşi Hasan Öztunç, Hacı Özdemir, Maaz Özdemir, Hacı Demir, MHP Hakkari Merkez İlçe Başkanı Abdurahman Kaya ile Hakkari Ticaret ve Sanayi Odası Meclis Başkanı Remzi Aydoğan ile de görüştüler.

Komisyonun 12 Ekim 2005 tarihinde Hakkari’nin Merzan mahallesindeki polis kontrol noktasında polis kimliğini gösteren kişiler tarafından kaçırılan ve işkence gören korucu Ali Erol’la görüşmeyi ise kabul etmediği öğrenildi.

Komisyon çalışmalarını 13 Nisan günü tamamladı. Hazırlanan 670 sayfalık rapor, 18 Nisan günü TBMM Başkanı Bülent Arınç’a sunuldu. Ancak rapor yıl içinde TBMM Genel Kurulu’nda görüşülmedi.

Başta Yaşar Büyükanıt olmak üzere üst düzey askeri yetkililere ilişkin iddialara yer verilmeyen raporda yer alan bazı saptamalar şöyle:

“Akla hemen anılan eylemlerin terörle mücadelede kanun dışı yöntemleri benimseyen devletin içinde yerleşmiş bir takım odakların işi olabileceği gelmektedir. Hukuk devletlerinde her türlü hukuk dışı oluşumun fark edildiği anda ortadan kaldırılması gerekir. Hukuk dışında döllen ve gelişen zihni tümör, hukuk devleti içinde kendine yer açmaya, hatta onu kuşatmaya, gittikçe meşruiyet sağlamaya devletin eylemlerinde hukuka uygun davranması ilkesini sarmaya, demokrasi, açıklık, şeffaflık gibi modern yönetim umdelerini boğmaya kadar işi ileri götürebilir. Ülkenin elden gittiği, vatanın satıldığı söylemine koşut olarak uygun vasat bulmakla bu habis ur, gelişimini hızlandırır.

Tüm faili meçhul olaylarda olduğu gibi komisyonumuzca incelenen ve faili meçhul kalan olaylar da devletin üzerinde bir ur olarak kalmaktadır.”

Raporda, Astsubay Ali Kaya hakkında “işadamı Mehmet Ali Altındağ hakkında sahte evrak düzenlemek” iddiasıyla 1998

yılında başlatılan soruşturmanın savsaklandığına dikkat çekilerek, dosyanın Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı’na gönderildiği ancak bu yıl içinde hazırlık soruşturması yapıldığı belirtildi.¹¹

Raporda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerine giden Avrupalı gözlemcilerin büyük çoğunluğunun “ajan” olduğu da iddia edildi.

Komisyonu üyesi, CHP Diyarbakır Milletvekili Mesut Değer, “Komisyonun başından beri olayı kapatmaya çalıştığını” iddia ederek, “Bu iş kapatılmaya götürülüyor. Başbakan Erdoğan Büyükanıt’la görüştüğünden sonra Başbakan Meclis Başkanıyla bir araya geliyor ve ‘Paşa bu işin dışında’ diyerek, olayı kapatmaya çalışıyor. AKP bu işi eline yüzüne bulaştırdı. Raporda özellikle hükümetin sorumluluğu gizlenmeye çalışılıyor. Başbakan önce ‘lokal’ değil dedi, ama gelip komisyona bilgi vermedi” dedi.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Raporu

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’nun raporu ise 2 Mart günü kabul edildi. AKP milletvekili Faruk Ünsal’ın “komutanların yargıyı etkileyecek açıklamalar yapmaktan kaçınmaları gerektiğine” ilişkin ifadenin raporda yer alması yönündeki önergesi üzerine toplantıdan ayrılan CHP’li üyeler rapora oy vermedi. **(Raporun tamamı için Bkz. Ekler)**

İddianame

Van Cumhuriyet Savcılığı, “9 Kasım 2005 tarihinde Hakkari’nin Şemdinli ilçesinde Seferi Yılmaz’a ait Umud kitapevinin bombalanması ve ardından çıkan olaylarda Mehmet Zahir Korkmaz’ın öldürülmesi nedeniyle” astsubaylar Ali Kaya, Özcan İldeniz ve itirafçı Veyssel Ateş hakkında Mart ayında dava açtı.

Şemdinli’de yaşanan olaylarla sınırlanan iddianamede, sanıkların, Seferi Yılmaz’ı öldürmek amacı taşıdıkları, bombalı saldırıyı iki astsubayın yönlendirmesiyle Ateş’in gerçekleştirdiği belirtildi. İddianamede, sanıkların TCY’nin 302/1 (Devletin topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymak, devletin birliğini bozmak, devletin egemenliği altında bulunan

¹¹ 1998 yılı Haziran ayında Diyarbakır’ın Kulp ve Lice ilçeleri arasındaki bölgede öldürülen bir PKK militanının üzerinden “Altındağ ailesinin PKK’ye 350 bin Mark verdiğine” ilişkin bir belge bulunduğu iddia edilmişti. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Polis Kriminal Laboratuvarında yapılan incelemede söz konusu belgelerin ve PKK mührünün sahte olduğu saptanmıştı. Bunun üzerine Mehmet Ali Altındağ, o dönemde Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı’nda görev yapan Albay Erhan Tavşancı, Albay Reha Şatana, Yüzbaşı Ali Osman Celasin ve Astsubay Ali Kaya hakkında suç duyurusunda bulunmuştu. Soruşturma, Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı’nın ve Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı’nın “görevsizlik” kararları nedeniyle uzun süre işleme konulamadı.

topraklardan bir kısmını devlet idaresinden ayırmak, devletin bağımsızlığını zayıflatmak amacına yönelik elverişli bir fiil işlemek), 316/1 (Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak ile Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suç işlemek amacıyla teşekkül halinde hareket etmek) ve 53, 81, 85 ve 86. maddeleri (adam öldürmek, adam yaralamak, adam yaralamaya teşebbüs etmek) uyarınca cezalandırılması, cezaların TMY'nin 5. maddesi uyarınca iki kat artırılması istendi.

İddianamede, bölgede 2005 yılı Ağustos ayından bu yana 18 patlama olduğu, PKK'nin üstlendiği ikisi dışındakilerin "şüpheli uyandırıcı" olduğu anlatıldı.

İddianamede, Diyarbakırlı işadamı Mehmet Ali Altındağ'ın ifadeleri doğrultusunda, Yaşar Büyükanıt ile o dönemde komutası altında çalışan yetkililer hakkında "örgüt kurmak", "görevi kötüye kullanmak" ve "sahte belge düzenlemek" suçlamalarından görevsizlik kararı verildiği ve dosyanın Genelkurmay Askeri Savcılığı'na gönderildiği anlatıldı.

Van Cumhuriyet Savcılığı, ayrıca Genelkurmay Askeri Savcılığı'ndan Hakkari İl Jandarma Komutanı Erhan Kubat, Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Erdal Öztürk ve Van Asayiş Kolordu Komutanı Selahattin Uğurlu hakkında "yasadışı istihbarat" gerekçesiyle "görevi kötüye kullanmak" suçundan işlem yapılmasını da istedi.

Altındağ, Büyükanıt'ın suçlanmasına neden olan ifadelerinde, Astsubay Ali Kaya'nın bölgede "Mutkili Ali" olarak bilindiğini belirterek, şu iddiaları öne sürmüştü:

"Kaya, benim PKK'ya 350 bin dolar bağış yaptığımı gösteren sahte belgeler hazırlayarak gözaltına alınmamı sağladı. Bu dönemde oğlum ve arkadaşı trafik kazasında öldü.

Dönemin DGM Başsavcısı, işadamı Ali İhsan Kaya, iki PKK itirafçısı, Kolordu Komutanlığı Kurmay Başkanı ile kıdemli bir albay, bir binbaşı ve bir yüzbaşından oluşan bir çete vardı. 1997-2000 yıllarında 7. Kolordu Komutanı olan Büyükanıt da bunları bilmektedir."

"Askeri hiyerarşi içinde halen Hakkari Dağ Komando Tugay Komutanı Erdal Öztürk ile Van Asayiş Kolordu Komutanı Selahattin Uğurlu'nun yasaya aykırı istihbarat çalışmalarından bilgisinin olmadığı düşünülemez" denilen iddianamede, Doğu ve Güneydoğu'da jandarma birliklerinin Kara Kuvvetleri Komutanlığı ile bağlantısının diğer bölgelere göre farklı olduğuna dikkat çekildi.

İddianamede, şöyle denildi:

"Bu illerdeki jandarma birlikleri KKK komutasındadır. EMASYA (Emniyet-Asayiş Yardımlaşma Birimleri) direktifi gereğince bu sorumluluk zincirinin bağlantıları takip edildiğinde, sorumluların KKK'ya kadar uzandığı görünecektir. Şemdinli'de ortaya çıkan terör eylemidir. Şüpheli astsubaylar, JİT görevlileridir. Terör örgütleriyle hukuki olmayan bir yöntemle mücadele, halkın devlete güvenini sarsar ve

yöntemi benimseyenler zamanla devlet kademesinde kendilerine yer bulmaktadır."

İddianamede Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ın suçlanmasına dayanak olan TBMM Araştırma Komisyonu tutanaklarının Komisyon Başkanı Musa Sivacıoğlu, tarafından gönderildiği Mart ayında ortaya çıktı. CHP İzmir Milletvekili ve Şemdinli Olayların Araştırma Komisyonu üyesi Ahmet Ersin, komisyonun 8 Mart günü yapılan toplantısından tutanakların Ferhat Sarıkaya'ya gönderilmesi konusunda TBMM Başkanlığı'na bir dilekçe verdi. Bunun üzerine Şemdinli Komisyonu Başkanı Musa Sivacıoğlu, gazetecilere "Evet tutanaklar savcının 16 Şubat 2006 tarihli talebi doğrultusunda, 20 Şubat'ta gönderilmiştir. Bu talep TCY'nin ilgili maddeleri gereği yerine getirilmiştir. Savcı, talebinde sadece Mehmet Ali Altındağ'ın tutanaklarını istediğini belirtmiş ve gönderilmiştir. Burada dinlediğimiz bir başka isimle ilgili tutanak isteği olmamıştır. Savcının tutanak talebiyle ilgili komisyon üyelerine bilgi vermedim. Herhangi bir konuyla ilgili talep ve yazışma hakkında komisyon üyelerine bilgi vermek zorunda değilim. Buradaki işlemler bütün komisyon üyelerine açık. Gelirler, istedikleri yazıyı okurlar, bakarlar."

İddianamenin Yarattığı Tartışmalar, Ferhat Sarıkaya'nın Meslekten İhracı

Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya'nın hazırladığı iddianamede, başta Orgeneral Yaşar Büyükanıt olmak üzere askerlere ilişkin saptama ve iddialara yer vermesi büyük tartışmalar yarattı ve Ferhat Sarıkaya'nın meslekten ihraç edilmesiyle sonuçlandı.

İddianamenin yarattığı rahatsızlık nedeniyle Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök, 6 Mart günü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 7 Mart günü de Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ile görüştü.

Adalet Bakanlığı da, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt hakkında görevsizlik kararı veren Ferhat Sarıkaya hakkında soruşturma açtı.

Van Baro Başkanı Ayhan Çabuk, Sarıkaya hakkında soruşturma açılmasını şöyle değerlendirdi:

"Savcıya apar topar soruşturma açılması açıkça yargıya baskıdır. Bundan mahkeme de etkilenebilir. Delillerin tartışılacağı yer mahkemedir. Gösterilen tepkiler özellikle de Deniz Baykal'ın 'Bu orduya darbedir' açıklaması asla kabul edilemez. Yargı böyle suçlanamaz. Baro yönetimi olarak, ana muhalefet lideri başta, yargıya müdahale niteliğindeki açıklamalar hakkında yasal işlem yapılması talebinde bulunacağız."

Davanın müdahil avukatlarından Mehmet Ekinci de, "Birilerini kayırmak, dosyadan çıkarmak için bazı çevrelerin çabasıyla hukuka aykırı baskı kurulmak isteniyor. Belli isimler dosyadan çıkarılıp, olay birkaç kişinin sırtına yıkılmak

isteniyor. Yargıya müdahalenin soruşturulması için biz de suç duyurusunda bulunacağız” dedi.

8 Mart günü Van'a giden iki müfettiş, Sarıkaya'nın savunmasını aldı. Müfettişlerin daha sonra hazırladığı raporda, Sarıkaya'ya “CMK'ya göre iddianamede bulunmaması gereken hususlara yer verdiği (Büyükkanıt'la ilgili suçlamalar ve bu suçlamaya kanıt olarak Diyarbakırlı işadami Mehmet Ali Altındağ'ın iddialarına iddianamede yer verilmesi)” ve “İl Jandarma Alay Komutanlığı'na yazılan bir yazı” nedeniyle iki ayrı disiplin cezası verilmesini istediler. Müfettişlerin raporunda, Sarıkaya hakkında “ceza işleme gerek olmadığı” görüşüne yer verildi.

Genelkurmay Başkanlığı da, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt ve üst düzey subaylar hakkında “soruşturma açılmasına gerek olmadığına” kararı verdi. Genelkurmay Başkanlığı tarafından 20 Mart günü yapılan açıklamada, Van Cumhuriyet Savcılığı'nın görevsizlik kararı vererek Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği dosya, “mesnetsiz, hukuki dayanaktan yoksun ve maksatlı bir belge” olarak nitelendi. “Belge”nin kamu vicdanını ve TSK'yı ciddi şekilde rahatsız ettiği ifade edilen açıklamada, Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya hakkında suç duyurusunda bulunulduğu kaydedildi. Açıklamada, Sarıkaya “hukuk bilgisinden yoksun ve tecrübesiz olmak”, “iddianameyi başka güçlerin etkisi ve telkininde kalarak hazırlamakla” suçlandı. Büyükkanıt'ın “Ali Kaya'yı tanırım, iyi çocuktur. Sorumluluğu varsa yargılanır” sözlerinin konuşmanın tümü dikkate alındığında iddia edilen amacın olmadığını anlaşılabileceği savunulan açıklamada, Ferhat Sarıkaya'nın hazırladığı iddianame ve yetkisizlik kararı için de “Muhteva olarak bu iddianamenin söz konusu bölümlerinin maksadını aşan, hukuki olmaktan çok siyasi içerikli, bazı mensuplarını hedef alarak TSK'yı yıpratmaya ve terörle mücadeledeki azim ve iradesini zayıflatmaya yönelik olduğu kanaatine varılmıştır” denildi.

Genelkurmay Başkanlığı tarafından iddianame ve yetkisizlik kararı nedeniyle yapılan açıklamada, “Türk Silahlı Kuvvetleri'ne yapılan bu haksız ve maksatlı suçlamalar karşısında, öncelikle anayasal sorumluluğu olanların tavır almaları, bu saldırıyı bütün yönleriyle ortaya çıkarmaları ve arkasındaki çarpık zihniyetin temsilcilerini makam, statü ve konumları ne olursa olsun kamuoyuna açıklamaları ve haklarında işlem yapmaları gerekmektedir” denildi. Bu ifadenin TBMM Araştırma Komisyonu'nda “hırsız evin içindeyse kilit işe yaramaz” diyen Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Sabri Uzun'a yönelik olduğu bildirildi.

Cumhuriyet Savcılığı'nın soruşturma dosyasında bulunan Abdülrezzak Uçarer adlı kişinin ihbar mektubuna dayanılarak subaylar hakkında “görevi kötüye kullanma”, “rüşvet” ve “kaçakçılık” iddialarında bulunulmasının “vahim” hata

olarak nitelendirildiği açıklamada, mektupta imza olmadığı ve bildirilen adresin sahte olduğu kaydedildi.¹²

Genelkurmay Başkanlığı'nın açıklamasında sözü edilen soruşturmanın işadami Mehmet Ali Altındağ'ın, “Kaya (Astsubay Ali Kaya), benim PKK'ya 350 bin dolar bağış yaptığımı gösteren sahte belgeler hazırlayarak gözaltına alınmamı sağladı. Bu dönemde oğlum ve arkadaşı trafik kazasında öldü. Dönemin DGM Başsavcısı, işadami Ali İhsan Kaya, iki PKK itirafçısı, Kolordu Komutanlığı Kurmay Başkanı ile kıdemli bir albay, bir binbaşı ve bir yüzbaşidan oluşan bir çete vardı” ifadesi üzerine Hakkari Jandarma Alay eski Komutanı Albay Eşref Hatipoğlu, eski Diyarbakır 7. Kolordu Komutanı Kurmay Başkanı Erhan Tavşancı, eski 7. Kolordu Komutanı Kurmay Başkanı Reha Şenata, Binbaşı Cemil Temizöz ve Jandarma İstihbarat Yüzbaşı Ali Osman Celasun hakkında yürütüldüğü öğrenildi.

İddianamenin yarattığı tartışmalar sürerken Sabah gazetesinde yayınlanan bir haberde de, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a iletilen bir bilgi notunda Hakkari İl Jandarma Komutanı Albay Erhan Kubat hakkında “Hakkari'de kontrgerilla tarzı eylemleri yönlendiren ekibin başında Kubat gelmektedir. İl Jandarma Komutan Yardımcısı Yarbay Ramazan Akça ile birlikte Astsubay Ali Kaya ve Astsubay Özcan İldeniz illegal çalışmaların başını çekmektedir. Ekibin Yüksekova ilçesindeki kolu ise Astsubay Murat Karagöl ile Astsubay Mehmet Altuner'dir. Albay Kubat, bölgedeki terör olaylarının İstiklal Mahkemeleri gibi mahkemeler kurularak, sınırsız yetkilerle donatılmış vali ve kolordu komutanları ile çözülebileceğini düşünmekte. Albay Kubat, PKK'nın kırsal alanda bir etkinliğinin kalmadığını, şehirlerde işinin bitirilmesi için bazı illegal yöntemlerin uygulanması gerektiğini ve görev yapacağı dönemde yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nun çıkmasının talihsizlik olduğunu açıkça savunmaktadır” denildiği belirtildi.

Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya, 20 Nisan günü toplanan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) tarafından meslekten ihraç edildi. Müfettişlerin raporunu görüşen HSYK'nın meslekten ihraç kararını bire karşı altı oyla aldığı öğrenildi. İhraç kararı, Hakimler ve Savcılar Yasası'nın 69. maddesinin son fıkrası uyarınca alındı. Fıkra şöyle:

“Disiplin cezasının uygulanmasını gerektiren fiil, suç teşkil etmezse ve hükümlülüğü gerektirmese bile mesleğin şeref ve onurunu ve memuriyet nüfuz ve itibarını bozacak nitelikte görüldüğü takdirde de meslekten çıkarma cezası verilir.”

Cemil Çiçek'in katılmadığı toplantıda, Ferhat Sarıkaya'nın ihracına karşı muhalefet oyu kullanan Adalet Bakanlığı

¹² Abdülrezzak Uçarer adlı kişi tarafından savcılığa gönderilen ve iddianameye konan ihbar mektubunda, daha önce Şırnak'ta görev yapan Tümgeneral Ali Karababa ve Albay Aziz Ergen'in de bulunduğu bazı subayların kaçakçılık yaptığı iddia edilmişti.

Müsteşarı Fahri Kasırga'nın "kınama" cezası verilmesini savunduğu öğrenildi. HSYK, ceza kesinleşinceye kadar, Ferhat Sarıkaya'nın açığa alınmasını da kararlaştırdı. HSYK ayrıca, Van Cumhuriyet Başsavcısı Kemal Kaçan ve Başsavcivekili İbrahim Özer hakkında da yeniden inceleme yapılmasına karar verdi.

İhraç kararının gerekçeleri özetle şöyle:

"Yasaları dikkate almadan, araştırma yapmaya yetkisi bulunmadığı kişiler hakkında delil topladı. Bazı kişilerin ifadelerini suç kanıtı olarak gösterme çabasına girdiği gibi, suç vasıflandırması da yaparak suç ve cezaların şahsiliği ve neden-sonuç ilişkisi ilkesine uymadı. Güvenlik güçlerinin, olayların sebebiymiş gibi algılanmasına neden olacak açıklamalar yaptı. Bu açıklamaların terör örgütünü destekleyenlere propaganda malzemesi olacağını düşünmeden iddianamesinde yer verdi. Yargının siyasallaşması iddialarına hak verecek şekilde siyasi konulara girdi ve ayrıca Meclis Araştırma Komisyonu'yla bağlantı kurdu. Böylece siyasallaşmaktan korunmaya çalışılan yargı erkinin yeniden tartışılır hale gelmesine neden oldu. Yetki sınırlarını aşarak, eylem ve işlemleriyle yargı erkiyle diğer anayasal kuruluşlar arasındaki güven ortamının zedelenmesine ve yargının yıpranmasına sebebiyet verdi."

Ferhat Sarıkaya'nın HSYK'ya verdiği savunma ise özetle şöyle:

"Türkiye'deki tüm savcıların ve benim de zaman zaman yaptığım gibi görevsizlik ve yetkisizlik kararı vermesi rutin bir işlemdir. Görev ve yetkimde olmadığı için iddiaların doğru olup olmadığı veya zamanaşımı yönünden hiçbir araştırma yapmadım, sadece şikayetin orijinal halini iddianameye aldım. Bölgedeki komutanlar hakkında yasadışı istihbarat çalışmasıyla ilgili tefrik kararı verdim. Ama bu suçların bir yapılanma ve örgüt içinde işlendiği veya suçların Şemdinli olayının devamı olduğu izlenimini verebilecek bir açıklama ve yorum yapmadım. Yaptığım sadece şikayetçinin şikayetine konu olayın ismini koymaktır, bu usul de tüm Türkiye'de uygulanıyor.

Ayrıca Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt ve diğer askeri yetkililer hakkındaki iddialar şikayetçi Altındağ'a aittir, bana değil, ben bir yorum yapmadım. Şikayetçinin iddia ettiği suçların Şemdinli olayıyla bağlantısını kurmuş olsaydım Orgeneral Büyükanıt ile askeri ve sivil yetkililer hakkında da CMK uyarınca 'Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmaktan' soruşturma açmam gerekirdi.

Oysa bunun ayrı soruşturma konusu olduğunu düşündüm ve kendi görev ve yetkimde olmadığı için bu suçlar yönünden tefrik kararı verdim. Ancak Altındağ'ın beyanı diğer ihbarlarla birlikte bu dava açısından da delil niteliğinde olduğundan iddianameye yazdım. İddianamede herhangi kişi veya devlet kurumunun Şemdinli olayının parçası olduğu izlenimini verebilecek bir yorum ve iddiada bulunmadım. Büyükanıt hakkındaki görevsizlik kararını da ben yazmadım.

Soruşturmada Ali Kaya ve arkadaşlarının eylemini yalnızca Şemdinli olayından ibaret görmedim, dosyadaki delillerden bunun çok uzun süreli eylemler zincirini oluşturduğunu düşündüm, çok sayıdaki olayları söz konusu üç kişinin gerçekleştirebileceğine inanmadım, arkalarında mutlak başkalarının bulunması gerektiğini tasavvur ettim. Ancak bunları ispat edebilecek delillere ulaşamadığım için de bu maddedeki yalnız üç sanık hakkında dava açtım.

Büyükanıt ve arkadaşları hakkında bir yoruma girmeden hatta imada dahi bulunmadan yalnızca iddiaların karşılığı suçları belirttim.

Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ilişkin hiçbir önyargı ve fikre sahip olmadığım gibi, subay ve astsubaylarla kişisel ve ailece ilişkim de vardır. Cumhuriyet'in temel nitelikleri ve değerlerine sıkı sıkıya bağlı bir kişiyim, bu nedenle hakkımda suçlamalar benim durumuma uygun değil."

Ferhat Sarıkaya'nın "meslekten ihraç" kararına karşı yaptığı itirazı görüşen HSYK İtirazları İnceleme Kurulu, 27 Haziran günü bire karşı dokuz üyenin oyuyla başvuruyu reddetti. Ferhat Sarıkaya lehine, ihraç kararına da karşı çıkan Adalet Bakanlığı Müsteşarı Fahri Kasırga'nın oy verdiği öğrenildi. Karar nedeniyle, Ferhat Sarıkaya avukatlık da yapamayacak.

İzmir'in Bayındır ilçesinde görev yapan Cumhuriyet Savcısı Gültekin Avcı, Haziran ayında çıkan "Karanlık İlişkiler" adlı kitabı ve kitabına ilişkin açıklamaları nedeniyle başka bir göreve atandı.

Avcı, kitabının yayınlanmasından sonra Bugün gazetesine yaptığı açıklamada özetle şunları söyledi:

"Ortada cereyan eden karanlık-operasyonel istihbarat hamleleri ve gayri nizami harp oluşumlarının çürümüş illegal uzantıları söz konusudur. Ülkemiz bir özel harbin içindedir.

Sarıkaya demokratik bir cumhuriyette yaşadığına inanarak perdeyi aralamıştı. Militarist görünüm bu savcıyı da saf dışı etmiştir. Bu millet askerinin melek olduğuna inandırılmaya çalışılmaktadır.

Şemdinli soruşturması savcısı milletimizin gözü önünde işinden atılmıştır. Komuta kademesinin doğuştan masum olduğunu kabul etmemiz gerekmektedir.

Özök'ün "Büyükanıt'tı, şimdi daha büyük anıt oldu" sözleri demokratik hukuk devletinde adli mekanizmaya meydan okumak ve hukuk devletini hiçe saymak demektir. Bu sözler yaptırma çarptırılmadığı içindir ki, asker kişilerin isimleri hiçbir raporda yer almaz.

Genelkurmay'ın açıklaması ve Sarıkaya'yı aşağılayıcı beyanatı bir nevi muhtıradır. Tamamen totaliter bir hezeyan olan bu meydan okumalara maalesef Türk demokrasisi gereken cevabı verememiştir. İspanya kadar olamadık.

Savcımız hiçbir kusuru bulunmazken idam sehvasına çıkartıldı, halbuki hatırlarsınız, fişleme skandalı kamuoyuna aksettiğinde Genelkurmay Başkanı "kabahat varsa benimdir" dedi ve olay bitti. Ne Genelkurmay Başkanı Savaş Tanrısı Mars, ne Kara Kuvvetleri Komutanı Güneş Tanrısı Ammon'dur.

Askeri yargı kaldırılmalı, askerler de Türk milletinin bağrından çıkan savcılara kendilerini teslim etmelidir.

Özkök'ün Danıştay saldırısından sonraki sözleri kanun dışı olmasını bırakın, toplumu yeni provokasyonlara hazırlar gibi, anarşiyi körüklemek gibi demokrasi dışı eylemlere sürükleyici, teşvik ve takdir edici mahiyet taşımaktadır.

Görüntü oldukça nettir. Ordunun devlet içindeki zırlı ve imtiyazlı yeri, bu kurumun asayiş ve terör olaylarında kullandığı metotları giz perdesi arkasında bırakmaktadır. Tabii ki bu zeminde kimi gayri meşru ve kanun dışı adımların sorgulanmasının önünde aşılmaz manialar bulunmaktadır.

Asker sendromu ise ne yazık ki demokrasinin kanser olduğunun göstergesidir.

Başima gelebilecekler karşı ekstra bir önlemim yok. Özgürlük ve demokratik toplum mücadelesinde aldığımız kılıç yaraları ölümden sonraki rütbelerimiz olacaktır.

Bu açıklamaların ardından Gültekin Avcı'nın "akıl sağlığının yerinde olmadığı", "İslamcı olduğu" tartışmaları çıktı.

Ekim ayında HSYK tarafından Kars Ağır Ceza Mahkemesi'ne atanan Avcı, kararda askerlerin etkili olduğunu iddia etti. Bayındır ilçesine 2005 yılında atandığını ve normal olarak 2-3 yıl daha burada kalması gerektiğini anlatan Gültekin Avcı, "Eğer atama şartsa birinci bölgede bir yere olması gerekiyordu. Ağır ceza mahkemesi üyeliğine alınmak, bir savcı için kızaktır" dedi.

Avcı, "Türkiye'de generallerden çok savcıların konuşması gerektiğini düşünerek kitaplar yazdım. Çünkü biz gücümüzü, halktan, kanunlardan alırız. Asker, gücünü belindeki silahtan alır. Yaptığım bir soruşturmaya ilgili de konuşmadım. Askerin durması gerektiği bir yer vardır. Bunu anlattım. Şimdi bütün generaller konuşuyor. Türkiye, militarist, askeri bir cumhuriyet, demokratik değil. Bir savcı olarak buna "dur" demek istedim. Ama herkesin gözü önünde, soruşturmam, cezam olmadan kızak göreve atıldılar. Bir savcıyı ekarte etmek isterseniz, Ağır Ceza'ya üye atarsınız. Asker, yargıdaki atamalara kadar karşıbiliyor. Bir sürü ölüm tehdidi de alıyorum. Kendisinin asker olduğunu söyleyip beni öldüreceğini söyleyenler var. Ben ordumu da seviyorum ama bir haddi ve hududu vardır bunların" dedi.

Bu arada Hakkari Cumhuriyet Başsavcılığı, Şemdinli'de meydana gelen olaylar sırasında görevlerini ihmal ettikleri iddiasıyla dönemin Hakkari Valisi Erdoğan Gürbüz, Şemdinli Kaymakamı Mustafa Cihat Feslihan ve İl Jandarma Komutanı Albay Erhan Kubat hakkında soruşturma açılması için İçişleri Bakanlığı'na başvurdu. Ancak başvuru, "usulüne uygun olmadığı" gerekçesiyle iade edildi. İfadeye gerekçe olarak 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Yasa'nın 12. maddesi gösterildi. Madde, Bakanlar Kurulu kararıyla atanan vali ve kaymakamlar hakkındaki soruşturmaların sadece Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yapılmasını öngörüyor.

Ali Kaya, Özcan İldeniz ve Veysel Ateş'in Yargılanması

Yargılamanın başlamasından önce müdahil avukatların iddianameyi inceleme istemleri reddedildi. Avukat Murat Timur, "Her tarafta dosyasının dolaşmasına rağmen bize hala iddianamenin verilmemesi kuşku verici. Son gelişmeleri de göz önüne aldığımızda, bizde, iddianamenin değiştirilebileceği endişesi uyandı" dedi.

Umut Kitapevi'nin sahibi Seferi Yılmaz ve olaylarda ölen Mehmet Zahir Korkmaz'ın yakınları adına değişik barolardan 330 avukat da müdahil olmak için başvurdu. Avukatlardan Murat Timur, duruşmanın daha geniş bir salonda yapılması ve güvenlik önlemleri alınması istemiyle mahkemeye başvurduklarını bildirdi.

Ancak mahkeme, avukatların geniş salon istemini "duruşmanın PKK şovuna dönüşeceği" gerekçesiyle reddetti. Mahkeme, salona 25'den fazla izleyici alınmamasına da

karar verdi. Mahkeme, duruşma salonunda fotoğraf çekilmesini ve görüntü kaydı yapılmasını da yasakladı.

Duruşmaların başlamasından önce 2 Mayıs günü 45 tanık olay yerinde dinlendi. Dokuz saat süren keşifte 35 kişinin ifadesi alındı, diğer tanıkların duruşmalarda dinlenmesi öngörüldü.

Dava, 4 Mayıs günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Davayı açan Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya, meslekten ihraç edildiği için Metin Dikeç'in görev yaptığı duruşmaya, sanıklar, olaylarda ölen Mehmet Zahir Korkmaz'ın yakınları ve Seferi Yılmaz müdahil olarak katıldı. Duruşma salonunun darlığı nedeniyle sayıları 330'u bulunan müdahil avukatlardan 25 kişilik bir grup alınabildi. Duruşmayı TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Mehmet Elkatmış, CHP milletvekilleri Esat Canan ve Mesut Değer'le Uluslararası Af Örgütü temsilcileri de izledi.

Mahkeme Başkanı İlhan Kaya, duruşmanın başında 100 sayfayı aşan iddianamenin tümü yerine kendisinin çıkardığı 15 sayfalık özetini okudu.

Buna itiraz eden Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin Tanrıku, usul hatası yapıldığını, iddianamenin tümünün okunması gerektiğini söyledi. Kaya, itirazların sürmesi üzerine atlayarak da olsa iddianamenin bazı bölümlerini okumak zorunda kaldı.

Mahkeme Başkanı Kaya, "Mahkemenin yapmak istemediği şey, Anayasa'nın ve AİHM'in adil yargılanma ilkesinin bir gereğidir" sözlerini tutanağa geçirtmek için söz isteyen müdahil avukatlardan Hasip Kaplan'ı, "Otur yerine" diye uyardı ve duruşmadan çıkarmakla tehdit etti. Kaplan da,

“Söylediklerimi yazın, beni de atın” yanıtı verdi. İlhan Kaya, tartışmanın dinmemesi üzerine iddianamenin sonuç bölümünü de okumak zorunda kaldı.

Bunu da yeterli bulmayan Kaplan, şunları söyledi:

“Yasaya göre iddianameyi savcı okur. Burada başkan savcının görevini üstleniyor. Dünyanın gözünün üzerinde olduğu ve davayı açan savcının meslekten ihraç edilerek hayatının karartıldığı bu davada, iddianameyi okumamak gibi bir usul hatası yapıma lüksü yoktur. Bu AİHM’den dönme nedenidir.”

Müdahil avukatlardan Bayram Bahri Belen de, Kaya’nın duruşma düzeniyle ilgili karar alırken, müdahiller ve avukatlarının “PKK lehine şov yapacakları” yönündeki ifadesine tepki gösterdi. Belen, “Hiçbir siyasi davada avukatlar, bu davadaki gibi çok ciddi zan altında bırakılmadı” dedi. Müdahil avukatlar, Mahkeme Başkanı İlhan Kaya’nın tarafsız davranmadığı gerekçesiyle davadan çekilmesini istediler. Sanık avukatlarından Vedat Gülşen ise “Müdahil taraf davayı siyasallaştırmak için çabılıyor” dedi.

Mahkeme heyeti, iki saate yakın süren itirazlara karşın, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt ile bölgedeki jandarma komutanlarının da suçlandığı, “jandarmanın yasadışı istihbarat yapmakla” suçlandığı, “yasadışı yapılanmanın Kara Kuvvetleri Komutanlığı’na kadar uzandığı” saptamasının yapıldığı bölümleri okumadı.

Duruşmanın öğleden sonraki bölümünde ifadesi alınan Ali Kaya, “Eylemleri PKK yapıyor, sonra ‘JITEM yaptı’ diyor. Çete yoktur. Biz bombalaysaydık böyle olmazdı. Eğer devlet bu eylemleri yapsaydı, yargısız infazlar işleseydi, bu ülkede Nevruz’da bez parçaları, bölücü örgüt başının posterleriyle halay çekenler, bölücü örgütünün yanında olanlar Türk bayrağına bizden fazla sarılır, Türk bayrağını gömlek yapar giyerlerdi. Hepsı devletçi görünürdü” dedi. Kaya, olaylarda, kafasına vurularak aracındaki çanta, silah ve ajandanın çalındığını söyledi. AKP binasından bile kendilerine taşlar atıldığını anlatan Kaya, “devlete karşı provokasyon düzenlendiğini” iddia etti. Kaya’nın “Yargısız infaz yapsaydık...” diye başlayan sözleri, tepkilere neden oldu. Kaya’nın sorgusunun geç saatlere kadar sürmesi nedeniyle duruşma ertelendi.

Ertesi gün yapılan duruşmada salona giren sivil giyimli dokuz jandarma görevlisi tartışmalara neden oldu. Askerlerin komutanı “güvenlik” amacıyla salonda bulduklarını açıkladı. Müdahil avukatlarından Yusuf Alataş ise “Bu durum sanıkların birileri tarafından korunduğunu gösteriyor. Sanık Kaya’nın cezaevinde bile dışarıda olup bitenlerden haberi olduğu, ifadelerinden belli. Duruşmanın tüm aşamalarının jandarma elemanlarınca izlenip tespit edilmesi çok net bir biçimde sanıkların korunduğunu gösteriyor. Bu, yargılama açısından son derece vahim bir durumdur. Salonda resmi

görevliler varken bu kişilerin salonu işgal etmeleri yargılama üzerinde gölgedir” dedi.

Daha sonra söz alan müdahil avukatlar, iddianamenin Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt’la ilgili bölümünün okunması için ısrarlarını sürdürdüler. Ancak Mahkeme Başkanı İlhan Kaya, yine de bu bölümü okumadı. Ardından Ali Kaya’nın sorgusu yapıldı. Ali Kaya, “bölgede tüm olup bitenleri bildiği” yolundaki savunmasına karşılık müdahil avukatlarının, “1991 yılından beri görev bölgenizde 1000 civarında faili meçhul cinayet işlendi. Bu bölgelerde istihbarat yapıyordunuz, kaçını aydınlattınız?” sorusuna “Fikrim yok” yanıtını verdi. Kaya, PKK itirafçısı Abdülkadir Aygan ve “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım’ı tanıyıp tanımadığı yolundaki soruya da, “Yeşil’i basından duydum, Aygan’ı hiç tanımıyorum” yanıtı verdi.

Astsubay Özcan İldeniz de sorgusunda birçok soruya “Bilmiyorum” yanıtı verdi. Müdahil avukatların İldeniz’e “Siz nasıl bir görev yapıyorsunuz” sorusunu yöneltmesine tepki gösteren sanık avukatı Vedat Gülşen “Buradaki sanıklar istihbarat görevi yapan 600 kişiden sadece ikisidir. Diğerlerinin de hayatını tehlikeye sokacak bilgi soramazsınız” diye çıktı.

Müdahil avukat Selçuk Kozağaçlı’nın talebi üzerine ifadelerde etki olmaması için sanık itirafçı Veysel Ateş ise tek başına sorguya alındı. Sanık avukatının talebi üzerine de müdahil Seferi Yılmaz salondan çıkarıldı.

Ateş ifadesinde, PKK’ya katılma ve ayrılma sürecini şöyle anlattı:

“Zeliha Ateş’le Kuzey Irak’ta evlendim, orada yaşadım. Keşke Türkiye’ye gelseydim, Irak’a kaçmasaydım. Kardeşlerim de ölmeyecekti. 1992-1995 arası PKK’yla çatışmada Barzani’nin peşmergesi oldum. 1997’de teslim oldum. 2001’de hapisten çıktım. 2003’te Hakkari İl Jandarma İstihbarat Komutanlığı’nda 3 Ağustos 2004’te de resmi kayıtla haber elemanı olarak çalışmaya başladım. Ali Kaya’ya bağlı olarak çalışıyorum. Telefon ücretim, yemeğim, geliş giderlerim için 500-600-700 YTL para veriliyor. Ancak düzenli resmi bir maaşım yok. Direkt Ali Kaya’dan alıyorum. PKK terör örgütünün Hakkari’de geçtiği yerleri tespit ediyorum. Haber versem de vermesem de hep bu arada parayı alıyorum.

İşyeri bombalanan Yılmaz’la ilgili hiçbir bilgim yok. Şerefim namusu üzerine yemin ederim ben Seferi’yi ne öldürmeye çalıştım ne de bomba attım. Bu tamamen bir provokasyon. Beni Kaya aradı, ‘Şemdinli’de olaylar depreşmiş gibi. Gidip bakalım’ dedi. Görevim ilçeye örgütün giriş noktalarını göstermekti.

Patlama sonrası gözaltına alındığım Emniyet’te detaylı ifadem alınmadı. Sadece kimlik tespitim yapıldı. Haber elemanı olduğumu söyledim. Ben bu ifademi okudum ve imzaladım.”

Bu sözler müdahil avukatları tarafından “üç sanığın ifadelerinde birlik sağlanmak için çalışıldığı, Ateş’in ifadesinin bir yere faksılarak yeniden düzenlendiği, böylece delillerin karartıldığı” biçiminde yorumlandı.

Duruşmanın sonunda sanık avukatlarının tahliye istemi reddedildi.

1 Haziran günü yapılan duruşmada, Jandarma Genel Komutanlığı’nın isteği üzerine “gizlilik dereceli belgelerle ilgili yayın yasağı” kararı alındı.

Duruşmada savunmasına devam eden PKK itirafçısı Veysel Ateş, “Örgütün dağ kadrosundaki kişileri gözümü kırpmadan, nerede bulursam vururum. Bana verilen görev, haber ve istihbarat çalışmalarıdır. Aldığım bilgileri, haberleri görevim gereği Ali Kaya’ya veriyordum” dedi. Ateş, yargıcın “Kim dağdan, kim halktan nasıl tanıyoruz” sorusuna, “Biz birbirimizi yıllardır tanırız ve birbirimizi yıllardır vururuz” yanıtı verdi. Ateş, müdahil Avukat Selçuk Kozağaçlı’nın “Kardeşlerini kimin vurduğunu biliyor musun da, vuruyorsun?” sorusu üzerine Kozağaçlı’ya dönerek, “Kardeşimi sen mi vurdun? Tespit edersem seni de gözümü kırpmadan vururum” dedi.

Daha sonra Cumhuriyet Savcısı Metin Dikeç, esas hakkındaki görüşünü açıkladı. Suçlamaları sanıklar lehine değiştiren Savcı, sanıkların, ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası öngören TCY’nin 302/b maddesi (devletin birlik bütünlüğü aleyhine faaliyette bulunmak) yerine, “çete” suçunu tanımlayan TCY’nin 220. maddesi uyarınca cezalandırılmasını istedi. Savcı, tüm suçlamalar için TCY’nin indirim maddelerinin de uygulanmasını istedi.

13 Haziran günü yapılan duruşmada söz alan sanık avukatları, Cumhuriyet Savcısı’nın esas hakkındaki görüşünde suç vasfının değiştirilmesi ve sanıkların asker olması nedeniyle, görevsizlik kararıyla dosyanın askeri mahkemeye gönderilmesini istediler. Bazı sanık avukatları ise görevsizlik kararı verilmesini ancak dosyanın Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderilmesini istediler. Tanık ifadelerini kabul etmeyen sanık avukatları, “PKK’nın tabanı ile benim tabanım aynıdır diyen bir siyasi partinin yüzde 50 oy aldığı bir yerde tanıkların vereceği beyanların da dikkate alınmaması gerekir” dediler.

Bunun üzerine söz alan müdahil avukatlardan Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin Tanrıkulu, tüm delillerin toplandığını, sanık avukatların isteklerinin davayı uzatmaya yönelik olduğunu belirtti. Sezgin Tanrıkulu, şunları söyledi:

“Şemdinli bu ülkenin ilçesi değilmiş gibi tanıkların beyanlarına güvenilmemesi yönünde talepler bulunmaktadır. Bunu büyük bir şaşkınlıkla izlemekteyiz. Burada eğer sanıkların tek bir hatası varsa o da Seferi Yılmaz’ı öldürememeleridir. Bu kadar net delillere rağmen kovuşturmanın genişletilmesi isteniyorsa, burada aranacak

tek şey var o da mahkemenin uzatılmasına yöneliktir. Ali Kaya hasta olduğunu belirterek mahkemeye katılmadı. Bana göre bu girişim de davanın uzatılmasına yöneliktir. Bunun için mahkemeden beklentimiz taleplerin reddedilerek sağlıklı kararın verilmesidir.”

Dava, 19 Haziran günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Duruşmada söz alan sanık avukatları, Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan bir habere dayanarak “tarafsızlığını yitirdiği” gerekçesiyle Mahkeme Başkanı İlhan Kaya’nın çekilmesini istediler. Bu isteğin reddedilmesinin ardından sanık avukatları 16 Haziran günü Batman’da teslim olan Abdurrahman Yeşilyurt adlı PKK üyesinin “önemli bilgilere sahip olduğu” gerekçesiyle dinlenmesini istediler. Bu talebin de reddedilmesi üzerine sanık avukatları, “Sanıklardan Ali Kaya yok, bir sanığın da avukatı yok. Vereceğiniz karar beraat da olsa bizi tatmin etmeyecektir” dediler. Müdahil avukatları ise sanık avukatlarının davayı uzatmaya çalıştığını belirterek, kararın açıklanmasını istediler.

Daha sonra kararını açıklayan mahkeme, sanık astsubaylar Ali Kaya ve Özcan İldeniz’i “çete kurmak”, “adam öldürmek”, “adam öldürmeye teşebbüs” ve “yaralama” suçlarından 39 yıl 5 ay 27’şer gün hapse mahkum etti. PKK itirafçısı Veysel Ateş’in dosyası ise son savunmasını yapabilmesi için ayrıldı.

Karara katılmayan yargıçlardan Sinan Sivri, karşı oy yazısında, sanıklara “zaten hassas olan bölgede kaos ortamı yaratmayı amaçladıkları” için ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası verilmesini istedi. Sinan Sivri, karşı oy yazısında özetle şöyle dedi:

“Sanıkların eylemi gerçekleştirdikleri, yer ve zaman koşullarıyla değerlendirildiğinde müdahale (Seferi Yılmaz) karşı yapılan bu eylemle, salt onun cezalandırılması değil, zaten hassas olan yörede kaos ortamının yaratılması, ayrıca eylemin faili meçhul kalmasıyla askerin devletin birlik ve bütünlüğünün bozulması amaçlanmıştır. Amaçlanan karşısında, sanıkların eylemlerinin devletin birliğini bozmaya yönelik nitelik taşıdığı...”

Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nin gerekçeli kararı, 19 Temmuz günü açıklandı. Şemdinli ve Hakkari’deki olayların 2005 yılı Şubat ayında bölgede “Ya sev ya terk et” yazılı, “TİT” imzalı bildirilerin dağıtılmasıyla başladığına dikkat çekilen 145 sayfalık gerekçede, jandarmanın polisin görev alanında çalışması “yasadışı” olarak nitelendi. Sanıkların emir-komuta zinciri içinde “böyle bir eylemi komutanlarının bilgisi olmadan gerçekleştirilemeyecekleri” belirtilen kararda özetle şöyle denildi:

“Şemdinli ilçesine operasyonel bir faaliyet için gidildiği,... MKE yapımı olmadıklarının anlaşılması nedeniyle sanıklarca kabul edilmeyen el bombalarının araca sonradan konulduğunu ya da araçta bulunan sanıkların bunlardan

haberi olmadığını kabul etmek mümkün görülmemekte, sanıkların bir örgütün faaliyeti kapsamında anlaşarak bu bombalama, yaralama, öldürme ve öldürmeye teşebbüs suçlarını birlikte işlediklerini kanıtlamaktadır.

Emir-komuta zinciri içinde bulunan sanıkların böylesi bir eylemi terör eylemlerinin yoğun olarak yaşandığı bir bölgede tek başlarına planlamaları ve uygulamaları hayatın olağan akışına aykırı ve olanak dışı olup, suç konusu olayın derinliği, çok yönlü araştırılmasını gerekli kılmakla birlikte, olayın arkasındaki ilişkilerin çözülmesinin, bölgedeki diğer kamu görevlilerini de kapsayacak ölçüde güç ve karmaşık olduğunu ortaya çıkardığından, soruşturma ve kovuşturma safhasında bu kişilerin varlığı tespit edilememiş, varsa da kendilerine ulaşılamamıştır. Şayet var ise sanıklara yardım eden kişilerin yargı önüne çıkarılması görevi devletin yetkili organlarında olmakla birlikte, jandarma teşkilatında görevli olup haklarında kamu davası açılan sanıklar yanlarına kamu görevlisi olmayan itirafçıyı da alarak terörle mücadele adı altında yola çıkıp bir süre sonra yasaların kendilerine yetki verdiği alanlarda her türlü yasadışılığı meşru sayıp... terörle mücadeleye yönelik olduğu kabul edilen amaçlarına ulaşmak için tam bir sorumsuzlukla yasadışı her yöntemi benimseyerek ve uygulayarak aralarında tam bir dayanışma ve işbirliği içinde çeteleşme sürecine girerek hareket ettiler.

Sanıkların bölgedeki terörün devamlılığına paralel olarak bu hukuk dışı keyfi eylemlerini sürdürme amacıyla oldukları anlaşılmaktadır. Astlık-üstlük ilişkisi, konularıyla örgüt içinde yalnız olamayacakları ve böyle bir eylemi rütbe olarak yüksek olan görevlilerin himayesi ve katılımı olmadan işleyemeyecekleri...”

Gerekçeli kararda, sanıkların ifadelerindeki çelişkilere de yer verildi. Dikkat çekilen çelişiklerden bazıları şöyle:

* Olaydan sonra diğer sanıklardan ayrı olarak emniyette gözaltına alınan Veysel Ateş, Şemdinli'ye ulaştıklarında Özcan İlideniz'in aptes almak için camiye gideceğini ve Sayısal Loto oynamak için kupon alacağını, araçtan inerken patlamanın olduğunu söyledi. Koruma adı altında alay komutanlığında tutulan astsubay Ali Kaya ise Özcan'ın tuvalete gitmek ve bu esnada da haber elemanları ile irtibata geçip konuşmak amacıyla araçtan inerken patlamanın meydana geldiğini söyledi. İki gün boyunca onunla birlikte olan İlideniz de aynı yönde ifade verdi.

* Ali Kaya Şemdinli'ye gidiş amacını son zamanlardaki terör olayı konusunda istihbari bilgi toplama, Özcan ise Seferi Yılmaz'ın PKK örgütü ile olan irtibatını ortaya koymak için gittiklerini anlattı.

* Ali Kaya'nın, Veysel Ateş'i Şemdinli'ye götürme nedenlerinin Kürtçe bilmesi ve rehberlik yapması olduğunu söylediği belirtildi, ancak Kaya'nın kendisi de Kürtçe biliyordu.

* Sanıklar, olaydan sonra tahrip edilen aracın tanınıyor olabileceğini ve patlamanın sorumluluğunu kendilerine (sanıklara) atma çabası olduğunu söylediler. Bir hafta önce alınan ve plakası da yeni olan aracın tanınması olanaksız.

* Kaya ve İlideniz “amirleri ile yaptıkları değerlendirmelerde Seferi'ye gelecek paketin ele geçirilmesinin kararlaştırıldığını, bunun için görevle Şemdinli'ye gittiklerini” söylediler. Bunun operasyonel bir faaliyet olduğu gündeme getirildiğinde ise amaçlarının bu durumu savcılığa bildirmek olduğunu savundular.

* Seferi Yılmaz'a paket geleceğine ilişkin istihbaratı telefonla Ayşe adlı bir kadının verdiği belirtildi. Ancak, bu görüşmeye ilişkin Telekom ile yapılan yazışmadan böyle bir kayıt dökümüne rastlanmadığı mahkemeye bildirildi.

Kararı, Cumhuriyet Savcılığı, sanık avukatları ve müdahil avukatları ayrı ayrı temyiz etti. Sanık avukatlarından Vedat Gülşen, temyiz başvurusunda davada “ilklerin yaşandığını” iddia etti ve “Bunlar yasaya aykırı uygulamaları gündeme getirdi. Son söz hakkı bile kullanılmadı” dedi. Gülhane Askeri Tıp Akademisi'ne kaldırılan Kaya'nın akciğerlerinde enfeksiyon olduğu belirten Gülşen, “iki ay kadar tedavi süreci yaşaması gerekiyor. Mahkeme bunu bile bekleyemedi” dedi.

Müdahil avukatlardan Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin Tanrıku ise sanıklara “basit çete” olarak tanımlanan TCY'nin 220. maddesi uyarınca ceza verilmesine itiraz etti. Sezgin temyiz dilekçesinde, “Sanıkların 302. maddeden cezalandırılmasını isteyeceğiz. Çünkü bu kişilerin bir araya gelmesiyle çete oluşmuş değil, organize bir örgüt oldukları inancındayız. Bunlar dışında da örgüt üyeleri vardır. Danıştay saldırısı, Atabeyler, bunları harekete geçiren refleksin aynı olduğu kanısındayız” dedi.

Van Cumhuriyet Savcısı Sezgin Kanmaz da, “mahkemenin görevsizlik kararı vererek dosyayı Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'ne göndermesi gerektiği”, “sanıkların telefon dinlemeye ilişkin tanıklarının dinlenmediği”, “olay yerinde yeterli inceleme yapılmadığı”, “sanıklara yeterince savunma hakkı tanınmadığı”, “Veysel Ateş'in dosyasının ayrılmaması gerektiği” gerekçeleriyle sanıklar lehine kararı temyiz etti.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, davaya ilişkin tebliğnamesini Ekim ayı ortalarında hazırladı. Davanın kaldırılan DGM'lerin yerine kurulan Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi yerine Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmesi gerektiği savunulan tebliğnamede, sanıkların suçlayan tanık ifadelerinin çelişkili olduğu, keşif işleminin yasaya aykırı olarak başka mahkeme tarafından yapıldığı savunuldu. Tebliğnamede, “Deliller tam olarak toplanmadan, kuşku giderilmeden, olayın derinliğine vakıf olunmadan, varsayımlardan hareketle ve dayanağı olmayan yüzeysel birtakım düşünce, önyargı ve kabullerle, yetersiz keşif ve çelişkili anlatımlara dayanarak sübutun kabulüyle sanıkların

eksik soruşturmaya mahkumiyetine karar verilmesi yasaya aykırıdır” denildi.

Tebliğnamede, sanıklar hakkındaki “çete” suçlaması konusunda da, “örgüt üyeliği için öncelikle bir örgütün varlığının mevcut olması, örgütün varlığının kabulü içinse, örgütün kurucusu veya kurucuları, lideri ve yöneticilerinin olması gerektiği, hiyerarşik bir yapılanma içinde bulunmasının zorunlu olduğu” anlatıldı.

Bu arada PKK itirafçısı Veysel Ateş’in avukatı Yurdakan Yıldız, Mahkeme Başkanı İlhan Kaya ve yargıç Muharrem Ballı hakkında Temmuz ayında tazminat davası açtı.

Yurdakan Yıldız, Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’ne verdiği dilekçede, Veysel Ateş’in “adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ve savunma hakkının kısıtlandığını” iddia etti. Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya’nın meslekten ihraç edildiği anımsatılan dilekçede, “Müvekkilimin şüpheli ve sanık olduğu yargılanmanın, başlayış biçimi ve yürütülüşü, halen görevde olan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile onursal Yargıtay cumhuriyet başsavcıları başta olmak üzere akademik çevrelerde, Türkiye Barolar Birliği ve baro başkanları tarafından eleştirilmiş ve bu süreç ‘yargının siyasallaşması’ olarak nitelendirilmiştir” denildi. Dilekçede, “iddianame ve soruşturma belgelerinin yaklaşık 10 bin sayfa tutmasına karşın, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun bu belgelerin incelenmesi için tanıdığı 15 günlük süre tamamlanmadan, iddianamenin kabulüne karar verildiği” belirtildi. Dilekçede, “iddianameyi düzenleyen Cumhuriyet Savcısı’nın bu iddianame nedeniyle meslekten ihraç edilmiş olması göz önünde tutulduğunda alelacele verilen kabul kararının hukuka aykırılığı açıktır” denildi. Yargılama aşamasında “soruşturmanın genişletilmesi” ve “görevsizlik kararı verilmesi” istemlerinin gerekçe gösterilmeden reddedildiği anımsatılan dilekçede, Veysel Ateş’in tutuklu olmasına karşın yasaya aykırı bir biçimde duruşmanın 30 günden daha ileri bir tarihe bırakıldığı anımsatıldı. Dilekçede, yargıçların 10’ar bin YTL tazminat ödemeleri istendi.

Veysel Ateş’in yargılanmasına ise 3 Ağustos günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada, müdahil avukatlardan Metin İriz, sanıklar hakkında tahliye talebinde bulunan üye hakim Ferhat Erbaş için “tarafsızlığını yitirdiği” gerekçesiyle reddi hakim talebinde bulundu. Avukatın talebini yasal süre içinde yapmadığını söyleyen Ferhat Erbaş, gazetelerde çıkan haberleri gerekçe göstererek davadan çekildi.

24 Ağustos günü yapılan duruşmada Mahkeme Başkanı İlhan Kaya, Ateş’in avukatı Yurdakan Yıldız’ın bir önceki duruşmada yaptığı “reddi hakim” talebinin reddedildiğini açıkladı. Bunun üzerine Avukat Yurdakan Yıldız, talebini yineledi. Mağdur avukatlarından Metin İriz de, Veysel Ateş’e “içinde bulunduğu örgütle ilgili olarak bilgi vermek şartıyla pişmanlık yasasından yararlanmak isteyip istemediğinin

sorulmasını” istedi. Bunun üzerine söz alan Veysel Ateş, “PKK yandaşları beni böyle savunamazlar. Ben bunları şiddetle kınıyorum” dedi.

14 Eylül günü yapılan duruşmada çekilen hakim Ferhat Erbaş’ın yerine Eşref Aksu görev aldı. Ateş’in avukatı Yurdakan Yıldız, Mahkeme Başkanı İlhan Kaya ile yargıç Muharrem Ballı aleyhinde Yargıtay 4. Hukuk Dairesi’nde manevi tazminat davası açtıklarını hatırlatarak, “Bu manevi tazminat davasından sonra davaya bakmak etik olmayacağından, başkan ve üye hakimi davadan çekilmeye davet ediyoruz” dedi. Bu istemin reddedilmesi üzerine söz alan Veysel Ateş, “Mahkemenizin tarafsız olduğuna inanmadığım için tahliyemi istemiyorum” dedi.

5 Ekim günü yapılan duruşmada ise TBMM Şemdinli Olaylarını İnceleme Komisyonu’nun Yunus Harputlu adlı bilgisayar uzmanının anlatımlarına yer verilen raporunun mahkemeye ulaştığı açıklandı. Rapora göre, Yunus Harputlu, JITEM adına Elazığ, Tunceli, Hakkari ve Diyarbakır’da çeşitli kurum ve kuruluşların bilgisayarlarına girdiğini, bilgisayar aracılığıyla uzaktan kumandalı bomba hazırlanması için çalıştığını anlattı. Raporda, Harputlu’nun bu yöntemle hazırlanan bombaların Diyarbakır ve Hakkari’de denendiğini söylediği kaydedildi. Rapora göre Harputlu, “Diyarbakır’daki patlamanın asıl hedefi özel hareket polis arabalarıydı. Ancak zamanlama yanlış yapılmış. Hakkari’deki olayda Telekom altyapısı kullanılmış ve itirafçı bombayı yerleştirdikten sonra telefon kulübesi aracılığıyla patlatma gerçekleştirilmiştir. Kısacası bu patlamaları PKK değil, bunlar yapmaktadır” dedi.

Dava, 10 Kasım günü sonuçlandı. Duruşmada Ateş’in avukatı Yurdakan Yıldız, görevsizlik kararı verilerek dosyanın Hakkari Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderilmesini istedi. Bu istemi reddeden Mahkeme, Veysel Ateş’i “adam öldürmeye tam teşebbüs”, “kasten öldürme”, “kasten yaralama” ve “suç işlemek için kurulmuş örgütün üyesi olmak” suçlarından toplam 39 yıl 10 ay 27 gün hapis cezasına mahkum etti.

Diğer Gelişmeler

Kitapevi bombalanan Seferi Yılmaz, hakkında “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla süren soruşturma çerçevesinde, 20 Haziran günü Van Cumhuriyet Savcılığı’nda ifade verdi. Seferi Yılmaz daha sonra “PKK üyesi olduğu” iddiasıyla tutuklandı. Yılmaz’ın tutuklanmasında, itirafçı Hasan Salar’ın ifadelerinin etkili olduğu öğrenildi. Salar’ın, ifadesinde Yılmaz’ın PKK’nın dağ kadrosundaki bazı yöneticilerle bağlantısı bulunduğunu söylediği belirtildi.

Van Cumhuriyet Savcılığı, Ağustos ayında Seferi Yılmaz hakkında, “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla dava açtı. İddianamede, Seferi Yılmaz’ın yeni TCY’nin 314/2. maddesi uyarınca cezalandırılması, cezanın TMY’nin 5.maddesi uyarınca yarı oranında artırılması istendi.

Dava, 18 Eylül günü Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde

başladı. Duruşmada ifadesi alınan Yılmaz, “tutuklanmasının komplö” olduğunu belirterek, “Örgütle bir bağlantım yok. Şemdinli olaylarını ortaya çıkardığım için sürekli hedef gösterilmekteyim. Tutuklu bulunduğum dönemde de 14-15 Ağustos tarihleri arasında askerler tarafından bağım yakıldı. Bu bir cezalandırmadır” dedi. Cumhuriyet Savcısı’nın tahliye yönünde görüş belirtmesine karşın, Yılmaz’ın tutukluluk halinin devamına karar verildi.

15 Kasım günü yapılan duruşmada, olay nedeniyle hapis cezasına mahkum edilen Astsubay Özcan İldeniz tanık olarak dinlendi. Özcan İldeniz, Ağustos ayında Şemdinli’de beş güvenlik görevlisinin ölümüyle sonuçlanan olayla Seferi Yılmaz’ın bağlantısı olduğunu saptadıklarını öne sürdü. Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararıyla telefonlarını dinledikleri Seferi Yılmaz’ın PKK Şemdinli sorumlusu Ali Kısıkyol ile görüştüğünü belirlediklerini öne süren Özcan İldeniz, şunları söyledi:

“Hakkari Emniyet Müdürlüğü ekiplerinin yaptığı takip neticesinde, Ali Kısıkyol’un babası Hasan Kısıkyol’un Gaziantep’ten gelerek Kuzey Irak’ta örgüt mensupları ile buluşacağı, bunu Şemdinli ilçesinde Seferi Yılmaz’ın sağlayacağı emniyet mensuplarıncı görüldü. 4 Kasım 2005 tarihinde Ali Kısıkyol, Seferi Yılmaz ile yaptığı görüşmede kendisine Almanya’dan bir paketin geleceğini, kendisinin ev ve işyerinin adresini istediği, paketin geldiğinde kendisine gönderilmesini istediğini telefon görüşmelerinde tespit ettik. Yaptığımız çalışmalarda 7 ve 9 Kasım 2005 tarihlerinde paketi takip etmek için gittik. 9 Kasım’da artık patlama oldu, tutuklandık.”

Seferi Yılmaz ise “İldeniz’in benimle ilgili doğru bir şey söylemesini beklemiyorum. Söyledikleri benimle ilgili değil, duyuma dayalı. Böyle bir istihbarata sahipse, hiçbir şey yapmaması düşündürücüdür. 9 Kasım’daki geliş paket için değil, beni öldürmek içindir” dedi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Yaptığı açıklamalarla Seferi Yılmaz’ın tutuklanmasına neden olduğu ileri sürülen PKK itirafçısı Hasan Salar ise 15 Temmuz günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan ilk duruşmada beraat etti.

Olaylarda ölen Mehmet Zahir Korkmaz’ın eşi Hamide Korkmaz, yaralanan Metin Korkmaz ve kitapevi bombalanan

Seferi Yılmaz, Haziran ayında maddi ve manevi tazminat talebiyle İçişleri Bakanlığı’na başvurular. İçişleri Bakanlığı’nın bu isteği kabul etmemesi nedeniyle Ağustos ayında Hamide Korkmaz ve Seferi Yılmaz, İçişleri Bakanlığı aleyhine toplam 440 bin YTL’lik tazminat davası açtılar. Dava, Van İdare Mahkemesi’nde görülecek.

Avukat Sedat Töre, müvekkillerinin yaşam haklarına yönelik saldırıda İçişleri Bakanlığı’na bağlı kolluk kuvvetlerinin görevlerini yerine getirmediğini belirtti. Bakanlığın “personelin alımında, eğitiminde ve denetlenmesinde” görevini yerine getirmediğini anlatan Töre, Hamide Korkmaz adına 300 bin YTL maddi, Metin Korkmaz ve bombanın hedefi Seferi Yılmaz içinde 70’er bin YTL tazminat talebinde bulduklarını belirtti. Seferi Yılmaz’ın ilçenin Yayla mahallesinde bulunan bahçesinde 14 Ağustos günü yangın çıktı. Yılmaz’ın ağabeyi Seyfettin Yılmaz, 30 dönümlük arazinin büyük bölümünün yanmasına neden olan yangının korucular ve askerler tarafından aydınlatma ve yangın mermileri atılarak çıkarıldığını iddia etti. Elleri bir adet yangın mermisi bulunduğunu kaydeden Seyfettin Yılmaz, bahçenin geçen yıl da aynı şekilde yakıldığını söyledi.

Güneydoğu’da Bombalı Saldırıları: 1995-1998 yıllarında Olağanüstü Hal Bölgesi’nde görev yapan emekli Korgeneral Altay Tokat, Yeni Aktüel dergisinde Temmuz ayında yayınlanan söyleşisinde “bölgeye yeni gelen yargıç ve memurların, işlerini ciddiyle alıp, hizaya girsinler” diye evlerinin çevresine bomba attığını açıkladı. Genelkurmay Askeri Savcılığı, bu açıklaması nedeniyle Tokat hakkında “yalan beyanla ordunun itibarını zedelediği” ve “yetkili olmadığı halde askeri konularda açıklama yaptığı” gerekçesiyle dava açtı. Ancak, bombaların ne zaman ve nereye atıldığı konusu araştırılmadı. **(Bkz. Kürt Sorunu)**

Mustafa Taylan Özgür

23 Eylül 1969 tarihinde İstanbul Beyazıt meydanında öldürülen Mustafa Taylan Özgür’ün ablası Hale Kıyıcı, Ekim ayında cinayetin araştırılması için TBMM’ye başvurdu. Hale Kıyıcı, TBMM Dilekçe Komisyonu’na yaptığı başvuruda, emekli Yarbay Talat Turhan’ın 1991 yılında İstanbul’da bir sohbet toplantısında Mustafa Taylan Özgür’ün katilini bildiğini açıkladığını; bununla ilgili dosyayı da 1978 yılında İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş’e verdiğini belirtti.

Gazeteci Can Ataklı, Sabah gazetesinde 23 Eylül 2000 tarihinde yayınlanan yazısında bu konuda şunları yazmıştı:

(...) Adının sonradan Taylan Özgür olduğunu öğrendiğimiz genç, Beyazıt’ta yanında bir arkadaşıyla yürürken yanında duran siyah bir otomobilin içine yaka paça sokulmuştu. Ancak bu genç otomobilin diğer kapısından fırlayıp kaçmaya başlamıştı. Kaçarken üzerindeki gömlek de sıyrılmış, kırmızı renkli bir atlele kalmıştı. Bu sırada bir el silah sesi duyuldu. Genç olduğu yere yığıldı. Koşup gelenler götürdüler. Akşam saat 17.00’de radyo haberlerinde vurulan kişinin Taylan Özgür olduğunu öğrendik, dalağına isabet eden kurşunla ölmüştü. Radyo haberi “Beyazıt’ta çıkan silahlı çatışmada” diye vermişti. Üstelik gencin üzerinden iki de silah çıktığı duyurulmuştu.

Hepsi yalandı, tek kurşun atılmıştı, gencin üzerinde de silah yoktu.

(...) Taylan Özgür’ün ölüm yıldönümünden önce ablası Hale Kıyıcı ile konuştum. Hale Kıyıcı, sanki 31 yıl öncesini yaşıyor gibi. “Çünkü” diyor “Bu cinayet çözülmeden faili meçhullerin hiçbirini çözülemez, bu ilk cinayetti, herşey ortadaydı, ama göz göre göre herşey örtbas

edildi.”

Halil Kıyıcı ve Taylan Özgür'ün ailesi yıllardır katillerin peşindedir. Hale Kıyıcı'nın anlattığına göre cinayetten 5-6 yıl sonra o gün operasyonda görev alan polis memurlarından Lisan Çakıcı adlı görevli hakkında dava açılmıştı. Ancak bu kişi hakkında yeterli delil bulunamadı, ama her nedense Lisan Çakıcı bu davadan sonra polislikten ayrıldı. Uzun süre nerede olduğu bilinmeyen Lisan Çakıcı 70'li yılların sonunda, CHP'li Ahmet İsvan'ın belediye başkanlığı sırasında İstanbul Belediyesi'nde çalışıyor. Ne garip bir rastlantı değil mi?

(...) Hale Kıyıcı 1991 yılında çok heyecanlanmış, çünkü asker kökenli ihtilalci ruhlu Talat Turhan'ın bir basın toplantısı düzenleyeceğini öğrenmiş. Bir yakını Kıyıcı'ya "Talat, Taylan'la da ilgili açıklama yapacak" demiş. Gerçekten de Talat Turhan, daha sonra gazete arşivlerine de geçen konuşmasında "Taylan Özgür'ü vuran polis değildi, bir subaydı, bir üsteğmeni" dedi. Turhan bu konudaki dosyayı zamanında İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş'e verdiğini de söyledi.

Hepsi bu kadar, Talat Turhan başka bir açıklama yapmadı o zaman. Hale Kıyıcı'ya "Peki o zaman ne yaptınız" diye sordum. Dosyanın bir kopyasının Uğur Mumcu'ya da verildiğini öğrenmiş ve ona gitmiş. Olayı şöyle aktardı Hale Kıyıcı: "Uğur abiye, 'Taylan'ın ölümüyle ilgili bir dosya varmış, size de verilmiş' diye sordum. Hiçbir şey söylemedi. Kalktı, bir yere telefon etti. Birşeyler konuştu 'Tamam komutan' dedi telefonu kapattı. Sonra bana döndü, 'Üzülme, herşey zamanı gelince ortaya çıkacak' dedi. Sonra biliyorsunuz öldürüldü."

Ancak Hale Kıyıcı CHP yöneticilerinin yıllardır ellerindeki bu dosyayı niçin ortaya çıkarmadıklarını soruyor. Hasan Fehmi Güneş bu dosyayı bizzat alan kişi, zamanın İçişleri Bakanı, şu sıralarda CHP Genel Başkanlığı için adaylığını koyuyor. Olayı bilen diğer kişi de Hale Kıyıcı'nın ifadesine göre Ertuğrul Günay, o da CHP Genel Başkanlığı için aday. Deniz Baykal da biliyor ve o da aynı yere aday. Demek ki CHP adaylarına bu kongrede Taylan Özgür'ün hesabını sormak da düşecek. Kimbilir, belki 31 yıl sonra bu cinayet ortaya çıkar.

Gazeteci Can Dündar da, 12 Ekim 2000 tarihinde yayınlanan bir yazısında Talat Turhan'ın olaya ilişkin anlattıklarını şöyle aktarmıştı:

Şöyle anlatıyor Talat Turhan:

1976 yılı başlarıydı. CHP'li Süleyman Genç'in evine bir bomba kondu. Tipik bir kontrgerilla eylemiydi. Olayı aydınlatabilmeleri için CHP'ye yardımcı olmak istedim. Bu amaçla Ankara'ya gidip Başbakan Ecevit'in özel kalem müdürü Galip Uzun'la gece evinde buluşup elimdeki kontrgerillaya dair bazı resmi belgeleri gösterdim. Bu belgelerde kanuni statüye tabi olmayan bu örgütün yeraltı şeması, operasyon talimnamesi, ayaklanmaları bastırma ya da darbeleri kışkırtma yöntemi vs. vardı.

Galip Uzun, belgeleri Başbakan'a göstermek üzere aldı, sonra fotokopilerini çektirip verdi. Verirken de 'Başbakan konuyu bir de Deniz Baykal'a anlatmanızı rica ediyor' dedi. 'Memnuniyetle' dedim. Baykal'la da buluşup 3-4 saat ona da anlattım. Baykal, 'Bize bu konuda bir rapor hazırlar mısınız' diye sordu. Hemen 9 sayfalık bir rapor hazırlayıp 1 Mayıs 1976 günü teslim ettim. O raporda ülkenin nasıl 1980 darbesine sürüklendiğini haber veriyordum. Dikkate alsalar belki darbe olmazdı. Almadılar.

Aradan bir yıl geçti. Hasan Fehmi Güneş İçişleri Bakanı olunca Baykal'ın önerisiyle benimle görüşmek istedi. Makam odasında, Uğur Mumcu'nun da bulunduğu bir toplantı yaptık. Baykal toplantıda yoktu. Ertuğrul Günay ise bir dakika girip çıktı. Ben o toplantıda Güneş'e terörün boyutlarını anlatırken, bir örnek olarak Taylan Özgür cinayetinden söz ettim: 'Bakın, ilk siyasi cinayet budur. Benim saptadığım iki failinden biri asker, diğeri polistir. Bunlar ilmeğin ucu, çekerseniz düğümü çözersiniz' dedim. İsimleri de Bakan'a verdim.

Bu isimleri saptamam tamamen tesadüftür. Cinayetin işlendiği yerde F.A. adlı bir tanıdığım oturuyordu. O, cinayete tanık olmuş. Üstelik tetiği çeken üsteğmeni daha önceden tanıyormuş. Bir süre sonra ona bu cinayeti itiraf ettirmiş. Daha sonra da cinayetteki ikinci ismi söyletmiş. Ben F.A.'yı mahkemede tanıklığa ikna etmişim. İktidar bastırırsa belki çözmek mümkün olacak, hatta 'devlet içindeki devlet' o aşamada açığa çıkarılabilecekti. Olmadı.

Hasan Fehmi Güneş, isimleri benden aldıktan üç-dört ay sonra faillerden polis olanın izini Trabzon'da bulduklarını söyledi: "Pol-Der'li bir komiser çıktı" dedi. Sonra da kendisi bakanlıktan, partisi iktidardan ayrıldı zaten..."

* * *

Talat Turhan, CHP'nin olayın üstüne gitmeye gücünün yetmediği kanısında... Ecevit'in, -tıpkı Özal gibi- kendisine kurşun sıkanların bile üzerine gidemediğini anımsatıyor.

Taylan Özgür'ün katillerinin ismini neden açıklamadığını sorduğumda da "Bu konuda iktidar duyarlılık göstermiyor, basın ve kamuoyu duyarlılık göstermiyor, benim gibi yıllardır bu konuyla uğraşan 76 yaşında bir adamdan ispatlayamayacağı bir iddiayı ortaya atması bekleniyor" diye sitem etti. Sonra da "Türkiye'de bu ismi bir tek kişiye açıklarım" dedi:

"MİT Başkanı'na... Başbaşa bir görüşmede... Sırf kayıtlara girsin diye... Yoksa sonuç çıkması zaten mümkün değil..."

Turhan'a "Peki üsteğmeni daha sonra izlediniz mi" diye sordum:

"İzledim tabii" dedi; "yükseleceği kadar yükseldi..."

Hale Kıyıcı, TBMM Dilekçe Komisyonu'nun "20 milletvekilinin imzasıyla gensoru verilmesini" sağlayın yolundaki yanıtı üzerine girişimlerine başladı. Aralık ayında da Amasya Bağımsız Milletvekili Mustafa Sayar öncülüğünde 22 milletvekilinin imzaladığı araştırma önergesi, TBMM Başkanlığı'na verildi.

Veysel Güney

12 Eylül darbesinin ardından 11 Haziran 1981 tarihinde asılan Devrimci Yol davası sanığı Veysel Güney'in ağabeyi Ayhan Güney, Haziran ayında Güney'in mezarının yerinin açıklanması için Bilgi Edinme Yasası uyarınca Gaziantep Valiliği'ne, Gaziantep Cumhuriyet Savcılığı'na ve mezarlıklar

müdürlüğüne başvurdu. Bu konuda daha sonra 78'liler Derneği de girişimlerde bulundu. 78'liler Derneği Mersin Şube Başkanı Ethem Dinçer, 12 Eylül döneminde asılan 50 kişi içinde sadece Veysel Güney'in mezarının yerinin bilinmediğini açıkladı.

Hürriyet gazetesinde 27 Haziran günü yayınlanan habere göre, başvurunun iletildiği Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey'in talimatıyla yapılan araştırmada mezarlık kayıtlarında Veysel Güney kaydına ulaşılmadı. Ancak Güzelbey'in talimatıyla "belirtilen tarihte defnedilen sahipsiz ve isimsiz kişiler de" araştırıldı. İkinci araştırma sonucunda Veysel Güney'in asıldığı 10 Haziran 1981 tarihinden bir gün önce sikiyönetim komutanlığından gönderilen bir yazıya dayanılarak defnedilen bir cenazenin kayıtlarına ulaşıldı. Kayıtlara göre, yazıda "isimsiz" bir cenaze için mezarlık tahsisi yapılması istendi ve ertesi gün cenaze sahipsizler mezarlığının 105.341 numaralı mezara gömüldü. Kayıta, defnedilen kişinin ölüm nedeni "idam" olarak yazıldı.

Bu bilginin ortaya çıkması üzerine 78'liler Derneği üyeleri, 27 Haziran günü belgeleri inceledi ve yetkililerden bilgi aldı. Mezarlıklar müdürü, dernek üyelerine, 1981 yılında mezarlıkta çalışan bir kişinin ifadelerini anlattı.

Ethem Dinçer, "Veysel Güney'in mezarını bulduğumuzu düşünüyoruz. Savcılık da incelemelerini sürdürüyor. Biz de konunun kesinleşmesi için çalışmalarımızı sürdüreceğiz" dedi. Malatya'nın Hekimhan ilçesine bağlı Davulku köyünde yaşayan Ayhan Güney de, DNA testi yapılmasını istediğini bildirdi.

Dinçer, daha sonra yaptığı bir açıklamada da, "O dönemde mezarlıkta görevli olan birisi, idam gecesi cezaevine çağrıldıklarını ve cenazeyi aldıklarını söyledi. Mezarı bulmamızı da o kişi sağladı. 25 yıl önce Veysel'i gömdüğü mezarı bize gösterdi, 'Ben gömdüm' dedi. O dönemde idam edilen 52 kişi içinde mezarı saklanan tek kişi Veysel Güney" dedi. "İsimsiz mezardaki" cesedin Güney'e ait olduğunun DNA testiyle onaylanmasını beklediklerini ifade eden Dinçer, "Mezarlık Müdürlüğü'nün kayıtlarında, orduvevinden kimliği meçhul bir ceset getirildiği yer alıyor. Kimliği meçhul birisi yargılanıp idam edilebilir mi? Mezardaki kişi Veysel olsa da olmasa da o kayıtlar, 12 Eylülcülerin suçluluğunu gösteren en önemli belgeler" dedi.

Veysel Güney'in asılmadan önce annesine yazdığı mektup da, Haziran ayında Ayhan Güney'e verildi. Ayhan Güney, mektubu üzülmesinler diye anne ve babasına göstermediğini söyledi.

Ayhan Güney'in avukatı İnan Öztürk de, "cenazenin ailesine verilmemesi" nedeniyle Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulduklarını, Gaziantep Cumhuriyet Savcılığı'nın ise görevsizlik kararıyla dosyayı Askeri Savcılığa gönderdiğini bildirdi. İnan Öztürk ayrıca, mezarın açılması ve

DNA testi yapılması için Temmuz ayında Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu.

Cumhuriyet Savcılığı'nın kararıyla 14 Ağustos günü Veysel Güney'in gömüldüğü iddia edilen mezar, Gaziantep 5. Asliye Ceza Mahkemesi yargıcının nezaretinde açıldı ve alınan kemikler Ayhan Güney'den alınan doku örnekleriyle karşılaştırılması için Adli Tıp Kurumu'na gönderildi.

Mezarın açılmasında Mersin 78'liler Derneği, Gaziantep 78'liler Girişimi ve İHD Gaziantep Şubesi üyeleri de hazır bulundu. Burada bir açıklama yapan Gaziantep 78'liler Girişimi sözcüsü Ali Yıldız, "12 Eylül darbecilerinin yakasını 25 yıl sonra da olsa bırakmayacağımızı göstermiş oluyoruz. Bugün burada kaybedenlerin kaybettiklerini tarih içinde bir kez daha görmenin heyecanını yaşıyoruz. DNA testi sonucunda sorumlular hakkında suç duyusunda bulunacağız" dedi.

Ancak Adli Tıp Kurumu'nda yapılan inceleme sonucunda, DNA testi olumsuz sonuç verdi.

Bu arada Aralık ayında CHP Diyarbakır Milletvekili Mesut Değer, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığı'na verdiği yazılı soru önergesinde, Veysel Güney'in mezarının bilinip bilinmediğini sordu.

Soru önergesini 22 Ocak 2007 tarihinde yanıtlayan Cemil Çiçek, mezarın yeri konusunda bilgi vermeden, DNA testinin olumsuz sonuçlandığını açıklamakla yetindi.

Eski Cumhuriyet Savcısı Mete Göktürk yazdığı "Adaleti Gördünüz mü" kitabında, Veysel Güney'in "yakalandığı silahlı çatışmada bir teğmeni öldürdüğü" iddialarının doğru olmadığını bildirdi. Yakalandıktan sonra Veysel Güney'in ilk ifadesini kendisinin aldığını belirten Mete Göktürk, kitabında olayı şöyle anlattı:

"1980 yılı sonuydu. Gaziantep'in Kolektepe mevkiinde bir apartmanın en üst katında yasadışı örgüte mensup iki kişinin barındığı haber alındı. Güvenlik güçleri tarafından eve yapılan operasyonda, biraz aceleci davranılması nedeniyle çatışma çıkmıştı. Bir militan ölmüş, bir teğmen şehit düşmüştü. Çatışmanın yaşandığı apartmanın havalandırma boşluğundan kaçmaya çalışırken yakalanan ve görevlilerce feci şekilde dövülerek ağır şekilde yaralanan Veysel Güney'in hastanede ilk ifadesini ben aldım. Hazırlık soruşturmasını ben yaptım. Çatışmada, Güney'in silah kullandığına ilişkin bir kanıt elde edememiştik. Benim ilk tespitlerimle mahkeme kararında varılan sonuç örtüşmüyordu. O günlerde yaşanan ortamın olağandışılığı da göz önüne alındığında, yargılamanın tarafsız ve adil yapılmamış olacağına ilişkin kuşku duyuyordum."

Göktürk, Güney'in asıldığı 10 Haziran 1981 tarihini ise şöyle anlattı:

"Saat 02.00'de Veysel'in annesi babası ve erkek kardeşi geldi. Güvenlik açısından sakıncalı bulunduğu için,

cemsenin içerisinde oturan Veysel'le birer dakika görüşmelerine izin verildi. Kucaklaşmalarına dahi izin verilmedi. Anne ve babası ağlıyordu. Kardeşinin, 'Sen inandığın bir dava uğruna ölüyorsun. Bunun için onur duymalısın. Korkmadan git ölüme' dediğini duydum. Kardeş Güney'in anında eli kelepçelendi ve sorgulanmak üzere götürüldü. Annesi ağlıyordu, 'Kulunuz köleniz olayım, bu oğlum bari bana bağışlayın' diye yalvarıyor, kendini askerin ayaklarına atıyordu. Bu çırpınışlar ne Veysel'i, ne de kardeşini kurtaramadı.

Veysel'in son isteği, sigara içmek ve babasına mektup yazmaktı. Yazdı, ancak mektup, örgüt propagandası içerdiği gerekçesiyle babasına verilmeden mahkeme dosyasına kondu. Yarım kalmış sigara paketi ve çakmağını babasına vermemizi de istedi.

İdam sehpasına çıkarken Che Guevara'nın ünlü 'Ölüm hoş geldi, safa geldi' dizelerini bağıra bağıra okuyordu. O ölüme giderken yanında avukatı dahil hiç kimse yoktu. Ona yabancı olmayan tek şey kendi sesiydi. Ayağının altındaki sandalyeyi, slogan atarak kendisi itti."

1 - YARGISIZ İNFAZ, DUR İHTARI, RASGELE ATEŞ AÇMA OLAYLARI

Abbas Emami

25 Ağustos 2005 tarihinde Batman'ın Beşiri ilçesi Tepecik köyü yakınlarında çıkan çatışmada, İran uyruklu Abbas Emami adlı HPG militanının sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğü bildirildi. (**Bkz. Silahlı Çatışmalar**)

01) Ramazan Kocaman

11 Ocak günü Denizli girişinde "dur" ihtarına uymayan bir araca ateş açan jandarmalar, Ramazan Kocaman'ı öldürdü, Mesut Örgüt adlı kişiyi de yaraladı. Araçta bulunan Bilal Yenitürk gözaltına alındı. Resmi açıklamada, "bu kişilerin silah kaçakçısı olduğu ve jandarmalara ateş açarak kaçmaya çalıştıkları" iddia edildi.

02) Mustafa Sevindi

12 Ocak gecesi Gaziantep Kamil Ocak Stadi'nin altında bulunun bir büfeyi soymaya kalkıştığı ileri sürülen Mustafa Sevindi, öldürüldü. Mustafa Sevindi'yi büfe sahibinin babası trafik polisi Hacı Kişi'nin öldürdüğü belirlendi. Bunun üzerine gözaltına alınan Hacı Kişi, 14 Ocak günü tutuklandı. Gaziantep 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Hacı Kişi, Haziran ayında tahliye edildi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

03) Naif Oğur

3 Şubat günü Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Kırca ve Oyalı köyü arasındaki bölgede Naif Oğur adlı köylü, Kırca köyü korucularından Rıdvan Görmen tarafından öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, Kırca köyü muhtarı Cafer Üstün'ün Oyalı köylülerinin kendi arazilerini kullandığı yönündeki şikayeti üzerine İdil Cumhuriyet Savcılığı, bölgede keşif yapılmasına karar verdi. Keşif sırasında çıkan tartışmada, korucular Oyalı köylülerine ateş açtı. Olayda, Naif Oğur, öldü.

Daha sonra yapılan incelemede, Naif Oğur'u öldüren silahı Rıdvan Görmen'in kullandığı saptandı.

04) X.X.

14 Mart gecesi İstanbul Bahçelievler'de hırsızlık yaptığı ileri sürülen bir kişi, polisler tarafından öldürüldü. Resmi

açıklamada, polisin "dur" ihtarında bulunduğu bu kişinin, marketin yakınında bekleyen ve içinde iki kişi olan arabaya doğru koşmaya başladığı, bu sırada arabadakilerin polise ateş açtığı ileri sürüldü. Polisin de ateş açması üzerine bu kişinin silahla vurulduğu iddia edildi.

05) Nebim Bozari

Van'ın Başkale ilçesi Kızılca köyü yakınlarında 27 Mart günü akşam saatlerinde Nebim Bozari adlı İran vatandaşı, askerler tarafından öldürüldü. Mazot kaçakçılığı yapan Bozari'nin askerlerin yakın mesafede ensesine sıktığı tek kurşunla vurulduğu, iki atının da mazotla birlikte yakıldığı ileri sürüldü. Bozari'nin cesedi, Başkale Devlet Hastanesi'nde yapılan otopsinin ardından ailesi tarafından İran'a götürüldü.

06) Tarık Akkaya

07) Mehmet Işıkcı (19)

08) Abdullah Duran (9)

09) Mehmet Akbulut

10) Halit Söğüt (78)

11) Emre (Emrah) Fidan (19)

12) Mahsun Mızrak (17)

13) Vahdettin Toprak

14) Enes Ata (6)

15) Mehmet Eryılmaz

16) İsmail Erkek (18)

17) İlyas Aktaş

18) Fatih Tekin (3)

19) Ahmet Araç

20) Mehmet Sıddık Önder (21)

Salim İşçi (50), Zülbiye Karasu (62), Sinem Özkan (19), Sibel Özkan (23), Aynur Yaşlı (kendini yaktı)

24-25 Mart günlerinde Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde öldürülen HPG

militanları için başta Diyarbakır olmak üzere çeşitli kentlerde düzenlenen cenaze törenleri, bölgede uzun süredir görülmeyen kanlı olaylara neden oldu. Göstericilerin üzerine ateş açan güvenlik güçleri 15 kişiyi öldürdü. İstanbul'da göstericilerin düzenlediği saldırılarda da 4 kişi öldü. Olaylarda yüzlerce kişi yaralandı ve gözaltına alındı. Başta Diyarbakır'da olmak üzere olaylarda gözaltına alınan çok sayıda gösterici ağır işkencelere maruz kaldı. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

28 Mart günü Siirt'in Gökçebağ beldesinde Kenan Demir için düzenlenen cenaze töreni sırasında, mezarlığın karşısındaki tepeye PKK bayrağı asmak isteyen Muhlis Ete (16) adlı çocuk askerler tarafından silahla yaralandı. Muhlis Ete'nin başından vurulduğu öğrenildi.

HPG militanları Bülent Tanışık, Muzaffer Pehlivan, Mahmut Güler ve Kenan Demir için Diyarbakır'da düzenlenen cenaze töreninde çıkan olaylarda, iki gazeteci, bir doktor, bir hemşire, bir asker, 10 polis ve 22 gösterici yaralandı. Zaman gazetesi muhabiri Mehmet Gökçe'nin başına taş isabet ettiği, Kanal 7 muhabiri Sami Kardeş'in da bacağına çarpan molotofkokteyli ile yaralandığı bildirildi. Yeniköy Mezarlığı'nda yapılan cenaze töreninden sonra kent merkezine yürüyüşe geçen grubu gaz bombası atarak dağıtmaya çalışan polislerle göstericiler arasında çatışma çıktı. Gün boyunca çeşitli semtlerde düzenlenen gösterilerde çok sayıda işyeri hasar gördü. Olaylarda, toplam 23 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

İdris Sinet için Adana'da düzenlenen cenaze töreninde de çatışma çıktı. Çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Diyarbakır'da 28 Mart günü HPG militanlarının cenaze töreninde başlayan olaylar 29 Mart günü de sürdü. Göstericilerin üzerine ateş açan güvenlik görevlileri, üç kişiyi öldürdü. Çok sayıda göstericinin silahla ya da dövülerek yaralandığı gösterilerde, yüzden fazla polis de göstericilerin attığı taşlarla yaralandı. Olaylarda, yüzlerce kişi gözaltına alındı. Diyarbakır'ın çeşitli semtlerindeki gösterilerde; açık işyerleri, bankalar ve kamu binaları taşlandı.

Bağlar beldesinde yaşanan çatışmalarda, polisin açtığı ateş sonucu Tarık Akkaya ve Mehmet Işıkçı adlı göstericiler öldü. Bağlar semtinde ayrıca göstericilerin evinin terasından seyreden Abdullah Duran adlı çocuk da polislerin açtığı ateş sonucunda öldü. Yaralılarından Mehmet Akbulut, 31 Mart günü, Halit Söğüt, Emre (Emrah) Fidan ve Mahsun Mızrak da 3 Nisan günü hastanede öldüler.

Diyarbakır Barosu avukatlarından Cengiz Analay, Mahzun Mızrak'ın "son olarak 10 Nisan Polis Karakolu önünde polis tarafından gözaltına alınırken görüldüğünü" ve "yakın mesafeden başına ateş edilerek öldürüldüğünü" bildirdi.

Abdullah Duran'ın babası Mehmet Duran, oğlunun Elazığ'dan destek için gönderilen polisler tarafından vurulduğunu söyledi. Oğluna ateş açan polisin sicil numarasının 9766

olduğunu belirten Mehmet Duran, cenazeyi almak için gittikleri hastanede, polisler tarafından dövüldüklerini ve hakarete maruz kaldıklarını kaydetti. Diyarbakır Dicle Üniversitesi Hastanesi Yoğun Bakım Servisi'ne kaldırılan yaralılarından, Hakkı Yiğit, Nurdoğan Şahin, Selim Aydın, Cengiz Korkut, Mehmet Bayram, Mehmet Demir ve Metin Eliğin'in adı öğrenildi. Yaralılarından Mustafa Eryılmaz ve Cuma Akyüz'ün ağır yaralı oldukları bildirildi.

Diyarbakır'da 29 Mart günü yaşanan olayları izleyen Ülkede Özgür Gündem gazetesi muhabiri Birgül Özbarış'ın da polisler tarafından öldürülmek istendiği öne sürüldü. Huzurevleri Karakolu'nun önünde toplanan göstericileri izlerken kimliğini soran bir polisle tartıştığını, daha sonra aynı polisin kendisini özel tim görevlilerine gösterdiğini anlatan Özbarış, bir süre sonra üzerine ateş açıldığını, bir göstericinin kendisini iteklemesi üzerine kurtulduğunu söyledi.

HPG militanlarının cenaze törenlerindeki olayları protesto amacıyla 29 Mart gecesi İstanbul'un Ümraniye semtinde düzenlenen gösteri, zor kullanılarak dağıtıldı. Olay sırasında Vahdettin Toprak adlı gösterici öldü. Toprak'ın astım hastası olduğu ve polislerin attığı gaz bombalarının arasında kalarak öldüğü bildirildi. Resmi açıklamada ise Vahdettin Toprak'ın kalp krizi geçirdiği ileri sürüldü.

Diyarbakır'da HPG militanlarının cenaze töreninde öldürülen üç kişi için 30 Mart günü düzenlenen cenaze töreni de olaylı geçti. Göstericilerin üzerine ateş açan polisler, altı yaşında bir çocuğu ve iki kişiyi öldürdüler. 29 Mart günü öldürülen Abdullah Duran, Tarık Akkaya ve Mehmet Işıkçı'nın cenaze töreni için Diyarbakır Devlet Hastanesi ile Şefik Efendi Camii önünde toplanan binlerce kişi daha sonra Yeniöl mezarlığına yürüdü. Yol üzerindeki 10 Nisan Karakolu'nu taşıyan göstericilere ateş açan polisler, Enes Ata adlı çocuğu öldürdü. Mezarlıktaki törenden sonra göstericilerle polisler arasında çıkan çatışmada da Mehmet Eryılmaz ve İsmail Erkek adlı göstericiler öldürüldü. Polislerin açtığı ateş sonucunda DİHA muhabiri Şakir Uygur da ayağından yaralandı.

Olaylarda silahla yaralanan ve Ankara Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırılan Devrimci Demokrasi dergisi muhabiri İlyas Aktaş'ın beyin ölümü 8 Nisan günü gerçekleşti.

Bu arada gösteriler sırasında, bahçedeki bayrağın indirildiği gerekçesiyle Melikahmet Lisesi'ni basan polislerin öğretmenleri dövdüğü ve tehdit ettiği bildirildi. Dövülen okul müdürü Ahmet Özaydın ve öğretmen Fatih Ata hastaneye kaldırıldı. Çeşitli semtlerde gün boyunca süren çatışmalarda, çok sayıda kişi yaralandı ve gözaltına alındı.

30 Mart günü Batman'da düzenlenen gösteriler de olaylı geçti. Diyarbakır caddesi üzerinde toplanan göstericileri gaz bombası atarak ve basınçlı su sıkarak dağıtan polisler, çok sayıda kişiyi de gözaltına aldı. Olaylarda, banka şubeleri, bazı

kamu binaları ve çok sayıda işyeri hasar gördü. Bir göstericinin, bir binanın dördüncü katından polisler tarafından aşağı atıldığı ve bacağına kırıldığı öğrenildi.

Diyarbakır'da HPG militanları için 28 Mart günü düzenlenen cenaze töreninde başlayan olaylar, daha sonra diğer kentlere yayılarak sürdü.

31 Mart günü Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde düzenlenen gösteride polislerin açtığı ateş sonucunda Erdal Bıçak (11), karnına isabet eden kurşunla yaralandı. Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde de aynı gün Mizbah Bozucu (35) polislin açtığı ateş sonucunda yaralandı.

Batman'da 30 Mart günü başlayan gösteriler, 31 Mart günü de sürdü. Petrol mahallesinde göstericilerin üzerine ateş açan polisler, parkta oynayan Fatih Tekin adlı çocuğu silahla vurdu. Fatih Tekin hastanede öldü. Batman Cumhuriyet Savcılığı, Ağustos ayı ortalarında İHD'den Fatih Tekin'in öldürülmesine ilişkin kanıtları istedi. İHD Genel Sekreteri Nejat Taştan, ailesi tarafından otopsi yapılmasına izin verilmeyen Fatih Tekin hakkında Batman Cumhuriyet Savcılığı'na yazı yazdıklarını, bunun üzerine kendilerinden olaya ilişkin kanıtların istediğini belirtti. Taştan, "İHD Genel Merkezi Ankara'da. Olaylar Batman'da olmuş. Bir Cumhuriyet Savcısı, küçük yaşta bir çocuk hayatını kaybediyorsa ve kurşunla kaybediyorsa, bu kurşunun hangi silahtan, kimin silahından çıktığını tespit etmekle yükümlüdür. Bunu araştırmak zorundadır" dedi. Nejat Taştan, Fatih Tekin'in öldürülmesinden sonra "savcıların otopsi yaptırmadığı" ailenin emniyet tarafından bir şekilde yönlendirildiği yönünde iddialar geldiğini ancak bu iddiaları doğrulatamadıklarını da kaydetti.

31 Mart günü öğle saatlerinde Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde düzenlenen gösteriyi ateş açarak dağıtan polisler, Fatih Demir (15) adlı lise öğrencisini silahla yaraladı.

1 Nisan günü ise Mardin'in Kızıltepe ilçesinde göstericilerle polisler arasında çatışma çıktı. Kızıltepe Vergi Dairesi, AKP İlçe Örgütü binası ve bazı bankaların yakıldığı olaylarda, Ahmet Araç adlı gösterici öldürüldü. Yedisi polis 16 kişi yaralandığı olaylarda, 30 kişi gözaltına alındı. Yetkililer hakkında suç duyurusunda bulunan Araç ailesinin avukatı Abdurrahim Gökdemir, olaylar sırasında "akrep" olarak bilinen zırlı aracın çarpması üzerine yere düşen Araç'a yakın mesafeden ateş edildiğini belirtti. Soruşturma yıl içinde sonuçlanmadı.

Kızıltepe'de 2 Nisan günü çıkan çatışmada da, Mehmet Sıddık Önder öldü, dört kişi yaralandı. Nusaybin ilçesinde de göstericilerin üzerine ateş açan polisler, bir kadını yaraladı.

3 Nisan günü Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde düzenlenen gösteri sırasında havaya ateş açan korucular, bir polislin yaralanmasına neden oldu.

Göstericiler ve "Kürdistan Özgürlük Şahinleri" adlı örgüt

tarafından düzenlenen saldırılarda da dört kişi öldü, çok sayıda kişi yaralandı.

31 Mart günü İstanbul'un Kocamustafapaşa semtinde Kuvayı Milliye caddesi üzerinde bir otobüs durağının yanındaki çöp konteynerine yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda, Salim İşçi öldü, Hikmet Ünal, Fehriye Erkol ve Faik Ayiki ağır, Eyüp Esen, Ensar Esen, Ahmet Akgül, Mehmet Yıldırım, Uğur Çatalkaya, Nebahat Çatalkaya, Süleyman Tara, Özdemir Eferdi, Yavuz Özyılmaz, Selvihan Yapıcı, Ertuğrul Yapıcı ve Dilek Soral ise hafif yaralandı. Yaralılardan Faik Ayiki'nin bir bacağına kesildiği bildirildi. Saldırıyı "Kürdistan Özgürlük Şahinleri (TAK)" adlı örgüt üstlendi. "Salim İşçi'nin ölümüne neden olan bombayı yerleştirdiği" iddia edilen M.N.A. ve adı öğrenilemeyen bir kişi, Temmuz ayında gözaltına alındı.

2 Nisan günü akşam saatlerinde İstanbul Esenler semtinde gösteri düzenleyen bir grup, bir belediye otobüsünü molotof kokteyli atarak yaktı. Sürücünün geri giderek göstericilerden kaçmaya çalışması üzerine durağa ve bir kamyonu çarpan otobüs devrildi. Olayda, otobüsün yolcularından Zülbiye Karasu ile durakta bekleyen Sinem Özkan ve Sibel Özkan adlı kardeşler öldü.

2 Nisan günü İstanbul Taksim meydanında Diyarbakır'da yaşanan olayları protesto amacıyla toplanan bir grup, polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Tarlabası ve Dolapdere mahallelerinde süren çatışma sırasında Fırat Kaplan adlı gösterici, bazı vatandaşlar tarafından satır ve baltalarla yaralandı. Olayda yedi kişi gözaltına alındı.

HPG militanlarının ölümünü ve ardından yaşanan olayları protesto amacıyla 31 Mart günü Antalya'da kendisini yakan Aynur Yaşlı, 8 Nisan günü tedavi gördüğü hastanede öldü.

Diyarbakır ve diğer kentlerde olaylar süresince binlerce kişi gözaltına alındı, aralarında çok sayıda çocuğun da bulunduğu yüzlerce kişi tutuklandı. Batman'da DTP İl Başkanı Ayhan Karabulut, daha önce Roj TV'ye yaptığı açıklama nedeniyle 1 Nisan günü gözaltına alındı. Aynı gün tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan Karabulut hakkında, Cumhuriyet Savcılığı'nın itirazı üzerine 2 Nisan günü gıyabi tutuklama kararı verildi. Karabulut, 3 Nisan günü teslim oldu. Van'da da DTP İl Başkan Vekili İbrahim Sunkur, DTP Merkez İlçe Başkanı Bazi Bor, DTP Van İl Örgütü yöneticileri Adil Aslan ve Abdulhaluk Öztürk, 1 Nisan günü gözaltına alındı.

Batman'da aralarında DTP İl Örgütü yöneticisi Cemalettin Padir, Batman Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Ahmet Candemir ve Başkan Yardımcısı Baki Kuşdoğan'ın da bulunduğu 13 kişi "yasadışı örgüt üyeliği" ve "devlet aleyhine isyana kalkışmak" suçlamalarıyla 6 Nisan günü tutuklandı.

Aynı gün Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde de DTP İlçe Başkanı Halit Kahrman, İlçe Örgütü yöneticileri Salih Sağlam ve Abdülkadir Fırat'ın aralarında bulunduğu sekiz kişi tutuklandı.

Şırnak'ın Silopi ilçesinde gözaltına alınan DTP İlçe Başkanı Hacı Üzen, DTP İlçe Örgütü yöneticileri Sabriye Burumtekin, Mesut Aslan ve Ülkede Özgür Gündem gazetesi dağıtımcısı Ali Çelik tutuklandı.

Mardin'in Nusaybin ilçesinde kapatılan HADEP İlçe Başkanı Hasan Bozkurt, ROJ TV'ye açıklama yaptığı gerekçesiyle 7 Nisan günü tutuklandı. Mardin'de DTP İl Başkanı Ferhan Türk, Kızıltepe İlçe Başkanı Ali Aslan ve Devran Karahan 7 Nisan günü gözaltına alındı. 5 Nisan günü gözaltına alınan Şehmus Özge, Mehmet İlbaş ve Hasan Aşar adlı kişiler de 7 Nisan günü tutuklandı.

İstanbul'da ise Taksim'de düzenlenen bir gösteri nedeniyle gözaltına alınan Mehmet Eken, Musa Tarancı, Cemal Avcı, Ahmet İmran, Mehmet Şakar, Erkan Sucu, Adem Taksim ve Canan Yurtsever, 6 Nisan günü tutuklandı. Ziver Baykal, Adem Gök ve Ramazan Gök serbest bırakıldı. İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi kantininde olaylara ilişkin fotoğrafları duvarlara astıkları gerekçesiyle Rıdvan Ürper, Mehmet Güzel, Erdem Toprak ve soyadı öğrenilemeyen Necdet adlı öğrenci gözaltına alındı.

Diyarbakır'da 6 Nisan günü Diyarbakır Demokrasi Platformu Sözcüsü Ali Öncü, Tüm Bel-Sen Diyarbakır Şube Başkanı Edip Yaşar, DTP Diyarbakır İl Başkan Yardımcısı Musa Farisoğulları, DTP Merkez İlçe Başkanı Muhlis Altın, DTP Diyarbakır İl Örgütü yöneticisi Nejdet Atalay, Niştiman Erdede, Abdulsamet Barut, Nusrat Akın, Ferat Miran, Tarık Demir adlı kişiler tutuklandı. Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde düzenlenen baskınlarda gözaltına alınan Cengiz Tunca, Cebail Yegin, Adil Bozkurt, İlhami Öztürk, Mehmet Fidan, Süleyman Karakaş, Çelebi Aydın ve Abdulkadir Ekici, 6 Nisan günü tutuklandı.

21) Reşat Kaplan

8 Nisan günü Kilis'e bağlı Hisarkuyu köyü yakınlarında kaçak olarak Suriye'ye geçen Reşat Kaplan, askerler tarafından öldürüldü.

22) Deniz Demir (30)

23) Mehmet Çakır (34)

10 Nisan günü İstanbul Büyükçekmece'de bir eve düzenlenen baskında Deniz Demir ve Mehmet Çakır adlı kişiler öldürüldü, özel harekat timinde görevli G.Ö. adlı polis de yaralandı. Çatışmayı evinin camından seyreden Oğuzhan Ayan (15) da hafif yaralandı. Bu kişilerin 9 Nisan günü kendilerine haraç vermeyen Behçet Kemal Tuncer adlı kişiyi öldürdükleri, Tuncer'le görüşen iki polisi de yaraladıkları bildirildi. Demir ve Çakır'ın "gasp, hırsızlık ve cinayet" suçlarından arandıkları öğrenildi.

Deniz Demir ve Mehmet Çakır'ın silahlarının incelenmesi sonucunda, bu silahların 27 Ocak günü İstanbul Esenyurt'ta kapatılan HADEP'in gençlik kolları üyeleri *Savaş Taşabak* ve *Vural Tip*'in öldürülmesinde kullanıldığı belirlendi.

24) Metin Y.

14 Nisan günü İstanbul Ümraniye'de bir işyerinden hırsızlık yaptıkları ileri sürülen dört kişinin bindikleri araca polis tarafından ateş açıldı. Olayda, Metin Y. adlı kişi öldü. Resmî açıklamada, söz konusu kişilerin kaçarken polise ateş açtıkları iddia edildi.

25) Kamura Bas

Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde İran-Türkiye sınırını yasadışı yollardan geçen bir gruba 27 Nisan günü askerler tarafından ateş açıldı. Ağır yaralanan Pakistan uyruklu Kamura Bas (24), kaldırıldığı hastanede öldü.

26) Aytekin Arnavutoğlu (23)

11 Mayıs gecesi İstanbul Fındıkzade'de "dur" ihtarına uymadığı ileri sürülen bir arabaya ateş açan polisler, Aytekin Arnavutoğlu'nu öldürdü. Sivil plakalı bir arabadaki Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü bomba imha uzman ekibinin Aytekin Arnavutoğlu'nun kullandığı arabayı Fatih semtinde "tehlikeli şekilde gittiği ve kendilerini de tehlikeye düşürdüğü için durdurmak istediği", "dur" ihtarına uymayan arabaya Fındıkzade semtinde ateş açıldığı bildirildi. Aytekin Arnavutoğlu, kaldırıldığı hastanede öldü. Arabada bulunan Serkan Sönmez ve Aykut Oktaylar gözaltına alındı. Daha sonra Arnavutoğlu'nu Bayram Engin adlı polisin öldürdüğü belirlendi. Gözaltına alınan Engin, 12 Mayıs günü tutuklanması istemiyle Fatih 1. Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edildi. Bayram Engin, mahkeme tarafından serbest bırakıldı. Cumhuriyet Savcısı'nın serbest bırakma kararına itirazı da reddedildi.

Aytekin Arnavutoğlu'nun olay sırasında silahsız olduğunu belirten Aykut Oktaylar, olayı şöyle anlattı:

"Serkan'la cep telefonu dükkanında çalışıyoruz. Kapattık, çıktık. Serkan'nın arabasıyla gezmeye başladık. Canımız meyme istedi. Manavda durduk. Aytekin abi ve Serkan indi. Döndüklerinde Aytekin abi direksiyona geçti. Unkapanı'ndan döndük bu tarafa gelirken, önümüzde bir araba aniden durdu. Teyp açıldı ama sesi çok yüksek değildi. Kesinlikle takip olayı yok. Silah sesi duydum. Serkan silah sesini duyunca koltuğumu yatırdı. Aytekin korktu ve vitesi geriye takıp kaçmaya çalıştı, araç hareket edince ateş etmeye başladılar. Ama defalarca ateş edildi. Ne bir ihtar ne bir uyarı vardı. Adamların polis olduğunu ellerindeki telsizi görünce anladık. Polisler arkasına bakmadan kaçtı. Emniyet'te farklı ifade vermemizi söylediler, 'Olan olmuş, ölen ölmüş. Bari memur arkadaşaya yardımcı olalım' dediler."

Oktaylar, "Aytekin'in öldüğünü anlayınca ateş eden polislin arkadaşı 'Sen ne yaptın oğlum' diye arkadaşının elinden silahı alıp olay yerinden kaçtı. O polis haplanmış gibi, 'ben öldürdüm ulan' deyip sürekli küfür ediyordu" dedi. Serkan Sönmez de Emniyet Müdürlüğü'nde ifadelerinin saptırılmaya çalışıldığını söyledi.

Radikal gazetesinin haberine göre adının açıklanmasını istemeyen bir görgü tanığı da olayı şöyle anlattı:

“Bir elinde telsiz, diğerinde silah bulunan, uzun boylu, siyah takım elbiseli bir kişi (Bayram Engin) aracın önündeydi. Yüzü gergin, küfrediyordu. Araçtan inerek yere yatan iki genç (Serkan Sönmez ve Aykut Oktaylar), ‘Bizi öldürme’ diye bağırıyordu. Araçtaki gencin (Aytekin Arnavutoğlu) tişörtü kan içindeydi. Daha sonra uzun boylu, iri yapılı ve gri montlu bir kişi polis memurunun yanına geldi. Birlikte koşmaya başladılar. Sonra araçlarına binip uzaklaştılar. Gençler, polisler kaçtıktan sonra ‘Yardım edin, arkadaşımız ölüyor’ diye bağırdı.”

İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nden 13 Mayıs günü yapılan açıklamada, “Devriye gezen Terörle Mücadele Şubesi ekibinin, hızlı giden ve ön plakası olmayan aracı, siren ve megafonla uyardığı” öne sürülerek, şöyle denildi:

“Takip sırasında zikzak yapan aracın direksiyonunda bir gasp olayının firarisi olduğunu tespit eden polisin önce üç el havaya, sonra lastiklere ateş ettiği, dört merminin kaputa isabet ettiği” anlatıldı. Açıklamada “Ön cama hiçbir merminin isabet etmemiş olduğu, görevli polislerin kesinlikle araç içindeki şahısları hedef alarak ateş etmediklerini göstermektedir. Araç durduğunda camları koyu renkli film kaplı olduğundan görevli memur sol elinde silahlı olduğu halde sağ eli ile kapıyı açıp şahsı etkisiz hale getirmek isterken maktulün kaçmak amacıyla kapıyı sert ve hızlı şekilde açması üzerine kapının görevli memurun elindeki silaha çarparak ateş almasına neden olduğu ve patlayan silahtan çıkan merminin sol koldan giriş-çıkış yaparak sol göğsüne isabet etmesi neticesinde şahsın araç içinde hayatını kaybettiği anlaşılmıştır”

Resmi açıklamadaki çelişkilere dikkat çekilen Milliyet gazetesinin haberinde, açıklamanın bir yerinde “polislin direksiyondaki kişiyi görerek gasptan aranan Aytekin Arnavutoğlu olduğunu tespit ettiğinin” anlatıldığı, bir başka yerde “aracın camlarının koyu renkli film kaplı olduğunun” kaydedildiği belirtilerek, şu sorulara yer verildi:

“Camlar film kaplıysa içeriği görmek zor. O halde Aytekin Arnavutoğlu nasıl tespit edildi?”, “Araçtaki üç gencin, kendilerini takip eden sivil araçtaki kişilerin polis olduklarını bilmeleri mümkün mü?”, “Polis ‘dur’ ihtarını yapıyor. Aytekin Arnavutoğlu’nun arkadaşları ise ‘Kesinlikle dur ihtarını olmadığını’ söylüyor”, “Polise göre, arabaya açılan ateş ikaz için. O halde neden araba delik deşik oldu ve neden lastikler isabet almadı?”, “Telsizle başka ekipler uyarılarak niçin takviye istenmedi?”, “Polis hakkında meşru müdafaa sınırlarını aşmak suretiyle adam öldürmek suçundan işlem yapıldı ve polis serbest kaldı. Hukukçulara göre, meşru müdafaaada esas kendini savunmak, ancak bu olayda başka silah yok.”

İstanbul Fatih Cumhuriyet Savcılığı, Bayram Engin hakkında Haziran ayında dava açtı. İddianamede, Engin’in TCY’nin “taksirle adam öldürme” suçuna ilişkin 85. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Madde, altı yıla kadar hapis cezası öngörüyor.

Arnavutoğlu ailesinin avukatı Eren Keskin, Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 16 Kasım günü yapılan duruşmada, iddianameyi hazırlayan Cumhuriyet Savcısı’nın daha önce sanık polisin serbest bırakılmasına itiraz ettiğini hatırlattı ve “Sayın Savcı mahkemeye sunduğu iddianamesinde daha önce yaptığı itirazı dikkate almamış ve davayı görevsiz mahkemeye açmıştır. Davaya görevli ağır ceza mahkemesinin bakmasını istiyoruz” dedi. Mahkeme de dosyanın Fatih Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderilmesine karar verdi. Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

27) Hakan Yılmaz

16 Mayıs gecesi İstanbul Gaziosmanpaşa Sultancıllığı mahallesinde bir işyerine girmeye çalıştıkları iddia edilen dört kişiye ateş açan polisler, Hakan Yılmaz’ı öldürdü. Resmi açıklamada, “söz konusu kişilerin polise ateş açarak kaçmaya çalıştıkları, zanlılardan Hakan Yılmaz’ın cesedinin olay yerinden 100 metre kadar uzakta bulunduğu” belirtildi.

28) Hüseyin Aslan

Hüseyin Aslan, Tunceli’nin Pülümür ilçesine bağlı Kuzluca köyü yakınlarında askerler tarafından öldürüldü. Aslan’ın 18 Mayıs gecesi saat 21.00 sıralarında, arı kovanlarına yaklaşan yabancı hayvanları kovalamak için tüfeğiyle ateş ettiği, “bir grup militanın Tunceli’den Erzincan’a geçeceği ihbarı nedeniyle bölgede bulunan” askerlerin sesi duyunca, pusu kurarak beklemeye başladığı bildirildi. Edinilen bilgiye göre, bir süre sonra av tüfekli üç kişinin geldiğini gören askerlerin ateş açması sonucunda Hüseyin Aslan öldü, Mehmet Koçak yaralandı, İmam İnanlı ve İsmet İnanlı ise gözaltına alındı.

Mehmet Çolak’ın ifadesinde “Akşam saatlerinde çalılar arasında garip bir ses duyduk. Hüseyin Aslan’a haber verdik, el fenerini çalılara tutup ateş etti. Aynı anda üzerimize mermi yağdı” dediği öğrenildi.

Tunceli Valiliği tarafından yapılan açıklamada, dört kişinin askerlerin “dur” ihtarına ateşle karşılık verdikleri iddia edildi. Radikal gazetesinde 22 Mayıs günü yayınlanan haberde, başsağlığı için Aslan’ın evini ziyaret eden yetkililer arasında bulunan Tunceli İl Jandarma Komutanı Kurmay Albay Namık Dursun’un Aslan’ın “asla terörist olmadığını” ifade ettiği ve “Bu olayda hayatını kaybeden vatandaşımızın geride kalan evlatlarına elimizden gelen her türlü yardımı yapacağız” dediği belirtildi.

Olay nedeniyle astsubaylar Tolgahan Orhon, Mustafa Tayfur Demir, Abidin Topaloğlu, Ertuğrul Çınkır ve Cengiz Sevimli hakkında açılan soruşturma, “kendilerini savunmak için ateş ettikleri” gerekçesiyle Ağustos ayında “takipsizlik” kararıyla

sonuçlandı. Pülümür Cumhuriyet Savcılığı'nın kararında "Arslan'ın vurulduğu yerde bulunmasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı" anlatıldı ve "HPG militanları için keşif ve gözetleme yaptığı" iddia edildi.

Arslan'ın oğlu Özgür Arslan ise olay yerinde yaklaşık 600 mermi kovanının bulunduğunu, ancak bunun kayda geçirilmediğini söyledi. Arslan, "Babam o saatte arıların bulunduğu alana ayı geldiğinden kuşkulananarak etrafı kontrol etmeye çıkmış ve çıktığı sırada da ayağında terlik, üzerinde de pijaması varmış" dedi. Arslan'ın kızı Öznur Arslan da, babasının cenazesine gelen askeri yetkililerin kendilerine "olayı unutmaları ve dava açmaması" karşılığında 16 bin YTL teklif ettiğini belirtti.

29) Gıyasettin Korkaç

Van'ın Bostaniçi beldesi Şafak mahallesinde 15 Haziran günü bir eve düzenlenen baskında Gıyasettin Korkaç öldürüldü. Resmi açıklamada, polisler tarafından izlenen PKK üyesi Korkaç'ın sığındığı eve düzenlenen baskında, "teslim ol" çağrısına el bombası atarak karşılık vermek istediği, bombanın duvara çarpıp odanın içine düşerek patlaması sonucunda da öldüğü iddia edildi.

Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan haberde, İkrâm Aydın adlı kişinin evine baskın düzenleyen özel tim görevlileri ve askerlerin eve el bombası attığı ileri sürüldü. Habere göre, Mehmet Aydın adlı görgü tanığı olayı şöyle anlattı:

"Mahalleye doğru gidiyordum. Mahallenin asker, polis ve zırhlı araçlarla dolduğunu gördüm. Uzaktan izlemeye başladım. İkrâm Aydın'ın evini ablukaya aldılar. Daha sonra ev sahipleri dışarı çıktı. Dışarı çıkan herkes polisler tarafından dövülüyordu. Kadınlar bile linç edildiler. Daha sonra evdekiler uzaklaştırıldı. Ardından da patlama oldu. Patlamadan sonra panzer iki defa eve çarptı ve duvarları yıktı. Bu sırada herhangi bir anons sesi gelmedi. Ama evden çıkanları sürekli dövüyorlardı."

16 Haziran günü bölgeye giden İHD, Mazlumder ve ÇHD üyeleri de görgü tanıkları ile görüştü. İHD Van Şube Başkanı Cüneyt Caniş, görgü tanıklarının gözaltında olduğuna dikkat çekerek, "Görgü tanıklarından iki kişi ile görüştük, ancak bire bir görenlerden üçü şu anda gözaltında." dedi.

30) Fevzi Abik (15):

Adana'nın Seyhan ilçesi Gülbahçesi mahallesinde 12 Ağustos gecesi "PKK'nin silahlı eylemlere başlamasının yıldönümü (15 Ağustos 1984)" nedeniyle düzenlenen gösteriyi zor kullanarak dağıtan polisler, Fevzi Abik ve Cumali Sağlam adlı gençleri silahla yaraladı. Başından yaralanan Fevzi Abik, bitkisel hayata girdi. Kalçasından yaralanan Cumali Sağlam ise kısa bir süre sonra taburcu edildi. Fevzi Abik, 16 Ağustos günü hastanede öldü.

Özgür Gündem gazetesinin haberinde, Fevzi Abik ve Cumali Sağlam'ın "gösteriye katılmadıkları, internet kafeden eve

giderken vuruldukları" belirtildi. Habere göre görgü tanıkları, "polisin uyardıktan ateş açtığını ve Fevzi Abik'in yakından vurulduğunu, daha sonra da polis arabasıyla ezildiğini" ileri sürdüler. Olay yerinde inceleme yapan Cumhuriyet Savcısı'nın görgü tanıklarının ifadesini almadığı da bildirildi.

Adını açıklamak istemeyen bir tanığın, "Olay 3-4 metre önümde gerçekleşti. Önce iki el silah sesi duydum. Sonra dört sivil polisin iki genci kovaladığını gördüm. Gençler önümüzden geçtiği sırada, gençlerden iki metre uzakta olan polis arkada kalan gence nişan alarak ateş etti. Gencin yere yığılmasıyla 'Dur polis' ihtarını yapan polis, kaçan diğer genci yakalarken, kendilerine ait 01 GJ 524 plakalı beyaz minibüsle yerde yatan gencin üzerinden geçti. Polisler, yaralı gencin başına gelerek bana, 'bize su getir' dediler. Ben de panik içinde, 'çocuğu öldürdüler' diye bağırmağa başladım, ancak polis 'merak etmeyin ölmemiştir, bayılmıştır' dedi. Bunun üzerine yaralı genci uyandırmak için yüzüne su serptim ve kucağıma aldım. Bu esnada gencin ağzından ve kulaklarından kan geldiğini fark ettim. Daha sonra polisler, yaralı genci karga tulumba araca atarak götürdüler. Olay yerinde inceleme yapan polisler ve savcı, olayın birinci dereceden görgü tanığı olmama rağmen, ifademi almadı." dediği bildirildi.

Başka bir görgü tanığı da, "Bir polis yanıma geldi. Polise 'bu genci öldürdünüz' diye tepki gösterdim. Polis ise 'bize silahla ateş etti, biz de vurduk' dedi. Yalan söylüyorlar, gençlerin ellerinde silah yoktu" dedi.

Daha sonra Adana Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada ise gösteri sırasında polisin ateş açtığı kabul edildi. Açıklamada, "polisin havaya ateş açtığı, ancak mermilerin çocuklara isabet ettiğinin sanıldığı" ifadesi kullanıldı. Açıklamada, gösteri sırasında polisler de ateş açıldığı iddia edildi.

31) Zeycan Çelik (38)

İstanbul'un Beyoğlu ilçesi Tarlabası mahallesinde Zeycan Çelik adlı kadın polisler tarafından öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, 17 Ağustos gecesi saat 22.30 sıralarında uyuşturucu sattıkları ileri sürülen Somali uyruklu iki kişiyi yakalamaya çalışan polisler, bu kişilere ateş açtı. Bu sırada misafirlğe geldiği Naciye Demir'in evinin balkonunda oturan Zeycan Çelik, silah seslerini duyunca Naciye Demir'in kızı Bircan Demir'i odaya götürmek isterken vuruldu. Sol göğsünün altına isabet eden kurşunla ağır yaralanan Çelik, hastanede öldü.

Resmi açıklamada, olay sırasında Somali uyruklu İdris Saloma ve arkadaşının polisler ateş açtığı, olayda kullanılan bir silahın sokakta bulunduğu, Zeycan Çelik'i kimin vurduğunun balistik inceleme sonucunda belirleneceği iddia edildi. Naciye Demir ise polislerin rasgele ateş ettiğini, çatışma olmadığını savundu. Naciye Demir, önceki operasyonlara gazetecilerin de geldiğini, ancak olaydan sonra

sokağa kimsenin girmesine izin verilmediğini söyledi.

32) Salih Heç

21 Ağustos günü Hatay'ın Altınözü ilçesi yakınlarında Suriye'den Türkiye'ye yasadışı yollardan giren 15 kişilik gruba ateş açan jandarmalar, Suriye uyruklu Salih Heç'i öldürdü. Resmi açıklamada, kaçakçıların "dur" ihtarına üzerine jandarmalara ateş açtığı, Salih Heç'in çatışmada öldüğü iddia edildi.

33) Sıddık Alptekin

24 Ağustos gecesi Bitlis-Diyarbakır karayolu üzerinde bulunan "Sehi" bölgesinde Sıddık Alptekin (Sıddık Altemin) adlı kişi öldü. Resmi açıklamada, bölgede saat 21.00 sıralarında HPG militanlarıyla askerler arasında çatışma çıktığı, olay sırasında odun toplayan Sıddık Alptekin'in iki ateş arasında kalarak öldüğü iddia edildi. Açıklamada, çatışmada bir astsubay ve bir korucunun da yaralandığı belirtildi. Özgür Gündem gazetesinin haberinde ise bölgede çatışma çıkmadığı belirtildi. Habere göre, Alptekin'in kardeşi Ali Alptekin, "Hewêz" köyü korucularının ihbarı üzerine ormanlık alana baskın düzenleyen askerlerin Sıddık Alptekin ve yanındaki bir kişiye ateş açtıklarını söyledi.

34) Halil Bulut

27 Ağustos gecesi Balıkesir'de "dur" ihtarına uymayan bir araca ateş açan polisler, Halil Bulut'u öldürdü. Edinilen bilgiye göre, Balıkesir'de polisler tarafından durdurulan Halil Bulut, yüksek oranda alkollü çıktı. İşlemler sırasında arabasına binerek kaçmaya çalışan Halil Bulut'a Balıkesir ile Bigadiç ilçesi arasındaki yolda ateş açıldı. Resmi açıklamada, polislerin arabanın tekerleklerine ateş açtığı ancak, Halil Bulut'un göğsünden vurulduğu bildirildi. Olay sırasında Bulut'un yanında bulunan Hasan Bican, Bulut'tan durmasını istediğini ancak Bulut'un "onlar bize kurşun atamaz" dediğini iddia etti.

35) Aziz Yargı

30 Ağustos gecesi İzmir'in Konak ilçesi Kahramanlar mahallesinde bir araca ateş açan polisler, yoldan geçen Aziz Yargı adlı kişiyi öldürdü. Resmi açıklamada, polisin "dur" ihtarına üzerine kaçmaya çalışan araçtan ateş açıldığını, Aziz Yargı'nın çatışma sırasında iki ateş arasında kalarak öldüğü iddia edildi. Olayın duyulmasının ardından, hastane önünde toplanan kalabalık bir grup, polisleri taşıdı.

36) Mizgin Özbek (9)

37) Şeyhmus Değirmenci

38) Halis Akbıyık

5 Eylül günü Kozluk'tan Batman'a giden bir araca jandarmaların açtığı ateş sonucu Mizgin Özbek (9) adlı çocuk ile Şeyhmus Değirmenci ve Halis Akbıyık adlı HPG militanları öldü, Samiye Özbek ve Hadi Özbek yaralandı.

Batman Valiliği'nden yapılan açıklamada, yol kontrolü yapan

jandarmalara bir araçtan ateş açıldığı ve el bombası atıldığı iddia edilerek, "Güvenlik güçlerinin de ateşle karşılık vermesi sonucu çıkan çatışmada, iki erkek terörist silahları ile birlikte ölü olarak ele geçirilmiş olup, çatışma esnasında araç içerisinde bulunan Mizgin Özbek adlı çocuk vefat etmiştir. Annesi Samiye Özbek ise yaralanmıştır. Yaralı Batman Devlet Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alınmıştır. Araç sürücüsü yara almadan kurtulmuştur" denildi.

Olaydan hemen sonra Samiye Özbek ile hastanede görüşen İHD Batman Temsilcisi Saadet Becerikli ise şunları söyledi:

"Samiye Özbek, doktor kontrolü için Batman'a doğru yola çıktıklarını, yolda otostop yapan iki genci araçlarına aldıklarını anlattı. Otomobili oğlu Hadi Özbek sürüyormuş, kendisi de onun yanındaki koltuktaymış. Otostop ile binen gençler ise arka koltuktaki Mizgin'in yanına oturmuşlar. Taşlıdere'ye yaklaştıklarında araca birden ateş açılıyor. İddia edildiği gibi aracı durdurma girişimi ya da herhangi bir ihtar söz konusu olmamış. Özellikle arka koltuğun hedef alındığı anlaşılıyor. Çünkü ölenlerin üçü de arka koltukta oturanlar. Samiye Özbek bacaklarından yaralanmış, Hadi Özbek'in ise bir kurşun başını sıyırması. Kesinlikle araçta silah yok."

Olay nedeniyle Batman Barosu, İHD ve Mazlumder ortak bir heyet oluşturdu. Batman Barosu Başkan Yardımcısı Sedat Özevin, "Ufacık bir çocuğun öldürülmüş olması zaten başlı başına çok vahim bir olay. Şu an ortalık çok bulanık. Araçtan jandarmalara karşı ateş açıldığını doğrulayacak kanıt yok. Ölen diğer iki kişinin kimlikleri belirsiz. Heyet, edineceği bilgileri en kısa sürede rapora dönüştürecek" dedi.

Saadet Becerikli ise resmi açıklamalardaki çelişkilere dikkat çekerek, "İlk önce Mizgin'in iki ateş arasında kalarak öldüğü açıklandı. Ama diğer ölen iki şahsın araçta olduğu ortaya çıkınca açıklama değişti. Görgü tanıklarından edindiğimiz bilgiler çatışma olmadığı yönünde. Fotoğraflar da bu görüşü doğruluyor" dedi.

Genelkurmay Başkanlığı tarafından yapılan açıklamada, Batman Jandarma Özel Harekat Tabur Komutanlığı'na yapılan bir ihbar üzerine Yeniçağlar köyü yakınlarında Silvan-Sason yolu üzerinde gerçekleştirilen yol kontrolü sırasında, sivil bir aracın durdurulmak istendiği belirtilerek, "Aracın arka koltuğuna ve terör örgütü mensuplarının arasına oturtulmuş olan Mizgin Özbek ölmüş, araç ön koltuğunda oturan 50 yaşlarındaki Samiye Özbek isimli bayan yaralanmış ve araç şoförü sağ olarak yakalanmıştır" denildi. Açıklamada, araçta yapılan aramada silah ve bomba bulunduğu belirtildi.

Olayda yaralandıktan sonra gözaltına alınan araç sürücüsü Mizgin Özbek'in abisi Hadi Özbek, 6 Eylül günü serbest bırakıldı.

İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli, Mazlumder Batman Şube Başkanı Mehmet Şat, Batman Barosu avukatlarından Bengi Yıldız ve Ahmet Sevim'den oluşan

heyet, 7 Eylül günü bölgede inceleme yaptı. Olayda yaralanan Hadi Özbek yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Tanımadığım iki kişiyi aracıma aldıktan sonra silahlı olduklarını fark ettim. Önlerinde bir torba vardı. İçinde ne olduğunu bilmiyorum. Güvenlik noktasına yaklaştığımızda panik yaşanmaya başladı. Bir anda panzerle burun buruna geldim. Aracın ön bölümünü panzerin dibine sıkıştırmamış olsam, belki biz de hayatta olmayacaktık. ‘Dur’ ikazı yapılmadı. Annem olay esnasında başını kucağıma bıraktı. Sonradan da panzerin üzerinden aracın arka koltuklarına peş peşe kurşunlar yağdı. Yağmur gibi yağın kurşunlar Mizgin’e de isabet etti. Aracın içindekiler ateş açmaya fırsat bulmadı. Bir anda arkadan bir ses duydum, ancak bir şey hatırlamıyorum. Silahların susmasından sonra arka koltuktakiler çıkarıldı. Gözümün önünde ölü kız kardeşimin üzerine tekrar silah sıktılar. O anı bir türlü unutamıyorum. Halen olayın şokundayım.”

Özgür Gündem gazetesinin haberinde ise Hadi Özbek’in “araba, askerler tarafından durdurulunca arka koltukta oturanlardan birinin el bombası attığını” söylediği belirtildi. Habere göre Özbek, daha sonra yaşananları özetle şöyle anlattı:

“Bunun üzerine akrep tipi araç ve panzerlerden ateş açılmaya başlandı. Dört dakika araç tarandıktan sonra, bizden dışarı çıkmamızı istediler. Yere yatırıp sırtıma silah dipçikleri ile vurmaya başladılar. Hakaret ettiler. Kardeşim Mizgin ve iki kişi ölmüşlerdi. Annem yaralı halde yerde sürüklene sürüklene yanıma doğru gelmeye çalıştı. Bu sırada bizi uzaklaştırdılar. Bana ‘Bunlar kim’ diye soruyorlardı. Ben de kim olduklarını bilmediğimi söyledim. Özel hareket timleri kardeşim Mizgin’i sürükleyerek çıkarttı. Askerlere ‘Yapmayın, o daha çocuktur’ dedim. Bunun üzerine askerler beni yumrukladı.”

Özbek, kardeşinin ve iki kişinin cesetlerine arabadan çıkarıldıktan sonra yoğun biçimde ateş edildiğini ve cesetlerin tekmelendiğini de kaydetti.

Olay yerinde çatışma bulgusuna rastlamadıklarını belirten Saadet Becerikli, “Çevre sakinlerinin anlatımlarına göre, henüz olay gerçekleşmeden saatler önce güvenlik güçleri yoğun önlem almış. Helikopterler, panzerler, askeri birlikler ve özel tim bölgeye yığılmış. Herkes olağanüstü bir durum olacağını zaten seziyormuş. Aracın tarandığı yol hem çok dar, hem de çok virajlı. Güvenlik güçlerinin yol kontrolünü gerçekleştirdiği yeri, on metre öncesinden bile görmek mümkün değil. Zaten orada önü kesilen bir aracın kaçma şansı yok. Aracın içindekilerin PKK’lı olduğu açıklandı. Onları da isteselerdi sağ yakalayabilirdi. Araç taranmasaydı, güvenlik güçleri gereksiz yere aşırı şiddet kullanmasaydı, kimliği bile tespit edilemeyen iki kişiyle Mizgin şu an hayatta olurdu. Güvenlik güçleri araçtaki küçük bir çocuğun hayatını kollamak adına hiçbir şey yapmamış” dedi.

Heyetle görüşen Mizgin Özbek’in babası Alaattin Özbek ise cesedi almak için gittiği hastanede görevlilerin kendisine “Eşinle oğlunun yaşadığına dua et” dediğini bildirdi.

Batman Barosu Başkan Yardımcısı Sedat Özevin de incelemeler sırasında yaptığı açıklamada, “Resmi çevrelerde Mizgin’in kurşunlanarak öldürülmesi sanki normal karşılanıyor gibi bir izlenime kapıldık. Taranan araçtan yaralı olarak kurtulan Hadi ve Samiye Özbek’in ifadeleri alındı ama onlara Mizgin’in öldürülmesiyle ilgili tek bir soru bile yöneltilmemiş. Eğer aile takipçi olursa, buradaki yargılamadan bir sonuç elde edilmese de bu vahim cinayeti AİHM’ye kadar taşırlar. Cesetlerin üzerine yüzlerce kurşun sıkılması, tekmelenip yerlerde sürüklenmesi, zaten ‘sağ teslim almak’ gibi bir niyetin olmadığını açıkça gösteriyor” dedi.

Kozluk Cumhuriyet Savcılığı, 5 Eylül günü meydana gelen olay nedeniyle ancak 11 Eylül günü soruşturma açtı. İHD, Mazlumder ve Batman Barosu tarafından oluşturulan heyet de 11 Eylül günü Batman Valisi Haluk İmga ile görüştü.

Heyetin raporu, 13 Eylül günü açıklandı. Ölenlerin yakınları ve yetkililerle görüşülerek hazırlanan raporun “Tespitler” bölümünde özetle “Olayın vuku bulduğu yerin çok dar ve kapalı bir dere olması, kaçma ihtimallerinin bulunmaması da öldürülenlerin sağ yakalanabilme ihtimalini güçlendirmektedir. Ayrıca olay yerinde yapılan incelemede uzun namlulu silahlara ait çok sayıda yabancı menşeli boş kovanlara rastlanmıştır. ‘Militaların bomba attığına’ ilişkin iddiaları doğrulayacak bir bulguya rastlanmamıştır. Güvenlik güçlerinin önceden aldıkları istihbaratla gelen araçta aile olduğunu bilmemelerine imkan olmadığını düşünmekteyiz. Olayda arabayı kullanan Hadi Özbek’in hakaret ve işkenceye maruz kaldığı kendi beyanlarından anlaşılmaktadır. Hadi Özbek’in beyanlarına göre, öldürülen silahlı örgüt mensubu iki şahsın cesetleri sürüklendikten sonra tekrar otomatik silahlarla taranmıştır. Batman Valisi Haluk İmga ise kesinlikle böyle bir olayın olmadığını yetkililerin kendisine aktardığını ifade etmiştir” denildi.

Soruşturmada gizlilik kararı alındığı için dosyanın ve arabanın incelenemediği belirtilen raporun “Sonuç ve Talepler” bölümünde de şöyle denildi:

“TMY’de yer alan ‘Güvenlik güçlerine dur ihtarına uymayan herkese ateş etme yetkisi’nin, orantısız güç kullanımına ve beraberinde suistimallere neden olacağı kanaatindeyiz. Bu yasanın insanların yaşam hakkı açısından bir risk oluşturduğundan dolayı değiştirilmesi gerekmektedir. 11 yaşında bir çocuğun öldürülmesinin bir ihmal ya da dikkatsizlik olup olmadığının araştırılıp en kısa sürede sonuçlandırılması gerekmektedir. Bu olayda etkin ve adil bir soruşturmanın yürütülmesi, ulusal ve imzaladığımız ulusüstü sözleşmelerin gereği olduğu gibi bizlerin de talebidir.”

Ancak Batman Cumhuriyet Savcılığı, gerek rapor gerekse raporu yayınlayan yerel gazeteler hakkında, “soruşturmanın gizliliğini ihlal (TCY madde 285)”, “adil yargılamayı etkileme (TCY madde 288)” ve “güvenlik güçlerine hakaret (TCY madde 301)” iddialarıyla soruşturma açtı. **(Bkz. İfade Özgürlüğü)**

39) Murat Kasap

3 Ekim günü Adana'nın Ceyhan ilçesinde “dur” ihtarına uymadığı iddia edilen Murat Kasap, polis tarafından öldürüldü. Murat Kasap'ın akrabası Sultan Boyoğlu, “Murat ve arkadaşı Reşit Seven, motosikletle gezerken yolda kaza yapıyor. Murat kazadan sonra polisi görünce ehliyeti olmadığı için panikle kaçmak istiyor. Arkadaşı Reşit'in 'Ben onu size getiririm, ateş etmeyin' demesine rağmen polisler arkasından ateş açıyor” dedi.

Murat Kasap'ın öldürülmesi nedeniyle polis memuru Halil İbrahim Yıldırım hakkında açılan dava, 29 Kasım günü başladı. Ceyhan 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Kasap ailesinin avukatı Gülşen Battal, görevsizlik kararı verilerek dosyanın ağır ceza mahkemesine gönderilmesi gerektiğini savundu. Yıldırım'ın tutukluluk halinin devamına kararlaştıran Mahkeme, dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdi.

40) Aslan Aydın (41)

14 Ekim günü Van'ın Başkale ilçesi Albayrak köyü yakınlarında Aslan Aydın adlı kişi, jandarmalar tarafından öldürüldü. Resmi açıklamada, “mazot kaçakçılığı yaptığı” iddia edilen Aydın'ın yol kontrolü yapan jandarmaların “dur” ihtarına uymayarak kaçmaya kalktığı, bunun üzerine açılan ateş sonucu öldüğü iddia edildi. Özgür Gündem gazetesinin haberinde arabada “iki bidon mazot” bulunduğu bildirildi.

41) Bülent Bulut

11 Kasım günü Gaziantep'te Bülent Bulut adlı kişi, polisler tarafından öldürüldü. “Hırsızlık” gerekçesiyle aranan Bülent Uğur'un kimlik soran polisler ateş açtığı, bunun üzerine çıkan çatışmada öldüğü bildirildi.

42) Mehmet Sedatoğlu

43) Abbas Sedatoğlu

44) Reşit Sedatoğlu

17 Kasım günü Şanlıurfa ile Akçakale ilçesi arasındaki yolda denetim yapan zabita ekipleriyle at arabasıyla kent merkezine gitmek isteyen Mehmet Sedatoğlu, Abbas Sedatoğlu ve Reşit Sedatoğlu arasında kavga çıktı. Kavgada Salih T. adlı zabita memuru, Abbas Sedatoğlu ve Reşit Sedatoğlu'nu silahla öldürdü, Mehmet Sedatoğlu'nu da yaraladı. Mehmet Sedatoğlu da, 23 Kasım günü hastanede öldü. Salih T., daha sonra tutuklandı.

45) Mikail Tap (19)

21 Kasım günü Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'ne

bağlı Elbistan Meslek Yüksekokulu'nda Hüseyin Ö. adlı özel güvenlik görevlisi, Mikail Tap'ı öldürdü. Okulda yapılan öğrenci temsilcisi seçimini izlemek isteyen Mikail Tap, Gökhan Binboğa ve Ertuğrul Binboğa'nın içeri girmelerine izin vermeyen Hüseyin Ö. ile tartıştıkları öğrenildi. Olayda, Gökhan Binboğa ve Ertuğrul Binboğa da ağır yaralandı.

46) İslam Terkoğlu

23 Kasım gecesi Hakkari'nin Yüksekova ilçesi Dağlıca (Oremar) ve Batkova (Xitene) köyleri arasındaki bölgede İslam Terkoğlu, askerler tarafından öldürüldü. Olayda, Reşit Soydan da yaralandı.

İslam Terkoğlu'nun amcası İhsan Terkoğlu, yeğeninin odun toplamak için bölgeye gittiğini söyledi. Odunları Ahmet Bozkurt adlı kişinin aracına yükleyip ilçeye gönderdikten sonra yaya olarak köye gelmek isterken, askerler tarafından durdurulduklarını belirten Terkoğlu, şunları söyledi:

“Askerler hiç uyarı yapmadan taramışlar. Olayda İslam ağır yaralanmış, ancak askerler saatlerce olay yerinde bırakmışlar. Daha sonra ambulans yerine yolda geçen bir aracın bagajına atmışlar. Ancak hastaneye yetişmeden yaşamını yitirmiş. Daha sonra olay yerine silah bırakılmış ve çatışma süsü vermek istemişler. Geçimini sağlamak için odun toplamaya gitmişti. Sebepsiz bir şekilde öldürüldü.”

Hakkari Valiliği'nden yapılan açıklamada “çatışmada bir HPG militanının öldürüldüğü, bir militanın ise sağ yakalandığı” iddia edildi. Valiliğin açıklamasını yalanlayan CHP Hakkari Milletvekili Esat Canan, “Dur ihtar yapılmamış. Yakın mesafeden ateş açılmıştır. Yakalama şansları olduğu halde yakalamamışlardır. Açıklamayı kınıyorum. Yüksekova halkını terörist olarak göstermişlerdir. Terörist olarak gösterdikleri Soydan, neden savcılığa dahi çıkarılmadan serbest bırakılmıştır?” dedi.

Reşit Soydan da daha sonra yaptığı açıklamada, işkence nedeniyle “olay sırasında Terkoğlu'nun silahlı olduğu” yönünde ifade verdiğini söyledi.

Olayın ortaya çıkması üzerine Hakkari Valiliği, “teröristlerin güvenlik güçleriyle çatışmaya girdiği” açıklamasını geri çekti. Valilikten yapılan ikinci açıklamada, “Valilik basın açıklamasında, konuyla ilgili güvenlik güçlerinin ‘dur’ ihtarına uymayarak çatışmaya giren iki kişi ile ilgili hiçbir şekilde ‘terörist’ ifadesi kullanılmamış, bazı basın kuruluşları tarafından halkımıza maksatlı olarak yanlış ve eksik bilgi verilmiştir” denildi.

Esat Canan, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu'nun yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığı'na verdiği yazılı soru önergesinde şu soruları yöneltti:

1) Dağlıca köyüne bir grup PKK üyesinin geldiği yönünde duyum alınması üzerine güvenlik güçleri tarafından köy yakınlarına operasyon düzenlendiği iddia edilmektedir. Çok sayıda köy korucusu (100'e yakın) bulunan köyün korucuları

bu operasyondan haberdar edilmiş midir? Edilmemişse neden?

2) Olayda herhangi bir silahlı çatışma olmadığı halde, Valilik açıklamasında silahlı çatışma olduğu iddia edilerek, olayda görevini kötüye kullanan güvenlik görevlilerini himaye etmesini doğru buluyor musunuz?

3) Güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu hayatını kaybeden İslam Terkoğlu ile sağ ele geçirilen M. Reşit Soydan'ın terörist olarak gösterilmesinin temel dayanağı nedir? Yoksa acaba Dağlıca köyünde yaşayan herkesi potansiyel terörist görme anlayışının bir sonucu mudur?

4) Silahlı çatışmada sağ olarak ele geçirildiği söylenen M. Reşit Soydan, şayet terörist ise ve silahlı çatışmaya girmiş ise olaydan hemen sonra neden serbest bırakılmıştır? Bu şahsın üzerinde herhangi bir silah bulunmuş mudur?

5) Açılan ateş sonucu yaralanan İslam Terkoğlu olay yerinde uzun süre bekletilmiş ve bu arada çok kan kaybetmiştir. Daha sonra da yolda ölmüştür. Neden hastaneye hemen götürülmemiştir? Acaba terörist olarak görüldüğü için mi?

6) Meydana gelen olaydan üç gün önce Yüksekova İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı'ndan, odun toplayabilmek için olayda sağ ele geçirilen M. Reşit Soydan ile ağabeyi Abdullah Soydan'a izin belgesi verilmiş midir? Verilmişse neden odun toplama bölgesinde operasyon yapılacağı söylenmemiştir?

7) Olayda öldürülen İslam Terkoğlu ile yaralı olarak kurtulan M. Reşit Soydan terörist değilse sorumlular hakkında adli soruşturma dışında ayrıca idari bir soruşturma açmayı düşünüyor musunuz?

Abdülkadir Aksu, 15 Ocak 2007 tarihinde soru önergesine verdiği yanıtta şunu söyledi:

“Soru önergesinde belirtilen olay; adli soruşturma kapsamında, Yüksekova Cumhuriyet Başsavcılığı'na soruşturulmakta olup, söz konusu olaya ilişkin bilgilerin adı geçen makamdan istenebileceğini, olayla ilgili olarak ayrıca idari soruşturma yapılmadığını...”

Hakkari Valiliği, soru önergesi nedeniyle CHP Hakkari Milletvekili Esat Canan hakkında Aralık ayında suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, Canan'ın Valiliği “zan altında bıraktığı” iddia edildi.

47) Uğur Çetin (17)

12 Aralık günü Adana'nın Seyhan beldesinde, Uğur Çetin adlı çocuk, polisler tarafından öldürüldü. Resmi açıklamada, bir arabadan hırsızlık yapmak isteyen Uğur Çetin'in kendisini gören polisler ateş ettiği ve kaçmaya çalıştığı, bu sırada Yaşar Karaoğlan adlı polis tarafından sırtından vurulduğu öne sürüldü. Olay sırasında Uğur Çetin'in yanında bulunan iki kişinin de arandığı bildirildi.

Yaşar Karaoğlan'ın ifadesinde “Yankesicilik ve Dolandırıcılık Bürosu'na bağlı, sivil yaya devriyesi olarak görev yapıyorum.

Çınarlı mahallesi ara sokaklarında dolaşırken bir kamyonetin camını kırıp, içindeki çantayı almaya çalışan üç kişiyi fark ettim. Durmaları için uyarıda bulundum. Zanlılardan biri bıçak çekip arkadaşlarıma saldırırken, biri de tabancayla bize doğru ateş etmeye başladı, daha sonra da farklı yönlere doğru koşarak uzaklaştılar. Bunun üzerine ben de ateş ederek karşılık verdim” dediği öğrenildi.

48) Beriz Milani

22 Aralık günü Van'ın Özalp ilçesi Yukarı Tulgalı (Turgay) köyü yakınlarında sınırı yasadışı yollardan geçmeye çalışan İran uyruklu Beriz Milani, askerler tarafından öldürüldü.

49) Murat Yeşil (29)

İstanbul Bahçelievler'de 29 Aralık günü bir bankayı soyan Murat Yeşil, özel güvenlik görevlisi Gökhan Duman tarafından öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, Murat Yeşil'i kovalayan Gökhan Duman, iki el ateş etti. Bunun üzerine yere düşen Murat Yeşil, polisler teslim edildi. “Olay sırasında yaralandığının farkedilmediği” iddia edilen Murat Yeşil, Bahçelievler Polis Merkezi'ne götürüldü. Murat Yeşil'in polis arabasından indirildiği sırada öldüğü öğrenildi. Soygun sırasında Murat Yeşil'in elinde bulunan silahların kuru sıkı olduğu öğrenildi. Daha sonra gözaltına alınan Gökhan Duman, 30 Aralık günü tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

Celal Sarhan: 27 Ocak günü Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesine bağlı Üzençili (Meşar) köyü yakınlarından İran'a geçmek isteyen Celal Sarhan adlı köylünün İran askerleri tarafından öldürüldüğü bildirildi.

Yaralanma İle Sonuçlanan Olaylar

Eşref Kulaç (19): İstanbul Bağcılar Göztepe mahallesinde 19 Mart gecesi Newroz kutlaması için ateş yakan gençleri zor kullanarak dağıtmaya çalışan polislerle gençler arasında çatışma çıktı. Olayda, polisler açtığı ateş sonucunda Eşref Kulaç adlı genç ağır yaralandı. Çatışma sırasında bir belediye otobüsü de yakıldı.

Kamil Erkol: Van'da Kamil Erkol adlı kişi, 10 Mayıs günü polisler tarafından silahla yaralandı. Van Belediye Meclisi'nin DTP'li üyesi Naci Erkol'un kardeşi Kamil Erkol'un sabah saatlerinde evine baskın düzenleyen polisler tarafından “asker kaçağı olduğu” iddiasıyla gözaltına alındığı bildirildi. Karakola götürülmek için polis arabasına bindirilen Erkol'un bir süre polislerle tartıştığı, bu sırada arabadan indirilen Erkol'a, soyadı öğrenilmeyen Yetiş adlı polisin ateş ettiği öğrenildi. Kalçasından yaralanan Erkol, hastaneye kaldırıldı. Polis yetkilileri, Erkol'un “dur” ihtarına uymayarak kaçtığı sırada yaralandığını iddia etti.

Bişar Ayhan: 13 Ağustos günü Van'ın Başkale ilçesine bağlı Azıklı köyü yakınlarında Bişar Ayhan adlı köylü askerler tarafından silahla yaralandı. Özgür Gündem gazetesinin haberine göre, saat 05.00 sıralarında İran'dan kaçak mazot getiren bir grup köylü, askerler tarafından durduruldu.

Köylülerin kaçmayı başardığı, Ayhan'ın ise teslim olduğu anlatılan haberde, Ayhan'ın daha sonra silahla yaralandığı belirtildi. Yakınları, mazot kaçakçılığında kullanılan 40 atın da öldürüldüğünü belirttiler.

Okay Aydın, Veysel Sakat: Tunceli'nin Ovacık ilçesi yakınlarında Okay Aydın ve Veysel Sakat adlı kişiler, polisler tarafından silahla yaralandı. Olayda, Okay Aydın'ın karından ve kolundan, Veysel Sakat'ın ise kolundan yaralandığı öğrenildi. Sakat, arkadaşlarının dövüldüğünü öğrenince olay yerine gittikleri belirterek, aynı kişilerin kendilerine ateş ettiğini söyledi. Sakat, şunları söyledi:

“Biz araçtan imeden, cüzdân çıkardı, ‘ben polisim’ dedi, ama kimliğini görmedim. Biz araçtan iner inmez ateş etti. Bize saldıran iki kişiydi, ama silahı olan bir kişiydi. ‘Biz polisiz, nasıl bizi sollarsınız’ dedi.”

Özgür Gündem gazetesinin haberinde, görgü tanıklarının ateş açan kişilerin olaydan sonra Yeşil Yazı Jandarma Karakolu'na gittiği belirtildi. Olay nedeniyle Astsubay Haydar Ovaşın, Yeşil Yazı Jandarma Karakolu'na teslim oldu. Ovaşın, 27 Ağustos günü tutuklandı.

Şerivan Çetin: 5 Eylül günü Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Yeşilöz (Faraşın) köyü yakınlarında bir araca ateş açan korucular, Şerivan Çetin (6) adlı çocuğu yaraladı. Çetin ailesinin aracına, Akarsu köyü korucuları İkrâm Borak, oğlu Kinyas Borak ve adları öğrenilemeyen ancak İkrâm Borak'ın yeğenleri olduğu iddia edilen iki kişinin ateş ettiği iddia edildi. Olayın, Yeşilöz ve Akarsu köyleri arasındaki arazi anlaşmazlığından kaynaklandığı belirtildi. Şerivan Çetin'in annesi Zehra Çetin, İHD Adana Şubesi'ne başvurdu.

Mecburiye Ecevet: Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Soğuksu (Avasar) köyü Gülüzar mezrasına 7 Eylül günü baskın düzenleyen askerlerin, çevreye rasgele ateş açtıkları ve dört aylık hamile Mecburiye Ecevet adlı kadını yaraladıkları bildirildi. İHD Van Şubesi'ne başvuran korucubaşı Mevlüt Ecevet, “Sabah saatlerinde askerler, zırhlı araçlarla köye gelmeye başladı. Köyün içine girmeleriyle birlikte taramaya başladılar. Her yerden kurşunlar geliyordu. Evlerimize kaçmaya başladık. Ancak gelinim Mecburiye, hamile olduğu için kaçamadı. Kapının önünde vuruldu. Sonra eve taşındık. Tarama yaklaşık 20 dakika sürdü. Taramada sürekli bize ‘Çıkin dışarı kaçmayın, hepiniz Ermenisiniz, teröristsiniz’ diye bağırıyorlar. Taramadan sonra askerler köyün alt kısmına geçerek orada konakladılar” dedi.

Olayın ardından köye gelen Çaldıran İlçe Jandarma Komutanı'nın kendisini çağırdığını söyleyen Ecevet, “Olayı anlattım. Ancak o bana hakaret etti ve ‘doğru söylemişler, siz teröristsiniz’ dedi” diye konuştu.

S.Ö.: 21 Eylül günü Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde hurda toplayan S.Ö. (11) adlı çocuk, polis tarafından silahla yaralandı.

Polis memuru E.G.'nin “hırsızlık yaptığından kuşkulandığı

S.Ö.'ye kaçması üzerine ateş ettiği” yönünde ifade verdiği öğrenildi. S.Ö.'nin cinsel organından yaralandığı öğrenildi.

Yargısız İnfaz Davaları

Süleyman Taş, Faruk Aydın, Kıyasetin Çalışçı, Tutiye Talan (66), Zarife Boylu (15), Necla Geçener (14), Gülcan Çağdaval (8), Selvi Çağdaval (14), Hasan Çağdaval, Nurettin Orun, Cemil Özvarış, Suna Çıdamal, Erdal Buğan, Yeter Kerenciler (13), Zeynep Çağdaval, Fatma Parlak, Tuncer Hacıoğlu: 14 Ağustos 1993 tarihinde Kars'ın Digor ilçesinde “PKK'nin kuruluş yıldönümü” nedeniyle gösteri düzenleyen grubun üzerine ateş açarak 17 kişiyi öldürdükleri, en az 63 kişiyi de yaraladıkları gerekçesiyle Tuncay Yasa, İsmail Yıldız, Mustafa Demir, Yunus Alper, Sezai Özyurt, Atila Yıldız, Suat Kaymak ve Sıraç Birol adlı özel tim görevlileri hakkında açılan dava, 21 Şubat günü sonuçlandı.

Kars Ağır Ceza Mahkemesi, polisler hakkında, “meşru müdafaa” gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Olaylarda, Süleyman Taş, Faruk Aydın, Kıyasetin Çalışçı, Tutiye Talan, Zarife Boylu, Necla Geçener, Gülcan Çağdaval, Selvi Çağdaval, Hasan Çağdaval, Nurettin Orun, Cemil Özvarış, Suna Çıdamal, Erdal Buğan, Yeter Kerenciler, Zeynep Çağdaval, Fatma Parlak ve Tuncer Hacıoğlu ölmüş, en az 63 kişi de yaralanmıştı.

Olaydan üç yıl sonra açılan davada, sanıklar hiçbir duruşmaya katılmamış, gösteri sırasında polise ateş açtığı iddia edilen hiç kimse de yakalanmamıştı.

Göstericiler hakkında “izinsiz gösteri” gerekçesiyle açılan dava da beraatla sonuçlanmıştı.

Müdahil avukatlardan Tahir Elçi, 2003 yılında, “yaşam hakkı ihlali”, “etkili soruşturma yürütülmemesi” ve “uzun yargılama” gerekçeleriyle AİHM'e başvurduklarını ve davanın karar aşamasında olduğunu söyledi.

Avukat Kahraman Özçağın ise “Sanıkların cezalandırılması gerekirdi. Birçok yönüyle eksik soruşturma yürütülmüştür. Olayın aydınlatılmasına yönelik birçok talebimiz mahkeme tarafından kabul edilmemiştir. Kararın bozulacağını düşünüyoruz” dedi.

Hasan Akdağ: 14 Eylül 2005 tarihinde Tunceli'de taksitli şoförlüğü yapan Hasan Akdağ'ı öldüren Reşit Leba adlı polislin yargılandığı dava, 13 Mart günü sonuçlandı.

Tunceli Ağır Ceza Mahkemesi, Leba'yı “taksirli (trafik kazaları gibi kusurdan kaynaklanan suçlar) adam öldürme” suçundan 4 yıl 7 ay hapis cezasına mahkum etti.

Leba, cezaevinde kaldığı süre dikkate alınarak kararla birlikte tahliye edildi.

Suat Durmuş, Mustafa Muratoğlu: Yargıtay 1. Ceza Dairesi, 6 Mart 2002 tarihinde İstanbul Kadıköy Kazasker'de çalıştığı bankayı soyan Suat Durmuş ve Mustafa Muratoğlu'nu

öldüren güvenlik görevlisi Engin Bozkurt hakkındaki beraat kararını Nisan ayında onadı.

25 Mayıs 2004 tarihinde Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanan davada, Engin Bozkurt hakkında, "Polis Vazife ve Salahiyetleri Yasası'nın 16/e maddesindeki

'ağır suç hallerinde silahla etkisiz hale getirme yetkisi', Özel Güvenlik Görevlileri Hakkındaki Yasa'nın 'güvenlik görevlilerine silah kullanma yetkisi' veren maddesi ve eski TCY'nin 49/1 maddesi uyarınca meşru müdafaa sınırları içinde kaldığı" gerekçesiyle beraat kararı verilmişti.

Kahramanın beraati - Yıldırım Türker (Radikal/1 Mayıs 2006)

Büyük gazete, müjdeyi duyurdu. "Yargıtay da 'Güvenlikçi suçsuz' dedi" manşetinin üstüne gazetenin beraat haberini duyurduğu manşeti de konulmuş. Biz büyük gazetenin bu konuyu nasıl şahsi meselesi haline getirdiğini, bu konuda nasıl sert bir tutum takındığını hatırlıyoruz. Şimdi de ezcümle, 'Haklı çıktık, halkın sesi değil miyiz neyiz', demeye getiriyor.

Hatırlar mısınız? 2002 yılının Mart ayında güvenlik görevlisi Engin Bozkurt, Finansbank'ın İstanbul Kazasker Şubesi'ni soymaya çalışan iki kişiyi, kaçarlararken arkalarından ateş ederek öldürmüştü. Öldürülenlerin acemiliği hemen herkese Türk filmlerinin beceriksiz mahallelilerini hatırlatmıştı. Kaçarken kafalarından vurulup öldürülmelerinin ne canımızı ne de vicdanımızı acıtmaması için başlatılan seferberlik güvenlik görevlisini kahraman ilan ediyor, ona açıkça 'Arkadayız' diye haykırıyordu.

Şimdi, yeni TCK'nın gölgesinde, silahı olanların sertleştiği ortamda; silahlıların silahlarını sınırsız rahatlıkla kullanabilme yolunun açılması için yapılan hazırlıklarda, Yargıtay'ın, 'mala karşı işlenen suçlarda meşru müdafaa bulunduğu' kanaatine vararak hakkında beraat kararı alınan güvenlik görevlisinin dosyasının cumhuriyet savcısı ve müdahil avukatı tarafından temyiz edilme talebini reddetmesi elbette önemli bir gösterge.

Seferberlik koşullarının yeniden, üstelik tartışmaya açılmasına izin verilmeden oluşturulmasında medyadan hukuka bütün kurumların yekvücut olmuş mücadele sürdürdükleri görülüyor.

Dört yıl önce, o tuhaf banka soygunu ve güvenlik görevlisinin kahramanca katliamı üstüne yazdığım yazıyı bir kez daha okuyalım istiyorum. Sanki dönüp dolaşıp aynı noktaya gelmemizin ardında yatan inkar örgütlenmesi üstüne hala bir şeyler söylüyor. Yazının adı, 'İki kafadar mabedin kapısında' idi:

İki kafadar

Petrol mühendisi Mustafa Muratoğlu'yla marangoz Suat Durmuş'u birlikte banka soymaya iten nedenleri asla öğrenemeyeceğiz. Ama onları birlikte ölüme sürükleyen bu serüvenin vaat ettiği anlamlar dünyası, toplumun hızlandırılmış seyir programı içinde kendine ayrıcalıklı bir yer edindi bile. Onlar öncelikle mahallenin çocuklarıydılar.

'Bizimkiler', 'Mahallenin Muhtarları' ve benzeri dizilerle kendimize birer mahalle edinmiştik. Çoktan yitip gitmiş küçük ölçekli, aheste hayatların yeniden canlandırılması projesi olan bu diziler gerçekten de çok tuttu. 'Kahraman' dizilerinin patlamalı reytinglerine karşı istikrarlı ve uzun ömürleriyle televizyon kanallarının birer demirbaşı haline geldiler. Seyirciye kendi muhayyel mahallesinden esintiler getiriyorlardı. Küçük dedikoduların, mütevazı fedakarlıkların, ama her şeyden öte itişip kakışmaya, söze sohbete vakti olan insanların dünyasından kalabalık aile albümleri.

Ertem Eğilmez'in yıllar önce adeta 'Ulusal Sinema' tartışmalarına cevap olarak kurallarını belirleyip onlarca örneğini sunduğu duygusal komedi filmlerinin devamı olan bu dizilerde yansıtılan mahalleler, elbette hayal ürünü. Cazibesi de oradan geliyor. Kimsenin öyle mahallesi yok. Olmadı da.

Orada kimse baş edilmez bir kötülükle malul olmayıp, herkes özlenen bir hayatın sevgiyle haleli dokusunda bir arada erimiş. Çekirdek aileye inat salkım saçak bir süsleşme benzeri söz konusu. Seyircideki çağsamaya uygun, zamanın vahşi vuruşlarıyla belleklerde elenip arınmış bir geçmiş resmi. O resmin, yine seyircinin inanmaya gönlü olmasına güvenerek iyi kötü günümüzle bağlantılandırılmış hali. İyilikçi orta sınıf. Gözü yukarıda olanların kıyasıya tiye alındığı, herkesin ama herkesin dersini aldığı bir hayat modeli. Sivrilikler tamamıyla tıraş edilmiş; masumiyetin fazla yara almadan yaşayabilmesi güvence altında.

Basının Mustafa ile Suat'ı 'iki kafadar' olarak yansıtmadaki aceleciliğinin arkasında besinini Eğilmez'in 'Canım Kardeşim'inden ve bir dönemin bütün Türk filmlerinden, mahalle dizilerinden alan, para ve zenginliğin utanç vesilesi olduğu bir hayat modelinden izler var. Bunun, basın sektöründe çalışanların büyük bir kısmı göz önüne alınırsa, sınıfsal bir refleks olduğu bile düşünülebilir. Kazasker semtinde oturan, biri marangoz, öteki petrol mühendisi olmuş, ama birlikte büyümüş (bu nokta tamamıyla hayal ürünü olabilir) iki genç adamın bir gün yüzlerini gizlemeye bile gerek duymadan kendi mahallelerindeki bankayı soymaya kalkışmaları nereden baksanız, onlara sevimli bir acemilik giydireyor. Bunda, petrol mühendisleriyle marangozların birbirlerinden kopmadan aynı mahallede yaşlanmaları, aynı kiraathanede okey oynamaları resminin de yakıcı bir payı var elbet. Mahalleliğin bütün sınıfsal çağrınların üstünde, güçlü mü güçlü bir tutkal olduğu hayat tahayyülü. Sabah'ın ilk günkü özeti şöyle: "Mustafa okumuş, mühendis çıkmış, fakat iş bulamamıştı. Mustafa ve Suat mahalle arkadaşlarıydı... Yıllardan beri. Birbirlerinden hiçbir şey gizlemezlerdi. Son günlerde Suat'ın bir derdi vardı. Kalp hastası babasının tedavisi için para bulamıyordu bir türlü.

Evlerini satışa çıkarmıştı ama 'Kaça?' diye soran bile olmamıştı. İki kafadar parayı nereden buluruz derken, şeytana uydular ve bir plan yapıp, mahallelerindeki Finansbank şubesini soymaya karar verdiler." Zaten gazete, haberi "Güle Güle' filmi gerçek oldu" başlığıyla duyuruyordu.

Bankayı soyup paralarla kaçarken yaralamış oldukları güvenlik görevlisi tarafından arkadan vurularak öldürülmüşlerdi. Bütün mahallenin iyi tanıyıp sevdiği, 'karıncayı incitmez' iki adam, sırlarıyla birlikte uçup gittiler.

Gerçekçiler yetişti

Büyük gazete, duruma hemen el koydu. Daha ilk günden, bu mahalle melodramına pek sevecen yaklaşmamış, iki soyguncuyu öldüren korumayı 'kahraman, dört dörtlük' ilan etmişti bile. Korumanın yetkisini aşır aştığı tartışılır, çeşitli hukukçular bu konuda görüş bildirirken, büyük gazete ertesi gün manşetten iri puntolarla "Merak etme, halk ve hukuk seninle" diye korumayı koruması altına alıyordu. Kimi profesörlerin, "Güvenlik görevlilerinin silah kullanma yetkisi, polisle aynı. Güvenlik görevlisi yetkisini kullandı" demeleri, tartışmalara sertçe noktayı koyma çabasını gösteriyordu. Böylelikle polisin silahını sonsuz özgürlükle kullanması meşrulaştırılıyor, zaten bu özgürlüğü asla sorgulanamayan Türk polisi karşısında 'yargısız infazlar'a itiraz eden herkese toptan haddi bildiriliyordu. Koruma, kaçmakta olan soyguncuları bacaklarından yaralama imkanı varken kafalarına nişan almış, onları öldürme niyeti gütmüştü. Büyük gazete ve 'gerçekçi' zevat, yasalarda da belirtilmiş olan bu tür incelemeleri gülünç buluyor, görevlinin silahını kullanma özgürlüğünü savunuyordu. Büyük gazetenin büyük yazarı bu ölümlerin bütün müstakbel soygunculara ibret olacağından dem vurup neredeyse açıkça oh çekiyordu.

Bu arada Suat'ın babasının hastalığı yerine Mustafa'nın kumar borçları ön plana çıkarıldı. Hikaye, zengin ve kumarbaz adamın yoksul ve saf mahallelisini yoldan çıkarışına tercüme edildi.

Korumanın savunulmasındaki gözü dönmüş şiddeti anlamak zorundayız. Mustafa ve Suat'ın ölümlerinin bir mana edinebilmesi için bu, kaçınılmaz. Onlar, mabede girdiler. Kutsala tecavüz ettiler. Toplumsal patlama korkusuyla tir tir titenen şu uğursuz dönemde acemi banka soyguncuları olmaktan öte o patlamayı tetikleyebilecek rol modelleri olarak sivrileştirildiler. 300 milyon maaşlı görevli tarafından yaralanıp yakalansalardı anlatacakları hikaye de okunaklı olmayacaktı. 'Ölü ele geçmeleri' her bakımdan hayırlı oldu.

Ölüme tapanlar kulübü, bu 'gerçeği' asla bu açıklıkla dile getirmeyecek. Onlar, bekleşimi oldukları kutsala dokunulmasını, ölümlerle, ille ölümlerle cezalandırmak gerektiğine inanıyor. Onlar, öldürebilecekken yaralamayı, yok edebilecekken yaşatmayı görev ihlali olarak adlandırıyor.

Mustafa ve Suat, paralara dokunmuştu bir kez. Ölüme tapanların desteğiyle sahipleri tarafından yağmalanan, boşaltılan bankaların memleketinde bir bankanın paralarını aceleyle ceplerine doldurmuşlardı.

Mabedin kapısında vuruldular. Belki seyrine doyamadığımız hayal ürünü mahallemizin iki kafadarı değildiler. Ama besbelli saftılar. Çok saf.

Safların kolay kurban edileceği bir döneme giriyoruz yine. Kutsallar da bekçileri de aynı. Masumiyet zırhının ardına saklanıp seyirci kalmayalım. Hayatta kalacaksak. Burada kalacaksak. İnsan kalacaksak.

Kenan Çubukçu, Olcay Bayrak: 17 Eylül 2004 tarihinde Gümüşhane'nin Şiran ilçesine bağlı Elmaçukur köyü yakınlarında Kenan Çubukçu ve Olcay Bayrak adlı köylülerin öldürülmesi, Selahattin Çubukçu ve İsmail Sarı'nın da yaralanması nedeniyle Jandarma Özel Harekat timinde görevli bir üsteğmen ve yedi asker hakkında "adam öldürme" ve "adam öldürmeye teşebbüs" suçlarından açılan dava, 11 Mayıs günü sonuçlandı. Gümüşhane Ağır Ceza Mahkemesi Üsteğmen Bülent Kılıç'ı "zorunluluk sınırlarını aşarak birden fazla adam öldürmek" ve "birden fazla adam yaralamak" suçlarından ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Ceza, sanığın tahrik edilmesi ve duruşmalardaki iyi hali nedeniyle 30 yıl hapis cezasına indirdi. Mahir Sadıç, Osman Güler, Turgay Kavak, Murat Çurkuş, Ömer Özen, Cuma Bostancı ve Muhammet Çetin adlı erler hakkında ise beraat kararı verildi.

Eyüp Beyaz: 1 Temmuz 2005 tarihinde Adalet Bakanlığı'nın girişinde intihar eylemi düzenlemeye çalışan Eyüp Beyaz'ın öldürülmesi nedeniyle, Nisan ayında beş polis hakkında dava açıldı. İddianamede, elleri kelepçeli bir şekilde kaçmaya çalışan Eyüp Beyaz'ın öldürülmesi, "meşru savunma" olarak değerlendirildi. Eyüp Beyaz'ın vücudundan çıkarılan yedi mermiminin hangi polislerin tabancasından çıktığının belirlendiği, ancak "öldürücü" mermiminin hangi silahtan çıktığının saptanamadığı belirtilen iddianamede, polislerin TCY'nin "kasten adam öldürme" suçuna ilişkin 81. maddesi

uyarınca yargılanması ancak, "meşru savunma ve zorunluluk hali" başlıklı 25. madde uyarınca cezalandırılmamaları istendi.

Dava, 20 Haziran günü sonuçlandı. Ankara 8. Ağır Ceza Mahkemesi, S.K., A.E., E.G., B.G. ve M.T. adlı polisler hakkında, "intihar saldırısına hazırlanan Beyaz'ı etkisiz hale getirmek amacıyla, saldırıya orantılı biçimde karşı koydukları" gerekçesiyle (TCY madde 25/1) beraat kararı verdi.

Abdullah Aydan: DEHAP ve Tutuklu Hükümlü Aileleri Hukuk Dayanışma Dernekleri Konfederasyonu (TUHAD-FED) tarafından "Abdullah Öcalan'ın durumunu protesto için" Gemlik'te (Bursa) düzenlenmesi planlanan mitinge izin verilmemesinin ardından yaşanan olaylar sırasında Siirt'te Abdullah Aydan adlı göstericinin öldürülmesi (6 Eylül 2005) nedeniyle Astsubay Göksel Yüksel hakkında açılan dava, 6 Temmuz günü Siirt Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Müdahil avukat Abdülhekim Gider'in verdiği bilgiye göre, Astsubay Yüksel hakkında TCY'nin 27/2. maddesi (Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmez) uyarınca beraat kararı verildi.

Hasan Gültekin (21): 9 Ağustos 2001 tarihinde Konya'nın Ahırılı ilçesi Akkise beldesinde çıkan olaylar nedeniyle Ahırılı Jandarma Bölük Komutanı Astsubay Ali Çalışkan'ın yargılandığı dava, 2 Ekim günü Seydişehir 2. Ağır Ceza

Mahkemesi'nde sonuçlandı. Ali Çalışkan, "kasten adam öldürme" ve "öldürmeye teşebbüs" (eski TCY'nin 448 ve 251. maddeleri) suçlarından 14 yıl 9 ay 23 gün hapis cezasına mahkum edildi. "Kötü muamele" suçundan beraat eden Çalışkan hakkında tutuklama kararı verildi. Yaklaşık bir yıl Isparta Askeri Cezaevi'nde tutuklu kalan Çalışkan, 15 Mayıs 2003 tarihinde tahliye edilmişti.

Olay günü kimlik kontrolü için Akkise'ye gelen Ahırlı Jandarma Karakolu Komutanı Astsubay Recep Karabacak komutasındaki 20 kadar jandarmanın, askere gidecek gençlerin arkadaşlarıyla eğlendiği kahvede üzerinde kimlik bulunmayan iki genci götürmek istemesi üzerine gerginlik çıkmıştı. Recep Karabacak'ın durumu bildirdiği Ahırlı Jandarma Bölük Komutanı Astsubay Ali Çalışkan'ın 100 kadar jandarmayla beldeye gelmesinden sonra yaşanan kavga sırasında jandarmaların açtığı ateş sonucu Hasan Gültekin ölmüş, Sami Tokmak, Kemal Candan ve İsmet Taşbaşı adlı kişiler de yaralanmıştı.

Turgay Metin (14), Cihat Metin (14): 23 Ağustos 1997 tarihinde Ordu'nun Mesudiye ilçesine bağlı Güneyce köyü yakınlarında hayvan otlatan Turgay Metin ve Cihat Metin adlı çocukların öldürülmesi nedeniyle dört özel tim görevlisi hakkında açılan dava, olaydan yaklaşık 9 yıl sonra Ekim ayında sonuçlandı. Ordu Ağır Ceza Mahkemesi, Osman Aygüney, İbrahim Kaya, Mustafa Çavdar ve Aziz Pullu'yu 10'ar yıl hapis cezasına mahkum etti. 2003 yılı Nisan ayında sonuçlanan ilk yargılamada, dört polis aynı cezaya mahkum edilmiş, "olayda silah kullanmadıkları" gerekçesiyle Mustafa Yılmaz ve Ali Şirin hakkında beraat kararı verilmişti. Yargıtay'ın kararı bozması üzerine dava yeniden ele alınmıştı.

Nail Çaylıkoca (20): 9 Şubat 1999 tarihinde İstanbul Merter'de Nail Çaylıkoca adlı gencin öldürülmesi nedeniyle yargılanan polis memuru Yakup Kayhan hakkındaki beraat kararı, Aralık ayında Yargıtay tarafından bozuldu. Bozma kararının "olay sırasında beylik silahının dışında üzerinde bir silah daha bulunan Yakup Kayhan'ın, bu silahı kendi parasıyla satın almadığının araştırılmaması" nedeniyle verildiği öğrenildi. Dava, 9 Nisan 2004 tarihinde Bakırköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlanmıştı.

Ahmet Kaymaz, Uğur Kaymaz: 21 Kasım 2004 tarihinde Mardin'in Kızıltepe ilçesinde Ahmet Kaymaz ve oğlu Uğur Kaymaz'ın öldürülmesi nedeniyle Mehmet Karaca, Yaşafettin Açıköz, Seydi Ahmet Döngel, Salih Ayaz adlı polisler hakkında açılan davaya 22 Şubat günü Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada söz alan Avukat Kemal Aytaç, kendilerine "devlet terörü" uygulandığını belirterek, "Bu koşullar altında bu mahkemenin burada sürmesi doğru değildir. Duruşma başka yere alınsın. Diyarbakır veya Ankara olabilir" dedi.

Polislerin avukatları ise yargılamanın adil olduğunu ileri

sürdüler ve güvenlik önlemlerinin yeterli olduğunu savundular. Kaymaz ailesinin avukatlarının davanın kamuoyu tarafından izlendiği sözlerine dikkat çeken avukatlar, "Söz konusu edilen kamuoyu terör örgütü yandaşlarıdır, sokakta eylem yapanlardır. Polisleri eğer Uğur Kaymaz öldürseydi, Uğur Kürtlerin kahramanı olurdu" dediler. Kaymaz ailesinin tüm üyelerinin PKK sempatisini ve aktif çalışması olduğunu, bir itirafçının ifadesine göre Ahmet Kaymaz'ın bombaları getirmekten sorumlu milis olduğunu ileri süren sanık avukatları, "Ailede iki gerilla var, bir milis var. Ahmet Kaymaz da hüküm giyen bir PKK'lıdır. Allah'ın bildiği kuldan saklanmaz bu aile teröristtir" dediler. Ahmet Kaymaz'ın kardeşi Murat Kaymaz ise "Ahmet Kaymaz'ın bir jandarma karakoluna düzenlenen saldırıya katıldığı" yolundaki iddiaların, Ahmet Kaymaz'ın olay sırasında Irak'ta bulunduğu sınır kapısındaki kayıtlardan saptandığını söyledi.

10 Mayıs ve 19 Temmuz günü yapılan duruşmalarda da sanıkların tutuklanması istemi reddedildi.

27 Eylül günü yapılan duruşmadan önce Bursa Barosu avukatlarından Ayşe Batumlu, SDP Genel Başkan Yardımcısı Ayla Yıldırım ve SDP Eskişehir İl Başkanı Serkan Tohumcu'nun da aralarında bulunduğu altı kişi gözaltına alındı. Bu kişiler bir süre sonra serbest bırakıldı.

Duruşmada söz alan müdahil avukatlarından Erdal Kuzu, Ahmet Kaymaz ve Uğur Kaymaz'ın herhangi bir örgüte üye olmadıklarının ortaya çıktığını vurgulayarak, "Duruşma 1.5 yıldan bu yana sürüyor. Davayla ilgili her şey ortada. Maktullerin günlük hayatlarını devam ettiren böyle bir olaya maruz kaldıkları, tanık ifadelerinden ve izlenen olay yeri görüntülerinden anlaşılabilir. İddia edildiği gibi çatışma ortamı yoktur. Polislerin tutuklanmasını istiyoruz" dedi.

Polislerin avukatı Veysel Güler ise Kaymazların polise ateş ettiği yönündeki iddiaları yineledi ve "Yapılan incelemede Ahmet ve Uğur Kaymaz'ın avuçlarında barut izinin olduğu belirlendi. Baba ile oğlunun ayrı ayrı silah kullandıkları net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Evlerinde yapılan aramada ise yasadışı örgütle ilgili resim ve afişlere rastlanmıştır. Ayrıca, bölücü başının posterlerinin evde olduğu görülmüştür" dedi. Mahkeme, "barut izi konusunun kapsamlı bir şekilde araştırılmasına" karar verdi.

Yıl içinde son duruşma, 29 Kasım günü yapıldı. Bu duruşmada da sanıkların tutuklanması istemi reddedildi.

Ramazan Demir: Mardin'in Derik ilçesine bağlı Kovalı köyünde 2003 yılı Ekim ayında Ramazan Demir adlı kişinin öldürülmesi, dört kişinin de yaralanması nedeniyle 13 asker hakkında açılan davaya yıl içinde Adana 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Köye ateş açan askerler, Murat Demir (17), Ramazan Demir (80), Hamdullah Demir (67), Nusret Demir (65) ve Mehmet

Demir'i (38) yaralamıştı. Ramazan Demir, 18 Ekim 2003 tarihinde hastanede ölmüştü. Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayan dava, daha sonra "güvenlik" gerekçesiyle Adana'ya gönderilmişti.

Şiar Perinçek: Şiar Perinçek'in 28 Mayıs 2004 tarihinde Adana'da öldürülmesi nedeniyle üç polis hakkında açılan davaya yıl içinde Adana 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Davada, Emniyet Amiri Davut Özateş "kastın aşılması suretiyle adam öldürme", Başkomiser Mesut Gürkan ve Komiser Erhan Çiloğlu ise Mehmet Nurettin Başçı'ya "gözetiminde kötü muamelede buldukları" gerekçesiyle yargılanıyor.

Bu arada Şiar Perinçek'in adli emanete alınması gereken gıysilerinin kaybolması nedeniyle 2005 yılı Kasım ayında polis memurları Kadir Kara, Durmuş Ali Yücel, Adana Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde görevli polis memuru Taner S. ve hastane güvenlik görevlisi Engin Pekdemir hakkında, "Cumhuriyet Savcılığı'nda yalan beyanda buldukları" gerekçesiyle hakkında açılan dava ise 7 Şubat 2007 tarihinde sonuçlandı. Adana 11. Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

Gazi Davası: İstanbul Gazi mahallesinde 1995 yılının Mart ayında 19 kişinin öldürüldüğü olaylar nedeniyle açılan davada Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi tarafından hapis cezasına mahkum edilen polisler Adem Albayrak ve Mehmet Gündoğan, Haziran ayında meslekten ihraç edildiler.

5 Kasım 2001 tarihinde sonuçlanan davada, Adem Albayrak'a, üç kişiyi öldürdüğü gerekçesiyle 5 yıl hapis ve 9 ay memuriyetten men, Mehmet Gündoğan'a ise bir kişiyi öldürdüğü gerekçesiyle 1 yıl 8 ay hapis ve 3 ay memuriyetten men cezası verilmişti. Karar, 2002 yılı Temmuz ayında Yargıtay 1. Ceza Dairesi tarafından onanmıştı.

Görevini Rize Emniyet Müdürlüğü'nde sürdüren Adem Albayrak, 12 Haziran günü Trabzon Adliyesi'ne gelerek meslekten ihraç edildiğine ilişkin tebliği aldı. Adliyeden çıkışta karara tepki gösteren Adem Albayrak, "Devletim için sustum ve hapis yattım. Ödülüm işimden olmak. Mehmet Ağar, Necdet Menzir, Hayri Kozakçıoğlu gibi isimler söz konusu dönemde operasyonun başındaydı. Emri onlar vermişti. Hapse biz girdik. Kimileri kahraman ilan edildi. Onlar bakan ve milletvekili oldu, biz mahkum edildik. Yargılanması gereken bizler değil başımızdakilerdir" dedi.

Adem Albayrak'ın bu açıklaması üzerine Nisan ayında avukatlar Cemal Yücel, Taylan Tanay ve Gülizar Tuncer, dönemin Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, İstanbul Emniyet Müdürü Necdet Menzir ve İstanbul Valisi Hayri Kozakçıoğlu hakkında suç duyurusunda bulundular.

Avukatlar, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusu dilekçesini verdikten sonra yaptıkları açıklamada, olaylarda Dilek Sevinç, Reis Kopal, Sezgin Engin ve Fevzi Tunç'u öldürdüğü için ceza alan polis memuru Adem Albayrak'ın açıklamasını anımsattılar. Açıklamada, "Bu itiraflar doğruysa ortada çok vahim bir durum vardır. Adem Albayrak'ın anlatımlarından anlaşıldığı kadarıyla ölüm olaylarında yukarıda isimleri geçen şüphelilerin rolü bulunmaktadır. Bu nedenle soruşturmanın bu yönde genişletilmesini istedik. Amacımız, Gazi olayları arkasındaki sis perdesinin aralanması ve sorumluların ortaya çıkarılmasıdır. İsteğimiz, Adem Albayrak'ın konuya ilişkin ifadesinin yanı sıra Mehmet Ağar, Hayri Kozakçıoğlu ve Necdet Menzir hakkında soruşturma açılmasıdır" dediler.

Cemil Aktaş: Adana'da 2004 yılında gerçekleştirilen Newroz kutlamalarında Cemil Aktaş adlı göstericinin silahla yaralanması nedeniyle beş polis hakkında açılan dava, 27 Mart günü Adana 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Duruşmada, polisler Mevlüt Zengin, Murat Şahin, Nihat Kılıç, Ömer Yakar ve Dursun Çakır hakkında "kendilerini savdukları" gerekçesiyle beraat kararı verildi.

Aktaş ailesinin avukatı Tugay Berk, olay yerinden toplanan mermi çekirdekleri ile polislerin silahlarının karşılaştırılmadığını, bu nedenle hangi polisin ateş açtığının saptanamadığını söyledi.

Avukat Berk, "Şiar Perinçek'in üzerinden çıktığı iddia edilen silahla Cemil Aktaş'ı vuran silahın aynı olduğu iddiaları var. Şu anda polisler hakkında Şiar Perinçek'in üzerindeki elbiseleri yok ederek delilleri karartma ve kastı aşarak adam öldürme suçundan iki ayrı dava var. Eğer polisler delilleri karartmaktan suçlu bulunursa, Şiar Perinçek'in infaz edildiği ve üzerinde silah olmadığı gerçeği ortaya çıkar. Eğer böyle bir karar çıkarsa Cemil Aktaş'ın da polisin kullandığı kayıt dışı bir silahtan çıkan kurşunla yaralandığı ortaya çıkacaktır. Bizler bu konuların mahkeme tarafından dikkate alınmadığını düşünüyoruz" dedi.

2 - FAİLİ MEÇHUL SİYASİ CİNAYETLER

Adalet Bakanlığı Genelgesi: Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 1 Ocak günü "Faili Meçhul Olaylar ve Cinayetler Hakkında Genelge" yayınlandı.

Genelgede, faili meçhul olaylara ilişkin soruşturmalarda, tüm delillerin eksiksiz toplanması ve korunması istendi. Otopsinin Ceza Muhakemesi Yasası'na uygun yapılması gerektiği

belirtilen genelgede, “Faili meçhul olaylarla ilgili olarak yeterli delil ve emarelerin bulunup bulunmamasına bakılmaksızın, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmeyerek, suçun ya da faillerinin tespiti ve bulunması için zaman aşımına kadar aramalarının sürdürülmesi” istendi.

Diyarbakır’da Bombalı Saldırı

01) Zilan Demir (8)

02) Şilan Demir (6 aylık)

03) Mizgin Demir (12)

04) Evin Demir (10)

05) Faide Demir (33)

06) Nazar Çetinkaya (2)

07) Nazlı Çetinkaya (4)

08) Abdullah Çetinkaya (9 aylık)

09) Rohilat Aslan (28)

10) Hasan Marangoz (14)

12 Eylül günü saat 21.00 sıralarında Diyarbakır’ın Bağlar beldesindeki Koşuyolu parkı yakınlarındaki otobüs durağına yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda 10 kişi öldü, çok sayıda kişi de yaralandı. Ölenlerin adları şöyle:

Zilan Demir, Şilan Demir, Mizgin Demir, Evin Demir, Faide Demir, Nazar Çetinkaya, Nazlı Çetinkaya, Abdullah Çetinkaya, Rohilat Aslan ve Hasan Marangoz

Olaydan sonra Diyarbakır Valiliği’nden yapılan açıklamada, “Ön araştırma ve incelemede patlamanın, el yapımı ve termos içerisine yerleştirilmiş uzaktan kumandalı düzeneğin taşınması sırasında gerçekleştiği anlaşılmıştır” denildi. Bazı görgü tanıklarının ise “termosun park duvarının dibine bırakıldığını, bir çocuğun kapağını açması üzerine bombanın patladığını” söyledikleri öğrenildi.

Bu arada saldırıyı, “Türk İntikam Tugayı (TİT)” üstlendi. www.turkintikamtugayi.8m.com sitesinde yer alan açıklamada, saldırının 7 Eylül günü Siirt’in Eruh ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada öldürülen er Ali Balıkcı anısına düzenlendiği belirtildi. Açıklamada, şöyle denildi:

“Son dönemlerde yurdumuzun bir çok yerinde eli kanlı PKK terör örgütü hain pusularla ve hain baskınlarla ülkemizin bir çok yerinde kanlı eylemler gerçekleştirip bir çok askerimizi, polisimizi, gencimizi şehit etmektedir. Biz Türk İntikam Tugayı olarak PKK’nın batıda şehit ettiği her bir Türk için Diyarbakır’da 10 Kürdü öldürecekimize şehit kaniyle oluşmuş bayrağımız üzerine ant içeriz. Hiç bir Türk evladının kanı yerde kalmayacaktır.”

Sitede, bu açıklamanın ve patlamadan önce çekildiği belirtilen fotoğrafların dışında başka bilgi ya da belge bulunmuyor. Ancak, İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, “Ciddiyeti olduğunu sanmıyorum. Daha önce de bu tür üstlenmeler oldu. Ancak provokasyon amaçlı çıktı” dedi. Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü yetkililerinin ise “Eylem şekli

ve kullanılan patlayıcı, daha önce PKK’nın kullandığı patlayıcılarla benzer nitelikte. Büyük olasılıkla PKK’nın son dönemde devletle vatandaş arasında gelişmekte olan olumlu ilişkiyi provoke etmeyi amaçlayan bir eylemi olarak değerlendiriyoruz” dedikleri bildirildi.

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı’nın polise Diyarbakır genelinde üç gün boyunca “sınırsız arama” izni verdiği iddiası basına yansıdı. Emniyet Genel Müdürlüğü Sözcüsü İsmail Çalışkan, olaydan sonra Diyarbakır polisine “sınırsız arama yetkisi” verildiğine ilişkin haberlerin doğru olmadığını belirterek, kararın önlemeye yönelik bir arama kararı olduğunu, sınırsız ve süresiz olmadığını söyledi.

Özgür Gündem gazetesinde 16 Eylül günü yayınlanan haberde, “patlamadan birkaç dakika önce biri kadın üç kişinin 50 metre kadar uzaktan olay yerini gözledikleri ve patlamadan hemen sonra uzaklaştıkları” belirtildi. Habere göre, görgü tanıkları şunları söyledi:

“Patlama öncesinde açık giyimli bir kadın ve sivil iki erkek vardı. Kadın genç biriydi. Erkeklere tam dikkat etmedik. 28-32 yaşlarında vardı. Önce kadın Sunay caddesinden parkın içine girdi. Yaklaşık 20 metre parkın içinde ilerledikten sonra, üzerlerinde silah olan iki erkek de giriş kapısının önüne geldi. Daha sonra bunlar birbirleriyle el kol işaretiyle haberleşiyorlardı. Burada daha önce de esrar içen ve muhabbet tellallığı yapanlara yönelik operasyonlar oluyor. Biz de yine polisin gözaltı operasyonu falan sandık. Onun için dikkatimizi çekti. Patlama olmadan yaklaşık 6-7 dakika önce bunlar yaşandı. Sonra iki erkek parkın kapısından geçip Sunay caddesinin karşı kaldırımına geçtiler, parkın içindeki kadın da kapıya doğru geldi. Birbirleriyle elle işaretliyorlardı. Sonra erkeklerden biri telefonla konuştu. Kadın da parkın giriş kapısına geldikten sonra, yaklaşık 50 metre ilerideki patlamanın olduğu bölgeye bakıyorlardı. Telaşlı bir halleri vardı. Karşı kaldırımda bulunan erkeklerden biri daha sonra parkın bitişiğindeki kaldırıma gelerek kadınla konuştu. Sonra aralarında mesafe bırakarak parkın içine doğru kadın ve erkek girdi. Diğer erkek parkın dışında kaldı. Sürekli olay yerine bakıyorlar, çevrelerini gözlüyorlardı. Kadın ve erkek parkın içinde kaybolduktan birkaç dakika sonra büyük bir patlama yaşandı.”

Emniyet Genel Müdürlüğü Sözcüsü İsmail Çalışkan ise 15 Eylül günü düzenlediği basın toplantısında, “Diyarbakır’daki Polis Kriminal Laboratuvarı’ndaki inceleme sonucunda, bombanın PKK’nın daha önce patlattığı üç bombaya benzediğinin belirlendiğini” söyledi. Çalışkan, bombada kullanılan Aselsan üretimi Kobra marka telsizin benzerlerinin Diyarbakır’da 2004 yılında Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir’in kardeşi Mehmet Ali Baydemir’in arabasında ele geçirildiğini de belirtti. Osman Baydemir de olayla ilgili olarak 9 Ekim 2004 tarihinde soruşturma açıldığını, kardeşinin de ifade verdiğini belirterek, “Daha

sonra bu davaya dönüştü. 9 Temmuz 2005 tarihinde bu soruşturma beraatla sonuçlanmıştı. Gerçek açığa çıkıyor, her iki zanlı beraat ediyor. Bu olay tekrar servise konuyor. Açıkça bu sulandırma çabasıdır. Bu demokratik kamuoyunun haklı sorularına ve beklentilerine yanıt olamamadan kaynaklı saptırma çabasıdır” dedi.

11) Süleyman Bağdu

12) Abdüllatif Engin

Nakşibendi tarikatı şeyhi Süleyman Bağdu, 30 Ocak günü Batman’da öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, saat 15.15’te Batman-Siirt çevre yolundaki Aydıkonak kavşağında kimliği belirlenemeyen kişiler, içinde Bağdu’nun da bulunduğu arabaya otomatik silahlarla ateş açtı. Olayda, Süleyman Bağdu, Abdüllatif Engin, aracın sürücüsü Şerif Kaplan, Mustafa Bilmez ve Adil Karabaş yaralandı. Bağdu ve Engin hastanede öldü. Batman Emniyet Müdürü Arif Öksüz, “olayın siyasi yönü olmadığını” iddia etti. Bağdu’nun Güneydoğu, Karadeniz ve Marmara bölgelerinde yaklaşık 200 bin müridi bulunduğu ileri sürüldü.

13) Ferho Akgül (85)

14) Fatma Akgül (80)

Brüksel Kürt Enstitüsü Başkanı Derweş Ferho ve Kürt yazar Medeni Ferho’nun babası Ferho Akgül ve annesi Fatma Akgül, 2 Mart gecesi Mardin’in Midyat ilçesine bağlı Doğançay köyünde öldürüldü. Fatma ve Ferho Akgül’ün vücutlarında işkence izleri bulunduğu öğrenildi. Yakınları, Akgül çiftinin bir süredir “çocuklarının yurtdışında Türkiye aleyhinde faaliyetler yürüttüğü” iddiasıyla tehdit edildiklerini bildirdiler.

15) Hayrettin Sar

Diyarbakır’ın Bismil ilçesindeki evinden birkaç gün önce ayrıldıktan sonra kendisinden haber alınamayan Hayrettin Sar adlı kişinin cesedi, 26 Mart günü ilçeye bağlı Sinanlı köyü yakınlarında bulundu. Hayrettin Sar’ın silahla öldürüldüğü belirlendi. Sar’ın daha önce HADEP ve DEHAP gençlik kollarında çalıştığı, “PKK üyesi olduğu” iddiasıyla Batman Kapalı Cezaevi’nde iki yıla yakın tutuklu kaldığı öğrenildi.

16) Selahattin Aksu

17) Rozerin Aksu (7)

Feshedilen DEHAP’ın üyesi Selahattin Aksu ve kızı Rozerin Aksu, 3 Haziran günü Mardin’in Kızıltepe ilçesine bağlı Yaşar köyünde öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, köyde mevsimlik işçi olarak çalışan Aksu, akşam saatlerinde kızıyla birlikte tarlaya gitti. Köylülerin saat 21.00 sıralarında yoğun silah seslerinin geldiğini söylediği tarladan dönmeyen Aksu ve kızının cesetleri, sabah saatlerinde sulama kanalının yanındaki küçük bir kulübede bulundu. Selahattin Aksu ve Rozerin Aksu’nun yakın mesafeden ateş edilerek öldürüldüğü bildirildi. Bölgede yapılan incelemede, uzun namlulu silahlara ait 87 kovan ile 5 patlamamış mermi bulundu.

Kızıltepe’de Özgür Gündem gazetesinin dağıtımını yaptığı da öğrenilen Aksu’nun jandarma tarafından tehdit edildiği ileri sürüldü. Aksu’nun bir süre önce İHD yöneticilerine de tehdit edildiğini aktardığı belirtildi. Kızıltepe Kaymakamı Fikret Ercan ise “Bize ailenin jandarmadan şikayeti olduğu konusunda hiçbir şey intikal etmedi. Konuyu o yöne çekmek isteyenler olabilir. Yaşanan kötü deneyimin de bunda etkisi vardır. Aşiret dokusu nedeniyle birçok olay yaşanabiliyor. Öldürülen kişi jandarmayla selamı sabahı olan birisi. Ben buraya göreve geldiğimden bu yana jandarma köylere gidip insanların sorunlarını soruyor. Gerekli tahkikat yapıldıktan sonra her türlü açıklama yapılacaktır” dedi.

Otopsi sonucunda Selahattin Aksu’nun 20, kızı Rozerin Aksu’nun ise 11 kurşunla öldürüldüğü saptandı. Rozerin Aksu’nun başına yakın mesafeden ateş edilerek öldürüldüğü de öğrenildi.

Aksu’nun eşi Leyla Aksu, saldırıdan güvenlik güçlerinin sorumlu olduğunu belirterek, eşinin tarlaya bırakılan hintkenevirini nedeniyle iki hafta önce jandarma tarafından gözaltına alındığını, hintkenevirini ektiğini kabul etmesi için zorlandığını anlattı. Aksu, şöyle konuştu:

“Eşim gözaltında iken karakola gittim ve yüzbaşıyı gördüm. Eşimi serbest bıraktıktan birkaç gün sonra bu kişi sivil kıyafetlerle evimize gelerek eşimi sordu. Eşim öldürülmeden iki gün önce, ‘Askerler beni öldürmekle tehdit ediyor’ demişti.”

Aksu ve kızının öldürüldüğü tarlanın sahibi Davut Bozan, olay günü Selahattin Aksu ile Kızıltepe’de sohbet ettiğini belirterek, “Tarlamızda torbalar içerisinde bilmediğimiz kişiler tarafından atılan hintkenevirinin bulunması üzerine Selahattin gözaltına alınmıştı. Gözaltında, hintkenevirini ektiğini kabul etmesi için tehdit edilmiş. Tarlamıza gelen askerler ise kenevirlerin yerini kendileri koymuş gibi buldular. Biz ‘ihbar mı’ diye sorunca, ‘ihbar yok’ dediler” dedi. Bozan, Aksu’nun konuşmaları sırasında kendilerini izleyen birini göstererek, “bu istihbarattan, bizi izliyor” dediğini bildirdi.

Selahattin Aksu’nun babası Memduh Aksu, 6 Haziran günü tanımadıkları sivil giyimli iki kişinin köye geldiğini belirterek, “Özel hareket timleriydi sanırım. Bizimle konuştular ve notlar aldılar. Bize sorular sordular, sonra da eşi ile görüşmek istediler. Bana ‘amca olay tamamen uyusturucu işidir’ dediler. Kim olduklarını, neden geldiklerini bilmiyoruz” dedi.

Olayın ardından inceleme için köye giden İHD yetkilileri, gazetecilere yaptıkları açıklamada, “Köyün giriş çıkışı belli. Olay yerine 100-150 metre ötede insanlar var. Silah sesleri duyuluyor ancak kimse sonrasında bir şey yapmıyor ya da yapamıyor. ‘PKK çatışması zannettik’ diyorlar. Köyü detayıyla bilmeyen kişi ya da kişilerin bu cinayeti işlemesi, ardından görünmeden kaybolmaları mümkün değil. Bize göre katiller büyük ölçüde biliniyor, ancak korku yüzünden kimse

konuşmıyor” dediler.

İHD tarafından hazırlanan rapor, 9 Haziran günü açıklandı. İHD Mardin Şube Başkanı Avukat Hüseyin Cangir’in açıkladığı raporda, “İki şahsın siyasi saikle öldürülmesinin bir anlamı görülmesi de, işverenin ve ailesinin konumu, politik tercihleri, maktul Selahattin Aksu’nun yaşamının ölümünde etken olduğu kanaatine varılmıştır. Tarlada bulunduğu iddia edilen hintkeneviriyile maktullerin ölümü arasında ilişki olduğu, iki olayın birbirini takip etmesinin tesadüf olmadığı kanaatine varılmıştır. Maktullerin ölümünde uyuşturucu işiyle uğraşan paramiliter güçlerin yer alma olasılığının yüksek olduğu düşünülmektedir” denildi.

Olay nedeniyle DTP Genel Başkan Yardımcısı Sedat Yurttaş başkanlığında oluşturulan heyet de, köyde ve Kızıltepe’de inceleme yaptı. Yurttaş, Aksu’nun bir dönem baskı altında karanlık kişilerle işbirliği yaptığının ailesi tarafından da kabul edildiğini belirterek, “Bize göre olayı devlet içindeki karanlık çeteler işlemiştir” dedi. Aksu’nun bir süre önce rahatsız edildiği için cep telefonunu sim kartı ile birlikte sattığını kaydeden Yurttaş, “Bu telefonun bulunması halinde önemli ipuçlarına ulaşılabilir” dedi.

DTP’nin raporunda da, “Selahattin Aksu’nun cezaevinden çıktıktan sonra Bingöl civarında operasyonlara katıldığı, bu şekilde devlet içinde yuvalanmış çetelerle geçmişte işbirliği içinde olduğu” belirtildi. Selahattin Aksu’nun, yanında çalıştığı Davut Bozan’ın tarlasında hintkeneviriyi bulunduğu ifade edilen raporda, “Aksu’nun Bozan’a karşı kurulan komplonun içinde yer alabileceği” olasılığına dikkat çekildi ve “Selahattin Aksu ve kızı Rozerin Aksu’nun devlet içinde yuvalanmış çetelerce öldürülmüş olabilecekleri görüş ve kanaatine varılmıştır” denildi.

Bu arada Aksu’nun 1994 yılında PKK davasından tutukluken “itirafçı” sıfatıyla askerlerle birlikte operasyonlara katıldığı iddia edildi. Yakınları ise Aksu’nun itirafçı olduğunu kabul ettiler, ancak operasyonlara zorla götürüldüğünü söylediler.

Özgür Gündem gazetesinde 10 Haziran günü yayınlanan bir haberde, cinayetin işlendiği yerin yakınlarındaki Şenyurt Jandarma Karakolu’nun soruşturmayı Kızıltepe Jandarma Komutanlığı’na devrettiği belirtildi. Habere göre, Kızıltepe Jandarma Komutanlığı tarafından 9 Haziran günü yapılan araştırmada, olayın yaşandığı yere 100 metre uzaklıkta Abdülbaki Akikol adlı kişinin tarlasında hintkeneviriyi, bir adet uzun namlulu silah, bir adet el bombası ve üzerinde kan izleri olan bir izmarit bulundu. Jandarmalar, tarlanın sahibi Abdülbaki Akikol’un oğlu Yaşar Akikol’u gözaltına aldı.

Sabah gazetesinde 12 Haziran günü yayınlanan haberde de, Selahattin Aksu ve Rozerin Aksu’nun öldürüldüğü tarlanın köylüler tarafından “hintkeneviriyi ekilen bir yer olarak” bilindiği anlatıldı. Gazetede yayınlanan haber özetle şöyle:

“...Yakın zamanda bir jandarma baskınında o tarlada dört

çuval hintkeneviriyi bulunmuş. Cinayeti soruşturan ve ‘neredeyse sonuna geldik’ diyen yetkililer de komşu tarlada yeni bulunan hintkenevirilerini işaret etti. Gerçekten de Selahattin’in çalıştığı tarlada olaydan bir hafta önce dört çuval içinde hintkeneviriyi bulunmuş. İddiaya göre, birileri Selahattin’den bu keneviriyi ya kendisinin koyduğunu da patronu Davut Bozan Öğretmen’in koyduğunu söylemesini istemiş. Ama Selahattin, ikisini de yapmadığı için öldürülmüş.

...Akikol, Selahattin’in öldüğü tarlanın yanındaki arazinin sahibiydi. Oğlu Yaşar da tarlada 2.300 kök Hint keneviriyi ekili olduğu için gözaltına alınmıştı. ‘Selahattin’in çalıştığı tarlada bulunan keneviriler, yan tarladakileri gözden kaçırmak için yem miydi?’ diye sorduk, yetkili, ‘sus’ işareti yapıp güldü ve konuşmadı. ...Köylülere göre, bazı güvenlik görevlilerine yakınlar. O kadar ki Rozerin’in öldüğü tarlaya 7 km uzaklıktaki Şenyurt Karakol Komutanı Astsubay Ramazan’ın, Peugeot marka haki renk pikap arabasını Abdülbaki Akikol kullanıyor.

Bu bilgilerden sonra Aksu ailesinin yaşadığı Harmanlı mezrasına gidiyoruz. İmam ve cenazeyi yıkayan köylü, ürperten bir iddiada bulunuyor: ‘Boynu ve bacakları kırıktı.’ İnanmaz gözlerle bakıyoruz. Köylü ısrar ediyor, elleriyle baldır ve uyluk kemiğini gösteriyor: ‘Buraları, buraları kırıktı, boynu kırıktı.’ Tekrar soruyoruz: ‘Mermi mi kırmış?’ Köylü kafasını iki yana sallıyor: ‘Kırıkların olduğu yerde mermi giriş çıkışı yok.’ Bu, ‘Selahattin öldürülmeden önce, tarladaki Hint keneviriyi kendisinin veya patronunun koyduğunu söylemesi için zorlandığı’ iddiasını getiriyor... Bir köylü kenara çekiyor. Alçak sesle: ‘Ben Yaşar köyündenim. 92 kurşun deniyor ya. Biz o gün o saatlerde, önce aynı yerden gelen iki el kurşun sesi duyduk. Seri tarama daha sonra oldu. Tam bilemiyorum ama 3-5 dakika önce.’ Ciddi bir iddia, ‘Yani Rozerin ve babası önce iki kurşunla öldürüldü de sonra mı tarandı? Adın ne?’ Köylü korkulu: ‘Abi ne olur adımı söylemeyeyim.’ Biz de sormuyoruz. Yetkililerin “neredeyse sonuna geldik” sözlerinin verdiği umutla ayrılıyorz.”

18) Abdulgafur Öktem (32)

Şırnak’ın İdil ilçesine bağlı Tekkeköy’de (Xirabe Nêriya) yaşayan sara hastası Abdulgafur Öktem, 28 Haziran günü öldürüldü. 28 Haziran günü dört kişi tarafından “ava gidiyoruz” denilerek evinden alınan Abdulgafur Öktem’in “mayına basarak öldüğü” iddia edildi. Öktem’in cesedinin Şırnak Alay Komutanlığı tarafından ailesi teslim edildiği öğrenildi. Abdulgafur Öktem’i evinden alanların M.E.İ., N.K., A.Y. ve A.İ. adlı PKK itirafçıları olduğu iddia edildi.

Şırnak Cumhuriyet Savcılığı tarafından yürütülen soruşturmada ifadesi alınan itirafçı A.Y.’nin “Gevser tepesinde avlandıkları sırada yemekten sonra Abdulgafur Öktem’in dinlenmek için yakınlarındaki bir ağacın altına uzanmaya gittiğini, kısa bir süre sonra da patlama olduğunu”

söylediği öğrenildi. Abdulgafur Öktem'in babası Mehmet Ata Öktem ise "cesedi almaya gittiklerinde kendilerine bir tabutun içinde birkaç kilo ağırlığında kefene sarılmış durumda et parçası verildiğini, ceset olup olmadığından emin olamadıklarını" belirtti. Mehmet Ata Öktem, cesedin bu durumda olmasına karşın nüfus cüzdanı ve kişisel eşyalarının sağlam ve temiz bir şekilde A.İ. adlı itirafçı tarafından kendilerine ulaştırıldığını söyledi. Mehmet Ata Öktem, olaydan sonra evlerine gelen İdil Kaymakamı ve askeri yetkililerin kendisine, "olayı abartmaması ve bir an önce unutmaları" yönünde telkinlerde bulduklarını anlattı ve "Beni olay yerine götürmeleri için Şırnak Alay Komutanlığı'na başvuruda buldum ama izin verilmedi. Eve gönderilen tabuttaki et parçalarının oğluma ait olduğuna inanmıyorum. Bu olayın içinde derin şeyler olduğunu ve oğlumun kesinlikle birileri tarafından öldürüldüğünü düşünüyorum. Bir operasyon için kullanılmış olabilir" dedi. Öktem, İHD Diyarbakır Şubesi'ne de başvurduğunu bildirdi.

19) Veli Kılıç

Eski korucu Veli Kılıç, 19 Aralık günü Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde evinin önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu öldü. Veli Kılıç'ın eşi Güllü Kılıç, olaydan sonra dört kez telefon edilmesine karşın polisin gelmemesi üzerine vatandaşların 500 metre uzaklıktaki polis noktasına giderek polisleri getirdiklerini belirtti. Güllü Kılıç, "Eşimi kapının önünde vurdular, polis olayın üzerinden epey bir zaman geçtikten sonra geldi. Gelene kadar ölmüştü. Eşimin cenazesini inceleme yapmadan Devlet Hastanesi'ne götürdüler. Sonra tüm boş kovanları topladılar. Ertesi gün saat 11.00 gibi gelip tekrar kovanları yerlerine bıraktılar. Çocukların burada oynadığını, tüm kanıtlar ortadan kalktıktan sonra neden kovanları yerlerine bıraktıklarını sordum, cevap vermediler" dedi.

Korucu olan eşinin DEHAP mitinglerine katıldığı için silahının alındığını, sonra yeniden silah alması için askerler tarafından zorlandığını belirten Kılıç, "Eşim bu teklifi reddetti. Yeşil kart almak için yaptığımız başvuru da reddedildi. Geçen yıl da kaynım sırtından vurularak öldürüldü ve faileri bulunmadı" dedi.

20) Abdurrahman Kıpçak

Adana eski Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un 1979 yılında öldürülmesinin de aralarında bulunduğu çok sayıda olaya adı karışan MHP ana davası sanıklarından Abdurrahman Kıpçak, 1 Şubat günü İstanbul Ümraniye'de öldürüldü. Bir terziden çıkan Kıpçak'a üç kişinin ateş ettiği belirlendi.

MHP davasında yargılanırken cezaevinden kaçarak yurtdışına çıkan Abdurrahman Kıpçak, 1989 yılında İstanbul'da çok miktarda uyuşturucu madde ile yakalanmıştı.

21) Sebahattin Eroğlu

Sebahattin Eroğlu adlı kişi, 17 Şubat gecesi İstanbul

Ümraniye'de öldürüldü. Namık Kemal mahallesindeki Sahil parkının yanındaki dere içinde sabah saatlerinde cesedi bulunan Sebahattin Eroğlu'nun üzerinden "Aydın Durmuş" adına düzenlenmiş bir kimlik çıktığı ve gerçek kimliğini yakınlarda oturan teyzesinin belirlediği öğrenildi. Sebahattin Eroğlu'nun "yasadışı örgüt üyeliği" gerekçesiyle 11 yıl cezaevinde kaldığı bildirildi.

Eski Olaylar İlişkin Gelişmeler

Hizbullah Operasyonu: 9 Şubat günü Şırnak'ın Cizre ilçesinde Abdullah Gür adlı kişinin evinin bahçesinde iki kişinin kemikleri bulundu. Suriye sınırına 500 metre mesafede bulunan Yasef mahallesi Dicle sokaktaki evin bahçesinde bulunan cesetlerin kimlikleri henüz saptanamadı. Aynı bahçede 15 Kasım 2000 tarihinde yapılan araştırmada da çok sayıda silah bulunmuştu. Evin sahibi Abdullah Gür, eşi ve kızıyla birlikte gözaltına alındı. Abdullah Gür, silahların bulunmasından sonra hakkında açılan davada 12 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edilmiş ve 2005 yılında serbest bırakılmıştı.

Abdullah Gür, 12 Şubat günü "yasadışı örgüt üyeliği" gerekçesiyle tutuklandı. Kemiklerin, kimlik tespiti için Adli Tıp Kurumu'na gönderildiği öğrenildi.

Bu arada Zehra Eğitim Vakfı Başkanı İzzettin Yıldırım'ın Hizbullah tarafından öldürülmesi nedeniyle sekiz kişi hakkında dava açıldı. 28 Aralık 1999 tarihinde kaybolan İzzettin Yıldırım'ın cesedi, 19 Ocak 2000 tarihinde İstanbul Üsküdar'da Hizbullah militanlarının kullandığı bir evde, dokuz kişinin cesediyle birlikte bulundu. İzzettin Yıldırım'ın cesedinin bulunmasından sonra yakınları suç duyurusunda bulundu, ancak dava açılmadı. Yıldırım ailesi de AİHM'e başvurdu. Konunun AİHM'e taşınması üzerine Adalet Bakanlığı, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'ndan İzzettin Yıldırım'a ilişkin soruşturmanın akıbetini sordu. Savcılık ise bakanlığa, "soruşturmanın halen sürdüğü, yeterli delil olmadığı ve firari şüphelilerin yakalanması için dosyanın elde kalması gerektiğini" bildirdi. Bunun ardından Yıldırım'ın öldürülmesi nedeniyle 31 Mart günü dava açıldı.

İddianamede, Hizbullah davasında da yargılanan Hacı İnan, Cevat Işıklı, Abdulsettar Yıldızbakan, Burhan Ekineker, Mehmet Bayram Eren, Emin Ekici, Edip Gümüş ve Cemal Tutar'ın "cebir ve şiddet kullanarak Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs etmek" ve "adam öldürmek" suçlarından cezalandırılması istendi. Dava, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürüyor.

Hürşit Döner: Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Kayalar köyünde 24 Mart 1994 tarihinde öldürülen Hürşit Döner'in mezarı, Cumhuriyet Savcılığı'nın kararıyla 30 Eylül günü açıldı. Döner'in kemikleri ölüm nedeninin saptanması için Ankara Adli Tıp Kurumu'na gönderildi. Hürşit Döner'in oğlu Cemşit Döner, köylerini Bolu Tugay Komutanlığı'na bağlı askerlerin

bastığını, evden alınan babasının cesedini ertesi gün köyün yakınlarında bulduklarını söyledi. Babasının başına tek kurşun sıkılarak öldürüldüğünü anlatan Cemşit Döner, tüm girişimlere karşın otopsi yapılmadığını, 2005 yılında Hizan Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulduklarını bildirdi. Cemşit Döner, "Babam gözaltına alındıktan sonra öldürüldü. Ertesi gün köyümüz ateşe verildi. Daha sonra Van'a göç ettik. Van'dan da İstanbul'a gittik. Ancak İstanbul'da da baskılar devam etti. Bugüne kadar köyümüze gelemedik. Babamın yanı sıra komşu köyde de üç köylüyü infaz ettiler" dedi.

Avukat Dinçel Aslan ise "Mezar açıldığında kafatası kemiğinin 25 parça olduğunu gördük, bunu tutanaklara da geçirdik. Bu olay bir faili meçhul değil, bunun faileri bellidir" dedi.

Sevinç Özgüner: 23 Mayıs 1980 tarihinde radikal sağ eylemciler tarafından İstanbul'da öldürülen Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi üyesi Sevinç Özgüner'in kızı Alev Özgüner'in açtığı tazminat davası, 28 Eylül günü sonuçlandı. İstanbul 2. İdare Mahkemesi, Alev Özgüner'in tazminat istemini kabul etti. Kararda şöyle denildi:

"Devletin temel görevlerinden biri en temel kişilik hakkı olan yaşam hakkını korumaktır. 20 yıllık zaman aşımı süresince failer yakalanmamıştır. Bu tarihten sonra yakalansalar dahi yargılanamayacaklar ve ceza verilemeyecektir. Burada İçişleri Bakanlığı'nın hizmet kusurunun açık olduğu görülmektedir. Bu sonuç vatandaşın ve toplumun, devlete ve hukuka duyduğu güveni sarsacak ve manevi zarara yol açacak niteliktedir."

Sevinç Özgüner, dönemin TTB Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek'in 21 Mayıs 1980 tarihinde İstanbul Valiliği'ne korunması için yaptığı başvurudan üç gün sonra 24 Mayıs 1980 tarihinde zorla evine giren saldırganlar tarafından öldürülmüştü.

Alev Özgüner'in avukatı Ömer Kavilli, 20 yıllık zamanaşımının dolmasının ardından 2000 yılı Kasım ayında İstanbul 2. İdare Mahkemesi'ne İçişleri Bakanlığı aleyhine tazminat davası açtı. Dilekçede, Özgüner'in korunmamasının "cinayette kamu görevlilerinin ağır hizmet kusurunun bulunduğu" savunuldu. Mahkeme, 2003 yılında İçişleri Bakanlığı'nın 3 milyar lira (3.000 YTL) manevi tazminat ödemesine karar verdi.

İçişleri Bakanlığı'nın temyizi üzerine davayı ele alan Danıştay 10. Dairesi, 2005 yılı Aralık ayında kararı bozdu.

Abdülkadir Aygan'ın Anlatımları

İlk olarak 2004 yılında Özgür Gündem gazetesine yaptığı açıklamalarla gündeme gelen PKK itirafçısı, JİTEM elemanı Abdülkadir Aygan, yıl içinde yeni açıklamalar yaptı. 20 Eylül 1992 tarihinde öldürülen Musa Anter'in kızı Rahşan Anter Yorozlu ile İsveç'te buluşan Abdülkadir Aygan, Dr. Mehmet Emin Ayhan'ın 1992 yılında öldürülmesi ve 1997 yılında İlyas

Eren'in kaybolmasına ilişkin bilgiler verdi.

Her ikisi de İsveç'te yaşayan Abdülkadir Aygan ile Rahşan Anter Yorozlu'nun buluşması, Hürriyet gazetesinde 22 ve 23 Ocak günlerinde yayınlanan yazı dizisinde anlatıldı. Hürriyet gazetesini aracılığıyla gerçekleşen buluşmada, Aygan, Musa Anter'in öldürülmesini anlattı:

Herkesin Musa Amca dediği Musa Anter'i 20 Eylül 1992'de öldürdünüz. Bu olayı anlatır mısınız?

- Bu olayı anlamak için "Hogir" kod adındaki PKK'lı Cemil Işık'tan başlamalıyız. PKK'da komuta kademesindeydi. Apo'yla fikir ayrılığına düşüp örgütten ayrıldığını öğrendik. Cem Ersever'le birlikte Zaho'ya gittik ve Hogir'i bizimle gelmesi için ikna ettik.

Musa Anter'le Hogir'in ilişkisi nedir?

- Şudur: Musa Anter, Hogir'i çocukluğundan beri tanıyordu. Örgütten ayrıldığını ve Kuzey Irak'ta yaşadığını biliyordu. Ersever'in planı Hogir'i kullanarak Musa Anter'e ulaşmaktı. Hogir, bizimle birlikte Diyarbakır'a gelecek, Musa Anter'den PKK ile kendisi arasında arabulucu olmasını isteyecekti. Musa Anter, Kürtler arasındaki çatışmalarda hakemlik yapar, tarafları barıştırır, kan davalarını sona erdirirdi.

Hogir bu planı kabul etti mi?

- Önceden bilmiyordu, plan, Türkiye'ye geçip Diyarbakır'a geldikten sonra Hogir'e açıklandı. Ali Ozansoy ona "Almanya'ya gitmeden önce bizimle biraz iş yapacaksınız" demişti. O da bunu başından kabul etmişti. Ama Musa Anter operasyonunun başında Yeşil vardı.

Musa Anter'i tanıyor muydunuz?

- Hayır tanı mıyordum ama onun herkesin sevdiği biri olduğunu biliyordum.

Buna rağmen gözünüzü kırpmadan bu işi kabul ettiniz. Rolünüz neydi?

- Evet, ettim. Musa Anter'in o sırada hangi otelde kaldığını ben tespit ettim. Sonra planlandığı gibi Hogir, Musa Anter'e bir pusula göndererek kendisiyle buluşmasını ve PKK ile arasında aracı olmasını istedi. Musa Anter görüşmeyi kabul etti.

Sonra ne oldu?

- Sonra Hogir, ben, Mustafa Deniz, Ali Ozansoy, Yeşil'in Land Rover'ıyla Silvan yolunun çıkışındaki tepeye geldik. Ali Ozansoy ana telsiz istasyonunda bekliyordu. Hogir'le ben yokuşun başında kaldık. Yeşil, yanına Mustafa Deniz'i alarak tepeye doğru devam etti. Hamit (Hamit Yıldırım. Yıldırım'ın halen Şırnak'ın Kumçatı beldesinde yaşadığı ve JİTEM adına çalıştığı iddia ediliyor.) de otele Musa Anter'i almaya gitmişti. Plana göre, Hamit, Musa Anter'i bir taksile buluşma noktasına getirecek ve Hogir de onu orada vuracaktı. Ama aradan iki saat geçmesine rağmen Hamit'ten ses çıkmadı. Hogir tedirgin olmuş ve telaşlanmıştı. "Bu işte bir bokluk var.

Polis bizi yakalarsa fena olur” dedi. Yürüyerek Yeşil’in yanına gittik. Bu sırada şehirden siren sesleri yükseldi. Yeşil, telsizi polis kanalına çevirmişti. Biraz dinledikten sonra, “Ortalık karıştı, ne olduğu anlaşılamıyor, merkeze gidelim” dedi. Merkeze geldiğimizde Ali Ozansoy, “Hamit, Ape Musa’yı (Musa Amca) vurmuş, işi bitirmiş” dedi. Biraz sonra Hamit geldi ve “Tamam vurdum” dedi. Hogir, “Niye yanımıza getirmedi de orada vurdun” diye sordu. Hamit olayı şöyle anlattı: “Taksiye bindirdikten sonra şehir dışına çıkacağımızı söyledim, şüphelendiler. Yanında yeğeni de vardı. Seyrantepe’ye geldiğimizde ben lafı dolaştırarak onları oyalamaya çalıştım. Falan filan dedim. Baktım dönmek istiyorlar. Arabadan indirdim. Zaten geldik, dedim. Önden yürümeye başladım. Onlar arkamdan geliyordu. Silahımı çıkardım, ikisini de vurdum.” Şırnaklı Hamit’in üzerinde Yeşil’in verdiği 14’lü Uman marka tabanca vardı. Silahı bir çöp tenekesine atmış. Ve iş böylece tamamlanmış...

Bu cinayet timinde yer almış biri olarak Musa Anter’i yanınıza getirselerd, tetiği çeker miydin?

- Başka çarem yoktu ki. Elbette çekerdim. Biliyorum ki, ben Musa Anter’i vurmasam onlar beni vururlardı. Bu işler böyledir.

Olay günü Musa Anter’in yanında bulunan ve saldırıda yaralanan yeğeni Orhan Miroğlu da, Aygan’ın anlatımlarını doğrulayarak olayı özetle şöyle anlattı:

Musa Anter Diyarbakır’a gelmeden bir hafta önce tehditler alıyormuş. Öldürülmek konusunda çok tedirgindi. Dragos’taki evine olaydan iki hafta önce bazı kişiler geliyor ve bir tanıdığının ismini vererek kapıyı açtırmak istiyorlar. Ancak Musa Anter ikna olmayarak gelen kişilere kapıyı açmıyor. Diyarbakır’daki Kültür Festivali’nde kitap imzalamak için davetliydi. İmza gününden sonra o gün evimize davet ettim. Musa Anter de ‘Tamam gelirim yemek yeriz olmazsa bu gece (20 Eylül 1992 Pazar) sizde kalırım sabah havaalanına sen götürürsün’ dedi. Ben 20 Eylül 1992 Pazar günü Musa Anter’in kaldığı Demir Otele akşam üzeri gittim. Bu sırada Hamit (Abdülkadir Aygan’ın iddiasına göre olaydaki tetikçi) geldi... Musa Anter ile odasında görüştüler. Daha sonra Musa Anter aşağıya resepsiyona Hamit’le birlikte geldi. Bir yere gideceğimizi söyleyerek araç bulmamı istedi.

... Ben şoförün yanına oturdum, Musa Anter’le Hamit’te arka koltuğa oturdular. Ben nereye gittiğimizi sordum. Musa Anter de ‘Bunlar PKK’den ayrılan ve itirafçı olan bir grup, şimdi tekrar PKK ile temas kurmak istiyorlar’ dedi. Aramızdaki konuşmalar hep Kürtçe yapılıyordu. Sonra hep birlikte araçla bilinmeyen bir yöne gidiyorduk. Epeyce gittik Diyarbakır dışına çıktık. Ben bir tuhafılık sezdim nereye gittiğimizi sordum. ‘Ergani yolunda ne işimiz var’ dedim. Hamit ‘burası Silvan yolu değil mi?’ diye sordu. Ben de ‘Hayır’ dedim. Bu kez aracı çevirdi ve Diyarbakır’da Silvan yolu üzerinde bulunan Peşmerge konutlarının olduğu mahalleye geldik. 36. sokakta

arabayı durdurdu. Şoföre parasını Musa Anter vererek gönderdi ve bana ‘buluşma yapacağımız ev burada’ dedi.

Bu sırada Hamit bizden 20-30 metre kadar ileriden yürüyordu. Bir anda tabancasını çıkararak üzerimize doğru ateş açmaya başladı. Musa Anter başından ve boynundan vuruldu. Hemen olay yerinde yaşamını yitirdi. Hamit bu kez silahını bana doğru çevirdi ve ateş etmeye başladı. Ben de yaralandım. Yere düştüm, yanına geldi ve bir kez de sırtıma ateş ettikten sonra olay yerinden kaçtı. Ben 10-15 dakika kadar yardım çağırdım ama kimse dışarı çıkamadı. Bir süre sonra karakol polisleri gelerek beni hastaneye götürdü. Eğer Hamit, yanlışlıkla Ergani yolu değil de Yeşil’in beklediği Silvan yoluna gitseydi zaman kaybetmeyecekti. Yeşil’in beklediği yere zamanında varacaktık ve orada hepimiz öldürülecektik. Bir zamanlama hatası nedeniyle hem şoför hem de benim hayatım kurtuldu.

Hürriyet gazetesindeki yazı dizisinde Abdülkadir Aygan kendisini şöyle anlattı:

1958’de Urfa’nın Suruç ilçesinin Uzunhıdır köyünde doğdum. Adana Motor Meslek Lisesi’nde Akdeniz bölge atletizm takımına girdim. Bir sürü madalya almıştım. CHP sempaticiydim. “Karaoğlan Geliyor” afişleri asarken ülkücüler ateş etti, sırtımdan ve sağ böbreğimin üzerinden yaralandım. Adana’da hastanede yatarken akrabamız olan Abdullah Öcalan, ziyarete gelmişti. Öcalan’la dedelerimiz amca çocuğudur.

1977’de PKK’lılarla tanıştım ve örgüte katıldım. Silahlı çatışmalara katıldım. Okulu bırakıp örgüt için çalışmaya başladım. 1980’de yakalandım. 1.5 yıl hapis yatıp çıktım. 1982’de Kıbrıs’ta askerlik yaparken Türkiye’de yakalanan PKK’lıların çözüldüğünü, ülkücülerin de aleyhime ifade verdiklerini öğrendim. İş kötüye gidiyordu. Korkmaya başladım. 12 Eylül’den önce girdiğim silahlı çatışmalarda altı ülkücüyi öldürmüştüm. Kıbrıs’ta askerlik yaparken bunları duyunca üniformam ve silahımla Rum kesimine iltica ettim. Oradan önce Yunanistan, ardından Viyana ve Almanya’ya gittim. Sonunda Lübnan’da PKK’ya katıldım, kamplarda eğitim gördüm.

1985’te Şirvan’a bağlı Hürmüz adında bir köye baskın yapıp kadın, erkek, çoluk çocuk, tavuk, inek ne varsa öldürülmesine karar verilmişti. Öcalan, köyün ağası Remoye Serik’in PKK’lıları jandarmaya ihbar ettiğine inanıyordu. Saldırdan önce nöbetteyken ağayı gördüm, çocukların oynamasını seyrettim. Kendi kendime “Bütün bu suçsuz, günahsız insanlar bu gece ölmüş olacak” diye düşündüm. Ansızın karar verip köye gittim ve Remoye Serik’e durumu anlattım. Birazdan askerler geldi. Siirt Alay Komutanlığı’ndan gelen bir yüzbaşıya teslim oldum. Sorguda bildiğim her şeyi anlattım. Cem Ersever beni sorgulayan ekibin başındaydı.

Müebbet hapse mahkum oldum ama pişmanlık yasasından

yararlandığım için 1990'da tahliye edildim. Ersever'in isteğiyle Diyarbakır'a gittim. Önce askerliğimi bitirecek sonra da sivil eleman olarak çalışacaktım. Ekipte benim gibi itirafçılar vardı. Artık adım da Abdülkadir Aygan değil Aziz Turan'dı. Emniyet Müdürü Gaffar Okkan üzerimize gelmeye başlamıştı. Uzun uğraşlardan sonra 2000 yılında sivil memur olarak atamam yapıldı. Ama rahat bırakmadılar. Artık her şey değişmeye başlamıştı. İki sene daha görevde kaldıktan sonra istifa ettim. Ailemi alıp Gaziantep'e gittim. Boyacılık, inşaatlarda sıvacılık yapıyordum. Bir buçuk sene önce İsveç'e gelip yerleştim ve işte şimdi karşınızdayım.

Yazı dizisinden sonra Orhan Miroğlu, 25 Ocak günü Abdülkadir Aygan, Mahmut Yıldırım, Ali Ozansoy, Hamit Yıldırım ve Cemil Işık hakkında Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Aygan'ın anlatımlarının yayınlanmasından sonra biraraya gelen 327 aydının imzasıyla yayınlanan deklarasyonda, Adalet ve İçişleri bakanlıkları göreve çağrıldı.

Yaşar Kemal, Orhan Pamuk, Ercan Karakaş, Gençay Gürsoy, Süleyman Çelebi, Oral Çalışlar, İsmail Beşikçi, Gülten Kaya, Ahmet Türk, Hamit Geylani, Hasip Kaplan, Ferhat Tunç, Nadire Mater, Orhan Doğan, Pınar Selek, Ragıp Zarakolu, Şanar Yurdatapan, Şerafettin Elçi, Tanıl Bora ve Ufuk Uras'ın da aralarında bulunduğu 327 kişinin imzaladığı deklarasyonu 9 Şubat günü İstanbul'da düzenlenen basın toplantısında Orhan Miroğlu açıkladı.

"Türkiye'nin geçmişiyile yüzleşmesi gerektiği" belirtilen deklarasyonda, "Karanlık dönemin ihlallerini ve faili meçhul cinayetlerini aydınlatmaya ve bu dönemle ilgili gerçekleri öğrenme hakkımızı kullanmaya dair yeni bir sürecin başlaması gerektiğine inanıyoruz" denildi.

JİTEM elemanı Abdülkadir Aygan'ın açıklamalarının suskunlukla karşılandığı hatırlatılan deklarasyonda özetle, "Biz, bu suskunluğun sona ermesini talep ediyoruz. Bu kişi (Aygan), 40'a yakın insanın katledilmesini ve Musa Anter suikastının nasıl planlandığını anlatmış, güvenceler sağlanması durumunda bildiklerini mahkeme huzurunda itiraf edeceğini açıklamıştır (...) Anter cinayetinin faili olduğu öne sürülen Hamit Yıldırım'ın halen Şırnak'ta köy koruculuğu yaptığı, Ali Ozansoy'un ise Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde görev yaptığı iddiası vardır. Ağır suçların sorumluları hakkında İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ile diğer yetkililerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini talep ediyoruz" denildi.

Mehmet Emin Ayhan: Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde 11 Haziran 1992 tarihinde öldürülen Dr. Mehmet Emin Ayhan'ın eşi Cennet Ayhan'ın e-posta yoluyla ulaştığı Abdülkadir Aygan, şu bilgileri verdi:

"Ben sadece o sırada kimlerin bu işin peşinden koştuğunu, tanık olduğum faaliyeti açıklayacağım. 1992

de Cem Ersever Ankara'da görevli idi. Onun doktor Mehmet Emin Ayhan olayı ile ilgisi yoktur. Olayın baş sorumluları, Diyarbakır İl Jandarma Alay Komutanı İsmet Yediyıldız, Silvan İlçe Jandarma Komutanı Bülent (Eroğlu) 13 Yüzbaşı (Lakabı vardı şimdi hatırlamıyorum. Silvanlılar bilirler), MHP'li Mehmet Zahir Karadeniz, MİT elemanı iken Silvan da bir kahvehanede uzun namlulu silahla öldürülen Abdülkadir Topçu'nun oğlu Muhsin adli kişilerdir. Eylemi yapan, Adil Timurtaş ve başka bir itirafçidir. Eylemi gerçekleştirmek için bunlar; Yedi Bela İsmet'ten (İsmet Yediyıldız) ve Bülent Yüzbaşı'dan para almışlardı. Adil benim komşumdu. Ağzı gevşekti. Olayı O ve Zahir Karadeniz anlattılar. Benim çalıştığım yer ile bunların sıkı ilişkisi vardı. JİTEM dışında

13 Yüzbaşı Bülent Eroğlu'nun adı, 1992 yılı Mart ayında Diyarbakır İl Genel Meclisi'nin SHP'li üyesi Mehmet Menge'nin öldürülmesi girişimine de karışmıştı. Gazetelere yansıyan haberlere göre, Yüzbaşı Bülent Eroğlu, eylem için Menge'nin yakın akrabası Rifat Akis'e para, el bombası ve silah verdi, ancak Rifat Akis durumu Mehmet Menge'ye anlattı. Bunun üzerine Menge ve Akis, dönemin SHP Genel Başkanı Erdal İnönü'nün yanına gittiler. Daha sonra dönemin İçişleri Bakanı İsmet Sezgin'in talimatıyla Rifat Akis, Yüzbaşı Bülent Eroğlu ile dinlenen bir telefonda görüştürüldü. Akis ile Eroğlu arasında geçen konuşmayı Menge gazetecilere şöyle anlatmıştı:

"Çocuk (Rifat Akis) Silvan'daki Jandarma Komutanı Yüzbaşı Bülent Eroğlu'nu aradı. Çocuk kod ismini verdi: Rambo Stes. İsmi verince yüzbaşının orada olmadığını, 10 dakika sonra aramasını istediler. 10 dakika sonra Rifat aradı. Batman'da bir telefon numarası vererek, 'Yüzbaşı senin telefonunu bekliyor, ara' dediler. Çocuk Batman'ı aradı. 'Abi' diye hitap ediyordu Rifat'a. Çocuk, 'Ben Diyarbakır'dayım. Mehmet Menge Ankara'dan gelmiş, restoranda yemek yiyor, ben de kapıda bekliyorum, çıkar çıkmaz onu imha edeceğim' dedi. Yüzbaşı da ona, 'haydi aslanım, haydi yavrum, bu olayı zaten çok geciktirdin, fazla da deşifre etmeden, kafasına bir iki tane sık, eğer o fırsatı da bulamazsan arabanın içine el bombasını at, kaç git' dedi. Tabi konuşmalar kaydediliyor. O anda da ifadeyi alan istihbaratçı kağıda sorular yazıp sormasını istiyor. Olayı detaylı bir şekilde ortaya çıkarmaya çalışıyor. Çocuk, 'Peki ben bu adamı vurduktan sonra silahları ne yapayım' dedi, Yüzbaşı, 'Silahları köye git bir yere göm, biz daha sonra gelip köye baskın yapacağız. Herkesi dayaktan geçireceğiz. Sana da bir iki tokat vuracağız. Sen silahların yerini söyleyeceksin, biz böylece senden o silahları alacağız. Mehmet Menge'nin ölümü için de 'o PKK'ye ters düştü, PKK'de Menge'yi infaz etti' diye bir açıklama yapacağız."

Binbaşı rütbesine yükseltildikten sonra 1992 yılında İzmir'e atanan Binbaşı Bülent Eroğlu'nun 6 yıl İl Jandarma Alay Komutanlığı'nda "İstihbarat Şube Müdürü" olarak çalıştığı, 1998 yılında kendi isteğiyle emekliye ayrıldığı öğrenildi. İzmir'in Hatay semtine yerleşen ve bazı güvenlik firmalarına "danışmanlık" yapan Eroğlu'nun 3 Aralık 2005 tarihinde evinden ayrıldıktan sonra haber alınmadığı bildirildi. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün kayıp kişilere ilişkin web sitesinde "Bülent Eroğlu" adında bir kişinin kaydı bulunuyor.

gerçekleştirilen bu olaydan bu şekilde haberdar olmuştum.”

İlyas Eren: Abdülkadir Aygan, 11 Mart 1997 tarihinde Diyarbakır'da kaybolan İlyas Eren'in avukatı Semir Güzel'e gönderdiği e-postada da şunları söyledi:

“Ok yaydan çıktı. Şimdi ne desek nafile. Kayıplarımız çok oldu. O lanetli yıllarda Saraykapı denilen eski alay binasında çalışıyorduk. Aynı binada Diyarbakır Jandarma İstihbarat Timi de kalıyordu. JİTEM Grup Komutanlığı adam kaçırmaya, öldürmeye gibi faaliyetleri durdurmuştu. Aynı yıl Binbaşı Ali Yıldız Grup Komutanlığı'na tayin edilmişti. O da sadece istihbarat işiyle uğraşmamızı emretti. Fakat nedenini bilmiyorum, TİM komutanı Yüzbaşı Zahit Engin emrindeki rütbelilerle birlikte dur durak bilmiyordu. Her gün tanımadığımız insanlar, gözleri ve elleri bağlanarak beyaz Toros arabalarla Saraykapı'ya getirilip hücrelere atılıyordu. Bu insanların çığlıkları en hain Kürt'ü bile çileden çıkarmaya yeterdi. O tarihlerde azılı faşist Zahit Engin'in timi durmadan Kulp bölgesine gidiyor ve insanları avlar gibi tutup getiriyorlardı. Diyarbakır merkezinde de gündüz gözüyle yurtsever insanları 'PKK'lı terörist' suçlamasıyla ölüm hücrelerinde boğuyorlardı. Bu ölüm mangasının başında Yüzbaşı Astsubay Nuri Ateş (Oğuz),

Uzman Çavuş Yüksel Uğur (Zaza Sexo), Uzman Çavuş Abdülkadir Öztürk, Uzman Çavuş Cemal Kılıç (Hakan), Astsubay Levent ve Uzman Çavuş Ali adlı şahıslar vardı.”

Edip Aksoy, Orhan Cingöz: Abdülkadir Aygan'ın, 7 Haziran 1995 tarihinde gözaltına alınan Edip Aksoy ve Orhan Cingöz'ün öldürülmesine ilişkin anlatımları (30 Haziran 2005 tarihli Özgür Gündem gazetesi) doğrultusunda Şırnak'ın Silopi ilçesinde açılan iki mezardan çıkarılan cesetlerin DNA incelenmesi Temmuz ayında tamamlandı. Adli Tıp Kurumu'nda yapılan test sonucunda kemiklerin Aksoy ve Cingöz'e ait olmadığı belirlendi. O dönemde gömülen kişilere ilişkin kayıtların düzenli tutulmadığını anlatan İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş, Silopi Kimsesizler Mezarlığı'nda çok sayıda faili meçhul cinayet kurbanının bulunduğu inandıklarını söyledi. Demirtaş, “O dönemde savcı kayıt tutmamış.

Mezarların kime ve hangi tarihe ait olduğu belli değil. Bu yıllarca da sürse bu mezarların tamamının açılması gerekiyorsa, yine açarız” dedi. Edip Aksoy'un eşi Rukiye Aksoy ise eşine ait olduğu iddia edilen mezarda dört ayrı kişinin kemiklerinin çıktığını ifade etti.

Çölaşan'ın kahramanı - Yıldırım Türker (Radikal/12 Haziran 2006)

Emin Çölaşan'ın dün (11 Haziran 2006) yayımlanan yazısını kaçırma, özetlemek zorundayım. Büyük gazetenin şanlı muharriri, 'Kahraman' başlıklı yazısında, geçen yıl yayımlanan anı kitabında yazmış olduğu bir karakteri saygıyla anıyor. Yazının sonunda bu Kahraman'ın şehit olduğunu, bu yazının kapısından girmiş olan biz okurların da onun anısına saygı duruşuna çağırıldığını fark ediyoruz.

Kitabında, henüz şehit olmadığı için adını verememiş olduğunu; ama artık bu kahramanın tarihimizin altın varaklı sayfalarına geçme zamanının geldiğini belirtiyor. Adı, Sabah Ketene ¹⁴ imiş. Türkmen kökenliymiş. Çölaşan, kitabından söz konusu bölümü aktarıyor. Bir gün bir devlet büyüğü Çölaşan'a, “Tanıdığım gerçek bir kahraman var. Sizin yazılarınıza hayranım. Mutlaka tanışmak istiyorum” diyor ve tanışma o devlet büyüğünün de katılımıyla gerçekleşiyor. Ketene, ‘süklüm püklüm’ görünüşlü, hiç de kahramana benzemeyen bir adam. Ama ‘uzun uzun’ sohbetle ‘hiç çekinmeden’ anlattıkça devleşiyor. Çölaşan, “Onları olduğu gibi yazabilmek isterdim” dedikten sonra yazabildiklerine geçiyor. Yazamadıklarını artık siz bir düşünün. Çünkü ilk kahramanlık öyküsü şöyle:

Ketene'ye, ‘aslan gibi çocuklar’ diye sözünü ettiği ekibiyle birlikte ‘bir ülkede’ hedef veriliyor. “Kaldığı apartmanda asansörün önünde sıkıştırdık, en az on kurşun yedi. ‘Ölmüştür’ diye bırakıp gittik. Fakat adam yedi canlıymış. Altı ay hastanede yoğun bakımda kaldı ve sonunda düzelişti. Onu bitiremedik. Fakat bundan sonra işe yaramaz.” ¹⁵

Bu soğukkanlı suikast öyküsü, evet anladınız, Çölaşan tarafından bize kahramanlık olarak menkıbe makamında sunuluyor.

Yine bir gün Erbil'de PKK'nın bir binasını bombalama görevi nasıl gerçekleştirilmiş dersiniz? “Abi bu sefer canımız çıktı... Tam üç ay sabah 4'te kalktım, fırından simit aldım ve binanın çevresinde sattım. Böylece geleni gideni öğrendik. İş geldi bombaları yerleştirmeye. Bir gece sabaha karşı dükkanların kilitlerini usulca söküp içeri girdik ve patlayıcıları yerleştirdik. Bina yok oldu. İçerideki yirmi sekiz (PKK'lı) kişi de aynı akıbete uğradı. Ama bu sefer çok yoruldu. Zor bir işti. Ankara'ya yolum düşünce size uğramak istedim”.

Bir gazeteciyle bir suikastçı arasında, basit insanlık hallerinden dem vurmuşçasına asude geçen bu sohbet, kanınızı dondurmuyor mu?

Tatlı tatlı anlatan kahraman, kısa süre önce 28 kişiyi birden havaya uçurmuş, hayran olduğu yazara bir yorgunluk kahvesine uğramış. Arkasında daha kim bilir kaç leşin olduğunu bilemiyoruz, ama Çölaşan anlatmaya gururla devam ediyor.

Uluslararası kahramanlık

Bu kez konu, PKK terörünü desteklediği ‘belli olan’ ülkenin cezalandırılması. Ketene anlatıyor: “Malzemeleri ayrıca gönderip o ülkeye geçtik. Onların turistik yörelerinde birkaç bomba patlattık, oraları da derhal boşaldı. Onların başkentinde, metronun önünde bir patlama oldu ve halk paniğe kapıldı. Sonra dikkat ettiyseniz, o ülkede de çok büyük orman yangınları çıktı. Güzelim ormanlarına yazık oldu. Ama bizi sabote eden yakınımızdaki ülke pabucun pahalı olduğunu ve ne ekerse onu biçeceğini görmüş oldu. Bir daha bu gibi işleri açıktan yapamadılar.”

¹⁴ Sabah Ketene'nin uzun yıllar Kuzey Irak'ta MİT adına çalıştığı ve emekli olduğu, 2003 yılında ABD'nin Irak'ı işgalinin ardından Kuzey Irak'a tekrar görevli olarak gittiği öğrenildi. Sabah Ketene 22 Nisan günü evinin önünde uğradığı silahlı saldırıda öldürüldü.

¹⁵ 1994 yılında Danimarka'da silahlı saldırıya uğrayan eski Fey-KURD Başkanı İmdat Yılmaz...

Demek onlar da Ketene ve arkadaşları gibi gizli yöntemlerle sürdürmek zorunda kaldılar mücadelelerini.

Merhum kahraman İstanbul'da açtıkları göstermelik turizm bürosu vergicilerin denetimine uğrayınca devreye giren Maliye Bakanı'nın vergicileri nasıl durdurduğunu da anlatıyor. Yanılmıyorsak, kahramanın devlet gözünde de ne kadar saygın ve korunaklı biri olduğunu belirten kısmı, hikayenin meşruluğunu vurgulama açısından gerekli görülmüş. Sonra da Çölaşan devreye giriyor: Yukarıda anlattığım kişiyi görerseniz, asla dikkatinizi çekmez. Aklınıza onun bir kahraman olduğunu kesinlikle getirmesiniz. Türkiye'de birileri her dümeni çevirirken, birileri de kelle koltukta en büyük işleri başarıyor. Keşke mümkün olsa da, kamuoyu onları tanıyabilse. Ama onlar hep gizli. Hep perdenin arkasında. En kutsal görevleri canları pahasına yerine getiren, kendilerini vatana adanmış insanlar. Namussuzları, üçkağıtçıları, vurguncuları çoğu zaman biliyoruz da, vatana millete hizmet eden o kesimi tanımıyoruz bile."

Türkiye'nin yitirdiği kahraman evladın üstlendiği kutsal görevlerin suikast, sabotaj, kundaklama olduğu anlaşılıyor. Hatırlayalım, bunlar Çölaşan'ın 'yazabildikleri'. Sabah Ketene'nin şehit düşmesi karşısında fevkalade hamasi dille bir yazı döşenirken Çölaşan, kendini mutlaka bir kuvvaci gibi hissediyor. Onun dünyasında vatana tehdit oluşturduğuna karar verildiğinde, yok edilemeyecek can, vatanın hayırına görüldüğü takdirde sergilenmeyecek alçaklık yok. Pusu-kundaklama-orman yakma-halkı sindirme gibi eylemler vatanseverler arasında bir yorgunluk kahvesi eşliğinde neredeyse esprili bir dille konuşulacak meslek cilveleri.

Bu korkunç vatanseverlik tanımının böylesine fütursuzca sergilenmesinin ardında nasıl bir güç var diye düşünmez misiniz? Hukuk devleti diye mangalda kül bırakmayarak sahip çıktıklarının neye benzediğini görmüyor musunuz?

Çölaşan, bağlantılarına, meraklarına, operasyon dinleme hobisine bakılacak olursa, tarihe faili meçhul olarak geçmiş cinayetlerin bir kısmının failerini biliyor, büyük ihtimalle.

Belki de gönlünce yazamadıkları arasında ne büyük kıvraklık ve sinsilikle katledilmiş tehlikeli unsurlar var. Belki henüz yaşayanların adlarını faş etmekten kaçınıyor. Övdüğü eylemlerin büyük suç olduğunu bilmediğini düşünmemiz mümkün değil. Ama yine büyük ihtimalle başına bir bela açılmayacağını iyi biliyor.

Biz de o 'hep perdenin arkasında' duran katilleri epeyi uzun zamandır birer birer tanıyoruz. O 'iyi çocuklar'ın marifetleriyle cehenneme çevrilmiş ülkemizde hepimiz 'kelle koltukta yaşıyoruz. Çölaşan'ı şaşkırtan, bizi pek şaşkırtmıyor. Haluk Kırca da, Mehmet Ali Ağca da, Oral Çelik de öyle pek kahraman kesimli vatanseverler değildi. Ama onların eylemleriyle tanıştıkça ne kadar gözü kara, ne kadar kanlı olabildiklerini gördük.

Şehit anaları

İşte vatan adına böyle yazıların kaleme alınabildiği, yüzbinlerce okur bulduğu memleketimizde Kemal Kerişsiz'in önlenemez yükselişi son derece kolay anlaşılır.

Kemal Kerişsiz ve saz arkadaşlarının geceleri el ovuşturup rakı tokuşturup haftanın avını nasıl kovaladıklarını hayal edebilmek mümkün. Yüce Türk Adaleti'nin bu vatansever karşısında fazlasıyla çaresiz kaldığı dikkatinizi çekmiyor mu? Savcılar, Kerişsiz'in açtığı davaların konusu olan metinlere bir göz atıyor mu? Kerişsiz'e, 'Git bizi oyalama, burada ciddi işlerle uğraşıyoruz' diyebilen savcımız yok mu? Yoksa Kerişsiz'in kendini bekçisi ilan etmiş olduğu ilkeler konusunda hukuk alemimizin kafası karışık mı? Bu davaların reddi, cesaret mi istiyor yoksa?

Kendilerine kalkan ettikleri şehit ailelerine bakınca göze alamayacakları hiçbir şeyin olmadığı anlaşılıyor. Bu yolda her şey mubah. O acılı insanlara hediye ettikleri dile bir bakın.

Herkesin çocuğu gitsin, gerekirse herkesin çocuğu ölsün mücadelesinde tuhaf bir şey yok mu? O mahkeme kapısından bu gösteriye sürüklenen şehit analarının, acılarını biraz olsun yatıştırın diye nefretten başka sarılacakları bir dil, bir duygu yok mu? Ölmüş evlatlarının anısını yaşatmak için ölüme tapan korkunç bir kültürün çığırkranları gibi mahkeme kapılarında kin kusmak kim bilir ne kötü geliyordur ruhlarına. Kim bilir nasıl yaralıydur rüyalarını, savaşta öldürülmüş oğullarının hesabını gün boyu savaş tamtamları çalarak sormak? Yaslarından ebedi bir seferberlik çıkarmış olmak? Bütün gençlerin ve çocukların ve yetişkinlerin kanlarının son damlasını görmeden yatışmayacak bir dünya kini. Hayata küfür. 10 çocuğum olsa 10'unu da bu vatana feda ederdim derken analık tanımının en arkaik yorumu, ürettikleri. Oğlun, savaştacak bilek olarak tanıdı. Öldürecek. Ölecek. Ana rahminin bir silah fabrikası olarak tartıldığı bir dünya tasviri. Şimdi, Perihan'a 'PKK'nın cariyesi' diye haykırırken zehre kesmiş acılarıyla vicdanın, merhametin, aklın çok ötesinden ses veriyorlar. Bütün palamarları çözülmüş, sürükleniyorlar. Oysa her fırsatta onların kollarına girip acılarını kalkan edinenler o kadar masum değil elbet. **16**

Faili Meçhul Siyasi Cinayet Davaları

Aralarında Abdülkadir Aygan ile subay ve itirazçıların da bulunduğu, biri sekiz, diğeri 12 sanıklı iki ayrı davaya, ağır

ceza mahkemelerinin görevsizlik kararının ardından 2006 yılında askeri mahkemede görüldü. PKK itirazcısı, JİTEM elemanı Abdülkadir Aygan, emekli Binbaşı Abdülkerim Kırca,

16 Aralarında İHD İstanbul Şubesi, DTP, EMEP, ÖDP, SDP'nin de bulunduğu siyasi parti ve kitle örgütü temsilcileri, 20 Haziran günü Emin Çölaşan hakkında "suçu ve suçluyu övdüğü" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundular.

Astsubay Uğur Yüksel, “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım, Muhsin Gül, Fethi Çetin, Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğü’nde görevli Kemal Emlük ve Diyarbakır Askerlik Şubesi’nde memur olan eşi Saniye Emlük hakkında “Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak ve taammüden adam öldürmek” iddialarıyla açılan ilk dava, 27 Ocak günü Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada, Abdülkadir Aygan hakkında gıyabi tutuklama kararı verildi. Ayrıca Mahkeme, Aygan’ın “Aziz Turan” kimliğiyle Ordu Yardımlaşma Kurumu’na (OYAK) üye yapılıp yapılmadığının sorulmasına da karar verdi.

2005 yılı Mart ayında bir grup avukatın suç duyurusu üzerine Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, sanıklar hakkında, 1992-1994 arasında sekiz kişinin öldürülmesi nedeniyle dava açmıştı. JİTEM’i “çete” olarak nitelendiren iddianamede, sanıklar şu kişileri öldürmekle suçlanıyor:

HEP üyesi Harbi Arman (Ocak 1992), Zana Zuğurlu (Ekim 1993), Lokman Zuğurlu (Ekim 1993), Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) Diyarbakır Gençlik Komisyonu Başkanı Servet Aslan (Eylül 1994), komisyon üyesi Şahabettin Latifeci (Eylül 1994), Ahmet Ceylan (Ekim 1994), Sıddık Etyemez (Ekim 1994), Abdülkadir Çelikkbilek (Aralık 1994).

Dava daha sonra görevsizlik kararıyla askeri mahkemeye gönderilmişti.

Bu arada Temmuz ayında müdahil avukatları, davada “adil ve etkin soruşturma yürütülmediği” gerekçesiyle AİHM’e başvurdu.

Aralarında asker ve itirafçıların da bulunduğu 12 kişi hakkında faili meçhul cinayetler ve çeşitli olaylar nedeniyle açılan diğer davaya 14 Şubat günü Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. “Sanıklardan bir kısmının askeri personel olması nedeniyle” görevsizlik kararı veren mahkeme, dosyayı 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi’ne gönderdi.

Davada, itirafçılar **Adil Timurtaş, Abdülkadir Aygan, Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Hayrettin Toka, Fethi Çetin, Recep Tiril**, Suriye uyruklu **Hacı Hasan**, istihbarat elemanları **Mehmet Zahir Karadeniz, Lokman Gündüz**, korucu **Faysal Şanlı** ve JİTEM kurucularından Albay **Arif Doğan**’ın “suç işlemek için teşekkül oluşturmak (eski TCY 313)” ve “birden fazla kişiyi öldürmek (eski TCY 450)” iddialarıyla ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesi isteniyor. Davada, tutuklu sanık bulunmuyor.

İddianamede yeralan bazı olaylar özetle şöyle:

1989 yılında Silopi’de muhbirlik yapan Hacı Ahmet Zeyrek’in Lokman Gündüz tarafından öldürülmesi, JİTEM elemanı Mehmet Bayar’ın 25 Haziran 1990 tarihinde Hacı Hasan tarafından bomba ile öldürülmesi, 16 Eylül 1989 tarihinde Şırnak’ın İdil ilçesinde gözaltına alınan Tahsin Sevim, Hasan

Utancı ve Hasan Caner’in sanıklardan Hacı Hasan, Ahmet Cem Ersever ve Faysal Şanlı tarafından öldürülmesi.

28 Aralık günü Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi’nde yapılan duruşmada, sanıkların JİTEM’deki görevlerine ilişkin Jandarma Genel Komutanlığı’ndan mahkemeye “gizli” ibareli bir yazı gönderildiği ortaya çıktı. Avukat Tahir Elçi, belgenin içeriğinin açıklanmaması nedeniyle söz alarak, adil yargılama için bilgilerin kendilerine verilmesi gerektiğini savundu. Askeri Savcı ise belgenin gizlilik kaydı ile gönderildiğini ve mahkeme heyetinin de bilgiyi aldıktan sonra gizlilik kaydı ile muhafaza etmesi gerektiğini söyledi. Mahkeme, sanık Fethi Çetin’in Emekli Sandığı’ndan, Recep Tiril’in SSK’dan maaş alıp almadıklarının saptanması için yazı yazılmasına, yurtdışında bulunan Abdülkadir Aygan’ın da gıyaben tutuklanmasına karar verdi. Mahkeme heyeti, “gizli” ibareli belgenin de niteliğinin “devlet sırrı veya askeri hizmete ilişkin” olup olmadığını Jandarma Genel Komutanlığı’ndan sorulmasına karar verdi.

Daha sonra Jandarma Genel Komutanlığı’ndan gönderilen söz konusu belgenin, “Abdülkadir Aygan’ın ‘şehit’ sayılarak nüfus kaydının İçişleri Bakanlığı tarafından kapatılmasına” ilişkin olduğu ortaya çıktı.

Bu arada Nisan ayında Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, Van Cumhuriyet Savcılığı’nın suç duyurusu üzerine 17 kişi hakkında “faili meçhul cinayetler” nedeniyle soruşturma açtı. Soruşturma dosyası, daha sonra görevsizlik kararıyla Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı’na gönderildi. Ancak, Askeri Savcılık, “soruşturma izni alınmadığı” gerekçesiyle dosyayı Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı’na geri gönderdi.

Soruşturmanın, 1991-1996 yıllarında, HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın ve Musa Anter’in de aralarında bulunduğu 26 kişinin öldürülmesi nedeniyle yürütüldüğü öğrenildi.

Hakkında soruşturma açılan zanlıların adları şöyle: İtirafçılar **Abdülkadir Aygan, Fethi Çetin, Kemal Emlük, Selahattin Görgülü, Ali Ozansoy, Hüseyin Tilki, Hanım Beyaz, Mustafa Deniz, Cemil Işık**, binbaşılar **Aytekin Özen, Abdulkerim Kırca**, Yüzbaşı **Tuna Yanardağ**, uzman çavuşlar **Uğur Yüksel, Abdülkadir Uğur**, Astsubay **Nuri Ateş** ve istihbarat elemanı **Mahmut Yıldırım**.

Bu arada Fırat Haber Ajansı (ANF) tarafından 3 Kasım günü geçilen bir haberde, Mahmut Yıldırım hakkında, aralarında eski Başbakan Mesut Yılmaz ve gazeteci Emin Çölaşan’ın da bulunduğu bazı kişilere “suikast düzenlemeye teşebbüs ettiği” iddiasıyla açılan bir davanın Ankara 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde sürdüğü belirtildi. Haberde, mahkemenin Mahmut Yıldırım’ı dört yıldır aradığı, ancak Emniyet Genel Müdürlüğü’nün yazılara yanıt vermediği kaydedildi.

Susurluk Olayı

Balıkesir'in Susurluk ilçesinde 3 Kasım 1996 tarihinde meydana gelen trafik kazasından sonra (kazada, Emniyet Müdürü Hüseyin Kocadağ, aranan aşırı sağcı Abdullah Çatlı ve Gonca Us adlı kadın ölmüştü) özel tim görevlileri, uyuşturucu kaçakçıları ve askerler hakkında açılan davanın, yeni TCY doğrultusunda yeniden görüşülmesine yıl içinde devam edildi.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 21 Ağustos günü yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, kesinleşen kararda sanıklara yasanın öngördüğü üst sınırdan ceza verildiğini hatırlattı ve yeni TCY'nin sanıklar yararına hüküm içermediğini söyledi.

Dava, 6 Kasım günü sonuçlandı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, ilk yargılamada altı yıl hapis cezasına mahkum edilen Korkut Eken'in cezasını dört yıl iki aya indirdi. İbrahim Şahin'in cezasında "14 Temmuz 2003 tarihinde Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından sağlık gerekçesi ile cezası kaldırıldığı için düzenlemeye gidilmedi". Dört yıl hapis cezasına mahkum edilen diğer sanıklar uyuşturucu kaçakçısı Yaşar Öz, "Bahçelievler katliamı sanığı" Haluk Kırcı, özel tim görevlisi eski polis memurları Enver Ulu, Ayhan Çarkın, Ayhan Akça, Mustafa Altunok, Ercan Ersoy, Ziya Bandırmalıoğlu, Sedat Bucak'ın şoförü Abdülgani Kızılkaya, "kumarhaneler kralı" Ömer Lütfü Topal'ın ortakları Ali Fevzi Bir ve Sami Hoştan'ın cezası ise üç yıl bir ay 15'er güne indirildi. Cezalarını tamamladıkları için kararın sanıklar üzerinde bir etkisi olmayacak. Sanıklardan Oğuz Yorulmaz, 2005 yılında Bursa'da öldürülmüştü.

Sedat Edip Bucak: Hakkındaki beraat kararı Yargıtay tarafından bozulan DYP eski Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın yeniden yargılandığı dava, yıl içinde sonuçlandı.

1 Şubat günü İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Bucak'ın avukatları Şevket Küçük ve Süleyman Bacanlı, eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, eski Başbakan Tansu Çiller, eski İçişleri Bakanı Mehmet Ağar, eski Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, Bucak'ın Susurluk kazasından sekiz yıl sonra mahkemeye delil olarak verdiği fotoğraflarda Abdullah Çatlı'yla birlikte görülen eski Şanlıurfa İl Jandarma Komutanı Albay Seral Saral, eski Diyarbakır İl Alay Komutanı Eşref Hatipoğlu, eski Jandarma Asayiş Bölge Komutanı Korgeneral Hasan Kundakçı ve Bucak'ın akrabası Fatih Bucak'ın tanık olarak dinlenmesini istediler. Avukatlar ayrıca, Gaziantep'te işadamı Mehmet Ali Yaprak'ın kaçırılmasına ve "kumarhaneler kralı" olarak bilinen Ömer Lütfü Topal'ın öldürülmesine ilişkin dosyaların da incelenmesini istediler.

27 Haziran günü yapılan duruşmada, Bucak'ın avukatlarının istediği kişilerin tanık olarak dinlenmesi kabul edildi. Tanık olarak adı belirlenenlerden Diyarbakır İl Jandarma Alay Komutanı (1992-1995) emekli Albay Eşref Hatipoğlu, 5 Ekim günü yapılan duruşmada dinlendi. Hatipoğlu, Susurluk'ta

meydana gelen trafik kazasında ölen radikal sağ eylemci Abdullah Çatlı'yı, Korkut Eken'in kendisine "devlet için çok önemli istihbarat kaynağı" olarak tanıttığını söyledi.

20 Ekim günü yapılan duruşmada ise eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, DYP Genel Başkanı Mehmet Ağar, eski Başbakan Tansu Çiller, Genelkurmay eski Başkanı Doğan Güreş ve Asayiş Kolordu eski Komutanı Hasan Kundakçı'nın, ifade vermek için Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gitmediklerine ilişkin yazı okundu.

6 Kasım günü de emekli korgeneral Hasan Kundakçı ve emekli Albay Seral Saral dinlendi. Tanıklar, "PKK ile mücadelede Bucak aşiretinin güvenlik güçleri ile özellikle istihbarat konusunda yardımlaşmış" söylediler. Mahkeme başkanı, eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, eski Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar, eski Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş ve eski Başbakan Tansu Çiller'in tanık olarak dinlenmesinden vazgeçtiğini açıkladı. Duruşmada, esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, tanıkların ifadeleri de dikkate alınarak CMY uyarınca beraat kararı verilmesini istedi.

Dava, 13 Kasım günü sonuçlandı. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan Avukat Süleyman Çınar Bacanlı, Bucak aşiretinin uzun yıllardır devletin yanında yer aldığını söyledi. Bucak'a PKK ile mücadele konusunda Mehmet Ağar'dan teklif geldiğini ve eski Emniyet Müdürü Hüseyin Kocadağ'ın da Bucak'ı ikna etmek için görevlendirildiğini belirten Bacanlı, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş ve Başbakan Tansu Çiller'in de bu konuda en iyi bilgiye sahip kişiler olduğunu vurguladı. Bacanlı, Bucak'ın "devlet güçlerinin zorlamasıyla PKK ile mücadele ettiğini" savundu. Avukat Şevket Küçük ise "Yargıtay'ın üç sayfalık bozma kararının üç satırlık ağırlığı yoktur. Bilen kişi zorlama olduğunu anlar. Bucak'ın cezalandırılması vatanseverleri, üzer, yaralar ve zaafa uğratar" dedi.

Daha sonra kararını açıklayan Mahkeme, Bucak'ı "suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte bilerek yardım ettiği" gerekçesiyle bir yıl 15 gün hapis cezasına mahkum etti. Ceza, Bucak'ın "sabıkasının olmaması ve bir daha suç işlemeyeceği kanaatine varılması" nedeniyle ertelendi.

Dokunulmazlığı nedeniyle yargılanmasına diğer Susurluk davası sanıklarından daha sonra başlanan Sedat Edip Bucak, ilk yargılamada (26 Haziran 2003) "çete" suçlamasından beraat etmişti. "Abdullah Çatlı'yı saklamak" ve "vahim nitelikte silah bulundurmak" iddialarıyla açılan dava ise Şartla Salıverilme Yasası uyarınca ertelenmişti. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'nın temyizi üzerine davayı görüşen Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 27 Şubat 2004 tarihinde beraat kararının esastan bozulmasına karar vermişti.

“Susurluk davası” hükümlüleri ile Bucak’ın “olağan yaşam koşulları içinde bir araya gelmeleri ve tanışmalarının olanaksız olduğu” belirtilen Yargıtay kararında, bu kişiler arasındaki ilişkilerin “rastlantısal ve meşru olduğunu kabul etmenin mümkün olmadığına” dikkat çekilmişti.

Susurluk davası sanıklarından Ercan Ersoy, Ayhan Çarkın ve Oğuz Yorulmaz’ın “kumarhaneler kralı” Ömer Lütfi Topal’ın öldürülmesi (28 Temmuz 1996) nedeniyle gözaltına alındıkları dönemde, Sedat Edip Bucak’ın “henüz koruma görevlerine başlamadıkları halde, bu polisler için dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Kemal Yazıcıoğlu’nu birçok kez aradığı” anlatılan kararda, Bucak’ın “kırmızı bültenle aranan ve gerçekleştirdiği yasadışı birçok eylem nedeniyle kamuoyu tarafından ismi çok iyi bilinen Abdullah Çatlı ile en az iki yıldan beri tanıştığı, gerçek kimliğini bildiği, sürekli olarak ve samimi bir şekilde görüştüğü” belirtilmişti.

Yargıtay kararında, Bucak’ın eski TCY’nin “silahlı çete” ve “çetede yöneticilik” suçlarına ilişkin 313. Maddesinin 2, 3 ve 4. fıkraları uyarınca mahkumiyetine karar verilmesi gerekirken beraat etmesinin hukuka uygun olmadığı vurgulanmıştı.

Buna karşın İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Sedat Edip Bucak’ı sadece “silahlı çeteye yardım” iddiasıyla hapis cezasına mahkum etti.

Diğer Gelişmeler

Mayıs ayında İzmir ve Aydın’ın Kuşadası ilçelerinde “Haluk Kırıcı’ya bağlı olduğu” ileri sürülen bir çetenin 18 üyesinin yakalandığı haberleri basına yansdı. Gözaltına alınanlar arasında bir komiser ve iki polis memurunun bulunduğu öğrenildi.

Susurluk davası hükümlüsü Yaşar Öz’ün KKTC’nin Girne kentinde işlettiği Ruby Casino’da 20 Aralık gecesi çıkan silahlı çatışmada Hüseyin Dönmez (37) ve Musa Çakmak (39) öldü. Çatışmanın Yaşar Öz ile “Kürt Ahmet” olarak bilinen mafya liderinin oğlu İdris Melih Turgut arasındaki para sorunundan kaynaklandığı öğrenildi.

Susurluk davası sanıklarından İbrahim Şahin’in eski koruması Musa Çakmak’ın Danıştay üyelerine düzenlenen silahlı saldırı nedeniyle aranırken intihara kalkıştığı ileri sürülen eski asker Muzaffer Tekin’i hastaneye götüren kişi olduğu öğrenildi.

Hüseyin Dönmez için İstanbul’da düzenlenen cenaze törenine Susurluk davası sanıklarından Ayhan Çarkın da katıldı.

Çakmak’ın aynı zamanda, merkezi İstanbul’da bulunan “Doğu Türkistan Göçmenleri Derneği” Yönetim Kurulu üyesi ve 2004 yılında ABD’nin başkenti Washington’da kurulan “sürgündeki Doğu Türkistan hükümetinin” İstanbul milletvekili olduğu da öğrenildi.

3 - KARA MAYINLARI

Türkiye-Suriye sınırındaki mayınların temizlenmesi için 2005 yılında Genelkurmay Başkanlığı, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve GAP İdaresi tarafından oluşturulan Koordinasyon Kurulu’nun “mayınların temizlenmesi için açılacak ihaleye yabancı firmaların da çağrılması” kararı yıl içinde sık sık tartışıldı. Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, 22 Şubat günü TBMM Genel Kurulu’nda “Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”nın görüşülmesi sırasında yaptığı konuşmada, şunları söyledi:

“Kara Kuvvetlerimiz bunu kendisi yapabilir mi diye gayret sarfetti. Aşağı yukarı bir senelik çalışma sonucunda, bunun Kara Kuvvetleri tarafından yapılmasının, icabında yeni şehitlere yol açacağı anlaşıldığından, vazgeçildi. Sonradan Kara Kuvvetleri, Milli Savunma Bakanlığı’na devretti. Milli Savunma Bakanlığı, biz, bütün alanı ihaleye çıkarttık. Bu ihaleye gelen teklifleri, tabii, ticari sır olduğu için açıklayamam; ancak, milyarlarca doların üzerindeydi. Bu milyarlarca doların üzerindeki bizim bakanlık bütçesinden karşılamamız mümkün değildi. Kaldı ki, bunu ihale edecek teknik bilgimiz de yoktu, böyle bir büyük ihaleyi uygulamayı kastediyorum; yoksa, diğer bilgiler evet, elbette bizde. Bu bizdeki bilgileri Maliye Bakanlığı’na devrettik, onlar da

prensip itibariyle yap-işlet-devretten başka çıkar yol bulamadılar. Çünkü, onların da aldıkları teklifler, gerçekten astronomikti; yani, bütçeyle karşılanması mümkün olmayan, ayrıca, oranın tarımıyla yıllar boyunca elde edilemeyecek - devlet tarafından işletilmesi halini arz ediyorum- mümkün olmayan rakamlardı. Bu sebeple, Maliye Bakanlığı yap-işlet-devrete dönüştü”

Vecdi Gönül’ün bu sözleri, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ve CHP sözcüleri tarafından “Türkiye’nin sınır bölgelerinin yabancı şirketlerin eline verilmesinin sakınca doğuracağı” gerekçesiyle eleştirildi. CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, “sıfır karla çalışan” NAMSA (NATO Maintenance And Supply Agency) adlı örgütün Maliye Bakanlığı’na başvurduğunu, ancak yanıt alamadığını savundu. NAMSA’nın yanı sıra Kilis Valiliği’nin de 29 milyon dolara bu işi yapmaya talip olduğunu belirten Öymen, Valiliğe yanıt verilmediğini kaydetti. Öymen, “Hangi ülke, sınırlarındaki toprakların işletmesini yabancılara devretmiştir? Bu bölgenin 50 kilometre güneyinde Suriye petrol çıkarıyor. Büyük bir olasılıkla Kilis’te de petrol bulunuyor” dedi.

Bu tartışmaların ardından 22 Mart günü Genelkurmay

Başkanlığı, Başbakanlığa gönderdiği bir yazı ile “Milli Mayın Temizleme Kurulu” oluşturulmasını istedi. Yazıda, “mayınların temizlenmesinin yabancı firmalara verilmesinin güvenlik açığı oluşturacağı” savunuldu.

Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül, CHP Tunceli Milletvekili Vahdet Sinan Yerlikaya'nın yazılı soru önermesine 12 Nisan günü verdiği yanıtta Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis ve Hatay'daki mayınlı arazilerin temizletirilmesine ilişkin ihale işlemlerinin sürdürdüğünü, mayınlı arazilerin temizleyen firma tarafından tarımsal amaçla işletileceğini, bu arazilerin mülkiyetinin ise verilmeyeceğini bildirdi.

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ise daha sonra yaptığı bir açıklamada, mayınlı arazilere ilişkin ihalede, arazilerin 49 yıllığına ihale edilmeyeceğini, ihalenin “en kısa sürede araziye hazineye iade etmeyi taahhüt eden” firmaya verileceğini söyledi. Bu konuda Genelkurmay Başkanlığı'nın görüşünün etkili olduğu öğrenildi.

Yıl sonuna doğru Türkiye-Suriye sınırının 720 kilometre uzunluğundaki bölümünün temizlenmesi için açılan ihalenin “biri yabancı üç firmanın eksik belge vermesi” nedeniyle sonuçsuz kaldığı haberleri basına yansıdı.

Bu arada Temmuz ayında önce HPG'nin daha sonra da Kongra-Gel'in, Birleşmiş Milletler'in desteklediği İsviçre merkezli “Geneva Call (Cenevre Çağrısı)” adlı örgüt ile “Kara Mayınlarına Karşı Mücadele Sözleşmesi” imzaladığı açıklandı. ANF'nin haberinde, Cenevre Kanton hükümetinin garantörlüğündeki anlaşmayı, Kongra-Gel Başkanı Zübeyir Aydar, Cenevre hükümeti adına Cenevre Kantonu Başkan Yardımcısı Claude Bonard ile “Geneva Call” Başkanı ve Cenevre Parlamentosu eski Başkanı Elisabeth Reusse-Decrey'in imzaladığı belirtildi.

HPG ile görüştiklerini anlaşmayı imzaladıklarını söyleyen Elisabeth Reusse-Decrey, “Bu anlaşma yoğun ve ciddi bir çalışmanın ürünüdür. Bu anlaşmanın imzalanması için beş yıldır yoğun çaba harcıyoruz. Bizzat dağa giderek örgütün askeri kanadı HPG ile de görüşerek bu anlaşmayı imzaladık. Çünkü neticede bu sorunla birebir yüzyüze olan dağdakilerdir. Şimdi burada örgütün siyasi kanadı ile bu anlaşmayı imzalayarak nihai olarak yürürlüğe girmesini sağlıyoruz” dedi. Elisabeth Reusse-Decrey, daha sonra yaptığı bir açıklamada da, anti-personel mayınların yasaklanmasına ilişkin Ottawa anlaşmasını 2003 yılında imzalayan Türkiye'nin, açıkladığı raporlarda sadece askeri kayıplara yer vermesini eleştirdi.

Anlaşmanın imzalanmasından sonra 27 Temmuz günü Bingöl'ün Genç ilçesi yakınlarında Bingöl Jandarma Özel Harekat Tabur Komutanı Binbaşı Adil Karagöz'ün ölümü üzerine Sabah gazetesinin sorularını yanıtlayan İsviçre'nin Ankara Büyükelçisi Walter B. Gyger, “Biraz teknik bir açıklama olacak ancak, Cenevre Çağrısı Örgütü'nün anlaşması sadece ‘topuk’ mayını içeriyor. Bingöl'de ise

kara mayını kullanılmış. Cenevre Çağrısı Örgütü bir sivil toplum kuruluşudur ve İsviçre hükümeti ile bağlantısı yoktur. Onların amacı ölümleri durdurmaya yardımcı olmak. Anlaşma keşke tüm mayın çeşitlerini kapsasa. Hiçbiri kullanılmasa” dedi. Gazeteye konuşan İsviçreli başka bir diplomatın da “Türkiye Ottawa Anlaşması olarak bilinen Mayın Yasaklama Antlaşması'nı 3 yıl önce imzaladı. Bu anlaşma da, sadece bireyleri hedef alan topuk mayınlarını içeriyor” dediği bildirildi.

Kara mayınlarıyla mücadele için 2002 yılında kurulan “HAWPAR 2002 Anti-Mayın Girişimi”nin Kuzey Irak'ta 2005 yılında yürüttüğü çalışmaların sonuçları, Ocak ayında açıklandı. HAWPAR raporunda, Kuzey Irak'ın Sideka ve Diyana bölgelerinde yaklaşık 4000 metre kareye yakın bir alanın kara mayınlarından ve diğer savaş artıklarından temizlendiği belirtilerek şu bilgiler verildi:

“Sezon boyunca bütün olanaksızlıklara rağmen yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde:

800 adet İran Irak savaşından kalan mayın (WALMARA69)

350 adet İran yapımı sabun görünümlü mayın (4 Numara)

1000'e yakın Irak, İran, Türkiye tarafından kullanılan hem bu devletlerin ürettikleri ve hem de Rusya ve NATO işaretleri taşıyan roketler, (120'lik, 82'lik, 62'lik havan topları gülleri, tank gülleri,)

16 adet Katyuşa-Grad roketleri (İran yapımı)

3 adet kazan bombası (Türkiye yapımı)

3 adet anti-araç mayın

Toplanarak imha edilmiştir.

Mayın ve kazan roketleri yerinde, doğaya minimum düzeyde zarar verecek tarzda imha edilirken, Katyuşa-Grad roketleri ile havan topları, pratik çalışma atölyelerinde uygun yöntemlerle etkisizleştirilmiştir.

Pratik çalışmalarla birlikte, yayalara çıkan yöre halkına kara mayınları ve savaş artıklarına karşı korunma yöntemleri ve tehlikelerini anlatmak, çalışmamızın diğer bir ayağı olarak sürdürülmüştür. Yöre halkının serbest dolaşımını etkileyen, köyler arası yollarda ve yine su ve çeşme başlarındaki mayınlar, halkın daha rahat dolaşımı ve güvenliği açısından hem kontrol edilmiş, yer yer de bulunan kara mayınları ve savaş artıkları imha edilmiştir. Yine bulduğumuz sahada ortaya çıkan mayın kazalarına karşı da, acil müdahale gücü olarak çalışma yürütülmüş, sağlık ve tedavi sorunları imkanlar ölçüsünde sağlanmaya çalışılmıştır.

Ayrıca HAWPAR 2002 olarak kendi içinde uzmanlık eğitimleri verilmiş, teknik araç-gereçlerin kullanımı, güvenlik ve ilk yardım konularında düzenli bilgilendirmeler gerçekleştirilmiştir.”

Mayın-Bomba Patlamaları

TİHV'nin belirlemelerine göre, yıl içinde kara mayınları ve

araziye bırakılan patlayıcı maddeler nedeniyle beşi çocuk **12** kişi öldü, 26'sı çocuk 36 kişi de yaralandı.

7 Mayıs 2005 tarihinde Mardin'in Savur ilçesi Serenli köyü Beşevler mezarası yakınlarında buldukları bir bombayı kurcalayan çocuklardan Ahmet Akın'ın (10) ölümü, Necdet Oral'ın da ağır yaralanması üzerine yakınlarının 5233 sayılı "Terör ve Terörden Doğan Zararların Karşılmasına İlişkin Yasa" çerçevesinde tazminat istemi reddedildi. Avukat Erdal Kuzu, 9 Mayıs 2005 tarihinde suç duyurusunda bulduklarını, 30 Mayıs 2005 tarihinde de tazminat için Mardin Valiliği'ne başvurduklarını bildirdi. Mardin Valiliği'nin 10 Ekim 2005 tarihinde Akın ailesinin tazminat talebini "Söz konusu zararların yasa kapsamında girmediği ve çocuğun oyun oynarken öldüğü, oynamasaydı zarar görmezdi" gerekçesiyle reddettiğini belirten Avukat Erdal Kuzu, bu karara karşı İçişleri Bakanlığı'na başvurduklarını ancak bakanlığın itirazı değerlendirilmesi için yeniden valiliğe gönderdiğini ve aynı gerekçelerle ikinci kez isteklerinin reddedildiğini söyledi.

15 Ocak günü Hakkari'nin Yüksekova ilçesi Güvenli köyü yakınlarında mayına basan **Abbas Avcı**, ağır yaralandı.

21 Şubat günü Şırnak'ın İdil ilçesine bağlı Yazman köyü yakınlarında bulunduğu el bombasını kurcalayan **A.T.** adlı çocuk yaralandı.

Suriye'den Kilis yakınlarında Türkiye'ye girmeye çalışan **Hüseyin Şaso**, Tahtalı köprü yakınlarında mayına basarak yaralandı.

Tunceli'ye bağlı Sarıtaş köyü yakınlarında mayına basan **Serdar Dönmez** adlı kişi, öldü.

10 Nisan günü Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Bozalan köyü yakınlarında mayına basan **Hayriye Uca** (7) ve **Hacı Uca** (9) adlı çocuklar yaralandı.

11 Nisan günü Bitlis'in Mutki ilçesine bağlı Arıcık köyünde otları yakan **Fesih Bahçı** (22) ve **Güldemet Bahçı** (17), otların arasında bulunan bombanın patlaması sonucunda yaralandı.

11 Nisan günü Şırnak yakınlarındaki afet konutları bölgesinde buldukları patlayıcı maddeyi kurcalayan **Şahin Oral** (13) öldü, **İhsan Örgen** (13) ağır, **Nesim Yılmaz** (14), **Ali Şanlı** (14), **Hamza Kıvanç** (13) ve **Şükrü Atabey** (14) hafif yaralandı.

13 Nisan günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesi Kurşunlu köyü yakınlarında mayına basan **Kadriye Karatay**, **Pakize Karatay** ve **Zülfıye Kişmir** adlı kadınlar yaralandı.

22 Nisan günü Şırnak'ın Uludere ilçesi Yemişli köyü yakınlarında bulunduğu patlayıcı maddeyi kurcalayan **Ağit Uslu** (12) adlı çocuk ağır yaralandı.

25 Mayıs günü Van'ın Çaldıran ilçesine bağlı Hangedik köyü yakınlarında mayına basan **B. Sanlav** (13) adlı çocuk ağır yaralandı.

4 Haziran günü Kars'ın Digor ilçesine bağlı Unbulak köyü yakınlarında mayına basan **Yaşar Tören** (15), yaralandı.

4 Haziran günü Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Altınoluk köyü yakınlarında arazide bulunduğu bombayı kurcalayan **Alim Çakmak** (20), 6 Haziran günü Van Araştırma Hastanesi'nde öldü.

6 Haziran günü Adapazarı'nda askeri arazide meydana gelen patlamada, **Ayşe Delimehmet** adlı kadın öldü. **Zeliha Delimehmet** ve **Ahmet Delimehmet** ise yaralandı.

Edinilen bilgiye göre, hayvan otlatmak için askeri araziye giren üç kişi, buradaki hurdalıktan malzeme aldılar. Bu sırada meydana gelen patlamada, **Ayşe Delimehmet** öldü, iki kişi de yaralandı.

27 Haziran günü Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesi Çelenli köyünde hayvan otlatan **Mehmet Nuri Ülgen** (13), **Mehmet Selim Ülgen** (13) ve **Adem Ülgen** (12) adlı çocuklar mayın patlaması sonucunda yaralandılar.

6 Temmuz günü Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesine Esnemez köyü yakınlarında hayvan otlatan **Ahmet Dursun** adlı çocuk, arazide bulunduğu bombanın patlaması üzerine ağır yaralandı.

21 Temmuz günü Hakkari'ye bağlı Kaymaklı köyü yakınlarında mayına basan **Süleyman Yiğit**, öldü.

30 Temmuz günü Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Ferdi beldesi yakınlarında mayına basan **Elif Şenlik** (14) öldü, **Ahmet Şenlik**, **Bayram Dursun** (13) ve **Besile Dursun** (12) yaralandı.

17 Ağustos günü Şırnak'ın Silopi ilçesi Gürümlü beldesi yakınlarında mayına basan **Cüli Aytulun** (70) öldü.

11 Eylül günü Edirne'nin İpsala ilçesi yakınlarında Türkiye-Yunanistan sınırını geçmeye çalışan **İbrahim Uçar** ve **Cavit Yaylacı** adlı kişiler, mayın patlaması sonucunda öldü. Patlamada, **Adem Kıyak** da yaralandı.

24 Eylül günü Siirt ile Erzurum ilçesi arasındaki yolun kenarında buldukları patlayıcı maddeyi kurcalayan çocuklardan **Kerem Turan** (10) öldü, ağabeyi **Osman Turan** (12) ve **Yılmaz Ertaş** (11) yaralandı.

2 Ekim günü Bingöl'ün Yedisu ilçesi yakınlarında buldukları roketatar mermisini kurcalayan **Akın Canbeyoğulları** (15) ve **Bilal Canbeyoğlu** (9) adlı çocuklar ağır yaralandı.

3 Ekim günü Şırnak'ın Silopi ilçesine bağlı Çalışkan (Gite) beldesinde askeri bölgenin yakınlarında oynarken mayına basan **Agid Zengin** (9) ve **Veli Aşkın** (8) adlı çocuklar ağır yaralandı.

16 Ekim günü İzmir'in Bergama ilçesi Tiyelti köyü yakınlarında bulunduğu el bombasını kurcalayan **Hasan Kabakoğlu**, ağır yaralandı.

2 Aralık günü Şırnak'ın İkizce köyü yakınlarında buldukları roketatar mermisini kurcalayan **Yusuf Saltan** (12) ve kardeşi **Yasin Saltan** (11), öldü.

25 Aralık günü Diyarbakır'ın Hazro ilçesi Dedaş köyü

yakınlarında bulunduğu havan topu mermisini kurcalayan *Mahmut Cuşa* (16), ağır yaralandı.

4 - SİLAHLI ÇATIŞMALAR

Ateşkes İlanı

Yıl içinde DTP'nin ve Abdullah Öcalan'ın yaptığı ateşkes çağrılarının ardından "Koma Komelan Kürdistan (KKK)" Yürütme Konseyi Başkanı Murat Karayılan, Kongra-Gel Başkanlık Divanı üyesi Ronahi Serhat ve KKK Meşru Savunma Komite üyesi Koçer Zagros 30 Eylül günü Kuzey Irak'taki Kandil dağında düzenledikleri basın toplantısında, "1 Ekim gününden geçerli olmak üzere ateşkes ilan ettiklerini" açıkladılar.

Karayılan, basın toplantısında şunları söyledi:

"Atılacak adımlara ve gelişmelere bağlı olarak bu ateşkes süreci devam edecektir. Güçlerimizin üzerine imha amaçlı gelinmedikçe kesinlikle silah kullanılmayacaktır ama imha amaçlı saldırı karşısında güçlerimiz kendilerini her biçimde savunacaklardır. Bu karara göre HPG Komuta Konseyi, tüm güçlerinin mevcut eylemsel pozisyonunu, hareket tarzını ve planlamalarını ateşkes durumuna göre yeniden düzenleyecektir. Tüm kadro, örgüt ve kurumlarının hedefi, ateşkes sürecinin başarısı olacak ve siyasal-örgütsel-eylemsel çalışma planlamaları buna göre yeniden düzenlenecektir. Bu süreç boyunca HPG güçlerinin lojistik ihtiyaçları ve tedbir amaçlı doğal hareketlilikleri dışında askeri amaçlı herhangi bir hareketliliği olmayacaktır. KKK sistemine bağlı olan tüm güçler için bu karar bağlayıcıdır. Hiç kimse zorlayıcı bir tutum içine girmeyecek, her güç sürecin başarısı için çaba içinde olacaktır. Sistemimizin dışında olup, Kürt ulusu adına hareket ettiğini iddia eden, özellikle önderliğimize bağlı olduğunu söyleyip, kendini sistemimizin dışında tutan silahlı güçlerin de, önderliğimizin çağrısına uygun bir tutum ve duruş içinde olması gerekmektedir. Bu çağrımıza uymayıp, halkımızın özgürlük davasına ve çıkarlarına zarar verenlere karşı hareketimizin ulusal düzeyde tavır alacağı bilinmelidir."

Murat Karayılan, Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani ve Güney Kürdistan Bölge Başkanı Mesut Barzani'ye de arabolucu olma çağrısında bulundu.

Abbas Emani: Özgür Gündem gazetesinde 28 Haziran günü yayınlanan haberde, 25 Ağustos 2005 tarihinde Batman'ın Beşiri ilçesi Tepecik köyü yakınlarında çıkan çatışmada, İran uyruklu Abbas Emani adlı HPG militanının sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğü bildirildi. Haberde, "bir subayın çektiği" belirtilen fotoğraflara da yer verildi. Haberde, Abbas Emani'nin yakalandıktan sonra asker giysileri giydirilerek özel tim görevlileri nezaretinde çatışmanın yaşandığı bölgeye 3 kilometre uzaklıktaki seyyar karargaha yaya olarak götürüldüğü, burada bir aracın yanında sorgulandıktan sonra

öldürüldüğü anlatıldı. Habere göre, Emani daha sonra sürüklenerek tekrar çatışma bölgesine götürüldü ve yakıldı.

Haberin yayınlanmasından sonra Emani ailesinin avukatı İHD Diyarbakır Şube Başkanı Avukat Selahattin Demirtaş, "Emani'nin ölüm şeklinin ve ölümüne sebebiyet veren kişilerin açığa çıkarılması" istemiyle Beşiri Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Beşiri Cumhuriyet Başsavcılığı, 10 Ekim günü "kovuşturmaya yer olmadığı" gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi.

Bunun üzerine Avukat Selahattin Demirtaş, 1 Kasım günü karara itiraz etti. "En yakın ağır ceza mahkemesi" sıfatıyla itirazı ele alan Midyat Ağır Ceza Mahkemesi, Beşiri Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kararını iptal etti. Kararda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Yasası'nın 160. maddesi uyarınca "Cumhuriyet Savcısı'nın ihbar üzerine işin gerçeğini araştırmak zorunda olduğuna" dikkat çekildi ve Cumhuriyet Savcısı'nın delil olarak sadece otopsi raporuyla yetindiği ifade edildi. Kararda şöyle denildi:

"Maktulün otopsi raporunda belirtilen boyun kırığına bağlı omurluk zedelenmesinin ne şekilde olduğunun araştırılması, fotoğraflarda görülen kişilerin sıfatlarını belirlemeye çalışması ve adı geçen gazetede yayınlanan fotoğrafta maktul olduğu belirtilen kişinin, maktul Abbas Emani olup olmadığını, fotoğrafların çekildiği yeri, çekim zamanını, fotoğrafların fotomontaj olup olmadığını ve diğer iddiaları araştırması gerekir."

AİHM'de açılan bazı davalara dikkat çekilen kararda, "AİHM, Kaya/Türkiye davasında, Tanrıkulu/Türkiye davasında ve buna benzer bazı davalarda etkin soruşturma yapılmaması nedeniyle AİHS'in yaşam hakkını düzenleyen 2. ve 13. maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiştir" denildi.

Bu arada çatışmada ölen militanlardan Rıdvan Karakuş'un yakınları da, Rıdvan Karakuş'un sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğüne inandıklarını açıkladılar.

Rıdvan Karakuş'un ağabeyi Mehmet Karakuş, cenazeyi teşhis etmek için Batman'a gittiklerini belirterek, "Şoka girmiştım. Daha önce diğer ağabeylerim bakmıştı. Onlar teşhis edememişlerdi. Ben geçirdiği ameliyat izinden tanıdım. Bütün cesetler kurtlanmıştı. Güneş altında bekletilmişlerdi. Teşhis için yanımda bulunan yetkililere cesetlerde normal bir ölüm izinin olmadığını söyledim. Kardeşimin cesedinde ölümüne yol açacak büyük bir yara yoktu. Sadece baldırı ve kalçasında bir mermi vardı. Ölümcül bir darbe almamıştı. Sağ yakalandığından eminim, deliller onu gösteriyor. Kimyevi bir madde kullanılmış. Normal bir yakma şekli değil bu. Toplu bir

katliam gibiydi. İçinde bulunduğumuz şok nedeniyle hukuksal süreci şu ana kadar başlatamadık. Ancak şimdi girişimlerde bulunacağız. Adli Tıp raporu da bize verilmedi.”

Karakuş'un diğer ağabeyi Adnan Karakuş da “İşkence görüyor, ondan sonra öldürülüyor. Panzerle yerde sürükledikten sonra yakıyorlar. Kesinlikle büyük bir yara izi yok. Kolları ve baldırları kesilmiş. Kardeşimi sağ ele geçirmişler. İşkence ettikten sonra yaşamını yitiriyor. Mermi izi var. Sürüklenene sürüklenene vücudu parçalanmıştı. Cesedi teşhis etmeye gittiğimizde polisler bize Gündem gazetesindeki fotoğrafları gösterdi. Cesetlerin yakılmadan ve yakıldıktan sonraki görüntüleri de vardı” dedi.

Çatışmada, Abbas Emani, Cennet Dirlik, Fuat Becene, Yusuf Avdoyan, Ali Ekber Kalsen, Rıdvan Karakuş ve Kawa Kobani adlı HPG militanları ölmüştü. Cesetlerin daha sonra yakıldığı öğrenilmişti.

Öldürülen Militanların Fotoğrafları

5 Temmuz günü Özgür Gündem gazetesinde, Adana'nın İncirlik beldesi yakınlarında çöplerden kağıt toplayan çocukların, içinde çatışmalarda öldürülen militanların fotoğrafları bulunan bir fotoğraf albümü buldukları haberi yayınlandı. Çatışmalara katılan bir askerin öldürülen militanların yanında çektiği anı fotoğrafları ile yakınlarının fotoğraflarından oluşan albümü bulan çocukların, korktukları için kimliklerini açıklamadıkları bildirildi.

Bu haberin ardından 25 Temmuz günü yurtdışında yayınlanan Yeniden Özgür Politika gazetesinde, 26 Temmuz günü de Özgür Gündem gazetesinde benzer bir haber daha yayınlandı.

Haberde, fotoğrafların “adını açıklamak istemeyen bir kaynak” tarafından Yeniden Özgür Politika gazetesine verildiği belirtildi. 12 Mayıs 1997 tarihinde Tunceli yakınlarındaki Harçık bölgesinde altı PKK militanının öldüğü çatışmaya ilişkin fotoğrafların arkasında “Y.T. (Sinop)” yazdığı belirtilen haberde, cesetlerin Tunceli’de gün boyu resmi bir binanın önünde teşhir edildiği, akşam saatlerinde de operasyona katılan askerlerin cesetlerin üzerine basarak poz verdiği anlatıldı. Haberde, söz konusu askerin albümünde Tunceli çevresinde düzenlenen başka operasyonlara ilişkin fotoğraflar da bulunduğu kaydedildi.

Özgür Politika gazetesinde 5 Ağustos günü de Gülhane Askeri Tıp Akademisi Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi’nde yaklaşık dört yıl görev yaptığını belirten H.A. adlı psikologla yapılan söyleşi yayınlandı.

H.A.’nın verdiği bilgilere göre başvuruların özellikle 1993-2001 yılları arasında, Bolu Dağ Komanda Tugayı’nın bölgede görev yaptığı dönemde arttığı anlatılan habere göre, H.A., tugay komutanı Tümgeneral Yavuz Ertürk’ün görev yaptığı dönemdeki askerlerin psikolojik sorunları konusunda şunları söyledi:

“1993 ile 2000’li yıllar arasında özellikle Ertürk’ün görev

yaptığı sahalardaki askerlerin büyük oranda psikolojik sorunları vardı. Bunlardan büyük bir kısmı hala tedavi altında. Suç örgütlerine bulaşmış ya da intihara kalkışmışlar. Bunun nedenlerini o dönemlerde tedavi gören askerlerin dilinden şöyle sıralayabilirim: Çatışmalardan sonra ele geçirilen gerillaların cesetleri üzerinde cesaret sınavı (yakma, tecavüz, organlarını parçalama vs.), köy veya mezra yakma sırasında duyulan çığlıkları kaydetme ve tekrar askere dinletme, aylarca pusularda bekleme, asker üzerinde ağır fiziksel baskı ve psikolojik etkiler yaratma, intihara teşebbüs, tecavüz ve işkence yöntemleri gibi birçok yöntem asker üzerinde silinemeyecek etkiler yaratmıştır. Bu etkiler tabii ki sadece er üzerinde yaratılmadı. Büyük bir çoğunluğunu bunlar oluştursa da içlerinde, polis, rütbeli asker ve korucular da nasibini aldı.”

H.A. ile yapılan röportaj özete şöyle:

Özgür Politika: Sizi tanıyabilir miyiz? Hangi yıllar arasında GATA’da görev yaptınız?

H.A.: Size kendimi ve hangi yıllar arasında görev yaptığımı açıklamak istemiyorum, ama Rehabilitasyon Merkezi’nde yaklaşık dört yıl psikolog olarak görev yaptım.

Ö.P.: GATA’ya yılda ortalama kaç hasta geliyor?

H.A.: GATA Komutanlığı’na bağlı Ankara, İstanbul ve Eskişehir’de Gülhane Askeri Tıp Fakültesi, Ankara GATA Kışlası, Haydar Paşa Eğitim Hastanesi, Çamlıca Askeri Hastanesi ve Mevki hastaneleri bulunmakta. Toplam kaç kişinin geldiği konusunda bir rakam vermek zor ama benim bulunduğum hastanede yaklaşık iki bin gazi tedavi görüyordu. Bir çok başvuru yapılıyor ama herkes alınmaz.

Alınmayanların büyük bölümü sosyal ve psikolojik sorunlarını gizliyor. Bir kesim ise yaşadıklarını çevresiyle sürekli bölüşerek bir kahraman gibi karşılanmak istiyorlar. Bu gerçekleşmeyince çeşitli suçlara veya suç örgütlerinde yer bulmaya başlıyorlar. Aralarında rütbeliler de var ama çoğunluğu rütbesiz asker.

Ö.P.: Özel timlerin durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

H.A.: Güneydoğuda görev yapan özel timler, davranışları, düşünce dünyaları, yaşadıkları veya gerçekleştirdikleri olaylardan dolayı en acımasız olanlardır. Bana göre hepsinin tedaviye ihtiyacı var ama onlar bunu kabul etmiyorlar. Çünkü, rahatsız olduklarını kabullenemiyorlar. Bu, durumu daha da vahimleştiriyor.

Ö.P.: Onlardaki eğilimler nasıl baş gösteriyor?

H.A.: Edindiğim izlenime göre hemen hemen hepsinde tecavüz eğilimi var ki, bir çoğu bunu gerçekleştirmiş durumda. Öyle ki bu durum aile içine kadar sıçrayabiliyor. Diğer önemli bir sonuç ise hiç birinin iradesi kendi elinde değil. Yani bebek öldürmek, insan yakmak veya parçalamak onlar için sadece bir görevden ibarettir. Tabii bu tür kişiliklerin seçimi en az verilen eğitim kadar önemli.

Ö.P.: Nasıl seçiliyorlar? Ne zamandan beri bu uygulama var?

H.A.: Küçük yaşlarda yetiştirme yurtlarından alınıyorlar. Özel birliklerde yıllarca çok çeşitli eğitime tabi tutuluyorlar. Her dönem ve her koşulda alınıyorlar. Türkiye'de özel timler lağvedilse de, bu sistem yoluna devam eder. Şimdi yüzlerce çocuk eğitim görüyor. Bu çocuklar 20-22 yaşında tam anlamıyla göreve başlayacaklar. Yani önümüzdeki yirmi yıl için hazır bir potansiyel var. Eğitimler kamufle amacıyla gizli ve belirli kışlalara yakın, yerleşim alanlarından uzakta yapılıyor.

Ö.P.: Sizin bulunduğunuz Rehabilitasyon ve Bakım Servisi Merkezi'ne yılda ortalama kaç asker geliyor?

H.A.: Yıllık ortalama üç bin kişi başvuruyor. Ancak beşyüz ile yedi yüz arasında bir sayı kabul ediliyor. Tabii kabul edilenlerin büyük çoğunluğu psikolojik sorunlar sonucu depresyon yaşayanlardır. Belirttiğim rakamlar içinde fiziksel tedavi görenler de var. Lakin bunlar içinde yine bir çoğu psikolojik rehabilitasyonlara tabi tutuluyor. Çünkü, fiziksel yetmezlikler, söz konusu kişiler üzerinde derin psikolojik bunalımlara yol açıyor.

Ö.P.: GATA'ya bağlı hastaneler ve rehabilitasyon merkezlerinde Kürt bölgesinden gelip de tedavi için başvuranların sayısı ne kadardır?

H.A.: 1990'lardan 2000'e kadar yani ortalama on yıl içinde yaklaşık 35 bin askeri görevli çeşitli hastane veya rehabilitasyon merkezlerine başvurmuş. Fakat bu rakamın 4-5 kat fazlası bu merkezlere hiç başvurmamış. Bilinen en doğru varsayım genel anlamıyla bölgede askerlik yapan rütbeli, rütbesiz her on personelden yedisinin çeşitli düzeylerde psikolojik sorunları olduğudur.

Ö.P.: Bu konuda GATA veya TSK'nin yaptığı bir araştırma, inceleme yok mu?

H.A.: Hayır böyle bir şey yapılmadı ve yapılmaz da. Hatta mevcut olanlar da gizlenmeye çalışılır. Bunun nedeni TSK'nin itibarı veya halkı askerden soğutma kaygısıdır. 1994 yılında bir grup akademisyen konu hakkında bir inceleme ve araştırma başlattı. Kamuoyuna yansımada veya yansıtılmadı. Durumun vahameti ortaya çıkınca araştırma sonuçlanmadan durduruldu. Benim verdiğim rakamlar, bu araştırmanın küçük bir bölümü.

Ö.P.: Sizin tedavi etmeye çalıştığınız askerlerin başlıca şikayetleri nelerdir?

H.A.: Her şeyden önce korku, panikleme, seslere karşı gereğinden fazla hassasiyet, aşırı güvensizlik ve kabus görme. Tabii bunların yol açtığı depresyonel sonuçlar sinir sisteminde ciddi tahribatlar yaratıyor ve kişinin kırılma noktası dediğimiz intihara teşebbüs seçeneğini güçleniyor. Fiziksel bozukluklar sonucu ortaya çıkan en büyük sorun ise, kendine güvensizlik ve yalnızlığın tercih edilmesi olarak kendini gösteriyor.

Ö.P.: İntihar veya intihara teşebbüs vakalarında nasıl bir grafik yaşandı veya yaşanıyor?

H.A.: Tedavi görenlerde bu pek yoğun değil fakat dışarıda kalan yani tedavi görmeyen veya görmek istemeyenlerde bu hayli yüksek. Askerlik sonrasında yaşanan psikolojik sorunlar bu kesim üzerinde uyuşturucu ve alkol bağımlılığı, sürekli şiddet potansiyeli taşımak gibi temel kişilik bozukluklarına yol açıyor. Şayet durum böyle giderse yani Kürt bölgesindeki çatışmaların devam etmesi halinde, önümüzdeki otuz yıl içinde Türkiye genç nüfusunun % 40'ı psikolojik sorunların yol açtığı kişilik bozuklukları ile karşı karşıya kalacak.

Ö.P.: Asker anlatımlarından etkilendiğiniz bir duyurunuz var mı?

H.A.: Ben sürekli etkilendim. Her anım, acı ve isyandı. Siz tedaviye giriştiğe çoğalıyorlar ve kahroluyorsunuz. Sorun temel dayanaklarında çözülmedikçe bu çocuklar ve etrafındakiler acı çekmeye devam edecekler. En önemlisi de geleceğe psikolojisi bozuk bir nesil ve onların akrabaları bırakılacak. Ne Kore'de, ne Kıbrıs'ta ne de Kurtuluş Savaşında böylesi yaşanmamış. Durumun geldiği boyut açısından içime sinmese de belirteyim.

13 yaşında bir çocuğa komutanının emriyle tecavüz etmek ve bunu kahkahalarla anlatmak... Yakaladıkları bir gerillayı konuşmadı diye yakaladıkları yerde diri diri toprağa gömmek ve verilen emirle üzerinde tepinmek... Lütfen bunları anlatmak istemiyorum.

Ö.P.: Tüm bu olan bitenlerden asker aileleri haberdar mı? Bu albümler aynı zamanda aile albümü veya anıları da değil mi? Ailelerin ruhsal durumları için ne diyeceksiniz?

H.A.: İnanın ki aileler çaresiz. Yönlendirilen ve maaş bağlanan bir kaç anneyi saymazsak hepsi çaresiz ve acı içindeler. Tabii ki onların da ruhsal sorunları var. Bir çoğu 'benimkisi gitti hepsi gitsin diyor' ama bu acının bir sonucu. Bildiğim tek bir şey var, aileler ilk etapta çok pohpohlanıyorlar ama bir süre sonra yine kendileri ve acılarıyla baş başa kalıyorlar.

Ö.P.: Sonuç olarak tüm bu yaşananlara sendrom diyebilir miyiz?

H.A.: Sorunun esası veya yüzleşme 1990'larla birlikte başladı ve her geçen gün grafiğini yükselterek kendisini katladı ve önemli bir potansiyel oluştu. Evet bunlar bu haliyle gizlense de, bir sendromun ayak sesleri diyebiliriz. Zaten bu sendrom 90'larda sarsıntılı bir şekilde yaşandı. 1990'ların yarattığı travmanın yaraları sarılmazken, bölgede tekrar hareketlenen şiddet olayları geleceği de kendi etkisi altına alırsa önemli bir toplumsal sendrom kaçınılmaz olur. Kaldı ki bu gibi sorunlar yaşandığı dönemler içinde değil, durulma zamanlarında kendisini gösterir.

Ö.P.: İnsanları bu hale kim getirdi?

H.A.: Her askerin bir albümü var. Kopmadığı, kopmak istemediği, yaşamının en önemli varlığı ya da yaşamla kendi

arasındaki en önemli dayanağı olarak gördüğü albüm, albümler... İçinde vatanseverlik, cesaret, korku, yenilgi, zafer olan albümler... Operasyonlar sırasında çekilmiş vahşet fotoları... Ölüye tecavüz anları, koparılmış kafalarla verilen pozlar, kafa derisini yüzme, bir cesedi veya sağ yakalanan birini yakma anını gösteren kareler, çıkarılan bir gözün, kesilen bir kulağın albümdeki yeri ya da askerin yaşamındaki yeri... Sonra anılar anlatılmaya başlanıyor. Çok doğal anılar! Bu manzaraların büyük bir çoğunluğu yastıkların altında gizli. Ağır bir travma yaşıyor. O resimlere bakıyorsunuz, sonra onları taşıyan askerlerin gözlerine ve kendinize soruyorsunuz. İnsanları bu hale nasıl kim getirdi diye. Anlamak çok zor, öyle zor ki, bir toplumu veya bir bölge insanını, evet insanını 7'den 70'e ölüme layık gören bir anlayış nasıl sağlandı?

Çatışmalar

TİHV'nin belirlmelerine göre, yıl içinde çoğunluğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde olmak üzere yasadışı örgüt militanları ile güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmalarda **108** militan, **97** asker, **10** korucu ve **8** polis öldü.

Mardin'in Dargeçit ilçesine bağlı Belen köyü yakınlarında 23 Şubat günü çıkan çatışmada yedi HPG militanı öldü. Ölenlerin adlarının **İdris Aykut, Yoldaş Özel, Abbas Baran, İdris İmir, Eşref Kahraman** (Fevzi Hesko), **Hüseyin Özkaya** ve **Ergin Ekinci** olduğu öğrenildi.

HPG militanlarından İdris Yakut ve İdris İmir'in cesetlerinde darp izlerine rastlandığı bildirildi. Yakut'un babası Sadık Yakut yaptığı açıklamada, oğlunun sağ kulağının kesildiğini belirterek, "Belinde uzun çizgiler şeklinde darp izleri vardı. Her tarafında yanıklar vardı. Ne yanıkları olduğunu bilmiyorum. Ama oğluma iki kurşun isabet etmiş. Biri omzuna diğeri gövde kısmına." dedi.

İmir'in babası Yusuf İmir ise oğlunun kafatasından içeri girip genesinden çıkan bir kurşun olduğunu, ifade ederek, şunları söyledi:

"Oğlumun ayak kısmında bulunan birçok kemik kırılmış. Kafasına giren ve diğer taraftan çıkan mermi, olayın çatışma değil, infaz olduğunu gösteriyor. Otopsi raporunu aldıktan sonra dava açacağız"

Ergin Ekinci için 26 Şubat günü Diyarbakır'da düzenlenen cenaze töreni olaylı geçti. Dağkapı semtinde cenaze törenine katılan kalabalık grubu basınçlı su sıkarak ve gaz bombası atarak dağıtmaya çalışan polislerle, göstericiler arasında çatışma çıktı. Çok sayıda gösterici ve polisin yaralandığı çatışmada 10'u çocuk 65 kişi gözaltına alındı. Bu arada başına aldığı darbe ile yaralanan Ülkede Özgür Gündem gazetesi dağıtımcısı Yılmaz Yakut'un hastanede de polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Gözaltına alınanlardan 39'u 1 Mart günü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandı. Diğer militanların cesetlerinin yakınlarına teslimi

için 27 Şubat günü Diyarbakır Devlet Hastanesi Morgu önünde toplanan gruba müdahale eden polisler de, dört kişiyi gözaltına aldı.

Suriye uyruklu Abbas Baran ve Eşref Kahraman'ın cenaze törenlerinde de olay çıktı. Cenazeleri taşıyan araçlar, Mardin'in Nusaybin ilçesinin girişinde polis tarafından durdurulduktan sonra Nusaybin sınır kapısından Suriye'ye geçirildi. Cenazeleri bekleyen yaklaşık 1.500 kişinin yürüyüşüne polislerin müdahalesinde beşi polis olmak üzere en az 10 kişi yaralandı. Burada gözaltına alınanlardan Medine Çetin, Nezir Özbey, Süleyman Tekin, Cengiz Doğan, Hizni Ağırman, İlyas İrmak ve Fehmi Uzun 4 Mart günü tutuklandı, Murat Bal ve Şehmuz Ökmen serbest bırakıldı.

5 Mart günü Şırnak'ın Cizre ilçesinde tabur komutanlığına ait makam aracına düzenlenen saldırıda, **Mikail Dönmez** adlı er öldü, Faruk Öztürk adlı astsubay da yaralandı. Saldırı nedeniyle Cizre Belediye Başkan Yardımcısı Abdülkadir İnedi, gözaltına alındı. İnedi, 9 Mart günü tutuklandı. 9 Mart günü ayrıca Cizre Belediye Meclisi üyesi Muhsin Gasır, gözaltına alındı.

6 Mart günü Batman'da devriye görevi yapan bir araca düzenlenen saldırıda, **Mehmet Emin Keskin, Cem Genç, Hacı Alkan** ve **Süreyya Kınay** (7 Mart günü hastanede öldü) adlı polis memurları öldü, iki polis memuru ile bir bekçi yaralandı. Yaralanan polislerden birinin adının Ali Köse olduğu öğrenildi.

9 Mart günü Şırnak yakınlarındaki Gabar dağında çıkan çatışmada Üsteğmen **Hakan Özcan** ve er **Yunus Emre Çelik** öldü.

Şırnak yakınlarındaki Gabar dağında 11 Mart günü çıkan çatışmada Astsubay **Mahmut Kavak** öldü. HPG tarafından yapılan açıklamada, 9 Mart günü Gabar dağında başlayan operasyonda çıkan çatışmalarda, biri üsteğmen ikisi astsubay 13 askerin öldüğü iddia edildi. Açıklamada, dört gün süren operasyonda **Fuat Mahmut** adlı HPG militanın da öldüğü bildirildi.

Erzurum-Erzincan karayolu üzerinde bulunan Sansa deresi yakınlarında 16 Mart günü askeri bir helikopter düştü. Olayda, Albay **Ömer Bora**, Yarıbay **Suat Coşkunalp**, Pilot Yüzbaşı **Yusuf Ziya Erten**, Pilot Teğmen **Rafet Özsoy** ve teknisyen Astsubay **Fatih Ayhan** öldü, Yüzbaşı Cemal Kamacı yaralandı. Helikopterin yüksek gerilim hattına çarptığı ileri sürüldü.

24-25 Mart günlerinde Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde çıkan çatışmada 14 HPG militanı öldü. HPG tarafından yapılan açıklamada, çatışmada kimyasal silah kullanıldığı iddia edildi. Ölen HPG militanlarının adları şöyle:

Kenan Demir, Reşit Ahmet, Bülent Tanışık, İdris Sinet, Abdullah Rükün, Kemal Tahazade, Hamet Guli, Muzaffer

Pehlivan, Fatih Çetin, Mahmut Güler, Arman Katurani, Adnan Mahmut, Hüseyin Kızıl, Kawa İbrahim.

Militanlardan Bülent Tanışık, Muzaffer Pehlivan, Fatih Çetin, Mahmut Güler, Abdullah Rükün, Kenan Demir, Hüseyin Kızıl ve İdris Sinet'in cenazeleri 27 Mart günü yakınları tarafından Malatya Devlet Hastanesi Morgu'ndan alındı. Teşhis için morga gidenlerden Necmettin Kızıl, kendisine gösterilen cesetlerde mermi yarası bulunmadığını, cesetlerin tanınmayacak biçimde yandığını söyledi. Militanların yakınları da "çatışmada kimyasal silah kullanılıp kullanılmadığının araştırılması için" İHD'ye başvurdu.

HPG militanları, 27 ve 28 Mart günlerinde Diyarbakır, Adana ve Batman'da toprağa verildi. Cenaze töreninde ve ardından çıkan olaylarda aralarında çocukların da bulunduğu 14 kişi güvenlik görevlileri tarafından öldürüldü. Gözaltına alınan çok sayıda kişi işkenceye maruz kaldı. **(Bkz. Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rasgele Ateş Açma Olayları ve Kişi Güvenliği bölümleri)**

HPG tarafından yapılan açıklamada, Şırnak yakınlarındaki Cudi dağında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 30 Mart günü başlattığı operasyonda, 17 askerinin ve dört militanın öldüğü ileri sürüldü. Cudi dağının değişik bölgelerinde çıkan çatışmalarda ölen militanların adlarının **Yıldız Demirdağ** (Nursel Şimşir), **Ruken Haseki** (Ronahi Ali), **Cihan Ülüş** ve **Hatice Erbağ** olduğu bildirildi.

Elazığ'ın Arıcak ilçesi Erimli beldesi yakınlarında 2 Nisan günü mayına basan köy korucuları Ahmet Ayık ve Burhan Doymaz yaralandı.

4 Nisan günü Bingöl'ün Genç ilçesinde Merkez Polis Karakolu'na düzenlenen silahlı saldırıda **Cihan Bayık** adlı polis öldü, yedi polis yaralandı.

4 Nisan günü Şırnak yakınlarındaki Gabar dağında çıkan çatışmada Astsubay **Murat Tatal**, erler **Mükrem'in Başaran**, **Adem Öglü**, **Fatih Erer** ve **Ümit Balkan** öldü. Öglü ve Erer'in mayın patlaması sonucunda öldükleri bildirildi. Altı askerinin yaralandığı çatışmada iki HPG militanı da yakalandı.

6 Nisan günü Bingöl yakınlarında çıkan bir çatışmada **Nurullah Buldu** adlı er öldü.

Batman Valiliği'nden yapılan açıklamada, 7 Nisan günü Beşiri ilçesine bağlı Yeşiloba-İşıkveren-Kütüklü köyleri arasındaki yolda çıkan çatışmada **Selman Balyeci** adlı HPG militanının öldürüldüğü bildirildi.

8 Nisan günü Elazığ'ın Arıcak ilçesine bağlı Erimli beldesi yakınlarında askeri konvoyu düzenlenen saldırıda Elazığ Jandarma Alay Komutan Yardımcısı Yarbay **Alim Yılmaz** ve er **Sinan Gümüşbaş** öldü, Elazığ Jandarma Alay Komutanı Kıdemli Albay Ali Ergülmez, Astsubay Erkut Kaya yaralandı. Saldırı nedeniyle HPG tarafından yapılan açıklamada, aynı gün operasyon düzenleyen askerlerle çıkan çatışmada, beş askerinin öldüğü, üç askerinin de yaralandığı iddia edildi.

10 Nisan günü Diyarbakır'ın Silvan ilçesi İncesu köyü yakınlarında askeri bir aracın mayına çarpması sonucunda er **İbrahim Hakkı Akçakoca** öldü, kimliği açıklanmayan bir astsubay da ağır yaralandı. Olay nedeniyle bir kişinin gözaltına alındığı öğrenildi.

Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, 11 Nisan günü Dereler bölgesinde çıkan çatışmada 12 HPG militanının öldüğü iddia edildi. Açıklamada, çatışmada astsubaylar **İsa Çiçek** ve **Bahattin Kalaycı**'nın öldüğü de bildirildi. HPG'den yapılan açıklamada da ölen militanların adlarının **Özgür Kaya**, **Adar Roj**, **Emine Osman**, **Azan Abi**, **Mehmet Taşdan**, **Songül Salman**, **Maksut Muhammed** ve **Cemal Artış** olduğu bildirildi.

Mardin'in Nusaybin ile Şırnak'ın İdil ilçeleri arasındaki Bağok dağında 13 Nisan günü çıkan çatışmada **İmam Tan** adlı er öldü.

Hakkari Valisi Ayhan Nasuhbeyoğlu, Çukurca ilçesinde 16 Nisan günü çıkan çatışmada iki askerinin yaralandığını açıkladı. HPG'nin açıklamasında ise Çukurca çevresinde süren çatışmalarda bir astsubay ve dört erin öldüğü iddia edildi.

Siirt'in Pervari ilçesi yakınlarındaki Doğan köy bölgesinde 17 Nisan günü çıkan çatışmada, **İlhan Göven** adlı er öldü. Çatışmada bir HPG militanının da öldüğü iddia edildi.

Tunceli'nin Çemişgezek ve Hozat ilçeleri arasındaki bölgede sürdürülen operasyonda mayına basan Astsubay İdris Güneş yaralandı.

24 Nisan günü Şırnak yakınlarındaki Dereler bölgesinde çıkan çatışmada **Seyithan Yelboğa** adlı asker ile HPG militanları Suriye uyruklu **Hırısan Ahmet**, **Şakir Ataş** ve Suriye uyruklu **Sızor Hasan** öldü.

Seyithan Yelboğa, 25 Nisan günü Adana'da toprağa verildi. Cenaze töreninde, "oğullarının askerler tarafından öldürüldüğünü" iddia eden Yelboğa ailesi ile askerler arasında tartışma çıktı. Yakınlarının Seyithan Yelboğa'nın cesedini görmesine izin verilmedi. Babası Mehmet Yelboğa, oğlunun bir hafta önce kendisini aradığını belirterek "Oğluma seni Şırnak'a operasyona gönderirlerse, sakın gitme firar et dedim. Oğlum da 'yemekhanede çalışıyorum. Zaten göndermezler. Bir şey olmaz' dedi. Yetkililer sorularımızı yanıtlamıyor. Yarın gelip mezarı açacağız" dedi.

26 Nisan gecesi Tunceli'ye bağlı Karşılar köyündeki jandarma karakolu yakınlarında çıkan çatışmada, **Mahmut Yeşilçam** ve **Şahin Abanoz** adlı erler öldü, bir astsubay yaralandı.

1 Mayıs günü Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarında mayına basan er **Arif Saygı** öldü.

12 Mayıs günü Hakkari'nin Çukurca ilçesinin Türkiye-İrak sınırındaki Aladağ bölgesinde mayına basan Astsubay **Timuçin Aladağ** öldü.

Şırnak yakınlarındaki Gabar dağında 12 Mayıs günü çıkan çatışmada Astsubay **Mustafa Çiğiloğlu** erler **Muhammet Binici**, **Ömer Yaman** ve **Mustafa Coruk** öldü. Çatışmada **Erkan Yalçın** adlı HPG militanı da öldü. HPG tarafından yapılan açıklamada ise Gabar dağında 11 ve 12 Mayıs günü çıkan çatışmalarda 13 askerin öldüğü iddia edildi.

HPG'den yapılan açıklamada, 11 Mayıs günü Bingöl'ün Kiğı ve Adaklı ilçelerinin arasındaki bölgede çıkan çatışmada **Kemal Bektaşoğlu** adlı JİTEM elemanının öldürüldüğü ileri sürüldü. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün kayıp kişilere ilişkin internet sitesinde "Kemal Bektaşoğlu" adlı bir kişinin Bingöl'de Mart ayında kaybolduğu bilgisi bulunuyor.

15 Mayıs günü Erzincan'ın Kemah ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada, **Nadir Güzüngül** adlı HPG militanı öldü. Nadir Güzüngül'ün işkence ile öldürüldüğü iddia edildi. 27 Mayıs günü Özgür Gündem gazetesinde cenaze törenine katılan bir kişinin anlatımlarına yer verildi. Habere göre, Nadir Güzüngül'ün Şırnak'ın Cizre ilçesine bağlı Zıyan köyünde yapılan cenaze törenine katılan bu kişi, cesette işkence izlerini gördüğünü ve bunları cep telefonunun kamerası ile görüntülediğini belirterek, "Cenazenin sol omzunda bir kurşun izi vardı, bunun dışında hiçbir yara bere yoktu. Suratında art arda bilinçli olarak vurulmuş gibi darp izleri vardı. Dişlerinden biri kırılmıştı. Kalas gibi bir şeyle vurulduğu gözle görülmüyordu. Tek kurşunla omzundan vurulmuş olması da ölmeden işkence yapılmış olduğunu gösteriyor."

Van'ın Başkale ilçesine bağlı Koca köyü yakınlarındaki 10. Hudut Bölük Komutanlığı'na ait bir aracın 18 Mayıs günü mayına çarpması sonucunda erler Mahmut Benderli ve Erhan Karapınar yaralandı.

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Eskihisar köyü yakınlarında 18 Mayıs günü çıkan çatışmada **Selahattin Akıncı** adlı korucu öldü.

22 Mayıs günü Diyarbakır'ın Lice ilçesi yakınlarında mayına çarpan askeri bir araçta, Astsubay **Mustafa Kale** öldü, er **Mustafa Kayıkcı** yaralandı.

22 Mayıs günü Bingöl'ün Ilıcalar beldesi yakınlarında mayına basan bir askerin yaralandığı bildirildi. HPG'den yapılan açıklamada ise Ilıcalar beldesindeki karakola düzenlenen saldırıda bir asteğmen ve üç erin öldüğü, üç askerin yaralandığı öne sürüldü.

Van'da 22 Mayıs günü mayın patlaması sonucunda yaralanan **Süleyman Altundağ** adlı er, 1 Haziran günü öldü.

26 Mayıs günü Bingöl'ün Kiğı ilçesi ile Elazığ'ın Karakoçan ilçesi arasındaki yolda askeri araçlardan oluşan bir konvoyu HPG militanları tarafından düzenlenen silahlı saldırıda Üsteğmen Hüdaverdi Alptürker, erler Ahmet Ercan ve Zafer Ayaydın yaralandı.

28 Mayıs günü Hakkari'nin Dağgöl mahallesinde askeri bir araca bombalı saldırı düzenlendi. Saldırıda yaralanan

olmadığı iddia edildi.

28 Mayıs gecesi Diyarbakır'ın Hazro ilçesi Çavundur köyü yakınlarında çıkan çatışmada Astsubay **Şerafettin Şengören** öldü, er Yalçın Kaplan, korucular Mansur Bademci, Ali ve Ramazan Erbey yaralandı.

30 Mayıs günü Şırnak yakınlarındaki Cudi dağında çıkan çatışmada **Salih Çam** adlı er öldü. Aynı bölgede mayına basan **Metin Güngör** adlı erin de öldüğü öğrenildi.

30 Mayıs günü Şırnak'ın Uludere ve Beytüşşebap ilçeleri arasındaki Kato dağı yakınlarında çıkan çatışmada, erler **Mustafa Nane**, **Muzaffer Ardiç**, korucular **Faysal Yıldırım**, **Yunus Yıldırım** ve **Nurettin Yıldırım** öldü.

2 Haziran günü Şırnak il sınırları içinde çıkan çatışmalarda dört HPG militanının öldüğü ileri sürüldü. Çatışmalarda, **Adem Çiçek** adlı er de öldü.

2 Haziran günü Bingöl'ün Genç ilçesi Balgöze köyü yakınlarında çıkan çatışmada, Irak uyruklu **Aso Arif Xurşid** ve **Cafer Dönmez** adlı HPG militanları öldü, iki korucu da yaralandı.

Yakınları, Cafer Dönmez'in "sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğünü" ileri sürdüler. Van'ın Bostaniçi beldesinde 5 Haziran günü toprağa verilen Cafer Dönmez'in kardeşi Tahsin Dönmez, "Morgda cenazemize baktık. Kollarında yanık izleri var. Kafası darbelerle tamamen parçalanmış durumdaydı. Özellikle sırt kısımlarında sürüklenme izleri vardı" dedi.

4 Haziran günü Bingöl-Elazığ karayolunun Atapark bölgesinde askeri araçlara düzenlenen saldırıda **Ömer Yankayış** adlı asker öldü, sekiz asker ise yaralandı. Saldırının ardından aynı bölgede çıkan çatışmada üç HPG militanının öldürüldüğü ileri sürüldü.

6 Haziran günü Hakkari'nin Şemdinli ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Orhan Koçak** ve **Abdürrahim Zencir** adlı erler öldü, iki er de yaralandı.

6 Haziran günü Tunceli'nin Pülümür ilçesi girişinde askeri bir araca uzaktan kumandalı bomba ile düzenlenen saldırıda iki asker yaralandı. HPG tarafından yapılan açıklamada ise askeri araçlara düzenlenen saldırıda, iki askerin öldüğü, sekiz askerin de yaralandığı ileri sürüldü.

7 Haziran günü Bingöl'ün Yedisu ilçesi yakınlarında mayına basan bir üsteğmen, bir astsubay ve bir er yaralandı. Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, Gabar dağında çıkan bir çatışmada yaralanan Ersan Nazlıer adlı HPG militanının 7 Haziran günü İdil ilçesi yakınlarında yakalandığı bildirildi.

Batman'ın Kozluk ilçesinde Kaymakamlık lojmanlarına 8 Haziran gecesi düzenlenen saldırıda polisler Semih İmrek, Hasan Turkin, Halil Yurdakul ve Ahmet Aslanalp yaralandı.

Diyarbakır'ın Silvan ilçesinin Bağdeğirmen köyü Alakum mezarası yakınlarında 10 Haziran günü çıkan çatışmada HPG militanları **Erdal Sezgin** ve **Özcan Öztemel** öldü.

11 Haziran günü Tunceli'nin Geyiksuyu beldesi yakınlarında askeri bir araca düzenlenen silahlı saldırıda **Fatih Soydan** ve **Dursun Altıntop** adlı askerler öldü, dört asker yaralandı. Yaralanan askerlerden birinin Astsubay Hasan Gedikli olduğu öğrenildi.

12 Haziran günü Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarındaki Kazan bölgesinde mayına basan Astsubay **Timuçin Aladağ**, öldü.

Tunceli'nin Mazgirt ilçesi yakınlarında 13 Haziran günü çıkan çatışmada, **Ercan Kalkan** adlı HPG militanı öldü.

Mardin'in Midyat ilçesi ile Şırnak'ın İdil ilçesi arasında Haziran ayında gerçekleştirilen operasyon sırasında, ormanların askerler tarafından yakıldığı bildirildi. Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Pazar köyü yakınlarındaki Kocadağ tepesindeki ormanlık alanın da yakıldığı öğrenildi. İHD Mardin Şubesi tarafından yapılan açıklamada, yangını söndürmek isteyen köylülerin engellendiği bildirildi. Açıklamada, "benzerlerini 1990'lı yıllarda gördüğümüz güvenlik nedeni ile orman yakma, ülkenin doğal zenginliklerini yok etme olduğu gibi bölgede geçmişte yaşanmış uygulamaların tekrar uygulanması sinyallerini vermektedir." denildi. Aynı dönemde Şırnak yakınlarındaki Cudi dağında sürdürülen operasyon sırasında ormanların askerler tarafından yakıldığı, yangını söndürmeye çalışan köylüleri engellemek için üzerlerine havan topu ateşi açıldığı iddia edildi.

15 Haziran günü Mardin'in Ömerli ilçesi Sulakdere köyü yakınlarında çıkan çatışmada HPG militanı **Abdi Yılmaz** öldü. Yılmaz'ın kızkardeşi Remziye Yılmaz, "Kardeşimin kafası ezilmiş, gözleri çıkartılmıştı. Yüzü ve vücudu parçalandığı için tanıyamadık, bu nedenle teşhis edemedik" dedi. Abdi Yılmaz'ın kimliğinin DNA testiyle saptandığı öğrenildi.

Tunceli'nin Ovacık ilçesi yakınlarında 18 Haziran günü çıkan çatışmada HPG militanları Irak uyruklu **Abdulmevla Musa**, **Turabi Erdoğan** ve **Erdal Kardağ** öldürüldü.

Gümüşhane'nin Çamlıköyü yakınlarında 20 Haziran günü çıkan çatışmada Volkan Ocaklı adlı er yaralandı.

20 Haziran günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı Kurşunlu köyü yakınlarında çıkan çatışmada **Adil Akdoğan** adlı HPG militanının öldürüldüğü öğrenildi.

Mardin'in Nusaybin ilçesi Görentepe köyü yakınlarında 22 Haziran günü çıkan çatışmada, HPG militanı **Şahin Tabar** öldürüldü.

22 Haziran günü Tunceli'nin Pülümür ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Çağrı Küçük** adlı er öldü.

Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarındaki Uzundere bölgesinde 23 Haziran günü çıkan çatışmada, 11 HPG militanının öldürüldüğü iddia edildi. HPG'nin açıklamasında ise çatışmalarda yedi militanın öldüğü bildirildi. Ölen militanların adlarının **Ömer Saygı**, **Ali Şimşek**, **İbrahim Xelil Yusuf**, **Abdulsamet İbrahim**, **Muhammed Ali Seyadi**,

Nasibe Özek, **Zahit Hüsami** olduğu bildirildi. Açıklamada, çatışmalarda 20 askerin öldüğü de iddia edildi.

Elazığ'ın Maden ilçesi yakınlarındaki Mastek boğazi bölgesinde 24 Haziran günü meydana gelen iki ayrı mayın patlamasında üç astsubay ve bir korucu yaralandı. Yaralılardan astsubaylar Halil Aydoğmuş ve Kamil Seçkin'in adı öğrenildi.

25 Haziran günü Elazığ'ın Palu yakınlarında mayına basan korucu **Abdülzeydi Arıkanoglu** öldü, korucu Ahmet Aydemir yaralandı.

HPG tarafından yapılan açıklamada, Van'ın Özalp ilçesinin Türkiye-İran sınırı bölgesinde 23 Haziran günü çıkan çatışmada, **Ferdi Özerli** adlı militanın öldüğü bildirildi.

20 Haziran günü Elazığ'ın Arıcak ilçesine bağlı Bükardı beldesi ile Diyarbakır'ın Dicle ilçesi arasındaki yolu kesen HPG militanları tarafından kaçırılan İmam Hüseyin Polat adlı kişi, 24 Haziran günü serbest bırakıldı. Polat'ın serbest bırakılması için İHD Elazığ Şubesi çağrıda bulunmuştu.

25 Haziran günü Mardin'in Mazıdağ ve Kızıltepe ilçeleri arasındaki bölgede çıkan çatışmada **Mehmet Şerif Unat** adlı HPG militanının öldüğü öğrenildi.

26 Haziran günü Hatay'ın Dörtöyl ilçesi yakınlarındaki Amanos dağlarında mayına basan Serkan Uzun adlı er yaralandı.

28 Haziran günü Hakkari'nin Çukurca ilçesi Işıklı köyü yakınlarında çıkan çatışmada **Mevlüt Tekiroğlu** adlı er öldü.

Şırnak yakınlarındaki Dereler bölgesinde 29 Haziran günü çıkan çatışmada, **Mehmet Şexo** adlı Suriye uyruklu HPG militanının öldürüldüğü bildirildi.

Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Yeniya köyündeki jandarma karakolu yakınlarında 30 Haziran günü mayına çarpan askeri bir araçta **Kazım Faydacı** adlı astsubay ve **Ali Er** adlı asker öldü, altı asker yaralandı.

30 Haziran günü Tunceli 4. Komando Tugayı'nda nöbet tutan **Sabahattin Dündar**, HPG militanları tarafından öldürüldü.

2 Temmuz günü Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinde yola bırakılan bombayı imha etmeye çalışan **Kuddusi Demli** adlı polis öldü.

Temmuz ayı başında Kars'ın Kağızman ilçesi Dibekkaya köyü yakınlarındaki Alataş bölgesinde **Aziz Askol** adlı HPG militanının cesedi bulundu. Gazetelerde, Aziz Askol'un "23 Mayıs günü arkadaşları tarafından başının taşla ezilerek öldürüldüğü" iddia edildi. ANF'nin haberinde ise Aziz Askol'un "kayalardan düşerek öldüğü" iddia edildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada, 6 Temmuz günü Mardin yakınlarında çıkan çatışmada, **Kutbettin Yiğit** adlı militanın öldüğü bildirildi.

10 Temmuz günü Şırnak'ın İdil ilçesi girişindeki güvenlik noktasında düzenlenen saldırıda **Mehmet Yardımcı** ve **Sait**

Bal adlı polisler öldü.

13 Temmuz günü Bitlis'in Bölükyazı ve İçgeçit köyleri arasındaki yolda askeri bir araca uzaktan kumandalı bomba ile düzenlenen saldırıda Astsubay **Hakan Toydemir**, Astsubay **Hayrettin Karabıyık**, erler **Ramazan Okur**, **Nurdoğan Zorgün** ve **Erdal Kavallı** öldü, Astsubay Osman Kaya, erler Ahmet Salkım, İmdat Çelik ve Orhan Çetinkaya yaralandı.

Siirt'in Eruh ilçesine bağlı Dağdöşü köyü yakınlarında 14 Temmuz günü çıkan çatışmada, **Yalçın Duman**, **Kamil Alkan**, **Orçun Yaldır**, **Emrah Öztürk**, **Mustafa Akmansoy**, **Erdal Güneş** ve **Sedat Akça** adlı erler ile **Osman Sarın** adlı korucu öldü.

14 Temmuz günü Erzurum'un Karaçoban ilçesi Akyartepe bölgesinde çıkan çatışmada, üç HPG militanı sağ yakalandı. Erkan Kılıç, Barış Atmaca ve Cenap Dalkıran, 18 Temmuz günü tutuklandı.

Şırnak yakınlarında 15 Temmuz günü çıkan çatışmada HPG militanı **Mansur Faiki**, öldü.

16 Temmuz günü Van'ın Özalp ilçesinin girişindeki polis noktasına düzenlenen saldırıda polis memuru **Serdar Özkılınç**, öldü.

16 Temmuz gecesi saat 20.30 sıralarında Batman'ın Gercüş ilçesinde Yatılı Bölge İlköğretim Okulu kavşağında devriye gezen polis panzerine silahlı saldırı düzenlendi. Olayın ardından 17 Temmuz günü saat 05.30 sıralarında bir eve düzenlenen baskında HPG militanları **Mesut Erbay**, **Macit Ahmet Tahlo**, **Nebiha Altun** ve polis memuru **Erkan Serdar Sallar** öldü.

16 Temmuz günü Bingöl'ün Genç ilçesi Yazkonağı Jandarma Karakolu'na düzenlenen saldırıda yaralanan **Uzman Çavuş Özkan Öztürk**, 19 Temmuz günü tedavi gördüğü Ankara Gülhane Tıp Akademisi'nde öldü.

Bingöl'e bağlı Üçyaka köyü yakınlarında 16 Temmuz günü çıkan çatışmada HPG militanı **Şemsettin Gür**, öldü. Şemsettin Gür'ün vücudunda işkence izleri olduğu iddia edildi. Gür'ün amcası Nuri Gür, Malatya Adli Tıp Kurumu'nda otopsi yapıldığını belirterek, şunları söyledi:

"Bizler de cesede baktık. Kollarında kelepçe izi vardı. Vücudunun çeşitli yerlerinde darp ve işkence izleri mevcuttu. Ayakları kırılmış, omuzları kesilmiş. Sağ olarak yakalandığını düşünüyoruz. Gördüğümüz ceset bize, Şemsettin'in yakalandıktan sonra işkenceyle öldürdüğünü düşünmemize neden oldu"

20 Temmuz günü Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde Irak sınırı yakınlarında bir helikoptere açılan ateş sonucunda **Hüseyin Ay** adlı asker öldü.

21 Temmuz günü Van'ın Başkale ilçesi yakınlarındaki Güzeldere bölgesinde çıkan çatışmada **Sedat Ayhan**, **Yılmaz**

Köşker, Kuzey Iraklı **Muhammed Hüseyin** ve **M. Ali Ünvercan** adlı HPG militanları ile Astsubay **Süleyman Danacı** öldü, biri ağır dört asker de yaralandı.

22 Temmuz günü Şırnak yakınlarındaki Küpeli dağında çıkan çatışmada **Salih Gezer** ve **Lokman Ali Osman** adlı HPG militanları öldürüldü. Fırat Haber Ajansı'nın Kasım ayında geçtiği bir haberde, Salih Gezer ve Lokman Ali Osman'ın cesetlerinin yakıldığı iddia edildi.

22 Temmuz günü Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Dağlıca köyü yakınlarında mayına basan **Ebubekir Özçük** ve **Hüseyin Eskidede** adlı korucular öldü.

24 Temmuz günü Hakkari'nin Çukurca ilçesinde kaymakamlık binası önünde nöbet tutan polisler düzenlenen silahlı saldırıda, bir polis memuru yaralandı.

27 Temmuz günü Bingöl'ün Genç ilçesi yakınlarında mayına basan Bingöl Jandarma Özel Harekat Tabur Komutanı Binbaşı **Adil Karagöz** öldü, Jandarma Yarbay Hayati Aydın ve Jandarma Astsubay Hüseyin Kılıç yaralandı. Adil Karagöz, 28 Temmuz günü Osmaniye'de toprağa verildi. Cenaze töreni sırasında kalabalık bir grup DTP İl Örgütü binasını taşıdı.

29 Temmuz günü Diyarbakır'ın Kulp ilçesi yakınlarında mayına basan korucu **Değer Tanrıverdi** öldü.

31 Temmuz gecesi Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesindeki polis lojmanlarına düzenlenen saldırıda polis memurları Murat Yıldız, Murat Çalık, Erdal Temur, Hüseyin Uçar, Mehmet Çavuş Uyanır ve Süleyman Varol ile kapıcı Turgut Turhan yaralandı.

1 Ağustos gecesi Erzincan'ın İliç ilçesinde demiryoluna bombalı saldırı düzenlendi. Saldırıda bir vagonun hasar gördüğü bildirildi.

6 Ağustos günü Gümüşhane'nin Şiran ilçesi Yeşilbük beldesi yakınlarında askeri araçlara düzenlenen saldırıda Astsubay **Mürsel Can**, erler **Hüseyin Özdemir** ve **Özkan Vural** öldü, sekiz asker yaralandı.

HPG tarafından yapılan açıklamada, 6 Ağustos günü Şırnak'ın Uludere ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada, **Ender Baki** adlı HPG militanının öldüğü bildirildi.

8 Ağustos günü Sivas'ın Divriği ilçesi yakınlarındaki Cengellidağ bölgesinde çıkan çatışmada, **Selahattin Çetin** adlı HPG militanı öldü.

6 Ağustos günü Şanlıurfa yakınlarında Mehmet Erol adlı asker, HPG militanları tarafından kaçırıldı. HPG'de yapılan açıklamada ise Mehmet Erol'un "militanlara teslim olduğu" iddia edildi.

13 Ağustos günü Sivas'ın İmranlı ilçesindeki Karacaören Jandarma Karakol Komutanı Astsubay Hayati Güçlü, mayın patlaması sonucunda yaralandı.

14-15 Ağustos gecesi Şırnak yakınlarındaki Küpeli dağında çıkan çatışmada, **Kadir Özdemir** ve **Yakup Pak** adlı erler

öldü.

Sivas'ın İmranlı ilçesi yakınlarında 21 Ağustos günü çıkan çatışmada HPG militanları **Selman Tunç** ve **İzzettin Yazıcı** öldü.

Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarında 28 Ağustos günü çıkan çatışmada **Kenan Çam** adlı HPG militanı öldü.

28 Ağustos günü Bingöl'ün Genç ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Ozan Akyol** adlı HPG militanı öldü.

30 Ağustos günü Van'da asker ve polislerin oturduğu lojmanlara düzenlenen saldırıda er Cem Toksan yaralandı.

Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, 1 Eylül günü Fındık beldesi yakınlarındaki askeri birliğe uzaktan kumandalı bomba ile düzenlenen saldırıda Üsteğmen **Ahmet Şevki Evin**, Asteğmen **Fırcan Işık** ve er **Mehmet Öztürk**'ün öldüğü bildirildi.

1 Eylül günü Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarındaki Köprülü Jandarma Tabur Komutanlığı'na düzenlenen saldırıda Asteğmen **Zeki Burak Okay** ve er **Emrah Yiğit** öldü, iki asker de yaralandı. Çatışmada, **Abdülkerim Uray** adlı HPG militanı da öldü.

Bu arada Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada "askerlerin yerlerini militanlara bildirdiği ve daha sonra firar ettiği" iddia edilen Abubekir Polat adlı askerinin 2 Eylül günü yakalandığı bildirildi.

1 Eylül günü Erzincan-Bingöl-Tunceli arasındaki bölgede çıkan çatışmada **Cengiz Ersöz** adlı HPG militanı öldü.

1 Eylül günü Van'da sınırda devriye gezen askerlere İran tarafından açılan ateş sonucunda **Deniz Yüzgeç** adlı er öldü. HPG tarafından yapılan açıklamada ise olayda, **Dündar Ö.** adlı subay ve sekiz askerinin öldüğü iddia edildi.

4 Eylül günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesi yakınlarında askeri araçlara uzaktan kumandalı bomba ile düzenlenen saldırıda Astsubay **Mustafa Dağ** ve er **Yakup Törün** öldü, dört asker yaralandı.

6 Eylül günü Siirt'in Eruh ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Ali Balıkcı** adlı er öldü, bir er de yaralandı.

9 Eylül günü Diyarbakır'ın Ergani ilçesi Bademli köyü yakınlarında askeri bir araca düzenlenen bombalı saldırıda bir astsubay ve bir er yaralandı. HPG'den yapılan açıklamada ise bombalı saldırı düzenlenmediği, çatışma çıktığı ve çatışmada iki astsubayın öldüğü iddia edildi.

14 Eylül günü Muğla ile Marmaris arasındaki yolda bir aracı durdurmak isteyen jandarmalarla, araçtaki üç kişi arasında silahlı çatışma çıktı. Akçapınar köyü yakınlarında yaşanan çatışmada, Alaattin Saka adlı er yaralandı. Çatışmaya giren kişilerin "PKK üyesi" olduğu iddia edildi.

Van'ın Erciş ilçesine bağlı Kardoğan köyü yakınlarında 15 Eylül günü çıkan çatışmada, köy korucusu **Abdüselam Yar**, Astsubay **Mustafa Yıldız**, HPG militanları **Hasan Kaya**,

Seyfettin Aydın, **Erkin Balıkcı**, **Yılmaz Aşkan**, **Ergül Toro** ve İran uyruklu **Kazım Milan** öldü.

Mardin'in Dargeçit ilçesi yakınlarındaki Sunatkapı bölgesinde 24 Eylül günü çıkan çatışmada, Teğmen **Cengiz Evranos**, öldü. Çatışmada iki korucunun da yaralandığı bildirildi.

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi yakınlarında 28 Eylül günü çıkan çatışmada, iki HPG militanının öldüğü iddia edildi. Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, militanların 6 Ağustos günü Beytüşşebap'ta Astsubay Levent Çevik'i evinde öldürdükleri ileri sürüldü. HPG tarafından yapılan açıklamada ise çatışmada, bir askerinin öldüğü öne sürüldü.

29 Eylül günü Hakkari'nin Yüksekova ilçesi yakınlarında mayına basan Yüzbaşı Volkan Sağlam, ağır yaralandı.

30 Eylül günü aynı bölgede er **Halil İbrahim Aslan** mayın patlaması sonucunda öldü, er Veysel Camcı da yaralandı.

30 Eylül günü Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada, **Ömer Samur** ve **Eren Yıldırım** adlı HPG militanları öldü.

HPG tarafından yapılan açıklamada, 1 Ekim günü Mardin'in yakınlarındaki Bağok dağında çıkan çatışmada, **Kamuran Hemo** adlı militanın öldüğü bildirildi.

4 Ekim günü Elazığ'ın Palu ilçesi yakınlarında mayına basan üç astsubay yaralandı. Aynı gün Diyarbakır'ın Kulp ilçesinin yakınlarında da mayına basan bir korucu ağır yaralandı.

Tunceli'nin Hozat ilçesi Ovacık köyü yakınlarında güvenlik güçleri tarafından sürdürülen operasyon sırasında 5 Ekim gecesi çıkan çatışmada, iki asker yaralandı.

12 Ekim günü Şırnak yakınlarındaki Cudi dağında çıkan çatışmada HPG militanları **Reşit Yüksel** ve **Mecit İsmail** öldü.

12 Ekim günü Siirt'in Eruh ilçesi yakınlarında operasyon düzenleyen askerler ile HPG militanları arasında çıkan çatışmada, **Hasan Güzel** adlı HPG militanı öldü.

Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarında 13 Ekim günü mayına basan Teğmen **Ömer Azak** ve er **Mahmut Elçi** öldü, er Süleyman Şanverdi yaralandı.

Hakkari'nin Şemdinli ilçesi Derecik beldesi yakınlarında 14 Ekim gecesi çıkan çatışmada **Şuayip Çalışkan** adlı er öldü. Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada, yol kontrolü yapan jandarmalara, durdurmak istedikleri bir araçtan HPG militanları tarafından ateş açıldığı belirtildi. HPG'den yapılan açıklamada ise Şuayip Çalışkan'ın ölümü ile HPG militanlarının ilgisinin olmadığı bildirildi.

23 Ekim günü Batman'ın Hasankeyf ilçesi yakınlarında çıkan çatışmada **Murat Bektaş** (Beştaş), **Bahattin Yılmaz** ve **Zekeriya Yüce** adlı HPG militanları öldü, iki astsubay da yaralandı.

Diyarbakır'ın Ergani ilçesi yakınlarında 25 Ekim günü mayına basan bir astsubay yaralandı.

Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada, 8 Kasım günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesi yakınlarında mayına basan bir subay ve bir astsubayın, aynı bölgede başka bir patlamada da bir erin yaralandığı bildirildi. Açıklamada, aynı gün Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi Kovankaya köyü yakınlarında da mayına basan iki astsubayın yaralandığı belirtildi.

Şırnak Valiliği'nden yapılan açıklamada, 6-11 Kasım günlerinde Bestler-Dereler bölgesinde çıkan çatışmalarda üç HPG militanının öldüğü iddia edildi.

Van'ın Başkale ilçesinin İran sınırındaki Esenyamaç köyü yakınlarından kaçak olarak Türkiye'ye girmeye çalışan bir grupla askerler arasında çıkan çatışmada, **Bekir Cömert** adlı er öldü.

Bingöl'ün Yayladere ilçesi yakınlarında 16 Kasım günü çıkan çatışmada, Astsubay **Bülent Güzel** öldü, Astsubay Ferhat Öktem de ağır yaralandı. Çatışmada, üç HPG militanının da öldüğü iddia edildi.

Bingöl'ün Yayladere ilçesi ile Tunceli'nin Nazımiye ilçeleri arasındaki bölgede 15 Kasım günü başlayan operasyonda çıkan çatışmalarda altı HPG militanının öldürüldüğü iddia edildi. Hürriyet gazetesinin haberinde, ölen militanların adlarının **A.Y., H.Ö., V.R.** olduğu bildirildi.

HPG tarafından yapılan açıklamada ise çatışmada **Metin Doğan, Halil Bor, Vedat Ralice, İzzettin Karakaya, Muhammed Süleyman ve Mahsum Derici** adlı militanların öldüğü belirtildi. Çatışmalarda dokuz asker de öldüğü iddia edilen açıklamada, Hüseyin Özarlan ve Muhammed Mustafa adlı HPG militanlarının da yakalandığı kaydedildi.

HPG'nin açıklaması üzerine 27 Kasım günü Karakoçan (Elazığ) Cumhuriyet Savcılığı'na başvuran Hacı Özarlan'a, Cumhuriyet Savcısı Ömer Sönmez ve Karakoçan Emniyet Müdürlüğü'nün, "Özarlan'ın öldüğü, sadece HPG militanı Muhammed Mustafa'nın yakalandığı" yönünde bilgi verdikleri, ancak Elazığ'a götürülen cesetler arasında Özarlan'ın cesedinin bulunmadığı öğrenildi.

Baba Özarlan, aynı gün kendisini arayan ve adının

"Astsubay Oktay" olduğunu söyleyen bir kişinin de, "Oğlunuzu aramayın, öldürüldü" dediğini aktardı. Toplumsal Demokrasi gazetesinin "adliye çalışanlarına" dayanarak verdiği haberde ise Cumhuriyet Savcısı Ömer Sönmez'in gündüz saatlerinde Muhammed Mustafa'nın ifadesini aldığı, Özarlan'ın da gece saatlerinde adliyeye getirildiği anlatıldı. Aynı dönemde çıkan çatışmalarda öldüğü iddia edilen Halil Bor'un cesedinin de Elazığ'da bulunmadığı bildirildi. Bingöl Emniyet Müdürlüğü'nün Bor ailesine "Oğlunuz yaşıyor. Hayatını kaybetmemiş, bize yardımcı olun onu geri getirelim" önerisinde bulunduğu bildirildi.

16 Kasım günü Nazımiye ilçesi yakınlarında mayın patlaması sonucunda Murat Bulut, Mahmut Kırık, A. Seydi Aldem, M. Alaedin Özderen ve Osman Laçın adlı askerler yaralandı.

20-23 Kasım günlerinde Şırnak yakınlarında çıkan çatışmalarda, HPG militanları **Mervan Muhammed, Necdet Ürper**, İran uyruklu **Maksut Behnemun** (Behnami) ve **Fesih Güzel** ile er **Zekeriya Kılıç** öldü.

Şırnak ile Güçlükönak ilçesi arasındaki Akdizgin köyü yakınlarında 5 Aralık günü askeri araçlara uzaktan kumandalı bomba ile düzenlenen saldırıda, **Muhammed Hasan Erkesikbaş, Metin Selçuk ve Cihan Namı** adlı erler öldü, 14 asker de yaralandı. HPG'den yapılan açıklamada ise saldırıda 11 askerin öldüğü iddia edildi.

7 Aralık günü Bingöl'ün Genç ilçesi yakınlarında askeri bir helikopter düştü. Olayda Astsubay **Harun Ceylan** öldü, Üsteğmen Uğur Gürbüz, Astsubay Bülent Çetin, Astsubay Mehmet Uyar, erler Hasan Turgut ve İsmail Alçay yaralandı. Araziye asker indiren helikopterin kalkış sırasında patlatılan uzaktan kumandalı bomba nedeniyle düştüğü öğrenildi.

Diyarbakır'ın Lice ilçesi yakınlarında 9 Aralık günü askeri bir aracın mayına çarpması sonucunda, **Mehmet Yıldırım** adlı er öldü, 11 asker de yaralandı.

5 - YASADIŞI ÖRGÜT SALDIRILARI

TİHV'nin belirlemelerine göre, yıl içinde yasadışı örgütler tarafından düzenlenen silahlı, bombalı saldırılarda ve intihar saldırılarında en az **36** kişi (1 hakim, 4 polis, 2 militan, 1 asker, 5 çocuk, 4 turist, 18 sivil) öldü. Çoğunluğu bombalı saldırılarda olmak üzere en az 364 kişi de yaralandı.

Danıştay Üyelerine Silahlı Saldırı

01) Mustafa Yücel Özbilgin

5, 9 ve 11 Mayıs günlerinde Cumhuriyet gazetesinin İstanbul Şişli'deki merkezine el bombası atıldı. İlk iki bomba patlamadı. Son bomba ise binada maddi hasara neden oldu.

Daha sonra Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Daire Başkanlığı tarafından yapılan incelemede, el bombalarının MKE yapımı ve Türk Silahlı Kuvvetleri malı olduğu anlaşıldı. MKE Pazarlama ve İhracat Dairesi ve Milli Savunma Bakanlığı Satışları Şube Müdürlüğü tarafından yapılan incelemede de, ilk bombanın 1978, ikinci ve üçüncü bombaların da 1985 yılında Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na verildiği belirlendi. (**Bkz. İfade ve İletişim Özgürlüğü**)

Bu saldırıların ardından Avukat Alparslan Arslan, 17 Mayıs günü saat 10.00 sıralarında Danıştay 2. Dairesi üyelerine

silahlı saldırı düzenledi. Saldırıda, Daire Başkanı Mustafa Birden, üyeler Mustafa Yücel Özbilgin, Ayla Gönenç, Ayfer Özdemir ve Ahmet Çobanoğlu yaralandı. Kamuran Erbuğa ise yara almadan kurtuldu. Mustafa Yücel Özbilgin, saat 16.00 sıralarında hastanede öldü. Saldırgan Arslan, kaçarken gözaltına alındı. Görgü tanıkları, Alparslan Arslan'ın Danıştay'dan çıkarılırken "Osmanlı'nın askerleriyiz, Allah'ın gazabı Danıştay'ın üzerinde olacaktır" diye bağırdığını bildirdiler. Arslan'ın Danıştay yakınlarındaki arabasında üç tabancanın daha bulunduğu öğrenildi.

Arslan'ın ilk ifadesinde herhangi bir örgütle bağlantısı olmadığını söylediği ve "Bu daire türbanı sokakta bile yasakladı. Verdikleri bu karar Allah'ın adaletine uygun değil. Başörtüsü kararının cezasını verdim" dediği ileri sürüldü. Arslan'ın, saldırıyı türbanın yanı sıra aynı dairenin "din aleyhine" verdiği kararlar nedeniyle gerçekleştirdiğini söylediği de bildirildi. Arslan'ın Danıştay'a saldırıdan bir gün önce de geldiği ancak, Daire Başkanı Birden'i yerinde bulamayınca binadan ayrıldığı öğrenildi.

Avukat Alparslan Arslan'ın Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki öğrenciliği döneminde de sağ görüşlü kimliğiyle tanındığı, sol görüşlü öğrencilere yönelik saldırılarda yer aldığı bildirildi.

Saldırının, Danıştay 2. Dairesi'nin "okula türbanla giden Aytaç Kılınç adlı öğretmenin anaokulu müdürü olamayacağına" ilişkin kararı nedeniyle düzenlendiği iddia edildi. İslamcı "Vakit" gazetesinde 13 Şubat günü yayınlanan haberde, saldırıya uğrayan üyelerin fotoğrafları "İşte o üyeler" başlığıyla verilmişti. İzleyen günlerde de Danıştay üyelerine yönelik haberler sürmüştü.¹⁷

Vakit gazetesinden yapılan açıklamada ise saldırı ile haberlerin bağdaştırılması kınandı. Açıklamada, "Olay henüz soruşturma safhasında olup hangi gerekçelerle yapıldığı kesin olarak belli değilken saldırının gazetemizin 3,5 ay önceki bir haberiyle ilişkilendirilmesi malum medyanın yargısız infaz girişimlerinden bir yenisiyle daha karşı karşıya olduğumuzu açıkça göstermektedir" denildi. Açıklamada, CNN Türk, NTV, Kanal D ve Habertürk televizyonları hakkında suç duyurusunda bulunulduğu kaydedildi.

Saldırı nedeniyle Danıştay Genel Kurulu tarafından yapılan açıklamada, hükümet "duyarsızlıkla" suçlandı. Danıştay Başkanı Sumru Çörtoğlu'nun okuduğu açıklama özetle şöyle:

"...Bu saldırı, meslektaşlarımızı kişisel olarak hedef alan bir saldırı değildir. Bu saldırı, mensuplarımızın, kamuoyunun bilgisinde olan kimi kararları dolayısıyla bir kısım sorumsuz

basın ve yayın kuruluşlarıyla yazarlarınca hedef gösterilmeleri, devlet adına yetki kullanan makamlarca da cesaretlendirici, ihtiyatsız beyanlarda bulunulması sonucu gerçekleşmiştir. Başkanlığımızca önceki tarihlerde yapılan basın açıklamalarında ve 10 Mayıs 2006'da düzenlenen Danıştay'ın 138. kuruluş yıldönümü töreninde Danıştay adına yaptığım konuşmada bu hususlar altı çizilerek ve tehlikeye işaret edilmek suretiyle vurgulanmasına karşın, devlet yetkisini kullanan en üst makamların açıklamalarında maalesef bu tehlike hafife alınarak göz ardı edilmiştir. Yargısına sahip çıkmayan devlet, bu olayda büyük yara almıştır."

Adalet Bakanı Cemil Çiçek ise Ankara Valiliği'nin 20 Nisan günü Danıştay üyelerine koruma kararı verdiğini açıkladı. Ancak, açıklamanın aksine daire başkanı ve üyelerine sürekli koruma verilmediği öğrenildi.

Saldırıdan sonra sadece Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i kapıda karşılayan Danıştay Başkanı Sumru Çörtoğlu, TBMM Başkanı Bülent Arınç, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve bakanları karşılamadı. Danıştay yönetiminin, ziyarete gelecek AKP'lilerden kimseyi karşılamama kararı aldığı öğrenildi. Binaya gelen Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e bazı Danıştay üyelerinin tepki gösterdiği ve bir üyenin "Ne yüzle geliyorsunuz? Siz cesaretlendirdiğiniz için bu olay oldu" dediği öne sürüldü. TBMM Başkanı Bülent Arınç da düzenlediği basın toplantısında, saldırının, türban kararıyla bağlantılı olamayacağını savundu. Arınç, "Danıştay'dan verilmiş yüzlerce karar vardır. Olayın hangisiyle bağlantılı olduğunu şu anda bilmiyoruz. Kaldı ki hedef alınanlar arasında, üyelerden sayın Ayfer hanımın da yaralı olduğunu biliyoruz. Bu saldırgan o karardan infial duyarak bu karara imza atanlara karşı eylem yapmayı düşünmüşse, o karara muhalif kalan birine silahını boşaltmaması gerekir" dedi. Arınç, saldırganın türban kararı nedeniyle bu eylemi yaptığını itiraf etmesinin "sadece en ağır cezayı alması için yeterli sebep olacağını" belirtirken, "Ben inanıyorum ki bu düşünceyle bile hareket ettiğini söyleyen bir kişinin, akli ve cezai ehliyetinden şüphe etmek gerekir. Yargı sürecinde hukuki ehliyetinin bulunmadığı ortaya çıkabilir" dedi.

Saldırı, TBMM Genel Kurulu'nda tartışmalara yol açtı. CHP sözcülerinin TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın "saldırganın akli dengesine" ilişkin sözlerinin "zanlının avukatlığına soyunmak" olduğunu söylemesi ve saldırıyı "ikinci Kubilay olayı" olarak nitelendirmesine AKP'liler tepki gösterdi. CHP Milletvekili Kemal Anadol, Bülent Arınç'ın "Saldırı, türbandan kaynaklanmıyor. Öyle olsaydı karara muhalif kalan üye yaralanmazdı" sözlerini eleştirdi. Anadol, "Başkan Arınç zanlının avukatlığına soyunmuştur. Bu soruşturmaya müdahale anlamına gelir" dedi. 2. Daire Başkanı'nın iki ay önceki koruma talebinin reddedildiğini anımsatan Anadol, İçişleri Bakanı Abdulkadir Aksu'yu da istifaya çağırды.

¹⁷ 1995 yılında da o zamanki adı "Akit" olan gazetenin "Baro terörü" haberlerinin ardından, türbanlı avukatların davalara girmesine izin vermeyen Gümüşhane Barosu Başkanı Ali Günday, İzzet Kıracı adlı kişi tarafından öldürülmüştü.

18 Mayıs günü de Danıştay Başkanı Sumru Çörtoğlu, Yargıtay Birinci Başkanı Osman Arslan, Anayasa Mahkemesi Başkanı Tülay Tuğcu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Nuri Ok ve Danıştay Başsavcısı Zafer Kantarcıoğlu'nun aralarında bulunduğu hukukçular ve çok sayıda kişi saldırıyı kınamak için Anıtkabir'e yürüdüler.

Daha sonra Danıştay'a giderek bir toplantı yapan yüksek yargı organlarının yöneticileri bir bildiri hazırladılar. Danıştay Başkanı Çörtoğlu'nun okuduğu bildiride, "saldırının demokratik laik cumhuriyete" yöneltildiği vurgulandı. Bildirinin okunması sırasında Danıştay önünde toplanan kalabalık bir grup hükümet aleyhine slogan attı.

Danıştay 2. Daire üyesi Mustafa Yücel Özbilgin için 18 Mayıs günü Ankara'da cenaze töreni düzenlendi. Özbilgin için ilk tören, daha önce valilik yapması nedeniyle İçişleri Bakanlığı'nda düzenlendi. Daha sonra Danıştay'da düzenlenen törende hükümeti temsil eden Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, protesto edildi. Elindeki Cumhuriyet gazetesiyle Gül'e vurmaya çalışan bir kadını korumalar engellendi. Cenaze arabasının ardından Kocatepe Camii'ne yürüyen binlerce kişi, hükümet aleyhine sloganlar attı. Camideki tören sırasında Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer ve komutanlara sevgi gösterisinde bulunan vatandaşlar, bakanlar ve politikacıları protesto etti. Adalet Bakanı Cemil Çiçek, cenaze namazına katılmadan polis eşliğinde camiyi terketmek zorunda kaldı. Polis kaskıyla korunmaya çalışılan Orman Bakanı Osman Pepe'nin bindiği araç da tekmelendi.

Soruşturma ve Dava

Saldırı nedeniyle, Avukat Alparslan Arslan'ın ardından 18 Mayıs günü Ankara'da Mehmet Atmaca (22), Sinan Berberoğlu (50), Saim Özmen (38) ve Nusret Aras, İstanbul'da Fethullah Kaya ve Yusuf Yılmaz adlı avukatlar ile adı öğrenilemeyen bir kişi, Nevşehir'de "hırsızlık, kapkaç, yaralama" gibi çok sayıda adi suçtan sabıkası bulunan Osman Yıldırım, gözaltına alındı. İsmail Sağır 19 Mayıs, Tekin İrşi de 20 Mayıs günü İstanbul'da gözaltına alındı.

İzleyen günlerde, Alparslan Arslan'ın Danıştay'a Osman Yıldırım, İsmail Sağır ve Tekin İrşi adlı kişilerle birlikte geldiği, ancak avukat olmayan diğer zanlıların silahla içeri girmekte güçlük çecekleri için Arslan'ı yalnız gönderdikleri, Arslan yakalandıktan sonra da silahlarını arabada bırakarak kaçtıkları ileri sürüldü.

Daha sonra Ankara'ya getirilen bu kişilerin ve Alparslan Arslan'ın ifadelerinde Cumhuriyet gazetesine düzenlenen bombalı saldırıyı da üstlendikleri bildirildi. 21 Mayıs günü gazetelerde, Tekin İrşi ve İsmail Sağır'ın ifadelerinde "Cumhuriyet gazetesine saldırıyı para karşılığında yaptıklarını, siyasi bir örgüte üye olmadıklarını" iddia ettikleri yolunda haberler çıktı.

Bu arada olayla ilgili olarak 12 Eylül döneminde ordudan

atılan Yüzbaşı Muzaffer Tekin de aranmaya başlandı. Alparslan Arslan'ın, saldırı günü Muzaffer Tekin'le defalarca telefonla görüştüğü belirlendi. Arslan'ı ve arkadaşlarını yönlendirdiği, bağlantılarını sağladığı sanılan Tekin'in, Akın Birdal'a yönelik suikast girişimi (12 Mayıs 1998) nedeniyle hüküm giyen ve cezasını tamamladıktan sonra tahliye edilen Semih Tufan Günaltay, Susurluk davası sanıklarından İbrahim Şahin ve faili meçhul cinayetlere adı karışan emekli general Veli Küçük'le bağlantılı olduğu ortaya çıktı. Tekin, 20 Mayıs günü kalbinin hemen altından bıçaklanmış bir halde kaldırıldığı İstanbul Acıbadem Hastanesi'nde gözaltına alındı. Tekin'i hastaneye götüren Musa Çakmak, 20 Aralık günü KKTC'de öldürüldü. Tekin'in intihara kalkıştığı ileri sürüldü.

Arslan ve gözaltındaki sekiz kişi, 21 Mayıs günü Cumhuriyet Savcılığı'na çıkarıldı. Beş kişi Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. Arslan, Yıldırım, Sağır ve İrşi, "Anayasal düzeni silah zoruyla değiştirmeye kalkışmak", "nitelikli adam öldürmek" ve "bomba atmak" suçlarından tutuklandılar.

İfadesinde, Cumhuriyet gazetesine düzenlenen üçüncü saldırıyı üstlenen Arslan "Bomba, domuzun başörtülü şekilde çizildiği karikatüre karşı refleks bir eylemdir. Müslüman Türk milletinin bir refleksidir. Eylemi Sağır ve Erhan Timuroğlu'yla birlikte yaptık. Bombayı bizzat ben attım. Amacım uyarıda bulunmaktı" dedi. Arslan, Danıştay'a düzenlenen saldırıyı ise tek başına üstlendi.

Arslan'ın "Türban kararına kızmıştım. Ankara'ya gelmeden iki gün önce karara imza atan başkan ve iki üyeyi vurmaya kafama koymuştum. Danıştay'a yalnız geldim. Vakit gazetesinin kupüründen yüzlerini öğrendiğim kadıyla içerdekileri süzdüm. Önce başkan olduğunu anladığım kişiye, daha sonra kararda imzası olduğunu düşündüğüm iki kişiye ateş ettim. Alakasız iki hakime de kurşun değmiş. Kendilerinden özür dilerim. Bana birer tane mermi atma hakları vardır" dediği öğrenildi. Arslan'ın Muzaffer Tekin'le herhangi bir ilişkisinin olmadığını söylediği de bildirildi.

İsmail Sağır'ın ise "Erhan Timuroğlu, beni, Osman Yıldırım ve Alparslan Arslan'la tanıştırdı. Osman ve Alparslan 'Bir yere patlamayan bomba atacağız' dedi. Para kazanacağımı söylediler. İhtiyacım olduğundan kabul ettim. İlk bombayı Tekin İrşi atmış, patlamamış. Bu olaydan bir gün sonra bomba atma teklifi bana yapıldı. Taksitle Cumhuriyet civarına gittik. Osman bana bir adet bomba verip Tekin ile beni oraya bıraktı. Bombanın pimini çektik, bahçeye attık. Parayı bana Osman ve Alparslan verecekti. Sadece Erhan'a az bir harçlık vermişler. Ben de Erhan'dan harçlık için 100 YTL aldım" dediği öğrenildi.

Tekin İrşi'nin ifadesi de şöyle:

"Erhan'la bir barda çay içerken Osman geldi. 'Bir yere taş atılacak' diye ısrar edince ve Erhan 'Tekin yapar' deyince kabul ettim. Cumhuriyet'in orada Osman bana, 'Bunu atınca

hem bu dünyada hem öbür dünyada meyve yiyeceksin' dedi. bombasını, kimseye zarar vermesin diye pimini çekmeden Somut bir para konuşulmadı ama menfaatim olacağını gazete bahçesine atıp uzaklaştım." düşündüm. 50 YTL taksit parası aldım. Poşetten çıkarttığım el

Mumcu, Apo'nun devletteki bağlantısını buldu - Neşe Düzel (Radikal/29 Mayıs 2006)

(Neşe Düzel'in eski Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanı Bülent Orakoğlu ile yaptığı söyleşiden...)
(...)

Neşe Düzel: Bir katilin, yakalanma ihtimali çok yüksek olan bir cinayeti işlemeye razı olması doğal mıdır?

Bülent Orakoğlu: Değildir. Ancak psikolojik hastalıkları, saplantıları olan biri böyle davranabilir. Ama bence, Danıştay'da böyle bir eylem yapılırken başlangıçta yakalanma ihtimali zayıftı. Çünkü öyle anlaşılıyor ki, eylem öncesinde burada çok ciddi keşifler yapılmış. Güvenlik kamerasının bozuk oluşu falan! Bunlara içeriden bilgi veren insanlar da olabilir. Olay yeri, giriş-çıkışlar incelenmiş, izlenmiş. Eylemi yapanlarda, 'Biz çok rahat vurur ve kaçırız' kanaati oluşmuş olabilir. Şimdi olay olup bittikten sonra insanlara bütün bu yaşananlar çok basit gibi geliyor ama... Sanık yakalanmasaydı, Türkiye'de hiçbir birim bu eylemin arkasında bir avukatın olduğunu, tetiği onun çektiğini düşünemezdi.

N.D.: Katil, arkasında çok sayıda da ipucu bırakmış. Bu, acemiliğini mi gösteriyor yoksa katil başka bir amaçla mı hareket ediyor?

B.O.: Bir kere sanık çok ciddi bir eylem yaptı. Altı kişiye nokta hedef olarak ateş etmesi profesyonellik işaretidir. Yakalanışı ise amatörlük işaretidir. Tabancasını beline koysaydı, katlardan rahatça inseydi, polis 'dur' dediği zaman silahını çekmeseydi katil kapıdan rahatça çıkardı. Ama kapıya yaklaştığında silahı elindeymiş. Yakalanmamak için de polise çok boğuşmuş. Bence bu şahıs, Danıştay'daki eylemi yapacak olan esas tetikçi değildi.

N.D.: Esas tetikçi kimdi?

B.O.: Esas tetikçinin Alparslan Arslan olmama ihtimali yüksek. Esas tetikçi başka biriydi. Bir tanık, eylem yapılmadan önce bunların üçünün bir arabada tartıştıklarını görmüş. Bence esas tetikçi eylemi gerçekleştirmek istememiş olabilir. Konuşmalarına bakıyorum, Alparslan Arslan bir birimi idare eder gibi görünüyor zaten. Şunu söyleyeyim, bu eylem daha alt seviyedeki tetikçilerin yapacağı bir şey. O şahıs nedense eylemi yapmak istemedi veya aralarında bir şey oldu ve Alparslan Arslan gitti kendisi yaptı. Bence bu yüzden de yakalandı. Arabadaki tartışma bunun tartışması olabilir. Cinayetin işlenişinde çok ciddi bir profesyonellik var, ama eylem sonrasında aynı profesyonellik yok. Birtakım yerlere ulaşan öyle telefon kayıtları var ki, Alparslan'ın yakalanacağı sanki hiç düşünülmemiş.

N.D.: Katil, sizce bu işler için eğitilmiş biri mi yoksa bir acemi mi?

B.O.: Kesin olarak çok ciddi eğitim almış biri. Biri gizlendi ve o, beş kişiyi hedef gözeterek vurdu. Profesyonel biri olmasaydı hepsini vuramazdı. Bu olayın arkasında fevrik, acemilik aramayalım. Şu üyeden özür dilerim gibi sözlerine de siz bakmayın, bütün bunlar konuyu provoke etmek için edilen sözler. Bu eylemin esas amacı, toplumda infial yaratmak, insanları bölmek, Türkiye'yi istikrarsızlığa sürüklemektir. Bu olayda hükümet tali hedeftir.

N.D.: Sizce ana hedef nedir?

B.O.: Bu tür cinayetlerin arka planları her zaman farklıdır. Danıştay saldırısı gibi eylemler üç perdelidir. Bir, eylemi yapan, cinayeti işleyen vardır. İki, olayı azmettiren vardır. Üç, azmettiren de daha geride olanlar vardır ki, bunlara Türkiye'de hiçbir zaman ulaşamaz. Bu tür olaylarda, eylemi yapması için öyle insanlar seçilir ki, eylemi yapanın kişiliği, siyasi düşüncesi, ideolojisi ve eylemi yapış tarzı, düz sathıtan baktığımızda sizi bambaşka noktalara, yanlış yerlere götürür. Gerçi bu tür olaylarda tetikçiyle azmettirici genellikle siyasi görüşleri bakımından birleşir ama en geri plandakilerin görüşleri, kimlikleri onlardan çok farklıdır.

N.D.: Nasıl farklıdır?

B.O.: Tetikçiler, yaptıkları eylemle kendi fikirlerine hizmet ettiklerini sanabilirler. Ama asıl istenen şey toplumda bir kargaşa, huzursuzluk, ülkede istikrarsızlık yaratmaktır. Mesela Danıştay cinayetinde tetikçi ve azmettiriciler ulusalcı çizgide, milliyetçi reflekslerle hareket etmiş olabilirler. Bu olay, bazı ulusalcı, milliyetçi grupların ilişki ağını ortaya koyuyor ama, bu tür eylemlerde olayın en arka planına asla ulaşamayız biz. Yalnız şu var. Bu tür olaylar hep Türkiye dış politikada önemli kararlar verecekken oluyor ve Türkiye'nin hassasiyetleri kışkırtılıyor. 'Cumhurbaşkanlığı seçimi nedeniyle Türkiye'de mayıs ayında çok önemli şeyler olacak' diye önceden söylenmişti. Bu olaylarda dış güçlerin manipülasyonları çok önemlidir.

(...)

N.D.: Katilin üstünde piyasanın en pahalı silahı bulundu. Ama katilin oturduğu apartmanın masraflarını bile ödeyemediğini biliyoruz. Bu silahı nasıl almış olabilir?

B.O.: Bu, olayın bir örgüt işi olduğunun en büyük delillerinden biri de bu tabanca zaten. Çünkü sanık niye ve nereden aldığını, parayı nereden, kimden bulduğunu söylemiyor. Apartman masraflarını ödeyemiyor değil, ödemiştir. Çünkü bu tür örgütlerde çalışanların para derdi olmaz. Böyle bir birimin başı olacaksınız, kendinize bir sürü adam tutacaksınız, kira ödeyemeyeceksiniz. Olmaz öyle şey. Silahları da kendisi almış değildir, biri vermiştir ona. Şu anda eylemle ilgili görünen ve ifadeleriyle olayı aydınlatacak olan iki kişi kaçak. Biri, Ata Ocakları'nın eski başkanı Ayhan Parlak.

N.D.: Katilin, Cumhuriyet gazetesini bombalamak için kullandığı bombaları 'piyasadan' bulmak mümkün mü peki?

B.O.: Bombalar MKE tipiymiş galiba... Piyasadan bulamazsınız onları. Bu bombalar askerde ve poliste olur. Başka kimsede olmaz. Geçmişte silah depolarında bazı hırsızlıklar olmuştu, ancak öyle başkalarının eline geçmişti. Bu bombalar numaralıdır. Hepsinde numara olması gerekir ama birtakım eylemlerde kullanılmak üzere bazıları numarasız da olabilir.

N.D.: Eğer numarasızsa, olayda derin devletin de parmağı olduğu anlamına gelmez mi bu o zaman?

B.O.: Size göre derin devlet nedir? Derin devlet bence şudur. Türkiye'de milli-laik çizgi dışına çıktığında kendi kendine harekete geçen bir mekanizma gibi görünüyor derin devlet. Bunlar devlette hala görev yapan veya emekli olmuş kişiler olabilir. Bankacı olur, bakkal olur. Yani derin devlet her kesimden oluşan bir yapılanma gibi görünüyor.

N.D.: Gladio'yu, kontrgerillayı anlatıyorsunuz...

B.O.: Gazeteler 'Ergenekon' diye manşet attı. Bu tür bir yapılanma bu. Türkiye'de derin devletin halkın ve ülkenin çıkarları için mücadele ettiğine ben inanmıyorum. Eski bir NATO yapılanması bu. Bu yapılanmanın çok büyük bir güce ve paraya sahip olduğu iddia ediliyor. Ben de öyle tahmin ediyorum. Bu ülkede hangi olaya el atsanız bir çete bağlantısıyla karşılaşıyorsunuz. Mesela bir 'Küre' operasyonu yapıldı, içinden 'Sauna çetesi' çıktı. Bence devletin bu tür oluşumlarla mücadelesi zayıf. Çetelerle mücadele etmek için siyasi irade yok. Oysa gerekli birimler oluşturularak hiçbir kurumdan ve kişiden çekinmeden çetelerin içinde kim varsa sonuna kadar gidilmesi gerekir. Bir de şu var. Türkiye'de derin devlet kavramı yozlaştırıldı.

N.D.: Sanki derin devletin yoz olmayan hali olabilir mi gibi konuşuyorsunuz. Hukukun dışına çıkan, hukuk dışı işler yapan bir yapının yozlaşmaması mümkün müdür?

B.O.: Dünyanın bütün gelişmiş ülkelerinde oturmuş bir derin devlet vardır. Ama bu derin devlet çok ciddi olarak parlamentonun kontrolindedir. Bu derin devlet, devletin güvenliği için başka ülkelerin ajanlarına karşı eylemler yapar. Diyelim ki Rusya, Bulgaristan, Çin, Türkiye'de örtülü operasyon yapmaya çalışıyorlar. Derin devlet bunlarla mücadele edecek güçte olmalıdır. Yoksa derin devletin görevi, kendi vatandaşlarını sıkıntıya sokmak, onu, bunu vurmak, hükümetleri iktidardan götürmek değildir.

(...)

N.D.: Danıştay'ın güvenliğinin çok zayıf olması, saldırı sırasında kameraların çalışmaması kuşkulandırdı mı sizi?

B.O.: Evet. Kameranın arızalı olduğu bence biliniyordu. Bu eylemi düzenleyenler bu işi çok ciddi planlamışlar. Alparslan'ın dışında da kimseyle görüşmemişler. Zaten eylemi de onlara göre Alparslan yapmayacaktı. Eğer eylemi yaparken diğer şahıs yakalansaydı, biz Alparslan'a da zor ulaşırdık. Ayrıca bu üç kişinin Ankara'da başka vahim hedefleri vardı. Hedef olarak YÖK'ün ve Demirel'in adları verildi.

N.D.: Siz eski bir istihbaratçı olarak Danıştay saldırısında en çok neye şaşırdınız?

B.O.: Türkiye'de Mayıs ayında ciddi olaylar yaşanacak denilmişti ve devletin üst yargısı saldırıya uğradı. Bir de arka plandaki ilişkiler çorap söküğü gibi geldi. Örgüt açısından bir disiplinsizlik var. Ona biraz şaşırdım. İlişkilerin pek çok kişiye bir anda sirayet etmesi enteresan. Çok üst düzey görev yapmış birtakım insanların ismi geçiyor bu ilişkiler arasında. Eylemi yaptıktan sonra arabada bırakılan izler çok vahim. Sanki bazı güçler bunların ortaya çıkmasını istedi. Nitekim sorgulananlar da 'Bize tuzak kuruldu' diyorlar.

(...)

N.D.: Derin devlete yabancı istihbaratçılar sızmış olabilir mi?

B.O.: Olabilir tabii. Amerika ve İngiltere'de de derin devlet var ama onların derin devletinde vatandaşlara yönelik bir şey yok. Böyle çeteleşme yok. Türkiye'de hukukun üstünlüğüne ve demokrasiye artık inanmalıyız. Derin devlet Meclis'in denetiminde olmalı. Ve, tamamen dış istihbarat örgütlerinin ülkemizde yapacakları psikolojik hareketleri ve faaliyetleri önlemeli. Ama 28 Şubat'ı hatırlayın. Derin devlet faaliyeti bize yapıldı. Beni 'Gladio'nun başı bile ilan ettiler.

N.D.: 28 Şubat'ı kim yaptı?

B.O.: Ergenekon. Ergenekon, derin devlettir. Türkiye gerginlik yaşamasın diye biz bazı şeyleri dondurduk ama çok ileride açıklayacağız. Bakın... Türkiye'deki bütün faili meçhullerin arkasında Öcalan olayı vardır. PKK olayı vardır. Bunu hiç unutmayın.

N.D.: Bütün faili meçhul cinayetleri PKK'mı işledi?

B.O.: Hayır. Öyle değil. Mesela Uğur Mumcu PKK'dan dolayı öldürüldü. Uğur Mumcu cinayeti ben İstihbarat Daire Başkanı olduğumda aldığım ilk dosyadır. Bakın... Türkiye'nin Güneydoğu'da kendi politikası yoktur. Türkiye, dış güçlerin politikalarına uymaya zorlanıyor. Bu politikaya aykırı hareket eden devlet görevlileri de ortadan kaldırılıyor. Uğur Mumcu bunu araştırıyordu ve bulmuştu. Türkiye'deki hainlerle dış güçlerin ilişkilerine ulaştı, bağlantıları buldu.

(...)

N.D.: Öldürülen kişiler PKK'yla ilişkileri bilen kişiler miydi?

B.O.: Türkiye'ye dayatılan Güneydoğu politikalarına karşı çıkan kişileri bunlar. Eşref Bitlis gibi birçok komutan var böyle öldürülen bizim yakın tanıdığımız. Bunların hepsi ortaya çıkar. Komisyon kurulsun, her şeyi göze alarak çok ciddi suçlamalarımız olacak bizim. Uğur Mumcu, Öcalan'ın devletin içindeki bağlantılarını tespit etmişti. Devletin içindeki bazı hainlerin yabancı devletlerle ilişkilerini tespit etmişti o.

(...)

21 Mayıs günü İstanbul Kartal'da jandarmaya teslim olan Erhan Timuroğlu, 25 Mayıs günü Ankara 11. Ağır Ceza

Mahkemesi tarafından tutuklandı. Timuroğlu'nun ifadesinde Cumhuriyet gazetesine düzenlenen saldırıyı üstlendiği, Danıştay'a saldırı konusunda da "İstanbul'dan Osman Yıldırım, İsmail Sağır ve Alparslan Arslan ile birlikte Ankara'ya geldik. Asıl hedef 2. Daire Başkanı Mustafa Birden'di, Birden arabasında vurulacaktı. Ancak Alparslan başkanın aracını tespit edemeyince saldırıyı kendisi gerçekleştirdi" dediği öğrenildi.

Emekli yüzbaşı Muzaffer Tekin ise 26 Mayıs günü, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Arslan'la ilişkisi olan Ata Ocakları eski Başkanı Ayhan Parlak'ı ve Alparslan Arslan'ı tanıdığını kabul eden Tekin'in suçlamaları reddettiği bildirildi. Tekin'in savunmasını yazar Orhan Pamuk ve gazeteci Hrant Dink hakkında suç duyurusunda bulunan Avukat Kemal Kerinçsiz'in üstlendiği öğrenildi. Tekin, adliyeden çıkarken bir grup tarafından "Türkiye seninle gurur duyuyor", "Kahraman, yiğit asker" sloganlarıyla karşılandı.

26 Mayıs günü de İstanbul'da Zeki Yurdakul Çağman ve Hüseyin Görün adlı kişiler gözaltına alındı. Çağman'ın Muzaffer Tekin'i yaralı olarak hastaneye götürdüğü için, Hüseyin Görün'ün ise Arslan'ın üzerinden çıkan "Ulusal Haber" adına düzenlenmiş kimlik nedeniyle gözaltına alındığı belirtildi. Bu kişiler, 28 Mayıs günü Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı.

Bu arada Ayhan Parlak, Vatan gazetesi ile görüştü. Türkiye'de olduğunu ve 29 Mayıs günü teslim olacağını söyleyen Parlak, Ata Ocakları eski başkanı olduğu iddiasını yalanladı ve "Ülkücü değil, devletini seven laik bir kişiyim" dedi. Parlak, Arslan ile 40 gündür aralarında herhangi bir konuşma geçmediğini belirterek, "Tekin ile Arslan birbirlerini tanıyorlar, o zaman aracıya ne gerek var. Ben bu iki isim dışında hiç kimseyi tanımıyorum" dedi.

Muzaffer Tekin'i evinde sakladığı gerekçesiyle gözaltına alınan Mehmet Zekeriya Öztürk serbest bırakıldı.

Ayhan Parlak, 1 Haziran günü Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne teslim oldu. Muzaffer Tekin ile saldırgan Alparslan Arslan'ı tanıştırdığı ileri sürülen Ayhan Parlak, adının olaya karışmasından sonra iddiaların aksine yurtdışına çıkmadığını söyledi. Avukat Osman Oğuzhan'la birlikte Emniyet Müdürlüğü'ne gelen Parlak, bir gazetecinin sorusu üzerine "Böyle bir saldırının içinde asla olmadım" dedi. Parlak, 3 Haziran günü "silahlı örgüte yardım" iddiasıyla tutuklandı. Ayhan Parlak, avukatlarının tutuklama kararına itirazı üzerine 16 Haziran günü serbest bırakıldı.

Bu arada tutuklandıktan sonra Sincan F Tipi Cezaevi'ne götürülen Alparslan Arslan, cezaevinde yemek yemeyi reddettiği için halsizlik ve aşırı kilo kaybı tanısıyla 3 Haziran günü Ankara Numune Hastanesi'ne yatırıldı. Arslan, hastanede yemek yemeyi kabul etti.

Saldırı nedeniyle Haziran ayı ortalarında İstanbul'da Avukat Süleyman Esen ve İslamcı "Nur cemaatinin" önde gelen adlarından "Şeyh Salih Hoca" olarak bilinen Salih Kurter (83), gözaltına alındı. Esen ve Kurter, daha sonra Ankara'ya gönderildi. Avukat Süleyman Esen'in saldırgan Alparslan Arslan'ın arkadaşı olduğu, Kurter'in ise Arslan'ı "yönlendirdiği" iddiasıyla gözaltına alındığı öğrenildi. Alparslan Arslan'a silah ve bomba sattığı ileri sürülen Aykut Metin de, 28 Haziran günü Ankara'da gözaltına alındı. Aykut Metin, "Şeyh Salih Hoca" olarak bilinen Salih Kurter ve Arslan'ın arkadaşı Avukat Süleyman Esen, 29 Haziran günü tutuklandılar. Bu kişilerin "anayasal düzeni değiştirmeye kalkışma ve örgüt üyeliği" suçlarıyla tutuklandığı bildirildi. "Arslan'ın silah bulmasına yardımcı olduğu" iddia edilen Nejat Uysal ise serbest bırakıldı. Saldırıda kullanılan silahların satışında rol oynadığı belirtilen Kenan Özay, 30 Haziran günü tutuklandı.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Temmuz ayı başında Danıştay 2. Dairesi üyelerine düzenlenen silahlı saldırı ve Cumhuriyet gazetesinin İstanbul'daki merkezine üç kez bombalı saldırı düzenlenmesi nedeniyle Alparslan Arslan ve sekiz kişi hakkında dava açtı.

"Danıştay üyelerine saldırının, dairesinin başörtüsüne ilişkin karar" nedeniyle düzenlendiği öne sürülen iddianamede, Alparslan Arslan'ın "Anayasal düzeni yıkmak için silahlı örgüt kurup yönetmek, Danıştay üyesini tasarlayarak öldürmek, üyeleri öldürmeye teşebbüs ve Cumhuriyet gazetesine bomba atmak" suçlarından dört kez ağırlaştırılmış ömür boyu hapis, Avukat Süleyman Esen ve Salih Kurter'in "Anayasal düzeni değiştirmeye yönelik örgüt kurmak" suçundan üçer kez ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesi istendi. Osman Yıldırım, İsmail Sağır, Tekin İrşi, Erhan Timur'un "Anayasal düzeni yıkmak için kurulan silahlı örgüte üye olmak, Cumhuriyet gazetesine bombalı saldırı düzenlemek" suçlarından ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesi istenen iddianamede, Ayhan Parlak'ın "Silahlı örgüte maddi destek sağlamak", Aykut Metin Şükre'nin de "yasadışı örgüte yardım" suçundan cezasına mahkum edilmesi istendi.

Savcılık, İstanbul'da gözaltına alınan emekli Yüzbaşı Muzaffer Tekin ve 13 arkadaşı hakkında ise "örgüte yardım ettiklerine ilişkin inandırıcı kanıt bulunmadığı" gerekçesiyle takipsizlik kararı verdi. Alparslan Arslan'ı saldırıda "yönlendirdiği" iddiasıyla 29 Haziran günü tutuklanan "Şeyh Salih Hoca" olarak bilinen Salih Kurter, avukatının mahkemeye yaptığı itiraz üzerine 7 Temmuz günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tahliye edildi.

Bu arada 8 Temmuz gecesi Danıştay Başkanı Sumru Çörtöğlü'nun kullandığı makam aracının şoför kapisına "kırmızı renkli bir sıvı" döküldü. Daha sonra laboratuarda yapılan incelemede sıvının "kan" olduğu belirlendi.

Dava açıldıktan sonra Alparslan Arslan'ın avukatı Ahmet Doğan, “cezaevinde müvekkilinin yaşam hakkının ihlal edildiği ve kişisel güvenliğinin sağlanamadığı” gerekçesiyle TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu'na başvurdu. Daha önce aynı iddiayla davanın görüleceği Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvuran Doğan, komisyona verdiği dilekçede, “Arslan'a sağlığını bozacak ilaçlar verildiğini” ima etti ve “Arslan'dan alınacak kan örneğinde herhangi bir ilaç bulunup bulunmadığının” araştırılmasını istedi.

Dava, 11 Ağustos günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada ifadesi alınan Arslan, saldırıları üstlendi. Arslan, savunmasını yaparken dışardan gelen ezan sesini duydu ve cuma namazına gitmek istedi. Ancak Mahkeme Başkanı Orhan Karadeniz'in izin vermemesi üzerine Karadeniz'le din konusunda tartışmaya girdi. Yerine oturduktan hemen sonra parmaklılardan atlayarak salon kapısına koşan Arslan, jandarmalar tarafından yakalandı. Bunun üzerine duruşmaya ara verildi. Arslan, ikinci ezanı sırasında da firar girişimini tekrarladı. Diğer sanıklar ise suçlamaları büyük ölçüde reddettiler ve suçlamaları baskı altında kabul ettiklerini savundular. Arslan, Cumhuriyet Savcısı'nın ve babasının talebi doğrultusunda “akıl sağlığının yerinde olup olmadığının” saptanması için hastaneye sevk edildi.

21 Eylül günü yapılan duruşmada tanıklardan Aysel Sağlam'ın ifadesi alındı. “Olaydan bir gün önce Alparslan Arslan'ı biri kadın üç kişiyle Danıştay yakınında tartışırken gördüğümü” açıklayan Aysel Sağlam, “Danıştay önündeki kulübeye yaklaştığımda, sanık Alparslan'ı yanında iki kişiyle gördüm. Çantaları vardı, avukat olduklarını öyle anladım. Bana geçmek için yol vermeyince yönümü değiştirdim. Bundan duyduğum rahatsızlığı az ileride gördüğüm iki kişiye söylemek istedim, ancak daha sözümü tamamlamadan bu kişiler tanınmamak için derhal arkalarını döndü. Birisi kapıdan kimliğini gösterip geçerken, diğer kişinin de belindeki silahı gördüm. Bunlar istihbaratçıydı. Gördüklerimle ilgili 'sürpriz tanık' haberi çıkınca, bir hafta sonra emniyete çağırıldım. Emniyet Müdürü, 'Sen orada hiçbir şey görmedin' diye ifade vermeme istedi. Reddettim ve kısmi ifade verdim” dedi.

Arslan'ı yakalayanlardan polis memuru Ercan Kızılhan da ifadesinde, “Saat 10.15 civarında danışma görevlisi, 2. Daire'de karışıklık olduğunu söyledi, bunun üzerine komiser Şenol Aktan olay yerine gitti. Birkaç dakika sonra Şenol ağabey birinin koluna girmiş halde bana doğru yaklaştı. Şahsın sol elinde evrak çantası vardı. Sonra sağ eliyle çantadan silahını çıkardı. Ben karşıdaydım, ilk önce beni hedef aldı, Şenol ağabey bileğinden tuttu, mücadele etmeye başladılar. O anda silah bir el patladı. İkimiz üzerine atladık” dedi. Bu ifadenin Arslan'ın ateş ederek kaçmak isterken yakalandığı yönündeki bilgilerle çelişmesine karşın, Kızılhan'a

bu konuda soru sorulmadı. Duruşmada, Alparslan Arslan'ın “akli dengesinin yerinde olduğuna” dair rapor da okundu.

Tanıklık yapmalarına karar verilen Danıştay personelinin ifadeleri, “sanıklarla yüz yüze gelmek istemedikleri için” 10 Ekim günü alındı.

18 Ekim günü yapılan duruşmada, yargılamanın başından bu yana “ruh sağlığının bozuk olduğunu” kanıtlamaya çalışan Alparslan Arslan, “Cumhuriyet gazetesine bomba atan ve saldırıda Yücel Özbilgin'i öldüren ben değilim” dedi. 23 Kasım günü yapılan duruşmada söz alan Cumhuriyet Savcısı, “Alparslan Arslan'ın yurtdışında özel eğitim gördüğünü” açıklayan İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek'in tanık olarak dinlenmesini istedi. Saldırıda ölen Mustafa Yücel Özbilgin'in avukatları da, “Danıştay üyelerini hedef gösterdikleri” iddiasıyla Anadolu'da Vakit gazetesinin sahibi Nuri Aykon ve Yazışleri Müdürü Harun Aksoy hakkında açılan davanın bu dava ile birleştirilmesini istediler. Mahkeme, bu istemleri reddetti.

Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Kasım ayında Alparslan Arslan'ın babası İdris Arslan hakkında TCY'nin 215. (suçu ve suçluyu övme) maddesi uyarınca dava açtı. İddianamede, Arslan'ın Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde süren yargılamasına izleyici olarak katılan İdris Arslan'ın, duruşmalardan önce ve sonra yaptığı açıklamalar nedeniyle cezalandırılması istendi. İddianamede, İdris Arslan'ın, “Milletin değerlerine saygılı olun, saygılı olmayana, milletin değerlerine hakaret edene bu millet gereken dersi verir. Ülkede İslam düşmanları var. Değerlerimizi benimseyenler yürekli olsun, korkak olmasın. Ülkeye yüz bin şehit verdik, gerekirse yüz bin şehit daha veririm” dediği belirtildi. Dava, Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Bu arada Eylül ayı başlarında Ankara Cumhuriyet Savcılığı, “Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Danıştay'a düzenlenen silahlı saldırısının 'azmettiricisi' olduğu iddiasıyla suç duyurusunda bulunan” Ömer Lütfü Avşar hakkında dava açtı. İddianamede, Avşar'ın TCY'nin “iftira” suçunu düzenleyen 267/1. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Erdoğan hakkındaki suç duyurusunun “soruşturma ve kovuşturma yetkisinin TBMM'ye ait olması” nedeniyle takipsizlik kararıyla sonuçlandırıldığı öğrenildi.

02) Hakan Saraylıoğlu (42)

DHKK tarafından yapılan açıklamada, MİT elemanı olduğu ileri sürülen Hakan Saraylıoğlu adlı kişinin 2 Şubat günü öldürüldüğü ve cesedinin İstanbul İktisadi Organize Sanayi Bölgesi'ne bırakıldığı bildirildi.

Açıklamada, öldürülmeden önce sorgulanan Hakan Saraylıoğlu'nun yurtiçinde ve yurtdışında MİT, polis ve JİTEM tarafından düzenlenen operasyonlara katıldığı anlatıldı.

Hakan Saraylıoğlu'nun Almanya'da konsolosluk ataşesi

“Halit” adlı kişi tarafından ajan yapıldığı belirtilen açıklamada, “Almanya’da evlerinin bahçesi kamyon tamiri için Ferhat Tabur ve ismini bilmediği iki kişi tarafından kiralanıyor. Annesi tamir görünümü altında TIR’lara silah yüklendiğini fark ediyor ve bunu Karlsruhe Başkonsolosluk güvenlik ataşesi Halit’e iletiyor. Halit, bilgileri olduğunu ve kesinlikle kimseye bir şey söylememelerini söylüyor. Özcesi Türkiye devleti Almanya’yla danışıklı bir şekilde silah kaçakçılığı yapıyor. Adam yaralamaktan Alman hapishanesine düşüyor. Ateşe Halit’in girişimleriyle ülkeye dönmek koşulu ile serbest bırakılıyor. Türkiye’ye dönüyor. Türkiye’de İsmet Aybek isimli polis amiri ile ilişki sürdürüyor. Kendisine bir tercüme bürosu açılarak tercüman görünümü altında istihbaratta ve operasyonlarda kullanılıyor. Önceleri tercümanlık yaptırılarak deniyor. Sonra eğitilerek her türlü operasyonda aktif olarak kullanılıyor” denildi.

Hakan Saraylıoğlu’nun Hanefi Avcı ve Abdullah Çatlı ile de tanıştığı iddia edilen açıklamada, özetle şöyle denildi:

“Hakan Saraylıoğlu, toplam 14 operasyonda bulunduğunu itiraf ediyor. Manavgat, İstanbul, Diyarbakır, Alanya, Fethiye ve Avrupa’da bu operasyonlara katılıyor. Kaybetmeler, faili meçhuller, infazlar, Yunanistan’da orman yangınları gibi operasyonlara çeşitli konumlarda katılıyor. Manavgat’ta Ali Güngör’ün organizesi, emniyet amiri Hakan ve Emniyet Müdürü’nün inisiyatifli ile üç PKK’linin cesedi Manavgat barajına atılıyor. Bu süreçte İzmir Ülkü Ocağı Başkanı Abidin Bilgin ile tanışırılıyor. Göktan Demir ve Kutup isminde iki kişiden emir alıyor. İzmir’de Abidin Bilgin tarafından dört faili meçhul cinayet işleniyor. Cesetlerin Narlıdere’de askeri bir bölgeye gömüldüğünü, ölenlerin Diyarbakır’lı olduğunu söylüyor. 1994-1995’de Bodrum’a gönderilir. Kendisi, Cengiz, Kazım ve Ercan isimli bir MİT’çi ile Yunan adalarında orman yakıyorlar. İstanbul İl Jandarma Komutanlığı’nda görevli Mustafa Başçavuş, bir konuşmada kendisine, artık atışlarda gerçek hedef kullandıklarını, bunun için de Beyoğlu’nda MHP’li bir işadının bürosundan silahla eğitim amaçlı birisini vurdurduğunu anlatıyor. Bu kişinin **Önder Babat 18** olduğunu söylüyor.”

Hakan Saraylıoğlu’nun cesedi, 8 Şubat günü İstanbul İkitelli’de bulundu. Saraylıoğlu’nun ipe boğularak öldürüldüğü açıklandı.

03) Zafer Işık

9 Şubat günü İstanbul Bayrampaşa’da Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü yakınlarındaki bir internet kafeye yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda bir kişi öldü, yedisi polis 15

18 3 Mart 2004 tarihinde İstanbul Beyoğlu İmam Adnan sokakta kuşuklu bir biçimde öldürülen İstanbul Üniversitesi öğrencisi Önder Babat hakkında, 2002 yılında katıldığı bir basın açıklaması nedeniyle açılan dava, Kasım ayında sonuçlandı. İstanbul 10. Asliye Ceza Mahkemesi, Babat hakkında beraat kararı verdi.

kişi de yaralandı. Saat 14.05’de meydana gelen patlamada, polis memurları Sinan Uygur, Serkan Sevindik, Volkan Can Işık, M. Kemal Kenar, Hakan Tunay, Bekir Polat, Ahmet Büyükekiz, işyeri sahibi Zafer Işık (22), çalışanlar Berat Yıldırım, Doğan Ay, müşterilerden ilköğretim okulu öğrencileri Tayfun Küçük (14), Cevat Küçük (15), Sercan Öztürk (15), patlama sırasında işyerinin önünden geçen Kemal Kajan, Nihat Kajan ve Gökhan Erbaşlı yaralandı. Patlamada, bacağı parçalanan Zafer Işık, hastanede öldü. Saldırıyı, TAK üstlendi.

04) Halil Hoşaf

İstanbul Bayrampaşa Fatih Sultan Mehmet Parkı’ndaki çalılıkların arasında 15 Şubat günü Halil Hoşaf adlı kişinin cesedi bulundu. Kimliği önce “Halil Akyürek” olarak açıklanan Halil Hoşaf’ın cesedinin yanında DHKP-C örgütünün flaması ile “Tokat Yağmurlu şehitlerinin sorumlusu Halil Akyürek’i cezalandırdık” yazılı ve DHKP-C imzalı bir bez bulundu. **19**

Halil Hoşaf’ın öldürülmesi nedeniyle DHKP-C tarafından yapılan açıklamada, Hoşaf’ın 9 Şubat 2001 tarihinde “Jandarma Genel Komutanlığı”na yazdığı iddia edilen bir dilekçeye yer verildi. Halil Hoşaf, Tokat bölgesindeki yasadışı örgüt militanlarına karşı güvenlik güçlerine yardım ettiği, birçok militanın öldürülmesine ve yakalanmasına yardım ettiğini anlattığı dilekçesinde, güvenlik güçlerinin kendisini korumadığını ve sözlerini yerine getirmediğini belirtti.

05) Devrim Solduk

06) Enver Tanrıtanır

07) Volkan Demir

9 Mart günü Van’da düzenlenen intihar saldırısında, üç kişi öldü, 18 kişi yaralandı. Edinilen bilgiye göre, sabah saatlerinde İskele caddesindeki kaçak yapıları kaldırmaya çalışan zabıta ekiplerinin kullandığı arabanın yanına yaklaşan Devrim Solduk adlı saldırgan, üzerindeki bombayı patlattı. Patlamada, Devrim Solduk’la birlikte belediye zabıtası Enver Tanrıtanır ve yoldan geçen Volkan Demir öldü. Yaralılardan Mecit İlkan, İshak Özkan, Bahattin Sevim, Cahit Turan, Necmettin Güneşçe, Gurbet Nayman, Semra Demir, Erhan Çağlı, Umut Ballı, Zeliha Çağlayan, Cesim Dimen, Nazan Sönmez, Fatih Ayaz ve Cesim Kırman’ın adı öğrenildi.

Saldırganın araçların benzerliği nedeniyle yanlışlıkla zabıta aracı yanında bombayı patlattığını anlatan Van Vali Vekili Mustafa Yavuz, parçalanan cesedin sadece ayaklarının incelenebildiğini söyledi. Görgü tanıkları, Solduk’un araca yanaşınca içeridekilerin dışarı çıkmasını önlemek için eliyle kapıyı tutarak üzerindeki bombanın pimini çektiğini anlattılar. Saldırdan önce arkadaşlarına mektup bırakan Solduk’un

19 Tokat’a bağlı Gökdere ve Yağmurlu beldeleri arasındaki bölgede 29 Eylül 2004 tarihinde çıkan çatışmada Sebahattin Yavuz, Songül Koçyiğit, Mustafa İşeri, Devrim Armağan ve Salih Çınar adlı DHKP-C militanları ile Astsubay Ahmet Kurt ölmüştü.

eylemi kendi kararıyla düzenlediği belirlendi. HPG tarafından yapılan açıklamada da, "saldırı ile ilgilerinin olmadığı" belirtildi. Saldırıda yaralanan 19 kişiden 11'i kısa bir süre sonra taburcu edildi.

08) Salim İşçi (50)

09) Zülbiye Karasu (62)

10) Sinem Özkan (19)

11) Sibel Özkan (23)

24-25 Mart günlerinde Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde öldürülen HPG militanlarının cenaze törenlerinin ardından yaşanan olaylar sırasında İstanbul'da Salim İşçi, Zülbiye Karasu, Sinem Özkan ve Sibel Özkan öldü. (Bkz. **Yargısız İnfaz, Dur İhtarı, Rasgele Ateş Açma Olayları**)

12) Dilek Polat

7 Nisan günü Ordu'nun Yeni Mahalle semtindeki caminin tuvaletinde meydana gelen patlamada, kimliği önce "Selin Ekin" olarak açıklanan Dilek Polat öldü, Deniz Tepeli (29) adlı kadın ile olay yerinden geçen Hüseyin Polaman ve Kazım Şenyurt yaralandı. Dilek Polat ve Deniz Tepeli'nin "TİKKO militanı oldukları ve bombayı hazırlarken yanlışlıkla patlattıkları" öğrenildi. Deniz Tepeli, 9 Nisan günü tutuklandı.

13) Orhan Oğuz (12)

14) Cem Celep (11)

15) Mert Celep (6)

16) Umut Türkmen (6)

13 Mayıs günü Erzincan'ın Ulalar beldesindeki boş bir garajda meydana gelen patlamada, Orhan Oğuz, Cem Celep ve Mert Celep öldü. Yaralanan Umut Türkmen de 13 Mayıs günü kaldırıldığı hastanede öldü. Garajın yanındaki evde oturan Atatürk Mahallesi Muhtarı Erdal Türkmen'in daha önce PKK tarafından tehdit edildiği ileri sürüldü. Erzincan Valisi Ali Güngör ise bomba düzeneğinin daha önce TİKKO tarafından kullanılanlarla aynı olduğunu belirtti.

17) Nihat Aşan (13)

8 Haziran günü Şırnak'ın Cizre ilçesinde bir arabanın altına konulan bombanın patlaması sonucunda Nihat Aşan adlı çocuk öldü, Cudi Murcak, Hüsnü Adıgüzel (8), Sabri Yoral, Mahsum Koaz ve Lokman Satan yaralandı.

HPG tarafından yapılan açıklamada, saldırı ile ilgilerinin olmadığı bildirildi. Özgür Politika gazetesinin internet sitesinde yayınlanan haberde de, Nihat Aşan adlı çocuğun ölümüne neden olan bombanın korucubaşı Kamil Atak'a ait Otel Başak'ın yanında meydana geldiği, olaydan sonra havaya ateş açan Kamil Atak'ın oğlu Temel Atak ve 10 korucunun gözaltına alındığı, bu kişilerin kısa bir süre sonra serbest bırakıldığı belirtildi. Haberde, Silopi Cumhuriyet Başsavcısı Talip Demirezen'in hükümet konağının otoparkındaki aracına 11 Kasım 2005 tarihinde bomba

konulması ve 21 Kasım 2005 tarihinde Silopi İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne bomba atılması nedeniyle 26 Kasım 2005 tarihinde tutuklandıktan sonra serbest bırakılan, itirafçı Murat Kumak, korucular Sabri Binzet ve Cevher Bodur'un da olay yerinde görüldüğü ileri sürüldü.

18) Ahmet Yıldırım

19 Haziran günü İstanbul Bahçelievler'de bir polis arabasına düzenlenen silahlı saldırıda Ahmet Yıldırım adlı polis ağır yaralandı. Ahmet Yıldırım, 26 Haziran günü tedavi gördüğü hastanede öldü. Saldırı nedeniyle "DHKP-C üyesi oldukları" Taner K. ve Edip P. ile bu kişilere yardım ettikleri ileri sürülen iki kişi, Temmuz ayında gözaltına alındı.

19) Ellij Marria

20) Attila Hankins

21) Edit Marvick

22) Femie Merkusscha

23) İhsan Sabri Keskin

25 Haziran günü Antalya'nın Manavgat ilçesinde meydana gelen patlamada, Norveç uyruklu Ellij Marria, Macar uyruklu Attila Hankins, Edit Marvick, Hollanda uyruklu Femie Merkusscha öldü. Patlamada yaralanan Tarım-İş Sendikası Genel Sekreteri İhsan Sabri Keskin de 12 Ağustos günü hastanede öldü. Patlamada, en az 27 kişi de yaralandı.

Manavgat Kaymakamı Fikret Dayıoğlu, Manavgat şelalesi yanındaki piknik alanında meydana gelen patlamanın LPG tüpünden kaynaklandığını açıkladı. Ancak daha sonra piknik alanında bomba patladığı ve olaydan kısa bir süre önce bir çöp kutusuna poşet bırakan üç kişinin güvenlik kameraları tarafından saptandığı belirlendi. Saldırıyı TAK üstlendi.

Bu arada patlamadan sonra olay yerine gelen gazeteciler, bir grubun saldırısına uğradı. (Bkz. **İfade ve İletişim Özgürlüğü**)

24) Osman Koca

Bingöl'ün Hamamlar beldesinde HPG militanlarını ihbar ettiği ileri sürülen Osman Koca adlı kişi, 2 Temmuz günü öldürüldü. HPG tarafından yapılan açıklamada, Osman Koca'nın 2005 yılı Haziran ayında Mehmet Bayar, Tekin Şaybak, Ahmet Okur ve Senar Gülükanlı adlı HPG militanlarını ihbar ettiği için öldürüldüğü bildirildi.

25) Zülfü Aktan

6 Temmuz günü Diyarbakır'ın Dicle ilçesine bağlı Yokuşlu köyündeki jandarma karakoluna ekmek götüren araçta bir patlama meydana geldi. Olayda, aracın sürücüsü Zülfü Aktan öldü, üç asker yaralandı. Resmi açıklamada, PKK militanlarının yerleştiği bombanın, yanlışlıkla araç karakola girmeden patladığı öne sürüldü.

26) Levent Çevik

6 Ağustos gecesi Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde Astsubay Levent Çevik, evine gelen iki kişi tarafından öldürüldü.

Çevik'in Jandarma İstihbarat Teşkilatı (JİT) görevlisi olduğu öğrenildi. Saldırısı HPG üstlendi. HPG tarafından yapılan açıklamada, "Çevik'i sağ yakalamak amacıyla evine baskın düzenlendiği, silahla karşılık vermesi üzerine çıkan çatışmada öldürüldüğü" belirtildi. Olaydan sonra ilçede düzenlenen ev baskınlarında Tahsin Dursun, Ferit Durmuş, Eshat Durmuş, Necmettin Ataman ve Faruk Yüzer adlı kişiler gözaltına alındı. Bu kişiler bir süre sonra serbest bırakıldı. Daha sonra da Mehmet Ataman, Faki Cin ve Kerim Ulaş adlı kişiler gözaltına alındı. 15 Ağustos günü tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan bu kişiler hakkında "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla dava açıldığı bildirildi.

27) Abdulgafur Erkan

28) Recep Tokur

13 Ağustos günü Tunceli kent merkezinde özel hareket timlerini taşıyan araca uzaktan kumandalı bombayla saldırı düzenlendi. Saldırıda, polis memurları Abdulgafur Erkan ve Recep Tokur öldü, Metin Bolat yaralandı.

29) İmran Arık

30) Bakil Aykurt

31) İlter Avşar

28 Ağustos günü saat 16.40'da Antalya'da Büyükşehir Belediye İş Hanı önünde bomba patladı. Çevrede büyük maddi hasara neden olan patlamada, İmran Arık, emekli polis memuru Bakil Aykurt ve İlter Avşar öldü, 14'ü turist 87 kişi de yaralandı.

32) Nadir Babur

33) Selami Doğrul

3 Eylül günü saat 21.00 sıralarında Van'ın Çatak ilçesinde belediye binası ile genellikle memurların gittiği bir çay bahçesinin arasındaki çöp bidonuna yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda Belediye Yazışmaları Müdürü Nadir Babur ve polis memuru Selami Doğrul öldü, 16 kişi de yaralandı. HPG tarafından yapılan açıklamada, patlama ile bir ilgilerinin olmadığı belirtildi.

34) Adem Yılmaz

13 Eylül günü İstanbul Gaziosmanpaşa'da Adem Yılmaz adlı sağır-dilsiz genç, kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından öldürüldü. Adem Yılmaz, 8 Nisan 2005 tarihinde "Haklar ve Özgürlükler Cephesi'ne yakınlığı ile bilinen" Esat Atmaca'nın öldürülmesi nedeniyle Kabil Güler, Ali Subaşı ve Sinan Yavuz'la birlikte tutuklanmış, 14 ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edilmişti.

Yakınları tahliye kararından sonra Adem Yılmaz'a tehdit telefonları geldiğini bildirdiler.

35) Hurşit Uğurlu

PKK itirafçısı, korucubası Hurşit Uğurlu, 22 Eylül günü Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesine bağlı Günyüzü (Melise) köyünde öldürüldü. Uğurlu'nun öldürülmesini HPG üstlendi.

HPG'den yapılan açıklamada, 1990 yılında güvenlik güçlerine teslim olan Hurşit Uğurlu'nun "Güçlükonak katliamı" (15 Ocak 1996), HADEP yöneticileri Ebubekir Deniz ve Serdar Tanış'ın kaybolması gibi birçok olayda önemli rol oynadığı belirtildi.

36) Hüseyin Demirtaş

23 Eylül günü Iğdır Polisevi önündeki bir arabaya yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda 17 kişi yaralandı. Resmi açıklamada, "bombanın PKK militanları tarafından yerleştirildiği" iddia edildi. Yaralananların adları şöyle: Polisler Ali Gür, Uğur Kaya, Meryem Dursun, Mevlüt Öz, Dede Usta ile Tuncay Çiftesal, Hüseyin Demirtaş, Naci Yılmaz, Halil Aksoy, İlhan Miymın, Ümit Yeşil, Hamdi Fidan, Fatma Sandıkçı, Muzaffer Sarıca, Mehmet Akar, Meryem Hoşyel ve Süleyman Akça. Saldırısı HPG üstlendi. Yaralılarından Bağlum Belediyespor yöneticisi Hüseyin Demirtaş, 1 Ekim günü hastanede öldü.

Yaralanma İle Sonuçlanan Olaylar

Adana'nın Seyhan ilçesinde bulunan Türk-Amerikan Derneği'ne 30 Ocak günü bombalı saldırı düzenlendi. Binanın zemin katında saat 15.30'da meydana gelen patlamada, İngilizce kursuna giden öğrenciler Fatma İrem Erol (14), Naime Erdoğan (23), Zeynep Erdoğan (24) ve dernek görevlisi Halil Işık (50) yaralandı.

13 Şubat günü İstanbul Bayrampaşa'da silahlı saldırıya uğrayan Ali Rıza Çakal adlı polis yaralandı. DHKP-C tarafından yapılan açıklamada, Ali Rıza Çakal'ın 26 Haziran 1993 tarihinde Devrim Mehmet Eroğlu ve Yüksel Güneysel adlı Devrimci Sol militanlarının öldürüldüğü operasyona katıldığı belirtildi.

13 Şubat günü İstanbul Bahçelievler'de bir markete yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda 15 kişi yaralandı. Saldırısı, TAK üstlendi. Yaralılarından özel güvenlik görevlileri Özgür Fındıkçı ve Kazım Yener'in durumlarının ağır olduğu bildirildi. Diğer yaralılarından adları öğrenilenler şöyle: Aydın Yurdunkul, Mukadder Yurdunkul, Atalay Aydın, Nilgün Aydın, Belgin Memiş, Serdar Memiş, Mehmet Sait Keskin, Mustafa Yüksel, Mehmet Ali Gündoğan, Şehmus Oluk ve Sevil Kalın.

Saldırı nedeniyle Mülkiye Doğan, Cafer Bıçakçı ve Azad Sevinç adlı kişiler gözaltına alındı. Mülkiye Doğan, 12 Mart günü tutuklandı. Azad Sevinç ve Cafer Bıçakçı ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Daha sonra beş kişi hakkında dava açıldı.

İddianamede, tutuklu sanıklar Hatice Bozkurt ve Mülkiye Doğan'ın ağırlaştırılmış ömür boyu hapis, Yavuz Kardeş ile tutuksuz sanıklar Cafer Bıçakçı ve Azad Sevinç'in de hapis cezasına mahkum edilmesi istendi.

Şırnak'ın İdil ilçesinde 6 Mart günü sabah saatlerinde bir astsubayın evinin önündeki aracına konulan bombanın

patlaması sonucu olay yerinden geçen Robert Tutuş yaralandı.

23 Mart günü İzmir'in Konak ilçesinde polis ekibine silahlı saldırı düzenlendi. Saldırıda polis memuru Uğur Uzunoğlu, hafif yaralandı.

25 Mart gecesi Tunceli'de bir gazinoya bırakılan bombanın patlaması sonucu kadın garson Aysel Dilaver, ağır yaralandı. Bombanın kadınlar tuvaletine konulduğu bildirildi.

5 Nisan günü İstanbul Esenyurt'ta AKP İlçe Örgütü binasının kapısına yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda Recep Alanoğlu ve Salman Türk yaralandı. Saldırısı TAK üstlendi.

7 Nisan günü Diyarbakır'ın Seyrantepe semtinde yola bırakılan bombanın patlaması sonucunda Abdülkadir Bozbey (31), Mehmet Mustafa Karakaş ve Sedat Özmen (11) yaralandı.

16 Nisan günü İstanbul Bakırköy'de meydana gelen patlamada 31 kişi yaralandı. Ebu Ziya Caddesi üzerindeki Marmara ve Aksoy pasajlarının önündeki çöp bidonunda saat 19.00 sıralarında meydana gelen patlamada yaralananlardan Hatice Gözükızıl ve Eren Köşker'in (10) durumunun ağır olduğu bildirildi. Patlamanın ardından, polisler ne olduğunu soran bir kişi olay yerinden uzaklaştırılırken öfkeli bir grup bu kişiye saldırdı. Polis, kalabalığı dağıtmak için havaya ateş açtı. Saldırganlar daha sonra çevrede gördükleri bazı kişileri de "Kürt'e benzediği için" dövdüler.

3 Mayıs günü Hakkari'de düzenlenen bombalı saldırıda beş asker, 11 çocuk ile iki kişi yaralandı. Edinilen bilgiye göre, askerlerin çocuklarını okuldan kent merkezi yakınlarındaki Fatih kışlasına getiren minibüse ve koruma görevlilerinin bulunduğu aracın geçişi sırasında yol kenarına yerleştirilen bomba patladı. Kışla girişine 200 metre kadar mesafede meydana gelen patlama sonucunda, araçlarda bulunan beş asker, yakınlarda oynayan 11 çocuk ile yoldan geçen iki kişi yaralandı. Yaralıların durumunun iyi olduğu bildirildi. Hakkari Emniyet Müdürü Yaşar Ağdere, 16 kişinin gözaltına alındığını bildirdi. HPG tarafından yapılan açıklamada, bombalı saldırı ile HPG militanlarının ilgisi olmadığı belirtildi.

11 Mayıs günü Ordu'da düzenlenen bombalı saldırılarda bir kişi yaralandı. İlk olarak Süleyman Felek caddesindeki MHP İl Örgütü binasının girişinde saat 16.50 sıralarında şüpheli bir paket bulunduğu ihbarı üzerine binaya giden bomba uzmanları, paketin boş olduğunu belirledi. Binada yapılan aramada ise MHP İl Başkanı Rıdvan Yalçın'ın odasının yakınındaki su saati üzerinde bomba bulundu. Bundan yarım saat sonra da Ülkü Ocakları binasında meydana gelen patlamada bir kişi yaralandı. Emniyet Teşkilatı Vazife Malulü ve Şehit Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği binasına bırakılan şüpheli paket ise polis tarafından fünyeye patlatıldı. Paketin boş olduğu belirlendi.

3 Haziran günü Mersin'in Atatürk caddesi üzerindeki bir

büfenin önüne bırakılan el bombasının patlaması sonucunda 15 kişi yaralandı. Yaralıların adları şöyle: Murat Er, Ömer Can Fırat, Dersim Gül, İsa Dönmez, Behzat Demirkol, polis memuru Melahat Çıkin, Neşe Demirci, Neval Demirci, Nuran Yüksel, Raziye Haktanır, Gülşin Haktanır, Nurcan Çiftçi, İpek Göktaş, İbrahim Gülistan ve Utku Gökçek. Saldırısı, TAK üstlendi.

15 Haziran günü İstanbul Eminönü'nde bir çöp kutusuna yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda dört kişi hafif yaralandı. Yaralıların adlarının Muharrem Naz, İsmet Özüpek, Çağatay Peren ve Mustafa Tarakçı olduğu öğrenildi. Saldırısı TAK üstlendi.

16 Haziran günü Van'ın Başkale ilçesinde Meteoroloji Müdürlüğü'nün önüne bomba bırakıldı. Patlamada, üç kişi hafif yaralandı. HPG tarafından yapılan açıklamada, saldırı ile HPG'nin ilgisinin bulunmadığı belirtildi.

28 Temmuz günü İzmir'in Çankaya semtinde Oyakbank şubesinin yakınlarına bırakılan bomba, banka görevlileri Pınar Yakar, Hüseyin Öztürk, yoldan geçen Huriye Dağlar ve Müge Akalan'ın hafif yaralanmasına neden oldu. Saldırısı TAK üstlendi.

4 Ağustos günü Adana'nın Beşocak meydanındaki Oyakbank Şubesi'nin ATM'sinde saat 13.00 sıralarında bomba patladı. Araştırma için gelen polis ekiplerinin araçlarını park ettiği yerde 10 dakika sonra ikinci bir patlama meydana geldi. Patlamada, Başkomiser Ahmet Yener Uysal, Komiser Murat Durmaz, polis memurları Okan Biçer, Ertan Ayhan, Süleyman Olcay, Tufan Erkayran, İsmet Örtlek, Burhan Cahit, polis okulu öğrencileri Mustafa Karakoç, Gökhan Güllü, banka görevlisi Mehmet Nuri Seyitoğlu, zabita görevlisi Cengiz Dizoğlu, çevrede bulunan Fahriye Ertürk, Murat Demir, Yusuf Yıldız ve Yasemin Düzen yaralandı. Saldırısı TAK üstlendi.

13 Ağustos günü İstanbul Kumkapı'da özellikle turistlerin gittiği bir internet kafenin önündeki çöp kutusuna yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda, Cezayir asıllı Ali Ekecini ağır, Nevzat Bayındır, İlyas Kahraman, İbrahim Belge, Cezayir asıllı Muhammed Muhsin ise hafif yaralandı.

14 Ağustos günü İstanbul Sultanahmet meydanında bir bankın arkasındaki yeşilliklere bırakılan bombanın patlaması sonucunda Vahide Şengül (45), Vacide İnce (56) ve Buse İnce (8) yaralandı. 15 Ağustos günü de Sultanahmet Camii'nin Ayasofya Müzesi'ne bakan doğu girişinin karşısında bulunan aydınlatma direğinin altına bırakına bomba patladı. Patlamada yaralanan olmadı. Saldırıları TAK üstlendi.

19 Ağustos gecesi İstanbul Bağcılar Kemalpaşa mahallesinde bir polis arabasına düzenlenen silahlı saldırıda Salih Özübey ve Orhan Aslandağ adlı polisler yaralandı. Özübey'in durumunun ağır olduğu bildirildi. Saldırısı gerçekleştirenlerden birinin yakalandığı bildirildi.

21 Ağustos günü İzmir'in Karşıyaka ilçesi Örnekköy semtinde askeri bir aracın geçişi sırasında bomba patladı. Patlamada, olay yeri yakınlarında bulunan Zekeriya Ustabaşı ve Behice Kılıç hafif yaralandı.

25 Ağustos günü Adana'da iki ayrı yere düzenlenen bombalı saldırılarda dört kişi yaralandı. Küçüksaat mahallesi Özler caddesinde bulunan Ahmet Özel Türkey İş Merkezi'nin girişine bırakılan ilk bomba, 18.30 sıralarında patladı. Bundan beş dakika sonra da aynı cadde üzerinde, İHD Adana Şubesi, ÖDP Adana İl Örgütü ve CHP Seyhan İlçe Örgütü'nün de bulunduğu Özden İş Merkezi'nin birinci katında bomba patladı. Patlamalarda Ali Şahin, Hakan Küçükkömürçü, Serkan Sevgi ve Süleyman Gülmez yaralandı. Yaralıların sağlık durumlarının iyi olduğu öğrenildi.

27 Ağustos günü Muğla'nın Marmaris ilçesinde de üç bomba patladı. Saat 24.00 sıralarında bir minibüste ve iki çöp kutusunda patlayan bombalar, 10'u İngiliz 21 kişinin yaralanmasına neden oldu. Yaralananların adları şöyle: Alex Beford, Master Louis, Suzanne Beford, Janet Hughes, Kevin Smith, Jenifer Smith, Master Adam Pond, Katherin Urry, Mart Stringer, Dorothy Huger, Seval Gözüaçık, Özgür Ateş, Sebahat, Erdinç Fırat, Rüzgar Kıvılcım Fırat, Yunus İnan, Ayten Dili, Ali Sandüz ve Caner Çelik. Yaralılardan ikisinin adları belirlenemedi. Saldırısı TAK üstlendi. Saldırı nedeniyle Ekim ayında Mehmet Yıldırım adlı kişi, Gaziantep'te gözaltına alındı. Yıldırım, 26 Ekim günü tutuklandı.

27 Ağustos günü İstanbul'da Bağcılar Kaymakamlığı ile Bağcılar Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün bulunduğu binanın önüne konan bomba, saat 21.45 sıralarında patladı. Patlamada, Fuat Kızılkaya, Rahman Can, Sabriye Can, Enes Can (9), Demet Özdemir ve Cumaali Ekici yaralandı. Fuat Kızılkaya'nın sağ gözünün kör olduğu bildirildi. Saldırısı TAK üstlendi.

30 Ağustos günü Mersin'de bir çöp bidonuna konulan bombanın patlaması sonucunda Ebru Tokluca hafif yaralandı. Patlama çevrede maddi hasara neden oldu.

21 Eylül gecesi İstanbul İkitelli'de "DHKP-C üyesi oldukları" iddia edilen 80 kadar kişi Atatürk caddesini trafiğe kapatarak iki müzikhol ve bir kahveye baskın düzenledi. Edinilen bilgiye göre, Atatürk Caddesi üzerinde saat 22.30 sıralarında toplanan grup önce bir inşaata girerek tek tip siyah elbise giydi ve yüzlerine maske taktı. Daha sonra caddeyi her iki yönden trafiğe kapatan grup, "Pislik yuvalarını dağıtacağız" yazılı pankart asarak silah ve sopalarla Çağla 3 Müzikhol, Demdem 3 Müzikhol ve bir kahveye baskın düzenledi. Kendilerine direnenleri tartaklayan bu kişiler, işyerlerindeki eşyalara maddi hasar verdi. Gruptakilerin İkitelli ve çevresinde madde bağımlısı tinercileri ve uyuşturucu satıcılarını da yakalayıp dövdükleri ileri sürüldü.

29 Eylül günü de İstanbul Ümraniye'de bir bara

molotofkokteyli atıldı. Yaklaşık 15 kişinin düzenlediği saldırıda yaralanan olmadı. Olay nedeniyle "DHKP-C üyesi olduğu" iddia edilen D.K. gözaltına alındı.

1 Ekim günü Mersin Devlet Hastanesi'nin Acil Servis giriş kapısına bomba atıldı. Patlamada, Ahmet Özer, Ender Çakır ve Ferdi Kurt hafif yaralandı. Saldırının siyasi yönü bulunup bulunmadığı öğrenilemedi. Saldırı nedeniyle gözaltına alınan F.K. (15) adlı çocuk, 2 Ekim günü Mersin 3. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından "yaşı küçük olduğu için" serbest bırakıldı. Ancak, F.K., Cumhuriyet Savcılığı'nın itirazı üzerine tutuklandı.

22 Aralık günü İzmir'in Karşıyaka ilçesinde MHP doğrultusunda yayın yapan Hilal dergisinin kapısına bırakılan bombanın patlaması sonucunda dergide çalışan Hüseyin Temiz, hafif yaralandı. Çevrede büyük maddi hasara neden olan saldırıyı FESK adlı örgüt üstlendi.

29 Aralık günü Malatya'da bir birahane meydana gelen patlamada altı kişi yaralandı. Malatya Emniyet Müdürü Ali Osman Kahya, birahaneye ses bombası atıldığından kuşkulandıklarını belirtti.

Diğer Olaylar

İstanbul Tuzla'da bulunan İleri Deri adlı işyerine 22 Ocak günü MLKP militanları tarafından bombalı saldırı düzenlendi. Patlamada maddi hasar meydana geldi. Deri-İş Sendikası'na üye oldukları için 21 Şubat 2005 tarihinde işten atılan 34 işçinin direnişi sırasında, işçiler ve Deri-İş Sendikası yöneticileri bir çok kere gözaltına alınmış, işverenin adamları da işçilere saldırmıştı.

24 Ocak günü Trabzon'da MHP İl ve Merkez İlçe örgütleri ile Ülkü Ocağı dergisi temsilciliğinin bulunduğu binada bomba patladı. Patlama, maddi hasara neden oldu.

Mardin'in Kızıltepe ilçesinde AKP İlçe Örgütü binasına 25 Ocak günü molotofkokteyli atıldı. Saldırının Abdullah Öcalan'a hücre cezası verilmesini protesto amacıyla kendilerine "Apocu Gençlik İnisyatifi" adı veren bir grup tarafından düzenlendiği bildirildi.

27 Ocak günü Malatya Valiliği'nin ikinci katındaki tuvaletinde ses bombası patladı. Patlama maddi hasara neden oldu.

İzmir'in Menemen ilçesi Koyundere beldesinde MHP Belde Örgütü binasına 3 Şubat günü bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıyı MLKP üstlendi.

9 Şubat gecesi Mardin'in Kızıltepe ilçesinde bir banka şubesine yerleştirilen bomba, bankada ve çevredeki işyerlerinde maddi hasara neden oldu. "PKK üyesi oldukları ve bombalı saldırıyı düzenledikleri" iddiasıyla gözaltına alınan M.A. ve B.A. adlı kişiler, 6 Ağustos günü tutuklandı.

17 Şubat günü Erzincan'da Büyük Türkiye Partisi ve sağ görüşlülerin kurduğu Alperen Ocakları'nın bulunduğu bir iş merkezinde bomba patladı. Patlama, maddi hasara neden oldu.

AKP Mersin Mezitli Belde Örgütü binasına 22 Şubat günü düzenlenen bombalı saldırı maddi hasara neden oldu.

23 Şubat günü İstanbul Sarıgazi'de bulunan jandarma lojmanları inşaatına yerleştirilen bomba maddi hasara neden oldu. Saldırıyı "Öcalan Fedailerini" adlı örgüt üstlendi.

4 Mart günü İzmir Emniyet Müdürlüğü İkmal Şube Müdürlüğü'ne bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıyı TAK üstlendi. Saldırı nedeniyle Kemal Y. adlı kişi Nisan ayında gözaltına alındı.

15 Mart günü Diyarbakır'da, HSBC bankasının şubesine düzenlenen bombalı saldırı maddi hasara neden oldu.

OYAK Bank'ın İstanbul Pendik Şubesi ve Kocaeli'nin Gebze ilçesinde AKP Temsilciliğine 19 Mart günü bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıları MLKP üstlendi.

24 Mart günü Elazığ DTP İl Örgütü binasının girişine yerleştirilen bomba maddi hasara neden oldu.

İstanbul Sarıyer Belediye Başkanlığı binasına 27 Mart günü düzenlenen bombalı saldırıda maddi hasar meydana geldi. MLKP tarafından yapılan açıklamada, saldırının Derbent mahallesinde gecekonduların yıkılması nedeniyle düzenlendiği bildirildi.

28 Mart günü Mardin'in Midyat ilçesinde Dörtöl caddesindeki bir kavşağa bırakılan bomba, maddi hasara neden oldu.

Malatya Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü binası önünde 1 Nisan günü bomba patladı. Çevrede maddi hasara neden olan saldırıyı MLKP üstlendi.

5 Nisan günü Antalya'da Ahmet Ferda İlköğretim Okulu'nun karşısındaki bir çöp kutusuna konulan bombanın patlaması sonucunda maddi hasar meydana geldi.

İstanbul'da 10 Nisan günü hakim ve savcılar için servis aracı olarak kullanılan belediye otobüsünde bomba bulundu. Bombanın, düzeneği ateşleyecek cep telefonunun şarjının bitmesi nedeniyle patlamadığı iddia edildi. TAK tarafından yapılan açıklamada ise "bombanın uyarı amacıyla yerleştirildiği, bombanın patlamamasının şansa ilgisinin olmadığı" iddia edildi. Olay nedeniyle gözaltına alınan Erdal Özel, İhsan Kartal, Şehnaz Şahin, Suut Aydın ve Abdulkadir Uçar 14 Nisan günü tutuklandı. Bu kişilerin Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmak için başvurduğu bildirildi.

21 Nisan günü İzmir'in Yeşilyurt semtinde bir çöp kutusuna konulan bombanın patlaması sonucunda maddi hasar meydana geldi. FESK tarafından yapılan açıklamada, "saldırının askeri bir aracı hedef aldığı ve patlamada bir JİTEM elemanının yaralandığı" ileri sürüldü.

22 Nisan günü Batman'da sigara ve içki satan iki büfeye düzenlenen bombalı saldırı, maddi hasara neden oldu.

23 Nisan günü Antalya'nın Manavgat ilçesinde meydana

gelen patlama, maddi hasara neden oldu.

26 Nisan günü AKP'nin İstanbul 500 Evler semtindeki temsilciliği, 27 Nisan günü de kargo şirketi UPS'in İstanbul Ümraniye'deki şubesine bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıların ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'nin Türkiye'ye gelişini protesto amacıyla MLKP tarafından düzenlendiği bildirildi.

Elazığ-Tatvan arasında çalışan yük trenine 5 Mayıs günü bombalı saldırı düzenlendi. Saldırıda iki vagonun raydan çıktığı, bazı yük vagonlarıyla demiryolunun 50 metrelik bölümünde hasar meydana geldiği bildirildi.

19 Mayıs gecesi Hakkari'de DEHAP eski İl Başkanı Sabahattin Suvağcı'nın evinin de bulunduğu Musa Anter caddesinde bomba patladı. Patlama, maddi hasara neden oldu.

16 Haziran günü Van'da bir arabanın altına bırakılan bomba maddi hasara neden oldu.

17 Haziran gecesi Muş yakınlarında, Elazığ'dan Muş'a giden yük trenine düzenlenen bombalı saldırı maddi hasara neden oldu.

4 Temmuz günü İstanbul Kartal'da AKP İlçe Örgütü binasına ve İzmir'de Türkiye Emekli Subaylar Derneği (TESUD) Bornova Şubesi'ne bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıları FESK üstlendi. FESK tarafından yapılan açıklamada, saldırıların "TMY'yi ve F tipi cezaevlerini protesto amacıyla gerçekleştirildiği" belirtildi.

6 Temmuz gecesi İstanbul Kadıköy'de Emekli Subaylar Derneği lokalinin önünde bomba patladı. Patlama, maddi hasara neden oldu.

12 Temmuz günü İzmir'de AKP Balçova İlçe Örgütü binasında bomba patladı. Patlama, maddi hasara neden oldu.

12 Temmuz günü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Ankara Esenboğa Havaalanı'na gideceği yol üzerinde, Çevre Yolu Şeker Stadi karşısında bomba patladı.

24 Temmuz günü İstanbul Ümraniye Namık Kemal mahallesinde AKP semt bürosuna silahlı bombalı saldırı düzenlendi. Saldırı maddi hasara neden oldu.

27 Temmuz günü İstanbul'da Atlas Halı adlı şirketin bölge temsilciliğine bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıyı "Atlas Halı'nın İsrail'de devlete ait bir şirketle ortaklığı nedeniyle" FESK'in düzenlediği bildirildi.

İstanbul Kadıköy'de bulunan Harman Türkü Bar'a 28 Temmuz gecesi el bombası atıldı. Barın kandil akşamı açık olduğu gerekçesiyle bombalandığı iddia edildi.

30 Temmuz günü Gaziantep'te Koç Bank Şubesi'ne ve Şahinbey ilçesinde AKP İlçe Örgütü binasına bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıları MLKP/Kürdistan adlı örgüt üstlendi.

5 Ağustos günü CHP Diyarbakır İl Örgütü binasının önüne

birakılan bomba maddi hasara neden oldu.

4 Eylül günü İzmir'in Bornova ilçesinde AKP İzmir İl Örgütü'nün bulunduğu işhanının önündeki çöp kutusuna konulan bomba maddi hasara neden oldu.

16 Eylül günü İzmir'in Karşıyaka ilçesinde Ülkü Ocağı binasına bombalı saldırı düzenlendi. Maddi hasara neden olan saldırıyı MLKP üstlendi.

MHP'den ayrılanların kurduğu "Vatansever Kuvvetler Güç Birliği" adlı örgütün eski başkanı Ali Türkileri'nin aracı bombalandı. 20 Kasım gecesi Türkileri'nin Hatay'daki evinin önünde duran arabasına konulan bomba, çevrede maddi hasara neden oldu.

28 Aralık günü Ankara'da Gülveren Ülkü Ocağı binası ve DYP'ye ait bir araç yakıldı. Saldırıyı MLKP üstlendi.

31 Aralık 2005 tarihinde İzmir'in Karşıyaka ilçesinde bir sigorta şirketine bomba atıldı. Maddi hasara neden olan saldırıyı MLKP üstlendi.

Davalar

Hikmet Fidan: Kapatılan HADEP'in Genel Başkan Yardımcısı Hikmet Fidan'ın 6 Temmuz 2005 tarihinde Diyarbakır'da öldürülmesi nedeniyle Fırat Karahan, Veysi Akgönül, tutuksuz sanıklar Mustafa Kemal Ok ve Zeki Peker hakkında açılan davaya yıl içinde Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. 13 Nisan günü yapılan duruşmada, Karahan'ın "ceza ehliyeti olup olmadığının anlaşılması için" Elazığ Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne gönderilmesine karar verildi.

27 Temmuz günü yapılan duruşmada ise Fidan ailesinin avukatı Mustafa Aladağ'ın bir süre önce gönderdiği "davadan çekilme" dilekçesi okundu. Aladağ'ın, davanın ilk duruşmasında söylediği "Kürdistan" sözü nedeniyle hakkında açılan davayı gerekece gösterdiği bildirildi. Aladağ, "PKK tarafından tehdit edildiği" yolundaki iddiaları ise reddetti. Davada yıl içinde önemli bir gelişme yaşanmadı.

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, 15 Ekim 2005 tarihinde İstanbul Maslak'ta Opet benzin istasyonunda meydana gelen patlama nedeniyle Ocak ayında yedi kişi hakkında dava açtı. İddianamede, "TAK üyesi oldukları" iddia edilen Kenan Avcı ve Nusret İzci'nin "Devletin egemenliği altındaki topraklardan bir kısmını devletin idaresinden ayırmaya kalkışmak" suçundan ağırlaştırılmış ömür boyu hapis, Lütfü Yoldaş, Veysel Dereli, Levent Döndü, Muhsin Yıldız ve Gutbeddin Yıldız'ın de "yasadışı örgüt üyeliği" ve "patlayıcı madde taşımak" suçlarından hapis cezalarına mahkum edilmeleri istendi.

16 Temmuz 2005 tarihinde Aydın'ın Kuşadası ilçesinde beş kişinin ölümüyle sonuçlanan bombalı saldırıyı düzenlediği iddia edilen Mehmet Sıraç Keskin ve beş kişi Elazığ'da gözaltına alındı. Bu kişiler daha sonra götürüldükleri Kuşadası'nda 8 Nisan günü tutuklandılar. Aydın Cumhuriyet

Savcılığı, Haziran ayında bu kişiler hakkında dava açtı.

24 Ekim 2004 tarihinde Trabzon'da bulunan McDonald's lokantasına bombalı saldırı düzenleyen Yasin Hayal hakkında açılan dava 17 Nisan günü sonuçlandı. Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi, Hayal'i "patlayıcı madde imal etmek, atmak, mala zarar vermek, yaralanmaya neden olmak" suçlarından altı yıl sekiz ay hapis cezasına mahkum etti.

Antalya'nın Alanya ilçesinde "PKK üyesi oldukları ve Aydın'ın Kuşadası ilçesinde 30 Nisan 2005 tarihinde bombalı saldırı düzenledikleri" iddia edilen R.Y. adlı kadın ile E.K. ve V.T. adlı kişiler Ağustos ayında gözaltına alındı. Patlamada, Başkomiser Yaşar Aykaç ölmüş, dört polis de yaralanmıştı.

İstanbul'da "PKK üyesi olduğu ve 3 Ağustos 2005 tarihinde Pendik'te Eda Muslu ve Hatice Muslu ölümüne neden olan bombayı yerleştirdiği" iddia edilen Serdar Basut, 27 Eylül günü tutuklandı.

Siyasi Davalar

Mehmet Ali Ağca'nın Serbest Bırakılması: Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'nin katili (1 Şubat 1979), Mehmet Ali Ağca, 12 Ocak günü serbest bırakıldı. Kartal H Tipi Cezaevi'nden saat 09.30'da çıkan Ağca, polis eşliğinde önce Pendik Devlet Hastanesi Acil Servisi'ne, sonra da Pendik Askerlik Şubesi'ne getirildi. Askerlik işlemlerinin tamamlanmasından sonra serbest bırakılan Mehmet Ali Ağca'nın günde iki kez polis karakoluna gidip imza atacağı belirtildi. 16 Ocak günü Gülhane Askeri Tıp Akademisi Haydarpaşa Numune Araştırma ve Eğitim Hastanesi'nde sağlık kontrolünden geçirilen Mehmet Ali Ağca'ya "ruh sağlığının askerlik yapmaya uygun olmadığı" raporu verildi.

İpekçi'yi öldürdükten sonra 1979 yılının Temmuz ayında tutuklanan Ağca, Kasım ayında Maltepe Askeri Cezaevi'nden kaçırılmış ve yurtdışına çıkmıştı. 1981 yılında İtalya'da Papa 2. Jean Paul'e suikast girişimi nedeniyle 19 yıl cezaevinde yatan Mehmet Ali Ağca, 12 Haziran 2000 tarihinde Türkiye'ye iade edilmişti.

Böylece, İtalya'da Papa 2. Jean Paul'ü yaraladığı için 19 yıl 1 ay cezaevinde tutulan Ağca, Türkiye'de Abdi İpekçi'yi öldürdüğü ve iki gasp olayı nedeniyle 6 yıl cezaevinde kaldıktan sonra tahliye edildi.

Ağca'nın avukatı Mustafa Demirbağ, Ağca'nın 1991 ve 2000 yıllarında çıkarılan iki ayrı af yasasından yararlandığını ayrıca İtalya'da yattığı sürenin de cezaevinde kalacağı süreden düşüldüğünü bildirdi.

İpekçi cinayeti nedeniyle 1980 yılı Nisan ayında ölüm cezasına mahkum edilen Mehmet Ali Ağca, ayrıca Kadıköy 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından iki ayrı gasp suçu nedeniyle 36 yıl hapis cezasına mahkum edilmişti. Ölüm cezasının infazının 1991 yılında çıkarılan TMY ile 10 yılı indirildiğini, 36 yıl hapis cezasının da 7 yıl 2 aya dönüştüğünü söyleyen Mustafa Demirbağ, yeni TCY'ye göre bir kişinin cezaevinde

kalacağı ceza süresinin en fazla 36 yıl olacağını hatırlattı. Demirbağ, “Ağca bunun 20 yılını İtalya’da yattı. İpekçi suikastından aldığı idam, 1991 affıyla on yıla indi. Bu ceza 4616 sayılı af kapsamında düştü. Türkiye’de cezaevinde kaldığı süre de altı yıl. Buna göre 36 yıl dolduğu için bırakıldı” dedi.

Kartal Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan “Müddetname”de, 1 Şubat 1979 tarihinde Abdi İpekçi’yi öldüren Ağca’nın tahliyesine ilişkin süre hesaplamaları yer alıyor. Müddetnamede, Ağca’nın 25 Haziran 1979 tarihinde tutuklandığı, 11 Temmuz 1979 tarihinde salıverildiği, aynı gün tekrar tutuklandığı ve 25 Kasım 1979 tarihinde salıverildiği (Ağca’nın askeri cezaevinden kaçtığı tarih), o dönemde toplam 153 gün gözaltında kaldığı, Türkiye’ye iade edildikten sonra 14 Mayıs 2000 tarihinde cezaevine girdiği ve toplam cezasının 36 yıl olduğu belirtiliyor.

Müddetnamenin “Bihakkın tahliye tarihi (hak ettiği tahliye tarihi)” satırının karşısında 12 Ocak 2036 yazıyor. Ancak, “indirim oranına göre koşullu salıverilmeden yararlandığı toplam süre” yazan satırın altındaki elle doldurulmuş bölümde, Ağca’nın tahliyesini sağlayan hesap yapılıyor. Buna göre, Türkiye’ye iade edildiği 2000 yılından itibaren mahkumiyeti 36 yıl olarak hesaplanan Ağca’nın cezasından, önce İtalya’da yattığı belirtilen 20 yıl (aslında 19 yıl 1 ay) düşülüyor. Ardından Ağca’nın “Rahşan Ecevit affı” diye adlandırılan 4616 sayılı Şartla Salıverme Yasası’ndaki 10 yıllık indirimden de yararlandırıldığı belirtiliyor. Böylece toplam indirim 30 yıla ulaşan Ağca’nın 6 yıl cezası kalıyor. 5 yıl 7 aydır cezaevinde olan Ağca’nın, 1979’da firar etmeden önce tutuklu kaldığı 153 gün de (5 ay) dikkate alındığında, Türkiye’de yattığı süre tam 6 yıla ulaşıyor. Bu hesaba göre belirlenen sürenin dolduğu bugün de tahliye tarihi olarak belirleniyor.

Avukat Turgut Kazan, müddetname konusunda şunları söyledi:

“Ağca, 13 Ocak 1981 tarihinde Papa’ya suikast girişiminde bulundu. 13 Mayıs 2000 tarihinde Türkiye’ye getirildi. Tarihlere baktığımızda çok ciddi bir hesap hatası yapıldığı görülmekte. Eğer bu mantığa göre bu hesap doğruysa, Ağca Türkiye’de hiç yatmamalıydı. Hatta fazladan yattığı için, Türkiye’de tazminat hakkı bile doğmuştur. Ancak bu hesap kökünden yanlıştır.”

Kazan, Kartal Kapalı Cezaevi Savcılığı’na yıldırım telgraf çekerek, “Hesap hatasına dayandığını vurguladığı tahliyenin durdurulması gerektiğini” bildirdi. Kazan, itiraz dilekçesinde şu noktalara dikkat çekti:

1- 3717 sayılı TMY’nin idam cezalarını 10 yıl hapse çeviren geçici 1. maddesine göre, Ağca’nın sadece İpekçi cinayetinden “10 tam yıl” yatması gerekiyor.

2- İtalya’da çektiği ceza, orada işlediği suç burada işlediği suçlardan farklı olduğu için Türkiye’deki cezasından mahsup edilemez.

3- Müddetnamede ciddi hesap hatası yapılıyor.

Ağca’nın, “Bahçelievler Katliamı” sanığı Haluk Kırıcı’nın “yanlışlıkla” serbest bırakılmasını andıran biçimde tahliye edilmesi tepkilere neden oldu. Ağca’nın iadesi sırasında Adalet Bakanı olan Hikmet Sami Türk şunları söyledi:

“İtalya’da çektiği ceza Papa suikastı nedeniyle verilmişti. O, bitmiş bir iş. Müddetnamede İtalya’da yattığı süre düşülüyor. Ayrıca 1991 affının yanı sıra 4616 sayılı yasadaki da yararlandığından bahsedilmiş. Bu indirim yasaya aykırı. Haluk Kırıcı için de yanlış hesap yapılmıştı. Bu da öyle olabilir.”

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Süheyl Donay da, “İtalya’daki olay ayrı, Türkiye’deki ayrı. İki infaz birleştirilerek tahliye kararı verilmesi yasalarımıza aykırı” dedi.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek ise Mehmet Ali Ağca’nın serbest bırakılmasını, eski Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve dönemin Başbakanı Bülent Ecevit’in eşi Rahşan Ecevit’in yönlendirmesiyle 1991 ve 1999 yıllarında çıkarılan ve “af” olarak nitelendirilen yasal düzenlemelere bağladı. Çiçek şöyle konuştu:

“Bu, infaz hukuku ile ilgili bir durumdur. Yargı kararıdır. Dosyayı ben de tam incelemiş değilim. Ceza ve Tevkifveleri Genel Müdüğü’nün bana verdiği bilgi, ilgili yargı merciinin hesaplamaları ve kararı sonucu ayın 12’sinde tahliye edileceği biçimindedir. Bizim yönümüzden ilgi, yargı merciinin verdiği karar ve o kararın uygulanmasını isteyen talimattır. İnfaz hukukundaki değişiklikler kişilere özel değil, genel ve eşittir. Aflar, şartlı tahliye karar ve kuralları geneldir. Sanıyorum 1991 ve 1999 yıllarında infaz hukukunda yapılan değişikliklerin bir sonucu.”

Seviyeli ilişki - Yıldırım Türker (Radikal/16 Ocak 2006)

Birkaç gündür Mehmet Ali Ağca’nın tahliyesi karşısında çeşitli pozlar vererek duruyoruz. Dünya ayaklarımızın altından çekildi sanki.

Evet, doğru.

Katil aramızda! Ama zaten hep öyle değil miydi?

Basının yansıttığı kamuoyu, dili tutulmuş bir şaşkınlık müsamesesinde. Herkeste (Adalet Bakanı’ndan sokaktaki vatandaşa kadar) bir çaresizlik. Bastırılmış bir isyan. Vakur bir celal. Başımıza bu da mı gelecekti? Yüce rabbim, bu günleri de mi gösterecektin? Gurur duyan Türkiye’yi temsilen hapisane kapısında Ağca’yı bekleyen bir avuç, kim bilir ardında ya da istikbalinde kaç şeref leşi olan ‘isimsiz’ dışında

kimsenin aklı yatmıyordu demek Ağca'nın aramıza katılacağına, katılır katılmaz komünistlere atıp tutacağına, tehditler savurarak işbaşı edeceğine?

Oysa katilleriyle koyun koyuna yaşamaya, hatta giderek onların katil olduklarını unutup kravatlarına bakmaya, gün görmemiş sıpacıklar gibi saygıyla titreyerek onların deneyimlerinden yararlanabilmek amacıyla ağızlarına mikrofonlar tutmaya ve bunu asla yadırgamamaya alıştırmış bir toplumuz. Bu toplumun birlik ve beraberlik içinde başarıyla oynadığı ortak rol, şaşkınlık olagelmıştır.

Bu memlekette her an her koşulda şaşırabileceğimizi, bunun toplumumuzun olağanüstü dinamiğinin işareti olduğunu da böbür böbür hatırlatırız yeri geldiğinde. Oysa varoluşumuz, unutup barıştırılmak, zorla ve her koşul altında bildiklerimizden kuşkulandırmaya yönlendirilmek üstüne mümkün olmaktadır. Yani yegane varoluş imkanımız katillerimizle bir arada, saygı sınırları içinde seviyeli bir ilişki sürdürmektir.

Mehmet Ali Ağca, kardeşinin de gururlu bir mahalleli diliyle hatırlattığı gibi beynelmilel bir şahsiyettir. Gavurun Tanrı'sına ateş etmiş, kubbe altında bağışlanmış, bu toprakların yetiştirmiş olduğu en şöhretli dünyalıdır. Kendini Mesih ilan etmişliği de cabası. Dudak uçuklatan bir sır perdesinin önünde duran işte böylesine zengin bir psikolojik malzeme. Yargısıyla, siyasi partileriyle, hükümeti ve basınıyla memleketin bütün güçleri onun serbest kalmasına karşı görünürken belki de gerçekten Tanrı'nın gizemli işleri çerçevesinde bir mucize koyuvermiştir bu deli sandığımız mesihî parmaklıkların dışına.

Şaşkınlıktan ve vatani adına duyduğu hicaptan sesi toklaşmış, yıkılmış fikir erbabına bakacak olursanız, basınımızın vicdani kaslarına hayran kalmamak mümkün değil. Oysa bu katil kadroyla amir-memur ilişkisi kanıtlanmış efendilerini sil baştan politik hayatlarının başında gazete kapılarında karşılayan, onların kalkan peşindeki kimliklerini meşrulaştırın aynı basın değil miydi? Pekiyi, bu (adamlar deyince de bozuluyorlar) adamlara dokunulmadıkça, onlar konuşmadık-konuşturulmadıkça, onların beslemesi bu gururlu katillerin içeride sonsuza dek tutulabilmesi mümkün müdür? Herkes kendi payına susarken, pazarlıktan başına düşen bedeli de, ödülü de iyi biliyor? Patronları hala subaşlarını tutmuş, devletin sır kasalarının üstünde otururken Ağca ve benzeri katillerin artık tatlı emeklilik günleri gelmiştir.

Bir potada eriyelim

Karartıkça, örtükçe, şaşırtıkça koyu bir bilinmezler yumağına döndüren; Meclis'in araştırma komisyon raporlarını bile tarihe kayıt düşecek meşrulukta kabul etmeyen bir dile (korkak, üstünden atlayan, hiçbir şey olmamış gibi davranmaya can atan bir dil) sarılarak; sorgulamaktan geçtim bizatihi o dilin güvencesi olarak iş görmüş basının masumiyet yitkünümlerini bir tarafa bırakalım. Ağca ve tetik arkadaşlarıyla saygıdeğer efendilerinin işleri hiç de o kadar karmaşık, anlaşılabilir değildi. Yıllar boyunca kaydeden kaydetti. Saygınlığından hiçbir şey kaybetmeden, burnundan kıl aldırmadan karşımızda dikilen kurum ve kahramanlar, aşkıyla yanıp tutuştuğu vatanları için savaşırken yarattıkları cehennemde üretti bu kadrolu zebanileri. Suyunu, silahını, kokainini, gururunu, ticaretini, haracını eksik etmedi. Gözü gibi baktı bu özel canavarlara. Kendi esas suretlerini tavan aralarında kilit altında tuttukları için tetikçileri kadar korkunç gelmiyorlar insanın gözüne. Şimdi kim bilir nasıl bir örgütlenmeyle atıverdikleri bu adımın ardında

Adalet Bakanı dahil öyle çok masum-gözüyaşlı-çaresiz insan bıraktılar ki şimdi mutlaka göbeklerini hoplasta hoplasta gülüyorlardı.

Bu belki biraz zamanı gelmeden ötüveren özgürlük kuşu Ağca, hayatımızın sabitelerinden biri olarak tescillenmiştir. Onunla yaşayacağız, yolu yok. Kimi 'reform' ülkücü fikir erbabı öfkeli. Solcu olsa kimsenin böyle itirazı olmazdı diyese emekli şerefli. Katilime dokunma diyorlar açıkça.

Bu tahliye, uzlaşma barışma aynı potanın içinde erime projesinin önemli bir adımıdır. Hayatımızın her kuytusuna sinmiş, her yandan bizi kısıkkıracak esir almış olan bu soylu büyük Türk projesi, sandığımızdan da güçlü direniyor, değişime. Farklı olmaktan, kutupları, yanları, tarafları temsil etmekten usulca kurtarılarak, yekpare bir kimliğin kefeniyle sarılıyor. Artık itişmenin bir manası yok. Herkes, senin gibi hatalar yaptı. Artık bunları unutup hep birlikte geleceğe doğru yürüneceeeeek! Yürü! Bunca katı, bunca geçmişe bağlı kaldığın takdirde sırtlanmışsın gibi uzak duracak uygar insanlar senden. Ya sev ya terk et. İpekçi cinayetinin kilit ismi Oral Çelik (hani Malatya'da öldürülen öğretmenle ilgili dava dosyası kaybolmuştu) saygın bir işadamı değil mi? Malatyaşpor'un başkanı bile oldu. Savcı Doğan Öz ile 7 TİP'inin katili Haluk Kırcı 91'de Bursa Cezaevi'nden 'yanlışlıkla' tahliye edilmemiş miydi?

96'da yakalandığı gün İstanbul'da firar etmiş, 99'da yakalanıp 2004'te yine 'yanlışlıkla' tahliye edilmemiş miydi? Çatlı'yı hatırlatmaya ne gerek; Susurluk'ta arabadan çıktığında ondan yiğit bir Anadolu delikanlısı, Yılmaz Güney'in sağa bakını yaratma çabasına girmiş 'uygar beyaz' basın erbabını unuttunuz mu? Mehmet Şener'e hiç dokunulmadı. Ya Ağca'yı eylem yerine kendisinin götürdüğünü söyleyip 10 yılla kurtulan Yavuz Çaylan'a ne demeli?

Az kalsın MHP İstanbul İl Başkanı oluyordu. Yalçın Özbey ki 20 Ağca, İpekçi'yi onun öldürdüğünü söylemişti, şimdi Brüksel'de ticaret yapıyor.

20 Abdi İpekçi suikastinin sanıklarından Yalçın Özbey, Mart ayında Belçika'nın başkenti Brüksel'de yakalandı. Yalçın Özbey'in "çete kurma", "haraç toplama" ve "hırsızlık" gibi suçlamalarla tutuklandığı öğrenildi. İnterpol tarafından kırmızı bültenle aranan Özbey'in Türkiye'ye iade edilip edilmeyeceği tartışmalara neden oldu.

Brüksel Asliye Mahkemesi, 7 Nisan günü Özbey'in tutuksuz yargılanmasına karar verdi. Ancak, Özbey, Türkiye Büyükelçiliği'nin "iade amaçlı tutuklanması" üzere serbest bırakılmadığı öğrenildi. Özbey'in iadesine ilişkin dosya da 16 Nisan günü Belçika'ya gönderildi. Belçika Adalet Bakanlığı, Mayıs ayı ortalarında Özbey'in iade istemini reddetti. Özbey, bu kararın ardından 22 Mayıs günü serbest bırakıldı.

Mehmet Ali Ağca'nın, İpekçi cinayetinde "asıl tetiği çeken kişi" diye tanımladığı Yalçın Özbey, 1997 yılında Brüksel'de gözaltına alınmış ancak, Türkiye'den iade dosyası 24 saatlik zaman içinde Belçika'ya ulaşmadığı için serbest bırakılmıştı. Özbey hakkında İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde Abdi İpekçi cinayeti nedeniyle süren bir dava bulunuyor.

Uluslararası silah ve uyuşturucu kaçakçısı ve Ağca'nın para kasası Abuzer Uğurlu'nun kaç kere yakalanıp, diğer şeref erbabı hempaları gibi mistik yollarla serbest bırakıldığını hatırlıyor musunuz? Balgat katliamının İsa Armağan'ı 7 yıl yatıp çıkmadı mı? Ardında katliamlar olan diğer bir yiğit; İbrahim Çiftçi 4 idam kararından sonra tahliye edilip iş hayatına atılmadı mı? MHP Genel Başkanlığı'na adaylığı da neden unutulsun? Bu memlekette bu isimleri say say bitiremeyiz. Üstelik bunlar telaffuz edebildiklerimiz. Bu kirlî maşaları, bu gariban psikopatları yetiştiren, örgütleyen, kullanan, onlara şeref, memleketlerine gurur yakıştıranların adlarını açıkça anmak suçta girer. Hem de öyle bir suç ki cezasını yukarıda andığım katillerden çok öderim.

Bu sorgulanamamış suçlularla birlikte uygar Türkiye'nin geniş ufuklarına bakıyoruz nicedir. Ağca'nın biraderi, Abdi İpekçi'nin tıynetini sorgulama cüretini gösteriyor. Kurbanların tıynetini sorguya açmak, elbet iyice alışkın olduğumuz bir tarih okuması. Bu da en azından tanımayan, bilmeyen, kendisine pek az şey aktarılmış yeni kuşakların kafasında katil-maktul ilişkisi açısından o kadar da berrak olmayan bir tablo oluşmasına yol açacaktır. İyi ya. Canım bakma, o İpekçi de az değilmiş hani!

Devletin bütün aygıtlarının seçimi bellidir. Yüzyıl kadar önce, yıkılıp üstüne yeni Cumhuriyet'in inşa edildiği Osmanlı'nın yok ettiği-edilmesini örgütlediği-edilmesine göz yumduğu bir milyon civarında Ermeni'nin akıbeti üstüne soru sormak sizi anında hain kılacaktır. Linçin yolları en yüksek otorite tarafından açık tutulur. Ama arkasında kim bilir kaç 'leşî' olduğu bilinen, bu konuda gizlisi saklısı kalmamış bir maşa katilin cezaevi kapılarında aşk ve gururla karşılanması, kardeşi tarafından Abdi İpekçi'ye yönelik kirlî sözler edilmesi karşısında otoritenin bir asabiyetiyle karşılaşmıyoruz. Aksine, oldukça anlayışlı davranılıyor bu yiğit Orta Anadolu güzellerine. Onlar cesur. Onlar kilit tutmuyor. Tanrı onların yanında.

Karardaki "yanlışlığın" ortaya çıkmasından sonra Adalet Bakanlığı, Mehmet Ali Ağca'nın tahliye edilmesine yazılı emir yoluyla itiraz etti. Adalet Bakanı Cemil Çiçek imzasıyla Yargıtay'a gönderilen yazıda, Kartal 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararında, Ağca'nın cezaevinde kaldığı sürelerin yanlış hesaplandığı ve İtalya'da cezaevinde kaldığı sürenin, Türkiye'deki suçlarından düşülemeyeceği belirtildi. Yazıda ayrıca, Ağca'nın cezasında 4616 sayılı Şartla Salıverme Yasası uyarınca 10 yıl indirim yapılmasına da karşı çıkıldı. Ancak, uygulanabilecek yasanın 1991 yılında 3713 sayılı TMY olduğuna işaret edilerek, olabilecek en düşük cezanın verilmesi istendi. Yasa, ölüm cezalarının 10 yıl hapis cezasına dönüştürülmesini öngörüyor. TMY'nin uygulanması durumunda da Ağca'nın en az 10 yıl hapisteye kalması gerekiyor.

Bakanlığın istemi 20 Ocak günü Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nde ele alındı. İtalya'da yattığı hapis cezasının Türkiye'deki cezasından mahsup edilemeyeceğine hükmeden Yargıtay, Ağca'nın Abdi İpekçi cinayeti nedeniyle 10 yıl hapis yatması gerektiğine karar verdi. Kartal 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin tahliye kararı verdiği, bu karara karşı yapılan itirazın da Kartal 2. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından reddedildiği anımsatılan kararda, Ağca'nın "en lehine" olan TMY'nin getirdiği hükümlerden yararlanabileceği, bu yasanın uygulanması nedeniyle 4616 sayılı Şartla Salıverme Yasası'ndan yararlanamayacağına işaret edildi.

Böylece, Ağca'nın İpekçi cinayetinden 10 yıl, iki ayrı gasp suçundan da 4 yıl olmak üzere toplam 14 yıl hapis yatması gerektiği ortaya çıktı.

İnfazı 2000 yılında başlayan Ağca, 8 yıl daha cezaevinde kalacak ve 2014 yılında tahliye olabilecek.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı da dairenin kararına itiraz etmedi. Başsavcı Nuri Ok, kararın "gereğinin yapılması için" kendisine ulaşmasından hemen sonra faksla Kartal

Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletildiğini bildirdi. Ok, kararın kamuoyuna açıklanmasından önce Kartal Cumhuriyet Savcılığı ve nöbetçi savcılıkla görüşerek Ağca konusunda gerekli önlemlerin alınmasını istedi.

Kararın İstanbul'la ulaşmasının ardından 20 Ocak günü Ağca'nın kalabileceği evlere baskın düzenlendi. 19.30 sıralarında Kartal mahallesinde Namık Altan adlı kişinin evinde yakalanan Ali Ağca, işlemlerin tamamlanmasının ardından saat 23.30 sıralarında dokuz gün önce bırakıldığı Kartal Cezaevi'ne konuldu.

Mehmet Ali Ağca'yı serbest bıraktığında cezaevi önünde karşılayan ve arabasını Ağca'ya tahsis eden Taner Çakıroğlu'nun da aralarında bulunduğu dokuz kişi, 24 Ocak günü Gebze'de tutuklandı. Bu kişilerin "Cürüm işlemek için teşekkül oluşturmak, çevrede korku ve infial yaratarak adam alıkoymak, haraç istemek, yağma, işadami Sinan Bozkurt ve AKP Gebze İlçe Başkanı Mehmet Ali Okur'u silahla yaralamak" iddiasıyla tutuklandığı öğrenildi. Tutuklananların adları şöyle: Taner Çakıroğlu, çetenin lideri olduğu öne sürülen Muhammet Öztürk, İsmail Akıncı, Çağdaş Büyükkaya, İsa Verdil, Akın Kural, Murat Büyükkaya, İlhan Metin Çakıroğlu ve Ümit Polat. 10 kişi hakkında da giyabi tutuklama kararı verildi.

Bu arada Abdi İpekçi cinayetine karışan Oral Çelik, Nisan ayında Bugün gazetesine itiraflarda bulundu. Gazetede 16 Nisan günü yayımlanan habere göre, Oral Çelik, Abdi İpekçi'nin öldürülmesini şöyle anlattı:

"Abdi İpekçi cinayetiyle ilgili şimdiye kadar çok şey yazıldı, çizildi. İlk kez doğrusunu anlatıyorum. Abdi İpekçi'ye yönelik üç suikast girişimi oldu. Üçüncüsünde hayatını kaybetti. İşin ortadayım ve detayları bende saklı. İlk iki suikastı gerçekleştiremeyen arkadaşlar Bedri Koraman'a yöneldi. Silah tutukluk yapınca vazgeçtiler. Bu işin detayını da Koraman'dan dinleyin. Altında beyaz bir araba vardı. İçinde bulunduğumuz durumdan dolayı maddi manevi çok zarar

gördüm. Şimdi 'Hedefteki Sır' adı altında bir dizi hazırlıyoruz. Herkes, İpekçi'yi kimlerin neden öldürttüğünü bu diziden öğrenecek. Umuyorum ki, Türk gençliği bu diziden kendisine önemli dersler çıkarır.

Herkes Ağca'yı kahraman sanıyor. Öyle değil. Aranan tipteki bir adamdı. Onu Kartal Cezaevi'nden kaçıran benim. Barındırdım, pasaport aldım, cebine harçlık koydum ve yurtdışına çıkarttım. Kartal Cezaevi'ne elimizi kolumuzu sallayarak girip çıkıyorduk. Havacı binbaşı içeri götürdü. Cezaevindeki Cengiz Ayhan'ın planlaması gereği 12 kişi kaçacaktı. Sonra durum değişti. MHP'den birisi bana gelerek, 'Kaçışı iptal edin, Mahir Çayan gibi vuracaklar' dedi. Vakit geçirmeden 'Yahya Efe' kimliğiyle cezaevine gittim. Geç kalmıştım. Sevk alıp ajan Atilla Serpil'le birlikte hastaneye gitmişler. Gerisi malum.

Er Bünyamin Yılmaz adamımızdı. Militan olma heveslisiydi. Saat 02.00 civarı otomobili caddede tel örgülerin yanına park ettik. Bünyamin, önce tecritten bir arkadaşımızı ardından da Ağca'yı getirdi... O arada adı bende saklı arkadaş firardan vazgeçti. Bünyamin onu cezaevine götürüp geri döndü. Beraber 'Pala dayı' adlı Ramazan Gürbüz'ün Beyoğlu'ndaki evine gittik. Onları bırakıp ayrıldım. Cezaevi yönetimi firardan üç gün sonra haberdar oldu. Şahit durumundaki Bünyamin'in öldürülmesi gerekiyordu. Ancak böyle bir eylemi yapamadım. Acıdım, 100 bin lira ve 6.35 silah verip evden gönderdim.

Ardı sıra Ağca'ya peruk takıp Abdullah Çatlı'nın Erenköy'deki evine götürdük. Orada 20 gün kaldı. Evde Çatlı'nın ailesi de vardı. Erenköy'ü Ankara, Erzurum, Iğdır izledi. Son durak İran oldu. Mehmet Ali, İran'da iki ay kaldı. Sıkıntı bitince geri döndü. Sakal ve gözlük takıp 'Hint' pasaportu ile Bulgaristan'a postaladık. Orada pasaportu, 'Faruk Özgün' adına düzenlenmiş pasaport ile değiştirildi."

Oral Çelik, "Türk İntikam Tugayı (TİT)" ve "Esir Türkler Kurtuluş Ordusu (ETKO)" adlı örgütlerin ilk olarak kendileri tarafından kurulduğunu da söyledi.

Bu haber üzerine İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, İpekçi davasında beraat eden Oral Çelik hakkındaki davanın yeniden görülmesi için İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurdu. "İade-i muhakeme" isteminde, Çelik'in açıklamalarının yeni delil olacağı belirtildi.

1996 yılında İsviçre'den Türkiye'ye iade edilen Oral Çelik, 10 Ocak 1997 tarihinde "delillerin toplanmış ve savunmasının alınmış olması nedeniyle ileride mağdur olması ihtimali göz önüne alınarak" tahliye edildi. İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 28 Mayıs 1999 tarihinde yapılan duruşmada, "kesin ve yeterli delil bulunmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verildi.

İstemi dosya üzerinden değerlendiren mahkeme, "CMK'nın 314. maddesinin c fıkrasında belirtilen niteliği taşımadığı"

gerekçesiyle reddetti. "c" fıkrası, "sanık, beraat ettikten sonra suçla ilgili olarak hakim önünde güvenilir nitelikte ikrarda bulunmuşsa" yargılamanın yenilenebileceği hükmünü taşıyor.

Kemal Türkler'in Öldürülmesi: 22 Temmuz 1980 tarihinde DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'i İstanbul Merter'de öldürdüğü iddia edilen Ünal Osmanağaoğlu'nun yargılanmasına 27 Mart günü Bakırköy 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Türkler ailesinin avukatı Rasim Öz, "Sanık Osmanağaoğlu, hastalık raporu göndererek yine duruşmaya gelmedi. Davada zamanaşımına oynuyorlar. Bu davayla ilgili her şey, sanıkları korumaya yönelik yaşandı. Davada zamanaşımı süresi yaklaşık 4 yılda dolacak. Klasörlerce dosya olduğu için, böyle bir risk de var" dedi.

1 Kasım günü yapılan duruşmada, mahkeme heyeti DİSK'in müdahillığının "suçtan zarar görmemesi" nedeniyle kaldırılmasına karar verdi.

25 Aralık günü yapılan duruşmadan sonra gazetecilere bilgi veren Avukat Rasim Öz, "Duruşmada yargıç 'Bizim için bu dosya bitmiştir' dedi. 'Soruşturmanın genişletilmesi taleplerim var' dediğim için duruşmayı zorunlu olarak erteledi. Yargıtay, MHP davası dosyasının incelenmesini istemişti. Mahkeme ise MHP davası kararı dosyada mevcuttur deyip yargılamayı bitirmek istiyor" dedi. Öz, zamanaşımı süresinin dolmasına üç yıl kaldığını belirterek, "Abdullah Çatlı, Haluk Kırcı, Osmanağaoğlu aynı çetenin ve derin devletin elemanları. Derin devlet eliyle uyuşturucu kaçakçılığı yaptıklarına dair belgeler dosyada. Kirli eller birbirlerini korudular. Dolaylı ya da direkt çalışmalarını hala sürdürüyorlar" dedi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Umur Operasyonu Davası: Yargıtay 9. Ceza Dairesi, "Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Bahriye Üçok ve Muammer Aksoy'un öldürülmesinin de aralarında bulunduğu 22 olayın failleri oldukları" ileri sürülen dokuz sanığın yargılandığı davaya ilişkin kararını 10 Kasım günü açıkladı. Ferhan Özmen'e verilen ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası kararını onayan Yargıtay, 15 yıl hapis cezasına mahkum edilen Ekrem Baytap hakkındaki kararı, "eksik soruşturma" gerekçesiyle bozdu. Hasan Kılıç, Mehmet Ali Tekin, Mehmet Şahin, Fatih Aydın, Muzaffer Dağdeviren²¹, Abdulhamit Çelik ve Yusuf Karakuş'a verilen hapis cezalarını ise "pişmanlık yasası uyarınca cezalarında indirim yapılması" nedeniyle bozdu.

Ankara DGM'de görülen dava 7 Ocak 2002 tarihinde sonuçlanmış, bu arada DGM'lerin kaldırılması nedeniyle davaya Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilmişti. Bu dava da, 28 Temmuz 2005 tarihinde

²¹ Muzaffer Dağdeviren, 22 Eylül 2005 tarihinde İstanbul Fatih'te öldürülmüştü.

sonuçlanmıştı.

İstanbul'da Bombalı Saldırıları: İstanbul'da 15-20 Kasım 2003 tarihlerinde düzenlenen bombalı saldırılar nedeniyle 69 sanığın yargılandığı davaya 24 Ocak günü devam edildi. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma, Cumhuriyet Savcısı'nın esas hakkındaki görüşünü hazırlaması için ertelendi.

Şubat ayında İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, "radikal İslamcı El-Kaide örgütünün üst düzey yöneticilerinden olduğu" iddia edilen Suriye uyruklu Louai Sakka hakkında dava açtı. İddianamede, Sakka'nın İstanbul'da 15-20 Kasım 2003 tarihlerinde düzenlenen bombalı saldırıların sorumlusu olduğu ileri sürüldü. Sakka'nın ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesi istenen iddianamede, diğer sanık Hamed Obysi'nin de "yasadışı örgüte üye olmak, izinsiz patlayıcı madde imal ve ithal etmek" suçlarından cezalandırılması istendi.

Dava, 20 Mart günü İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmanın başında sanık avukatlarının adlarını tutanağa geçiren mahkeme başkanı, Avukat Osman Karahan hakkında "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla dava açıldığını belirterek, Karahan'ın bu davadaki vekilliğinin bir yıl süreyle yasaklanmasına karar verildiğini açıkladı. Karahan, bunun üzerine izleyicilerin bulunduğu bölüme geçti. Daha sonra savunmasını yapan Sakka, adının "Ekrem Uzel" olduğunu, "özürlü olduğu için Bağ-Kur'dan maaş aldığını" ileri sürdü. Mahkeme başkanının, savunmasını yaparken ayağa kalkması için uyardığı Sakka, "Yasak mı? Benim inançlarıma aykırı. Ayağa kalkmam" diyerek, oturmaya devam etti. Sakka, uyarılara rağmen oturmaya ısrar edince salondan çıkarıldı. Bu arada Aydın Alkan adlı izleyici de Sakka'yı desteklemek için "Helal olsun" diye bağırınca gözaltına alındı. Alkan'ın İBDA-C davasında yargılandığı öğrenildi.

Mahkeme daha sonra davanın, 15-20 Kasım 2003 tarihlerinde bombalı saldırılara ilişkin davayla birleştirilmesine karar verdi. Daha sonra aynı mahkemede "bombalı saldırılar" nedeniyle açılan davaya devam edildi. Sanık sayısı birleştirme kararı ile 71'e yükselen davaya Sakka da katıldı. Duruşmada, tutuklu sanıklar Tarkan Kalaycı, Seçkin Mandacı, Güngör Mandacı, Ümit Bayrak, Evren Hidroğlu hakkında tahliye kararı verildi.

22 Mayıs günü yapılan duruşmada da, Ramazan Tahta, Süleyman Uğurlu, Zafer Mert ve Metin Ekinci tahliye edildi.

4 Ağustos günü yapılan duruşmada, Louai Sakka'nın ifadesi alındı. İfadesi sırasında ayağa kalkan Sakka, Türkçe olarak "Size saygımdan ayağa kalkmıyorum. Peygamberleri örnek alıyorum. Önüme konulan engelleri aşmak için ayağa kalkıyorum" dedi. Antalya'ya gelen İsrail gemilerine yönelik eylem için Türkiye'ye geldiğini belirten Sakka, "Elektrik kontağından evimde yangın çıktı. Polis evime geldiğinde İsrail

gemilerini hedef aldığımı öğrendi" dedi. Sakka, İstanbul'daki saldırılarla ilgisinin olmadığını ve sivillerin öldürülmesine karşı olduğunu da söyledi. Sakka, daha sonra mahkeme başkanı ile tartıştığı için salondan çıkarıldı.

14 Kasım günü yapılan duruşmada ise Louai Sakka ve Hamed Obysi hakkındaki esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, Sakka'nın ağırlaştırılmış ömür boyu hapis, Obysi'nin de 15 yıldan 35.5 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilmesini istedi. Duruşmada, tutuklu 21 sanıktan 14'ü tahliye edildi.

Bu arada Mart ayında Louai Sakka'nın avukatı Osman Karahan hakkında, "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla dava açıldı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "El Kaide üyesi olduğu" iddiasıyla yargılanan Tami El Buhari adlı sanığın "Osman Karahan bana para yardımı yaptı" ifadesi üzerine açılan dava, 21 Haziran günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, Karahan hakkında "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı verdi. Mahkeme, Karahan'ın aralarında Sakka'nın da bulunduğu bazı sanıkların avukatlığını yapmasına ilişkin yasağı da kaldırdı.

Hizbullah Davası: "Radikal İslamcı Hizbullah örgütüne üye oldukları, çok sayıda öldürme ve yaralama olayına karıştıkları" iddia edilen 30 kişinin yargılandığı Hizbullah davasına 11 Mayıs günü Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, Hizbullah lideri Hüseyin Velioglu'nun öldürüldüğü İstanbul Beykoz'daki ev baskınında (17 Ocak 2000) ele geçirilen bilgisayar hard disklerinin ABD'de çözüldüğü açıklandı. Baskın sırasında evde bulunanlar üzerine ateş ederek bilgisayarları tahrip etmişti. Ele geçirilen 41 hard diskten 15'i Türkiye'de çözülmüş, 26 hard disk ise FBI laboratuvarlarına gönderilmişti. FBI'nın 24 hard diski çözebildiği öğrenildi.

Hard disk çözümlerinden Hizbullah'ın Diyarbakır'da resmi kuruluşların telefonlarını dinlemek için "merkez" kurduğu, aralarında MİT görevlilerinin de bulunduğu çok sayıda kişi hakkında bilgi topladığı, deşifre edilen bazı istihbarat görevlilerinin öldürüldüğü anlaşıldı. Hard disklerde öldürülmeden önce sorgulanan kişilerin anlatımlarının da kaydedildiği bildirildi.

Hizbullah Davası: Yargıtay 9. Ceza Dairesi, Mehmet Emin Alpsoy ve Şehmus Alpsoy'a "Hizbullah üyesi oldukları" gerekçesiyle eski TCY'nin 146/1. maddesi uyarınca verilen ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası kararını Aralık ayında onadı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 24 Kasım 2005 tarihinde sonuçlanan davada, 26'sı Pişmanlık Yasası'ndan yararlanmak için başvuran 32 sanık beraat etmiş, Mustafa Gürlüer, "silahlı örgüt üyesi olduğu" gerekçesiyle 9 yıl, Sadullah Arpa ve Abdülsamet Yıldız, "silahlı örgüte üye oldukları" gerekçesiyle 7 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edilmişti. Yakalanamayan sanık Abdurrahman Alpsoy'un dosyası ise ayrılmıştı. Bu sanıklar hakkındaki kararın temyiz

edilmediği öğrenildi.

Hizbullah Davası: “Hizbullah üyesi oldukları ve Diyarbakır’da aralarında Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Sekreteri İbrahim Sarı’nın da bulunduğu altı kişinin öldürülmesinden sorumlu oldukları” ileri sürülen dört kişinin yargıldığı dava, 25 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Mehmet Emin Can, Mehmet Yıldız, Feysel Gürses ve Muhammed Ömer Faruk Aydın’ı eski TCY’nin 146/1. maddesi uyarınca ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. 1999 yılında kaybolan İbrahim Sarı’nın cesedi, 2000 yılında Diyarbakır’da bir evde bulunmuştu.

Yargılanan Avukatlar: Diyarbakır Barosu avukatları İshak Sağlam, Hüseyin Yılmaz ve Zekeriya Yapıcıoğlu hakkında açılan dava, 20 Nisan günü sonuçlandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi, “Hizbullah örgütüne yardım” iddiasıyla yargılanan Yapıcıoğlu ve Yılmaz hakkındaki davanın zamanasımı nedeniyle düşmesine karar verdi. İshak Sağlam ise “Hizbullah üyesi olduğu” iddiasıyla (TCY 314/2) altı yıl üç ay hapis cezasına mahkum edildi.

Metin Kaplan’ın Yargılanması: Almanya’dan Türkiye’ye iade edilen radikal İslamcı “İslami Cemiyet ve Cemaatleri Birliği” örgütünün lideri Metin Kaplan’ın yargılanmasına 28 Nisan günü İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yeniden başlandı.

26 Temmuz günü yapılan duruşmada, hakkında açılan dava, bu dava ile birleştirilen Hasan Cıbrır’ın ifadesi alındı.

20 Haziran 2005 tarihinde sonuçlanan davada, Metin Kaplan eski TCY’nin “anayasal düzeni silah zoruyla değiştirmeye teşebbüs” suçuna ilişkin 146/1. maddesi uyarınca “ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası”na mahkum edilmişti. Yargıtay 9. Ceza Dairesi kararı, aynı yılın Kasım ayında “usul eksikliği, eksik soruşturma ve kararda yeni TCY’nin dikkate alınmaması” nedeniyle bozmuştu.

Mason Derneğine Saldırı Davası: 9 Mart 2004 tarihinde İstanbul Kartal’da bulunan “Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Derneği”ne düzenlenen saldırı nedeniyle 23 kişi hakkında açılan davaya 9 Mart günü İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıklar Engin Vural, Hakan Çalışkan, Adem Çetinkaya, Hasan Dağ ve Hamza Ali Temiz’in “Anayasal düzeni silah zoruyla değiştirmeye kalkışma” suçundan ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesini istedi. Esas hakkındaki görüşte sanık Mehmet Şifa Yeşil’in, “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla, Mehmet Akkoyun ve İrfan Güneş’in “yasadışı örgüte yardım” gerekçesiyle cezalandırılmaları, 15 sanık hakkında ise beraat kararı verilmesi istendi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

“İslami Cemaatler Birliği” Davası: Haziran ayında Radikal İslamcı “İslami Cemaatler Birliği/Anadolu Federe İslam Devleti Örgütü” üyesi oldukları ileri sürülen 64 kişi hakkında

dava açıldı. “Kaplancılar” olarak da bilinen sanıkların “yasadışı örgüt üyeliği”nin yanı sıra çok sayıda hırsızlık olayı nedeniyle de cezalandırılması istendi. Dava, 11 Ağustos günü Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. İddianamede, örgütün en önemli gelir kaynağının hırsızlık olduğu ileri sürüldü ve örgüt üyelerinden Mahir Ertuğrul Zevkililer ve Tahsin Mert’in 2001 yılında Isparta’da soygun yaparken polis memuru Ramazan Çağlar’ı öldürdükleri anlatıldı.

Sivas Katliamı: Topluma Kazandırma Yasası olarak bilinen Pişmanlık Yasası’ndan yararlanmak isteyen Sivas katliamı davası hükümlülerinin davasına 8 Kasım günü devam edildi. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmada, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün, “Sanıkların, Topluma Kazandırma Yasası’ndan yararlanamayacaklarına” ilişkin yazısı okundu. Müdahil avukatlar da, bu görüşe katıldıklarını bildirdiler. Avukat Şenal Sarıhan, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün yazısının içeriği ile dosyadaki delillerin uyduğunu belirterek, hükümlülerin yeni bir delilin ortaya çıkmasına imkan verecek herhangi bir bilgi ya da belge açıklamadıklarını söyledi.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 26 Aralık günü yapılan duruşmada, aralarında ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilen 33 kişinin de bulunduğu 49 sanığın Topluma Kazandırma Yasası’ndan yararlanma istemini reddetti.

Sivas katliamı davasında yedi yıl altışar ay hapis cezasına mahkum edilen Metin Yokuş, Yalçın Kepenek ve Yusuf Ziya Eliş, haklarındaki tutuklama kararı nedeniyle 13 Şubat günü Sivas’ta tutuklandılar.

Devrimci Yol Davası: 1982 yılında Ankara 1 No’lu Sıkıyönetim Mahkemesi’nde başlayan Devrimci Yol davasına, 28 Mart günü Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada söz alan sanıklardan Cahit Akçam, bazı sanıkların imzaladığı ortak dilekçeyi okudu. 1982 yılından bu yana devam eden davada, adil yargılanma ve savunma hakkının ihlal edildiği anlatılan dilekçede, mahkemeye duyulan güvenin yitirildiği ifade edildi. Dilekçede, “Bu mahkemenin objektifliğine, tarafsızlığına ve karar verirken adil davranacağına inanmıyoruz. Bu heyet, Türkiye’de idam cezasının kaldırılmasına ilişkin çalışmalar devam ederken, idam cezasının kaldırılmasından tam 17 gün önce 22 idam kararı vermiştir” dedi.

Dava, 3 Ekim günü Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Duruşmada söz alan avukatlar, “çok sayıda klasörün kaybolması nedeniyle savunma yapamadıklarını” belirttiler. Avukatlardan Ömer Kavili, “Biz avukatız, müneccim değiliz. Belgeler olmadan savunma yapacak olursam müvekkilime ihanet etmiş olurum. Kişisel ahlakım ve meslek onurum adına böyle bir duruşmada yer alamam” diyerek salonu terk etti.

Avukatların itirazını dikkate almayan mahkeme, sanıkların “eylemlerini eski TCY’nin 146/1. maddesinde düzenlenen ‘anayasal düzeni değiştirmeye eylemli kalkışma’ suçu olarak tanımladı” ve 20 sanığı önce ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Bu ceza daha sonra ömür boyu hapis cezasına çevrildi. Sanıkların adları şöyle: Cahit Akçam, Halil Yasin Ketenoglu, Bünyamin İnan, Murat Parlakay, Turhan Yalçın Bürkev, Erdoğan Genç, Nuri Özdemir, Osman Nuri Ramazanoğlu, Hıdır Adıyaman, Nurettin Aytun, Emin Koçer, Hasan Ertürk, Yaşar Kambur, Atalay Dede, Mehmet Akın Dirik, Melih Bekdemir, Celal Mut, Hilmi İzmirli, Mehmet Hassoy ve Yusuf Yıldırım.

Mahkeme, olay tarihinde yaşları 18’in altında olan Veli Yıldırım ve Hüseyin Arslan’ın cezasını ise 16 yıl 8’er aya indirdi. Sanıkların daha önce tutuklu kaldıkları süreyi dikkate alan mahkeme, kararla birlikte tutuklama kararı vermedi.

Devrimci Yol davası 1982 yılı Ekim ayında Ankara 1 No’lu Sıkıyönetim Mahkemesi’nde 574 sanıkla açıldı, birleştirilen dosyalarla sanık sayısı 723’e yükseldi. Davada ilk kararı 17 Temmuz 1989 tarihinde veren Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi, 7 kişi hakkında ölüm, 39 kişi hakkında ömür boyu, 346 kişi hakkında 2 ile 20 yıl arasında değişen ağır hapis cezası verdi. Sanıkların çoğu, Şartla Tahliye Yasası uyarınca tahliye edildi. 27 Aralık 1995 tarihinde Yargıtay 11. Ceza Dairesi, hapis cezasına mahkum edilen 23 sanığın ölüm cezasına mahkum edilmesi görüşüyle Sıkıyönetim Mahkemesi’nin kararını bozdu. Sıkıyönetimin kalkmasından sonra davayı devralan Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi, iki sanığı ölüm, 20 sanığı ise ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Yeter Güneş hakkındaki dosya ise savunması alınmadığı için ayrıldı. Bu süreçte, yüzlerce klasörün kaybolduğu da ortaya çıktı. Karar Yargıtay 11. Ceza Dairesi tarafından 2004 yılında “ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezası yerine ölüm cezası verilmesi” gerekçesiyle bozuldu. Klasörlerin kaybolması ise bozma gerekçeleri arasında sayılmadı.

Davanın avukatlarından Ömer Kavili hakkında, “yargıçlara hakaret ettiği” iddiasıyla açılan davaya ise 21 Eylül günü Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşma, Devrimci Yol davasına ilişkin yazışmaların Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nden istenmesi için ertelendi.

Yargılama ve Yargıtay aşamasında Kavili ve diğer avukatlar, çok sayıda klasörün kaybolduğu anlaşılınca “sahtecilik, belge yok etmek, görevi kötüye kullanmak” suçlarının işlendiği gerekçesiyle Ankara Cumhuriyet Savcılığı’na başvurmuştu. Soruşturma, takipsizlik kararıyla sonuçlanmıştı. Kararın Yargıtay tarafından bozulmasından sonra Ankara 6. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yeniden görülen davada, Ömer Kavili, yargıçların görevden çekilmesini istemişti. Ömer Kavili, duruşmada okuduğu dilekçesinde “1997 yılı yazışmaları ve kararlarında mahkemenin bu dava dosyasının 740 klasör

olduğu bellidir. 2003’te Yargıtay’a yollanırken 465 klasör yollanmıştır. Bu duruma göre 275 klasör gönderilmeyerek savunma makamında görevli avukatların görev yapmasının engellendiği sonucu ortaya çıkmıştır...” demişti. Ancak, Mahkeme Başkanı, Kavili’nin okuduğu dilekçedeki sözleri tutanağa, “...eksik klasörler ortaya konduktan sonra ve dosyada yapılan sahtekarlıklar açıklığa kavuşunca savunma yapacağız...” biçiminde geçirdi. Tutanağa bu biçimde geçirilen sözler nedeniyle Kavili hakkında “yargıçlara hakaret ettiği” gerekçesiyle dava açıldı.

Devrimci Sol Davası: 15 Mart 1982 tarihinde başlayan 1243 sanıklı Devrimci Sol davasına 14 Kasım günü Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada söz alan avukatlar, Cumhuriyet Savcılığı’nın esas hakkındaki görüşünde, yargılama aşamasında ölen sanıklar hakkında ceza istendiğini belirterek esas hakkındaki görüşün geri çekilmesini ve yeniden hazırlanmasını istediler.

DHKP-C Davası: “DHKP-C üyeliği, 12 Eylül darbesinin lideri Kenan Evren’e suikast planlanması, Sabancı Holding yöneticileri Özdemir Sabancı, Haluk Görgün ve sekreter Nilgün Hasefe’nin öldürülmesi” iddialarıyla yargılanan Ercan Kartal ve Fadime Baştuğ hakkındaki dava, 8 Kasım günü sonuçlandı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Ercan Kartal’ı ömür boyu hapis cezasına mahkum etti. Fadime Baştuğ ise 6 yıl 3 ay hapis cezasına mahkum edildi.

Mavi Çarşı’ya Saldırı Davası: “13 Mart 1999 tarihinde İstanbul Göztepe’de Mavi Çarşı adlı iş merkezine molotofkokteyli atarak 13 kişinin ölümüne neden oldukları” iddiasıyla Ergin Atabay, Abdullah Günay, Azime Işık ve Metin Yamalak hakkında açılan davaya 22 Şubat günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada, dönemin İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürü Şefik Kul, tanık olarak dinlendi. Şefik Kul’un, güvenlik gerekçesiyle gazeteci ve izleyicilerin salondan çıkarılması istemi kabul edildi. Sanıkların sorgusuna katılmadığını söyleyen Kul’un sanıkların işkence görmediğini söylemesi dikkat çekti. Mahkeme heyeti, sanık avukatlarının, Kul’a sanıkların kullandığı berenin kaybolması ve Neytullah Getiren’in adının dava dosyasından çıkarılmasına ilişkin soru sormasına izin vermedi.

3 Ekim günü yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmesini istedi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Mısır Çarşısı Davası: 9 Temmuz 1998 tarihinde İstanbul’daki Mısır Çarşısı’na bomba yerleştirerek 7 kişinin ölümüne 120 kişinin yaralanmasına neden oldukları iddia edilen 15 kişinin yargılanmasına, 26 Mayıs günü İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşmada savunmasını yapan Avukat Alp Selek, patlamadan iki gün sonra gözaltına alınan kızı Pınar Selek’e, ilk sorgusunda

olayla ilgili soru sorulmadığını belirterek, “Pınar’dan emniyette iki isim istediler. Sekiz gün boyunca işkence yaptılar. Muhbir yapamayınca o zaman ‘suç atalım’ diye düşündüler. Pınar, işkence ile ifade imzaladı, ‘Nasıl olsa mahkeme kabul etmez’ diye düşünmüştü. İnsanlar silahlı öldürülebilir. Ama en önemli öldürme, yargının alet edildiği yargısal öldürmedir” dedi.

Dava, 8 Haziran günü sonuçlandı. Mahkeme, “Mısır Çarşısı’ndaki patlama” nedeniyle Pınar Selek ve Abdülmecit Öztürk hakkında “delil yetersizliği” gerekçesiyle beraat kararı verdi. Sanıklardan Alaaddin Öget, “Erdal Nayır’ın öldürülmesi ve Küçükalyalı’da bir parka bomba konulması” nedeniyle ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edildi. İsa Kaya ve Abdülmecit Öztürk’e ise aynı eylemler nedeniyle 37 yıl hapis cezası verildi. Kadriye Kübra Sevgi ve Heval Öztürk’e “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla 12’şer yıl 6’şar ay hapis cezası veren mahkeme, Maşallah Yağan’a ise “patlayıcı madde kullanmak” suçundan 5 ay hapis cezası verdi. Selek’le birlikte dokuz sanık hakkındaki “yasadışı örgüt üyeliği ve yasadışı örgüte yardım” suçlaması ise zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırıldı.

Çayan Bilgin’in Yargılanması: İstanbul’da 2001 yılı Şubat

ayında gözaltına alınan ve tutuklanan Çayan Bilgin hakkında “Halkın Devrimci Adaleti adlı örgütü kurduğu ve çeşitli bombalı saldırılar düzenlediği” iddiasıyla açılan dava, 19 Ocak günü sonuçlandı. Bakırköy 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Çayan Bilgin hakkında, beraat kararı verdi. İstanbul DGM’de yapılan ilk yargılamada Bilgin, Emniyet Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı tarafından gönderilen yazılarda “böyle bir örgütün olmadığını” bildirilmesine karşın ömür boyu hapis cezasına mahkum edilmişti. Karar, Yargıtay tarafından “sadece emniyet ifadelerine dayanılarak örgütün varlığına hükmedilemeyeceği” gerekçesiyle bozulmuştu.

Sarp Kuray’ın Yargılanması: Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 68 kuşağının önde gelen isimlerinden Sarp Kuray’a “16 Haziran Hareketi adlı örgütün kurucusu olduğu” gerekçesiyle verilen hapis cezası kararını Aralık ayında bozdu. Bozma kararının usule ilişkin eksiklikler nedeniyle verildiği öğrenildi. Kuray hakkındaki dava, 29 Aralık 2005 tarihinde sonuçlanmıştı. İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, Sarp Kuray’ı “1986-1990 yılları arasında öldürme, yaralama ve bombalama gibi 30 eylemin talimatını verdiği ve yasadışı örgüt yöneticisi olduğu” gerekçesiyle ömür boyu hapis cezasına mahkum etmişti.

6 - SİVİL ÇATIŞMALAR

01) Erkan Peker

4 Ocak günü Erzurum Ülkü Ocakları binasında eski başkan Zekai Kaya ile bu göreve yeni atanan Adem Dumlu’nun adamları arasında silahlı çatışma çıktı. Çatışmada, Erkan Peker adlı kişi öldü, Ömer Sak, Siyami Uçar (35) ve Adem Dumlu hafif yaralandı.

02) Andrea Santaro

Trabzon’da bulunan Santa Maria Katolik Kilisesi’nin papazı Andrea Santaro (61), 5 Şubat günü öldürüldü. Santaro’nun saat 15.45’de kiliseye giren 17-18 yaşlarındaki bir kişi tarafından silahlı vurulduğu bildirildi. Daha önce de tehdit edildiği açıklanan Andrea Santaro’nun Danimarka’da yayınlanan Hz. Muhammed karikatürleri nedeniyle öldürülmüş olabileceği iddia edildi.

Edinilen bilgiye göre, kilisenin bitişiğinde oturan ve adının açıklanmasını istemeyen tanık, olayı şöyle anlattı:

“Apartmana girmek üzereydim. İki el silah sesi duydum. Sokağa baktığımda 8-9 yaşlarında iki çocuğun merdivenlerden yukarı kaçtığını gördüm. Sanıyorum, onlar seslerden ürktü. Apartman kapısından içeriye girdim. Sonra bir el silah sesi daha geldi. O silah sesiyle birlikte ‘Bismillah’, ‘Allahuekber’ diye bir bağırma duydum. Balkona çıktım. O sırada kiliseden aşağıya sahile doğru başında bere, sağ elinde silah olan bir gencin kaçtığını gördüm. Ardından

kilisenin içinden bağırma başladı.”

Olaydan kısa bir süre sonra üst düzey bir emniyet yetkilisi “Cinayet kesinlikle ferdi bir eylem. Örgüt bağlantısı veya siyasi yönü yok. Papa’ya suikasttan sonra adeta kahraman gibi gösterilen Mehmet Ali Ağca’ya özenmiş bir çocuğun işi de olabilir” dedi.

Cinayet nedeniyle 7 Şubat günü Oğuzhan Akdin (16) adlı lise öğrencisi gözaltına alındı. Olayda kullanılan silahın da Akdin’in evinde bulunduğu öğrenildi. Oğuzhan Akdin’in ifadesinde Santaro’yu “yabancı gazetelerde yayınlanan Hazreti Muhammed karikatürleri” nedeniyle öldürdüğünü söylediği öğrenildi. Oğuzhan Akdin, 9 Şubat günü tutuklandı. Akdin’in emniyette, Cumhuriyet Savcılığı’nda ve mahkemede susma hakkını kullanarak ifade vermediği bildirildi. Nisan ayında açılan davada, Akdin’in “tasarlayarak adam öldürmek”, “ruhsatsız silah taşımak” ve “genel güvenliği kasten tehlikeye düşürmek” suçlarından cezalandırılması istendi.

Dava, 15 Mayıs günü Trabzon Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. Gizlilik kararı nedeniyle gazetecilerin alınmadığı duruşmadan sonra bir açıklama yapan Avukat Mahya Usta, duruşmada, Akdin’in ifadesinin alındığını, ayrıca babası Hikmet Akdin, ağabeyi Alparslan Akdin, olay günü birlikte olduğu arkadaşı E.D., kilise kapısında konuştuğu Ü.G. ve S.U.’nun tanık olarak dinlendiğini bildirdi. Usta, Akdin’in

annesi Necmiye Akdin'in ise ifade vermeyi kabul etmediğini söyledi.

10 Ekim günü sonuçlanan davada, Oğuzhan Akdin, "tasarlayarak adam öldürmek", "ruhsatsız silah bulundurmak" ve "genel güvenliği tehlikeye sokmak" suçlarından 18 yıl 10 ay hapis cezasına mahkum edildi.

Santaro'nun öldürülmesinden sonra kiliselere ve Hıristiyan din adamlarına yönelik bazı tehdit ve saldırılar basına yansıdı. Örneğin, 9 Şubat günü İzmir Karşıyaka'da bulunan Saint Hellen Katolik Kilisesi'ne giden bir grubun, rahip Martin Kmetec'i, Hazreti Muhammed hakkındaki karikatürleri kastederek "Sen bizim peygamberimize hakaret edemezsin. Seni bitiririz" diye tehdit ettiği bildirildi. Kmetec'in olayın ardından Karşıyaka Merkez Karakolu'na başvurduğu, ancak kimse hakkında şikayetçi olmadığı öğrenildi. 17 Nisan günü de Diyarbakır'ın Alipaşa semtindeki Meryem Ana Süryani Kadim Kilisesi'nin papazı Yusuf Akbulut, iki kişi tarafından ölümle tehdit edildi. Akbulut'u tehdit edenlerin, misyonerlik yapıldığı iddia edilen Protestan kilisesi yerine yanlışlıkla Süryani Kilisesi'ne girmiş olabileceği ileri sürüldü.

2 Temmuz günü ise akli dengesinin bozuk olduğu iddia edilen Atilla Nuran adlı kişi, Samsun İtalyan Katolik Kilisesi'nin Pierre Francoisse Rene Brunissen'i (74), bıçakla yaralandı. Saldırısı gerçekleştiren Atilla Nuran, Brunissen'in ifadesi üzerine olaydan kısa bir süre sonra gözaltına alındı. Şizofreni raporu bulunduğu öğrenilen Nuran'ın, daha önce de rahip Brunissen hakkında "kilisede dersane açarak Hıristiyanlık propagandası yaptığı" iddiasıyla şikayette bulunduğu bildirildi.

18 Eylül günü Ankara'daki Uluslararası Protestan Kilisesi, Celalettin Konakçı adlı kişi tarafından basıldı. Konya'dan geldiği öğrenilen Konakçı, saat 16.00 sıralarında Atrium İş Merkezi'nde bulunan Uluslararası Protestan Kilisesi'nin kapısını çaldı. Kilisenin kapısını, İranlı kilise görevlisinin oğlu Seyit B. açtı. Seyit B.'ye silah gösterip havaya bir el ateş eden Konakçı, diğer elindeki poşeti göstererek "Bomba var, Papa Türkiye'ye gelirse patlatırım" dedi. Konakçı'nın içeri girdikten sonra alt kata inmesinden yararlanan Seyit B., kapıyı saldırganın üzerine kilitledi. Olay yerine gelen polise direnmeden teslim olan Konakçı'nın eylemi Papa 16. Benediktus'un İslamiyet'e ilişkin açıklamalarına kızdığı için gerçekleştirdiği öğrenildi. Konakçı'nın kullandığı tabancanın kurusıkı olduğu, elindeki poşette de bomba bulunmadığı anlaşıldı.

03) Ayhan Başkaya

Kars'ın Selim ilçesine bağlı Kekeç köyünde 19 Ekim günü eski seçimler nedeniyle iki kişi arasında kavga çıktı. Olayda başından yaralanan Ayhan Başkaya, 23 Ekim günü hastanede öldü. Olay nedeniyle Kemal Tekin adlı kişi tutuklandı.

04) Birol Karasu

6 Kasım günü İstanbul Sarıyer'de bir marketi basan Birol Karasu, market sahibi Cemal Vural ve eşi Döndü Vural'ı silahla yaralandı. Market sahibi Mahsuni Vural da, Birol Karasu'yu öldürdü. Birol Karasu'nun İkitelli Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği yöneticisi olduğu, Mahsuni Vural'ın DHKP-C davasında aleyhte tanıklık yaptığı öğrenildi.

Birol Karasu'nun elindeki silahın 21 Eylül günü İstanbul İkitelli Atatürk caddesinde bazı kahvehane ve müzikhollere düzenlenen baskında da kullanıldığı belirlendi. (Bkz. **Yasadışı Örgüt Saldırıları**)

05) Özkan Yıldız

19 Ocak gecesi Trabzon'un Atatürk meydanında daha çok doğu illerinden gelenlerin iş bulmak için toplandığı Yeni Doğu Çayevi'ne üç kişi tarafından molotofkokteyli atıldı. Saldırıda Nurettin Matur (36), Fahrettin Ödel (36), Kamuran Yıldız (23) ve ağabeyi Fikret Yıldız (28) yaralandı.

21 Şubat günü ise Taksim meydanında silahlı saldırıya uğrayan Özkan Yıldız öldü, Ercan Matur yaralandı. DTP yöneticisi Nedim Bozkuş, Kürt kökenli Yıldız ve Matur'a MHP'li olduğu bilinen "Sağır Otel" in sahibi ve yanındaki kişilerin saldırdığını, bu olaydan bir saat kadar önce de bazı kişilerin çevrede Kürtlere ait işyerlerine giderek Kürtleri tehdit ettiğini söyledi.

06) Şahin Açık

İstanbul Sultanbeyli Aydos Anadolu Lisesi öğrencisi Şahin Açık, 28 Mart günü bıçakla öldürüldü. Bir arkadaşı, Şahin Açık'ın sabah saatlerinde M. adlı öğrenci ile okul kapısında kavga ettiğini, daha sonra M.'nin haber verdiği V.K. ve "H" adlı öğrencinin Şahin Açık'a saldırıp boğazından bıçakladığını anlattı. Söz konusu öğrenci, saldırganların olaydan sonra Alperen Ocağı'na gittiklerini iddia etti. Şahin Açık'ın arkadaşı, Müdür Üzeyir Taş'ın okulda sağ görüşlü öğrencileri koruduğunu, 2005 yılında yaşanan bir gerginlikte Kürt kökenli öğrencilere "Ermeni tohumları, Kürt piçleri" diye hakaret ettiğini anlattı.

8 Kasım günü de İstanbul Sultanbeyli Gediktaş Lisesi'nde bir grup sağ görüşlü, Kürt kökenli öğrencilere saldırdı. Olayda, Kürt kökenli öğrencilerden Abdülvahit Arvas'ın bıçakla bacağından, Abdürrezak Atkan, soyadları öğrenilemeyen Adem ve Uğur adlı öğrencilerin de dövülerek yaralandıkları öğrenildi. Saldırıya uğrayan öğrencilerden Kamuran Harmancı, saldırganların okul yönetimi ve polis tarafından desteklendiğini iddia etti. Harmancı, "Daha önce onlarla bir tartışmamız olmuştu. Ertesi gün okul önünde bize pusu kurdular. Çoğunluğu sivil olan 30-40 kişilik grup kısa bir tartışmadan sonra, satır, bıçak ve sopalarla saldırdı. Bir ara silah sesi geldi, biz polisin geldiğini zannettik ve dağıldık. Ancak sivil kişiler ateş etmiş. Bunlar muhtemelen Samandıra ve Sultanbeyli ülkü ocağından gelen kişilerdi. Olay sırasında

polisler müdahale etmek yerine kaçmayı tercih etti. Hastane önünde de sekiz arkadaşımız gözaltına alındı. Ülkücülerden de bir kişi gözaltına alınmıştı, akşam bırakıldı” dedi.

Abdülvahit Arvas'ın kavgayla bir ilgisi olmadığı yönünde ifade verdiği öğrenildi. Öğrencilerden Sadık Çalım ise Mart ayında Şahin Açık adlı öğrencinin ölümüyle sonuçlanan olaydan sonra baskıların daha da arttığını ifade etti ve “Olayda komiser müdürü arayıp ‘Bunlar bölücü, bunları uzaklaştırın’ dedikten sonra, arkadaşlarımız çeşitli gerekçelerle okuldan atıldı” dedi.

07) Sami Ören

İzmir'in Kemalpaşa ilçesine bağlı Bağyurdu beldesinde 19 Mayıs günü başlayan olaylarda Sami Ören adlı kişi öldü, çok sayıda Kürt kökenli aile beldeyi terketmek zorunda kaldı.

Edinilen bilgiye göre, 19 Mayıs günü nakliyecilik yapan Bitlisli bir grupla zabıta görevlileri arasında çıkan tartışma, çevredekilerin de katılımıyla büyük bir kavgaya dönüştü. Silahların da kullanıldığı kavgada, aralarında Bağyurdu Ülkü Ocakları Başkanı Mustafa Kemal Cesur'la ikinci Başkan Sami Ören'in de bulunduğu 13 kişi yaralandı. Silahla yaralanan Sami Ören, 21 Mayıs günü İzmir'de tedavi gördüğü hastanede öldü.

Ören'in ölüm haberinin beldeye ulaşmasının ardından çok sayıda sağ görüşlü Cumhuriyet meydanında gösteri yaptı. Sağ görüşlülerin, Kürt kökenlilerin evlerine saldırması üzerine, Bitlisli Albayrak ve Candan aileleri jandarma nezaretinde ilçeyi terk ederek Aydın ve İstanbul'a gittiler.

Sami Ören'in 22 Mayıs günü yapılan cenaze töreninden sonra da süren olaylarda, çok sayıda ev tahrip edildi. Bunun üzerine yedi-sekiz aile daha beldeden ayrılmak zorunda kaldı. Sağcıların boşaltılan evleri de tahrip ederek Türk bayrağı astıkları bildirildi. Olaylar sırasında gözaltına alınan 17 kişiden Bircan Candan, Sefa Sağlık, Mehmet Can Egemen ve Oğuz Özer, 22 Mayıs günü tutuklandı. Tutuklananların Kürt kökenli olduğu bildirildi.

Beldeyi terketenlerden Burhan Albayrak, bıraktıkları eşyaların ülkücüler tarafından tahrip edildiğini belirterek, “Bu yaşadığımız altıncı olay. 25 yıldır orada yaşıyoruz. Sürekli hor görüldük. Çocuklarımızı okul servislerine almıyorlar. Kürt olduğumuz için bizlere yapmadıklarını bırakmadılar” dedi. Albayrak, CHP'li Belediye Başkanı Rıdvan Üreten'in sağ görüşlülerden oy olabilmek için kendilerine olumsuz davrandığını söyledi. Albayrak, “Bizi hiç bir ihaleye almıyordu. İş vermiyordu. Herşeyden uzak tutuyordu” dedi.

İHD Aydın Şubesi'nin Burhan Albayrak, Ekrem Albayrak, Ercan Candan ve Üstün Albayrak'la görüşerek hazırladığı raporda da olaylar şöyle anlatıldı:

“19 Mayıs günü sabah saat 09.00-10.00 arasında Alican Candan kiraz pazarına giderken, önünde ve arkasında birer taksi duruyor. Arkadaki takside yer alan şahıs, önünden

çekilmesini, hareket etmesini söylüyor. Alican ise önünde araç olduğunu söylüyor. Bunun üzerine arka takside yer alan kişilerle zabıta birlikteler, altı kişiyle Alican'a saldırıp, komalık olmasına neden oluyorlar.”

Olayların öğleden sonra da devam ettiği belirtilen raporda, Bağyurdu Ülkü Ocakları İkinci Başkanı Sami Ören'in “saldırganların silahından çıkan kurşunla vurulduğu” iddia edildi.

08) Orhan Başaran (25)

İstanbul Sultanbeyli Mehmet Akif Ersoy mahallesinde 4 Haziran günü yapılan muhtarlık seçimlerinde, muhtar aday adayı Türker Küçük ile eski muhtarın yerine vekaleten bakan Salih Tüysüz arasında kavga çıktı. Kavgayı ayırmaya çalışan Orhan Başaran, başından silahla vurularak öldürüldü.

09) Aydın Şahin

İstanbul Barosu avukatlarından Aydın Şahin, 8 Haziran günü Beyoğlu Adliyesi'nde öldürüldü. Bilgin Akıcı adlı kişiyi öldürdüğü gerekçesiyle yargılanan Caner Narman'ın avukatlığını yapan Aydın Şahin'in, daha önce de Bilgin Akıcı'nın yakınları tarafından davadan çekilmesi için tehdit edildiği belirlendi. Adliye önünde Avukat Aydın Şahin'i öldüren Akıcı'nın ağabeyleri Behçet Akıcı ve Turan Akıcı olaydan sonra tutuklandı.

İstanbul Barosu Başkanı Kazım Kolcuoğlu olaydan sonra yaptığı açıklamada, “Avukatlar, davalarda ne suçlu ne mağdurdur. Sadece görevlerini yaparlar. Ancak son dönemde yaşanan olaylar, toplumun avukatlara bakışını değiştirdi. Beyoğlu Adliyesi'ndeki güvenlik zafiyeti giderilemedi. Bu insanlık dışı saldırıyı kınıyoruz” dedi. Saldırı nedeniyle İstanbul ve Ankara barolarına üye avukatlar 14 Haziran günü duruşmalara girmedi.

10) Özcan Özmüş

Akdeniz Üniversitesi öğrencisi Özcan Özmüş, 21 Haziran günü İzmir'de sağ görüşlüler tarafından öldürüldü. Özcan Özmüş'ün ağabeyi Ercan Özmüş, 28 Haziran günü İHD İzmir Şubesi'nde düzenlediği basın toplantısında, ailesinin sürekli baskı ve saldırılara maruz kaldığını, kardeşinin öldüğü olayda da asıl hedefin kendisi olduğunu söyledi. 1996 yılından bu yana HADEP yöneticisi olduğunu belirten Ercan Özmüş, saldırıyı düzenleyenler konusunda şunları söyledi:

“Öldürenleri gördüm, kim olduklarını biliyorum. Polis de biliyor. Ancak hala azmettirenler ile arabanın içindeki iki kişi dışarıda... Kardeşim Özcan'ı öldürenler ülkü ocaklarında aktif olarak çalışan kişilerdir. Birisi Trabzonlu Yavuz Yiğit'tir. Konak ilçesi Karabağlar semtinde aktif bir ülkücü. Diğer kardeşi İhsan Yiğit'tir. İhsan Yiğit de aynı yerde görev yapan aktif bir ülkücü. Gözaltına alınanlardan bir tanesi bu. Üçüncüsü Kayserili Gökhan Metin'dir. İzmir'de çeşitli ülkü ocaklarında görev yapmıştır. Gözaltına alınanlardan diğeri ise bu. Dördüncüsü ise İzmir Ödemişli Kadri Yılmaz'dır. İzmir'de

çeşitli ülkü ocaklarında aktif olarak çalışmıştır... Gökhan Metin ve Kadri Yılmaz'ın birçok hırsızlık ve gasp olaylarında sabıkası olduğu biliniyor. Öldürme emrini veren İzmir Konak İlçesi Karabağlar semti Ülkü Ocakları Başkanı Vedat'ır... Soyadını hatırlamıyorum.”

Özcan Özmüş'ün akrabaları Alican Özmüş, Hasan Özmüş, Tuncer Özmüş, Polat Özmüş ve Turgut Özmüş 22 Aralık gecesi evlerine düzenlenen baskında gözaltına alındılar.

11) Bayram Ali Öztürk

12) Mustafa Erdal

3 Eylül günü İstanbul Fatih'te bulunan İsmailağa camiiinde vaaz veren emekli imam Bayram Ali Öztürk, bıçaklanarak öldürüldü. Olayın hemen ardından katil zanlı olduğu iddia edilen Mustafa Erdal, camidekiler tarafından linç edildi.

Ancak Emniyet Müdürlüğü tarafından yapılan ilk açıklamada, Erdal'ın kendini öldürdüğü öne sürülerek, şöyle denildi:

“3 Eylül günü İsmailağa Camii'ndeki sabah namazını müteakip sohbet esnasında 'Allah' diye bağırarak bir kişi, Bayram Ali Öztürk'ü kalbinin üzerinden bıçaklamak suretiyle yaralamıştır. Öztürk, kaldırdığı hastanede vefat etmiştir. Bıçaklayan kişi, daha sonra başını mihraba vurmaya başlamış, cami içerisinde ölü olarak bulunmuştur. Vuran kişinin, üzerinden çıkan ehliyet bilgilerine göre, Kahta 1979 doğumlu Mustafa Erdal olduğu tespit edilmiştir.”

Emniyet Müdürlüğü'nden 5 Eylül günü yapılan açıklamada ise bilgi notunun görgü tanıklarından alınan ilk bilgilere dayanarak hazırlandığı belirtildi ve her iki olayın da “adam öldürme” olarak kayıtlara geçtiği belirtildi.

Olaydan sonra camide bulunanlardan hiç kimse gözaltına alınmadı, polis de camide yeterli delil toplamadığı dile getirildi. Daha sonra olay sırasında camide ön sıralarda oldukları belirlenen 17 kişinin ifadesi 9 Eylül günü Fatih Cumhuriyet Savcılığı tarafından alındı. Bu kişilerden 16'sının “Kalabalıktan göremedim”, “Ben yanına gittiğimde ölmüştü”, “Sadece hastaneye götürülmesine yardım ettim” yolunda ifade verdiği, İrfan Can adlı kişinin ise “cinayetten sonra Mustafa Erdal'ı havaya kaldırarak yere fırlattığını kabul ettiği” öğrenildi. İrfan Can'ın, “Bıçağı görünce önce şaşırımdı. Daha sonra bir kez hocaya saplayınca yerimden fırladım. İkinciye vurmaya hazırlanan Mustafa Erdal'ı bıçağı tuttuğu elinden yakaladım. Bayram Ali Öztürk'e daha fazla zarar vermemesi için iki elimle onu havaya kaldırarak mihraba doğru hızla fırlattım. Başının üzerine düştükten sonra kımıldadığını görünce hocama yardım etmek için onun yanına doğru döndüm” dediği bildirildi.

İfadesi alındıktan sonra serbest bırakılan İrfan Can, 15 Eylül günü “tahrik altında adam öldürmek” iddiasıyla tutuklandı. Bu arada İrfan Can'ın ilk ifadesinin alınmasından sonra tutuklanmaması “izlenerek diğer zanlılara ulaşma çabası” olarak açıklandı.

Olay nedeniyle 17 Aralık günü yedi kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Hamza Başer, Rüstem Ayhan, Engin Eren, Remzi Koç, Ali Akhan'ın adı öğrenildi. Diğer iki kişinin de 18 yaşından küçük olduğu öğrenildi. Bu kişiler 20 Aralık günü serbest bırakıldı.

Aralık ayı sonunda tamamlanan adli tıp incelemesinde “13 kişinin DNA'sının saptandığı” ve DNA örneklerinden birinin 17 Aralık günü gözaltına alınan kişilerden biri ile uyum sağladığı öğrenildi. Adli Tıp Kurumu'nda yapılan inceleme sonucunda, Erdal'ın cesedinin, daha önce açıklandığı gibi mihrabın önünde değil, caminin çıkış kapısında bulunduğu ve üzerinde yüzlerce ayak izi olduğu da saptandı.

Bu arada İsmailağa cemaatinin lideri “Mahmut Hoca” olarak tanınan Mahmut Ustaosmanoğlu hakkında “silahlı çete kurduğu” gerekçesiyle yürütülen soruşturmada tanık ifadelerine karşın önemli bir ilerleme sağlanamadığı da sık sık gazete ve televizyonlara yansdı.

14 Eylül günü Kocaeli'nin Gebze ilçesinde camiye gelenlerin ceketlerinin ceplerini karıştırırken fark edilen Mustafa Türkyılmaz'ı linç edilmekten polis kurtardı.

13) Ünal Topel (44)

Antalya'nın Muratpaşa mahallesinde yaşayan Ünal Topel adlı evsiz, oruç tutmadığı gerekçesiyle öldürüldü. Edinilen bilgiye göre, 3 Ekim günü sabah saatlerinde cesedi bulunan Ünal Topel'in taş ve sopalarla vurularak öldürüldüğü anlaşıldı. Cinayet nedeniyle gözaltına alınan B.K., Ş.Ş., M.Ö., V.T. ve R.A.'nın “ramazan ayında içki içtiğini gördükleri Topel'le karşılıklı küfürleştikleri, daha sonra da sopalarla dövüldüklerini” anlattıkları öğrenildi. Dördü lise öğrencisi olan beş genç, 4 Ekim günü tutuklandı.

14) Erkan Ataman

Ankara Gazi Üniversitesi'nde 3 Kasım günü sağcı bir grup, sol görüşlü iki öğrenciyi saldırdı. Olayda, Aslan Oktay adlı öğrenci ayağından silahla vuruldu, Abdullah Demir de dövüldü. Öğrenciler, saldırıdan önce özel güvenlik görevlilerinin “ortadan kaybolduğunu”, bahçede bulunan okul yöneticilerinin ise müdahale etmediğini bildirdiler.

Öğrencilere silahlı saldırı düzenleyen Tolunay Bostancı, 7 Kasım günü kendisini yakalamak isteyen bir polisi öldürdü. Edinilen bilgiye göre, Tolunay Bostancı'nın yerini öğrenen polisler, Fevzi Çakmak sokakta bir kahveye baskın düzenledi. Saat 21.00 sıralarında kahveye giren polisler ateş açan Tolunay Bostancı, Başkomiser Erkan Ataman'ı öldürdü.

26 Şubat 2005 tarihinde EMEP Genel Merkezi'ne silahlı saldırı düzenlediği için yargılanan Bostancı'nın bir başka yaralama suçundan da arandığı öğrenildi.

Tolunay Bostancı, 9 Kasım günü tutuklandı. Gazi Üniversitesi'nde gerçekleşen olay sırasında Tolunay Bostancı'nın yanında bulunan Cüneyt Polat'ın da tutuklandığı bildirildi.

Bu kişinin adının, 2005 yılından bu yana “Tolunay Bostancı” olarak bilinmesine karşın nüfus kaydının olmadığı tutuklanmasından sonra ortaya çıktı. Hiçbir kimliği bulunmayan, askerlik yapmayan Bostancı'nın, Sivas doğumlu olduğunu belirttiği, anne babasının ayrıldığını söylediği öğrenildi. Nüfus cüzdanı bulunmayan ancak 1999 yılından itibaren suçlarında kimlik beyan eden Bostancı'nın, cezaevlerinde nasıl kaldığı anlaşılmadı.

Durumun ortaya çıkmasından sonra nüfus kaydı “Çiçek” soyadı ile yapılan Tolunay Çiçek hakkında Aralık ayı başında “adam öldürme ve yaralama” suçlarından dava açıldı. İddianamede, Cüneyt Polat'ın da “ruhsatsız silah taşıma suçundan” hapis cezasına mahkum edilmesi istendi.

Tolunay Çiçek'in 26 Şubat 2005 tarihinde EMEP Genel Merkezi'ne düzenlediği silahlı saldırı nedeniyle yargılandığı davaya da 8 Aralık günü Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, nüfus kaydı bulunmayan Bostancı'nın “Çiçek” soyadı ile nüfus tescilinin yapıldığına ilişkin belge dosyaya işlendi. Duruşmada, avukatlar Tacim Coşgun, İlke Işık Sağdıç ve Turan Hançer, emniyet tarafından gönderilen telefon dinleme kayıtlarından Bostancı'nın EMEP'e saldırıyı Ülkü Ocakları yöneticilerinin azmettirmesi ve para vaadiyle düzenlediğini söylediler.

EMEP Ankara İl Başkanı Haydar Kaya, duruşmadan sonra yaptığı açıklamada, telefonları dinlenen ve kayıtlarda EMEP'e yönelik saldırıya ilişkin açıklamaları yer alan sanığın ancak bir polisi öldürmesinden sonra tutuklandığını, emniyetin 8 ay boyunca sessiz kalarak, kaset çözümlerini mahkemeye göndermediğini, yaşananlara göz yumup, delilleri sakladığını söyledi. Bostancı'nın saldırıyı kişisel husumetten değil, birileri tarafından yönlendirildiği için yaptığının açığa çıktığını kaydeden Kaya, saldırganın kendisine vaat edilen parayı alamadığı için kendisini azmettirenlere de saldırdığını söyledi.

13 Aralık günü yapılan duruşmada Tolunay (Bostancı) Çiçek, “öldürme kastı olmadan adam yaralama (eski TCY madde 456/1) ve “ruhsatsız silah bulundurmak (6136 sayılı yasa)” suçlarından iki yıl hapis ve 450 YTL para cezasına mahkum edildi. Mahkeme, Bostancı hakkında “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla suç duyurusunda bulundu.

15) Hasan Söyler

Şırnak'ta iki kız çocuğunu tecavüz ettikten sonra öldürdüğü, altı kız çocuğuna da cinsel tacizde bulunduğu iddiasıyla tutuklanan Abdullah Başçı'yı linç etmek isteyen kalabalıklı askerler arasında çatışma çıktı. Olaylarda bir kişi öldü.

Edinilen bilgiye göre, 4 Aralık günü cezaevinde mahkumlar tarafından ağır biçimde dövülen Abdullah Başçı, jandarma tarafından Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Bu haberin duyulması üzerine hastane önünde toplanan yüzlerce kişi, Başçı'yı linç etmek istedi. Hastanenin kapı ve camlarını kıran kalabalıklı güvenlik güçleri arasında çatışma çıktı. Kalabalığı

dağıtmak için havaya ateş açan güvenlik görevlileri, Devlet Hastanesi'nin balkonundan olayları izleyen Hasan Söyler'in ölümüne neden oldu. Abdullah Başçı'nın güvenlik güçleri tarafından gizli bir yere götürüldüğü, kentte durumun gece saatlerinde normale döndüğü bildirildi.

Abdullah Başçı'nın cezaevinden hastaneye götürüldüğü haberini, “tecavüze uğradığı iddia edilen çocuklardan birinin yakını” olan bir gardiyanın yakınlarına iletildiği iddia edildi.

Olay nedeniyle gözaltına alınan 42 kişiden 18'i 27 Aralık günü tutuklandı.

Diğer Olaylar

Ülkede Özgür Gündem gazetesi güvenlik görevlisi Hikmet İskanoğlu, 30 Aralık 2005 tarihinde kendisini “polis” olarak tanıtan İlyas Alemdar adlı kişinin silahlı saldırısına uğradı.

Saat 21.00 sıralarında İstanbul Taksim'deki gazete binasından çıkan İskanoğlu'nu durduran İlyas Alemdar, “Ben sivil polisim, PKK'lı arıyorum, bizim işimiz bu; senin üstünü arayacağım” diyerek kimliğini göstermesini istedi. İskanoğlu kimliğini vermeyince silahını çeken İlyas Alemdar, İskanoğlu'nun üzerindeki 740 YTL'sini zorla alarak, silah tehdidiyle bir lokantaya sokmaya çalıştı. Lokantanın sahiplerinin buna izin vermemesi üzerine “PKK'lı arıyorum, ben polisim” diye bağırarak İlyas Alemdar, elindeki silahla İskanoğlu'nun çenesine vurmaya başladı. Bu sırada Hikmet İskanoğlu'nu dışarı çıkararak yakınlardaki başka bir lokantaya soktu. Polis olmadığını anlayan lokanta çalışanları İlyas Alemdar'ın elindeki silahı almaya çalıştı. Üç el ateş eden İlyas Alemdar, Zeki Kaçar adlı garsonu bacağından yaraladı. İlyas Alemdar daha sonra polisler tarafından gözaltına alındı.

Eskişehir Dumlupınar Öğrenci Yurdu'nda kalan Deniz Tekin adlı öğrenci, 31 Aralık 2005 tarihinde “Kürt olduğu için” sağcıların saldırısına uğradığını iddia etti. Anadolu Üniversitesi öğrencisi Deniz Tekin, “Kantinde otururken takım elbiseli kişiler geldi ve yanıma oturdu. Bunlar yurttan sima olarak tanıdığım ülkücülerdi. Masanın kendilerinin olduğunu ve kalkmam gerektiğini söylediler. Ben kalkmayınca biri beni dışarı çağırdı. Dışarı çıktığımda beş altı kişi üzerime çullandı.”

Yüzünde morluklar oluşan Tekin, olayı yurt yönetimine bildirdiğini belirterek, “Yurt memuru olayı geçiştirmeye çalıştı. Daha sonra bir polis geldi, nereli olduğumu sordu. Diyarbakırlı olduğumu söyleyince başını salladı. Yurt müdürünün ve görevlilerin bu tutumu üzerine karakola gitmekten vazgeçtim. Yurt görevlilerinden tutanak tutmalarını istedim ancak onlar da ‘raporum olmadığı’ gerekçesiyle tutanak tutmadılar” dedi.

İstanbul Bağcılar'da yaşayan Serkan Ataş, Recep Özer ve Nihat Dalkılıç adlı gençler, 15 Ocak gecesi Bağcılar Ülkü Ocağı'nda dövüldüklerini ve tehdit edildiklerini açıkladılar.

Recep Özer olayı şöyle anlattı:

“Serkan Atas’ın daha önceden tanıdığı ‘Hakan’ adlı şahıs bizi Ülkü Ocağı’na çay içmeye çağırdı. Ülkü Ocağı’na çay içmeye gittik. Burada sol görüşlü olduğumuzu öğrenen ülkücüler, Atas’ı falakaya çekti. Atas’ı kimseye bir şey anlatmaması için tehdit ettiler. Daha sonra bizi bıraktılar. Peşimizden geldiklerini görünce ayrı yönlerde koşmaya başladık. Çıkmaz sokakta sıkıştırılan Recep Özer’i bayılıncaya kadar dövdüler, bacağından bıçakladılar.”

Serkan Atas da Bağcılar İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne verdiği şikayet dilekçesinde, olayı şöyle anlattı:

“Ülkü Ocağı’na gittiğimizde ‘Kürşat’ isimli bir şahıs beni ayrı bir odaya sokarak, falakaya yatırdı. Daha sonra hiçbir şey olmamış gibi dışarı çıkmamı istediler. Arkadaşlarımla binadan ayrıldık ancak, o sırada 15 kişilik bir grup ‘buraya gelin reis çağırıyor’ dedi. Bunun üzerine ayrı yönlerde kaçmaya başladık. Beni yakalayıp feci şekilde dövdüler.”

Recep Özer ise “Tekmeler atarak darp ettiler. Bayılışım. Kendime geldiğimde tanımadığım iki şahıs koluma girmişti. Bıçakla yaralandığımı bu sırada fark ettim” dedi. Gençlerin avukatı Özcan Karakoç, suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı.

22 Ocak günü İstanbul Bağcılar’da “Komünist” gazetesi satan TKP üyesi dört kişi bir grup sağcının saldırısına uğradı. Bıçakla yaralanan ve dövülen TKP’liler hastaneye kaldırıldı.

28 Ocak günü Ordu’da “Komünist” gazetesi satan TKP üyeleri bir grup sağ görüşlünün saldırısına uğradı. Olay nedeniyle 29 Ocak günü TKP İl Örgütü önünde düzenlenen basın açıklamasına da polis müdahale etti. TKP’lilerle polisler arasında çıkan kavgada, iki polis ve iki TKP’li yaralandı. Bu arada çevrede toplanan sağcılar da TKP’lilere saldırdı. Sağcı grubun kalabalıklaşması üzerine il örgütü polis kordonuna alındı ve bölgeye panzer sevk edildi. Dağılmamakta direnen ve il örgütü binasını taşıyan sağcılar panzerle su sıkılarak dağıtıldı. Parti binasındaki TKP’liler de otobüslerle olay yerinden uzaklaştırıldı.

Saldırdan sonra “tedbir amacıyla Emniyet Müdürlüğü’ne götürülen” 73 TKP üyesi, 30 Ocak günü ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

İstanbul Teknik Üniversitesi öğrencisi Esen Tuncer’in 8 Şubat günü sağ görüşlülerin saldırısına uğradığı bildirildi. Okulda “Öğrenci Haklarımızı İstiyoruz” başlıklı afişleri asan Gençlik Federasyonu üyesi Esen Tuncer’in, yolunu kesen saldırganlara elindeki afişleri vermeyi reddettiği için bıçakla yaralandığı öğrenildi.

Kocaeli Üniversitesi öğrencisi Abdullah Gönül ve Bülent İşbilir, 20 Şubat günü sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Olayda, Gönül’ün kalçasından bıçaklandığı, arkadaşının da başına aldığı darbeler nedeniyle bilincini yitirdiği bildirildi. Bir süre önce yurttan yaşanan gerginlik

nedeniyle arkadaşının yurttan ayrılarak kendi evine geldiğini belirten Abdullah Gönül, olay günü gözaltına alındıklarını ve Emniyet Müdürlüğü’ne gelen sağ görüşlülerle yüzleştirildiklerini, serbest bırakıldıktan sonra da saldırıya uğradıklarını bildirdi. Bu arada 21 Şubat günü İzmit kent merkezinde daha çok Kürt kökenlilerin ve sol görüşlü öğrencilerin gittiği yedi kafe, sağ görüşlü grupların saldırısına uğradı.

9 Mayıs 2005 tarihinde ölüm orucuna başlayan Fatma Koyupınar’ın Gebze Cezaevi’nden Gebze Devlet Hastanesi’ne götürülmesini protesto etmek için hastane önünde oturma eylemi yapan TAYAD’lı ailelere kimliği belirlenemeyen iki kişi saldırdı. 2 Mart gecesi saat 01.00 sıralarında TAYAD üyesi Muzaffer Certel kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından bıçakla bacağından yaralandı. Gebze Devlet Hastanesi’ne kaldırılan Certel’in sağlık durumunun iyi olduğu bildirildi.

17 Mart günü Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yunus Emre Kampusu’nda sağ görüşlü bir grup sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Olayda, Mehmet Ali Taze, Onur Ekinci, Zübeyde Tosun ve soyadı öğrenilemeyen Cihan adlı öğrenciler yaralandı. Saldırı nedeniyle Akın Soydemir ve Abdulvahap Doğan adlı kişiler gözaltına alındı.

TAYAD’ın sürdürdüğü “Sana tecridi anlatmak istiyorum” kampanyası çerçevesinde 21 Mart günü Bursa’da “Tecride son” yazılı afişleri asan bir grup, sağcıların saldırısına uğradı. Saldırdan sonra “polise direndikleri” iddiasıyla gözaltına alınan TAYAD üyeleri 23 Mart günü serbest bırakıldı.

İstanbul’un Sarıyer ilçesi Derbent mahallesinde 23 Mart günü kaçak yapılan gecekonduların yıkımı sırasında olay çıktı. Yıkım ekiplerine karşı barikat kırarak direnen mahalle sakinleri, gaz bombası atılarak ve panzerlerden basınçlı su sıkılarak dağıtıldı. Olayda 38 kişi gözaltına alındı.

29 Mart günü Adapazarı’nın Çark caddesinde Mahir Çayan’ın posteri asan Sakarya Üniversitesi öğrencileri T.K. ve E.K., sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Yakınlardaki bir işhanına sığınan gençler, polisler tarafından kurtarıldı. Panzerden basınçlı su sıkılarak dağıtılan saldırganlar daha sonra DTP Sakarya Temsilciliği’ni bastı. Binayı ateşe veren saldırganlar daha sonra dağıldı. Emniyet Müdürü Mustafa Aydın, halkı kışkırttığı gerekçesiyle beş kişinin gözaltına alındığını bildirdi.

Saldırısı protesto amacıyla 31 Mart günü Adapazarı’na giden Gençlik Federasyonu üyeleri Cumhuriyet Savcılığı’nın kararıyla kent dışına çıkartıldı. Tren garında önlem alan polisler, İstanbul’dan gelen öğrencileri tartakladı. 16 öğrenciden ikisi İzmir ve İstanbul’da arandıkları, biri de “polise direndiği” gerekçesiyle gözaltına alındı. Diğer öğrenciler ise kent dışına çıkarıldı.

29 Mart günü İstanbul Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi ve Müzik Öğretmenliği

bölümlerinde okuyan Ömer Kaptanoğlu, Mehmet Taha Gürbüz, üniversite çalışanı Çiğdem Demir ve ilkokul öğretmeni Onur Yanık, sağcılarının saldırısına uğradı. 31 Mart günü de sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğrayan M.K. ve T.E. adlı öğrenciler, hafif yaralandı.

28 Haziran günü de İstanbul Marmara Üniversitesi'nde sınavdan çıkan öğrencilere sağ görüşlü bir grup saldırdı. Olayda, Diren Yeşil, Özcan Nazık ve Ali Yüksel adlı öğrenciler bıçakla yaralandı. Diren Yeşil'in durumunun ağır olduğu bildirildi. Kavga sırasında iki grubun arasında kalan iki askerin de hafif yaralandığı öğrenildi.

Öğrenciler, saldırganların "Türk Kültürünü Araştırma, İnceleme ve Tanıtım Kulübü"nde örgütlendiklerini, saldırıları da "okuldaki sağcılarının 'reisi' olarak bilinen" O.A.Y.'nin yönettiğini bildirdiler. Gazetecilerle konuşan bir öğretim üyesi de, fakültede sağ görüşlülerin sürekli baskı kurduğunu, saçlarını uzatan ve küpe takan erkek öğrencileri ya da nü resim yapanları tehdit ettiğini bildirdi.

Ankara Gazi Üniversitesi Araştırma Görevlisi Remzi Altunpolat, "saçının uzun olması ve küpe takması" nedeniyle 7 Nisan günü sağcılarının saldırısına uğradı. Altunpolat, olayı şöyle anlattı:

"Fakültenin kapısında 20'li yaşlarda 2-3 kişi, dışarıda da, 3-4 kişi bekliyordu. Biri seslendi. Küpeyi göstererek, 'Bu ne?' dedi. Ben de 'Ne, ne?' diye karşılık verdim. Bunun üzerine başımın arkasından vurdular. Tekmelerle tartaklayıp darp ettiler. 'Burası Gazi, ayağınızı denk alın' diyerek küfürler ettiler. 'Küpeyi çıkaracaksınız' diyerek saçlarımı çektiler. Muhtemelen öğrenciydiler."

13 Nisan günü hastanede tedavi gören Altunpolat'ı ziyaret etmek ve okul önünde basın açıklaması yapmak isteyen 145 öğretim görevlisine ise üniversite yönetimi izin vermedi. Araştırma Görevlisi Cenk Yiğiter, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Tefik Murat Özden'in kendisine, "Girişiminizi takdir ediyoruz. Ancak burada can güvenliğinizi sağlayamayız. Gelirseniz kan gövdeyi götürür" dediğini iddia etti.

Gazi Üniversitesi öğrencisi Cengiz Dülger de, 19 Nisan günü sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Olayda, Dülger'in iki kolu kırıldı. 8 Mayıs günü ise Fen-Edebiyat Fakültesi'nin dekanlığının bulunduğu katta bomba patladı. Son dönemde sağcı öğrencilerin saldırılarının yaşandığı fakültede, altı sağcı öğrencinin okuldan atıldığı öğrenildi.

12 Mayıs günü de İletişim Fakültesi'nde konferans veren gazeteci Metin Uca, üniversiteden çıkarken kimliği belirsiz bir kişinin saldırısına uğradı. Kesici bir aletle yüzünden yaralanan Uca, yanına yaklaşan saldırganın "Çatlı'ya laf edemezsin" diyerek kendisine saldırdığını söyledi.

Metin Uca'ya saldıran Ahmet Çatlı, 2 Haziran günü polise teslim oldu. Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı'nın

yeğeni olduğu öğrenilen Ahmet Çatlı'nın Uca'ya "Abdullah Çatlı hakkındaki sözleri nedeniyle" saldırdığı öğrenildi.

9 Kasım günü Ankara Gazi Üniversitesi öğrencisi Ergin Sulha, sağ görüşlü bir kişi tarafından ağır biçimde dövüldü. Hastaneye kaldırılan Sulha'nın beyin travması geçirdiği öğrenildi. Sulha'nın daha önce de küpe taktığı için tehdit edildiği bildirildi.

12 Ekim günü Ankara Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde öğrenci toplulukları için ayrılan odada, bir arkadaşlarının doğum gününü kutlayan öğrenciler, "oruç tutmadıkları" gerekçesiyle sağcılarının saldırısına uğradı. Kutlama sırasında odaya giren sağcılarının erkek öğrencileri topluca başka bir odaya kapattıkları, bir süre sonra okul yönetiminin araya girmesi üzerine öğrencilerin serbest bırakıldığı öğrenildi. Olay nedeniyle gözaltına alınan olmadı.

Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğretim Üyesi Prof. Dr. Kadir Cangızbay, sağ görüşlülerin tehditleri nedeniyle, Aralık ayında İletişim Fakültesi'nde verdiği dersleri bıraktı.

Ekim ayında bir derste DYP Genel Başkanı Mehmet Ağar'ın "Dağda silah sıkacaklarına ovada siyaset yapsınlar" sözünü doğru bulduğunu söyleyen Kadir Cangızbay, "Dersten çıkınca fakülte sekreteri, 'Hemen dekanlığa gel' dedi. Kapıda beş-altı kişi varmış. 'Biz bu heriften hesap soracağız' diyorlarmış. Fakülte sekreteri polis çağırdı. Ekipler geldi, beni aldılar, okuldan çıktık. Çıkışta bu kişileri gördüm" dedi. Bu olaya karşın derslerine devam eden Kadir Cangızbay, 27 Kasım günü evinin önünde duran aracının lastiklerinin patlatılması ve aracın üzerine, "Üniversite bir kaledir. Senin gibileri sokmayız. Sabrımızı zorlamayın" yazılı bir tehdit notu bırakılması üzerine dersleri bırakma kararı aldığını açıkladı.

Cangızbay, İletişim Fakültesi'nde artık ders vermeyeceğini, yalnızca İİBF'de derslerine devam edeceğini belirterek, "Terör budur zaten. Yıldırma budur. Çünkü ne zaman, nereden tehlike geleceğini bilmiyorum. Korktum açıkçası. Bir kızım ve eşim var. Hala endişeliyim. Karım, dersleri bıraksam bile peşimi bırakmayacaklarını düşünüyor. Umarım bırakırlar" dedi. Tehdit ve saldırıların "solcu kimliğinden kaynaklı" olabileceğini söyleyen Kadir Cangızbay, kendisini tehdit edenler konusunda "MHP'lilerden şüphelenmiyorum. Bunlar Bahçeli'nin, ülkücüleri sokaktan çekmeye çalışmasına isyan eden ülkücüler olabilir. Bu ülkücüler aynı takım değil. MHP'lilere hücum eden ülkücüler var" dedi.

8 Nisan günü Erzincan'da F tipi cezaevlerine karşı basın açıklaması yapmak isteyen Erzincan Gençlik Derneği üyeleri, bir grup sağ görüşlünün saldırısına uğradı. Olaya müdahale eden polisler, Gençlik Derneği üyesi altı kişi ile olay yerinden geçen DTP Erzincan İl Başkan Yardımcısı Hüseyin Şahin'i gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan Ulviye Yörük, Hüseyin Şahin ve Mahir Aslan'ın adı öğrenildi. Saldırını protesto

amacıyla 9 Nisan günü basın açıklaması yapan ÖDP, EMEP, DTP, Eğitim-Sen ve SES üyeleri de polislerin ve sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Olayda çok sayıda kişi gözaltına alındı.

12 Mayıs günü ise İstanbul Gaziosmanpaşa'daki sağ görüşlülerin kurduğu Alperen Ocakları'na kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından baskın düzenlendi. Olayda, binada bulunanların dövüldüğü ve eşyaların tahrip edildiği bildirildi. Saldırının, 8 Nisan günü Erzincan'da yaşanan olaylara misilleme olarak düzenlendiği ileri sürüldü.

10 Nisan günü Adana Çukurova Üniversitesi'nde Türk Dünyası Kültür ve İnsan Hakları Derneği Başkanı ve ABD Balkan Ülkeleri İnsan Hakları Konsey üyesi Embiya Çavuş'un "İnsan Haklarına Saygı İnsanlığa Çağrı" konulu resim sergisini protesto eden TKP'li öğrencilerle sağ görüşlü öğrenciler arasında kavga çıktı. Kavgada Ozan Balık, bıçakla yaralandı. Öğrenciler Bahir Atay, Bahir Güngör, Burak Nunukoğlu, üniversite görevlileri Mehmet Gümüştekin ve Ali Kaba'nın da hafif yaralandığı bildirildi.

Karadeniz Teknik Üniversitesi Rize Meslek Yüksek Okulu öğrencisi Vural Emekçi, Rize Ülkü Ocağı'nda işkence gördüğünü açıkladı. 12 Nisan günü sağcılarla kavga ettiği için gözaltına alındığını belirten Emekçi, 13 Nisan günü sohbet etmek için Rize Ülkü Ocağı'na çağrıldığını, gittiğinde falakaya yatırılarak dövüldüğünü söyledi.

Rize'de yaşayan Faruk Amedi, 12 Nisan günü kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından ağır biçimde dövüldü. Faruk Amedi, "Kürt kökenli oldukları için daha önce de kendisinin ve ailesinin saldırıya uğradığını" söyledi.

14 Nisan günü Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde düzenlenen bir etkinlikte kurulan bira standı, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Fakülte bahçesindeki kutlamalara katılmak istediklerini söyleyen 25 kişilik grubun, öğrenci olmadıkları için özel güvenlik görevlileri tarafından engellendiği, bunun üzerine duvardan atlayarak bahçeye girdiği bildirildi. Kutlama alanında bulunanlara sopa ve bıçaklarla saldıran, bira fiçilerini deviren bu kişiler, bir öğrenciyi başına sopayla vurarak ağır yaraladı. Saldırganlardan ikisi özel güvenlik görevlileri tarafından yakalanırken diğerleri kaçtı. Bu kişilerin daha sonra polis tarafından bırakıldığı ileri sürüldü.

Dekan Prof. Dr. Celal Taluğ, "Ellerinde döner bıçakları vardı. Demek ki bira içilmesinden, halay çekilmesinden rahatsız olanlar varmış" dedi.

Olay sırasında çekilen görüntülerden kimliği saptanan Selim Örün'ün 17 Nisan günü, yaşları 18'den küçük olan F.K., S.D., Y.B., A.D. ve O.Ş.'nin de 18 Nisan günü gözaltına alındığı öğrenildi. Selim Örün, 18 Nisan günü "yaralama" ve "polis memuruna direnme" iddialarıyla tutuklandı. Diğer zanlılar serbest bırakıldı.

19 Nisan günü Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde sağ ve sol görüşlü öğrenciler arasında kavga çıktı. Olayda, sağ görüşlü iki öğrenci yaralandı.

İstanbul Üniversitesi öğrencileri Erdem Bulut, Ender Aldanmaz ve Tamer Korkmaz, 27 Nisan günü sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradılar. Üç öğrenciye aynı kişilerin farklı saatlerde saldırdığı bildirildi. Bıçak ve satırlarla yaralanan öğrenciler, hastanede tedavi altına alındı.

Atatürk Kız Öğrenci Yurdu'nda kalan Hacettepe Üniversitesi öğrencisi Emine Turgut, 24 Nisan günü sağ görüşlü iki kişi tarafından dövüldü. Turgut, "İki kişi seslendi, döndüm. Birinin yüzü kapalıydı. Saçlarımdan tutular. Yumruklamaya başladılar ve 'Artık sen yurta istediğini yapamayacaksın' diyerek tekmelediler. Polislere seslendim ancak yardımcı olmadılar" dedi.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencileri Cihan Altıntaş ve Ümit Karayigit'in 29 Nisan günü bir grup sağ görüşlü tarafından ağır biçimde dövüldüğü bildirildi. Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunan öğrenciler, saldırganların arasında Üniversite Öğrenci Konseyi Başkanı Ümit Ateş'in de bulunduğunu bildirdiler.

Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri Tekin Asi ve Raci Görentaş, 4 Mayıs günü sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Okul bahçesinde kendilerine hakaret eden sağcıların daha sonra konuşmak için okuldan uzak bir yere çağırdıklarını, burada okul dışından gelen kalabalık bir grubun saldırısına uğradıklarını anlatan öğrenciler, polislerin saldırganlar yerine kendilerini karakola götürerek ifadelerini aldığını bildirdiler.

8 Mayıs günü İstanbul Teknik Üniversitesi Maslak Yerleşkesi'nde düzenlenen Bahar Şenliği çerçevesinde, Yurtsever Özgür Gençlik Hareketi'nin (YÖGEH) kurduğu çadırda, PKK lehine yayınlar satıldığını iddia eden öğrencilerle Kürt kökenli öğrenciler arasında çıkan kavgada Fatih Köstem, Ekin Uçal, Berk Kincioğlu ve Çağrı Göksel yaralandı. 9 Mayıs günü de şenliğe katılan bir grup öğrenci sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Olaydan sonra yerleşkeden ayrılan Baran Şimşek adlı öğrenci, sağ görüşlüler tarafından ağır biçimde dövüldü. Olay yeri yakınındaki polisler, saldırganlara müdahale etmedi. Yerleşkeden Mecidiyeköy'e giden Kürt kökenli dört öğrenci de sağ görüşlü bir grubun bıçaklı sopalı saldırısına uğradı.

Baran Şimşek, kendisine saldıranlar arasında sivil polislerin de bulunduğunu söyledi. 12 Mayıs günü Cumhuriyet Savcılığı'na saldırganlar, olay günü görevli polisler ve İTÜ Rektörlüğü hakkında suç duyurusunda bulunan Baran Şimşek, "Her tarafım kan içinde olmasına rağmen uzun süre kimse beni hastaneye götürmedi. Ayazma Karakolu'nda bana Şişli Etfal Hastanesi'ne gideceğimiz söylendi ama oradan da Şişli Karakolu'na götürüldüm. Karakolda sorguya alındım ve

bir anda mağdur değil sanık haline geldim” dedi. Çiçek, saldırganlar arasında Beşiktaş Ülkü Ocakları Başkanı Metin Kılıçoğlu'nun bulunduğunu da kaydetti.

16 Mayıs günü sağ görüşlü kişiler tarafından kaçırılan Konya Selçuk Üniversitesi öğrencisi Çağlar Ş.'nin işkence gördüğü bildirildi. “İsmail Y., Lokman P. ve adını bilmediği bir kişi tarafından okuldan çıkarken kaçırıldığını ve bir eve götürüldüğünü” anlatan Çağlar Ş., “Ülkücüler, üniversiteye ait ÜN-TV'deki programda AKP'yi eleştiren TKP'lilerin ismini öğrenmek istiyordu. Hem sorular soruyor, hem küfrediyorlardı. İsmail Y. vurmaya başladı. Dişim kırıldı, burnum kanadı. Lokman P. de karnıma tekme atıyordu. 10 dakika dövüldü. Eve, kendini ‘ülkü ocağı kampüs reisi’ diye tanıtan Ercan G. geldi. Sürekli tehdit ediyorlardı. Bir süre sonra da beni yere yatırdılar. İsmail Y. ayaklarımı kemerle bağladı. Ercan G. de sopayla ayaklarıma vurdu. Bu esnada karnıma tekmeler atıyorlardı. Kendimden geçmişim. Bir süre baygın yattım” dedi.

Ayıldıktan sonra cep telefonundan sol görüşlü olduğunu düşündükleri bir arkadaşına buluşmak için mesaj göndermeye zorlandığını anlatan Çağlar Ş., daha sonra yaşananları şöyle anlattı:

“Saat 23.00'e yaklaşırken silah zoruyla evden çıkarıp, buluşma yerine götürdüler. Bu arada ülkücü grubun sayısı da artmıştı. Mesajımda bir gariplik olduğunu sezen arkadaşım karakola başvurmuş. Sonra beni arayarak polisle birlikte buluşma yerine gelmek üzere yola çıktıklarını söyledi. Ülkücüler bunu öğrenince telaşlandılar ve beni salverdiler.”

Çağlar Ş., bir yıl önce de saçları uzun olduğu ve küpe taktığı için tehdit edildiğini söyledi.

30 Mayıs günü Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) Tarih Bölümü, Atatürkçü Düşünce Derneği ve Bilim, Ütopya Kooperatifi tarafından düzenlenen sempozyumda olay çıktı. ODTÜ Mimarlık Fakültesi amfisinde yapılan sempozyuma katılan İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek'i protesto amacıyla konuşmacıların oturduğu platforma kağıttan yaptıkları uçakları atan EMEP yanlısı öğrencilerle salon görevlileri arasında tartışma çıktı. Tartışmanın kavgaya dönüşmesi üzerine müdahale eden jandarmalar, protestocu öğrencileri biber gazı sıkarak ve döverek dağıttı. Olaylar sırasında Doğu Perinçek'in aracının camları da kırıldı. Olaylar sırasında çok sayıda öğrencinin yanı sıra beş asker ile Show TV kameramanı da hafif yaralandı.

Ayın Adnan Menderes Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan Ramazan Aydın, Ülkü Ocakları'nın “kat reisi olması” teklifini kabul etmediği için dövüldüğünü açıkladı. 1 Haziran gecesi yurttaki odasından 20 kadar sağ görüşlü tarafından alınarak boş bir araziye götürüldüğünü anlatan Ramazan Aydın, ağır biçimde dövüldüğünü, kaçarak sığındığı polis karakolunda da bu kişilerle barışmaya zorlandığını bildirdi. Aydın, barışmayı

kabul edinceye kadar karakolda tutulduğunu söyledi.

Van'ın Muradiye ilçesinde İsviçreli bir turiste tecavüz edilmesi, üç gün süren olaylara neden oldu. Edinilen bilgiye göre, 2 Haziran günü ilçe yakınlarında Şeytan köprüsü denilen yerde konaklayan İsviçreli Johannes Martin Luz ve kız arkadaşı M.M.W., yanlarına gelen yedi kişiyle sohbet ettiler. Daha sonra Luz'u dövüp ağaca bağlayan saldırganlar, M.M.W.'ye boş bir evde tecavüz ettiler. Söz konusu kişiler çiftin para ve eşyalarını alarak kaçtılar. Bu olaydan bir süre sonra Şırnak'ın Cizre ilçesinde yakalanan Ramazan Tuğ, Hüseyin Süyür, Cemal Barın, Kamil Pözü, Sabri Kartal ve N.S. adlı saldırganlar ile yanlarındaki H.Y. adlı kadın Muradiye'ye getirildi.

3 ve 4 Haziran günlerinde “ilçenin adını lekeledikleri” gerekçesiyle saldırganları linç etmek için adliye önünde toplanan ilçe halkı, 5 Haziran günü zanlıları Emniyet Müdürlüğü'nden adliyeye götüren zırhlı polis aracını taşıdı. Kalabalığın sakinleşmesini bekleyen polisler, zanlıları binaya almaya kalkışınca saldırı yeniden başladı. Bunun üzerine kalabalık, gaz bombası atılarak ve havaya ateş açılarak dağıtıldı.

25 Haziran günü Trabzon'da basın açıklaması yapmak isteyen TAYAD üyeleri, kalabalık bir grubun saldırısına uğradı. Trabzon'da 6 Nisan 2005 tarihinde meydana gelen linç girişiminde de yaralanan Çetin Güven ve Emrah Bakır'ın da aralarında bulunduğu dokuz TAYAD üyesi, polisler tarafından kurtarıldı. TAYAD üyeleri daha sonra gözaltına alındı. TAYAD üyeleri, Çetin Güven, U.T., Ö.K., D.Ü., F.B., S.G., Ö.A., Emrah Bakır ve Onur Uzun, 26 Haziran günü serbest bırakıldı. Onur Uzun, gözaltında dövüldüklerini açıkladı. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

İHD Trabzon Şubesi tarafından yapılan açıklamada, saldırıyı başlatanın bir sivil polis olduğu bildirildi. Açıklamada şöyle denildi:

“İncelemelerimiz sonucunda, olayların sivil giyimli emniyet görevlisinin grubun yanına giderek ‘Basın açıklamasını yaptınız. Slogan atarak gürültü kirliliği oluşturup bizi rahatsız ediyorsunuz’ uyarısıyla başladığı görülmüştür. Bu konuşmanın ardından bir vatandaşın da gruba sözlü ve fiili saldırıda bulunması olayları tetiklemiş, daha önceki TAYAD olaylarında görülen provakatif kişiler saldırılara katılarak olayları daha da büyütmişlerdir. Saldırı sırasında TAYAD'lı gençlerin vatandaşlarla sözlü diyaloga girmesi provokasyonun devamına çanak tutmuş, saldırılar sırasında bazı TAYAD üyeleri darp edilmiştir. Saldırıya uğrayanların ve saldırganların uzun süre olay yerinden çıkarılmamaları, önceki TAYAD olaylarındaki yaklaşımın sürdürülmek istendiğini gösteriyor.”

Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir ise 2005 yılındaki olaylardan sonra yaptığı gibi TAYAD üyelerini suçladı.

28 Haziran günü İstanbul Üniversitesi'nde "Milliyetçilik ve Siyasal İslam: İki Gericilik Arasında Türkiye Siyaseti" konulu seminerin afişlerini asan öğrenciler, radikal İslamcı öğrencilerin saldırısına uğradı. Polisin gaz bombası atarak ayırdığı kavgada, bazı öğrencilerin yaralandığı bildirildi. Aynı gün İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi'ni basan sağ görüşlü öğrenciler Günay Dağ adlı öğrenciyi bıçakla yaraladı.

20 Temmuz günü Kırklareli'nin Kıyıköy beldesine geziye giden Temel Haklar ve Özgürlükler Federasyonu üyelerinin tartaklanarak gözaltına alınması (**Bkz. Kişi Güvenliği**) üzerine aynı gün geç saatlerde Kırklareli'nin Vize ilçesine giden avukatlar Taylan Tanay, Oya Aslan ve Şükriye Erden'in aracı ve sürücüsü saldırıya uğradı. Avukatların Emniyet Müdürlüğü'ne girmesinden sonra kapıda bekleyen Sadri Mamur adlı sürücünün kalabalık bir grup tarafından ağır biçimde dövüldüğü, aracın da ters çevrildiği öğrenildi. Avukat Taylan Tanay, polislerin Sadri Mamur'un saldırıya uğramasına seyirci kaldığını bildirdi.

Olaylar üzerine 21 Temmuz günü İstanbul'dan Vize'ye giden avukatlardan Naciye Demir, Barkın Timtik, Selda Kaya ve Nazan Yaman da, saldırıya uğradı. Avukatların, Vize'ye yaklaştıkları sırada, ilçedeki avukat arkadaşları tarafından "güvenlik sorunu olduğu, adliyeye gelmemeleri, jandarma komutanlığına gitmeleri" yönünde uyarıldığı bildirildi.

Avukat Nazan Yaman, saldırıyı şöyle anlattı:

"Saat 09.00 sıralarında Vize İlçe Jandarma Komutanlığı'nın önüne gelmiştik. Aracı ben kullanıyordum. Yanaşırken, bir jandarmanın 'Komutanım avukatlar' dediğini duyduk. O anda bir sivil aracımıza önce arkadan saldırdı, sonra da ön tarafa geçti. Cam açıldı. Bu kişi direksiyon başında iken kulağıma ve boynuma yumruk attı. Olay jandarmanın gözü önünde gerçekleşti. Bu kişi gözaltına dahi alınmadı."

Saldırganların çevreden ayrılmasını nedeniyle saat 14.30'a kadar jandarma komutanlığında "mahsur" kalan avukatlar, jandarma komutanlığından ayrılırken de saldırıya uğradı. Olayda, aracın camları kırıldı.

Bu arada gözaltına alınan 61 kişiden 58'inin serbest bırakıldığı, üç kişinin ise haklarındaki giyabi tutuklama kararı nedeniyle İstanbul'a götürüldüğü bildirildi. Olaylar sürerken cep telefonu ile gazetecilerle görüşen avukatlar, "saldırgan grubun üyeleriyle güvenlik güçleri arasında işbirliğini gösteren 'sıcak' bir ilişki olduğunu" söylediler.

Temel Haklar ve Özgürlükler Dernekleri Federasyonu Başkan Yardımcısı Ayten Öztürk de, 22 Temmuz günü yaptığı açıklamada, olaylar sırasında Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli bir polisin saldırganları "o... çocuklarını yakalayan Türk polisine bir alkış" kışkırttığına dikkat çekti.

Temel Haklar ve Özgürlükler Federasyonu, üyelerinin gözaltına alınması ve ardından yaşanan olaylar nedeniyle suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunda, İstanbul Emniyet

Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde görevli polislerin ve jandarmaların kampa düzenlediği baskında, çok sayıda kişinin başlarına silah dayanarak tehdit edildiği, yerlerde sürüklendiği, üzerlerine biber gazı sıkıldığı ve dövüldüğü bildirildi. Kampa düzenlenen baskından sonra "polisler tarafından kışkırtılan kişilerin, kampa katılanlara ve avukatlarına saldırdığı" anlatılan suç duyurusunda, Yıldız Keskin adlı kişinin de gözaltında işkence gördüğü ve tutuklandığı belirtildi. Suç duyurusunda, kampa gelen kar maskeli polislerin kendilerini tanıtmadıkları ve arama kararı göstermedikleri de kaydedildi.

"Arama" sırasında bazı kişilerin üzerlerindeki paraların alındığı, ancak iade edilmediği, gözaltına alınmadıkları halde Evin Timtik, Hatice Aşık, Şadiye İpek ve çocuğunun kimliklerine el konulduğu, özellikle kadınlara hakaret edildiği, "arama sırasında suç unsuruna rastlanmadığı halde" çok sayıda kişinin elleri kelepçelenerek ve dövülerek gözaltına alındığı anlatıldı. Suç duyurusunda, "Gözaltına alındıktan sonra 'o...pu çocuğu PKK'lıları yakaladık' diyerek ilçe genelinde hakkımızda asılsız düşüncelerin oluşmasına neden olunmuştur. İlçede 'teröristler burada, PKK'lıları yakaladık' diye yaygara koparan İstanbul polisi, ilçe emniyeti ve jandarmadır. Yoksa kendi halinde yaşayan halkın polisin kimi gözaltına aldığını bilmesi mümkün olamaz ya da saldırganlar kandırılmış halk değil, kışkırtılmış faşist bir güruhtur" denildi.

Suç duyurusunda, gözaltına alınanların ifadesinin alınması sırasında emniyet müdürlüğü ve adliye önünde bekleyen kalabalığa dağılmaları yönünde hiçbir uyarıda bulunulmadığı da kaydedildi.

7 Ağustos gecesi İstanbul Küçükarmutlu'da mahallesinde "hırsızlık yaptıkları" zannedilen E.F., G.K. ve S.K. adlı gençler, çevredekiler tarafından dövüldü. Silahların da kullanıldığı olay sırasında gençlere ait otomobil ve bir motosiklet, mahalle sakinleri tarafından kullanılmaz hale getirildi.

8 Ağustos gecesi İstanbul'un Kağıthane ilçesi Sanayi mahallesinde bir grup Kürt kökenli gence silahlı saldırı düzenlendi. Olayda, Taner Öğmen (13), Erdal Öğmen (19) ve adı öğrenilemeyen bir kişi yaralandı. Erdal Öğmen'in durumunun ağır olduğu bildirildi.

Edinilen bilgiye göre, mahalledeki bir internet kafede, sağ görüşlü bir grupta Kürt kökenli gençler arasında çıkan kavganın ardından 8 Ağustos gecesi internet kafeye giden Erdal Öğmen ve Taner Öğmen ile sağ görüşlüler arasında yeniden kavga çıktı. Bu sırada bir kişi, Öğmen kardeşlere ateş etti.

Görgü tanıklarından Yaşar Oğuz, "Mahallede çoğumuz Hakkariliyiz. Kavgayı Hakkarililere karşı çıkarttılar. Kafede çıkan kavganın büyümemesi için görüşmeye gittik. İki taraf da birbirinden özür dilerken içlerinden birisi silahını çekerek üzerimize ateş etti. Üç arkadaşımız yaralandı. Bu kişiler

polisten güç alıyor. Ateş eden Kağıthane Ülkü Ocakları başkanının kardeşidir” dedi.

Erdal Öğmen'in ağabeyi Enver Öğmen de “Polisin saldırganlara karşı bir girişim başlatacağını sanmıyorum. Çünkü her gün polislerle kol kola gezen kişilerdi” dedi.

MHP Genel Başkanlığı'na aday olan Avukat Abdülkadir Erdil, Mersin'de yayın yapan Kanal 2000 Televizyonu'nda 16 Ağustos gecesi canlı yayınlanan bir programda iki kişinin saldırısına uğradı.

Televizyon binasına gelen iki kişinin kapıdaki görevlilerin engellemeye çalışmasına rağmen stüdyoya girerek Erdil'e hakaret ettiler, masa ve sandalyeleri devirdiler. Bir izleyicinin ihbarı üzerine binaya gelen polisler, televizyon yetkililerinin şikayetçi olmaması üzerine saldırganları gözaltına almadı.

İzmir'in Karaburun ilçesinde tatil yapan Hürriyet gazetesi muhabiri Gülden Aydın ve kızı Ceren Aydın, 9 Ağustos günü bikini ile denize girdikleri gerekçesiyle gerici bir grubun saldırısına maruz kaldı. Aydın, saldırıyı şöyle anlattı:

“Ablam ve komşuları, Çakmacık koyuna üç yıldır gelen haşemalı erkek ve tesettür mayolu kadınların, mayo ve bikinili kadınları söz ve bakışlarıyla rahatsız ettiklerini söyleyerek, benimle gelmek istemediler. İsrarım üzerine 9 Ağustos günü, ablam, kızım ve komşunun liseli iki kızıyla koya gittik. Ablam uyuyordu. Yüzmek için hazırlanırken, arkadaşlarıyla kağıt oynayan kızımın ‘Lütfen temizler misiniz?’ dediğini duydum. Bir kadının yanı başımızda büyük tuvaletini yaptırdığı çocuğunu alıp uzaklaştığını gördüm. Kızım da ‘Burası herkese açık alan. Lütfen o pisliği temizler misiniz?’ diye seslenince haşemalı iki erkek ve arkasından birkaç kadın geldi. Erkeklerden biri kızıma, ‘Sen buranın çevre sağlık müdürü müsün?’ dedi.

Adamın biri kızımın göğsünü avuçlayıp bağırdı, ‘Bikini giyen pislikleri istemiyoruz. Gideceksiniz buralardan!’ Kızım da ‘Burası Türkiye Cumhuriyeti. Tabii bikini giyeceğim. Beğenmiyorsanız İran'a gidin’ diye karşılık verdi. Kalabalık çoğaldı. Kızımın üzerine abandılar. ‘Durun’ diyerek yerimden fırladığımda bir adam kolumdan tuttu, birkaç kadın bana vurdu. Dizlerimin bağı çözüldü. Ablam, ‘Durun, Allah aşkına ne yapıyorsunuz? Kardeşim gazeteci’ dedi. Elleri havada durdu. Linç halkası gerileyerek açıldı.”

Kızının saldırganlara ait üç arabanın fotoğrafını çektiğini belirten Aydın, “Bu sırada kızımı taciz eden adamla iki kadın 34 HRC 66 plakalı otomobile binip kaçtı. Jandarma karakoluna gittiğimizde saldırganların sayısı 13'ten 9'a inmişti. Saldırganlardan iki erkek ile iki kadın şikayetçi, beşi tank oldu” dedi.

Saldırganların ifadelerinde, kızı Ceren'in kendilerine hakaret edip tartakladığını iddia ettiklerini söyleyen Aydın, “Genel Adli Muayene Raporu'nda ise Ceren'in yüzünde, boynunda, omuzları ve kollarında sıyrıklar olduğu tespit edildi. Kaçan

saldırganın İstanbul'daki bir şirkete ait arabası bulundu. Ancak arabanın sahibinin, '40 yaşlarında, kısa boylu, beyaz saçlı' saldırgan eşkaline benzemeyen İTÜ'de doçent ama TSE Yönetim Kurulu'nda profesör unvanlı İsmail Hakkı Biçer çıkması kafa karıştırdı” dedi.

Olay nedeniyle CHP İzmir Milletvekili Ali Rıza Bodur'un yazılı soru önergesini Kasım ayında yanıtlayan İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, “Cumhuriyet Başsavcılığı'nda yapılan soruşturma neticesinde olayın önergede iddia edildiği şekilde olmadığı, aksine basit bir nedenden kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu darp olayının, medyaya yansıdığı gibi bir bayanın kıyafeti nedeniyle meydana gelmediği ve bu konuda herhangi bir sözlü müdahalede bulunulmadığı tespit edilmiştir. Olayla ilgili adli süreç halen devam etmektedir” dedi.

18 Ağustos günü ise İzmir'in Seferihisar ilçesinde denize giren Ankara Devlet Opera ve Balesi dansçısı ve koreografi İhsan Bengier taşlandı. Seferihisar'ın Akarca bölgesinde balık avlamak için denize giren İhsan Bengier'e Zümrüt Tatil sitesinden taş atıldığı bildirildi. Sitede kalanların ağırlığını Almanya'da yaşayan Milli Görüş yanlısı Türkiye vatandaşlarının oluşturduğu ve koya Seferihisar'dan gelen kadınlar dahil kimseyi yaklaştırmadıkları, denize sabahları erkeklerin, öğleden sonra da kadınların girdiği, cuma günlerinin ise tümüyle kadınlara ayrıldığı öğrenildi.

19 Ağustos günü Dikili (İzmir) Barış, Demokrasi ve Emek Şenlikleri kapsamında düzenlenen “Siyandır-Altın Çevre Paneli”, Bergama'daki altın madenini işleten Koza Altın şirketinin elemanı oldukları ileri sürülen kişilerin saldırısına uğradı.

Edinilen bilgiye göre; aralarında Bergama Ovacık Altın Madeni Halkla İlişkiler Müdürü Hayri Öğüt'ün de yer aldığı iddia edilen 200 kadar saldırgan, İskele Kafe'de düzenlenen panelin başladığı sırada toplanan vatandaşlara hakaret etti, ardından saldırıya geçti. Kafe önündeki az sayıda polise de saldırdıkları iddia edilen bu kişilerin yeterli ölçüde müdahale edilmediği, ancak yarım saat kadar süren olay sırasında yedi kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Bu kişilerin ifadelerinin alınması ve serbest bırakılması sırasında ilçede küçük gruplar halinde dolaşan saldırganlar, panelin sona ermesinden sonra, vatandaşlara sopa, taş ve şişelerle saldırdı, panel katılımcılarının bulunduğu yere molotofkokteyli attı. Ancak molotofkokteyli ateş almadı. Polisler, kavgayı havaya ateş açarak durdurdu.

Olaylar sırasında çok sayıda kişi yaralanırken Dikili Belediye Başkanı Osman Özgüven de dövülmek istendi. Yaralananlar arasında Özgüven'in kardeşi Sedat Özgüven'in de bulunduğu bildirildi. Olaydan sonra gözaltına alınan 18 saldırgan, bir zabıta memuru ve SHP İlçe Başkanı Yücel Hoşgör, 20 Ağustos günü serbest bırakıldı.

Dikili Belediye Başkanı Osman Özgüven, Eylül ayında Koza Altın Madeni İnsan Kaynakları ve Halkla İlişkiler Sorumlusu Hayrettin Ögüt hakkında, panelde gerginliğe yol açtığı gerekçesiyle 50 bin YTL'lik dava açtı.

Şirketin, "Fethullah Gülen cemaatine yakınlığıyla bilindiği" iddia edildi.

Belediye ve Konut İşçileri Sendikası (Emek-İş) Genel Başkanı Muzaffer Ünlü, 19 Ağustos günü İstanbul Esenyurt'ta silahlı saldırıya uğradı. Mehmet Ali Aybar parkındaki çay bahçesinden çıktıktan sonra minibüs durağında beklerken 10-15 el ateş edildiğini ve bacaklarından yaralandığını anlatan Ünlü, düşmanı olmadığını ve sendikal çalışmalarını nedeniyle herhangi bir işverenle sorunu bulunmadığını belirterek, "DTP Büyükçekmece İlçe Örgütü Yönetim Kurulu'ndayım. Saldırının tamamen siyasi olduğunu düşünüyorum" dedi.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda 22 Ağustos günü sınava giren bir öğrenci, sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Öğle saatlerinde verilen arada sınavdan çıkan, adı öğrenilemeyen öğrenci, yaklaşık 10 kadar sağcı tarafından "PKK üyesi olduğu" gerekçesiyle ağır biçimde dövüldü. Öğrenciyi kurtarmaya çalışan okul müdürü Yardımcı Doç. Dr. Yavuz Selim Ağaoğlu da tartaklandı.

27 Ağustos gecesi saat 21.00 sıralarında İstanbul Okmeydanı Mahmut Şevket mahallesinde maskeli polislerin işyerlerini araması ve yollarda kimlik kontrolü yapması üzerine, aralarında ESP üyelerinin de bulunduğu kalabalık bir grup ile polisler arasında çatışma çıktı. Olaylar sırasında kalabalığı gaz bombası atarak dağıtan polislerin silah kullandığı da iddia edildi. Bu arada çatışmayı evinden seyreden Didem Gözal, başına isabet eden gaz bombası nedeniyle yaralandı.

30 Ağustos günü İzmit'in Gebze ilçesinde Zeynel Abidin Karakaya (16) adlı çocuk sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Silahla yaralanan Karakaya, akşam saatlerinde Çayırova mahallesindeki Ülkü Ocağı binası yakınlarında önünün 20 kişi tarafından kesildiğini belirterek, "İsa Şentürk adlı çete başı, 'Yakalayın, vurun, öldürün' diye bağırırdı. 6-7 kişi kovalamaya başladı, kovalarken de 'öldürün-öldürün' diyerek silah sıkıyorlardı. Kendimi bir bahçeye attım, evdekilere seslendim. 'Ambulans çağırın, polis çağırın' dedim ama kapı açılmadı. Daha sonra polis geldi ve ambulans çağırıldı" dedi.

Karakaya, kendisine saldıranlardan ikisinin adının Muhittin Demir ve Eren Demir olduğunu bildirdi. Zeynel Abidin Karakaya'nın babası Mehmet Karakaya, oğluna saldıranların "bölgede uyuşturucu ticareti yaptığını", saldırganların başındaki İsa Şentürk'ün JİTEM elemanı olduğunu iddia etti. İsa Şentürk'ün bir ay kadar önce de kendisine "evinizi buradan taşıyacaksınız, size bir ay mühlet yoksa sizi vururuz, çocukların teröristtir" dediğini anlatan Mehmet Karakaya, aynı günlerde diğer oğlunun da sağcılar tarafından kent

dışına götürülerek tehdit edildiğini söyledi. Oğlunun sık sık gözaltına alındığını belirten Mehmet Karakaya, bir kere de polislerin tehdit için oğlunun başının yanında ateş ettiğini söyledi.

DTP Bursa Örgütü binasına 2 Eylül günü taşlı saldırı düzenlendi. Saldırıyı Bursaspor taraftarlarının düzenlediğini belirten DTP Bursa İl Başkanı Nurettin Turgut, polislerin olaya seyirci kaldığını ve kimseyi gözaltına almadığını söyledi.

10 Eylül günü Bilecik'in Söğüt ilçesinde düzenlenen Osmanlı Devleti'nin kurucusu Ertuğrul Gazi'yi anma şenlikleri sırasında MHP'lilerle AKP'liler arasında kavga çıktı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli ve BBP Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu'nun da katıldığı şenlikte, önce MHP'lilerle AKP'liler arasında karşılıklı slogan atma ile gerginlik çıktı. Polisin iki grubu birbirinden ayırmasından sonra protokol tribününde kavga çıktı. Kavgada, Başbakan Erdoğan'ın yeğeni ve özel koruması Ali Erdoğan, yaralandı. MHP'lilerin taşıdığı bir AKP otobüsünde de bir çocuk yaralandı.

Rize'de bulunan özel Huzur Öğrenci Yurdu'nda oruç tutmadığı için dövülen Rize Üniversitesi öğrencisi Erdiç Eren'in okuldan kaydını sildirdiği öğrenildi. Cumhuriyet gazetesinin haberine göre, ramazan ayının başlamasıyla birlikte Eren'e sahura ve sabah namazına kalkmadığı için baskı yapılmaya başlandı. Bazı öğrenciler tarafından zorla sahura kaldırılan Eren, ertesi gün kendisine ait tek kişilik odada yemek yediği için hakarete maruz kaldı ve dövüldü. Haberde, korktuğu için şikayette bulunmayan Eren'in 26 Eylül günü kaydını sildirdiği ve memleketine döndüğü anlatıldı.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi öğrencileri Adnan Toytunç ve Emre Köse, 5 Ekim gecesi sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. "Saçları uzun olduğu için" dövülen öğrencilerin verdiği bilgi üzerine saldırganlardan S.K., O.A. ve Y.Ö.'nün gözaltına alındığı öğrenildi.

Erzurum Adnan Menderes Lisesi öğrencisi S.E.'nin (15) oruç tutmadığı için B.O., E.Y. ve E.Ş. adlı öğrenciler tarafından dövüldüğü bildirildi. S.E.'yi ağır biçimde döven saldırganlar, 18 yaşından küçük oldukları için ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı. Ramazan ayı nedeniyle okul kantininin kapalı olduğu öğrenildi.

15 Ekim günü akşam saatlerinde İzmir'de SGD üyesi Deniz Öztürk, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıdan sonra İHD İzmir Şubesi'ne giden Deniz Öztürk, buradan hastaneye kaldırıldı. Saldırının duyulmasından sonra 9 Eylül Üniversitesi'nin Buca'daki Hoca Ahmet Yesevi Öğrenci Yurdu'nda sağ ve sol görüşlü öğrenciler arasında kavga çıktı.

Haber-Sen Ankara Şubesi Örgütlenme Sekreteri, TRT Ankara Televizyonu mühendislerinden Fatih Eroğlu, oruç tutmadığı için saldırıya uğradı. Edinilen bilgiye göre, 19 Ekim günü bir iş için Ankara Anafartalar caddesi üzerindeki bir işhanında

bulunan notere giden Fatih Eroğlu, işhanı kapısında avukatını beklerken sigara içtiğini belirterek, şunları söyledi:

“İşhanından çıkan esnaf, ‘duman içeri geliyor, burada sigara içme’ diyerek müdahale etti. Ben de ‘Kamusal alanda kimse bana ne yapacağını emredemez’ dedim. Saldırdılar. Tekme ve tokatlarla yere yıktılar. Kendimizi bir binanın girişine atıp, kapıyı kapattık. Kalabalık dağıldıktan sonra koşarak Altındağ Belediyesi’ne gittim. Buradan polisi arayarak durumu bildirdim. Sonra yoldan geçen bir ekip otosunu durdurup olayı anlattım. Ekipteki iki polis beni araca alıp, saldırganları teşhis etmem için Yüce Han’a götürdü. Kendilerine iki polisin yetersiz kalabileceğini, takviye çağrılarını söylememe rağmen, çağırmadılar. İki polisle kapıda saldırganları ararken yedi-sekiz kişi yeniden üzerime saldırdı. Beni kurtarmakta yetersiz kalan polisler, ekip otosuna kaçmamı söyledi. Kendimi zar zor ekip otosuna attım.”

Saldırı nedeniyle gözaltına alınan iki kişi ise Eroğlu’nun kendilerini teşhis edememesi nedeniyle serbest bırakıldı. İlk saldırı sırasında Fatih Eroğlu’nun yanında bulunan Hüseyin Saat da, “Kafama sandalyeyle vurdular, sonrasını hatırlamıyorum” dedi. Olay üzerine işhanına giden Kanal 1 televizyonu muhabiri Enis Ersoy ve kameraman Ali İnanç da saldırıya uğrayınca kaçmak zorunda kaldılar.

MHP Genel Başkan Adayı Ümit Özdağ, 4 Kasım günü Malatya’da saldırıya uğradı. Bingöl’den Malatya’ya gelen Özdağ, hem yemek yemek, hem de konuşma yapmak için girdiği Kervansaray adlı lokantada, 15 kadar MHP’li tarafından protesto edildi. Saldırganlar, lokantanın camlarını ve Özdağ’ın arabasının camlarını da. Saldırganlar, polisler tarafından olay yerinden uzaklaştırıldı. Saldırganlardan gözaltına alınan olmadı.

27 Kasım günü Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi’nde sağ görüşlü N.A., R.K. ve H.Ç.’nin sol görüşlü öğrenciler tarafından dövüldüğü öğrenildi. Olayın ardından Adem Babir, Ersin Emre Tayan, Abdulmenaz Alkan ve Saim Korkmaz, adlı öğrenciler evlerine düzenlenen baskında gözaltına alındı.

28 Kasım günü Tekirdağ’da basın açıklaması yapan 10 tutuklu yakını, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Tuğlalı parkta Kader Özdemir’in basın açıklamasını okuduğu sırada parka gelen 20 kişi, slogan atarak basın açıklaması yapanlara saldırdı. Saldırganlar polisler tarafından engellendi. Olaydan sonra polis kontrolünde Tekirdağ Adliyesi’ne giden TUYAB üyeleri, cezaevi yönetimi hakkında suç duyurusunda bulundu. Adliye binası önünü gelen saldırgan grup da polis tarafından ikna edilerek dağılmaları sağlandı. Suç duyurusunda bulunan tutuklu ve hükümlü yakınları olası bir saldırıya karşı adliyenin arka kapısından çıkarıldı. Saldırganlardan gözaltına alınan olmadığı öğrenildi.

29 Kasım günü Mersin Üniversitesi’nde okuyan Kürt kökenli

öğrencilerin sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradığı bildirildi.

30 Kasım günü Çanakkale 18 Mart Üniversitesi’nde okuyan Kürt kökenli sekiz öğrencinin sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradığı bildirildi. Öğrencilerden Seda Aktepe, “6 Kasım günü yapmak istediğimiz basın açıklaması üniversite yöneticileri okul güvenlikçileri ve sivil polisler tarafından engellenmiş ve bu sırada sağ görüşlü bir öğrenci açıklama yapmak isteyen grubun fotoğraflarını çekmişti. Bu öğrenci makineyi sağ görüşlü bir gruba teslim etmişti. Çekilen o fotoğraflar işte bu tarz saldırılarda hedef alınacak kişilerin belirlenmesi içindir. Bunun bilinmesine rağmen okul tarafından hiçbir şekilde önlem alınmadı” dedi.

4 Aralık gecesi Ankara Üniversitesi öğrencisi bir grup, Kurtuluş parkında sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Sinan Betek ve Mustafa D.’nin bıçakla yaralandığı olayda, , beş öğrencinin de hafif yaralandığı bildirildi.

5 Aralık günü İzmir Ege Üniversitesi’nde sağ görüşlü öğrenciler, sol görüşlü öğrencilere saldırdı. Olayda, Serkan Can, Volkan Avcı, Uğur Erçil, Osman Güzel, Volkan Aslan, Hakan Türkş ve Hüseyin Ünal adlı öğrenciler yaralandı.

İstanbul Yıldız Teknik Üniversitesi’nde sağ görüşlüler, 14 ve 15 Aralık günlerinde sol görüşlü öğrencilere saldırdı. 14 Aralık günü Beşiktaş otobüs duraklarında 10 kadar öğrenci, sağcıların saldırısına uğradı. 15 Kasım günü de öğrencilere satır ve bıçaklarla saldıran sağcılardan dokuzu gözaltına alındı. Olaydan sonra İstanbul Ülkü Ocakları ve Beşiktaş Ülkü Ocağı binasında yapılan aramada iki kişi gözaltına alındı.

Konya Selçuk Üniversitesi öğrencisi Teyfik Büyüksarı, 14 Aralık günü kar maskeli kişilerin saldırısına uğradı. Büyüksarı, saldırının Kürt olduğu için düzenlediğini ileri sürdü.

22 Aralık gecesi Konya’da Selçuk Üniversitesi öğrencileri Emre Özbuşcu, Mehmet Ekin ve Yunus Küçük yıldız, 10 kadar sağcının saldırısına uğradı.

19 Aralık günü Malatya’da Baltagazi Öğrenci Yurdu’nda kalan öğrenciler “Kürtçe müzik dinledikleri” gerekçesiyle sağcıların saldırısına uğradı. Olayda, sağ görüşlü yedi kişinin yaralandığı, sol görüşlü Hayrettin Özçelik, Recep Seviş ve soyadı öğrenilemeyen Ensar adlı öğrencilerin de gözaltına alındığı öğrenildi.

Sağcıların saldırılarını protesto amacıyla 19 Aralık günü bildiri dağıtan Mersin Üniversitesi öğrencileri, sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradı. Saldırıda öğrencilerden Ahmet Cebba bıçakla yaralandı. Olayın ardından Meslek Yüksek Okulu’na giren sağcılar, eşyalara zarar verdi ve binanın önünde toplanan öğrencilere sandalye fırlattı. Gerginlik sürerken okula gelen polisler, sağcıları müdahale etmeden okuldan çıkardı. Ellerindeki bıçak ve sopalarla okuldan çıkan sağcılar, burada da DiHA muhabiri Telli Çiçek’i tartakladı.

Saldırığı protesto amacıyla 20 Aralık günü basın açıklaması düzenleyen öğrenciler polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Çok sayıda öğrencinin gözaltına alındığı olayın ardından öğrenciler sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Olaylar sırasında gözaltına alınan sol görüşlü öğrencilerden Baran Bozkurt, Berkay Savaşçı, Erhan Ekinci, Kahraman Ay, Orhan Atıcı, Sami Atıcı, Serkan Sağır, Tark Güler, Uğur Karadana, Volkan Gültekin, Ali Osman Adıgüzel ve Mehmet Dahaoğlu 22 Aralık günü tutuklandı.

Ancak, öğrencilere saldıran grupta yer alan Uğur Cingöz'ün bıçakla yakalanmasına karşın tutuklanmadığı, tutanaklarda "şikayetçi" olarak yer aldığı öğrenildi. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi öğrencisi dört kişinin 27 Aralık günü sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradığı bildirildi.

İstanbul Üniversitesi öğrencisi Okan Özperçin, 23 Aralık günü Beşiktaş'ta sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. Arkadaşının saldırganları görünce kaçtığı anlatan Özperçin, başından, sırtından ve elinden bıçakla yaralandığını söyledi. Çevredekiler tarafından Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılan Özperçin, saldırganlardan birini tanıdığını ve adını polise bildirdiğini kaydetti. 8 Aralık günü de saldırıya uğradığını belirten Özperçin, suç duyurusunda bulundu.

Davalar

Balıkesir Üniversitesi'nde 2005 yılı sonunda çıkan olaylar nedeniyle dokuz öğrenci hakkında giyabi tutuklama kararı verildi. Edinilen bilgiye göre, Balıkesir Üniversitesi'nde 30 Aralık 2005 tarihinde Meslek Yüksek Okulu kantininde sol görüşlü öğrencilerin saldırıya uğraması üzerine çıkan kavganın ardından 31 Aralık 2005 tarihinde Halil İbrahim Sarı adlı sağ görüşlü öğrenci, sol görüşlü öğrencileri silahla tehdit ettiği gerekçesiyle gözaltına alındı. Bu olay nedeniyle suç duyurusunda bulunmak için karakola giden sol görüşlü bir grup öğrenci de gözaltına alındı. Daha sonra kent merkezinde toplanan öğrencileri zor kullanarak dağıtan polisler, 30 öğrenciyi gözaltına aldı. Bu öğrenciler 2 Ocak günü serbest bırakıldı. Halil İbrahim Sarı ise tutuklandı. Ancak Cumhuriyet Savcılığı'nın itirazı üzerine, serbest bırakılan öğrencilerden dokuz hakkında giyabi tutuklama kararı verildi. Bu öğrencilerden üçü 4 Ocak günü gözaltına alındı.

KİŞİ GÜVENLİĞİ

TİHV'nin derlediği bilgilere göre, 2006 yılında 2 kişi gözaltında öldü, bine yakın kişi de işkence ve kötü muameleye maruz kaldı. Gözaltına alınan kişilere, karakollarda, emniyet müdürlüklerinde, jandarma karakollarında işkenceye yapılmasının yanısıra 2006 yılında toplantı ve gösterilerde yaşanan olaylar, işkence ve kötü muameleye maruz kalanların sayısının önceki yıllarda görülmeyen bir biçimde artmasına neden oldu. Mart ayında Diyarbakır'da HPG militanları ve öldürülen göstericiler için düzenlenen cenaze törenlerinde aralarında çocukların da bulunduğu yüzlerce kişi sokaklarda ve gözaltı merkezlerinde ağır biçimde dövüldü, işkenceye, hakarete maruz kaldı. Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 16 Şubat günü düzenlenen basın açıklamasından sonra DTP Adana İl Örgütü binasına giren 230'dan fazla kişi polisler tarafından ağır biçimde dövüldü.

2006 yılında TİHV tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine işkence nedeniyle 24'ü çocuk **337** kişi başvurdu. Adana, Ankara, Diyarbakır, İstanbul ve İzmir'deki tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine başvuran bu kişilerden 22'si çocuk **222**'si 2006 yılında işkence gördüğünü açıkladı. Bu kişilerin işkence gördükleri yerlere göre dağılımı şöyle: 135 kişi emniyet müdürlüklerinde, 30 kişi polis karakollarında, 6 kişi jandarma karakollarında ve komutanlıklarında, 41 kişi sokakta ya da açık alanda, 10 kişi diğer yerlerde (belirsiz yerlerde, evde, işyerinde, okulda).

Yıl içinde TİHV'nin izlediği gözaltında ölüm ve işkence davalarında yargılanan asker ve polislerin çoğu hakkında da beraat kararı verildi.

Terörle Mücadele Yasası (TMY)

TMY'de değişiklik yapan yasa, 29 Haziran günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. TMY'nin bazı hükümleri işkence ve kötü muameleye olanak sağlayacağı gerekçesiyle eleştirildi.

TMY'nin "Soruşturma ve kovuşturma usulü" başlıklı 10. maddesinde ¹ yapılan değişiklikle, soruşturmanın amacını

¹ TMY'nin 10. maddesinin ilk hali şöyleydi:
Madde 10)

a- Sanık ve müdahil en fazla üç avukat tarafından temsil edilir.

tehlikeye düşürmemek için gözaltına alınanların sadece bir yakınına bilgi verilebileceği ve gözaltı süresince sadece bir avukat ile görüşebileceği hükmü getirildi. Aynı maddede, avukatla görüşmenin hakim kararıyla 24 saat süreyle kısıtlanabileceği, "bu süre içinde ifade alınmayacağı" koşuluyla öngörüldü. Madde ile getirilen diğer düzenlemeler şöyle:

"Gözaltına alınan kişinin ifadesinin alınması sırasında sadece bir avukat hazır bulunabilecek. Tutanağa, ifade alan güvenlik görevlilerinin sadece sicil numaraları yazılacak. Avukatın dosyayı inceleme yetkisi hakim kararıyla kısıtlanabilecek. Avukatın 'yasadışı örgüt üyelerinin haberleşmesine yardım ettiğine ilişkin bulgu elde edilmesi' halinde, hakim kararıyla gözaltına alınan kişinin avukatla görüşmesi bir görevli tarafından izlenebilecek, avukatın belgeleri izlenebilecek. Tutuklu ve hükümlüler, sorgulama için cezaevinden çıkarılabilecek."

TMY'nin 15. maddesinde² yapılan değişiklikle de, "terörle mücadelede görev alanların suç işleme halinde avukatlarının ücretinin bütçeden karşılanması" öngörüldü.

b- Tutuklu sanık veya hükümlü avukatı ile tutukevi veya cezaevi görevlilerinin nezaretinde görüştürülebilir.

10. madde 1992 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

² TMY'nin 15. maddesinin ilk hali şöyleydi:

Madde 15)

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı haklarında açılan kamu davası sonuçlanıncaya kadar tutuksuz yargılanırlar

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı aleyhlerinde açılan davalarda en çok üç avukat bulundurulur ve bunlara avukatlık ücreti tarifesine bağlı olmaksızın yapılacak ödemeler, ilgili kuruluşlar bütçelerine konulacak ödenekten karşılanır.

Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve zabıta amir ve memurları ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer kamu görevlilerinin bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan; adam

TİHV Başkanı Yavuz Önen, TMY değişikliğini değerlendirirken şu eleştirileri getirdi:

“(..) Bu yasa sanık durumda olan yurttaşın avukat seçme haklarını kısıtlıyor. Daha önce üçe kadar avukatınız olabiliyorken yasayla bu bire indiriliyor. Yasa bir yandan bu hakkı kısıtlıyor ama öbür yandan güvenlik görevlisi suç işlediği ve o suçtan yargılandığı takdirde, onun avukat seçme hakkını genişletiyor, kamunun parasını ödediği avukattan istediğini seçme olanağı getiriliyor.

Sanıkla avukatı arasındaki görüşmede bir güvenlik görevlisi her an hazır bulunabilecek. Çok tehlikeli, görüşmenin gizliliği ihlal ediliyor. Güvenlik görevlisi orda olduğu için, sanık konumundaki yurttaş işkenceyi ifade edemeyebilir. Adli tıp raporları da bu nedenle rahat hazırlanamıyor. Doktorun yanında mutlaka ya jandarma ya polis bulunuyor.

Genel olarak yakınlığımız cezasızlık, son düzenleme ile adeta pekiştiriliyor. Eğer polis tarafından, örgütle işbirliği yaptığı tespiti yapılırsa sanık avukatı görevini yapmaktan alıkonulabilecek.

Sanığın avukatı, ailesi, hekimiyle doğrudan ve gözaltına alındığı andan itibaren görüşme hakkı 24 saat için ertelenebiliyor. 24 saat bir sanık kimseyle görüştürülmeden gözaltında tutulabiliyor. En tehlikeli düzenleme bu. Zaten işkence dediğimiz olgu bu bir iki günlük süre içinde uygulanıyor. “İletişimsiz gözaltı” dedikleri uygulama yeniden getiriliyor. “Gerekli görülen hallerde” 24 saat bu haklar ertelenebiliyor. Sanığa gözaltına alındığı andan itibaren haklarının bildirilmesi, ertelenebiliyor, söylenemeyebiliyor. Böylece ailesine haber verme zorunluluğu da ortadan kalkmış oluyor.

İşkence yapanları koruma mekanizması pekişecek. Suç işleyen güvenlik görevlisi hakkında savcılar tarafından resen soruşturma açma yetkisi 2005’de kısıtlandı. TMY ile kolluk güçlerinin amirleri ancak izne bağlı soruşturulabilecek. Emri yerine getiren güvenlik görevlisi ise yaptığı işten dolayı sorumlu tutulamayacak. Ne amir ne memur hakkında, işlediği suçtan dolayı soruşturma açılmayacak. Koruma mekanizması 1990’lı yıllara oranla daha fazla pekiştirilmiş, daha ayrıntılı düşünülmüş. 22 Haziran 2006’da Meclis’te kabul edilen Sicil Affi ile emniyet görevlilerinin işkence nedeniyle meslekten çıkarma hariç tüm cezaları af kapsamına alındı. Ceza alan az sayıda emniyet görevlisi de affedilecek. Bu düzenlemeler işkence uygulamasını gerçekleştirenleri cesaretlendiriyor.”

öldürmek, adam öldürmeye teşebbüs suçları hariç, taksirli suçlarla diğer suçlar hakkında Memurin Muhakematı Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

15. maddenin 1. ve 3. fıkraları 1992 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

Adli ve Önleme Arama Yönetmeliği

Danıştay 10. Dairesi, Şubat ayında “Adli ve Önleme Arama Yönetmeliği”nin bazı maddeleri hakkında yürütmeyi durdurma kararı verdi.

Daire, yönetmeliğin “Aşağıdaki hallerde ayrıca bir arama emri ya da kararı aranmaz” başlıklı 8. maddesinin “Hakkında tutuklama kararı veya yakalama emri veya zorla getirme kararı bulunan kişi ile hakkında giyabî tutuklama kararı verilen kaçak yakalandığında üstünde, yakalanması amacıyla konutunda, işyerinde, yerleşim yerinde, bunların eklentilerinde ve aracında yapılacak aramada” biçimindeki (a) bendinde geçen “...yakalanması amacıyla konutunda, işyerinde, yerleşim yerinde, bunların eklentilerinde ve aracında yapılacak aramada...”, (f) bendindeki “ilgilinin rızası” ve 30. maddenin 1. fıkrasının yürütmesini durdurdu.

Maddenin (f) bendi şöyle:

“5237 sayılı TCY’nin 24. maddesindeki kanunun hükmü ve âmirin emrini yerine getirme, 25. maddesindeki meşru savunma ve zorunluluk hâli ve 26. maddesindeki hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası ile diğer kanunların öngördüğü hukuka uygunluk sebepleri ve suçüstü hâlinde yapılan aramalarda, toplum için veya kişiler bakımından hayati tehlikeyi ortadan kaldırmak amacıyla veya kapalı yerlerden gelen yardım çağrıları üzerine, konut, işyeri ve yerleşim yeri ile eklentilerine girmek için.”

“Konut, işyeri ve eklentilerinde aramanın yapılması” başlıklı 30. maddenin 1. fıkrası da şöyle:

“Haklarında giyabî tutuklama veya tutuklama kararı ile yakalama emri veya zorla getirme kararı bulunan kişilerin yakalanması için yapılacak aramalarda, ayrıca arama kararı verilmesi gerekli değildir. Bu gibi hâllerde sadece yakalanacak kişiyle ilişkili işlemler yapılabilir. O yerde bulunan diğer kişiler hakkında, ayrıca karar verilmemişse, arama yapılamaz.”

İçişleri Bakanlığı Genelgesi

İçişleri Bakanlığı, Ağustos ayında “haklarında herhangi bir yargı kararına dayanmaksızın arama kararı bulunan kişilerin kayıtlarının silinmesi” için genelge yayınladı.

Haklarında bir dönem arama kaydı bulunan kişilerin kayıttan “düşürülmesine” karşın yeniden aynı gerekçeyle gözaltına alınması üzerine hazırlanan genelgede, Anayasanın “kişi özgürlüğünü” düzenleyen 19. maddesi ile yeni Ceza Muhakemesi Yasası’na dikkat çekildi ve bir yargı kararına dayanarak hakkında yakalama kararı bulunan kişileri ilk yakalayan emniyet müdürlüğünün, bu kişilerin kayıttan düşürülmesini sağlaması istendi.

Adalet Bakanlığı Genelgeleri

Adalet Bakanlığı’nın, 31 Aralık 2005 tarihine kadar yayınlanan tüm genelgeleri güncelleştirilmesi amacıyla

yürürlükten kaldırıldı. Gözden geçirilerek güncellenen genelgelerin yayınlanmasına Ocak ayında başlandı.

İşkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin soruşturmalarda uyulacak esaslara ilişkin genelgede, “Türkiye’de insan haklarının korunması ve geliştirilmesi bakımından önemli reformlar yapıldığı, iç hukukun uluslararası normlara uygun hale getirilmesi yönünde önemli adımlar atıldığı” iddia edildi. Genelgede, TCY’nin ve uluslararası sözleşmelerin hükümlerine dikkat çekilerek, şöyle denildi:

“Anayasa, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, ilgili kanun hükümleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları da dikkate alınarak; işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yapılan soruşturmalarda, kolluk kuvvetlerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcısı ya da görevlendireceği bir Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülmesi,

Suç failleri hakkında kanunî gereğinin takdir ve ifasıyla, adaletin bir an önce gerçekleştirilmesinin temin edilerek, insan haklarının korunmasının sağlanması yanında işkence ve kötü muamele iddialarının etkili ve yeterli bir şekilde soruşturulması...” Adalet Bakanlığı’nın yayınladığı diğer genelgelere www.adalet.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Seçmeli Protokol

Birleşmiş Milletler “İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşmeye İhtiyari Protokol”, Haziran ayında 20 ülkenin onaylaması ile uluslararası sistemde yürürlüğe girdi.

Türkiye, Protokol’ü 2005 yılı Eylül ayında imzaladı ancak onaylamadı. Protokol’ün TBMM’de onaylanarak yasa niteliği kazanması durumunda, Türkiye de diğer 20 ülke gibi “cezaevlerinde ve gözaltı merkezlerinde önceden haber verilmeden yapılan sivil denetimleri” kabul etmiş olacak.

Protokol’ü onaylayan ilk 20 ülke şunlar: Arjantin, Arnavutluk, Bolivya, Britanya, Danimarka, Gürcistan, Hırvatistan, Honduras, İspanya, İsveç, Kosta Rika, Liberya, Mali, Maldivler, Malta, Mauritius, Meksika, Paraguay, Polonya ve Uruguay.

Türkiye, 1984 yılında imzaya açılan İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ni 1988 yılında imzalamıştı.

Protokol, bağımsız uluslararası uzmanların, taraf devletlerin gözaltı ya da tutukevi gibi alıkoyma yerlerini düzenli ziyaret etmelerine olanak tanıyor. ,

Bağımsız uluslararası uzmanlar, alıkoyma koşullarını ve buralardaki kişilerin gördüğü muameleleri değerlendirmenin yanı sıra, söz konusu ülkeye koşulların iyileştirilmesiyle ilgili tavsiyelerde de bulunabiliyor. Protokol, düzenli ziyaretlerin gerçekleştirilmesi ve uzmanlarla işbirliği yapılması için ulusal

bir mekanizma kurulması zorunluluğu da getiriyor. TİHV, Protokol’ün TBMM tarafından onaylanması, tanıtımı ve bağımsız ulusal önleme mekanizması kurulması amacıyla bir kampanya yürütüyor. (Bkz. www.tihv.org.tr)

CHP Çanakkale Milletvekili İsmail Özay, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın yanıtlanması istemiyle 10 Kasım günü TBMM Başkanlığı’na verdiği yazılı soru önergesinde, Seçmeli Protokol’ün imzalanmasının olumlu bir gelişme olduğunu belirtti ve şu soruların yanıtlanmasını istedi:

1- 8 Kasım 2006 tarihinde açıklanan AB ilerleme raporunda işkence konusunda Türkiye’deki olumlu gelişmeler yanında, bazı yakınmalara da yer verilmiş ve bu konudaki bağımsız denetim eksikliklerine vurgu yapılmaktadır. Bu protokolün TBMM’de kabul edilerek yasallaşması ve uygulamaya başlaması, bu tür eleştirilerin azalmasına ne ölçüde katkı sağlayabilir.

2- Sözleşmenin yasalaşmasından sonra “Ulusal Önleyici Mekanizmalarda” sivil toplum kuruluşları da yer alacaktır. Bu mekanizmalarda yer alması söz konusu olan veya konu ile ilgili çeşitli STK’lar ile (TİHV, İHD, Mazlumder vb.) bu sözleşmeye yönelik hangi ön çalışmalar yapılmıştır?

3- Hükümetçe 14 Eylül 2005 tarihinde imzalanan bu sözleşme aradan 14 ay geçmesine rağmen kanun tasarısı olarak TBMM’ye gönderilmemiştir. Hükümetin bu konudaki kanun tasarısı ne zaman TBMM’ye sunulacaktır?

Başbakan Erdoğan adına Adalet Bakanı Cemil Çiçek tarafından 19 Ocak 2007 tarihinde verilen yanıtta ise hükümetin “demokratikleşme” konusundaki çalışmalarını özetlendi, Seçmeli Protokol’ün önemine değinildi ancak ne zaman yasalaşacağı konusunda tarih verilmedi.

İstanbul Protokolü

TİHV, TTB ve Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD), TİHV’nin girişimleriyle hazırlanan İstanbul Protokolü’ne (İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu) işlerlik kazandırılması için hazırlanan projeden Mart ayında çekildi.

Bu konuda 21 Mart günü üç kuruluş tarafından yapılan ortak açıklama şöyle:

İşkencenin Önlenmesi İçin Samimiyet Çağrısı

Dünyada işkence ve şiddet yoluyla, insanlığımızı ve zihinlerimizi teslim almaya yönelik giderek artan çabalar karşısında insan olmanın onur ve değerini korumak isteyen herkese son derece büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluğun bilincindeki kurumlar; Türk Tabipler Birliği (TTB), Adli Tıp Uzmanları Derneği (ATUD), Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) olarak işkencenin önlenmesi ve hatta zihinlerimizden tümünden kazanabilmesi için mevcut bilgi birikimimizi yıllarca İstanbul Protokolü hazırlanması ve

eğitimi çalışmalarına seferber ettik. Belgenin kısa ad olarak İstanbul Protokolü olarak anılmasının bir nedeni de budur.

İşkencenin önlenmesinde en önemli araçlardan biri olan İstanbul Protokolü, işkencenin iddialarının etkin araştırılması ve dokümantasyonu için standartları içeren ilk uluslararası kılavuz belgedir. 2000'de Birleşmiş Milletler Genel Kurul'unda kabul görerek resmi belge niteliği kazanmıştır. Uluslararası hukuk, devletlere işkencenin önlenmesi için iddiaların etkin biçimde araştırılması, belgelenmesi ve sorumluların cezalandırılması yükümlülüğünü getirmektedir. Bugün için artık bir devletin "biz işkenceye karşıyız ve işkenceyi etkin biçimde önlemeye çalışıyoruz" diyebilmesi ve bu iddianın kabul görebilmesi için araştırma ve incelemelerin İstanbul Protokolü'nde belirtilen standartlara uygun biçimde yapılmasını sağlaması gerekmektedir.

Kurumlarımız bu kılavuzun daha yaygın kullanıma sokulması için ülkemizde pek çok eğitim çalışması gerçekleştirmiştir. Dahası, yine kurumlarımız bugünlerde Dünya Tabipleri Birliği, İşkence Görenler için Uluslararası Konsey (IRCT), İnsan Hakları için Hekimler gibi uluslararası kurumlar ile birlikte 10 ayrı ülkede İstanbul Protokolü'nün eğitimi gerçekleştirmektedir.

Hal böyle iken, yaklaşık 18 aydır anlamakta çok zorlandığımız bir süreç yaşamaktayız:

Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığı aracılığı ile, 2004 yılı içinde Avrupa Birliği'ne (AB) savcı, hakim ve hekimlere yönelik İstanbul Protokolü eğitimi yapılması için bir proje sunmuştur. Projenin uygulanmasına yardımcı olan Avrupa Birliği Teknik Yardım ve Bilgi Değişim birimi (TAIEX), 25-27 Mayıs 2005 ve 30 Mayıs-1 Haziran 2005 tarihlerinde İstanbul ve Ankara'da yapılması planlanan bu eğitim için eğitimcilerin sağlanması ve eğitim modüllerinin hazırlanması için İngiltere'den Medical Foundation adlı organizasyon ile birlikte Türkiye'den kurumlarımıza işbirliği önermiştir. Yoğun bir çalışma sonrasında bu dört kurum tarafından gerekli tüm hazırlıklar yapılmış olmasına karşın Adalet Bakanlığı söz konusu eğitimi 24 Mayıs 2005 tarihinde, yani başlamasından bir gün önce, hiçbir açıklama yapmadan iptal etmiştir.

2005 Ekim'inde Başbakanlık, AB İlişkileri Genel Sekreterliği ve TAIEX arasında yeniden başlayan yazışmaların sonucunda TAIEX, yukarıda sözü edilen dört kurum ile yeniden ilişki kurarak eğitimin gerçekleştirilmesini istemiştir. Aynı zamanda TAIEX, Eğitim çalışmasının iptaline/ertelenmesine önceki süreçte ortaya çıkan kurumlar arası yanlış anlaşılma ve iletişim eksikliklerinin yol açtığını, bu kez bunların yinelenmemesi için tüm önlemlerin alınacağını ifade etmiştir.

Buna karşın ikinci süreçte karşılaşılan yeni gelişmeler, bu kez eğitimin bizler tarafından sürdürülebilmesinin koşullarını ortadan kaldırmıştır.

Çünkü, doktor raporları sayesinde işkencenin üstünün örtülmesi, işkencecilerin cezasız kalması konusunda Türkiye'de sembol olmuş bir isim; Dr.Nur Birgen bu eğitimin koordinasyonunda yer almıştır.

Bilindiği gibi, Dr. Nur Birgen'e, işkenceye maruz kalanlara hatalı raporlar hazırladığı için, Türk Tabipleri Birliği Yüksek Onur Kurulu'nca meslektan men cezası verilmiştir. Her ne kadar kendisinin TTB Yüksek Onur Kurulu'nun kararı aleyhine yargı sürecine başvurması sonucu, mahkemece, kendisinin kamu görevlisi olduğu gerekçesi ile TTB Yüksek Onur Kurulu kararı iptal edilmiş olsa da, bu tür soruşturmaların önemi açıktır. Hatta Dr. Nur Birgen'in adı Amnesty International (1999, 2005 raporları), Human Rights Watch (2000, 2003 raporları) ve Birleşmiş Milletler (Özel Raportörün 1995 Raporu) vb. uluslararası kuruluşların raporlarında işkence karşısında kötü hekim tutumlarına örnek olarak anılmaktadır.

Dünya Tabipler Birliği, IRCT, ve TIHV tarafından geliştirilmiş kriterlere göre genel mesleki formasyonun yanı sıra eğitimcilerde aranan özellikler şunlardır;

- İnsan hakları alanına yüksek ilgilerinin olması
- İstanbul Protokolünü kullanma deneyimlerinin olması
- İşkencenin önlenmesi konusuna derin adanmışlığının olması
- İşkencenin önlenmesi veya işkence görenlerin tedavisi veya işkencenin dokümantasyonu veya işkence görenlere hukuk destek alanında çalışıyor ve deneyimli olması,
- İnsan Hakları alanındaki çalışmaları ile güvenilir ve saygı duyulan bir kişi olması, insan hakları ihlallerini desteklememiş, ve/veya insan hakları konuları ile çelişen bir suçlamaya uğramamış veya hakkında kuşku duyulmamış olması,

Bu kriterler de gözönüne alındığında, Nur Birgen niteliğinde bir kişinin işkencenin önlenmesi çalışmasında koordinasyon rolü üstlenmesi bizler açısından kabul edilemez bir durumdur. Bu, eğitimden beklenen sonuçlar ve "işkenceye sıfır tolerans" yaklaşımının inandırıcılığı açısından ciddi soru işaretlerine neden olmaktadır.

Yanı sıra bir yetişkin eğitimi formatına uygun olarak interaktif bir eğitim planlanmış ve onaylanmış olmasına karşın, kurumlarımız dışında eğitim grubunda yer alan diğer unsurlar ile işbirliği ve işbölümü içinde bir ekip çalışması gerçekleştirilmemiştir. Eğitim metodolojisi ve uygulaması ile ilgili hiçbir iletişim olmamıştır. Bu bağlamda eğitim çalışmasının yapılmasına kısa bir süre kala, tüm

önerilerimize karşın, hala hiçbir toplantının yapılamamış olması ilginç bir gelişmedir.

İstanbul Protokolü gibi çok önemli bir uluslararası belgenin oluşumunda çok etkin bir rol oynayan, dünyadaki en deneyimli ekip olarak çeşitli ülkelerden İstanbul Protokolü eğitimlerinin organize edilmesi veya eğitimci katkısı sunulması için davetler alan bizler ile proje sahiplerinin ilişki kurmaktan kaçınması anlaşılabilir bir durum değildir.

TTB, ATUD ve TİHV hekim ve hukukçulara yönelik tüm İstanbul Protokolü eğitimlerini sonuna dek desteklemekte ve çok önemli görmektedir. Bu eğitimin başarısı ve iyi geçmesi adına, yaşanan çeşitli sıkıntılara rağmen, çabalarımızı sürdürmeyi yeğledik. Ancak gelinen noktada bu projenin gerçekten İstanbul Protokolü'nün yaşama geçirilmesi ve bu

yolla işkencenin önlenmesi doğrultusunda işlevsel bir amacının olduğunu artık tüm iyi niyetimize rağmen düşünmüyoruz. İşkencenin önlenmesi amacıyla ortaklaşan tüm projelerde çalışmaya, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmaya sonuna kadar açığız. Ancak, genelde insan hakları, özelde işkencenin önlenmesine yönelik eğitimleri bireysel, kurumsal ve ülkesel bir vitrin düzenleme faaliyetinin parçası olarak ele alan yaklaşımlara da destek vermemiz mümkün değildir.

TTB, TİHV, ATUD olarak bu aşamada ve Adalet Bakanlığı ve Adli Tıp Kurumu'nun sorumlu olduğu bu koşullarda bu projede çalışmayı sürdürmeyi kendi ilkelerimize uygun bulmadığımız için bir süre önce çalışmadan çekildiğimizi kamuoyunun bilgisine sunarız.

AB'ye güvenip de sakın... - Yıldırım Türker (Radikal/3 Nisan 2006)

Geçtiğimiz ayın meyesidir. Ama başından anlatmalı. Adalet Bakanlığımız, hâkim ve savcılara yönelik İstanbul Protokolü eğitimi verilmesi için hazırlanan projeyi gerekçesiz olarak iptal etmişti. Lakin, olmazsa olmaz, Avrupa Birliği dayattı, iptal geçersiz kılındı. İstanbul Protokolü, işkence ve kötü muamelelerin soruşturması ve dokümantasyonu amacıyla oluşturulmuş ilk uluslararası tüzük veya kılavuzdur. Birleşmiş Milletler belgesi olarak kabul edilen 'İstanbul Protokolü'nün ilk baskısı 2001'in ocak ayında gerçekleştirildi. Adalet Bakanlığı, hâkim ve savcılara işkence konusunda eğitim verilmesini istemiyor. Neden, bilinmez. Ve bu noktada şanlı Türk direnişinin muhteşem örneklerinden birine tanık oluyoruz: Madem bu eğitim projesinden vazgeçilmeyecek, öyleyse koordinatör olarak uygun biri atanıyor. Nur Birgen. Hatırlayalım mı?

1995 yılında İDH İstanbul İl Binası'na polis baskını yapılır. Gözaltındaki sanıklar, mahkemeye çıkmadan önce 18 Temmuz günü adli raporları alınması için Beyoğlu Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne getirilir. Adli Tıp uzmanı Nur Birgen, yedi sanık hakkında düzenlediği kati raporda, 'vücutlarında halen darp cebir izi bulunmadığını' bildirir.

Oysa sanıklar gözaltına alındıkları 13 Temmuz günü çeşitli uzmanlarca muayene edilip vücutlarında yaygın darp ve cebir izleri saptanmış, rapor edilmiştir. 19 Temmuz'da da sanıklar bu kez İstanbul DGM Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nden bir başka uzman tarafından muayene edilir. Sonuç, ilk aldıkları raporun aynısıdır: Yaygın darp cebir izleri. Sanık avukatları Nur Birgen'i İstanbul Tabip Odası'na şikâyet eder. İddia, 'İşkenceyi gizlemek amacıyla gerçeğe aykırı rapor düzenlemek' tir. Tabip Odası Onur Kurulu, soruşturma sonucu Dr. Nur Bilgen'in "şahısların muayenesi ve rapor yazımında kusurlu olduğu ve travmatik lezyonlara sebebiyet verenleri koruduğu" sonucuna vararak altı ay meslekten men cezasına oybirliğiyle karar verir. Bilgen'in kurula ve çeşitli mahkemelere sebebiyet verenleri koruduğu" sonucuna vararak altı ay meslekten men kararı kesinleşir. Adalet Bakanlığı kararın uygulanmasına direnir ve gerçeğe aykırı rapor hazırladığı kanıtlanmış olan Dr. Nur Bilgen, Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu Başkanlığı'na terfi ettirilerek ödüllendirilir. Hükümetler değişse de işkenceci sırtı sıvazlayan doktorun görevi bir türlü değiştirilemez.

Şimdi de işkencecilerle işbirliği sabit görüldüğü için meslekten men edilmiş olan Dr. Nur Birgen, savcı ve hâkimlere verilecek olan işkence konusundaki eğitimin başına getiriliyor. Burada mizahi bir yaklaşım varsa, bu toplumun gelecek hali kalmamıştır. Birgen'in koordinatör olarak atanması üzerine Türk Tabipleri Birliği, Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı, çalışmadan çekildi. Yaptıkları açıklamada Nur Birgen'in, Uluslararası Af Örgütü, Human Rights Watch ve Birleşmiş Milletler raporlarında işkence karşısında kötü hekim tutumlarına örnek olarak gösterildiğini belirttiler. Dünyanın gözünde ibretlik olmuş bir hekim bir kez daha, burada, aramızdan birileri tarafından baştaçacı ediliyor.

Nur Birgen ve Adalet Bakanlığı, bu hikâyenin vatanseverleri.

Türk Tabipleri Birliği, Adli Tıp Uzmanlar Derneği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı ise, hainleri. (...)

"Yeni Yasal Düzenlemeler Doğrultusunda Asayiş Suçlarının İstatistiksel Analizi"

Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkan Yardımcısı Cengiz Zeybek'in hazırladığı "Yeni Yasal Düzenlemeler Doğrultusunda Asayiş Suçlarının İstatistiksel Analizi" raporu Şubat ayında basına yansıdı. Raporda, "ceza yasalarında yapılan değişiklikler sonucunda, özgürlüklerle güvenlik arasındaki hassas dengenin güvenlik aleyhine bozulduğu"

ileri sürüldü. Değişikliklerin, "polis yetkilerini kötüye kullanacağı önyargısıyla yapıldığı" savunulan raporda, özetle şu şikâyetler dile getirildi:

"Arama hukukundaki değişiklikler, ceza adalet sistemini derinden etkiledi. Arama ve el koyma konusu, adli ve önleme aramaları ayırımı yapılmaksızın hakim kararına bağlandı. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde dahi, kanunla yetkili kılınan merciin yazılı emri olmadan arama ve

el koyma işlemi yapılmaması gibi bir düzenleme, hiçbir ülkenin yasa ve anayasasında yok.

AB'nin talepleri doğrultusunda getirilen bu düzenlemelerin, aslında tersine işleyerek insan haklarını tehlikeye sokabileceği ve insanlarımızı mağdur edebileceği değerlendirilmekte.

Son düzenlemeler, polisi, gözaltına alma, ifade alma, yakalama, el koyma, delil toplama ve arama konuları başta olmak üzere, sadece savcının emirlerini uygulayan, suçüstü halinde olaya el koyup bunun dışında emir almadan hiçbir işlem yapamayan pasif bir süje haline getirdi.

Çocuklara zincir ve kelepçe takılması yasaklandı. Kelepçe kullanımı, önleyici bir tedbir. Birçok ülkede şüphelilere kelepçe takmak, polis ve sevk edilen kişinin güvenliği için vazgeçilmez.

Adalet Bakanlığı önünde vurulan canlı bomba (Eyüp Beyaz) 18 yaşından küçük olsaydı ve sağ yakalansaydı, şahsa kelepçe takılmaksızın doğrudan çocuk şubesine, buradan da savcıya götürülecekti.

1 Haziran-31 Aralık arasındaki yedi aylık dönemde meydana gelen asayiş suçlarında, 2004'ün aynı dönemine göre artış var. Özgürlüklerle güvenlik arasında bozulan dengenin, insan hakları alanındaki kazanımların özüne dokunulmaksızın giderilmesi gerektiği fikrindeyiz."

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah da, Genelkurmay Başkanlığı "Terörle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi" tarafından Mart ayında Ankara'da düzenlenen "Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği" konulu sempozyumda yaptığı konuşmada, benzer bir biçimde "yetersizlik"ten yakındı. Cerrah konuşmasında, gözaltı süresinin uzatılması, gözaltına alınanların avukatla görüşmesinin ertelenebilmesi gibi istekler dile getirdi.

TİHV Başkanı Yavuz Önen, TCY ve CMY'deki değişikliklerin "terörle mücadele" gerekçesiyle kolluk güçlerinin talepleri doğrultusunda yapıldığını hatırlatarak, polis müdürlerinin son taleplerinin de bunun parçası olduğunu söyledi. Gözaltındakilerin susma hakkı, yakınlarıyla, avukatlarıyla ve hekimle görüşme ve tazminat talep haklarının kısıtlandığını ifade eden Önen, "Savcılık yetkileri kolluk kuvvetlerine devredildi. Olumsuz değişikliklerden sonra gözaltı süresinin artırılması talep ediliyor. Bu geçmişteki OHAL rejimine geri dönüş demektir" dedi.

İşkencenin gözaltının ilk günlerinde uygulanan bir yöntem olduğuna dikkat çeken Yavuz Önen, gözaltı sürecinin şeffaflaştırılması gerektiğini vurguladı. Önen, "Cezaevlerine ve gözaltı mekanlarına girecek gözetleme kurulları kurulmalıdır. Kurulların kurulması hükmü BM sözleşmelerinde var. Türkiye imza attığı hükmü yerine getirmelidir" dedi.

Polisin isteklerini "vahim" olarak değerlendiren İHD Genel Başkan Yardımcısı Avukat Reyhan Yalçındağ da, "Gözaltı süresini uzatmak işkence görme riskini arttırmaktır. Gözaltı sürecinin kendisi hak ihlalidir. Gözaltı merkezlerinde ifade alınması doğru değildir. Gözaltına alınan kişi hiç bekletilmeden adli mercilere sevk edilmelidir" dedi.

Mazlumder Genel Başkan Yardımcısı Ayhan Bilgen de, ifade alma tekniklerinin iyileştirmesine ilişkin projelerin sürdürüldüğü bir ortamda, polis müdürlerinin gözaltı süresinin uzatılmasını istemesini "geriye dönüş çabası" olarak değerlendirdi. Bilgen, "Gözaltı sürenin kısalması gözaltında işkence vakalarında sayısal bir düşüşü yaratmıştır. Yeniden bu sürenin uzatılması, kaçınılmaz olarak sorgulama yöntemlerinden kabul edilemeyecek bazı uygulama ve davranışları da beraberinde getirecektir" dedi.

CIA'nın İşkence Uygulamaları

Dünyanın çeşitli ülkelerinde gizli gözaltı ve sorgulama merkezleri kuran Amerika Birleşik Devletleri Merkezi Haberalma Örgütü'nün (CIA) işkence amacıyla kullandığı uçakların Türkiye'ye de indiği ortaya çıktı.

Uluslararası Af Örgütü'nün (UAÖ), Nisan ayında açıkladığı "Radar'ın Altında: İşkence ve 'Kaybolmaya' Doğru Gizli Uçuşlar" raporunda "terörle mücadele" kapsamında CIA'nın kullandığı ve uçak indirdiği havaalanları arasında Diyarbakır da sayıldı.

CIA'nın yaptığı "gizli" uçuşlar ve "terörle bağlantıları olduğu" öne sürülen kişilerin gizlice içinde tutulduğu ve sorgulandığı çeşitli ülkelerdeki merkezlere ilişkin bilgi verilen raporda, CIA uçaklarının Diyarbakır'a iki kez indiği iddia edildi.

Muhammad El Assad, Muhammad Bashmilah ve Sala Karu adlı Yemenlilerin bir yılı aşkın bir süre tutuldukları "gizli" merkezin olabileceği ülkeler arasında Türkiye'nin de isminin geçtiği raporda, bu kişilerin tutuldukları merkezde tüm muhafız ve yetkililerin Amerikalı, tercümanların ise ya Arap kökenli ya da Arapçayı Amerikan aksanıyla konuşan kişiler olduklarını söyledikleri kaydedildi. Raporda, Yemenlilerin namaz saatleri ve güneşin pozisyonu konusunda verdikleri bilgiler dikkate alındığında söz konusu merkezin Türkiye, Azerbaycan, Gürcistan, Romanya, Bulgaristan, Arnavutluk veya Makedonya gibi bir ülke de olabileceği kanısına varıldığı ifade edildi.

Dışişleri Bakanlığı ise bu iddiayı yalanladı. Bu konuda CHP Gaziantep Milletvekili Abdülkadir Ateş'in Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın yanıtlanması istemiyle TBMM Başkanlığı'na verdiği yazılı soru önergesi de yanıtlanmadı.

İşkenceyi Önleme Grubu

İzmir Barosu'nun "İşkencenin Önlenmesinde Hukukçuların Rolü Projesini" durdurma ve "İşkenceyi Önleme Grubu"nun (İÖG) faaliyetlerine son verme kararının (Aralık 2004) iptali

konusunun görüşüleceği olağanüstü genel kurul, 28 Ocak günü toplandı.

Toplantıda, oylamanın adların teker teker okunarak açık oylama usulüne göre yapılmamasını, önergelerinin okunmamasını, oylamada havaya kaldırılan ellerin sayımında usulsüzlük yapılmasını protesto eden çok sayıda avukat toplantıyı terk etti. Olağanüstü genel kurulda, İzmir Barosu yönetiminin ilk kararı kabul edildi. İÖG bünyesinde çalışan avukatlar, toplantıda kalan ve yönetimin kararını onaylayan avukatların sayısının yasanın gerektirdiği “en az yüzde 10” barajının altında kaldığı bildirildi.

Baronun İÖG'nin faaliyetlerine son verme kararı üzerine 2005 yılında bin 146 avukat tarafından imzalanan seçimsiz olağanüstü genel kurul talebi, İzmir Barosu yönetimi tarafından reddedilmiş, bu karara karşı açılan davada, İzmir 4. İdare Mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı vermişti.

Bu arada İzmir Barosu avukatlarından Nalan Erkem hakkında, “Buca Cezaevi çocuk koğuşunda yaşanan işkence olaylarına ilişkin bilgileri açıkladığı” gerekçesiyle soruşturma açıldı. Buca Cezaevi çocuk koğuşundaki işkence iddialarını 2003 yılında gündeme getirdiğini hatırlatan Nalan Erkem, “Savcılıktan gelen yazıda suç isnadı yasaya rağmen açıkça belirtilmüyor. ‘Buca’daki olaylarla ilgili’ deniliyor. Niçin suçlandığımı anlamak için dosyayı görmem lazım, ama dosya verilmiyor. Oysa yasal olarak dosyanın bir suretini alma hakkımız var” dedi.

Söz konusu dönemde İzmir Barosu’nun İÖG’den Sorumlu Yönetim Kurulu üyesi olan Erkem, “Bu iddiaları ve bilgileri basına duyurmamızın ardından, Adalet Bakanlığı’na bağlı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü temsilcileriyle, yargıçlarla İzmir Barosu Çocuk Hakları Komisyonu’nun da katıldığı görüşmeler yapıldı. Sonunda da Bergama Çocuk Cezaevi kuruldu. Çocuk hükümlüler şimdi çok daha iyi koşullarda. Bu da işkence iddialarını bilinir kılmamızla gerçekleşti. Ama bedeli benim yargılanmam oldu” dedi.

Zorunlu Müdafî Yardımı

Adalet Bakanlığı’nın gerekli ödeneği aktarmaması üzerine yaklaşık 17.000 avukatın sundukları hizmet karşılığı ücretlerini alamamaları nedeniyle TBB’nin aldığı kararla “zorunlu müdafî yardımı”nın 1 Ağustos gününden itibaren durdurulması gündeme gelmiştir. Uzun zamandır devam eden sorunlar, sistemi tıkanma noktasına getirmiştir. Söz konusu tıkanmayı hizmet sunan avukatların çabaları ve özverileri de engelleyememiştir.

1992 yılında başlatılan ve 1 Haziran 2005 tarihli Ceza Muhakemesi Kanunu ile kapsamı genişletilen “zorunlu müdafî yardımı”, hakkında yakalama işlemi yapılan kişilerin (sanık ya da şüphelilerin) avukata erişim hakkı kapsamında tanınmış ve özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin işkenceye karşı korunmalarını sağlamak amacıyla öngörülmuş bir koruma tedbiridir.

Avukata erişim hakkı, işkenceye karşı temel bir yöntemdir. Böyle bir olanağın varlığı, altkonulan kişileri işkence tehdidine, riskine karşı korumaktadır. Zira hakkın kullanımı, işkenceye başvuran görevliler üzerinde caydırıcı etki yaratmaktadır. Avukata erişim hakkı, adil yargılanma ve savunma hakkının da ayrılmaz bir parçasıdır.

Hükümet, temel haklardan olan savunma hakkının ve işkence yasağının vazgeçilmez unsurlarından birini oluşturan “avukata erişim hakkı” kapsamında yasada öngörülen “zorunlu müdafî yardımı”ni etkili ve amacına uygun biçimde uygulamak ve bu konuda yasal, idari, adli, pratik her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

Zorunlu Avukat Yardımı

Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkanı Avukat Özdemir Özok, 5 Nisan Avukatlar Günü nedeniyle düzenlediği basın toplantısında, 1 Nisan günü toplanan baro başkanları tarafından hazırlanan bildiriye okudu. Bildiride, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren CMK ile getirilen “isteğe bağlı müdafîlik” ve “zorunlu müdafîlik” sistemlerinin aksaklıklarına dikkat çekildi.

CMK ile görevlendirilen avukat sayısının dört kat arttığı, ancak buna ayrılan kaynağın yetersiz kaldığı vurgulanan bildiride, avukatların 2005 yılı görevleriyle ilgili ücretlerinin, bu yılın ödeneği tüketilerek ödenebildiği belirtildi ve 17 bin avukatın üç aydır ücretlerini alamadıkları kaydedildi.

2006 görevlendirmeleri için 150 milyon YTL’ye ihtiyaç duyulduğu ifade edilen bildiride, “Meslektaşlarımızın özveriyle yürüttüğü ve angaryaya dönüşen hizmetin devam edebilmesi için gerekli yasal ve parasal düzenlemelerin 9 Mayıs’a kadar gerçekleşmemesi halinde, CMK kapsamındaki tüm müdafî/vekil görevlendirmelerimizi çözüm sağlanana kadar durduracağımızı kamuoyunun bilgilerine sunarız” denildi.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek, avukatların ücretlerini alamamalarının, kaynak yetersizliğinden değil, ödeme prosedüründen kaynaklandığını söyledi. Çiçek, Maliye Bakanlığı’nın “Ödemeyi yaparız. Ancak bunun bir belgeye dayalı olması lazım” gerekçesini ileri sürdüğünü belirterek, TBB ve Maliye Bakanlığı yetkililerinin konuyu çözeceklerini söyledi.

Daha sonra Maliye Bakanlığı tarafından avukatlar için 20 milyon YTL ödenek ayrıldı ve zorunlu avukatlık uygulaması sürdü. Ancak, bu paranın yeterli olmaması üzerine 22 Temmuz günü yeniden toplanan TBB yönetimi ve baro başkanları, 70 milyon YTL’yi bulan borcun ödenmemesi durumunda 1 Ağustos gününden itibaren zorunlu avukatlık hizmetinin durdurulacağını açıkladılar.

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri ve denetim organlarının kararları da, işkence yasağının ve adil yargılanma hakkının güvence altına alınması bakımından bu yükümlülüğe işaret etmektedir. BM İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi'nin 2. maddesi, "Taraf devletler, işkence suçunu önlemek üzere etkin yasal, idari, yargısal veya her tür tedbiri alır." demektedir. Özgürlüğünden alıkonulan kişilerin "avukata erişim hakkı" da bu tedbirlerden birisidir.

Avukat yardımının durdurulması, başta çocuklar ve kadınlar olmak üzere özgürlüğünden yoksun bırakılan herkesi işkenceye karşı korumasız bırakacaktır. "İşkenceye sıfır tolerans" diyen iktidardan beklenen, insan eliyle üretilen travmanın yanında anlamsız kalan ekonomik nedenlerle sistemi tıkamak değil, aksine sistemi güçlendirmek ve gerekli her türlü önlemi almaktır.

Bu nedenle, Adalet Bakanlığı'nı, baroları "zorunlu müdafî yardımı" nı durdurma noktasına getiren koşulları bir an önce düzeltmeye, bunun için gerekli kaynağı sağlamaya, hizmetin kalitesini artırıcı, hizmet sunan avukatları ve baroları teşvik edici yeni önlemler almaya davet ediyoruz.

İdarenin görevi, sistemi tıkamak değil, sistemin etkili ve kaliteli bir biçimde uygulanmasını sağlamaktır.

İşkence yasağının mutlaklığı, ancak bu anlayışla güvence altına alınabilir.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı

Ankara Barosu CMK Merkezi Başkanı Sami Kahraman, yasanın zorunlu kıldığı durumlarda, sanığın yanında avukat bulunmaması halinde sorgu ve ifadenin yargılama aşamasında dikkate alınmadığını hatırlattı. Bu durumda olanlara baro tarafından avukat görevlendirilmediği takdirde ceza yargılamasının büyük ölçüde duracağını, çocuk mahkemelerinin tümüyle, ağır ceza mahkemelerinin de büyük ölçüde işlemez hale geleceğini belirten Kahraman, bu sorunu barolar ve avukatların yaratmadığını söyledi. Kahraman, "Bu konuda hükümetin, Adalet Bakanlığı'nın hiçbir duyarlılığı yok. Bütün ikazlara rağmen sorunu görmezlikten geliyorlar. Zaman zaman bu tip tehditler olunca 20 milyon YTL ek ödenek sağlıyor ama bununla çözümlenecek konu değil. Yasal düzenleme lazım" dedi.

Türkiye CMK Avukatları Platformu Sözcüsü Mehmet Horuş ise iki yıl öncesinden sorunun bu aşamaya geleceğinin öngörüldüğünü, buna rağmen hükümetin önlem almayarak CMK hizmetinin angaryaya dönüşmesine yol açtığını bildirdi.

Avukat Meryem Erdal da, müdafî yardımının emniyet güçlerinin yürüttüğü karşı propaganda çabalarıyla sürekli tırpanlandığını belirterek, son yıllarda dile getirilen işkence iddialarında avukata erişim hakkının ya hiç kullanılmadığına, engellendiğine ya da geç kullanılarak işkence için zaman kazanıldığına dikkat çekti. Avukat yardımının daraltılması durumunda işkence için daha uygun

bir ortam oluşacağını ifade eden Erdal, gözaltı koşullarının denetimsiz, gözaltına alınanların da işkenceye karşı korunaksız kalacağına, işkencenin açığa çıkması, belgelenmesi fırsatının ortadan kalkacağına ve güvenlik güçlerinin cesaretleneceğine işaret etti. Erdal, "Soruna duyarsız ve kayıtsız kalan, sorunun asıl muhatabı olduğu halde gelişmeleri seyreden hükümet ise 'işkenceye sıfır tolerans' söyleminde samimi olmadığını bir kez daha gösterecek" dedi.

1 Ağustos gününden itibaren CMK kapsamında avukatlık hizmetinin durması üzerine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 10 Ağustos günü TBB yöneticileri ve baro başkanları ile görüştü. Görüşmeden sonra bir açıklama yapan Özdemir Özok, ücretsiz avukat görevlendirmeme kararını durdurduklarını söyledi. Özok, Erdoğan'ın Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e, TBB temsilcileriyle bir toplantı yapılması, Meclis açıldığında gündeme getirilmek üzere bir yasa tasarısı çalışması yapılması, ayrıca avukatlara avans ödenmesi için de bir ödeme planı çıkarılması yönünde talimat verdiğini bildirdi.

14 Ağustos günü, TBB, Maliye Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkililerinin katılımıyla yapılan toplantıda, barolara biriken borçları için 35 milyon YTL gönderilmesine ve Maliye Bakanlığı'nın mahkeme harçlarından elde ettiği gelirden TBB'ye ayrılan payın artırılmasına karar verildi.

1 - KAYIPLAR

Kayıplara Karşı Uluslararası Komite (ICAD) ve Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Yakay-Der) tarafından düzenlenen 5. Uluslararası Gözaltında Kayıplar Kurultayı, 16-20 Mayıs günlerinde Diyarbakır'da toplandı.

22 ülkeden temsilcinin katılımıyla gerçekleştirilen kurultayın açılışında konuşan ICAD Türkiye Temsilcisi Özlem Gümüştaş, kayıplar haftası etkinlikleri hakkında bilgi verdi. YAKAY-DER

Başkanı Pervin Buldan ise kurultayın beşincisinin Diyarbakır'da yapılmasının önemine dikkat çekerek, "Çünkü Diyarbakır gözaltında kayıpların, siyasi faili meçhul cinayetlerin, yargısız infazların en çok yaşandığı şehir. Vedat Aydın, Musa Anter, Mehmet Sincar gibi siyasi cinayetlerin merkezi" dedi.

Kurultayın kapanışı nedeniyle 20 Mayıs gecesi Dağkapı ya da İstasyon meydanında düzenlenmesi planlanan etkinlik,

Diyarbakır Valiliği tarafından “provokasyon olabileceği” gerekçesiyle yasaklandı.

Kurultayın sonuç bildirgesi 12 Haziran günü açıklandı. Sonuç bildirgesine şu adresten ulaşılabilir: http://www.icad-committee.com/html/turkce/02/tr_konferenz05/tr_kurultaylar_06_sonuc.html

Serdar Tanış, Ebubekir Deniz: Şırnak’ın Silopi ilçesinde kaybolan (25 Ocak 2001) HADEP İlçe Başkanı Serdar Tanış ve İlçe Sekreteri Ebubekir Deniz’in yakınları, AİHM’in “yaşam hakkının ihlal edildiği” yönündeki kararına karşın, işlem yapmayan Silopi Cumhuriyet Savcısı’nı Haziran ayında Adalet Bakanlığı ve TBMM’ye şikayet ettiler.

Tanış ve Deniz ailelerinin avukatları tarafından Adalet Bakanlığı’na verilen dilekçede, “AİHM tarafından verilen kararların iç hukukta bağlayıcı olduğu Anayasa’da kabul edilmiştir. Olaya ilişkin dosya, Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 2004/2416 soruşturma no’lu sırası ile kayıtlıdır. Ancak Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı uzun bir süreden beri dava açma yerine dosyayı sürüncemede bırakarak şüphelileri kollamak suretiyle görevlerini ihmal etmekte ve kötüye kullanmaktadır” denildi.

Tanış ve Deniz’in olay günü Astsubay Taşkın Akgün tarafından telefonla arandığını ve bunun Cumhuriyet Savcılığı tarafından saptandığı belirtilen dilekçede, “Olaydan Levent Ersöz, Süleyman Can, Taşkın Akgün, Selim Gül ve Veysel Ateş doğrudan sorumludur” denildi. Dilekçede, kanıtların adı geçen kişiler hakkında dava açılması için yeterli olduğu ileri sürüldü.

Adalet Bakanlığı’na yapılan başvuru, Kasım ayında reddedildi. Adalet Bakanlığı’ndan Yakup Tanış’a gönderilen yazıda, “soruşturmanın sürüncemede bırakıldığı” iddiasının gerçekleri yansıtmadığı öne sürüldü ve olayın aydınlatılması için soruşturmanın sürdüğü belirtildi. Yazıda, Cumhuriyet Savcısı hakkında her hangi bir işlem yapılmasına gerek duyulmadığı bildirildi.

Tarık Ümit³: “Yüksekova Çetesi”ni soruşturan Astsubay Hüseyin Oğuz, 1995 yılında kaybolan MİT görevlisi Tarık Ümit’in cesedinin Marmaris yakınlarında bulunduğunu, kimliğinin saptandığını ancak dosyada değişiklik yapıldığını iddia etti.

³ 2 Mart 1995 tarihinde İstanbul Kadıköy Bağdat caddesi üzerinde bulunan bir lokantada yemek yerken yanına gelen iki kişi tarafından götürülen Tarık Ümit’ten bir daha haber alınmadı. Tarık Ümit’in MİT içinde önemli görevler üstlendiği 1996 yılında Susurluk skandalından sonra ortaya meydana çıktı. Tarık Ümit’in “kontr-gerilla içinde yaşanan bir anlaşmazlık” nedeniyle özel tim görevlileri tarafından kaçırıldığı ve MİT’in üst düzey yetkililerinin tüm girişimlerine karşın öldürüldüğü açıklandı.

Hüseyin Oğuz, Yeni Aktüel dergisinde yayınlanan röportajında Tarık Ümit’in öldürülmesi konusunda şu bilgileri verdi:

* *Yeşil eylemlerine devam ediyor mu?*

- Çok büyük şeyler yapamaz artık. Para karşılığı adam öldürdüğünü biliyorum. Öldürme olaylarında Yeşil’in bir işareti var: Sırttan tek kurşun. Daha önce iki kişiyi Diyarbakır’da öldürüp benim görev yaptığım Malatya sınırlarına atmıştı. Bunları da aynı şekilde öldürmüştü. Arkadan tek kurşunla işlenmiş profesyonelce cinayetler incelenmeli, o zaman belki Yeşil için ipucu olur. Tarık Ümit’in öldürülmesinde de Yeşil vardı.

* *Tarık Ümit kayboldu birden. Onu Abdullah Çatlı ve ekibinin sorguladığı bilgisi yansıdı basına. Yeşil mi öldürdü Tarık Ümit’i?*

- Astsubay arkadaşım E.T. o dönemde Marmaris’te görev yapıyordu. Burada bir köy hududunda ormanın içinde bir ceset bulunuyor. Cesedi bulan muhtar hemen jandarmaya haber veriyor. Jandarma Sorgu Kısım Amiri olan arkadaşım hemen olay yerine gidiyor. Cesedin fotoğraflarını çekiyor.

Araştırma sonunda Tarık Ümit olduğu belirleniyor. Zaten cesette de Tarık Ümit kaçırıldığında üzerindeki kot takımı varmış. Astsubay arkadaş soruşturma dosyasını Tarık Ümit adına hazırlıyor. Ama sonra dosya üzerinden değişiklik yapıyor: “Tarık Ümit değildir” diye.

Bu olay çobanın cesedi olarak kayıtlara geçiyor. Bunun üzerine hazırladığı dosyayı savcılığına göndermesini söyledim. Ama korktu yapmadı. Beni arayıp “Ben çok zor durumdayım, kendimi koruyamam. Senin koruman var. Nasılsa deşifre de oldun” diyerek açıklamam için dosyayı bana verdi...

* *Siz dosyayı ne yaptınız?*

Bir süre şimdi yaşadığım bu yerin çatısında sakladım. Sonra da haber yapılması için dosyayı bir gazeteciye verdim. Ondan sonra ne olduğunu bilmiyorum. Çünkü o dosya orijinaldi, tehlikeli olur diye fotokopisini bile alamamıştık.

* *Astsubay E.T. hala görevde mi?*

Hayır. Şimdi seyyar satıcılık yapıyor, gömlek satıyor.

* *Tarık Ümit cinayetinde Yeşil tek başına mıydı?*

Ekiple hareket ediyordu.

* *Ekipte kimler vardı?*

Yeşil’in tanımadığı insan biraz zor olur. Çünkü istihbarat birimleriyle ilişkide olan biri. Ekibi olmasa yaşama şansı olmazdı zaten.

Emekli Astsubay Hüseyin Oğuz, Mahmut Yıldırım’ın yaşayıp yaşamadığı konusundaki soruyu yanıtlarken “Yaşıyor. Bunu kesin olarak söylüyorum, çünkü ölmediğini biliyorum. En son Mardin’deydi. Bu da bir yıl önceydi. Yakın sürede Yeşil’le görüşen isimleri biliyorum. İstihbaratta çalıştıysanız görevden

ayrıldıktan sonra bile bazı şeylerden kopamıyorsunuz. Her ne kadar korksalar da yanıma gelen arkadaşlar var, benimle bağı koparmayanlar var. Hatta yurtdışından arayanlar var. Bunların sonucunda da Yeşil yaşıyor, diyorsam önemlidir” dedi. Mahmut Yıldırım’ın Türkiye’ye gelip gittiğini de belirten Hüseyin Oğuz, “Yeşil’de taramalı (izlenmeyi engelleyen) telefon var. Kendini bununla koruyor. Bakın Meclis’te bir milletvekili var adını burada açıklamak istemiyorum ama Yeşil’in doğduğu kentten gelme. Nerede olduğunu en iyi o

milletvekili biliyor. Yeşil şu anda Türkmenistan’da yaşıyor. Yeşil’in yaptıklarını, bildiklerini kendi sesinden bir kasete aldığını biliyorum. Ancak bu kaset ne zaman ortaya çıkar bilmiyorum. Yeşil, çok deşifre oldu. Antalya’daki mal varlığı, Elazığ’daki evi, yakınları, ilişkileri, kişiliği tamamen ortaya çıktı. Yeşil’in kullanacağı, irtibatta olacağı önemli kişi de yok artık. Yeşil ile irtibatta olan insanlardan bir tanesini söyleyeyim: Mehmet Eymür. Nerede olduğu, ne yaptığı belli değil. Ben ise vatanımı seviyor ve burada yaşıyorum” dedi.

2 - GÖZALTINDA ÖLÜM OLAYLARI

01) Ali Karataş

Muğla’nın Marmaris ilçesinde “bir oteli yakmaya çalıştığı” iddiasıyla gözaltına alınan Ali Karataş (50), 10 Eylül günü gözaltında öldü. Resmi açıklamada, “Karataş’ın nezarethanede bulunan battaniyenin kenarlarında bulunan fitilleri söktüğü ve kendisini pencerenin demirlerine astığı” iddia edildi.

02) Şemsettin Yavuzkaplan (16)

Şemsettin Yavuzkaplan (16) adlı çocuk, 17 Aralık günü Diyarbakır’ın Piringlik köyü Jandarma Karakolu’nda öldü. Edinilen bilgiye göre, Jandarma Karakolu’nun telefon kablolarının çalındığı iddiasıyla, köy meydanında top oynayan çocukları gözaltına almak isteyen askerler, çocukların kaçmaya başlaması üzerine çevreye rasgele ateş açtı. Bu sırada bir asker yakaladığı Şemsettin Yavuzkaplan’ı yere yatırarak başına ayağıyla bastı ve başının çevresine ateş etti. Bu arada Gönül Şeplek, Ümit Şeplek, Ünal Şeplek, Ata Şeplek, Fedai Gezer, Ramazan Gezici ve Nurettin Yavuzkaplan da gözaltına alındı.

Çocukların gözaltına alınmasından kısa bir süre sonra karakol yetkilileri “Yavuzkaplan’ın kalp krizi sonucunda öldüğünü” açıkladılar.

Nurettin Yavuzkaplan, “Biz top oynuyorduk. Askerler geldi havaya ateş açtı. Çok korktuk. Sonra bizi tekme tokat arabaya bindirdiler. Ağabeyim karakola geldiğimizde arabadan aşağı inmedi. Onu arabadan jandarmalar çıkardı, ölmüştü” dedi.

Karakol önünde toplanan köylüler, Yavuzkaplan’ın dövülerek öldürüldüğünü ileri sürdüler ve cesedin kendilerine verilmeden cenaze arabasına bindirilmesi üzerine karakolu taşladılar. Köylüler daha sonra da Şanlıurfa-Diyarbakır yolunu trafiğe kapattılar. Gerginlik akşam saatlerinde sona erdi.

Diyarbakır Devlet Hastanesi’nde yapılan otopsi sonucunda Şemsettin Yavuzkaplan’ın “kalp krizi” sonucunda öldüğü açıklandı. Bu arada askerlerin köy meydanındaki boş kovanları topladığı bildirildi.

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş, çocukların CMK’ya aykırı biçimde gözaltına alındığını belirterek, şunları söyledi:

“Çocukların tamamı haksız yere gözaltına alınmış, bu uygulamalar çocukların tamamında ani şok ve travmaya yol açmıştır. Yaşanılanlar ve uygulamalar kalp rahatsızlığı bulunan Şemsettin Yavuzkaplan’ın kriz geçirmesine neden olmuştur. Hazırladığımız raporu TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’na göndereceğiz. Valiliğe güvenimiz kalmamıştır. TBMM Komisyonu’nun köye gelerek inceleme yapmasını istiyoruz.”

Eski Olaylara İlişkin Gelişmeler

Ferhat Tepe: Özgür Gündem gazetesi muhabiri Ferhat Tepe’nin 1993 yılında öldürülmesine tanık olan Taner Şarlak, 13 yıl sonra Ferhat Tepe’nin nasıl öldürüldüğü açıkladı. Taner Şarlak, Evrensel gazetesinde 5 Haziran günü yayınlanan söyleşisinde yaşadıklarını özetle şöyle anlattı:

13 yıl önce yaşadıklarını anlatır mısın?

1993 senesiydi Diyarbakır Hazro’da (...). Kapı çalındı arkadaşım Murat Koparan beni çağırdı, “dede” lakaplı bir uzman çavuşun gelmemi istediğini söyledi. Beraber aşağıya indik askerler bizi kapının önünden aldı. Yürümeye başladık adliyenin önüne geldik ki, birden silah sesleri duyulmaya başladı. Kendimizi adliyenin bahçesine zor attık. (...) Çatışmanın ardından sabah 05.00 gibi Ertan üsteğmen denen biri geldi, bizi aldı karakola götürdü. Karakolun önü insan doluydu, birçok insanı alıp gelmişler. Daha dışarıda asker bağırıyordu herkese, silahların nerde olduğunu soruyordu. Halbuki biz çatışma sırasında askerlerle beraberdik. Oradaki birçok insan da evinden çatışma sonrası getirilmişti. Zaten bu çatışma korucularla askerinin oyunuydu. Hazro’yu sindirme için düzenlediler. O gece onlarca ev, dükkan yakıldı ve yıkıldı. Karakol insan doluydu, bizi ilçede iki gün tuttular. Sonra Diyarbakır’a getirildik Murat Koparan ve Erkan Dağdelen de benimle birlikteydi. 30-31 gün burada işkence altında sorgulandık bana devamlı tanımadığım isimler hakkında beyanda bulunmamı istiyorlardı. Diyarbakır’da tutulduğumuz

yerde hücreler dolup taşmıştı. Artık insanları koridorlarda kelepçeliyorlardı.

Ferhat Tepe'yi orada mı gördün?

Evet o hücre dışında su borusuna kelepçeliydi. Berbat haldeydi. Bize üç günde bir yemek veriyorlardı ona hiç yemek vermediler. Orda bulunduğum 30 günün 20'sinde Ferhat'ı gördüm. Ama bu anlattığım son gün. Su borusuna bağlı öylece duruyordu her geçen "gazeteci bu" diye bağırıyor, dövüyordu. Artık ne dediği belli olmuyordu Ferhat Tepe'nin sesi boğuklaşmıştı. Erkan Dağdelen, Ferhat gibi dışarıda tutulduğu için o daha yakından gördü Ferhat Tepe'yi. Ayrıca orda zehir verip Yücel Doğan'ı öldürdüler. "İntihar etti" dediler. Bana bu olayı cezaevinde Murat Koparan anlatmıştı. Ferhat Tepe'yi hatırladığım o son günün sabahı orda bulunan herkesi apar topar arabalara doldurdular Peşmerge kampı olarak bildiğimiz bir yere getirdiler. Burada iki gün tutulduktan sonra savcılığa çıkarıldık ve tutuklanıp cezaevine gönderildik.

Ferhat Tepe'nin mahkemesinde nasıl tanıklık yaptınız?

Ferhat Tepe'nin öldüğünü cezaevinde öğrendik. Orada biz, olayı gördüğümüzü söyledik ve bir mektup kaleme almaya karar verdik. Kamuoyuna tüm yaşadıklarımızı ve Ferhat Tepe ile ilgili bildiklerimizi mektupta anlattık. Biz üç ay sonra ilk mahkemede çıktık, aradan dört sene geçti. 9 Ekim'de Hazro'dayken eve polis geldi. Mahkemeye Ankara'ya çağırıldığımızı söylediler. İshak Tepe, Ferhat'ın babası bizim mektubumuz üzerine bizi tanık olarak yazdırmış. Önce Hazro Kaymakamı'na gittik. Kaymakam gitmemizi istemiyordu bağırıp duruyordu. Bize yol parası verdiler Diyarbakır'a geldik. Orada bizi, dört sene önce işkence gördüğümüz Ferhat Tepe'yi gördüğümüz yere indirdiler. Sonra 'yanlışlık olmuş' dediler çıkarttılar. Bu bize korku vermek için yapılan bir durumdu. Oradan havaalanına geldik. Bizi uçak ile Ankara'ya gönderdiler, iner inmez sivil bir askeri araçla Tuncay binbaşı aldı otele geldik. Burada İçişleri Bakanlığı'nda Hukuk Müşaviri İbrahim U. ve Binbaşı Ahmet Tuncay Ç. yanımıza geldi. Bir de emniyetten biri vardı. Bize iyi ifade verirsek zarar görmeyeceğimizi, iş imkanı ve yarar sağlayacağımızı söylediler. Sonra mahkemeye çıktık yalan söyledik, 'görmedik' dedik Ferhat Tepe'yi.

Mahkemeden sonra olanları anlatır mısın?

Diyarbakır'a geldik Hazro'ya döndük. Daha sonra bize verilen sözün arkasına düştük madem yalan söylemiştik. Diyarbakır'a valiliğe geldik, talepte bulunduk. Bize yol parası verdiler Ankara'ya gönderdiler. Ankara'da İl Jandarma Komutanlığı'na gittik Tuncay binbaşıya ulaşmaya çalıştık ama bizi başlarından attılar. Böyle bir şeyin olmadığını bizim uydurduğumuzu söylediler. En son bir sene önce bir dilekçe yazdık, gözaltında ve Ankara'da yaşadıklarımızı anlattık. Bize dört ay önce cevap geldi. Cevapta Diyarbakır'da 30 gün

gözaltında kaydımızın bulunmadığını ve otelde yapılan teklifin söz konusu olmadığı yazılıydı. Sonra tüm bildiklerimi İHD'ye anlattım.

Peki 13 sene sonra yaşadıkların hakkında ne düşünüyorsun.

Öncelikle pişmanım keşke tüm doğruları anlatsaydım. Ama ben de o zaman 16 yaşındaydım 30 gün işkence gördüm imkansızlık da eklenince böyle bir şey oldu.13 yıl vicdan azabı çektim. Artık elimden bir şey gelirse yapmak isterim. (...)

Abdülmenaf Zengin: Mersin'de 18 Aralık 1995 tarihinde gözaltına alınan Abdülmenaf Zengin'in gözaltına ölümüne tanık olan bir kişi, Şubat ayında Cumhuriyet Savcılığı'na başvurdu. "PKK üyeliği" iddiasıyla Bingöl Cezaevi'nde bulunan Aydın Altı, yakınları aracılığıyla yaptığı başvuruda, İzmir'de gözaltına alındığını ve daha sonra Mersin'e götürüldüğünü belirterek şunları söyledi:

"İzmir Emniyet Müdürlüğü'nde beş gün gözaltında yoğun işkence altında kaldım. Daha sonra Mersin'e götürüldüm. Götürüldüğüm dönemin Aralık ayının ilk haftası olduğundan eminim. Mersin Terörle Mücadele Şubesi'nde 17 gün işkence altında kaldım. İşkencede toplam 37-38 kişi vardık. Abdülmenaf Zengin de bu grup da yer alıyordu. Bu gruptan isimlerini hatırladıklarım ve Zengin'in işkencede öldürülmesine tanıklık edenler de var. Abdullah Bektaş (Mersin), Salih Tekin (Mardin/Mazıdağ) tanıklık etmişlerdi ve şu an tahliye olmuşlar. Abdülrezzak Şimşek Adana F Tipi'nde, Nurettin Erdemci Siirt'te cezaevinde tutuklu bulunuyor. Mersin'de işkencede kaldığım ilk hafta, Abdülmenaf Zengin bizim bulunduğumuz yerde gözaltında kaldı. Aralık ayının 2. haftasıydı, Abdülmenaf Zengin getirildi. Yoğun işkence yapıldı. İşkenceyi görmedik, ancak bulunduğumuz ana koridora Abdülmenaf Zengin yüzükoyun atılmıştı ve gelip geçenler basıp geçiyordu. Tekme vurarak geçiyorlardı. İki gün boyunca yerde uzanmış gözleri bağlı bir vaziyette ve inleme sesiyle koridorda kaldı. Zengin'e yapılan işkenceye tepki gösterdiğim için beni de hücreden çıkararak ceza verdiler. Bu nedenle kış soğukunda Abdülmenaf Zengin'in yüz üstü yere uzatıldığı koridora beni attılar. Zengin'le yan yanyanaydık. Abdülmenaf Zengin ile aramızda yarım metre bulunuyordu. İki gün boyunca Zengin'in yanında, çömeli oturur bir vaziyette kaldım. Ayağa kalktığımızda ayak, el ve gazoz şişesi ile vücudumuza vuruyorlardı. Abdülmenaf Zengin konuşmıyordu. Yanıt veremiyordu. Zorlanarak ve kısık bir ses tonuyla adını soyadını söyledi. Koridorda 20 kişiden fazla insan vardı. Çok kısık sesle konuşmaya çalışıyorduk. Abdülmenaf'ın üzerinde siyah deri bir mont vardı. Koyu bir pantolon vardı. Her tarafı ıslanmıştı. Adıyamanlı bir polis vardı. Polislerin fotoğraflarını, simalarını aradan 50 yılda geçse unutmam, tanırım. Polisler Abdülmenaf'a süt ve bisküvi getirdi ama o yemedi. Abdülmenaf'ı doğrultup sırtını

duvara dayadılar. Zorla yiyecek vermeye çalışıyorlardı, ama yine yemedi. Bandajı bir kez daha açıldı polislerce. Yüzümüze takılan bandaj ince bir bez parçasıydı ve arasına pamuk konmadığı için tüm bunları görmek zor olmuyordu. Sabah saatlerinde Abdülmenaf'ı banyoya aldılar, üzerindeki elbiseleri çıkarıp soydular. Önce soğuk su ardında sıcak su verdiler. Bir daha da kendine gelmedi. Abdülmenaf'tan ses çıkmayınca, polisler paniklediler ve 6-7 kişi gelerek battaniye koyup götürdüler.”

Gözetiminde Ölüm Davaları

Ahmet Fenkli: Kırklareli 33. Mekanize Tugay Komutanlığı'nda askerlik yapan Ahmet Fenkli adlı erin 4 Temmuz 2001 tarihinde dövülerek öldürülmesi nedeniyle beş subay hakkında açılan davaya 18 Ocak günü Genelkurmay Askeri Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada, Fenkli ailesinin avukatı Kemal Karabulut, yargılanan askerler ve İsmail Güven adlı kişi tarafından tehdit edildiğini bildirdi. Bu nedenle savunma görevinden çekildiğini belirten Karabulut, sanıklar hakkında Genelkurmay Başkanlığı ve Ankara Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu söyledi.

1 Mart günü yapılan duruşmada tanık olarak dinlenen GATA'da görevli Tabip Binbaşı Kıvanç Topuz, söz konusu dönemde çok fazla hastaları olduğunu, Fenkli'nin tedavisine ilişkin süreci hatırlamadığını söyledi. Fenkli'ye ilk müdahaleyi yapan Kırklareli Devlet Hastanesi doktorlarından Hakan Şarzet ise askerini, “bilinç bulanıklığı ve uyku hali” ile kendilerine getirildiğini, tomografisinde beyin kanaması tanısı koyduklarını ve solunum desteği sağlayarak Çorlu Askeri Hastanesi'ne sevk ettiklerini anlattı.

Cinayet suçundan tutuklu bulunan Fenkli'nin asker arkadaşı tanık Hakan Çolak, Fenkli'nin telefon kartlarının üzerini siyah bantla kapatarak ankesörlü telefonlardan konuştuğunun söylendiğini, bunun öğrenilmesinin ardından tabur komutanının “Fenkli'yi biraz hırpaladığını duyduğunu” söyledi. Olay günü eğitim sırasında, Fenkli'nin rahatsızlandığını belirten Çolak, yüzbaşı İsmet Yetkin'in izin istemesi üzerine Fenkli'ye tokat attığını kaydetti. Fenkli'nin bir süre sonra fenalaştığını ve revire kaldırıldığını ifade eden Çolak, olayın ardından, tugay içtiması sırasında İlhan Ünal'ın Fenkli için “cezasını buldu, ölsün” dediğini iddia etti.

Askeri Savcı, esas hakkındaki görüşünü 21 Nisan günü yapılan duruşmada açıkladı. Dönemin Tugay Komutanı Emin Ünal, Kurmay Albay Recai Elmas ve Uzman Çavuş İlhan Ünal'ın Askeri Ceza Yasası'nın 117. maddesi (kastı aşan müessir fiil) uyarınca cezalandırılması istenen esas hakkındaki görüşte Merkez Komutanı Yüzbaşı Nahit Balcı hakkında beraat kararı verilmesi, dönemin bölük komutanı Yüzbaşı İsmail Yetkin'in ise “vücutta tahribat yaparak ölüme neden olmak” ve “görevi kötüye kullanmak” suçlarından

hapis cezasına mahkum edilmesi, askerlikten de çıkarılması istendi.

16 Mayıs günü yapılan duruşmada o dönemde Tugay Komutanı olan Tuğgeneral Emin Ünal'ın (Tümgeneral rütbesiyle İzmir Ulaştırma Okullar Komutanı) gönderdiği ifadesi okundu. Ünal savunmasında, Fenkli ailesinin “devletten tazminat koparmaya çalıştığını” ileri sürdü ve “General rütbesine ulaşmış bir kişinin yalan beyanda bulunduğunu iddia etmenin kamuoyu nezdinde ordunun küçük düşürülmesine neden olacağını” iddia etti.

Dava, 2 Haziran günü sonuçlandı. Genelkurmay Askeri Mahkemesi, dönemin Tugay Komutanı Tümgeneral Emin Ünal, Kurmay Albay Recai Elmas, Merkez Komutanı Yüzbaşı Nahit Balcı ve Uzman Çavuş İlhan Ünal hakkında “delil yetersizliği” gerekçesiyle beraat kararı verdi. Mahkeme, Ahmet Fenkli'nin Bölük Komutanı Yüzbaşı İsmet Yetkin'e “görevini kötüye kullandığı” gerekçesiyle altı ay hapis cezası verdi. İsmet Yetkin'in cezası 1.350 YTL para cezasına çevrilerek ertelendi.

Murat Polat: Murat Polat adlı askerini Adana 6. Kolordu Komutanlığı Cezaevi'nde gördüğü işkence nedeniyle 2005 yılı Temmuz ayında ölümü nedeniyle biri yarbay 29 asker hakkında yürütülen soruşturma, Şubat ayında tamamlandı.

Yeni TCY'de “askerlerin işledikleri işkence suçlarının ayrı değerlendirilmemesi ve zanlıların çoğunun askerlik görevlerini tamamlaması” nedeniyle Askeri Savcılık tarafından görevsizlik kararıyla Adana Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilen dosyada, İstanbul'da yaşayan Murat Polat'ın Gaziantep'te askerliğini yaparken rahatsızlığı nedeniyle 23 Haziran 2005 tarihinde İskenderun (Hatay) Deniz Askeri Hastanesi'ne sevk edildiği, burada arkadaşı Ahmet Sambur'la birlikte firar ettiği anlatıldı. 27 Haziran 2005 tarihinde İskenderun'da hırsızlık yaparken yakalanan askerlerin bir gün sonra Askeri Cezaevi'ne götürüldüğü belirtilen dosyada, Polat'ın mahkum gömleğini giymemekte direndiği için asker gardiyanlar tarafından cop ve sopayla dövüldüğü bildirildi.

Dosyada, işkencede ağır yaralanan Polat'ın Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Balcalı Hastanesi'nde yoğun bakım servisine kaldırıldığı, ancak 27 Temmuz 2005 tarihinde öldüğü kaydedildi.

Murat Polat'a yapılan işkence dosyada şöyle anlatıldı:

“Atölye bitişiğindeki odaya götürülen Polat, H.G. tarafından copla dövüldü. Dayaktan kurtulmak için pencereye doğru hamle yapan Polat'ı yakalayan H.G., sırtını dolaba vurmuş. H.G., dolabın üzerinden düşen yaklaşık 1 metre boyunda 10 santimetre çapındaki sopayı eline alıp, ‘Seni s.cek aleti buldum’ diyerek, Polat'ın sırtına, beline, böbreklerine vurmuştur. Polat, esas duruşta bekleyen Ahmet Sambur'un arkasına kaçmış, H.G. sopayı iki eliyle birden tutup var gücüyle yukarıdan aşağıya doğru sallamış, sopa Polat'ın

kafasına, sağ kulağının üst kısmına isabet etmiştir. Polat'ın ağzından, burnundan ve kafasından kan gelmiştir. H.G., tekrar kalkmasını söylemesi üzerine kalkan Polat'a tekme ve copla vurduktan sonra diğer gardiyanlara 'suya sokun' emrini vermiştir. Duş aldırıldıktan sonra tekrar odaya getirilmiştir. H.G. tekrar Polat'ı dövmüştür. R.G.'nin, Polat'ın ağız, burun ve kafasından kan geldiğini görmesi üzerine 'Bırak ölecek bak' demesi üzerine H.G. bırakmıştır. Polat'ın dövülme sonucunda sol kulağının üzerinde çizgi halinde 5-6 santimetre uzunluğunda kesi, sağ kulağının üzerinde 3-4 santimetre uzunluğunda bir kesi, omuzlarda kan toplanması sonucu morarmalar oluşmuştur. Polat, daha sonra hücreye kapatılmıştır."

2004 ve 2005 yıllarında erler Hasan Motu, Yener Bezek, Adil Kılıç, Mustafa Kılıç, Ahmet Sambur ve Harun Teke'nin de cezaevinde işkence gördüğü anlatılan dosyada, daha sonra İzmir'e atanan dönemin cezaevi müdürü yarbay M.S. ile dördü astsubay 29 askerinin "işkence" ve "sonucu nedeniyle ağırlaşmış işkence" suçundan sorumlu oldukları belirtildi.

Görevsizlik kararında, cezaevinde 2004 yılından Polat'ın öldüğü tarihe kadar toplam yedi askere işkence yapıldığı belirtilerek, olaylar özetle şöyle anlatıldı:

"Cezaevine getirilen tutuklu ve hükümlüler giydirme odasına alınıp, çıırılçıplak soyulduktan sonra kendileri de asker olan gardiyanların gözü önünde 'çök-kalk' yaptırılıyor. 'Hoş geldin' adı altında sopa ve coplarla dövülenler daha sonra soğuk suya sokuluyor, yerlere akan kanları temizletiriliyor. Yüz kızartıcı suçlular ise olur olmaz zamanlarda dövülüyor, cop yalattırılıyor, tel kızdırılıp vücutlarına bastırılıyor. Bu eylemlerin insan onuruyla bağdaşmadığı, mağdurların bedensel ve ruhsal yönden acı çekmelerine sebep olduğu, onların aşağılanmasına yol açtığı açıktır. Şüphelilerin eylemlerinin uzun bir süre devam etmesi, birden fazla kişiye karşı gerçekleştirilmesi, her mağdura karşı gerçekleştirilen eylemlerin hemen hemen aynı olması dikkate alındığında, cezaevindeki eylemlerin sistematik hale geldiği görülmektedir. Bazı şüpheliler ifadelerinde işkence olaylarının cezaevi yöneticilerinin emriyle yapıldığını anlattı. Cezaevinde görevli subay ve astsubayların tutuklu ve hükümlülerin dövülmesi konusunda emir vermeleri, zaman zaman eylemleri bizzat kendilerinin gerçekleştirmeleri, kendilerine intikal eden eylemler konusunda hareketsiz kalmaları, özellikle Murat Polat'ın ölümü sonrasında gardiyanları korumaya yönelik tutum sergilemeleri, gardiyanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanmaları dikkate alındığında, işkence suçuna iştirak ettikleri ortaya çıkmaktadır. Bizzat şüphelilerin ifadelerinden şüphelilerin eylemlerini; 'yönetim tarzı' şeklinde ve emir komuta zinciri içerisinde gerçekleştirdikleri görülmekte ve bu nedenle suçun iştirak halinde işlendiği görülmektedir."

İşkence mağdurlarından Mustafa Kılıç da yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Beni dövdükten sonra yay şeklindeki bir teli kızdırıp dilime bastırıldılar. Benim önümde Harun Teke, Yener Bezek ve Adil Kılıç adlı tutuklular gardiyanlar tarafından cop ve sopalarla dövüldü. Gardiyanlar cezaevine gelen hükümlülere giriş işlemleri sırasında küçük bir kağıtta yazılı 'Allah yok, peygamber izinde' yazısını okuttuktan sonra 'hoşgeldin' adı altında dövdüklerine tanık oldum. Dayaklardan ve olaylardan cezaevi görevlisi başçavuşlar O.A. ve Ö.B.'nin haberi vardı."

Adana Cumhuriyet Savcılığı, Murat Polat'ın işkence sonucu ölümü, altı askere de işkence yapılması nedeniyle Nisan ayında biri yarbay 29 asker hakkında dava açtı. Ancak Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi, "mağdur ve sanıkların asker olması" nedeniyle görevsizlik kararı verdi.

Dava, 3 Temmuz günü Adana 6. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde başladı. Tutuklu dört erin tahliyesine karar veren mahkeme, "görevsizlik" kararı verdi. Daha önce Adana 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin de "görevsizlik" kararı vermesi nedeniyle dosya, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildi.

Birtan Altınbaş: Birtan Altınbaş'ın gözaltında ölümü (16 Ocak 1991) nedeniyle İbrahim Dedeoğlu, Sadi Çaylı, Hasan Cavit Orhan ve Süleyman Sinkil'in yargılandığı davaya 27 Ocak günü Ankara 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, Altınbaş'ın sorgulandığı dönemde nezarethanede görev yapan Ahmet Ulualan ve Cihangir Özkan'ın tanık olarak dinlenmesine karar verildi. 31 Mart ve 28 Nisan günü yapılan duruşmalar, bu polislerin ifadesinin beklenmesi için ertelendi.

15 Eylül günü yapılan duruşma da, Süleyman Sinkil'in "Birtan Altınbaş ile ben ve arkadaşım Ahmet Baştan (yargılama aşamasında ifadesi alınmadığı için Baştan'ın dosyası ayrılmıştı) ilgilendik" yönündeki itirafı nedeniyle Yargıtay'dan istenen Ahmet Baştan'ın dosyası gelmediği için ertelendi.

10 Kasım günü yapılan duruşmada, Yargıtay'ın sanıklardan Ahmet Baştan'a ilişkin dosyayı gönderdiği açıklandı. Baştan'ın avukatı Recep Onaran, "müvekkiline ulaşamadığını, eşinden 'kalp krizi nedeniyle öldüğü' bilgisini edindiğini" söyledi. Duruşma, Baştan'ın ölüm kaydının beklenmesi için ertelendi.

8 Aralık günü esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıklara eski TCY'nin "kastı aşan adam öldürme" suçuna ilişkin 452/1. maddesi ve "işkence sonucu ölüm halinde ceza artırımına" ilişkin 243/2. maddesi uyarınca 12'şer yıla hapis cezasına mahkum edilmesini istedi.

22 Aralık günü yapılan duruşmada ise sanık İbrahim Dedeoğlu'nun avukatı Halit Armutlu, redd-i hakim talebinde bulundu. Bu istek davayı uzatmayı amaçladığı gerekçesiyle reddedildi.

Alpaslan Yelden: İzmir’de gözaltına alınan Alpaslan Yelden adlı kişinin 15 Temmuz 1999 tarihinde işkence sonucu ölümü nedeniyle İbrahim Peker, Hakan Ergüden, Tarkan Gündoğdu, Muharrem Çetinkaya, Ali Aykol, Hikmet Kudu, Yusuf Oyan, Uğur Kocal, Nevzat Sağoğlu ve Cemil Bulut adlı polisler hakkında açılan dava, 17 Mayıs günü İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Nevzat Sağoğlu hakkında “işkence yaparak ölüme neden olmak suçuna ilişkin kanıt bulunmadığı” gerekçesiyle beraat kararı veren Mahkeme, İbrahim Peker, Tarkan Gündoğdu, Muharrem Çetinkaya, Ali Aykol, Hikmet Kudu, Yusuf Oyan, Hakan Ergüden ve Uğur

Kocal’ı “adli görevin yerine getirilmesi sırasında işkence yapmak ve kastı aşan etkili eylem sonucunda ölüme neden olmak (eski TCY madde 243, 448 ve 452)” uyarınca altışar yıl hapis cezasına mahkum etti.

Ceza, “Yelden’in ölümüne hangi sanığın neden olduğunun saptanamaması” ve sanıkların duruşmalardaki iyi halleri nedeniyle üçer yıl dörder ay hapis cezasına indirildi. Mahkeme, “görevi ihmal” suçlamasıyla yargılanan Cemil Bulut ile Nevzat Sağoğlu dışındaki polisler hakkında “görevi kötüye kullanma” suçlaması hakkında zamanaşımı nedeniyle davanın ortadan kaldırılmasına karar verdi.

3 - İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE OLAYLARI

Diyarbakır Olayları

24-25 Mart günlerinde Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde öldürülen HPG militanları için başta Diyarbakır olmak üzere çeşitli kentlerde düzenlenen cenaze törenleri, bölgede uzun süredir görülmeyen kanlı olaylara neden oldu.

Göstericilerin üzerine ateş açan güvenlik güçleri 14 kişiyi öldürdü. İstanbul’da göstericilerin düzenlediği saldırılarda da 4 kişi öldü. Olaylarda yüzlerce kişi yaralandı ve gözaltına alındı. Başta Diyarbakır’da olmak üzere gözaltına alınan çok sayıda gösterici ağır işkencelere maruz kaldı. **(Bkz. Yaşam Hakkı)**

Gösterilerde gözaltına alınanların ağır işkenceye maruz kalması nedeniyle Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin Tanrukulu, Baro Yönetim Kurulu üyeleri Meral Danış Beştaş ve Tahir Elçi, 4 Nisan günü basın toplantısı düzenlediler.

Tahir Elçi, baroya 199’u 18 yaşından küçük 543 şüpheli için avukat talebinde bulunulduğunu, 91 çocuk ve 278 yetişkinin tutuklandığını bildirdi. Elçi, “Çocuklar dahil olmak üzere şüpheliler ile yapılan görüşmelerde, çoğunluğu gözaltı merkezlerine götürülürken ve gözaltı merkezlerinde tutulurken kötü muamele, hakaret ve işkence olmak üzere yoğun hukuk dışı uygulamalara maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca çocuklar başta olmak üzere, gösterilere katıldıkları iddiasıyla birçok kişinin kayıt dışı gözaltına alındığı, kötü muameleye maruz kaldığı ve daha sonra yargı mercileri önüne çıkarılmadan serbest bırakıldıkları şikayetleri de meslektaşlarımıza iletilmiştir” dedi.

Diyarbakır Barosu avukatlarından Cengiz Analay da, “Elleri koli bandı ile bağlanan çocuklara 4 gün boyunca yemek verilmediği, verilen bir parça kuru ekmeğin de üzerine tükürülmesi gibi birçok insanlık dışı fiiller tespit edildi” dedi. Analay, 12-18 yaş grubundaki çocukların soğuk suyun altına sokulduklarını, beton üzerine yatırılarak saatlerce dövüldüklerini söyledi.

Gözaltında kaburgası kırılan ve Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakılan **İ.U.** adlı kişi de bazı çocuklara babalarının yanında ağır işkenceler yapıldığını belirterek, “Bir çocuğu puşi ile asıp fotoğraf çektiler” dedi.

Çocuklar da Cumhuriyet Savcılığı’nda verdikleri ifadelerde yaşadıklarını şöyle anlattılar:

M.F. (15): “28 Mart günü saat 20.00 civarında evden annemle çıkıp bir yakınımızı almaya gidiyorduk. Kapının önünde ellerinde coplarla polisler vardı. Ne olduğunu anlamadan beni gözaltına aldılar. Gözaltında dövüldüler. Başıma soğuk su döktüler. Herhangi bir olaya karışmadım. Anadolu İmam Hatip Lisesi birinci sınıf öğrencisiyim. Benim ve ailemin PKK ile ilişkisinin olması mümkün değil.”

M.Ç. (14): “28 Mart günü saat 16.00 civarında evime gidiyordum. Hantepek semtinde polisler beni yakaladı. İleride kalabalık bir grup vardı. Polise taş atıyorlardı. Benim olayla ilgim yoktu. Polisler gruba müdahale edince kaçışma oldu. Beni gruptan zannedip yakaladılar. Tekme tokat döverek, Çarşı Polis Karakolu’na getirdiler. Burada üzerimdekileri soyup dövmeye başladılar ve soğuk su döktüler. Sopa ile bize vurdular.”

L.K. (14): “28 Mart günü 18.30 sıralarında dershane çıkışında kalabalık bir grup vardı. Polise taş atıyorlardı. Ben grubun içinden geçerken bir bayan polise korktuğumu söyledim ve beni karşıya geçirmesini istedim. Yardımcı oldu. Gruptan uzaklaştıktan sonra ara sokaklara girerken çevik kuvvet polisi beni yakaladı ve döverek Çarşı Karakolu’na götürdü. Burada tekme tokat vurdular. Soydular ve üzerime soğuk su döktüler. Ellerimi bantla bağladılar. Ağzımdan kan geldi. Başka çocuklar da vardı. Polisler bizi tokatladı ve sopayla vurdular. Daha sonra bizi çocuk polisine götürdüler. Burada da bize tokat attılar ve ‘Apo’nun piçleri’ diye küftüler.”

R.K. (16): “28 Mart günü saat 17.00 sıralarında evimizin yakınında kalabalık bir grup bankayı ve civarını yakıp

yıkıyordu. Polis olaylara müdahale etmeye çalışıyordu. Polisler koşturunca ben de bankaya girdim. Polisler de benimle beraber içeri girdiler. Beni ve diğerlerini döverek çıkardılar. Çarşı Karakolu'na götürdüler. Döverek soyup, soğuk su döktüler. Polis bana 'soyun ulan seni sinkaf edeceğim' diye bağırdı. Sonra nezarete götürdüler, burada da tekme tokat vurup, küfrettiler. Sonra Çocuk Şubesi'ne teslim ettiler. Burada da beni zorla yalın ayak tuvalete götürdüler."

H.H. (17): "28 Mart günü saat 19.00 civarında İskenderpaşa yakınlarında evime gidiyordum. Caddede olayların olduğunu duydum. Ama polis bana 'Gidebilirsin bir şey olmaz' dedi, sonra da geçerken yakaladı. Karakola gidene kadar dövdüler. Önce Çarşı Karakolu'na götürdüler. Üzerimdeki elbiseleri çıkardılar, soğuk su döktüler, coplarla dövdüler. Ellerimizi bantladılar, küfrettiler. Sonra bizi Çocuk Şubesi'ne götürdüler. Burada da dövdüler."

Olaylar nedeniyle Mazlumder Diyarbakır Şubesi tarafından hazırlanan rapor, 6 Nisan günü açıklandı. Rapor, gözaltına alınan çocukların yüzde 95'inin işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı bildirildi. Mazlumder Diyarbakır Şubesi Başkan Yardımcısı Avukat İsa Akın tarafından hazırlanan raporda, çocukların gözaltına alındıkları sırada dövüldükleri, ellerinin koli bandı ile bağlandığı, soyuldukları, soğuk suyun altına sokuldukları, ayakta bekletildikleri, tuvalete gitmelerine izin verilmediği, yemek verilmediği, hakarete maruz kaldıkları belirtildi. İşkence ve kötü muamele şikayetlerinin özellikle Çarşı Polis Karakolu, Bağlar Polis Karakolu ve Merkez Jandarma Karakolu'nda yoğunlaştığı anlatılan raporda, çocukların büyük çoğunluğunun rapor aldığı kaydedildi.

31 Mart günü çıkan olaylar sırasında gözaltına alınan Özgür Gündem gazetesi dağıtımcısı **Yılmaz Yakut** da, işkenceye maruz kaldığını, çok sayıda kişiye yapılan işkenceye de tanık olduğunu anlattı. Yakut, yaşadıklarını özetle şöyle anlattı:

"Polis gazeteleri elimden alarak copla, kalasla üzerime yürüdü. Kendime geldiğimde bir polisi otomatik silahını göğsüme dayamış olarak gördüm. 'İçinde 20 mermi var beynine sıkırım' dedi. Gözaltına alınanların götürüldüğü spor salonuna girmeden önce polisler üzerimize saldırdı. Bir süre kendimden geçmişim. Kendime geldiğimde bacağımda kanama vardı. 'Bunları sen organize ediyorsun, içinde sen de vardin' diyorlardı. Karşılık verdiğim zaman döveceklerini bildiğim için sorularını yanıtlamadım. Salonunda 7-15 yaşlarında 200 çocuk vardı. Çocukların hepsi beton zeminde yatıyordu. Kafaları kırılmış, gözleri şişmişti. Orda olduğum sürede bir çocuk yaklaşık 7 saat ayakta bekletildi. Çocuğa oturmama cezası vermişlerdi. Arada bir gelen sivil polisler seçilmiş çocukları götürüyordu. Çocukları sürekli dövüyor, İstiklal Marşı'nı okutuyorlardı. Spor salonunda, 70 yaşlarında seyyar satıcı bir dede vardı, yüzü kan içindeydi. Yediği

dayaktan dolayı konuşamıyordu. Özel timler geldiklerinde fotoğraf çekiyor ve dalga geçiyorlardı."

Diyarbakır Baro Başkanı Sezgin Tanrıku, Mayıs ayında yaptığı bir açıklamada, gözaltına alınanlara işkence yapılması nedeniyle Cumhuriyet Savcılığı'nın 31 ayrı soruşturma yürüttüğünü bildirdi. Sezgin Tanrıku, "400'ü aşkın işkence, kötü muamele iddiası vardı. Kısmen de olsa soruşturma başlaması olumlu. Ölümlerle ilgili soruşturmalarda hala bir sonuç yok" dedi.

Bu arada Diyarbakır Barosu'nun 72 kişiye gözaltında işkence iddiasıyla ilgili olarak idari soruşturma açılması istemiyle Diyarbakır Valiliği'ne başvurduğu öğrenildi.

Olaylar nedeniyle Diyarbakır Barosu tarafından hazırlanan rapor ise Haziran ayı başında açıklandı.

Raporda, olayların başlangıcında kolluk kuvvetlerinin sağduyu ile yaklaştığı, fakat ardından "orantısız şiddet" kullandığı, bu nedenle çok sayıda kişinin öldüğü ve yaralandığı anlatıldı. Rapor, ilk gün olaylara müdahale eden güvenlik güçlerinin silah kullanmamaya özen gösterdiği, ancak akşam saatlerinde müdahalenin sertleştiği ve silah kullanılmaya başlandığı hatırlatılarak, ikinci günden itibaren göstericilere hedef gözetilerek ateş açıldığı kaydedildi.

Raporda, "Kolluk görevlilerinin göstericileri dağıtmak için gaz fişeklerini kontrolsüz kullanması neticesinde iki sivil vatandaş yaşamını yitirmiştir. Yakalanan kişilere yakalama anında ve kişilerin gözaltı birimlerine götürülmeleri esnasında orantısız şiddet uygulamaları başlamıştır. Yakalanan kişilere, birden fazla polis memurunun aynı anda cop, kalas, kask, demir çubuk, otomatik silah dipçığı, taş gibi nesnelere özellikle kafa ve sırt bölgesi gibi hayati tehlikeye mahal verebilecek fiili saldırılarda buldukları gözlemlenmiştir" denildi.

Raporda olayların ilk gününden itibaren gözaltına alınan kişilerin götürüldükleri gözaltı merkezlerinde işkenceye maruz kaldıkları anlatıldı ve uygulanan işkence yöntemleri şöyle sıralandı:

"Dayak, sövme-hakaret, ölüm tehdidi, taciz, bıçaklama, soğuk su ile ıslatma, sigara söndürme, el ve göz bağlama, soğuk-ıslak zeminde bekletme, zorla İstiklal Marşı okutma, Türk bayrağına sürekli baktırma, tuvalet ihtiyacının giderilmesine izin vermeme, soğuk betonda oturtma, uyumaya izin vermeme, yeme, içme ihtiyacını gidermeme, secde pozisyonunda bekletme, yüzü duvara dönük bekletme."

Diyarbakır'da yaşanan olaylarda toplam 576 kişinin gözaltına alındığı, bu kişilerden 402'sinin tutuklandığı, tutuklananlardan 39'unun itirazlar sonucunda serbest bırakıldığı, Haziran ayı başı itibarıyla cezaevlerinde 363 kişinin tutulduğu belirtilen raporda, göstericilerin çoğunluğunun çocuklar ve gençler olduğu anlatıldı.

Rapora göre, gözaltına alınanlar maruz kaldıkları işkenceyi şöyle anlattılar:

S.Y.: Beni arabaya bindirdiler, sonra polis okuluna götürdüler. Otuz kişiden fazla polis sürekli dövdü. Yüzüme tekme vurdular. Sürekli taciz ettiler ve sürekli göğüslerime dokundular...

C.A.: Şehitlik Polis Merkezi'ne götürdüler. Copla ve tekme tokat vurdular ve 'bu gece seni sinkaf edeceğiz' diye tehdit ettiler...

S.K.: Ağzıma silahı dayadılar, kalçamı ve vücudumu elle taciz ettiler...

C.Ş.: Kafama silah dipçığı ile vurdular. Bu darbenin etkisiyle hiçbir şey göremedim duyamadım. 35-40 dakika boyunca sürekli dövdüler...

B.K.: Çarşı Karakolu'nda soyun dediler. Ana, avrat küfürler ettiler. Bir arkadaşşıma soyun 'seni sinkaf edeceğiz' dediler...

B.B.: Üzerimizi çırlıçplak soydular. 'Sizi sinkaf edeceğiz diye' küfür ettiler...

U.A.: Beni karakola götürdüler. Şişman bir polis beni çağırarak 'gelsene parlak çocuk, seni bu odaya götürüp düzeceğim' dedi...

S.S.: Bizi dövdüler, tekmelediler sonra Polis Okulu'na götürdüler. Orda bir polis 'atın bunları yere, kafalarına sıkın' dedi. Üç gün boyunca dövdüler, çırlıçplak soymakla ve sinkaf etmekle korkuttular...

S.K.: Ağzıma silahı dayadılar, boğazıma bıçak dayayarak ölüm tehdidinde bulundular...

Ç.A.: Kelepçeleyip götürdüler Çarşı Karakolu'na. Orada hepimizin giysileri çıkarmamızı istediler. Üzerimize soğuk su döktürdüler. Bizi beklettiler ve sürekli vurdular...

C.O.: Bağlar Polis Merkezi'ne götürdüler bizi. Ellerimi bağladılar arkadan, beni dövdüler. Yüzüme biber gazı sıktılar...

C.D.: Bağlar Karakolu'nda bizi çırlıçplak soydular ve su döktüler. Çıplak halimizle bizi bir saat beton zemin üzerinde beklettiler. Saat başı gelip beni ıslattılar yine aynı şeyi yaptılar. Beş defa sürdü bu durum...

Göstericilere işkence yapılması nedeniyle Temmuz ayı ortalarında İçişleri Bakanlığı, iki mülkiye müfettişini Diyarbakır'a gönderdi.

Diyarbakır Valiliği'nde kendilerine ayrılan odada, Diyarbakır Barosu tarafından belirlenen ve dövüldüklerini kanıtlayan fotoğraflar bulunan 72 çocuğun ifadesini alan müfettişler, 31 Mart günü gözaltına alınanlarla görüşmek için gittiği Emniyet Müdürlüğü'nde polisler tarafından dövülen Avukat Cafer Koluman'la da görüştüler. Müfettişlerin, olay nedeniyle özel hareket timinde görevli 22 polis ile Emniyet Müdürlüğü girişinde görev yapan dört polis hakkında suç duyurusunda

bulunduğu öğrenildi. Ancak, yıl içinde soruşturmadan bir sonuç çıkmadı.

Diyarbakır'da yaşanan olayları protesto amacıyla İstanbul Taksim meydanında düzenlenen bir gösteride gözaltına alınan Mücadele Birliği Platformu üyeleri de, Gayrettepe Polis Karakolu'nda işkence gördüklerini açıkladılar.

Olaylar sırasında Mardin'in Kızıltepe ilçesinde gözaltına alınan **M.T.İ.** (13) adlı çocuğun da işkence nedeniyle ruh sağlığının bozulduğu bildirildi. Oğlunun, gözaltında başına vurulması nedeniyle sürekli baş ağrısı olduğunu söyleyen anne Koçere I. şunları söyledi:

"Evimize gelip gidiyorlar. Bizden ne istiyorlar anlamadık. Oğlumu çağırıyorlar ve hakaret ediyorlar. Oğlumun psikolojisi bozuldu. Artık geceleri yatarken çığlık atarak uyanıyor ve korkuyor."

Polisler tarafından sık sık tehdit edildiğini belirten M.T.İ. ise "Beni çağırıyorlar. Gidiyorum. Hakaret ediyorlar. Gazete, kahve, kontör, sigara ve su aldirıyorlar. Kendi paramla alıyorum. Param yok deyince de 'git nereden getirirsen getir. Parasızsan ne geziyorsun' diyorlar. Korktuğum için ya evden alıyorum ya da arkadaşlarımdan borç alarak istediklerini alıyorum. Bana 'ağzını kırarız' diyorlar. Polislerin ikisi Çocuk Bürosu'nda, ikisi de Asayiş Şube Müdürlüğü'nde görevli" dedi.

Gösteriler nedeniyle Şırnak'ın Silopi ilçesinde tutuklanan Özgür Gündem gazetesi dağıtımcısı **Ali Çelik**'in işkence gördüğü bildirildi. Babası Yusuf Çelik, oğluyla 17 Nisan günü Silopi Cezaevi'nde görüştüğünü belirterek "Saçlarını zorla sıfıra vurmuşlar ve bıyıklarını kesmişler. Oğlum gözaltına alındığında yaşadıklarını anlattı. Kendisini gözaltına alan polisin ajanlık teklif ettiğini ve işkence yaptığını söyledi. 'Ailene ve karına çocuklarına maaş bağlarız, seni de kadrolu ajan yaparız' demişler" dedi.

C.Ç. (37) adlı kadın da İHD Diyarbakır Şubesi'ne yaptığı başvuruda, 31 Mart günü evine baskın düzenlendiğini, 22 Mayıs günü düzenlenen ikinci baskında da kendisinin ve kızı **T.Ç.**'nin (14) dövüldüğünü bildirdi. C.Ç., ikinci baskında yaşadıklarını şöyle anlattı:

"22 Mayıs günü tekrar evime geldiler, bu kez üç özel tim görevlisiydi. Yine eşim M.Ç.'yi sordular. Eşimin il dışında çalıştığını söyledim. Evi arayacaklarını söylediler. Arama izni göstermediler. Eşimin nerede olduğunu bilmediğim için kalaşnikof silahla başıma vurdular. Yanımda bulunan kızım T.Ç.'ye de tokat attılar. Evi ararken bütün eşyalarımı yerlere savurdular. Arama sırasında bir polis kapıda durarak dışarı çıkmamızı engelledi."

İşkence Gören Çocuklar: Hacettepe Üniversitesi tarafından Ankara'daki çocuk cezaevlerinde yapılan araştırmada, çocukların çoğunun gözaltında işkence gördüğü belirlendi.

14-17 yaşlarındaki 40 çocukla görüşülerek hazırlanan araştırma, Kasım ayında açıklandı.

Araştırmada, “Çocukların gözaltı süreçlerinin ayrıntılarına bakıldığında polisler çocukların hepsine kelepçe taktığı söylenebilir. Çocuklar özellikle işyerlerinden ya da evlerinden alındıklarında polis arabasına bindirildikten sonra kelepçe takıldığını belirtmişlerdir. Kelepçe çocukların çok rahatsız oldukları bir semboldür” denildi.

Çocukların polislerden ve sorgulandıkları yerlerden öfke ve korkuyla bahsettikleri anlatılan araştırmada, gözaltından sonra mutlaka Adli Tıp Kurumu'na götürülen çocukların, işkenceyi anlatmamaları için tehdit edildikleri kaydedildi. “Çocukların sıklıkla belirttikleri işkence fiziksel işkencedir. Bunun yanı sıra psikolojik işkence de yer almaktadır. Kaba dayak, soğuk suyla ıslatma en çok sözü edilen, sorgulamada kullanılan işkence yöntemlerindedir” denilen araştırmaya göre, bir çocuk yaşadıklarını özetle şöyle anlattı:

“Polis ‘seninle konuşalım’ dedi. ‘Üstünü çıkart’ dediler. Televizyonun sesini açıp hortumla dövüyorlar, ‘Emniyet Sarayı’nda konuşmazsan kafana silahla vururum’ dedi. Beyaz gömleği gözümü bağladılar. Isladılar, bir iki dakika geçti, testislerimi sıkıyor, kafama vuruyorlar. Gözümün önünde arkadaşımı dövdüler. Bu olaylardan sonra polislere gıcık oluyorduk, dövüp küfür ettikleri için onları öldürmek istiyordum.”

Cinsel işkencenin özellikle sabıkalı ve gasp suçundan yakalanan çocuklara uygulandığına işaret edilen araştırmada, bir çocuk ise “16 yaşındaydım. Anlatılmayacak şeyler yaptılar. Anadan doğma çıırıklı soydular, daha sonra eline bir eldiven geçirdi, söylemesi ayıp benim hayalarımı sıktı, böyle beş gün yattım ben, buralarım (karnını gösteriyor) ağrıdı” dedi.

Başka bir çocuk da, “İlk gözümü bağladılar, dövdüler, anlat dediler, anlattık. ‘Siz iki olay daha yapmışsınız’ dedi. Bu yapmadığımız olaydı. Ondan sonra gözlerimizi ayakkabı keçesi gibi bir şeyle bağladılar. Ortada bir tane masa var. Oraya yatırdılar. Elimi bağladılar. ‘Söylüyor musun? Yoksa sana elektrik vereceğiz’ dedi. ‘Yapmadık efendim’ dedim. Ondan sonra orda kablo vardı. Kabloyu elime değdirmeye başladı, göbeğime. O işkencelerden sonra ‘yaptık’ dedik” dedi.

Sevda Aydın: 12 Aralık 2005 tarihinde İstanbul’da sivil polis oldukları ileri sürülen kişiler tarafından kaçırıldığı ve tecavüz edildiği ileri sürülen Sevda Aydın için Adli Tıp Kurumu tarafından 28 Aralık 2005 tarihinde hazırlanan rapor açıklandı. 4 Şubat günü İHD İstanbul Şubesi’nde düzenlenen basın toplantısında konuşan Avukat Murat Ak, olayın üzerinden iki ay geçmesine karşın faillerin yakalanmasına yönelik ciddi bir araştırma yapılmadığını söyledi. Delillerin kaybolmaması amacıyla Sevda Aydın’ın olaydan iki gün sonra

Adli Tıp Kurumu’nda muayene edildiğini belirten Murat Ak, “Tecavüzün olup olmadığı, olayda bayıltıcı bir maddenin kullanılıp kullanılmadığı, bacaklarındaki maddenin sperm olup olmadığının saptanması istenmişse de raporun eksik ve özensiz hazırlandığı görülmüştür. Mağdurenin uyandığında, bacaklarında hissettiği madde hakkında tek bir kelime dahi raporda yer almamaktadır. Raporda yalnızca cinsel ilişkinin tespitinin tıbben mümkün olmayacağı tespitine yer verilmiştir” dedi.

Mehmet Cevat İnce: DTP İstanbul Gaziosmanpaşa İlçe Örgütü yöneticisi Mehmet Cevat İnce, 31 Aralık 2005 tarihinde polisler tarafından kaçırıldığını ve ölüme tehdit edildiğini açıkladı. Akşam saatlerinde Gaziosmanpaşa’da kendisine saldıran iki kişi tarafından elleri kelepçelenerek zorla bir arabaya bindirildiğini anlatan İnce, daha sonra gözlerinin bağlandığını ve bilmediği bir yere götürüldüğünü söyledi. Bu kişilerin kendilerini “polis” olarak tanıttığını ifade eden Mehmet Cevat İnce, “Devlet sana 12 yıl ceza vermiş. 12 yıl yerine 12 kurşun hediye etmesi gerekiyordu. Bundan sonra o hediye kısa sürede ulaşır” dediler. Serbest bırakıldığı yerin İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nün yakınları olduğunu kaydeden İnce, Cumhuriyet Savcılığı’na yaptığı suç duyurusunda kendisini kaçıranların eşkalini verdiğini de anlattı.

Kaze Özlü, Naciye Yeter: Adana’da daha önce bir çok kez gözaltına alınan ve işkence gören Kaze Özlü ile Naciye Yeter hakkında “Hakan Bazo adlı kişiye sahte kimlik temin ettikleri” gerekçesiyle açılan dava, 12 Haziran günü sonuçlandı. Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi, Özlü ve Yeter’i 3’er yıl 9’ar ay hapis cezasına mahkum etti.

3 Ocak 2005 tarihinde tutuklanan Özlü ve Yeter, daha sonra tahliye edilmişlerdi. Avukat Fatma Karakaş, yargılama aşamasında Kaze Özlü’nün okuma-yazma bilmediğini, bu nedenle “sahte kimlik temin etme” suçunu işleyemeyeceğini bildirmişti.

Cem Emir: Tunceli’de 16 Ocak günü polislerle gençler arasında çıkan kavgayı görüntüleyen Evrensel gazetesi muhabiri Cem Emir, polisler tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, Şehit Nahit Bulut Polis Karakolu önünde bazı kişilerin gözaltına alınmasına çevrede bulunanlar karşı çıktı. Bunun üzerine polislerle gençler arasında kavga çıktı. Olayı izleyen Cem Emir de polisler tarafından ağır bir biçimde dövüldü. Cem Emir, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu.

Hüseyin Kiskan: Hakkari Jandarma Komutanlığı’nda görev yapan Üsteğmen Mustafa Angın’ın 16 Ocak günü aracına zorla bindiği Hüseyin Kiskan’ı ölüme tehdit ettiği bildirildi. Edinilen bilgiye göre, saat 24.00 sıralarında Hakkari’nin Medeni Sancar caddesinde Hüseyin Kırın’ın kullandığı arabayı durduran Mustafa Angın, Kiskan’dan kendisini 30 kilometre uzaklıktaki Üzümcü Jandarma Karakolu’na

götürmesini istedi. Birkaç yüz metre sonra aracı durduran Hüseyin Kiskan, gece olduğu için daha fazla devam edemeyeceğini söyledi. Bunun üzerine silah çeken Üsteğmen Angın, Kiskan'dan yola devam etmesini istedi. Arabanın içinde çıkan kavga sırasında silahın ateş alması sonucunda arabanın ön camı kırıldı. Olay yerine gelen polisler, Üsteğmen Mustafa Angın'ı gözaltına aldı. Hüseyin Kiskan, "Eğer yana çekilmeseydim beni vuracaktı. Kendisiyle bir süre boğuştum. polisler üsteğmeni gözaltına aldılar" dedi. Mustafa Angın'ın dört ay önce de Hakkari Geçitli köyündeki Jandarma Karakolu'nun komutanlığını yaptığı sırada C.A. ve Ş.K. adlı köylüleri gece geç saatlerde karakola götürüp tartakladığı iddia edildi.

Hasan Çepe: Ölüm orucunda Wernicke-Korsakoff hastalığına yakalanan Hasan Çepe'nin polisler tarafından tehdit edildiği bildirildi. 1 Şubat günü İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında verilen bilgiye göre, Ocak ayı ortalarında İstiklal caddesinde kendisini "Takvim gazetesi muhabiri" olarak tanıtan bir kişi, Hasan Çepe'nin yanına gelerek "yazı dizisi hazırlıyorum, TİKB'nin yöneticileri kimlerdir?" diye sordu. Bu kişinin yanıt alamayınca "Sen görürsün" diyerek uzaklaştığı ve aynı gün akşam saatlerinde bir polis arabasında görüldüğü belirtilen açıklamada, 31 Ocak günü de Yapı Sanatevi'ne gelen iki sivil polisin, Hasan Çepe'yi sorgulamaya çalıştığı ve silah göstererek tehdit ettiği kaydedildi.

Ayhan Kılıç: 22 Şubat günü avukatı Asya Ülker ile birlikte İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen Ayhan Kılıç, kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırılarak, tehdit edildiğini ve tecavüze uğradığını açıkladı. Kılıç yaşadıklarını şöyle anlattı:

"30 Ocak günü evime doğru giderken kırmızı renkli bir araç yanıma yanaştı. Araçtakilerden biri adres sordu ve ben de araca yaklaştım. Kendime geldiğimde bir bodrumun katındaydım. Çırlıçıplak soyuldum ve tecavüze uğradım. Yakınlarımla fotoğraflarını gösteren maskeli beş kişi, ajanlık yapmamam durumunda, yakınlarıma zarar vermekle tehdit etti. Bu kişiler, beni özgür bırakmak için DTP İl binasını bombalamamı ya da İl Gençlik Kolları içinde para karşılığı ajanlık yapmamı teklif ettiler. Sorgu sırasında yanımda, 25 yaşlarında bir genç de kanlar içinde orada tutuluyordu."

Yılmaz Yaşmin: Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesinde yaşayan Yılmaz Yaşmin, 31 Ocak günü JİT görevlileri tarafından tehdit edildiğini ve ajanlığa zorlandığını açıkladı. Yılmaz Yaşmin, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Öğlen saatlerinde evin önüne bir beyaz minibüs geldi. İçerisinden bereli iki kişi çıktı. Babamla tartışmaya başladılar, beni soruyorlardı. Aşağı indim. Babam kim olduklarını ve niye beni istediklerini sordu, onlar da 'biz jandarmadanız' deyip kimlik gösterdiler. Babam 'ben sizin

JİTEM'den olduğunuzu biliyorum ve sizden korkmuyorum' dedi. Tartışmanın ardından beni minibüsün içine götürdüler. Minibüste bir sürü kalaşnikof ve ağır silahlar vardı. Bana, 'bizimle dost olacaksın gelişmeleri bize aktaracaksın, yoksa olacaklardan biz sorumlu olmayız' dediler. Ben de onlara, 'ajanlık teklif ediyorsunuz, asla kabul edemem' dedim ve araçtan çıktım. Daha sonra onlar da evin önünden ayrıldılar." Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu belirten Yaşmin, savcının kendisinden olayı basına yansıtmasını istediğini söyledi.

Kemal Öncel: 11 Şubat günü AKP Mersin İl Örgütü Kongresi'ne katılan Başbakan Tayyip Erdoğan'ı protesto eden Kemal Öncel, götürüldüğü karakolda iki koruma görevlisi tarafından dövüldüğünü açıkladı. Öncel, şunları anlattı:

"Ben Başbakan'ın elini sıktım, o hakaret etti. O anki psikolojimle 'Madem o kadar yiğitsin, şöyle buyur' diyebilirdim. Ama kendimi frenledim. Sonra ikisi Başbakanlık koruması olan polisler beni Yumuktepe Karakolu'na götürdü. Komiserden, 'Biraz baş başa görüşeceğiz' diye izin aldılar. Komiser dışarı çıktı, iki Başbakanlık koruması beni dövdü."

Kemal Öncel, "kaçırıldığı, kendisine ahlaksız tekliflerde bulunduğu ve hakaret edildiği" gerekçesiyle Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, AKP Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat, AKP Mersin milletvekilleri Ömer İnan ve Mustafa Eyicioğlu hakkında suç duyurusunda bulundu.

Dindar Yoldaş: 12 Şubat günü Aydın'da gözaltına alınan Dindar Yoldaş, işkence gördüğünü açıkladı. 11 Şubat günü Mehmet Nurcan adlı arkadaşıyla para sorunu yüzünden tartıştıklarını anlatan Dindar Yoldaş, daha sonra yaşadıklarını şöyle anlattı:

"12 Şubat sabahı bir internet kafede bulunduğum sırada iki polis gelerek, hakkımda şikayet olduğunu, karakola gitmemiz gerektiğini söylediler. Karakolun yakın olduğunu, yayan gidilebileceğini, ayrıca çevrede olumsuz bir izlenim bırakmak istemediğimi söyledim. Bu nedenle tartışma yaşandı ve polisler beni arabaya zorla bindirmek istedi. Binmek istemeyince kafe önünde polisler tarafından coplarla ve tekmelerle dövüldüm. Arkadaşlarım araya girmeye çalıştı. Ameliyatlı olduğumu söylemelerine karşın polisler 'Bana mı sordu ameliyat olurken' diyerek dövmeye devam ettiler. Karakola götürüldükten sonra da dövüldüm."

Bir gün gözaltında tutulduktan sonra Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldığını belirten Dindar Yoldaş, "Aydın Devlet Hastanesi'ndeki doktor yüzüme bile bakmadı. 'Bir şeyin yok' diyerek gönderdi. Daha sonra eve geldiğimde iki gün boyunca her öksürdüğümde boğazımdan kan geliyordu" dedi. Suç duyurusunda bulunması üzerine polislerin internet kafeye giderek "kendisinin de polislere vurduğu" yönünde tanık aradıklarını ancak kimsenin tanıklık yapmak

istemediğini anlatan Dindar Yoldaş, polislerin üçüncü bir polisi tank gösterdiğini söyledi.

Yusuf Güler, Mustafa Durmuş: İHD İstanbul Şubesi'ne başvuran Yusuf Güler ve Mustafa Durmuş adlı sokak çocukları, polisler tarafından sürekli dövüldüklerini ve tehdit edildiklerini bildirdiler. Yusuf Güler, Mustafa Durmuş'la birlikte İstiklal caddesinde yürürken yanlarına yaklaşan bir minibüsten inen polislerin yüzlerine biber gazı sıkarak kendilerini araca bindirdiğini belirterek "Bizi Belgrad ormanına götürdüler. Yol boyu arabada dövdüler. Ellerinde beyzbol sopaları vardı. Bizi ormana bırakıp gittiler" dedi.

Benzer uygulamalarla sürekli karşılaştıklarını söyleyen Mustafa Durmuş, dövüldükten sonra Taksim İlyaydım Hastanesi'ne gittiklerini ancak kendilerine rapor verilmediğini bildirdi.

Dövülen Göstericiler: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 16 Şubat günü DTP İl Örgütü binası önünde düzenlenen basın açıklamasına polis müdahale etti. Göstericilerin, DTP binasına girmesi üzerine kapıyı kırarak içeri giren polisler, 232 kişiyi döverek gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar 17 ve 18 Şubat günlerinde adliyeye sevk edildi. Bu kişilerden 50'si yaşları 18'in altında olduğu için serbest bırakıldı. 86 kişi ise "görevli memura direnme" ve "yasadışı örgüt üyeliği" iddialarıyla tutuklandı. Tutuklananlar arasında Ülkede Özgür Gündem gazetesi çalışanları Yusuf Orak ve Özgür Halk dergisi çalışanı Mümtaz İldeniz'in de bulunduğu öğrenildi.

DTP Adana İl Başkan Yardımcısı Süleyman Kılıç, polislere parti binası önünde basın açıklaması yapacaklarını ve 10 dakika oturduktan sonra dağılacaklarını söylediklerini, polislerin de kendisine "trafiği kapatmayın" ricasında bulunduğunu belirtti. Basın açıklamasını yapmak için binadan ayrılmaya başladıkları sırada merdivenlerde polislerin saldırdığını anlatan Kılıç, bir çok kişinin yeniden binaya girdiğini bildirdi. Polislerin, balta ve balyozlarla kapıyı kırdığını, bu sırada gelen iki İHD yöneticisi arabuluculuğu sayesinde "kimsenin dövülmeyeceği" güvencesi alındığını, ancak iç kapının açılmasından sonra polislerin herkesi ağır biçimde dövdüğünü kaydetti. Süleyman Kılıç, polislerin binadaki eşyalara da hasar verdiğini bildirdi.

Avukat Beyhan Günyeli de, şiddetin emniyette de sürdüğünü söyledi. Gözaltındakilerin adli tabibe çıkarıldığı sırada polislerin coplarla vurduğunu ve kafalarını duvarlara çarptığını belirten Günyeli, "Kadınlara cinsel tacizde bulunmuşlar. Avukatlar olarak gözaltındaki dayaa müdahale ettik. Amirleri araya girip özür diledi" dedi.

Olay sırasında dövülen DTP Adana İl Örgütü eski yöneticilerinden Hacer Taşarsu daha sonra polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. Soruşturma, Ağustos ayında "takipsizlik" kararıyla sonuçlandı. Kararın, "2911 sayılı

Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'nın polislere zor kullanma yetkisi tanıdığı" gerekçesiyle alındığı öğrenildi.

Ercan Yıldız: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 17 Şubat günü İstanbul'da düzenlenen gösterileri izleyen gazetecilerden Cihan Haber Ajansı muhabiri Ercan Yıldız polisler tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, Göztepe Polis Merkezi önünde toplanan gazetecilerin yanına gelen Kadıköy Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Birim Amiri Komiser Sebahattin Taşdemir, kimliklerini göstermelerini istedi. Görgü tanıklarının anlatımına göre, Ercan Yıldız'a "kimliğini göster lan" diyen Taşdemir, Ercan Yıldız'ı kolundan tutarak karakola götürmeye çalıştı. Taşdemir'in bu sırada Ercan Yıldız'ı "Ben yüzüme bir çizik atarım senden şikayetçi olurum" diye tehdit ettiği bildirildi. Yaklaşık iki saat polis merkezinde kalan Ercan Yıldız'ın dudağının patladığı bildirildi.

Mazlum Sevik: Özgür Gündem gazetesi Şanlıurfa dağıtımcılarından Mazlum Sevik, sivil polisler tarafından dövüldüğünü ve tehdit edildiğini bildirdi. Sevik yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Polisler beni takip ediyordu. Yanıma gelip beni İpekyolu'na yakın boş bir inşaata çağırdılar. Gazetede çalışanların telefonlarını istediler. Hiçbir şey bilmediğimi söyleyince, dağıtımı bırakmamı, aksi takdirde beni Kemal Kılıç'ın (18 Şubat 1993 tarihinde öldürülen Özgür Gündem gazetesi temsilcisi) yanına göndereceklerini söylediler ve dövdüler."

Özgür Karakaya, Sercan Gürenin: İstanbul Bağcılar'da 17 Şubat günü Gençlik Federasyonu'nun "Öğrenci haklarımızı istiyoruz" yazılı afişleri asan Özgür Karakaya ve Sercan Gürenin adli öğrenciler, polisler tarafından dövüldü.

21 Şubat günü TMMOB İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında konuşan Bağcılar Ticaret Meslek Lisesi öğrencisi Sercan Gürenin, polislerin kendisini üç kez aradığını, son aramada cebinden çıkarılan uyuşturucunun polisler tarafından konulduğunu söyledi ve "Bize Bağcılar Emniyet Karakolu'nda iki gün boyunca işkence yaptılar. Küfür ettiler, ölüme tehdit ettiler" dedi.

Özgür Karakaya ise afiş astıkları sırada motosikletli polis ekiplerinin yanlarına gelerek kimlik istediğini söyledi ve "Beni yere yatırdılar. Ellerimi arkadan kelepçelediler. Yarım saat böyle bekletildik. Ondan sonra sivil ekipler geldi. Gözlerimi bağladı. Tekmeler ve hakaretlerle bize işkenceye yaptılar. Savcılığa ve hastaneye geliş gidişlerde kelepçeliydim. Kimliğimin sahte olduğunu iddia ederek beni defalarca dövdüler. Biz uyuşturucuya karşı mücadele ediyoruz. Uyuşturucuyu okul önlerinde kimin sattığını biliyoruz. Geçmişte de polis bu tür komplolar düzenledi ve düzenlemeye devam edecek" dedi.

M.Y. (11): Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 15 Şubat günü İstanbul Bağcılar'da

düzenlenen gösteri nedeniyle gözaltına alınan M.Y. adlı çocuğun işkence gördüğü bildirildi. Edinilen bilgiye göre, gösteriye katıldıkları iddia edilen bir grup çocuk, 16 Şubat günü gözaltına alınarak 100. Yıl Kemalpaşa Polis Merkezi'ne götürüldü. Çocuklardan M.Y. yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Kollarımı iki polis tutuyordu. 20'ye yakın polis vardı. Tekme ve yumruklarla dövüldü, yere düştüm. Sürekli küfrediyorlardı. Dudağım patladı, ağzım kanadı. Beş dakika dayak yedim. Daha sonra arkadaşlarımdan ayırıp karanlık bir yere koydular. Bir saat sonra şişman bir polis geldi, vurmaya başladı. Kafamı duvara çarptı. Yere düştüm, yerde tekmeler atıyordu. Böyle birkaç saat kaldım. Bir polis 'Hadi lavaboya git, yüzünü yıka' dedi. Başka bir polis yüzümü yıkarken başıma vurdu."

Annesi Leyla Y. ise saat 22.00 sıralarında oğlunu sormak için gittiği karakoldan olumsuz yanıt aldığını bunun üzerine Bağcılar İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne gittiğini belirterek, burada oğlunun 100. Yıl Kemalpaşa Polis Merkezi'nde olduğunu ve emniyet müdürlüğüne getirileceği yanıtı aldığını anlattı. Saat 01.00 sıralarında oğlunun emniyet müdürlüğüne getirildiğini ifade eden Leyla Y., "İzin verdiler, gördüm. Başı şişmiş, kafası ve dudağı patlamış, elbiseleri kan içindeydi. Yemek getirdim. Dudağı şişti, yiyemiyordu. Çocuğun kimliğini getir, teslim edelim' dediler. Eve gittim, getirdim, yine vermediler" dedi.

M.Y., 17 Şubat günü Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı. TOHAV tarafından ağız bölgesindeki yaralar nedeniyle diş hekimine gönderilen M.Y.'nin "başının duvara vurulması gibi sert bir darbe nedeniyle dişlerinin yerinden oynadığı" belirlendi.

Polis Merkezi'nden emniyet müdürlüğüne götürülmeden önce Bağcılar Merkez Sağlık Ocağı'nda muayene edilen M.Y.'ye "Alt dudak orta kısımda 0,5 santimetrelik kesik ve sağ parietalde (şakak) hematoma (darbe sonucu oluşmuş kan toplaması) mevcuttur" raporu verildi.

Bu arada İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada ise şöyle denildi:

"Görevliler gruba müdahale etmek için geldiklerinde olay çıkaran şahıslar kaçtı. Bunlardan beşi yakalanarak gözaltına alındı. M.Y., bu beş kişiden birisi olup, kaçarken arazide düştüğü ve yakalandığında dudağının patlak olduğu, başına aldığı darbeyi düşme neticesinde ve karakola gitmeden aldığı tutanakların ve doktor raporunun incelenmesinden anlaşıldı."

Adil Gür, Fevzi Melet: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 18 Şubat günü Van'da düzenlenen basın açıklamasında gözaltına alınan Adil Gür ve Fevzi Melet'in işkence gördüğü bildirildi. İHD Van Şubesi ve Van Barosu İnsan Hakları Merkezi'ne başvuran Adil Gür, on kadar polisin kendisini aralarına alarak dövdüklerini belirtti. Gür, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Darbelerden sonra baygınlık geçirdim. Kendime geldiğimde kanlar içinde polis arabasında olduğumu gördüm. Bir polis arkadaşlarına 'Bu ölecek sonra başımıza bela olacak. Bunu emniyete götürmeyelim' dedi. Bunun üzerine arabayı inşaat halinde bir binanın önüne çekerek beni kimsenin olmadığı bir aralığa attılar. Yaklaşık bir saat orada kaldım sonra sürünerek biraz ileri gittim. Oradakiler bana yardımcı oldular. İlk zamanlarda korkudan hastaneye de gitmedim. Ancak daha sonra İHD ve Van Barosu İnsan Hakları Merkezi'ne başvurdum."

Fevzi Melet ise basın açıklamasından sonra polisin saldırısına uğradıklarını söyledi. Kaçarak ara sokağa girdiğini belirten Melet, 20'ye yakın polisin kendisine saldırdığını söyledi. Darbeler sonucu baygınlık geçirdiğini anlatan Melet, polislerin öldüğünü zannederek kendisini sokak ortasında bıraktığını kaydetti. Suç duyurusunda bulunduktan sonra Cumhuriyet Savcılığı tarafından hastaneye sevk edilen Gür ve Melet, 21 Şubat günü hastane çıkışında gözaltına alındılar.

S.U. (15): 22 Şubat gecesi Trabzon'da kimlik kontrolü yapan polislerin, kimliği olmayan S.U. adlı çocuğu dövdükleri bildirildi. Bir görgü tanığının "S.U. mahallemizin çocuğu ve sara hastası. Kimliği olmadığını belirten S.U.'yu alan ekipler Gençlik Dayanışma Derneği önünde tartaklayınca polisin elinden kurtarmaya çalıştık" dediği öğrenildi. Hastaneden rapor alan S.U.'nun polisler hakkında suç duyurusunda bulunduğu bildirildi.

Mehmet Dilsiz: Rize'nin düşman işgalinden kurtuluşunun kutlanması için Şubat ayı sonunda düzenlenen törenler sırasında alandaki çelenklerden çiçek alan Mehmet Dilsiz adlı kişinin polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Mehmet Dilsiz'e rapor verilmediği ancak üç polisin "Dilsiz'in kendilerini dövdüğü" gerekçesiyle rapor aldığı öğrenildi.

Tarık Karahan: Diyarbakır'da falcılık yapan Tarık Karahan, Başkomiser O.E. tarafından dövüldüğü ve hakarete maruz kaldığı gerekçesiyle Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Başkomiser O.E.'nin eşi M.E.'nin falına baktığında "boşanma" olasılığında söz ettiğini anlatan Tarık Karahan, M.E.'nin bunu eşine anlatması üzerine polisler tarafından Başkomiser O.E.'nin yanına götürüldüğünü, 36 saat karakolda tutulduğunu belirtti.

Erhan Bingöl, Nezahat Kıyanç, Arzu Seçen: 7 Mart günü Adana'nın Denizli mahallesinde "Yürüyüş" dergisini satan üç kişinin polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Polislerin, kimlik göstermeyi reddeden Erhan Bingöl, Nezahat Kıyanç ve Arzu Seçen'i yere yatırarak tartakladıkları, bu sırada çevrede bulunanların müdahale etmesi üzerine havaya ateş açtıkları öğrenildi. Bir süre yere yatırılarak bekletilen üç kişi, daha sonra Denizli Polis Karakolu'na götürüldü.

Muharrem Baştaş: 7 Mart günü İstanbul Kasımpaşa'da gözaltına alınan Muharrem Baştaş, Şişli Emniyet

Müdürlüğü'nde işkence gördüğü gerekçesiyle İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu. Başta, 9 Mart günü düzenlediği basın toplantısında şunları söyledi:

“Polis işkence izlerini kendi kendime yaptığımı söylemeye zorladı. Ben de cezaevine girmekten korktuğum için kabul ettim. Cumhuriyet Savcılığı'ndan gönderildiğim Adli Tıp Kurumu'nda vücudumdaki işkence izlerini kendim yaptığımı söyledim. Bunun üzerine Adli Tıp Kurumu'nda 'pantolon düğmeleriyle kendimi yaraladığım' yolunda raporu verildi. İfademi okutmadan imzalatıldılar. Polisler sabahtan beri eve gelip gidiyorlar. Bana iyi davranıyorlar. Diyorlar ki 'İşkence gördüğünü kimseye söyleme, Şişli'de istediğin işi yap. Seni görmezlikten geliriz'. Ben eşim ve çocuğumla birlikte Edirne'de oturuyorum. Hem annemi görmek hem de ruhsal tedavi görmek için İstanbul'a gelmiştim yaşadıklarımın sonra ben de İHD'ye başvurdum.”

Mahsun Oruç, R.K., A.Y., Dövülen Öğrenciler: 13 Mart günü Diyarbakır Melik Ahmet Lisesi'nde okuldan kaydı silinen Mahsun Oruç adlı öğrenci, okul yöneticileriyle tartıştıktan sonra polisler tarafından gözaltına alındı. Oruç'un elleri kelepçelenerek gözaltına alınmasına tepki gösteren öğrenciler, polisler tarafından dövülerek ve havaya ateş açılarak dağıtıldı. Polisler tarafından ağır bir biçimde dövülen 20 öğrenci hastaneye kaldırıldı. Dokuz öğrenci ise gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar, aynı gün akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

Olaydan sonra gazetecilerin görüştüğü öğretmenlerden biri şunları söyledi:

“Bir öğretmen arkadaşımıza polis 'Siz terörist mi yetiştiriyorsunuz?' diyor. Ufacık bir olaydı. Öğrenci öğretmene mi saldırmış, silah mı sıkılmış, satırla mı gelmiş? Hiçbir şey yoktu. Sivil ve resmi polisler okula girip öğrencileri yere yatırdılar, kafalarına vurdular. Kan revan içinde kaldı öğrenciler. Öğrencilerle konuştuk, 'Hocam onları o vaziyette görünce iş çıkırından çıktı' dediler.”

Gözaltına alınan öğrenciler de, götürüldükleri Çarşı Polis Karakolu'nda dövüldüklerini açıkladılar. Öğrencilerden R.K., okuldan atılan arkadaşlarının sınıfa geldiğini, daha sonra da iki sivil polis tarafından sürüklenerek sınıftan çıkarıldığını belirtti ve “Bir anda okula polisler doldu ve hepimizi yakalayıp sürüklediler. Kafamıza telsizler ve coplarla vurdular. Polisin biri silahın kabzasıyla tam kalbimin üzerine vurdu. Hepimizi üst üste fırlatıp tekmelemeye başladılar. Yaşananları engellemeye çalışan iki öğretmenimizi de kapıdan dışarı doğru attılar. Havaya ateş açtılar. Boş kovanları sonra topladılar” dedi.

A.Y. adlı öğrenci de “Sınıfta ders yaparken kavga sesleri duyunca dışarı çıktık. Sivil polisler bir öğrenciyi koridorda sürüklüyordu. Dayanamadım. Öldürecek misiniz bunları, adam mı öldürdü, hırsızlık mı yaptı? Niye böyle

davranıyorsunuz?’ diye sordum. Polis, yanıma gelip ‘şerefsiz sen de mi erkek oldun’ diyerek hakaret etti. Telsizle kafama vurdu. Sürüklediler beni de. Yerde sopayla boğazımı sıktı. Bayıldım. Arkadaşlar baygın olduğum halde tekmelediklerini söylediler. Daha sonra ellerimi kelepçelediler. Arkadaşlar kan revan içindeydi. ‘Karakola götürdüğümüzde olmadık şeyler yapacağız’ diyerek tehditler savurdular” dedi.

Turan Tutulmaz: İHD Ankara Şubesi'nde 15 Mart günü basın toplantısı düzenleyen ESP üyesi Turan Tutulmaz, MİT görevlileri tarafından ajanlığa zorlandığını ileri sürdü. Tutulmaz, evlerine bir hafta kadar önce gelen ve kendilerini “MİT görevlisi” olarak tanıtan üç kişinin kendisinden, Hasan Coşar, Kadir Aktaş ve Serdar Kır adlı arkadaşları hakkında bilgi istediğini söyledi. “Bu olaydan hiç kimseye bahsetme yoksa can güvenliğim kalmaz” diye tehdit edildiğini belirttün Turan Tutulmaz, 13 Mart günü verilen randevuya gitmediğini söyledi.

Dövülen Göstericiler: Feshedilen DEHAP'ın Hakkari İl Başkanı Sabahattin Suvağcı, “yasadışı örgüte yardım” iddiasıyla 23 Mart günü tutuklandı. Suvağcı'nın tutuklanmasını protesto amacıyla adliye binası önünde toplanan kalabalık bir grupla güvenlik güçleri arasında çatışma çıktı. Adliye önündeki gösterinin zor kullanılarak dağıtılmasından sonra kentten bir çok yerinde de gösteriler düzenlendi. Uzun süren çatışmalarda, aralarında DTP Hakkari İl Örgütü yöneticisi Haluk Bor, Gıyasettin Koç, Dilber Bor, Yakup Aktaş ve Bedel Yiğit'in de bulunduğu çok sayıda kişi yaralandı, 21 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

Metin Özlü, Hamdullah Kumru, Perihan Özlü: 23 Mart gecesi Van'da bir eve düzenlenen baskında Metin Özlü ve Hamdullah Kumru adlı kişiler gözaltına alındı. İHD Van Şubesi'ne başvuran ev sahibi Perihan Özlü, “Eşim İrfan Özlü 1990'lı yıllarda işkencede öldürüldü. Bir oğlum da gerilla olduğu için sürekli baskı altında tutuluyoruz. Akşam kapıyı kırıp içeri girdiler. Televizyon ve birçok eşyayı kırdılar. 'Suçumuz nedir?' diye sordum, 'Oğlun dağdadır, Kandil'den terörist geliyor, sen de barındırıyorsun, bu suç yetmez mi?' diye cevap verdiler. Sonra da oğlumu ve misafirimizi alıp götürdüler. Her iki ayda bir bu şekilde evimi basıyorlar” dedi.

Ayhan Doğan: Bursa'nın Osmangazi ilçesinde simitçilik yapan Ayhan Doğan, “doğulu olduğu” için Belediye Hal Zabıta Müdür Amiri Ş.K. tarafından dövüldüğünü açıkladı. Doğan, “Zabıta amiri beni burada yaşatmak istemiyor. 'Doğulu olduğun için seni burada barındırmayacağım. Sen Kandil Dağı'na arkadaşlarının yanına çık' dedi. Kendisine karşı gelince beni dövdü” dedi. Ş.K., Doğan'ın şikayeti üzerine gözaltına alındı.

Salih Aslan: Adana'da düzenlenen Newroz kutlamalarında polisler tarafından ağır biçimde dövülen Salih Aslan adlı gencin akli dengesini yitirdiği bildirildi. Adana Ruh Sağlığı ve

Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi gören Aslan'ın babası Kasım Aslan, oğlunun 21 Mart gecesi gösteriler nedeniyle Şakirpaşa mahallesinde önlem alan polisler tarafından dövüldüğünü, bu yüzden sağ gözünü kaybettiğini ve akli dengesinin bozulduğunu söyledi. Aslan, "Olaydan sonra oğlumun bana anlattığına göre, onlarca polis aralarına alarak ölümüne dövmüşler. Cop, tekme ve kalaslarla vurmuşlar. Kafasına aldığı darbeler nedeniyle akli dengesini yitirmiş durumda. Çevredekiler polis korkusundan müdahale edememişler, ancak polisler gittikten sonra arkadaşları tarafından oradan alınmış. Durumu ağır olduğu için hastaneye götürmüşler" dedi.

Kasım Aslan, İHD ve TİHV'ye yaptıkları başvuru sonucunda, Adana Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmeye başladığını belirtti.

Hakan Balcı: Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilişinin yıldönümünde düzenlenen gösterilere katıldığı gerekçesiyle 13 Nisan günü tutuklanan Hakan Balcı adlı askerinin Mamak Askeri Cezaevi'nde işkence gördüğü bildirildi. Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'ne başvuran annesi Sevgül Balcı, oğlunun telefonda "Beni sabaha kadar coplarla aralıksız dövdüler. Bir grup dayak atmaktan yorulduğunda, başka bir grup devam ediyordu. Ayakta duramayacak haldeyim. Beni bir an önce buradan kurtarın" dediğini söyledi.

Askerliğini yaptığı Kayseri'de gözaltına alındıktan sonra Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanan Hakan Balcı'nın 21 Nisan gününe kadar Sincan F Tipi Cezaevi'nde tutulduğu, ardından asker olduğu için Mamak Askeri Cezaevi'ne gönderildiği öğrenildi.

O.Ç., İ.A.: 18 Nisan günü Ankara Üniversitesi öğrencileri O.Ç. ve İ.A.'nın, özel güvenlik görevlileri tarafından tartaklandığı bildirildi. O.Ç., "Saat 21.50'de, yerleşkede bir arkadaşım ile oturuyorduk. Okulun güvenlik görevlisi olduğunu iddia eden sivil giyimli üç şahıs yanımıza gelip saat 22.00'de kapanacağını ve çıkmamız gerektiğini söylediler. Çıkacağımızı söyledim. Ancak sivil giyimli oldukları için kimliklerini göstermelerini istedim ve tartışma çıktı" dedi. Kimliklerini gösteren görevlilerinden Cihan Kılıç'ın kendi kimliklerini zorla aldığını anlatan O.Ç., daha sonra tartaklanarak yerleşkeden çıkarıldıklarını söyledi. O.Ç., güvenlik görevlilerinin geçen günlerde de bir kadını "çingene" olduğu gerekçesiyle döverek yerleşke dışına çıkardığını, pek çok kadın öğrencininse görevlilerin sözlü tacizine maruz kaldığını aktardı.

Bayram İçlek: ÇHD İzmir Şubesi'nde 8 Mayıs günü basın toplantısı düzenleyen Ege Temel Haklar Derneği üyesi Bayram İçlek, 21 Nisan günü JİTEM görevlileri tarafından kaçırıldığını ve işkence gördüğünü açıkladı. Karşıyaka'ya gitmek için belediye otobüsüne binerken koyu renk camlı ve 35 ZR 8268 plakalı araçta bulunan altı kişi tarafından kaçırıldığını belirten

İçlek, yaklaşık bir saat boyunca bu kişilerin işkence, tehdit ve hakaretlerine maruz kaldığını söyledi.

Manisa Jandarma Karakolu'na götürüldüğünü anlatan Bayram İçlek, "Beni öldürmekle tehdit ettiler. Araca ilk attıkları sırada kafama büyükçe siyah bir bez bağladılar. Araçtan indirdiklerinde tahminen üçüncü kat olduğunu sandığım bir yere çıkarmaya başladıklarında boğuşma sırasında gözlerimdeki siyah bez açıldığında dışarıdaki manzaradan Manisa'da olduğumuzu anladım" dedi.

Gözlerinin zorla bağlandığını, bu sırada tekrar dövüldüğünü kaydeden İçlek yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Tuvalet kokusu olan bir yere soktular. Burada çırılçıplak soyduktan sonra koltukaltlarından, belimden ve ayaklarımdan kaldırarak, her iki kolumu arkaya çevirip ters biçimde ve bileklerimden bağlayarak kalın bir boruya astılar. Daha sonra bir kablo ucunu cinsel organıma bağladılar, diğerini ise sol ayak başparmağıma bağladılar. 5-6 dakika süren bu işkencenin ardından beni askıda iken bir süre yumrukladıktan sonra indirdiler."

JİTEM elemanlarının kendisine, "19 Aralık'ta bırakmadı albayım. Bıraksaydı gebertecektik seni, kismet bugüneymiş. Yok, eğer 'devrimcilik yapmayacağım, bırakacağım' dersin gidersen, yok devam dersin şansın yok" dediğini ifade eden Bayram İçlek, "insanlık onuru işkenceyi yenecek" sloganı attığı için bayılıncaya kadar dövüldüğünü belirtti.

Daha sonra yere yatırılarak tekmelendiğini ve omurliliğinden bir iğne yapıldığını söyleyen Bayram İçlek, verilen ilaç nedeniyle tüm vücudunun uyuduğunu, katlaştığını ve bayıldığını sözlerine ekledi. Gözaltı süresi boyunca kendisinin ve arkadaşlarının öldürüleceği konusunda sık sık tehdit edildiğini bildiren İçlek, gece geç saatlerde Manisa yakınlarındaki Sipil dağının eteklerine atıldığını ifade etti.

Hasan Oral: 1 Mayıs günü Hatay'ın İskenderun ilçesinde gözaltına alınan Hasan Oral, Belen Merkez Polis Karakolu'nda işkence gördüğünü açıkladı. Polislerin kendisine kimlik sorduğunu, bu sırada içtiği sigarayı yere attığını anlatan Hasan Oral, bunun üzerine bir polisin kendisine küftüğünü ve aralarında tartışma çıktığını söyledi. Tartışmadan sonra Belen Merkez Polis Karakolu'na götürüldüğünü anlatan Oral, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Karakolda beni nezarete attılar ve hayalarımaya vurmaya başladılar. Ondandan sonra üzerimdeki elbiseleri çıkarttılar. Gözümü kapatıp ellerime ve ayaklarıma kelepçe vurdular. Beni arkamdan kollarım bağlı bir şekilde askıya aldılar. Çıplaktım ve üç defa bayıldım. Özellikle başkomiser bana işkence yapıyordu."

İşkence gördüğüne ilişkin rapor aldığını ve suç duyurusunda bulunduğunu belirten Hasan Oral, İHD Hatay Şubesi'ne başvurdu.

Ömer Sertoğlu: 1 Kasım günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen Ömer Sertoğlu, "hükümeti eleştiren bir bildiri yazıp dağıttığı için 5 Mayıs günü AKP Ümraniye İlçe Başkanı'nın şikayeti üzerine gözaltına alındığını ve işkence gördüğünü" açıkladı.

Götürüldüğü karakolda yere yatırılarak tekmelendiğini söyleyen Sertoğlu, polisler hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu, ancak aradan altı ay geçmesine karşın soruşturmada ilerleme olmadığını, ayrıca polisler hakkında idari soruşturma açılmadığını da kaydetti.

Ö.S. (16): İstanbul Maltepe Kız Meslek Lisesi öğrencisi Ö.S., 5 Mayıs günü "eteğinin kısa olduğu" gerekçesiyle Dursun Ali Morgül adlı polis tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, okula gitmek için arkadaşları ile buluşan Ö.S., kapkaç olaylarına karşı daha güvenli olduğu için Maltepe İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün bulunduğu caddeye geldi. Her gün bu yoldan okula gittiklerini söyleyen Ö.S., saat 08.30 sıralarında caddeden geçerken, Emniyet Müdürlüğü'nün karşısındaki bankta oturan iki arkadaşının bir polis tarafından zorla kaldırıldığını ifade etti. Ö.S. olayı şöyle anlattı:

"Polisin, arkadaşlarımıza etekleri ile ilgili hareket ettiğini, zorla banktan kaldırıp tartakladığını gördük. Emniyetin orada Maltepe Tren İstasyonu'nun alt geçidi var. Oradan geçerek okulumuza gidiyoruz. Polis, banktan kaldırdığı arkadaşlarımızı alt geçidin merdivenlerine kadar kollarından tutup sürükleyerek getirdi. Sonra onları bırakıp bana döndü, 'Bu etekle okula gitmeye utanmıyor musun?' dedi. Bacaklarıma tekme attı, sonra da omzumdan hızla itirdi, merdivenlerden yuvarlandım. Olayı uzaktan gören öğretmenlerim yanıma geldi. Beni okula götürdüler, Emniyete gitmeye ikna ettiler. Beni döven polisi tarif ettim. Kendi aralarında fısıldaşıp böyle biri olmadığını söylediler ve Çocuk Bürosu'na gönderdiler. Çocuk Bürosu'nun başkomiseri, güvenlik kameralarında kayıtlı olacağını söyledi. Kayıtları izledik ve polisin kimliği tespit edildi. Sonra Kartal Cumhuriyet Savcılığı'na diğer iki arkadaşım ile birlikte suç duyurusunda bulunduk."

Dursun Ali Morgül daha sonra açığa alındı ve psikolojik test için hastaneye gönderildi.

Ayhan Biçici, Nurettin Çimen: Şemdinli olayından sonra Ardahan'a atanan Uzman Çavuş Tanju Çavuş ve kardeşlerinin, 7 Mayıs günü saat 16.00 sıralarında Ardahan yakınlarında yolunu kestikleri bir minibüsten indirdikleri Ayhan Biçici'yi tehdit ettikleri bildirildi.

Özgür Gündem gazetesinin haberinde, minibüsün sürücüsü Nurettin Çimen'in araya girmesi üzerine Tanju Çavuş'un "Çekil ulan devlet beni adam öldürmek için görevlendirdi" dediği ve Nurettin Çimen'i demir sopa ile ağır biçimde dövdüğü iddia edildi.

Yusuf Eripek, Fahri Aslan, Şükrü Kurşun, Halit Siyan: Bir grup polis, "bir polis memurunun eşinin taciz edildiği" iddiasıyla 8 Mayıs günü Batman'ın 206 Evler semtindeki pazar yerini bastı. Esnafla tartışan polislerin havaya ateş açtığı, daha sonra da Yusuf Eripek, Fahri Aslan, Şükrü Kurşun, Halit Siyan adlı pazarcuları döverek karakola götürdükleri belirtildi.

Erdal Aksak: Erdal Aksak adlı kişi, 11 Mayıs günü polisler tarafından dövüldüğü gerekçesiyle İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurdu. Erdal Aksak yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Emniyet lojmanlarının önünde dört arkadaşım ile yürürken 72 AL 524 plakalı polis arabası bana çarptı. Arabadan inerek hakaret etmeye başladılar. Boğazımı sıktılar, diğer polis bileğimi tutarak çevirdi. Ayaklarıma, sırtıma ve boynuma tekmeler attılar. Bir diğer polis suratıma yumruk attı. Yüzü koyun arabaya yapıştırıp, üstümde ne varsa boşaltıp, aradılar. Bu arada küfür etmeye devam ettiler. Kimliğimi kontrol edip telefon numaramı da alarak bizi bıraktılar. Bu esnada diğer dört arkadaşımı da bağırıp, iteklediler. Daha sonra Bahçelievler Polis Karakolu'na başvurduk ama bizi içeri bile almadılar. 'Ne yaparsanız yapın' diyerek önemsemедiler."

Cahide Çetin: Diyarbakır'ın Bağlar beldesindeki evi 22 Mayıs gecesi polisler tarafından basılan Cahide Çetin, dövüldüğü ve hakarete uğradığını açıkladı. Arama izni olmadan eve giren özel hareket tim görevlisi polislerin, başına tüfek dipçığıyle vurduklarını anlatan Cahide Çetin, 14 yaşındaki kızının da tokatlandığını söyledi. Cahide Çetin, İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurdu.

Mehmet Aksoy: Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Dolunay köyünün muhtarı Mehmet Aksoy, 28 Mayıs günü askerler ve korucular tarafından dövüldüğünü açıkladı. Tarlada çalıştığı sırada silah sesleri duyduğunu, bunun üzerine köye giderek Kayalık Jandarma Karakolu'nu aradığını anlatan Aksoy, şunları söyledi:

"Astsubayla görüştüm, 'haberinin olmadığını bir saat sonra kendisinin arayacağını' söyledi. Silah seslerinin sürmesi üzerine seslerin geldiği yöne doğru gittim. Asker ve korucular bana doğru geliyorlardı. Muhtar olduğumu söyledim. 'Gündüz silah sıkmanız uygun değil. Köylüler tedirgin oluyor' dedim. Bunun üzerine bana 'hemen yat' dediler. Sonra yanıma gelerek 'sen kimsin?' diye sordular. Dipçiklerle dövmeye, tekme tokat vurmaya başladılar. Bana 'Siz teröristsiniz, siz besliyorsunuz teröristleri' dediler."

Daha sonra operasyon bölgesine götürüldüğünü ifade eden Mehmet Aksoy, "Sivil plakalı beyaz bir araba geldi. Beni Hazro'ya götürdüler. Burada karakolda nezarete koydular ve yanımda bir nöbetçi bıraktılar. Oturmama ve gözlerimi kapamama izin vermiyorlardı. Su vermiyorlardı. Ne uyumama, ne oturmama, dimdik ayakta kalmamı istediler.

Karakoldayken sürekli dövüyorlardı. Yaklaşık 5 saat böyle işkence edildi. Ertesi gün başka bir araca bindirildim. Köye 500 metre kala beni araçtan indirdiler” dedi. Aksoy, İHD Diyarbakır Şubesi’ne başvurduğunu bildirdi.

Adil Erkek: 2 Haziran günü Adana’nın Seyhan ilçesinde gözaltına alınan Şakirpaşa Mahallesi Eşit Özgür Yurttaşlar Derneği üyesi Adil Erkek, götürüldüğü karakolda ölümle tehdit edildiğini bildirdi. Arkadaşları ile birlikte dernek binası önünde oturdukları sırada, sivil polisler tarafından zorla gözaltına alındığını anlatan Adil Erkek, kendisine 1992 yılında gözaltına alındıktan sonra kaybolan akrabası Namık Erkek hakkında sorular sorulduğunu söyledi. Ölümle tehdit edildiğini anlatan Adil Erkek, gözaltına alındığına ilişkin tutanak tutulmadığını kaydetti. Erkek, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Karakolu arayan avukatlar ısrar edince, asker kaçağı olmam nedeniyle gözaltında bulunduğumu söylediler. Bu esnada sivil polisler bana, ‘biz sana göstereceğiz’ diyerek tehditlerde bulundular. Daha sonra askerlik şubesine gitmek için yola çıktık. Yolda elinde çanta olan bir şahıs arabaya bindirildi. Kendi aralarında konuşular. Adana Askerlik Şubesi’ne geldiğimizde, araca sonradan binen kişi fotoğraflarını çekince tepki gösterdim, ‘bu adam kim’ diye sordum. Polisler bana, ‘biz onu tanımıyoruz, bizden değil’ dediler.”

Sertaç Baki, Maşallah Çelikli, Turgut Baki, Fatih Olgun, Ali Hikmet Elmastaş: Tarsus’ta 3 Haziran günü iki aile arasında çıkan kavgada yaralanan yakınlarını ziyaret etmek için Tarsus Devlet Hastanesi’ne giden Sertaç Baki, Maşallah Çelikli, Turgut Baki, Fatih Olgun ve Ali Hikmet Elmastaş, polisler tarafından dövüldükleri gerekçesiyle İHD Tarsus Şubesi’ne başvurdular.

Bu kişiler, olayın görüntülenmemesi için hastanenin güvenlik kameralarını kıran polislerin, kendilerini tekme tokat dövdüğünü bildirdiler. Polisler hakkında suç duyurusunda bulunan beş kişi hakkında “görevli memura direndikleri” iddiasıyla soruşturma açıldığı öğrenildi. Sertaç Baki, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Yere yatırıp kafamın üzerine çıktılar. Tekmelerle vurdular. Benim kafamda üç kırık var, darp izleri de var. Hakaret ve küfürler ettiler. ‘Vatan hainleri, O... çocukları’ gibi küfürler ettiler. Ben sonra bayılmışım. Gözlerimi açtığımda polis arabasındaydım, ellerim de arkadan kelepçeliydi.” Sertaç Baki, karakolda da hakarete maruz kaldıklarını bildirdi.

Nuri Soylu, Metin Başar, Ünsal Çakin: 13 Haziran günü İstanbul Kadıköy’de bir binada çıkan yangını izleyen gazeteciler, bir polisin saldırısına uğradı. Polis memurunun, kendisini çeken Cihan Haber Ajansı kameramanı Nuri Soylu’nun kamerasını alarak “Sen kimi çektiğini sanıyorsun, burada benim sözüm geçer” diye bağırdığı öğrenildi. Olayda, Soylu, İhlas Haber Ajansı kameramanı Metin Başar ve Doğan Haber Ajansı kameramanı Ünsal Çakin tartaklandı.

İkram Aydın: Van’ın Bostaniçi beldesi Şafak mahallesinde 15 Haziran günü İkram Aydın’ın evine düzenlenen baskında Gıyasettin Korkaç adlı HPG militanı öldürüldü. (Bkz. Yaşam Hakkı). Evde bulunanlar, polisler tarafından ağır biçimde dövüldü. Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan habere göre, görgü tanığı Mehmet Aydın olayı şöyle anlattı:

“Mahalleye doğru gidiyordum. Mahallenin asker, polis ve zırlı araçlarla dolduğunu gördüm. Uzaktan izlemeye başladım. İkram Aydın’ın evini ablukaya aldılar. Daha sonra ev sahipleri dışarı çıktı. Dışarı çıkan herkes polisler tarafından dövülüyordu. Kadınlar bile linç edildiler. Daha sonra evdekiler uzaklaştırıldı. Ardından da patlama oldu. Patlamadan sonra panzer iki defa eve çarptı ve duvarları yıktı. Bu sırada herhangi bir anons sesi gelmedi. Ama evden çıkanları sürekli dövüyorlardı.”

Şevki Kaytan, Mahmut Kaytan, Ali Kaytan: İzmir’in Bornova ilçesinde saatçilik yapan Şevki Kaytan, 19 Haziran günü polisler tarafından dövüldüğü gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu ve İHD İzmir Şubesi’ne başvurdu. Kardeşi Ali Kaytan’ın eşinden ayrıldığını ve çocuklarını ayda bir görme hakkı bulunduğunu anlatan Şevki Kaytan, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Kardeşim bir ay geçmesine rağmen çocuklarıyla görüşememişti. 19 Haziran günü, 4 yaşındaki oğlu evden kaçıp kardeşimin yanına geliyor. Eşi de polise haber veriyor. Polisler geldiğinde, dükkanımın önünde otuyordum. Kardeşimi sordular. Yan tarafta da bir dükkanımız vardı. Oraya sorun dedim. Orada da kardeşim Mahmut Kaytan, Ali’nin yukarıda olduğunu söylüyor. Dükkanın üst katında bulunan evimize çıkan polislerle kardeşim Ali arasında tartışma başladı. Sesler bize kadar geldi. Yukarı çıktım, kardeşimi ve polisleri sakinleştirmeye çalışıyordum. Bu sırada polisin biri bana copla vurdu.”

Bunun üzerine işyerine inerek epilepsi hastalığına ilişkin raporlarını polislere göstermek istediğini, ancak peşinden gelen iki polisin kendisini dövmeye başladığını belirten Şevki Kaytan, daha sonra kardeşleri Mahmut Kaytan ve Ali Kaytan’la birlikte Altındağ Polis Karakolu’na götürüldüklerini söyledi. Şevki Kaytan “Karakola geldiğimizde polisler yine kardeşlerime vurmaya başladı. Ben de o esnada kaçtım. Dükkana geldim, kapalıydı. Dükkanın üstünde bulunan ağabeyimin evine gittim. Eve girdiğimde bayılmışım” dedi. Şevki Kaytan, 20 Haziran günü hastaneden rapor aldığını söyledi.

Mustafa Sanık: Mustafa Sanık adlı kişinin 23 Haziran günü Diyarbakır Çarşı Karakolu’nda görevli polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Karakolun karşısında işyeri bulunan Mustafa Sanık’ın, mal indirmek için kaldırımdaki polislerden çekilmelerini istediği, bunun üzerine aralarında tartışma çıktığı öğrenildi. Mustafa Sanık’ın kardeşi Murat Sanık,

ağabeyinin önce gözaltına alındığını, daha sonra hastaneye kaldırıldığını bildirdi.

Çetin Güven, U.T., Ö.K., D.Ü., F.B., S.G., Ö.A., Emrah Bakır, Onur Uzun: 25 Haziran günü Trabzon'da basın açıklaması yaptıkları sırada saldırıya uğrayan (**Bkz. Yaşam Hakkı**) ve daha sonra gözaltına alınan TAYAD üyeleri, Çetin Güven, U.T., Ö.K., D.Ü., F.B., S.G., Ö.A., Emrah Bakır ve Onur Uzun, 26 Haziran günü serbest bırakıldı.

Onur Uzun, daha sonra gazetecilere yaptığı açıklamada, saldırganlara müdahale etmeyen polislerin kendilerini dövdüğünü söyledi. Uzun, "Polisler bizi zorla umumi tuvalete soktular. Bir süre sonra saldırganlar uzaklaştırılmamış olmasına rağmen polis otosuyla götürüleceğimizi söylediler. Güvenliğimizin olmadığını, polis otosuyla gitmek istemediğimizi söyledik. Bunun üzerine, biber gazı, tekme, tokatla karşılaştık. Tuvaletten çıktığımızda, komiserleri kameraların önünde, 'Artık vurmayın' dedi. Yaka paça zırhlı araca bindirildik. Gözaltında yaklaşık iki saat kaldık. 'Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet'le suçlandık" dedi. Onur Uzun, götürüldükleri hastanede üstünkörü muayene edildiklerini, doktor raporunun kendilerine verilmediğini söyledi.

Mehmet Ali Orgun, İmam Kara: Tunceli'de Mehmet Ali Orgun ve İmam Kara adlı kişiler, "polisler tarafından izlendikleri ve tehdit edildikleri" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundular. Mehmet Ali Orgun, suç duyurusu dilekçesinde şunları anlattı:

"Bir ay önce takip edildiğimi fark ettim. Sürekli beyaz bir araba beni takip ediyordu. Aileme durumu ilettim. 27 Haziran günü saat 23.30 sıralarında Meteoroloji Müdürlüğü önüne geldiğimde araba yanıma yaklaştı. Şoför 'dur' dedi. Aynı anda maskeli ve siyah giyimli dört kişi arabadan çıkarak, bana uzun namlulu silah doğrulttu. O sırada karşı taraftan bir araba çıktı. Arabayı görünce geri döndüler. Sonra cezaevine doğru gittiler. Sabah 11.00 sıralarında cep telefonumu arayarak, 'Buraları terk et. Seni öldürürüz. Seni yaşatmayız. Buralarda yaşamayacaksın, seni yaşatmayız' diye tehdit ettiler. Aynı gün evimiz de iki kere arandı."

İmam Kara ise Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından sürekli tehdit edildiğini belirtti. 15 Şubat günü tutuklandığını ve üç ay cezaevinde kaldığını anlatan İmam Kara şunları söyledi:

"Gözaltına alındığım zaman polisler bana 'Sende bomba varmış, bize teslim et. Sen o bombaları getirmeden, seni rahat bırakmayız. Evine bomba koyup, başına iş açacağız, seni cezaevinde çürüteceğiz' şeklinde tehdit ettiler ve ajanlık teklif ettiler. Kabul etmedim. Geçen gün iş için Emniyet Müdürlüğü'ne giden bir akrabama beni sormuşlar ve 'Biz bırakmışız ama onu tekrar alacağız, söyle o bombaları getirsin' demişler."

Sait Üzer: Diyarbakır'ın Hazro ilçesine bağlı Çiftlibahçe (Helhel) köyünde yaşayan Sait Üzer, "korucular tarafından dövüldüğü ve ajanlık yapmaya zorlandığı" gerekçesiyle İHD Diyarbakır Şubesi'ne başvurdu. Sait Üzer, 2 Temmuz günü yanına gelen yedi korucunun, "bölgeye gelip gidenler hakkında bilgi vermesini" istediğini, kendisinin "kimseyi görmediğini" söylemesi üzerine tehdit edildiğini söyledi. Korucubası Ferit Akça tarafından ağır biçimde dövüldüğünü anlatan Sait Üzer, Diyarbakır Devlet Hastanesi'nden rapor aldığını da kaydetti.

Mehmet Yalçın: Isparta Emniyet Müdür Yardımcısı Duran Uzunbacak, 6 Temmuz günü Avukat Mehmet Yalçın'ı dövdü. Yalçın olayı şöyle anlattı:

"Büroma gitmek için otomobilimle otoparktan ayrıldım. İstanbul caddesine çıkan bağlantı yolunda karşıma çıkan, Uzunbacak'ın da içinde bulunduğu otomobil aniden fren yaptı. Bir süre yola devam ettim, ancak açık kalan kapıyı kapatmak üzere durdum. Bu sırada Uzunbacak yanına geldi ve 'Ben emniyet müdür yardımcısıyım. Özür dilemeden gidiyorsun. Şerefsiz' diye bağırды. Ardından yumruk vurmaya başladı. Diğer iki kişi de kapıları açıp bana tekme atmaya başladı. Yere yatırarak başıma tekme atıp olay yerinden uzaklaştılar. Devlet Hastanesi'ne gidip tomografi çektirdim. Yaralarımı tedavi ettirip rapor aldım."

Isparta Barosu Uzunbacak hakkında suç duyurusunda bulundu.

Ekin Saygılı, Garip Çağdaş: 7 Temmuz günü İstanbul Kartal'da gözaltına alınan ESP üyeleri Ekin Saygılı ve Garip Çağdaş'a işkence yapıldığı bildirildi. ESP tarafından yapılan açıklamada, Saygılı ve Çağdaş'ın kimlik kontrolü sırasında dövülerek gözaltına alındığı ve gözaltında avukatlarına ulaşmalarının engellendiği bildirildi. Saygılı'nın gözaltında psikolojik işkence gördüğü belirtilen açıklamada, Ekin Saygılı'nın vücudundaki izler nedeniyle rapor aldığı kaydedildi.

Garip Çağdaş yaşadıklarını şöyle anlattı:

"O kadar kişi içersinden niye bizi durdurduğunu sorduk. 'Biz hırsız mıyız' dedik. 'Niye dayılık yapıyorsunuz' dediler. 'Burası özgür bir ülke, sadece yürüyoruz, suçumuz yok ki' dedik. Bunun üzerine üçü de yumruk ve tekmelerle vurmaya başladı. Bir süre dövüp bizi kayalıklara çıkardılar. Bacaklarımıza tekme, başımıza yumruk attılar. Sonra kelepçe taktılar. Elimi kelepçe kesti. Yüzüstü zemine yatırıp dövdüler. 'Vurmayın' dedikçe vuruyorlardı. Sonra bir ekip aracı geldi, bizi arabaya bindirdiler, karakola gidene kadar vurdular."

Daha sonra Kartal merkez karakoluna götürüldüklerini, burada da dövüldüklerini ifade eden Garip Çağdaş, "Sizi ormana götürüp gözünüz bağlı döveceğiz" dediler. Bana 'Git kendi ülkeni kur' dediler. O sırada amir vurmaya başladı. Polisler, kameranın bizi çektiğini söyleyip amiri uyardı. Bu kez

bir duvarın arkasına götürdüler. Hem vuruyor hem sövüyorlardı.” dedi. 8 Temmuz günü Kartal Devlet Hastanesi’nde sağlık kontrolünden geçirilen Ekin Saygılı ve Garip Çağdaş’a “darp ve cebir izine rastlanmadığına” ilişkin rapor verildiği, ancak ailesi tarafından Kartal Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne götürülen Ekin Saygılı’ya vücudundaki darp izlerine ilişkin rapor verildiği öğrenildi. Saygılı ve Çağdaş, polisler hakkında Kartal Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusunda bulundular.

Ahmet Rami Subaşı: Gaziantep’in Şahinbey ilçesinde yaşayan Ahmet Rami Subaşı’nın 20 Temmuz günü polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Gece geç saatlerde aynı apartmanda oturan üç polisle tartıştığını ve dövüldüğünü anlatan Subaşı, polislerin çağrısı üzerine Emniyet Müdürlüğü’nden gelen ekipteki C.O. ve M.B. adlı polislerle de tartıştığını belirtti. Subaşı, daha sonra elleri arkadan kelepçelenerek, polis arabası ile evinden 2-3 kilometre uzaklıktaki ıssız bir yere götürüldüğünü, burada ağır biçimde dövüldüğünü kaydetti. Yaklaşık 1.5 saat süreyle dövüldüğünü belirten Ahmet Rami Subaşı, daha sonra götürüldüğü Gaziantep Devlet Hastanesi’nde sol yanağına dikiş atıldığını bildirdi. Farklı bir polis ekibi tarafından hastaneden Şahinbey İlçe Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğünü belirten Subaşı, “Karakolda, ellerim kelepçeli bir şekilde yere oturtuldum. ‘Polise mukavemet’ suçundan geldiğimi söyleyince, her gelen polis yüzüme tükürerek hakaretlerde bulundu. Çıkarıldığım savcılıkta beni döven polislerin, hakkımda ‘Görev başındaki polise mukavemetten’ davacı olduklarını öğrendim” dedi.

Kerem Ural: Van’ın Gürpınar ilçesine bağlı Yayan (Lis) mezarında yaşayan Kerem Ural adlı köylü, JİT görevlileri tarafından ölümlü tehdit edildiği gerekçesiyle İHD’ye başvurdu. “PKK’ye karşı çalışmaya zorlandığını” belirten Kerem Ural, baskılar nedeniyle 8 Temmuz günü de Van Cumhuriyet Savcılığı’na suç duyurusunda bulunduğunu bildirdi.

61 Kişi: 20 Temmuz günü Kırklareli’nin Kıyıköy beldesine geziye giden Temel Haklar ve Özgürlükler Federasyonu üyesi 61 kişi tartaklanarak gözaltına alındı. Federasyon’dan yapılan açıklamada şöyle denildi:

“Saat 20.00 sularında tatil yerine gelen polis ve jandarma, ‘geziye katılanlardan Yıldız Keskin hakkında tutuklama kararı olduğunu, bu nedenle arama kararı çıkarttıklarını’ söyleyerek piknik yerini aramaya başlamışlardır. Daha sonra gaz bombaları atarak ve döverek pikniğe katılan, aralarında çocukların da bulunduğu onlarca kişiyi gözaltına aldılar. Gözaltına alınanların bir kısmının yaralı olduğunu öğrenildi. Yaz gezisine katılan yaklaşık 70 kişi gözaltında.”

Gözaltına alınanlardan Cengiz Karakaş, Tuncay Patır, Ahmet Turan Yılmaz, Nihat Özcan, Hakan Kuşbeygi, Şadiye İpek, Gülin Günbil, Kenan Eren, Bülent Özdemir, Özgür Türk, Ekrem

Kurtuluş, Hatice Aşık, Hacı Anıl, Musa Aykanat, Güler Aykanat, Halil İbrahim Şahin, Sezgin Çelik, Birol Abatay, Selçuk Şahin, Bülent Kemal Yıldırım, Serkan Çakar, Güven Güzeller, Cem Koyupınar, Devrim Sönmez, Yıldız Keskin, Veli Yıldırım, Birol, Ömür Turan, İrfan Yılmaz, Engin Çoban, Banu Özcan, Kenan Ustabaş, Evin Timtik, Gözde Şahin, Ayten Öztürk, Necdet Dernek, Pembe Özlem Olgun, Zafer Doğan, Gülizar Kesici, Nurcan Hanbayat, Nurhan Yılmaz, Özgür Başkaya, Serkan Şenol, Züleyha Kurt, Tuncay Ayaz, Gözde Şahin, Mustafa Ceyda, Meryem, Süleyman Matur, Yeliz Kılıç ile soyadı öğrenilemeyen Hakan, Bülent, Murat, Günay, Aysel ve Kardelen’in adı öğrenildi. Gözaltına alınanlarla görüşmek için Kırklareli’nin Vize ilçesine giden avukatlar, sağ görüşlülerin saldırısına uğradı. **(Bkz. Yaşam Hakkı)**

Şuayp Alyamaç, Dara Fırat: 24 Temmuz günü Diyarbakır’da trafik polisleriyle tartışan Avukat Şuayp Alyamaç, ağır biçimde dövüldüğünü açıkladı. Şuayp Alyamaç, Dara Fırat adlı arkadaşıyla birlikte arabasını park ettiği sırada trafiği tıkadıkları gerekçesiyle zorla gözaltına alındıklarını bildirdi. Alyamaç, yaşananları şöyle anlattı:

“Karakola götürülecek bir durumumuz yokken, hukuka aykırı bir şekilde gözaltına alınarak Çarşı Polis Merkez Amirliği’ne götürüldük. İşlemlerin hukuka aykırılıklarını anlatmaya çalışırken, polisler arkadaşımınla birlikte bana, ‘Seni de, avukatları da, baroyu da, şikayeti de, adliye de s...m’ şeklinde küfür ederek, dövmeye başladılar. Arkadaşım Dara’yı 4-5 polis, beni de 9-10 polis memuru yaklaşık 6-7 dakika süreyle cop ve yumruklarla dövdüler. Ben bayılacak duruma geldikten sonra ellerimi arkadan kelepçeleterek nezarethaneye attılar.”

İdris Yağarcık, Bahattin Yağarcık: Şırnak’ın Cizre ilçesinde internet kafe işleten İdris Yağarcık, 22 Temmuz günü kafeye gelen polislerin kendisini ve arkadaşlarını dövdüğünü, hakaret ettiğini bildirdi. Yağarcık, “Kafeye üç üniformalı ve bir sivil polis geldi. Mahallede oturan birini sordular. Tanımadığımı söyledim. O sırada bana ve içerde bulunan tüm çocuklara ve arkadaşlarıma, ‘Hepiniz şerefsizsiniz. Biliyorsunuz ama söylemiyorsunuz’ dedi. Bunun ardından polisler dükkanın kapısını kapatarak kafede bulunan müşteri ve arkadaşları dövmeye başladı. Polislerden biri de bana iki yumruk attı ve kimliğimi zorla aldı. Sonra ‘Gel kimliğimi karakoldan al’ dedi. O sırada yoldan geçen bir çocuğa da aynı kişiyi sordular. Çocuk tanımadığını söyleyince, onu da bisikletten düşünceye kadar dövdüler. Sonra çevrede bulunanlara da küfür edip gittiler” dedi.

Yağarcık, birçok kez Şehit Murat Akançay Polis Karakolu’na gittiğini ancak kimliğini alamadığını söyledi.

Cizre (Şırnak) Cumhuriyet Savcılığı’nın polisler hakkında açtığı soruşturma, Ağustos ayında takipsizlik kararıyla sonuçlandı.

Fahri Eray Palaz: 26 Temmuz günü Adana'da gözaltına alınan Fahri Eray Palaz, Rüştü Bayram Polis Karakolu'nda işkence gördüğünü açıkladı. Palaz, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“26 Temmuz günü Yüzüncü Yıl mahallesinde bir arkadaşımın evinden çıktıktan sonra otobüs durağına giderken polis otosu yanıma yaklaştı ve kimliğimi istedi. Yanımda kimliğim olmadığı için kimlik numaramı verdim. Baktılar, herhangi bir sabıkam olmadığı halde, karakola götürceklerini belirterek, ellerimi arkadan kelepçeleyip polis otosuna bindirdiler. O esnada kendilerine zorluk çıkarmadığımı niye ellerimi kelepçeleyerek götürdüklerini sordum. Bu sırada sayıları beş-altı bulan resmi elbiseli polisler bana hakaret etmeye başladı. Karakola girer girmez orada bulunan diğer polisler tarafından ağza alınmayacak küfürlerle ve kaba dayığa maruz kaldım. Dayığın etkisiyle kendimden geçtim. Tazyikli su ile beni ayıttılar.”

Palaz, daha sonra “polise direndiği” iddiasıyla savcılığa çıkarıldığını ve buradan serbest bırakıldığını kaydetti. Polisler hakkında suç duyurusunda bulunan Palaz, İHD Adana Şubesi'ne de başvurdu.

Adana Cumhuriyet Savcılığı, Fahri Eray Palaz'ın polisler hakkındaki suç duyurusunu Ekim ayında reddetti. 28 Temmuz günü 15 günlük rapor aldığını ve suç duyurusunda bulunduğunu belirten Fahri Eray Palaz, Ekim ayında Cumhuriyet Savcılığı'nın “darp olayının polisin zor kullanma sınırları dahilinde görüldüğü, bu nedenle soruşturma açılmasına gerek olmadığı” yönündeki kararının kendisine tebliğ edildiğini anlattı. Fahri Eray Palaz, üst mahkeme sıfatıyla Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'ne yaptığı başvurunun da aynı gerekçeyle reddedildiğini söyledi.

Mazlum Tekdağ: 27 Temmuz günü İzmir'in Kadifekale semtinde DTP Konak İlçe Örgütü'nün düzenlediği şölende “Abdullah Öcalan'ın yeniden yargılanma isteğinin reddedilmesini protesto amacıyla yapılan gösteriye katıldığı” gerekçesiyle gözaltına alınan DTP yöneticisi Mazlum Tekdağ polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. Tekdağ dilekçesinde, “polisler alanda bulunanlara hakaret ettiğini, müdahale etmeye çalışınca da kendisine şiddet uyguladığını” bildirdi. Tekdağ, “Avukatları ve parti yöneticilerini aramak istedim ancak izin verilmedi. Telefonlarıma el konuldu. Sivil ve çevik kuvvet polisleri tarafından dövülerek polis aracına götürüldüm. Burada da şiddet uygulamaları ve hakaretler devam etti” dedi.

Ayhan Çevik: Van'da yaşayan Ayhan Çevik, 28 Temmuz günü Cumhuriyet Polis Karakolu'nda dövüldüğünü bildirdi. İHD Van Şubesi'ne başvuran Ayhan Çevik, amcası Cemil Gülen'le birlikte, gözaltında tutulan Gülen'in oğlunu görmek için karakola gittiklerini belirterek, “Amcam oğluyla karakolda Kürtçe konuşunca bir polis ‘Kürtçe konuşamazsınız, Türkçe konuşacaksınız burada’ diye bağırdı. Ben de amcamın yaşlı

olduğunu, Türkçe bilmediğini söyledim. Bunun üzerine kapıda duran başka bir polis yakamdan tuttu tekme tokat vurmaya başladı. Bu arada gömleğim yırtıldı. Orada bulunan üç polis de beni dışarı attı” dedi.

Ahmet Aslan: 1 Ağustos günü Adana'da gözaltına alınan Ahmet Aslan, Şakirpaşa Polis Karakolu'nda işkence gördüğü gerekçesiyle Adana Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Cumhuriyet Savcılığı, suç duyurusunu Kasım ayında, “darp olayının polisin zor kullanma sınırları dahilinde görüldüğü” gerekçesiyle reddetti. Serbest bırakıldıktan sonra 15 günlük rapor alan Ahmet Aslan'ın üst mahkeme sıfatıyla Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'ne yaptığı itiraz da aynı gerekçeyle reddedildi.

H. Yavuz (16): 1 Ağustos günü Adana'da “üzerlerinde Kürtçe ‘Beritan’ adlı film bulunduğu” gerekçesiyle gözaltına alınan H. Yavuz, kötü muameleye maruz kaldığını bildirdi. H. Yavuz, “Emniyette polisler sürekli bana ‘Dağa git, Kuzey Irak'a git. Sizin devletiniz orada. Bizim devletimizi niye işgal ediyorsunuz. Siz işgalcisiniz. Sen dağa git, yolun açık olsun’ dediler. Daha sonra çocuk şubesine götürüldüm. Şube Müdürü de beni odasında iki saat ayakta bekletip, hakaret etti” dedi. H. Yavuz, Cumhuriyet Savcısı tarafından serbest bırakıldı.

Deniz Kayacan, Özgür Elmas, Ömer Keskin: 4 Ağustos gecesi Hakkari'nin Dağgöl mahallesinde bir arabada içki içen pratisyen hekim Alper Künkür ile Hakkari Özel Harekat Şube Müdürlüğü'nde görevli bir başkomiser ve bir polis, “gürültü yapmamaları için” kendilerini uyaran gençleri dövdüler ve üzerlerine ateş açtılar. Polislerin dövdüğü Deniz Kayacan (DTP yöneticisi Naif Kayacan'ın oğlu), Özgür Elmas ve Ömer Keskin adlı gençlerin kaçmaya çalıştığı sırada Dr. Künkür'ün arkalarından ateş açtığı bildirildi. Olayda, Kayacan bacağından silahla yaralandı. Künkür ile adları açıklanmayan polisler gözaltına alındı. Hakkari Emniyet Müdürü Cavit Cevik, başkomiser ve polis memurunun açığa alındığını söyledi.

Özgür Gündem gazetesinin haberinde ise saat 22.30 sıralarında Deniz Kayacan'ın kullandığı arabanın il girişindeki 1 Nolu Sağlık Ocağı önünde Alper Künkür ve sivil polis oldukları belirtilen üç kişi tarafından durdurulduğu, araçtaki beş kişinin indirildiği anlatıldı. Arabadakiler indirildikten sonra Künkür'ün “Ben Mehmet Ağar'ın akrabasıyım. Kürtleri yaşatmayacağız. Hepiniz bir bir öleceksiniz” diye bağırıldığı ve polislerle birlikte Deniz Kayacan'a ateş ettiği ileri sürüldü. Özgür Gündem gazetesinin haberinde Künkür ve polislerin gözaltına alınmadıkları, “ortadan kayboldukları” ileri sürüldü.

Naif Kayacan ise olaydan önceki bir hafta boyunca sivil giyimli üç kişi tarafından izlendiğini, asıl amacın kendisini öldürmek olduğunu belirterek, “Olaydan sonra evim ve oğlumun arkadaşlarının evleri, emniyet birimlerince arandı. Oğlum ve dört arkadaşı hala Emniyet Müdürlüğü'nde

sorgulanıyor. Emniyet, 'Dr. Alper Künkür'ün olayla ilgisi olmadığı' yönünde bir aklama çabası içindedir. Aracın plakasını gören polisler ve doktor büyük ihtimalle benim içinde bulunduğumu düşünerek arabayı durdurdu ve ben içinde olmayınca da Hakkari halkına gözdağı niyetine içindeki kişilere ateş açtı. Bu sırada oğlum yaralandı. Uzun bir süredir takip ediliyordum. Bir şeyler yaşanacağını tahmin etmiştim. Hedef bendim, ancak tesadüfen oğlum ve arkadaşlarına denk geldi. Sağ kurtuldukları için seviniyorum. Polis ve doktordan kesinlikle şikayetçi olacağız" dedi.

İşkence Gören Göstericiler: ESP'nin "Filistin ve Lübnan halkları ile dayanışma" amacıyla İstanbul Taksim Gezi parkı ve Kadıköy iskelesinde 6 Ağustos günü kurduğu çadırlar zor kullanılarak kaldırıldı. ESP üyelerini biber gazı sıkarak ve döverek dağıtan polisler, Taksim'de 19, Kadıköy'de ise 15 kişiyi gözaltına aldı.

Gözaltına alınanlardan adları öğrenilenler şöyle:

ESP Bülteni Yazışmaları Müdürü Çetin Poyraz, Ersin Sedefoğlu, Zehra Aydemir, Hüseyin Güneş, Derya Çıtakbaş, Fırat Çağlar, Herdem Sara, Günaydın Akar, Cüneyt Çolak, Mustafa Tekin, Koray Türk, Yücel Tekin, Celal Koyun, Erkan Çelikcan, Gülistan Şahin, Fatma Özbezy, İskender Kordo, Güzel Ozan, Ahmet Barış, Mustafa Alkan, Kıymet Yıldız, Okan Özçelik, Gökhan Sofuoğlu, Enes Özyarancı, Özcan Bilekli, Mustafa Baran, Onur Binbir, Cem Dinç ve Özgür Keleş.

7 Ağustos günü de aynı yerlerde basın açıklaması yapmak ve çadır kurmak isteyen ESP üyelerine polis müdahale etti. Taksim'de altı kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

Müdahaleler nedeniyle 8 Ağustos günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen ESP'liler adına konuşan Figen Yüksekdağ, gözaltına alınanların işkence gördüğünü söyledi.

Daha sonra söz alan Ersin Sedefoğlu, gözaltına alınırken yoğun bir şekilde dövüldüklerini bildirdi. Çetin Poyraz da, "polislerin bazı kişileri özel olarak hedef aldığını" belirterek, "Bilerek kafamı yere vurdular, ayaklarıyla başımı ezdiler, ellerim arkadan kelepçeli iken korumasız olan suratıma tekme attılar" dedi. Omzunda, sırtında, kol ve ayaklarında yaralanmalar meydana gelen Poyraz, bu yüzden alınına ve dudaklarına dikiş atıldığı belirtti. Savcılıkta istemelerine karşın adli tıp raporlarının kendilerine verilmediğini ifade eden Poyraz, polisler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını kaydetti. İskender Kordo ise polislerin kendisini boğmaya çalıştıklarını, "Seni öldürelim mi" diyerek sürekli tehdit ettiklerini ifade etti.

Ramazan Çakar, Çiğdem Artuç, Adile Artuç, Malike Artuç, Hezer Artuç: Ağustos ayında Şırnak'ın Balveren köyünden piknik için Şenoba beldesine giden Ramazan Çakar, Çiğdem Artuç, Adile Artuç, Malike Artuç ve Hezer Artuç, Milli Jandarma Karakolu'nda kimlik kontrolü için durduruldukları

sırada "kötü muameleyle maruz kaldıkları" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundular.

Ramazan Çakar, kimlik kontrolünden ve üzerlerinin aranmasından sonra geçişlerine izin verildiğini, aynı gün daha sonra piknikten dönerken bir kez daha durdurulduklarını belirterek, buna tepki gösterince soyadını bilmedikleri Beyhan adlı astsubayla tartıştıklarını söyledi. Astsubayın kendilerine hakaret ettiğini ve üzerlerindeki eşyalara el koyduğunu anlatan Ramazan Çakar, "Bize, Olağanüstü Hal olduğunu söyledi. Kendisine 'hakkınızda suç duyurusunda bulunacağım' dedim. Bunun üzerine bana 'bize kimse karışamaz. Savcı mavcı tanımamız' dedi. Ayrıca onur kırıcı hareketlerde bulundu" dedi.

XX.: 6 Ağustos gecesi Antalya'da bir taksi sürücüsü bir polis tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, saat 03.30 sıralarında 100. Yıl bulvarı üzerine bir kamyonet ve bir taksi çarpıştı. Bunun ardından taksi sürücüsü ve kamyonette bulunanlar arasında kavga çıktı. Olay yerinden tesadüfen geçen polis ekipleri, kavgayı ayırmak istedi. Polislerle tartışmaya başlayan kamyonet sürücüsü ve arkadaşları, biber gazı kullanılarak etkisiz hale getirildi. Bu sırada rüzgarın etkisiyle biber gazından etkilenen polis memurlarından biri, taksi sürücüsünü küfür ederek dövdü. Gazetecilerin kendisini görüntülediğinden haberi olmayan polis memuru, kendisini sakinleştirmeye çalışan diğer polisler de vurdu.

Çiğdem Nalbantoğlu: İstanbul Gümüşsüyü mahallesi muhtarı Çiğdem Nalbantoğlu, 8 Ağustos günü polisler tarafından dövüldüğünü, hakarete uğradığını ve tehdit edildiğini açıkladı. Nalbantoğlu, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Arkadaşım İbrahim Yalçın ile Neva adlı bara gidiyordum. İki kadın polis durdurarak kimlik istedi. Önce gayet yumuşak bir sohbet geliştirdi, o arada bu uygulamanın nedenini sordum. Bana, 'yeni emniyet amirimiz, fahişe, ibne ve dönmelerden tiksiniyor. Burayı onlardan temizleyeceğiz' dediler. Ben de, bu ifadeyi duyunca 'ayıp değil mi, üstelik siz kadınsınız' dedim. Bunu dememle iki kadın polis I.T. ve M.A. beni itekleyerek, 'alın bunun GBT'sini çekin' dediler. 'Suçlu muyum' diye itiraz ettim. Bu sefer erkek polisler de küfür ederek saldırdılar. Kafama, göğsüme yumruk atıp, bacaklarımı da tekmelediler. Arkadaşım engellemeye çalıştı ama onları durduramadı."

Şikayetçi olmak için polis merkezine gitmek isteyince küfür ve yumrukların arttığını belirten Nalbantoğlu, yine de merkeze gittiğini ancak orada da "Görürsün şimdi ifade vermek nasılmış, bizde kazayla dövülen de olur, ölen de" denilerek tehdit edildiğini ve alkol raporu almak üzere zorla hastaneye götürüldüğünü söyledi. Arabaya kelepçelenerek bindirildiğini söyleyen Nalbantoğlu, bu arada çağırıldığı bir avukat arkadaşının müdahalesinin de polisleri durdurmadığını belirtti. İfadesinin alınmasından sonra, "görevli polis memuruna direndiği ve hakaret ettiği" iddiasıyla kendisine 50

YTL para cezası verildiğini belirten Nalbantoğlu, olay nedeniyle TİHV'ye başvurduğunu kaydetti.

Muhammet Ali Köse: Mersin'in Gülnar ilçesinde 12 Ağustos günü gözaltına alınan Muhammet Ali Köse, işyerinde, götürüldüğü ıssız bir yerde ve karakolda dövüldü. Edinilen bilgiye göre, olay şöyle gelişti:

12 Ağustos günü iki kez Köse'nin işlettiği büfeye gelen Merkez Karakolu'nda görevli polisler H.Ç. ve İ.Ş. ile adı belirlenemeyen iki polis, ağabeyi Mustafa Kemal Köse'yi sordu. "Bilmiyorum. Polis sizsiniz, gidin bulun" yanıtına sinirlenen polisler, Köse'yi büfede dövdü. Bu sırada büfeye gelen Fikret Deniz, Tevfik Yılmaz, emekli Atsubay Hasan Gündoğdu, Mustafa Kasap'ın gözü önünde dövülen Köse, elleri kelepçelenerek polis aracına bindirildi. İşyerinin camları kırılan Köse, karakol yerine Yassıbağ köyüne giden dağ yoluna götürüldü. Burada da dövülen Köse, İ.Ş. tarafından ölüme tehdit edildi. Bu arada Köse'nin dövülüp götürüldüğünü gören 15 kişi, karakola gidip arkadaşlarının durumunu sordu. Karakol yetkilileri arkadaşlarını sakinleştirmeye çalışırken, kargaşadan yararlanan İrfan Gökteş nezarethaneye geçtiğinde, Köse'yi çınlıplak halde dövmüş şekilde gördü. Olayın büyümemesi için serbest bırakılan Köse, arkadaşları tarafından hastaneye götürüldü. Köse'nin yüzünde, sırtında, göğsünde, kafasında darp izleri bulunduğu, sol serçe parmağının kırıldığı belirlendi. Köse, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu.

Abdullah Güneş (32): Siirt'te akli dengesi yerinde olmayan Abdullah Güneş adlı kişinin "DTP'ye gidip geldiği" gerekçesiyle 14 Ağustos gecesi polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Özgür Gündem gazetesinde yayınlanan habere göre, Mehmet Kaya adlı görgü tanığı şunları söyledi:

"Evin yakınlarında bağırarak duyunca pencereden dışarı baktım. Polislerin Abdullah'ı, 'Neden DTP'ye gidiyorsun. Neden MHP'ye gitmiyorsun' diye bağırarak dövdüklerini gördüm. Uzun bir süre dövdükten sonra bıraktılar. Daha sonra gidip Abdullah'ı alıp evine götürdük. Vücudunun birçok yeri şişmiş, morarmıştı. Burnundan kan akıyordu."

Yedi ESP Üyesi: 14 Ağustos günü İstanbul'da AKP Kadıköy ve Bakırköy ilçe örgütü binalarına İsrail'i protesto amacıyla pankart asan ESP üyesi yedi kişinin gözaltında işkence gördüğü bildirildi. 19 Ağustos günü İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında konuşan ESP temsilcisi Figen Yüksekdağ, "Eylemlere polis pervasızca saldırmış; arkadaşlarımız, gözaltına alınma aşamasında kaba dayığa maruz kalmış ve yerlerde sürüklenmiş, gözaltında da dayak ve işkence ile karşılaşmışlardır" dedi.

İskender Kordu'nun işkence nedeniyle fenalaştığını belirten Yüksekdağ, nöbetçi doktorun polise, "bunun durumu iyi değil, başınıza bela olur, yeni gözaltına alınmış gibi kayıt tutmak lazım" dediğini, bunun üzerine sahte gözaltına alınma belgesi

düzenlendiğini bildirdi. İskender Kordu ve Habib Akkaya da, polisler tarafından yere yatırılıp tekmelendiklerini, ellerinin kelepçelenmesine rağmen dövüldüklerini bildirdiler. AKP binasından çıkarılırken, polis arabasında ve karakolda dövüldüklerini söyleyen Kordu ve Akkaya, suç duyurusunda bulunacaklarını belirttiler.

Akın Varlı, İnan Aydoğan, Necati Çimen, Kurtuluş Sürmeli: İstanbul Fatih'te "duvarlara SDP yanlısı yazılar yazdıkları" gerekçesiyle 21 Ağustos gecesi gözaltına alınan Akın Varlı, İnan Aydoğan, Necati Çimen ve Kurtuluş Sürmeli'ye Şehremini Polis Merkezi'nde işkence yapıldığı bildirildi. 25 Ağustos günü polis merkezi önünde düzenlenen basın açıklamasında konuşan İHD İstanbul Şube Başkanı Hürriyet Şener, "Duvara yazı yazdıkları için gözaltına alınan bu gençler götürüldükleri karakolda polislerin fiziki ve sözlü şiddetine maruz kalmışlardır. Karakolda çınlıplak soyulan gençler kaba dayığa maruz kalmışlar" dedi.

Talip Kalın: 25 Ağustos günü Ağrı'nın Patnos ilçesindeki evine özel hareket timleri tarafından baskın düzenlenen Talip Kalın, dövüldüğü gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. Baskın sırasında gözaltına alınan ve Cumhuriyet Savcılığı'na çıkarılmadan serbest bırakılan Talip Kalın, "arama sırasında başına dipçikle vurulduğunu ve çocuklarının tehdit edildiğini" bildirdi.

İ.U. (16): 26 Ağustos gecesi İstanbul Büyükçekmece'de "sokakta iki erkek arkadaşıyla sigara içtiği" gerekçesiyle gözaltına alınan İ.U. adlı lise öğrencisi genç kız, dövüldüğünü açıkladı. Saat 23.00 sıralarında evlerinin yakınında otururken evinden çıkarak yanlarına gelen bir polisin "Senin erkeklerle bu saatte ne işin var?" diyerek kendisini tokatladığını anlatan İ.U., arkadaşlarının ailelerine haber vermeye gittikleri sırada karakoldan ekip çağırarak polis memurunun kendisini gözaltına aldığını söyledi. Olay yerine gelen polisler, "Bu kız beni dövdü" diyen polis memurunun sokakta toplanan kızın yakınlarını da, "Baskın mı yapıyorsunuz? Hepinizi gözaltına alırım" diyerek tehdit ettiği ileri sürüldü. Bir saat kadar çocuk polisi tarafından gözaltında tutulan genç kız daha sonra serbest bırakıldı.

İ.U. yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Yanımda aynı sitede oturan Kerem ve Can adında iki erkek arkadaşım vardı. Bakkala gittik. Sonra apartmanın köşesinde sigara içmeye başladık. Adının Mesut olduğunu öğrendiğimiz polis memuru evinden bize bir şeyler söyledi. Gürültü yapmadığımız için başkasına söylediğini düşünerek cevap vermedik. Daha sonra aşağı indi ve 'Siz ne yapıyorsunuz' diye sordu. 'Bir şey yapmıyoruz' diye cevap verdik. O sırada bana tokat attı. Ben de sen ne yapıyorsun diye onu geri ittim. Arkadaşım Kerem tepki gösterince ona da tokat attı. Kerem ve Can kaçınca yalnız kaldım. Kolumdan tuttu, kurtulmaya çalıştım, ama bırakmadı. 'Burada kerhane mi işletiyorsun?',

'O.u' , 'Senin ağzına s.' diyerek sürekli küfrediyordu. İçkili olduğu belli oluyordu. Ben evimin yanında olduğumu söyleyerek birkaç adım ötedeki evimi gösterdim. Ancak 'Ne işin var burada erkeklerle oturuyorsun' diyerek küfretmeye devam etti. 'Sigaranın içinde esrar var, bunları inceleyeceğim' diyerek sürekli küfrediyordu. Çocuk Büro Amirliği'ni arayarak ekip otosu getirtti. Ekip aracı çağırmak için aradığı polisleri de 'Bana tokat attı, küfretti, gelin bunu alın, götürün' diye yalan söyledi. Araca binerken bile bana küfrediyordu. Beni götürmeye çalışırken, 'Evim burada. Ailemle konuşun' dediğim halde dinlemediler. Daha sonra eve dönerken polis arabasındaki bir kadın polis, bana 'Sakin hırpalandığını annene babana söyleme, aileler arasında kavga çıkar' diyerek bana baskı yaptı."

İ.U.'nun babası Ülkü U. da "Rapor almak için hastaneye gittik. Ancak doktorlar bizi hastaneye polisin sevk etmesi gerektiğini söyleyerek işlem yapmadılar. Biz de polisi polise şikayet etmemizin faydası olmayacağını düşünerek darp raporu alamadık" dedi.

Rüya Kurtuluş, Hakan Demir, Musa Seçkin, Nihat Moğurtay: İstanbul Vatan caddesinde gerçekleştirilen 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamaları sırasında "İsrail askeri olmayacağız" yazılı pankart açtıkları için saldırıya uğrayan Rüya Kurtuluş, Hakan Demir, Musa Seçkin ve Nihat Moğurtay, çevredekileri polisin kışkırttığını bildirdiler. Rüya Kurtuluş, pankartı açıp güvenlik şeridini geçmeye çalıştıkları sırada çevik kuvvet görevlisi bir polisin boynuna sarıldığını belirterek, "Polis, 'Bu vatan haini' deyip fırlattı. Beş polisin içinde düştüm. O sırada halk beni yuhalamaya başladı. O ana kadar bir tepki yoktu" dedi. Musa Seçkin de polis tarafından kalabalığın içine itildiğini söyledi. Seçkin, "Çıkmak istedikçe içeri sokuyorlardı. Bu sırada yumruklar gelmeye başladı. Halkı üzerimize saldırtılar. Dayak karakolda da sürdü. Sürekli dövüyorlardı" dedi.

31 Ağustos günü serbest bırakılan dört genç, saldırı için "güzel olmuş" diyen İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve polisler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını bildirdiler.

Ebubekir Polat: Hakkari'nin Çukurca ilçesi yakınlarındaki Köprülü Jandarma Tabur Komutanlığı'nın mevzileri hakkında HPG militanlarına bilgi verdiği iddiasıyla tutuklanan Ebubekir Polat adlı askerin işkence gördüğü bildirildi. 4 Eylül günü TCY'nin 314. ve 220/7. maddeleri uyarınca tutuklanan Polat'la Van Askeri Cezaevi'nde görüşen Avukat Fahri Timur, "Müvekkilime aşırı işkence yapılmış, tüm iddiaları işkencede kabul etmiş. Ancak avukat huzurunda ve Çukurca Cumhuriyet Savcısı huzurunda böyle bir olayla hiçbir ilgisinin olmadığını söyledi. Polat, Savcılık ifadesinde, 'Bu olaydan önce üzerimde bir cep telefonu bulundu, cep telefonundan dolayı bana sürekli kaba dayak atıyor ve hakaretlerde

bulunuyorlardı. Ben de bu kötü muamelelere dayanmadığım için birliğimden firar ettim. Taşların altında orada burada geceledim. Firar nedenim de bu kötü muamele ve dayak olayını alay komutanına bildirmektir. Ancak pişman oldum geri döndüm, dönerken bu olayı bana mal ettiler. Dağdakilerle ilişkim olsaydı, onlara katılır giderdim, neden geri döneyim ki?' dedi. O kadar işkence görmüştü ki, konuşamıyordu, doğru düzgün cümle kuramıyordu" dedi.

Babası Ahmet Polat da, şunları söyledi:

"Komutanların ona işkence ve kötü muamelede bulduklarını, her gün 12 saat nöbet verdiklerini söyledi. İlk başta beni tanıyamadı. Babası olduğumu söyleyince konuştu. Ama fazla konuşamıyordu. Çünkü askerler başımızda bekliyorlardı. Ben ona niye firar ettiğini sordum, o da bana 'Baba ben firar etmedim, bana çok küfür ettikleri için ve baskı yaptıkları için, bu durumu alay komutanlığına bildirmek için kaçtım. Karakoldan kaçtığımda geç saatlere kadar yürüdüm. Hem askerden hem de PKK'den korktuğum için bir köprü altında saklanmaya çalıştım ve ondan sonra yorgunluktan uyuya kaldım. Baktım komutanlığa yetişemeyeceğim, bir sivil arabayla bizim karakola yakın bir başka bir karakola teslim oldum. Onlar da beni görev yaptığım Köprülü Karakolu'na bıraktılar. Orada yetkili askerler bana niçin kaçtığımı sordular, ben de onlara durumu anlatım ve gittiler. Daha sonra bulunduğum karakolda beni bir depoya attılar ve işkence yaptılar. Ben suçsuzum, madem ben PKK'ye kaçtıysam neden geri geleyim, onlarla birlikte kaçardım, bunlarda başıma gelmezdi' dedi."

Genelkurmay Başkanlığı'ndan yapılan açıklamada, Ebubekir Polat'ın cep telefonunda iki PKK üyesinin telefonlarının kayıtlı olduğu iddia edilmişti.

Hadi Özbek: 5 Eylül günü Batman'ın Kozluk ilçesi yakınlarında Mizgin Özbek (9) ile Şeyhmus Değirmenci ve Halis Akbıyık adlı HPG militanlarının öldürüldüğü olayda yaralanan Hadi Özbek, gözaltında işkence gördü. 7 Eylül günü İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli, Mazlumder Batman Şube Başkanı Mehmet Şat, Batman Barosu avukatlarından Bengi Yıldız ve Ahmet Sevim'den oluşan heyetle görüşen Hadi Özbek, "Araç tarandıktan sonra, bizden dışarı çıkmamızı istediler. Yere yatırıp sırtıma silah dipçikleri ile vurmaya başladılar. Hakaret ettiler" dedi.

Ömer Şahin (20): 9 Eylül günü "kimliği olmadığı" gerekçesiyle gözaltına alınan Ömer Şahin'in, İstanbul Taksim Ekipler Amirliği'nde işkence gördüğü bildirildi. İHD İstanbul Şubesi'nin 13 Eylül günü karakol önünde düzenlediği basın açıklamasında konuşan şube yöneticisi Nagehan Bayram, aynı karakolda daha önce de ESP üyelerinin işkenceye maruz kaldığını, Gümüşsuyu mahallesi muhtarı Çiğdem Nalbantoğlu'nun da yine aynı karakola bağlı polisler tarafından dövüldüğünü hatırlattı.

Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden rapor aldığını ve polisler hakkında suç duyurusunda bulunduğunu belirten Ömer Şahin, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Cumartesi gecesi polisler kimlik sordular. Kimliğimi evde unuttuğumu söyledim. Ardından nereli olduğumu sordular. Ağrı Doğubeyazıtlı olduğumu söyledikten sonra beni tokatladılar ve gözaltına alarak karakola götürdüler. Karakolun beşince katında tutulduğum dört saat boyunca iki sivil polis beni dövdü. Burnum kırık, kulak zarım patladı ve vücudumun her yerinde darp izleri var.”

Hasret Akcan: Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Akarsu beldesinde yaşayan Hasret Akcan, 12 Eylül günü korucular tarafından dövüldüğünü bildirdi. “PKK'ye yardım ettiği” gerekçesiyle dövüldüğünü açıklayan Hasret Akcan'ın çenesinin ve dişlerinin tüfek dipçisiyle kırıldığı öğrenildi. Hasret Akcan, korucular hakkında suç duyurusunda bulundu.

Abidin Ateşoğlu: İstanbul Gaziosmanpaşa'da Akmercan adlı şirketten atılan işçilerin, şirketin önünde kurdukları çadıra, 13 Eylül günü polisler ve belediye zabıtalari tarafından baskın düzenlendi. Çadırdaki nöbet tutan Abidin Ateşoğlu adlı işçinin yüzüne biber gazı sıkıldığı, elleri kelepçelendikten sonra dövüldüğü bildirildi.

Michael Dickinson, Mülteciler: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı ABD Başkanı George W. Bush'un köpeği olarak gösteren afiş nedeniyle 13 Eylül günü tutuklanan Yeditepe Üniversitesi eski öğretim üyesi İngiliz sanatçı Michael Dickinson, 25 Eylül günü serbest bırakıldı.

Düşünce Suçuna Karşı Girişim Sözcüsü Şanar Yurdatapan, üç gün cezaevinde, bir hafta da İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğü'nde tutulan Dickinson'un “gönüllü avukatların çabasıyla harekete geçen İngiltere Büyükelçiliği'nin etkisiyle” serbest bırakıldığını bildirdi. Yurdatapan, hakkında tutuklama ve gözaltı kararı olmadan tek başına bir hücrede tutulan Dickinson'un “aynı şubede tutulan Pakistan uyruklu göçmenlerin aç bırakıldığını, dövüldüğünü, kendisinin de bunları dinlemek zorunda bırakıldığını söylediğini” aktardı. Yurdatapan, “kötü koşullarda, pis bir hücrede, tecrit edilmiş bir şekilde” alıkonulan Dickinson'un “uykusuz, aç ve yorgun” olduğunu bildirdi. Dickinson'u görmek üzere Yabancılar Şube Müdürlüğü'ne giden avukatlara, yasal bir gerekçe gösterilmediği, alıkoymanın “idari tasarruf” olduğu yönünde bir açıklama yapıldığı öğrenildi. **(Bkz. İfade ve İletişim Özgürlüğü)**

Ali Buluş: 9 Ekim günü Dicle Haber Ajansı'nın Adana bürosuna gelen polislerin muhabir Ali Buluş'u tehdit ettiği bildirildi. Ali Buluş, sabah saatlerinde “Gülşay Barış adlı kişiyi aradıkları” gerekçesiyle büroya gelen Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli üç polisi, içeri almak istemediğini ve “Ne soracaksınız dışarı çıkın, oradan sorun, içeri giremezsiniz”

dediğini belirtti. Bunun üzerine polislerle arasında tartışma çıktığını anlatan Ali Buluş, beyaz saçlı bir polislin “Ali seni tanıyoruz, senin canın dayak istiyor. Bundan sonra seni rahat bırakmayacağım. Senin adını çizdim, kendine dikkat et” dediğini anlattı.

Emin Bal: Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde Doğan Haber Ajansı ve Şırnak Haber gazetesi muhabiri Emin Bal, 10 Ekim günü polisler tarafından dövüldü. Bir haber için adliyeye gittiğini belirten Bal, yaşadıklarını şöyle anlattı:

“Motosikletimi hükümet konağı önüne park ettim. Polis memuru Muharrem Başel, bana bağırarak ‘Kaldır o motoru oradan’ diye bağırıyor. Ben de, ‘Bir şey sorup çıkacağım’ diye cevap verdim. Yanına yaklaştım, ancak elimden tutarak beni ittikten sonra, ‘Kaldır lan motoru oradan’ diye bağırıyor. Daha sonra beni diğer polislerle göstererek, ‘Bunu emniyete alalım’ dedi. Beni polis aracının içine soktular. Aracın içinde Muharrem Başel, küfrederek tekme tokat saldırdı. Ağza alınmayacak küfürler etti.”

Bal, hakkında resmi işlem yapılmadan akşam saatlerinde serbest bırakıldı. Bal'a 3 günlük rapor, polis memuru Başel'e ise 7 günlük rapor verildiği öğrenildi. Emin Bal, daha önce kendisine ajanlık teklif eden Muharrem Başel'i şikayet ettiğini, bunun üzerine “İşyerine bomba koyarım, senin CD'lerinin arasına başka görüntü yerleştiririm” diye tehdit edildiğini belirtti.

Y.T.: Y.T. adlı eşcinsel 12 Ekim gecesi İstanbul Taksim'deki parkta polisler tarafından dövüldüğü gerekçesiyle İHD İstanbul Şubesi'ne başvurdu. Bir arkadaşıyla parkta oturdukları sırada yanlarına gelen biri sivil üç polislin, arkadaşını kovduğunu anlatan Y.T., polislerin cinsel ilişki teklifinde bulduklarını belirtti. Y.T., “Teklifi kabul etmeyince polisler beni parkın ıssız bir köşesine götürdü. Polislere, ‘Oruç tutuyorum lütfen bana vurmayın’ dedikçe, tekmeler ve kalaslarla vurdular” dedi.

Müslüm Sönmez, Hıdır Yıldız: Ekim ayında Tunceli'de gözaltına alınan Müslüm Sönmez ve Hıdır Yıldız, kötü muameleye maruz kaldıklarını açıkladılar. “Kaçak odun getirdiği” iddiasıyla evini kuşatan polisler tarafından gözaltına alındığını belirten Müslüm Sönmez, Cemalettin Özdemir Polis Karakolu'nda sorgulandığını anlattı. Sönmez, “Sorgu işlemleri tamamlandıktan sonra serbest bırakılmak üzere rapor için hastaneye götürülüyordum. İki polis koluma girerek, tekrar ifade almak istediklerini söylediler. ‘Seninle işimiz daha bitmedi’ diyen iki polis zorla 62 AD 066 plakalı araca bindirerek, Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi'ne götürdü. ‘Ne iş yaptığını biliyoruz, dağa adam gönderiyorsun’ diyerek tehdit ettiler. Bana geçen sene bir operasyonda hayatını kaybeden 17 MKP'linin cenazesine niçin katıldığımı sordular. Ayrıca üniversitede okuyan çocuklarımın adresini istediler” dedi.

Tunceli Atatürk Lisesi öğrencisi Hıdır Yıldız (19) da, polislerin hakaretine maruz kaldığını açıkladı. Okul yakınlarında bir arkadaşıyla konuşurken gözaltına alındığını anlatan Hıdır Yıldız, Emniyet Müdürlüğü'nde ifadesinin avukat çağrılmadan alınmak istendiğini, öğretmeni ve babasının yanında "Okul hayatını bitiririz. Sen nasıl devletle tartışsın. Biz devletiz, sana 'git' dedik mi gidersin, 'gel' dedik mi gelirsin" diye tehdit edildiğini kaydetti. Yıldız, ifade tutanağını imzalamak istememesi üzerine gelen Şube Müdürü'nün de polislere, "Sizinle tartışıyorsa bitirin işini" dediğini kaydetti. İHD Tunceli Şubesi'ne başvuran Sönmez ve Yıldız, suç duyurusunda bulunacaklarını bildirdiler.

Habip A., Mehmet K.: Konya'da "sigara kaçakçılığı yaptıkları" gerekçesiyle gözaltına alınan Habip A. ve Mehmet K.'nin, gözaltında işkence gördüğü bildirildi. Avukat Mehmet Aktoprakoğlu, 24 Ekim günü gözaltına alınan ve 26 Ekim günü serbest bırakılan Habip A.'nın gözaltında işkence gördüğünü açıkladı. Aktoprakoğlu, "Habip A., gözaltına alındıktan sonra, bir grup yüzü maskeli polis tarafından darp edilip, vücudunda sigara söndürülmüş" dedi. Aktoprakoğlu, polisler ve Habip A.'ya "kaza sonucu yaralandığı" yolunda rapor veren Konya Numune Hastanesi'nde görevli hekim hakkında suç duyurusunda bulduklarını bildirdi.

Habip A. ve Mehmet K.'nin 26 Ekim günü adliyeye getirilmesi sırasında adliye önünde toplanan yakınları slogan atarak polisleri protesto ettiler. Bunun üzerine gruba müdahale eden polisler, 22 kişiyi gözaltına aldı. Bu kişiler Cumhuriyet Savcılığı'nda ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Erdal Bozkurt: İHD İstanbul Şubesi'nde 17 Ekim günü basın toplantısı düzenleyen Erdal Bozkurt adlı kişi, "Alibeyköy'de kendilerini polis olarak tanıtan kişiler tarafından kaçırıldığını ve işkence gördüğünü" açıkladı. Mahallelerinde uyuşturucuya karşı sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte ortak çalışma yürüttüklerini, bu nedenle Eylül ayında gözaltına alındığını belirten Bozkurt, "Polis gözaltı gerekçesi olarak cinayet ve yaralama suçlamasında bulundu. Diğer yakınlarımı serbest bırakan polis beni örgüt propagandası ve toplantı adı altında bölücülük yapmakla suçladı" dedi.

Gözaltında tartaklandığını, hakaret ve tehditlere maruz kaldığını anlatan Erdal Bozkurt, bir gün sonra serbest bırakıldığını, iki gün sonra da mahallede polisler tarafından tehdit edildiğini söyledi. 12 Ekim günü saat 18.00 sıralarında, yanına yaklaşan beyaz renkli bir arabadan inen iki kişinin, polis olduklarını söyleyerek kendisini zorla arabaya bindirdiklerini söyleyen Bozkurt yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Ağzımı kapatarak bağırmanı ve yardım istememi engellediler. Bir taraftan da sırtıma ve kafama vuruyorlardı. Bir süre gittikten sonra bir bez ile gözlerimi bağladılar ve ellerimi kelepçelediler. Uzun süren bir yolculuktan sonra araba durdu. Bir süre yürütüldüm. Bir-iki basamak merdiven

indikten sonra bir kapı açıldı, ardından içeriye doğru fırlatıp yere yatırdılar. Ellerim ve ayaklarım bağlandı. Polisler, 'bak sana neler yapacağız' diyerek vurmaya başladılar. 'Hangi örgüttesin?', 'Bu toplantıları kim düzenliyor?' gibi sorular sordular. Tişörtümü başıma geçirerek ne olduğunu bilmediğim bir şeyle sırtımı çizmeye ve kablo olduğunu tahmin ettiğim bir şeyle her yanıma vurmaya ve çizmeye başladılar. İsrarla tanıdığımı söyledikleri kişileri sormaya başladılar ve bu kişiler hakkında suçlayıcı beyanda bulunmamı istediler. Ben bilgim olmadığını söyleyince de birisi kafama silah dayadı ve öldürmekle tehdit etti."

Bozkurt, 24saatten uzun bir süre sonra Hasdal mezarlığı yakınlarında bırakıldığını kaydetti.

Erkan Çiçek: Erkan Çiçek adlı kişi 19 Ekim gecesi İstanbul'da polisler tarafından dövüldüğünü açıkladı. İHD İstanbul Şubesi'ne başvuran Erkan Çiçek, saat 01.00 sıralarında evine giderken polislerin arabasını durdurduğunu ve ehliyetini sorduklarını, "ehliyetinin olmadığını" söylemesi üzerine polislerin kendisine küfür ettiğini ve dövdüğünü söyledi. Çiçek, "Önce iki kişi idiler, daha sonra yedi kişi oldular ve karakolun içine kadar beni dövdüler" dedi. Karakolda ifadesinin alınmadığını ve tutanak tutulmadığını anlatan Çiçek, Taksim İlkyardım Hastanesi'nden de tutanak olmadığı için rapor alamadığını belirtti.

Nevzat İldem: Mardin'in Kızıltepe ilçesinde gözaltına alınan Nevzat İldem, işkence gördüğünü açıkladı. İldem şunları anlattı:

"16 Ekim günü Adana'dan gelen bir misafirimle Kızıltepe Belediye Parkı yakınlarında dolaşıyorduk. Bir kişi bize çok dikkatli bir biçimde baktı. Misafirime 'Tanıyor musun onu. Bu adam niye bize böyle bakıyor' dedim. Polis olduğunu bilmiyordum. Sonra yürümeye devam ettik, arkamdan 'Nevzat' diye bağırdı. Yanına gittim, 'Niye bakıyorsun kardeşim, bir sorun mu var' dedim. 'Ben polisim bakarım' dedi ve tartışmaya başladık. Bana bir yumruk vurdu. Ben de ona bir tane vurdum. Telsizden anons etti ve yaklaşık 15-20 polis gelerek benim üzerime çullandı. Döverek gözaltına aldılar."

Daha sonra Kızıltepe Çarşısı Karakolu'na götürüldüğünü belirten Nevzat İldem, karakolda hakarete maruz kaldığını, avukat isteğinin de "Hem devletin görevlisini döv ve hem de devletten avukat iste. Avukat yok" denilerek reddedildiğini söyledi. İldem, bir gece gözaltında kaldıktan sonra götürüldüğü Kızıltepe Devlet Hastanesi'nde vücudundaki izlere ilişkin rapor aldığını belirtti. Nevzat İldem, Kızıltepe Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi'nde görevli S.S. ve E.G. adlı polisler hakkında suç duyurusunda bulundu.

Abdurrahman Dönder: Osmaniye'de yaşayan Abdurrahman Dönder adlı kişi, polisler tarafından ajanlığa zorlandığını ve ölümle tehdit edildiğini açıkladı. İHD Adana Şubesi'ne

başvuran ve suç duyurusunda bulunan Abdurrahman Dönder, Ekim ayı ortalarında evine iki kez gelen polislerin kendisine ajanlık yapması karşılığında para teklif ettiklerini belirtti. Bu teklifleri reddettiğini anlatan Abdurrahman Dönder, 3 Kasım günü DTP Osmaniye İl Örgütü binasından çıkarken, daha önce evine gelen üç polis tarafından kaçırıldığını söyledi ve "İssiz bir noktaya götürdükten sonra gözlerimi kapatıp tehdit ettiler. Bana 'örgüte güveniyorsun bize niye güvenmiyorsun, burada kimleri kaybettiğimizi biliyor musun? Seni de kaybedebiliriz' dediler. Adı Kemal veya Kubilay olan polis, yanındaki diğer kişiye aracın torpedo gözünden kayıtsız silahı çıkarmasını isteyerek, beni öldüreceklerini söyledi" dedi.

Daha sonra kent merkezinde bir otele götürüldüklerini kaydeden Dönder, "Seni öldürmüyoruz bu sefer, ama aileni düşün, çocukların var. Sana birşey olursa onlara da yazık olur. Eğer dediğimizi kabul etmezsen aklına gelmeyecek şeyler yaparız" denilerek tehdit edildiğini bildirdi.

Halit Akaya: DTP Söke (Aydın) İlçe Örgütü yöneticisi ve İHD üyesi Halit Akaya, ajanlık yapmaya zorlandığını bildirdi. Evine baskın düzenleyen askerler tarafından Söke Jandarma Karakol Komutanlığı'na götürüldüğünü anlatan Akaya, burada ifadesini alan askerlerin kendisini ajanlık yapması için tehdit ettiğini, teklifi kabul etmesi durumunda ise maddi yardım vaadinde bulduklarını söyledi.

H.A., A.H.G., D.A.D., İ.Ç.Y., D.A., M.Y.: Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nde, YÖK'ün kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenecek eylem için bildiği dağıtan H.A., A.H.G., D.A.D., İ.Ç.Y., D.A. ve M.Y., 2 Kasım günü gözaltına alınırken polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. Öğrencilerin aynı gün serbest bırakıldığı öğrenildi.

Bilal A., X.X., X.X.: 6 Kasım günü İstanbul Esenler'de pankart asan DTP üyesi üç gencin polisler tarafından dövüldüğü bildirildi. İHD İstanbul Şubesi'ne başvuran gençlerden Bilal A., "Yanımıza gelen üç polisin isteği üzerine bir ucunu astığımız pankartın ipini kestim. Pankarttaki parti ambleminin üstüne ayağıyla basan bir polis, 'Bölücü partiye kölelik yapıyorsunuz' diyerek, hakaret etmeye başladı. Bu sırada biri sivil ve üç polis daha yanımıza gelerek, bize saldırdı. Karşı çıktığım için, beni çok kötü dövdüler, başıma ve karnıma yumruk ve tekme yedim. Diğer arkadaşlarımı da hırpaladılar" dedi. Pankart asmak için izin belgelerinin olduğunu belirten Bilal A., gözaltına alınmalarını istemeleri üzerine polislerin olay yerinden ayrıldığını söyledi.

Asalet Özumut (5): İstanbul Şişli'de bulunan Cevahir Alışveriş Merkezi'nde Asalet Özumut (5) adlı çocuğun 12 Kasım günü "hırsızlık" kuşkusuyla götürüldüğü odada özel güvenlik görevlileri tarafından dövülmesine ilişkin görüntüler, Aralık ayı ortalarında Star TV'de yayımlandı. Görüntüleri, özel güvenlik görevlisi Zafer Güder'in cep telefonu ile kaydettiği öğrenildi. Star TV'de yayınlanan "Deşifre" programına

konuşan Zafer Güder, alışveriş merkezinde dokuz ay çalıştığını, bu tip olaylar nedeniyle görevinden ayrıldığını anlattı. Güder, görüntüleri 12 Kasım günü çektiğini bildirdi. Çocuğun üzerinden çalıntı eşya çıkmadığını kaydeden Güder, çocuğun ablaları olduklarını söyleyen iki kızın da başka bir soyunma odasında şiddete maruz kaldıklarını belirtti.

Zafer Güder, aralarında kadınların da bulunduğu 30 kadar kişiye şiddet uygulandığına tanık olduğunu anlattı. Olaylardan merkezin yöneticilerinin haberdar olmadığını, şiddetin güvenlik görevlileri tarafından uygulandığını ifade eden Güder, soyunma odasındaki güvenlik kamerasının da kapatıldığını öne sürdü. Çocuğu döven güvenlik görevlileri, 21 Aralık günü İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü'ne teslim oldular. Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, özel güvenlik görevlileri hakkında TCY'nin 109/3 (hürriyet tahdit), 86. (darp) maddeleri uyarınca soruşturma açtı.

Özel güvenlik görevlileri 22 Aralık günü Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı.

İ. Çakmak, M.S.S., Ş.K., B.S.: 12 Kasım günü DTP'nin İstanbul'da düzenlediği Gençlik Meclisi 1. Büyük Kongresi'nde gözaltına alınanlardan 18 yaşından küçük İ. Çakmak, M.S.S., Ş.K. ve B.S.'nin gözaltında işkence gördükleri bildirildi. İ. Çakmak'ın ablası Gülizar Çakmak, gözaltından İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na getirildiğinde gördüğü kardeşinin yüzünde ve vücudunda izler bulunduğunu belirtti. Çakmak, "Kardeşime sarıldığımda inledi. Her tarafı morluklar içindeydi. Polislerin onları adli tıptaki muayenede işkence gördüklerini anlatmamaları için tehdit ettiklerini söyledi" dedi. Çakmak, İHD İstanbul Şubesi'ne başvurduklarını söyledi.

Avukat Baran Doğan ise müvekkillerinin gözaltına alındıktan sonra yaklaşık iki saat boyunca Çocuk Bürosu'na götürülmediklerini ve polis arabasında dövüldüklerini bildirdi. Doğan, çocukların işkence gördüğüne ilişkin rapor aldıklarını kaydetti.

Serkan Akkuş: ESP üyesi Serkan Akkuş, 14 Kasım günü Ankara Mamak'ta polisler tarafından dövüldü. Sivil polislerin bir süredir izledikleri Akkuş'u bir inşaatta dövdükleri, yakınlarının ve işçilerin müdahalesi üzerine polislerin kaçtığı bildirildi. Olayda köprücük kemiği kırılan Akkuş, tedavi için TİHV'ye başvurdu.

Sahir Doğan, Kazım Doğan: 16 Kasım günü Osmaniye'de "aşırı hız yaptığı" gerekçesiyle trafik polisleri tarafından durdurulan Sahir Doğan, kendisinin ve oğlu Kazım Doğan'ın karakolda dövüldüğünü açıkladı. Kullandığı TIR'la yolda giderken trafik polisleri tarafından durdurulduklarını belirten Sahir Doğan, "Ben sürat yapmadığımı söyleyince tartıştık. Bu sırada dershaneye bırakmak için yanıma aldığım oğlum Kazım eli cebinde duruyordu. Müdür olduğunu söyleyen bu kişi oğluma dönerek 'Ellerini çıkar cebinden lan' diye bağırdı.

Ben de 'Aracın şoförü benim, sizin muhatabınız da benim, neden oğluma bu şekilde hakaret ediyorsunuz?' dedim. Anonla bir ekip istedi ve bizi Çarşı Polis Karakolu'na götürdüler" dedi. Karakolda bir polisin oğlunun yüzüne yumruk atıldığını anlatan Sahir Doğan, "Müdahale edince beni de dövdüler. Kolumu kıvrırken, parmağımı kırdılar. Beni beş-altı memur tutuyordu. Hastanede, kırılan parmağımın röntgenini çektirdim, alçıya alındı. Oğluma ve bana saldırdılar. Sonra da 'Polise hakaret, evraklarını ibraz etmeyerek trafik suçu işlemek' suçlamalarıyla hakkımızda işlem yapıldı. Karakolda susma hakkımı kullanıp, ifade vermedim. Oğlumla birlikte çıkarıldığımız mahkeme bizi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bıraktı. Trafik ekibi de sürücü belgesini ibraz etmediğim ve TIR'la kent merkezine girdiğim gerekçesiyle toplam 248 YTL para cezası kesti. Serbest kaldıktan sonra savcılığa giderek polisler hakkında şikâyetle bulundum" dedi.

Ahmet Yıldırım, Yağız Özel, Kazım Şimşek, Filiz Uluçelebi, Bahatın Cizreli, Ahmet Kırıl, Mahir Akaya, Levent Çakır, Gökçe Otlı, Serçan Üstülen: 17 Kasım günü Ankara Yüksel caddesinde "Toplumsal Demokrasi" ve "Atılım" gazetelerini dağıtan ESP üyeleri dövülerek gözaltına alındı. "ESP" yazan önlük ve şapkalardan çıkarılmasını isteyen polislerle ESP'liler arasında tartışma çıktı. Tartışma üzerine ESP üyeleri dövülerek gözaltına alındı.

21 Kasım günü İHD Ankara Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında konuşan Gökçe Otlı, gözaltında dövüldüklerini ve hakarete maruz kaldıklarını, işkence nedeniyle Yağız Özel, Ahmet Kırıl ve kendisinin hastaneye kaldırıldığını söyledi. Filiz Uluçelebi de, cinsel tacize maruz kaldıklarını kaydetti. Ahmet Yıldırım ise adli tıpta da işkencenin sürdüğünü belirtti. Ahmet Kırıl, koluna çift kelepçe takılarak yere yatırıldığını, kafasına, yüzüne tekme atıldığını ifade etti. Kafasında çatlak, gözünün üstünde ödem oluştuğunu söyleyen Kırıl, polislerin doktorlarla görüşerek rapor verilmesine engel olduğunu kaydetti.

Mehmet Altun: Kars'ın Selim ilçesi DTP İlçe Başkanı Mehmet Altun'un kaçırılıp, işkence yapıldıktan sonra bırakıldığı bildirildi. DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak olayla ilgili olarak yaptığı yazılı açıklamada, Mehmet Altun'un 21 Kasım günü saat 17.00 sıralarında ilçe merkezinde silahlı üç kişi tarafından Renault marka otomobile zorla bindirilerek kaçırıldığını söyledi.

Altun'un gözleri bağlı olarak bir süre şehir dışında dolaştırıldığı daha sonra şehre geri getirilerek sabaha kadar kapalı bir yerde sözlü ve fiziki işkenceye tabi tutulduğunu ifade eden Alınak, "İlçe başkanımız çırılçıplak soyundurulmuş suya yatırılmış kulaklarına, ayak parmaklarına ve erkeklik organına kablolar bağlanarak kendisine elektrik işkencesi yapılmıştır" dedi.

Altun'a "Seni ve Mahmut Alınak'ı öldüreceğiz" denildiğini belirten Alınak, Altun'un daha sonra Kars'ın Paşaçayır mahallesine yakın bir yerde açık araziye bırakıldığını kaydetti.

XX.: Erzurum'da 22 Kasım günü kimliği belirlenemeyen bir kişi, bir polis tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, akşam saatlerinde valilik binası önünde iki grup arasında çıkan kavga, polisler tarafından önlendi. Kavga karışan gruplardan biri kaçarken, diğer gruptan birkaç kişi ile polisler arasında tartışma çıktı. Üzerinde kimlik olmadığını söyleyen ve "Biz PKK'lı mıyız, ne kimliği soruyorsunuz?" diyen bir kişi, bir polis tarafından dövüldü. Fotoğraflarının çekildiğini fark eden polisler, bu kişiyi bırakıp, olay yerinden ayrıldılar.

Güven Boğa, Öğrenciler: 27 Kasım günü Adana Tepebağ Lisesi'nde kimlik kartları olmadığı için okula alınmayan öğrenciler ve buna karşı çıkan bir öğretmen, polis tarafından tartaklandı. Edinilen bilgiye göre, 3 YTL'ye satılan kimlik kartlarından almayan öğrenciler, okul yönetiminin görevlendirdiği bir sivil polis tarafından okula alınmadı. 100 kadar öğrencinin okul önünde toplandığını farkederek Eğitim-Sen Adana Şube Başkanı öğretmen Güven Boğa, kapıya çıkıp sivil polisten öğrencileri içeri almasını istedi. Sivil polisin tartışma sırasında bazı öğrencilere copla vurduğu, Boğa'yı ise tartakladığı bildirildi. Öğrenciler, daha sonra okula alındı. Boğa, "Öğrencileri zor kullanarak okuldan uzaklaştırmaya kimsenin hakkı yok. Üzerlerinde formaları vardı. Buna rağmen sivil polis içeri almadı. İstenmeyen olaylar yaşandı" dedi.

Zorla Çalıştırılan Sığınmacılar: Papa 16. Benediktus'un Türkiye ziyaretinden önce, 29 Kasım ve 1 Aralık günlerinde gözaltına alınan bir grup Afrikalı sığınmacı, "polisler tarafından zorla çalıştırıldıkları" gerekçesiyle Helsinki Yurttaşlar Derneği Mülteci Destek Programı'na başvurdu.

Kongo Demokratik Cumhuriyeti vatandaşı H.R.M. (38), Papa'nın Ayasofya Müzesi ve Sultanahmet Camii'ni ziyaret ettiği 30 Kasım günü "siyahların gözaltında alındığı" haberi üzerine evden çıkmadıklarını, kendisinin ise yiyecek almak için saat 22.00'de evden ayrıldığını belirtti. H.R.M., eve dönerken gözaltına alınarak Kumkapı'daki polis noktasına götürüldüğünü bildirdi. Burada 11 Afrikalı sığınmacının polis araçlarına dağıtıldığını, kendisinin ve üç kişinin Sultanahmet'e götürüldüklerini anlatan H.R.M., "İki boş kamyon ve çok sayıda polis bariyeri vardı. 'Bunları toplarsanız sizi tutuklamayacağız' dediler. İlk kamyondayken bariyer topladım. İkinci kamyondayken ise toplananları kasaya dizdim" dedi. H.R.M., iki saat çalıştıktan sonra polis aracılığıyla Ayasofya'ya gittiklerini, buradaki işçileri de aldıktan sonra bariyerlerle yüklü üç kamyon ve 12 Afrikalı sığınmacının bulunduğu polis minibüsünün Kadıköy'e gittiğini kaydetti. H.R.M., Moda semtinde olduğunu sandığı polis karakolunun yanında etrafı demir setle çevrili şantiye önünde

durduklarını belirterek, "Saat 02.00'ydü. Beş kamyon bariyer vardı. 'Bunları boşaltın' dediler. Sultanahmet'te elim yaralandığı için çalışmadım. Zorlamadılar. İş saat 05.00'te bitti. Kumkapı'ya götürüp bıraktılar. Bir kez yemek verdiler" dedi.

Eritre uyruklu I.J. ise Helsinki Yurttaşlar Derneği'nin bürosuna giderken Saraçhane semtinde gözaltına alındığını belirterek "Sabah yolda durdurulunca pasaport gösterdim, 'Gerek yok' dediler. Araca bindirdiler. Büyük bir binanın alt katındaki koridora sokulduk. Bariyer taşıyıp taşımayacağımızı sordular. Çalışmayacağımı, hasta olduğumu söyledim. Bazılarını götürdüler. Akşam bizi bilmediğimiz bir yerde bıraktılar" dedi. I.J., eve döndüğünde, iki ev arkadaşına da bariyer taşıttırıldığını öğrendiğini söyledi.

Mülteci Destek Programı sorumlusu Özlem Dalkıran, bariyer taşıma ya da toplu gözaltı gibi birçok şikayet geldiğini kaydetti. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada ise "bu iddialara yanıt verilmesinin uygun görülmediği" belirtildi.

Bayram Otay (60), Gündüz Otay (26): 2 Aralık günü İğdır'da gözaltına alınan Bayram Otay ve oğlu Gündüz Otay'ın, Tuzluca Jandarma Karakolu'nda işkence gördüğü bildirildi. Edinilen bilgiye göre, jandarmalar 2 Aralık günü aranan Yaşar Otay'ın evine baskın düzenledi. Bayram Otay'ın, oğlunu pazartesi günü kendinin jandarma karakoluna getireceği sözü vermesi üzerine Yaşar Otay serbest bırakıldı. Ancak, Yaşar Otay'ın kaçması üzerine jandarmalar ile Bayram Otay arasında tartışma çıktı. Bayram Otay ve Gündüz Otay daha sonra "Yaşar Otay'ın kaçmasına neden oldukları" için gözaltına alındılar. Bir gece Tuzluca Jandarma Karakolu'nda gözaltında tutulan Bayram Otay ve Gündüz Otay, Tuzluca Sulh Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandılar.

Bayram Otay'ın diğer oğlu Yunus Otay, babasına ve kardeşine işkence yapıldığı gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. Babası ve kardeşi için doktordan rapor aldıklarını belirten Otay, şunları söyledi:

"Babam ve kardeşim gece boyunca karakolda işkence görüyorlar. İşkence Mehmet isimli bir astsubayın öncülüğünde yapılıyor. İşkencede kardeşim Gündüz'ün parmaklarını kırıyorlar. Babama işkence yapıyorlar. Ertesi gün de Tuzluca Devlet Hastanesi'nden sağlam raporu alıp mahkemeye çıkarıyorlar. Başvuru üzerine cezaevi idaresi onları tekrar hastaneye gönderdi. Bu kez başka bir doktor, babam ve kardeşim için vücutlarında darp izi olduğuna ilişkin rapor yazdı."

Süleyman Bakaç: DTP üyelerinin Ankara'ya gerçekleştirdikleri yürüyüş için Mardin'den yola çıkanları taşıyan Mardin Seyahat şirketinin şoförlerinden Süleyman Bakaç, polisler tarafından dövüldü. 15 Aralık günü akşam saatlerinde Mardin çıkışındaki arama noktasında durdurulan

otobüsün sürücüsü Süleyman Bakaç, polislerin kendisini dövdüğünü ve 350 YTL ceza verdiklerini söyledi.

İstanbul'da Baskınlar: 7 Aralık günü İstanbul'un Küçükçekmece, Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Şişli, Beyoğlu, Yenibosna, Nurtepe, Okmeydanı ve Sarıyer semtlerinde Temel Haklar Federasyonu'na bağlı Temel Haklar ve Özgürlükler dernekleri, çok sayıda dergi ve dernek bürosu polisler tarafından basıldı. DHKP-C'ye yönelik olduğu ileri sürülen baskınlarda 30'un üzerinde kişi gözaltına alındı.

21 Aralık günü Temel Haklar Federasyonu'nda düzenlenen basın toplantısında baskınlar hakkında bilgi verildi. 7 Aralık günü Gülsuyu Temel Haklarlar ve Özgürlükler Derneği'nde gözaltına alınan **Deniz Kutlu**, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Dövülerek, hırpalanarak gözaltına alındım. Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldüm. Burada birçok semtteki temel haklar derneklerinin basıldığını çalışanlarının gözaltında olduğunu gördüm. İlk üç gün arkadaşlarla birbirimize yakın yerlerde kalıyorduk. Seslerimizi duyabiliyorduk. Üçüncü güne kadar oraya neden getirildiğimize dair tek bir kelime söylememişlerdi. Üçüncü gün öğlen saatlerinde bizi kan ve saç örnekleri almak için hastaneye götürdüler. Oradan döndükten sonra dördüncü katta bulunan sorgu odalarına götürdüler. Burada bir saat kadar beklettiler. Burası camlı bir odaydı. 3-4 polis ellerinde dosyalarla içeri girdiler. 'Biraz sohbet edeceğiz' dediler. Ellerinde bulunan itirafçıların ifadelerini gösterdiler. 'Burada herkes ifade verir, ifade vermeyen tutuklanır' dediler. İfade vermek zorunda olduğumu, yoksa aileme çocuğuma zarar geleceğini söylediler. Çok geçmeden bunun ne olduğunu öğrendim. Annem çeşitli sosyal yardımlarla geçimini sağlıyor. İfade vermezsem bu yardımların kesileceğini söylediler. Çocuğumu elimden alacaklarını söylediler. Bu şekilde saatlerce konuşup hücreye götürdüler. Çok korkmuştum. Ertesi gün saat 14.00'da Adli Tıp'a götürüldük. Dönüşte beni yine sorgu odasına götürdüler. Boş bir odada 1-2 saat beklettiler. Dernek önünde ki resimlerimizi, kamera görüntülerini gösterdiler. Derneğe girip çıkmak suçmuş oraya gidenler örgüt üyesiymiş gibi davranıyorlardı. Bu resimlerin beni tutuklatacağını söylüyorlardı. Resimlerden birini seçip tekrar gösterdiler. Bu resimde Pembe Özlem Olgun ve ben vardık. 'Özlem sana burada silah verdi biliyoruz' dediler. Öyle olmadığını söyledim. Silahtan haberim olmadığını söyledim. Resimde de böyle bir alışveriş görünmüyordu. Ama ısrarla bana 'Biliyoruz Özlem sana silah verdi' dediler. Üstüme yürüdüler. İstedikleri cevapları vermeden oradan çıkamayacağımı söylediler. Dernekten tanıdığım insanlar hakkında karalayıcı ifadelerde bulundular. 'Özlem'in bana silah verdiğini kabul edersem bana, çocuğuma, aileme zarar vermeyeceklerini' söylediler. 'Aksi takdirde ceza alacağımı 12 yıldan aşağı hapis hapseden çıkamayacağımı, çocuğumun bundan dolayı hiçbir şeyden faydalanamayacağını' söylediler.

Çok korktum. Söylediklerini imzalamayı kabul ettim. Avukatım Barkın Timtik'ti. 'Avukatını değiştireceksin, barodan avukat çağıracağını' dediler. Omzumdan tutup sarstılar. İstedikleri belgeyi imzaladım. Bundan sonra beni arkadaşlarımdan uzak bir yere aldılar. İfademi değiştirsem sonumun Erdoğan Kaldi gibi olacağını söylediler. 'Kaldi'ye daha fazlasını yapmıştık. Hala tutuklu olmasının nedeni ifadesini geri alması' dediler. Savcılıkta da aynı ifadeleri verdim. Bu ifadeler doğrultusunda Pembe Özlem Olgun birkaç gün sonra gözaltına alınıp tutuklandı. Polislerin telkinlerine inanarak verdiğim doğru olmayan ifadelerle bir insanın yok yere tutuklanmasına sebep oldum. Şu anda bu ifadeye bağlı olarak özgürlüğü ve güvenliği risk altında olan başka insanlar da var. Polisin hazırladığı komploya istemeyerek de olsa alet oldum. Bu durum beni vicdanen rahatsız ediyor. Üzerimdeki baskılar hala devam ediyor. İki gün önce anneme telefon edip karakola gelmesini yoksa evimizi basacaklarını söylediler. Tutuklamaların hepsi komlodur. Buna kendi yaşadıklarımla şahit oldum."

Baskınları protesto amacıyla 8 Aralık günü düzenlenen basın açıklamasında gözaltına alınan **Yılmaz Yaşar** da, gözaltında işkence gördüğünü açıkladı. 22 Aralık günü İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında konuşan Yaşar, basın açıklaması sırasında polislerin sıkı biber gazı nedeniyle yarı baygın gözaltına alındığını, daha sonra da ağır biçimde dövüldüğünü anlattı. Yaşar, "Kendime geldiğimde Kartal Devlet Hastanesi'nde yoğun bakım servisinde olduğumu öğrendim. Daha sonra aynı hastanenin genel cerrahi servisine kaldırıldım. Hastanede kaldığım süre boyunca yatağa kelepçeli bir vaziyette kaldım" dedi.

Adli Tıp Kurumu'ndan rapor aldığını söyleyen Yaşar, serbest bırakıldıktan sonra 10 Aralık günü Kartal Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu kaydetti.

Sezai Andala: İstanbul Üsküdar'da otoyolda mendil satan Sezai Andala, belediye zabıtalardan dövüldüğü gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu. Sezai Andala "Beni Harem'de bir depoya götürdüler. Genç ve uzun boylu olanı bana 'Seni kaç kere yakaladık akıllanmadın mı?' diyerek yumruk ve tekme yağdırdı" dedi.

Hayriye Çiçek (17): SGD üyesi Hayriye Çiçek, sivil polisler tarafından ajanlığa zorlandığı için İHD Ankara Şubesi'ne başvurdu. Çiçek, 7 Aralık günü Sincan ilçesindeki evinden çıktıktan sonra sivil polisler tarafından siyah bir arabaya bindirildiğini belirterek polislerin kendisine, "SGD'de ne yapıyorsunuz? Kimleri tanıyor? Biz senin baban yaşıyoruz, aileni korkutmak istemedik, onlara söylemedik." dediklerini anlattı. Çiçek, "Bu dernek tehlikeliyse gitmem bir daha" dediğini, bunun üzerine polislerin, "Hayır haftada kaç gün gidiyorsan yine gitmeye devam et, ama bize içerde ne

yapılıyor, kimler gelip gidiyor bilgi ver. Biz seni arayacağız" dediklerini söyledi.

Kızılay'da bırakıldığını ifade eden Çiçek, çeşitli aralıklarla polislerin kendisini telefonla arayıp ajanlık yapması için zorladığını ancak, kabul etmediğini kaydetti. Çiçek, Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunacağını söyledi.

Dövülen Öğrenciler: 20 Aralık günü akşam saatlerinde Tunceli'nin Pertek ilçesinde bulunan Mustafa Kemal Çok Programlı Lisesi'nin pansiyonu Kaymakam Harun Öksüz ve sivil polisler tarafından basıldı. Baskın sırasında Harun Öksüz'ün dolaplarında resim bulunan G.G., İ.N. ve adı öğrenilemeyen bazı öğrencileri dövdüğü bildirildi.

Öğrencilerden İ.N. daha sonra çok sayıda ağrı kesici ilaç içerek intihara kalkıştı. İ.N., Elazığ Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

İşkence ve Kötü Muamele Davaları, Soruşturmaları

2003 yılında kabul edilen 4963 sayılı yasa (7. uyum paketi) ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'na eklenen ek 7. madde ile işkence davalarının "acele işlerden" sayılmasına ve duruşmalara 30 günden fazla ara verilememesi kuralının getirilmesine karşın, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren CMK ile bu kuraldan vazgeçildi.

CHP İzmir Milletvekili ve Anayasa Komisyonu üyesi Yılmaz Kaya, CMK ile "işkence davalarının acele işlerden sayılmamasının, bu nedenle duruşmalarda 4-5 ay sonraya gün verilmesinin zamaşımı tehlikesi doğurması" nedeniyle Mayıs ayında Dışişleri Bakanı Abdullah Gül'ün yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığı'na yazılı soru önergesi verdi.

AB'ye uyum çalışmaları çerçevesinde çıkarılan yasalar ile işkence davalarının "acele işlerden" sayıldığını, ancak CMK ile geri adım atıldığını belirten Yılmaz Kaya, şu sorularına yanıt istedi:

- 1) Yapılan bu uygulama ile 2003 yılında kabul edilen AB uyum paketi ile kabul edilen düzenlemenin ortadan kaldırılma nedeni nedir?
- 2) Bu uygulama ile hükümetiniz AB'ye uyumdan ve AB'ye girme iddiasından vaz mı geçmektedir?
- 3) Bu uygulama ile işkence iddiası ile yargılanan emniyet görevlilerinin duruşmalarına 4-5 ay ara verilmesi sonucu doğduğundan, hükümetiniz işkence ile nasıl etkin mücadele yapacaktır?
- 4) Hem 7. uyum paketi gereğince çıkarılan yasalara aykırı olan hem de işkence ile etkin mücadeleden vazgeçme anlamına gelen bu uygulamayı bertaraf etmek için gerekli yasal düzenlemeleri yapmayı düşünüyor musunuz?

Yılmaz Kaya'nın soru önergesi yanıtlanmadı.

Ateş Turan: “Irak’a asker gönderme” kararını protesto amacıyla 12 Ekim 2003 tarihinde İstanbul Kadıköy’de Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP) tarafından düzenlenen gösteride Ateş Turan’ın dövülmesi nedeniyle Bülent Boz adlı polis hakkında açılan dava, 2005 yılı Aralık ayında sonuçlandı. İstanbul 6. Asliye Ceza Mahkemesi, Bülent Boz hakkında beraat kararı verdi.

Veli Kaya: Ankara 9. İdare Mahkemesi, 2002 yılında YÖK’ü protesto amacıyla düzenlenen gösteride Veli Kaya adlı öğrencinin dövülmesi nedeniyle İçişleri Bakanlığı’nın 3.172 YTL maddi ve manevi tazminat ödemesine karar verdi. Kasım ayında sonuçlanan davada verilen kararda, “Olayda, polis memurlarının hatalı davranışları sonucu davacının fiziksel sağlığının olumsuz şekilde etkilendiği anlaşıldığından davacının manevi zarara uğradığının da kabulü gerekir. Bu durumda davacı lehine maddi tazminat ve olay nedeniyle duyduğu üzüntüyü kısmen hafifletebilmek için manevi tazminata hükmedilmesi gerekmektedir” denildi.

Olay nedeniyle Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılanan polis memurları Sefa Sevim ve Ergün Ateş, 27 Haziran 2003 tarihinde eski TCY’nin “kötü muamele” suçuna ilişkin 245. maddesi uyarınca 6’şar ay hapis cezasına mahkum edildi. Ancak, ceza beş yıl süreyle ertelendi.

A.T., H.T.: Yargıtay 4. Ceza Dairesi, “aranan bir kişinin akrabalarını gözaltına alıp sorguladıkları” gerekçesiyle yargılanan polislerin beraat kararını Eylül ayında bozdu.

Edinilen bilgiye göre, adli bir suç nedeniyle aranan M.G.’yi bulmak için geceyarısı akrabaları A.T. ve H.T.’nin evlerine baskın düzenleyen, daha sonra da H.T.’yi gözaltına alan polisler hakkında dava açıldı. Asliye Ceza Mahkemesi’nde tutuksuz yargılanan polisler, beraat etti. Cumhuriyet Savcılığı’nın temyizi üzerine dosyayı ele alan Yargıtay 4. Ceza Dairesi, beraat kararını bozdu.

Bozma kararının gerekçesinde Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere atıfta bulunularak, şöyle denildi:

“AİHS’in yanında anayasa ve yasalarla güvence altına alınan ‘kişi özgürlüğü ve güvenliği, kişilerin özel hayatı, aile hayatının gizliliği ve konut dokunulmazlığı’ ilkeleri çağdaş hukuk düzeninin vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilen insan haklarının en temel ilkeleri arasında yer almaktadır. Kolluk görevlilerinin yasal olarak verilmiş bir görev olmadıkça, hak ve özgürlükleri sınırlayıcı işlemler yapmasına olanak bulunmamaktadır. Kişilerin isteği olmaksızın kısa süre için de olsa kolluk görevlileri tarafından alıkonulması, gözaltına alma olarak tanımlandığından, kendi isteği olmaksızın kişilerin böyle bir muameleye tabi tutulması, ancak yukarıda sayılan düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Sözü edilen düzenlemelerde aranan koşullar bulunmadığı ve uymak zorunda buldukları yasal bir zorunluluk olmadığı sürece kişilerin tutulması,

alıkonulması, araçla ya da karakolda bekletilmesini ise haksız gözaltına alma olarak nitelendirmek gerekir.”

Manisa Davası: 1995 yılı sonunda Manisa’da gözaltına alınan ve işkence gören gençlerin açtığı tazminat davası, 9 Haziran günü Danıştay’da sonuçlandı. Danıştay 10. Dairesi, gençlerden yedisinin İçişleri Bakanlığı aleyhinde açtığı tazminat davasında Manisa İdare Mahkemesi’nin verdiği kararı bozdu.

Manisa İdare Mahkemesi, gençlere talep edildiği gibi 25’er bin YTL yerine 10’ar bin YTL manevi tazminat ödenmesini yeterli görmüştü. İdare Mahkemesi’nin tazminatın idareden tahsiline ilişkin bölümünü onaylayan Danıştay, 10’ar bin YTL’lik tazminata dava tarihinden itibaren faiz de ödenmesi gerektiğine karar verdi. Bozma kararı nedeniyle tazminat davası yeniden Manisa İdare Mahkemesi’nde ele alınacak.

Bu arada İzmir DGM’de beraat eden gençlerden Emrah Sait Erda’nın “2 yıl 5 ay özgürlüğünden yoksun bırakılması” nedeniyle açtığı tazminat davası da Eylül ayında sonuçlandı. İzmir 6. Ağır Ceza Mahkemesi, Erda’ya 4 bin YTL manevi tazminat ödenmesine karar verdi.

Muzaffer Çınar: 1999 yılında Siirt’in Baykan ilçesinde gözaltına alınan Muzaffer Çınar’a işkence yaptıkları ileri sürülen iki polisin yargılandığı dava, 10 Şubat günü Siirt 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Mahkeme, polis memurları Ümit Durgun ve Mesut Arslan’a, birer yıl hapis ve iki ay 15’er gün memuriyetten men cezası verdi. Daha sonra 10 aya indirilen hapis cezası ertelendi.

Mustafa Kemal Gül, Kartal İş, Fırat Develioğlu, Emre Nil, Ayşegül Hüma, Tuğba Babuna: 1999 yılında “çete kurdukları” iddiasıyla gözaltına alınan Bilim Araştırma Vakfı üyesi 27 kişiden Fırat Develioğlu, Emre Nil, Ayşegül Hüma, Mustafa Kemal Gül, Kartal İş ve Tuğba Babuna’ya işkence yapılması nedeniyle açılan davaya yıl içinde devam edildi. Başka işkence olayları nedeniyle meslekten ihraç edilen İstanbul Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar Şubesi eski müdürü Adil Serdar Saçan ile Ahmet Erdoğan, Metin Rakipoğlu, Semir Günaydın, Vedat Mercan, Necati Kurt, Serdal Akça ve Osman Köprü adlı polisler hakkındaki davanın 1 Mayıs günü yapılan duruşmasında, mağdurların avukatlarından Kerim Kalkan, işkencenin yapıldığı yerlerin ve işkence türlerinin anlatıldığı animasyon bir filmi mahkemeye sundu.

İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nde, 12 Temmuz günü yapılan duruşmada dinlenen Mustafa Kemal Gül ve Kartal İş, gözaltında yaşadıklarını anlattılar. Mustafa Kemal Gül, “Dayak attılar, soydular, kalorifere kelepçelediler, işkence görenlerin bağrısmalarını dinlettiler, ayak parmak uçlarından elektrik verdiler, başımdan su döktüler” dedi. Saçan’ın kendilerini, “Buradan sizi kimse kurtaramayacak. Başınıza geleceklerden haberiniz var mı?” diye tehdit ettiğini anlatan

Gül, uyutulmadıklarını ve sabah saatlerinde Emniyet Müdürlüğü'nün koridorunda ağır fiziki hareketler yapmaya zorlandıklarını, bu nedenle sakatlananlar olduğunu bildirdi. Kartal İş de, üstünde sadece iç çamaşırları kalacak şekilde soyulduğunu, yanıtlamadığı sorular olduğunda şakaklarına ve yüzüne tekme atıldığını söyledi. İş, yaşadıklarını şöyle anlattı: "İşkence nedeniyle rahatsızlandım. Saçan, beni önce hastaneye götürmek istemedi. Oradaki imkanlarla tedavi edilmemi istiyordu. Fakat bu mümkün olmadı. Sonra beni hastaneye götürdüler. Serum verildi. 3 saat tedavi gördüm. Tekrar geri geldik ve işkenceler devam etti."

Gözüne alınanlara işkence yapılması nedeniyle Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma takipsizlik kararıyla sonuçlanmış, avukatların itirazı üzerine Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, takipsizlik kararını kaldırmıştı. İddianamede, sanıkların eski TCY'nin "işkence" suçuna ilişkin 243. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Pınar Duman, İsmail Doğan, Ramazan Devrim Danış, Salim Melih Arslan, X.X, X.X., X.X.: 2004 yılı Haziran ayında düzenlenen NATO zirvesini sırasında gerçekleştirilen eylemlerde gözaltına alınan yedi kişiye işkence yaptıkları ileri sürülen dokuz polislin yargılandığı dava, 17 Mart günü başladı.

İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan müdahillerden Salim Melih Arslan, gözaltında bulunduğu süre içinde tehdit edildiğini, yere yatırılarak isteği dışında parmak izinin alındığını, susma hakkını kullanmak istemesi üzerine sanıklardan H.M. ile avukatı arasında tartışma çıktığını, H.M.'nin kendisine küfür ettiğini, bazı polislerce tartaklandığını, ancak bu kişilerin sanıklar arasında bulunmadığını anlattı.

Ramazan Devrim Danış ise hakarete uğradığını, tehdit edildiğini, isteği dışında kan örneğinin alındığını, fotoğrafının çekildiğini ve parmak izinin alındığını söyledi. Danış, susma hakkını kullanmak istemesine rağmen polislerin ifade alma konusunda ısrar ettiklerini belirterek, bu nedenle polislerle avukatı Umre Deniz Tuna arasında çıkan tartışmada, Tuna'nın polisler tarafından tartaklandığını ifade etti.

İsmail Doğan da kendilerine yemek için sadece ekme verildiğini, suyu parayla alabileceklerinin söylendiğini anlattı.

Pınar Duman ise gösteri sırasında yaralandığını ve bir gün hastanede kaldığını, bu süre içinde doktorlardan çok polislerle muhatap olduğunu, tedavisinin engellendiğini, emniyet müdürlüğüne götürüldüğünde de hakarete uğradığını anlattı.

Davada, M.S.Ö., İ.K., B.K., N.A., S.B., M.B., H.M., A.E. ve K.D. adlı polislerin TCY'nin "işkence" suçuna ilişkin 94. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Sait Işıklı: Diyarbakır'da 2004 yılı Temmuz ayında "hırsızlık" yaptığı iddia edilen kardeşinin gözaltına alınmasını engellemek isteyen Sait Işıklı'nın dövülmesi nedeniyle Komiser Yardımcısı Hamza Bilgin, polis memurları Yücel Yüksel, İsmail Hacıoğlu ve Murat Yaşaroğlu hakkında açılan dava, 27 Mart günü sonuçlandı. Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Murat Yaşaroğlu ve İsmail Hacıoğlu'nu eski TCY'nin 245. maddesi uyarınca üç ay hapis ve iki ay memuriyetten men cezası verdi. Hapis cezası daha sonra iki ay 15 güne indirildi. Hamza Bilgin ve Yücel Yüksel ise beraat etti.

Gökhan Uluşar: Adli bir olay nedeniyle 4 Haziran 2001 tarihinde İzmir'de gözaltına alınan Gökhan Uluşar'a işkence yaptığı ileri sürülen Bülent Uzun adlı polislin yargılandığı dava, 29 Mart günü İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Bülent Uzun, eski TCY'nin "işkence" suçuna ilişkin 243. maddesi uyarınca iki yıl hapis cezasına mahkum edildi. Mahkeme cezayı erteledi.

Kemal Yaratılmış, H. Yaratılmış, Emre Camcı: Kemal Yaratılmış, H. Yaratılmış ve Emre Camcı adlı gençlerin 2004 yılı Mayıs ayında Ankara Anafartalar Karakolu'nda görevli polisler tarafından dövülmesi nedeniyle altı polis hakkında açılan dava, 4 Mayıs günü sonuçlandı.

Ankara 6. Asliye Ceza Mahkemesi, Sahir Uzun, Mehmet Özcan, Kenan Aydın, Ümmet Doğan, Uğur Şen ve Yusuf Akbaş adlı polisler hakkında beraat kararı verdi.

Şükran Esen: 1993 ve 1994 yıllarında gözaltına alınan Şükran Esen adlı kadına tecavüz edildiği gerekçesiyle 405 asker hakkında açılan dava, 20 Eylül günü Sungurlu Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Dava, Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlamış, güvenlik gerekçesi ile Çorum'un Sungurlu ilçesine gönderilmişti. Aynı iddiayla 40 asker hakkında açılan dava da Çorum Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

Fatma Deniz Polattaş, Nazime Ceren Samanoğlu: 1999 yılı Mart ayında İskenderun'da gözaltına alınan Fatma Deniz Polattaş ve Nazime Ceren Samanoğlu adlı genç kızlara gözaltında işkence yaptıkları gerekçesiyle İskenderun Emniyet Müdürlüğü'nde görevli polis memurları Murat Çıkar, Halil Özkan, Aysun Yüksel ve Siyasi Polis Büro Amiri Gürkan İlhan yargılandığı davada, 7,5 yıllık zamaşımı süresi 6 Kasım günü doldu.

İskenderun Ağır Ceza Mahkemesi'nde 22 Nisan 2005 tarihinde sonuçlanan davada, polisler beraat etmişti. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın karardan bir yıl sonra 13 Nisan günü tamamladığı tebliğnamesinde, beraat kararının onanması istendi. Ancak dosya Nisan ayından Kasım ayına kadar Yargıtay 8. Ceza Dairesi'nde bekledi.

Ahmet Turan, Müslim Turfan, Dinçer Erduvan: 11 Kasım 1998 tarihinde gözaltına alınan Müslüm Turfan, Ahmet Turan ve Dinçer Erduvan adlı kişilere gözaltında işkence yaptıkları gerekçesiyle Mehmet Hallaç, Şeref Bayrakçı, Ahmet Okuducu ve Mahmut Yıldız adlı polisler hakkında açılan dava, 6 Aralık günü zamanaşımı nedeniyle düştü.

İlk yargılama, İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 30 Eylül 2004 tarihinde beraat kararıyla sonuçlanmıştı. İki yıla yakın bir süre Yargıtay'da bekleyen dosya, bozma kararının ardından Nisan ayında yeniden mahkemeye ulaştı. İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi de, 6 Aralık günü yapılan duruşmada, zamanaşımı nedeniyle davanın düşmesine karar verdi.

Melek Serin: "DHKP-C'ye yardım ettiği" iddiasıyla 2003 yılında Çorum'da gözaltına alınan Melek Serin'e "işkence yaptıkları" gerekçesiyle 11 jandarma istihbarat görevlisi ve "görevini kötüye kullandığı" gerekçesiyle bir hekim hakkında açılan dava, 19 Aralık günü sonuçlandı.

Çorum Ağır Ceza Mahkemesi, astsubaylar Selahattin Köse, Bayram İlkbahar, Ali Tellioglu, Bülent Demir, Mithat Yiğit, Osman Badak, Ömer Yaman, Metin Çiftçi, Kutlu Gög, Nurullah Kartal, Nihat Tekin ve Dr. Naci Önal hakkında beraat kararı verdi. Mahkeme, sanıklar aleyhinde ifade veren eski Çorum İl Merkez Jandarma Komutanı Yüzbaşı Hamza Gökdemir, hakkında da "iftira" gerekçesiyle suç duyurusunda bulunulmasını kararlaştırdı.

Zonguldak'a atandıktan sonra kendi isteğiyle ifade veren Hamza Gökdemir, şunları söylemişti:

"Melek Serin'in sorgusunun tarafımızdan yapılması gerekirken İl Jandarma Komutanı İrfan Şahin'in emriyle istihbarat görevlilerince sorgulandı. Sağlık havalesini benim imzalamam gerekirken, yerime sahte imza atılmış. Sorgu sürerken bir personeli, kötü muamele yapılmasını engellemek için gönderdim. İçeri almamışlar. İçeriden Melek Serin'in bağırışlarının geldiğini söyledi. Ertesi gün Şahin'in odasına çıktım. 'Hani kötü muamele yapılmayacaktı?' dedim. Bana kızdı. Melek Serin'i odasına getirdiler. Sonra hastaneden doktor geldi. Doktora, Melek Serin'in elindeki, vücudundaki sıyrıkları, saçındaki kopmaları gösterdim. Boğazında, kollarında çarpma ve el darbeleriyle oluşan sıyrıklar vardı. Melek Serin de belini tutamadığını, işkence gördüğünü söyleyince, doktor 'Film çekmek gerekir, hastaneye götürmek lazım' dedi. Şahin 'Burada bak, vücudundaki izler eski' dedi. Doktor bu şekilde rapor düzenledi. Tehditlerden dolayı ifade veremedim. 'Sen hiç mi hata yapmayacaksın? Bizim personelin eli uzun. Sana ya da çocuklarına belki bir şey olur' diye tehdit edildim."

Erzurum'a atanan İrfan Şahin ise Gökdemir'i "para karşılığı iş görerek yolsuzluk yaptığı" gerekçesiyle Jandarma Genel Komutanlığı'na şikayet etmişti. Sanıklardan Selahattin Köse

de soruşturma aşamasında Cumhuriyet Savcısı'na verdiği ifadede, "İfadenin toparlandığı ve alındığı merkez, jandarma karakolumuz değil, İl Jandarma Komutanlığı'dır. İfadeyi alanlar, bu konuda teknik bilgiye sahip personeldir. İsimlerini ben de bilmiyorum. Bu kişiler gerçek isimlerini kullanmazlar. Adli soruşturma yapma yetkileri bulunmadığından ifadeyi okuyup mevzuat gereği imzaladım" demişti.

Erhan Marik: 2003 yılı Nisan ayında "hırsızlık" iddiasıyla gözaltına alınan Erhan Marik'e işkence yaptıkları gerekçesiyle İstanbul Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şube Müdürlüğü'nde görevli Recep Budak, Gürsel Küçük, Osman Arslan, Fatih Mehmet Tan, Mehmet Demir, Özer Ötücü ve Yahya Eser adlı polisler hakkında açılan davaya yıl içinde İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Avukat Kemal Bayrak, davaya 26 Mart 2007 tarihinde devam edileceğini bildirdi.

E.B., N.Ç., M. Kılıç, Ç.Ş., İ.Z.: Ordu'da 2 Ekim 2005 tarihinde bir mağazanın açılışında verilen konser sırasında gözaltına alınan E.B., N.Ç., M. Kılıç, Ç.Ş. ve İ.Z. adlı çocuklara işkence yapılması nedeniyle açılan soruşturma, Şubat ayında takipsizlik kararıyla sonuçlandı.

Ordu Cumhuriyet Savcılığı, çocuklar hakkında "güvenlik güçlerine iftira attıkları" gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu.

Takipsizlik kararını değerlendiren Avukat Meryem Erdal da, şunları söyledi:

"Yaptığımız heyet incelemesinde kayıt dışı gözaltı söz konusu. Çocukların özgürlükten yoksun bırakılma kuralları ihlal edilmiş durumda. Yasadışı ve keyfi bir uygulama. İki ihlal var birincisi yasadışı keyfi gözaltı, kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlali var. İkincisi işkence yasağı anlamında bir ihlal söz konusu. Birinci ihlale dair hiçbir soruşturma yok. İşkence iddiası zaten haklı bulunsaydı o iddia da kanıtlanacaktı. Savcılık kararı işkence iddiasının yersizliğine ilişkin bir karar ve iddialara yönelik bir yanıt içermiyor. Takipsizlik kararı ile birlikte mağdurlar hakkında iftira nedeniyle soruşturma başlatılması bu şu anlama geliyor; işkence mağdurlarına 'susun' mesajı veriliyor. Her işkence mağduru kaçınıp kendini alıkoyacaktır şikayet etmekten. Takipsizlik kararları oldukça yüksek. Bu durumda takipsizlik kararı verilen iddiaların cezalandırılması söz konusu olacak ve bu işkence yasağı ile bağdaşmayan bir yaklaşım tersine yasak işkencenin etkili bir şekilde soruşturulmasını ve yargılanmasını gerektirir."

Sunay Yeşildağ, Naciye Çoğaltay: 23 Eylül 2002 tarihinde "KADEK üyesi oldukları" iddiasıyla İstanbul'da gözaltına Sunay Yeşildağ ve Naciye Çoğaltay'a işkence yapılması nedeniyle 10 polisin yargılandığı davaya İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yıl içinde devam edildi.

Polisler Ömer Özüylmaz, Ömer Faruk Albayrak, Feyzullah İlker Serdar ve Özkan Ekinci hakkında 2003 yılı Nisan ayında açılan dava sürerken, 2005 yılı Şubat ayında İstanbul

Emniyet Müdürlüğü Terörle Şube Müdürlüğü'nde görevli Komiser Çetin Erdemir, polisler Mustafa Kara, Erol Dinçel, Serap Tola, Nuh Aracı ve Ali Özel hakkında da dava açılmıştı. Bu davalar daha sonra birleştirildi.

Dövülen Göstericiler: 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle 6 Mart 2005 tarihinde İstanbul Beyazıt meydanında düzenlenen gösteriye müdahale eden polislerden 54'ü hakkında açılan dava, 14 Mart günü İstanbul 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada ifadesi alınan sanık polislerden Murat Cürebal, idari soruşturma sırasında müfettişlere verdiği ifadeyi kabul etmedi. Cürebal, "O ifadeyi baskı altında verdim. İfadeyi amirlerim aldığından rahat değildim" dedi. Polis memuru Osman Parlar da, kimseye vurmadığını öne sürerek, müfettişlere verdiği ifadeyi baskı altında verdiği için kabul etmediğini söyledi.

Müdahil avukatlardan Murat Çelik'in "Dağılan gruba biber gazı ve copla saldırma emrini kim verdi?" sorusu üzerine Parlar, "Yapılan saldırı değil, müdahaledir. Emri, kişi olarak kimin verdiğini bilmiyorum. Telsiz haberleşmesi sonucunda grubun dağıtılması istendi" dedi. Sanık polis Süleyman Bilgin ise "müfettişlerin ifade alırken kendilerine bağırıldığını" anlattı.

Polislerin yakaladıkları ve zor kullandıkları her müşteki için ayrı ayrı sorumlu olduğu vurgulanan iddianamede, yedi polisin 3 yıl 6 ay ile 33 yıl arasında, üç polisin 1 yıl 6 ay ile 4 yıl 6 ay arasında, 15 polisin 1 ile 3 yıl arasında, 29 polisin de 6 ay ile 1 yıl 6 ay arasında değişen hapis cezasına mahkum edilmesi isteniyor.

Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Bu arada, olay nedeniyle İçişleri Bakanlığı müfettişleri tarafından hazırlanan rapor, Ocak ayında basına yansıdı. Raporda, "polise yönelik bir saldırı olmamasına rağmen bazı Çevik Kuvvet görevlilerinin özellikle yolun orta bölümünde çallılar arasında bulunan göstericileri defalarca dövdüğü, yakın mesafeden gaz sıkarak aşırı güç kullandığı" görüşüne yer verildi. Raporda, "Dolayısıyla orantısız güç kullanımı, copun ve gazın usulsüz kullanımı ve etkisiz hale getirilmiş göstericilerin tekmelenmesi yasal değildir" denildi.

H.G.: Ağrı'nın Doğubeyazıt ilçesindeki 5. Hudut Alay Komutanlığı'nda askerlik yapan H.G. adlı askere askeri cezaevinde işkence yapan F.D. ve A.D. adlı erler hakkında Mart ayında dava açıldı. Edinilen bilgiye göre, izinden eşinin rahatsızlığı nedeniyle geç gelen H.G.'ye Alay Disiplin Mahkemesi tarafından 13 gün hapis cezası verildi. Alay Disiplin Ceza ve Tutukevi'ne konulan H.G.'ye, gardiyan erler F.D. ve A.D. tarafından copla tecavüz edildi. Cezasını tamamladıktan sonra birliğine dönen H.G.'nin intihara kalkıştığı, kurtarıldıktan sonra cezaevinde yaşadıklarını anlattığı öğrenildi. İğdir Cumhuriyet Savcılığı'nın askerler hakkında "kötü muamele" iddiasıyla dava açtığı, ancak

asliye ceza mahkemesinin, suçun "işkence" olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdiği öğrenildi.

S.E.: İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, beş polis hakkında, "bir polise işkence yaptıkları" gerekçesiyle Mayıs ayında dava açtı. Sanıkların, 7 Eylül 2005 tarihinde Asayiş Şube Müdürlüğü'ne çağrılan S.E. adlı polisten "bir kişiden rüşvet aldığı" iddiasını kabul etmesini istedikleri, bunu kabul etmeyen S.E.'nin "çırılçıplak soyulduktan sonra kelepçelendiği, göğsüne tekmelerle vurulduğu" anlatıldı. İddianamede, sanıkların TCY'nin "işkence" suçuna ilişkin 94/1. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Sezai Karakuş: İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, 28 Eylül 2004 tarihinde İstanbul'da "Kongra-Gel üyesi olduğu" iddiasıyla gözaltına alınan Sezai Karakuş'a (22 Kasım 2004 tarihinde Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde intihar etti) işkence yaptıkları gerekçesiyle yedi polis hakkında Eylül ayında dava açtı. Karakuş'a işkence yapılması nedeniyle nedeniyle M.K. ve M.B. adlı polisler hakkında açılan dava da İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürüyor.

CEZAEVLERİ VE İNSAN HAKLARI

2006 yılı da cezaevlerindeki sorunların sürdüğü bir yıl oldu. Pek çok gerekçeyle mahkumların öldüğü, baskıların sürdüğü, tedavilerin yapılmadığı bu yıl özellikle siyasi tutuklu ve hükümlüler üzerindeki baskılarda bir değişiklik olmadı. TİHV'nin belirlemelerine göre, 2006 yılında cezaevlerinde en az 9 mahkum öldü. Ancak, cezaevlerinden haber almanın güçlükleri, yetkililerin bilgi vermekten kaçınmaları, gibi etkenler gözözüne alındığında gerçek rakamın bunun çok üzerinde olacağı unutulmamalıdır. Konuyla ilgili istatistiki çalışmanın tamamlanmamış olmasına bağlı olarak resmi rakamın henüz açıklanmamış olduğunu da eklemek isteriz.

Ölüm oruçları cezaevlerinde sürdü. "13. ölüm orucu ekibi" 1 Mayıs günü ölüm orucuna başladı. Ölüm orucunu sürdürdüğü gerekçesi ile Sincan F Tipi Cezaevi'nden Ankara Numune Hastanesi'ne kaldırılan **Serdar Demirel**, 7 Ocak günü öldü. 12. ölüm orucu ekibinde yer alan **Fatma Koyupınar**, tahliye olduktan sonra eylemini sürdürdüğü evde 27 Nisan günü öldü.

Halkın Hukuk Bürosu avukatlarından Behiç Aşçı, "F tipi cezaevlerini ve tecridi protesto" amacıyla 5 Nisan günü ölüm orucuna başladı. Aşçı'nın eyleme başlaması olumlu ve

olumsuz tepkilere neden olurken sorunun görünür olması bakımından önemli etki sağladı.

2006 yılı içinde çözülemeyen F tipi cezaevleri sorunu, 2007 yılı başında yayımlanan bir genelge ile aşıldı. Genelgenin sağladığı olanaklar nedeniyle ölüm orucu eylemine ara verildi.

Eylem sona erdiğinde Avukat Behiç Aşçı İstanbul Şişli'de evinde, tutuklu yakını Gülcan Görüroğlu Adana'da evinde, Sevgi Saymaz da Uşak E Tipi Cezaevi'nde eylemini sürdürüyordu.

Başta F tipi cezaevlerinde olmak üzere tüm cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere yönelik baskılarda görece artış gözlemlendi. Özellikle Sincan, Kürkcüler, Tekirdağ f tipi cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere başta altı aya kadar görüş, telefon, mektup yasakları olmak üzere hücre cezasına kadar varan idari cezalar verildi. Hücre cezası verilenler arasında hastaların da bulunduğu basına yansıdı.

Ayrıca cezaevlerinde bulunanların sağlık sorunlarının çözülmesinde keyfi uygulamalar dikkat çekti. Bu uygulamalar arasında tedavinin geciktirilmesi ya da ağırdan alınması öne çıktı.

1 - F TİPİ CEZAEVLERİ VE ÖLÜM ORUCU

Tarihsel Tartışmalar

Michel Foucault, özgün metni 1975 yılında Fransızca olarak yayımlanan *Hapishanenin Doğuşu* başlıklı çalışmasında, cezalandırmanın biçimlerine ve doğasına ilişkin çözümlenmeleri arasında cezalandırma türlerinin 18. yüzyılda ayrışmaya başladığını vurgular. Bu ayrışmanın cezalandırmanın tarihsel gelişimine dayanan gerekçeleri vardır ve sonuç olarak üç türden cezalandırma yöntemi belirler. Foucault, belirlediği üç eğilimden sonuncusunun, ötekilerden ayrıldığını, cezalandırmanın temel eğilimi olarak öne çıktığını söyler. Bu yeni yöntem, iktidarın cezalandırılacak kişinin özellikle bedeni üzerinde baskıcı, yalnızlığa dayalı, gizli bir biçimde tezahür etmesi üzerine kuruludur. Geleneksel aleni, kamuya açık, herkesin gözü önünde gerçekleştirilen cezalandırmanın yerine bu yeni cezalandırma ikame

edilmiştir. Bu yeni yaklaşım beraberinde yeni cezaevi tasarımlarını da getirmiştir. Cezalandırma yönteminin yeniden tanımlanması, doğal olarak cezalandırmanın icrasının gerçekleştirileceği mekanın da yeniden tasarlanmasını zorunlu kılmaktaydı.

Bu tartışmaların sonucunda özellikle ABD başta olmak üzere "cezaevi reformları" yaşama geçirilmeye başlanmıştır. Bu yeni tip cezaevlerinin başat niteliği yalıtım, katı tecrit ve uyarıların sınırlandırılmasına dayanıyor olmalarıydı ve kısa zamanda ABD ile Avrupa'da büyük bir hızla yaygınlaştı. Bu yeni tip cezaevlerinin yaygınlaşması beraberinde tartışmaları da getirdi, tecrit uygulamasının yöntemin olumsuz sonuçları üzerine çalışmalar da yapılmaya başlandı. 19. yüzyıl ortalarından itibaren tecridin mahkumlar üzerindeki etkileri üzerine çeşitli bilimsel çalışmalar yapılmaya başlanmış,

“cezaevi psikoza”, “tek başına kapalı tutulma psikoza” gibi rahatsızlıklar tanımlanmaya başlanmıştır. 1854-1909 yılları arasında yalnızca Almanya’da cezaevlerindeki psikozları araştıran 37 makale yayımlandı.

19. yüzyıldaki araştırmaların ortak olarak saptadığı temel nokta tecridin ruh sağlığı üzerine yıkıcı etkilerde bulunduğu olmuştur. Tüm bu çalışmaların sonucunda da cezaevlerinde tecrit uygulamalarında hızla geri adımlar atılmaya başlandı.

20. yüzyılın ilk yarısında azalan tecrit ve etkileri üzerine çalışmalar, yüzyılın ikinci yarısında yeniden gündeme geldi ve tecrit ile uyaran eksikliğinin doğurduğu rahatsızlıklar araştırmalara konu edildi.

Bütün bu çalışmalara karşın tecride dayalı cezaevlerinin de yaygınlaştığını vurgulamak gerekir. Öyle ki tecrit son derece modern bina, yapılanma, teknik donanım eşliğinde hızla yaygınlaşmıştır.

Bugün gelinen noktada, yaklaşık iki yüzyıllık bilgi birikiminin de bir çıktısı olarak, cezaevlerinde tecrit uygulamalarında “yumuşadığı” söylenebilir. Dünyada cezaevlerinde tecrit artık tekil ya da küçük gruplar olarak yalıtımın önemli ölçüde ortadan kalktığı bir uygulamaya dönüşmüştür. Çok özel durumlarda uygulanan tek başına tutma için de özel sınırlamalar getirilmiştir. Bu cezaevlerinde uygun ve yeterli mental ve fiziksel uyaran sağlanması güvence altına alınmış, ortak faaliyetlerin zenginleştirilmesi ile çeşitlendirilmesine önem verilmiş, cezaevi içindeki diğer insanlar ve dış dünya ile ilişki teşvik edilmiştir. Yine de dünyada bu konudaki uygulamaları ile eleştirilere uğramış pek çok ülke bulunmaktadır. Bu ülkeler arasında gelişmiş ülkeler de bulunmaktadır. Bu alanda ABD uygulama yaygınlığı ve katılığı ile özel bir yer tutuyor. Bugün ABD’de yirmi binden fazla mahkumun uzun dönemli olarak hücrede tek başına tutulduğu belirtilmektedir.

2003-2005 Arasında Türkiye İnsan Hakları Vakfı’na Tedavi İçin Başvuran Kişilerin F Tipi Cezaevinde Kalma Durumlarıyla İlgili Bazı Veriler

2003-2005 Yılları Arasında:

TİHV’ye başvuran toplam kişi sayısı	2.476
Başvurular içinde cezaevinde kalan kişi sayısı	1.659 (%67)
F tipi dışındaki cezaevlerinde kalan kişi sayısı	1.255 (%50)
F tipi cezaevinde kalan kişi sayısı	404 (%16)
F tipi cezaevinde tek kişilik hücrede kalan kişi sayısı	149 (%37)
F tipi cezaevinde kalanların kaldığı ortalama süre	20,4 ay
Tüm başvurular arasında psikiyatr ile görüşen kişi sayısı	1.136 (%45)
F tipi cezaevinde kalanlar arasında psikiyatr ile görüşen kişi sayısı	203 (%50)

F tipinde kalan 404 başvurudan psikiyatr ile görüşen 203 başvurunun aldığı psikolojik tanıların dağılımı

Tanı	Toplam
Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) (kronik)	52
Uyum bozukluğu	37
Majör depresif bozukluk	36
Yaygın anksiyete bozukluğu	17
TSSB (akut)	6
Diğer duygudurum bozuklukları	5
Obsesif kompulsif bozukluk	5
Depresyon	4
Diğer anksiyete bozuklukları	4
Eşik altı spesifik olmayan psikiyatrik belirtiler	4
Uyku bozuklukları	4
Ayrışmamış somatoform bozukluk	3
Diğer psikotik bozukluklar	3
Major depresif bozukluk, yineleyeci	3
Panik bozukluğu	3
Sosyal anksiyete bozukluğu	3
Distimik bozukluk	2
Majör depresif bozukluk, tek epizod	2
Somatizasyon bozukluğu	2
Şizofreni	2
Akut stres bozukluğu	1
Alkolün kötüye kullanımı	1
Amnestik bozukluk	1

Cinsel işlev ya da kimlik bozuklukları yada parafililer	1
Diğer psikiyatrik bozukluklar	1
Diğer organik ruhsal bozukluklar	1
Diğer somatoform bozuklukları	1
Enurezis nokturna	1
Gerilim tipi baş ağrıları	1
Karışık anksiyete-depresyon bozukluğu	1
Konversiyon bozukluğu	1
Psöriyazis	1

Türkiye Deneyimi

Türkiye ise “tecrit” kavramı ile hukuki düzlemde 1991 yılında yürürlüğe giren 3713 sayılı TMY'nin 16.maddesi ile tanıştı:

“Bu kanun kapsamına giren suçlardan mahkum olanların cezaları, tek kişilik veya üç kişilik oda sistemine göre inşa edilen özel infaz kurumlarında infaz edilir. Bu kurumlarda açık görüş yapılmaz. Hükümlülerin birbirleriyle irtibatına ve diğer hükümlülerle haberleşmesine engel olunur...” Yasanın çıkmasının ardından aynı yıl Eskişehir Özel Tıp Cezaevi'ne sevkler başladı. Ancak eylemler sonucunda Adalet Bakanlığı, bu uygulamadan vazgeçti. Bugün tecrit tartışmalarının odağında yer alan F tipi cezaevlerinin yapımına ise 1997 yılında başlandı. F tipi cezaevlerindeki tecrit uygulamalarına karşı 20 Ekim 2000 tarihinde cezaevlerinde ölüm oruçları başladı. F tipi cezaevlerinin hayata geçirilmesi, F tipi cezaevlerine karşı sürdürülen ölüm orucu eylemine son vermek, Türkiye'deki “cezaevi sorunu”nu çözmek amacı ile 19 Aralık 2000 sabahı saat 04.30 sıralarında 20 cezaevinde eşzamanlı olarak binlerce mahkuma yönelik on binlerce güvenlik görevlisinin katıldığı “Hayata Dönüş” adı verilen operasyon başlatıldı.

Operasyonun bilançosu çok ağır oldu, 30'u mahkum 2'si asker olmak üzere 32 kişi öldü. Üstelik ölüm oruçları da son bulmadı. Ölüm orucu sürecinde 48 kişi cezaevinde ölüm orucunda, 7 kişi destek ölüm orucunda, 13 kişi tahliye olduktan sonra ölüm orucunda olmak üzere 68 kişi ölüm orucuna bağlı gerekçelerle öldü. Cezaevi operasyonunda ölenler, kendini yakanlar, intihar edenler tedavi ya da saldırı sırasında ölenler, intihar saldırısı düzenleyenler ile bu saldırılarda ölenlerle beraber bu sayı 130'u aştı. **(Bkz. Ekler: 20 Ekim 2000 tarihinde başlayan ölüm orucu sürecinde ölenlerin tam listesi)**

Yasal düzenlemelere göre, “F tipi cezaevlerinde kalacak mahkumlardan ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasını çekenler, tek kişilik odada barındırılır, günde bir saat açık havaya çıkma hakkı tanınır, kişi havalandırma süresi dahil 24 saat tek başına tutulur. On beş günde bir kez toplam yarım ile bir saat arası bir süre aile üyeleriyle görüşebilir ve 10 dakika ‘dinlenen ve kayıt altına alınan’ telefon görüşmesi yapabilir.” Öteki mahkumlar ise 2007 yılı başında yayınlanan

son genelgeye kadar haftada beş saat ortak kullanım alanlarından yararlanabiliyordu. Ancak, bu alanların kullanımı eğitim komisyonunun kararına bağlıdır.

Bu genel kurallara bağlı tecridin yanı sıra disiplin cezaları ile F tipi cezaevlerinde “katmerli tecrit” diyebileceğimiz uygulamalar da bulunmaktadır. Özellikle disiplin cezaları ile hücre hapsi verilen hükümlüler ağır koşullar altında varlıklarını sürdürmekte. Bu kişiler “gece ve gündüz tek başına tutulur, her tür temastan yoksun bırakılır”lar. En uzun hücre cezası “20 gün” olarak belirtilmiştir. Ancak, ardışık hücre cezalarının önünde bir engel yoktur ve kişi aylarca tek başına hücrede tutulabilmektedir. Bunun dışında F tipi cezaevlerinin genel koşulları, görüş, okuma, giyim, sağlık gibi temel hakların disiplin cezaları ile ya da idari kararlarla kısıtlanması, bu cezaevlerinde bulunan hükümlülerin beden ve ruh bütünlüklerini ya da kişiliklerini korumaları önünde ciddi birer engeldir. Tecridin etkilerinin azaltılması için 2001 yılında tartışmaya açılan “Üç Kapı, Üç Kilit” önerisi bile ne yazık ki kabul görmemiştir.

Bütün bu tartışmaların arasında 5 Nisan Avukatlar Günü'nde Avukat Behiç Aşçı bu sorunun çözülmesi istemiyle ölüm orucuna başladı. F tipi cezaevlerinde sorunlar olduğunun resmi makamlarca kabul edilmesi ve somut adımlar atılmasını isteyen Aşçı, bu cezaevlerinde kalan mahkumların maruz kaldıkları tecritin ortadan kaldırılmasının yanında uygulamaların mesleğini icra etmesinin, savunma hakkının önünde de birer engel olduğunu vurgulamıştır. Söz konusu sorunların bu cezaevlerinin kent dışına inşa edilmesi, girişlerde karşılaşılan sorunlar, üst araması, yazışmaların denetime tabi tutulması, müvekkil ile görüşme koşullarının sağlıksızlığı, aşırı güvenlik önlemleri, F tipi cezaevlerinin her birinde değişiklik gösteren uygulamalar gibi değişik boyutları vardı. Behiç Aşçı ayrıca müvekkilleri açısından geçerli gerekçeleri de şu biçimde sıraladı:

“Bir kere hemen hepsinde çok büyük tahribatlar vardı. Hem psikolojik hem de fiziki. Mesela bir müvekkilim beynine MİT tarafından chip yerleştirildiğini sanıyordu. Bir başka müvekkilim duruşmada kendi savunma dilekçesini okuyordu, birden yarıda kesti ve ‘kendi sesimi duyamıyorum’ demeye başladı. Bunlar tecridin sonuçları. Beklediğimiz, bildiğimiz

sonuçlar. Biz bunları engelleyemedik. İncelememize rağmen engelleyemedik. Ben müvekkillerimle tamamen insani bir ilişki yaşadım. Onlar da üzülüyordu bizim çabalarımıza, çabalarımızın sonuçlanmamasına, oradan oraya koşturuyorlardı bizi. Geldiğim noktaya bakıyorum... Çok düşündüm onlar için ne yapabilirim diye. Bulduğum çözüm yolu bu, hiç bir çare olmadığı için ölüm orucuna başladım. Talebimiz de halen geçerli.”

Fatma Koyupınar'ın tahliye edildikten sonra ölüm orucunu sürdürdüğü evde eylemine başlayan Behiç Aşçı'yı desteklemek için Doğan Çelik, Sezai Demirtaş, Hatice Aşık, Gözde Şahin ve Cem Özcan adlı kişiler de süresiz açlık grevine girdi. 7 Nisan günü İstanbul Barosu'nun kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenen bir toplantıya katılan Adalet Bakanı Cemil Çiçek, Avukat Behiç Aşçı'ya destek için gelen avukatlar tarafından protesto edildi. Çiçek'i protesto eden Avukat Taylan Talay, güvenlik görevlileri tarafından zor kullanılarak salondan çıkarıldı ve bir depoya kapatıldı. Avukatlar ve İstanbul Baro Başkanı Kazım Kolcuoğlu, deponun kapısına gelerek, Talay'ın çıkarılmasını istediler. Depodan çıkarılan ve yüzünde kesikler olduğu gözlenen Talay, salona alındı. Talay'ın salona girişinin ardından “Avukat Behiç Aşçı, tecride karşı ölüm orucunda” başlıklı bildiri dağıtmak isteyen avukatlarla polisler arasında tartışma çıktı.

Ölüm Orucunda Sürdürenler ve Ölenler

Ölüm orucunu sürdürdüğü gerekçesi ile Sincan F Tipi Cezaevi'nden Ankara Numune Hastanesi'ne kaldırılan **Serdar Demirel** 7 Ocak günü öldü. 19 Aralık 2000 cezaevleri operasyonundan sonra Sincan F Tipi Cezaevi'ne gönderilen Serdar Demirel, 9 Mayıs 2005 tarihinde ölüm orucuna başlamıştı. Demirel, 18 Aralık 2005 tarihinde cezaevinde kendini yakmaya çalışmış, bunun üzerine hastaneye kaldırılmıştı.

Serdar Demirel için 16 Ocak günü İstanbul Sultanahmet Adliyesi önünde basın açıklaması yapan TAYAD üyesi 25 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, sanıkların “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları” gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

9 Mayıs 2005 tarihinde ölüm orucuna başlayan Fatma Koyupınar'ın 8 Şubat günü saat Gebze Cezaevi'nden Gebze Devlet Hastanesi'ne götürüldüğü bildirildi. TAYAD tarafından yapılan açıklamada, Fatma Koyupınar'ın hastaneye kendi isteği dışında zorla götürüldüğü bildirildi.

Fatma Koyupınar, 10 Mart günü İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada tahliye edildi. Fatma Koyupınar ölüm orucunu İstanbul Küçükarmutlu'da kaldığı evde sürdürmeye başladı. **Fatma Koyupınar**, 27 Nisan gecesi öldü.

DHKP-C tarafından yapılan açıklamada, Sincan F Tipi Cezaevi'nde Kamil Karataş, Uşak Cezaevi'nde Sevgi Saymaz

ve Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde Mustafa Tosun'un 13. ekip olarak 1 Mayıs günü lüm orucuna başladığı bildirildi.

Cezaevlerindeki sorunlara dikkat çekmek için 2003 yılı Eylül ayında Ankara Abdi İpekçi Parkı'nda oturma eylemini sürdüren TAYAD üyelerinin yaptığı açıklamada, Avukat Behiç Aşçı'nın İstanbul Şişli'de evinde, tutuklu yakını Gülcan Görüroğlu'nun Adana'da evinde, Kamil Karataş'ın Sincan F Tipi Cezaevi'nde, Sevgi Saymaz'ın Uşak E Tipi Cezaevi'nde Mustafa Tosun'un Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde, Serpil Cabadan'ın Gebze M Tipi Cezaevi'nde, adli tutuklu Fahri Tırpan'ın Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde ölüm orucunu sürdürdüğü bildirildi.

Behiç Aşçı'yı desteklemek için Nadire Çelik, Elif Kaya, Cuma Özcan ve Haktan Kaya adlı kişiler de süresiz açlık grevine başladılar.

Gebze M Tipi Cezaevi'nde ölüm orucunu sürdüren Serpil Cabadan, 30 Mayıs günü hastaneye kaldırıldı.

DİSK'E bağlı Emekli-Sen İstanbul şubelerinin 10 üyesi, Avukat Behiç Aşçı'yı desteklemek için bir günlük açlık grevi yaptı.

İstanbul Barosu'na üye bir grup avukat, 12 Ekim günü “Avukat Behiç Aşçı'nın yaşamını tehlikeye soktuğu” gerekçesiyle Adalet Bakanı Cemil Çiçek hakkında suç duyurusunda bulundu. İstanbul Adliyesi önünde yapılan basın açıklamasında “Tecride Karşı Dayanışma Komitesi” üyeleri adına konuşan Avukat Şükriye Erden, tecridin neden olduğu sorunların ve ölüm oruçlarının sona erdirilmesi için baro başkanlarından oluşan bir heyetin Adalet Bakanlığı'ndan günlerdir randevu beklediklerini belirtti. Çiçek'in randevu taleplerini görmezden geldiğini anlatan Erden, demokratik kitle örgütlerinin ve baroların tüm girişimlerini görmezden gelen Cemil Çiçek'in görevini ihmal ederek “kasten adam öldürme”, “işkence” ve “görevini kötüye kullanma” suçlarını işlediğini ifade etti. Erden, “Çiçek, meslektaşımız Behiç Aşçı'nın yaşamını tehlikeye atmaktadır. Bugüne kadar çözüm için hiçbir çaba göstermemiştir. Ağır ve açık insan hakkı ihlali olan tecridi sürdürmesi ve meslektaşımızın yaşamını hiçe sayması hukuka ve adalete olan inancımızı yitirmemize neden olmuştur” dedi. Avukatlar ayrıca, Adalet Bakanlığı aleyhine 5.001 YTL tutarında tazminat davası da açtılar.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek aleyhinde tazminat davası açmak için 1 Kasım günü Sirkeci'deki İstanbul Adliyesi'ne giden “Tecride Karşı Dayanışma Komitesi” üyesi 30 kadar avukat, polislerin saldırısına uğradı. Edinilen bilgiye göre, dava açtıktan sonra basın açıklaması yapmak isteyen avukatlar adliye binası içinde Eminönü Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğü'ne bağlı polisler tarafından çevrildi. Polislerin şefi, avukatların basın açıklamasında kullanmak için hazırladıkları pankartı almak istedi. Bunun üzerine avukatlar, Avukatlık Yasası uyarınca, “avukatların

elindeki materyallere polislerin dokunamayacağını” açıkladılar ve pankartı teslim etmeleri için yargıcı kararı gerektirdiğini bildirdiler. Bunun ardından polisler, pankarta zorla el koyduktan sonra avukatları döverek ve hakaret ederek adliye binasından çıkardılar. Saldırıda, özellikle Ebru Timtek, Naciye Demir ve Güray Dağ adlı avukatların yaralandığı öğrenildi. Saldırı sırasında, bazı avukatların haber vermesi üzerine polisler, Cumhuriyet Savcısı’nın talimatıyla adliyeden ayrıldılar.

Avukatlar, saldırının ardından polisler hakkında suç duyurusunda bulundular. Halkın Hukuk Bürosu avukatlarından Ebru Timtik, Adalet Bakanı Çiçek aleyhinde, “cezaevlerindeki tecride karşı başladığı ölüm orucu eylemini sürdüren Avukat Behiç Aşçı’nın sağlık durumunun kötüleşmesi” nedeniyle tazminat davası açtıklarını bildirdi.

Avukat Behiç Aşçı, 20 Kasım günü basın toplantısı düzenledi. Eyleminin 230. gününde olduğunu hatırlatan Behiç Aşçı, Adalet Bakanı Cemil Çiçek hariç herkesin “bu talebin insani olduğu konusunda şüphesi kalmadığını” söyledi. İki polisin, Adapazarı’nda yaşayan babasını “kandırarak”, “zorla tıbbi müdahale” için dilekçe imzalattığını belirten Behiç Aşçı, “tedaviyi kabul edip etmemek kişiye bağlı bir tasarruf olduğu” için dilekçenin hukuken geçerli olmadığını ifade etti. Behiç Aşçı, babasının da yeni bir dilekçe yazarak, kendisine polisler tarafından imzalatılan dilekçenin iptalini istediğini söyledi.

Behiç Aşçı, “Bilincim açık olarak beyan ediyorum ki; kendi özgür iradem ile ölüm orucu eylemi yapıyorum. Eylemimi, ancak talebim olan hapisanelerdeki fiziki tecridin kaldırılması durumunda sonlandıracağım. Bu eve yapılacak bir polis operasyonu hepimizin ölümü ile sonuçlanır. Bu nedenle siyasi iktidarı uyarıyoruz; bir operasyonda bu evden cesetlerimiz çıkar. Çözüm operasyon değil, tecridin kaldırılması konusunda somut adım atılmasıdır” dedi.

Buca Kırklar F Tipi ve Bergama M Tipi cezaevlerinde bulunan siyasi tutuklu ve hükümlüler “tecridi ve cezaevlerindeki baskıları” protesto amacıyla üç günlük açlık grevine başladı. 30 Kasım günü İzmir’de Ezilenlerin Sosyalist Platformu tarafından yapılan basın açıklamasında konuşan Hüseyin Fırat, mahkumların “F tipi cezaevlerinde sürdürülen tecrit politikasına son verilmesini, mektup ve görüş yasağı, ayakkabı arama gibi onur kırıcı, anti demokratik uygulamalara son verilmesini istediklerini, Avukat Behiç Aşçı’nın taleplerinin kabul edilmesini ve Sincan Kadın Kapalı Cezaevi’ndeki siyasi kadın mahkumlara yönelik baskılara son verilmesini” istediklerini bildirdi

TAYAD üyesi 20 kişi, Avukat Behiç Aşçı’yı desteklemek için 2 Aralık günü bir günlük açlık grevi yaptı. TAYAD üyelerinin arasında Aşçı’nın annesi Nazeli Erdoğan’ın da bulunduğu bildirildi.

TTB Genel Başkanı Prof. Dr. Gençay Gürsoy, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Şahin, Uzman Dr. Ali Çerkezoğlu, TTB İnsan Hakları Komisyonu’ndan Zeki Gül ve Mimarlar Odası yöneticilerinden Tores Dinçöz’ün de aralarında bulunduğu bir heyet, 28 Aralık günü Tekirdağ F Tipi Cezaevi’ni ziyaret etti. Ziyaret hakkında bilgi veren Gürsoy, cezaevi yönetiminin istedikleri tüm bölümleri gezmelerine izin verdiğini belirterek, adli ve siyasi hükümlülerle görüşmelerini anlattı. Gürsoy, “Farklı gruplardan mahkumlar arasında çıkacak tartışmalardan endişe edildiği için, genelde 3-4 kişilik gruplardan fazla kişi, ortak alanı kullanamıyor. Uzun süre 3-4 kişilik gruplarla gezen mahkumlarda bir süre sonra ruhsal sorunlar ortaya çıkıyor” dedi.

Adalet Bakanlığı’nın cezaevlerinin denetimi için memurlardan oluşan Cezaevi İzleme Komisyonları kurduğunu hatırlatan Gürsoy, “heyetlerin iyi niyetlerinden endişesi olmadığını”, ancak bu ekiplerde barolardan ve tabip odalarından da temsilcilerin bulunması gerektiğini kaydetti. Psikiyatr Prof. Dr. Doğan Şahin de “Uzun süre 3-4 kişiyi görmekle devam eden yaşam, sinirliliğe, huzursuzluğa, tahammülsüzlüğe, baş dönmeye, kabuslara, anksiyeteye bozukluklarına neden olabiliyor” dedi. **(Bkz. Ekler: Türk Tabipleri Birliği Heyeti’nin Tekirdağ F Tipi Cezaevi Ziyareti Raporu)**

Adalet Bakanlığı, 22 Ocak 2007 tarihinde F tipi cezaevlerinde bulunan siyasi mahkumların ortak alanlardan yararlanmalarına ilişkin bir genelge yayınladı. Genelgede, F tipi cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerin, 10 kişiyi aşmayacak gruplar halinde, idarenin gözetiminde, haftada 10 saati geçmemek koşuluyla sohbet amaçlı bir araya gelebileceği belirtildi. Daha önce mahkumların haftada beş saat bir araya gelmesine izin veriliyordu.

Genelgede mahkumların, işledikleri suçlara, ilgi ve yeteneklerine, kurumdaki davranışlarına göre, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı sürece eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilecekleri belirtildi. Genelgede, ağırlaştırılmış ömür boyu hapis cezasına mahkum edilenlerin ve “tehlikeli olduğuna karar verilen” mahkumların, sadece kendisiyle aynı üniteye mahkumlarla ve sınırlı olarak programlara katılabileceği vurgulandı. Genelgede hücre cezası alanların cezaları infaz edildikten sonra, diğer disiplin cezalarına çarptırılanların ise infaz koşulu aranmaksızın bu faaliyetlere katılabilecekleri ifade edildi.

Genelgenin yayınlanmasının ardından TTB Merkez Konseyi Başkanı Gençay Gürsoy, DİSK Başkanı Süleyman Çelebi, İstanbul Barosu Başkanı Kazım Kolcuoğlu ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri Behiç Aşçı’yı 293 gündür ölüm orucunu sürdürdüğü evinde ziyaret ettiler. Gürsoy, çıkışta yaptığı açıklamada, genelgeyi inceleyen Aşçı’nın ölüm

orucuna "ara verdiğini" söyledi. Aşçı, sağlık kontrolü için Aşçı ile birlikte Adana'da Gürcan Görüroğlu ve Uşak İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'ne kaldırıldı. Cezaevi'nde Sevgi Saymaz eylemlerine ara verdiler.

T.C.

ADALET BAKANLIĞI

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı: B:03.O.CTE.0.00.00.04/22-01-2007

Konu: Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler.

GENELGE

No : 45/1

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ortak Etkinlikler

ORTAK ETKİNLİKLER

(1) Hükümlü ve tutuklular işledikleri suçlara, kurumdaki davranışlarına, ilgi ve yeteneklerine göre gruplandırılarak, güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, kendileri için hazırlanmış iyileştirme programları çerçevesinde eğitim, spor, meslek kazandırma ve çalışma ile diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere katılırlar. Bu faaliyetler yüksek güvenli kurumlardan diğer kurumların yüksek güvenli bölümlerinde on kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde yürütülür. Programların süresi ve katılacak hükümlü tutuklu sayısı her programın özelliği, güvenlik koşulları ve kurumun olanakları dikkate alınarak idare ve gözlem kurulunca belirlenir. İyileştirme programlarının amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden bu uygulamaya son verilebilir veya gerekli değişiklikler yapılabilir.

(2) 13/12/2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 102/1 maddesi ile Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkındaki R (87) 3 sayılı Tavsiye Kararına Ek 70.1 maddesi ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında Rec (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararına Ek 7'nci maddesinde ifade edildiği üzere hükümlü ve tutukluların topluma uyum sağlama çabalarının desteklenmesi için özellikle aileleri, kişiler ve sosyal kuruluşlarla olan ilişkilerinin korunması ve geliştirilmesi ile eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinde kuruma yardımcı olmak üzere mümkün olduğunca toplumsal kuruluşlardan ve sosyal hizmet servislerinden yardım alınır.

(3) Ortak etkinliklere katılacak hükümlü ve tutukluların gruplandırılması, programların amaca aykırı sonuçlar verdiği tespit edilen hükümlü ve tutuklular yönünden uygulamaya son verilmesi veya gerekli değişikliklerin yapılması hususlarında idare ve gözlem kurulunca karar alınır.

(4) Kurumda kapalı ve açık spor alanı, çok amaçlı salon, kreş, kütüphane, çalışma atölyelerinden biri veya bir kaç bulunmadığı takdirde eğitim, spor, sosyal ve kültürel faaliyetler ile çalışma, mevcut olan alanlarda yaptırılır. Bu alanlardan hiç birinin bulunmaması durumunda, kurumun olanakları ölçüsünde uygun yerlerde bu çalışmalar için yer hazırlanır. Bu süre zarfında kendi oda ve koşulları kullanılabilir.

(5) Psiko sosyal yardım servisi ve eğitim servisi birlikte her hükümlü ve tutuklunun ilgi ve yeteneklerini de dikkate alarak hangi programlara katılmasının uygun olacağına ilişkin bir rapor hazırlar ve yedi gün içinde kurum müdürüne verir. Kurum müdürü, raporu idare ve gözlem kuruluna sunarak, kişinin hangi programlara katılması gerektiğini karar altına alır ve karar zorunlu bir neden olmadıkça, idare tarafından 3 gün içinde uygulamaya konulur.

(6) Ceza infaz kurumunda arama, denetleme, ziyaret ve benzeri özel durumlarda günlük uygulama programı ertelenebilir. Deprem, yangın gibi olağanüstü durumlar ile açlık grevi, ölüm orucu, firar, ayaklanma gibi acil durumlarda idare ve gözlem kurulu programı kısa veya uzun süreli olarak durdurabilir.

(7) Hükümlü veya tutuklu, faaliyet veya uygulama programının değiştirilmesini isteyebilir. İstek, idare ve gözlem kurulunca değerlendirilerek karara bağlanır.

(8) Programları hazırlayan servisler, gerekli gördüğü hâllerde, programın değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir değerlendirme raporu düzenleyerek derhâl kurum müdürüne sunar. Kurum müdürü en geç 7 gün içinde raporu idare ve gözlem kuruluna intikal ettirerek, programın sürdürülmesi, değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir karar verilmesini ister. Programın değiştirilmesi veya süreli olarak durdurulması hakkında bir karar verilmesi hâlinde, yeni bir uygulama programı hazırlanır. İlgililer bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurabilir.

(9) Programlara katılım hususunda alınan kararlar, hükümlü hakkında alınacak iyi hâl kararlarında değerlendirmeye alınır.

(10) Programlara katılım konusunda sürekli isteksiz davrananlar veya mazeretsiz olarak üç defadan fazla faaliyetlere katılmayanlar hakkında, idare ve gözlem kurulunca programların iptali yönünde karar verilebilir.

(11) Yüksek güvenli ceza infaz kurumlarında bulunan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlülerin sadece kendisiyle aynı üniteye kalan hükümlülerle birlikte, sınırlı olarak bu programlara katılmasına izin verilebilir.

(12) Tehlikeli hâlde olduğu saptanan hükümlü ve tutuklular, bu programlara on kişiyi aşacak gruplar hâlinde katılamaz.

(13) Güvenlik bakımından tehlike yaratmadığı ölçüde, idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenen istekli hükümlü ve tutuklular, 10 kişiyi aşmayacak gruplar hâlinde ve idarenin gözetiminde, açık görüş alanlarında veya diğer ortak yerlerdeki sosyal faaliyetler çerçevesinde haftada toplam 10 saati aşmamak üzere sohbet amacıyla bir araya getirilebilir. Bu faaliyet hafta içerisinde açık görüş, avukat ve ziyaretçi görüşlerini aksatmayacak şekilde yaptırılır.

(14) Hücreye koyma cezası alan hükümlü ve tutuklular, bu cezaları infaz edildikten sonra, diğer disiplin cezalarını alanlar ise cezalarının infaz koşulu aranmaksızın bu faaliyetlere katılır. Aynı hükümlü veya tutuklu birden çok programa katılabilir.

Cemil ÇİÇEK

BAKAN

Tutuklu Yakınları

Mücadele Birliği Platformu, ölüm orucuna dikkat çekmek için 9 Ocak günü Galata Kulesi'ne pankart astı. Eylemi gerçekleştiren iki kişi kısa bir süre sonra gözaltına alındı.

Kızılay'da 12 Ocak günü F tipi cezaevlerini protesto etmek amacıyla toplanan "Haklar ve Özgürlükler Cephesi" üyesi bir gruba polis müdahale etti. Adalet Bakanlığı'na doğru yürüyüşe geçen gruptan 19 kişi gözaltına alındı.

16 Ocak günü İstanbul Adliyesi önünde toplanan TAYAD üyesi bir grup, 7 Ocak günü ölen Serdar Demirel için basın açıklaması yapmak istedi. Basın açıklamasına izin vermeyen polis, TAYAD'lılar pankart açmak isteyince müdahale etti ve 29 kişiyi gözaltına aldı. Eyleme katılanlar 25 kişi hakkında daha sonra dava açıldı.

2003 yılından bu yana cezaevi koşullarını protesto etmek üzere Abdi İpekçi Parkı'nda oturan TAYAD'lı ailelere polisler 23 Şubat günü müdahale etti. Olayda Mert Kavak ve Şenol Duru gözaltına alındı.

9 Mayıs 2005 tarihinde ölüm orucuna başlayan Fatma Koyupınar'ın Gebze Cezaevi'nden Gebze Devlet Hastanesi'ne götürülmesini protesto etmek için TAYAD'lı ailelerin 27 Şubat günü yaptığı eyleme polis müdahale etti. Olayda, Hatice Aşık, Cem Koyupınar, Muzaffer Certel gözaltına alındı. 18 Şubat günü Abdullah Öcalan'ın durumunu protesto etmek üzere Bursa'da düzenlenen eylem nedeniyle Suat E., Selatin K., Bülent Aslan, Sevda G. ve Güneş Y. adlı kişiler 28 Şubat günü gözaltına alındı.

Fatma Koyupınar'ın hastaneye kaldırılmasını protesto etmek için hastane önünde oturma eylemi yapan TAYAD'lı ailelere kimliği belirlenemeyen iki kişi saldırdı. 2 Mart gecesi saat 01.00 sıralarında TAYAD üyesi Muzaffer Certel kimliği belirlenemeyen bir kişi tarafından bıçakla bacağından yaralandı. Gebze Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Certel'in sağlık durumunun iyi olduğu bildirildi.

Ankara Abdi İpekçi Parkı'nda oturma eylemi yapan tutuklu yakınları 19 Mart günü polisler tarafından zor kullanılarak parktan çıkarıldı. Tutuklu yakınları, kısa bir süre sonra parka geri döndü.

18 Mart günü Mersin'de "Tecride son" yazılı afişleri asan TAYAD üyesi yedi kişi gözaltına alındı. TAYAD'lıların gözaltına alınmasını izleyen Yürüyüş dergisi muhabiri Mehmet Taş'ın da polisler tarafından tartaklandığı bildirildi. Gözaltına alınanlar aynı gün serbest bırakıldı.

TAYAD'ın sürdürdüğü "Sana tecridi anlatmak istiyorum" kampanyası çerçevesinde 21 Mart günü Bursa'da "Tecride son" yazılı afişleri asan bir grup, sağcıların saldırısına uğradı. Saldırdan sonra "polise direndikleri" iddiasıyla gözaltına alınan TAYAD üyeleri 23 Mart günü serbest bırakıldı.

Urfa Otogarı'nda sivil polisler tarafından "Yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla gözaltına alınan Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Hukuk Dayanışma Dernekleri Federasyonu üyesi Seydo Danış, 7 Mayıs günü tutuklandı.

12 Mayıs günü Mersin'de cezaevlerindeki uygulamalara ilişkin bildiri dağıtan TAYAD üyeleri, saldırıya uğradı. Atatürk caddesinde bildiri dağıtan 10 kadar TAYAD üyesi Ulu Cami önünde cuma namazından çıkan kalabalık bir grubun saldırısına uğradı. TAYAD üyeleri, olay yerine gelen polisler tarafından kurtarıldı.

14 Ağustos günü Mersin'de cezaevlerindeki sorunlara ilişkin afiş asan Özkan Kayıkcı ve Yılmaz Viraner adlı TAYAD üyeleri gözaltına alındı. TAYAD'lılar iki saat kadar sonra 3.600 YTL para cezası verilerek serbest bırakıldı. Bu olayı protesto amacıyla 15 Ağustos günü Haklar ve Özgürlükler Cephesi üyelerinin düzenlediği basın açıklamasına polis müdahale etti. Polisler, Özkan Kayıkcı, Gina Özçelik, Cihan Güler, Yılmaz Viraner ve Cevahir Biber adlı kişileri döverek gözaltına aldı.

F tipi cezaevlerinde uygulanan tecridi protesto etmek amacıyla 23 Ekim günü İstanbul Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'ne "F tipi hapisanelerde tecride son" pankartı asan 29 TAYAD üyesi gözaltına alındı. Söz konusu eylem ilişkin yazılı açıklama yapan TAYAD, polis müdahalesinden dolayı gözaltına alınanların yaralandığını ve Yıldız Türkoğlu isimli eylemcinin ise kafasına aldığı darbelerden dolayı hafıza kaybı yaşadığı bildirildi. Köprüde eylem yaptıktan sonra gözaltına alınanların adları şöyle: Sercan Güvenil, Elif Kaya, Hasibe Çoban, Gülseren Karademir, Emrah Gel, Gülser Sarıgül, Özkan Kaya, Kemal Delen, Gazi Şahin, Derya Taşkıran, Deniz Kutlu, Serdar Açık, Eyüp Uzun, Engin Çeper, Haydar Çam, Cihan Güllünel, Doğan Çelik, A. Turan Yılmaz, Orhan Eski, Aysu Baykal, Gülşah Mersin, Orçun Eken, Cemalettin Çınar, Yıldız Turan, Yıldız Türkoğlu, Feridun Osmanağaoğulları.

Bir grup TAYAD üyesi, "F tipi cezaevlerini ve mahkumlara yönelik baskıları protesto" amacıyla 11 Kasım günü İstanbul'da açık grevine başladı. Bakırköy Özgürlük meydanı, Şişli ve Kadıköy meydanlarında toplanan TAYAD üyeleri sembolik olarak bir günlük açlık grevi yaptı.

20 Kasım günü Associated Press'in (AP) Ankara bürosunu basan TAYAD üyesi 29 kişiden 18'i 21 Kasım günü tutuklandı.

Tutuklananların adları şöyle: Gülser Sarıgül, Birgül Acar, İlker Şahin, Özgür Karakaya, Cemalettin Çınar, Erdoğan Çoban, Nazlı Kaytan, Derya Taşkıran, Hüseyin Cemal Danacı, Cemalettin Danacı, Nurettin Şimşek, Nadir Çınar, Keziban Bektaş, Yücel Ergün, Ertaş Özden, Gültekin Türkyılmaz, Feridun Osmanağaoğlu ve Murat Nazmi İlker.

TAYAD Associated Press'in (AP) Ankara bürosunu işgal etmesinden sonra tutuklanarlardan Nadir Çınar, Cemal Danacı, Özgür Karakaya, İlker Şahin ve İçişleri Bakanlığı önünde düzenlenen bir gösteri nedeniyle tutuklanan SGD üyesi Cenar Altunç'un Sincan Çocuk Cezaevi'nde işkence gördükleri bildirildi. Avukat Özgür Yılmaz ve Avukat Rahşan Aytaç, falakaya yatırılan müvekkillerinin ayak, sırt ve kalçalarında yaraların ve morlukların bulunduğunu, bildirdiler. Sanıkların tek kişilik hücrelere konulduğu, hücrelerde yatak ve battaniye bulunmadığı, ısıtma sisteminin çalışmadığı ifade edildi. Avukatların durumu Ankara Barosu'na bildirdiği, Baro Yönetim Kurulu üyesi Avukat Hüseyin Çolak'ın da 25 Aralık günü gençlerle görüştüğü

öğrenildi. Çolak, cezaevinde gördüklerini şöyle anlattı: "Dört-beş gün geçmesine rağmen izler çok netti. Sırtları, kolları, ayak tabanları mosmordu. Demir boru ve sopalarla dövüldüklerini anlattılar. İşkence sonrası önce ıslak ve havasız, yatağı olmayan hücrede tutulmuşlar, daha sonra özürlüler koğuşuna atılmışlar." Çolak, işkence nedeniyle Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın soruşturma açtığını bildirdi.

Bu arada AP bürosunun işgali nedeniyle 18 kişi hakkında açılan dava, 28 Aralık günü Ankara 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada, ifade veren sanıklar, gözaltında işkence gördüklerini açıkladılar. Duruşmada, 18 sanık tahliye edildi. Ancak, Cenar Altunç, Özgür Karakaya ve Nadir Çınar, haklarında başka soruşturmalar bulunduğu gerekçesiyle gözaltına alındılar.

Tutuklu ve Hükümlü Aileleri Yardımlaşma Derneği (TUHAY-DER) Batman bürosuna 23 Nisan günü baskın düzenleyen polisler, binada bulunan üye kayıt dosyaları ve bilgisayar kasasının yanı sıra çeşitli malzemelere el koydu.

2 - CEZAEVİ DAVALARI

Diyarbakır E Tipi Cezaevi

Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde 24 Eylül 1996 tarihinde özel tim görevlileri, jandarma ve infaz koruma memurlarının düzenlediği saldırıda 10 tutuklunun dövülerek katledilmesi nedeniyle 1 hekim, 6 infaz koruma memuru, 36 polis, 29 asker toplam 72 sanık hakkında açılan davaya, 23 Ocak günü Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada müdahil avukatlardan Sezgin Tanrıkulu, olayın üzerinden 10 yıl geçmesine karşın sanıkların mahkemenin hoşgörüsünden faydalandığına dikkat çekti. Dava, 26 Şubat günü sonuçlandı.

Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada söz alan Sezgin Tanrıkulu, geçen 10 yıl içinde mahkeme heyetinde 30'dan fazla değişiklik yapıldığını belirtti ve "Dava makul sürede sonuçlanmadığı için AİHM'e başvurduk. Davanın 10 yıl sürmesi sanıkların korunduklarının göstergesidir. Yargılama boyunca hiçbir talebimiz kabul edilmedi. Sanıklara soru sormadık. Hoşgörüden faydalanarak serbest dolaşıyorlar. Mahkemeden vicdani kanaatini kullanarak adalet bekliyoruz" dedi.

Daha sonra kararını açıklayan Mahkeme, 62 polis ve askeri "kastın aşılması suretiyle birden fazla kişiyi öldürmek" suçundan eski TCY'nin 450/5 ve 452/1. maddeleri uyarınca

önce 18 yıl hapis cezasına mahkum etti. Bu ceza, hafifletici nedenlerle altı yıla indirildi. Sanıkların "iyi hallerini" dikkate alan Mahkeme, cezayı beşer yıl hapis ve üçer yıl kamu hizmetlerinden men cezasına çevirdi.

Bu sanıklar suçun 23 Nisan 1999 tarihinden önce işlenmesi nedeniyle 4616 sayılı Şartla Salıverme ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Yasa'dan yararlanarak tutuklanmayacaklar.

"Görevi ihmal" iddiasıyla yargılanan emniyet amirleri Nesimi Özbaş, Mahmut Kızıışar ve Hamza Altınbaş hakkında "delil yetersizliği" gerekçesiyle beraat kararı verildi. "Kasten adam yaralamak" iddiasıyla yargılanan gardiyanlar Fethi Ahmet Onat, Recep Alaca, Halil Uygun, Şakir Tanrıseven, cezaevi müdürleri Mahmut Çaç, Aziz Güven ve saldırıda yaralandıktan sonra gönderildiği Gaziantep Cezaevi'nde ölen Kadri Demir'e "sevki uygundur" raporu verdiği için "görevi ihmal" suçlamasıyla yargılanan cezaevi doktoru Serdar Gök hakkındaki dava ise zamanaşımı süresi dolduğu için ortadan kaldırıldı.

Yargıçlardan Sadık Gözükkara ise sanıkların "kasten adam öldürmek" suçundan cezalandırılmaları gerektiği görüşüyle karara muhalif kaldı.

Cezasız cinayetler - Yıldırım Türker (Radikal/6 Mart 2006)

Salı günü Radikal'de iki haber alt alta verilmişti. Aynı iki haber bütün gazetelerde alt alta değilse de komşuydu. Radikal'deki ilk başlık: "Ölen öldü, failler affedildi" idi. "Diyarbakır Cezaevi'nde 10 tutukluyu öldürmekle suçlanan 72 kişi hakkındaki dava 10 yıl sonra bitti. 10 görevliye hiç ceza verilmedi, beşer yıl ceza alan 62 kişi ise aftan yararlandı."

Altındaki haberin başlığıysa, 'Yumurta için 13 yıl talebi' idi. "Başbakan Erdoğan'ı, Mersin'de yumurta atarak protesto eden Halkevleri üyesi eylemciler hakkında dava açıldı.

Savcı, beşi tutuklu dokuz sanığın 6-13 yıl arasında hapisle cezalandırılmasını talep etti."

24 Eylül 1996'da 10 tutuklu öldürülmüş, 24'ü de yaralanmıştı. Diyarbakır'daki 3. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki 59. duruşmaya tutuksuz yargılanan, aralarında rütbeli asker ve polis amirlerinin de bulunduğu 29'u asker, 36'sı polis, biri cezaevi doktoru, ikisi cezaevi müdürü, dördü de infaz koruma memuru 72 sanıktan HİÇBİRİ katılmadı.

Müdahil Sezgin Tanrıkulu, geçen 10 yılda 30'dan fazla mahkeme heyetinin değiştiğini belirtiyor, "Dava makul sürede sonuçlanmadığı için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurduk. Davanın 10 yıl sürmesi, sanıkların korunduğunun göstergesi. Hiçbir talebimiz kabul edilmedi. Sanıklara soru sormadık. Hoşgörmeden faydalanarak serbest dolaşıyorlar. Adalet bekliyoruz" diyor.

Biz, o ölümlerin paramparça edilmiş, işkenceyle dövülenmiş vücutlarını görmüştük.

Bu iki haberi alt alta okurken ne hissettiniz? Güvende misiniz? Devletimize, güvenlik güçlerinize olan inancınız tam mı? Artık şaşırarak istiyorsunuz belki de. İşkenceci askerler, işkenceci polisler bir an evvel yakalanıp karşımıza dikilsin, hesap versin istiyorsunuz. Yoksa umurunuzda değil mi? Artık geçmişini kurcalamanın gereksiz olduğuna mı inanıyorsunuz? İşkenceyle paramparça edilmiş insanların da süttten çıkmış ak kaşık olmadığını söylüyorsunuz belki. Hani hırsızın suçu meselesi.

O cezaevinde dostlarını, yakınlarını, akrabalarını zulme kaptırmışlar da bu iki haberi alt alta okudu gazetelerde. Ya da haberlerde izlediler. Ne hissettiler acaba? O dağılmış bedenleri, yırtılmış, kesilmiş, patlatılmış, kırılmış, haliyle görmüş oldukları sevdikleri için, birlik ve beraberlik ülküsüne feda olsun mu derler? Helal olsun devletime mi derler? Kendilerini bu güzel vatan ile nasıl bir aidiyet duygusu içinde görürler acaba? Şimdi artık bunu, yalnız bunu düşünmek zorundayız. Kulp'ta toplu mezar patladığında, Şemdinli raporundan Büyükanıt'ın adı çıkarıldığında (Askeri terör mücadelesinde zayıf düşürmesin diye), katillerinin hiçbiri yakalanmayıp, yakalananlar serbest bırakıldığında, zaten davaları sürerken ortalıkta yılışa yılışa gezerlerken, Kürtler ne düşünür, ne hisseder? Kime sığınmak, çaresizlikten kafasını hangi duvara vurmak geçer insanın içinden?

Anlatmak lazım

Sağ kalmak için Kelime'ye geri döneceğiz. Vahşet karşısında ses geçirmeyen duvarlarla ördüğümüz bu korkunç hücreden başımızı çıkarıp ölü canlar olmadığımızı, hayatta olduğumuzu, kelmeden tecrit edildiğimiz için birbirimizi işitemediğimizi fark edeceğiz.

Neşe Düzel'in iki yıl önce Selim Dindar'la yaptığı söyleşinin kıyamet koparması gerekmez miydi? Kapatılmış olduğumuz hücre tam da burası. O zamanlar sormuştuk. Bu söyleşinin herhangi bir söyleşimi gibi kesekâğıdı olduğunu, gazete sayfasından fırlayıp bütün dünyamızı hırçın bir telaşla işgal edip dönüştüremediğini gördüğümüz yerdeyiz. Burası nasıl bir yer? Burada yaşayanlar inandıklarıyla nasıl bir bağlantı kuruyorlar? Dindar'ın anlattığı Diyarbakır Askeri Cezaevi hikâyeleri karşısında hâlâ eski gündelik alışkanlıklarını sürdürüp, analarının kardeşlerinin arkadaşlarının yüzlerine aynı ifadeyle bakabiliyorlar mı?

24 saat ayakta tutulup dayak atılan, her gün lağım sarkıtılıp boğulmasına ramak kala çıkarılan, kış ayazında ıslak betona yatırılan, vücudunda sigara kibrit söndürülen, dişleri coplarla sökülen, oğlunun karşısında copla ırzına geçilen, kurt köpeğine tek mil verdirilen insanların hikâyesinin üstünden atlayıp geçiveriyoruz. Kelimeler nereye yazılıyor?

Hasan Cemal, "Eğer biz gazeteciler, 12 Eylül döneminde Diyarbakır Cezaevi'nde yaşananları tam anlatsaydık, bu ülkede belki bazı şeyler değişirdi" demişti. 15 yıl sürmüş, on binlerce insanın canına mal olmuş savaşın nerede, nasıl başlatıldığını o dönem anlatabilmek zordu elbet. Her gün bok çukurlarına sokularak işkence edilen, kendilerine dağlardan başka sığınacak yer bırakılmamış insanları.

Ama basının günahı, görmezden gelmekle kalmayıp gerçeklerin örtbas edilmesine bizzat gardiyanlık etmiş olmasıdır. Söyleyemedikleri karşısında boynu bükük bir suskunluk yerine azgın bir milliyetçilikle savaş körüklüğü yapmış olmasıdır. Yalanın meşrulaşmasında, dilden sürgün edilmemizde çok önemli bir rol üstlenmiş, zulmün teorisyenliğini kimselere kaptırmamıştır. Sahte saygınlığıyla karşımızda sırtarak duruyor işte. Yüce Türk basını. Yüce Türk Adaleti'nin yanı başında.

Oradan bir hikâye

Dindar'ın anlattıklarından Mehmet Salih Besen'in hikâyesini aktaracağım. "50 yaşlarındaydı. TKİ'de memurdu. Kendisini ve bizi ölü zannediyordu. 'Biz ölüyüz, şu anda kabirdeyiz' diyordu. Biz, 'Amca yok öyle bir şey, gerçek hayattayız' desek de koğuşun aslında bir mezar olduğunu öyle mantıklı savunuyordu ki ben dahil bazılarımız ölü olduğumuza inanmaya başlamıştık. Mesela cuma günleri görüşme günümüzdü. Bize soruyordu, 'Bizi ziyarete gelenlere biz dokunabiliyor muyuz? Hayır. Bize uzaktan bakıyorlar, ağlıyorlar ve gidiyorlar. Çünkü onlar bizim kabrimizi ziyaret ediyorlar. Cizre'de biliyorsunuz kabir ziyaretleri cumalarındır' diyordu. Gardiyanların da Zebani olduğunu söylüyordu. Gerçekten de koğuşun camları boyalıydı. Biz dışarıyı göremiyorduk, koklayamıyorduk, duyamıyorduk. Ona bir türlü yaşadığımızı ispat edemiyorduk. Bir gün mazgal açıldı ve Mehmet Salih Besen hazırlansın, tahliye oluyor' dendi. Ben şahadet getirdim. Dedim ki, 'Biz yaşıyoruz!..' 'Seyidim beni gönderme. Sen bana sahip çıkıyordun. Şimdi tek başıma hesap vermeye gidiyorum' diye ağladı. Siirt'te sivil bir cezaevine göndermişler. 'Eğer beni hanımım, çocuklarımla konuşturursan ölmediğime inanırım' demiş. Cezaevi müdürü de telefon etmelerine izin vermiş. Genç, Salih amcanın evini aramış, karşısına hanımı çıkmış. Telefonu Salih amcaya vermiş. Salih amca hanımına 'Ben sağ mıyım, ölmedim mi?' diye sormuş. Ve ahize yere düşmüş. Salih amca, içerideki vahşeti görünce, oradan sağ kurtulacağına inanmadı. Sağ kurtulduğuna inandığında ise buna kalbi dayanmadı."

Bu topraklarda son 20 yıldır yaşananların edebiyatımıza, sinemamıza ne kadar yansımış olduğu üstüne hiç düşündünüz mü? Topluca sürüklenip kapatıldığımız inkâr hücrelerinde, ürkütüğümüz büyüklüğümüzün itibarına halel getirilmeden, gerçekliğin kaba sırtını kurguyla tımar

edebilmek mümkün mü? Barbarlığın gasp ettiği dilimizi nasıl geri alacağız? O dili, vahşi dış izlerinden nasıl temizleyip, hayatımızı farklı bir düzlemde nasıl yeniden kuracağız?

Herkesin korkmadan ya da korkarak kendi hikâyesini yüksek sesle anlatması gerek. Ama bana kalırsa öncelikle kalbimizi güçlendirerek başlayalım.

Ölü olmadığımızı, bunca zulümden sağ çıktığımızı öğrendiğimiz an bize ihanet etmesin diye.

“Hayata Dönüş” Operasyonu Davaları

F tipi cezaevlerine karşı 20 Ekim 2000 tarihinde başlayan ölüm orucu ve açlık grevlerinin sona erdirilmesi için yürütülen çabalar sürerken, Hükümet tarafından bir operasyonun düşünülmeyeceği defalarca ifade edildi. Ancak, açlık grevi ve ölüm orucunun sürdürüldüğü tüm cezaevlerinde 19 Aralık 2000 tarihinde sabah saat 04.30 sıralarında “hayata dönüş” adı altında operasyon başlatıldı. “Hayata Dönüş” operasyonunda iki askerle birlikte 32 kişi öldü, yüzlerce tutuklu ve hükümlü yaralandı.

Operasyon sabahı bir açıklama yapan Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk, 18 Aralık 2000 tarihi itibarıyla ölüm orucuna katılanların sayısının 284’e açlık grevinde bulunanların da 1139’a yükseldiğini ve bazı eylemlerin 60. gününü doldurduğunu ifade etti.

Bu arada müdahalenin hemen ardından F tipi cezaevlerine sevkler de başladı. İçişleri Bakanı Sadettin Tantan 19 Aralık 2000 tarihinde sabah saatlerinde “Bartın Özel Tıp Cezaevi’ndeki 24 mahkum Sincan’a sevk edilmektedir” açıklamasını yaptı. Hedeflerinin cezaevlerini kontrol altına almak olduğunu söyleyen Tantan, operasyon yapılan cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin F tipi cezaevlerine nakil edilmesine önceden karar verildiğini söyledi. Tantan, “Operasyon sonucunda kimin hangi cezaevine nakil edileceği de önceden planlanmıştı” dedi.

Operasyonlardan yaralı olarak kurtulan mahkumlar hücrelere konuldu, mahkumlardan bazılarının gönderildikleri cezaevlerinde tecavüz edildiği iddiaları gündeme geldi. Bayrampaşa Cezaevi’ndeki tutuklular, üzerlerine güvenlik güçleri tarafından kimyasal bir toz atıldığı bu tozun vücuda değince alev aldığını ileri sürdüler. İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından 21 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen raporda da, altı tutuklunun vücudunda ateşli silah yarası saptandığı, bir tutuklunun dumandan boğularak öldüğü ve getirilen cesetlerden sadece birinin üzerinde elbise olduğu belirtildi.

Bu arada Çanakkale Cezaevi’ndeki operasyon 21 Aralık 2000 tarihinde, Ümraniye Cezaevi’ndeki operasyon ise 22 Aralık tarihinde sona erdi. Operasyonların ardından Sincan, Edirne ve Kandıra F tipi cezaevlerine sevk edilen tutuklu ve hükümlülerin bazılarında kurşun ve şarapnel yaraları bulunduğu, bazılarında kol, bacak ve kafa kemiklerinde kırıklar olduğu bildirildi.

Operasyondan sonra çok sayıda mahkumun öldürülmesi ve işkence görmesi nedeniyle çok sayıda cezaevinde suç duyurusunda bulunuldu. Bunlardan Bartın Özel Tıp Cezaevi, Ceyhan Cezaevi, Elbistan E Tipi Cezaevi ve Malatya E Tipi Cezaevi görevlileri hakkında açılan soruşturmalar takipsizlik kararıyla sonuçlandı.

Bayrampaşa Cezaevi Davaları

Bayrampaşa Cezaevi’nde gerçekleştirilen operasyonda Cengiz Çalıkoparan, Ali Ateş, Mustafa Yılmaz, Murat Ördekçi, Nilüfer Alcan, Fırat Tavuk, Aşur Korkmaz, Şefinur Tezgel, Yazgülu Güder Öztürk, Gülser Tuzcu, Seyhan Doğan, Özlem Ercan adlı mahkumlar ölmüştü. Bayrampaşa Cezaevi’ndeki tutuklular, üzerlerine güvenlik güçleri tarafından kimyasal bir toz atıldığı, bu tozun vücuda değince alev aldığını ileri sürdüklerdi. İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından 21 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen raporda da, altı tutuklunun vücudunda ateşli silah yarası saptandığı, bir tutuklunun dumandan boğularak öldüğü ve getirilen cesetlerden sadece birinin üzerinde elbise olduğu belirtilmişti.

Operasyonun ardından soruşturmayı yürüten Eyüp Savcılığı hazırlık soruşturmasında “gizlilik kararı” verdi. Bu nedenle cezaevlerinde ölenlerin otopsi raporları ve dosyadaki evraklar müdahil avukatlara verilmedi. Avukat Eren Keskin, otopsi raporlarının verilmemesindeki amacın delillerin yok edilmesi olduğunu söyledi. Keskin, şöyle devam etti:

“Operasyon yapılan cezaevlerindeki delil tespitlerini, bizzat operasyona katılan jandarma yaptı. Bağımsız heyetlerce delil tespiti yapılması yönündeki başvurularımız ısrarla reddedildi. CMUK’un 162. maddesine göre keşif, muayene, tanık ve bilirkişi dinlenmesinde avukatların hazır bulunacağı hüküm altında. Ancak biz delil tespitinin hiçbir aşamasında bulundurulmadık.”

a) Bayrampaşa Cezaevi: Mahkumların Davası

Operasyon sırasında Bayrampaşa Cezaevi’nde bulunan 31’i kadın 167 mahkum hakkında “silahlı ayaklanma” suçlamasıyla dava açıldı. Eyüp Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, “cezaevinin C bloğundaki koğuşlarda yaklaşık 10 yıldır arama yapılmadığı” iddia edildi. İddianamede, sanıkların, olası bir operasyona karşı tıbbi malzeme, yiyecek ve içecek stokladıkları, çok miktarda delici, kesici alet, ok atan tüfek, mızrak, yanıcı ve yakıcı maddeler hazırladıkları, mutfak tüplerini lav silahı haline getirdikleri, aralarında görev bölümü yaptıkları öne sürüldü.

Davada, sanıkların 7 yıl 6 ay 10 yıl 6 ay arasında hapis cezasına mahkum edilmesi istendi.

Adli Tıp Kurumu bilirkişi heyetinin cezaevleri operasyonu sırasında 12 mahkumun öldüğü Bayrampaşa Cezaevi'nde yaptığı incelemede, mahkumların silah kullanmadıklarını ve koşullara öldürücü dozun çok üzerinde gaz bombası atıldığını ortaya çıkardı. Morg İhtisas Dairesi adli tıp uzmanları Dr. Bülent Şam, Dr. Gökhan Batuk, Fizik İncelemeler İhtisas Dairesi adli tıp uzmanları Doç. Dr. Bülent Üner ve Kimyasal Tahliller İhtisas Dairesi uzmanı Kimya Mühendisi Ayşegül Caymaz'ın 22 Aralık 2000-19 Ocak 2001 tarihleri arasında Bayrampaşa Cezaevi'nde yaptıkları inceleme sonucunda hazırlanan raporda, şu saptamalar yer aldı:

“30 metre küplük bir kapalı alanda 20 gram CS maddesi kullanıldığında, öldürücü dozaj süresi 38.1 dakikadır. C1 koşusunda bulunan gaz bombalarında 35 gram CS maddesi bulunmuştur. Sadece bu koşu da 45 adet gaz bombası kullanılmıştır. C1 koşusunda öldürücü dozun çok üzerinde gaz etkisi açığa çıkmıştır. Koşu da bulunan gaz bombalarının üzerinde 'bombayı insan ya da yanabilecek malzeme olmayan sahaya fırlat' yazmaktadır. C Blok maltası boyunca tespit edilen tüm mermi çekirdeklerinden, atışların idari kısım tarafından maltanın sonu olan 19. koşu yönüne doğru yapılmış olduğu, ters yöne doğru herhangi bir atışın saptanmadığı tespit edilmiştir.”

Bu gelişmeler üzerine Eyüp Cumhuriyet Savcılığı tarafından açılan soruşturma kapsamında, operasyonda görev alan askerlerin silahlarının incelenmesi için Bayrampaşa Cezaevi Koruma Taburu ve Halkalı Jandarma Komando Taburu'nda görev yapan askerlere ait 60 adet silah savcılığa teslim edildi. Dosyadaki otopsi raporlarında da Bayrampaşa Cezaevi'nde ölen 12 mahkuma en az 100 metreden ateş edildiği belirtildi. Operasyondan sonra yapılan resmi açıklamalarda ve tutanaklarda ise mahkumların birbirlerini silahla öldürdükleri iddia edilmişti.

Mahkumlar aleyhine açılan dava 4 Temmuz 2001 tarihinde Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmaya Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'nde bulunan 18 kadın mahkum ile tutuksuz sanık Hasan Demir katıldı. Duruşma salonunun küçüklüğü nedeniyle üç grup halinde salona alınan sanıklar, “diğer sanıklarla birlikte yargılanmak istediklerini” belirterek savunma yapmayacaklarını söylediler.

Operasyon sırasında silahla yaralanan Songül İnce, 19 Aralık gecesi Bayrampaşa Cezaevi'nde “korkunç bir vahşet ve katliam yapıldığını” söyledi. İnce, “Saat 05.00'de silah sesleriyle uyandık. Üzerimize Hitler'in gaz odalarındaki gibi yüzlerce gaz bombası atıldı. Pencerelerden, mazgallardan ateş açıldı. Çok geçmeden alevler içinde yandığımızı farkettilik. Yangını söndürmek için koşullara bir damla su sıkılmadı. Suçlu bizler değil, 12 arkadaşımızı katledenlerdir” dedi.

Ağlayarak ifade veren Hülya Gülcan ise “Arkadaşlarımız diri diri yakıldı, o et kokularını hala burnumda hissediyorum” dedi.

Operasyonda yüzü yanan Birsen Kars, “Attıkları gaz bombalarından ve sıktıkları gazlardan, önce saçlarımız tutuştu, sonra ellerimden sarkan derileri gördüm. Bir lastiği ısıya tuttuğunuzda nasıl erirse bizim derimiz de aynen öyle eridi” dedi. Operasyon sırasında uyarı yapılmadan ateş açıldığını belirten Hasan Demir, cezaevinde ayaklanma olmadığını söyledi. Demir, “Gözümün önünde bir çok kişi katledildi. Bun insanların ellerinde ne bir silah ne bir bıçak vardı. Koşuştan çıktığımızda üzerimize yüzlerce gaz bombası atıldı, altı arkadaşımız öldü” dedi.

3 Ekim 2001 tarihinde yapılan duruşmaya tutuklu yakınları ve gazeteciler alınmadı. Gazetecilerin ve tutuklu yakınlarının salona girmemesi için mahkumları getiren askerlerin başındaki üsteğmenin emir verdiği ileri sürüldü.

Adliye önünde 10 kadar tutuklu yakını gözaltına alan polisler, gazetecileri de tartakladı. Duruşmaya, Bakırköy Kadın ve Çocuk Tutukevi'nden getirilen tutuklu sanıklar Nursel Demirdövcü, Meside Pehlivan, Münevver Köz, Gülderen Baran, Sakina Altın, Birsen Kars, Filiz Gencer, Funda Davran, Hülya Gülcan, Münire Demirel, Fatma Yıldırım ve tutuksuz sanık Fazıl Ahmet Tamer katıldı.

Duruşmada sanıklar, cezaevi yönetiminin kendilerine iddianameyi vermediğini belirttiler. Fazıl Ahmet Tamer ise gazetecilerin ve ailelerin duruşma salonuna alınmaması nedeniyle savunma yapmayacağını söyledi. Sanıkların güvenlik görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunma istemi de hakim tarafından reddedildi.

Buna karşın sanıklar dilekçeyi okumaya başlayınca hakim, “salonun boşaltılmasını” istedi. Bunun üzerine jandarmalar sanıkları döverek, yerlerde sürükleyerek salondan çıkardı. Dövülen mahkumlardan Münire Demirel'in başına darbe aldığı için hastaneye kaldırıldığı öğrenildi. Duruşma, 4 Şubat 2002 tarihine ertelendi. Duruşmadan sonra Eyüp Adliyesi önünde pankart asmak isteyen dört kişi de tartaklanarak gözaltına alındı.

Davaya 31 Ocak 2002 tarihinde devam edildi. Duruşmada savunmasını yapan Hacer Arıkan, koşunun tavanını delen askerlerin içeri gaz sığdığını ve ateş açtığını söyledi. Arıkan, içeri sıkılan siyah renkli bir gazın vücutlarının açıkta olan yerlerini yaktığını anlattı. Hacer Arıkan'ın ağabeyi Erol Arıkan da, olay günü 13. Koşu'ta olduğunu belirterek, isyan çıkarmadıklarını söyledi. Arıkan, bombaların sesiyle uyandığını, daha sonra kardeşi Hacer Arıkan'ın yanına gitmek için koşuştan çıkarken koridorda vurulduğunu, daha sonra olanları hatırlamadığını söyledi.

Cezaevleri operasyonundan ağır yaralı olarak kurtulan Birsen Kars ve Gülizar Kesici adlı eski mahkumlar, Şubat ayı

başında yetkililer hakkında suç duyurusunda bulundu. 5 Şubat 2002 tarihinde İstanbul Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusu dilekçelerini veren Kars ve Kesici, Bayrampaşa Cezaevi'nde operasyon sırasında uzun süre değişik türde gazlara maruz kaldıklarını bildirdiler. Dilekçede, Adli Tıp Kurumu raporunda, "Ne olduğu anlaşılmayan" bir maddenin saptandığı belirtildi.

27 Temmuz 2002 tarihinde yapılan duruşmada, Bayrampaşa Cezaevi'nden gelen yazı okundu. Yazıda, uzun süredir aranan bazı belgelerin cezaevinde bulunduğu belirtildi.

19 Aralık 2003 günü devam edilen davada ifade veren tutuksuz sanıklardan Sadık Yılmaz, operasyonda güvenlik güçlerinin ateş açtığını ve koşullara çok sayıda gaz bombası attığını ifade ederek kendilerini korumak için barikat kurduklarını söyledi.

Sanık avukatları da, uzun zaman aranan bazı belgelerin cezaevinde bulunduğunu anımsatarak, belgelerin cezaevi müdürünün denetimine bırakılmasının "delillerin yok edilmesine" neden olabileceğini açıkladılar. Avukatlar ayrıca, duruşmalarda savunma haklarının kısıtlanması nedeniyle reddi hakim talebinde bulundular. Bu istek mahkeme tarafından reddedildi ve dosya isteğin incelenmesi için bir üst mahkeme sıfatıyla Eyüp Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi.

Davaya yaklaşık bir yıl aradan sonra 24 Aralık 2004 tarihinde Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Sanıklardan sadece Mehmet Güven'in katıldığı duruşmada, tutuklu sanıkların mahkemeye getirilmemesi ve Cumhuriyet Savcılığı'nın dosyadaki delilleri avukatlara vermemesi tartışmalara neden oldu. Duruşmada, Avukat Ömer Kavili, üç yıldır süren davada, 35 koli halindeki dokümanları ve operasyon görüntülerini elde edemediklerini söyledi. Avukat Behiç Aşçı da, operasyondan sonra Bayrampaşa Cezaevi'nin yapısının değiştirildiğini ve delillerin karartıldığını söyledi. Cumhuriyet Savcısı ise "delilleri sanık avukatlarına göstermeme gibi bir lükslerinin bulunmadığını" ileri sürdü.

17 Haziran 2005 tarihinde devam edilen davada cezaevinde keşif yapılmasına karar verildi. 23 Eylül 2005 tarihinde cezaevinde keşif yapıldı. Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararı uyarınca yapılan keşifte, "C Blok koridoru ve duvarlarında herhangi bir ize rastlanmadığı, koridordaki elektrik panosunun kapaklarında, kalorifer borularında, yangın dolaplarında ve C Blok'un koşu kapısında mermi izlerinin bulunduğu" belirlendi. Keşif sırasında ifade veren sanıklardan Münire Demirel, saat 04.45 sıralarında kurşun sesleri ve iş makinelerinin gürültüsü ile uyandıklarını belirtti. Karşıdaki koşulların çatılarındaki askerler tarafından otomatik tüfeklerle kendi kaldıkları koşu doğru yoğun bir şekilde ateş edildiğini söyleyen Demirel, tavanda açılan deliklerden içeriye gaz bombalarının atıldığını anlattı. Sanıklardan Fazıl Ahmet Taner de, "teslim ol" çağrısının

ardından kendilerine süre verilmediğini, hemen ardından ateşe devam edildiğini belirtti. Diğer sanıklar da, ateş edilmeden önce uyarı yapılmadığını, koşulların olaylardan 15 gün önce arandığını ve cezaevinde silah bulunmadığını ifade ettiler.

28 Ekim 2005 tarihinde yapılan duruşmada, tutuksuz sanıklar Mehmet Güvel, Sevgi Tağaç, Yıldırım Alanbay, Erkan Erdem ve Fatma Güzel, savunmalarını yaptılar. Tağaç, "Bulduğumuz yer zaten cezaevi, kime teslim olacaktım. Dış kapı kapalı, nereden çıkacaktık? Silah sesiyle uyandık. Koşu tavanlarının delindiğini, kurşunlar yağdırıldığını, gaz ve yanıcı bombalar atıldığını hatırlıyorum. Alt kata kaçmasaydık hepimiz ölecektik. Karşı koşu 6 kişinin yanarak ölmesine tanık olduk" dedi. Güzel de, "Silahımız var idi ise niye kullanmadık? Kullandı isek kime ne olmuş? Ölen kim, yaralanan kim?" dedi. Mahkeme, cezaevinde tutulan 35 koli delilin, sanık avukatları tarafından incelenmesine izin verdi. Mahkeme ayrıca, operasyon tutanağında imzası bulunan ve bugüne kadar tebligat yapıldığı halde duruşmaya gelmeyen jandarma subaylarına, bir sonraki oturuma katılmadıkları takdirde polis zoruyla getirilecekleri yönünde davetiye gönderilmesine karar verildi. Sanık avukatları, operasyon tutanaklarında adları bulunduğu halde imzaları bulunmayan dönemin İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Ferzan Çitici ve Cezaevi Savcısı Hikmet Ünalın, "tutanakları neden imzalamadıklarının" sorulmasını istedi.

Davanın 10 Şubat günü yapılan duruşmasında söz alan avukatlar, mahkeme heyetinin sürekli değişmesi nedeniyle yargılamanın 5 yıldır yapılmadığını belirttiler. Yargıç Necla Arslan da, bu duruşmadan sonra herhangi bir değişikliğin olmayacağını söyledi. Avukatlardan Behiç Aşçı, olay tarihindeki polis telsiz çözümleri ve jandarma tarafından çekilen video kayıtlarının tümünün dosyaya konulmasını istedi. Avukat Ömer Kavili de, dosyada delil olduğu söylenen ve 5 yıldır göremedikleri, 35 koli dokümanı inceleme talebinde bulundu.

Davada, deliller olaydan beş yıl sonra ilk kez incelendi. İncelemeye yargıç Necla Arslan ile avukatlar Ömer Kavili, Gül Altay, Güçlü Sevimli, İbrahim Ergün ve Güray Dağ katıldı. İnceleme sırasında İstanbul Barosu'ndan gözlemci olarak iki avukat da hazır bulundu. 3.5 saat süren incelemede toplam 33 çuval içindeki delillerin çoğunun kitap, müzik kaseti, kişisel not defterleri, fotoğraflar, farklı koşullarda kalan kişilere ait dosyalar, savunmalar ve mektuplar olduğu anlaşıldı. Avukat Güçlü Sevimli, aslında deliller üzerinde inceleme yapmak için özel bir izine ihtiyaç olmadığı halde mahkemenin bugüne kadar, bu yöndeki taleplerini reddetmesi nedeniyle beklediklerini ifade etti. Mahkemenin "yerimiz yok, uygun değil, dosyalar çok kabarık, gerekli salon yok, adliyenin maddi koşulları elverişli değil" gibi gerekçeler öne sürüldüğünü kaydeden Sevimli, "Biz emanetteki delillerin

hiçbirinin müvekkillerimizin mahkûmiyetine yeterli delil olmadığı söylüyorduk. Yaptığımız incelemede de bu ortaya çıktı. Zaten yaptığımız incelemede bazı çuvalların mühürlerinin olmadığını ve hangi delilin kime ait olduğunun ve nereden çıktığının da belli olmadığını gördük” dedi.

Davaya 5 Mayıs günü devam edildi. Davaya bakan yargıç Necla Aslan'ın emekli olmasının ardından geçici olarak görevlendirilen yargıç Mustafa Karayıldız, kendisine oturumdan yarım saat önce haber verildiğini, dosyayı inceleme fırsatı bulamadığını belirtti. Sanık avukatlarından Taylan Tanay, hemen her oturumda yargıç ve savcıların değişmesi nedeniyle gerçek yargılamanın yapılmadığını, taraflar ve delillerle hiçbir zaman ilişki kurulmadığını kaydetti. Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

b) Bayrampaşa Cezaevi: Güvenlik Görevlilerinin Davası

Eyüp Cumhuriyet Savcılığı, cezaevleri operasyonu sırasında Bayrampaşa Cezaevi'nde görev yapan 1.615 görevli hakkında da dava açtı (682 sanığın adının iki kez yazılması nedeniyle gerçek sanık sayısının 933 olduğu daha sonra ortaya çıktı). İddianamede, jandarma ve gardiyanların “tutuklu ve hükümlülere kötü muamelede bulunduğu” ve “görevlerini ihmal ettikleri” ileri sürüldü. Görevlilerin sevk işlemleri sırasında C Bloкта bulunan mahkumları döverek dışarı çıkardığı, kötü muamelenin cezaevi araçlarında da sürdüğü belirtilen iddianamede, “görevi ihmal” suçlaması “operasyondan önce mahkumların cezaevine silah sokmasına göz yumulduğu” iddiasına dayandırıldı. İddianamede, cezaevinde son olarak 7 Aralık 2000 tarihinde arama yapıldığı, cezaevine silahların bu tarihten sonra sokulduğu ve bu durumdan cezaevi girişinde görev yapan jandarma ve gardiyanların sorumlu olduğu ileri sürüldü.

Dava 12 Aralık 2001 tarihinde İstanbul Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. 24 Ocak 2002 tarihinde yapılan duruşmada, operasyon döneminde Bayrampaşa Cezaevi'nde görev yapan 20 gardiyanın ifadesi alındı. Gardiyanlardan Yunus Özmat, operasyon sırasında görevli olduğunu, ancak mahkumlara kötü davranmadığını söyledi. Sanıklardan bazıları operasyon sırasında yıllık izinde olduklarını, bazıları da operasyon başlamadan önce sabah 04.30 sıralarında istirahate çekildiklerini belirttiler.

Operasyon sırasında cezaevinde bulunan mahkumlardan Nursel Demirdövcü ise operasyonda görev almayan gardiyanlardan şikayetçi olmadıklarını belirterek, “Biz, dönemin başbakanı, ilgili bakanlar, Genelkurmay ve Özel Tim'den şikâyetçiyiz” dedi. Mahkumların avukatı Bülent Kurt, 1615 sanığın gruplar halinde dinlenmesi halinde zaman aşımı süresi dolacağı için duruşmanın Eyüp Kapalı Spor Salonu'nda yapılmasını istedi.

Davaya 6 Haziran 2002 tarihinde devam edildi. Duruşmada, sanıklardan 15 gardiyanın ifadesi alındı. Gardiyanlar,

operasyon başlamadan önce cezaevi dışına çıkarıldıklarını ve operasyon bitinceye kadar içeri alınmadıklarını söylediler. Müdahil avukatlar ise operasyona katılmadıkları bilinen gardiyanların yargılama dışı bırakılmasını ve Ankara Jandarma Özel Asayiş Komutanlığı'na yazı yazılarak operasyona katılan görevlilerin öğrenilmesini istediler. Duruşma haberi Milliyet gazetesinde “Dehşet raporu-Öldüren operasyonla hayata nasıl dönsünler” başlığıyla verildi. Haberde, uzun zaman önce açıklanan ve bazı gazetelerde de yayınlanan Adli Tıp Kurumu raporlarına dayanılarak “öldürülen mahkumların vücutlarındaki kurşun yaralarının kesici aletlerle genişletildiği, bunun başta atış mesafesi olmak üzere birçok değerlendirmeyi olumsuz etkilediği” anlatıldı. Milliyet gazetesi ölüm orucu sürecinde ve 19 Aralık 2000 cezaevleri operasyonunda mahkumları karalayan, sadece resmi açıklamalara dayanan haberleriyle dikkat çekmişti.

Jandarma ve gardiyanların “tutuklu ve hükümlülere kötü muamelede bulunduğu” ve “görevlerini ihmal ettikleri” ileri sürülen iddianamede, görevlilerin sevk işlemleri sırasında C Blok'da bulunan mahkumları döverek dışarı çıkardığı, kötü muamelenin cezaevi araçlarında da sürdüğü belirtildi. İddianamede, “görevi ihmal” suçlaması, “operasyondan önce mahkumların cezaevine silah sokmasına göz yumulduğu” iddiasına dayandırıldı.

Dava'nın 4 Ekim 2005 tarihinde yapılan duruşmasında ifadeleri alınamayan 155 gardiyan hakkında yakalama emri çıkarıldı.

Davaya 17 Şubat günü Eyüp 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, 682 sanığın adının iddianamede iki kez yazıldığı ortaya çıktı. Böylece davadaki sanık sayının 1.615 değil 933 olduğu anlaşıldı. Duruşmada söz alan müdahil avukatlardan Ömer Kavili, “Bilgiler öyle karışmış ki, savcı, İstanbul Adli Yargı Adalet Komisyonu'na iki ayrı tarihte yazı yazarak, DHKP-C davasından tutuklu Şadi Naci Özpolat'ın hangi cezaevinde infaz koruma memurluğu yaptığını sordu. İddianamede, hangi sanığın hangi suçlu işlediğine dair bilgi yok. Suç tarihinde görevli olup olmadıkları dahi belli değil. Bir kısım sanıklar bu nedenle haksız yere ceza alabilir. Gerçek suçlular da ceza almaktan kurtulabilir. Suç tarihinde kimin nerede görevli olduğunun belirlenmesini talep ediyoruz” dedi.

7 Temmuz günü devam edilen davada söz alan şikayetçi avukatları, ara kararların uygulanmadığını, altı yıldır süren yargılamada hiçbir yargıcın üst üste üç kez oturuma katılmadığını, bugüne kadar 10 kez yargıç değiştiğini belirttiler. Dosyadaki belgelerin birbirine karıştığını, başka bir mahkemede görülen uyuşturucu davasına ilişkin ifadenin bile dosyaya girdiğini kaydeden Avukat Ömer Kavili, cezaevi yönetiminin yıllardır görev dağılım listesini göndermediğini,

operasyon sırasında tutuklu olan Şadi Naci Özpolat'ın ise dosyada hala sanık gardiyan olarak görüldüğünü belirtti. Dava hâlâ sürüyor.

c) Tazminat Davaları

19 Aralık 2000 cezaevleri operasyonu sırasında Bayrampaşa Cezaevi'nde öldürülen Mahmut Murat Ördemci'nin ailesinin İçişleri ve Adalet bakanlıkları aleyhine açtığı tazminat davası, İstanbul 2. İdare Mahkemesi'nde Mart ayında sonuçlandı. Mahkeme, operasyonda "oransız güç kullanıldığı" ve "idarenin ağır kusuru" bulunduğu gerekçesiyle Ördemci ailesine 109 milyar lira tazminat ödenmesine karar verdi. Kararda "Tüm tutuklu ve hükümlüler bedensel ve mekansal anlamda idarenin elinde olduklarından 'Hayata Dönüş' olarak adlandırılan operasyonun insan yaşamını tehlikeye düşürmeyecek şekilde planlanması ve uygulanması gerekirken, olayın 12 kişinin ölmesi ve 77 kişinin yaralanmasıyla sonuçlandırılması, dolayısıyla operasyonun iyi planlanmadığı ve uygulanmadığı, ölçülülük kuralına uyulmadığı, orantılı güç kullanılmadığı kanaatine varılmıştır" denildi.

Ailenin 100'er milyar liralık manevi tazminat isteğini 50'şer milyar olarak takdir eden karara yargıçlardan Nilgün Kurtoğlu, AİHM'in içtihatlarını örnek göstererek karşı oy kullandı. Kurtoğlu, karşı oy yazısında "Davacıların, çocuklarını devletin gözetim ve denetimindeki bir cezaevinde kamu kolluk gücü kullanılarak gerçekleştirilen operasyonda ölçsüz güç kullanımı sonucu kaybetmeleri nedeniyle duydukları manevi acının, kaygının ve psikolojik çöküntünün kısmen karşılanması mümkün değildir. Bu nedenle talep ettikleri manevi tazminata hükmedilmesi gerekmektedir" dedi.

Ümraniye Cezaevi

Ümraniye Cezaevi'nde gerçekleştirilen ve 22 Aralık 2000 tarihinde sona eren operasyonda Ahmet İbili, Ercan Polat, Umut Gedik, Alp Ata Akçağöz, Rıza Poyraz, Haydar Akbaba, Muharrem Buldukoğlu adlı mahkumlar ile Nurettin Kurt adlı asker ölmüştü. Operasyonun tamamlanmasının ardından Üsküdar Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlattı.

Savcılık, operasyon sırasında Ümraniye Cezaevi'nde bulunan 399 mahkum hakkında 2001 yılında ölüm cezası istemiyle dava açtı. Operasyon sırasında Uzman Çavuş Nurettin Kurt ile mahkumlardan Haydar Akbaba ve Muharrem Buldukoğlu'nun öldüğü belirtilen iddianamede, 399 mahkumun, "Cezaevi idaresine karşı isyan çıkarmak", "İsyan çıkararak birden fazla kişiyi taammüden öldürmek", "Patlayıcı madde imal etmek", "Silahlı müessir fiil" ve "6136 sayılı Ateşli Silahlar Yasası'na muhalefet" suçlarından birer kez ölüm ve 14 yıl 3'er ay ile 23'er yıl arasında hapis cezasına mahkum edilmeleri istendi.

Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi, "mahkumların işlediği iddia edilen suçların TCY'nin 146. maddesi uyarınca

'anayasal düzeni yıkmaya teşebbüs' kapsamına girdiği" gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek, dosyayı İstanbul DGM'ye gönderdi. İstanbul DGM ise "suçun TCY'nin 146. maddesi kapsamına girmediği ve terör suçu niteliğinde olmadığı" gerekçesiyle görevsizlik kararı verdi. Dava dosyası davanın hangi mahkemede görüleceğinin belirlenmesi için Yargıtay'a gönderildi. Yargıtay, davanın Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmesine karar verdi.

Operasyonda ölen jandarma uzman çavuş Nurettin Kurt'un "mahkumlarda olmayan bir silahla öldürüldüğü" anlaşıldı. Nurettin Kurt'a İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda yapılan otopside ölümün, "ateşli silah yaralanmasına bağlı beyin kanaması ve beyin doku harabiyeti sonucu" meydana geldiği belirtilerek şöyle denildi:

"Ölüme yol açan kafa bölgesindeki yaralanmanın, 'yüksek kinetik enerjili bir silah' ile husulünün mümkün olduğu ve müstakilen öldürücü nitelikte bulunduğu, gerek sağlı deride, gerekse kafa kubbe kemiklerinde kayıplar bulunması nedeniyle giriş ve çıkış yaraları tefrik edilemediğinden atış mesafesi tayini yapılamadığı, cesetten mermi çekirdeği elde edilememiştir."

Olayların ardından cezaevinde yapılan aramada hazırlanan olay yeri tespit tutanağında, beş tabanca bulunduğu açıklandı. Adli tıp uzmanları tabancaların otopside belirtilen "yüksek kinetik enerjili silahlar" kapsamına girmediğini belirttiler. Uzmanlar "Kinetik enerjisi yüksek silahlar uzun namlulu silahlar, yani tüfeklerdir. Otopsi raporunda özellikle böyle bir şey belirtilmişse atışın tabancayla yapılmadığı belirtilmek istenmiştir. Bu olayda maktulün kafatası parçalanmış. Yakın mesafeden dahi, cezaevinde ele geçirilen tabancalar bu etkiyi yapamaz" dediler. 10 Ocak 2001 tarihinde sona eren koğuş aramalarında düzenlenen "olay yeri tespit tutanağı"na dönemin Cezaevi Savcısı Durmuş Yargı, Cezaevi Müdürü Ramazan Kılıçkaya ve iki infaz koruma memurunun "imzadan imtina ettikleri" notu düşüldü. Cezaevi Müdürü Ramazan Kılıçkaya tutanağı neden imzalamadığını hatırlamadığını belirterek, "Gerekçelerimiz olmuştur. Birkaç tutanağı imzalamadım ama hangisini ne nedenle imzalamadığımı hatırlamıyorum" dedi. Tutanağı aramaya katılan dört asker imzalamıştı.

Bu arada sanıklardan 46'sı hakkındaki tutuklama kararı, Adli Tıp Kurumu'nun "Wernicke-Korsakoff" tanısı koyması nedeniyle mahkeme tarafından kaldırıldı. 46 mahkumdan Kandıra F Tipi Cezaevi ile Bayrampaşa Devlet, İzmit Devlet, Haseki, Şişli Etfal ve Kartal Eğitim Araştırma hastanelerinde bulunan 20'si hakkında, İstanbul DGM yargılandıkları diğer davalarla ilgili olarak tahliye kararı vermişti. 20 mahkum ilk aşamada serbest bırakıldı. Diğer 26 tutuklunun da cezaevi olayları dışındaki davalarında tahliye kararı verilmesi durumunda serbest bırakılmasına karar verildi.

Davaya, 31 Ağustos 2001 tarihinde devam edildi. Duruşmaya sanıklardan Kartal Cezaevi'nde bulunan Gülpınar Adıyaman, Yeşim Ayrıcı, Gülay Boran, Necla Can, Tülin Doğan, Sultan Erdoğan, Hayriye Gündüz, Muhabbet Kurt, Yıldız Keskin, Sevinç Kocakafa, Yasemin Okuyucu ve Sevim Gözli getirildi. Tutuklular savunmalarında, arkadaşlarının gözlerinin önünde öldürüldüğünü, yüzlercesinin de yaralandığını söylediler. Tutuklular, operasyonda Umut Gedik, Alp Ata Akçayüz, Rıza Poyraz ve Ahmet İbilli'nin gözleri önünde öldürüldüğünü belirterek Akçayüz'ün cezaevinden çıkarken sağ olduğunu, çıkışta kurşunlandığını anlattılar. "Suç vasfının değişmesi" olasılığını göz önüne alan mahkeme, tüm sanıkların tahliyesine karar verdi. Mahkeme, Akçayüz'ün cezaevi çıkışında askerler tarafından vurularak öldürüldüğü yönündeki ifadelerin de araştırılması için Üsküdar Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine karar verdi.

13 Aralık 2001 tarihinde ise sanıkların getirilmediği duruşmada mahkeme heyeti, avukatların duruşmalara daha geniş bir salonda devam edilmesi ve olay yerinde keşif yapılması istemlerini reddetti.

Davaya 21 Nisan 2003 tarihinde Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada tutuklu sanıklar Nuran Güvenilir, Gülbahar Ünlü, Fadime Baştuğ, Zuhul Sürücü, tutuksuz sanıklar Asker Akkoç, Selahattin Aydın, Mustafa Akpur, Kazım Aslan, Handan Albayrak ve Serkan Aydoğan'ın savunması alındı.

Duruşmaya ilk defa getirilen Fadime Baştuğ, hiçbir şey hatırlamadığını belirterek, savunma yapamayacağını söyledi. Baştuğ'un avukatı Özgür Gider de, müvekkiline hastanede zorla müdahale edildiğini, bu nedenle hafızasını kaybettiğini açıkladı.

Davaya da 12 Aralık 2005 tarihinde Üsküdar 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, bugüne kadar ifadesi alınmayan sanıklar hakkında yakalama emri çıkarılmasına karar verildi.

10 Nisan günü devam edilen davada dönemin Cumhuriyet Savcısı, Cezaevi Müdürü, gardiyanlar ve diğer görevlilerin tanık olarak dinlenmesine karar verildi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

a) Güvenlik Görevlilerinin Davası

"Hayata Dönüş Operasyonu" sırasında Ümraniye Cezaevi'nde mahkumların ölümüyle ilgili güvenlik görevlileri hakkında yapılan suç duyurusunun ardından 2003 yılında men-i muhakeme kararı verildi. Avukatlar bu karara karşı İdare Mahkemesi'ne başvurdular. İdare Mahkemesi'nin itirazı kabul etmesi üzerine operasyon sırasında Ümraniye Cezaevi'nde görev yapan 276 güvenlik görevlisi hakkında dava açıldı.

27 Ocak 2005 tarihinde Üsküdar 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilen davada TAYAD üyeleri salona alınmadı.

Duruşmada sanıklardan Sadık Düzgün, Mehmet Çamcı, Gazi Duran ve Erol Vuran ifade verdi. Operasyon sırasında Halkalı Jandarma Taburu'nda görev yapan sanıklardan Sadık Düzgün, taburun, olaylar başlamadan önce güvenlik amacıyla cezaevi önüne geldiğini söyledi. Telsizle gelen emirleri uyguladıklarını belirten Düzgün, "Üzerimizde robokop elbiseleri vardı, silahımız yoktu, bize silah kullanma görevi de verilmedi" dedi.

29 Nisan 2005 tarihinde yapılan duruşmada tanık olarak dinlenen eski hükümlü Muhlis Güneş, cezaevinden çıkarılırken ve cezaevi aracında tacize ve şiddete maruz kaldığını söyledi.

Davaya 2006 yılı Şubat ayında devam edildi. Duruşmada ifade veren sanıklardan Latif Ünal, silah kullanmadıklarını öne sürdü. Sanık Kenan Erdoğan, olay tarihinde Halkalı Jandarma Komutanlığı'nda görevli olduğunu belirterek "Ana Malta'ya giren ilk ekiptim. Girdiğimizde hazırlıksızdık. Üzerimize doğru ateş açıldı. Ana Malta'nın karşı tarafında Beykoz Jandarma Komutanlığı'ndan gelen ekip vardı. Onların kullandığı silah bizim üzerimize geldiği için kum torbaları istedik. Bu sırada bir arkadaşımız yaralandı" dedi. Sanık Resul Bulut ise "Çatışmada silah kullandım. Askerlerin tamamı kullandı. Bu konuda emir verilmişti. Başımızda tuğgeneral ve diğer komutanlar vardı. Neden bizim ifademiz alınıyor anlayamadım" dedi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Ümraniye E Tipi Cezaevi'nde ölen Alp Ata Akçayöz'ün ailesine, İçişleri ve Adalet bakanlıklarının yaklaşık 53 milyar lira tazminat ödemesine karar verdi.

Mahkemenin 27 Şubat 2004 tarihinde verdiği kararda, "Akçayöz'ün terör örgütüyle ilgisi ve operasyon sırasında silahla mukavemet ettiği konusunda somut bir delil olmaması nedeniyle ölümün meşruiyet sınırları dışında gerçekleştiğine" dikkat çekildi. "Yeterli güvenlik önlemi alınarak Akçayöz'ün ölümüne neden olan olaylar nedeniyle davalı bakanlıkların 'hizmet kusuru' bulunduğu" hükmeden mahkeme, Akçayöz'ün eşine ve kızına maddi zararlarının karşılanabilmesi için 27.5 milyar lira maddi tazminatın faiziyle ödenmesini karara bağladı. Mahkeme, ayrıca davacı ailenin her ferdine 5'er milyar lira da manevi tazminat ödenmesine hükmetti. Daha önce de İstanbul 2. İdare Mahkemesi, operasyon sırasında Bayrampaşa Cezaevi'nde ölen Mahmut Murat Ördekçi'nin ailesine 109 milyar lira maddi ve manevi tazminat ödenmesine karar vermişti.

Çanakkale Cezaevi Davası

a) Adli Süreç

Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde gerçekleştirilen operasyonun ilk gününde Fidan Kalşen adlı mahkum kendini yakmıştı, Sultan Sarı ve İlker Babacan adlı mahkumlar baş ve göğüslerine isabet eden gaz bombaları, Fahri Sarı ise aldığı kurşun

yaraları nedeniyle ölmüşlerdi. Jandarma er Mustafa Mutlu ise vurularak öldürülmüştü. Aynı delillere dayanan iki soruşturma açılmış, mahkumlar hakkında hemen bir dava açılmasına karşın güvenlik görevlileri hakkında dava açılması için 3 yıl geçmesi gerekmişti.

Operasyonun tamamlanmasının ardından başlatılan soruşturmada Çanakkale Cumhuriyet Savcılığı'nın talebi üzerine 154 mahkum hakkında 25 Aralık 2000 tarihinde tutuklama kararı verildi.

2000/3469 hazırlık numaralı soruşturma çerçevesinde mahkumlar hakkında "jandarma er Mustafa Mutlu'yu öldürmek, intihara azmettirmek, isyan, isyana teşvik, devlet malına zarar vermek" iddialarıyla Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi'nde 2001/158 dosya numarasıyla ilk dava açıldı.

Mahkumlar hakkında "teşekkül halinde patlayıcı madde üretmek" iddiasıyla da İstanbul DGM'de ikinci dava açıldı. Bu dava İstanbul 6 No'lu DGM'nin görevsizlik kararının ardından Yargıtay'ın kararı doğrultusunda Çanakkale'de açılan dava ile birleştirildi.

Mahkumlar hakkında açılan dava 15 Mayıs 2001 tarihinde başladı.

Operasyonda görevli asker ve gardiyanlar hakkında sürdürülen soruşturma, mahkumlar hakkında sürdürülen soruşturmadan ayrıldı ve 2001/1234 hazırlık numaralı yeni bir soruşturma başlatıldı.

Mahkumların avukatı Gül Kireçkaya'nın yaptığı açıklamaya göre, bu dosyada yer alan delillerin mahkumların avukatları tarafından incelenmesi, Çanakkale Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2 Ağustos 2001 tarihli gizlilik kararı ile engellendi. Bu karar nedeniyle mahkumlar hakkında açılan davada, güvenlik görevlileri hakkında yürütülen soruşturma dosyasında yer alan bilgiler kullanılmadı. Gizlilik kararının kaldırılması için mahkum avukatlarının yaptığı itiraz ise 1 Nisan 2002 tarihinde reddedildi.

Bu soruşturma kapsamında cezaevinde yapılan çekimlerin ham kayıtları da mahkumların avukatları tarafından izlenemedi. Ham kayıtlara dayanılarak hazırlanan ve mahkumların davasında delil olarak emanete verilen kasetin de Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığı'nda olduğu öğrenildi. Kasetin jandarmadan Adalet Bakanlığı'na buradan da CPT'ye yollandığı ortaya çıktı. Bu olayı haber yapan gazeteci Gökçer Tahincioğlu hakkında da dava açıldı.

Mahkumlar hakkında açılan dava sürerken sanık avukatları, kamu görevlileri hakkında yürütülen soruşturma ilerlemediği gerekçesiyle düzenli aralıklarla "soruşturmanın makul sürede tamamlanması" istemi ile savcılığa başvurdular. Güvenlik görevlileri hakkında yürütülen soruşturmanın sonuçlanmaması üzerine mahkumların avukatları operasyondan bir yıl sonra 19 Aralık 2001 tarihinde Çanakkale Valisi, İl Jandarma Komutanı, Cezaevi Müdürü ve

güvenlik görevlileri hakkında "adam öldürmeye teşebbüs, yağma taciz, işkence ve kötü muamele, azmettirme, görevi kötüye kullanma" iddiasıyla suç duyurusunda bulundu.

Çanakkale Valisi hakkında yapılan suç duyurusu ile ilgili olarak 4 Şubat 2002 tarihinde İçişleri Bakanlığı soruşturma izni vermedi. Soruşturmanın bir türlü tamamlanamaması nedeniyle mahkumların avukatları 2002 yılı sonunda "soruşturmanın etkin olmadığı ve makul sürede bitirilemediği" gerekçesi ile AİHM'e başvurdu.

Bu arada Çanakkale Cumhuriyet Savcılığı, güvenlik görevlileri hakkındaki soruşturmada, askerlerin ve gardiyanların dosyalarını birbirinden ayırdı.

Gardiyanlar ve müdürüler hakkında yürütülen soruşturma 4 Ağustos 2003 tarihinde takipsizlikle sonuçlandı. Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan itiraz ise 3 Ekim 2003 tarihinde reddedildi.

Askerler hakkında "işkence, kötü muamele, mülkiyet hakkı ihlali" iddiasıyla sürdürülen soruşturmada ise 25 Aralık 2003 tarihinde takipsizlik kararı verildi. Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi'ne 5 Ocak günü yapılan itiraz da 1 Mart günü reddedildi.

Ancak, bu iddialardan takipsizlik kararı veren Cumhuriyet Savcılığı, 563 güvenlik görevlisi (3 asteğmen, 37 astsubay, 16 uzman çavuş, 496 er, bir komiser, 10 polis memuru) hakkında "adam öldürmeye teşebbüs ve adam öldürme" iddiasıyla dava açtı.

İddianamede şöyle denildi:

"Bu şekilde ateş edilmesini engellemek ve direnişe son vermek için Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Yasası'nın 11. maddesine göre yetkisini kullanıp operasyona başlamıştır. İlk etapta jandarma, koşuların tavanına doğru taciz ateşi açıp, göz yaşartıcı gaz kullanmıştır. Buna rağmen hükümlü ve tutuklular eylemlerini sürdürmüştür. Eyleme son verip dışarı çıkmak isteyenlere kolaylık sağlamak için B bloğun dış duvarı yıkılmış ve bunun sonucunda birçok hükümlü, buradan çıkıp teslim olmuştur. Teslim olan ve yaralananlar hastanelere, durumu iyi olanlar başka cezaevlerine nakledilmiştir."

İddianamede, mahkumlardan Fahri Sarı'nın "ateşli silah yaralanmasına bağlı incebağırsak yaralanması, iç kanama ve gelişen kanama şoku sonucu", Sultan Sarı'nın "küt bir cismin süratle göğüs duvarına çarpması ile meydana gelen travmaya bağlı sternum ve ikinci kaburga kırığı ile mütarafik aortrum türü, kalp tampanadı ve gelişen dolaşım durması sonucu", İlker Babacan'ın "başına sol taraftan isabet eden muhtemelen göz yaşartıcı gaz bombası ile kafatası ve kaide kırıkları beyin ve beyincik harabiyeti, beyin kanaması ve gelişen dolaşımın durması" sonucunda öldüğü anlatılarak, şöyle denildi:

“Ölen ve yaralananların vücutlarından mermi çekirdeği çıkmamıştır. Dolayısıyla bu duruma neden olan mermi çekirdekleri de bulunamamıştır. Operasyon sonucu yapılan aramalarda bazı mermi çekirdekleri bulunmuş ama bunların kesin olarak ölüm ve yaralanmalarla ilgili olmadığı anlaşılmıştır. Operasyon sırasında hükümlü ve tutuklular tarafından da görevlilere ateş edilmiştir. Bu yüzden operasyona katılan görevliler kendilerine ateş edilmesine engel olmak amacıyla açılan taciz ateşi ile ilgili olabileceği anlaşılmıştır.”

Güvenlik görevlilerinin “birden fazla adam öldürdükleri” gerekçesiyle TCY'nin 450. maddesi uyarınca cezalandırılması ancak, “failin belli olmaması” durumunda ceza indirimi öngören 463. maddesinin uygulanması istenen iddianamede, sanıkların ayrıca “zaruri sınırı ve verilen emrin sınırını aştıkları” gerekçesiyle TCY'nin 50. maddesi uyarınca da cezalandırılması istendi.

Cezaevinin birinci ve ikinci müdürü ile 65 gardiyan hakkındaki soruşturma ise takipsizlik kararıyla sonuçlandı, dönemin valisi ve alay komutanı hakkında ise İçişleri Bakanlığı izin vermediği için soruşturma açılmadı.

b) Davalar

Çanakkale E Tipi Cezaevi'nde operasyondan sonra 154 mahkum hakkında “adam öldürmek, intihara azmettirmek, isyan, isyana teşvik, devlet malına zarar vermek” iddialarıyla dava açıldı. Ölüm orucu nedeniyle Wernicke-Korsakoff hastalığına yakalandığı için 9 Mayıs 2001 tarihinde, altı ay süreyle tahliye edilen Hatice Yazgan hakkında da Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi tarafından gıyabi tutuklama kararı verildi.

Çanakkale 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayan ve mahkumların getirilmediği duruşmada söz alan Avukat Gül Kireçkaya, çatışmada ölen er Mustafa Mutlu'nun, güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu öldüğünü söyledi. Kireçkaya, “Jandarma erin cezaevi içinden açılan ateş sonucu ölmesi söz konusu değil, çünkü öldürücü kurşun yüksek kinetikli bir silahtan çıkmış. Jandarmayla ilgili soruşturma hazırlık safhasında, onu görünce her şey açığa çıkacak.” dedi.

31 Temmuz 2001 tarihinde yapılan duruşmada söz alan avukat Ercan Kanar, operasyon sırasında cezaevinde bulunduğu ileri sürülen 7 silahta mahkumların parmak izinin araştırıldığını, ancak askerlerin parmak izlerinin araştırılmadığını belirtti. Avukat Hasan Hüseyin Evin ise dosyada Figen Kalşen'in kendisini yakması olayında sadece bir mahkumun adının geçtiğini ifade ederek diğer 153 mahkumun “intihara teşvik” iddiasıyla yargılanmasının hukuka aykırı olduğunu vurguladı. Duruşma, sanıkların tutukluluk durumunun, dava dosyası Burhaniye Ağır Ceza Mahkemesi'nden geldikten sonra değerlendirilmesi amacıyla ertelendi.

25 Eylül 2001 tarihinde devam edilen duruşmada söz alan sanık avukatları, cezaevleri operasyonundan sonra diğer cezaevlerinde de mahkumlar hakkında benzer davalar açıldığını, ancak bu davalarda tutuklama kararı olmadığını bildirdiler. Mahkeme, 43 mahkum hakkında tahliye kararı verdi. 23 Ekim günü yapılan oturumda da 48 mahkumun tahliyesine karar verildi.

Dava'nın 2003 yılında yapılan duruşmalarında operasyon nedeniyle 563 güvenlik görevlisi hakkında açılan soruşturma gizli yürütüldüğünden soruşturma dosyasındaki belge ve bilgiler kullanılmadı. Ayrıca operasyonla ilgili kamera kayıtları da uzun süre Jandarma İstihbarat Daire Başkanlığı'nda tutuldu. Kayıtlar duruşmalarda izlenemedi.

Çanakkale Cumhuriyet Savcılığı'nın 19 Aralık 2000 cezaevleri operasyonu nedeniyle 563 güvenlik görevlisi hakkında açtığı dava, 30 Ocak 2004 tarihinde Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.

30 Mart 2004 tarihinde yapılan duruşmaya müdahil olarak katılan mahkum avukatları, daha önce mahkumlar hakkında açılan dava ile bu davanın birleştirilmesini ve şikayetçi durumundaki mahkumların mahkemeye çağrılmasını istediler. Avukat Behiç Aşçı, operasyonu planlayan ve uygulayan güvenlik görevlileri hakkında suç duyurusunda bulunulmasını ve tüm sanıkların tutuklanmasını istedi. Avukat Gül Kireçkaya da sorguların sağlıklı yapılabilmesi için cezaevinin operasyondan önceki halinin krokisinin, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve itfaiyeden operasyonda kullanılan silah ve diğer malzemelerin listelerinin ve operasyon sırasındaki telsiz görüşme kayıtlarının istenmesini talep etti. Mahkumlar hakkında açılan davanın 5 Nisan 2004 tarihinde yapılan duruşmasında, her iki davanın birleştirilmesi istemi kabul edildi.

Davaya 26 Mayıs 2004 tarihinde devam edildi. Duruşmada söz alan mahkum avukatlarından Gül Kireçkaya, iddianamede jandarma ve güvenlik görevlilerinin “görevin ifası sırasında suç işlediklerinin” anlatıldığını belirterek “Ancak jandarma cezaevinde silah kullanmaya yetkili miydi, değil miydi? Jandarmanın silah kullanma yetkisi yok. Bu durumda jandarmanın yaptığı, görevin ifası olarak mı, yoksa yasadışı bir davranış olarak mı değerlendirilmeli?” dedi. Avukat Kireçkaya, daha önce ifade veren güvenlik görevlisi sanıkların savunmalarının duruşmada alınmasını istedi. Sanıkların duruşmaya getirilmesi istemini reddeden mahkeme, operasyonda çekilen video kasetinin izlenmesine, operasyonda güvenlik görevlilerinin ne tür silah kullandığının saptanmasına, operasyon sırasındaki telsiz ve telefon konuşmalarının istenmesine karar verdi.

Davaya 21 Eylül 2004 devam edildi. “Operasyon sırasında güvenlik güçlerinin attığı tüfek bombasıyla kolunun

koptuğunu” belirten Vefa Serdar adlı eski hükümlü ifadesinde şunları söyledi:

“Olay, sabahın erken saatlerinde yüzleri maskeli kişilerin cezaevine gelmesiyle başladı. Herhangi bir anons duymadım. Güvenliğimiz tehlike altında olduğu için dışarıya çıkma imkanımız olmadı. Benim sağ koluma bir tüfek bombası isabet etti ve daha sonra yapılan ameliyatta dirsek üstünden kesildi. Şu an takma kol kullanıyorum.”

Müşteki avukatlarından Behiç Aşçı da, Jandarma Genel Komutanlığı’ndan daha önce istenen operasyon görüntüleri yerine başka bir kaset gönderildiğini bildirdi. Görüntülerin morgda çekilenlerden oluştuğunu ifade eden Aşçı, kasetin Jandarma Genel Komutanlığı’ndan ve televizyon kanallarından temin edilmesini istedi. Mahkeme, Jandarma Genel Komutanlığı’ndan operasyon kasetinin yeniden istenmesine, halen Edirne F Tipi Cezaevi’nde bulunan Muharrem Güzel ve altı sanığın tutukluluk hallerinin devamına karar verdi.

19 Ekim 2004 tarihinde yapılan duruşmada söz alan Avukat Gül Kireçkaya, kendilerine verilen kasetin operasyon görüntülerini kapsamadığını belirtti ve “Ben 3.5 yıldır operasyon kasetinin getirilmesini talep ediyorum. Bir dahaki celseye kadar getirilmemesi halinde görevliler hakkında suç duyurusunda bulunulmasını talep ediyorum. Kasetin hâlâ jandarmada bulunduğu inaniyorum” dedi.

Davanın 7 Aralık 2004 tarihinde gerçekleşen oturumunda Mahkeme Başkanı Hayri Demir, avukatların uzun süredir istediği operasyon görüntülerinin Jandarma Genel Komutanlığı tarafından gönderildiğini açıkladı ve görüntülerin kopyasını Avukat Gül Kireçkaya’ya teslim etti. 3.5 yıl önce istediği görüntülerin yeni geldiğini belirten Avukat Kireçkaya, “Biz bu görüntüleri ilk talep ettiğimizde emanette olmadığı söylenmişti. Şimdi, nereden çıktı merak ediyorum. Görüntüleri izledikten sonra bu konuda bir açıklama yapacağım” dedi.

5 Ocak 2005 tarihinde yapılan duruşmada, operasyonda görev alan Çanakkale İtfaiye Müdürlüğü’nde görevli 15 itfaiyeci tanık olarak dinlendi. İtfaiyecilerden Necat Yılmaz, operasyon sırasında gördüklerini şöyle anlattı:

“Sanırım operasyonun son günüydü. Vali, Cumhuriyet Başsavcısı ve görevli general içeriye girmiş ve kömürlüğe doğru yürüyorlardı. Görüntü alan polis memuru, içeride silahlı birinin olduğunu söylediği sırada, camları kırılmış pencereden dışarıya ateş edildi. Ateş edildiği yerde, mevzi almış bir munga asker vardı. Bir asker mevzi değiştirdiği sırada vurularak, yere düştü. Ondan sonra iki el daha ateş edildi.

Benim elimde telsiz vardı. ‘Bir şehit verdik’ diye anons ettim. Askerin hedef alınarak mı yoksa tesadüfen mi vurulduğunu bilmiyorum. Askerin öldürülmesinin ardından Vali, Cumhuriyet Başsavcısı ve komutan kendilerini yakında bulunan bir kanalın içine attılar.”

Avukat Behiç Aşçı ise geçen duruşmada kendilerine verilen CD’deki görüntülerin operasyonun tamamını yansıtmadığını ifade ederek, “Tanıkların ifadesinden Emniyet Müdürlüğü tarafında da kayıt yapıldığı anlaşılıyor. Kayıtların celbini ve olay zamanında Adalet Bakanı olarak görev yapan Hikmet Sami Türk’ün tanık olarak dinlenmesini talep ediyoruz” dedi. Türk’ün tanıklık yapması isteği reddedildi.

Davaya 2 Şubat 2005 tarihinde devam edildi. Duruşmada savunmasını yapan tutuksuz sanıklardan Yıldız Bağuç, şunları söyledi:

“Operasyon başladığında saat 04.00’ü geçmişti. Operasyonun başladığını duyunca, içeriye girilmesini önlemek için ranza ve dolapları kapının arkasına yığdık. İlk gün koğuşlara su ve köpük sıkıldı. İkinci gün iş makineleriyle cezaevinin duvar ve çatıları yıkılarak içeriye gaz bombaları atıldı. Biz yaralandığımız ya da öldüğümüz arkadaşlarımızın isimlerini yüksek sesle söyleyip slogan atıyorduk. Operasyon sırasında kendini yakarak ölen Fidan Kalsen, güvenlik güçlerine ‘içeriye girmeyin yoksa kendimi yakarım’ dedi. Sonra kendini ateşe verdi. Operasyonun 3. gününde tavandan açılan delikten atılan bombanın parçası başıma isabet etti ve kısmi felç geçirdim.”

Avukat Behiç Aşçı, cezaevinde keşif yapılmasını, olay sırasında çekilen video kayıtlarının, telsiz ve telefon tutanaklarının getirilmesini, dönemin Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk’ün tanık olarak dinlenmesini, asker sanıkların tutuklanmalarını istedi. Bu istemleri reddeden mahkeme, Muharrem Güzel, Ali Osman Köse, Ali Rıza Seçik, Hülya Aydoğan, Günay Eren, Mehmet Karaman ve Veysel Şahin’in tahliye edilmesine karar verdi. Böylece davada tutuklu sanık kalmadı.

22 Eylül 2005 tarihinde devam edilen davada avukatların cezaevinde keşif yapılması ve operasyona katılan askerlerin hangi silahı kullandığının tespit edilmesi istemi reddedildi. Duruşma, operasyona ilişkin görüntülerin televizyon kanalları ve RTÜK’ten istenmesi için ertelendi.

2006 yılında davada esasa ilişkin önemli bir gelişme yaşanmazken mahkum avukatlarının hiçbir talebi mahkeme heyetince kabul edilmedi. Davaya 26 Ocak 2007 tarihinde devam edilecek.

3 - CEZAEVİNDE ÖLÜMLER

Burdur Cezaevi’nde adli bir suç nedeniyle tutuklu bulunan **Ahmet Tokar**’in 31 Ocak günü intihar ettiği bildirildi.

Adli bir suç nedeniyle Mersin Cezaevi’nde tutuklu bulunan **Ömer Çelik**, 1 Şubat günü öldü. Resmi açıklamada, Ömer

Çelik'in havalandırma bölümünde kendisini astığı iddia edildi. Çelik'in eşi Sadiye Çelik ise eşinin öldürüldüğü iddia etti.

Sadiye Çelik, "Cezaevindeki iki infaz koruma memuru mahkumlara para karşılığı cep telefonu temin ediyordu. Eşime de 9 bin YTL karşılığında telefon verdiler, parayı da bizzat teslim ettim. Daha sonra arama yaparak telefona el koydular. Eşim bu kişilerin tutuklanmasını sağladı. Yönetim de diğer açıklarının ortaya çıkmasından çekindiği için eşimi öldürüp intihar süsü verdi. Cesedi bulunmadan bir gün önce benden para istemişti. İntihar etmeyi düşünen kişi neden para istesin" dedi.

Kapıkule Gümrük Kapısı'nda sürdürülen rüşvet operasyonu çerçevesinde 22 Aralık 2005 tarihinde tutuklanan gümrük muhafaza memuru **Şenol Gök**, 17 Şubat günü Edirne Kapalı Cezaevi'nde öldü.

Gardiyanların saat 08.30'da yaptığı sayımda hazır bulunan Gök'ün 09.30 sıralarında tuvalete gittiği, bir süre sonra da cesedinin tuvalette bulunduğu bildirildi. Gök'ün, ayakkabı bağlarıyla kendisini astığı iddia edildi.

Malatya E Tipi Cezaevi'nde bulunan **V.Y.** (50) hükümlünün 28 Mart günü intihar ettiği bildirildi.

Nisan ayı başında Mersin'de "PKK üyesi olduğu" iddiasıyla tutuklanan **Mehmet Alkan**, 10 gün kadar sonra Mersin E Tipi Cezaevi'nde öldü. Özgür Gündem gazetesinin haberinde Alkan'ın intihar ettiği bildirildi. Milliyet gazetesinin haberinde ise Alkan'ın "elleri ve ayakları bağlanmış halde tavana asılı bulunduğu" belirtildi.

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 16 Şubat günü DTP Adana İl Örgütü binası önünde düzenlenen basın açıklamasında gözaltına alınan ve tutuklanan DTP üyesi **Ramazan Beyazkaya**, 9 Mayıs günü Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde öldü. Beyazkaya'nın kalp krizi nedeniyle öldüğü bildirildi.

Edirne'nin Uzunköprü ilçesindeki cezaevinde bulunan adli tutuklu **Mehmet Köse**, 10 Temmuz günü öldü. Köse'nin kendisini astığı bildirildi.

"Konya'da iki küçük kızı tecavüz edip öldürdüğü" için tutuklanan **Ali Kemal Tufan**, 16 Temmuz günü Konya E Tipi Cezaevi'nde intihar etti.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan **Yılmaz Uzun** adlı adli tutuklu, disiplin cezaları ve infazının yakılması nedeniyle Temmuz ayında intihar etti.

4 - CEZAEVİNDE BASKILAR, TEDAVİSİ ENGELLENEN MAHKUMLAR

Adalet Bakanlığı'nın cezaevlerine dair hazırladığı "Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük" 6 Nisan günü Resmi Gazete'de yayımlandı.

Ölüm orucu benzeri eylemlerde tutuklu ya da hükümlünün rızası olmadan müdahaleye izin veren tüzük, tutukluların Türkçe dışında bir dilde konuşmalarını da yasaklıyor. Ayrıca sigara içme yerinden, yıkanma ve tıraş olma süresine kadar tutukluların yaşamının tüm detaylarının idare tarafından belirlenmesini gündeme getiriyor.

Tüzüğün diğer maddeleri şu düzenlemeleri öngörüyor:

* Hükümlüler başkalarını rahatsız edecek şekilde konuşamayacak. Yazı, resim ve işaretlerle gizli ilişki ve ahlaka aykırı söz ve hareketlerde bulunamayacak. Parola gibi anlaşılabilir sözler kullanamayacak.

* Hükümlüler birbirlerine karşı dürüst davranmak zorunda olacak ve diğerleri üzerinde hiçbir surette nüfuz icra edemeyecek.

* Açlık grevi veya ölüm orucunda olanlar, hayati tehlike veya bilinç kaybının cezaevi doktorunca tespiti halinde, isteklerine bakılmaksızın kurumda, olanak yoksa derhal hastaneye

kaldırılarak gerekli tedbirler uygulanacak. Zorlayıcı tedbirler onur kırıcı nitelikte olmayacak.

* Hükümlü ibadetlerini, düzeni bozmayacak biçimde serbestçe yerine getirebilecek, gerekli kitap ve eşyaları muhafaza edebilecek. Dini görevlilerin hükümlüyü ziyaretine, tehlikeli değilse izin verilecek.

* Kurumda, hükümlünün muayene veya tedavisi sırasında cezaevi doktoru istemedikçe güvenlik görevlisi bulundurulmayacak. Rızası olsa bile hiçbir hükümlü üzerinde tıbbi deney yapılamayacak.

* Hükümlülerin sağlık ve hijyen kurallarına uymaları, kısa aralıklarla yıkanmaları sağlanacak. Toplum içinde alışılmışın dışında saç, bıyık ve sakal uzatılmasına izin verilmeyecek.

* Kapalı cezaevlerinde, belgelendirmeleri koşuluyla hükümlünün eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile 10 dakika telefon görüşmesine izin verilecek. Telefon görüşmeleri Türkçe yapılacak. Ancak, hükümlünün veya yakınının Türkçe bilmediği tespit edilirse, konuşmaya kayıt yapılması koşuluyla izin verilecek.

* Kurumlara giren avukatlarca savunmaya ilişkin olduğu yazılı olarak beyan edilen belge ve dosyalar incelemeye tabi tutulmayacak. Konusu suç teşkil etmemekle birlikte

kurumlara sokulması yasak olan her türlü eşya, çıkışta sahibine verilmek üzere idare tarafından muhafaza altına alınacak.

* F tipi cezaevi dışındaki hükümlülere mazeret izni, özel izin veya iş arama izni verilebilecek ve izinde geçen süreler hükümlülükte geçmiş sayılacak.

* Cezaevi personeli, tüm hükümlü ve yakınlarına dil, din, mezhep, ırk, renk, cinsiyet ve düşünce ayrımı gözetmeksizin eşit işlem yapacak. İnsanlık dışı, aşağılayıcı ve onur kırıcı davranışlarda bulunamayacak. Personel hükümlü veya yakınlarından para, hediye alamayacak, alım-satım işlemleri yapamayacak.

* Hükümlünün üstü ve eşyaları, önceden haber verilmeksizin, her zaman aranabilecek. Her ay mutlaka kurumun tümü aranacak. Aramalarda bir hükümlü de bulundurulacak.

* Hükümlü, üzerinde yasak madde eşya bulunduğu dair makul ve ciddi işaretlerin olması ve cezaevi en üst amirinin gerekli görmesi halinde, çıplak olarak aranabilecek. Hükümlünün utanma duygusu ihlal edilmeyecek, başka kimsenin görmemesi sağlanacak ve bedene dokunmamaya özen gösterilecek. Beden çukurlarındaki arama, cezaevi tabibi tarafından yerine getirilecek.

* Ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum olanlar, hayat boyunca tek kişilik odada kalacak. Günde bir saat açık havaya çıkma ve spor yapma hakkı tanınacak. İyi hale göre, bu süre uzatılabilecek ve diğer hükümlülerle temasta bulunmasına sınırlı izin verilebilecek. Gözlem Kurulu uygun görürse, 15 günde bir kez 10 dakika telefonla konuşabilecek. Eşi, altsoy ve üstsoy, kardeşleri ve vasisi, 15 günde 1 saat süreyle ziyarete gelebilecek.

* Hücre cezası hükümlünün eylemlerinin nitelik ve ağırlığına göre 1 günden 20 güne kadar, açık havaya çıkma hakkı saklı kalmak üzere, geceli ve gündüzlü bir hücrede tek başına ve her temastan yoksun bırakılarak gerçekleştirilecek. Tehlikeli halde bulunan, delil karartma tehlikesi olan tutuklunun kaldığı oda kamera ile izlenebilecek.

Hücre, bel hizasında 100x75 cm ebadında penceresi olan ve en az oda genişliğinde havalandırması bulunan 9 veya 10 metrekare büyüklüğünde, duş ve tuvaleti olacak şekilde düzenlenecek. Ağırlaştırılmış müebbet mahkûmlar 30, müebbet mahkûmlar 24 yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkum olanlar cezalarının üçte ikisini kurumda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilecekler.

* Milletvekilleri, mülki amirler, hakim, savcılar ve bu sınıftan sayılanlar, avukatlar, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, cezaevi koruma birlik komutanı ile

kurum müdürünün üstleri, ağır cezayı gerektiren suçüstü halleri dışında elle aranmayacak. Duyarlı kapı cihazı ikazının sürmesi halinde bu kişiler elle aramayı kabul ederlerse kuruma girebilecek.

Tüzüğün tam metnine <http://rega.basbakanlik.gov.tr/eskiler/2006/04/20060406-1.htm> adresinden ulaşılabilir.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Bülent Barmaksız'ın kullanması zorunlu ilaçların parasının kendisinden alınması nedeniyle açtığı dava Mart ayında sonuçlandı. Ankara 3. İdare Mahkemesi, Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün genelgesine göre, hasta hükümlü ve tutukluların cezaevi tarafından Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelere gönderildiklerini kaydetti. Mahkeme, dosyadaki doktor reçeteleri üzerine davacıdan alınan ilaç paralarının yasal faiziyle geri ödenmesine hükmetti.

Burdur, Sivas ve Buca (İzmir) cezaevlerinde bulunan siyasi mahkûmların yakınları tarafından Mayıs ayında yapılan açıklamada, telefon görüşmelerinde Kürtçe konuşulmasına izin verilmediği bildirildi.

Şadiye Yılmaz adlı tutuklu yakını, Buca Cezaevi'nde bulunan kızı Yazgül Yılmaz ile Kürtçe konuştuğu için görüşmelerinin engellendiğini söyledi. Yılmaz, "Telefonla görüşmek için başvuruları yaptık. Kızımın bir aydır telefonla görüşüyorduk. 11 Mayıs günü yine kızımınla konuştum. Her zamanki gibi Kürtçe konuştum. Gardiyan araya girdi, 'Kürtçe konuşma' dedi. Türkçe bilmediğimi söyledim. Bana 'Az önce sorularına Türkçe cevap verdin' dedi. Benim bildiğim zaten birkaç kelime Türkçe. Kızımınla tekrar Kürtçe konuşunca telefonu kapattılar" dedi. Şadiye Yılmaz, 18 Mayıs günü yapacakları görüşmenin de bu nedenle gerçekleşmediğini belirtti.

Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB) tarafından 24 Temmuz günü İHD İstanbul Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Cezaevi ve Bolu F Cezaevi'nde yaşanan sorunlara ilişkin bilgi verildi. Toplantıda konuşan Meltem Kurahan, Bolu F Tipi Cezaevi'nde Yılmaz Uzun adlı adli tutuklunun disiplin cezaları ve infazının yakılması nedeniyle intihar ettiğini bildirdi. Kurahan, Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde adli tutuklular Ulvi Yalçın ve Özgür Ertürk'ün dövüldüğünü, ayrıca bir ay haberleşme ve ziyaret yasağı cezası verildiğini söyledi.

İHD İzmir Şubesi Cezaevi Komisyonu da aynı gün yaptığı basın açıklamasında, Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde "mahkûmların hastaneye gönderilme ve hastanede tutulma koşullarının giderek zorlaştığı", mahkûmların adliye ve hastaneye götürüldüğü aracın küçük ve havasız olduğu anlatıldı.

Çeşitli kentlerde sürdürülen "MLKP operasyonu" nedeniyle İstanbul'da tutuklananların Tekirdağ 2 No'lu F Tipi

Cezaevi'nde dövüldüğü bildirildi. Atılım gazetesinin avukatlara dayanarak verdiği haberde, Özgür Radyo Haber Müdürü Halil Dinç, Dayanışma gazetesi editörü Emin Orhan, Sinan Gerçek, Limter-İş Sendikası Genel Başkanı Cem Dinç ve Genel Sekreter Zafer Tektaş, Yusuf Demir, Ali Haydar Keleş ve Özcan Dilekli'nin cezaevinde çıplak aranmayı kabul etmemeleri nedeniyle dövüldükleri anlatıldı.

Eylül ayında tutuklanan Atılım gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çiçek'in de dövüldüğü ve tutuklulara 1 ay görüş ve 45 gün mektup yasağı cezası verildiği kaydedilen haberde, İzmir Kırıklar 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Erdal Demirhan'ın da hücrelerinde peş peşe dört kez arama yapılmasına karşı çıktığı için gardiyanlar tarafından dövüldüğü belirtildi.

Mektuplarla F tipi cezaevi gerçeği: Pet şişeler de amaç dışı kullanılmış! (DİHA-18 Ocak)

F tipi cezaevlerinde kalan siyasi tutuklu ve hükümlüler yazdıkları mektuplarda, yaşadıkları sorunları gözler önüne serdi. Tutuklu ve hükümlülerin mektuplarında yazdıklarına göre, tutukluların Kürtçe konuşmaları yasak, Kürtçe konuşanlara idare tarafından cezalar veriliyor.

Kürtçe mektup yazan tutuklu ve hükümlülerden tercüme parası isteniyor.

Aynı odada kalan tutuklu ve hükümlülerin aynı kare fotoğrafta yer almaları engelleniyor. Tuvalet ve banyo ile iç içe olan odalarda kalan tutuklular, sıcak su olmadığı için pet şişelere su doldurup güneşte ısıtmaya çalışsa da, 'pet şişeler amaç dışı kullanılıyor' gerekçesiyle cezaevi idaresi tarafından toplatılıyor.

Bolu, İzmit, Edirne, Kocaeli, Gebze, Sincan, Tekirdağ, Adana ve İzmir'de bulunan F tipi cezaevlerinde kalan siyasi tutuklu ve hükümlülerin yazdıkları mektuplar, cezaevi koşullarının gözler önüne seriyor. Bolu F Tipi Cezaevi'nde tekli odada kalan Yusuf Akbaba, yazdığı mektupta, tuvalet taşının üzerinde bir yandan banyo ihtiyaçlarını giderirken, diğer yandan bulaşıklarını yıkamak zorunda kaldığını aktarıyor. Cezaevlerinde düzenlenen "sosyal etkinliklere" tek başına çıkarılan Akbaba, "Futbol sahasına bile tek başına çıkarılıyorum. Her saat başı mazaldan kontrol ediliyorum. Hücre dışına çıktığımda her arama noktasında aranıyorum" diyor.

Kaloriferler yanmıyor

İzmit 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tekli odada kalan Mehmet Şirin Bozçam ile Naif Bal'ın yazdığı mektuplarda da yaşanan sorunlara dikkat çekiliyor. Tekli odalarda kalan tutuklular, kaloriferlerin yanmadığını, cezaevi idaresi hakkında şikayetçi oldukları zaman çeşitli disiplin cezalarıyla karşı karşıya kaldıklarını anlatıyor.

'Amaç dışı' kullanılan pet şişelere toplatma kararı

İzmit Kandıra 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde kalan Tuncay Doğan'ın mektubunda da, disiplin cezalarına dikkat çekiliyor. Doğan'ın anlatımlarına göre, cezaevi idaresi disiplin cezaları nedeniyle 1 yıl açık görüş yasağı verebiliyor. Cezaevindeki tutuklu ve hükümlüler sıcak su sorunu ile karşı karşıya kalıyor. Tutukluların spor sonrası pet şişelere doldurdukları suyu güneşte ısıtmaya çalışarak duş almaları üzerine cezaevi idaresi pet şişeleri, "Amaç dışı kullanılıyor" gerekçesiyle toplattı.

Cezaevi idaresi, tutuklu ve hükümlülerin iletişim hakkını da engelliyor. Doğan, istedikleri dergilerin sakıncalı bulunup kendilerine verilmediğini, faks ve mektup iletişiminde de sorunlar çıkarıldığını aktarıyor.

Tepki gösterenlere ceza

İzmit Kandıra 2 No'lu F Tipi Cezaevi'ndeki Faik Taş da, iletişim ve haberleşme hakkının engellendiğini belirtiyor. Dergi, kitap ve mektup okuma ve yazmanın yasak olduğunu belirten Taş, bu uygulamaları protesto etmek için idareye dilekçe yazan tutuklu ve hükümlülerin "Tecridi protesto etmek için dilekçe yazmamız üzerine disiplin kurulununun 1 ay kapalı görüş, 1 ay telefonda men, 3 ay açık görüş cezası verildi" denilerek cezalandırıldığını aktarıyor.

Mektuplar karalanıyor

Edirne F Tipi Cezaevi'nde tek kişilik odada kalan Zeki Şahin'in yazdığı mektup ise cezaevi idaresinin sansüründen geçmiş. Yazıların bir bölümü karalanan mektupta, cezaevinde yaşanan sorunlar şöyle özetleniyor: "1 Haziran tarihinden itibaren toplatma kararı olmamasına rağmen istediğimiz dergileri alamadık. Açlık grevleri sonrası ciddi sağlık sorunları yaşıyoruz. Diyet yemeği olarak 1 ay boyunca sadece domates, biber ve salatalık verildi. Bunun için dilekçe verdik ama verdiğimiz dilekçeye karşılık 3 gün hücre hapsi aldık. Gerekece olarak da 'Görevli personele hakaret' gösteriliyor. 6 ayda bir doktora götürülüyoruz, şiddetli baş ağrısı çekmeme rağmen yüzeysel tedavi yapılıyor Kantinde satılan eşyaların fiyatları çok yüksek. Çeşmelerden akan suyun kirli ve kireçli olması nedeniyle parayla su almak zorunda kalıyoruz. Elektrik parası ödemeyenlerin elektrikleri kesiliyor, kaloriferler çalışmıyor ve sıcak su verilmiyor."

Moral veren mektuplara yasak!

Kandıra 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Murat Türk'ün yazdığı mektupdaki yazıların bazı bölümleri de cezaevi idaresi tarafından karalanmış. Türk'ün sansürlenmiş mektubunda cezaevlerindeki haberleşme ve iletişim sorunlarına dikkat çekiliyor ve Ülkede Özgür Gündem gazetesinin cezaevine girmesinin yasaklandığı aktarılıyor. Aynı cezaevinde kalan A. Vahap Kavak ise, moral verici mektupların kendilerine ulaştırılmadığını, ailelerine göndermek istedikleri mektuplara da engel çıkarıldığını belirtiyor. Kavak ayrıca cezaevinde renk yasağı uygulamasının devam ettiğine dikkat çekiyor.

Güneşin yasak olduğu odalar

Gebze M Tipi Cezaevi'nde kalan Derya Aras da mektubunda, hücrenin dar oluşu ve güneş görmemesi nedeniyle gündüz vakti elektrik ışığında oturmak zorunda kaldıklarını aktarıyor. Fatma Koyupınar'ın yanlarından zorla alınmasını protesto ettikleri için askerlerin saldırısına maruz kaldıklarını ifade eden Aras, olay sırasında Gülizar Erman'ın başına aldığı cop darbesiyle bayıldığını, suç duyurusunda bulunulmasına rağmen, "Soruşturmaya gerek yok" cevabının verildiğini ifade ediyor.

Dar odalarda birbirlerine çarpıyorlar

Gebze M Tipi Cezaevi'nde kalanlardan Dilek Öz'ün mektubu da hücrelerde yaşamın zorluğunu gözler önüne seriyor. Öz'ün mektubuna göre, dört sandalye, bir masa, buzdolabı ve televizyonun bulunduğu hücrede 4 kişi kalıyor. Tutuklular hücrenin darlığı nedeniyle birbirine çarparken, tuvalet ve banyonun yemek masasının yanında bulunması nedeniyle hijyenik sorunlar yaşanıyor. Aynı cezaevindeki Nevin Berktaş ise, mektubunda yaşadıkları sağlık sorunlarına dikkat çekiyor ve tutuklu ve hükümlülerin tedavi edilmediğini aktarıyor. Berktaş ayrıca, kantin fiyatlarının yüksekliğinden ve hesaplarına yatan paranın istekleri dışında kullanılmasından şikayetçi.

Askerler de görüşe giriyor

Kocaeli 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Haydar Ceylan'ın mektubunda ise askerlerin son 1 yıldan beri görüş esnasında yanlarında bulduklarına dikkat çekiliyor. Ceylan, uygulamayı protesto etmek için ziyarete çıkmamaları üzerine disiplin cezalarına maruz kaldıklarını aktarıyor. Sincan 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde de ziyaretlerde sorunlar yaşanıyor. Sinan Türkmen'in yazdığı mektuba göre, telefon ile görüşme sırasında personelin sesinden dolayı rahat görüşme yapılamıyor, tutuklu ve hükümlüler özel sorunlarını anlatamıyor. Türkmen ayrıca "Amaç dışı kullanım yapılıyor" denildiği için kantinden hiçbir şey alamadıklarını belirtiyor. Cezaevindeki renk kısıtlamasına da dikkat çeken Türkmen, mavi renk çamaşır, gömlek ve her türden giyimini yasağının olduğunu ifade ediyor.

Gazetecilere gönderilen mektuplar imha ediliyor

Sincan 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde ağırlatılmış müebbet cezası alan ve tek kişilik hücrede kalan Sinan İyit de, hücreden her çıkışta üst aramasının elektronik cihazla yapılmasının yanında bedeninin de elle arandığını ve taciz edildiği hissi nedeniyle rahatsız olduğunu aktarıyor. Ailelerine, arkadaşlarına, sivil toplum örgütlerine ve gazetecilere yazdıkları mektupların sakıncalı bulunup imha edildiğini aktaran İyit, Cenev Ülsever'e gönderdiği bir mektubuna da disiplin kurulunun el koyduğunu ifade ediyor.

Dilekçeler örgüt propagandası sayılıyor

Sincan 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tek kişilik odada kalan hemoroit hastası Salih Gün de, kızına yazdığı bir öyküye el konulduğunu, gazetelere, sivil toplum örgütlerine yazdıkları mektupların sakıncalı bulunduğunu, BM ve Lahey Adalet Divanı'na gönderdikleri dilekçelerin ise, "örgüt propagandası" gerekçesiyle gönderilmediğini aktarıyor. Gün, cezaevinde yaşadıkları diğer sorunları da mektubunda şöyle özetliyor:

"2 metre 16 cm genişliği, 4.5 metre uzunluğu olan tuvalet, banyo, ranza, elbise dolabı, masa sandalyenin bulunduğu 9 metre genişliğindeki odada kalıyoruz. Mutfağın tuvaletle aynı yerde olması nedeniyle hijyenden uzak bir ortamda yaşıyoruz. Günde 2 saat havalandırmaya çıkıyoruz. Hiçbir aktiviteye çıkarılmıyoruz."

Kürtçe yayınlar alınmıyor

Tekirdağ 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Abdullah Günay'ın yazdığı mektup ise cezaevi idaresinin Kürtçe'ye yaklaşımını gözler önüne seriyor. Günay'ın mektubuna göre, Kürtçe hiçbir yayın organı ve kitap cezaevin alınmıyor. Cezaevi idaresi, "Anlaşılmayan bir dilde" dediği Kürtçe içerikli yayınlar dahil, Kürtçe yazılan mektup, öykü ve denemeler için tercüman parası istiyor. Cezaevinde yaşanan sorunlar yayınlarla sınırlı değil. Günay, haftada bir gün bir saat olan spor haklarını haftalarca kullanamadıklarını, her hafta bir gerekçenin öne sürüldüğünü, koridorlarda kameralar olduğu halde hücreye her giriş çıkışta, müdürlüğe, doktora, aktivitelere gidişte, üst aramaların hem elle hem de cihazla yapıldığını aktarıyor.

Türkçe dergiler dahi verilmiyor

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde kalan M. Nuri Taniş mektubunda, Kürtçe olan yayın organlarına "Kurum güvenliğini tehlikeye sokar" denilerek el konulduğuna dikkat çekerken, aynı cezaevinde bulunan Osman Nuri Ocaklı da toplatması olmayan Türkçe dergilerin dahi kendilerine verilmediğini ifade ediyor. Mektuplarının çoğunun karalandığını veya imha edildiğini belirten Ocaklı, aile ve avukat görüşüne çıkarılmadıklarını aktarıyor. Cezaevi idaresi hakkında buldukları suç duyurularına ise "soruşturmaya gerek yoktur" kararı çıktığını ifade eden Ocaklı, mektubunda şunları dile getiriyor:

"Yoğun disiplin cezaları uygulanıyor. Haftada bir saat sıcak su verildiği gibi 3 kişi bu bir saate yıkanmak zorunda. Bazen bir ay sıcak suyun verilmediği oluyor. Gelen ve gönderilen mektuplar yerine ulaşmadığı gibi akıbetleri de belli olmuyor. Mahkemeye geliş gidişlerde ellerimiz kelepçeli olarak saatlerce bekletiliyoruz."

Ocaklı'nın mektubu, aynı hücrede kalanların aynı fotoğraf karesinde yer almalarının engellendiğini de ortaya koyuyor. Mektuptaki anlatımlara göre, tüm ülkedeki cezaevleri gibi Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde de aynı hücrede kalan tutuklu ve hükümlülerin aynı fotoğraf karesinde yer alması yasak. Mektupta ayrıca, Milliyet gazetesinin verdiği Türkiye haritasına aramada el konulduğuna ve kantinden alınan kuru boya ve suluboya kalemlerin geri alındığına dikkat çekiliyor.

Kulaklara pamuk tıkanıyor

Aynı cezaevinde bulunan Orhan Çağan ise, haftada en az 5 saat belirlenen ortak kullanım alanlarının 5 haftada bir saat olarak kullanabildiklerine dikkat çekiyor. Keyfi olarak odalarının değiştirildiğini anlatan Çağan, özellikle talep ettikleri odaya gönderilmediklerini

belirtiyor. İş yurtlarının (marangoz, bakır işlemesi, çinileme gibi atölyelerin), kaldıkları odaların üstünde olmasından dolayı gün boyu gürültü içinde kaldıklarını ve kulaklarını pamukla tıkamak zorunda kaldıklarını aktarıyor.

Adalet Bakanlığı'na dilekçe yazmakta suç

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde kalan Murat Avcı ise yazdığı mektupta Adalet Bakanlığı'na CİK ile ilgili gönderdiği dilekçesinden dolayı ceza aldığını, benzer ikinci bir dilekçe yazması üzerine de sosyal faaliyetlere katılmama cezası aldığını aktarıyor. Cezaevinde yaşanan sıcak su sorununa da dikkat çeken Avcı, haftada bir saat sıcak su verilmesinden dolayı yıkanamadığını, bu nedenle vücudunun değişik yerlerinde mantar türü hastalıkların ortaya çıktığını aktarıyor.

Adana Kürkçüler F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bulunan Latif Sönmez'in yazdığı mektup da tutuklu ve hükümlülerin yasaklarla karşı karşıya kaldığını ortaya koyuyor. Sönmez, ziyaret, spor, sohbete çıkarmama, radyo dinlememe, tv izlememe, telefon kullanmama, mektup ve faks gönderme yasağı ile karşılaştıklarını ve yaptıkları tüm itirazların sonuçsuz kaldığını belirtiyor.

Aynı cezaevinde bulunan M. Ali Özdoğan da, resim kalemleri ve boyaların odalara verilmediğini, atölyeye çıkamadıklarını mektubunda aktarıyor. Özdoğan ayrıca, ayakkabılarının aranmasına karşı çıktıkları için 15 yıldır revire çıkarılmadıklarını, avukatla görüştürülmediklerini de belirtiyor.

Adana 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nden Abdullah Çelik'in anlatımları da sağlık sorunlarını ortaya koyuyor. Çelik mektubunda, sağlık sorunlarının ciddi boyutlarda olduğunu, revire götürüldüğünde muayene yapılmadan ağrı kesici verilip geri yollandıklarını ifade ediyor.

Buca Kırklar 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Suriyeli Ahmet Mustafa ise mektubunda kendisinden Kürtçe kitap ve mektup için tercüman parası istendiğine dikkat çekiyor. Aynı odada kaldığı arkadaşıyla fotoğraf çektiremediğini de belirten Mustafa, Adalet Bakanlığı'na başvurduğunu ve kendisine "Güvenlik gerekçesiyle toplu fotoğraf yasaktır" yanıtı verildiğini aktarıyor.

Turşu şişeleri toplatıldı

Aynı cezaevinde bulunan ve tek kişilik hücrede kalan Mehmet Nuri Özen'in gönderdiği mektup da karalananlar arasında yer alıyor. Mektubunda, aynı anda butona bastıkları için (cezaevi personelini çağırmak, sorunları anlatmak maksadıyla) topluca eylem ve isyana teşvik suçundan 3 ay açık, 3 ay kapalı görüş ve 1 ay mektup yasağı cezası aldıklarını belirten Özen, kütüphanede sohbet alanının ve resim atölyesinin arkadaşları ile konuştukları için "Söz konusu yerleri amacına uygun kullanmadıkları" gerekçesiyle yasaklandığını ifade ediyor. Özen ayrıca kantinden aldıkları biberleri pet şişeye koyup tuzlu suyla turşu yaptıkları için pet şişelerin toplatıldığını şu ana kadar yaptıkları tüm itiraz başvurularına ise ret cevabı aldıklarını aktarıyor. Cezaevinde anadili olduğu halde Kürtçe müzik dinlemenin de yasak olduğunu ifade eden Özen, 2 No'lu Cezaevi Müdürü Mustafa Meriç hakkında suç duyurusunda buldukları için hiçbir gerekçe sunulmadan 1 No'lu Cezaevi'ne sürgün edildiklerini belirtiyor.

Güneşi görmek için havalandırmada sandalyeye çıkıyor

Epilepsi hastası olan ve sürekli bayılan Özen, hücre koşullarına da mektubunda yer vererek, şunları aktarıyor:

"8 metre karelik yerde kalıyoruz. Banyo, mutfak ve tuvalet içiçe. Güneşi hiç göremiyoruz. Masayı havalandırmaya çıkarıyor ve üstüne sandalye koyup güneşin başıma vurmasını sağlıyorum. Günde iki saat havalandırmaya, 15 günde bir ziyaret ve birinci derece ailem ile savcıdan izin alındığı halde görüşemiyorum."

Kırklar Cezaevi'nde tek kişilik hücrede kalan Ramazan Kızıldağ yazdığı mektupta, 6 aydır hiçbir sosyal etkinlikten faydalanamadığından şikayetçi. Aynı cezaevinde kalan Ramazan Adıbelli de aynı odadaki kaldığı arkadaşlarıyla fotoğraf çektirmenin yasaklandığını, anadili olan Kürtçe konuştuğu için kınama cezası aldığını yazdığı mektubunda belirtiyor.

Bulmaca talimat-demeç kapsamında

Radikal gazetesine göndermek istediği bulmacanın 'talimat-demeç' kapsamında ele alınıp gönderilmediğini ifade eden Soydan Akay ise, disiplin cezaları ile nefes alamaz durumda oldukları dile getiriyor. İzmir 1-2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülerin bir yıla yakın açık görüş yapmadığını vurgulayan Kırklar 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde yatan Zeki Bayhan, gardiyanların da gayri-insani koşullar da çalıştığına dikkat çekiyor.

Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi

Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Gani Çelik'in "Abdullah Öcalan'a verilen 20 günlük hücre hapsi cezasını protesto" amacıyla kendisini yaktığı öğrenildi. 14 Ocak günü kendini yakan Gani Çelik'in Adana Numune Hastanesi'ne kaldırıldığı ancak yakınlarına haber verilmediği ve yakınlarının olayı 17 Ocak günü görüşe gittiklerinde olayı öğrendikleri bildirildi.

Adana Kürkçüler F Tipi Cezaevi'nde bulunan sara hastası Halil Güneş'e bir yıllık hücre cezası verildiği ve tek başına

hücrede tutulduğu bildirildi. İHD Adana Şubesi'ne Mart ayında başvuran yakınları, 1993 yılında ömür boyu hapis cezasına mahkum edilen Halil Güneş'in hücrede sara nöbeti geçirme riskini taşıdığını, bu durumda yanında yardım edecek kimse olmadığı için yaşamının tehlikeye gireceğine dikkat çektiler.

Hanefi Kaçar adlı siyasi hükümlünün, ruh sağlığını yitirdiği ve hücrede intihar girişiminde bulunduğu ileri sürüldü. Mayıs ayında İHD Adana Şubesi'ne başvuran eşi Adile Kaçar, Hanefi Kaçar'ın "cezaevindeki baskıları protesto etmek" amacıyla

intihar girişiminde bulunduğunu öne sürdü. Kaçar, “Son telefon görüşmemizde sağlık sorunu yoktu. En son 20 günlük hücre cezası vermişlerdi. Olay hakkında bize bilgi veren cezaevi yetkilileri, hücredeyken slogan atarak kafasını duvara vurduğunu ve intihar etmek istediğini söylediler” dedi. Eşinin olaydan sonra Adana Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi’ne yatırıldığını belirten Adile Kaçar, Hanefi Kaçar’ın kızını ve kardeşini tanıyamadığını belirterek, eşinin yüzünde ve kafasında şişlikler oluştuğunu, omuzlarına kadar olan bölgenin de tümüyle morardığını anlattı. Kaçar, “Kendisine olayın nasıl olduğunu sordum. Olay gününü hatırlamadığını söyledi. Eşim akli dengesini kaybetmiş hiçbir şeyi hatırlamıyor” dedi.

Avukat Bedri Kuran, Mayıs ayı başında yaptığı açıklamada Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi’nde açık görüş ile muayene günü denk gelen kalp hastası Fatma Okutan ve sinir hastalığı bulunan Raife Ergün adlı tutuklulara, görüşü tercih ettikleri gerekçesiyle “bir hafta doktora çıkmama” cezası verildiğini bildirdi.

Cezaevindeki İbrahim Güner ve Baki Koyun adlı mahkumların gardiyanlar tarafından dövüldüğü bildirildi. İbrahim Güner’in annesi Leyla Güner, İHD Adana Şubesi’ne yaptığı başvuruda, 10 Temmuz günü görüşe gittiğinde oğlunun yüzünde ve vücudunda morluklar gördüğünü belirterek, “Beş gün önce gardiyanlar kaldıkları koğuşa gelip oğlum İbrahim ve Baki Koyun adlı arkadaşına saldırıyor. Gardiyanlar, ‘Siz firar edeceksiniz değil mi?’ diyerek saldırıyorlar. Oğlum ve arkadaşı Baki, çok kötü dövülüyor ve hücreye atılıyor. Dayak nedeniyle çene ve ağızları şişmiş, bu nedenle yemek yiyemiyorlar. Revirde herhangi bir şey yapılmadığı için revire çıkmamışlar. Şu anda hücrede tutuluyorlar ve bir ay daha orada kalacaklar. Yine maruz kaldıkları dayak ve küfürler nedeniyle psikolojik durumları da iyi değil” dedi.

Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan gazeteci Nesrin Yazar’ı ziyaret eden annesi Aysa Yazar’ın koluna “Önce Vatan” ve “Görülmüştür” yazılı damga vuruldu. İHD Adana Şubesi’ne başvuran Yazar, “Onur kırıcı bir uygulamaydı. Bu damgayı diğer hükümlü ve tutuklu yakınlarına da vurdular. Ziyaretçi iki kişi kolundaki damgayı silince gardiyanların baskısına maruz kaldı ve uzun bir süre cezaevinde bekletildi” dedi. Yazar, uzun süre görüş kabiniinde bekletilmesine rağmen kızının getirilmediğini belirterek “Kadın gardiyana ‘Neden Nesrin’i getirmiyorsunuz, 15 dakika oldu burada bekliyorum’ dedim. O da ‘bekle gelir, onları ayrı getiriyoruz’ diyerek beni tersledi” dedi.

Ağustos ayında Adana Kürkçüler E Tipi Cezaevi’nde tutuklu bulunan gazeteci Nesrin Yazar’ı ziyaret eden annesi Aysa Yazar’ın koluna “Önce Vatan” ve “Görülmüştür” yazılı damga vuruldu. İHD Adana Şubesi’ne başvuran Yazar, “Onur kırıcı bir uygulamaydı. Bu damgayı diğer hükümlü ve tutuklu

yakınlarına da vurdular. Ziyaretçi iki kişi kolundaki damgayı silince gardiyanların baskısına maruz kaldı ve uzun bir süre cezaevinde bekletildi” dedi. Yazar, uzun süre görüş kabiniinde bekletilmesine rağmen kızının getirilmediğini belirterek “Kadın gardiyana ‘Neden Nesrin’i getirmiyorsunuz, 15 dakika oldu burada bekliyorum’ dedim. O da ‘bekle gelir, onları ayrı getiriyoruz’ diyerek beni tersledi” dedi.

Aralarında DİHA muhabirleri Nesrin Yazar ve Evrim Dengiz’in de bulunduğu sekiz kadın tutukluya 3 Ekim günü hücre cezası verildiği bildirildi. Nazan Dünder adlı tutuklunun Elbistan Cezaevi’ne gönderilmesi nedeniyle çıkan tartışma üzerine hücre cezası verilen mahkumların açlık grevine başladığı öğrenildi.

13 hükümlü hakkında “Nisan ayında Adalet Bakanlığı’na, İmrallı adasına sevkedilmeleri için dilekçe verdikleri ve dilekçede Öcalan’dan ‘Sayın Abdullah Öcalan’ diye sözettikleri” gerekçesiyle Kasım ayında dava açıldı. Mahkumların adlarının Serdar Engin, Rezzan Çelik, Mehmet Kaplan, M. Nedim Tatlı, Ayhan Bozkaya, Mikail Bağlar, Ali Toprak, Bilal Azrak, Bahattin Abo, Tekin Aygören, Necmettin Ayhan, Şemsettin Yüksekbağ ve Hanefi Kaçar olduğu öğrenildi.

Bolu F Tipi Cezaevi

Bolu F Tipi Cezaevi’nde bulunan Memduh Kılıç, Abdurrahman Yıldırım, Bayram Korkmaz ve Sıtkı Bektaş adlı mahkumların ağır hastalıklarına karşın tedavi edilmediği bildirildi. Avukat Yekbun Geylani Aslan Kasım ayı başında yaptığı açıklamada Memduh Kılıç’ın akciğerinin üçte ikisinin alındığını, Abdurrahman Yıldırım’ın beynine çok yakın bir yerde 10 yıldır şarapnel parçası bulunduğunu, Sıtkı Bektaş’ın kan kanseri olduğunu, İzmir Kırıklar Cezaevi’nde yapılan yanlış bir iğne nedeniyle felç olan Bayram Korkmaz’ın ise tek kişilik hücrede tutulduğunu açıkladı.

Avukat Aslan, mahkumlar hakkında Bolu Devlet Hastanesi’nin verdiği “mahkumların tedavilerinin ancak Ankara, İzmir ya da İstanbul’daki tam teşekküllü hastanelerde yapılabileceği” yönünde raporların dikkate alınmadığını kaydetti.

Buca Kırıklar F Tipi Cezaevi

Bayram Kaymaz adlı siyasi hükümlünün belden aşağısının felç olmasına karşın tek başına hücrede tutulduğu bildirildi. İHD İzmir Şubesi’ne başvuran yakınları, 21 Haziran günü rahatsızlanması üzerine Yeşilyurt Devlet Hastanesi’ne kaldırılan Bayram Kaymaz’ın tedavi edilmeden yeniden cezaevine getirildiğini bildirdiler. İHD Ege Bölge Temsilcisi Necla Şengül, Bayram Kaymaz’ın durumunun düzeltilmesi için cezaevi yönetimine ve Cumhuriyet Savcılığı’na başvurduklarını, ancak yanıt alamadıklarını söyledi.

Necla Şengül, cezaevi yönetimine ve cumhuriyet savcılığına yaptıkları başvuruların ardından kısa bir süre hastaneye kaldırılan Bayram Kaymaz'ın yeniden tek başına hücreye konulduğunu bildirdi. Necla Şengül, "Felçli bir insan tek kişilik hücrede ölüme terk edilmiş durumda. İHD olarak bu konuda Adalet Bakanlığı'na başvurarak Bayram Kaymaz'ın tahliye edilmesi için talepte bulunacağız." dedi. Avukat Zeynel Değirmenci ise müvekkilinin ancak gardiyanlar tarafından sedye ile taşınarak görüş yerine getirildiğini söyledi.

Cezaevinde PKK davası tutuklularına "Abdullah Öcalan'ın yanına gönderilmek için başvurdukları ve başvurularında Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettikleri" gerekçesiyle Haziran ayında ceza verildiği bildirildi.

Avukat Hadi Çetin, Nizam Algünerhan adlı hükümlünün kendisine gönderdiği mektupta Şubat ayında üç günlük açlık grevi yaptıkları için "bir ay kültürel ve sportif faaliyetlerden yoksun bırakma" cezası aldıklarını söylediğini belirtti. Algünerhan mektubunda, yine aynı gün toplu şekilde slogan attıkları gerekçesiyle bir ay süreyle mektup, faks, telgraf almak ve yollamaktan yoksun bırakma cezası aldıklarını da kaydetti.

45 siyasi mahkumun da Ekim ayında zorla Bolu F Tipi Cezaevi'ne gönderildiği bildirildi. Tutukluların, yakınlarıyla Kürtçe konuşmalarının yasaklandığı da öğrenildi.

Burdur E Tipi Cezaevi

Buca ve Sivas cezaevlerinde bulunan tutukluların Nisan ayında gerekçe gösterilmeden Burdur E Tipi Cezaevi'ne gönderildiği ve üç kişilik hücrelere sekiz kişinin yerleştirildiği bildirildi. Buca Cezaevi'nden gönderilen mahkumlardan Gülnaz Erkan'ın annesi Sultan Erkan, "Kızımın kaldığı üç kişilik hücreye Sivas Kapalı Cezaevi'nden sürgün edilen Dilek Kurt, Aysel Doğan, Nibel Genç, Hayriye Özkan ve Arzu Ebru Erdal da yerleştirilmiş" dedi.

Bursa H Tipi Cezaevi

Bursa H Tipi Cezaevi'nde "Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla" açlık grevi yapan Nesim Kalkan, Ahmet Akkurt ve Şerif Dinçer'in 31 Ekim günü Edirne F tipi Cezaevi'ne gönderildiği bildirildi. Sincan Kapalı Cezaevi'nde kadın mahkumların maruz kaldığı şiddeti protesto amacıyla 4 Kasım günü cezaevi önünde basın açıklaması yapan kadın örgütleri üyelerine jandarma müdahale etti. İHD ve siyasi partilerin de desteklediği basın açıklamasından önce, kimlik kontrolü yapan jandarmalar Emekçi Kadınlar Derneği Başkanı Sibel Can ve Sosyalist Demokrasi Partisi üyesi İlkay Kaya'yı gözaltına aldı. Daha sonra cezaevi bahçesinde basın açıklaması yapmak isteyen kadınlar, dövülerek dağıtıldı. Gözaltına alınan iki kişi, akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

Diyarbakır E Tipi Cezaevi

Diyarbakır E Tipi Cezaevi'nde temiz su verilmediğini, bu nedenle bir çok mahkumun hasta olduğunu açıkladı. Avukat Muharrem Şahin, mahkumların sorununu Eylül ayında aktardıkları Diyarbakır Cumhuriyet Savcısı'nın "Temiz su içmek istiyorsanız, Etkin Pişmanlık Yasası'ndan yararlanırsınız. 3 gün sonra dışarı çıkarmanız ve temiz su içersiniz" yanıtı verdiğini aktardı. Şahin, cezaevi yöneticileri hakkında "görevi kötüye kullanma" ve "görevi ihmal" iddialarıyla Cumhuriyet Savcılığı'na, Cumhuriyet Savcısı hakkında da Adalet Bakanlığı'na suç duyurusunda bulunduğunu bildirdi.

Edirne F Tipi Cezaevi

Edirne F Tipi Cezaevi'nde bir grup mahkumun "keyfi uygulamaları, mahkumlara çeşitli gerekçelerle telefonla görüşmeme, görüşe çıkmama ve mektuplaşmama cezaları verilmesini" protesto amacıyla Kasım ayında açlık grevi yaptı.

Elbistan E Tipi Cezaevi

Elbistan (Kahramanmaraş) E Tipi Cezaevi'nde bulunan oğlu Abdurrahman Oral ile Kürtçe konuşmak isteyen Hacire Oral'ın (71), Türkçe testi için polis karakoluna götürüldüğü bildirildi. Edinilen bilgiye göre, Abdurrahman Oral Türkçe bilmeyen annesi ile görüşlerde ve telefonda Kürtçe konuşmasına izin verilmesi için 16 Kasım günü cezaevi yönetimine başvurdu. Cezaevi yönetiminin isteği üzerine Adana Dağlıoğlu Polis Karakolu'na götürülen Hacire Oral'ın Türkçe bilip bilmediği saptanmaya çalışıldı.

Hacire Oral, "Karakolda, Mehmet adlı bir komiser oğlumun nerede olduğunu sordu, cezaevinde olduğunu söyledim. 'Oğlun neden cezaevinde?' dedi. Örgüt üyeliğinden ceza aldığını ve kendilerinin durumu bildiğini söyledim. Bunun üzerine, sen 'Türkçe bilmiyor musun, neden oğlunla Türkçe konuşmuyorsun?' diye sordu. Okula gidemediğimi ve bu nedenle Türkçe öğrenemediğimi söyledim. Daha sonra, ifademin bittiğini söyleyerek, gidebileceğimi söylediler" dedi.

Gaziantep H Tipi Cezaevi

Gaziantep H Tipi Cezaevi'nde bulunan Sedat Göreñç adlı siyasi hükümlünün gardiyanlar tarafından dövüldüğü bildirildi. Yakınlarının verdiği bilgiye göre, 24 Nisan günü 10 yıldır kullandığı ağır kesici ilaçları almak için gardiyanlara başvuran Sedat Göreñç'e "dilekçe vermesi" söylendi. Bunun üzerine gardiyanlarla tartışan Göreñç, 15 kadar gardiyan tarafından ağır biçimde dövüldü.

Kandıra F Tipi Cezaevi

Ölüm orucu nedeniyle Wernicke-Korsakoff hastalığına yakalanan Savaş Kör'ün, iki gözünü de kaybettiği öğrenildi. 1997 yılında "TKP/ML üyesi olduğu" iddiasıyla tutuklanan Savaş Kör, 26 Eylül 1999 tarihinde Ankara Merkez Kapalı

Cezaevi'nde güvenlik güçlerinin düzenlediği saldırıda (katliamda 10 mahkum öldürülmüştü) sol elinin üç parmağını kaybetti, 2000 yılında da F tipi cezaevlerine karşı ölüm orucuna başladı. Ölüm orucunun 150. gününden sonra 4 Nisan 2001 tarihinde hastaneye kaldırılan Savaş Kör, İstanbul DGM'nin kararıyla serbest bırakıldı. Ankara DGM'de yargılanan Savaş Kör, Yargıtay'ın 15 yıl hapis cezasını onaması üzerine 11 Ocak 2004 tarihinde tutuklandı ve Kandıra F Tipi Cezaevi'ne götürüldü. Bu cezaevinde hastalığı ilerleyen ve ruh sağlığı bozulan Savaş Kör'ün durumu AIHM tarafından ölüm orucunda Wernicke-Korsakof sendromuna yakalanan mahkumların durumunu incelemek için 2004 yılında Türkiye'ye gelen hukukçu ve hekim heyeti tarafından da saptanmıştı. Cezasının sona erdiği 16 Kasım günü serbest bırakılan Kör'ün Şişli Etfal Hastanesi'ne "araç gereçlerinin yetersizliği" nedeniyle kabul edilmediği öğrenildi. İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Hastanesi'nden "hastalığının gözlerinden beyine sıçrama riski" olduğu teşhisiyle Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'ne sevk edilen Kör'ün hastaneye kabul edilmeden evine gönderildiği bildirildi.

Kandıra F Tipi Cezaevi'nde bulunan Nasrullah Kuran adlı siyasi hükümlünün, bayramda annesi Kadriye Kuran ile yaptığı telefon görüşmesinin "Kürtçe konuştukları" için yarıda kesildiği bildirildi. Kadriye Kuran Aralık ayında yaptığı açıklamada "Bayram sabahı telefon çaldı. açtığımda 'Merhaba ben Nasrullah Kuran' dedi. Uzun zamandır sesini duymadığım için heyecanlandım. Türkçe bilmediğim için Kürtçe konuştum. Arkadan birilerinin 'Lütfen Nasrullah Kuran lütfen' dediğini duydum, oğlum 'Anne Kürtçe konuşmama izin vermiyorlar. Kapatmam lazım' deyip telefonu kapattı" dedi.

Kandıra F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklulara, "Abdullah Öcalan'ın yanına sevk edilmek için dilekçe verdikleri" gerekçesiyle 11 gün hücre cezası verildiği bildirildi. Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği tarafından Nisan ayında yapılan açıklamada, tutuklulara açlık grevi yaptıkları gerekçesiyle de ayrıca 60 gün iletişim cezası ve bir yıl boyunca açık görüş cezası verildiği bildirildi. Açıklamada, Tekirdağ Cezaevi'nde ise Abdullah Öcalan'ın cezaevindeki durumuna ilişkin dilekçe veren mahkumlara da iletişim, açık görüş, ortak alana çıkmama cezası verildiği kaydedildi.

Kocaeli 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Ezgin Engin adlı tutuklunun, üç gazeteciye gönderdiği mektup, Cezaların İnfazına Dair Tüzük'ün "örgüt mensuplarının kendi aralarında haberleşmesini" yasaklayan düzenlemesi gerekçe gösterilerek Kasım ayında sansürlendi. Radikal, Milliyet ve Özgür Gündem gazetelerine gönderilen mektubun sansürlenmesine ilişkin 31 Ekim günlü tutanakta, "Tecrit adı altında ceza infaz kurumlarındaki yaşamları saptırıcı, F tipi ceza infaz kurumlarını hedef gösterici, kamuoyu oluşturuca, yöneltici ve yönlendirici ibareler yer aldığı görülmüş olup, mektupların Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimine ve Cezaların

İnfazına Dair Tüzük'ün 144 ve devamı maddeleri uyarınca ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük'ün 91. maddesinin 3. fıkrası gereğince sakıncalı görüldüğünden belirtilen adreslere gönderilmeyerek tutuklunun infaz dosyasında saklanmasına oy birliğiyle karar verilmiştir" denildi. Tüzüğün 91/3 maddesi, "Kurum asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü ve diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan mektup, faks ve telgrafın engelleneceği" hükmünü içeriyor.

Malatya E Tipi Cezaevi

Malatya E Tipi Cezaevi'nden İmrallı Cezaevi'ne nakledilmesi için Adalet Bakanlığı'na dilekçe yazan Yahya Gigan adlı tutukluya, dilekçesinde "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye söz ettiği" gerekçesiyle Mayıs ayında 13 gün hücre cezası verildiği bildirildi. Aynı gerekçeyle tutuklular Ömer Hayri Konar, Suat Daşdan, Nevzat İçten, Çetin İlkan, Hüseyin Yeter, Bülent Atmaca'ya da sosyal hakların kısıtlanması cezası verildiği öğrenildi.

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan M. Salih Atlı, Seyfettin Aydemir, Leşker Acar, Muhittin Pirinçoğlu, Kutsi Çağış ve Ramazan Özalp adlı tutukluların Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümünde açlık grevi yaptıkları için 28 Nisan günü Adıyaman E Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildiği bildirildi.

Mardin E Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklulara "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahseden mahkumlara disiplin cezası verilmesini protesto ettikleri" gerekçesiyle Nisan ayında 3 ay açık görüş ve sosyal aktivitelerine yasaklama cezası verildi.

Mardin E Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan "Mavi ve Kent" gazetesi Yazışmaları Müdürü Cengiz Doğan'ın, DİHA muhabiri Rüştu Demirkaya'nın Mayıs ayında tutuklanmasını protesto amacıyla Özgür Gündem gazetesine gönderilmesi için cezaevi yönetimine verdiği yazılı açıklamanın "suç teşkil ettiği" gerekçesiyle imha edildiği bildirildi.

Cengiz Doğan'ın Ülkede Özgür Gündem gazetesine 14 Aralık 2005 tarihinde düzenlenen baskın nedeniyle göndermek istediği destek mesajının da "devlete yönelik ağır ithamlarda bulunduğu ve devleti hedef gösterdiği" gerekçesiyle Cezaevi Disiplin Kurulu'nun kararıyla imha edildiği bildirildi. Doğan'ın mesajında "Özellikle Genelkurmay'ın basın brifinginden sonra özgür basın üzerindeki baskı ve engellemeler yoğunlaştırıldı. Son olarak Şemdinli'de patlayan bombalarla birlikte gerçeğin açığa çıkarılması ve bu tür bombalar atan çetelerin, karanlık güçlerin yaptığı pislikleri, kirli çamaşırları ortaya çıkararak ve bu temelde kamuoyunu bilgilendiren özgür basının gerçek temsilcileri olan Ülkede Özgür Gündem gazetesinin büro ve

matbaaları polis tarafından basılarak aranmıştır” dediği öğrenildi.

Sivas Cezaevi

Sivas Cezaevi’nde “Abdullah Öcalan’ın cezaevi koşullarını protesto amacıyla” Şubat ayında üç gün açlık grevi yapan 27 kadın tutukluya Mart ayında bir ay kapalı görüş, üç ay da açık görüş cezası verildiği bildirildi. Mahkumlar tarafından yapılan açıklamada, halen dört kişinin süresiz açlık grevini sürdürdüğü, eylemcilerden birinin tek kişilik hücreye götürüldüğü belirtildi.

Abdullah Öcalan’ın çağrısı üzerine 1999 yılı Ekim ayında Türkiye’ye geldikten sonra tutuklanan “2. Barış Grubu” üyeleri Dilek Kurt ve Aysel Doğan’a buldukları cezaevlerinde açık görüş, mektuplaşma ve hücre cezaları verildiği bildirildi. 4 Nisan günü Sivas E Tipi Kapalı Cezaevi’nden Burdur E Tipi Kapalı Cezaevi’ne nakledilen Dilek Kurt ve Aysel Doğan, Avukat Hatice Korkut aracılığıyla yaptıkları açıklamada, Sivas Cezaevi’nden nakil gerekçelerini bilmediklerini belirttiler. Çeşitli yerlere yazdıkları dilekçe ve mektuplar nedeniyle sık sık cezalandırıldıklarını bildirdiler.

Siirt E Tipi Cezaevi

Siirt E Tipi Cezaevi’nde Kürtçe mektuplara Ağustos ayında “noter onaylı Türkçe çevirisinin cezaevi yönetimine verilmesi” şartı getirildiği bildirildi. Çeviri ve noter masrafı olarak mahkumlardan 60 YTL istendiği, ücret ödemeyi reddeden mahkumların mektuplarının postaya verilmediği öğrenildi. Siirt Barosu avukatlarından M. Sabır Taş, müvekkilleri Yılmaz Altı, Naime Encü, Pakizer Uşul ve Abdullah Kanat ile görüştüğünü belirterek, “Yılmaz Altı, ailesine Kürtçe mektup yazmak istemiş. Cezaevi Müdürlüğü, Kürtçe mektubun ‘noter tasdikli Türkçe tercümesinin idareye verilmesi’ şartını koymuş. Tercüme ve noter maliyeti de yaklaşık 60 YTL tutuyor. Mahkumları oldukça zorlayan bir uygulama. Ücret ödenmediği zaman mektuplar postaya verilmiyor” dedi. Avukat Taş, Naime Encü’nün cezaevinde ömür boyu hapis cezasına mahkum tek kadın olduğu için tek kişilik hücrede tutulduğunu kaydetti.

Silifke Cezaevi

Silifke M Tipi Cezaevi’nde bulunan mahkumların güvenlik gerekçesiyle hastaneye sevklerinin yapılmadığı, sevk edilen kişilerin de keyfi uygulamalara maruz kaldığı bildirildi. Cezaevinde bulunan Mehmet Emin İmret, İdris Başaran, Süleyman Yihdiz, Yıldırım Demir, Hacı Aslan, Cüneyt Gül, Adnan Özbey, Aziz Özdemir ve Nevzat Timur Mayıs ayında aileleri aracılığıyla yaptıkları açıklamada hasta tutukluların güvenlik gerekçesiyle hastaneye sevk edilmediğini, Hastaneye götürülen tutukluların ise kötü muameleyle maruz kaldıklarını söylediler.

Silifke Cezaevi’nde bulunan İdris Başaran adlı siyasi hükümlünün, kalp ve bağırsak hastalıklarının tedavi edilmediği bildirildi. Lokman Başaran, kardeşi İdris Başaran’ın 19 Kasım günü cezaevinde kalp krizi geçirdiğini ve hastaneye götürüldüğünü açıkladı.

Sincan F Tipi Cezaevi

Sincan F Tipi Cezaevi’nde PKK davalarından yargılanan tutuklu ve hükümlülere, Abdullah Öcalan’ın yanına sevk edilmek için başvurdukları gerekçesiyle Mayıs ayında 6 ay açık görüşe çıkmama cezası verildiği bildirildi.

“PKK üyeliği” iddiasıyla İstanbul Beşiktaş Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan üç tutuklunun, 7 Temmuz günü duruşma sıralarını beklerken adli tutukluların saldırısına uğradığı bildirildi. Tekirdağ 2 No’lu F Tipi Cezaevi’nden getirilen Erdal Özdoğan, Hüseyin Yaşar ve Murat İpek adlı tutukluların, kelepçeli olarak bekleme odasına alındıkları, burada kelepçesiz tutulan 10 kadar adli tutuklu tarafından ağır biçimde dövüldükleri öğrenildi. Murat İpek’in babası Salhan İpek, yaklaşık yarım saat süren saldırıya askerlerin müdahale etmediğini söyledi. İpek, “Adli tutuklular uyuşturucudan yargılanıyormuş. Hangi cezaevinden getirdiklerini bilmiyorlar. Üçünü yalnız yakalamışlar. Önce PKK’li olup olmadığını sormuşlar. Ardından da hakaret etmişler, sonra saldırmışlar. Erdal, kafasından ve burnundan darbe almış, Hüseyin kafasından, oğlumun ayaklarına sürekli tekme atılmış. Cezaevine gittikten sonra tedavileri yapılmamış” dedi.

Sincan F Tipi Cezaevi’nde bulunan eşi Erol Zavar’ı 7 Ağustos günü (Odak dergisi eski Yazışları Müdürü) ziyarete Elif Zavar’ın koluna mektuplara vurulan “görüldü” damgasının basıldığı bildirildi. Elif Zavar, “damga vurulmadan mesane kanseri olan eşimle görüştürülmeyeceğinin” söylendiğini, bunun üzerine uygulamayı kabul etmek zorunda kaldığını kaydetti. Zavar “Son olarak 2 Ağustos günü ameliyata girdi. Hücrede üç kişi birlikte kalıyorlar, hastalığı çok ciddi boyutlarda. Bu nedenle görüşmem gerekiyordu” dedi. Damga uygulamasının “keyfi” olduğunu belirten Avukat Selçuk Kozağaçağı, “Son derece çirkin, kabul edilemez bir uygulama. Hukuki de değil, hak ihlalidir. Bilgisayarların çalışmadığı söylenerek bu tür keyfi uygulamalar yapılıyor. İnfaz sistemi çökmüş durumda. Aile görüşlerinde üst aramasından başlayarak çok büyük bir sıkıntı yaşıyor, kötü muamele derecesinde davranışlar sergileniyor. Teknik zorluklar bahane gösterilerek, ziyaretçilerin, avukatların, tutuklu ve hükümlülerin görüşme yapmaları işkence haline getiriliyor” dedi.

Elif Zavar daha sonra yaptığı bir açıklamada da, 2 Ağustos günü bağırsak kanseri nedeniyle ameliyat olan eşinin 7 Ağustos günü cezaevine götürüldüğünü belirterek, “16 Ağustos günü görüşe gittiğimde şiddete maruz kaldığını

öğrendim. Kollarında ve vücudunun çeşitli yerlerinde morluklar gördüm” dedi. Eşinin cezaevine girişte arama nedeniyle görevlilerle tartışması üzerine dövüldüğünü ve 150 metre sürüklendiğini ifade eden Elif Zavar, “Eşim kanser hastası ve ağrıları var. Zaten ameliyattan da yeni çıkmıştı. Ameliyatlı olduğunu söylemesine rağmen ameliyatını bahane ettiğini söyleyerek ona hakaret etmişler” dedi. Eşinin olayın ardından rapor istediğini ancak cezaevi doktorunun bu talebi “gerek yok” diye yanıtladığını anlatan Elif Zavar, “Tabii daha sonra itirazı üzerine bir rapor hazırlanmış ancak içeriğini göstermemişler” dedi. Elif Zavar, Erol Zavar’ın daha önce de bir çok kez dövülmesine karşın ya rapor verilmediğini ya da düzmece raporlar hazırlandığını, bugüne kadar hiçbir rapordan olumlu sonuç alamadıklarını ve savcılığın her zaman takipsizlik kararı verdiğini söyledi.

Erol Zavar’ın Atılım dergisine göndermek istediği yazısına da Kasım ayında el konulduğu bildirildi. Kararla ilgili olarak hazırlanan tutanakta, “Ceza infaz kurumumuzda tecrit uygulaması yapıldığı, F Tipi Ceza İnfaz Kurumları hakkında kamuoyunu yanıltıcı, örgütsel propaganda içeren ifadeler bulunduğundan dolayı tamamen sakıncalı görülmüş olup; bahsi geçen mektup disiplin kurulumuzca alıcısına gönderilmemiş olup imha edilmesine karar verilmiştir.” denildi.

Sincan Kadın Kapalı Cezaevi’ne Ankara Merkez Kapalı Cezaevi’nden sevk edilen kadın tutukluların “kötü muamele ve baskıya maruz kaldığı” bildirildi. Tutuklu yakınlarının 15 Ağustos günü İHD Ankara Şubesi’nde düzenlediği basın toplantısında konuşan İHD Şube Başkanı Halil İbrahim Özdemir, “sevk sırasında yaşanan onur kırıcı olayların sürdüğünü” söyledi. Mahkumlardan Nilüfer Şahin’in yakını Gökçe Uzun, sevk sırasında yaşanan “zorla anüs ve vajina araması” gibi onur kırıcı davranışlarının sürdüğünü, görüşlerin engellendiğini, cezaevi idaresiyle görüşme talebinin ise reddedildiğini belirtti. Nilüfer Şahin’in beş gün hücre cezası aldığını ifade eden Uzun, Şahin’in hastalanmasına rağmen hastaneye kaldırılmadığını, Temmuz ayındaki duruşmasına götürülmediğini bildirdi. Uzun, cezaevinde 22 gündür sıcak su verilmediğini, mahkumların dışardan içme suyu almalarının engellendiğini, görüşlerde ayakkabıların çıkartıldığını, duruşmalardan önce mahkumların elbiselerinin zorla çıkartılarak arandığını belirtti. Figen Çağrı adlı mahkumun yakını Adile Demir de, Çağrı’nın beş günlük hücre cezasının bitmesinden sonra hücreye götürdüğü eşyalarının verilmediğini, görüşlerin sürekli ertelendiğini vurguladı. Necla Çomak adlı mahkumun yakını Sibel Can ise mektuplara el konulduğu için kendisinden haber alamadıklarını bildirdi.

Erzurum E Tipi Cezaevi’nde bulunan Eylem İrğaç, Zeynep Özkul ve Deniz Tepeli, Sincan Kadın Kapalı Cezaevi’ne sevk edilen kadın tutukluların “kötü muamele ve baskıya maruz kalmasını” protesto etmek üzere beş günlük açlık grevi

yaptılar. Cezaevi idaresinin, açlık grevi yaptıkları gerekçesiyle kadınların mektuplarına el koyduğu, ortak alanları kullanmama ve iki ay haberleşmeme cezası verdiği öğrenildi.

Sincan F Tipi Cezaevi’nde bulunan kadın tutuklulara yönelik baskılar nedeniyle 23 Ağustos günü İHD Ankara Şubesi’nde basın toplantısı düzenlendi. İHD Ankara Şube Başkanı Halil İbrahim Özdemir, Avukat Akça Oflaz ve ÇHD Ankara Şube Başkanı Avukat Sait Kıran’ın katıldığı basın toplantısında “kadın tutukluların Ankara Merkez Kapalı Cezaevi’nden nakli sırasında yaşadığı hak ihlallerinin, sistemli bir işkenceye dönüştüğü” belirtildi. Cezaevi yönetimi ile görüşme taleplerinin haftalarca kabul edilmediğini söyleyen Sait Kıran, 15 Ağustos günü üç kadın tutuklunun kaldığı hücreye zorla bir pano asılmak istendiğini, tutukluların karşı çıkması üzerine, hücrede bulunan fotoğrafların yırtıldığını, Nilüfer Şahin’in sürüklenerek hücreden taşındığını, kötü muameleyle maruz kaldığını söyledi. Şahin’in vücudundaki izlerin Avukat Akça Oflaz ve Avukat Filiz Kalaycı tarafından görüldüğünü anlatan Kıran, askerlerin üzerini aramasına karşı çıkan tutuklu Figen Çağrı’nın da dövüldüğünü söyledi. Kadınların zorla anüslerinin ve vajinalarının arandığını, aramada ayakkabılarını çıkarmayı reddeden mahkumlara görüş yasağı cezası verildiğini, sıcak su, kitap ve mektupların verilmediğini belirten Kıran, mahkumların suç duyurusunda bulunmasının engellendiğini, cezaevinde sürekli olarak yüksek sesle “Ölürüm Türkiyem” şarkısının çalındığını, kantin günlerinin sürekli değiştirildiğini söyledi. Cezaevi yönetimiyle görüşmelerinde, “aynı aksaklıkları personelin de yaşadığı” yanıtı aldıklarını ifade eden Sait Kıran, sorunların cezaevinin hazır olmaması ve kötü yönetimden kaynaklandığını söyledi.

Sincan F Tipi Cezaevi’nde bulunan siyasi hükümlü Ali Gülmez’in avukatı Gül Altay’a Ekim ayında gönderdiği mektup ve belgelere, cezaevi yönetiminin “şüpheli” olduğu gerekçesiyle el koyduğu bildirildi. Altay, Cezaevi Disiplin Kurulu’nun kararına karşı infaz hakimliğine başvurduğunu, itirazın reddedilmesi üzerine AİHM’e başvurduğunu söyledi.

Altay, 5275 Sayılı Cezaevi ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Yasa’nın 68/4. maddesine göre, hükümlünün resmi makamlara ya da savunma için avukatına gönderdiği mektup, faks ve telgrafların denetime tabii olmadığını belirtti.

Sincan L Tipi Cezaevi

5 Temmuz günü İstanbul’da basın açıklaması yapan “Tutuklu ve Hükümlü Yakınları Birliği (TUYAB)” üyeleri, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi’nin kapatılması nedeniyle Sincan L Tipi Cezaevi’ne sevkedilen kadın hükümlülerin dövüldüğünü bildirdiler. Açıklamada, kadın hükümlülerden Nilüfer Şahin, Figen Çağrı ve Necla Çomak’ın “çırılçıplak soyularak arandığı ve Sincan’da tek kişilik hücrelere konulduğu” belirtildi ve “Darp nedeniyle Adli Tıp Kurumu’nda muayene istekleri kabul edilmeyen hükümlülerin avukatları ile görüşme talepleri de

'avukat defterimiz yok' yanıtı verilerek reddedilmiştir" denildi. TUYAB üyeleri daha sonra Adalet ve İçişleri bakanlıklarına protesto mesajı gönderdi.

Şanlıurfa E Tipi Cezaevi

Şanlıurfa E Tipi Cezaevi'nde bulunan Süleyman Devenci adlı hükümlünün işkence gördüğü bildirildi. Avukat Zeynep Sedef Özdoğan, 9 Kasım günü İHD İzmir Şubesi'nde düzenlediği basın toplantısında, müvekkiline "sakalını kesmediği" gerekçesiyle "feci şekilde işkence yapıldığını" söyledi. İşkence sonucu müvekkilinin çenesinin kırıldığını, kulağının delindiğini ve vücudunda çok sayıda darp izi olduğunu aktaran Özdoğan, şikayetçi olmaması için de baskı yapıldığını ve müvekkilinin "izlerin cezaevinde meydana gelmediğine" ilişkin bir kağıt imzaladıktan sonra Halfeti ilçesindeki cezaevine nakledildiğini söyledi.

Tekirdağ 1 ve 2 No'lu F Tipi Cezaevleri

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nden Şubat ayı ortasında tahliye olan Deniz Yaşar, cezaevinde "günlük yaşamın tutuklular için çekilmez hale getirildiğini" söyledi. Özgür Gündem gazetesinde röportajı yayımlanan Deniz Yaşar, şunları söyledi:

"İlk tutuklandığımızda tek kişilik hücrelere konuluyoruz. Daha sonra üç kişilik hücrelere alıyorlar. Soğuk su günde beş-on dakika akıyor. Haftada iki kez verilmesi gereken sıcak su ayda bir veriliyor. İngilizce, bilgisayar gibi kurslardan hiç yararlanmadık. Cezaevi kütüphanesinde olduğu halde istediğimiz kitapları vermiyorlardı. Görüşler dışında posta yoluyla gelen kitaplar geri gönderiliyor. Haftada bir, beş saat yapılması gereken iç görüşler açlık grevi gibi nedenlerle verilen cezalar gerekçe gösterilerek ayda bir, bir saat gibi kısa bir zamanda yaptırılıyor."

Görüşe gelenlerin görüş yasağı olmadığı halde geri çevrildiğini anlatan Deniz Yaşar, gelen mektupların da çok azının kendilerine verildiğini söyledi. Yaşar, "On beş günde bir yapılması gereken aramalar kısmi arama adı altında sık sık yapılıyor. Fazla sayıda askerin girdiği aramalar esnasında, sayımlarda hastane, mahkeme gidiş gelişlerinde saldırıya uğruyorduk. Cezaevindeki arkadaşların can güvenlikleri yok" dedi. Kantinden istedikleri eşyaların yerine başka eşyalar getirildiğini, bu durumdan şikayetçi olup dilekçe yazdıklarında da görüş, iç görüş, mektup yasağı getirildiğini belirten Deniz Yaşar, "Dört beş ay önce girilen açlık grevlerinden dolayı hala birçok arkadaşın görüş, mektup, ortak alanı kullanma yasağı var. Açlık grevine girenler hemen hücrelere alınıyor" dedi.

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde 21 Mart akşamı Newroz'u kutlayan mahkumların asker ve gardiyanlar tarafından dövüldüğü bildirildi. Saldırıda yaralanan birçok tutuklunun hücreye konulduğu ve iyileşene kadar revire çıkarılmadığı kaydedilen açıklamada, yaralılarından Sami Dünder, Bekir Kılıçarslan, Cengiz Oğurtan, Kenan Avcı, Hasbi Aydemir, Muhammet İnal, Şenol Akyaz, Muhammet Fatih Bingöl, Ağa

Sağlık, Mustafa Erkan ve Yunus Akbal'ın adının öğrenildiği bildirildi.

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'ndeki mahkumlardan Murat Avcı'nın annesi Ceylan Avcı da, "Oğlum ve arkadaşlarına bir yıl telefonda, ortak alanlardan, açık görüşlerden ve postadan yararlanmama cezaları verildi. Her birinin süresi ayrı ayrı. Biri bitmeden bir başka ceza başlıyor. Aylardır çocuklarımızla açık görüş yapamadık" dedi. Ceylan Avcı, su sorunu nedeniyle yıkanamayan mahkumlarda mantar hastalığı oluştuğunu da belirtti. Cezaevindeki mahkumlar tarafından yapılan açıklamada da, bir bacağı olmayan Yusuf Kaplan adlı mahkumun 15 Mart gününden bu yana hücrede tutulduğu belirtildi. Açıklamada, "Bütün ısrarlarımıza rağmen, hasta olması ve boş odalar olmasına rağmen yanımıza vermiyorlar. Hiç bir ihtiyacı karşılanmamaktadır. Tek başına ölüme terk edilmektedir. Dilekçeler vermesine rağmen cevap alamıyor. Hücre dışına çıktığında ise ayağındaki protezi çikartıyorlar. Bu uygulama ayağını ağrıttıyor" denildi.

Tekirdağ 1 ve 2 No'lu F Tipi cezaevlerinde bulunan PKK'li tutuklular tarafından Nisan ayında yapılan açıklamada, cezaevi yönetiminin çeşitli gerekçelerle mahkumlara verilen disiplin cezalarının "süresiz açık görüş yasağına dönüştüğü" belirtildi. Açıklamada, "Sadece kapalı görüşler yaptırılıyor, hatta bazı arkadaşlarımız kapalı görüş de yaptırılmayarak fiili bir tecride maruz bırakılıyor. 112 arkadaşımıza altı, 82 arkadaşımıza dokuz ay, dokuz arkadaşımıza bir yıl mektup, faks telefon cezası verildi" denildi.

Avukat Asya Ülker de, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Yusuf Kaplan'ın sağlık durumunun kötüleştiğini, ihtiyaçlarını tek başına karşılayamadığını, buna karşın tek kişilik hücrede tutulduğunu söyledi.

Bir bacağı olmayan Yusuf Kaplan'ın görüşe gelmekte bile zorlandığını belirten Asya Ülker, "Cuma günü (21 Nisan) hücrede kalması için yeni bir İdare Kurulu kararı imzalatılmak isteniyor, o da imzalamıyor. Ben de cezaevi idaresi ile iki kez görüşüp arkadaşlarının yanına gitmek istediğini söyledim. Özel bir tavır var. 'Tekli odada kalacak, cezaevi idaresi öyle uygun görmüş' deniyor. Daha herhangi bir dava açılmamış. Somutlaşan bir şey olmamasına rağmen 'Bu adam bu haliyle on yıl dağda gezmiş. Burada da dayanır' deniyor" dedi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde bulunan ağabeyi Abdullah Çelik'i 16 Ağustos günü ziyaret eden Mehmet Çelik, gardiyanların saldırısına uğradıklarını bildirdi. Ağabeyi ile Kürtçe konuştukları gerekçesiyle kendilerine hakaret edildiğini ve saldırıldığını belirten Çelik, "İçerde de ağabeyim saldırıya uğradı. Kapı kapandı, daha sonra ne oldu bilemiyorum" dedi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde bulunan Latif Aydın adlı hükümlünün "daha önce disiplin cezası alması" gerekçe gösterilerek, Ağustos ayında tek kişilik hücreye konulduğu bildirildi. Aydın'ın ağabeyi Mehmet Aydın, kardeşinin bu

durum protesto amacıyla açlık grevi yaptığını söyledi. Tutuklu Aileleri ile Dayanışma Derneği'nden yapılan açıklamada, "PKK üyesi olduğu" iddiasıyla ağırlaştırılmış ömrü boyu hapis cezasına mahkum edilen Mehmet Emin Çeçi'nin astım hastası olmasına karşın Adana Kürkcüler F Tipi Cezaevi'nde 1.5 yıldır tek kişilik hücrede tutulduğu bildirildi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan İsmail Özdemir'in, Cezaevi Müdürü'nün odasında dövüldüğü ileri sürüldü. 28 Temmuz günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın açıklaması yapan babası Osman Özdemir, "18 Temmuz günü sedef hastalığı nedeniyle revire götürülürken gardiyanlar ayakkabısının topuğuna basmasını bahane ederek, İsmail'e saldırıyor. Daha sonra müdürün odasına götürülerek dövülüyor. Oğlum suç duyurunda bulunacağını söyleyince on günlük hücre cezasına çarptırılıyor" dedi.

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Erdal Süsem adlı tutuklunun yazdığı "İkilem" adlı romanın çoğaltılmasının ve dışarı gönderilmesinin Eylül ayında yasaklandığı bildirildi. Erdal Süsem, yakınları aracılığıyla yaptığı açıklamada, romanı fotokopiyle çoğaltmak istediğini, ancak cezaevi yönetiminin "Yandaşlarına örgütsel talimat ve mesaj yolladığı" gerekçesiyle bunu yasakladığını bildirdi. Süsem, Tekirdağ İnfaz Hakimliği'ne yaptığı itirazın da "İçeriğinde Kürtçe kelimelerin çokça yer alması, mensubu olduğu örgüte ait kişilerin faaliyet ve ölümlerini kahramanlık hikayeleri gibi anlatılması" gerekçesiyle reddedildiğini söyledi. Süsem'in daha önce de arkadaşına bir muhabbet kuşu gönderme isteğinin "kuşun örgüt kuryeliği yapabileceği" gerekçesiyle reddedildiğini hatırlattı.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Şahabettin Yeşilmen'in, astım ve kronik bronşit hastalığına rağmen tedavi için doktora götürülmediği bildirildi. Nesim Yeşilmen, Ekim ayı sonunda yaptığı açıklamada "Kardeşimin doktora götürülmesi için yaptığı başvurulara cezaevi idaresi 'oksijen tüpleriyle idare et' yanıtı veriyormuş. Kardeşimin durumundan kaygılıyız, hastalığın kansere dönüşmesinde korkuyoruz. 9 yıldır cezaevinde tutuklu, cumhurbaşkanlığına serbest bırakılması için başvuracağız" dedi. Yeşilmen, kardeşine açık görüş ve mektup yasağı cezası verildiğini de kaydetti.

Atılım gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çiçek'in Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde tek kişilik hücrede tutulduğu, havalandırmaya tek başına çıkarıldığı, yanındaki hücrelerle iletişim kurmasının engellendiği, hakkında toplatma kararı bulunmayan yayınların vermediği bildirildi. Atılım gazetesinin Kasım ayında yayınladığı haberde haberinde Çiçek'e mektup, faks ve görüş yasağı cezaları verildiği de kaydedildi.

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Nuri Tanış adlı tutuklu, ailesi aracılığıyla yaptığı açıklamada, "bir arkadaşına

'merhaba' dediği için" gardiyanlar tarafından dövüldüğünü bildirdi. Tanış, postadan gelen bir koli için idareye çağrıldığını, koridorda başka bir koğuştaki arkadaşına "merhaba" dediğini, bunun üzerine gardiyanların saldırısına uğradığını anlattı. Olaydan sonra revire götürüldüğünü ve rapor verildiğini anlatan Nuri Tanış, rapor aldıktan sonra tekrar dövüldüğünü ve tek kişilik hücreye konulduğunu söyledi. Aynı cezaevinde tutuklulara Kürtçe Azadiya Welat gazetesinin vermediği bildirildi. Faysal Onuş, Mehmet Ali Doğar, Fuat Parlak, Bekir Kılıçaslan adlı tutuklulara gönderilen 2, 3, 4, 5 ve 6 Ekim günlü Azadiya Welat gazetelerinin verilmemesi üzerine cezaevi yönetimine başvuran tutuklulara, "Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Eğitim Kurulu" tarafından verilen yanıtta, "Bahse konu gazetelerin; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un 'sürelili ve süresiz yayınlardan yararlanma hakkı' başlıklı 62. maddesinin 3. fıkrası 'Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayını hükümlüye verilmez' hükmüne, söz konusu Kürtçe gazetelerin, Ceza İnfaz Kurumumuzda Kürtçe bilen personel bulunmasına karşın, Kürtçe dilinin çeşitli lehçelere ayrılmasından tercümesi yapılamamaktadır. Dolayısıyla Kürtçe gazetelerin bu hükmün gereklerine uygunluğu tespit edilemediğinden, hükümlü ve tutuklulara verilmemesi yönünde karar alınmıştır" denildi.

Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde tutuklu bulunan Hakan Adıgüzel'in bel fitiği hastalığının tedavi edilmediği bildirildi. Nevzat Adıgüzel, kardeşinin tedavisini üstlenme isteklerinin de cezaevi yönetimini tarafından reddedildiğini söyledi.

Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nde bulunan Fuat Parlak'ın Azadiya Welat ve kapanan Ülkede Özgür Gündem gazetelerine gönderdiği mektuplara cezaevi yönetimi tarafından Aralık ayında el konulduğu, Dicle Haber Ajansı'na gönderdiği mektubun ise sansürlendiği bildirildi.

Van F Tipi Cezaevi

Van F Tipi Cezaevi'nde bulunan Ayhan Kaçak adlı mahkumun, bir arkadaşının tahliye edilmesi sırasında "Biji aşiti (Yaşasın barış)" slogan attığı için gardiyanlar tarafından ağır biçimde dövüldüğü bildirildi. Ayhan Kaçak'ın annesi Hanife Kaçak, "25 Temmuz günü ziyarete gittim. 24 Temmuz günü yaklaşık 30 gardiyan tarafından dövülmüş. Oğlum ağzını açamıyordu, benimle zar zor konuşuyordu" dedi.

Van F Tipi Cezaevi'nde bulunan İran uyruklu Ali Emirhani'nin tedavi için hastaneye gönderilmesinin engellendiği bildirildi. Yakınları, 2004 yılında Van'da meydana gelen bir patlamada yaralanan Emirhani'nin hastaneye götürülmesi için 10 Ağustos günü izin verildiğini ancak, Emirhani'nin cezaevi aracından son anda indirildiğini belirttiler. Emirhani'nin "güvenlik" gerekçesiyle hastaneye götürülmediği ileri sürüldü.

Van F Tipi Cezaevi'nde dört ay tutuklu kaldıktan sonra 10 Ağustos günü serbest bırakılan DTP Merkez İlçe Başkanı Bazi Bor da, cezaevinde yaşananlar konusunda bilgi verdi. "Cezaevinde kendilerine düşman gözüyle bakıldığını" belirten Bor, "Üzerinde 'merhaba' yazılı bir not bile yakalandığı zaman, en az 3 ay hücre cezası verilmektedir. Yazının tespiti yapılmadan bu cezalar verilmektedir. Canları kimi isterse 'bu yazı senin' diyerek ceza vermektedirler. Şu an cezaevinde bulunan bütün tutuklular hücre cezası almış durumda. Ziyaretimize gelen bayan tutuklular çırılçıplak soyulmaktadır. Normalde görüş bir saat olmasına rağmen ancak 15 dakika görüşebilmekteyiz. Tutuklular hastaneye götürülüyor. İlaçlar düzenli verilmiyor. Sosyal aktiviteler genelgede haftada 5 saat olmasına rağmen bu haktan hiçbir tutuklu yararlanmıyor" dedi.

Bor, mahkumlara Ülkede Özgür Gündem gazetesinin vermediğini, kantinden aldıkları gıda maddelerinin bozuk çıkmasına karşın değiştirilmediğini de kaydetti.

Van F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklular, yakınları aracılığıyla Aralık ayında yaptıkları açıklamada, Radikal, Toplumsal Demokrasi, Evrensel ve Atılım gazeteleri ile bazı dergilerin cezaevine sokulmadığını, birçok gazete ve derginin de haberler kesildikten sonra kendilerine verildiğini bildirdiler. Açıklamada, cezaevinde sosyal etkinliklere "personel yetersizliği" gerekçesiyle izin verilmediği, kaloriferlerin yanmadığı, sayımlar sırasında hastaların zorla yataktan kaldırıldığı da belirtildi.

10 Ekim 2003 tarihinde İzmir Barosu, İzmir Tabip Odası, TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu, TİHV İzmir Temsilciliği, İHD ve ÇHD İzmir Şubesi tarafından kurulan, İzmir Barosu ve İzmir Tabip Odası'nın çekilmesi ile dört örgütün katılımı ile sürdürülen İzmir Ceza ve Tutuklularını Bağımsız İzleme Grubu, 15 Aralık günü 2005-2006 raporunu açıkladı. Söz konusu dönemde gruba yapılan 38 başvuruya dayanılarak hazırlanan raporda şu bilgilere yer verildi:

"Bir kısım başvurularda birden çok yakınıcı olmakla birlikte, bir başlık altında değerlendirilmiştir. (Cezaevi nakilleri-Menemen Cezaevinde yaşanan olaylar gibi). Yapılan başvuruların büyük çoğunluğu İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi cezaevlerinden gelmektedir. Raporda da yer alan sorun başlıkları ve ihlallere ilişkin anlatımlar, önceki yıllardakine benzer niteliktedir."

Raporda sıralanan sorun başlıkları ise şunlar:

Yaşam hakkının ihlali, işkence ve kötü muamele iddiaları, sağlık sorunları, ölüm orucu eylemi ve açlık grevi, ziyaretler, aramalar ile ilgili yakınmalar, tecrit yakınmaları, infazın ertelenmesine ilişkin yakınmalar, disiplin uygulamaları, yiyecek, ısınma ve hijyen konularındaki yakınmalar, iletişim-telefon görüşmelerinde yaşanan sorunlar (Kürtçe konuşma yasağı), kitap-dergi-diğer iletişim araçları ile ilgili yakınmalar,

savunma hakkının kısıtlanması, Menemen Kapalı Cezaevi'nde yaşanan olaylar ve nakiller. (Bkz. Ekler: İzmir Ceza ve Tutuklularını Bağımsız İzleme Grubu Kasım 2005-Ekim 2006 Raporu)

Cezaevlerinde Olaylar

"İslami Cemaatler Birliği/Anadolu Federe İslam Devleti Örgütü" davasında hapis cezasına mahkum edilen Tahsin Mert ve aynı davada tutuklu bulunan Mahir Ertuğrul Zevkliler'in 6 Şubat günü İzmir 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde kendilerini yaktıkları bildirildi. Yeni Ceza İnfaz Yasası'nı ve cezaevlerindeki baskıları protesto amacıyla ölüm orucunda bulunan mahkumların, zorla tıbbi müdahale nedeniyle kendilerini yaktıkları öğrenildi.

İzmir'in Menemen ilçesindeki cezaevinde kalan mahkumlar "koşuşların kalabalık olduğu" gerekçesiyle Mart ayında cezaevinde yangın çıkardı. Yangının söndürülmesinden sonra 38 mahkum, Buca Cezaevi'ne nakledildi. Olaylar nedeniyle 10 mahkum hakkında açılan davaya 2 Ağustos günü Menemen Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, Hüseyin Kandı, Vural Yıldırım, Mehmet Kubay, Gökhan Gülaçtı, Galip Kılıç ve Kadir İşiyok tahliye edildi. Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

Bolu F Tipi Cezaevi'nde ilaç paralarının kendisinden alınması nedeniyle, Bülent Barmaksız'ın cezaevi yönetimi hakkında açtığı dava Mart ayında sonuçlandı.

Ankara 3. İdare Mahkemesi'nin kararında, Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliği ve Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün konuya ilişkin genelgesi uyarınca "hasta mahkumların Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelere gönderildiklerine" dikkat çekilerek, Barmaksız'dan alınan ilaç paralarının faiziyle geri ödenmesi öngörüldü. Barmaksız'ın işkence ve cezaevi koşulları nedeniyle sürekli sağlık sorunları olduğunu kaydeden Avukat Gülizar Tuncer, Bolu Devlet Hastanesi ve Ankara Numune Hastanesi'ne götürülen Barmaksız'a verilen ilaçların, ailesinin kantin ihtiyaçları için yatırdığı paradan karşılandığını ifade etti. Tuncer, F tipi cezaevlerinde tedavi kapsamındaki ilaçlar için hastalardan para istenmesinin yasalara ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu vurguladı.

"MLKP üyesi olduğu" iddiasıyla Kandıra F Tipi Cezaevi'nde bulunan Cihan Deniz Tarak'ın bir dava için Haziran ayında götürüldüğü Gebze Adliyesi'nde sağ görüşlü adli tutukluların saldırısına uğradığı bildirildi.

21 Eylül günü gözaltına alınan ve tutuklanan Gaziantep SGD Başkanı Sinan Tanrıverdi'nin cezaevinde dövüldüğü bildirildi. SGD tarafından yapılan açıklamada, geçtiğimiz günlerde hücresinin değiştirilmesini isteyen Tanrıverdi'nin on kadar gardiyan tarafından dövüldüğü belirtildi. Açıklamada, şiddetli ağrıları yaşayan Tanrıverdi'nin bir hafta sonra revire götürüldüğü kaydedildi.

Edirne Tarım Açık Cezaevi'nde, "kasten adam öldürme ve müteceviz sarhoşluk" suçlarından 23 yıl 4 ay hapis cezası bulunan Y.Y. ile "evrakta sahtecilik ve hırsızlık" suçlarından 4 yıl 24 ay 15 gün hapis cezası bulunan R.Y. Ekim ayında kaçtı. Keşan Kapalı Cezaevi'nde 4 yıllık hapis cezası olan H.T. de bahçede bulunduğu sırada firar etti.

Adıyaman Yarı Açık Ceza İnfaz Kurumu'nda mahkumlar arasında Ekim ayında çıkan kavgada 5 mahkum yaralandı. Çıkan bıçaklı kavgada Ömer K, Nadir B., Zafer F., Yılmaz K. ve Cenani T. yaralandı. Yaralılar Adıyaman Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı. Yaralılardan Zafer F.'nin durumunun ağır olduğu öğrenildi.

İFADE VE İLETİŞİM ÖZGÜRLÜĞÜ

Avrupa Birliği'ne üyelik çabaları kapsamında düşünce özgürlüğüne ilişkin 2001 yılındaki Anayasa değişiklikleri ile başlayan sürece 2005 yılında 5237 sayılı TCY ile vurulan darbe, 2006 yılında TMY'de yapılan değişikliklerle daha da ağırlaştırıldı. TİHV'nin derlediği verilere göre, 2006 yılında yazıları, konuşmaları, açıklamaları nedeniyle en az **286** kişi hakkında **164** dava görüldü. Bilgi edinme kaynaklarının yetersizliği nedeniyle bu rakamın, "düşünceyi ifade özgürlüğü" kapsamında değerlendirilecek davaların küçük bir bölümü olduğu ortadadır. Örneğin, Ülkede Özgür Gündem gazetesine açılan dava sayısının 100'ü aşmasına karşın rapora, "sanık", "dava konusu yazı", "hangi mahkemede görüldüğü" gibi bilgilerin kesinleştirildiği az sayıda örnek alınmıştır.

Silahlı çatışmaların artması ile ordu ve emniyetin yanı sıra sivil bazı çevreler de "bu kadar özgürlüğün Türkiye'ye fazla geldiği" yolunda tepkiler geliştirdiler. Bu tepkiler doğrultusunda hareket eden hükümet, ifade özgürlüğü alanında atılan adımları geri götürecek düzenlemeleri TBMM gündemine getirdi. Basına da ağır yaptırımlar getiren TMY, 29 Haziran günü TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. Yeni düzenlemede TMY'nin 5. maddesi ile TCY'de suç olarak yeralan 50 ayrı maddenin cezalarını yarı oranında artırdı. Yeni düzenlemede, "terörle mücadelede görev almış kişilerin kimliklerini açıklayanlar" ile "terör örgütlerinin açıklamalarını yayımlayanlara" para cezası yerine 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası getirildi.

Düzenlemede ayrıca "terör örgütlerinin propagandasını yaptığı" iddia edilen gazeteci ve yazarlara 1.5 yıldan 7.5 yıla kadar hapis cezası verilmesinin yolu açıldı. Nitekim TMY'nin yürürlüğe girmesinin ardından çok sayıda gazeteci, yazar ve aydın hakkında açılan davalar "görevsizlik" kararı verilerek, DGM'lerin yerine kurulan özel ağır ceza mahkemelerine

gönderildi. Süreli yayınlar hakkında ardi ardına toplatma, yasaklama kararları verilmeye başladı.

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 17 Temmuz günü onayladığı TMY'de değişiklik yapan yasanın 5. ve 6. maddelerinin iptali istemiyle 4 Ağustos günü Anayasa Mahkemesi'ne dava açtı.

Başvuruda, "suçun işlenişine katılmayan basın-yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumlularının başkasının eylemi nedeniyle ceza sorumluluğu almasının, 'ceza sorumluluğunun kişiselliği' ilkesiyle bağdaşmadığı" vurgulandı. Sezer, "TCY uyarınca günlük adli para cezası tutarı göz önünde bulundurulduğunda, suçun işlenişine iştiraki olmayan basın ve yayın organlarının sahiplerine ve yayın sorumlularına verilecek cezanın çok yüksek tutarlara ulaşabileceği görülecektir. Basın ve yayın organlarının sahipleri ile yayın sorumlularına getirilen bu ağır yaptırım, basın ve yayın kuruluşlarında tedirginlik yaratacağından, haber, düşünce ve kanaatlerin özgürce yayımlanmasını engelleyecek niteliktedir" değerlendirmesini yaptı.

TMY'nin 6. maddesine eklenen düzenlemede, "terör örgütünün etkinliği çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş suçları ve suçluları övme, terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınların, yargıç kararı ile önlem olarak 15 günden 1 aya kadar durdurulabileceği hükmünün getirildiğini belirten Sezer, "gecikmesinde sakınca bulunan durumlarda süreli yayınları 24 saat süreyle durdurma yetkisinin cumhuriyet savcılarına verildiğini" anımsattı. Sezer, "Anayasayla sınırlandırılan basın ve yayın organlarına yönelik yaptırımların yasayla genişletilmesine olanak bulunmamaktadır" dedi. Sezer, yasayla getirilmek istenen yayın durdurma düzenlemesinin anayasada bulunmayan bir yaptırımı içerdiğini bunun ise olanaksız olduğunu da vurguladı.

Basın Özgürlüğü Bekletici Mesele - Av.Fikret İlkiz (6 Ağustos 2006)

29.06.2006 kabul tarihli 5532 sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 18 Temmuz 2006 günlü 26232 sayılı Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Mecliste "müzakere" edilmeden kabul edilen 5532 sayılı Kanunla 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun bir çok maddesi değiştirildi. Sayın Cumhurbaşkanı SEZER, bu kanuna onay verdiği gün; kimi kurallarının

iptali için Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açacağını açıkladı. Gecikmeden ve her zaman olduğu gibi; "basın özgürlüğünden" yana tavırını koyarak, 4 Ağustos 2006 tarihinde Anayasa Mahkemesine iptal davası açtı. Yürürlüğün durdurulmasını talep etmedi.

TMK'nun değiştirilen 6. maddesine göre; isim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler, eskiden verilen para cezası yerine artık bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır.

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara veya muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlara veya yayınlayanlara da para cezası yerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilecektir. Madde de yapılan yeni değişikliğine göre; belirtilen bu suçun basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına verilecektir. Yayın sorumluları hakkında ise bu cezanın üst sınırı beşbin gün olacaktır.

6. maddeye eklenen son fıkraya göre; terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçularını övme veya terör örgütünün propagandası niteliğinde olan içeriğe sahip süreli yayınlar hakim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilecektir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hakime bildirecek ve hakim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılacaktır.

5532 sayılı Yasa ile değiştirilen TMK'nun 7. maddenin ikinci fıkrasına göre; terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.

Sayın Cumhurbaşkanı; TMK'nun yeni yasayla değişik hem 6ncı ve hem de 7. maddedeki suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi durumunda, suçun işlenişine iştirak etmemiş olsa da, basın ve yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumlularının cezalandırılmasını Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan "ceza sorumluluğunun kişiselliğine" aykırı görmüştür. Suçu kim işlemişse cezanın yalnız ona hükmedilip uygulanması gerekir. Suç ve ceza sorumluluğu "kusura" dayalı olmalıdır. Yine Anayasa'nın basın özgürlüğüne ilişkin 28. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtildiği üzere; ceza sorumluluğunun kişiselliği ilkesine uygun olarak, sorumluluk suç oluşturan haber ya da yazıyı yazan, bastıran, basan ya da başkasına verendir. Bu durumda suçun işlenişine iştirak etmemiş olan basın ve yayın organlarının sahipleri ve yayın sorumlularının başkasının eylemi nedeniyle ceza sorumluluğu altına sokulması; "ceza sorumluluğunun kişiselliği" ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Suçun işlenişine iştirak etmeyen basın ve yayın organları sahip ve yayın sorumlularına getirilen adli para cezalarının tutarları çok yüksektir. Suç ve cezada; eylem ve önlem arasında adil bir dengenin kurulmadığını ve amaç ile araç orantısının gözetilmediğini ileri süren Sayın Cumhurbaşkanı; bu iptal istemi gerekçelerinde haklıdır. Nitekim değiştirilen maddelerde öngörülen para cezalarının; "Anayasa'nın 26. maddesindeki haber alma özgürlüğü ile 28. maddesindeki basın özgürlüğüne aykırı" düşüğünü ve Anayasanın 13. maddesindeki demokratik toplum düzeninin gerekleri ve ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığını ileri sürerek TMK'daki basına yönelik düzenlemenin iptalini talep etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı; 6.maddeye eklenen son fıkradaki "yayın durdurma"nın da, Anayasanın 28 inci maddesinde düzenlenen basın özgürlüğüne aykırı olduğunu, Anayasa'yla sınırlandırılan basın ve yayın organlarına yönelik yaptırımların yasayla genişletilmesine olanak bulunmadığını belirterek eklenen bu fıkranın iptalini istedi.

Sayın Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesine başvurusu medyada "basın özgürlüğü" başlığı altında haber olduğu gün; bazı gazetelerde başka bir "küçük" haber daha vardı. İstanbul 12.Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Gündem gazetesinin sürekli terör örgütünün propagandasını içeren yayınlar yaptığından dolayı 5532 sayılı yasa ile değişik TMK'nun 6. maddesine göre; gazetenin 15 gün süreyle "basım ve dağıtımının durdurulmasına" karar vermiş. İptal talebinin haber olduğu güne rastlayan bu karar, "Özgür Gündem'e kapatma" başlığıyla gazetelerde yayınlandı. Umarız basında benzeri haberler okumayız.

Acaba Anayasa Mahkemesi Sayın Cumhurbaşkanı'nın iptal istemi hakkında ne zaman karar verir? Bir yıl, üç ya da beş yıl içinde karar verir mi? Karar verilene kadar geçecek süre içinde TMK'na aykırılıktan dolayı basın mensupları, suça iştirak etmemiş yayın organı sahipleri ve yayından sorumlu olanlar hakkında eski DGM'lerde açılacak olan davalarda karar verilir mi? Ya da önümüzdeki günlerde basın davalarının başımıza açacağı sorunlar nasıl çözülebilir?

Savcılar değişen TMK'nun 6. ve 7. maddelerine aykırılıktan dolayı basın yayın organı sahiplerine ve yayından sorumlu olanlara karşı dava açmayı Anayasa Mahkemesi'nden karar çıkana kadar ertelemelidir. Eğer açarlarsa, mahkemeler bu tür basın yayın davalarında; Sayın Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa Mahkemesi'ne yapılan iptal başvurusunu "bekletici mesele" saymalıdır. Kısacası; basın özgürlüğü bekletici meseledir.

Sezer'in başvurusunu 5 Eylül günü inceleyen Anayasa Mahkemesi, davayı esastan görüşmeyi kararlaştırdı.

26 Eylül 2004 tarihinde TBMM'de kabul edildikten sonra yürürlüğe girişi 1 Haziran 2005 tarihine ertelenen TCY'nin 40 maddesi 29 Haziran 2005 tarihinde yeniden düzenlendi.

Yeni düzenlemenin uygulaması, geçmiş dönemleri aratmadı. Daha önceki yıllarda açılan davaların benzerleri bu defa da yeni yasanın farklı bir maddesinden açıldı.

Hatırlanacak olursa, 1991 yılında TCY'nin 141 ve 142. maddeleri kaldırılarak, yerine TMY'nin 8. maddesi getirilmişti.

TMY'nin 8. maddesi ise 2003 yılında yürürlükten kaldırılmış, kaldırma gerekçesinde yerine TCY'nin 311 ve 312. maddesinin kullanılabilceği belirtilmişti. 2005 yılında yürürlükten kaldırılan bu maddeler yerine de bugün başta 301. madde olmak üzere pek çok madde kullanılmaktadır. TCY'nin ifade özgürlüğü bakımından sorun yaratan ya da yaratma potansiyeli taşıyan maddelerinden bazıları şunlardır:

“İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme”

MADDE 115 –

(1) Cebir veya tehdit kullanarak, bir kimseyi dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya veya değiştirmeye zorlayan ya da bunları açıklamaktan, yaymaktan meneden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır...

“Suçu ve suçluyu övme”

MADDE 215 –

(1) İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

“Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşışılama”

MADDE 216 –

(1) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşışılamanın yabancısı, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir. Yarar sağlayan veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükümlenir.

(3) Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşışılamanın yabancısı, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

“Ortak hüküm”

MADDE 218 –

(1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ancak, haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

“Cumhurbaşkanına hakaret”

MADDE 299 –

(1) Cumhurbaşkanına hakaret eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun alenen işlenmesi halinde, verilecek ceza altıda biri oranında artırılır.

(3) Bu suçtan dolayı kovuşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

“Türklüğü, Cumhuriyeti, Devletin kurum ve organlarını aşışılama”

MADDE 301 –

(1) Türklüğü, Cumhuriyeti veya Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşışılamanın yabancısı, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, Devletin yargı organlarını, askeri veya emniyet teşkilatını alenen aşışılamanın yabancısı, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Türklüğü aşışılamanın yabancı bir ülkede bir Türk vatandaşı tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır.

(4) Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

“Temel milli yararlar karşı faaliyette bulunmak için yarar sağlama”

MADDE 305 –

(1) Temel milli yararlar karşı fiillerde bulunmak maksadıyla veya bu nedenle, yabancı kişi veya kuruluşlardan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kendisi veya başkası için maddi yarar sağlayan vatandaşa ya da Türkiye’de bulunan yabancılara, üç yıldan on yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir. Yarar sağlayan veya vaat eden kişi hakkında da aynı cezaya hükümlenir.

(2) Fiilin savaş sırasında işlenmiş olması halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Suç savaş hali dışında işlendiği takdirde, bu nedenle kovuşturma yapılması Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

(4) Temel milli yararlar deyiminden; bağımsızlık, toprak bütünlüğü, milli güvenlik ve Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel nitelikleri anlaşılır.

“Halkı askerlikten soğutma”

MADDE 318 –

(1) Halkı, askerlik hizmetinden soğutacak etkinlikte teşvik veya telkinde bulunanlara veya propaganda yapanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, basın ve yayın yolu ile işlenirse ceza yarı oranında artırılır.

“Haberleşmenin gizliliğini ihlal”

MADDE 132 –

(1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin

kaydı suretiyle gerçekleşirse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin basın ve yayın yolu ile yayınlanması halinde, ceza yarı oranında artırılır.

“Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması”

MADDE 133 –

(1) Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde de, aynı cezaya hükmolunur.

“Özel hayatın gizliliğini ihlal”

MADDE 134 –

(1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, cezanın alt sınırını bir yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, ceza yarı oranında artırılır.

“Gizliliğin ihlali”

MADDE 285 –

(1) Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, soruşturma aşamasında alınan ve kanun hükmü gereğince gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğinin ihlali açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(2) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(3) Bu suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, ceza yarı oranında artırılır.

(4) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak damgalanmalarını sağlayacak şekilde görüntülerinin yayınlanması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

“Ses veya görüntülerin kayda alınması”

MADDE 286 –

(1) Soruşturma ve kovuşturma işlemleri sırasındaki ses veya görüntüleri yetkisiz olarak kayda alan veya nakleden kişi, altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

“Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs”

MADDE 288 –

(1) Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma kesin hükümle sonuçlanıncaya kadar savcı, hakim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

301. Madde Tartışmaları

TCY'nin ifade özgürlüğünü kısıtlayan maddeleri üzerindeki tartışmalar, 2006 yılında yurtiçinde ve yurtdışında 301. maddeye kilitlendi. TCY'nin yürürlüğe girmesinin ardından çok sayıda gazeteci, yazar ve aydın hakkında bu maddeden dava açılması, Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e 301. maddenin muadili eski TCY'nin 159. maddesi uyarınca verilen hapis cezası kararının onanması, tartışmaların bu madde üzerinden yürütülmesine neden oldu. 5 Kasım günü işveren, işçi ve bazı meslek örgütleri temsilcileri ile bir araya gelen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 301. madde değişikliği ile ilgili ortak bir metin hazırlamalarını istedi. Ancak bu toplantıya hiçbir insan hakları kuruluşunun çağrılmaması tepki ile karşılandı. 2006 sonu itibarıyla oluşturulan bu heyet TCY'nin 301. maddesinde yapılacak değişikliklerle ilgili ortak bir metinde uzlaşamadı.

Adalet Bakanlığı Genelgesi

31 Aralık 2005 tarihine kadar yayımlanan tüm genelgeleri yürürlükten kaldıran Adalet Bakanlığı tarafından 1 Ocak 2006 tarihi itibarıyla bir dizi yeni genelge yayımlandı. Adalet Bakanı Cemil Çiçek tarafından 1 Ocak günü yayınlanan “Devlet Düzeninin Korunması İle İlgili Suç Teşkil Eden Olayların

Bildirilmesi” başlıklı genelgede, genelgede tanımlanan suçların öncelikle ve ivedilikle soruşturulması istendi.

Genelgede, “öncelikle ve ivedilikle” soruşturulması istenen “suçlar” şöyle:

5237 sayılı TCY'nin 213, 214, 215, 216, 217, 218, 220 ve 299 ila 343. maddeleri,

5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanununun 1. maddesi,

3713 sayılı TMY,

677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Bir Takım Unvanların Men ve İlgasına Dair Kanun,

671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanun,

2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceği Hakkında Kanun,

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu...

Genelgenin tamamı için şu adrese bakabilirsiniz:
<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/26751.html>

1-İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ

Türkiye’de ifade özgürlüğünün önündeki en büyük engel olan 12 Eylül Anayasası’nın değiştirilmesi yönünde 2006 yılında da hiçbir çaba gösterilmedi. AKP hükümeti AB’ye uyum sürecinde ifade özgürlüğü konusunda attığı bazı olumlu adımları, TCY ve TMY’de yaptığı değişikliklerle geri aldı. 2006 yılında da birçok gazeteci, yazar ve aydın konuşmaları ya da yazdıkları nedeniyle yargılandı. Bu dönemde de ifade özgürlüğü, mevzuatın yanısıra, yargı süreçlerinde ortaya çıkan farklı yorumlar nedeniyle de kısıtlandı.

Davalar

Diyarbakır Barosu Başkanı Sezgin Tanrıkulu, İHD Genel Başkan Yardımcısı Reyhan Yalçındağ, Mazlum-Der Şube Başkanı Nesip Yıldırım ve TİHV Yönetim Kurulu üyesi Avukat Muhsin Bilal, 20 Kasım günü ortak bir basın toplantısı düzenlediler. Basın toplantısında konuşan Sezgin Tanrıkulu, yeni TCY’nin yürürlüğe girdiği 1 Haziran 2005 tarihinden itibaren Diyarbakır ağır ceza mahkemelerinde sadece TCY’nin 220/8 maddesi (örgütün veya amacının propagandasını yapmak) uyarınca 150 kişi hakkında 60 dava açıldığını bildirdi.

Bu davalardan sonuçlanan 26’sında 46 kişinin cezalandırıldığını kaydeden Tanrıkulu, “Bu bağlamda 2001 yılından bu yana AB süreciyle birlikte yapılan değişikliklere karşın ifade özgürlüğüyle ilgili mevcut durum tam bir geriye gidişi ifade etmektedir. 301. maddeyle ilgili olarak yapılacak düzenleme mutlaka 220/8 maddesini de kapsamalı, ifade özgürlüğünü sınırlayan bu düzenleme yürürlükten kaldırılmalıdır” dedi.

İbrahim Kaboğlu, Baskın Oran

İnsan Hakları Danışma Kurulu (İHDK) eski Başkanı Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ve Prof. Dr. Baskın Oran hakkında 2004 yılı Ekim ayında hazırlanan “Azınlık Raporu” nedeniyle açılan dava, 10 Mayıs günü sonuçlandı. TCY’nin 216. maddesi yönünden beraat kararı veren Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi, TCY’nin 301. maddesi (Türklüğe, cumhuriyete, devletin kurum ve organlarına hakaret) yönünden ise “Adalet Bakanlığı’ndan izin alınmadığı” gerekçesiyle davanın düşmesine karar verdi.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ve Prof. Dr. Baskın Oran hakkındaki beraat kararını Ağustos ayında temyiz etti. Ankara Cumhuriyet Başsavcısı Hüseyin Boyrazoğlu imzasıyla Yargıtay’a gönderilen temyiz başvurusunda, eski TCY’nin 159. maddesi yönünden verilen düşme kararının Adalet Bakanlığı’nın gönderdiği “soruşturma bakanlık iznine bağlı değildir” yanıtına dayandırılması eleştirildi.

Eski TCY’nin 312. maddesi yönünden verilen beraat kararının temyiz gerekçesi şöyle:

“Sanıklar Başbakanlık bünyesinde oluşturulan kurulu kılıf olarak kullanarak, kişisel düşüncelerini toplum geneline empoze etmeye çalışmışlardır. Raporla Lozan Antlaşması’ndaki azınlık tanımı tıpkı Sevr Antlaşması’ndaki (347.md) gibi dinsel tamından millet ve etnik köken tanımına doğru genişletilmeye çalışılmış, bununla da yetinilmeyerek gayrimüslimlik de her dine göre ayrılmıştır. Azınlık kavramını insan hakları özgürlüğü kapsamında genişletirseniz, kendilerini azınlık sayan gruplarla karşı karşıyasınız demektir. Üniter bir ülke bu durumu ne kadar sindirebilir. Böyle bir yaklaşım aynı bölgede oturan, aynı dili konuşup, kendini azınlık gören pek çok etnik ve dini grubu kendi kaderini tayin hakkı talebine uygun olarak gruplar haline dönüştürür. Her ülkenin temel çizgilerini ütopyik insan hakları anlayışı haline getirmeyi düşünce özgürlüğü olarak kabul etmek mümkün değildir. Sağlıklı ve uzun demokrasi geleneği olmayan, sığ ekonomik yapıya sahip ve sosyal yapısı hızlı değişim içindeki ülkelerde, tetiklenen mozaik yapı kavramı, daima o ülkenin bölünmesiyle sonuçlanmıştır. Türkiyelik üstkimlik olamaz, İngilizliğin olmadığı gibi. Üstkimlik tam tersine bir yığın ayrımcılığı da beraberinde getirecektir. Azınlık kavramının genişletilmesi, millet bütünlüğünün yalın anlamı gösterilerek tartışılır hale getirilmesi, bütünüyle ülke içinde etnik köken, din ayrışması yaratacak ve dolayısıyla kendini farklı görenin bir yığın taleple mevcutla çatışması sonucunu doğuracaktır.”

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Ekim ayında Kaboğlu ve Oran hakkındaki tebliğnamesini tamamladı. Eski TCY’nin 312. maddesi (yeni TCY madde 216) yönünden verilen beraat kararının onanması istenen tebliğnamede, TCY’nin 301.

maddesi (eski TCY madde 159) yönünden verilen düşme kararının bozulması istendi.

Tebliğnamede, TCY'nin 159. maddesi uyarınca yapılan yargılamanın Adalet Bakanlığı iznine bağlı olduğu anımsatılarak, "Bakanlığın yazısında kovuşturma izni verildiği ya da verilmediği noktasında açıklık bulunmadığı, yeniden görüş sorulup sonuca göre hukuki durumun belirlenmesi gözetilmeden yorum yoluyla izin verilmediği sonucuna ulaşıldığı" belirtildi.

Orhan Pamuk

Yazar Orhan Pamuk hakkında İsviçreli bir gazeteci ile yaptığı röportajda söylediği öne sürülen "Bu topraklarda 1 milyon Ermeni, 30 bin Kürt öldürüldü" sözleri nedeniyle açılan dava, Ocak ayında düştü. Süreç kısaca şöyle gelişti:

Şişli Cumhuriyet Savcılığı'nın Orhan Pamuk hakkında TCY'nin 301. maddesi uyarınca dava açmasının ardından Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi "Eski TCY'nin sanığın lehine hükümler içermesi" nedeniyle yargılama için Adalet Bakanlığı'ndan izin alınması gerektiğine karar vermiş ve Adalet Bakanlığı'na bir yazı göndermişti. Bakanlığın yanıtı gelmeden 16 Aralık 2005 tarihinde yapılan ilk duruşmada dosya Adalet Bakanlığı'nda olduğu için "yargılamanın durdurulmasına" karar verilmişti. Duruşma ise 7 Şubat gününe ertelenmişti. Adalet Bakanlığı'nın yazısı 13 Ocak günü mahkemeye ulaştı. Adalet Bakanlığı'nın yazısında "TCY değişikliği nedeniyle bakanlığın yargılama izni konusunda yetkisiz olduğu" belirtildi. Adalet Bakanlığı'nın yazısı üzerine, mahkeme de duruşma gününü beklemeden, "dava şartı oluşmadığından" davanın düşmesine karar verdi.

Bu arada davanın başladığı gün (16 Aralık 2005, Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi) Pamuk'un bindiği araca saldıran dört kişi hakkında Temmuz ayında dava açıldı. Şişli Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Can Yakarlar, Kemal Mert, Tunç Demirkaya ve Ömer Gümüştekin'in "toplantı ya da gösterinin huzurunu bozmak amacıyla hakaret ve saldırı" suçundan cezalandırılması istendi. Sanıklardan Can Yakarlar'ın yeraltı dünyasının ünlü adlarından Sedat Peker'le birlikte başka bir davada yargılandığı öğrenildi.

İbrahim Polattaş, Emin Uslu, M. Emin Yanardağ

2005 yılı Ocak ayında Almanya'nın Münster kentinde trafik kazasında ölen "Kürdistan Ulusal Meclisi (KUM)" üyesi Osman Taptı ve oğlu Kubilay Taptı için Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Akkuş köyünde düzenlenen cenaze törenine katılan DEHAP yöneticileri hakkında açılan dava, 21 Ocak günü sonuçlandı. Adıyaman Asliye Ceza Mahkemesi, DEHAP eski İl Başkanı İbrahim Polattaş, Kahta İlçe Başkanı Emin Uslu ve İlçe Örgütü yöneticisi M. Emin Yanardağ'ı TCY'nin "suçu ve suçluyu övme" başlıklı 215. maddesi uyarınca birer yıl hapis cezasına mahkum etti.

Aynur Saydam

Bahçeşehir Üniversitesi'nin 2005 yılında akademik yılı açılış töreninde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan konuşurken "Ermeni konferansını çok isteyen siz, kimin Başbakanısınız? TSTK Birliği" pankartı açtığı gerekçesiyle Aynur Saydam hakkında TCY'nin 301/2. maddesi uyarınca açılan dava, 21 Şubat günü başladı. İstanbul 10. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Sağlam hakkında beraat kararı verildi.

Alaattin Dinçer, Yüksel Mutlu

Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer ve İHD yöneticisi Yüksel Mutlu hakkında, 12 Temmuz 2004 tarihinde sendikayı ziyaret eden "Barış Anneleri"ne hitaben yaptıkları konuşmalar nedeniyle TCY'nin 215. maddesi uyarınca açılan dava, 25 Mayıs günü beraatla sonuçlandı. Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nin beraat kararında özetle şöyle denildi:

"Sanık tarafından söylenen 'Mücadeleniz mücadelemizdir, biz de barıştan yanayız, barış analarına teşekkür ederiz' şeklindeki sözlerin her ne kadar alenen suçu övme suçunu oluşturduğu iddia edilmişse de, sanığın savunmaları, olayın oluşu bir bütün olarak değerlendirildiğinde, sanığın kanunun suç saydığı fiili açıkça övdüğü veya iyi gördüğünü söylediğine ilişkin delil bulunmayıp sanığın barış ve insan haklarını savunduğu yönündeki savunmasının aksine delil bulunmadığından..."

Şehmuz Ülek, Hrant Dink

Mazlum-Der Genel Başkan Yardımcısı Şehmuz Ülek ve Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink hakkında, Mazlum-Der Şanlıurfa Şubesi'nin 14 Aralık 2002 tarihinde düzenlediği "Küresel güvenlik, terör ve insan hakları, çok kültürlülük, azınlık ve insan hakları" konulu paneldeki konuşmaları nedeniyle açılan dava, 9 Şubat günü sonuçlandı. Şanlıurfa 3. Asliye Ceza Mahkemesi, Dink ve Ülek hakkında "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Hanefi Bekmezci

Eğitim-Sen Tunceli Şube Başkanı Hanefi Bekmezci'nin, Tunceli'de taksi şoförlüğü yapan Hasan Akdağ'ın Reşit Leba adlı polis tarafından öldürülmesine (14 Eylül 2005) ilişkin basın açıklaması nedeniyle yargılandığı dava, 14 Şubat günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, Bekmezci'yi TCY'nin 301. maddesi uyarınca altı ay hapis cezasına mahkum etti. Ceza, 3 bin YTL para cezasına çevrildi.

Bekmezci hakkında 30 Kasım 2005 tarihinde kamu çalışanlarının sürgün edilmesi ve Şemdinli olayları ile ilgili basın açıklaması nedeniyle yargılandığı dava da 28 Şubat günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, Bekmezci hakkında beraat kararı verdi.

Bekmezci'nin 28 Mayıs günü Roj TV'ye telefonla katıldığı bir programdaki "Kırmızı Köprü Yatılı İlköğretim Bölge Okulu'nun

askerler tarafından kullanılması”na ilişkin konuşması nedeniyle yargılanmasına ise 3 Ekim Tunceli Sulh Ceza Mahkemesi’nde günü başlandı. İddianamede, Bekmezci’nin TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Abdülmelik Fırat, Fuat Önen, Sinan Çiftiyürek, İbrahim Güçlü

Ankara’da 4 Eylül 2005 tarihinde düzenlenen bir toplantıdaki konuşmaları nedeniyle Abdülmelik Fırat, Fuat Önen, Sinan Çiftiyürek ve İbrahim Güçlü hakkında TCY’nin 220 ve TMY’nin 5. maddeleri uyarınca dava açıldı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Eren Keskin

İHD İstanbul Şube Başkanı Avukat Eren Keskin hakkında, Almanya Alevi Kadınlar Birliği’nin 16 Mart 2002 tarihinde Köln’de düzenlediği “Kadın Hakları” konulu konferanstaki konuşması nedeniyle açılan dava, 15 Mart günü Kartal 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Mahkeme, Keskin’i TCY’nin 301. maddesi uyarınca 10 ay hapis cezasına mahkum edildi. Ceza, daha sonra para cezasına çevrildi.

Kararda, Keskin’in sözleriyle TSK’ya duyulan saygıyı azaltmak istediği öne sürülerek, özetle şöyle denildi:

“Kurumlara yapılan aşağılama, saldırılar sonucu Avrupa’da dağıtılan ödüllere aday olmayı hedefleyenlerin, eleştiri sınırlarını aştıklarını kendileri de bilmek zorunda olup, bu açıdan eylemin neticesi olarak da cezaya katlanmaları gerekir. İHD Başkanı olan sanığın insan hakları ihlallerini dile getirirken bu konuda barış ortamını bozmak ve orduya saygıyı azaltmak, yıpratmak amacıyla terör örgütlerinin yaydıkları gerçek dışı karalamaya yönelik haberleri hiçbir dayanağı bulunmadığı halde kadın panelinde dile getirmek, eleştiri olarak kabul edilemez. Huzur ve barış ortamının teminatı olan TSK’ya inanç ve saygıyı azaltacak bu konuşmaları özellikle kamu kurumlarında önemli yer işgal eden sivil toplum örgütlerinin dile getirmeleri, ülkede barışı bozmak ve kavga çıkartmak isteyenlerin amaçlarına bilerek veya bilmeyerek yarar sağlamaya yöneliktir.”

Eren Keskin hakkında Kasım ayında da 2004 yılında HADEP’in Çerkezköy (Tekirdağ) İlçe Örgütü tarafından düzenlenen bir paneldeki konuşması nedeniyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca dava açıldığı, davanın Çerkezköy Asliye Ceza Mahkemesi’nde görüleceği öğrenildi.

Bu arada Eren Keskin hakkında bu Eğitim-Sen Tunceli Şubesi’nin 24 Kasım 2002 tarihinde düzenlediği “Toplumsal Yaşamda Kadın” konulu konferanstaki konuşması nedeniyle açılan davaya da yıl içinde Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edildi.

Yargılanan Esnaf

İstanbul’un Aksaray ve Laleli semtlerinde eğlence yeri işleten dokuz kişi hakkında, TCY’nin 301/4. maddesi uyarınca açılan

dava, Mart ayında yapılan ilk duruşmada beraatla sonuçlandı. İstanbul Sulh Ceza Mahkemesi, pankartları “eleştiri sınırları içinde” değerlendirerek, işyeri sahipleri hakkında beraat kararı verdi.

Polislerin sürekli denetleme yapmasına tepki olarak işyeri sahipleri 24 Kasım 2005 tarihinde işyerlerini açmamış ve “işyerimiz polisin yasalara ve hukuka aykırı, keyfi olarak denetim adı altında yaptığı uygulama ve baskılar nedeniyle bir gün süreyle tarafımızca kapatılmıştır” yazılı pankartlar asmışlardı. Polisin suç duyurusu üzerine işyeri sahibi dokuz kişi hakkında dava açılmıştı.

Tuncer Bakırhan

DTP Parti Meclis üyesi ve feshedilen DEHAP’ın Genel Başkanı Tuncer Bakırhan hakkında 16 Kasım 2003 tarihinde Adana’nın Ceyhan ilçesinde yaptığı bir açıklama nedeniyle açılan dava, 24 Mart günü sonuçlandı.

Ceyhan 1. Asliye Ceza Mahkemesi, Bakırhan’ı eski TCY’nin 312/1. maddesi uyarınca bir ay hapis cezasına mahkum etti. Sanık lehine hükümler içerdiği için eski TCY uyarınca karar veren mahkeme, hapis cezasını toplam 600 YTL para cezasına çevirdi.

Güngör Alp

Güngör Alp hakkında 8 Mart 2004 tarihinde yaptığı bir açıklamada, “öldürülen HPG militanlarından ‘şehit’ diye söz ettiği” gerekçesiyle açılan dava, 17 Nisan günü sonuçlandı. Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Alp’i “suç ve suçluyu övdüğü” iddiasıyla beş ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, hapis cezasını beş yıl süreyle erteledi.

Sabri Ejder Öziç

ÖTP yöneticisi Sabri Ejder Öziç’in, Radyo Dünya’da (Adana) 23 Şubat 2003 tarihinde yayınlanan bir programdaki konuşması nedeniyle yargılandığı dava, 20 Nisan günü sonuçlandı. Adana 5. Asliye Ceza Mahkemesi, Öziç’i “TBMM’ye hakaret ettiği” gerekçesiyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca altı ay hapis cezasına mahkum etti.

Sabri Ejder Öziç, 5 Ocak 2004 tarihinde sonuçlanan ilk yargılamada, eski TCY’nin 159. maddesi uyarınca bir yıl hapis cezasına mahkum edilmişti. Karar, 2005 yılında Yargıtay tarafından bozulmuştu.

Abdullah Demirbaş

Diyarbakır’ın Sur ilçesi Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş hakkında, Viyana’da toplanan Avrupa Sosyal Forumu’nda yaptığı “Çok Dillilik Işığında Belediyecilik ve Yerel Yönetimler” başlıklı konuşmasını belediyenin internet sitesinde yayınladığı gerekçesiyle Mayıs ayında TCY’nin 220/8 maddesi uyarınca dava açıldı.

Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 6 Haziran günü yapılan duruşmada ifade veren Demirbaş, “Türkiye’nin çok

kimlikli, çok kültürlü, çok dilli olduğunu söylemenin bölücülük olmadığını düşünüyorum. Her şeyi tekleştirmenin Türkiye'yi böleceğini düşünüyorum" dedi.

Demirbaş hakkındaki dava, 19 Eylül günü yapılan duruşmada sonuçlandı. Mahkeme, "suç unsuru oluşmadığı" gerekçesiyle Demirbaş'ın beraatına karar verdi.

Halil Doğan

DTP İstanbul Eminönü İlçe Başkanı Halil Doğan hakkında, 1 Nisan günü yaptığı basın açıklaması nedeniyle Mayıs ayında dava açıldı. İddianamede, Doğan'ın "Diyarbakır'da yaşanan olaylara ilişkin açıklamasında "Türklüğe ve güvenlik güçlerine hakaret ettiği" iddiasıyla TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Ender İmrek, Yavuz Karakuş, Mefair Altındağ, Ali Öncü

EMEP Diyarbakır İl Örgütü'nün 3. Olağan Kongresi'ndeki konuşmaları nedeniyle EMEP Genel Başkan Yardımcısı Ender İmrek, dönemin İl Başkanı Yavuz Karakuş, kapatılan HADEP'in İl Başkan Yardımcısı Mefair Altındağ ve Tes-İş 1 No'lu Şube Başkanı Ali Öncü hakkında açılan dava, 11 Mayıs günü sonuçlandı.

Diyarbakır 1. Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklar hakkında "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi. Dava, sanıkların Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarına ilişkin sözleri nedeniyle eski TCY'nin 312. maddesi uyarınca açılmıştı.

Hasip Kaplan

Avukat Hasip Kaplan hakkında 2005 yılında Flash TV'de yayınlanan bir konuşması nedeniyle açılan dava, 8 Nisan günü sonuçlandı. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Kaplan hakkında "suçun unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verildi. Davada, Hasip Kaplan'ın "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" suçuna ilişkin TCY'nin 216/1 ve 218. maddeleri uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Abdülmelik Fırat, Kasım Ergün, Reşit Deli, Semir Güzel, İbrahim Güçlü, Bayram Bozyel, Fehmi Demir, Necdet Gündem, Fettah Karagöz, Gönül Dabakoğlu, Şeref Yalçın, İlhan Güneri, Ayşe Demir

Hak-Par'ın 4 Ocak 2004 tarihinde düzenlenen 1. Olağan Büyük Kongresi nedeniyle Genel Başkan Abdülmelik Fırat ile yeni ve eski parti yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 12 kişi hakkında açılan davaya Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. 8 Haziran günü yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların SPY'nin "partilerin Türkçe'den başka dil kullanamayacaklarına" ilişkin 81/c ve 117. maddeleri uyarınca cezalandırılmasını, dosyanın da parti hakkında kapatma davası açılması için Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcılığı'na gönderilmesini istedi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Aydın Budak

Şırnak'ın Cizre ilçesinin Belediye Başkanı Aydın Budak (DTP) hakkında, Ocak ayında Kurban Bayramı'nda halkla bayramlaşırken yaptığı konuşma Roj TV'de yayımladığı için açılan dava, 8 Haziran günü sonuçlandı. Cizre Asliye Ceza Mahkemesi, Aydın Budak'ı "bölücülük propagandası yaptığı (TCY madde 220)" gerekçesiyle bir yıl üç ay hapis cezasına mahkum etti.

Hüseyin Aygün, Yusuf Cengiz, Alican Önlü, Hıdır Aytaç, Gökhan Gündoğan, Murat Üldeş, Gökhan Yılmaz, Metin Turan, Hakkı Kalan, Deniz Taçyıldız, Hasan Çiçek, Ekber Kaya, İbrahim Halil Ateş, Ayşe Gökkan, Seyit Aslan

2002 yılında Tunceli'de gerçekleştirilen Newroz kutlamaları nedeniyle Newroz Tertip Komitesi üyeleri Tunceli Barosu eski Başkanı Hüseyin Aygün, Yusuf Cengiz, Alican Önlü, Hıdır Aytaç, Gökhan Gündoğan, Murat Üldeş, Gökhan Yılmaz, Metin Turan, Hakkı Kalan, Deniz Taçyıldız, Hasan Çiçek, Ekber Kaya, İbrahim Halil Ateş, Ayşe Gökkan ve Seyit Aslan hakkında açılan dava, 13 Haziran günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklar hakkında "suçun unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Davada sanıkların "kutlamalar sırasında atılan sloganları engellemedikleri ve yönlendirdikleri" ve konuşmaları gerekçesiyle eski TCY'nin 312/1. ve 159. maddeleri uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

İbrahim Güçlü

Diyarbakır Kürt Derneği (Kürt-Der) sözcüsü İbrahim Güçlü hakkında 4 Mayıs 2005 tarihinde Diyarbakır'da yayın yapan Can TV'de katıldığı bir programdaki konuşması nedeniyle açılan dava, 6 Ekim günü sonuçlandı. Diyarbakır 6. Asliye Ceza Mahkemesi, Güçlü hakkında beraat kararı verdi.

"Türk bayrağı isminden de anlaşıldığı gibi Kürtlerin bayrağı değildir" sözü nedeniyle yargılanan Güçlü'nün TCY'nin 216/2 (halkı düşmanlığa kışkırtma) maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

İbrahim Güçlü hakkında, Van'ın Özalp ilçesinde General Mustafa Muğlalı'nın emriyle öldürülen 33 köylü için 2005 yılı Ağustos ayında düzenlenen toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle açılan davaya yıl içinde devam edildi. Güçlü'nün TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyile Diyarbakır 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı dava, 2006 yılında sonuçlanmadı.

Güçlü hakkında 12 Ekim 2003 tarihinde yapılan Hak-Par Mardin İl Kongresi'nde Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle SPY'nin 81. maddesi uyarınca açılan davaya da yıl içinde Mardin 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Kürt-Der'in Diyarbakır'da Şeyh Sait'i anmak için düzenlediği toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle İbrahim Güçlü hakkında TCY'nin 215. maddesi uyarınca açılan davaya yıl içinde Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

İbrahim Güçlü hakkında 3 Temmuz 2005 tarihinde yönettiği bir panel nedeniyle TCY'nin 216. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle Diyarbakır 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

İbrahim Güçlü, Şeymus Aykol, Halis Nezan

Kapatılan Diyarbakır Kürt Derneği'nin (Kürt-Der), "Kürt Mahabad Cumhuriyeti'nin 1646 yılında asılan liderlerini anmak" amacıyla 3 Nisan 2005 tarihinde Diyarbakır Bağlar Belediyesi salonunda düzenlediği konferansın konuşmacıları dernek yöneticileri İbrahim Güçlü, Şeymus Aykol ve Hak-Par Diyarbakır eski İl Başkanı Halis Nezan hakkında açılan davaya, devam edildi. Güçlü, Aykol ve Nezan'ın TCY'nin 216. maddesi uyarınca Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılandığı dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

İbrahim Güçlü, Zeynel Abidin Özalp, Sedat Ogur

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak sınırında yaptığı yığınağı protesto amacıyla 2 Mayıs günü basın açıklaması yapan Kürt-Der yöneticileri İbrahim Güçlü, Sedat Ogur ve Zeynel Abidin Özalp, gözaltına alındıktan sonra tutuklandılar. Daha sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan İbrahim Güçlü, Zeynel Abidin Özalp ve Sedat Ogur hakkında TCY'nin 220/8 maddesi uyarınca Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava, 2006 yılında sonuçlanmadı.

56 Belediye Başkanı

Yurtdışında yayın yapan Roj TV'nin kapatılmaması için 2005 yılı Aralık ayında Danimarka Başbakanı Anders Fogh Rasmussen'e mektup yazan çoğu DTP'li 56 belediye başkanı hakkında dava açıldı.

Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 26 Eylül günü başlayan duruşmada söz alan Diyarbakır Yenişehir Belediye Başkanı Fırat Anlı, "Mektupta toplam 405 kelime bulunuyor. Kelime başına ortalama 2 yıl hapis cezası isteniyor. Meşhur mektubumuzun 405 sözcüğünün tümüne sahip çıkıyoruz, içeriğini yineliyoruz. Düşüncemiz, Türkiye'nin kültürel haklar konusunda dar ve yasakçı anlayışı aşarak demokratik medeniyetin evrensel ilkelerine ulaşmasına katkıda bulunmak ve temsilcisi olduğumuz halkın talep ve beklentilerine cevap olma" dedi.

21 Kasım günü yapılan duruşmada belediye başkanları Abdullah Demirbaş, Orhan Özer, Memet Tahir Karamaner, Hürşit Alptekin ve Mehmet Nasır Aras dinlendi.

Belediye başkanları, diğer başkanların verdiği savunmaya katıldıklarını söylediler. Mahkeme Başkanı Dündar Örsdemir, belediye başkanlarına, Roj TV hakkında Adalet Bakanlığı

tarafından hazırlanan dosyada geçen "Roj TV'nin PKK'nin yayın organı olduğu" yönündeki ifadeyi sordu.

Bunun üzerine avukatlar Muharrem Erbey, Sedat Yurttaş, Meral Danış Beştaş ve Selahattin Demirtaş, müdahale ederek, "Dava, belediye başkanlarının Roj TV'ye mektup gönderme davasıdır. Burada Roj TV değil belediye başkanları yargılanıyor. Kaldı ki söz konusu raporlar istihbari niteliktedir ve delil olarak kullanılamayacağı bizzat bu raporlarda yazılmaktadır. Dolayısıyla delil olarak kullanılamaz, buna dayanarak da soru soramazsınız. İddianame dışına çıkamazsınız. Bu sorularla Anayasa'ya ve AİHS'in adil yargılama ilkesine aykırı davranıyorsunuz" dediler.

Cumhuriyet Savcısı da bu görüşü destekledi. Ancak mahkeme heyeti, davanın "örgüte bilerek ve isteyerek yardım etme" iddiasıyla açıldığı gerekçesiyle bu soruyu belediye başkanlarına yöneltti. Adıyaman'a bağlı Yaylakonak beldesi Belediye Başkanı Hasan Karakaya ve Batman'ın Beşiri ilçesi İkiköprü beldesi Belediye Başkanı Fahrettin Astan ise mektuptan haberleri olmadığını söylediler. Karakaya'nın avukatı Şeyho Saya, müvekkilinin DTP değil SHP üyesi olduğunu açıkladı.

Duruşma, 23 Ocak 2007 tarihine ertelendi.

İddianamede, aralarında Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir, Tunceli Belediye Başkanı Songül Erol Abdil, Batman Belediye Başkanı Hüseyin Kalkan, Hakkari Belediye Başkanı Metin Tekçe ve Şırnak Belediye Başkanı Ahmet Ertak'ın da bulunduğu belediye başkanlarının "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Ender İmrek

EMEP Genel Başkan Yardımcısı Ender İmrek hakkında, Tunceli'de 2005 yılı Temmuz ayında yaptığı bir basın açıklaması nedeniyle açılan dava, 16 Haziran günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, İmrek hakkında "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Kazım Temiz, Hüseyin Türkmen

Şemdinli olaylarından sonra yapılan bir basın açıklaması nedeniyle EMEP Didim (Aydın) İlçe Başkanı Kazım Temiz ve İlçe Örgütü Sekreteri Hüseyin Türkmen hakkında açılan dava, 16 Haziran günü sonuçlandı. Didim Sulh Ceza Mahkemesi, Temiz ve Türkmen hakkında beraat kararı verdi.

Hatip Dicle

DEP eski milletvekili Hatip Dicle hakkında Ocak ayında Londra Halkevi'nde düzenlenen "Demokrasiye Karşı Direnen Türkiye ve Demokrasi Mücadelesinde Kürtler" konulu toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle dava açıldı. Bağcılar Asliye Ceza Mahkemesi'nde TMY'nin 7/2 maddesi uyarınca görülen dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Dicle hakkındaki Ankara 9. Sulh Ceza Mahkemesi'nde TCY'nin 215. maddesi uyarınca açılan dava da yıl içinde sonuçlanmadı. Dicle, Roj TV'de katıldığı bir programda "Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsettiği" gerekçesiyle yargılanıyor.

Selahattin Demirtaş

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş hakkında konuşmaları nedeniyle açılan iki ayrı dava, 14 Kasım günü sonuçlandı. 2005 yılı Temmuz ayında Roj TV'de yaptığı bir konuşma nedeniyle Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Demirtaş, TCY'nin 220/8. maddesi (yasadışı örgüt propagandası) uyarınca bir yıl üç ay hapis cezasına mahkum edildi. Mahkeme, cezayı erteledi.

Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi de, Gün TV'de 24 Haziran 2005 tarihinde yayımlanan "Özel Gündem" programındaki konuşması nedeniyle Demirtaş'ı aynı madde uyarınca bir yıl üç hapis cezasına mahkum etti.

Osman Baydemir

Muş'ta öldürülen HPG militanları için Diyarbakır'da Mart ayı sonunda düzenlenen cenaze törenindeki konuşması nedeniyle Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir hakkında dava açıldı.

Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 3 Ekim günü başlayan davada ifadesi alınan Baydemir, şunları söyledi:

"Mahşeri yaşadık, iddianamede bu ortaya konulmamış. Küçük bir yer de verilmemiş. Bu kentte 10 insan yaşamını yitirdi. Ben sayın iddia makamından soruyorum. Yaşam hakkından daha değerli bir şey var mı? Buna hiçbir şekilde yer verilmiyor. Dosya içindeki emniyetin kaset çözümlerine bakın. Normal bir insan bir toplulukla konuşurken 30 kez üst üste 'susun, susun' der mi? Demek ki orada bir marazi durum vardır. Orada insanların birbirini dinlemediği bir atmosfer vardır. Biz oraya insanları dövmeye gitmedik. Biz insanları ikna etmeye gittik. İnsanlar risk üstlenerek bu olayların bertaraf edilmesi için çaba sarf ediyor. Bunun mukabilinde bir kurban aranıyor. İçişleri Bakanımız tarafından sayın valimize teşekkür plaketi verildi. Sayın Başkan, ortada teşekkür plaketi verilecek bir durum yok. Bütün çabamıza rağmen geride 10 tane ölü bıraktık. Allah aşkına bunun neresi başarıdır"

26 Aralık günü yapılan duruşmada, Diyarbakır Valiliği'ne sorulan "Valinin Osman Baydemir ile görüşüp görüşmediği ve görevlendirilme yapılıp yapılmadığına" ilişkin yazının yanıtı okundu. Diyarbakır Valiliği, "olayların yatıştırılması için Baydemir'in kendilerinden talepte bulunduğunu, bunun üzerine Vali Yardımcısı Ahmet Aydın'ın görevlendirildiğini, olayların sona ermesi için Aydın ve Baydemir'in birlikte hareket ettiklerini" bildirdi.

İddianamede, Baydemir'in "yasadışı örgüte yardım (TCY madde 314/2)" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Bu arada Osman Baydemir hakkında 2006 yılbaşında gönderdiği tebrik kartlarında "w" harfi kullanıldığı gerekçesiyle dava açıldı. İddianamede, Baydemir'in Kürtçe "yeni yılınız kutlu olsun" yazısı nedeniyle TCY'nin 222. maddesi ve "Türk Harflerini Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun"a muhalefet iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Baydemir hakkında 2004 yılında Siirt'te yaptığı konuşmada "halkı kin ve düşmanlığa kıskırttığı" iddiasıyla açılan dava da yıl içinde Diyarbakır 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde sürdü.

Haydar Kaya, Cemgil Demir

Tunceli'de 2005 yılı Haziran ayında öldürülen 17 MKP militanından üçü için Ankara'da düzenlenen cenaze törenine katılan EMEP Genel Başkan Yardımcısı Haydar Kaya ve cenazeye katılanlar hakkında açılan davaya, yıl içinde devam edildi. Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülen davada sanıkların "yasadışı örgüt propagandası ve yasadışı örgütü övmek" iddialarıyla cezalandırılması isteniyor.

Levent Tüzel

EMEP'in 5 Aralık 2004 tarihinde İstanbul'da düzenlenen "Diren Filistin, Seninleyiz Felluce" mitinginde yaptığı konuşma nedeniyle EMEP Genel Başkanı Levent Tüzel hakkında dava açıldı. Şişli Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Levent Tüzel'in "halkı kin ve düşmanlığa kıskırttığı" iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Hasan Karakoç

10 Haziran günü İstanbul'da "İran ordusunun HPG militanlarına karşı düzenlediği operasyonları" protesto amacıyla düzenlenen basın açıklamasında konuşan Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Yakay-Der) yöneticisi Hasan Karakoç hakkında Temmuz ayında dava açıldı.

İddianamede, "basın açıklamasında Abdullah Öcalan'dan 'Sayın Öcalan' diye bahsedildiği ve 'gerilla' ifadesinin kullanıldığı" belirtilerek Karakoç'un "suçu ve suçluyu övdüğü (TCY madde 215)" gerekçesiyle cezalandırılması istendi. Dava, İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Mahmut Alınak

Ardahan Cumhuriyet Savcılığı, DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak hakkında 20 Ocak günü DTP Ardahan İl Örgütü binası açılışındaki "Şemdinli olaylarının Kontrgerilla cumhuriyetinin elemanlarınca gerçekleştirildiği" yönündeki sözleri nedeniyle Ağustos ayında dava açtı. İddianamede, Mahmut Alınak'ın TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Ercan Bayhan

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Eğitim-Sen Batman Şube Sekreteri Ercan Bayhan hakkında, Ankara'da 17 Aralık 2005

tarihinde düzenlenen “Demokratik Türkiye, halk için bütçe” mitinginde Kürtçe “Biji Biratiye Gelan (Yaşasın halkların kardeşliği)” sloganı attığı gerekçesiyle dava açtı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 18 Ağustos günü başlayan davada, Bayhan’ın “yasadışı örgüt propagandası” iddiasıyla yargılanması istendi.

Metin Tekçe

Hakkari Belediye Başkanı Metin Tekçe hakkında, TBMM Şemdinli Olaylarını İnceleme Komisyonu’na verdiği ifade nedeniyle açılan dava, 6 Ağustos günü başladı.

Daha sonra bu dava ile 2003 yılında DEHAP yöneticisi olduğu dönemde “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla açılan dava birleştirildi.

18 Ekim günü Van 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmada, Tekçe, komisyonda yaptığı konuşmanın halka açık olmadığını belirterek “İfade özgürlüğü çerçevesinde fikirlerimi belirttim. Partimin görüşü de budur. Kürt sorununun çözümüne yönelik görüşlerimi dile getirdim. Araştırma Komisyonu gizli bir soruşturma yapıyordu. Gizli soruşturmanın basına yansıtılmaması gerekiyordu” dedi. Avukat Murat Timur da, örgüt üyeliğine ilişkin dava ile TBMM Şemdinli Olayını Araştırma Komisyonu’na verdiği ifadeye ilişkin davanın birleştirilmesinin Ceza Muhakemesi Yasası’na uygun olmadığını belirterek, dosyaların ayrılmasını istedi.

Emin Sarı

Şemdinli Belediye Başkan Yardımcısı Emin Sarı hakkında, “Roj TV’de bir programa telefonla katıldığı” iddiasıyla dava açıldı. İddianamede, Emin Sarı’nın TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Emin Sarı, “Şemdinli olayı” nedeniyle yargılanan Astsubay Tanju Çavuş’un 20 Ocak günü yapılan duruşmasından sonra Roj TV’ye bağlandığını ancak “Eğer bu dava bağımsız bir şekilde ele alınmış olsaydı bugün Tanju Çavuş...” sözlerinin ardından telefonun kesildiğini söyledi.

Ethem Dinçer

Mersin Cumhuriyet Savcılığı, Eylül ayında “1 Mayıs 1977 katliamı dosyası açılsın” başlıklı basın açıklaması nedeniyle, Mersin 78’liler Araştırma ve Dayanışma Derneği Başkanı Ethem Dinçer hakkında, TCY’nin 216/1 (Halkı düşmanlığa kışkırtma) ve 301/2 (Türkiye Cumhuriyeti hükümetine ve kurumlarına hakaret) maddeleri uyarınca dava açtı. Mersin 6. Asliye Hukuk Mahkemesi’nde 15 Aralık günü başlayan dava “suçun unsurları oluşmadığı” gerekçesiyle ilk duruşmada beraatla sonuçlandı.

Bahadır Kurbanoğlu

İslami eğilimli “Haksöz” dergisinin yazarlarından, Özgür Düşünce ve Eğitim Hakları Derneği (Özgür-Der) üyesi Bahadır Kurbanoğlu hakkında, 22 Nisan günü İstanbul Fatih Sarıcahan Parkı’nda düzenlenen eylemdeki konuşması

nedeniyle açılan dava, 3 Ekim günü yapılan ilk duruşmada sonuçlandı. Fatih 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Kurbanoğlu hakkında beraat kararı verdi.

Kurbanoğlu’nun Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun Van Cumhuriyet Savcısı Ferhat Sarıkaya’yı ihraç kararına ilişkin konuşması nedeniyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Nazmi Gür, Salih Yıldız, Abdurrahman Doğan

Feshedilen DEHAP Van İl Örgütü’nün 2003 yılında düzenlenen kongresindeki konuşmaları nedeniyle DEHAP Parti Meclisi üyesi Nazmi Gür, Yüksekova (Hakkari) Belediye Başkanı Salih Yıldız ve Van eski İl Başkanı Abdurrahman Doğan hakkında açılan davaya, yıl içinde Van Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Davada sanıkların “halkı kin ve düşmanlığa kışkırttıkları” iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Hüseyin Bektaşoğlu

DTP Erzincan İl Başkanı Hüseyin Bektaşoğlu hakkında Roj TV’de bir programa telefonla katıldığı gerekçesiyle açılan dava, 10 Ekim günü sonuçlandı. Erzincan Asliye Ceza Mahkemesi, Bektaşoğlu’nu TCY’nin 220/8 (yasadışı örgüt propagandası) ve 301. maddeleri uyarınca iki yıl hapis cezasına mahkum etti. Ceza daha sonra ertelendi.

Şahin Şimşek

Şahin Şimşek adlı kişi, Erzurum’da hırsızlık için girdiği Başöğretmen İlköğretim Okulu’nda iki sınıfın tahtalarına polisler hakaret içeren yazılar yazdığı gerekçesiyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca bir yıl hapis cezasına mahkum edildi.

17 Temmuz günü okuldan üç bilgisayar çalan Şahin Şimşek’in tahtalara “Sivillerin bacağı polis memurlarına olsun” yazdığı, daha sonra parmak izinden kimliğinin saptanması üzerine yakalandığı öğrenildi.

Erzurum 1. Sulh Ceza Mahkemesi’nin Kasım ayında hapis cezası verdiği Şahin Şimşek’in “hırsızlık” suçundan Erzurum 3. Asliye Ceza Mahkemesi’nde aynı dönemde yargılanmasının sürdüğü öğrenildi.

Eren Keskin, Kiraz Biçici, Doğan Genç, Gülseren Yeleri

İHD İstanbul Şubesi eski yöneticileri hakkında, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri eski Genel Müdürü Ali Suat Ertosun’a “İnsan Hakları Utanç Belgesi” gönderdikleri için Kasım ayında dava açıldı.

Ali Suat Ertosun’a emekli olmadan önce Bakanlar Kurulu kararıyla “Devlet Üstün Hizmet Madalyası” verilmişti. İHD de bunu protesto amacıyla Ertosun’a “İnsan Hakları Utanç Belgesi” göndermişti. Ertosun’un şikayeti üzerine açılan davada, dönemin İHD yöneticileri Kiraz Biçici, Doğan Genç, Gülseren Yeleri ve Eren Keskin’in TCY’nin “kamu görevlisine hakaret” suçuna ilişkin 125. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Atilla Kaya

SDP Genel Başkan Yardımcısı Atilla Kaya hakkında, Mart ayında yaptığı bir basın açıklaması nedeniyle açılan davaya, 29 Kasım günü Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Genelkurmay Başkanlığı'nın suç duyurusu üzerine açılan davada Kaya'nın basın açıklamasında geçen, "Ordu birliklerinin kimyasal silah kullandığına dair ciddi iddialar var" sözleri nedeniyle TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Filiz Koçali

SDP Genel Başkanı Filiz Koçali hakkında, "Kürtçe slogan içeren bir bildiri" nedeniyle SPY'nin 81. maddesi uyarınca açılan davaya 29 Kasım günü Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Dava, 2007 yılına ertelendi.

Halit Kahraman, Salih Sağlam, Abdülkadir Fırat¹

Ceylanpınar (Şanlıurfa) DTP İlçe Başkanı Halit Kahraman, İlçe Örgütü yöneticileri Salih Sağlam ve Abdülkadir Fırat hakkında "halkı korku ve paniğe sürükledikleri", "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla açılan dava, 29 Kasım günü sonuçlandı. Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkları altışar yıl üçer ay hapis cezasına mahkum etti.

DTP yöneticileri "Mart ayı sonunda Diyarbakır'da HPG militanları için düzenlenen cenaze töreninde çıkan olayları protesto amacıyla" 2 Nisan günü düzenlenen basın açıklaması nedeniyle yargılanıyordu.

Aysel Tuğluk, Hilmi Aydoğdu

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, Aralık ayında DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ve DTP Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu hakkında, 3 Eylül 2006 tarihinde Diyarbakır'da Dünya Barış Günü nedeniyle düzenlenen mitingdeki konuşmaları dava açtı.

Diyarbakır 4. Ağır ceza Mahkemesi'nde 1 Şubat 2007 tarihinde başlanacak davada, Tuğluk ve Aydoğdu'nun TMY'nin 7/2 maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Ahmet Türk, Aysel Tuğluk

DTP Genel Başkanı Ahmet Türk ve Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ve DTP Genel Başkanı Ahmet Türk hakkında, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde bastırılan bildirimler nedeniyle açılan dava, 14 Kasım günü Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. 4 Aralık günü yapılan duruşma, 22 Ocak 2007 tarihine ertelendi.

İddianamede, Türk ve Tuğluk'un "suçu ve suçluyu övdükleri" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Murat Avcı, Aysel Tuğluk

Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, Aralık ayında DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk ve Siirt İl Başkanı Murat Avcı hakkında yaptıkları konuşmalar nedeniyle dava açtı.

İddianamede, Tuğluk ve Avcı'nın "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

Hasan Bozkurt

Kapatılan HADEP'in Nusaybin (Mardin) İlçe Başkanı Hasan Bozkurt, hakkında açılan dava, Aralık ayında sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Bozkurt'u üç yıl dört ay hapis cezasına mahkum etti. Bozkurt hakkındaki dava, Mart ayı sonunda Diyarbakır'da HPG militanları için düzenlenen cenaze töreninde yaşanan olaylara ilişkin Roj TV'ye telefonla katılarak yaptığı açıklamalar nedeniyle açılmıştı.

Rıdvan Kızgın, Kiraz Biçici

Eski İHD Bingöl Şube Başkanı Rıdvan Kızgın ve eski İHD İstanbul Şube Başkanı Kiraz Biçici hakkında 2003 yılında yaptıkları açıklamalar nedeniyle TCY'nin 301. maddesi (eski TCY'nin 159. maddesi) uyarınca açılan dava, 20 Aralık günü sonuçlandı. Bingöl Asliye Ceza Mahkemesi, Kızgın ve Biçici'yi 6'şar ay hapis cezasına mahkum etti.

Ethem Gürsu

Milli Eğitim Bakanlığı müfettişi Ethem Gürsu hakkında "Atatürk'e hakaret ettiği" iddiasıyla açılan dava, 6 Aralık günü sonuçlandı. Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesi, Gürsu'yu bir yıl hapis cezasına mahkum etti. Ceza, ertelendi.

Gürsu, 26 Haziran 2005 tarihinde bir konferansta, "Sizin yere göğe sığdıramadığınız Atatürk beni kurtarmadı. Ben doğmadan 20 yıl önce ölen birisi beni nasıl kurtarır" dediği gerekçesiyle 5816 Sayılı Atatürk'ü Koruma Yasası uyarınca yargılanıyordu.

Rıdvan Kızgın

İHD Bingöl Şubesi eski Başkanı Rıdvan Kızgın hakkında, 12 Eylül 1980 darbesinin yıldönümünde yaptığı "Militarizm Gölgesinde Demokratikleşme Olanaksız" başlıklı basın açıklaması nedeniyle açılan dava, ilk duruşmada beraatla sonuçlandı. Bingöl 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde, 14 Şubat günü yapılan duruşmada "suçun yasal unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle Kızgın hakkında beraat kararı verildi. Bingöl Jandarma İl Komutanlığı'nın suç duyurusu üzerine açılan davada Kızgın'ın "halkı suç işlemeye kışkırttığı" iddiasıyla cezalandırılması isteniyordu.

Rıdvan Kızgın, Nurettin Çelik

Rıdvan Kızgın, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla eski TCY'nin 169. maddesi uyarınca 3 yıl 9 ay hapis cezasına mahkum edildi. 13 Ekim günü yapılan duruşmada, diğer sanık Nurettin Çelik ise beraat etti.

¹ "Abdullah Öcalan'ı siyasi iradem olarak kabul ediyorum" başlıklı dilekçe nedeniyle de yargılanan DTP yöneticilerinin 17 Kasım günü sonuçlanan davada aynı cezaya mahkum edildikleri öğrenildi.

Dava, Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Yumaklı (Pakuni) köyü Yeniköy mezrasında 10 Temmuz 2003 tarihinde Hüseyin Özmen, Hacı Kaya, Ahmet Acar, Erdal Acar ve Mahmut Kaya'nın öldürülmesinden sonra hazırlanan rapor nedeniyle açılmıştı.

Zeki Yüksel, Adil Kotay

İHD Van Şubesi eski Başkanı Avukat Zeki Yüksel hakkında, Aralık ayında katılmadığı bir basın açıklaması nedeniyle dava açıldı. Van TUYAD-DER'in 16 Temmuz 2006 tarihinde düzenlediği basın açıklaması nedeniyle açılan davanın 19 Ocak 2007 tarihinde Van Sulh Ceza Mahkemesi'nde başlayacağı öğrenildi. Davada, TUYAD-DER Başkanı Adil Kotay da yargılanacak.

Cengiz Gültekin

SDP Parti Meclisi üyesi ve Ankara İl Örgütü yöneticisi Cengiz Gültekin, Adana'da düzenlenen Newroz mitingindeki konuşması nedeniyle 5 Aralık günü tutuklandı.

Nesrin Deniz

ÖTP eski Genel Başkan Yardımcısı Nesrin Deniz hakkında Diyarbakır'da 21 Mart Newroz kutlamalarındaki konuşması nedeniyle açılan dava, 14 Aralık günü sonuçlandı. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Deniz'i TCY'nin 220. maddesi uyarınca "yasadışı örgüt propagandası" iddiasıyla bir yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, cezaı erteledi.

Saadet Becerikli, Mehmet Şat, Ahmet Sevim, Bengi Yıldız, Sedat Özevin,

5 Eylül günü Kozluk'tan Batman'a giden bir araca jandarmaların açtığı ateş sonucu Mizgin Özbek (9) adlı çocuk ile Şeyhmus Değirmenci ve Halis Akbıyık'ın ölümü nedeniyle rapor hazırlayan sivil toplum örgütleri ve yerel gazeteler hakkında Eylül ayında soruşturma açıldı.

Batman Cumhuriyet Savcılığı'nın "soruşturmanın gizliliğini ihlal (TCY madde 285)", "adil yargılamayı etkileme (TCY madde 288)" ve "güvenlik güçlerine hakaret (TCY madde 301)" iddialarıyla açılan soruşturma çerçevesinde İHD Batman Şube Başkanı Saadet Becerikli, Mazlum-Der Batman Şube Başkanı Mehmet Şat, Avukat Ahmet Sevim, Avukat Bengi Yıldız ve Batman Barosu Başkan Yardımcısı Avukat Sedat Özevin, 18 Ekim günü ifade verdi. Olaya ilişkin haberler nedeniyle Batman Çağdaş ve Batman Postası gazeteleri hakkında 301. madde uyarınca açılan soruşturmanın da sürdüğü bildirildi.

Edinilen bilgiye göre, soruşturma olayın ardından heyetin hazırladığı rapor için Batman İl Jandarma Komutanlığı'nın suç duyurusu üzerine açıldı. Suç duyurusunda "Sivil toplum temsilcileri tarafından kurulan sözde inceleme heyeti yapmış olduğu faaliyetler sonucunda basın yoluyla güvenlik güçlerinin manevi şahsiyetlerini zedelemişlerdir. Yine kendilerini adli mercilerin yerine koyarak tanıklarla konuşmuş

ve adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs etmişlerdir" denildiği öğrenildi.

Yargılanan Gazeteciler

Ülkede Özgür Gündem Gazetesi

Ülkede Özgür Gündem gazetesinin avukatı Özcan Kılıç'ın 19 Kasım günü verdiği bilgiye göre; 1 Mart 2004 tarihinde yayın hayatına başlayan Ülkede Özgür Gündem gazetesindeki çeşitli yazılar nedeniyle gazete sahibi, sorumlu Yazışleri müdürleri, yazarları ve muhabirleri hakkında 600'e yakın dava açıldı. Eylül ayında sorumlu Yazışleri Müdürlüğü görevini üstlenen Özlem hakkında 50 kadar soruşturma ve dava açıldı.

Ülkede Özgür Gündem gazetesine açılan davalarla ilgili bazı bilgiler şöyle:

Ağır Ceza Mahkemeleri'nde görülen 75 dava sonuçlandı. Bu davaların 63'ünde mahkumiyet, 12'sinde beraat kararı verildi. Bu davalarda gazetenin sahibi Ali Gürbüz'e toplam 192 bin 755 YTL para cezası verildi. 5 yıl 10 ay hapis cezasına mahkum edilen Yazışleri Müdürü Hasan Bayar'a ise 96 bin 948 YTL para cezası verildi.

Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davaların 44'ü mahkumiyet, 15'i ise beraatla sonuçlandı. Bu davalarla ilgili olarak gazetenin Hasan Bayar'a 10 yıl bir ay 10 gün hapis, 44 bin 990 YTL para cezası verildi.

Bu arada Hasan Bayar'a verilen toplam 30 bin 562 YTL para cezası Yargıtay tarafından onandı. Para cezaları ödenmediği için, bu ceza her 100 YTL'si için bir gün olmak üzere hapis cezasına çevrildi.

Ülkede Özgür Gündem gazetesi çalışanları hakkında açılan davalarla ilgili gelişmelerden bazıları da şöyle:

Hüseyin Aykol

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Ağustos ayı başlarında Özgür Gündem gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hüseyin Aykol hakkında, 2003 yılı Ağustos ayında Kuzey Irak'taki Kandil dağında PKK yöneticileriyle yaptığı röportaj nedeniyle dava açtı. İddianamede, Aykol'un TCY'nin 314/2 ve TMY'nin 5. maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi. Dava, 26 Eylül günü İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. 12 Aralık günü yapılan duruşma, "röportajların yayınlandığı gazetelerin dosyaya konulması" için 20 Mart 2007 tarihine ertelendi.

Birgül Özbarış

Ülkede Özgür Gündem gazetesi muhabiri Birgül Özbarış hakkında, vicdani retçi Halil Savda ile yaptığı ve 9 Nisan günü yayınlanan röportaj nedeniyle TCY'nin 318. maddesi uyarınca dava açıldı. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, görevsizlik kararı verilerek, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi. Dava, 16 Şubat 2007 tarihinde bu mahkemede görülmeye başlanacak.

Özbarış hakkında 17 Şubat günü yayınlanan gazetede "Biz Ölüm Orucuna Yatarız" başlıklı haberi nedeniyle TCY'nin 215 ve 218. maddeleri uyarınca açılan dava, 9 Mart 2007 tarihinde İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Birgül Özbarış hakkında Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde "Red'cilerden AB'ye Mesaj Var" (19 Ekim 2005), "Anti-militaristler Vicdani Reddi ve Savaş Karşıtlığını Anlatacaklar: Savaşa Karşı Buluşma" (24 Eylül 2005), "Ne Askerlik Ne Savaş" (14-15 Mayıs 2005) ve "Kardeşlerinize Silah Çekmeyin" (24 Nisan 2006) başlıklı haberler nedeniyle TCY'nin 318/2 maddesi uyarınca açılan davalara da yıl içinde devam edildi. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, dört davada da "görevsizlik" kararı vererek, dosyaları İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi.

Cengiz Kapmaz

Kapanan Ülkede Özgür Gündem gazetesi muhabiri Cengiz Kapmaz hakkında, 15 Şubat ve 22 Haziran günü yayınlanan haberleri nedeniyle iki ayrı dava açıldı.

Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşullarına ilişkin "2 bin 555 gün geçti" başlıklı haber nedeniyle açılan davada, Kapmaz'ın TCY'nin 215 (suçu ve suçluyu övme) ve 218. (halkın yasalara uymamaya kışkırtılması ve suçun basın yoluyla işlenmesi durumunda cezanın artırılması) maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, "görevsizlik" kararı vererek, dosyayı İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Kapmaz'ın yargılandığı davaya 16 Şubat 2007 tarihinde devam edilecek.

DEP eski milletvekili Orhan Doğan ile yaptığı röportaj nedeniyle açılan diğer davada ise Kapmaz'ın "yasadışı örgüt propagandası" yaptığı gerekçesiyle TMY'nin 7/2. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin "görevsizlik" kararının ardından bu dava da, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 13 Şubat 2007 tarihinde görülecek.

Umur Hozatlı

Ülkede Özgür Gündem gazetesi yazarlarından Umur Hozatlı hakkında 16 Eylül günü yayınlanan "LORİN-İyi Baba İşbaşı Yaptı" başlıklı yazısı nedeniyle Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Hozatlı'nın TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması istenen dava, 14 Mart 2007 tarihinde başlayacak.

Hozatlı hakkında 11 Kasım günü yayınlanan "Gıcık Adamlar" yazısı nedeniyle TCY'nin 301. maddesi uyarınca dava açıldı. Dava, 21 Mart 2007 tarihinde Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlayacak.

İrfan Uçar

Ülkede Özgür Gündem gazetesi eski Genel Yayın Yönetmeni İrfan Uçar hakkında 13 Aralık 2005 tarihinde yayınlanan "301 Numara" başlıklı yazısı nedeniyle TCY'nin 301. maddesi

uyarınca dava açıldı. Dava, 14 Mart 2007 tarihinde Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlayacak.

İrfan Uçar hakkında 25 Ocak 2005 tarihli gazetede bir haber nedeniyle "Basın Yasası'na muhalefet ettiği" gerekçesiyle açılan davaya da Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Dava, 7 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

İrfan Uçar ve gazetenin eski Haber Müdürü Hüseyin Deniz hakkında 31 Mart günü yayınlanan gazetede bir ilan nedeniyle TMY'nin 7/2 maddesi uyarınca dava açıldı. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, "görevsizlik" kararı vererek, dosyayı Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderildi.

Yargılanan Diğer Gazeteciler

Hrant Dink

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 11 Temmuz günü Agos gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'e İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından eski TCY'nin 159. maddesi uyarınca verilen altı ay hapis cezasını onadı.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararının gerekçesi Eylül ayı ortalarında açıklandı. (Bkz. EK 14)

Kararda, "Eleştirinin sert bir üslupla yapılması, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirinin eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgu ise de; kurumlar eleştirilirken görüş açıklama niteliğinde bulunmayan, küçültücü, aşağılayıcı ifadeler kullanılmamalı, düşüncüyü açıklama sınırları içinde kalınmalıdır. Dink, Atatürk'ün 'Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur' sözünden çıkarım yaparak ve bu sözü 'ustaca' bir üslupla değiştirerek Türklüğü aşağıladığı sonucuna, yazıların bütün olarak değerlendirilmesi sonucu varılmıştır" denildi.

Kararın bozulması gerektiği yönünde oy kullanan Yargıtay Ceza Genel Kurulu Başkanı Osman Şirin ve üye Muvaffak Tatar ise dava konusu yazının "eleştiri hakkının tipik kullanımı" olduğu, cezayı veren mahkemenin ise "Türklük" kavramını, "ırkçı bir ulusçuluk anlayışıyla izaha yeltendiği" savundular.

Karşı oy yazısı özetle şöyle:

"İfade özgürlüğü, özellikle milli değerler söz konusu olduğunda evrensel bakışa uygun bir korumaya kavuşturulamamış, AB'ye üyelik sürecindeki uyum yasalarındaki değişim ve gelişim kavranamamış ve eleştiri hakkının vazgeçilmezliği kararlara yansıtılamamıştır... Yerel mahkeme yazıyı değerlendirirken, AİHM içtihatlarını gözetmemiş, vardığı hükümlerle AB'yle uyum programına katkıda bulunmamıştır... Türkiye'de karşı fikrin serbestçe söylenmesinden hala korkulmaktadır. Yargılanan ve cezaevi yolculuğuna çıkarılan hiçbir düşünce ölmemiştir. Aksine yandaş bulmuştur. Ceza korkusuyla hiçbir düşüncenin söylenmesinin engellenemeyeceği bilinmelidir."

7 Ekim 2005 tarihinde sonuçlanan davada, gazetenin Yazışları Müdürü Karın Karakaşlı hakkındaki dava, yeni TCY uyarınca ortadan kaldırılmış, Dink'e verilen ceza da ertelenmişti. Yargıtay 9. Ceza Dairesi de, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "suçun maddi ve manevi unsurlarının oluşmadığı" gerekçesiyle kararın bozulması istemine uymamış ve Dink'in yazısında "Türklüğe hakaret edildiği" görüşüne katılmış ancak, "suçtan doğrudan zarar görmedikleri halde avukat Kemal Kerinçsiz ve arkadaşlarının müdahil olarak davaya kabul edilmeleri" gibi usul gerekçeleriyle kararı bozmuştu.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı bu kez de "kararın esastan bozulması" gerektiği görüşüyle dairenin kararına itiraz etmiş ve kararının kaldırılmasını istemişti. İtiraz nedeniyle dosya, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda ele alındı. 11 Temmuz günü toplanan Genel Kurul, 18'e karşı altı oyla itirazı reddetti.

Altı üye, ceza kararının esastan bozulmasını istedi. Genel Kurul kararları bağlayıcı olduğu için Hrant Dink'in altı ay hapis cezası kesinleşti. Hrant Dink, ceza ertelendiği için hapse girmeyecek. Ancak, beş yıl içinde "suç işler" ve mahkum edilirse, bu ceza nedeniyle cezaevine girecek.

Hrant Dink, Arat Dink, Serkis Seropyan, Aydın Engin

Hrant Dink, yazışları müdürleri Arat Dink, Serkis Seropyan ve yazar Aydın Engin hakkında "Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs (TCY madde 288)" uyarınca açılan dava, 16 Mayıs günü Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Orhan Pamuk ve Hrant Dink'in yargılandığı diğer davalarda olduğu gibi bu davada da Avukat Kemal Kerinçsiz ve bir grup sağ görüşlü avukat yine olay çıkardı.

Duruşmanın başlamasından önce, adliye önünde ve mahkemenin bulunduğu katta toplanan sağ görüşlüler, gazeteciler ve avukatları salona girerken "hain, alçak" diye bağırıyorlar, Dink'e vurmaya çalışıyorlar ve tükürüyorlar.

Sanıkların ifadesinin alınmasından sonra Kerinçsiz ve arkadaşları, müdahil olma isteklerini açıkladılar. Müdahil olmak isteyenler arasında adı Susurluk skandalına da karışan emekli subay Veli Küçük de yer aldı. Bu istek, "suçtan doğrudan zarar görmedikleri" gerekçesiyle reddedildi.

Bunun üzerine, sağcı avukatlar yargıcın "tarafalı" olduğu gerekçesiyle çekilmesini istediler, salonda bulunanlar da bağırmaya başladılar. Bu sırada izleyiciler, aralarında İstanbul Barosu eski başkanı Yücel Sayman, Fethiye Çetin, Ergin Cinmen ve Fikret İlikiz'in de bulunduğu sanık avukatlarına bozuk para attılar. Hrant Dink, "Sanık olarak söz almak istiyorum" deyince Kerinçsiz, "Sus, yeter artık. Sürekli konuşuyorsun" diye bağırıyor.

Dink ifadesinde "Türklüğü aşağılamanın kendisi, bizzat aşağılık suçtur ve ırkçılıktır. Türkiye'yi bırakır giderim sözünü

de, salonda ve dışarıdaki arkadaşlarımı korumak amacıyla söyledim. Eğer Türklüğü aşağılıyorsam, onlarla birlikte yaşama hakkım yoktur. Bu nedenle 'çekip giderim' dedim" dedi. Duruşma, " güvenliğin sağlanmadığı" gerekçesiyle ertelendi.

4 Temmuz günü yapılan duruşma öncesinde adliye önünde gösteri düzenleyen sağ görüşlü gruptan bir kişi, Avukat Deniz Ceylan'a yumruk attı. Sanıklara ve avukatlarına yönelik sözlü saldırılar da duruşma bitene kadar sürdü. Duruşma, Hrant Dink hakkında "Türklüğe hakaret" iddiasıyla açılan davanın Yargıtay'da sonuçlanmasının beklenmesi için ertelendi.

12 Aralık günü yapılan duruşmada, sanık avukatlarından Erdal Doğan, davanın yetersiz gerekçelerle açıldığını, beraat kararı verilerek hemen bitirilmesi gerektiğini belirtti. Şikayetçi Avukat Kemal Kerinçsiz ise sanıkların "yargı organlarını ideolojik davranmakla", şikayetçileri ise "ilkokul düzeyindeki bir çocuk zihniyetine sahip olmakla suçladıklarını" belirterek, bu açıklamaların suç oluşturup oluşturmadığı konusunda bilirkişi incelemesi yapılmasını istedi.

Mahkeme bu istemi reddetti. Dava, 2007 yılına ertelendi.

İsmail Yüce, Adnan Yüce, İrem Belek, Gıyasettin Vargün, Gözde Erözgün

İmaj Radyo (Ankara) yöneticileri İsmail Yüce, Adnan Yüce, İrem Belek, Gıyasettin Vargün ve Gözde Erözgün hakkında "izinsiz yayın yaptıkları" iddiasıyla açılan davaya 30 Ocak günü Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Duruşmada, Adnan Yüce'nin "RTÜK yetkilileriyle yaptıkları toplantıda yayına başlamaları konusunda sözlü izin aldıkları, bu izne güvenerek yayına geçtikleri" yolundaki ifadesinin RTÜK'ten sorulmasına karar verildi. Aynı gerekçeyle Ankara 11. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davaya da 8 Şubat günü devam edildi. Duruşmada, her iki davanın birleştirilmesi kararlaştırıldı.

Ankara 19. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 18 Eylül günü sonuçlandı. Mahkeme, sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

Cengiz Doğan

Mardin'in Nusaybin ilçesinde yayımlanan Mavi ve Kent gazetesinin Yazışları Müdürü Cengiz Doğan hakkında, "gazetenin 37, 38, 44 ve 45. sayılarında HPG'nin açıklamalarını yayımlayarak yasadışı örgüt propagandası yaptığı, suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla açılan dava 3 Şubat günü sonuçlandı.

Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Cengiz Doğan'ı TCY'nin 220/8 maddesi uyarınca 1 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına mahkum etti. Cengiz Doğan, cezaevinde kaldığı süre gözönüne alınarak tahliye edildi. Cengiz Doğan, 13 Eylül 2005 tarihinde tutuklanmıştı.

İsmet Berkan, Erol Katircioğlu, Murat Belge, Haluk Şahin, Hasan Cemal

Radikal gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan, yazarlar Erol Katircioğlu, Murat Belge, Haluk Şahin ve Milliyet gazetesi yazarı Hasan Cemal hakkında, “2005 yılı Mayıs ayında Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenmesi planlanan Ermeni Konferansı'nın Hukukçular Birliği'nin suç duyurusu üzerine ertelenmesi” konusundaki yazıları nedeniyle açılan dava, 7 Şubat günü başladı.

Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 11 Nisan günü yapılan duruşmada, şikayetçi Avukat Kemal Kerinçsiz ve arkadaşları “reddi hakim” talebinde bulundular ve müdahil olma isteklerini tekrarladılar.

Bu konudaki görüşü sorulan Cumhuriyet Savcısı, “suçtan doğrudan zarar görmedikleri” için Kerinçsiz ve arkadaşlarının “ihbar eden” konumunda bulunduğunu, bu nedenle davaya katılmayacaklarını ve reddi hakim talebinde bulunamayacaklarını bildirdi.

Kerinçsiz ise “Hakim adalet bağıni gözünden çıkarmış. Adil karar verme yetisini yitirmiş” dedi. Reddi hakim talebinin reddedilmesi üzerine şikayetçi avukatlar, “Fetret dönemi geçecek” diye bağırarak salonu terk ettiler.

Şikayetçi avukatların yargııcı, “müdahil olma talepleri konusunda hukuki olmayan sözlerle zorlamaya çalıştıklarını, talebin reddi halinde şikayet edeceklerini belirterek tehditte bulduklarını” belirten Cumhuriyet Savcısı, Baro ve Bağcılar Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulmasını istedi.

Yargıç da, avukatlar Kemal Kerinçsiz, Kürşat Baytaç, Kaptan Yılmaz, Erkan Akkaz, Mustafa Yılmaz ve Mehmet Bilgin hakkında suç duyurusunda bulunmaya karar verdi. Daha sonra mahkeme, İsmet Berkan, Haluk Şahin, Erol Katircioğlu ve Hasan Cemal hakkındaki davanın “iki aylık yasal süre içinde açılmadığı” gerekçesiyle düşürülmesine, Murat Belge'nin ise dava bu sürede açıldığı için yargılanmasının devam etmesine karar verildi.

Belge hakkındaki dava 8 Haziran günü sonuçlandı. Mahkeme, bir yazısı açısından kovuşturmayı zamanaşımından düşürdü, bir diğerini esastan değerlendirerek Belge'nin beraatına karar verdi.

Ertuğrul Mavioğlu, Ali Kırca

ATV'de yayınlanan “Siyaset Meydanı” programında, 12 Eylül darbesini eleştiren gazeteci Ertuğrul Mavioğlu ve programın sunucusu Ali Kırca hakkında açılan dava, 7 Şubat günü sonuçlandı. İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi, “suçun unsurları oluşmadığı ve cezaya yeterli inandırıcı delil elde edilemediği” gerekçesiyle gazeteciler hakkında beraat kararı verdi.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Mehmet Orhan Karadeniz'in şikayeti üzerine açılan davada, gazetecilerin “hakaret” ve “TMY'ye muhalefet” iddialarıyla cezalandırılması isteniyordu.

Ender Can Cevahir

Tunceli'de yayınlanan Munzur gazetesinin sahibi ve Yazışleri Müdürü Ender Can Cevahir hakkında bir haberde “yargıyı etkileyecek biçimde yorum yapıldığı” gerekçesiyle açılan dava, 7 Şubat günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, “amacının yargıyı etkilemek olmadığı, ulusal bazda yayın yapan gazetelerin aynı fiilleri nedeniyle yargılanmamasına karşın sanığın cezalandırılmasının hakkaniyete aykırı olacağı” gerekçesiyle Cevahir'in beraatına karar verdi.

HPG üst düzey yöneticilerinden Süleyman Şahin'in babası Hasan Şahin'in öldürülmesine (3 Ağustos 2005) ilişkin 6 Eylül 2005 tarihinde yayınlanan “Tüfek ile öldürülmesi infazı çürütmez” ve “Şahin cinayetlerinin Adli Tıp raporu açıklandı” başlıklı haberler nedeniyle Ender Can Cevahir'e, Eylül ayında 5187 sayılı Basın Yasası'nın 19. maddesi uyarınca 2 bin YTL ön ödemeli para cezası verilmişti. Cevahir'in para cezasını süresi içinde ödememesi nedeniyle dava açılmıştı.

Mehmet Eymen

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Şubat ayında Genelkurmay Başkanlığı'nın suç duyurusu üzerine www.katman.info adlı sanal derginin yöneticisi Mehmet Eymen hakkında, derginin 15 Haziran 2005 tarihli 13. sayısında yer alan “Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Başbuğ, Washington'daki Türk-Amerikan Konseyi toplantısında yaptığı konuşmada Türkiye'nin içine sokulduğu teslimiyeti apaçık ortaya koydu” başlıklı haber nedeniyle dava açtı.

Sebati Karakurt, Hasan Kılıç, Necdet Tatlıcan

Kuzey Irak'taki HPG militanlarıyla yaptığı söyleşi nedeniyle Hürriyet gazetesi muhabiri Sebati Karakurt, gazetenin yazışleri müdürleri Hasan Kılıç ve Necdet Tatlıcan hakkında açılan davaya 4 Mayıs günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, “röportajın ve fotoğrafların örgüt propagandası yapacak şekilde basıldığını” savunarak, Sebati Karakurt, Hasan Kılıç ve Necdet Tatlıcan'ın TMY'nin 6/2. maddesi uyarınca cezalandırılmalarını istedi.

21 Eylül günü yapılan duruşmada, mahkeme görevsizlik kararı vererek, davayı ağır ceza mahkemesine gönderdi.

İlhan Selçuk, Mehmet Sucu, Alper Turgut

Cumhuriyet gazetesinin sahibi İlhan Selçuk, Yazışleri Müdürü Mehmet Sucu ve muhabir Alper Turgut hakkında, bir işkence davasına ilişkin haber nedeniyle verilen 60 bin YTL ön ödemeli para cezasını ödemedikleri için açılan dava, 18 Temmuz günü sonuçlandı.

Selçuk ve Sucu'nun beraatına karar veren İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Turgut'a 20 bin YTL para cezası verdi. Alper Turgut, 4 Ağustos günü kararı temyiz etti.

Ahmet Turan, Müslüm Turfan ve Dinçer Erdüvan'a işkence yapan polislerin beraat etmesine ilişkin haber nedeniyle,

gazetecilere "yargıyı etkileme" ve "mahkeme kararını eleştirme" iddiasıyla Basın Yasası'nın 19/2 maddesi uyarınca 20'şer bin YTL ön ödemeli para cezası verilmişti. Cezasının ödenmemesi nedeniyle de gazetecilere dava açılmıştı.

Bu haber hangi maddeye girer? - Alper Turgut (Cumhuriyet Dergi/15 Ekim 2006)

Okuyacağınız haber, basın, düşünce ve ifade özgürlüğüne dair. Değişen ceza yasalarını, yeni uygulamaları, baskıları, tutuklamaları ve çelişkileri anlatıyor. Elbette hükümeti de eleştiriyor. Son bir ayda 15 gazeteci tutuklandı. Görünen o ki bu tutuklamalar daha da sürecek, üstelik haberi için yargılanan sadece muhabir olacak. Bu satırların yazarı da, "İşkenceciye beraat" başlıklı haberi nedeniyle 20 bin YTL para cezasına çarptırıldı! Gazeteciler ve hukukçular uygulamaları eleştiriyor.

Bir ülkede demokrasinin varlığı "ifade özgürlüğü" ile ölçülür. Türkiye bu konuda geçmişteki sabıklarına yenilerini eklemekten kaçınmıyor... Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın araştırmasına göre, 2006'da 82 yazar, yayıncı ve gazeteci adliyeye "düştü". "Türklüğe hakaretle" özetlenebilecek meşhur 301. madde, Orhan Pamuk, Hrant Dink, Elif Şafak, Rahmi Yıldırım, Eren Keskin'in de aralarında bulunduğu 69 isme dava açılmasına neden oldu. Avrupa Birliği, Türk Ceza Yasası'ndaki (TCY) bu maddenin değiştirilmesini istiyor, ama hükümet özgürlüğü sınırlayan bu maddeyi bile bir tenis maçına dönüştürdü. Başbakan maddenin kendilerini de huzursuz ettiğini söylerken, adalet bakanı topu "Başımıza bu işi o açtı" diyerek Orhan Pamuk'a atıverdi. Görüldü ki, 301. maddenin değiştirilmesi hükümet gündeminde değil, yani sözün, yazının ve demokrasinin üzerine 301. maddeyle gidilmekten kolay kolay vazgeçilmeyecek...

Sorun, bu maddeyle de sınırlı değil, gazetecilere yönelik ağır para cezalarıyla sonuçlanan kişisel ve kurumsal davalar da hızını sürdürüyor. Örneğin Özgür Gündem gazetesi aleyhine açılmış halihazırda devam eden 600 dava var. Ve "örgüt üyeliği" ile "yardım ve yataklık" gerekçesi, Yeni Terörle Mücadele Yasası'yla (TMY) geri döndü. 29 Haziran'da TBMM'den geçen yasayla daha önce asliye ceza mahkemesinde yargılanan gazetecilerin davaları ağır ceza mahkemelerine alındı. Hürriyet muhabiri Sebati Karakurt'un Kandil Dağı'nda PKK'lilerle gerçekleştirdiği röportaj, Milliyet muhabiri Namık Durukan'ın Osman Öcalan ile konuşup haber yapması ağır cezalı konular olarak görüldü...

TMY'den önce 11 isim vardı cezaevlerinde, son bir ayda 15 kişi daha katıldı aralarına... 17 kentte güvenlik güçleri, Atılım ve Dayanışma gazetelerine, Özgür Radyo'ya, Özgür Gençlik, Genç Bakış ile Sanat ve Hayat dergilerine baskın düzenledi. Bilgisayar kasalarına, CD, disket, ajanda ve telefon defterlerine el koydu. Birçok gazete, dergi ve radyo çalışanı gözaltına alındı, ardından tutuklandı. Şu an bir kısmı F tipi cezaevlerinde kalan "muhalif basın" üyesi 26 gazeteci var. Ankara Sincan F Tipi Cezaevi'nde tutulan gazeteci Erol Zavar, kanser hastası. ODAK ve Genç Direnişçi dergilerinin sahibi ve sorumlu yazarları müdürü Zavar'ın, tahliye edilerek tedavisinin sağlıklı koşullarda yapılabilmesi için "Erol Zavar'a Yaşama Hakkı Koordinasyonu"nun "Bu Işık Sönmesin!" kampanyası sürüyor. Gebze M Tipi Cezaevi'nde kalan, Alinteri gazetesi Mersin muhabiri Filiz Güllökuer Akdeniz anemisi, Atılım muhabiri Özge Keleş ise, şeker hastası. İkisi de cezaevi koşullarında tedavi görüyor! Devlet'in resmi raporları ve Basın Konseyi'ne göre, basın özgürlüğü kapsamında sadece İşçi Köylü gazetesi yayın yönetmeni Memik Horoz içeride!

İLK DURUŞMA 6 AY SONRA...

Operasyon ve tutuklamalara, gazeteciler, yazarlar ve sanatçıların yanı sıra meslek birlikleri ve sivil toplum örgütleri de tepki gösteriyor. 2003'te Atılım Gazetesi yazarıken gözaltına alınan Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu (TGDP) Sözcüsü Necati Abay bombolama eylemi koordinatörü olmakla suçlanıyor. İlk duruşmada beraat ediyor, ama ilk mahkemeye altı ay sonra çıkarılıyor. "Boşu boşuna aylarca içerde kaldım. Mağdur edildim" diyor Abay "Muhalif gazeteciler sadece iddia ve kompolarla içerde tutuluyorlar. Soruşturma halen devam ediyor ve dosya altı ay süreyle kapalı... Gözaltına alınanlar, tutuklananlar hatta avukatlar, suçlamaların ne olduğunu bilmiyor. Dosyaların kapalı kalması sadece darbe anayasalarında, olağanüstü hal ve sıkıyönetim uygulamalarında ortaya çıkar. Şu tarihten itibaren herhangi bir gazeteci, 'Dosyada senin de adın var' denilerek tutuklanabilir. Kopenhag Kriterleri'yle bu durum nasıl izah edilecek?"

Müdahil avukatlardan İsmail Cem Halavurt ise, gözaltındakilerin 24 saat avukatlarıyla görüşürülmediğini, avukatların dosyayı incelemelerinin engellendiğini ve CMK 153/3. maddesine göre kısıtlama kapsamında alınmayacak belgelerin dahi savcılık kararıyla avukatlara gösterilmediğini söylüyor. Halavurt'a göre, istisnai olarak uygulanmak üzere konulan kısıtlama ve gizlilik kararları TMY ile birlikte keyfiyete dönüştürülüyor.

Dayanışma adına, bir günlüğüne Atılım gazetesinde çalışan yazar Haluk Gerger'e göre, bu bir saldırı biçimi ve bütün toplumsal muhalefete yönelik. "Toplumsal muhalefeti bastırmanın üç gerekçesi var" diyor Gerger, "Bir, ekonomi büyük bir bunalımda, yeni şok dalgaları ve yeni IMF programları kapıda... İki, Kürt sorunundaki çıksızlık ve şiddetin tırmandırılması... Son olarak da, Lübnan'dan İran'a dış maceralar. Dış maceradan önce de iç temizlik yapmak gerekiyor"! Gerger'in diğer şikayet ettiği konu ise, medyanın da kullandığı dille bu baskılara ortak olması, "Bu aymazlıktan kurtulamadığımız sürece hiç kimsenin kurtuluşu yok. Bu bizi ilgilendirmez diyenler, bu suçun anaforuna kapılıp öğütülecek" diyor.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Başkanı Orhan Erinc de Yeni TCY ile hem para hem de hapis cezalarının arttığını, suç tanımlarında değişiklikler yapıldığını vurguluyor. "Bu değişiklik" diyor, "İfade özgürlüğünün bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama, eser yaratma

haklarını daha da sınırlayıcı nitelikte. Eski 159 ile yeni 301'i karşılaştırsak yeni suç tanımının hem yaygınlaştırıldığı hem de genişletildiği görülüyor. Oysa 26 Haziran 2004'te yürürlüğe giren 5187 sayılı Basın Yasası, basın özgürlüğü tanımına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesine gönderme yaparak sınırlamaların nasıl ve hangi ölçüde yapılabileceğini hükme bağlamıştı. Bu yasayı yapan iktidar ve muhalefet partileri hem yeni TCY hem de TMY'de bunu göz ardı etti”.

Erinç'e göre, yasalar birbiriyle çelişiyor. Basın Yasası “Hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemez” derken, TCY hapis cezasını öngörüyor. Erinç, “Yasayla gazetecilerin terörist konumunda yargılanmaları ve cezalandırılmaları ilkesi benimsendi. Basın yasasında savcılara tanınan yayın toplatma, durdurma yetkilerini yeniden gündeme getirmesi, ifade ve basın özgürlüğünün önünde yeni bir engel olarak duruyor” diye vurguluyor. TGC, 301. maddenin yasadan çıkarılmasını, bu mümkün olmazsa cezanın ölçülü bir para cezası olarak belirlenmesini istiyor. Erinç, maddenin hukuktan çok politik yönüyle tartışıldığını söylüyor:

“Yargıtay'ın içtihat kararı almasını beklemek çok sayıda gazeteci, yazar ve bilim insanının yargılanması anlamına geliyor. Oluşturulacak içtihat için bazı sanıkların da mahkûm olmaları gerekiyor. 301'in gerekçesinde Türklük tanımının Türkiye Cumhuriyeti ile sınırlı olarak kullanılmadığı da ortada. Gerekçede ‘Bu tanım, Türkiye dışında yaşayan ve aynı kültürün iştirakçileri olan toplumları da kapsar’ deniliyor. Bu nedenle değişikliğin gerekçe bakımından da yapılması zorunlu.”

“Adli Yargılamayı Etkileme” başlıklı 288. maddenin daha önce kabul edilen Basın Yasası'nın 19. maddesinin bir benzeri olduğunu da anımsatıyor Erinç, “Bu suçun oluşması halinde verilecek ceza, para cezasıyken, yeni TCY altı aydan üç yıla kadar hapis cezasını öngörüyor. Milletvekilleri, bakanlar hatta Başbakan mahkeme kararları ile ilgili yorumlar yapıyor ancak haklarında herhangi bir soruşturma girişimi olmuyor, bu davalar sürekli gazetecilere açılıyor” diyor.

141'den 301'e...

Avukat Fikret İlkiz'e göre Türkiye'de düşünce suç olmaktan hiç çıkmadı, sadece yasadaki rakamlar değişti:

“Eski TCY'nin 141 ve 142. maddeleri ile 163. maddelerinin kaldırılması özgürlüklerin genişletilmesi olarak sunulmuştu. Ne kadar tuhaf bir çelişkidir ki, kanun değişikliği Terörle Mücadele Yasası ile yapıldı. Yani 141, 142 ve 163 kaldırıldı yerine TMY 6, 7 ve 8. maddeler kabul edildi. Aradan yıllar geçti, bu kez TMY'nin 8. maddesi kaldırıldı. Ancak yasanın kabul edildiği tarihten itibaren 8. maddenin kaldırıldığı zamana kadar geçen süreç içinde Türkiye'nin aydınları, gazetecileri, görüş açıklayanları, yazı yazarları terör örgütü mensubu gibi DGM'de yargılandı. Sonra 312. madde işletilmeye başlandı. 312, Türkiye'de sorun yarattı. Bu defa 312'den vazgeçildi TMY'nin 7. maddesi uygulandı. Yani ‘herhangi bir biçimde izin verilmeyen, söylenmesi istenilmeyen ifade özgürlüğünün kullanımına ait herhangi bir hak kullanımı bir şekilde engellenmelidir’ görüşü hakim oldu. Halen hakim görüş bu.”

Bu davalar Türkiye için zararlı

Noam Chomsky hakkında Edward S. Herman'la birlikte yazdığı, “Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politikası” adlı kitabı nedeniyle, TCK 301. ve 216. maddelerinden açılan davanın ilk duruşması, Salı günü 9.30'da İstanbul Adliyesi, 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek Chomsky davayı şöyle değerlendiriyor:

Aynı yayınevi (Aram Yayıncılık) hakkında benzer suçlamalarla 2002 yılında da bir dava açılmış, ama dava düşmüştü. O yıl Türkiye'ye yaptığı ziyaretlerde, Türkiye Yayıncılar Birliği de dahil, çok geniş bir kesimde bu sonucun büyük memnuniyetle karşılandığını rahatlıkla gözlemlemiştim. Türkiye şu bakımdan sıra dışıdır ve Batı'dan bir hayli farklıdır: Önde gelen Türkiyeli aydınlar-yazarlar, sanatçılar, akademisyenler, gazeteciler ve diğerleri- zalimce yasaları açıkça protesto etmekte kalmadılar, sert cezaları göze alarak –ve bazen de maruz kalarak- bu yasalara karşı düzenli olarak sivil itaatsizlik yapmaya giriştiler. Bu insanların, çok daha imtiyazlı olan fakat çok daha azını yapan Batılı aydınlara ilham kaynağı olması gerekir. Başkalarıyla birlikte bu aydınların çabaları, geçen yıllarda Türkiye'de yurttaşlık ve insan haklarında önemli iyileşmelere yol açtı. Maalesef, şu anda bir geriye gidiş döneminden geçiliyor. Halihazırdaki yargılamalar da bunun çok sayıdaki örneğinden birini oluşturuyor. Kendi başına kabul edilemez olmasının yanı sıra, bu durum Türkiye toplumu açısından son derece zararlıdır. Aynı şey, yüzyıllarca süren halk mücadelelerinin ciddi bir özgürlük mirası bıraktığı ABD ve diğer ülkelerde yurttaşlık hakları ve insan haklarına yapılan son saldırılar için de geçerlidir.

Şu anda Türkiye'de yargılanan sanıkları desteklemek, Türkiye halkını ve bu halkın insana yaraşır bir geleceğe sahip olma hakkını desteklemektir. Bu desteğin, her yerde ve özellikle kendi ülkemizde yurttaşlık hakları ve insan haklarını savunmaya dönük uluslar arası bir mücadelenin parçası olması gerekir.

Mustafa Karahasanoğlu, Abdurrahman Dilipak, Yalçın Turgut Balaban, Cengiz Almış, Mustafa Hacimustafaoğulları, Hüseyin Arı

Cuma dergisinde yayınlanan yazıları nedeniyle Vakit gazetesi Genel Yayın Koordinatörü Mustafa Karahasanoğlu, yazarlar Abdurrahman Dilipak, Yalçın Turgut Balaban, Cengiz Almış, emekli Binbaşı Mustafa Hacimustafaoğulları ve emekli albay

Hüseyin Arı hakkında açılan davaya 1 Mart günü İstanbul 3. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde devam edildi.

Avukat Ali Pacci, “5680 sayılı Basın Kanunu'nun 36. maddesinde basın suçlarına bakacak mahkemede istisna getirilmiş olmasına rağmen, 5187 sayılı yeni Basın Kanunu'nda bu istisna kaldırılmıştır. Bu eylem nedeni ile müvekkillerimin Askeri Mahkeme'de yargılanması imkanı ortadan kalkmıştır. Bundan dolayı görevsizlik kararı

verilmesini talep ediyoruz” dedi. Esasa ilişkin savunma yapmayacağını belirten Dilipak ise “Hakkımda bu mahkemenin karar verme yetkisi yok. Burada ben değil Türkiye ve hukuk yargılanıyor. Mahkemenin yapması gereken tek şey davadan el çekip dosyayı Anayasa Mahkemesi’ne göndermektir” dedi. Askeri Mahkeme de, “eylemin basın yoluyla gerçekleştirildiği” gerekçesiyle görevsizlik kararı verdi. Dosya, Bağcılar Asliye Ceza Mahkemesi’ne gönderildi.

Harun Aksoy, Abdurrahman Dilipak

Dilipak ve Aksoy hakkında Vakit gazetesinde 9 Kasım 2003 tarihinde yayınlanan “Sezer Kına Yaksın” başlıklı yazı nedeniyle açılan dava, 12 Ekim günü sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, “suçun yasal unsurları oluşmadığı” gerekçesiyle Dilipak ve Aksoy hakkında beraat kararı verdi.

Abdurrahman Dilipak

Abdurrahman Dilipak hakkında, “Sezer hasta mı” başlıklı yazısında Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’e hakaret ettiği gerekçesiyle açılan dava, 12 Ekim günü sonuçlandı. Duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, “Dilipak’ın yazısında eleştiri amacıyla düşüncesini açıklamasının fikir ve basın özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini” belirterek, beraat kararı verilmesini istedi. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Dilipak’ı TCY’nin 299 maddesi uyarınca bir yıl iki ay hapis cezasına mahkum etti. Ceza daha sonra 11 ay 20 güne indirilerek 10 bin 500 YTL para cezasına çevrildi.

Gazeteci Abdurrahman Dilipak hakkında, Cuma dergisinde 2001 yılında yayınlanan “28 Şubat’ın neresindeyiz?” başlıklı yazı nedeniyle açılan dava da, 19 Aralık günü sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Dilipak hakkında “suçun unsurları oluşmadığı” için beraat kararı verdi.

Dilipak’ın Akit gazetesinde yayınlanan “Olacağı Buydu (Akit, 1 Temmuz 2000)”, ve “Bir Başkadır Benim Memleketim (Akit, 27 Nisan 2001)” başlıklı yazıları nedeniyle açılan iki ayrı davaya, 14 Eylül günü devam edildi. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmalar, 27 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

Davalarda, Dilipak’ın “Orduya ve devlet kurumlarına hakaret” ve “Halkı düşmanlığa kışkırtma” iddialarıyla cezalandırılması isteniyor.

Erol Özkoray

İdea Politika dergisinin Genel Yayın Yönetmeni Erol Özkoray hakkında 2001 yılında yayınlanan “Ordu ne işe yarar?” ve “Yeni Barbarlar Apoletli Talibanlar” başlıklı yazılar nedeniyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca açılan dava, Kasım ayı başında sonuçlandı. İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Özkoray’ı TCY’nin 301. maddesi uyarınca iki bin 200 YTL para cezasına mahkum etti.

21 Aralık 2004 tarihinde sonuçlanan ilk yargılamada Erol Özkoray, eski TCY’nin “orduya hakaret” suçuna ilişkin 159. maddesi uyarınca para cezasına mahkum edilmişti. Yargıtay, bu kararı “yargılamanın yeni TCY’ye göre yapılması gerektiği” görüşüyle bozmuştu.

Mehmet Kutlular

Yeni Asya gazetesinin sahibi Mehmet Kutlular, Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından Mart ayında 1 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edildi.

Kutlular, 1999 yılı Ekim ayında yaptığı bir konuşmada, “17 Ağustos 1999 depreminin tanrının inanmayanlara cezası olduğu” yolundaki sözleri nedeniyle Ankara DGM’de yargılanmış ve 9 Mayıs 2000 tarihinde 2 yıl hapis cezasına mahkum edilmişti. Karar, 16 Ocak 2001 tarihinde Yargıtay 8. Ceza Dairesi tarafından onanmıştı. 312. maddenin 2. fıkrasında yapılan değişikliğin ardından yeniden yargılanan Kutlular, kapatılan Ankara DGM tarafından yeniden aynı cezaya mahkum edilmişti. Kutlular, bu ceza nedeniyle 276 gün cezaevinde kalmıştı. Yeni TCY’nin 216. maddesinin (eski TCY madde 312) Kutlular lehine hükümler getirmesi üzerine dava, ağır ceza mahkemesinde ele alındı.

Ersen Korkmaz

Yerel “Demokrat İskenderun” gazetesi Yazışları Müdürü Ersen Korkmaz hakkında 12 Nisan 2005 tarihinde yayınlanan “1 Mayıs’a Doğru Türkiye” başlıklı yazısında “hükümete hakaret ettiği” iddiasıyla açılan davaya 17 Mart günü devam edildi. İskenderun 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşma, yazının bilirkişi tarafından incelenmesi için ertelendi. Bu arada bilirkişilerin 11 Mayıs günü açıklanan raporunda, “Yazı bir bütün olarak değerlendirildiğinde 159 ve 301/2. maddelerde atılı suçun unsurlarının oluşmadığı kanaatine varılmıştır” görüşü dile getirildi.

6 Aralık günü yapılan duruşmada, “suçun unsurları” oluşmadığı gerekçesiyle Korkmaz hakkında beraat kararı verildi.

İsmail Saymaz, Hasan Çakkalkurt, İsmet Berkan

Radikal gazetesinde 23 Şubat günü yayınlanan “11 Yaşındaki Çocuğa İşkence İddiası” başlıklı haber nedeniyle, muhabir İsmail Saymaz, Yazışları Müdürü Hasan Çakkalkurt ve Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan’a Mart ayında 20 bin YTL ön ödemeli para cezası verildi. Para cezasının, “Bağcılar Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma çerçevesinde, dosyada bulunan doktor raporuna haberde yer verildiği, böylece ‘yargının etkilenmesinin’ (5187 Sayılı Basın Yasası’nın 19. maddesi) amaçlandığı” gerekçesiyle verildiği öğrenildi. Para cezasının 10 gün içinde ödenmemesi nedeniyle gazeteciler hakkında dava açıldı.

Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, avukatların dosyayı incelemesi için 15 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

Neşe Düzel, Orhan Doğan

Radikal gazetesi yazarlarından Neşe Düzel ve eski DEP Milletvekili Orhan Doğan hakkında "yasadışı örgüt propagandası" iddiasıyla açılan davaya 2 Mayıs günü devam edildi. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, "Öcalan Bir Gün Serbest Kalacak" başlıklı röportajın 15 Ağustos 2005 tarihinde yayınlanmasına karşın davanın 2 Kasım 2005 tarihinde açılması nedeniyle Basın Yasası ve Ceza Muhakemeleri Yasası açısından davanın düşmesi yönünde görüş bildirdi.

Düzel ve Doğan hakkında açılan dava, Ağustos ayı içinde sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, yasal süre içinde açılmadığı için davanın düşmesine karar verildi. İddianamede, gazetede 15 Ağustos 2005 tarihinde yayınlanan röportaj nedeniyle Düzel ve Doğan'ın TMY'nin 7. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Mehmet Şevket Eygi

Milli Gazete yazarı Mehmet Şevket Eygi hakkında 20 Mart 2005 tarihinde yayınlanan "Gayret ve Hamiyet Kalmadı" başlıklı yazısı nedeniyle açılan dava, 9 Mayıs günü sonuçlandı. Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Eygi'yi "halkın ve düşmanlığa kışkırttığı" gerekçesiyle TCY'nin 216. maddesi uyarınca bir yıl hapis cezasına mahkum etti. "Eygi'nin geçmişini dikkate alan" mahkeme ceza erteledi.

Perihan Mağden

Gazeteci-yazar Perihan Mağden hakkında, Yeni Aktüel dergisinde yayınlanan "Vicdani ret bir insan hakkıdır" başlıklı yazısı nedeniyle açılan dava, 7 Haziran günü başladı.

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmanın başlamasından önce, yakınları çatışmalarda ölen bir grup, Kuvay-i Milliye Derneği ve Muharip Gaziler Derneği üyeleri adliye önünde protesto gösterisi düzenledi. Mağden'e ve destek için gelenlere hakaret eden göstericiler, polis barikatının arkasında tutuldu.

Duruşmada savunmasını yapan Mağden, "Yazım yalnızca vicdani reddin bir insan hakkı olması halini savunmaktadır. 1970'lerde BM tarafından tanınan bir haktan söz ediyoruz. Avrupa Konseyi'ne üye 46 ülke arasında yalnızca Türkiye ve Azerbaycan'ın tanımadığı bir haktan. Vicdani reddi savunmak benim hem hakkımdır hem de işimin tanımı gereği görev alanıma girmektedir" dedi. Duruşma sürerken 11 kişinin müdahale talebini içeren dilekçeler yargıca ulaştırıldı.

Mahkeme "basın yoluyla işlenen suçtan zarar görmedikleri" gerekçesiyle bu kişilerin istemini reddetti.

Duruşmadan sonra Mağden ve izleyiciler, adliyeden polis koruması altında çıkarıldı. Protestocuların arasında, yazar Orhan Pamuk hakkında suç duyurusunda bulunan ve duruşmalarda olay çıkaran Büyük Hukukçular Birliği Başkanı Avukat Kemal Keriçsiz ile Alparslan Aslan'ın Danıştay'a düzenlediği silahlı saldırıdan sonra gözaltına alınanlardan Zekeriya Öztürk'ün de bulunduğu bildirildi.

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 27 Temmuz günü yapılan duruşmada, Anayasanın ve AİHS'in düşünce özgürlüğüne ilişkin maddelerine atıfta bulunan yargıç Sevim Efendiler, Mağden hakkında "yazıda suç unsuru bulunmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Perihan Mağden hakkında "Pınar Selek Kimdir?" başlıklı yazısı nedeniyle "Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs (TCY madde 288)" iddiasıyla açılan dava da, 14 Kasım günü sonuçlandı. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle Mağden hakkında beraat kararı verdi. Mağden'in, "Trabzon'da Santa Maria Katolik Kilisesi'nin papazı Andrea Santaro'yu öldüren Oğuzhan Akdin ve babasına hakaret ettiği" iddiasıyla yargılandığı dava da aynı gün beraatla sonuçlandı.

İbrahim Güçlü, Enis Tayman, Neval Barlas

Kürt-Der sözcüsü İbrahim Güçlü, Tempo dergisi muhabiri Enis Tayman ve Yazışları Müdürü Neval Barlas hakkında TCY'nin 301 (Türklüğe hakaret), 217 ve 218. (halkın yasalara uymamaya kışkırtılması ve suçun basın yoluyla işlenmesi durumunda cezanın artırılması) maddeleri uyarınca açılan davaya, 8 Haziran günü İstanbul Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. 5 Ekim günü yapılan duruşma, İbrahim Güçlü'nün ifadesinin alınması için 7 Şubat 2007 tarihine ertelendi. Dava, Güçlü ile yapılan röportajın derginin 2 Aralık 2005 tarihli sayısında yayınlanması üzerine açılmıştı.

Hamdullah Yılmaz

Kürtçe yayınlanan Azadiya Welat gazetesinin sahibi Hamdullah Yılmaz hakkında, "Demokratik Halk İnisiyatifi" tarafından 15 Ağustos 2005 tarihinde verilen ilan nedeniyle açılan dava, 21 Haziran günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, "Abdullah Öcalan Siyasal İradedir" başlıklı ilanda "yasadışı örgüt propagandası yapıldığı (TCY madde 220/8 ve TMY madde 5)" gerekçesiyle Yılmaz'ı 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum etti.

Hamdullah Yılmaz hakkında açılan diğer iki dava da Kasım ayında sonuçlandı. Hamdullah Yılmaz yaptığı yazılı açıklamada, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kendisini toplam dört yıl üç ay hapis cezasına mahkum ettiğini bildirdi.

Hamdullah Yılmaz açıklamasında, davalardan birinin 12 Eylül günü Diyarbakır'da düzenlenen bombalı saldırıya ilişkin

haberde geçen “derin devlet” ifadesi nedeniyle açıldığını kaydetti.

Yalçın Ergündoğan

Birgün gazetesi yazarı Yalçın Ergündoğan hakkında, 26 Nisan 2005 tarihinde yayınlanan “Müritleri Haydar Baş’a başkaldırdı” haber nedeniyle açılan davaya, yıl içinde devam edildi. 6 Aralık günü yapılan duruşmada, Avukat Tora Pekin’in “Haydar Baş’ın resmi nikahlı eşinin ‘50 yaşını da geçmesine rağmen 17 çocuk doğuruyor görünmesinin akla, mantığa, bilime ve insanın biyolojik yapısına uygun olup olmadığının araştırılması” istemi kabul edildi. Duruşma, 21 Mart 2007 tarihine ertelendi.

Bağımsız Türkiye Partisi Genel Başkanı Haydar Baş’ın şikayeti üzerine açılan davada, Yalçın Ergündoğan’ın eski TCY’nin 480/1-4 ve 5187 sayılı Basın Yasası’nın 11. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Gökhan Gençay, İbrahim Çeşmecioğlu

Birgün gazetesi Pazar eki editörü Gökhan Gençay ve Yazışları Müdürü İbrahim Çeşmecioğlu hakkında, vicdani retçi Erkan Bolot’la yapılan söyleşi nedeniyle açılan dava, 21 Haziran günü Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. 19 Temmuz günü yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, Gençay’ın “halkı askerlikten soğuttuğu” iddiasıyla cezalandırılmasını, Çeşmecioğlu’nun ise eser sahibi belli olduğu için beraatını istedi.

18 Ekim günü yapılan duruşmada mahkeme, görevsizlik kararı vererek, dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdi.

Osman Baydemir, Cemal Subaşı

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ve Tempo dergisi muhabiri Cemal Subaşı hakkında, Baydemir’in dergide 14 Ocak günü yayınlanan söyleşisi nedeniyle dava açıldı.

Dava, 12 Aralık günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, Baydemir’in TCY’nin 216/2 (halkı düşmanlığa kışkırtma) ve 218. (suçun basın yoluyla işlenmesi halinde cezanın artırılması) maddeleri uyarınca cezalandırılmasını istedi.

Murat Yetkin

İstanbul Bağcılar Cumhuriyet Savcılığı, Radikal gazetesi yazarı Murat Yetkin hakkında, 18 Eylül 2005 tarihinde yayınlanan “Orhan Pamuk’a açılan davada Türkiye yargılanacak” başlıklı yazısı nedeniyle dava açtı. İddianamede, davayı eleştiren Murat Yetkin’in “adil yargılamayı etkilemeye kalkıştığı (TCY madde 288)” iddiasıyla cezalandırılması istendi. Murat Yetkin hakkında açılan dava, 24 Ağustos günü yapılan ilk duruşmada sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, “iki aylık yasal süre içerisinde dava açılmadığı” için davanın düşmesine karar verdi.

Faruk Çakır

İstanbul Bağcılar Cumhuriyet Savcılığı, Yeni Asya gazetesi Yazışları Müdürü Faruk Çakır hakkında, 23 Mayıs günü yayınlanan “Oyun Geri Tepti” başlıklı haber nedeniyle Temmuz ayında dava açtı. İddianamede, 17 Mayıs günü Danıştay’a yapılan saldırı ile ilgili haberde “adil yargılamayı etkilemeye kalkışıldığı” ve “devletin askeri organlarını basın yoluyla aşağılandığı (TCY madde 301/2)” iddiasıyla Çakır’ın cezalandırılması istendi.

Dava, 12 Ekim günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada, Çakır’ın avukatı Turgut İnal (Balıkesir Barosu eski Başkanı), Danıştay saldırısı konusunda, “Bu konuda kurtlar kuşlar dahil herkes konuşmuş, yazmış ve beyanda bulunmuştur. Müvekkilim de haberde bu beyanlara yer vermiştir. Bu tür olaylarda miting yapılabilir, herkes konuşabilir. Mahkeme gerçeği ayıklar ve bulur” dedi. Dava, 13 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

Musa Ağacık

Star gazetesi muhabiri Musa Ağacık, Doğan Haber Ajansı muhabiri ve Datça Haber gazetesinin sahibi Sinan Kara ile yaptığı bir röportaj nedeniyle 732 YTL para cezasına mahkum edildi.

Star gazetesinde 21 Aralık 2002 tarihinde yayınlanan “Musa, Sinan Kara’ya Sordu” başlıklı röportaj nedeniyle Kaymakam Savaş Tuncer’in suç duyurusu üzerine açılan dava, 18 Temmuz günü sonuçlandı. Datça Asliye Ceza Mahkemesi, Musa Ağacık’ı eski TCY’nin “hakaret” suçlarına ilişkin 273 ve 482. maddeleri uyarınca 732 YTL para cezasına mahkum etti, para cezası daha sonra ertelendi.

İpek Çalışlar, Necdet Tatlıcan

İpek Çalışlar’ın “Latife Hanım” adlı kitabının yayınlanmasının ardından Hürriyet gazetesinin Pazar ekinde 4 Haziran günü yayınlanan röportajla ilgili olarak Hüseyin Tuğrul Pekin adlı kişinin şikayetini değerlendiren Cumhuriyet Savcılığı, Ağustos ayında İpek Çalışlar ve Necdet Tatlıcan’ın “5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Yasa” uyarınca cezalandırılması istemiyle dava açtı.

Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 5 Ekim günü başlayan dava, yoğun güvenlik önlemleri altında yapıldı. Duruşmada gazetecileri ihbar eden Hüseyin Tuğrul Pekin, Atatürkçü Düşünce Derneği Şişli Şube Başkanı Erdiç Türkcan ve İsa Ruhi Göbüt, “suçtan zarar gördükleri” iddiasıyla davaya müdahil olarak katılmak istediler. Tatlıcan’ın avukatı Yücel Döşemeci ise bu kişilerin “zarar görmesinin mümkün olmadığını” belirterek, istemin reddini istedi. Mahkeme de, müdahil olma isteğini reddetti.

Çalışlar ve Tatlıcan hakkındaki dava, 19 Aralık günü sonuçlandı. Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi, “suçun yasal

unsurları oluşmadığı” için gazeteciler hakkında beraat kararı verdi.

Bu arada Vatansever Kuvvetler Güç Birliği Hareketi Derneği Başkanı Taner Ünal'ın şikayeti üzerine haftalık Yeni Aktüel dergisi muhabiri Ecevit Kılıç hakkında, Çalışlar'la yaptığı röportaj nedeniyle soruşturma açıldığı öğrenildi.

Tuncay Özkan

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, Ağustos ayında gazeteci Tuncay Özkan hakkında Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından verilen beraat kararını onadı.

20-23 Nisan 2001 tarihlerinde Milliyet gazetesinde yayımlanan yazı dizisinde, dönemin İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ı eleştiren Özkan hakkında “Tantan'a hakaret ettiği” iddiasıyla dava açılmıştı. Davada, Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin verdiği beraat kararı ise Yargıtay 4. Ceza Dairesi tarafından bozulmuştu. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bozma kararına itirazı üzerine dosyayı ele alan Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun kararında, “Eleştirinin sert üslupla gerçekleştirilmesi, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirinin amacına, psikolojisine, eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgu. Ancak kabul edilmelidir ki basın özgürlüğü, belli ölçülerde abartmayı, hatta kışkırtmayı da içerir. Gazetecilerin kullandıkları deyimler, ‘polemik’ niteliğinde olsa da nesnel bir açıklamayla desteklendiğinde bu ifadeler asılsız kişisel saldırı olarak görülemez. Kamu görevinde bulunan veya talip olanların, diğerlerine oranla daha sert eleştirilere muhatap olması da doğal karşılanmalı. Eylem, bakanı görevinden dolayı aşağılama ve küçültme boyutunda değil” denildi.

Ahmet Gündoğdu, Hıdır Yıldırım, Mustafa Boz, Alaaddin Uygur, Hakkı Ön, Önder Yaylıoğlu, Başak Akkaşoğlu, İbrahim Coşkun

Danıştay 2. Dairesi'nin “okula türbanla giden Aytaç Kılıncı adlı öğretmenin anaokulu müdürü olamayacağına” ilişkin kararının ardından yapılan basın açıklaması nedeniyle Eğitim-Bir-Sen Genel Başkanı Ahmet Gündoğdu, Kütahya Şube Hıdır Yıldırım, Kütahya'da Olay gazetesi Yazışleri Müdürü Mustafa Boz, Genel Koordinatörü Alaaddin Uygur, Halkın gazetesi (Kütahya) gazetesi Yazışleri Müdürü Hakkı Ön, Genel Koordinatörü Önder Yaylıoğlu, Akis gazetesi Yazışleri Müdürü Başak Akkaşoğlu ve Haber Müdürü İbrahim Coşkun hakkında Ağustos ayı sonunda dava açıldı.

Kütahya Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, “Danıştay kararının antidemokratik olduğu” yönündeki açıklama nedeniyle sendikacıların TCY'nin 288. (soruşturma süresince yargıyı etkilemeye çalışmak) ve 53. maddeleri, gazetecilerin ise 5187 sayılı Basın Yasası'nın 19. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Kütahya 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 2006 yılı içinde sonuçlanmadı.

Hasan Can

Konya'nın Ereğli ilçesinde yayımlanan “Güneş” gazetesinin Yazışleri Müdürü Hasan Can (71) hakkında, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e “hakaret ettiği” iddiasıyla Eylül ayında dava açıldı. 13 Temmuz günü yayınlanan “Adalet Bakanı Çiçek, Ankara'ya dönerken arkasında karışık soru işaretleri bıraktı” başlıklı yazı nedeniyle açılan davada, Hasan Can'ın TCY'nin 125/4. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Mehmet Eymen

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Şubat ayında Genelkurmay Başkanlığı'nın suç duyurusu üzerine katman.info adlı sanal derginin yöneticisi Mehmet Eymen hakkında dava açtı.

Davanın, derginin 15 Haziran 2005 tarihli 13. sayısında yer alan “Genelkurmay İkinci Başkanı Org. Başbuğ, Washington'daki Türk-Amerikan Konseyi toplantısında yaptığı konuşmada Türkiye'nin içine sokulduğu teslimiyeti apaçık ortaya koydu” başlıklı haber nedeniyle dava açıldığı öğrenildi.

İsmet Berkan

Radikal gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan hakkında 16 Haziran 2005 tarihinde yazdığı “Laikliği korumak bunlara kaldıysa vay halimize” başlıklı yazıda Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği iddiasıyla açılan dava, ilk duruşmada beraatla sonuçlandı.

2 Mart günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, “yazısının eleştiri sınırları içinde olduğu” gerekçesiyle Berkan hakkında beraat kararı verildi.

Sedat Ergin, Hasan Çakkalkurt, Lube Ayar

Milliyet gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Sedat Ergin, Yazışleri Müdürü Hasan Çakkalkurt ve muhabir Lube Ayar hakkında, “eski Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcısı Ünal Canpolat'ın, bir cinayet soruşturması sanıklarının serbest bırakmasına” ilişkin olarak 15 Kasım 2005 tarihinde ve 4, 5, 6, 20, 21, 24 Ocak günlerinde yayınlanan haberler nedeniyle açılan davaya, 21 Eylül ve 19 Aralık günlerinde devam edildi. Dava, son olarak 2007 yılına ertelendi.

Davada Ayar'ın, Basın Yasası'nın “yargıyı etkileme” suçuna ilişkin 19. maddesi uyarınca para cezasına mahkum edilmesi isteniyor.

Namık Durukan

Milliyet gazetesi muhabiri Namık Durukan hakkında, Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan'la yaptığı röportaj (29 Nisan 2005) nedeniyle açılan davaya 21 Eylül günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde mahkemede devam edildi. TMY'nin 9. maddesi uyarınca görevsizlik kararı veren mahkeme, dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdi.

İhsan Dörtkardeş, Hasan Çakkalkurt, Aydın Doğan, Hatip Dicle

DEP eski milletvekili Hatip Dicle, Radikal gazetesi muhabiri İhsan Dörtkardeş, Yazışları Müdürü Hasan Çakkalkurt ve gazetenin sahibi Aydın Doğan hakkında TMY'nin 7/2. maddesi uyarınca açılan davaya 5 Ekim günü Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada, TMY'de yapılan değişiklik nedeniyle görevsizlik kararı veren mahkeme, dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdi. Avukat Günay Erkan ise "haberinin TMY kapsamında değerlendirilemeyeceğini" belirterek sanıklardan TCY'nin "Suçu ve suçluyu övmeye" başlıklı 215. maddesi uyarınca savunma alınmasını istedi. Dicle, Ocak ayında Londra Halkevi'nde düzenlenen "Demokrasiye Karşı Direnen Türkiye ve Demokrasi Mücadelesinde Kürtler" konulu toplantıda yaptığı konuşma, gazeteciler ise konuşmaya ilişkin haber (25 Ocak 2006) nedeniyle yargılanıyor.

Tuncay Özkan, Cüneyt Arcayürek, Adnan Bulut

Kanal Türk televizyonunda yayınlanan "Politika Durağı" adlı programda (16 Nisan 2006) eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün bir konuşmasını yorumlayan gazeteciler Tuncay Özkan ve Cüneyt Arcayürek ile program sorumlusu Adnan Bulut hakkında Ekim ayında TCY'nin 301. maddesi uyarınca dava açıldı. Dava, 6 Haziran 2007 tarihinde Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlanacak.

Nedim Arslan, Arif Aslan, Mustafa Seven, Kemal Çelik

Batman Çağdaş gazetesinin sahibi Nedim Arslan, Yazışları Müdürü Arif Aslan, Batman Petrol gazetesi Yazışları Müdürü Mustafa Seven, Batman Postası gazetesinin sahibi Kemal Çelik, Batman Cumhuriyet Savcılığı'nın haklarında açtığı soruşturma çerçevesinde 31 Ekim günü ifade verdiler. Gazeteciler hakkında, "5 Eylül günü Kozluk'tan Batman'a giden bir araca jandarmaların açtığı ateş sonucu Mizgin Özbek adlı çocuk ile Şeymus Değirmenci ve Halis Akbiyık'ın öldürülmesine" ilişkin haberler nedeniyle soruşturma açılmıştı. Soruşturma, "soruşturmanın gizliliğini ihlal (TCY madde 285)", "adil yargılamayı etkileme (TCY madde 288)" ve "güvenlik güçlerine hakaret (TCY madde 301)" iddialarıyla yürütülüyor.

Deniz Dursun, Ömer Aybar, Gülcan Bahtiyar

Diyarbakır'da Türkçe-Kürtçe yayınlanan aylık "Mizgin" dergisinin Şubat ayında yayınlanan 18. sayısındaki yazılar nedeniyle Yazışları Müdürü Deniz Dursun, yazarlar Ömer Aybar ve Gülcan Bahtiyar hakkında açılan davaya 2 Kasım günü Diyarbakır 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Mahkeme, dava hakkında görevsizlik kararı vererek dosyayı ağır ceza mahkemesine gönderdi.

İddianamede Deniz Dursun, Ömer Aybar ve Gülcan Bahtiyar'ın TCY'nin 216/1 maddesi uyarınca "halkı kin ve

düşmanlığa teşvik ettikleri" iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Mehdi Zana

Diyarbakır eski belediye başkanlarından Mehdi Zana hakkında, Tempo dergisinde yayınlanan röportajı nedeniyle TCY'nin 301. maddesi uyarınca Kasım ayında dava açıldı. Dava, Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Ahmet Sami Belek, Şahin Bayar

Evrensel gazetesinin sahibi Ahmet Sami Belek ve Yazışları Müdürü Şahin Bayar hakkında TCY'nin 301. maddesi uyarınca açılan üç ayrı dava, 13 Aralık günü sonuçlandı.

Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Belek ve Bayar hakkında "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Belek ve Bayar gazetesinin 18, 20 ve 25 Kasım 2005 tarihlerinde yayınlanan DTP Genel Başkan Yardımcısı Aysel Tuğluk'un açıklamalarına yer verilen "Susurluk çözülmeydi Şemdinli olmazdı", Şemdinli olaylarında ölenlerin cenaze törenleri ile ilgili "Halk böyle uğurladı" haberleri ve Ahmet Yaşaroğlu'nun "Farklı Olması İçin" başlıklı yazısı nedeniyle yargılanıyordu.

Ahmet Altan, Necdet Tatlıcan

Gazeteci yazar Ahmet Altan ve Hürriyet gazetesi Yazışları Müdürü Necdet Tatlıcan hakkında, Altan'ın 27 Şubat günü yayınlanan "Adını Kaybeden Çocuk" başlıklı yazısı nedeniyle açılan dava, 19 Aralık günü yapılan ilk duruşmada beraatla sonuçlandı.

Bağcılar 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, gazetecilerin TCY'nin 288. maddesi (yargılamayı etkilemeye kalkışma) uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Eren Güvener, Saliha Çolak

Milliyet gazetesi eski Yazışları Müdürü Eren Güvener ve muhabir Saliha Çolak hakkında, Çolak'ın 1 Ağustos 2002 tarihinde yayınlanan "Yağmur Harekatı Planı" başlıklı haberi nedeniyle açılan dava, 20 Aralık günü sonuçlandı. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada, Çolak hakkında "haberde kamuoyunun bilgilendirildiği", Eren Güvener hakkında ise "Basın Yasası'nda yapılan değişikliklerle yazışları müdürlerinin cezai sorumluluğunun kaldırılması" gerekçesiyle beraat kararı verildi.

"ABD'nin Irak'a olası müdahalesi sırasında bir göç dalgası oluşması halinde bunun nasıl karşılanacağı konusundaki hazırlıklara" ilişkin haber nedeniyle açılan davada, gazetecilerin "devletin güvenliğine ilişkin gizli belgeyi ifşa ettikleri" gerekçesiyle cezalandırılması isteniyordu.

Sinan Kara

Gazeteci Sinan Kara hakkında Özgür Gündem gazetesinde 22 ve 26 Eylül günlerinde yayınlanan "Kışla Partisi" ve "Kadrolu

Katiller” başlıklı yazıları nedeniyle TCY’nin 301. maddesi uyarınca dava açıldı.

Her iki davanın da 14 Mart 2007 tarihinde Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başlayacağı öğrenildi.

Umut Güner

Kaos Gay ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği tarafından yayınlanan Kaos GL dergisinin sahibi Umut Güner hakkında, toplatılan “Pornografi” konulu yaz sayısı hakkında açılan dava, 28 Aralık günü Ankara Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada söz alan Avukat Oya Aydın, derginin toplatılmasına neden olan Taner Ceylan’ın “Taner Taner” resminin “sanat eseri olarak” Başbakanlık ve Kültür Bakanlığı’nın desteği ile gerçekleştirilen 8. İstanbul Bienali’nde sergilendiğini söyledi.

Taner Ceylan’ın dinlenmesine karar veren Mahkeme, duruşmayı 28 Şubat 2007 tarihine erteledi.

İsmail Beşikçi, Ferzende Kaya, Mehmet Ali İzmir

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, sosyolog İsmail Beşikçi, “Esmer” dergisi yöneticileri Ferzende Kaya ve Mehmet Ali İzmir hakkında, Beşikçi’nin bir yazısı nedeniyle TCY’nin 216. maddesi uyarınca dava açtı.

Edinilen bilgiye göre, Genelkurmay Başkanlığı, “Esmer” dergisinin Aralık 2005 sayısında yayınlanan Ahmet Kahraman’ın “Hayalet” ve İsmail Beşikçi’nin “Konuşmadık, Bastırdık” başlıklı yazıları nedeniyle 19 Ocak günü Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü’ne “gizli” ibareli bir yazıyla suç duyurusunda bulundu. İstanbul Cumhuriyet Savcılığı’nın görüşüne başvurduğu bilirkişi Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Emin Artuk, Ahmet Kahraman’ın yazısında suç unsuru bulunmadığını, Beşikçi’nin yazısında ise TCY’nin 301. maddesi yönünden suç bulunmadığını, ancak bazı ifadelerin TCY’nin 216. maddesi (halkı kin ve düşmanlığa kışkırtma) kapsamında değerlendirilebileceğini bildirdi.

Bunun üzerine Cumhuriyet Savcılığı, İsmail Beşikçi, Ferzende Kaya ve Mehmet Ali İzmir hakkında dava açtı. Dava, 15 Eylül günü Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Avukat Levent Kanat, İsmail Beşikçi’nin ilk duruşmaya haber verilmediği için katılmadığını, duruşmanın 12 Şubat 2007 tarihine ertelendiğini bildirdi.

Bayram Kubilay, Ahmet İnan

Ağrı’nın Doğubeyazıt ilçesinde yayınlanan “Ararat’ın Sesi” gazetesinde 9 Eylül 2005 tarihinde yer alan Kürtçe “Çarşıye Bazide” başlıklı yazı nedeniyle yazar Bayram Kubilay ve gazetenin sahibi Ahmet İnan hakkında 2006 yılında dava açıldı. Doğubeyazıt 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde gazetecilerin “Basın Yasası’na aykırı davrandıkları” ve “halkı düşmanlığa kışkırttıkları” iddiasıyla yargılandıkları dava, 17 Ocak 2007 tarihine ertelendi.

Mehmet Şah Ayaz, Murat Ayaz

Batman Express gazetesi Yazışleri Müdürü Mehmet Şah ve gazetenin sahibi Murat Ayaz, hakkında 20 Şubat günü gazetede yayınlanan “Kurtlar Vadisinde Vergi Haftası!” başlıklı haber nedeniyle dava açıldı. Batman 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde 22 Eylül günü başlayan davada sanıkların TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Aziz Özer

Yeni Dünya için Çağrı gazetesinin sahibi Aziz Özer hakkında gazetenin 2003 yılının Ekim ayında yayınlanan sayısındaki “80 Yıl Türkiye Cumhuriyeti, 80 Yıl Faşizm” başlıklı yazı nedeniyle açılan davaya 2006 yılında devam edildi. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davada, Özer’in eski TCY’nin 312/2 maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Aziz Özer hakkında gazetenin Ocak 2005 tarihli sayısının arka kapağındaki “Cezaevlerindeki Tecritle İlgili Devrimci Tutsakların Basın Açıklaması” başlıklı yazı nedeniyle TMY’nin 6/2 maddesi uyarınca açılan davaya da İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Mahkeme görevsizlik kararı vererek, dosyayı İstanbul Asliye Ceza Mahkemesi’ne gönderdi.

Aziz Özer, İlyas Emir

Yeni Dünya için Çağrı gazetesinin sahibi Aziz Özer ve gazetenin Yazışleri Müdürü İlyas Emir hakkında gazetenin Mayıs ayında yayınlanan “Çağrımız Topyekün Saldırıya karşı Direniş Çağrısıdır” ve “Şovenizme Karşı örgütlü Mücadeleye” başlıklı yazılar nedeniyle dava açıldı. Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davada, Özer ve Emir’in TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Aziz Özer ve İlyas Emir hakkında gazetenin Temmuz ayında yayınlanan sayısındaki “Çaresiz Değiliz” ve “Sivas katliamını Unutmadık, Unutmayacağız” başlıklı yazılar gerekçesiyle de dava açıldı. Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başlayan davada, Özer ve Emir’in TCY’nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

İlyas Emir

Abdülkadir Konuk’un 2005 yılında Güney dergisinde yayınlanan bir yazısında “dine hakaret ettiği” iddiasıyla Yazışleri Müdürü İlyas Emir hakkında açılan dava, 9 Mart günü İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Abdülkadir Konuk’un yazısının mizah yazısı olduğunu vurgulayan Emir’in avukatı Özcan Kılıç, eski TCY’nin 175. maddesinin yeni TCY’de karşılığı olmadığını söyledi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Fikret İlkiz

Cumhuriyet gazetesi eski sorumlu Yazışleri Müdürü Avukat Fikret İlkiz hakkında “Basın Yasası’na muhalefet” iddiasıyla açılan dava, 5 Ekim günü sonuçlandı. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, İlkiz’e 10 bin YTL para cezası verdi. Mahkeme

daha sonra para cezasını erteledi. Fikret İlkiz 6 Aralık günü avukatları aracılığıyla kararı temyiz etti.

Dava, 3 Kasım 2001 yılında Cumhuriyet gazetesinde Hikmet Çetinkaya'nın "Çocuklar Üşüyor" başlıklı köşe yazısında 18 yaşından küçük mağdur çocukların isimlerine yer verildiği gerekçesiyle açılmıştı.

Tazminat Davaları

Geçtiğimiz dönemde başta Başbakan Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere hükümet üyeleri gazeteci ve yazarlar hakkında "hakaret" iddiasıyla çok sayıda tazminat davası açıldılar.

Bu davalardan bir kısmı Yargıtay tarafından "eleştiri sınırları içinde kaldığı" reddedildi. Erdoğan'ın avukatı Fatih Şahin, Aralık ayında Cumhuriyet gazetesine yaptığı açıklamada, çok fazla dava açmadıklarını iddia ederek, Erdoğan'ın Başbakan

olması nedeniyle bu tür davaların basında daha çok yer aldığını savundu.

Şahin Erdoğan'ın açtığı davalarla ilgili olarak özetle, "100 civarında olmuştur. Hukuk, ceza davaları var. Partinin işleri var. Bir istatistik yapmadık. Kazanılan tazminat miktarı ilk derece mahkemeleri için 250 bin YTL civarında. Ancak birçoğu Yargıtay tarafından bozuldu. Kesinleşmiş tazminat miktarı 100 bin YTL dolayında. Kesinleşen ve tahsil ettiğimiz büyük bir para yok. En çok Star'dan ve Uzan Grubu'ndan olduğu için de elde avuçta bir şey yok" dedi.

Yargılanan Yazar, Yayıncı ve Sanatçılar

Türkiye Yayıncılar Birliği Yayınlama Özgürlüğü Komitesi'nin belirlemelerine göre 2005 ve 2006 yılının ilk altı ayında yargılanan kitaplar ise şöyle:

Yayınevi	Yazar	Kitap
Aram	Timur Şahan	İtirafçı/Bir Jitemci Anlattı
Aram	Menaf Osman	Gire Şekan (Yigitler Tepesi)
Aram	Mehmet Sabatli	Kasırga Taburu
Aram	Kayhan Adnut	Tufanda 33 Gün (Beraat)
Aram	Fatih Taş	Kayıpsın Diyorlar (Mahkumiyet)
Aram	John Tirman	Savaş Ganimetleri
Aykırı	Seyfi Öngider	İki Şehrin Hikayesi/ İstanbul-Ankara
Ayrıntı	S. Reynolds	Seks İsyanları-Toplumsal Cins (Beraat)
Ayrıntı	C. Palahniuk	Tıkanma (Beraat)
Ayrıntı	Dragan Babic	Son Sürgün (Beraat)
Ayrıntı	Marquis de Sade	Yatak Odasında Felsefe (Beraat)
Belge	George Jerjian	Gerçek Bizi Özgür Kılacak
Belge	Dora Sakayan	Bir Ermeni Doktorun Yaşadıkları
Belge	Zülküf Kışanak	Yitik Köyler (Mahkumiyet)
Bilge Karınca	Murat Kürüz	Kadın-Erkek Faaliyet Raporu (Mahkumiyet)
Doz	Mesut Barzani	Barzani ve Özgürlük Hareketi
Evrensel	Ahmet Kahraman	Kürt İsyanları
Güncel	Nedim Şener	Uzanlar/Bir Korku İmparatorluğunun Çöküşü
Güncel	Ersin Kalkan	Katille Buluşmak

Ahmet Önal, Evin Çiçek

Peri yayınevi sahibi Ahmet Önal hakkında Evin Çiçek'in yazdığı "Tutkular ve Tutsaklar" adlı kitap nedeniyle açılan dava, 31 Mayıs günü sonuçlandı.

Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Önal'ı "kitapta, Atatürk'e hakaret edildiği" gerekçesiyle bir yıl üç ay hapis cezasına mahkum etti.

Ceza, "sanığın yeniden suç işlemeyeceği yönünde kanaat oluşmadığı" gerekçesiyle ertelenmedi.

2003 yılında sonuçlanan ilk yargılamada da Önal, aynı cezaya mahkum olmuş, karar Yargıtay tarafından bozulmuştu.

Ahmet Önal, Hüseyin Beysülen

Hüseyin Beysülen'in yazdığı "Dersimde Alevilik" adlı kitap nedeniyle Ahmet Önal ve Hüseyin Beysülen hakkında açılan davaya yıl içinde Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Önal'ın "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Yasa" uyarınca cezalandırılması istenen dava, 20 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

Ahmet Önal, Mahmut Baksi

Mahmut Baksi'nin yazdığı "Teyre Baz ya da Bir Kürt İşadamı Hüseyin Baybaşın" kitabı nedeniyle yayıncı Ahmet Önal ve Baksi hakkında eski TCY'nin 158 ve Basın Yasası'nın 16. maddesi uyarınca açılan dava, 7 Şubat günü sonuçlandı. Beyoğlu 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Önal'a verdiği iki yıl hapis cezasını daha sonra 1.690 YTL para cezasına çevirdi.

Ahmet Önal, M. Erol Coşkun

M. Erol Coşkun'un yazdığı "Acının Dili Kadın" adlı kitap nedeniyle Ahmet Önal hakkında TCY'nin 301 (eski TCY'nin 159. maddesi) ve eski TCY'nin 312. maddeleri uyarınca açılan iki davaya 2006 yılında içinde devam edildi.

Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 21 Şubat 2007 tarihine ertelendi. Ahmet Önal TCY'nin 159. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle açılan davada, 2003 yılında 2 milyar 653 milyon 599 bin lira para cezasına mahkum edilmişti. Dava, kararın Yargıtay tarafından bozulması üzerine yeniden görülüyor.

Aynı kitap nedeniyle TCY'nin 312. maddesi uyarınca DGM'de görülen dava da 2002 yılında ağır para cezası ile sonuçlanmıştı. Yeniden görülmeye başlanan bu davaya da Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2007 yılında devam edilecek.

Ahmet Önal

Ahmet Önal hakkında Hejare Şamil'in yazdığı "Sovyetler Kürtleri Hakkında Tarihi ve Güncel İnceleme; Diaspora Kürtleri" adlı kitap nedeniyle TCY'nin 314/3, 220/8 maddelerine muhalefet iddiasıyla açılan dava, 24 Mart günü İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Mahkemenin yetkisizlik kararının ardından dava, 25 Ocak 2007 tarihinde Kadıköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülecek.

Seyfi Öngider

Aykın Yayınları'ndan çıkan "İki Şehrin Hikayesi/Ankara-İstanbul Çatışması" adlı kitap nedeniyle editör-yazar Seyfi Öngider hakkında açılan davaya yıl içinde devam edildi. 8 Aralık 2005 tarihinde Kadıköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başlayan dava, Temmuz ayında zamanaşımı nedeniyle düştü. Kitabın yayıncısı Ahmet Saim Koç hakkında kovuşturmaya gerek olmadığı belirtilen iddianamede, Seyfi Öngider'in "Atatürk'ün manevi hatırasına yayın yoluyla alenen hakaret" iddiasıyla yargılanması isteniyordu.

Y. Cemal Anadol

"İsrail ve Siyonizm Kışkırtıcılığı Türkiye" adlı kitap nedeniyle Prof. Dr. Y. Cemal Anadol (72) hakkında açılan dava, 2006 yılı içinde sonuçlandı. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Anadol hakkında beraat kararı verdi. Davada, Anadol'un "kitabın bazı bölümlerde halkın din farklılığı gözeterek düşmanlığa kışkırtıldığı" iddiasıyla eski TCY'nin 312. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Ersin Kalkan

Ersin Kalkan'ın yazdığı "Bir JİTEM Dosyası: Musa Anter Cinayeti-Katille Buluşma" adlı kitap, Diyarbakır 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararıyla Mayıs ayında toplatıldı. Kitap nedeniyle Diyarbakır 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde açılan dava yıl içinde sonuçlanmadı. Karar, kitapta adı geçen işadamı Mehmet Ali Altındağ'ın "kişilik haklarına saldırıldığı" iddiasıyla yaptığı başvuru üzerine alındı.

1992 yılında öldürülen Musa Anter'in kızı Rahşan Yoroğlu ile kontrollerle faaliyetlerine ilişkin itiraflarda bulunan PKK itirafçısı Abdülkadir Aygan, Ocak ayında İsveç'te gazeteci Ersin Kalkan tarafından bir araya getirilmişlerdi. Hürriyet gazetesinde yayınlanan bu buluşma ve söyleşi daha sonra kitaplaştırılmıştı.

Ragıp Zarakolu

Belge Yayıncılık Şirketi'nin sahibi Ragıp Zarakolu hakkında, Prof. Dr. Dora Sakaya'nın yazdığı "Bir Ermeni Doktorun Yaşadıkları-Garabet Haçeryan'ın İzmir Güncesi" adlı kitap nedeniyle açılan davaya yıl içinde devam edildi. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 14 Aralık günü yapılan duruşma, kitabın çevirmeni H. Zafer Korkmaz'ın dinlenmesi ve bilirkişi raporunun beklenmesi için 15 Mart 2007 tarihine ertelendi.

George Jerjian'ın Ermeni soykırımına ilişkin "Gerçek Bizi Özgür Kılacak" adlı kitabı nedeniyle Ragıp Zarakolu hakkında açılan dava da yıl içinde aynı mahkemede görüldü. Dava, 14 Aralık günü yapılan duruşmada kitabın Atilla Tuygan tarafından çevrilip çevrilmediğinin belirlenmesi için 15 Mart 2007 tarihine ertelendi.

Her iki davada da, Ragıp Zarakolu'nun TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Abdullah Yılmaz

Mara Meimaridi'nin yazdığı "İzmir Büyüğü" adlı romanda "Türklüğe hakaret edildiği" iddiasıyla Literatür Yayıncılık şirketinin yayın yönetmeni Abdullah Yılmaz hakkında TCY'nin 301/2 maddesi (Türklüğü, Türk Devletini ve Türk Silahlı Kuvvetlerini alenen aşağılama) uyarınca açılan dava, 6 Nisan günü başladı. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 26 Temmuz günü yapılan duruşmada, "davanın Yılmaz hakkında açılmaması gerektiği" görüşüyle beraat kararı verildi.

Osman Tiftikçi, Sırrı Öztürk

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Genelkurmay Başkanlığı'nın şikayetinin ardından başlattığı soruşturma kapsamında Mayıs ayında "Osmanlı'dan Günümüze Ordunun Evrimi" adlı kitabın "Yazar Hakkında" başlıklı bölümü nedeniyle yazar Osman Tiftikçi ve Sorun Yayınevi'nin sahibi Sırrı Öztürk hakkında TCY'nin 301. maddesi uyarınca dava açtı. Dava, 20 Haziran günü İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. 5 Aralık günü yapılan duruşma, yurtdışında yaşayan

Tiftikçi'nin ifadesinin alınması için 6 Mart 2007 tarihine ertelendi.

Songül Özkan

Ahmet Kahraman'ın yazdığı "Kürt İsyanları" adlı kitap nedeniyle Evrensel Basım Yayın şirketinin sahibi Songül Özkan'ın eski TCY'nin 312. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle açılan davaya yıl içinde Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. Son olarak 21 Aralık günü yapılan duruşma, 14 Şubat 2007 tarihine ertelendi.

Mehmet Ali Varış

Tohum Yayınevi Sahibi Mehmet Ali Varış hakkında "Kemalizm/Oturan Adam" adlı kitap nedeniyle "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Yasaya muhalefet" iddiasıyla açılan davaya 2006 yılında devam edildi.

13 Eylül günü yapılan duruşmada, Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi görevsizlik kararı vererek, davayı İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Davaya, 31 Ocak 2007 tarihinde bu mahkemede devam edileceği öğrenildi.

Elif Şafak

İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi, Temmuz ayı içinde yazar Elif Şafak hakkında "Baba ve Piç" adlı romanı hakkında açılan soruşturmada, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'nın takipsizlik kararını kaldırdı. Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, Temmuz ayı sonunda Elif Şafak hakkında "Baba ve Piç" adlı kitabında "Türklüğe hakaret edildiği (TCY madde 301)" iddiasıyla dava açtı.

Şafak, yayıncı Hüseyin Semih Sökmen ve çevirmen Aslı Biçen hakkındaki soruşturmanın takipsizlik kararıyla sonuçlanması üzerine avukat Kemal Keringçsiz, kararın kaldırılması istemiyle İstanbul 7. Ağır Ceza Mahkemesi'ne başvurmuştu. Mahkemenin takipsizlik kararını kaldırması üzerine dosyayı yeniden ele alan savcılık, Sökmen ve Biçen hakkında "takipsizlik" kararı verdi, Şafak hakkında ise dava açtı.

16 Eylül günü Radikal gazetesinde yayınlanan bir habere göre, Hukukçular Birliği e-posta zinciriyle taraftarlarını mahkeme önüne çağırdı. Hukukçular Birliği'nin mesajında "Türk düşmanlarına meşru zeminde 'dur' deme zamanı gelmiştir. Türk milletine küfür etmenin ve aşağılamanın bedelini hukuk alanında Türk düşmanlarına ödetmek için herkesi 'milli göreve çağır' sloganıyla Beyoğlu Adliyesi'ne çağırıyoruz" denildi.

Dava, 21 Eylül günü Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Mahkeme, "suçun yasal unsurları oluşmadığı ve delil yetersizliği" gerekçesi ile Şafak hakkında beraat kararı verdi. Beraat kararının gerekçesi özetle şöyle:

"Düşünce ve ifade özgürlüğünü cezalandırmak veya cezalandırmaya çalışmak hukuki sorunlar doğurabilir. Bu

eser bütün olarak incelendiğinde, roman kahramanlarının tez ve antitez olarak ileri sürdüğü sözlerin yargılanmasının düşünce ve ifade özgürlüğü yönünden suç unsurları taşımadığı, sanık tarafından kendi düşüncelerini ortaya koyacak biçimde senteze ulaşacak ifadelerin de bulunmadığının anlaşıldığı...

'Türklük' kavramının sınırlarını tam olarak tespit edilip sağlam zemine oturtmak gerektiği, yasal düzenlemelerin bu şekilde yapılmasının yasaya uygun olacağı... 'Düşünceye karşı düşünceyle karşı çıkmak gerekir' savıyla hareket edilmesi gerekir, yoksa farklı düşünceleri ve değerleri saptayabilmemiz zorlaşır. Tekdüze düşünmeye zorlamak söz konusu olduğunda, düşünce ve ifade özgürlüğünden bahsetmemiz mümkün olmayacağından, sanığın yazdığı romanın tüm olarak incelenmesi sonucu düşünce ve ifade özgürlüğü sınırları kapsamında kaldığı anlaşıldığından, sanığa isnat edilen suçun unsurları oluşmadığı gibi, yeterli delil de bulunmadığı anlaşıldığından, sanığın beraatına karar vermek gerekmiştir."

Mustafa Balbal

Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Temmuz ayında "Ararat'taki Esir Generalden Kan Çiçekleri" adlı kitabı nedeniyle yazar Mustafa Balbal'ı 10 ay hapis cezasına mahkum etti. Balbal'a "Türkiye Cumhuriyeti'ne hakaret" ve "orduya hakaret" iddialarıyla TCY'nin 301. maddesinin 1. ve 2. fıkraları uyarınca ceza verildiği öğrenildi. Ceza daha sonra 1.800 YTL para cezasına çevrildi ve ertelendi. Kitap, 2002 yılında İstanbul DGM'nin kararıyla toplatılmıştı. Doz Yayınevi'nin sahibi Ahmet Zeki Okçuoğlu hakkında ise "sorumluluğun eser sahibine ait olduğu" gerekçesiyle beraat kararı verildi.

Muazzez İlmiye Çığ, İsmet Ögütücü

Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, Sümeroloji konusunda dünyanın önde gelen araştırmacılarından Muazzez İlmiye Çığ'ın "Vatandaşlık Tepkilerim" adlı kitabı nedeniyle Çağ ve Analiz Yayıncılık Şirketi yöneticisi İsmet Ögütücü hakkında Ağustos dava açtı. İddianamede, Çağ ve Ögütücü'nün TCY'nin 216/2 (halkı kin ve düşmanlığa kışkırtma) ve 218. (suçun basın yoluyla işlenmesi durumunda cezanın artırılması) maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi.

Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nden 1 Kasım günü görülmeye başlanan davada, esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, beraat kararı verilmesini istedi. Mahkeme, "suçun unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle Çığ ve Ögütücü hakkında beraat kararı verdi.

Muazzez İlmiye Çığ'ın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde yazdığı mektuplardan ve 1997 yılında "Bilim ve Ütopya" dergisinde yayınlanan yazılarından oluşan kitapta, "Sümerlerde 5 bin yıl önce tapınak fahişeliği yapan kadınların

diğerlerinden ayrılmaları için başlarını örttükleri, İslamiyet'te ise peygamberin eşlerinin ve kızlarının fark edilmesi için örtünme geleneğinin ortaya çıktığı" anlatılıyor.

Osman Pamukoğlu

Genelkurmay Askeri Savcılığı, emekli Tümgeneral Osman Pamukoğlu hakkında "Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok" adlı kitabında "gizli kalması gereken bilgileri açıkladığı" gerekçesiyle Eylül ayında dava açtı.

İddianamede, kitapta yer alan bilgilerin "devlet sırrı" niteliğinde olmadığı ancak "yayınlanan bilgilerin PKK terör örgütü tarafından kullanılmaya başlandığı" belirtildi. İddianamede, Pamukoğlu'nun Askeri Ceza Kanunu'nun 95. maddesi uyarınca cezalandırılması istendi.

Ali Rıza Vural

Doz Yayınevi editörü Ali Rıza Vural hakkında, KDP lideri Mesut Barzani'nin babası Molla Mustafa Barzani'nin yaşamını anlatan "Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi" adlı kitapta "Türkiye Cumhuriyeti'ne hakaret edildiği" iddiasıyla açılan davaya, 2006 yılında devam edildi. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 8 Mart 2007 tarihine ertelendi. Davada, Ali Rıza Vural'ın TCY'nin 301/2. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor.

Fatih Taş, Lütfi Taylan Tosun, Aysel Yıldırım

John Tirman'ın yazdığı "Savaş Ganimetleri: Amerikan Silah Ticaretinin İnsani Bedeli" adlı kitap nedeniyle Aram Yayıncılık şirketinin sahibi Fatih Taş, kitabın çevirmenleri Aysel Yıldırım ve Lütfü Taylan Tosun hakkında açılan davaya 8 Şubat günü İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Duruşmada savunmasını yapan Taş'ın avukatı Özcan Kılıç, "Davanın Anayasa, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, AİHS ve AİHM içtihatlarına aykırı olduğunu" belirtti.

Dava, 29 Kasım günü sonuçlandı. İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi, "5187 sayılı Basın Yasası'nın 11. maddesi

uyarınca cezai sorumluluğu bulunmadığı için" Taş'ın beraatine karar verdi.

Kitabın çevirmenleri Aysel Yıldırım ve Lütfü Taylan Tosun hakkındaki dava ise "dört aylık yasal süre içinde dava açılmadığı için" Basın Yasası'nın 26/1. maddesi uyarınca düştü. Genelkurmay Başkanlığı'nın suç duyurusu üzerine açılan davada, Fatih Taş'ın "orduya ve hükümete hakaret ettiği" gerekçesi ile TCY'nin 301. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

Fatih Taş, Lütfi Taylan Tosun, Ömer Faruk Kurhan, Ender Abaoğlu

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Temmuz ayında Noam Chomsky ve Edward S. Herman'ın "Kitle Medyasının Ekonomi Politikası: Rızanın İmalatı" adlı kitabı nedeniyle Aram Yayıncılık şirketinin sahibi Fatih Taş, kitabı yayına hazırlayan Lütfi Taylan Tosun, çevirmen Ömer Faruk Kurhan ve redaktör Ender Abaoğlu hakkında dava açtı.

İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 17 Ekim günü yapılan duruşmada söz alan Avukat Özcan Kılıç, kitapta ABD'nin yasadışı operasyon ve katliamlarının anlatıldığını belirterek "4 kişinin TCY'nin 301. ve 216. maddelerinden yargılanması garip değil mi?" dedi. Kılıç, yargılamanın Anayasa'ya ve AİHS'e aykırı olduğunu belirterek, müvekkillerinin değil, yazarların yargılanmasını istedi.

Dava, 20 Aralık günü yapılan duruşmada sonuçlandı. Mahkeme, Fatih Taş, Ömer Faruk Kurhan ve Lütfi Taylan Tosun hakkında "kitabın yazarı yurtdışında olduğu için sorumlulukları bulunmadığı", çevirmen Ender Abadoğlu'nun da "suçun unsuru oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Davada, sanıkların "Türklüğe, Cumhuriyete ve TBMM'ye hakaret (TCY madde 301)" ve "halkı düşmanlığa kışkırtma (TCY madde 216)" gerekçeleriyle cezalandırılması isteniyordu.

Kitabım hakkında açılan dava üzerine - Noam Chomsky (9 Ekim 2006)

Edward S. Herman ve Noam Chomsky'nin Rızanın İmalatı kitabının Türkçe çevirisini yayımladıkları için Türkiyeli Yayınevi Aram Yayıncılık'a (özelde yayınevi sahibi, editörleri ve çevirmene) dava açıldı. Adı geçen kişiler hakkında hapis cezası isteniyor. Sanıklar, Türkiye Cumhuriyeti'ni ve hükümet kurumlarını aşağılamakla ve halk arasında nefret ve düşmanlık yaymakla suçlanıyorlar. İddianamede alıntılanan cümleler, ABD ve uydu devletlerinin, diğer yanda ise resmi düşmanların işlediği suçların medyada nasıl işlendiğine dair karşılaştırmalı bir incelemeden alınıyor. Pek çok vakanın ayrıntılı şekilde incelenmesi şunu ortaya koyuyor: ABD ve uydu devletlerinin işlediği suçlar düzenli olarak inkar edilir veya önemsizmiş gibi gösterilirken, resmi düşmanların suçları büyük öfke uyandırmakta, genellikle kanıttan yoksun (veya açıkça yanlış) iddialara yol açmaktadır. Bu iddiaların düzeltilmesi ise çoğunlukla mümkün değildir.

Kitapta, 1990'lı yıllarda -Clinton yönetiminin sağladığı ve zalimlikler artkça büyüyen muazzam bir silah akışına dayanarak- Türkiye'nin Kürtlere karşı işlediği suçların medyada ne şekilde ele alındığı da inceleniyor; ortaya çıkan veriler, aynı dönemde medyada resmi düşmanların suçlarının nasıl işlendiği ile karşılaştırılıyor. İddianame, ne ortaya konan kanıtların doğruluğunu ne bizim bu kanıtları doğru olarak yansıtmadığımızı ne de kanıtların, tartışmanın bağlamına uygun düşüp düşmediğini sorguluyor. Bu kanıtların doğruluğu başka yerlerde tartışma konusu yapılmadı. O halde kovuşturmanın dayandığı iddia sadece şu ilkeyi uygulamakla yetiyor: Yerinde ve önemli hakikatler, eğer devlet yetkilileri karşı çıkıyorsa, kabul edilemez. Daha fazla yorum yapmaya gerek olduğunu düşünmüyorum. İfade özgürlüğünden daha temel bir hak düşünülemez. Bu hakları kazanabilmek için yüzyıllarca mücadele verildi. Sınırsız ifade özgürlüğü varmış

gibi davranılmasına ve çokça gösteriş yapılmasına rağmen, Avrupa'da bu hak sınırlı şekilde korunur. ABD'de ise ifade özgürlüğünün devlet baskısına karşı yüksek bir koruma standardına kavuşması - ki bildiğim kadarıyla dünyada benzersizdir - ancak 1960'larda mümkün olabildi.

Bu başarı, yurttaşlık hakları hareketinin ve diğer muhalif hareketlerin sayesinde gerçekleşti. Bu ve diğer temel hakları kısıtlamaya uğraşan köktenci devletçi gericielerin, özellikle şu an yönetimde olanların çabalarını burada tekrar ele almaya gerek görmüyorum. Kısıtlanmaya çalışılan bu haklar arasında, habeas corpus hakkı gibi [kişinin mahkeme önüne çıkarılma hakkı], yüzyıllardır uygulanan insan hakları da var. Tarih, hakların halk mücadelesiyle kazanıldığını ve aynı şekilde korunması gerektiğini ortaya koyuyor.

Aynı yayınevi (Aram Yayıncılık) hakkında benzer suçlamalarla 2002 yılında da bir dava açılmış, ama dava düşmüştü. O yıl Türkiye'ye yaptığım ziyaretlerde, Türkiye Yayıncılar Birliği de dahil, çok geniş bir kesimde bu sonucun büyük memnuniyetle karşılandığını rahatlıkla gözlemlemiştim. Türkiye şu bakımdan sıra dışıdır ve Batı'dan bir hayli farklıdır: Önde gelen Türkiyeli aydınlar -yazarlar, sanatçılar, akademisyenler, gazeteciler ve diğerleri- zalimce yasaları açıkça protesto etmekle kalmadılar; sert cezaları göze alarak -ve bazen de maruz kalarak- bu yasalara karşı düzenli olarak sivil itaatsizlik yapmaya giriştiler. Bu insanların, çok daha imtiyazlı olan fakat çok daha azını yapan Batılı aydınlara ilham kaynağı olması gerekir. Başkalarıyla birlikte bu aydınların çabaları, geçtiğimiz yıllarda Türkiye'de yurttaşlık hakları ve insan haklarında önemli iyileşmelere yol açtı - ki bu çok sevindirici bir gelişmedir. Maalesef, şu anda bir geriye gidiş döneminden geçiliyor. Halihazırdaki yargılamalar da bunun çok sayıdaki örneğinden birisini oluşturuyor. Kendi başına kabul edilemez olmasının yanı sıra, bu durum Türkiye toplumu açısından son derece zararlıdır. Aynı şey, yüzyıllarca süren halk mücadelelerinin ciddi bir özgürlük mirası bıraktığı ABD ve diğer ülkelerde yurttaşlık hakları ve insan haklarına yapılan son saldırılar için de geçerlidir. Şu anda Türkiye'de yargılanan sanıklar desteklemek, Türkiye halkını ve bu halkın insana yaraşır bir geleceğe sahip olma hakkını desteklemektir. Bu desteğin, her yerde ve özellikle kendi ülkemizde yurttaşlık hakları ve insan haklarını savunmaya dönük uluslararası bir mücadelenin parçası olması gerekir.

Murat Pabuç

2005 yılında "Sol" dergisindeki yazıları nedeniyle TCY'nin 159, "Boyalı Bank Nöbetini Terk Etmek" kitabı nedeniyle de TCY'nin 301. maddesi uyarınca yargılanan emekli yüzbaşı Murat Pabuç hakkındaki davalar 2006 yılında zamaşaşımı nedeniyle düştü.

Mehdi Tanrıkulu

İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, Aralık ayında Tevn Yayınevi sahibi Mehdi Tanrıkulu hakkında, Ergün Sönmez'in "Kapitalizmin Emperyalist Sürecinde Kürt Özgürlük Hareketi" adlı kitabı nedeniyle dava açtı. İddianamede, Tanrıkulu'nun TMY'nin 7/2 ve 6/2 maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi. Dava, 30 Mart 2007 tarihinde İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlayacak.

Belma Akçura

"Derin Devlet Oldu Devlet" adlı kitabı nedeniyle Milliyet gazetesi muhabiri Belma Akçura hakkında "yayın yoluyla hakaret" iddiasıyla dava açıldı. açılan Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 19 Aralık günü sonuçlandı. Mahkeme, Akçura'yı "Abdullah Çatlı'nın arkadaşı Nevzat Bor'a hakaret ettiği" gerekçesiyle üç ay hapis cezasına mahkum etti. Ceza, daha sonra 1.800 YTL para cezasına çevrildi.

Halil Altındere

9. Uluslararası İstanbul Bienali'ndeki bir fotoğraf sergisi nedeniyle Halil Altındere hakkında Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan dava, 13 Nisan günü başladı. Mahkeme, "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle Altındere hakkında beraat kararı verdi.

9. Uluslararası İstanbul Bienali'nde açılan bir fotoğraf sergisinin katalogunda "orduya hakaret edildiği" gerekçesiyle

Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi, 13 Ekim 2005 tarihinde toplatma kararı vermişti. İtiraz üzerine Beyoğlu 3. Asliye Ceza Mahkemesi, "yürürlükte bulunan iç hukuk kurallarından önce dikkate alınması gereken AİHS'in 9/10 maddesine dikkat çekerek" toplatma kararını kaldırmıştı. Ancak Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı, 2005 yılının Aralık ayında "katalogda orduya hakaret edildiği" iddiasıyla Altındere hakkında TCY'nin 301. maddesi uyarınca dava açmıştı.

Mahmut Büyükbayram, Hacı Şirin, Necla Akaya, Mehmet Tali, Eylem Dilan Polat, Nejla Akat, Ayşe Akbaş

Diyarbakır 5. Kültür Sanat Festivali kapsamında 2005 yılı Mayıs ayında açılan "Savaş tanıkları anlatıyor" başlıklı sergi nedeniyle yedi kişi hakkında açılan dava, 18 Mayıs günü sonuçlandı.

Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, Mahmut Büyükbayram, Hacı Şirin, Necla Akaya, Mehmet Tali, Eylem Dilan Polat, Nejla Akat ve Ayşe Akbaş hakkında TMY'nin 7/2 maddesi uyarınca 20'er ay hapis ve bin YTL para cezası verdi. Dava, sözlü tarih sergisinde çatışmalarda ölen PKK militanlarının fotoğraflarının bulunduğu gerekçesiyle açılmıştı.

Erkan Kara, Michael Dickinson

Mart ayında İstanbul'da Küresel Barış ve Adalet Koalisyonu tarafından düzenlenen sergide yer alan afişler nedeniyle sergi sorumlusu Erkan Kara hakkında, "Başbakan'a hakaret" iddiasıyla açılan dava, 12 Eylül günü İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nde başladı.

Duruşmadan sonra Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı ABD Başkanı George W. Bush'un köpeği olarak çizdiği afiş gazetecilere gösteren Britanyalı sanatçı Michael Dickinson, gözaltına alındı. 13 Eylül günü "devlet büyüklerine hakaret" iddiasıyla tutuklanan Dickinson'ın Erkan Kara ile birlikte

yargılanmak için mahkemeye başvurduğu, ancak isteminin reddedildiği öğrenildi.

Michael Dickinson, üç gün cezaevinde, bir hafta da İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğü'nde tutulduktan sonra "gönüllü avukatların çabasıyla harekete geçen İngiltere Büyükelçiliği'nin etkisiyle" 25 Eylül günü serbest bırakıldı.

Yeditepe Üniversitesi eski öğretim üyesi İngiliz sanatçı Michael Dickinson'ın oturma izni uzatılmadı. Dickinson'ın 30 Eylül günü sınır dışı edildi ancak oturma izninin uzatılmama gerekçesi açıklanmadı.

Selman Şenses, Rojda Aykoç, Atilla Aykoç

Koma Gulen Xerzan müzik grubunun üyeleri Selman Şenses, Rojda Aykoç ve Atilla Aykoç hakkında "Ji Bir Nabin" adlı albümlerinde "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla açılan dava, 18 Ekim günü sonuçlandı. İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, sanıkları TMY'nin 7/2. maddesi uyarınca 10'ar ay hapis cezasına mahkum etti.

Engellenen Etkinlikler

Kültür, sanat etkinlikleri, konferans ve toplantılara ilişkin baskı ve engellemeler 2006 yılında da sürdü.

Bunlardan bazıları şöyle:

11 Şubat günü Tunceli'nin Hozat ilçesinde Gençlik Federasyonu'nun "Öğrenci Haklarımızı İstiyoruz" kampanyası çerçevesinde imza toplayan Hozat Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği çalışanları polisler tarafından tehdit edildi ve gözaltına alındı. Dernek çalışanlarından Onur Güngör'ü gözaltına alan polislerin kendilerine karşı çıkan Cemal Dutağacı'nı "Ayak altında dolaşma seni de Murat Kaymaz'ı da burada vururuz" diyerek tehdit ettiği belirtildi. Güngör, aynı gün serbest bırakıldı.

Manisa Sosyalist Gençlik Derneği'nin 5-6 Mayıs günlerinde gösterilmesi planlanan ses sanatçısı Kazım Koyuncu'nun yaşamına ilişkin "Dina K'ak'i" adlı belgesel için 3 Mayıs günü açtığı tanıtım masası polisler tarafından zor kullanılarak kaldırıldı. Olayda, Ali Tektaş, Kenan Özdoğan ve Yusuf Çobanoğlu adlı kişiler gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar aynı gün serbest bırakıldı.

Mardin'in Kızıltepe ilçesinde 13 Mayıs günü düzenlenmesi planlanan "Günlük Kürtçe Bir Gazete İçin Azadiya Welat ile Dayanışma" konseri kaymakamlık tarafından yasaklandı. Kararın, konser davetiyeleri üzerinde yer alan Azadiya Welat gazetesinin fotoğrafı nedeniyle alındığı öğrenildi. Konserin düzenleyicilerine gönderilen yasak kararı şöyle:

"Din, dil, ırk, sınıf ve bölge farklılığı göstererek kin ve düşmanlığı tahrik eden ibarelerin ve üzerinde yasadışı PKK/KONGRA GEL terör örgütünün sözde bayrağını simgeleyen resimlerin bulunduğu davetiyeler ve etkinliği tertip eden düzenleme kurulu üyelerinin yapılan GBT (Genel

Bilgi Taraması) sorgulamalarında ortaya çıkan suç kayıtlarından, gerçekleştirilmek istenen etkinlikte suç ve suç unsurlarının meydana gelebileceği değerlendirilerek, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 17. maddesi ve Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na dair yönetmeliğin 23. maddesine dayanılarak yasaklanmıştır"

Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde bir sanat merkezinin açılış yıldönümü nedeniyle 6 Haziran günü düzenlenmesi planlanan şölen, kaymakamlık tarafından yasaklandı. Yasaklama kararında gerekçe belirtilmediği öğrenildi. Yasaklama kararının Ergani Kaymakamı'na vekalet eden Dicle Kaymakamı Mustafa Altınpınar tarafından alındığı bildirildi.

İzmir'in Kınık ilçesinde yurttaşların ve sivil toplum örgütlerinin girişimleriyle kurulan "Tiyatro-Sen" grubunun Muzaffer İzgü'nün "Sömürgeci Farkımız Demokrasi Parkımız" adlı oyunun sahnelenmesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından engellendi.

Müdürlüğün, oyunun sahnelenmesine bir gün kala salonu kapattığı, öğretmen ve öğrencilerin rol almalarını da yasakladığı bildirildi. Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Eğitim-Sen temsilciliğine gönderilen yazıda, "Oyunun milli eğitimin temel amaçları doğrultusunda olmayan, milli ve estetik duygulara zarar verici sözler içerdiği tespit edilmiştir" denildi.

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) tarafından hazırlanan "Zorunlu Göç ile Yüzleşmek" adlı kitabın tanıtıldığı basın toplantısında olay çıktı. İstanbul'da 6 Temmuz günü düzenlenen toplantı sırasında TESEV Yönetim Kurulu Başkanı Can Paker'in konuşması, önce Ramazan Bakkal'ın sözlü müdahalesiyle kesildi. Daha sonra konuşan TESEV araştırmacılarından Dilek Kurban, bu koşullarda toplantının yapılamayacağını söyledi. Bakkal, Kurban'a sataşması üzerine kendisini uyaran baba Baki Kurban'ı yumrukladı. Bakkal, ortalığın karışması üzerine çıkan arbedeyi ayırmaya çalışan Başak Kültür ve Sanat Vakfı Yöneticisi Filiz Aslan'ı da tokatladı.

Bakkal ile birlikte daha önce Ermeni Genel Patriği Karekin II'nin Heybeliada Ruhban Okulu'nu ziyareti sırasındaki yaşlı bir kadına tokat atan Muammer Kocadağlı ve bir gösterici daha polis tarafından gözaltına alındı. Öte yandan salonun arka bölümünde Büyük Hukukçular Birliği Başkanı Avukat Kemal Kerişsiz'in de bulunması dikkat çekti.

Kerişsiz, olayların ardından yaptığı açıklamada şiddet görüntülerini onaylamadıklarını belirterek "Konuşmacıların tamamı, terör örgütünün ağzıyla konuşmuşlardır. Vatandaşlarımız da tepkilerini ortaya koyuyorlar" dedi.

Tunceli'de "Munzur Kültür ve Doğa Festivali" çerçevesinde kentte açılan standlardan birine asılan İbrahim Kaypakkaya (TİKKO örgütünün kurucusu) posteri nedeniyle 26 Temmuz günü Ruhan Akbaba, Erdiç Özbek, Ali İhsan Çıplak, Yaşar

Koç, soyadı öğrenilmeyen Hüseyin, Dilek ve Zafer adlı kişiler gözaltına alındı.

Tunceli Valiliği'nin, festival nedeniyle yayınladığı genelgede, "daha önce gözaltına alınanların, tutuklananların, hakkında soruşturma ve dava açılanların kente alınmaması" istendi.

30 Temmuz günü kendilerini "Özgür Yurttaş Hareketi" olarak adlandıran grubun Urfa Kültür ve Sanat Merkezi'nde düzenlediği toplantı polis tarafından basıldı. Salonunda bulunan 132 kişi gözaltına alındı.

Baskın sırasında içeride bulunanların çağırıldığı avukatların binaya alınmadığı öğrenildi. Gözaltına alınanlar arasında, 20 DTP'li belediye meclis üyesi, sekiz DTP ilçe başkanı, 20 KESK yönetici ve üyesi olduğu öğrenildi. Gözaltına alınanlardan 103'ü aynı gün serbest bırakıldı.

Grup Yorum'un İzmir'in Selçuk ilçesinde 6 Ağustos günü vereceği konser, Selçuk Belediyesi'nin kararıyla durduruldu. Grup sözcüsü İnan Altın, konser için gerekli tüm izinlerin alındığını, ancak konseri düzenleyen firmaya Selçuk Belediye Başkanı Vefa Ülgür imzasıyla bir yazı gönderilerek, konserin iptal edildiğini söyledi. Emniyet ve belediyeden daha önce izin alındığını belirten Altın, "Yazıda sadece 'başvurunuz uygun görülmemiştir' açıklaması yapılmış" dedi.

Ermeni soykırımını anlatan İsveç yapımı "Köpeklerden Nefret Ederim" adlı film, İstanbul'da düzenlenen Uluslararası 1001 Belgesel Film Festivali'nden çıkarıldı. Yönetmenlerden Suzanne Khardalian, filminin gösterimden kaldırıldığını, festivalin başladığı 29 Eylül sabahı öğrendiklerini belirterek, kendilerine "Kültür Bakanlığı'nın komiteye baskı yapmasının gerekçe gösterildiğini" bildirdi. Khardalian kararlar ilgili olarak şunları söyledi:

"Sabah bir e-mail ile bilgilendirildik. Daha sonra festival komitesinden Nurdan Arca, ortağım Pea Holmquist'i aradı. Filmin festival programından çıkarıldığını bildirdi. Ayrıca, hala festivale yönetmenler olarak davetli olduğumuzu ancak can güvenliğimizi garanti edemeyeceklerini söyledi.

Gece boyunca süren tartışmalar sonrası festival komitesinin, filmi festival sponsoru olan Kültür Bakanlığı'nın baskısına dayanarak geri çekme kararı aldığını aktardı. Anladığımız kadarıyla İsveç filminin çıkarılmasının nedeni Hollanda'da üç Türk doğumlu adayın listeden çıkarılması. Biz de komiteye protesto mektubu yolladık"

Bu arada Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin, festivalde gösterilecek filmleri seçme yetkilerinin olmadığını belirterek, "Biz sadece Atatürk Kültür Merkezi'ni festival boyunca tahsis ettik. Bunun dışında festivale ilgili bir ilgimiz yoktur" dedikleri öğrenildi.

Ankara Ekin Tiyatrosu'nun Edirne'de sahnelemeyi planladığı "Şarkılarımız Yaşasın" adlı oyun, "sakıncalı" olduğu gerekçesiyle İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından iptal edildi.

Edinilen bilgiye göre, Eğitim-Sen Edirne Şubesi'nin oyunun sahnelenmesi için 7 Kasım günü Millî Eğitim Müdürlüğü'ne yazdığı yazıya 13 Kasım günü verilen yanıtta, oyunun metinde yer alan bazı sözcükler nedeniyle sakıncalı bulunduğu bildirildi.

Eğitim-Sen'in "uygunsuz olduğu belirtilen sözcüklerin çıkarılarak yapılan yeni düzenleme ile sahneleneceğine ilişkin" ikinci başvurusuna ise "bu sözcüklerin çıkartılmasının oyunun bütünlüğünü bozacağı" yanıtı verildiği öğrenildi.

AİHM Kararları

AİHM'e 2006 yılı içinde yapılan başvurularla ilgili olarak Aralık ayında bir rapor yayımlandı. AİHM'e Aralık ayı başına kadar 89.350 başvuru yapıldığı belirtilen raporda, yapılan başvurularda ilk iki sıradaki Rusya ve Romanya'yı Türkiye'nin izlediği kaydedildi. Rapora göre 2005 yılında AİHM'e 10 binin üzerinde başvurunun yapıldığı Türkiye'den 2006 yılında 8.850 başvuru yapıldı.

2006 yılında AİHM'in ifade özgürlüğü ile ilgili Türkiye hakkında verdiği kararlardan bazıları şunlar:

Özgür Bakış: AİHM, 2000 yılında kapanan Özgür Bakış gazetesinin sahibi Halis Doğan, Yazışleri Müdürü Hasan Deniz, Cihan Çapan, Zeynep Tosun, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu, Mehmet Zeynettin Unay ve Kadri Kaya'nın Türkiye aleyhinde açtıkları davayı Ocak ayında karara bağladı.

"İfade özgürlüğü" nün ihlal edildiğine karar veren AİHM, Halis Doğan, Cihan Çapan, Hasan Deniz, Varlık Özmenek, Ragıp Zarakolu ve Zeynep Tosun'a ikişer bin Euro maddi, ikişer bin Euro da manevi tazminat ödenmesini kararlaştırdı.

Yılmaz Odabaşı, Niyazi Koçak: AİHM, "Düş ve Yaşam" kitabının yazarı Niyazi Koçak ve yayıncı Yılmaz Odabaşı'nın açtığı davayı 21 Şubat günü karara bağladı. Koçak'ın 1993-1996 yılları arasındaki makalelerinden derlenen kitaptaki yazıların "Kemalist ideolojinin eleştirisi çerçevesinde bulunduğu" hükmeden AİHM, "ifade özgürlüğü" nün engellediği gerekçesiyle Türk hükümetinin Odabaşı'na 6 bin, Koçak'a ise 2.450 euro manevi tazminat ödemesini kararlaştırdı.

Koray Düzgören: Yeni Şafak gazetesi yazarlarından Koray Düzgören'in AİHM'e yaptığı başvuru, 9 Kasım günü sonuçlandı. AİHM, "ifade özgürlüğünün engellendiği" gerekçesiyle Düzgören'e 3.500 Euro tazminat ödenmesini kararlaştırdı.

Düzgören, 1998 yılında vicdani retçi Osman Murat Ülke'yi destekleyen bildiri dağıttığı gerekçesiyle yargılandığı davada iki ay hapis cezasına mahkum edilmişti.

Abdullah Aydın: AİHM, Halkevleri eski Genel Sekreteri Abdullah Aydın'ın yaptığı başvuruyu Mart ayında karara bağladı. AİHM, Aydın'ın 1993 yılında Ankara'da "Hak ve

Özgürlükler” konulu toplantıda yaptığı konuşma nedeniyle bir yıl hapis ve para cezasına mahkum edilmesini “ifade özgürlüğü”nün ihlali olarak değerlendirerek, 9 bin Euro tazminat ödenmesine karar verdi.

Özgür Radyo: 1998 ve 1999 yıllarında yapılan uyarıların ardından “etnik ayrımcılık ve terörü teşvik ettiği” iddiasıyla lisansı RTÜK tarafından askıya alınan Özgür Radyo ile ilgili olarak AIHM’e yapılan başvuru, 30 Mart günü sonuçlandı. AIHM, AİHS’nin ifade özgürlüğüne ilişkin 10. maddesinin ihlal edildiği gerekçesiyle 17 bin Euro tazminat ödenmesini kararlaştırdı.

2000’de Yeni Gündem: AIHM, 2000’de Yeni Gündem gazetesinin OHAL Yasası uyarınca bölgede satışının yasaklanması kararı ile ilgili yapılan başvuruyu Nisan ayında

karara bağladı. AIHM’in kararında, “yargı denetimine kapalı yasanın hem düşüncelerin özgürce yayımını engellediğine, hem de mahkemeye itiraz yolunu kapattığına” dikkat çekildi. AİHS’nin 10 ve 13. maddelerinin ihlal edildiğine hükmeden AIHM, 9 bin Euro tazminat ödenmesini kararlaştırdı.

Aydın Tatlav: AIHM, “İslamiyet Gerçeği” kitabının yazarı Aydın Tatlav’ın yaptığı başvuruyu 2 Mayıs günü sonuçlandırdı. Mahkeme, “ifade özgürlüğü” ve “adil yargılanma” hakkının engellendiği gerekçesiyle Türk hükümetinin Tatlav’a 3 bin Euro tazminat ödemesini kararlaştırdı. Tatlav, “İslamiyet Gerçeği” kitabında “‘dine, Allah’a, kutsal kitaba, peygamberlere saygısızlık” iddiasıyla hapis cezasına mahkum edilmişti.

2 - İLEŞİTİM ÖZGÜRLÜĞÜ

Türkiye’de iletişim özgürlüğü, önceki yıllarda olduğu gibi 2006 yılında da, yasal önlemlerin yanı sıra keyfi uygulamalarla da kısıtlanmaya devam etti. Resmi görüş doğrultusunda yayın yapmayan ve “devlet politikaları”na uymayan haberlere yer veren basın kuruluşları ve çalışanlarına yönelik baskılar, bu dönemde de sürdü. Birçok basın yayın kuruluşunun bürolarının basıldığı, çalışanlarının gözaltına alındığı bu dönemde, gazeteler toplatıldı, radyolara yayın durdurma cezaları verildi, internet sitelerinin yayınları engellendi.

Kırandi Heyeti Davası

2005 yılı Temmuz ayında HPG militanları tarafından kaçırılan jandarma er Coşkun Kırandi’yi, teslim alan heyet üyeleri İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş, İHD Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, sanatçı Ferhat Tunç, DEHAP Genel Başkan Yardımcısı Alaaddin Erdoğan, Tunceli Belediye Meclis üyesi Özgür Söylemez, Özgür Gündem gazetesi yazarı Umur Hozatlı, Doğan Haber Ajansı muhabiri Ferit Demir, Anadolu Ajansı muhabiri Haydar Toprak, DİHA muhabirleri Kadir Özbek ve Rüştü Demirkaya hakkında açılan dava, 3 Mart günü başladı.

İddianamede, sanıkların TCY’nin 220/8. fıkrası (yasadışı örgüt propagandası) uyarınca cezalandırılması istendi.

Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmalarda önemli bir gelişme yaşanmadı. 15 Eylül günü yapılan duruşmada, esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, “suçun niteliği itibarıyla, dosyanın yeni TMY kapsamına alınmasını ve görevsizlik kararı verilmesini” istedi.

Avukat Barış Yıldırım ise “davaya konu olan olayın TMY’nin yürürlüğe girmesinden önce gerçekleştiğini” hatırlattı ve TCY’de dosyanın ağır ceza mahkemesine gönderilmesine ilişkin açıklık bulunmadığını söyledi.

Mahkeme, görevsizlik kararı vererek dosyanın Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderilmesine karar verdi.

Biol Duru

DİHA muhabiri Birol Duru, İHD üyesi Daimi Açık ve Kemal Özen hakkında, TCY’nin “suç işlemek için örgüt kurma” suçuna ilişkin 220 ve “silahlı örgütlere” ilişkin 314. maddesi uyarınca açılan dava, 28 Eylül günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Daimi Açık ve Birol Duru’yu altı yıl üç ay hapis cezasına mahkum etti. Kemal Özen hakkında ise beraat kararı verildi.

“Yedisu İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Ahmet Yanaral’ın bazı köylülerle birlikte hintkeneviri ektiği” yolundaki söylentileri araştırmak için Dinarbey köyüne giden Birol Duru, “çantasında PKK propagandası içeren bir kaset bulunduğu” iddiasıyla gözaltına alınmış, daha sonra da tutuklanmıştı.

Birol Duru ve Daimi Açık 29 Aralık 2005 tarihinde yapılan duruşmada tahliye edilmişlerdi.

Bu arada Birol Duru’nun suç duyurusu üzerine açılan soruşturma çerçevesinde Ahmet Yanaral’ın yargılanmasına Adalet Bakanlığı’nın izin vermediği bildirildi. Duru’nun avukatı Servet Özen, Bölge İdare Mahkemesi’ne başvuracaklarını belirterek, şunları söyledi:

“Duru’nun gözaltına alınış nedeni bizce, bu köyde ekilen kenevir görüntülerini almak istemesinden kaynaklıydı. Müvekkilim İlçe Jandarma Komutanı tarafından gözaltına alınarak, örgüte yardım yataklık ettiği iddiasıyla tutuklandı. Müvekkilim Duru’nun ve DİHA’nın çektiği görüntülerde dayanarak Dinarbey köyünde Hint keneviri ekildiği ve Yanaral’ın buna ortaklık ettiği iddiasıyla suç duyurusunda bulunmuştuk. İlçenin en üst düzey rütbeli yetkilisi olduğu için soruşturma açılıp açılmamasına Adalet Bakanlığı’nın izin vermesi gerekiyordu. Bizim Diyarbakır Cumhuriyet

Başsavcılığı'na yaptığımız suç duyurusu dilekçesi Adalet Bakanlığı tarafından reddedildi.”

Rüştü Demirkaya

DİHA Tunceli'de muhabiri Rüştü Demirkaya, Engin Korumcu adlı itirafçının ifadesi nedeniyle 14 Haziran günü tutuklandı.

Korumcu'nun ifadeleri üzerine tutuklanan Rüştü Demirkaya ve 17 kişi hakkında “yasadışı örgüte yardım” iddiasıyla açılan dava, 21 Eylül günü Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. 14 Aralık günü yapılan duruşmada, Rüştü Demirkaya ve 10 sanık tahliye edildi. İtirafçı Engin Korumcu'nun tahliye istemini reddeden Mahkeme, Korumcu hakkında TCY'nin 302. maddesi (Devlet hakimiyeti altında bulunan toprakların bir kısmını şiddet yoluyla ayırmaya kalkışmak) uyarınca suç duyurusunda bulundu.

Bu arada Rüştü Demirkaya hakkında, Tunceli Jandarma Komutanı Albay Namık Dursun hakkında dolandırıcılık iddiasıyla yapılan bir suç duyurusuna ilişkin haberi nedeniyle açılan davaya da yıl içinde Tunceli 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam edildi.

Evrin Dengiz, Nesrin Yazar

DİHA Mersin bürosu muhabirleri Nesrin Yazar ve Evrim Dengiz, 15 Şubat günü Mersin'in Akdeniz beldesinde düzenlenen gösteriyi izlemeye giderken “arabalarında molotofkokteyli bulunduğu” iddiasıyla gözaltına alındılar. Saat 19.30 sıralarında Hal yolu olarak bilinen bölgede polisler tarafından durdurulan gazetecilerin uzak bir yerde üzerlerinin arandığı, bu sırada “arabada yapılan aramada molotofkokteyli bulunduğu” iddia edildi. Nesrin Yazar ve Evrim Dengiz'in ifadelerinde, “arabaya molotofkokteylinin polisler tarafından konulduğunu” söyledikleri öğrenildi. Nesrin Yazar ve Evrim Dengiz, 17 Şubat günü TCY'nin 302/1. maddesi (Devlet hakimiyeti altında bulunan toprakların bir kısmını şiddet yoluyla ayırmaya kalkışmak) uyarınca tutuklandılar.

Mayıs ayında da gazeteciler hakkında “araçlarında molotofkokteyli ve molotofkokteyli yapımında kullanılan maddeler bulduklarını” iddiasıyla dava açıldı. Yazar ve Dengiz hakkındaki dava, 9 Mayıs günü Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı.

25 Ağustos günü yapılan duruşmada, gazetecilerin arabasında molotofkokteyli yapımında kullanılan maddeler bulunduğuna ilişkin ekspertiz raporu okundu. Daha sonra söz alan Avukat Özcan Kılıç, gazeteciler hakkında gözaltı tutanağının bulunmadığına dikkat çekerek, “gözaltı işleminin hukuk dışı olduğunu, bu nedenle de araçta bulunduğu iddia edilen delillerin geçersiz olduğunu” söyledi.

Adana 7. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 20 Kasım günü yapılan duruşmada, Evrim Dengiz ve Nesrin Yazar tahliye edildi.

Cumhuriyet Gazetesinin Bombalanması

Cumhuriyet gazetesinin İstanbul Şişli'de bulunan merkez binasının bahçesine 5 Mayıs gecesi pimi çekilmemiş el bombası atıldı. Bomba imha ekiplerinin etkisiz hale getirdiği parça tesirli bombanın 1991-MKE yapımı olduğu saptandı. Güvenlik kameralarında yapılan incelemeden, saldırganların iki kişi olduğu belirlendi.

10 Mayıs gecesi saat 23.50 sıralarında da gazetenin giriş kapısına beze sarılı el bombası atıldı. Bomba uzmanları yaptıkları incelemede pimi çekili olarak atılan bombanın ateşleme mekanizmasındaki arıza nedeniyle patlamamış olabileceğini kaydettiler. Gazetenin güvenlik görevlileri, iki kişinin bombayı attıktan sonra koşarak uzaklaştığını söylediler. 11 Mayıs günü de saat 16.30 sıralarında gazetenin merkezine üçüncü kez bombalı saldırı düzenlendi. “Allahuekber” diye bağırarak bomba atan üç saldırganın gazetenin güvenlik güçlerinin ateş açması üzerine kaçtığı bildirildi. Patlama, maddi hasara neden oldu.

Olayın ardından Cumhuriyet gazetesini ziyaret eden İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah, daha önceki saldırılar nedeniyle gazete önünde bir ekip görevlendirdiklerini belirterek, “Arkadaşlarımızın yanı sıra özel güvenlik elemanları da vardı. Hem özel güvenlik elemanları hem de arkadaşlarımız saldırganları takip etti. Peşlerine ateş açtılar. Görgü tanıklarının ifadelerine göre sivillerden de ateş açıldı. Ama ateş açanlar bizim buradaki arkadaşlara önceden verdiğimiz koruma polisler de olabilir. İnceliyoruz” dedi.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Temmuz ayında 17 Mayıs günü Danıştay 2. Dairesi üyelerine düzenlenen silahlı saldırı ve Cumhuriyet gazetesinin İstanbul'daki merkezine üç kez bombalı saldırı düzenlenmesi nedeniyle Avukat Alparslan Arslan ve sekiz kişi hakkında dava açtı. **(Bkz. Yaşam Hakkı)**

Bu arada CHP Kırklareli Milletvekili Mehmet Siyam Kesimoğlu, 22 Ağustos günü Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığı'na yazılı soru önergesi verdi. Kesimoğlu önergesinde, Anadolu'da Vakit gazetesinin, Cumhuriyet gazetesi ve başyazarı İlhan Selçuk'u hedef gösterdiğini belirterek, Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Ahmet Taner Kışlalı ve Gümüşhane Barosu Başkanı Ali Günday'ın söz konusu gazetede yayınlanan haberlerin ardından öldürüldüğünü, Danıştay saldırısının da gazetenin hedef göstermesinin ardından gerçekleştirildiğine dikkat çekti. Önergede, “Anadolu'da Vakit gazetesinin yayınlarının yasalara aykırı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu konuda herhangi bir Cumhuriyet Savcılığı tarafından ihbar veya şikayet üzerine ya da doğrudan açılmış bir hazırlık soruşturması var mıdır? Varsa ne aşamadır?” sorularına yanıt istendi.

Kesimoğlu'nun soru önergesini Ekim ayında yanıtlayan Cemil Çiçek, şunları söyledi:

“Bağcılar Cumhuriyet Savcılığı’nın 26 Eylül 2006 tarihli yazısıyla adı geçen yazar hakkında soru önergesinde belirtilen gazetede çıkan yazılara ilişkin olarak bu gazetenin yargı çevresi içinde bulunan Bağcılar Cumhuriyet Başsavcılığına ilgili tarafından yapılmış bir başvuru olmadığı gibi re’sen başlatılan bir soruşturma da bulunmadığı bildirilmiştir”

Toplatılan, Yayını Durdurulan Gazete ve Dergiler

Ardahan’da yayınlanan Kuzey Doğu Anadolu gazetesinin 18 Mart günü yayınlanan sayısı, DTP’nin “Newroz Şölenine Davet” duyurusu nedeniyle Cumhuriyet Savcılığı tarafından toplatıldı. (Bkz. **Toplantı ve Gösteri Özgürlüğü**)

Özgür Gündem gazetesinin 20 ve 21 Mart tarihli sayılarına Beyoğlu 1. Sulh Ceza Mahkemesi kararıyla el konuldu. El konulma kararının söz konusu sayılarda yer alan haber ve fotoğraflarda “Abdullah Öcalan’ın övüldüğü”, “halkın kin ve düşmanlığa kışkırtıldığı” iddialarıyla alındığı bildirildi.

Batman’ın Beşiri ilçesi Tepecik köyü yakınlarında çıkan çatışmada (25 Ağustos 2005), İran uyruklu HPG militanı Abbas Emami’nin sağ yakalandıktan sonra öldürüldüğüne ilişkin “İnsanlık Yakılıyor” başlıklı haber nedeniyle, Özgür Gündem gazetesinin 28 Haziran günü yayınlanan sayısı toplatıldı. Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, “fotoğraflardaki kişilerin kolluk güçleri olduğu, bu nedenle güvenlik güçlerinin yasadışı örgütlere hedef gösterildiği (eski TMY madde 6/1)” gerekçesiyle toplatma kararı verdi.

Kaos Gay ve Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği tarafından yayınlanan Kaos GL dergisinin “Pornografi” konulu yaz sayısı, Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı. 21 Temmuz günü alınan kararda “Yaz 2006 tarihli nüshasının ‘Cinselliğin görselliği, görselliğin cinselliği: Pornografi’ dosyası’ adı altında yazılan bir kısım yazı içerikleri ve resimlerinin ‘genel ahlakın korunması’ açısından aykırılık teşkil ettiği anlaşılma talebin kabulüyle adı geçen derginin ilgili sayısının soruşturmaya esas olmak üzere toplatılmasına ve el konulmasına...” denildi.

PKK yöneticisi Murat Karayılan’la yapılan bir röportajın 4 Ağustos günü yayınlanması nedeniyle Ülkede Özgür Gündem gazetesinin yayını, İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 15 gün süreyle durduruldu. Yeni TMY’nin basına yönelik ilk yaptırımı olan kararda, “Suça konu gazete nüshası ve daha önce soruşturma açılan gazete nüshaları bir bütün olarak değerlendirildiğinde gazetenin sürekli terör örgütünün propagandasını içeren yayınlar yaptığı anlaşılma” denildi.

Yayın durdurma kararı, 8 Ağustos günü aynı mahkeme tarafından kaldırıldı. Gazetenin avukatlarının yayın durdurma kararına itirazını ele alan İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, “kararı Anayasaya aykırı olduğu” gerekçesiyle iptal etti.

İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, Özgür Halk dergisinin yayını da 4 Ağustos günü “haberlerde PKK propagandası yapıldığı” ve “suç işleyen PKK üyelerinin övüldüğü” gerekçesiyle TMY uyarınca durdurdu. Ancak bu karar da aynı mahkeme tarafından kaldırıldı. İptal kararının Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer’in yasanın basın suçlarına ilişkin hükümlerinin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi’ne dava açması üzerine alındığı bildirildi.

İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi, Eylül ayında Genç Bakış dergisine bir ay yayın durdurma cezası verdi. Kararın, “dergide PKK’nin ve HPG’nin propagandasının yapıldığı” iddiasıyla verildiği öğrenildi.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Atılım gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çiçek ve Genel Yayın Koordinatörü Sedat Şenoğlu’nun tutuklanmasına ilişkin haberler nedeniyle Eylül ayında gazetenin yayınına 15 gün süreyle durdurulmasına karar verdi. Kararın TMY’nin 6. maddesi uyarınca alındığı öğrenildi.

İstanbul 9. Ağır Ceza Mahkemesi, aylık Özgür Halk dergisinin son sayısı hakkında Basın Yasası’nın 25/2 maddesi uyarınca Eylül ayında toplatma kararı verdi, derginin yayınına da bir ay süreyle durdurdu. Yayın durdurma kararının yeni TMY’nin 7/2. maddesi (yasadışı örgüt propagandası) uyarınca alındığı bildirildi.

Özgür Gündem gazetesinin 6, 7 ve 8 Ekim günlerinde yayınlanan sayıları “PKK’den KKK’ye Yeni Bir Sistem” başlıklı yazı dizisi nedeniyle toplatıldı. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nin toplatma kararını “dizide yasadışı örgüt propagandası yapıldığı (5187 sayılı Basın Yasası’nın 25/2 maddesi)” gerekçesiyle verdiği öğrenildi.

İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi, Kasım ayında Ülkede Özgür Gündem gazetesinin yayınına 15 gün süreyle durdurdu. Edinilen bilgiye göre, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı, 26, 27, 30, 31 Ekim ile 1, 2, 3, 8, 9, 10, 13, 14 ve 15 Kasım günlerinde yayınlanan gazetelerde “PKK propagandası yapıldığı”, “suç ve suçlunun övüldüğü” iddiasıyla yayınına tedbir konulmasını istedi. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi de, eski TMY’nin 6. maddesinin son fıkrası uyarınca gazetenin yayınına 15 gün süreyle durdurdu. Bu karar üzerine gazete yönetimi, gazetenin kapatılmasına karar verdi. Ülkede Özgür Gündem gazetesi Haber Müdürü Nurettin Fırat, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt’ın, 10 Kasım günü yaptığı “PKK’nin dergileri, gazeteleri yayımlanıyor. Bunlara müsaade edilmemesi gerek” açıklamasından sonra yayın durdurma kararı alındığına dikkat çekti.

Ülkede Özgür Gündem gazetesinin kapatılmasının ardından 17 Kasım günü yayına başlayan Toplumsal Demokrasi gazetesinin de 27 ve 28 Kasım günü yayınlanan sayıları İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı.

Toplatma kararının bazı yazılarda “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” gerekçesiyle verildiği öğrenildi. Toplatma kararı nedeniyle Mardin’in Kızıltepe ilçesinde gazete dağıtıcısı Çiğdem Fidan’ın kimliğine ve gazetelere el konulduğu bildirildi.

Ardahan’da yayınlanan “Kuzey Anadolu” gazetesi Ardahan Sulh Ceza Mahkemesi tarafından “yasadışı örgüt propagandası yapıldığı” gerekçesiyle toplatıldı. Toplatma kararının, gazetenin 28 Aralık günü yayınlanan sayısında DTP’nin “Demokratik Terör Partisi” olarak yazılması nedeniyle verildiği öğrenildi.

Birgün gazetesinin 29 Aralık tarihli sayısı, Beyoğlu 1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı.

Yayını Durdurulan Radyo

RTÜK’ün verdiği ceza doğrultusunda Anadolu’nun Sesi Radyosu’nun yayınları 17 Ekim günü itibarıyla 30 gün süreyle durduruldu.

Radyodan yapılan açıklamada, 7 Ekim-25 Aralık 2003 tarihleri arasında yayınlanan “Objektif”, “Halkın Sesi”, “Gün İzi” programları ve haber bültenleri nedeniyle RTÜK’ün 15 Eylül 2004 tarihinde 30 gün yayın durdurma cezası verdiği, bu karar doğrultusunda yayının üç gün durdurulduğu, ancak Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin yürütmeyi durdurma kararı üzerine radyonun yayınlarına devam ettiği belirtildi. Açıklamada, Ankara 12. İdare Mahkemesi’nin davanın reddine karar vermesi üzerine kapatma kararının uygulamaya geçirildiği kaydedildi.

Gazete ve Derneklere Baskınlar

Atılım gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İbrahim Çiçek, 8 Eylül günü Manisa’da gözaltına alındı. Gazetenin Genel Yayın Koordinatörü Sedat Şenoğlu da, 9 Eylül günü gözaltına alındı. Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu adına Necati Abay tarafından yapılan açıklamada, Çiçek ve Şenoğlu dışında, gazetenin yazarlarından Bayram Namaz, gazetenin eski Genel Yayın Yönetmeni Ziya Ulusoy ve Özgür Radyo Genel Yayın Koordinatörü Füsun Erdoğan’ın da gözaltına alındığı bildirildi.

İstanbul Valisi Muammer Güler, 12 Eylül günü yaptığı açıklamada, başta İstanbul olmak üzere yedi kentte gerçekleştirilen operasyonlarda “MLKP üyesi oldukları ve çok sayıda bombalı saldırı düzenledikleri” iddia edilen 23 kişinin gözaltına alındığını bildirdi. Gözaltına alınanlardan aralarında İbrahim Çiçek, Sedat Şenoğlu, Ziya Ulusoy, Bayram Namaz’ın da bulunduğu 20 kişi tutuklandı.

Özgür Halk dergisinin İstanbul bürolarına İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi’nin kararı ile 13 Eylül yapılan baskında, gözaltına alınan Özgür Halk ve Genç Bakış dergilerinin sahibi Suat Kolca, dergi çalışanları Yaşar Duman, Selehattin Sumeli ve Mahmut Bozdağ ile DTP İstanbul Gençlik Meclisi üyesi

Tuncay Gündoğdu, 15 Eylül günü tutuklandı. Tutuklananların 25 Eylül günü İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevi’nden Edirne F Tipi Cezaevi’ne götürülürken dövüldükleri bildirildi.

15 Eylül günü “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla gözaltına alınan Özgür Halk dergisi çalışanı Serfettin Nergiz, 16 Eylül günü serbest bırakıldı.

İstanbul’da 21 Eylül günü de Özgür Radyo, Atılım gazetesi, Sanat ve Hayat dergisi, DİSK’e bağlı Limter-İş ve Tekstil-Sen sendikaları, ESP, Bilim Eğitim ve Kültür Sanat Vakfı, 1 Mayıs Mahallesi Güzelleştirme Derneği, Gülsuyu Mahallesi Derneği, SGD ve EKD polisler tarafından basıldı.

“MLKP’ye karşı yürütülen operasyon çerçevesinde İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi’nin verdiği izinle” düzenlenen baskınlarda gözaltına alınanların adları şöyle:

Atılım gazetesi çalışanları Songül Akbay, Yılmaz Koruk, Özge Kelekçi, Önder Öner, İstanbul ESP Temsilcisi Figen Yüksekdağ, Özgür Radyo Haber Müdürü Halil Dinç, radyo çalışanı Sinan Gerçek, Limter-İş Sendikası Genel Başkanı Cem Dinç, Genel Sekreter Zafer Tektaş, Tekstil-Sen Genel Başkanı Ayşe Yumlu Yeter, İstanbul EKD Başkanı Çiçek Otlu, Gülay Boran, Seryoldaş Akar, Emin Orhan, Yusuf Demir, Aydın Nayir, Özgür Gençlik dergisi çalışanları Ayşe Koç, İlden Dirini, Akın Çağlayan, Fehmi Kılıç, Mehmet Özcan, Ozan Doğan, Selver Orman, Abbas Duman, Özcan Dilekli, Güneş Şenyüz, Meriç Solmaz, soyadı öğrenilemeyen Hasan, Dayanışma gazetesi çalışanı Mustafa Altan.

Ayrıca aynı operasyon çerçevesinde Muğla’da SGD üyeleri Arzu Önay, Barış Kelleci, Ankara’da Atılım gazetesi yazarlarından Hasan Coşar, Semra Yalçınkaya, İzmir’de İkrım Çalı, Manisa’da Zeliha Yıldırım, Murat Uludoğan, Adana’da Havalı Mengi, Arzu Mazi, Diren Yıldız, Sivas’ta Dilek Tataş, Kenan Genç, Sevda Çağdaş, Songül Ökte, Gaziantep’te Sevim Kaptan Ölçmez, Sinan Tanrıverdi, Atılım gazetesi muhabiri Mehmet Güzel, Diyarbakır’da Atılım gazetesi Temsilcisi Serdal Işık, Seyhan Namaz, Erkan Akhatan, Murat Mutluer, Alparslan Yerlikaya, Rıdvan Tekeş, İlkay Doğan ve Canan Kılıç’ın tutuklandığı öğrenildi.

Operasyon nedeniyle, 2 Ekim günü bir grup avukat basın açıklaması yaptı. İstanbul Adliyesi önünde toplanan avukatlar adına konuşan Avukat İsmail Cem Halavurt, 21 Eylül günü gözaltına alınanların 24 saat avukatlarıyla görüşülmediğini ve kısıtlama kapsamına girmeyen belgelerin bile savcılık kararıyla avukatlara gösterilmediğini söyledi.

Emniyette susma hakkını kullananlara yasal olmadığı halde sorular sorulduğunu ifade eden Halavurt, “Soruşturmada, yasal zorunluluklara uyulmadı. Savunma tamamen devre dışı bırakılarak tam bir keyflikle yürütülmektedir. Hiçbiri hakkında somut bir eylem ileri sürülmeyen, kamu önünde çalışma yürüten, herkesçe bilinen bu kişiler sadece bir kağıtta adı geçtiği gerekçesiyle gözaltına alınmıştır” dedi.

Operasyonda gözaltına alınan ve tutuklanan Tekstil-Sen Adana temsilcisi Havalı Mengi, 30 Eylül günü serbest bırakıldı. Hatay'da Pınar Sağaltıcı ve Hatay SGD Başkanı Ali Nazlıgül ile İzmir'de Ali Arabul ve Arzu Canpolat gözaltına alındı. 12 Ekim günü Atılım gazetesinin İstanbul bürosunda gözaltına alınan Sonnur Sağlamer, 15 Ekim günü Beşiktaş Ağır Ceza mahkemesi'ne verdiği ifadenin ardından serbest bırakıldı.

31 Ekim günü de Bursa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararıyla ESP temsilciliği, Dayanışma gazetesi bürosu ve bazı evlere baskın düzenlendi. Baskınlarda İHD Bursa Şube Başkanı Abdülaziz Akyol, Dayanışma gazetesi çalışanı Veli Görgün ve ESP üyeleri Evrim Karaköse ve Saadet Kaplan gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Evrim Karaköse, 1 Kasım günü tutuklandı, diğerleri serbest bırakıldı.

30 Ekim günü Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde bir yakınıyla görüşen SGD üyesi Sevim Derin, cezaevi çıkışında gözaltına alındı. Derin, aynı gün akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

Bu arada ESP üyelerinin gözaltına alınmasını protesto amacıyla 4 Kasım günü Diyarbakır'da gerçekleştirilen basın açıklamasına polis müdahale etti. Polisler, EMEP Diyarbakır İl Başkanı İlhan İlbay ve İl Örgütü Sekreteri Ergin Tekin'in de aralarında bulunduğu yaklaşık 10 kişiyi gözaltına aldı. Polisler tarafından dövülen yerel ART TV muhabiri Mustafa Karadeniz'in kamerasına da el konuldu.

17 Kasım günü Ankara Yüksel caddesinde "Toplumsal Demokrasi" ve "Atılım" gazetelerini dağıtan ESP üyeleri dövülerek gözaltına alındı.

"ESP" yazan önlük ve şapkaların çıkarılmasını isteyen polislerle ESP'liler arasında tartışma çıktı. Tartışma üzerine ESP üyeleri Ahmet Yıldırım, Yağız Özen, Kazım Şimşek, Filiz Uluçelebi, Bahatin Cizreli, Ahmet Kırıl, Mahir Akaya, Levent Çakır, Gökçe Otlı ve Serçan Üstülen dövülerek gözaltına alındı. Gözaltına alınan ESP 21 Kasım günü İHD Ankara Şubesi'nde düzenlenen basın toplantısında işkence gördüklerini açıkladılar. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

Andıçı anım da yine -Yıldırım Türker (Radikal/8 Mayıs 2006)

Daire kapanıyor. Dönüp aynı uğursuz noktada birbirimize korkuyla bakıyoruz. Toplumsal ilerleme hamlemiz, hamdolsun, ham bir hayalmiş. Aynı sessiz, aynı lafı dolandıran, aynı hayatı tarumar edilirken başka yere bakıp farkında değilmiş gibi yapan toplum olarak duruyoruz işte. Önceki 'postmodern' adı takmıştık. Bu darbeye takacak adımız kalmadı herhal.

Zamanı gelmişken, ligden düşmüş bir patron emeklisinin nedamete andığı bir olayı hatırlayalım isterim. Yakında benzeri bir olayla karşılaşmışızda hazırlıklı olalım, deja vu zannetmeyelim diye. Sabah gazetesinin anlı şanlı, ikbalinin-servetinin tadını çıkarmayı bilen eski sahibi Dinç Bilgin, andıç olayı hakkında pişmanlıklarını bildirmiş. Düşükten, hatta düştüğün kaçınılmaz bir gerçeklik olarak kafana kakıldıktan epeyi sonra ilan edilen nedamete, ne kadar alkış ister, bilemem. Ama Türklük aleminin ne iç huzuruyla sevebilen ne de terk edebilen belalılar olarak nedamete zamanaşımı koyma lüksüne sahip olmadığımızı iyi biliriz. Geç de olsa zalimin zulmünü kabul edip boynunu bükerek gibi yapması, hatta gerdan kırması dahi es geçebileceğimiz lütuflarından değildir hayatın. Basın, olaydan ağır yaralı çıktığı için, fazla hatırlanmayan, hatırlatılmayan, ailenin tarihinde karanlık bir nokta olarak kalan andıç olayını birlikte hatırlayalım mı? Unutuldu sanılmasın, gerisine öyle kolay adım atılmasın diye.

25 Nisan 1998. Hürriyet ve Sabah gazetelerinin manşetlerinde aynı 'bomba' patlatılıyordu. PKK'nın lider kadrosundan Şemdin Sakık'ın 'itirafları'nı elbette her iki gazete de 'ele geçirmişti'. Şemdin Sakık, 'itirafları'nda kapatılan Refah Partisi (RP), Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), İnsan Hakları Derneği (İHD) gibi parti ve kurumların PKK ile işbirliğini anlatıyordu. Haberi işlerken iki büyük gazete de farklı ibrettik kahramanlar seçmişti. Hürriyet, RP Milletvekili Fethullah Erbaş'ın, Sabah da İHD Genel Başkanı Akın Birdal'ın 'ihanetini' öne çıkarmıştı. Hürriyet, Sakık'ın Refah Partisi ile olan ilişkilerini anlatışından Erbaş'ın sözlerini seçmiş, ihaneti belinden vurmuydu. Erbaş, şöyle söyleyeymiş: "Biz milleti değil, ümmeti esas alırız, İslam dünyasında sınır olmaz, sınır önemli değildir". İşte size müthiş ihanet mesajı!

Sabah'sa başka bir ihaneti kuyruğundan yakalamış sallıyordu: Sakık, Akın Birdal'dan "Türkiye'deki tabancam" diye söz ediyormuş. Ve itiraflardan alınmış şu satırlar: "Abdullah Öcalan'n onunla telefonda defalarca konuştuğuna bizzat şahit oldum. Bazen de Öcalan ona bir kurye gönderir ve bazı konularda nasıl davranması gerektiğini söylerdi."

Ama dahası vardı. Sakık, kimi gazetecilerin Öcalan'dan emir aldığını, para karşılığı röportaj yaptığını söylüyordu. Hürriyet gazetesinin başyazarı, nicedir Basın Konseyi Başkanlığı'nı yürüten Oktay Ekşi de itirafların bu bölümü konusunda itidalini yitirmiş, öfkeyle haykırıyordu. Yazısının başlığı, 'Alçakları Tanıyalım'dı. "...Keza 'dürüst gazeteci' veya 'sorumlu aydın' havalalarında, bizleri arkadan hangi alçaklar hançerliyormuş, bilmeye mecburuz." O alçakların adları da ertesi gün gazetelere yine aynı meşum kaynak tarafından iletilmiş olacaktı.

Sakık'ın 'itiraflarından' okuyalım: "Basın mensupları içinde de örgütün parayla yazdırdığı ya da konuşturduğu çok ünlü isimler bulunmaktadır. Bazılarını da parayla satın alabileceğini düşünür. Bunlara örgütte eyyamcılar denir. Bunun yanında 'Ülkede Gündem', 'Özgürleşen Yurtsever Gençlik', 'Evrensel', 'Özgür Halk', 'Demokrasi', 'Emek' gibi basın organları da örgütün finanse ettiği kuruluşlardır. Doğu Perinçek ve Mehmet Ali Birand'ın Öcalan ile görüşmesi ona Türk basınında kapıların açılmasına neden olmuştur. Öcalan bana para karşılığında konuşan ya da yazarlar arasında Mahir Kaynak, Mahir Sayın, Cengiz Çandar, Mehmet Ali Birand ve Yalçın Küçük'ün isimlerini söyledi. Ayrıca Milli Gazete ile Akit gazetesinin de PKK aleyhine yazmayacaklarına dair söz verdiklerini söyledi. Öcalan, para ile satın aldığı gazetecilerden söz ederken, 'Kürt ve Türk tarihi hainlerle doludur. Türk'e ve Kürt'e oyun yapmaya gerek yok. Bunlar zaten oyunu kendileri oynuyor' dedi."

Sonrası

Bu yayınların üzerine Mehmet Ali Birand, Mahir Kaynak ve Cengiz Çandar'a yazılarına ara vermeleri söylendi. Birand ve Kaynak, bir daha köşelerine dönemedi. Çandar, kısa bir süre sonra yazılarına başladı.

En korkuncu, kıskırtmalar sonucu Akın Birdal'ın meşhur şerrefli çeteden Cengiz Ersever tarafından vurulmasıydı. Ersever mahkemede de nümayişini sürdürüyor, "Akın, Akın, sen öldün" diye çığlıklar atıyor, mahkeme başkanıyla "Akın'ın beynini 24 saat içinde duvara yapıştırma" konusunda iddiaya giriyordu. Akın Birdal, silahlı saldırıdan mucize eseri kurtuldu. Tedavisi çok uzun sürdü.

Bu arada, herhalde bu kadcarkı şey dahi bir gurur vesilesidir; itirafların Şemdin Sakık'a ait olmadığını Radikal ortaya çıkarttı. Mahkeme karşısına çıkarılan Şemdin Sakık da, gazetelerde kendisine atfen çıkan 'itirafları' reddetti. Hiçbir zaman böyle itiraflarda bulunmadım, dedi.

İddialar çökünce Oktay Ekşi, suçlanan meslektaşlarından ve okurlardan özür diledi.

İki büyük gazetenin iştahla üstüne atılverdikleri belgelerin sahte olduğu anlaşılıyordu, ama kimler tarafından gazetelere ulaştırıldığı bilinmiyordu. Neden sonra o dönem Sabah'ın üst kadrosunda çalışan Can Ataklı, bir söyleşisinde, "dönemin çok güçlü bir generali, bu haberlerin konulmaması durumunda gazeteyi batırma tehdidinde bulunmuştu" diyene dek de hiç dile getirilmeyecekti.

20 Ekim 2000 tarihinde Nazlı Ilıcak, esas bombayı patlatıyor, iki gazetenin yayınladığı itirafların Genelkurmay İstihbarat Dairesi'nde hazırlanan ve 'Andıç' denilen bir çalışmanın türevi olduğunu ileri sürüyordu. Büyük gazetelerin ısrarla ilgisiz kaldıkları Andıç konusuna inatla sarılan Ilıcak, konuyu milletvekili olarak Meclis'e de götürdü. Çevik Bir ve Erol Özkasnak paşaların başı çektiği bir ekleple Psikolojik Harp Dairesi'nin bir çalışmasıydı, Andıç. Verilen ifadelere müdahale ederek kimi parti ve kuruluşların, kimi gazetecilerin itibarının ve gücünün yok edilmesi için yalan haber üretimini yönlendiren bu muhteşem vatenseverlik egzersizini kimse konu etmek istemiyordu. Lakin fazla sıkıştırılan Genelkurmay Andıç belgesinin varlığını kabul etti. Ve iki büyük gazetemiz ancak o zaman bu konuyu sayfalarına taşıdı. Ertuğrul Özkök, Genelkurmay'ın reddedebileceği halde konuyu kabul etmesini olumlu buluyor, artık daha fazla değişiminde bir yarar görmediğini belirtiyordu.

Ne demeli?

Oral Çalışlar'ın kitabını okurken rastladım. Oktay Ekşi, bir söyleşide pişmanlık içinde soruyor: "Devletin resmi makamları, kendi yetkilerini kötüye kullanırsa, insanların haysiyetiyle oynamak için yasaların çiğnenmesini teşvik ederse, belge verirse, kim nasıl karşı çıkabilir?"

Bu sorunun cevabını Oktay Ekşi'nin de hepimizin de artık bulmuş olması gerek. Sözelimi Çalışlar, eklemiş; "Örneğin bizler, yani gazeteciler karşı çıkabiliriz. Bu sahte belgeyi hazırlayan ve gazetelere servis yapan devlet görevlilerinin yargı önüne çıkıp hesap vermesi için çalışabiliriz. Çünkü bu işin mağdurları var. Üstelik onlar, gazetelerde yayımlanan bu sahte haberler nedeniyle mağdur oldular. Bu işte ciddi bir mesleki sorumluluk söz konusu."

Gazetecilerin gerçekten nedamet çalışma gibi bir niyeti varsa kendilerine şu soruyu sorarak başlamaları gerek: Yıllardır kol kola çalıştığınız meslektaşlarınızı bile bir çırpıda silip atıverecek güçte bir devleti koruma-sakinme güdüsünü nereden edindiniz? Bu ne reflekstir?

Hani bir MGK toplantısında bir gazeteciye, "Bu cesareti nereden buluyorsunuz?" diye sorulmuştu ya.

Bir rütbeli tarafından. Hep birlikte şu cevabı verebilsek diyorum:

Bu cesaret, korkumuzun artık dayanılmaz hale gelmesinden alınıyor işte. Bu cesaretin sırtını dayadığı toplu tüfekli hileli desisel fiziki psikolojik tazyikli hiçbir güç odağı yok. Bu cesaret, geçmişinin faili meçhul, geleceği rehin alınmış yetim cesareti. Şimdi tehditlerle suskunluğa mahkûm ettiğiniz, yalnız bırakıp karanlıkta ısıklık çalan çocuğa benzettiğiniz cüretkarların korkuları üstüne fazla yatırım yapmamanızda yarar var. Kasası korku olan hiçbir sır sonsuza dek korunamamıştır.

Belediye Başkanı'nın Gazetecileri Dövmesi

Isparta'nın AKP'li Belediye Başkanı Hasan Balaman, "hakkındaki haberlerini beğenmediği" Zaman gazetesi temsilcisi Arif Bayram Taş ve Cihan Haber Ajansı Mustafa Altıntaş'ı makam odasında dövdü. Altıntaş, 9 Şubat günü belediye şirketlerindeki yolsuzluklara ilişkin haberler nedeniyle kendilerini çağırdığını, görüşmeden sonra saldırıya uğradığını belirterek, "Elinin tersiyle suratıma vurdu. O sırada arka odadan daha önce birkaç kez başkanla gördüğüm iki adam çıktı. Bize tekme-tokat vurmaya başladılar" dedi.

Balaman ise yaşananlarla ilgili olarak şunları söyledi:

"Haber yazan muhabir Mustafa Altıntaş ile önce telefonda görüştüm, sonra da randevu verdim. Altıntaş'ın, gizli ses kayıt cihazıyla kayıt yapmaya çalıştığını fark edince, 'Şu anda

sohbet etmek için sizi çağırdım. Kayıt cihazıyla ne işin var' dedim. Kayıt cihazını kapatmasını isteyerek, yanına doğru iki adım attım. O anda Altıntaş, sol ayağıma tekme savurdu. Darbe aldığımı dair doktor raporu da mevcuttur. Olayın ondan sonrasına korumam Fatih Sarıoğlu müdahil oldu."

Isparta Cumhuriyet Savcılığı, Mart ayında Isparta Belediye Başkanı Hasan Balaman hakkında, Taş ve Altıntaş'ı dövdüğü için dava açtı. İddianamede, Balaman, Balaman'ın özel koruması Fatih Sarıoğlu ve danışmanı Aykut Okur'un "darp, hakaret ve yaralama" suçlarından hapis cezasına mahkûm edilmesi istendi.

Isparta 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 5 Temmuz günü yapılan duruşmada ifade veren Balaman, "olay sırasında arka odada olduğunu, hiçbir şey görmediğini" iddia etti.

4 Ekim günü yapılan duruşmada, Mahkeme taraflara uzlaşma çağrısı yapılması için Balan ve Okur'un bir sonraki duruşmaya çağrılmalarını kararlaştırdı. Duruşmanın ardından Taş ve Altıntaş'ın avukatı Mehmet Kartöz, "Elimize ulaşan Adli Tıp raporuna göre Mustafa Altıntaş'ın hayati tehlikesinin bulunmadığı, ancak kırık iki kemiğinin bulunduğu ve bunların da ikinci derecede hayati fonksiyonlarını etkilediği belirtilmekte. Dayak iddialarından sonra çıkan haberlerin hakaret içerikli olduğu gerekçe gösterilerek İstanbul'da tazminat davası açılmıştı. Şimdi bu davaları geri çektiklerini söylüyorlar. Fakat ne derece doğru olduğunu bilmiyoruz. Gerekli araştırmayı yapacağız. Her ne olursa olsun biz uzlaşmadan yana değiliz." dedi. Dava, 2006 yılı içinde sonuçlanmadı.

Bu arada gazetecilerin "Balaman'a vurdukları" iddiasıyla başlatılan soruşturma ise takipsizlikle sonuçlandı.

Engellenen İnternet Siteleri

"Eksisözlük (<http://sozluk.sourtimes.org>)" internet sitesine erişim, "esrar ve esrar kullanımına" ilişkin yorumlar nedeniyle engellendi. 22 Mayıs günü Vatan gazetesinde "eksisözlük"ün yayınının Türk Telekom'un başvurusu üzerine mahkeme kararı ile durdurulduğu yönünde bir haber yayınlandı.

Bu haber üzerine Türk Telekom tarafından yapılan açıklamada, 2005 yılı Aralık ayında İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün yaptığı başvuru üzerine İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 6 Ocak günü, "gençlere esrar içilmesini özendirici ve teminini kolaylaştırıcı bilgilerle, uyuşturucu kullanılmasını tavsiye edici yazılar bulunduğu" gerekçesiyle erişimin engellenmesine karar verdiği belirtildi.

Kararın 26 Ocak günü Türk Telekom'a ulaştığı belirtilen açıklamada, Şubat ayı başından itibaren Türk Telekom'un kendi servis sağlayıcısı üzerinden ulaşımı engellediği ifade edildi.

Erişim yasağı, Mayıs ayı sonunda kaldırıldı. İnternet sitesinin avukatı Başak Purut'un, 29 Mayıs günü yaptığı başvuruyu kabul eden mahkeme, yasaklama kararını kaldırdı. Purut, hukuksal sürecin 2005 yılı Aralık ayında başlamasına rağmen kendilerine mahkmeden tebligat gelmediğini, kapatma kararının nedenini Türk Telekom'un kısa bir süre önce yaptığı açıklamayla öğrendiklerini, zararlı görülen ifadelerin siteden kaldırıldığını bildirdi.

Bu arada Mezopotamya Haber Ajansı'nın 2005 yılında kapatılmasından sonra yayına başlayan Fırat Haber Ajansı'nın internet üzerinden yayın yaptığı www.firatnews.com adresine erişim yıl içinde mahkeme kararıyla engellendi.

Haber sitesi bu engellenmenin ardından yayınlarını www.firatnews.eu adresinden sürdürüyor.

Diğer Olay ve Baskılar

Azadiya Welat gazetesinin sahibi Hamdullah Yılmaz ve gazete çalışanı Kazım Bozan, 5 Ocak günü Van'da gözaltına alındılar. Yılmaz ve Bozan'ın "Cumhuriyet Polis Karakolu'nun önünden geçerken şüpheli oldukları" gerekçesiyle gözaltına alındıkları öğrenildi.

5 Ocak günü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde Azadi gazetesini satan iki ESP'li gözaltına alındı.

Tunceli'de 16 Ocak günü polislerle gençler arasında çıkan kavgayı görüntüleyen Evrensel gazetesi muhabiri Cem Emir, polisler tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, Şehit Nahit Bulut Polis Karakolu önünde bazı kişilerin gözaltına alınmasına çevrede bulunanlar karşı çıktı. Bunun üzerine polislerle gençler arasında kavga çıktı. Olayı izleyen Cem Emir de polisler tarafından ağır bir biçimde dövüldü. Cem Emir, polisler hakkında suç duyurusunda bulundu.

Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Aslanoğlu köyüne 17 Ocak günü haber yapmak üzere giden Gün TV muhabiri Aydın Öztürk, köy ağası ve adamları tarafından dövüldü. Öztürk'ün olayda kafasına ve sağ kaşına ağır darbeler aldığı bildirildi.

28 Ocak günü Ordu'da "Komünist" gazetesini satan TKP üyeleri saldırıya uğradı.

Batman Valiliği tarafından Ocak ayında düzenlenen "kadın intiharları" konulu toplantıya DIHA muhabiri Rojda Kızgın ve Evrensel gazetesi muhabiri Derya Karaçoban alınmadı. Valilik basın sorumlusu tarafından toplantı salonuna girmeleri engellenen muhabirlerin hangi gerekçeyle toplantıya alınmadıkları açıklanmadı.

DIHA Şanlıurfa muhabiri Mehmet Ali Ertaş, 31 Ocak günü "Abdullah Öcalan siyasi irademdir" başlıklı dilekçe toplama kampanyasını izlerken Ali Fidan adlı kişi ile birlikte gözaltına alındı. Ertaş ve Fidan ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Sabah gazetesi yazarı Mahmut Övür, 1 Şubat günü Ankara'da gözaltına alındı. Övür'ün kapanan Kanal 6 televizyonunun Genel Yayın Müdürü olduğu dönemde bir haber nedeniyle açılan hakaret davası kapsamında arandığı öğrenildi. Övür, davanın beraatla sonuçlandığı anlaşılınca serbest bırakıldı.

11 Şubat günü Konya'da Halk Eğitim Dayanışma ve Araştırma Derneği (Heda-Der) tarafından düzenlenen gösteriyi izleyen Merkez Haber Ajansı (MHA) muhabiri Aliye Çetinkaya, "Kur'anı Kerim okunurken başı açık olduğu için" göstericilerin saldırısına uğradı. Çetinkaya'ya saldırdıkları gerekçesiyle daha sonra gözaltına alınan Halil Yılmaz ve Yakup Kaya, 13 Şubat günü tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı. Daha sonra Halil Yılmaz ve Yakup Kaya hakkında Konya 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde "suç işleyeme tahrik ettikleri" gerekçesiyle dava açıldı. Dava, 2006 yılı içinde sonuçlanmadı.

Bu arada İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, CHP İstanbul Milletvekili Mehmet Sevigen'in konuyla ilgili soru önergesini yanıtlamadı.

Şırnak'ın Silopi ilçesinde Ülkede Özgür Gündem gazetesinin dağıtımını yapan Ali Çelik, 12 Şubat günü "yasak yayın bulundurduğu" gerekçesiyle gözaltına alındı. Ali Çelik, 5 Nisan günü de gözaltına alındıktan sonra 7 Nisan günü tutuklandı. Çelik'in babası Yusuf Çelik, 21 Nisan günü yaptığı açıklamada, oğlunun işkenceye maruz kaldığını ve ajanlığa zorlandığını bildirdi. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 17 Şubat günü İstanbul'da düzenlenen gösterileri izleyen gazetecilerden Cihan Haber Ajansı muhabiri Ercan Yıldız polisler tarafından dövüldü. Edinilen bilgiye göre, Göztepe Polis Merkezi önünde toplanan gazetecilerin yanına gelen Kadıköy Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Birim Amiri Komiser Sebahattin Taşdemir, kimliklerini göstermelerini istedi. Görgü tanıklarının anlatımına göre, Ercan Yıldız'a "kimliğini göster lan" diyen Taşdemir, Ercan Yıldız'ı kolundan tutarak karakola götürmeye çalıştı. Taşdemir'in bu sırada Ercan Yıldız'ı "Ben yüzüme bir çizik atarım senden şikayetçi olurum" diye tehdit ettiği bildirildi. Yaklaşık iki saat polis merkezinde kalan Ercan Yıldız'ın dudağının patladığı bildirildi.

DİHA Van bürosu muhabirleri Siddik Güler ve Erdoğan Altan'ın "Şemdinli olayını daha fazla takip etmemeleri" yönünde tehdit edildiği bildirildi. Siddik Güler, bir haber için 17 Şubat günü gittiği Şemdinli'de telefonla arandığını belirterek, "Telefon eden kişi düzgün Türkçe konuşuyordu. 'Şemdinli'den elini çek, artık yeter. Bugüne kadar yazdıkların yetmedi mi, bundan sonra Şemdinli'ye ilişkin tek satır yazmayacaksın ve buraya da girmeyeceksin. Seni öldürürüm' dedi. Sürekli küfür ediyordu" dedi. Güler, Şemdinli'den ayrıldıktan sonra Yüksekova'ya varana dek dört kez "ihbar" olduğu gerekçesiyle askerler tarafından üzerinin arandığını da söyledi.

Erdoğan Altan, Güler'in Şemdinli'den dönmesinden sonra 17 Şubat günü akşam saatlerinde kendisinin de telefonla arandığını ve ölümle tehdit edildiğini söyledi. Altan, telefon eden kişinin "Arkadaşın korkakmış telefonunu kapatmış, seni de uyarıyorum, bir daha Şemdinli'ye gelerseniz siz o zaman görürsünüz gününüz" dediğini kaydetti.

Abdullah Öcalan'ın Türkiye'ye getirilmesinin yıldönümü nedeniyle 16 Şubat günü Diyarbakır DTP İl Örgütü binası önünde düzenlenen basın açıklamasına polis müdahale etti. Ülkede Özgür Gündem gazetesi Adana bürosu çalışanları Yusuf Orak ve Özgür Halk dergisi çalışanı Mümtaz İldeniz'in de 17 ve 18 Şubat günlerinde gözaltına alındığı öğrenildi.

Özgür Gündem gazetesi dağıtımcısı Yaşar Başbüyük hakkında, "yasadışı örgüt üyesi olduğu ve Sultanahmet

Adliyesi'nin basılması için talimatı verdiği" iddiasıyla açılan davaya 22 Şubat günü devam edildi. İstanbul 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada Yaşar Başbüyük tahliye edildi. 25 Kasım günü yapılan duruşmada da, "yeterli delil bulunamadığı" için Yaşar Başbüyük'ün beraatine kararı verildi. Başbüyük 31 Temmuz 2004 tarihinde İstanbul Adliyesi'nin basılması talimatını verdiği iddiasıyla 3 Ağustos 2004 tarihinde tutuklanmıştı.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde 23 Şubat günü düzenlenen ev ve işyeri baskınlarında Ülkede Özgür Gündem gazetesi Şırnak Temsilcisi Hüseyin Afşar'ın da aralarında bulunduğu 19 kişi gözaltına alındı. Bu kişilerin, "Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto" amacıyla 2 Şubat günü düzenlenen basın açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alındıkları öğrenildi.

7 Mart günü Adana'nın Denizli mahallesinde "Yürüyüş" dergisi satan Erhan Bingöl, Nezahat Kıyanç ve Arzu Seçin, polisler tarafından dövüldü. Polislerin, kimlik göstermeyi reddetmeleri üzerine Bingöl, Kıyanç ve Seçin'i yere yatırarak tartakladıkları, bu sırada çevrede bulunanların müdahale etmesi üzerine havaya ateş açtıkları öğrenildi. Bir süre yere yatırılarak bekletilen üç kişi daha sonra Denizli Polis Karakolu'na götürüldü.

8 Mart günü Konya'da sokakta kavga eden kadınları görüntüleyen KTV kameramanı Mehmet Tanacı ve Yeni Konya gazetesi muhabiri Hasan Hüseyin Gülcan'ın kadınlar tarafından tartaklandığı ve olay yerine gelen biri astsubay iki kişi tarafından dövüldüğü öne sürüldü.

Mersin'de 20 Mart günü akşam saatlerinde düzenlenen gösteride gazeteciler taşlandı. Olayda, Akşam gazetesi muhabiri Asuman Deyneklî'nin burnu kırıldı.

Özgür Gündem gazetesi Şanlıurfa dağıtımçılarından Mazlum Sevik, Mart ayında sivil polisler tarafından dövüldüğünü ve tehdit edildiğini bildirdi. Sevik yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Polisler beni takip ediyordu. Yanıma gelip beni İpekyolu'na yakın boş bir inşaata çağırdılar. Gazetede çalışanların telefonlarını istediler. Hiçbir şey bilmediğimi söyleyince, dağıtımı bırakmamı, aksi takdirde beni Kemal Kılıç'ın (18 Şubat 1993 tarihinde öldürülen Özgür Gündem gazetesi temsilcisi) yanına göndereceklerini söylediler ve dövdüler."

Antalya'nın Kaş ilçesi Kalkan beldesinde yayımlanan "Likya Haber" gazetesinin sahibi Özer Yılmaz'ın, 4 Nisan gecesi kar maskeli dört kişinin saldırısına uğradığı bildirildi. Olayda Yılmaz'ın iki kolu ve kaburgaları kırıldı, başına da çok sayıda dikiş atıldı. Yılmaz, kıyı bölgelerindeki yapılaşmayla ilgili haberleri nedeniyle saldırıya uğradığını öne sürdü.

Sosyal Güvenlik Kurumu Yasa Tasarısı'nı protesto amacıyla 12 Nisan günü TBMM önünde düzenlenen gösteriyi izleyen

Milliyet gazetesi foto muhabiri Serdar Özsoy, çıkan olaylarda polisler tarafından tartaklandı.

Batı TV (Karabük) Genel Yayın Müdürü Ergün Başkaya, 25 Nisan günü televizyon binasının önünde dört kişinin saldırısına uğradı. Olayda, Başkaya'nın dişinin ve burun kemiğinin kırıldığı öğrenildi. Başkaya, yaptığı bazı haberler yüzünden kendisini Karabük Belediye Başkanı Hüseyin Erer'in dövdüğünü iddia etti.

2004 yılında Özgür Kadının Sesi dergisinin Yazışları Müdürlüğü yapan Harran Üniversitesi öğrencisi Bayire Karataş, 27 Nisan günü tutuklandı. Karataş'ın bir davada verilen para cezasını ödemediği için tutuklandığı öğrenildi.

İzmir'de 1 Mayıs kutlamasında çıkan olaylarda Cumhuriyet gazetesi muhabiri Emre Döker, polisler tarafından dövüldü.

Zonguldak'ın Çaycuma ilçesinde bulunan Ekin Ofset Basımevi'nin sahibi Hasan Ataman hakkında, matbaasında basılan "Bartın" gazetesinin bazı sayılarını zamanında Cumhuriyet Savcılığı'na göndermediği gerekçesiyle dava açıldı.

12 Mayıs günü Ankara Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde bir konferans veren gazeteci Metin Uca, üniversiteden çıkarken kimliği belirsiz bir kişinin saldırısına uğradı. Kesici bir aletle yüzünden yaralanan Uca, yanına yaklaşan saldırganın "Çatlı'ya laf edemezsin" diyerek kendisine saldırdığını söyledi. Uca'ya saldıran Ahmet Çatlı, 2 Haziran günü polise teslim oldu. Susurluk kazasında ölen Abdullah Çatlı'nın yeğeni olduğu öğrenilen Ahmet Çatlı'nın Uca'ya "Abdullah Çatlı hakkındaki sözleri nedeniyle" saldırdığı öğrenildi.

Ülkede Özgür Gündem gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hüseyin Aykol, 17 Mayıs günü Beşiktaş Ağır Ceza Mahkemesi önünde gözaltına alındı. Aykol, ifadesi alındıktan sonra ertesi gün serbest bırakıldı.

Atılım gazetesi İzmir bürosu muhabirlerinden Yılmaz Babatümgöz, 22 Mayıs günü arandığı gerekçesiyle gözaltına alındı. Babatümgöz, 23 Mayıs günü serbest bırakıldı.

İşçi Köylü gazetesi Erzincan temsilcisi Murat Demir, 25 Mayıs gecesi düzenlenen silahlı saldırı sonucunda yaralandı. Murat Demir'e kimliği belirlenemeyen dört kişinin ateş açtığı bildirildi. Göğsünden yaralanan Murat Demir, Erzincan Devlet Hastanesi'ne kaldırıldı.

30 Mayıs günü Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) Tarih Bölümü, Atatürkçü Düşünce Derneği ve Bilim, Ütopya Kooperatifi tarafından düzenlenen sempozyuma İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek'in katılması üzerine çıkan olaylarda, Show TV kameramanı hafif yaralandı.

Ülkede Özgür Gündem gazetesi muhabiri Nebahat Türk, 12 Haziran günü Elazığ'ın Maden ilçesinde gözaltına alındı. Abdullah Öcalan'ın "Bir Halkı Savunmak" adlı kitabını

dağıttığı gerekçesiyle gözaltına alındığı öğrenilen Türk, akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

13 Haziran günü İstanbul Kadıköy'de bir binada çıkan yangını izleyen gazeteciler, bir polisin saldırısına uğradı. Polis memurunun, kendisini çeken Cihan Haber Ajansı kameramanı Nuri Soylu'nun kamerasını alarak "Sen kimi çektiğini sanıyorsun, burada benim sözüm geçer" diye bağırdığı öğrenildi. Olayda, Soylu, İhlas Haber Ajansı kameramanı Metin Başar ve Doğan Haber Ajansı kameramanı Ünsal Çakin tartaklandı.

13 Haziran günü Kahramanmaraş'ın Minehöyük köyünde Kürtçe "Nu Azadi" gazetesini satan ESP üyeleri Sinan Tanrıverdi ve Halit Çelik, jandarma tarafından gözaltına alındı.

23 Haziran günü Maraş'ın Türkoğlu ilçesine bağlı Minehöyük köyünde Azadi gazetesi satan ESP üyeleri Kalender Berkpınar ve Halit Çelik gözaltına alındı.

25 Haziran günü Antalya'nın Manavgat ilçesinde meydana gelen patlamada, üçü turist dört kişi öldü, 28 kişi de yaralandı. Patlamadan sonra olay yerine gelen gazeteciler, bir grubun saldırısına uğradı. Cihan Haber Ajansı muhabirleri Fettullah Akpınar, Lütfü Aykurt, Anadolu Ajansı muhabiri Cem Özdel ve Akşam gazetesi muhabirleri Bülent Tataoğulları ve Sercan Aytış'e saldıranların "patlama haberlerinin işlerini etkileyeceğinden korkan" çevredeki esnaflar olduğu ileri sürüldü. Gazetecilere düzenlenen saldırı nedeniyle aralarında Manavgat Ülkü Ocakları Başkanı Yakup Ekşi, Mevlüt Ak ve Recep Mutlu gözaltına alındı. Bu kişiler 26 Haziran günü serbest bırakıldı.

Osmaniye'de yayınlanan Olay gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Abdullah Yalın Kılıç, 1 Temmuz günü gazete bürosuna gelen üç kişinin saldırısına uğradı. Kılıç'ın "Uzman Çavuş, eşine laf atan iki genci öldürdü" başlıklı haber nedeniyle ölenlerin yakınları Ulaş K., İbrahim S. ve Ali Z. tarafından dövüldüğü bildirildi.

Atılım ve Dayanışma gazetelerinin yazarlarından Emin Orhan, 13 Temmuz günü İzmir'de gözaltına alındı. Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu'ndan yapılan açıklamada, Emin Orhan'ın 1998 yılına ilişkin bir mahkeme kararı nedeniyle 14 Temmuz günü tutuklandığı bildirildi. Emin Orhan, 27 Temmuz günü İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi'nde ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

Özgür Halk dergisi İzmir bürosu çalışanlarından Mehdi Aslan Temmuz ayında gözaltına alındı. Daha sonra serbest bırakılan Aslan, 15 Aralık günü de Aydın'ın İncirliova ilçesinde gözaltına alındı.

23 Temmuz gecesi "Bizim Kocaeli" gazetesinin Gebze bürosuna gelen dört kişi, gazeteci Murat Dağdeviren'i göğüs ve kollarından bıçakla yaraladı. Dağdeviren, çevredekilere

tarafından hastaneye kaldırıldı. Saldırının nedeni öğrenilemedi.

Bizim Kocaeli gazetesinin sahibi ve Genel Yayın Müdürü Güngör Aslan da, 22 Eylül günü gazete binasına giderken silahlı saldırıya uğradı. Aslan saldırıdan yara almadan kurtulurken, olayla ilgili olarak Rıdvan Külüğ adlı kişi gözaltına alındı. Ertesi gün ifadesi alındıktan sonra tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılan Külüğ, daha sonra yapılan itiraz üzerine tekrar tutuklandı.

Tunceli'de yayınlanan Emek gazetesinin sahipleri Hüsnü Karakoyun, Umut Karakoyun ve Dilek Karakoyun, "Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a, Vali Mustafa Erkal'ın hakları olduğu halde gazetelerine resmi ilan vermediği yolundaki bir e-posta gönderdikleri" gerekçesiyle 27 Temmuz günü gözaltına alındılar. Gazeteciler, 28 Temmuz günü serbest bırakıldılar.

Tunceli'de "Munzur Kültür ve Doğa Festivali" çerçevesinde kentte açılan standlardan birine asılan İbrahim Kaypakkaya (TİKKO örgütünün kurucusu) posterini nedeniyle 26 Temmuz günü aralarında İşçi-Köylü gazetesi Malatya muhabiri Erdiğ Özbay'ın da olduğu yedi kişi gözaltına alındı. Özbay ile ESP üyeleri Sıtkı Güngör, Dilek Tatas, Abdullah Özgenç ve Yaşar Koç, 29 Temmuz günü tutuklandı.

Özgür Halk Dergisi çalışanı Ayşe Tozan, 28 Temmuz günü Manisa'nın Salihli ilçesinde gözaltına alındı.

Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde Basın Mensupları Derneği Başkanı Erdal Özcan, 28 Temmuz günü kimliği belirsiz üç kişinin sopalı saldırısına uğradı. Özcan daha sonra Çorlu Devlet Hastanesi'nde ayakta tedavi edildi. Olayın ardından Özcan'a saldırdıkları iddiasıyla gözaltına alınan A.D., A.A., Ü.Ç. adlı kişiler, 30 Temmuz günü tutuklandı.

ANKA muhabiri Ayça Özyiğit, 31 Temmuz günü İsrail'in Lübnan'a saldırısını protesto etmek üzere Taksim'de düzenlenen eylemi izlerken polislerin saldırısına uğradı. Özyiğit'e kaldırıldığı hastanede beş gün işgöremez raporu verildi.

Antalya'nın Manavgat İlçesi'nde yerel Söz Gazetesi'nin sahibi ve Manavgat Radyo Televizyonu'nun Genel Müdürü Hidayet Özcan, 19 Ağustos günü kar maskeli iki kişi tarafından topuğundan vuruldu.

26 Ağustos günü İstanbul'un Esenyurt beldesinde belediyenin düzenlediği cami temel atma törenini izleyen yerel "Bölgede Gelecek" gazetesinin haber müdürü Hüsamettin Erbaş, Belediye Başkan Yardımcısı Gürbüz Süleymanoğlu ve korumaları tarafından dövüldü. Tören sırasında AKP'li Belediye Başkanı Necmi Kadioğlu'nun hakkındaki haberler nedeniyle kızdığı Erbaş'a "Seni görünce moralim bozuluyor, buradan gider misin. Şantaj için haber yapıyorsun. Patronlarınla konuştum" dediği, bunun ardından da Süleymanoğlu ve korumalarının Erbaş'ı dövdükleri bildirildi.

Büyükçekmece Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunan Erbaş, daha önce de Süleymanoğlu tarafından tartaklandığını söyledi.

3 Eylül günü İstanbul Fatih'te bulunan İsmailağa camiiinde vaaz veren emekli imam Bayram Ali Öztürk'ü bıçaklayarak öldüren Mustafa Erdal'ın linç edilmesinin ardından Fatih'in Çarşamba semtine fotoğraf çekmek üzere giden Milliyet gazetesi muhabiri Hüseyin Özdemir, 5 Eylül günü sarıklı kişiler tarafından engellendi.

Adıyaman Mercan TV'de "Ses Ver Adıyaman" programını hazırlayan Ragıp Ersoy, 5 Eylül gecesi program için evinden çıkarken kimliği belirlenemeyen kişi ya da kişilerin silahlı saldırısına uğradı. Ersoy'un yaralanmadığı olayda, çevrede çok sayıda boş kovan bulundu.

15 Eylül günü Batman'da gözaltına alınan Ülkede Özgür Gündem gazetesi çalışanı Mücahit Yürek, 17 Eylül günü "yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandı.

12 Eylül günü Tunceli'de tutuklanan Yürüyüş dergisi muhabiri Özcan Doğan, 15 Eylül günü serbest bırakıldı.

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde Doğan Haber Ajansı ve Şırnak Haber gazetesi muhabiri Emin Bal, 11 Ekim günü polisler tarafından dövüldü. Bir haber için adliyeye gittiğini belirten Bal, yaşadıklarını şöyle anlattı:

"Motosikletimi hükümet konağı önüne park ettim. Polis memuru Muharrem Başel, bana bağırarak 'Kaldır o motoru oradan' diye bağırıyor. Ben de, 'Bir şey sorup çıkacağım' diye cevap verdim. Yanına yaklaştım, ancak elimden tutarak beni ittikten sonra, 'Kaldır lan motoru oradan' diye bağırıyor. Daha sonra beni diğer polisler göstererek, 'Bunu emniyete alalım' dedi. Beni polis aracının içine soktular. Aracın içinde Muharrem Başel, küfrederek tekme tokat saldırdı. Ağza alınmayacak küfürler etti."

Bal, hakkında resmi işlem yapılmadan akşam saatlerinde serbest bırakıldı. Bal'a 3 günlük rapor, polis memuru Başel'e ise 7 günlük rapor verildiği öğrenildi. Emin Bal, daha önce kendisine ajanlık teklif eden Muharrem Başel'i şikayet ettiğini, bunun üzerine "İşyerine bomba koyarım, senin CD'lerinin arasına başka görüntü yerleştiririm" diye tehdit edildiğini belirtti. Bal, polisler hakkında kaymakamlığa başvurmak istediğini ancak kaymakamın şikayetini kabul etmediğini, şikayetini ancak Belediye Başkanı aracılığıyla yapabildiğini söyledi.

Emin Bal'ı döven polisler daha sonra Bal hakkında kendileri ile Roj TV'ye haber yaparak, hedef gösterdiği gerekçesiyle Bal hakkında suç duyurusunda bulundular.

Emin Bal'ın polisler hakkında yaptığı suç duyurusu ile ilgili olarak herhangi bir gelişme yaşanmadı. Ancak Emin Bal hakkında "polisleri darp ettiği" iddiasıyla dava açıldı. Dava, 25 Ocak 2007 tarihinde başlayacak.

Emin Bal, 2005 yılı Haziran ayında da mayına basan geçici köy korucusu Şemsettin Kılıç'la ilgili görüntü alırken, korucuların saldırısına uğramış, olayda kamerası kırılmıştı.

İstanbul'da yayınlanan "Çağdaş Tuzla" gazetesinin matbaası Ekim ayında "matbaanın ruhsatsız olduğu" iddiasıyla mühürlendi. Gazete yönetiminden yapılan açıklamada, kararın Tuzla Belediyesi ve Belediye Başkanı Mehmet Demirci ile ilgili yapılan haberler nedeniyle alındığı öne sürüldü. İstanbul 7. İdare Mahkemesi Aralık ayında "matbaanın mühürlenmesi" ile ilgili olarak yürütmeyi durdurma kararı verdi.

Ağrı'da 11 Ekim günü trafik sorunu nedeniyle Terörle Mücadele Şubesi'nde görevli bir polis ile tartışan yerel "Mesuliyet" gazetesinin sahibi ve Ağrı Gazeteciler Cemiyeti Başkan Yardımcısı Arif Nihat Dondurmacı, "görevli memura hakaret ettiği" gerekçesiyle tutuklandı.

15 Ekim günü İzmir Karşıyaka'da Atılım gazetesi satan ESP üyesi Süleyman Köksal Yerdut, gözaltına alındı. Yerdut, 16 Ekim günü serbest bırakıldı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın rahatsızlanarak hastaneye kaldırılması sırasında arabasında mahsur kalmasını görüntüleyen Milliyet gazetesi muhabiri Serdar Özsoy, Başbakanlık korumaları tarafından engellenmeye çalışıldı.

Muş'un Malazgirt ilçesinde "PKK militanı Gülnaz Karataş'ın yaşamını anlatan 'Beritan' adlı filmin CD'lerini sattığı" gerekçesiyle gözaltına alınan Yusuf Zilan Yaman, 6 Kasım günü tutuklandı. Aynı gerekçeyle gözaltına alınan Malazgirt Belediye Başkan Vekili İhsan Yalçın ise serbest bırakıldı.

Mersin Sun TV yapımcılarından Umut Koşan'ın 18 Kasım günü hazırladığı bir haberle ilgili olarak hastanede yaptığı çekimler sırasında hastane çalışanları tarafından saldırıya uğradığı bildirildi.

Diyarbakır'da gerçekleştirilen "Edebiyat Günleri" kapsamında 19 Kasım günü Diyarbakır Gün TV'de canlı yayınlanacak bir program polislerin müdahalesi nedeniyle kesildi. Edinilen bilgiye göre, Adil Kurt'un sunduğu, 20 kadar da yazarın katılacağı programın çekiminin başlamasından hemen sonra Diyarbakır Valiliği'nden aldıkları izinle çekim yapacaklarını söyleyen polisler, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Tiyatro Salonu'na girdi. Bunun üzerine Adil Kurt, yayını kesti, yazarlar ve izleyiciler de salonu terketti. Polislerin aynı gün düzenlenen "Kürt Dilini Koruma ve Kürtçe Eğitim Konferansı"nda çekim yapmak istemesinin de gerginliğe neden olduğu bildirildi.

Muş "Haber 49" gazetesinin sahibi ve Yazışları Müdürü Emrullah Özbek, 1 Aralık günü yayınlanan "Eşitlik Nerede" başlıklı yazısı nedeniyle tehdit edildiği gerekçesiyle 6 Aralık günü Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulundu.

Özbek, AKP Milletvekili Medeni Yılmaz'ın akrabalarının kendisini tehdit ettiğini öne sürdü.

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Alaplı Meslek Yüksek Okulu öğrencisi Mehmet Salih Erşari, ilçede yayınlanan "Sınır" gazetesine yazdığı bir yazı nedeniyle 21 Aralık günü gözaltına alındı. 24 saat sonra serbest bırakıldığını anlatan Erşari, kaldığı yurttan atıldığını ve okul yönetiminin hakkında soruşturma açtığını kaydetti.

Sabah ve Star gazetelerinin eski yazarlarından Hayrullah Mahmud, 19 Aralık günü tutuklandı. 2001 yılında yazdığı bir yazı nedeniyle hakkında açılan dava sürecinde "mal beyanında bulunmadığı" iddiasıyla tutuklanan Mahmud, 29 Aralık günü tahliye edildi.

İzmir'in Karşıyaka semtinde Yürüyüş dergisi satan Temel Haklar Federasyonu üyesi Zeliha Koyupınar, Ferit Mutlu, Sema Koç, Veli Keçeci, Sebahattin Filazoğlu ve İleri Kızıltutun 30 Aralık günü gözaltına alındı.

Tutuklu Gazetecilerle Dayanışma Platformu'ndan yapılan açıklamada, 31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla 22 gazetecinin cezaevinde olduğu bildirildi. TGDP'nin belirlemelerine göre cezaevindeki gazeteciler ve buldukları cezaevleri şöyle:

İbrahim Çiçek	Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi
Sedat Şenoğlu	Edirne 1 Nolu F Tipi Cezaevi
Fusun Erdoğan	Gebze Özel Tip Cezaevi
Halil Dinç	Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi
Sinan Gerçek	Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi
Mehmet Güzel	Antep E Tipi Cezaevi
Serdal Işık	Diyarbakır D Tipi Cezaevi
Özge Kelekçi	Gebze Özel Tip Cezaevi
Emin Orhan	Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Cezaevi
Hasan Coşar	Sincan F Tipi Cezaevi
Ziya Ulusoy	Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Cezaevi
Bayram Namaz	Edirne 1 Nolu F Tipi Cezaevi
Mustafa Naci Toper	Diyarbakır D Tipi Cezaevi
Hatice Duman	Gebze Özel Tip Cezaevi
Suat Kolca	Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi
Yaşar Duman	Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi
Selahaddin Sumeli	Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi
Mahmut Bozdağ	Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi
Memik Horuz	Bolu F Tipi Cezaevi
Erol Zavar	Sincan F Tipi Cezaevi
Mustafa Gök	Sincan F Tipi Cezaevi
Barış Açıkel	Kandıra 1 Nolu F Tipi Cezaevi

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

Geçmiş yıllara göre örgütlenme özgürlüğü alanında yasal düzeyde önemli gelişmeler yaşanmadığı 2006 yılında uygulamada sorunların sürdüğü gözlemlendi. İnsan hakları ile ilgili çalışan kurum ve kuruluşlara yönelik baskıların sürmesinin yanısıra önyargılı yaklaşımda da bir değişiklik olmadı.

Her yıl olduğu gibi siyasi partiler üzerindeki baskılar daha çok muhalif partilere yönelikti. Çalışma yaşamında karşılaşılan sorunlar ise öncelikle sendikalaşmanın önündeki engellere dayandı. Dernek, vakıf ya da diğer sivil inisiyatiflere yönelik baskılarda ise önemli artış oldu.

Anayasa Mahkemesi, Dernekler Yasası'nın "kamu yararına çalışan derneklere görevden alınan dernek yöneticilerinin yerine İçişleri Bakanlığı tarafından atama yapılmasına" ilişkin 27. maddesini Temmuz ayında iptal etti. İptal kararında "İçişleri Bakanlığı tarafından görevlendirme yapılmasının dernek kurma özgürlüğüne müdahale olacağı" belirtildi.

Vakıflar Yasası'nda değişiklikler öngören yasa 9 Kasım günü TBMM'de kabul edildi. Ne var ki Cumhurbaşkanı Ahmed Necdet Sezer, 29 Kasım günü yasanın 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41 ve 68. maddelerini bir kez daha görüşülmesi için TBMM'ye geri gönderdi.

Söz konusu yasadaki kimi düzenlemeler şöyle:

Yeni vakıflar, vakıf senetlerinde yazılı amaçlarını gerçekleştirmek üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne beyanda bulunmak şartıyla şube ve temsilcilik açabilecek.

Vakıflar izin almadan mal edinebilecek, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilecek.

Vakıflar, yurtdışında şube ve temsilcilik açabilecek, üst kuruluş kurabilecek ve yurtdışında kurulan kuruluşlara üye olabilecek.

Mülhak (Medeni Kanun'un kabulünden önce kurulmuş ve yönetimleri, kurucularının soyundan gelenlere bırakılmış vakıflar), cemaat, esnaf ve yeni vakıflara başlangıçta özgül mal ve haklar, vakıf yönetiminin başvurusu üzerine, haklı kılan sebepler varsa denetim makamının görüşü alınarak mahkeme kararıyla, sonradan edindikleri mal ve hakları ise bağımsız ekspertiz kuruluşlarınca düzenlenecek rapora dayalı olarak, vakıf yetkili organları kanalıyla daha yararlı olanlarıyla değiştirilebilecek ve paraya çevrilebilecek.

Yabancılar, Türkiye'de kurulan vakıfların yönetim organlarında da görev alabilecek.

Yabancılar, Türkiye'de hukuki ve fiili mütetekabiliyet esasına göre yeni vakıf kurabilecek.

Cemaat vakıflarının yöneticileri, mensuplarınca kendi aralarından seçilecek. Yasanın tam metnine şu adresten ulaşılabilir: <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5555.html>

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in iade gerekçesinin tam metni de şu adresten okunabilir:

http://www.cankaya.gov.tr/tr_html/ACIKLAMALAR/29.11.2006-3623.html

1 - İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARINA BASKILAR

Türkiye İnsan Hakları Vakfı

Adana Cumhuriyet Savcılığı'nın TİHV Adana Temsilcisi Avukat Mustafa Çinkılıç ve başvuru hekimi Mehmet Antmen hakkında "suç delillerini sakladıkları" iddiasıyla açtığı dava 29 Kasım günü beraatle sonuçlandı.

İddianamede, Mustafa Çinkılıç "suç delillerini saklamak", Mehmet Antmen de "suç delillerini saklamak ve özel belgede tahrifat yapmakla" suçlanıyordu. Adana E Tipi Cezaevi'nden 2003 yılında tahliye olan Şükrü Boyav adlı kişi, tedavi için iç

yazışma niteliğindeki bir mektupla gönüllü hizmet veren bir hekime gönderilmiş, daha sonra Cumhuriyet Savcılığı'na cezaevi yöneticileri ve gardiyanlar hakkında suç duyurusunda bulunan Şükrü Boyav, bu mektubun fotokopisini de suç duyurusu dilekçesine eklemişti. Bunun üzerine açılan soruşturma sırasında Mehmet Antmen, Cumhuriyet Savcısı'nın talimatıyla 16 Eylül 2004 tarihinde polisler tarafından gözaltına alınmıştı. Mehmet Antmen ve ifade alma işlemi sırasında yanında bulunan Avukat Mustafa Çinkılıç'ın

“vakfın iç yazışması niteliğindeki belgenin aslını kendilerinin veremeyeceklerini, bunun TİHV Genel Merkezi’nden istenmesi gerektiğini” savunmaları üzerine “gerekli belgeyi vermeyerek soruşturmayı engelledikleri” iddiasıyla tutuklanmaları istenmişti. Mahkeme, tutuklama istemini “belgenin fotokopisinin dosyada bulunması, savcının gerek duyarsa Adli Tıp Kurumu’ndan yeniden rapor alabileceği” gerekçesiyle reddetmişti. Davanın açılmasına neden olan Şükrü Boyav’a “kötü muamelede buldukları” iddiasıyla yargılanan polisler hakkındaki dosyanın da incelendiği dava sürüyor.

İnsan Hakları Derneği

2005 yılı Temmuz ayında HPG militanları tarafından kaçırılan jandarma er Coşkun Kırandı’yi, teslim alan heyet üyeleri İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş, İHD Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, sanatçı Ferhat Tunç, DEHAP Genel Başkan Yardımcısı Alaaddin Erdoğan, Tunceli Belediye Meclis üyesi Özgür Söylemez, Özgür Gündem gazetesi yazarı Umur Hozatlı, Doğan Haber Ajansı muhabiri Ferit Demir, Anadolu Ajansı muhabiri Haydar Toprak, DİHA muhabirleri Kadir Özbek ve Rüştü Demirkaya hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları” iddiasıyla Ocak ayı başında dava açıldı. “Coşkun Kırandı’nın, kaçırıldığı sürece ailesinin politik ve anarşik malzeme haline getirildiği” ileri sürülen iddianamede, İHD yöneticilerinden de “sözde insan hakları savunucuları” diye bahsedildi.

Adalet Bakanı Cemil Çiçek de 2005 yılı Kasım ayı başında İsveç’in başkenti Stockholm’de TİHV ve İHD’yi hedef alan bir açıklama yapmıştı. Çiçek, “Mesela, İHD ve vakfı ile görüşürler, ama bugüne kadar şehit ve gazilerin oluşturduğu derneklerle görüşen hiçbir AB heyetine ben rastlamadım. Başkalarına bir şey derken, kendi içimizdeki marjinal grupların, Türkiye’yi adeta jurnallercesine yaptıkları beyanları da mutlak süratle dikkate alıp, değerlendirmemiz gerekir” demişti. Açıklama üzerine İHD Başkanı Yusuf Alataş ve TİHV Başkanı Yavuz Önen, ortak yazılı açıklamayla tepkilerini ifade etmiş ve hükümetten iki kurumdan özür dilemesini istemişlerdi. Dava, 3 Mart günü başladı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi’nde yapılan duruşmada, sanıkların ifadeleri alındı. 15 Eylül günü yapılan duruşmada, esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, “suçun niteliği itibarıyla, dosyanın yeni TMY kapsamına alınmasını ve görevsizlik kararı verilmesini” istedi.

Avukat Barış Yıldırım ise “davaya konu olan olayın TMY’nin yürürlüğe girmesinden önce gerçekleştiğini” hatırlattı ve TCY’de dosyanın ağır ceza mahkemesine gönderilmesine ilişkin açıklık bulunmadığını söyledi. Mahkeme, görevsizlik kararı vererek dosyanın Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderilmesine karar verdi.

İHD İstanbul Şubesi eski yöneticileri hakkında, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri eski Genel Müdürü Ali Suat

Ertosun’a “İnsan Hakları Utanç Belgesi” gönderdikleri için Kasım ayında dava açıldı. Ali Suat Ertosun’a emekli olmadan önce Bakanlar Kurulu kararıyla “Devlet Üstün Hizmet Madalyası” verilmişti. İHD de bunu protesto amacıyla Ertosun’a “İnsan Hakları Utanç Belgesi” göndermişti. Ertosun’un şikayeti üzerine açılan davada, dönemin İHD yöneticileri Kiraz Biçici, Doğan Genç, Gülseren Yoleri ve Eren Keskin’in TCY’nin “kamu görevlisine hakaret” suçuna ilişkin 125. maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor. Dava, Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi’nde görülüyor.

İHD İstanbul Şubesi eski Başkanı Eren Keskin, 1 Ekim günü Almanya’ya gitmek isterken Atatürk Havalimanı’nda gözaltına alındı. Eren Keskin, aynı gün serbest bırakıldı. Keskin hakkında, yargılandığı bir davaya katılmadığı için gıyabi tutuklama kararı verildiği öğrenildi.

İHD Bingöl Şubesi eski Başkanı Rıdvan Kızgın hakkında, 12 Eylül 1980 darbesinin yıldönümünde yaptığı “Militarizm Gölgesinde Demokratikleşme Olanaksız” başlıklı basın açıklaması nedeniyle Ocak ayında dava açıldı. Bingöl Jandarma İl Komutanlığı’nın suç duyurusu üzerine Bingöl Cumhuriyet Savcılığı tarafından açılan davada Rıdvan Kızgın’ın “halkı suç işlemeye kıskırttığı” iddiasıyla cezalandırılması istendi. Bingöl 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 14 Şubat günü yapılan ilk duruşmada, “suçun yasal unsurlarının oluşmadığı” gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Rıdvan Kızgın hakkında “yasadışı örgüte yardım” iddiasıyla açılan dava, 16 Mart günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. Davada, Rıdvan Kızgın, Genç ilçesine bağlı Yumaklı (Pakuni) köyü Yeniköy mezrasında 10 Temmuz 2003 tarihinde Hüseyin Özmen, Hacı Kaya, Ahmet Acar, Erdal Acar ve Mahmut Kaya’nın öldürülmesinden sonra hazırlanan rapor nedeniyle yargılanıyor.

“Saldırının güvenlik güçlerine maledilmesi için PKK militanları ile görüştüğü” iddia edilen Kızgın, 2003 yılı Temmuz ayında bir kişinin kendilerine başvurarak mezra yakınlarında şüpheli kişilerin dolaştığını söylediğini, bunun üzerine basın açıklaması yaptığını belirterek, “Beni daha sonra alay komutanı olduğunu söyleyen biri telefonla arayıp tehdit etti ve neden bu tür açıklamalar yaptığımı sorup alaya davet etti. Gece olduğu için gitmedim. Konuyu İçişleri Bakanlığı’na bildirdik, valilik kanalıyla alay komutanı hakkında soruşturma açıldı. 10 Temmuz günü de beş vatandaş öldürüldü. Olaydan sonra Emniyet Müdürlüğü bana isteğim dışında dört koruma verdi. İl dışına çıkarken de polis jandarmaya bildiriyordu ve bu kez jandarma beni koruyordu. PKK’lılarla görüşme yapabilmem mümkün değil. Beş köylünün öldürüldüğü köyde daha sonra inceleme yaparak rapor hazırladık” dedi.

Aynı davada yargılanan minibüs şoförü Nurettin Çelik de, PKK militanlarına yardım ettiği iddialarının asılsız olduğunu savunarak, “Köylülerin erzaklarını evlerine kadar taşıyım.

Günde onlarca kişi yolcu olarak aracıma biniyor. Örgüt mensuplarının sipariş ettikleri malzemeleri almadım. Köyde meydana gelen olayla ilgili bilgi toplayıp örgüte aktardığım doğru değil” dedi. Dava, 13 Ekim günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi Kızgını’ı “yasadışı örgüte yardım (eski TCY madde 169)” iddiasıyla 3 yıl 9 ay hapis cezasına mahkum etti. Nurettin Çelik ise beraat etti.

İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtaş hakkında, Gün TV ve Roj TV’ye yaptığı açıklamalar nedeniyle açılan iki ayrı davaya, 19 Eylül günü devam edildi. Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada, 7 Şubat 2003 tarihinde yaptığı bir basın açıklamasından sonra ROJ TV’ye konuşan Demirtaş’ın TCY’nin 220/8. (yasadışı örgüt propagandası) maddesi uyarınca cezalandırılması isteniyor. Gün TV’de 24 Haziran 2005 tarihinde yayımlanan “Özel Gündem” programındaki konuşması nedeniyle Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen diğer davada da Demirtaş’ın aynı madde uyarınca cezalandırılması isteniyor. Her iki davaya da 14 Kasım günü devam edildi.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW)

Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Yasa’nın uygulanmasıyla ilgili araştırma yapan İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) Temsilcisi Jonathan Sugden, Bingöl’ün Karlıova ilçesinde jandarma tarafından gözaltına alındı. Sugden daha sonra sınırdışı edilmek üzere İstanbul’a gönderildi. Dışişleri Bakanlığı ise Sugden’in gözaltına alınmadığını “sınırdışı edilmek üzere polis gözetiminde İstanbul’a gönderildiğini” açıkladı. Sugden, 12 Nisan günü İngiltere’ye gönderildi. Türkiye’ye turist vizesiyle geldiği için resmi yetkililerin Sugden’e randevu vermediği öğrenildi.

Vicdani Retçiler

Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, vicdani retçi Mehmet Tarhan’a Sivas Askeri Mahkemesi tarafından verilen dört yıl hapis cezası kararını bozdu. Daireler Kurulu, Tarhan’ın serbest bırakılmasına da karar verdi. Tarhan, 9 Mart günü yaklaşık 11 aydır tutuklu bulunduğu Sivas Askeri Cezaevi’nden serbest bırakıldı.

Mehmet Tarhan hakkında “emre itaatsizlikte ısrar” iddiasıyla açılan dava, 10 Ekim günü Sivas Askeri Mahkemesi’nde

sonuçlandı. Askeri Mahkeme, Tarhan’ı iki yıl bir ay hapis cezasına mahkum etti.

Mehmet Tarhan’ın 2005 yılı Mayıs ayında Sivas Askeri Cezaevi’nde saldırıya uğraması nedeniyle Cezaevi eski Müdürü Yarbay Erhan Nar, Astsubay Mustafa Selvi, asker tutuklular Ertan Mertoğlu ve Hakkı Dinçer hakkında açılan dava da 29 Aralık 2005 tarihinde Sivas Askeri Mahkemesi’nde başlamıştı.

İddianamede, Nar ve Selvi’nin “görevi kötüye kullanmak”, Mertoğlu ve Dinçer’in ise “yağma” suçlamasıyla cezalandırılması isteniyor. Tarhan’ın duruşmalarını izlemek için 2005 yılı Mayıs ayında Sivas’a giden vicdani retçi ve antimilitaristlerin yargılandığı davaya da 23 Şubat günü Sivas Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Duruşma, sanki ifadelerinin beklenmesi için ertelendi.

İHD İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesi, vicdani retçi Halil Savda hakkında açılan davaya da yıl içinde devam edildi. Askeri Yargıtay 3. Dairesi, Çorlu Askeri Mahkemesi’nin Halil Savda’ya verdiği hapis cezasını 13 Ağustos günü bozmuştu.

Halil Savda, 7 Aralık günü Çorlu Askeri Mahkemesi’nde yapılan duruşmada tutuklandı. Çorlu Askeri Cezaevi’ne konulan Savda hakkında, saç ve sakalının kesilmesini kabul etmediği, üniforma giymeyi reddettiği ve sayım sırasında ayakta durmadığı için “emre itaatsizlik” gerekçesiyle iki ayrı soruşturma daha açıldı. Davaya, 22 Aralık günü devam edildi. Duruşmada, ifadesi alınan Halil Savda, şunları söyledi:

“Askeri Savcı’nın firar iddiası doğru değildir. Ben firar etmedim kaçmadım. Ben sivilim, asker değilim. Asker olmayı kabul etmiyorum. Bu gerçeğe rağmen bana halen asker muamelesi yapılıyor. Bu uluslararası sözleşmelere, evrensel hukuka ve özgür iradeye bir saldırdır. İsrarla ‘sen askersin’ dayatması bir zulümdür. Bütün bu gerçekler ortada iken, askeri savcının firar suçlaması ve mahkemenizce yargılanmam, Türk demokrasininin ve yargısının bir utancıdır. Ben psikiyatri tedavisini kabul etmiyorum. Doktorlarla da özel görüşmeyeceğim. Mahkeme tarafından böyle karar verilse de doktorun hiçbir sorusuna cevap vermeyeceğim.”

Duruşma, Halil Savda’nın üç hafta psikiyatr gözetiminde tutulması için ertelendi.

2- SİYASİ PARTİLER

Siyasi partiler üzerindeki baskıların sürdüğü 2006 yılında, bu baskıların değişik biçimlerinin pek çok örneği ile karşılaşıldı. Resmi makamların siyasal partiler arasında ayırım yaptığı bu yılda, seçim barajının kabul edilebilir bir düzeye çekilmesi ile ilgili tartışmalar da yaşandı. Siyasi partilere kapatma tehdidiyle karşı karşıya oldukları gibi örgütlerine baskınlar düzenlendi. Parti yönetici ve üyelerine yönelik fiili ve yasal

baskılar sürdü. İnsan haklarına aykırı olmayan ve barışçıl siyasal etkinlikleri sürdürmenin de mümkün olduğu söylenemez.

Türkiye’de 1983 yılından bu yana 138 siyasi parti kuruldu. Bunlardan 48’i siyasal hayatına devam ederken, 18’i Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı, 32’si kendini feshetti, 39’u

başka partilerle birleşti. Bir partinin kuruluşunu ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı reddetti.

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)

AKP Gaziantep İl Örgütü binası önünde 30 Temmuz günü ses bombası patladı İlçe başkanlığının kapalı olduğu sırada meydana gelen patlamada, binanın camları kırıldı. Olayda ölen ya da yaralanan olmadı.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)

Batman CHP İl Başkanlığı binasına Mayıs ayında molotofkokteyli atıldı. Molotofkokteyli alev almadan söndü. Olayda yalnızca binanın camı kırıldı.

CHP Diyarbakır İl Örgütü binası önünde 5 Ağustos günü bomba patladı. Binanın kapısına bırakılan bombanın patlaması sırasında ölen ve yaralanan olmadı, binada hasar meydana geldi.

Demokratik Halk Partisi (DEHAP)

2005 yılı Ocak ayında Almanya'nın Münster kentinde trafik kazasında ölen "Kürdistan Ulusal Meclisi (KUM)" üyesi Osman Taptı ve oğlu Kubilay Taptı için Adıyaman'ın Kahta ilçesine bağlı Akkuş köyünde düzenlenen cenaze törenine katılan DEHAP yöneticileri hakkında açılan dava, 21 Ocak günü sonuçlandı. Adıyaman Asliye Ceza Mahkemesi, DEHAP eski İl Başkanı İbrahim Polattaş, Kahta İlçe Başkanı Emin Uslu ve İlçe Örgütü yöneticisi M. Emin Yanardağ'ı TCY'nin "suçu ve suçluyu övme" başlıklı 215. maddesi uyarınca birer yıl hapis cezasına mahkum etti.

17 Eylül 2005 tarihinde tutuklanan kapatılan DEHAP'ın Van İl Başkanı Abdurrahman Doğar, 21 Şubat günü Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada tahliye edildi. Doğar, Abdullah Öcalan için yapılan bir gösteri nedeniyle tutuklanmış ve hakkında "yasadışı örgüt üyeliği (TCY 214/2)" iddiasıyla dava açılmıştı.

DEHAP Genel Başkan Yardımcısı Ali Ürküt hakkında genel seçimler öncesinde 14 Ekim 2002 tarihinde Diyarbakır'ın Hani ilçesi Gürbüz beldesinde düzenlenen miting nedeniyle açılan dava, 13 Mart günü sonuçlandı. Hani Asliye Ceza Mahkemesi, Ürküt'ü "hava karardıktan sonra konuşma yaptığı" gerekçesiyle Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca bir yıl üç ay hapis ve 11 YTL para cezasına mahkum etti. Mahkeme, cezayı erteledi.

DEHAP'ın Hakkari İl Başkanı Sabahattin Suvağcı, "yasadışı örgüte yardım" iddiasıyla 23 Mart günü tutuklandı. Suvağcı'nın tutuklanmasını protesto amacıyla adliye binası önünde toplanan kalabalık bir grupla güvenlik güçleri arasında çatışma çıktı. Adliye önündeki gösterinin zor kullanılarak dağıtılmasından sonra kentin bir çok yerinde de gösteriler düzenlendi. Uzun süren çatışmalarda, aralarında DTP Hakkari İl Örgütü yöneticisi Haluk Bor, Gıyasettin Koç,

Dilber Bor, Yakup Aktaş ve Bedel Yiğit'in de bulunduğu çok sayıda kişi yaralandı, 21 kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

DEHAP'ın Beşiri (Batman) eski İlçe Başkanı Derviş Buluş, 16 Ağustos günü tutuklandı.

2002 seçimlerinden önce 2 Kasım 2002 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde DEHAP tarafından düzenlenen miting nedeniyle DEHAP Genel Başkanı Tuncer Bakırhan, İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ve DEHAP Cizre eski İlçe Başkanı Mehmet Dilsiz hakkında açılan dava, 3 Ekim günü sonuçlandı. Cizre Asliye Ceza Mahkemesi, DEHAP'lıları "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları" iddiasıyla 1'er yıl 6'şar ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, cezayı erteledi.

Demokratik Türkiye Partisi (DTP)

DTP, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın "eski hükümlülerin siyasi partilerde kurucu üye olamayacağı" yolundaki ihtarı üzerine 74 kişinin üyeliklerini Şubat ayında iptal etti. Kurucu üyelikleri iptal edilenler arasında Selim Sadak, Senanik Öner, Zeynep Karaman, Filiz Mete ve Hatip Dicle de bulunuyor. DTP tarafından yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Yargıtay Başsavcılığı'nın 74 kurucu üyemiz hakkında verdiği üyelikten düşürme kararını değerlendiren Merkez Yürütme Kurulu'muz, Yargıtay Başsavcılığı'nın tamamen antidemokratik ve siyaset yapmanın önünde engel oluşturan kararını, ülkemizin demokratik geleceği önünde ciddi ve tehlikeli bir yaklaşım olarak görmüş, bu karara karşı hukuk mücadelesini sürdüreceğini belirtmiştir. MYK'mız, bu yaklaşımının yanı sıra, yasal zorunluluk nedeniyle, 74 kurucu üyemizin üyeliklerinin düşürülmesini de karar altına almıştır."

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, SPY uyarınca "bir partinin birden fazla genel başkanı olamayacağı" gerekçesiyle 20 Şubat günü DTP'yi uyardı. Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un "eşbaşkan olamayacakları" belirtilen uyarıda, SPY'de parti genel başkanlığını çok net biçimde düzenleyen hükümler bulunduğuna işaret edildi ve "Maddenin metninde çok açık bir şekilde görülebileceği gibi genel başkanlık görevine bir kişinin seçilmesi öngörülmüş, dolayısıyla birden çok genel başkana aynı anda görev yapma imkanı tanınmamıştır" denildi. DTP'nin uyarılmasına neden olan diğer konular da şöyle:

- İl ve ilçe kongrelerinin, yönetim kurulunca olağanüstü olarak toplantıya çağrılabilmesi, parti içi demokrasiye aykırıdır.

- Tüzükte yer alan 'İlçe yönetim kurulunun çalışması üst kurullarca yeterli görülüyorsa ya da olağanüstü kongre yapılmakta güçlük görülüyorsa, boşalmalar nedeniyle üye sayısı yarıya kadar inen ilçe yönetim kurulları görevlerini sürdürür' maddesi, SPY'ye aykırıdır. Yasada bu oran en az 5 olarak gösterilmiştir.

- Kadın ve gençlik genel meclisi temsilcileri parti meclisinin doğal üyeleridir hükmü yasaya aykırıdır.

Eşbaşkanlık ile ilgili uyarıyı değerlendiren DTP'de Ahmet Türk Genel Başkan olurken, Aysel Tuğluk Genel Başkan Yardımcılığı'na getirildi.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Emniyet Müdürlüğü'nün yaptığı suç duyurusu üzerine DTP kongresiyle ilgili inceleme başlattı. Ankara Emniyeti, 25 Haziran günü yapılan kongre salonunda çekilen görüntüleri de delil olarak başsavcılığa gönderdi. İncelemeyi yürüten savcı Mustafa Kelkit, Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un kongrede yaptıkları konuşma metinlerini istedi.

DTP İstanbul İl Başkanı Doğan Erbaş, Büyükçekmece İlçe Örgütü yönetimine seçilenlerin listesini SPY uyarınca kaymakamlığa verdikten sonra, listenin MİT'e de gönderildiğini tesadüfen öğrendiklerini bildirdi. Doğan Erbaş Mayıs ayında yaptığı açıklamada şöyle konuştu:

“Seçilen 7 kişilik yönetim listesi mülki amirliklere gönderilir. İlgili mülki amir ise Emniyet Müdürlüğü Siyasi Partiler Masası ve Cumhuriyet Savcılığı'na bildirir. Onlar da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderirler. Bu yıllardır devam eden bir işlemdir. Fakat Büyükçekmece'de yaptığımız atama ile ilgili genel merkezimize Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 27 Nisan 2006 tarihinde gönderilen belgede, İstanbul Vali Yardımcısı Ergun Güngör imzalı atama ile ilgili belgenin MİT'e verildiği yer almaktadır. Bu resmi bir belgedir ve skandaldır. Anayasa'da ve siyasi partilerle ilgili tüm mevzuatlarda partilerin evraklarının MİT'e bildirilmesine dair hiç bir hüküm yer almadığı gibi MİT'in de siyasi partilerle işi olamaz.”

Diyarbakır'ın Sur ilçesi Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş (DTP) hakkında, “Mardin'in Kızıltepe ilçesinde öldürülen Uğur Kaymaz için heykel yaptırarak belediyeyi 2.292 YTL zarara uğrattığı” iddiasıyla Ocak ayında dava açıldı. 24 Mayıs günü sonuçlanan davada, Demirbaş hakkında beraat kararı verildi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Feridun Çelik, Siirt Belediyesi eski Başkanı Selim Özalp ve Bingöl Belediyesi eski Başkanı Feyzullah Karaaslan'ın da aralarında bulunduğu 24 kişi hakkında “PKK yöneticilerinden Murat Karayılan'la görüştikleri ve belediyelerden elde edilen gelirin bir bölümünü PKK'ye aktardıkları” açılan dava 1 Şubat günü sonuçlandı. Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, Batman Belediyesi eski Başkanı Abdullah Akın, Selim Özalp, Feyzullah Karaaslan ve Selahattin Ertaş hakkında beraat kararı verdi. Feridun Çelik ve 13 sanık hakkındaki davanın zaman aşımı nedeniyle düşmesine karar veren mahkeme, itirafçı Abdulkadir Güzel'i iki yıl bir ay, Sadullah Özdemir, Mustafa Yıldız, Mehmet Maksut ve Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi eski Başkanvekili Ramazan Tekin'i yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkum etti.

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir ve üç belediye yöneticisi hakkında, “bir HPG militanının cenazesi için ambulans tahsis edilmesi” nedeniyle açılan dava, 27 Eylül günü sonuçlandı. Diyarbakır 1. Sulh Ceza Mahkemesi, Baydemir, Belediye Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanvekili Zülfü Atlı, Personel ve Eğitim Daire Başkanvekili Mübeccel Günacı ve Mezarlıklar Şube Müdürü Cüneyt Gültekin hakkında, “suç unsuru oluşmadığı” gerekçesiyle beraat kararı verdi. Belediye yöneticilerinin “cenazenin Diyarbakır'dan Gaziantep'e götürülmesi için belediyeye ait ambulansı Taşıt Yasası'na aykırı olarak tahsis ettikleri, araç sürücüsüne de belediye hesabından 16,80 YTL geçici görev yolluğu ödeyerek belediyeyi zarara uğrattıkları” gerekçesiyle cezalandırılması isteniyordu.

14 Nisan günü Mardin'in Nusaybin ilçesinde DTP İlçe Örgütü binasına düzenlenen baskında, İlçe Başkanı Naif Coşkun, Mardin İl Örgütü yöneticisi Sihem Akyüz, ilçe örgütü yöneticileri Azize Yağız, Şakir Acar, İl Genel Meclisi üyesi Ziver Gümüş, DTP üyeleri Mehmet Baysal, Hamit Tokay, Davut Gül, Yusuf Atak, Resul Çetin ve Süleyman Yeşil gözaltına alındı. Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı, baskından sonra tutuklanan yedi kişi hakkında dava açtı.

İddianamede, DTP'li İl Genel Meclisi üyesi Ziver Gümüş, DTP Nusaybin İlçe Başkanı Naif Coşkun, İlçe Örgütü yöneticileri Azize Yağız, Şakir Acar, Sultan Uğraş, DTP üyesi Hamit Tokay ve DTP Mardin İl Örgütü yöneticisi Sinem Akyüz'ün “yasadışı örgüte yardım (TCY madde 314/2) ettikleri” iddiasıyla cezalandırılması istendi. Cumhuriyet Savcılığı'nın iddianameyi, DTP'nin kapatılması istemiyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderdiği bildirildi.

Diyarbakır'ın Sur ilçesi Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş'ın, Viyana'da toplanan Avrupa Sosyal Forumu'nda yaptığı “Çok Dillilik Işığında Belediyecilik ve Yerel Yönetimler” başlıklı konuşmasını belediyenin internet sitesinde yayınladığı için açılan dava, 6 Haziran günü başladı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada ifade veren Demirbaş, “Türkiye'nin çok kimlikli, çok kültürlü, çok dilli olduğunu söylemenin bölücülük olmadığını düşünüyorum. Her şeyi tekleştirmenin Türkiye'yi böleceğini düşünüyorum” dedi. Dava, 19 Eylül günü sonuçlandı. Avukat Tahir Elçi, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada “suç unsuru oluşmadığı” gerekçesiyle beraat kararı verildiğini söyledi.

Şırnak'ın Cizre ilçesinin Belediye Başkanı Aydın Budak (DTP) hakkında, Ocak ayında Kurban Bayramı'nda halkla bayramlaşırken yaptığı konuşma Roj TV'de yayımlandığı için açılan dava 8 Haziran günü sonuçlandı. Cizre Asliye Ceza Mahkemesi, Aydın Budak'ı “bölücülük propagandası yaptığı (TCY madde 220)” gerekçesiyle bir yıl üç ay hapis cezasına mahkum etti.

Doğubeyazıt (Ağrı) DTP İlçe Başkanı Ahmet Özbay hakkında “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla açılan dava, 13 Haziran günü sonuçlandı. Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Özbay’ı 10 ay hapis ve 415 YTL para cezasına mahkum etti. Özbay, cezaevinde kaldığı süre nedeniyle tahliye edildi.

DTP Şırnak İl Başkanı İzzet Belge ve il örgütü yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 20 kişi hakkında “Mayıs ayında operasyonların durması istemiyle Şırnak’a gelen ve kendilerine ‘canlı kalkan’ diyen grubu destekledikleri” gerekçesiyle açılan dava, 5 Temmuz günü Şırnak Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı.

Şırnak’ın Silopi ilçesi Belediye Başkanı Muhsin Konur (DTP) ve Belediye Meclis üyesi Nuri Tokay hakkında, “belediyeye ait ambulansın bir HPG militanının cenazesinin taşınması için tahsis edilmesi” nedeniyle açılan dava, 18 Temmuz günü Silopi Sulh Ceza Mahkemesi’nde yapılan ilk duruşmada sonuçlandı. Muhsin Konur ve Nuri Tokay’a “yasadışı örgüte yardım” gerekçesiyle birer ay hapis cezası verildi. Hapis cezası daha sonra 300 YTL para cezasına çevrildi.

3 Mayıs günü Hakkari’nin Beytüşşebap ilçesinde belediye, DTP İlçe Örgütü ve çok sayıda eve düzenlenen baskından sonra Belediye Başkanı Faik Dursun ile dört kişi hakkında açılan dava, 8 Ağustos günü Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada, söz alan sanıklardan Abdurrahman Bayhan, baskınlara gerekçe gösterilen mektubu yazdığı iddia edilen kızı Gülistan Bayhan’ın 1996 yılında öldüğünü açıkladı. Avukat Mücahit Dursun da, kimliği belirsiz bir kişi tarafından iletildiği iddia edilen mektuba değinerek, bölge koşullarında bir kişinin kimliğini bildirmeden böyle bir mektubu askeri bir birliğe bırakmasının mümkün olmadığını belirtti. Mektubu yazdığı iddia edilen Gülistan Bayhan’ın 1996 yılında çatışmada öldüğünü ifade eden Dursun, “zorlama” olduğu açık olan dosyada çok sayıda çelişki bulunduğunu söyledi. Duruşmada tutuklu sanıklar Bapir Kaya, Abdurrahman Bayhan ve Hayrettin Bayhan tahliye edildi.

DTP üyesi Mazlum Tekdağ, 4 Ocak günü Diyarbakır’da gözaltına alındı. Tunceli’de ESP üyeleri Eylem İrgaş ve Eylem Vural, 4 Ocak günü gözaltına alındılar.

DTP Doğubeyazıt (Ağrı) İlçe Örgütü binası, 24 Şubat günü polisler tarafından arandı. Arama sırasında bina önünde toplanan çok sayıda kişi slogan atarak polisleri protesto etti. Polisler taş atan göstericiler, zor kullanılarak dağıtıldı. Gösteri sırasında DTP İlçe Başkanı Ahmet Özbay, parti yöneticisi Halis Yarıcı ve üç kişi gözaltına alındı. Bu kişilerin, göstericiler dağılırsa serbest bırakılacağı duyurulması üzerine göstericilerin dağıldığı öğrenildi. Olaylar sırasında adı öğrenilemeyen yaşlı bir kadının gözaltına alındığı, bir polisin de yaralandığı öne sürüldü.

DTP Elazığ İl Örgütü binasının önünde 25 Mart günü patlama meydana geldi. Patlamada ölen ve yaralanan kimse olmazken, çevrede bulunan ev ve işyerlerinin camları kırıldı.

DTP Van İl Örgütü yöneticilerinden İbrahim Alkan, 15 Nisan günü tutuklandı.

Tunceli’de 18 Nisan günü sabah saatlerinde düzenlenen ev baskınlarında DTP İl Başkanı Özgür Söylemez, DTP üyeleri Esin Yalçın, Şahin Kerem ve Hüseyin Tunç gözaltına alındı. Daha sonra DTP İl Örgütü binasına baskın düzenlendi. Baskında çok sayıda belgeye el konulduğu bildirildi.

DTP Eskişehir İl Başkanı Hamza Abay, 29 Nisan günü evine düzenlenen baskında gözaltına alındı. Daha sonra DTP Eskişehir İl Örgütü binasına düzenlenen baskında da İl Örgütü yöneticilerinden Benevş Beyazakan ve Uğur Teker gözaltına alındı.

Nusaybin DTP İlçe Örgütü binasına Nisan ayında polisler tarafından baskın düzenlendi. Bina içerisinde yapılan aramada evrak ve dokümanlara incelemek üzere el konuldu. DTP Nusaybin İlçe Başkanı Naif Coşkun, ilçe yöneticilerinden Sultan Uğraş, Azize Yağız ve Şakir Acar, il genel meclis üyesi Ziver Gümüş, DTP ilçe teşkilatı üyesi Mehmet Baysal, Hamit Tokay, Davut Gül, Yusuf Atak, Resul Çetin, Ziver Turan, Süleyman Yeşil ve ismi henüz belli olmayan bir kişi gözaltına alındı.

DTP Mersin İl Başkanı Ali Bozan, 3 Mayıs günü “yasadışı örgüt üyeliği” ve “yasadışı örgüt propagandası yaptığı” iddiasıyla tutuklandı. 2 Mayıs günü gözaltına alınan Ali Bozan, mahkeme tarafından serbest bırakılmıştı. Ali Bozan’ın Cumhuriyet Savcılığı’nın karara itirazı üzerine tutuklandığı öğrenildi.

3 Mayıs günü Hakkari’nin Beytüşşebap ilçesinde belediyesi binası, DTP İlçe Örgütü binası, Belediye Başkanı Faik Dursun ve DTP’li belediye meclis üyelerinin evlerine baskın düzenledi. Baskınlarda Belediye Muhasebe Müdürü Meran Ataman, Çığlıca köyünde yaşayan B.K., A.B. ve H.B. adlı kişiler gözaltına alındı. Ataman ve B.K. tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı, A.B. ve H.B. ise tutuklandı.

Resmi açıklamada, belediye binasında yapılan aramada Ataman’ın odasında 20 otomatik silah ve dinamit, B.K.’nin evinin bahçesinde de el bombaları ve esrar bulunduğu iddia edildi. A.B. ve H.B.’nin “Kuzey Irak’taki HPG militanı bir yakınlarından gelen mektup nedeniyle” tutuklandığı öğrenildi.

Mardin’in Kızıltepe ilçesinde de DTP İlçe Örgütü yöneticisi Reşat Kaymaz, gözaltına alındı.

DTP’nin Newroz kutlamaları için hazırladığı Türkçe, Kürtçe ve Zazaca “Newroz kutlu olsun” yazılı afişleri Haziran ayında İstanbul Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı tarafından “Türkçe dışında dil kullanıldığı” gerekçesiyle yasaklandı.

DTP Gençlik Kolları tarafından İsrail'in Lübnan'a saldırısı ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde çatışmalar konusunda hazırladığı "Haberiniz var mı?" başlıklı bildiri, Diyarbakır 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararıyla Ağustos ayında toplatıldı.

"Abdullah Öcalan'a verilen hücre cezasını protesto" amacıyla DTP Siirt İl Örgütü binasında yapılan açlık grevi nedeniyle 30 Ağustos günü parti binasına düzenlenen baskında gözaltına alınan DTP Siirt İl Başkanı Murat Avcı, STHAY-DER Başkanı Guri Toprak, DTP Siirt Merkez İlçe Başkanı Eyyüphan Aksoy, DTP Siirt İl Yönetim Kurulu üyeleri Fehime Ete, Halil Adıgüzel, Ahmet Aydın, Halit Taşçı, STHAY-DER yönetim kurulu üyeleri Hanım Adıgüzel, Mahfuz Taluk, Osman İpek ve Songül Turan, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandılar.

İzmit'in Gebze ilçesine bağlı Darıca beldesinde DTP İlçe Örgütü binasına asılan "3 Eylül'de İstanbul'da gerçekleştirecek 1 Eylül Barış Mitingi'ne tüm halkımızı davet ediyoruz" yazılı afiş nedeniyle gözaltına alınan DTP Gebze İlçe Başkanı Veli Aramaz ve Darıca belde Başkanı Raif Gündoğdu da aynı gerekçeyle tutuklandılar.

DTP Bursa Örgütü binasına 20 Ağustos gecesi molotof kokteyli atıldı. Molotofkokteyli alev almadan söndü. Olayda binanın camı kırıldı. DTP Bursa Örgütü binasına 2 Eylül günü de taşlı saldırı düzenlendi. Saldırıyı Bursaspor taraftarlarının düzenlediğini belirten DTP Bursa İl Başkanı Nurettin Turgut, polislerin olaya seyirci kaldığını ve kimseyi gözaltına almadığını söyledi.

Viranşehir'in DTP'li Belediye Başkanı Emrullah Cin hakkında belediye bülteninde Kürtçe de kullanıldığı için Temmuz ayında soruşturma açıldı. Viranşehir Cumhuriyet Savcılığı'nın talebi üzerine İçişleri Bakanlığı müfettişlerinin ilçeye gelerek kendisinin ifadesine başvurduğunu kaydeden Belediye Başkanı Emrullah Cin, iki dönemdir görev yaptığı belediye başkanlığı sırasında hakkında 20 dava açıldığını ve bunların sekizinden beraat ettiğini açıkladı.

30 Eylül günü Siirt'te DTP'nin afişlerini asan DTP İl Örgütü yöneticisi Agit Kaçar, DTP'li Belediye Meclis üyesi Hidayet Elçi, DTP üyeleri Sıtkı Cengiz, Safiye Alakaş, Rıdvan Batur, Rüstem Şen, Abdulrezzak Aytaş ve Halis Ete gözaltına alındı.

Hakkında açılan bir soruşturma nedeniyle 10 Ekim günü adliyeye giden DTP üyesi Safiye Alagaş, "yasadışı örgüt üyeliği" iddiasıyla tutuklandı.

Hakkari'nin Yüksekova ilçesinden Van'a giden DTP Parti Meclisi üyesi Kemal Aktaş, Van'ın Başkale ilçesi yakınlarında "arandığı" gerekçeyle gözaltına alındı. Aktaş, 15 Ekim günü serbest bırakıldı.

5 Kasım günü DTP İstanbul Bağcılar İlçe Örgütü polis tarafından basıldı. "DTP 1. Halk Danışma Toplantısı"

sırasında gerçekleştirilen baskında, DTP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Sabahat Tuncer, DTP Bağcılar İlçe Başkanı Mehmet Sait Şaşmaz, Zülküf Akarsu, Mukaddes Çağlar, Abdulselam Cevahirsoy, Hüseyin Şahin, Kemal Aktaş, Lütfi Dağ, Cihan Gündüz ve Mikail Varhan gözaltına alındı. Sabahat Tuncer, Sait Şaşmaz, Hüseyin Şahin ve Lütfi Dağ, 8 Kasım günü tutuklandı.

Mukaddes Çağlar, Kemal Aktaş, Zülküf Akarsu, Abdulselam Cevahirsoy, Cihan Gündüz ve Mikail Varhan ise serbest bırakıldı.

DTP Adana İl Örgütü yöneticilerinden Sima Dorak, 6 Kasım günü gözaltına alındı. Dorak'ın hakkındaki bir davada ifade vermediği için arandığı öğrenildi.

DTP Parti Meclis üyesi Ferhat Tarhan, 17 Kasım günü Van'da gözaltına alındı. Mardin'in Nusaybin ilçesinde evine baskın düzenlenen DTP üyesi Adnan Ağırman, gözaltına alındı.

Emek Partisi (EMEP)

EMEP Hozat (Tunceli) İlçe Başkanı Erdem Ulaş Çelik hakkında, "parti binasının camlarına Deniz Gezmiş'in fotoğraflarının asılması" nedeniyle açılan dava 23 Şubat günü sonuçlandı. Hozat Asliye Ceza Mahkemesi, "poster asmanın suç olmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi

EMEP'in 5 Aralık 2004 tarihinde İstanbul'da düzenlenen "Diren Filistin, Seninleyiz Fellucce" mitinginde yaptığı konuşma nedeniyle EMEP Genel Başkanı Levent Tüzel hakkında Haziran ayında dava açıldı. Şişli Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Levent Tüzel'in "halkı kin ve düşmanlığa kıskırttığı" iddiasıyla cezalandırılması istendi.

EMEP Genel Başkan Yardımcısı Ender İmrek hakkında, Tunceli'de 2005 yılı Temmuz ayında yaptığı bir basın açıklaması nedeniyle açılan dava, 16 Haziran günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, İmrek hakkında "suçun yasal unsurları oluşmadığı" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Şemdinli olaylarından sonra yapılan bir basın açıklaması nedeniyle EMEP Didim (Aydın) İlçe Başkanı Kazım Temiz ve İlçe Örgütü Sekreteri Hüseyin Türkmen hakkında açılan dava, 16 Haziran günü sonuçlandı. Didim Sulh Ceza Mahkemesi, Temiz ve Türkmen hakkında beraat kararı verdi.

Tunceli'de 2005 yılı Haziran ayında öldürülen 17 MKP militanından üçü için Ankara'da düzenlenen cenaze törenine katılan EMEP Genel Başkan Yardımcısı Haydar Kaya ve ölenlerin yakınları hakkında açılan davaya Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nde devam edildi. İddianamede, sanıkların "yasadışı örgüt propagandası ve yasadışı örgütü övmek" iddialarıyla cezalandırılması isteniyor.

Gaziantep Demokratik Halk İnisiyatifi'nin Şemdinli olaylarına ilişkin yaptığı iki ayrı açıklamaya katıldıkları gerekçeyle

DEHAP ve EMEP Gaziantep İl Örgütü yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 17 kişi hakkında açılan davaya Gaziantep 8. Asliye Mahkemesi'nde devam edildi. İddianamede sanıkların SPY'ye muhalefet ettikleri gerekçesiyle cezalandırılması isteniyor.

Hak ve Özgürlükler Partisi (Hak-Par)

Hak-Par 1. Olağan Büyük Kongresi nedeniyle Genel Başkan Abdülmelik Fırat ile yeni ve eski parti yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 12 kişinin yargılanmasına 8 Haziran günü devam edildi.

Ankara 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların SPY'nin "partilerin Türkçe'den başka dil kullanamayacaklarına" ilişkin 81/c ve 117. maddeleri uyarınca cezalandırılmasını, dosyanın da parti hakkında kapatma davası açılması için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesini istedi.

Özgür Toplum Partisi (ÖTP)

Habur Sınır Kapısı'nda 23 Nisan günü gözaltına alınan ÖTP Genel Başkan Yardımcısı Nesrin Deniz, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "yasadışı örgüte yardım ettiği" iddiasıyla tutuklandı.

Sosyal Demokrat Halk Partisi (SHP)

8 Mart 2004 tarihinde yaptığı bir açıklamada, "öldürülen HPG militanlarından 'şehit' diye söz ettiği" gerekçesiyle SHP Kars Belediye Başkan adayı Güngör Alp hakkında açılan dava, 17 Nisan günü sonuçlandı. Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Alp'i "suç ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla beş ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, hapis cezasını beş yıl süreyle erteledi.

Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP)

SDP tarafından Şemdinli olayı nedeniyle hazırlanan "Şemdinli çetesi, JITEM, Kontrgerilla: Paşa paşa yargılanacaksınız" afişleri "orduya hakaret edildiği (TCY madde 301)" gerekçesiyle İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından Mart ayında yasaklandı.

SDP Giresun İl Örgütü binası 20 Mart günü Giresun 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin kararıyla basıldı. Aramada, binada bulunan afişlere ve bazı belgelere el konulduğu öğrenildi.

SDP Denizli İl Örgütü binasına 23 Mart günü molotofkokteyli atıldı. Sabah saatlerinde atılan molotofkokteyli nedeni ile maddi hasar meydana geldi.

Türkiye Komünist Partisi (TKP)

22 Ocak günü İstanbul Bağcılar'da "Komünist" gazetesi satan TKP üyesi dört kişi bir grup sağcının saldırısına uğradı. Bıçakla yaralanan ve dövülen TKP'liler hastaneye kaldırıldı.

2 Mayıs günü sabah saatlerinde TKP Diyarbakır İl Örgütü binası kimliği belirsiz kişiler tarafından yakıldı. Saldırganların duvarlara "Yaşasın Faşizm" yazdıkları bildirildi.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP)

TSİP eski Genel Başkanı Turgut Koçak, 24 Ağustos günü Düzce'de tutuklandı. TSİP'ten yapılan açıklamada, "Onursal genel başkanımız Koçak, Marmara ve Trakya bölgesinde kuruluş ve örgütlenme çalışmaları yapmak üzere gerçekleştirilmekte olduğu seyahatin Düzce durağında polis ve jandarma tarafından gözaltına alınmış, bir müddet sonra da tutuklanmıştır" denildi.

3 - MESLEK ÖRGÜTLERİ VE ÇALIŞMA YAŞAMI

2006 yılında meslek örgütleri ile çalışanlar üzerindeki baskılarda azalma olmadı. Özellikle sendikaların serbest ve etkin örgütlenmesi engellendi. Çalışanlar, sendikalı olmaları nedeni ile işten çıkarıldı, kolluk kuvvetlerinin veya idari birimlerin keyfi davranışları ile karşılaştı. Sendikalara yönelik kapatma davalarının da görüldüğü 2006 yılında ayrıca, sendika yöneticiliği ve üyeliği nedeniyle gözaltı, baskı, tehdit ve kötü muameleye maruz kalan işçiler de oldu. Sendikalı çalışanların atama adı altında başka yerlere sürgüne gönderilmeleri, işten çıkarılmaları, idari ve adli soruşturmalara maruz bırakılmaları, terfi ettirilmemeleri ya da başkaca ayrımcı muameleye tabi tutulmaları da önemli sorun başlıklarından oldu. Bu alanda karşılaşılan sorunların temsil gücü yüksek kimi örnekleri aşağıda verilmeye çalışılmıştır. Ancak sorunlar burada özetlenenden daha

çoktur ve alanla ilgili çalışan kurum ve kuruluşların raporlarında daha ayrıntılı bilgi bulmak olanaklıdır.

Gıda-İş Sendikası "yönetim kurulu üyelerinin 10 yıllık fiili çalışma süreleri bulunmadığı" gerekçesiyle kapatıldı. DİSK'e bağlı Gıda-İş, Bakırköy 2. İş Mahkemesi tarafından 6 Nisan günü kapatıldı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın başvurusu üzerine açılan davada kapatma kararının, uyum yasaları kapsamında Anayasa'dan çıkarılan, ancak Sendikalar Yasası'nda var olmaya devam eden bir maddeyle dayandırıldığı öğrenildi.

DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, kendilerine bağlı Gıda-İş Sendikası'nın kapatılmasının "hukuksuz" olduğunu dile getirerek, "Bu kapatma kararı derhal geri çekilmelidir. 2821 ve 2822 sayılı yasalar acilen demokratikleştirilmelidir. Bu karar sadece sendikal örgütlenme özgürlüğüne, bu konudaki

uluslararası sözleşmelere değil, bizzat 2821 sayılı Sendikalar Yasası'na da aykırıdır. Açıkça ciddi bir ihlalle karşı karşıyayız" dedi. Süleyman Çelebi, alınan karar için hemen Yargıtay'a itiraz edildiğini ekledi.

Tütün-Sen'in kapatılması istemiyle 2004 yılında açılan dava 19 Eylül günü sonuçlandı. İzmir 2. İş Mahkemesi, sendikanın kapatılmasına karar verdi. Kapatma kararında "2821 sayılı Sendikalar Yasası'nda üreticilerin örgütlenmesine yönelik bir hüküm bulunmadığı" gerekçesi ileri sürüldü. Daha önce Fındık-Sen hakkında da aynı gerekçe ile kapatma kararı alınmıştı.

Kamu Reformu Yasa Tasarısı'nı protesto amacıyla 2005 yılında AKP Samsun Merkez İlçe Başkanlığı önünde düzenlenen gösteri nedeniyle 19 sendika yöneticisi hakkında açılan dava, 6 Ocak günü sonuçlandı. Samsun 3. Asliye Ceza Mahkemesi, Eğitim-Sen Samsun Şube Başkanı Nezir Kelleci, Yapı Yol-Sen Samsun Şube Başkanı Adem Kocaoğlu ve Enerji Sanayi ve Maden Sendikası (ESM) Samsun Şube Başkanı Yusuf İnci'yi "tertip komitesi oluşturmadan ve bildirimde bulunmadan gösteri düzenlendiği" gerekçesiyle 1 yıl 3 ay hapis ve 366 YTL para cezasına mahkum etti. Cezaları erteleyen mahkeme, 16 sendikacı hakkında ise beraat kararı verdi.

Türk-İş'e bağlı Deri-İş Sendikası'na üye oldukları için İstanbul Tuzla'da bulunan Dünya Deri adlı fabrikadan atılan işçilerin, işyeri önünde düzenlediği eyleme jandarma müdahale etti. 14 Şubat günü fabrika önünde toplanan işçileri zor kullanarak dağıtan jandarmalar 38 kişiyi gözaltına aldı.

Genel İş Sendikası Diyarbakır Şube Başkanı Gökhan Apaçık, 27 Nisan günü gözaltına alındı.

Mardin Devlet Hastanesi'nde görev yapan SES Mardin Şube Başkanı Dr. Kamiran Yıldırım'ın, Mardin İl Jandarma Komutanlığı'nın isteği üzerine Mardin Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi'ne tayin edildiği bildirildi. Evrensel gazetesinde yayınlanan habere göre, Jandarma Komutanlığı'nın 27 Nisan günü Mardin Valiliği'ne gönderdiği yazıda, tutukluların ve zanlıların muayenesi sırasında "Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği"ne rağmen jandarmaların içeri alınmadığı anlatıldı. Mardin Valiliği'nin yazıyı "devlet hastanelerindeki tüm doktorların yazıya uyması" istemiyle Mardin İl Sağlık Müdürlüğü'ne göndermesinin ardından da Dr. Kamiran Yıldırım tayin edildi. Kamiran Yıldırım, uygulamanın işkenceyi gizleme amacını taşıdığını belirterek jandarmanın muayene sırasında tutuklu ve personel üzerinde baskı kurmak istediğini kaydetti.

Eğitim-Sen Tunceli Şube Başkanı Hanefi Bekmezci'nin, 30 Kasım 2005 tarihinde kamu çalışanlarının sürgün edilmesi ve Şemdinli olayları ile ilgili basın açıklaması nedeniyle yargılandığı dava, 28 Şubat günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, Bekmezci hakkında beraat kararı verdi.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi'ye "gece basın açıklaması yaptığı" gerekçesiyle verilen 18 ay hapis cezasını bozdu. Çelebi, Emek Platformu'nun 2003 yılında Tekirdağ'dan Ankara'ya, "İşsizliğe, yoksulluğa, yolsuzluğa ve savaşa karşı kürsel eşitlik, adalet ve barış" adı altında düzenlediği yürüyüş sırasında Adapazarı'nda gece saatlerinde basın açıklaması yaptığı gerekçesiyle yargılanmıştı. Sakarya 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Çelebi'yi "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandığı" iddiasıyla hapis cezasına mahkum etmişti. Bozma kararı, "açıklamanın demokratik hak arama niteliğinde olduğu" gerekçesiyle verildi.

İstanbul Tuzla'da bulunan Desan Tersanesi'nde ücretleri ödenmediği için direnişe geçerek 6 Haziran günü işyerini işgal eden Limter-İş üyesi işçiler ve Limter-İş Sendikası Genel Başkanı Cem Dinç gözaltına alındı. Öğle saatlerinde baygınlık geçirerek hastaneye kaldırılan Ahmet Yıldız adlı işçi de hastanede gözaltına alındı. İşçileri desteklemek için tersane önünde toplanan işçiler ve sendikacılar da zor kullanılarak dağıtıldı. İşçileri destekleyen Limter-İş Genel Başkanı Cem Dinç ve sendikanın eğitim uzmanı Kamber Saygılı, "adli işlemler sırasında görevli memurlara diredikleri" gerekçesiyle 11 Haziran günü tutuklandılar. Dinç ve Saygılı hakkında açılan dava, 20 Temmuz günü başladı. Dinç ve Saygılı'nın tahliyesine karar veren Mahkeme, duruşmayı erteledi.

Cem Dinç ve Kamber Saygılı'nın tutuklanmasını protesto amacıyla 4 Temmuz günü İçişleri Bakanlığı önünde basın açıklaması yapan ESP üyeleri gözaltına alındı. Basın açıklamasını okuduktan sonra "bir günlük sembolik açlık grevi" yapacaklarını açıklayan ESP üyeleri Gökçe Otlu, Mehmet Ali Tosun, Filiz Uluçelebi, Ahmet Yıldırım, Mehtap Adıgüzel, Ali Uygur ve Serdar Kır gözaltına alındı.

Haziran ayında Aydın'da bulunan Muğla Taşımacılık adlı şirkette işten atılan işçilerin durumunu konuşmak için söz konusu şirkete giden TÜMTİS İzmir Şube yöneticileri Akif Şahin, Mesut Açık, Tefvik Çelik ve Düzgün Kömürcü gözaltına alındı.

25 Temmuz günü İzmir Pınarbaşı'nda Nakliyat-İş Sendikası yöneticilerinin düzenlemek basın açıklaması, polisler tarafından zor kullanılarak engellendi. Sendikadan yapılan açıklamada, Tansaş A- Lojistik Şirketi'nde sendikaya üye olan 35 işçinin işten atıldığı, bu nedenle düzenlenen basın açıklamasına gaz bombası atarak müdahale eden polislerin aralarında sendika yöneticilerinin de bulunduğu çok sayıda kişinin yaralanmasına neden olduğu bildirildi.

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Eğitim-Sen Batman Şubesi yöneticisi Ercan Bayhan hakkında, Ankara'da 17 Aralık 2005 tarihinde düzenlenen "Demokratik Türkiye, halk için bütçe" mitinginde Kürtçe "Biji Biratiye Gelan (Yaşasın halkların

kardeşliği” sloganı attığı gerekçesiyle dava açtı. “Yasadışı örgüt propagandası” iddiasıyla açılan dava, 18 Ağustos günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı.

8 Ağustos günü tutuklanan Eğitim-Sen Eskişehir Şube Başkanı Ali Paşa Şanlı, 11 Ağustos günü Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’nde ifadesi alındıktan sonra serbest bırakıldı.

İstanbul Halkalı’da bulunan Tek-Art adlı firmadan ücretlerini alamadıkları için iş bırakan 100 kadar işçiden 10’u 4 Eylül günü gözaltına alındı. İşçilerin “halkı işverene karşı kışkırttıkları” iddiasıyla gözaltına alındıkları öğrenildi.

İstanbul Gaziosmanpaşa’da Akmercan adlı şirketten atılan işçilerin, kurdukları çadıra, 13 Eylül günü polisler ve belediye zabıtalardan baskın düzenlendi. Çadırdaki nöbet tutan Abidin Ateşoğlu adlı işçinin yüzüne biber gazı sıkıldığı ve dövüldüğü bildirildi. Çadırın da yıkıldığı bildirildi.

Kartal İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün, KESK’in 14 Aralık’ta yaptığı iş bırakma eylemi öncesinde okullara faks çekerek öğretmenlerin uyarılmasını, eyleme katılanların fişlenmesini istediği öğrenildi. Radikal gazetesinde 19 Aralık günü çıkan habere göre Kartal İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü eyleme katılanların ya da iş yavaşlatanların adlarının 14 Aralık günü saat 14.00’e kadar bildirilmesini istedi.

4 - DERNEK, VAKIF VE SİVİL İNİSİYATİFLER

2006 yılında barışçıl ve insan haklarına aykırı olmayan örgütlenme ve bu amaçlara uygun olarak faaliyet yürütme serbestliği yönünde önemli adımlar atılmadı. Derneklerin, toplantı ve etkinlikleri engellendi, merkez ya da şubeleri basıldı, mahkeme kararı ya da idari kararlarla derneklerin faaliyetleri durduruldu, dernekler kapatıldı. Toplumda örgütlenme bilincinin gelişimi ve yaygınlaşması açısından özellikle önem arz eden öğrenci derneklerinin kuruluşuna, faaliyetlerine, üyelerine ve yöneticilerine yönelik idari ve adli baskılar sürdü.

68’liler Birliği Vakfı

Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün 68’liler Birliği Vakfı’nın kapatılması istemiyle açtığı dava reddedildi. 68’liler Birliği Vakfı’nın “milli ve manevi değerlere aykırı davranıldığı” gerekçesiyle kapatılması istemiyle açılan dava Aralık ayında sonuçlandı.

Beyoğlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi bilirkişi raporlarında vakıf aleyhine hiçbir ifadenin yer almadığını belirtti ve davanın reddedilmesine karar verdi. Sönmez Targan, dava bitiminde açıklama yaparak “Aslında bu dava, ülkemizde yaklaşık 2 yıldır süren çağdaşlığın irtica ile olan mücadelesinin hukuk alanındaki yansımasıdır. 68’liler Birliği Vakfı, kendisini var eden değerleri tam bağımsız, demokratik, çağdaş bir toplum yaratma ilkeleri olarak açıklar. Bu dava, bu ilkelere karşı gerici güçlerin bir saldırısı olarak da özetlenebilir” dedi.

Antep Sosyalist Gençlik Derneği

6 Ocak günü Antep Sosyalist Gençlik Derneği’nin genel kurul belgelerini valiliğe götürülen Dernek Başkanı Yaşar Tekin ve Zeynel Gül gözaltına alındı. Tekin ve Gül, bir süre sonra serbest bırakıldı.

İzmir Sosyalist Gençlik Derneği

İzmir’de 9 Ekim günü gözaltına alınan SGD üyesi Zehra Türkmen, 10 Ekim günü serbest bırakıldı.

21 Kasım günü İzmir’de Ege Üniversitesi öğrencileri Serap Ünal (İzmir SGD Başkanı), Bilal Doğan, Yahya Güleriyüz, Kenan Aslan, Mehmet Nuri Uyanık, Süleyman Ülger ve soyadı öğrenilemeyen Mesut gözaltına alındı.

Manisa Sosyalist Gençlik Derneği

Manisa SGD’nin 5-6 Mayıs günlerinde gösterilecek ses sanatçısı Kazım Koyuncu’nun yaşamına ilişkin “Dina K’ak’i” adlı belgesel için 3 Mayıs günü açtığı tanıtım masası polisler tarafından zor kullanılarak kaldırıldı Olayda, Ali Tektaş, Kenan Özdoğan ve Yusuf Çobanoğlu adlı kişiler gözaltına alındı. Bu kişiler aynı gün serbest bırakıldı.

Armutlu Mahallesi Derneği

İstanbul’un Küçükarmutlu mahallesinde faaliyet gösteren Armutlu Mahallesi Derneği 18 Ocak günü polisler tarafından basıldı. Baskında, Sadık Çelik adlı kişi gözaltına alındı.

Botan Kültür Sanat Merkezi

Botan Kültür Sanat Merkezi’nin isminin Kürtçe “Navenda Çand Hunera Botanê” açılımının kullandığı gerekçesiyle açılan dava, 28 Şubat günü başladı. Siirt Sulh Ceza Mahkemesi, Merkez Başkanı Abdullah Gürgeç’in savunmasının ardından görevsizlik kararı vererek, dosyayı Siirt Asliye Ceza Mahkemesi’ne gönderdi. Dava yıl içinde sonuçlanmadı.

Demokratik Halk İnisyatifi

Muş’un Varto ilçesinde “Demokratik Halk İnisyatifi” üyeleri Ahmet Severge, Behçet Özen, Mustafa Doğan ve Tarık Yıldız 6 Ocak günü gözaltına alındı.

Dersimliler Kültür Derneği

Erzincan Cumhuriyet Savcılığı, tüzüğünde bulunan “anadilde öğrenim amacı ile yasalar çerçevesinde dil kursları açar” maddesi nedeniyle Dersimliler Kültür Derneği'nin kapatılması istemiyle dava açtı.

Diyarbakır Kürt Derneği (Kürt-Der)

Diyarbakır 2. Asliye Hukuk Mahkemesi, Kürt-Der'i kapattı. 20 Nisan günü yapılan duruşmada, Kürtçe savunma yapan dernek sözcüsü İbrahim Güçlü, “Tüzüğümüzde Kürt dili eğitim dili olmalıdır demiştik. TV'lerde Kürtçe yayınların 24 saate çıkarılmasını istiyoruz. Bu talepleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde dile getiriyoruz” dedi. Mahkeme, “faaliyet dili olarak Kürtçe'yi kabul etmesi”, “Kürt arşivi, kütüphanesi ve müzesi kurma çalışmaları yürütmesi” ve “bildirime rağmen yasada öngörülen 30 günlük süre içinde bu konularda düzenleme yapmaması” nedeniyle derneğin feshine karar verdi.

Dut Ağacı Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Kooperatifi

Urfa'da faaliyet gösteren Dut Ağacı Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Kooperatifi'ne 22 Nisan günü düzenlenen baskında gözaltına alınan 24 kişiden Abdülkadir Çiçek, Ali Üncü, Hasan Bozkurt, Medine Özçayır, Gökhan Yenigün, Murat Filiz, Mehmet Rauf Benek ve Emine Temel, 25 Nisan günü “yasadışı örgüt üyeliği” iddiasıyla tutuklandılar. Serbest bırakılanlardan Belgin Özgül, hakkında giyabi tutuklama kararı bulunduğu gerekçesiyle yeniden gözaltına alındı.

Gökkuşuğu Derneği

Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı kısa adı Gökkuşuğu olan “Travestileri, Transseksüelleri, Geyleleri, Lezbiyenleri Koruma, Yardımlaşma ve Kültürel Etkinlikleri Geliştirme Derneği”nin kapatılması talebiyle Bursa Valiliği'nin yaptığı başvuruyu Ekim ayında reddetti. Kararda “Eşcinsellik suç değil. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre kovuşturmaya gerek yok” denildi. Bursa Valiliği Mayıs ayında Gökkuşuğu Derneği'nin kapatılması talebiyle Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvuruda bulunmuştu. Valilik gerekçesinde hukuka ve ahlaka aykırı amaçlarla dernek kurulamayacağını iddia etmiş ve dernek tüzüğünde yer alan amaçlar ve faaliyetlerle ilgili hükümlerin Anayasa ve Medeni Kanun'a aykırı olduğunu savunmuştu.

Gökkuşuğu Derneği'nin düzenlediği ve valiliğin izin verdiği “1. Bursa Türkiye Eşcinseller Buluşması” Bursaspor taraftarı oldukları ileri sürülen bir grubun engellemesi nedeniyle iptal edildi.

Pembe Hayat

Ankara Cumhuriyet Savcılığı, Ankara Valiliği'nin eşcinsellerin kurduğu “Pembe Hayat” adlı derneğin kapatılmasına ilişkin başvurusunu reddetti. “Cinsel kimlik haklarını savunan bir örgütün kapatılmasının insan hakları ihlali anlamına geleceği” vurgulanan kararda, “hukuka ve ahlaka aykırı

dernek kurulamaz” hükmünün ihlal edildiği gerekçesiyle kapatılması istenen dernekle ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesi ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca kamu davası açılmasına gerek olmadığı belirtildi.

Kürt Demokrasi Forumu Derneği

Ankara Valiliği, Kürt Demokrasi Forumu Derneği'nin tüzüğündeki birçok maddenin değiştirilmesini istedi. Ankara Valiliği, maddelerde 23 değişiklik istedi. Valilik, maddelerin Anayasa'nın herkesin dil, din, ırk, din, mezhep, cinsiyet gibi sebeplerle ayırım gözetmeksizin eşit olduğunu düzenleyen 10. maddesine ve temel hak ve özgürlüklerin hiçbirinin devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü aleyhine kullanılmayacağına ilişkin 14. maddesine de aykırı olduğunu öne sürdü. Derneğin faaliyetiyle ilgili alfabetik sıralamada yer alan “Q” harfinin çıkarılmasını isteyen valiliğin değiştirilmesini istediği maddeler şunlar:

Kürt sorununun demokratik çözümüyle ilgili Ar-Ge veya think-tank çalışmaları yapar, konuyla ilgili arşiv ve kütüphanenin kurulmasını sağlar.

Evrensel kriterler ve demokratik dünya anlayışı çerçevesinde Kürtlerin Mezopotamya ve Anadolu'daki halkların tarihsel kültürel mirasını irdelemek, verileri üyeler ve kamuoyuyla paylaşmak.

Akademik araştırmalarda kültür kavramının yerel ve evrensel boyutunu göz önünde bulundurarak, kültürün geniş anlamı üzerinden hareket etmek.

AB ‘uyum yasaları’ çerçevesinde Türkiye'nin de imzalayıp iç hukuka uyarladığı kriterler ve demokratik teamüller içinde Kürt sorununun çözümüne ışık tutabilecek, katkı yapabilecek her türlü toplantı, konferans, panel, forum gibi aktiviteler düzenlemek, elde edilen entelektüel birikimleri üyeler, sivil toplum kuruluşları ve kamuoyuyla paylaşmak.

Mezopotamya ve Anadolu'nun tarih ve kültürlerini incelerken, Kürtlerin kültür, edebiyat, folklor ve dilinin derinliklerine inmek, Kürt dilinin günlük ve edebi bir dil olarak kullanımının yanı sıra, toplumsal yaşamın her alanında kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak.

Kürt kültürünün gelişmesi için gerekli olan tanıtım faaliyetlerinin sağlanması, desteklenmesi ve çalışmalarının koordinasyonuna katkı.

Neolitik Kültür ve Sanat Derneği (NEKSA-DER)

Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde kurulan “Neolitik Kültür ve Sanat Derneği (NEKSA-DER), 28 Mart günü HPG militanlarının cenaze törenlerinde başlayan olaylar sırasında polisler tarafından basıldı. Baskının ardından Haziran ayında dernek hakkında dava açıldı. Bismil Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen dava, 28 Aralık günü aldığı ara kararlar, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 89. maddesi

uyarınca, “Dernekler Yasası’na aykırı faaliyetlerde bulunduğ”u gerekçesiyle derneğin faaliyetlerini durdurdu.

Mahkeme kararına tepki gösteren NEKSA-DER Başkanı Şaize Zorooğlu, “kültür ve sanat alanında faaliyet yürüten derneğin vatandaşlardan yoğun ilgi görmesinin bazı çevreleri rahatsız ettiğini” söyledi. Derneğin 10 Eylül 2005 tarihinde kurulduğunu belirten Zorooğlu, bu tarihten itibaren çeşitli baskılara maruz kaldıklarını söyledi. Derneğin faaliyetlerinin durdurulmasına rağmen baskıların sona ermediğini ifade eden Zorooğlu, şunları dile getirdi:

“Derneğin faaliyetleri durduruldu ama polisler hala gelip ‘binayı da kapatacağsınız, içeride kimse bulunmayacak. Yoksa cezai işlem uyguluyoruz’ diyor. Bu yasal değil. Bu durum için Emniyet Müdürü ile de görüştük ama cevabı ‘biz sizin ne yaptığınızı çok iyi biliyoruz, kapatacağsınız’ şeklinde oldu.”

Noel Baba Vakfı

Merkezi Antalya’da bulunan Noel Baba Vakfı, borcu olduğu gerekçesiyle kapatıldı. Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1996 yılında kurulan Noel Baba Vakfı’nın, borcu olduğu ve faaliyetlerini yürütemediği gerekçesiyle kapatılması için 2002 yılında dava açtı. Antalya 7. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2.146 YTL 61 Ykr borcu olduğu gerekçesiyle vakfın Ekim ayında kapatılmasına karar verdi.

Mahkemenin kararını fazlası ile trajik ve siyasi bir karar olarak yorumlayan Noel Baba Vakfı Başkanı Muammer Karabulut, temyize gideceklerini söyledi. Türk adaletinde bugüne kadar böylesi bir karar alınmadığını kaydeden Karabulut, “Noel Baba Vakfı’nın miktarı açık olmak üzere dilediği kadar borçlanabileceği tüzüğünde yer almasına rağmen Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün isteği ile bu karar alınmıştır” dedi.

Özgür Yurttaş Hareketi

30 Temmuz günü kendilerini “Özgür Yurttaş Hareketi” olarak adlandıran grubun Urfa Kültür ve Sanat Merkezi’nde düzenlediği toplantı polis tarafından basıldı. Salonunda bulunan 132 kişi gözaltına alındı. Baskın sırasında içeride bulunanların çağırıldığı avukatların binaya alınmadığı öğrenildi. Gözaltına alınanlar arasında, 20 DTP’li belediye meclis üyesi, sekiz DTP ilçe başkanı, 20 KESK yönetici ve üyesi olduğu öğrenildi. Gözaltına alınanlardan 103’ü aynı gün serbest bırakıldı.

Baskında gözaltına alınan Eğitim-Sen ve SES üyeleri, 5 Ağustos günü polisler hakkında suç duyurusunda bulundu. Eğitim-Sen tarafından yapılan açıklamada, “polislerin, kötü muamele, görevi kötüye kullanma, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetini engellemek ve hakaret” suçlarını işlediği belirtildi.

Pir Sultan Abdal Kültür Derneği

25 Ağustos günü İstanbul’da gözaltına alınan Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Genel Yönetim Kurulu üyesi Ali Rıza Telek, 27 Ağustos günü serbest bırakıldı. Ali Rıza Telek’in 1995 yılında İstanbul’un Gazi mahallesinde yaşanan olaylar nedeniyle gözaltına alındığı öğrenildi.

Şakirpaşa Özgür Yurttaş Derneği

Adana’nın Şakirpaşa mahallesinde yasal olmayan yollarla bağış topladıkları iddiasıyla gözaltına alınan Şakirpaşa Özgür Yurttaş Derneği üyesi Ahmet Akyol, Emin Beyav ve Yaşar Aslan 19 Eylül günü serbest bırakıldı.

Temel Haklar Federasyonu

7 Aralık günü İstanbul’un Küçükçekmece, Bağcılar, Gaziosmanpaşa, Şişli, Beyoğlu, Yenibosna, Nurtepe, Okmeydanı ve Sarıyer semtlerinde Temel Haklar Federasyonu’na bağlı Temel Haklar ve Özgürlükler dernekleri, çok sayıda dergi ve dernek bürosu polisler tarafından basıldı. DHKP-C’ye yönelik olduğu ileri sürülen baskınlarda 30’un üzerinde kişi gözaltına alındı.

Gazi mahallesi, Okmeydanı, Gülsuyu, Ümraniye, Şişli ve Mecidiyeköy’de baskınları protesto amacıyla düzenlenen gösterilere de polis müdahale etti. Çatışmalarda da çok sayıda kişi gözaltına alındı. Temel Haklar Federasyonu binası önünde düzenlenen basın açıklamasında gözaltına alınan 32 kişi aynı gün serbest bırakıldı. Mustafa Kemal mahallesinde 10 Aralık gecesi düzenlenen gösteride de çatışma çıktı. Çatışma sırasında Zöhre Kılıç’ın evinin duvarı polis panzeri tarafından yıkıldı. Zöhre Kılıç, hakarete maruz kaldıklarını bildirdi.

Baskınlarda gözaltına alınanlardan Hakkı Akça, İnan Doğan, Engin Ceber, Ayten Öztürk, Yeliz Kılıç, Cem Koyupınar, Erkan Sönmez, Ali Kanat, Yüksel Doğan, Hasan Koçoğlu, Gökhan Aktaş, Cengiz Karakaş, Mustafa Erol, Ali Koyupınar, Uğur Deve 12 Aralık günü Beşiktaş 11. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklandı. Daha sonra süren operasyonda gözaltına alınanlardan da 13 kişi tutuklandı. Bu kişilerin adları şöyle:

Eren Çılgın, Deniz Külek, Orhan Gül, Burhan Gül, Sercan Sarıtaş, Serkan Sülü, İnan Ünlü, Mehmet Yayla, Oktay Kelebek, Zeynel Ertürk, Mesut Ömür, Bülent Pelit ve Metin Kandemir.

21 Aralık günü Temel Haklar Federasyonu’nda düzenlenen basın toplantısında polisin düzenlediği baskınlar hakkında bilgi verildi. 7 Aralık günü Gülsuyu Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği’nde gözaltına alınan Deniz Kutlu gözaltına alınanların kötü muamele ve işkenceye maruz kaldıklarını açıkladı. (Bkz. Kişi Güvenliği)

Tunceli Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği

14 Mart akşamı Tunceli Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği polisler tarafından basıldı. Dernekte arama yapan polisler

daha sonra 3 dernek yöneticisini gözaltına aldı. Baskını ve gözaltıları protesto eden göstericilerin evlerine düzenlenen operasyonlarda 45 kişi gözaltına alındı.

Dersim Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği, polis tarafından 26 Eylül günü basıldı. Polisin derneği basma gerekçesinin, “Dernek binasına şüpheli şahısların girip çıkması, binaya giren herkesin elinde siyah poşetlerin olduğu ve polislerin bu şahısları tanımadığı” olduğu bildirildi. Dernekte arama yapan polis, toplatma kararı bulunmayan kitaplara el koydu.

Türkiye Yedinci Gün Adventistleri Vakfı

“Türkiye Yedinci Gün Adventistleri Vakfı” adı altında kurulmak istenen vakfın tescil başvurusunun reddiyle ilgili temyiz başvurusunu inceleyen Yargıtay, ret kararını Eylül ayında onadı. Beyoğlu 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, amaçlarının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle vakfın tescil edilmesi talebini reddetmişti. Kuruluş senedinde vakfın amacının, “Yedinci Gün Adventist inancına mensup olan Türk vatandaşlarının ve Türkiye’de sürekli veya geçici olarak ikamet eden aynı inançtaki yabancıların dini ihtiyaçlarını karşılamak” şeklinde belirlendiğine işaret eden Yargıtay, bu amacın hukuka aykırı olduğunu vurguladı.

Türk Medeni Kanunu’nun vakıflara ilişkin 101. maddesinde yer alan “Belirli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamaz” hükmüne dikkat çekilen gerekçeli kararda, salt Adventist tarikatı mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamayacağı belirtildi. Kararın sonuç bölümünde şöyle denildi:

“Belli bir cemaat ve inanç mensuplarını desteklemek amacı ile kurulmuş olduğu anlaşılan vakfın tescili isteminin mahkemece reddinde isabetsizlik yoktur.”

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrenci Derneği 24 Kasım günü polisler tarafından basıldı. Baskında dernekte bulunan dört öğrenci gözaltına alındı. Öğrencilerden ikisinin aynı gece serbest bırakıldığı öğrenildi.

Yakınlarını Kaybeden Ailelerle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (Yakay-Der)

10 Haziran günü İstanbul’da “İran ordusunun HPG militanlarına karşı düzenlediği operasyonları” protesto amacıyla düzenlenen basın açıklamasında konuşan Yakay-Der yöneticisi Hasan Karakoç hakkında dava açıldı. İddianamede, “basın açıklamasında Abdullah Öcalan’dan ‘Sayın Öcalan’ diye bahsedildiği ve ‘gerilla’ ifadesinin kullanıldığı” belirtilerek Karakoç’un “suçu ve suçluyu övdüğü (TCY madde 215.)” gerekçesiyle cezalandırılması istendi. Dava, İstanbul 1. Sulh Ceza Mahkemesi’nde görülüyor.

TOPLANTI VE GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜ

Şiddet ve şiddet çağrısı içermeyen gösteri ve toplantıların düzenlenmesi ile ilgili engeller 2006 yılında da sürdü. Toplantı ve gösteriler ertelendi, yasaklandı. Toplantı ve gösterilere yönelik kolluk güçlerinin uyguladığı şiddet, 2006 yılında daha da arttı. Kolluk güçlerinin uyguladığı şiddetin yanı sıra şiddet uygulayanlara da göz yumuldu.

Trabzon Valisi Hüseyin Yavuzdemir, 25 Haziran günü Atatürk anıtı önünde basın açıklaması yaparken linç girişimine maruz kalan gençlerle ilgili olarak "Birkaç kişiye pabuç bırakmayız. Gerekeni yapar, adalete teslim ederiz. Trabzon'un huzurunu bozmaya çalışanlara fırsat vermeyeceğiz. Biz yargısıyla, askeriyle, mülki erkaniyle bir devletiz. Halkımızın huzurunu bozanlar cezasını çeker" dedi. İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah da 30 Ağustos zafer bayramı kutlamaları sırasında pankart açan gençlerin saldırıya uğraması ile ilgili olarak "Vatandaşın tepkisi güzeldi" açıklamasını yaptı. Bu ve benzeri olaylarda göstericilere saldıranlar yerine göstericiler hakkında davalar açıldı.

24-25 Mart günlerinde Muş, Bingöl ve Diyarbakır illeri arasında bulunan Şenyayla bölgesinde öldürülen HPG militanları için başta Diyarbakır olmak üzere çeşitli kentlerde düzenlenen cenaze törenleri, bölgede uzun süredir görülmeyen kanlı olaylara neden oldu. Göstericilerin üzerine ateş açan güvenlik güçleri 15 kişiyi öldürdü. İstanbul'da göstericilerin düzenlediği saldırılarda da dört kişi öldü. Olaylarda yüzlerce kişi yaralandı ve gözaltına alındı. Başta Diyarbakır olmak üzere gözaltına alınan çok sayıda gösterici ağır işkencelere maruz kaldı. (Bkz. Yaşam Hakkı, Kişi Güvenliği)

2006 yılında Abdullah Öcalan'ın cezaevi koşulları, Öcalan için düzenlenen gösteri ve eylemler ile Abdullah Öcalan'dan "sayın" diye bahsettikleri gerekçesiyle yüzlerce kişi hakkında dava açıldı. (Bkz. Kürt Sorunu)

2006 yılında da geçmiş yıllarda olduğu gibi yüzlerce öğrenci katıldıkları toplantı ve gösteriler nedeniyle okullarından uzaklaştırıldılar ya da atıldılar. Ancak bu arada Yüksek Öğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği'nde, AB müktesabatına uyumlu hale getirilmesi için yapılan bazı değişikliklerin olumlu olduğu söylenebilir.

8 Haziran günü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren düzenleme ile yönetmeliğin 13. maddesinin üçüncü fıkrası, 14. maddesinin birinci fıkrası, 16. maddesinin birinci fıkrasının "a" bendi, 20. maddesinin birinci fıkrasının "a" bendinde değişiklik yapıldı.

Buna göre, öğrenci eylemleri ile ilgili açılacak soruşturmalar için rektörün görevlendireceği bir öğretim üyesi başkanlığında fakülte, enstitü, yüksekokul ve varsa konservatuvar öğretim elemanlarından oluşan bir kurul oluşturulacak. Yönetmelikle, disiplin soruşturmasının olayın öğrenilmesinden sonra bir ay içinde başlaması ve en az iki ay içinde sonuçlandırılması kararlaştırıldı. Yönetmeliğin "Disiplin kurulu engeç üç gün içinde toplanarak gerekli incelemelere girişir" hükmü ise "Disiplin Kurulu dosyayı aldığı tarihten itibaren 30 gün içinde soruşturma evrakına göre kararını bildirir" şeklinde değiştirildi. Yönetmelikle, hakkında disiplin soruşturması açılan öğrenciye savunmasını vereceği tarihten en az yedi gün önce "suçunun ne olduğuna" ilişkin yapılan yazılı bildirim yapılması öngörüldü. Eski yönetmelikte, bu süre üç gündü.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü

DTP'nin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle hazırladığı Kürtçe afişler, Ankara Valiliği tarafından yasaklandı. Yasaklama kararının SPY'nin "siyasi partilerin çalışmalarında Türkçe'den başka bir dil kullanamayacağı" hükmünü içeren 81/c fıkrası uyarınca alındığı öğrenildi.

Şırnak'ta DTP Kadın Kolları tarafından 8 Mart için hazırlanan bildiriler, "Sayın Öcalan ifadesinin kullanılması" nedeniyle, Şırnak Asliye Ceza Mahkemesi tarafından toplatıldı.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle İstanbul Kadıköy'de düzenlenecek mitingin afişlerini asan ESP üyeleri Sadık Yılmaz, Alp Altınörs ve Önder Öner, 4 Mart günü gözaltına alındı.

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde düzenlenen gösteri nedeniyle sekiz kişi hakkında dava açıldığı öğrenildi.

Gaziantep'te 8 Mart 2005 Dünya Kadınlar Günü'nde düzenlenen basın açıklamasında Kürtçe konuştukları gerekçesiyle yargılanan DTP Gaziantep İl Örgütü yöneticileri

Dilfiroz Zengin ve Hatice Arslan ile DTP üyeleri Bircan Demir, İnce Selçuk ve Habibe Tişkaya hakkında açılan dava, 3 Kasım günü sonuçlandı.

Gaziantep 5. Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklar hakkında beraat kararı verdi. Dava, SPY'nin 81. maddesi uyarınca açılmıştı.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle 2005 yılında Mersin'de düzenlenen bir etkinlik nedeniyle dönemin Büro Emekçileri Sendikası Şube Başkanı olan EMEP İl Başkanı Gürsel Sığınır, SES Mersin Şube Başkanı Yılmaz Bozkurt ve dönemin Eğitim-Sen Şube Başkanı Orhan Yılmaz hakkında açılan dava 10 Kasım günü sonuçlandı. Mersin Asliye Ceza Mahkemesi, sanıkları 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca 1.5 yıl hapis cezasına mahkum etti.

6 Mart 2005 tarihinde İstanbul Beyazıt meydanında 8 Mart Dünya kadınlar Günü nedeniyle düzenlenen gösteriye müdahale eden polislerden 54'ü hakkında açılan davaya yıl içinde devam edildi. (Bkz. Kişi Güvenliği)

Newroz Kutlamaları

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu imzası ile 81 ilin valiliklerine Mart ayı başlarında gönderilen genelgede, "Nevruz" kutlamaları için etkin önlemler alınması istenerek, özetle şöyle denildi:

"21 Mart 2006 günü sevgi ve barış simgesi altında kutlanacak olan Nevruz Bayramı'nda özellikle bölücü terör örgütü PKK/Kongra-Gel örgütünün propagandasına dönüştürülmesine müsamaha gösterilmeyecek. Kutlamalar çerçevesinde yasadışı slogan atılmasına izin verilmeyecek. Yapılacak etkinlik, kutlamalarda provokatörlerin Türk bayrağı dışında herhangi bir flama ve bayrağın bulundurulmasına izin verilmeyecek."

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ise 10 Mart günü yaptığı açıklamada, kutlamalar öncesinde ortamı gerginleştiren açıklamalardan kaçınılması çağrısında bulundu.

İçişleri Bakanlığı'nın genelgesi ile ilgili olarak ise "Newroz bir resmi geçit töreni değildir. Hükümetin Newroz'da milyonların ne taşıdığına değil, milyonların ne söylediğine bakması gerekiyor. Bu milyonların talep ve özlere yanıt vermesi gerekiyor. Bu milyonların özgürlük taleplerine çözüm üretmesi gerekiyor. Temel görev budur" dedi.

Osmaniye Emniyet Müdürlüğü, kutlamalarla ilgili olarak yapılan başvurunun dilekçesinde yer alan "Newroz" sözcüğünün yerine "Nevruz" şeklinde değiştirilmesini istedi. Tertip Komitesi Başkanı Ahmet Aycan yaptığı açıklamada, "Kutlama programında olan saygı duruşunun çıkarılmasını istedik. Bize 'Ya saygı duruşunu çıkarırsınız ya da İstiklal Marşı'nı programa dahil edersiniz' dediler. Tertip Komitesi'nce belirlenen sloganlar Emniyet yetkilileri

tarafından sakıncalı bulundu." dedi. Daha sonra da Osmaniye'deki kutlamalara izin verilmedi.

DTP İstanbul İl Başkanlığı tarafından Türkçe, Kürtçe ve Zazaca hazırlanan "Newroz kutlu olsun" yazılı afişlere de "Türkçe dışında dil kullanıldığı" gerekçesiyle Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'nın kararıyla el konuldu.

Bu arada Ardahan'da yayınlanan Kuzey Doğu Anadolu gazetesinin 18 Mart günü yayınlanan sayısı, DTP'nin "Newroz Şölenine Davet" duyurusu nedeniyle Cumhuriyet Savcılığı tarafından toplatıldı. Toplatma kararının "w" harfinin kullanılması nedeniyle verildiği öğrenildi.

13 Mart günü Gaziantep'te Newroz kutlamaları ile ilgili afiş asan ESP üyeleri Abdullah Özgenç, Yusuf Subaşı ve Fidan Özkaytan gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar, akşam saatlerinde serbest bırakıldı.

Kars'ta DTP tarafından organize edilen Newroz kutlamalarına ilişkin davetiyelerde "w" harfinin kullanılması nedeniyle Cumhuriyet Savcılığı tarafından verilen toplatma kararı, 17 Mart günü Kars Sulh Ceza Mahkemesi tarafından kaldırıldı. Ancak, Kars Valiliği'nin itirazı üzerine üst mahkeme sıfatıyla konuyu ele alan Kars 2. Asliye Ceza Mahkemesi, davetiyelerin toplatılmasına karar verdi. Aynı gerekçeyle Tunceli'de kutlama başvurularına olumsuz yanıt verildi.

Şırnak'ta ise DTP yöneticileriyle görüşen Valilik, "Newroz" sözcüğüne izin verdi. Eskişehir'de de Emniyet Müdürlüğü, Newroz kutlamalarında kullanılacak pankart ve el ilanlarında "Konfederalizmin güneşi Ortadoğu'yu aydınlatacak", "Yaşasın halkların Demokratik Konfederal Örgütlenmesi", "Newroz ateşinin sıcaklığıyla güneşimizi selamlıyoruz", "Uğur Kaymaz'ı unutmaya unutturma", "Selam selam Güneş'e bin selam", "Eşitlik kardeşlik Kürt ulusuna özgürlük" sloganlarının kullanılmasını yasakladı. Bu arada 17 Mart akşamı Newroz kutlamaları için bildiri dağıtan Eskişehir Anadolu Üniversitesi öğrencilerinin aşırı sağ görüşlü bir grubun saldırısına uğradığı bildirildi.

Newroz kutlamaları birçok il ve ilçede haftasonunda (18-19 Mayıs) başladı. Kutlamalar, çoğunlukla olaysız geçerken Hakkari'nin Şemdinli ilçesinde kaymakamlık, DTP tarafından 18 Mart günü düzenlenmesi planlanan kutlamalara izin vermeyerek, kutlamaları 21 Mart gününe erteledi. Bu kararın ardından Newroz Düzenleme Komitesi, "ilçede kutlama yapmama, Hakkari'nin Çukurca ilçesindeki kutlamalara katılma" kararı aldı. 18 Mart gecesi Şanlıurfa'da Newroz'u kutlayan bir gruba müdahale eden polisler 27 kişiyi döverek gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan yaşları 18'den küçük olan sekiz kişi 20 Mart günü serbest bırakıldı.

İstanbul Bağcılar Göztepe mahallesinde 19 Mart gecesi Newroz kutlaması için ateş yakan gençleri zor kullanarak dağıtmaya çalışan polislerle gençler arasında çıkan

çatışmada, *Eşref Kulaç* (19) adlı genç silahla ağır yaralandı. Çatışmalar sırasında bir belediye otobüsü de yakıldı.

Newroz kutlamalarını izlemek için Türkiye'ye gelen Norveç'li sendikacı Hege Reinskou, 19 Mart günü Kuzey Irak'a geçmek isterken Habur Sınır Kapısı'nda gözaltına alındı. Bir süre sonra serbest bırakılan Reinskou'nun 18 Mart günü de İstanbul'da üç saat kadar sorgulandığı öğrenildi. Adana'da 19 Mart gecesi düzenlenen kutlamaları engelleyen polisler çok sayıda kişiyi gözaltına aldı.

ESP üyesi Serdal Işık ve Kenan Genç, 20 Mart günü Diyarbakır-Ergani yolu üzerinde Newroz afişi asarken gözaltına alındılar. Gözaltına alınanlar, 22 Mart günü tutuklandılar.

21 Mart Newroz kutlamaları, Türkiye genelinde çoğunlukla olaysız geçti. Çukurca (Hakkari) Newroz Düzenleme Komitesi üyelerinden Ebubekir Kanar, İlçe Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Taner Tekin'in "halkı Newroz'a katılmamaları için tehdit ettiğini" ileri sürdü.

Diyarbakır'da Fuar alanında gerçekleştirilen kutlamaların başlamasından önce barikatların kaldırılmasını isteyen göstericilerle polis arasında kısa süreli bir çatışma çıktı. Olayda, başlarına taş isabet eden dokuz polis yaralandı. Barikatların kaldırılmasından sonra gerginlik sona erdi.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nden 21 Mart günü yapılan açıklamaya göre, Türkiye genelinde Newroz nedeniyle dört günde 45 ilde düzenlenen gösterilerde 77 kişi gözaltına alındı, sekiz kişi tutuklandı.

Adana Şakirpaşa mahallesinde düzenlenen gösteriye polisler müdahale etti. Çıkan olaylarda çok sayıda kişi gözaltına alındı. Olaylarda dövülen Salih Aslan adlı gencin Nisan ayında akli dengesini yitirdiği bildirildi. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

Diyarbakır'daki Newroz kutlamalarında Abdullah Öcalan posterleri açtıkları iddia edilen on kişi 22 Mart günü gözaltına alındı.

Mersin'de Newroz kutlamalarına katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınan İhsan Tankara, Adem Bağış, Nizar Aka ve Halis Coşkun, 24 Mart günü tutuklandılar. DTP Cizre İlçe Başkanı Abdullah Gün, "Newroz kutlamalarında yaptığı" konuşma nedeniyle 7 Nisan günü tutuklandı. Şırnak'ın Uludere ilçesinde DTP İlçe Başkanı Abdulkerim Altürk ile Newroz Tertip Komitesi üyesi altı kişi 7 Nisan günü gözaltına alındı. Hakkari'de düzenlenen Newroz kutlamalarında "yasadışı örgüt propagandası yaptığı" iddiasıyla gözaltına alınan Ayhan Adıyaman, 12 Nisan günü tutuklandı.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nden 50 öğrenci Alibaba mahallesinde düzenlenen Newroz kutlamaları gerekçesiyle 15 Nisan günü gözaltına alındı. Öğrencilerden 14'ünün tutuklandıkları öğrenildi.

Adana'da 18 Mart günü düzenlenen Newroz kutlamaları nedeniyle haklarında soruşturma açılan tertip komitesi üyeleri Halil İmrek, Mehmet Yaşık, Yılmaz Gül, Eylem Güden, Mehmet Aslan ve Fadıl Bozan, 24 Nisan günü "yasadışı örgüt propagandası" iddiasıyla tutuklandı. Komite üyelerinden Sima Dorak hakkında da gıyabi tutuklama kararı verildi.

Newroz tertip komitesi üyeleri hakkında açılan dava, 13 Temmuz günü Adana 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Halil İmrek, Mehmet Yaşık, Yılmaz Gül, Eylem Güden, Mehmet Aslan, Fadıl Bozan'ın tahliyesine karar veren Mahkeme, sanıkların "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca yargılanması gerektiği" görüşüyle görevsizlik kararı verdi. Adana Asliye Ceza Mahkemesi'nde 26 Aralık günü yapılan duruşmada, davaya ağır ceza mahkemesinin bakması gerektiği görüşüyle görevsizlik kararı verdi. Dosya, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildi.

İzmir'de 19 Mart günü düzenlenen Newroz kutlamalarında "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet ettikleri" gerekçesi ile tertip komitesi üyeleri Necla Şengül, Cabbar Demirci, Celal Temel, Servet Demir, Yahya Kezer, Burhan Yürek, Kürşat Torğut, Hülya Gerçek, Ufuktan Öden, Mehmet Bayraktar, İsminez Ergün hakkında soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın kutlamalarda "Abdullah Öcalan'ın fotoğraflarının taşınması" gerekçesiyle başlatıldığı öğrenildi. Öte yandan Batman Newroz Tertip Komitesi'ni oluşturan 15 kurumun temsilcileri hakkında da soruşturma başlatıldı. Genel-İş, Eğitim-Sen, SES, Tarım Orkam-Sen, Tüm Bel Sen, Tek Gıda-İş, Petrol İş, GÖÇ-DER, BKM, İHD, TUHAY-DER, Esnaf ve Sanatkarlar Birliği ile Esnaf Odası temsilcilerinden oluşan 21 tertip komitesi üyesi 4 Temmuz günü "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla savcılığa ifade verdi.

Feshedilen DEHAP'ın Gaziantep İl Başkanı Abdullah İnce hakkında, 21 Mart Newroz kutlamaları için valiliğe verdiği dilekçede "w" harfi kullanılması nedeniyle Temmuz ayında dava açıldı.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde de, kutlamalardan önce kaymakamlığa verilen dilekçede "w" harfinin kullanılması ve kutlamalar sırasındaki konuşması nedeniyle Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak hakkında dava açıldı. İddianamede, tertip komitesi üyeleri Ali Gün, Fecriye Benek, İbrahim Erkul, Mesut Demir, Pınar Akman ve Zeydin Gökalp'in "yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla cezalandırılması istendi. Dava, 18 Ağustos günü Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada ifade veren Aydın Budak, gösteri sırasında polis kamerasının bozuk olması nedeniyle konuşmaların polisler tarafından "ciddiyetsiz ve tutarsız bir biçimde not edildiğini" belirtti. Davada, Cizre Belediye Başkanı Aydın Budak, Fecriye Benek, İbrahim Erkul, Pınar Akman, Mesut Demir, Z.G. (18 yaşından küçük)

tutuksuz, DTP Cizre İlçe Başkanı Ali Gün ise tutuklu yargılanıyor.

Diyarbakır Dicle Üniversitesi öğrencileri Ahmet Dönmez ve Umut Güngör hakkında 20 Mart günü kampüste yapılan Newroz kutlamaları nedeniyle açılan dava, 7 Temmuz günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, öğrencileri “yasadışı örgüt propagandası yaptıkları (TCY madde 220)” gerekçesiyle 10 ay hapis cezasına mahkum etti. Dönmez ve Güngör, daha sonra tutuklu buldukları süre gözönüne alınarak, tahliye edildiler.

Atatürk Üniversitesi Ağrı Eğitim Fakültesi’nde düzenlenen Newroz kutlamalarına katılan 14 öğrencinin okuldan atıldığı, yüz kadar öğrenciyi de çeşitli sürelerle okuldan uzaklaştırma cezası verildiği öğrenildi.

Newroz kutlamaları nedeniyle DTP Silopi İlçe Başkanı Hacı Üzen, Mesut Aslan, Sabriye Buruntekin ve Hasan Eren hakkında açılan dava da 13 Temmuz günü Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi’nde başladı. Duruşmada, Üzen, Aslan ve Buruntekin tahliye edildi.

Davalar

Ağrı’nın Doğubeyazıt ilçesinde 2005 yılı Newroz kutlaması için kaymakamlığa başvuran Tertip Komitesi Başkanı Dalha Kaya’ya, “başvurusunda ‘w’ harfini kullandığı” gerekçesiyle bin 200 YTL idari para cezası verildi. Cezanın kaymakamlığın suç duyurusu üzerine Doğubeyazıt Sulh Ceza Mahkemesi’nin “Türk Dili ve Tattbiki Hakkında Kanun’a aykırı davranıldığı” gerekçesiyle verildiği öğrenildi.

Mersin’de 2005 yılı Newroz Bayramı kutlamalarında çıkan olaylar nedeniyle Tertip Komitesi üyeleri hakkında açılan dava, 4 Ocak günü sonuçlandı. Mersin 6. Asliye Ceza Mahkemesi, feshedilen DEHAP yöneticileri Fahrettin Teker, Ömer Serin, Halil Yüce, Mehmet Varol, Hüseyin Sakar ve Sanai Sayın’ı “yasadışı örgüt lehine slogan atılmasına, pankart açılmasına karşı sorumluluklarını yerine getirmediikleri ve önlem almadıkları” gerekçesiyle dokuz ay hapis, 489’ar YTL para cezasına mahkum etti. Cezalar beş yıl süreyle ertelendi. Yargılama sürerken ölen Nebi Şahin hakkındaki dava ise düştü.

Fahrettin Teker daha sonra yaptığı açıklamada, dosyaya Abdullah Öcalan’ın İmralı’da avukatları ile yaptığı görüşmenin notlarının eklendiğini ancak kendi ifadelerinin ve hükümet komiserinin “miting olaysız sona erdi” notu bulunan tutanağın eklenmediğini söyledi.

2005 yılı Newroz kutlamaları sırasında Mersin’de Türk bayrağını yakmaya kalkıştıkları iddia edilen altı çocuk hakkında açılan davaya 13 Mart günü Mersin 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde devam edildi. Gizlilik kararı verildiği için gazetecilerin alınmadığı duruşmadan sonra bir açıklama yapan Avukat Ali Dinsever, geçen duruşmada bayrak

yakmayla ilgili görüntüleri mahkemeden istediklerini anımsatarak şunları söyledi:

“Emniyet tarafından kaydedilen olayın görüntüleri bize verildi. CD’lerde yaptığımız incelemede bazı bölümlerin makaslandığı, olması gereken görüntülerin mahkemeye verildiğini, ama olayı tüm çıplaklığıyla aydınlanmasını sağlayacak görüntülerin eksiltilecek dosyaya sunulduğu kanaatine vardık. Buna ilişkin kanaatlerimizi de mahkemeye bildirdik. Olaya ilişkin medyada yer alan görüntülerin dosyamıza istenmesine karar verildi.”

6 Kasım günü yapılan duruşma, olay günü kaydedilen görüntülere ilişkin bilirkişi raporunun beklenmesi için ertelendi. İddianamede, C.S. (12), M.A. (12), F.B. (13), V.S. (14) adlı çocukların “Türk bayrağına hakaret (TCY 145), suç sayılan fiili övme (TCY 312), izinsiz gösteri düzenlemek ve polise direnmek” iddialarıyla cezalandırılması istendi. S.Ş. (16) ve E.B. (17) adlı çocukların ise 312. madde ve “izinsiz gösteri düzenlemek” iddialarıyla cezalandırılması isteniyor.

2002 yılında Tunceli’de gerçekleştirilen Newroz kutlamaları nedeniyle Newroz Tertip Komitesi üyeleri Tunceli Barosu eski Başkanı Hüseyin Aygün, Yusuf Cengiz, Alican Önlü, Hıdır Aytaç, Gökhan Gündoğan, Murat Üldeş, Gökhan Yılmaz, Metin Turan, Hakkı Kalan, Deniz Taçyıldız, Hasan Çiçek, Ekber Kaya, İbrahim Halil Ateş, Ayşe Gökkan ve Seyit Aslan’ın yargılandığı dava, 13 Haziran günü sonuçlandı. Tunceli Asliye Ceza Mahkemesi, sanıklar hakkında “suçun unsurları oluşmadığı” gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Davada sanıkların “kutlamalar sırasında atılan sloganları engellemedikleri ve yönlendirdikleri” ve konuşmaları gerekçesiyle eski TCY’nin 312/1. ve 159. maddeleri uyarınca cezalandırılması isteniyordu.

2005 yılında Ankara’da düzenlenen Newroz kutlamaları nedeniyle 16 kişi hakkında açılan dava, 12 Ekim günü sonuçlandı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, Erkan Erol, Hikmet Toprak, Cemal Ataş, İdris İsen, Mehmet Emin Özyalçın, Ayhan Arıç, Zeki Demir, Aydın Acar, Aziz Gezik, Ferhat Erdem, Abdullah Dündar, Rahmi Selki, Özgür Günhan, Vedat Turgay, Engin Akgündüz ve Yeşim Ekici’yi TCY’nin 220 ve TMY’nin 7/2. maddesi uyarınca birer yıl sekizer ay hapis cezasına mahkum etti.

1 Mayıs Kutlamaları

Diyarbakır Emek Platformu’nun 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları için yaptığı başvuru, Valilik tarafından reddedildi.

SDP’nin 1 Mayıs nedeniyle dağıttığı bildiri, Mersin 1. Sulh Ceza Mahkemesi tarafından 24 Nisan günü toplatıldı. Toplatma kararının, bildiride “Türkiye’de, azınlıklar bulunduğunu ileri sürerek millet bütünlüğünün bozulduğu” iddiasıyla 2820 sayılı SPY’nin 81/a ve b fıkraları uyarınca alındığı bildirildi.

1 Mayıs İşçi Bayramı kutlamaları genelde olaysız geçti. İstanbul Taksim meydanında gösteri düzenleyen “Mücadele Birliği” üyelerini zor kullanarak dağıtan polisler, 34 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar, bindirildikleri polis araçlarında da dövüldü. Kadıköy’de düzenlenen mitingde ise alana tek tip giysilerle girmekte ısrar eden “Temel Haklar ve Özgürlükler Cephesi” üyesi 15 kişi gözaltına alındı. Bu arada mitingi izleyen yabancı bir gazeteci göstericiler tarafından dövüldü. Gözaltına alınanlar daha sonra serbest bırakıldı.

Antalya’da 1 Mayıs kutlamaları sırasında çıkan olayların ardından 18 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan 15’i 2 Mayıs günü tutuklandı. Tutuklananlar hakkında açılan dava, 20 Haziran günü Antalya 7. Asliye Ceza Mahkemesi’nde başladı. Elazığ’da 51, Gaziantep’te bir, Kırklareli’nde dört kişi gözaltına alındı. Elazığ’da gözaltına alınanlardan 11’i 2 Mayıs günü tutuklandı. İzmir’de 1 Mayıs kutlamalarının yapılacağı Gündoğdu meydanına girerken aranmaya karşı çıkan DTP ve ESP üyeleri ile polis arasında kavga çıktı. İzmir’de 2005 yılında düzenlenen “1 Mayıs kutlamaları sırasında yasadışı örgüt lehine slogan attığı” iddiasıyla gözaltına alınan Ege Üniversitesi öğrencisi Rıza Toker, 16 Şubat günü tutuklandı.

1 Eylül Dünya Barış Günü

Sivil toplum örgütleri ve DTP Diyarbakır İl Örgütü’nün “1 Eylül Dünya Barış Günü” nedeniyle 3 Eylül günü düzenlemeyi planladıkları “Demokrasi ve Barış Mitingi” yer tartışmaları nedeniyle iptal edildi. Organizasyon komitesinin mitingi İstasyon meydanında düzenleme isteği valilik tarafından reddedildi ve miting için kente 10 kilometre uzaktaki fuar alanına izin verileceği belirtildi. Tertip Komitesi Başkanı Ayşe Kaya, valiliğin açık öğretim sınavlarını gerekçe göstererek, mitingin İstasyon meydanında yapılmasına izin vermediğini söyledi. Mitingi sınavların bitişinden sonra, saat 16.00’da başlatmayı planladıklarını anlatan Kaya “Biz İstasyon meydanının kabul edilmemesine karşı alternatif olarak Kayapınar’daki Ava meydanını önerdik. Ancak valilik ısrarla sınavı gerekçe göstererek, tek adres olarak Fuar alanını gösterdi. Tüm hazırlıklarımızı İstasyon meydanına göre yapmıştık. Bu nedenle miting iptal ediyoruz” dedi.

İzmit’in Gebze ilçesine bağlı Darıca beldesinde DTP İlçe Örgütü binasına asılan “3 Eylül’de İstanbul’da gerçekleştirecek 1 Eylül Barış Mitingi’ne tüm halkımızı davet ediyoruz” yazılı afiş nedeniyle İlçe Başkanı Raif Gündoğdu, 30 Ağustos günü gözaltına alındı.

1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle 3 Eylül günü İstanbul’da Çağlayan meydanında düzenlenen “Türkiye’de ve Ortadoğu’da Barış, Halklara Özgürlük” mitinginde olay çıktı. Mitingden sonra toplu olarak yürümeye çalışan bir grup polisler tarafından zor kullanarak dağıtıldı.

Olay sırasında Gülen Aktaş (20) ve Erkan Kömek (17) silahla, Yaşar Aktaş’ın (40) ise başına copla vurulması nedeniyle yaralandığı bildirildi. Olayların ardından gözaltına alınan tertip komitesi üyeleri Nagehan Bayram, Nizamettin Öztürk, Can Denizci, Fadik Bilgetekin ve Meliha Varisli, 4 Eylül günü serbest bırakıldı. Olaylar nedeniyle DTP İstanbul İl Başkanlığı, İstanbul Valisi Muammer Güler, Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah hakkında suç duyurusunda bulundu.

Davalar

2005 yılında 1 Eylül Dünya Barış Günü’nde DEHAP Şemdinli İlçe Örgütü’nün kurduğu çadıra düzenlenen bombalı saldırıyı protesto için gerçekleştirilen eyleme katılanlar hakkında dava açıldı. Tertip Komitesi üyelerinin yargılandığı davanın 14 Nisan günü yapılan ilk duruşmasında Şemdinli Asliye Ceza Mahkemesi’nin görevsizlik kararı vererek dosyayı Sulh Ceza Mahkemesi’ne gönderdiği öğrenildi. Davada, Emrullah Öztürk, Kadri Özcaner, M. Emin Sarı, Sezer Ökten, Enver Öpengin, Nevzat Geylan ve Mehmet Tekin’in “izinsiz gösteri düzenledikleri” iddiasıyla cezalandırılması isteniyor.

Şırnak’ın Silopi ilçesinde 2005 yılında 1 Eylül Dünya Barış Günü nedeniyle düzenlenen basın açıklamasına katılan DTP üye ve yöneticisi 34 kişi hakkında dava açıldı. İddianamede, DTP Silopi İlçe Başkanı Hacı Üzen ve 33 sanığın TCY’nin 314. (yasadışı örgüte yardım) ve 220. (yasadışı örgüt propagandası) maddeleri uyarınca cezalandırılması istendi.

YÖK Eylemleri

Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde, YÖK’ün kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenecek eylem için bildiği dağıtan H.A., A.H.G., D.A.D., İ.Ç.Y., D.A. ve M.Y., 2 Kasım günü gözaltına alındı. Öğrenciler, aynı gün serbest bırakıldı. Öğrencilerin gözaltına alınırken polisler tarafından dövüldüğü öğrenildi.

6 Kasım günü Yüksek Öğretim Kurulu’nu protesto amacıyla Ankara’da düzenlenen gösteriye polis müdahale etti. Öğlen saatlerinde Kurtuluş parkında toplanan öğrencilerin Kızılay meydanına yürümesini engelleyen polisler, görüşmelerden sonra, öğrencilerin pankart açmadan ara sokaklardan Kızılay’a yürütmesine izin verdi.

Polisler, yürüyüş sırasında slogan atan öğrencilere, Mithatpaşa caddesinde müdahale etti. Öğrencileri dövereke dağıtan polisler, 48 kişiyi gözaltına aldı. Öğrenciler, 8 Kasım günü Cumhuriyet Savcılığı’na verdikleri ifadelerin ardından serbest bırakıldı.

Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde YÖK’ü protesto için düzenlenen gösteride öğrencilerle, jandarmalar arasında çatışma çıktı. Olayların ardından 28 öğrenci gözaltına alındı.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi’nde de öğrencilerin basın açıklaması yapması polisler tarafından engellendi.

Üniversite Gençliği Suçlu - Yıldırım Türker (Radikal/6 Kasım 2006)

Dere yatağına kurulu olduğu için selin alıp götürdüklerinden biri de üniversiteler. Üniversite gençliği sesini duyurabilmek için çırpınıyor. Anlatacakları çok şey var. Artık yalnızlar. Yükseköğrenimin ticari bir iş- kolu olarak tanımlanmasından öte üniversite denilen gövde içinde yalnız bırakıldıklarının farkında mısınız? Orta yaşa gelmiş, bir yüksekokulun kapısından geçmiş olanlar iyi hatırlayacaklardır. Daha geçenlerde Cahit Talas'ın ölümüyle bir kez daha burnumuzun direği sızlayarak hatırlamadık mı? (Tuğrul Eryılmaz'ın Radikal İki'de çıkan yazısı ne güzeldi.) Üniversitelerimizde YÖK ile birlikte usul usul yok edilen gelenek, akademik yapının özerklik konusundaki mücadelesi, devletin kolluk güçleriyle öğrencileri zapturapt altına almasına direnmesiydi. Bir zamanlar okulların kapısında polislerin girememesi için nöbet tutan, öğrencilerini vermemek için gerekirse tutuklanmayı bile göze alan hocaların açmış olduğu yol değil miydi yürümek istediğimiz? Cahit Talas, Mümtaz Soysal, Bahri Savcı, İlhan Unat, Erdal İnönü ve daha nice 'hoca', öğrencinin ve üniversitenin özerkliğinin yanında militan gibi direndiği için inanmamış mıydık onların öğrettiklerine? Bir bakanın, bir emniyet müdürünün, bir komutanın karşısında el pençe divan durmadıkları için, bilimsel özgürlüğün değerini, birey olmanın gergin gücünü hissetmemiş miydik? Şimdi, üniversite gençliğini onuncu yıl marşıyla koltuklarını sağlama alan rektörler, polisle işbirlikçi dekanlar ve niceleri karşısında yapayalnız bıraktık.

Pekiyi, üniversiteler ne âlemde, öğrenciler neler yaşıyor? Onlar, artık pek sorgulanmayan askeri bir kafanın kendilerine biçtiği cezalarla boğuşuyor? İşte size bir liste:

Siirt: Belediye başkanının oğlunun düğününe katılmak, anadilde eğitim için dilekçe vermeyi düşünmek gerekçeleriyle öğrencilere soruşturma açıldı.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi: 18 Haziran 2003 tarihinde yapılan 'pişmanlık yasası' protestosuna katıldıkları gerekçesiyle Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) yönetimince 34 öğrenciye soruşturma açıldı. Bu öğrenciler arasında okulu bitiren öğrenciler de bulunuyor.

Antalya: Üç üniversite öğrencisinin üzerine sivil polis otosu sürüldü, daha sonra arabadan inen polisler öğrencilere borularla saldırdı. Gözaltına alınan öğrencilerden biri polise mukavemet suçundan tutuklandı.

Eskişehir Osman Gazi Üniversitesinde birçok öğrenciye, bahar şenliklerinde ellerinde bıçaklar bulunan kalabalık bir ülkücü grubu 'ağır şekilde yaraladığı ve darp ettiği' gerekçesiyle soruşturma açıldı. Soruşturma açılan bir öğrenci şenlik alanında lunaparkta bizzat gondola biniyor, bir diğeri ise sıkıcı olan dersinde uyumamak için dersin bitmesini bekliyordu. Yani ikisi de o esnada olay yerinde değildi.

Dokuz Eylül Üniversitesi: Şemdinli olayına ilişkin basın açıklaması yapan 40 kişi hakkında soruşturma açıldı. Üç kişi iki dönem, sekiz kişi bir ay uzaklaştırma aldı.

Anan Menderes Üniversitesi: Newroz etkinliklerine katıldıkları için sekiz öğrenci hakkında soruşturma açıldı.

Dicle Üniversitesi: Fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören 45 erkek öğrenci hakkında, küpe taktıkları ve saç uzattıkları gerekçesiyle soruşturma açıldı.

18 Mart Üniversitesi: Eğitim fakültesinde okuyan 35 sol görüşlü öğrenci hakkında, izinsiz anket yaptıkları gerekçesiyle, üniversite yönetimi tarafından soruşturma açıldı.

ODTÜ: Açılış töreninde Kürşat Tüzmen'le tartıştığı gerekçesiyle bir öğrenci bir hafta uzaklaştırma aldı.

Ankara Üniversitesi: Fen Fakültesi ve Dil-Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde stant açmak ve bildiri dağıtmak gerekçesiyle öğrencilere hem dekanlık hem de emniyet tarafından soruşturma açıldı. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği kayıt döneminde öğrencilere yardım amacıyla kayıt masası açtı. Bunun sonucu 5 öğrenciye soruşturma açıldı ve iki öğrenciye kınama cezası verildi.

Gazi Üniversitesi: YÖK eylemine katılan beş öğrenciye, ülkücülerin saldırısına uğrayan dört öğrenciye soruşturma açıldı.

Yıldız Teknik Üniversitesi: Açılış şenliğine katılan öğrencilerden 68'ine soruşturma açıldı. Yine YTÜ'de polis protestosundan 15, izinsiz stant açmaktan beş, 19 Aralık katliamı ile ilgili afiş ve şehit resimleri asmaktan dört, duvar gazetesi açmaktan beş kişiye soruşturma açıldı. Öğrenciler tarafından yemekhane, kantin, yurt ücreti, ve hükümetin Irak'a asker gönderme hazırlıklarına karşı yapılan alternatif öğrenci şenliği nedeniyle 60 öğrenci hakkında soruşturma açıldı. Bir öğrenci hakkında okuldan atılma cezası verildi.

Osmanlı Üniversitesi: Bildiri dağıttığı gerekçesiyle iki öğrencinin elleri ÖGB tarafından kelepçelendi ve coplandı. Öğrencilerden biri beyin travması geçirdiği için hastaneye kaldırıldı.

Çukurova Üniversitesi: YÖK protestosuna katıldıkları gerekçesiyle onlarca öğrenciye soruşturma açıldı. Soruşturma karşıtı yapılan yürüyüşten dolayı da yaklaşık 20 öğrenciye soruşturma açıldı.

Mustafa Kemal Üniversitesi: Mustafa Kemal Üniversitesi Öğrenci Derneği cezaevlerindeki sorunlara ve F tipi cezaevleri açılışına karşı başlatılan eylemlere destek verdiği gerekçesiyle kapatıldı.

Trakya Üniversitesi: Ülkücülerin saldırısına uğrayan ve biri ağır yaralanan öğrencilere rektörlük tarafından soruşturma, savcılık tarafından dava açıldı. Bunu protesto eden 27 öğrenciye de soruşturma açıldı.

Dumlupınar Üniversitesi: YÖK'ü protesto eden öğrenciler gözaltına alındı. 30 öğrenciye soruşturma açıldı.

Balıkesir Üniversitesi: 6 Kasım YÖK protestosuna katılarak parasız, eşit, bilimsel ve anadilde eğitim taleplerini dile getiren 52 öğrenciye soruşturma açıldı. 11 kişi okuldan atıldı.

Sakarya Üniversitesi: Sakarya Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin okul içinde 'Gençlik Şöleni' için açtığı stant nedeniyle üç kişi hakkında soruşturma açıldı.

İnönü Üniversitesi: Öğrenciler 1 Mayıs eylemine katıldıkları gerekçesi ile haklarında açılan davadan beraat ettiler, ancak daha sonra üniversitenin açtığı soruşturma ile karşılaştılar.

19 Mayıs Üniversitesi: Çeşitli eylemlere katıldıkları gerekçesiyle onlarca öğrenciye soruşturma açıldı.

Kocaeli Üniversitesi'nde henüz sene başında 45 öğrenciye soruşturma açıldı ve sekiz kişi atılma cezası aldı.

İstanbul Üniversitesi'nde geçtiğimiz yıl ikinci dönemde yaklaşık 50 öğrenciye 800'den fazla soruşturma açıldı. Hakkında soruşturma açılan 85 öğrenciden 11'ine eğitim kurumlarından çıkarılma, 28'i hakkında bir ile dört dönem arası okuldan uzaklaştırma cezası verildi.

Açılan soruşturmanın ve verilen cezaların bir kısmının gerekçesi: 'Zarar verme potansiyeli taşımak', 'şüpheli bir biçimde taksiye binmek', (karnı ağrıyan bir öğrenciye) 'şüpheli bir şekilde karnını tutarak okuldan çıkmak'.

Deklarasyon

Bu konuda imzaya açılan bir deklarasyonu özetleyerek aktarıyorum:

"Üniversitelerde özgür düşünce zeminini ortadan kaldıran disiplin cezaları sadece öğrencileri değil, üniversitedeki tüm kesimleri; akademisyenleri ve üniversite çalışanlarını da hedef alıyor. Soruşturma uygulamalarının bu ölçüde yoğunlaşması üniversitelerin toplumsallıktan ve bu alanlarda egemen olması gereken demokratik ve özgür ortamdan ne ölçüde uzaklaştığının bir göstergesidir. Bizler, üniversitelerin bilimsel, özgür düşüncenin egemen olduğu kurumlar olmaları gerektiğini düşünüyoruz. Üniversite öğrencilerinin mutlak surette düşünen, üreten, eleştiren hakkını arayan bir kimliğe sahip olmalarının toplumsal bir ihtiyaç olduğunun altını çizmek istiyoruz.

1- Soruşturmalar sonucu süreli süresiz cezalarla üniversite öğrencilerinin eğitim hakları ellerinden alınmaktadır.

2- Soruşturmalar hangi hukuksal zemine dayanırsa dayansın, antidemokratik ve gayrimeşrudur.

3- Soruşturmalar, ülke genelinde yaşanan ifade özgürlüğünün kısıtlanması sorununun üniversitelerdeki adıdır. Bu yönüyle TCK 301. maddeden farksızdır.

4- Soruşturmaların konusu, üniversite öğrencilerinin düşünceleri, hak arama mücadeleleri ve örgütlenme çabalarıdır. Söz, eylem ve örgütlenme hakkı demokrasinin esas ilkelerinden görülmelidir.

5- Soruşturmalarda öğretim üyelerinin görev alması ve öğretim üyelerinin düşünceyi yargılayan, öğrenciyi sorgulayan bir konumda olması öğretim üyeliği kimliğiyle ters düşmektedir.

6- Üniversite yönetimleri ile YÖK yol açtıkları sorunların farkına vararak hızla bu uygulamaları terk etmelidir.

Bizler aşağıda imzası bulunan kişi ve kurumlar; toplumsal sorumluluğumuzun bir gereği olarak üniversite öğrencilerinin ifade özgürlüğünün ve örgütlenme hakkının yanında olduğumuzu beyan ediyor, soruşturmaların ve cezaların geri çekilmesini, eğitim hakkı önündeki engellerin kaldırılmasını talep ediyoruz."

Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne bağlı Erzincan Eğitim Fakültesi'nde 2006 yılı Aralık ayında gerçekleştirilen YÖK'ü protesto eylemine katıldıkları gerekçesiyle bir öğrenci bir hafta süreyle okuldan uzaklaştırıldı, 26 öğrenciye de uyarı ve kınama cezaları verildi.

YÖK'ü protesto amacıyla 7 Kasım 2005 tarihinde Ankara'da düzenlenen gösteri nedeniyle 20'si tutuklu 40 öğrenci hakkında açılan dava, 2 Şubat günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşmada, Cihan Çınkı, Nurgül Acar ve Engin Aslan dışındaki 17 öğrenci tahliye edildi.

7 Haziran günü yapılan duruşmada esas hakkındaki görüşünü açıklayan Cumhuriyet Savcısı, sanıkların "silahlı örgüte üye olmak" ve "yasadışı örgüt propagandası yapmak" iddialarıyla cezalandırılmasını istedi. 22 Haziran günü yapılan duruşmada ise Nurgül Acar'ın da tahliyesine karar veren Mahkeme, sanık avukatlarının esas hakkındaki savunmalarını yapmaları için davayı erteledi.

İsparta Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencisi Ferhat Yıldız, 9 Kasım 2005 tarihinde YÖK'ün kuruluş yıldönümünde

yapılan basın açıklamasına katıldığı gerekçesiyle Şubat ayında okuldan atıldı.

Eylemler Nedeniyle Cezalandırılan Öğrenciler

Şanlıurfa Harran Üniversitesi öğrencilerinden Helin Ünal ve İmam Çobanyıldızı'na, 18 Aralık 2005 tarihinde Şemdinli olaylarını protesto etmek için düzenlenen basın açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle Mart ayında birer dönem okuldan uzaklaştırma cezası verildi.

19 Mart günü İstanbul Üniversitesi'nde düzenlenen bir törene katılan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı protesto eden Mahir Tıraş, Timuçin Okçu ve Özlem Altuntaş adlı öğrenciler gözaltına alındı.

Adapazarı'nın Çark caddesinde Mahir Çayan'ın posterini asan Sakarya Üniversitesi öğrencileri T.K. ve E.K. 29 Mart günü saldırıya uğradı. Olayı protesto amacıyla 31 Mart günü Adapazarı'na giden Gençlik Federasyonu üyeleri Cumhuriyet Savcılığı'nın kararıyla kent dışına çıkartıldı. Tren garında önlem alan polisler, İstanbul'dan gelen öğrencileri tartakladı. 16 öğrenciden ikisi İzmir ve İstanbul'da arandıkları, biri de

“polise direndiği” gerekçesiyle gözaltına alındı. Diğer öğrenciler ise kent dışına çıkarıldı.

3 Mayıs günü İstanbul Üniversitesi’nde yemekhanelerin özelleştirilmesine karşı çalışanların ve öğrencilerin düzenlediği gösteri, zor kullanılarak dağıtıldı.

Yemekhane ihalesinin yapıldığı Eğitim Spor ve Kültür Müdürlüğü önünde toplanan Türkiye Ticaret, Kooperatif, Eğitim, Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası (Tez-Koop İş), SES, Eğitim-Sen üyeleri, öğrenciler ve öğretim üyelerini gaz bombası atarak ve copleyarak dağıtan polisler, altı kişiyi gözaltına aldı. Olayda çok sayıda kişi de yaralandı.

5 Mayıs günü Ankara Hacettepe Üniversitesi Beytepe Yerleşkesi’nde bir sempozyuma katılan KKTC eski Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş’ı protesto eden öğrenciler zor kullanılarak dağıtıldı. Öğrencileri döverek ve gaz bombası atarak dağıtan jandarmalar çok sayıda öğrenciyi gözaltına aldı.

İstanbul Üniversitesi’nde düzenlenen çeşitli gösteriler nedeniyle hakkında soruşturma açılan öğrencilerden Kemal Okur’un Mayıs ayında okuldan atıldığı, Doğukan Tonguç Cankurt’un da bir dönem okuldan uzaklaştırıldığı bildirildi.

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi’nde “Newroz kutlamalarına katıldıkları ve Abdullah Öcalan lehine slogan attıkları” gerekçesiyle Haziran ayında 13 öğrenci okuldan atıldı. “Yasadışı örgüte üye oldukları” iddia edilen öğrencilerden 10’u hakkındaki davanın sürdüğü, üçü hakkında ise herhangi bir soruşturma bulunmadığı öğrenildi.

Hacettepe Üniversitesi’nde Mayıs ayında düzenlenen “Ortadoğu ve Türkiye Konferansı”na alınmalarını protesto amacıyla gösteri düzenleyen öğrencilerden üçü iki yarıyıl, 14’ü bir yarıyıl, üçü birer ay, ikisi de ikişer hafta okuldan uzaklaştırıldı.

Antalya’da Newroz kutlamalarına katılan Akdeniz Üniversitesi öğrencisi Vedat Ateş, Temmuz ayında iki dönem okuldan uzaklaştırıldı. Vedat Ateş ile Murat Gör adlı öğrencinin aynı gerekçeyle kaldıkları yurttan da atıldıkları öğrenildi.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nde 10 Mayıs 2005 tarihinde düzenlenen “Bahar Şenlikleri” sırasında Kürtçe türkü eşliğinde halay çektikleri gerekçesiyle Eylül ayında 20 öğrenci okuldan atıldı. Üniversite Disiplin Kurulu’nun 20 öğrenciyi iki yarıyıl, 11 öğrenciyi bir yarıyıl, sekiz öğrenciyi bir ay süre ile okuldan uzaklaştırma, 17 öğrenciyi ise uyarı cezası verdiği öğrenildi.

Aynı dönemde İstanbul Üniversitesi’nde 2005 yılı eğitim döneminde düzenlenen gösteriler nedeniyle 50’den fazla öğrenciyi okuldan uzaklaştırma cezası verildi. Öğrencilerden Hakan Demir, sonucu açıklanan beş ayrı soruşturma nedeniyle 2 ay 1 hafta okuldan uzaklaştırma cezası aldığını söyledi. Demir, aynı gün aynı saatte hem Edebiyat Fakültesi’nde hem de Merkez Yerleşkesi’nde meydana gelen iki ayrı olaydan sorumlu tutulduğunu kaydetti. Serpil Ocak adlı öğrenci ise “Mide sancısı yüzünden medikoya kadar yürüyemeyen bir arkadaşımıza üniversiteden şüpheli bir şekilde taksiiye binerek uzaklaştığı gerekçesiyle soruşturma açıldı” dedi.

Düğünleri de Yasaklayın-Gülşay Gökçürk (Bugün/15 Ekim 2006)

Ben mi atladım; yalanlandı da ben mi duymadım bilmiyorum. Eğer öyleyse sorun yok. Ama değilse, üniversite gençliği fena halde kim vurduya gidiyor demektir.

Fransa ve Ermeni soykırımı Yasası, Nobel Ödülü derken arada kaynayan akıl almaz haber şuydu: Üniversiteliye bahar şenliği yasağı geldi. İstanbul Valisi Muammer Güler başkanlığında düzenlenen ve üniversite yönetimlerinin de katıldığı toplantıda, il genelindeki tüm üniversitelerin kampuslarının içinde bundan sonra şenlik yapılmamasına karar verildi.

Sebepten? Öğrenci şenlikleri “ideolojik grupların” -lafa bakınsempatizan kazanmaları için uygun zemin oluşturuyormuş. İşin en acı tarafı bu kararın alındığı toplantıda üniversite yöneticileri de bulunuyormuş.

Böyle kararlar nasıl alınır bilmiyorum. Herkes birbirini dolduruşa mı getirir; hep birlikte bir beyin felci mi yaşanır, iz’an, sağduyu gibi şeyler grup psikolojisi karşısında toptan yok olur gider mi?

Nasıl olur da o koca koca, tecrübeli adamlardan biri çıkıp da, “Bir dakika durun beyler, saçmalamayın, böyle tedbir olur mu, yarın öbür gün ‘ideolojik gruplar’ öğrenci kantinlerinde, yurtlarında, yemekhanelerinde ideolojik propaganda yapıyor diye oraları da mı kapatacağız?” diye sormaz? Şenlikler uygun zemin yaratıyorsa, üniversitelerde yapılan bütün diğer kültür sanat faaliyetleri de, bütün sosyal faaliyetler de, öğrenci klüplerinin varlığı da yaratır; onları da mı yasaklayacağız, demez?

Evet, çok bayat ama, şu meşhur “Ah şu öğrenciler olmasaydı, milli eğitimi ne güzel idare ederdik” sözünün bundan daha iyi oturduğu bir durumu düşünemiyorum.

Ama gelin biz dışı açalım; bu kararı alan il yöneticilerimizin ve üniversite yetkililerinin yitirdikleri akıl mantık ve sağduyuyu geri çağırarak için öğrencilerin dışında örnekler verelim biraz: Bu, aynen maganda kurşunlarıyla ölümler oluyor diye düğünleri yasaklamaya benzer... Trafik kazaları çok oluyor diye bayramlarda şehirlerarası seyahati yasaklamaya... Ya da ne bileyim, çocuklar düşüp yaralanabilir diye çocuk parklarını, lunaparkları kapatmaya! Kaldı ki, eğer şenliklerde ideolojik propaganda yapılıyorsa da, bu propagandaya maruz kalan gençler ölmüyorlar! Alt tarafı bir takım sözlerle etki altına alınmaya çalışıyorlar.

Sözden bu kadar da mı korkulur? Gençlere bu kadar da mı güvenilmez? Ayrıca, o “ideolojik grup” dediğiniz gruplar her neyse, belki de öğrencilerden bazıları o grupların propagandasını duymak, onlar hakkında bilgi edinmek, onlara katılmak, onlardan biri olmak istiyor. Siz o ideolojileri o gençlerden uzak tutma, onlara yaklaştırmama hakkını nereden alıyorsunuz?

Bizim devletimizin en temel karakteristiğinin halka güvenmemek olduğunu biliyoruz zaten. Halkı çocuk yerine koymak, onun yerine düşünmek, onun yerine, onun için doğru olanın ne olduğuna karar vermek, onu kendince “zararlı” olan her şeyden koruma görevini kendinde zannetmek her zaman yaptığı şey. Hele bir de gençler ve çocuklar söz konusu olunca bu huyu iyice inanılmaz ve dayanılmaz boyuta çıkarıyor.

Yetişkin insanları bile çocuk yerine koyanlar, çocuklar ve gençler söz konusu olduğunda, “koruma ve kollama” konusunda hepten tam yetkili hissediyorlar kendilerini. Hani neredeyse hepsini kundağa sokacaklar ki ellerini kollarını kıpırdatmasınlar.

* * *

Şenlik yasaklama haberini okuduktan sonra birkaç üniversitenin öğrenci tartışma gruplarına girip tepkilerini anlamaya çalıştım.

Hakim hava neydi biliyor musunuz: Kararı ciddiye almamak... “Korkmayın, böyle şey olmaz, nasıl olsa geri alırlar bu kararı” diyordu gençlerin çoğu - ki haklıydılar. Çünkü şimdiye kadar hep öyle oldu. Birilerinin aklına esti, ilerisini gerisini düşünmeden saçma sapan bir işe girişti, sonra kamuoyu şöyle bir “höt” deyince acele vites değiştirip geri çekildi.

Tabii bu arada olan, o çok önem verdikleri “devlet ciddiyeti” ne oldu ki, bundan da haberleri yok.

12 Ekim günü Çukurova Üniversitesi’nde yemek fiyatlarına yapılan zamların geri alınması istemiyle yemekhaneyi boykot eden ve basın açıklaması yapan öğrenciler, özel güvenlik görevlileri ve polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Yemekhane önünde toplanan öğrencilerden 20’si dövülerek gözaltına alındı. Olayın ardından oturma eylemi yapan öğrencilere ikinci kez müdahale eden polisler bir öğrenciyi daha gözaltına aldı.

Olayda gözaltına alınan 21 öğrenci, 13 Ekim günü serbest bırakıldı. 14 Ekim günü Tunceli’de bazı okulların açılış törenine katılan Millî Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik’e soru sormak isteyen Nazlı Gözlu ve Zeynep Karademir tartaklanarak gözaltına alındı.

“Parasız eğitim” istemiyle 18 Ekim günü Ankara Üniversitesi Cebeci Yerleşkesi önünde toplanan öğrencilerin TBMM’ye yürümesi, polis tarafından engellendi. Polisler yapılan görüşmelerden sonra 10 öğrencinin dilekçeleri TBMM’ye götürmesine izin verildi. TBMM’nin girişinde üzerlerinde sloganlar yazan önlükler giyen ve slogan atan öğrenciler, gözaltına alındı. Bu sırada Mithatpaşa caddesinde “Parasız eğitim istiyoruz” yazılı pankart asan dört öğrenci de gözaltına alındı. Kabahatler Kanunu uyarınca 100’er YTL para cezası verilen öğrenciler daha sonra serbest bırakıldı.

Kasım ayında Bursa Büyükşehir Belediyesi’nin ulaşım zammını protesto etmek üzere basın açıklaması yaptıktan sonra belediye binasına yürümek isteyen öğrenciler, polisler tarafından engellendi. Çıkan olaylarda 15 öğrenci gözaltına alındı.

27 Kasım günü Adana Tepebağ Lisesi’nde kimlik kartları olmadığı için okula alınmayan öğrenciler ve bu olaya karşı çıkan bir öğretmen, polis tarafından tartaklandı.

Kenan Mak’ı Anma Eylemi

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Ekim ayında Abant İzzet Baysal Üniversitesi öğrencisi Kenan Mak’ın öldürülmesinin (3

Mayıs 1998) yıldönümünde düzenlenen bir gösteri nedeniyle yargılanan öğrencilere verilen cezanın bozulmasını istedi. Edinilen bilgiye göre, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca yargılanan öğrencilerden altısı altışar ay hapis ve 218’er YTL para cezasına mahkum edildi. Cezalar ertelendi. Üç öğrenciye ise iki yıl altışar ay hapis cezası verildi. Yargıtay 8. Ceza Dairesi, üç öğrenciye verilen hapis cezası kararını onadı. Onama kararına Ekim ayında itiraz eden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, özette şu gerekçeleri öne sürdü:

“Üniversite kampüsünde önceki yıllarda yapılan ve süreklilik kazanan ve kendiliğinden oluşan anma töreninin yasadışı hale dönüşmemiştir”; “bazı sanıklar açısından hukuki nitelime eksik yapılarak 2911 sayılı yasanın 32/1 ve 32/33 maddeleri uyarınca fazla ceza tayin edilmiştir”; “Kararda, AİHS’nin gösteri hakkıyla ilgili 11. maddesinin dikkate alınması gerekirdi”; “Anayasa’nın 24. maddesine göre herkes önceden izin almadan gösteri yürüyüşü yapabilir”; “2911 sayılı yasa herkese açık yerlerde uygulanır, konutta bahçede bu kanun hükümleri uygulanamaz. Sadece öğrencilerin girmesine izin verilen kamuya açık olmayan yerlerde, örneğin üniversite kampüsleri kanunun uygulama alanı dışındadır. Bu alanlarda sorumluluk üniversite yönetimindedir ve 2911 sayılı yasaya aykırı görülen fiiller ancak disiplin soruşturması gerektirir”; “Suçun yasal unsurları oluşmamıştır, gösteride şiddet kullanıldığına, güvenlik kuvvetlerine mukavemet gösterildiğine ilişkin yeterli kanıt yoktur.”

Başsavcılığın, 8. Ceza Dairesi’nin ceza onama kararının kaldırılması ve kararın bozulması istemi Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nda ele alınacak.

İşçi ve Memur Eylemleri ve Davalar

Türk-İş’e bağlı Deri-İş Sendikası’na üye oldukları için İstanbul Tuzla’da bulunan Dünya Deri adlı fabrikadan atılan işçilerin,

işyeri önünde düzenlediği eyleme jandarma müdahale etti. 14 Şubat günü fabrika önünde toplanan işçileri zor kullanarak dağıtan jandarmalar 38 kişiyi gözaltına aldı.

15 Nisan günü Kocaeli’nde Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası yasa tasarılarını protesto eden KESK üyeleri zor kullanılarak dağıtıldı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın AKP Kocaeli İl Örgütü kongresinde konuştuğu sırada, Atatürk Spor Salonu önünde toplanan KESK üyelerini gaz bombası atarak ve döverek dağıtan polisler, Eğitim-Sen Kocaeli Şubesi Başkanı, ESM Kocaeli Şubesi Başkanı ve Eğitim-Sen üyesi iki öğretmeni gözaltına aldı. Bu arada Erdoğan’ın Anıtparkta halka hitaben yapacağı konuşmadan önce “kuşku du oldukları” gerekçesiyle ESP İzmit Temsilcisi İsmet Yurtsever’in aralarında bulunduğu sekiz kişinin gözaltına alındığı bildirildi.

17 Nisan TBMM önünde Sosyal Güvenlik Kurumu Yasa Tasarısı’nı protesto amacıyla gösteri düzenleyen bir grup zor kullanılarak dağıtıldı. DİSK, KESK, TTB ve TMMOB tarafından organize edilen eylem katılan Halkevleri üyesi bir grup, TBMM önünde oturma eylemi düzenlemek istedi. Göstericilerin havaya ateş açılarak dağıtıldığı olayda gözaltına alınan olmadı.

Sosyal Güvenlik Kurumu Yasa Tasarısı’nı protesto amacıyla 30 Mayıs günü de bir çok kentte gösteri düzenlendi. Ankara Numune Hastanesi önünde yapılan basın açıklamasının ardından Ziya Gökalp caddesinde toplanarak TBMM’ye yürümek isteyen KESK üyesi memurlar, polisler tarafından zor kullanılarak engellendi. Göstericileri döverek dağıtan polisler, aralarında BES Genel Sekreteri Hüseyin Gölpınar’ın da bulunduğu yaklaşık 10 kişiyi yaraladı.

İstanbul Tuzla’da bulunan Desan Tersanesi’nde eylem düzenleyen işçileri destekleyen Limter-İş Genel Başkanı Cem Dinç ve Kamber Saygılı’nın tutuklanmasını (11 Haziran) protesto amacıyla 4 Temmuz günü İçişleri Bakanlığı önünde basın açıklaması yapan ESP üyeleri gözaltına alındı. Basın açıklamasını okuduktan sonra “bir günlük sembolik açık grevi” yapacaklarını açıklayan ESP üyeleri Gökçe Otlu, Mehmet Ali Tosun, Filiz Uluçelebi, Ahmet Yıldırım, Mehtap Adıgüzel, Ali Uygur ve Serdar Kır gözaltına alındı.

25 Temmuz günü İzmir Pınarbaşı’nda Nakliyat-İş Sendikası yöneticilerinin düzenlemek basın açıklaması, polisler tarafından zor kullanılarak engellendi. Sendikadan yapılan açıklamada, Tansaş A- Lojistik Şirketi’nde sendikaya üye olan 35 işçinin işten atıldığı, bu nedenle düzenlenen basın açıklamasına gaz bombası atarak müdahale eden polislerin aralarında sendika yöneticilerinin de bulunduğu çok sayıda kişinin yaralanmasına neden olduğu bildirildi.

İstanbul Gaziosmanpaşa’da Akmercan adlı şirketten atılan işçilerin, şirketin önünde kurdukları çadıra, 13 Eylül günü polisler ve belediye zabıtalari tarafından baskın düzenlendi.

Çadıra nöbet tutan Abidin Ateşoğlu adlı işçinin yüzüne biber gazı sıkıldığı, elleri kelepçelendikten sonra dövüldüğü bildirildi. İşçilerin kurduğu çadırın da yıkıldığı öğrenildi.

Kamu Reformu Yasa Tasarısı’nı protesto amacıyla 2005 yılında AKP Samsun Merkez İlçe Başkanlığı önünde düzenlenen gösteri nedeniyle 19 sendika yöneticisi hakkında açılan dava, 6 Ocak günü sonuçlandı. Samsun 3. Asliye Ceza Mahkemesi, Eğitim-Sen Samsun Şube Başkanı Nezir Kelleci, Yapı Yol-Sen Samsun Şube Başkanı Adem Kocaoğlu ve Enerji Sanayi ve Maden Sendikası (ESM) Samsun Şube Başkanı Yusuf İnci’yi “tertip komitesi oluşturmadan ve bildirimde bulunmadan gösteri düzenlendiği” gerekçesiyle 1 yıl 3 ay hapis ve 366 YTL para cezasına mahkum etti. Cezaları erteleyen Mahkeme, 16 sendikacı hakkında ise beraat kararı verdi.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi’ye “gece basın açıklaması yaptığı” gerekçesiyle verilen 18 ay hapis cezasını Mayıs ayında bozdu. Çelebi, Emek Platformu’nun 2003 yılında Tekirdağ’dan Ankara’ya, “İşsizliğe, yoksulluğa, yolsuzluğa ve savaşa karşı kürsel eşitlik, adalet ve barış” adı altında düzenlediği yürüyüş sırasında Adapazarı’nda gece saatlerinde basın açıklaması yaptığı gerekçesiyle yargılanmıştı. Sakarya 2. Asliye Ceza Mahkemesi, Çelebi’yi “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na aykırı davrandığı” iddiasıyla hapis cezasına mahkum etmişti. Bozma kararı, “açıklamanın demokratik hak arama niteliğinde olduğu” gerekçesiyle verildi.

Ankara’da Sosyal Güvenlik Kurumu Yasa Tasarısı’nı protesto amacıyla 2005 yılı Kasım ayında düzenlenen mitingde “yasadışı örgüt lehine slogan attıkları” gerekçesiyle 14 kişi hakkında açılan davaya yıl içinde devam edildi. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’nde 22 Haziran günü yapılan duruşmada, sekiz tutuklu sanıktan, Ankara SGD Başkanı İrfan Alayvaz, Levent Çakır, Uğur Gündük ve Latife Canan Kaplan tahliye edildi. ESP Ankara Temsilcisi Deniz Bakır, Alihan Alhan, Metin Kürekçi ve Necla Çomak’ın tahliye istemi reddedildi. Dava, yıl içinde sonuçlanmadı.

Eğitim-Sen kapatılması istemiyle açılan davayı protesto amacıyla 2004 yılında Ankara Abdi İpekçi parkında düzenlenen bir gösteri nedeniyle, Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaattin Dinçer, Yönetim Kurulu üyeleri Ali Berberoğlu, Adnan Gölpınar, Fevzi Ayber, Emirali Şimşek, Elif Akgül ve Nazım Alkaya hakkında, “izinsiz gösteri düzenledikleri” gerekçesiyle açılan dava, 1 Kasım günü sonuçlandı. Ankara 13. Asliye Ceza Mahkemesi, sendika yöneticileri hakkında beraat kararı verdi.

Eğitim-Sen tarafından 2005 yılında düzenlenen “Büyük Eğitimci Yürüyüşü” nedeniyle aralarında KESK Genel Başkanı İsmail Hakkı Tombul, Eğitim-Sen Genel Başkanı Alaaddin Dinçer ve SES Genel Başkanı Köksal Aydın’ın da bulunduğu

23 kişi hakkında açılan dava, 8 Kasım günü Ankara 28. Asliye Ceza Mahkemesi'nde başladı. Duruşma, sanıkların ifadesinin alınması için ertelendi.

Diğer Gösteri ve Eylemler

11 Şubat günü Mersin'de halka hitap eden Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, bir grup tarafından yumurta atılarak protesto edildi. Olayın ardından dokuz kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Bozan Göçer, Şenol Yalçınkaya, İbrahim Polat, Ramazan Tunç ve Mahir Nasıroğlu 12 Şubat günü tutuklandı, Okay Kınık, İlknur Çelik, Ufuk Kurtulmaz ve Serkan Sağır ise serbest bırakıldı.

Daha sonra da protestocular hakkında dava açıldı. Mersin Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Halkevleri üyesi eylemcilerin "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davranmak", "görevli memura ve devlet büyüklerine hakaret", "kamu görevlisine, görevi nedeniyle hakaret" ve "kamu görevlisine görevini yaptırılmaması için direnmek" iddialarıyla cezalandırılması istendi.

Bu arada soruşturma aşamasında Mersin Emniyeti Müdürlüğü'nden Cumhuriyet Savcılığı'na gönderilen fezleke, sanıkların gözaltında "susma" hakkını kullanmasının "örgütsel tavır" olarak değerlendirildiği öğrenildi. Sanıkların gösteri sırasında giydiği "Bu ülke, bu halk satılık değil" yazılı yeleklerin delil olarak sayıldığı fezleke, halen kamu yararına dernek statüsü bulunan Halkevleri'nin "DHKP-C güdümünde olduğu" iddia edildi.

Fezleke, sanıkların "Türkiye Cumhuriyeti'nin niteliklerini, siyasi-laik düzenini değiştirmeye kalkışma", "Devletin bölünmez bütünlüğünü bozmaya kalkışma", "Türk devletinin varlığını tehlikeye düşürmek", "Devlet otoritesini zaafa düşürmek, yıkmak veya ele geçirmeye kalkışmak", "Temel hak ve hürriyetleri yok etmek", "Komünist devlet kurmak için terör örgütleri adına cebir kullanmak", "Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini engellemeye kalkışmak", "Başbakanı tehdit", "Halkı hükümete karşı silahlı isyana teşvik için propaganda yapmak" suçlarını işledikleri iddia edildi.

Mersin 4. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, 17 Ekim günü sonuçlandı. Mahkeme, Halkevleri üyeleri Mahir Mansuroğlu ve Okay Kınık'ı "Başbakan Erdoğan'a karşı, görevi nedeniyle hakaret (TCY madde 125)" gerekçesiyle bir yıl ikişer ay 15'er gün hapis cezasına mahkum etti. Ceza, sanıkların, "sabıkalı olmaları" ve "suç işlemekte kararlı tutum ve davranışlarda buldukları" gerekçesiyle ertelenmedi. İlknur Çevik, Serkan Sağır, Ufuk Kurtulmaz, Şenol Yalçınkaya, Ramazan Tunç, Ozan Gül ve İbrahim Polat ise 11 ay 20'er gün hapis cezasına mahkum edildi, cezalar ertelendi. Mahkeme, sanıklar hakkında tutuklama kararı vermedi.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu ve Hürriyet gazetesi insan kaynakları birimi tarafından 11 Şubat günü düzenlenen "Kadın İstihdamı Zirvesi" sırasında "Kadının kurtuluşu sosyalizmde" yazan pankart açan üç kadın, özel güvenlik görevlileri tarafından dövülerek gözaltına alındı.

Marmaris'te ABD uçak gemisi Roosevelt'i protesto amacıyla "Conileri içime sindiremiyorum" yazılı pankart asan Yaman Yılmaz, 21 Şubat günü gözaltına alındı.

Beş yıldan uzun bir süredir Türkiye'de bulunan ve üçüncü bir ülkeye gönderilmek isteyen İranlı Kürt mülteciler, 22 Şubat günü Ankara'da BMMYK önünde gösteri düzenlediler. Buldukları 16 ilden düzenli olarak Ankara'ya gelip BMMYK'ya başvuran mülteciler, "ne komiserlikten ne de Türk hükümetinden yanıt alamadıklarını" belirttiler. BMMYK'dan yanıt alana kadar oturma eylemi yapmak isteyen mülteciler, tartaklanarak gözaltına alındı. Kelepçelenerek polis otobüslerine bindirilen mülteciler, daha sonra yaşadıkları şehirlere gönderildiler.

Türkiye'de mülteci olarak bulunan İran vatandaşlarının 15 Mart günü BMMYK önünde düzenlediği gösteriye de polis müdahale etti. Göstericiler gözaltına alındıktan sonra yaşadıkları kentlere gönderildi.

27 Şubat günü Artvin'in Hopa ilçesinde ÖDP üyesi iki genç, bıçakla yaralandı. Olayın ardından zanlıların Cumhuriyet Savcılığı'nda ifadelerinin alınması sırasında adliye önünde "ilçede can güvenliğinin sağlanması" istemiyle gösteri düzenleyen gruba polis müdahale etti. 3 Mart günü de düzenlenen ev baskınlarında çoğu Halkevleri ve ÖDP üyesi 23 kişi gözaltına alındı. Bu kişilerden 20'si 4 Mart günü "devlet malına zarar verdikleri" ve "yargıyı etkilemeye çalıştıkları" iddiasıyla tutuklandı.

Sosyal Güvenlik Kurumu Yasa Tasarısı'nı protesto etmek amacıyla 12 Nisan günü TBMM önünde gösteri düzenleyen Halkevleri üyesi sekiz kişi dövülerek gözaltına alındı. Olay sırasında Avukat Gökçe Yılmaz'ın yerde sürüklenerek götürülmesini görüntüleyen Milliyet gazetesi foto muhabiri Serdar Özsoy da tartaklandı.

AKP İzmit İl Örgütü'nün 15 Nisan günü Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılımıyla düzenlenen kongresi sırasında bir grup Başbakan'ı protesto etti. Daha sonra göstericilerden Eğitim Sen Şube Başkanı Osman Bahçeci, Enerji, Sanayi ve Maden Kamu Emekçileri Sendikası (ESM) Şube Başkanı Yener Çalışkan, Eğitim Sen üyeleri Nurşen Turan, Doğan Altun ve EMEP İl Örgütü yöneticisi Tarık Erkan hakkında "görevli memura direndikleri" ve "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları" iddiasıyla açılan dava açıldı.

ABD Dışişleri Bakanı Condoleezza Rice'in Türkiye ziyaretini protesto amacıyla 25 Nisan günü Ankara'da da ABD

Büyükelçiliği binası önünde gösteri düzenleyen SGD üyeleri Adile Demir ve Özgüç Yalçın gözaltına alındı.

Şair Necip Fazıl Kısakürek'in 23. ölüm yıldönümü nedeniyle İstanbul Eyüp Sultan Camii'nden Eyüp mezarlığına yürümek isteyen bir grup polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Radikal İslamcı İBDA-C örgütü lehine slogan atan gruptan 26 kişi gözaltına alındı.

Adana Cumhuriyet Savcılığı, Haziran ayında DEHAP Gaziantep İl Örgütü yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 35 kişi hakkında, katıldıkları basın açıklamaları ve mezarlık ziyaretleri nedeniyle dava açtı. İddianamede, sanıkların "yasadışı örgüt üyeliği" ve "şiddet veya diğer terör yöntemlerine başvurmayı teşvik edecek şekilde propaganda yapmak" gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

Avukat Mehmet Şahin, TCY'de bulunmayan bazı suçlamaların iddianamede yer aldığını bildirdi. Şahin, "Mesela DEHAP Gaziantep İl Başkanı Vakkas Dalkılıç hakkındaki, 'terör amaçlı para toplama' iddiası. Böyle bir madde ceza yasasında yok ama Terörle Mücadele Yasa tasarısında var. Ancak, Terörle Mücadele Yasası daha TBMM'de kabul edilmediği için iddianameye alınması ilginç" dedi.

18 Haziran günü Tunceli'de, 2005 yılında öldürülen 17 MKP militanını anmak isteyen bir gruba polis müdahale etti. Göstericileri basınçlı su sıkarak ve gaz bombası atarak dağıtan polisler, 64 kişiyi gözaltına aldı. Bu kişilerden 34'ü aynı gün Emniyet Müdürlüğü'nden serbest bırakıldı. Gözaltına alınanlardan Ufuk Kalanç, Deniz Kırbağ, Hıdır Yıldız, 19 Haziran günü tutuklandı.

25 Haziran günü Trabzon'da basın açıklaması yaptıkları sırada saldırıya uğrayan ve daha sonra gözaltına alınan TAYAD üyeleri, Çetin Güven, U.T., Ö.K., D.Ü., F.B., S.G., Ö.A., Emrah Bakır ve Onur Uzun, 26 Haziran günü serbest bırakıldı. Onur Uzun, daha sonra gazetecilere yaptığı açıklamada, saldırganlara müdahale etmeyen polislerin kendilerini dövdüğünü söyledi. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

26 Haziran günü İstanbul Sultanahmet Adliyesi önünde F tipi cezaevlerini protesto amacıyla kendilerini parmaklıklara zincirleyen TAYAD üyesi 30 kişi tartaklanarak ve yüzlerine biber gazı sıkılarak gözaltına alındı.

19 Temmuz günü Ordu'da Fiskobirlik'ten alacaklarının sekiz aydır ödenmemesini protesto etmek üzere miting düzenleyen fındık üreticilerine polis müdahale etti. Mitingden sonra Ordu-Samsun karayoluna çıkan üreticiler, bir süre yolu trafiğe kapattı. Polisin biber gazı sıkarak etkisiz hale getirdiği üreticileri sürükleyerek yoldan kaldırmak istemesi üzerine gerginlik yaşandı. Çıkan olaylarda üreticilerin yanısıra bazı gazeteci ve polisler de biber gazından etkilendi.

Ordu'da 31 Temmuz günü fındık üreticileri tarafından düzenlenen mitingde olay çıktı. Mitingin tamamlanmasından sonra alandan ayrılan yaklaşık 20 bin kişi Ordu-Samsun

yolunu trafiğe altı saat süreyle trafiğe kapattı. Yetkililer, yolun açılması için fındık üreticilerini ikna etmeye çalışırken polisler bazı göstericiler arasında çıkan arbedede beş kişi yaralandı, TRT'nin canlı yayın aracı da taşlandı. Bunun üzerine polisler, gaz bombası atarak ve havaya ateş açarak bu gruba müdahale etti. Biri polis 50 kadar kişinin yaralandığı kavgadan sonra 38 kişi gözaltına alındı.

Daha sonra mitingde "olay çıkarttıkları" iddia edilen Aydın D., C.O., M.E. ve Rasim Ç., 6 Ağustos günü gözaltına alındıktan sonra aynı gün tutuklandı. C.O. ve M.E., avukatlarının itirazı üzerine 8 Ağustos günü serbest bırakıldı.

Bu arada mitingde bir grup tarafından linç edilmekten karakola sığınarak kurtulan TKP İl Başkanı Uğur Özdemir ve parti üyesi Özgür Demiröz 17 Ağustos günü "2911 Sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları" iddiasıyla tutuklandılar.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin açıkladığı fındık fiyatını protesto amacıyla 9 Eylül günü Ordu'da AKP İl Örgütü binasına siyah çelenk bırakmak isteyen Perşembe ilçesi Muhtarlar Derneği Başkanı Namık Canik gözaltına alındı.

24 Temmuz günü İsrail'i ve AKP'nin İsrail karşısındaki tutumunu protesto amacıyla İstanbul AKP İl Örgütü binası ve İsrail Konsoloslugu önünde kendilerini zincirleyen "Irak'ta İşgale Hayır Koordinasyonu" üyeleri gözaltına alındı. AKP İl Örgütü binasında Cem Özcan, Çağdaş Büyükbaş, Özgür Karakaya, Veli Göktaş, Abbas Duman, İsrail konsoloslugu önünde ise Bedri Vatanserver, Mustafa Kapar, Mustafa Saygılı, Can Davaslıgil, Zafer Gündüz ve Bahar Gök'ün gözaltına alındığı bildirildi.

Munzur nehri üzerinde yapılması planlanan barajı protesto amacıyla 25 Temmuz günü çeşitli kentlerden Tunceli'ye gelen DTP üyeleri, kente alınmadı. Tunceli girişindeki Elmalı Jandarma Karakolu'nda durdurulan DTP üyelerinin kente alınmaması için Tunceli Valiliği'nin emir verdiği ileri sürüldü.

31 Temmuz günü İsrail'i protesto amacıyla İstanbul Beyoğlu'nda gösteri düzenleyen bir grup, polisler tarafından zor kullanılarak dağıtıldı. Göstericileri gaz bombası atarak ve döverek dağıtan polisler, çok sayıda kişiyi gözaltına aldı. Yaklaşık üç saat süren çatışma sırasında, sağ görüşlü bazı kişiler de göstericilere sopayla saldırdı.

6 Ağustos günü ESP'nin, "Filistin ve Lübnan halkları ile dayanışma" amacıyla İstanbul Taksim Gezi parkı ve Kadıköy iskelesinde kurduğu çadırlar zor kullanılarak kaldırıldı. ESP üyelerini biber gazı sıkarak ve döverek dağıtan polisler, Taksim'de 19, Kadıköy'de ise 15 kişiyi gözaltına aldı.

Gözaltına alınanlardan adları öğrenilenler şöyle:

ESP Bülteni Yazışmaları Müdürü Çetin Poyraz, Ersin Sedefoğlu, Zehra Aydemir, Hüseyin Güneş, Derya Çıtakbaş, Fırat Çağlar, Herdem Sara, Günaydın Akar, Cüneyt Çolak, Mustafa Tekin,

Koray Türk, Yücel Tekin, Celal Koyun, Erkan Çelikcan, Gülistan Şahin, Fatma Özbey, İskender Kordo, Güzel Ozan, Ahmet Barış, Mustafa Alkan, Kıymet Yıldız, Okan Özçelik, Gökhan Sofuoğlu, Enes Özyarıncı, Özcan Bilekli, Mustafa Baran, Onur Binbir, Cem Dinç ve Özgür Keleş. 7 Ağustos günü de aynı yerlerde basın açıklaması yapmak ve çadır kurmak isteyen ESP üyelerine polis müdahale etti. Taksim'de altı kişinin gözaltına alındığı bildirildi. Müdahaleler nedeniyle 8 Ağustos günü İHD İstanbul Şubesi'nde basın toplantısı düzenleyen ESP'liler adına konuşan Figen Yüksekdağ, gözaltına alınanların işkence gördüğünü söyledi. **(Bkz. Kişi Güvenliği)**

AKP İstanbul Kadıköy İlçe Örgütü binası 14 Ağustos günü İsrail'i protesto eden üç kişi tarafından işgal edildi. Binaya bir pankart asan Neriman Şaşmaz, Alçay Karatepe ve soyadı öğrenilemeyen Habip adlı ESP üyeleri tartaklanarak gözaltına alındı.

"Halkevleri Öğrenci kolektifi" üyelerini 21 Ağustos günü Lübnan'a asker gönderilmesi kararını protesto amacıyla kendilerini Çankaya Köşkü parmaklıklarına zincirlediler. Polislerin müdahale ettiği olayın ardından gençler gözaltına alındı. Daha sonra göstericiler hakkında dava açıldı. Ankara Cumhuriyet Savcılığı tarafından hazırlanan iddianamede, Nagihan Gültekin, Erhan Güneş, Akın Can, Şeyda Yüksel ve Süleyman Birlik'in "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefet ettikleri" iddiasıyla cezalandırılması istendi.

Lübnan'a asker gönderilmesi kararını protesto eden Halkevi üyesi beş kadın kendilerini Genelkurmay Başkanlığı binasının parmaklıklarına zincirledi. Kadınlar daha sonra gözaltına alındı. Savcılığın Halkevi üyesi beş kadın hakkında ise takipsizlik kararı verdiği öğrenildi.

22 Ağustos günü İstanbul Gaziosmanpaşa Gazi mahallesinde İsrail'i protesto amacıyla işyerlerini kapatan ve gösteri düzenleyen esnaflara polis müdahale etti. Göstericilerle polisler arasında çıkan çatışmadan sonra 20 kadar kişi gözaltına alındı.

İstanbul Vatan caddesinde gerçekleştirilen 30 Ağustos Zafer Bayramı kutlamaları sırasında "İsrail askeri olmayacağız" yazılı pankart açarak gösteri düzenleyen Rüya Kurtuluş, Hakan Demir, Musa Seçkin ve Nihat Moğurtay adlı göstericiler çevrede bulunanların saldırısına uğradı. Saldırganlardan biber gazı sıkılarak kurtarılan göstericiler daha sonra gözaltına alındı. 31 Ağustos günü serbest bırakılan dört genç, saldırı için "güzel olmuş" diyen İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah ve polisler hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını bildirdiler.

28 Ağustos günü Ankara'nın Mamak ve Dikmen semtlerinde İsrail'i protesto amacıyla işyerlerini kapatan 20 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan, Erdiç Eroğlu, Hasan Karapınar, Abdullah Özgün, Ali Sinan Çağlar, Eray Destegül

ve Nurcan Temel 29 Ağustos günü "esnafı işyerlerini kapatmaya zorladıkları ve yasadışı örgüt propagandası yaptıkları" iddiasıyla tutuklandılar.

Lübnan'a asker gönderilmesi kararını protesto amacıyla 6 Eylül günü Ankara'nın Kolej semtinde gösteri düzenleyen gruba polis müdahale etti. HÖC, ESP ve Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu üyelerinden oluşan yaklaşık 250 kişilik grup ile polis arasında çıkan çatışmada çok sayıda kişi yaralandı.

Göstericileri biber gazı sıkarak ve döverek dağıtan polisler yaklaşık 40 kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınanlardan 18'i 7 Eylül günü tutuklandı. Tutuklananların adları şöyle:

ESP Antakya Temsilcisi Muhsin Çobanoğlu, Fatma Özbey, Seval Gündoğdu, Münevver İltimur, Gökhan Keskin, Arzu Ceylan Sabo, Ebru Benek, İbrahim Yıldırım, İsmail Hakverdi, Mustafa Doğan, Anıl Çirkin, Ümit Çobanoğlu, Ulaş Gündüz, Atakan Özer, Ayten Özdoğan, Seda Gökaş, Özgür Kel ve soyadı öğrenilemeyen Hüseyin.

7 Ekim günü "düşünceyi ifade özgürlüğünün önündeki engellerin kaldırılması" istemiyle İstanbul Taksim'de yürüyüş düzenleyen İHD İstanbul Şubesi üyeleri polis tarafından engellendi. Taksim meydanında toplanan İHD üyelerinin önünü kesen polisler, yürüyüşe izin vermedi.

İHD İstanbul Şube Başkanı Hürriyet Şener'in "düşüncenin önündeki engellerin kaldırılması için yürümek istediklerini ve bunun anayasal hak olduğunu" anlatması üzerine bir polis yetkilisi, "Ben burada kanunu temsil ediyorum ve sizi engelliyorum. Gidin hakkımda suç duyurusunda bulunun" dedi. Bunun üzerine "Düşünce Suçuna Karşı Girişim" sözcüsü Şanar Yurdatapan'ın yaptığı basın açıklamasından sonra İHD üyeleri dağıldı.

Greenpeace üyesi bir grup, 14 Kasım günü Nükleer Güç Santrallerinin Kurulması ve İşletilmesiyle Enerji Satışına İlişkin Yasa Tasarısı'nı protesto etmek üzere TBMM önünde eylem yaptı. "Nükleer Enerji Ölümcüldür" başlıklı pankart açan 21 Greenpeace üyesi, gözaltına alındı.

Papa 16. Benediktus'un Türkiye'yi ziyaretinden önce 22 Kasım günü Ayasofya Müzesi'nde gösteri düzenleyenler polisler tarafından gözaltına alındı. Daha sonra eylemle ilgili olarak 25 kişi hakkında "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davranıldığı" gerekçesiyle dava açıldı.

"Dünya Ekonomik Forumu Türkiye Zirvesi"ni protesto amacıyla 24 Kasım günü İstanbul Çırağan Sarayı önünde basın açıklaması yapmak isteyen ESP üyeleri, polisler tarafından engellendi.

Çırağan Sarayı'na gitmek için bindikleri belediye otobüsünde ağır biçimde dövülerek gözaltına alınan ESP üyeleri Ersin Sedefoğlu, Zehra Aydemir ve Hüseyin Güneş, 25 Kasım günü Cumhuriyet Savcılığı tarafından serbest bırakıldı.

24 Kasım günü Mersin Valiliği ve Erdemli Turunçgil Üreticileri Birliği'nin düzenlediği "Limon Hasadı Günü" sırasında, hükümeti protesto eden CHP Erdemli İlçe Başkanı Namık Alan ve dokuz çiftçi gözaltına alındı.

7 Aralık günü "PKK'nin ateşkes kararının devlet tarafından kabul edilmesi" istemiyle İçişleri Bakanlığı önünde gösteri düzenleyen ESP üyesi sekiz kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınanlardan Sibel Can, Gökçe Otlı, Filiz Uluçelebi, Mehtap Adıgüzel, Cenan Altuç, Meral Taşkırın ve Doğan Aras, 8 Aralık günü "MLKP üyesi oldukları" iddiasıyla tutuklandılar.

İngiltere Başbakanı Tony Blair'in Türkiye ziyaretini protesto amacıyla 16 Aralık günü İstanbul'da HÖC tarafından düzenlenen basın açıklamasında, Mehmet Yayla gözaltına alındı.

Tunceli'deki Munzur çayında yapımı süren hidroelektrik santralına karşı Greenpeace'in duyarsız kaldığı gerekçesiyle 13 Aralık günü Greenpeace'nin İstanbul Harbiye'deki merkezi önünde kendilerini zincirleyen Munzur'u Koruma Kurulu üyesi yedi kişi gözaltına alındı.

Daha sonra konuya ilişkin basın açıklaması yapmak isteyen Greenpeace Türkiye Ofisi Enerji Kampanyası sorumlusu Hilal Atıcı ve gönüllü koordinatör Erkut Ertürk de gözaltına alındı.

Kendilerine "Barış Anneleri İnisiyatifi" adı veren grup, 23 Aralık günü CHP'nin İstanbul Beyoğlu, Bakırköy ve Kadıköy ilçe örgütü binaları önünde protesto gösterileri düzenledi. Kadıköy'deki gösteride DTP İstanbul İl Başkanı Doğan Erbaş'ın da aralarında bulunduğu 3 kişi gözaltına alındı.

Davalar

2005 yılında Eskişehir'de "trafik sorunlarını" protesto eden ikisi stajyer avukat dokuz kişi hakkında açılan dava, 25 Ocak günü sonuçlandı.

Eskişehir Asliye Ceza Mahkemesi, stajyer avukatlar Pınar Çelik ve Esra Başbakkalkara ile yedi sanık hakkında "belediye ve idarelerin tüm eylem ve tasarruflarının herkeşçe benimsenmesinin beklenemeyeceği, yönetilenlerin AİHM kararları ve özgürlük hukuku çerçevesinde kalmak suretiyle idarenin her türlü eylem ve tasarruflarını eleştirebilecekleri" gerekçesiyle beraat kararı verdi.

Avrupa Birliği'ni protesto amacıyla 17 Ocak 2005 tarihinde Ankara'da düzenlenen gösteri nedeniyle Gençlik Federasyonu üyeleri hakkında açılan dava, 9 Mart günü Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı.

Sanıklardan Hasan Baklacı, Mert Kavak, Onur Özdemir, Fatih Beygirci ve Ekrem Kaya "teröre başvurmaya özendirecek şekilde örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla 10'ar ay hapis cezasına mahkum edildi.

Uğur Eyilik ve Musa Kurt ise "teröre başvurmaya özendirecek şekilde örgüt propagandası yapmak ve suç işlemek için kurulan bir örgütün faaliyeti çerçevesinde izinsiz olarak yanıcı

ve patlayıcı madde bulundurmak" gerekçesiyle 5 yıl 6'şar ay hapis cezasına mahkum edildi.

Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nde 30 Eylül 2005 tarihinde düzenlenen bir basın açıklamasında üzerinde Türk ve Avrupa bayrakları ile PKK flamaları bulunan ve elinde "Kürt sorununa demokratik çözüm için AB'ye evet" yazılı pankartı taşıyan Berat Birtek hakkında açılan dava, 9 Mart günü sonuçlandı. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Birtek'i "bölücülük propagandası yaptığı" gerekçesiyle 10 ay hapis cezasına mahkum etti.

24 Haziran 2005 tarihinde Trabzon'da bir açılış töreninde konuşan Başbakan Tayyip Erdoğan'a yumurta attıkları için Halkevleri Trabzon Şube Başkanı Murat Bektaşoğlu ve Halkevleri üyesi Ethem Küçük hakkında "Başbakana hakaret" iddiasıyla açılan dava 13 Nisan günü sonuçlandı. Trabzon 2. Sulh Ceza Mahkemesi, Bektaşoğlu'nu bir yıl iki ay hapis cezasına mahkum etti, ceza ertelendi. Küçük hakkında ise beraat kararı verildi.

2 Ekim 2005 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen 27. Avrasya Maratonu'na "Kürt sorununa demokratik çözüm" ve "Gençler Barış İstiyor" yazılı tşörtlerle katılan 26 kişi hakkında "izinsiz gösteri düzenledikleri" iddiasıyla dava açıldı.

Kaybolan HADEP yöneticileri Ebubekir Deniz ve Serdar Tanış için 2002 yılında Bingöl'de düzenlenen gösteri nedeniyle 71 kişi hakkında açılan dava, 6 Mayıs günü sonuçlandı.

Bingöl Asliye Ceza Mahkemesi, aralarında DEHAP, İHD ve sendika yöneticilerinin de bulunduğu sanıkları "izinsiz gösteri düzenledikleri" gerekçesiyle bir yıl altışar ay hapis ve 216 YTL para cezasına mahkum etti.

Mardin'in Kızıltepe ilçesinde Uğur Kaymaz ve Ahmet Kaymaz'ın polisler tarafından öldürülmesini (1 Aralık 2004) protesto amacıyla Nusaybin'de düzenlenen bir basın açıklamasına katılan Azad Yüksekdağ ve Cihan Yalçın hakkında açılan dava da 6 Mayıs günü Nusaybin Asliye Ceza Mahkemesi'nde sonuçlandı. Mahkeme, Yüksekdağ'ı 200, Yalçın'ı 600 YTL para cezasına mahkum etti.

2002 seçimlerinden önce 2 Kasım 2002 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde DEHAP tarafından düzenlenen miting nedeniyle DEHAP Genel Başkanı Tuncer Bakırhan, İdil Belediye Başkanı Resul Sadak ve DEHAP Cizre eski İlçe Başkanı Mehmet Dilsiz hakkında açılan dava, 3 Ekim günü sonuçlandı. Cizre Asliye Ceza Mahkemesi, DEHAP'lıları "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırı davrandıkları" iddiasıyla 1'er yıl 6'şar ay hapis cezasına mahkum etti. Mahkeme, cezayı erteledi.

Yargıtay 8. Ceza Dairesi, 2000 yılı Aralık ayında İzmir'de gösteri düzenleyen 200 kadar polise, İzmir 2. ve 11. asliye ceza mahkemeleri tarafından verilen hapis cezası kararlarını

Kasım ayında bozdu. Kararda, “Sanık polis memurlarının güvenlik güçlerine yapılan olaylara karşı seslerini duyurmak amacıyla yaptıkları eylem, içinde buldukları üzüntü nedeniyle demokratik tepki niteliğindedir” denildi.

Son Yargıtay Kararı-Murat Belge(Radikal/12 Kasım 2006

Hayatımın hiçbir döneminde, şu son birkaç yılda olduğu kadar, ‘yargı’ üstüne yazı yazmamıştım. ‘Yargı’ derken, ‘hukuk’ şu bu değil, öncelikle Yargıtay kararları üstüne yazdım, yazma gereğini duydum. Yoksa ‘hukuk’ ve ‘hukuk nosyonu’ üstüne sık sık bir şeyler yazmışımdır. Türkiye’de ‘hukukun varoluş biçimi’ üstüne eleştirel bir şeyler söylemişimdir. Ama dediğim şu son birkaç yıla kadar, ‘yargının sonuçları’ konusunda bu kadar endişeyle yazı yazdığımı hatırlamıyorum.

Son hikâyemiz bugün (yani cuma günü). Polislerin gösterisini, Yargıtay ‘Polisin demokratik gösterisi’ gibi bir nitelemeyle beraat kapsamına sokmuş! Polislerin demokratik gösteri, protesto, her neyse, böyle bir şeyler yapmalarına itirazım yok, ama polisler (günün gazetelerinde yayımlanmış fotoğraflarda görüldüğü gibi) tabancalı ellerini havalara kaldırıp sallayarak geçit yaptıklarında, bunun ‘demokratik’ bir gösteri olduğunu söylemek mümkün müdür? Bunun ‘demokratik’ bir gösteri olduğunu söyleyen, bir ülkenin ‘Yargıtay’ı ise bu nasıl bir ülkedir? Bu, Avrupa Birliği’ne katılmaya aday bir ülke ise, bu adaylığın ciddiye alınmamasının nedeni nedir, sorumluluğu kimdedir?

Türkiye’de polisin, sırf ‘polis’ olduğu için, neler yaptığı, neler çiğnediği herkesin bildiği bir konu. Gerekliyorsa hatırlatması, yeniden hatırlatalım (hatırlanacakların bazılarının üstünden çok zaman geçmedi zaten -Manisa’nın memleketi mahvolmaktan kurtaran polislerinin davası oldukça yeni tamamlandı, örneğin).

Yargıtay bu örgüte, ‘Elinize tabancanızı alıp sallayın, insan haklarından polis yetkilerine, elinizden somut olarak alınan her şeyi protesto edin’ derse, dünyanın her yerinde sorun olan, ‘polisi yasallık çizgisi içinde tutmak’ nasıl gerçekleşir?

Ama sorun polisle sınırlı değil. Çeşitli yargı organlarından karar üstüne karar çıkıyor. Şemdinli davasından İhsan Doğramacı davasına, bu ‘polis beraati’nden ‘vicdani red’de vb. birtakım kararlar veriliyor. Bunların hemen hemen hepsinin ortak bir noktası olduğunu görmek için çok da keskin gözlü olmak gerekmiyor; ayrıca, bir Türkiye vatandaşı olarak, bu duruma öyle uzun boylu şaşmak da gerekmiyor: çünkü yargı mekanizması şu son dönemde, tutarlı ve sistematik bir biçimde, devletten yana (ya da ‘devlet iktidarı’ çevresinde yer edinmiş kişilerden yana) kararlar veriyor: ‘müesses nizam’ın ayrıcalıklarını koruyor.

Türkiye’de her şey, ‘devleti korumak’ üzeredir. Demokrasi olmamasının nedeni de zaten budur. Dünyada yargı, devlete karşı yurttaştan yanadır, güçsüzdendir yanadır, demokrasi ve insan haklarından yanadır. Türkiye’de yargı devletten yanadır.

12 Eylül zihniyetinin ve dolayısıyla hukukunun iki tane ‘son savunma çizgisi’ olduğu görülüyor: birincisi Genelkurmay, ikincisi Yargıtay. Genelkurmay’ın davranışları bir düzeyde çok önemli olabilir, ama Yargıtay’ın davranışları, Yargıtay’ın yapmak durumunda olduğu şeyleri yapmaması, bundan çok daha önemlidir. Daha önce de yazdım, bir toplum, adalet duygusunu kaybettiğinde (ve bizimki büyük ölçüde kaybetti), böyle bir toplumun toparlanması çok zordur... İhtiyar musunuz?

11 Aralık 2000 tarihinde İstanbul Gazi mahallesinde bir polis otobüsüne düzenlenen silahlı saldırıda Mehmet Ali Acun ve Fahir Toka adlı polislerin ölümü üzerine İstanbul, İzmir, Adana, Gaziantep, Bursa, Antalya ve İçel’de çok sayıda polis protesto yürüyüşü düzenlemiştir. İzmir’de gerçekleştirilen gösteri nedeniyle yargılanan polisler, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası uyarınca hapis cezasına mahkum edilmiş, cezalar ertelenmiştir.

Şanlıurfa Demokrasi Platformu tarafından 15 Şubat 2005 tarihinde düzenlenen “Küresel savaşa karşı küresel barış” konulu basın açıklaması nedeniyle 59 kişi hakkında açılan dava, 20 Aralık günü başladı. Şanlıurfa 5. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen davada, aralarında feshedilen DEHAP Şanlıurfa İl Başkanı Ahmet Dağtekin, SES Şube Başkanı Bedriye Yorgun, Eğitim Sen eski Şube Başkanı

Mehmet Kutlu, Eğitim Sen Şube Başkanı İbrahim Ayhan, İHD Şube Başkanı Gülay Koca, Yapı Yol Sen İl Sekreteri Halit Yıldıztekin’in de bulunduğu sanıkların “Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na aykırı davrandıkları” ve “yasadışı örgüt lehine slogan attıkları” gerekçesiyle cezalandırılması istendi.

29 Mart 2003 tarihinde Şanlıurfa’ya bağlı Dağyanı köyü Büyük Mürdesi mezarı yakınlarına düşen füzeyi İncirlik Üssü’ne götürmek üzere bölgeye gelen ABD’lilerin araçlarına yumurta ve taş atan 14 kişi hakkında açılan dava, 27 Aralık günü Şanlıurfa 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde sonuçlandı. Mahkeme, muhtar Mustafa Karakuş, Mahmut Kaya, Mahmut Karakuş, Ali Demirel, Ahmet Kaya, Hasan Uçar, İbrahim Kaya, Hüseyin Kaya, Hasan Aslan, Hüseyin Aslan, Ali Deniz, Hüseyin Çakmak, Hüseyin Abdan ve Hüseyin Kaya hakkında beraat kararı verildi.

Ek 1

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

Hakkari Şemdinli İnceleme Raporu

GİRİŞ

Komisyonumuz 9 Kasım 2005 tarihinde Hakkari İli Şemdinli İlçesinde meydana gelen ve bu olay bahane edilerek yurdumuzun çeşitli bölgelerine yayılmak istenen terör olayını araştırmak üzere Komisyon ve Heyet Başkanı Nevşehir Milletvekili Mehmet ELKATMIŞ, Komisyon Başkanvekili Adıyaman Mv. A.Faruk ÜNSAL, Komisyon üyeleri Batman Mv. M.Nezir NASIROĞLU, İzmir Mv. Ahmet ERSİN, Gaziantep Mv. Ahmet YILMAZKAYA ve Komisyon Uzman Yardımcısı İzzet EROĞLU'ndan oluşan bir Heyetle 22 Kasım 2005 tarihinde 09.45 THY uçağı ile Van'a intikal etmiştir. Heyet aynı gün Emniyet Genel Müdürlüğü'nün tahsis ettiği bir helikopterle Şemdinli ilçesine intikal etmiştir.

YAPILAN ÇALIŞMALAR:

Heyetimiz ilçeye intikalini müteakip hemen çalışmalarına başlayarak ilk önce İlçe Kaymakamı Mustafa Cihat Feslihan'ı ziyaret ederek kendisinden ilçede meydana gelen olaylar ve alınan tedbirlerle ilgili bilgiler almış; karşılıklı görüş alış verişinde bulunmuştur.

Heyetimiz bilahare İlçe Cumhuriyet Başsavcısı Harun Ayık ve İlçe Emniyet Müdürü Tacettin Aslan ile de görüşmüş olaylar ve alınan tedbirler hakkında bilgiler almış; görüş alış verişinde bulunmuştur.

Heyetimiz akşam öğretnemeyinde konaklamış olup, burada konaklayan öğretmenlerle de görüşerek ve ilçedeki çeşitli sorunlar hakkında bilgiler almıştır. Keza bir kısım güvenlik güçleri mensuplarıyla da sohbet tarzında görüşmeler yapılmıştır.

Heyetimiz 23 Kasım 2005 tarihinde sabahın erken saatlerinde çalışmalarına devam etmiştir. İlk olarak İlçe Belediye Başkanı Hurşit Tekin ile makamında görüşülmüştür. Bilahare Belediye Başkanı Hurşit Tekin ile birlikte olay mahalline gidilerek gerek 1 Kasım 2005 tarihindeki patlamanın meydana geldiği Cumhuriyet Caddesindeki yer ve binalarda ve gerekse 9 Kasım 2005 tarihindeki patlamanın meydana geldiği aynı cadde üzerindeki Özipek Pasajında ve Umut Kitapevinde incelemelerde bulunulmuştur. İnceleme sırasında halkın yoğun ilgisi olduğundan halkla da görüşülmüş ve geçmiş olsun dileklerimizle birlikte "olayların aydınlatılacağından ve suçluların hak ettikleri ceza ile cezalandırılacağından hiç kimsenin kuşusu olmaması; Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ve Hükümetimizin, Komisyonumuzun, siyasi partilerimizin olayların üzerinde titizlikle durdukları, olayın yargıya intikal ettiği ve yargıya güvenmemiz gerektiği, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne çeşitli partilerimizin araştırma önergesi verdikleri bugünlerde bu önergelerin görüşülerek muhtemelen bir araştırma komisyonunun da kurulacağı ve olayları enine boyuna araştırıp bir rapor hazırlanacağı, konuya verilen önemin bir göstergesi olarak olaylar sonrası Başbakan, İçişleri ve Adalet Bakanlarımızın bölgeye geldikleri, 1 Kasım 2005 tarihinde meydana gelen olayda zarar görenlere ödenmek üzere ilk etapta iki yüz milyar yardım gönderilerek dağıtıldığı, Hükümetin zarar görenlerin zararlarını karşılayacağına karar verdiği ifade edilerek halktan sakin ve sabırlı olmaları, PKK ve bölücülerin, provakatörlerin oyunlarına gelmemeleri, bütün vatandaşların kardeş oldukları, ayrılık gayrılık olmadığı, varsa birtakım yanlışlıkların bunların da zaman içerisinde hep beraber üstesinden gelebileceğimiz, Devletimize güvenmeleri, Devletimizin, Milletimizin ve Ülkemizin bir ve bütün olduğu ve hiçbir şekilde bölünemeyeceği" hususları beyan edilmiştir. Bu beyanlar çarşı esnafı ziyaretlerinde de ifade edilmiştir. Olay yeri incelemesinde kitabevi bombalanan Seferi Yılmaz da hazır bulunmuş ve olay hakkında bilgisine başvurulmuş ve tatbikat da yapılmıştır.

Olay yeri incelemelerini müteakip İlçe Jandarma Komutanlığı da ziyaret edilmiş ve İlçe Jandarma Komutanı J.Binbaşı Erdem Yılmaz'la da görüşülmüş ve ilçede meydana gelen son olay ve önceki olaylar ile bölgedeki güvenlik konuları görüşülmüş, fikir alış verişinde bulunulmuştur.

Heyetimiz daha sonraki çalışmalarını konakladığı öğretnemeyinde devam ettirmiştir. Bu safhadaki çalışmalarında olayların görgü tanıkları olduklarını iddia eden başta kitabevi bombalanan Umut Kitabevi sahibi Seferi Yılmaz ile Zeynel Özel, Kadir Özcaner, Abdi Özel, Mehmet Atilla, Cahit Eler, Mehmet Tahir Erbaş, Fahri Yılmaz, Kadir Koçar ve Metin Eroğuz isimli şahıslar dinlenilmiş; olay hakkındaki görgüye dayalı bilgileri sorulmuştur. Görüştüğümüz kaymakam, emniyet ve jandarma yetkilileri Komisyonumuza olaylarla ilgili dosyalar ve CD sunmuştur.

Bu arada bölgede olayla ilgili inceleme ve araştırma yapan İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Yusuf Alataş, Mazlum-Der Genel Başkanı Cevat Özkaya ve beraberindeki Heyetle de olaylar hakkında görüş alış verişinde bulunulmuş ve bu Heyet hazırladığı bazı dosyaları Heyetimize sunmuşlardır.

Bu Heyetin sunduğu raporlar üç parçadan ibaret olup bu raporlar çeşitli sivil toplum örgütleri tarafından hazırlanmış olup okunup dosyamıza konulmuştur.

Heyetimiz Şemdinli'deki çalışmalarını bitirip 23.11.2005 tarihinde yine Emniyet Genel Müdürlüğümüzün temin ettiği helikopterle saat 15.00'de Şemdinli'den ayrılarak Hakkari İline hareket etmiştir.

Heyetimiz 23 Kasım 2005 tarihinde saat 16.30 sularında Hakkari İlindeki çalışmalarına ilk önce Vali Erdoğan Gürbüz ziyaret ederek başlamıştır. Vali Erdoğan Gürbüz'ün makamında yapılan görüşmede "bölgedeki gelişmeler, Şemdinli, Yüksekova ve Hakkari il merkezinde meydana gelen olaylar; PKK faaliyetleri; terörün önlenmesi ve bölgenin kalkınması için yapılan çalışmalar hakkında bilgi alış verişinde bulunulmuştur. Sayın Vali Heyetimize bu konularda brifing sunmuştur.

Bu görüşmeden sonra Komisyonumuz Hakkari İl Jandarma Alay Komutanı J.Albay Erhan Kubat'la da makamında bir görüşme yaparak terör, terörist faaliyetler ve meydana gelen olaylar hakkında bilgi almıştır.

24 Kasım 2005 tarihinde Heyetimiz Hakkari Belediye Başkanvekili ve bir kısım Belediye Encümen Üyeleriyle de görüşmüştür.

Heyetimiz ayrıca Hakkari Özel Harekat Şube Müdürlüğünü ziyaret ederek incelemelerde bulunmuş; bilahare Emniyet Müdürlüğünü de ziyaret ederek, İl Emniyet Müdürü Yaşar Ağdere'den terör, terörist faaliyetler ve olaylarla ilgili bilgiler almıştır ve Emniyet Müdürü tarafından olaylarla ilgili bir de dosya sunulmuştur.

Heyetimiz yine konakladığı polisevinde 9 Kasım 2005 tarihindeki bombalama olayında suçlanan Astsubay Başçavuş Ali Kaya ile Astsubay Özcan İldeniz'le de görüşerek olaylar hakkında bilgilerine başvurmuştur. Aynı olayda suçlanan ve bu iki astsubayla birlikte olan Veysel Ateş Bitlis Cezaevinde halen tutuklu olduğundan bilgisine başvurulamamıştır. Heyetimiz Hakkari Cumhuriyet Başsavcısı Hasan Aydın ile de görüşmüştür.

Şemdinli ve Hakkari'deki incelemelerimiz sırasında Bölge'de bulunan Özel Harekat Daire Başkanı ile de görüşmelerimiz olmuştur.

Heyetimiz başlangıçta Yüksekova ilçesine de gitmeyi planlamış, ancak zaman darlığı nedeniyle bu ilçemize gitmek imkanı olmamıştır.

Heyetimiz Hakkari'deki çalışmalarını da tamamlayarak yine Emniyet Genel Müdürlüğümüze ait helikopterle saat 15.30'da Hakkari'den Van'a hareket etmiş ve geceyi Van'da geçirmiştir.

Van Valisi Komisyonumuza akşam yemeği vermiş ve bu yemekte de Bölge ve Van ilimizle ilgili çalışmalar hakkında bilgi ve görüş alış verişinde bulunulmuştur.

Heyetimiz 24 Kasım 2005 günü Van Valiliğini, Van Belediye Başkanlığını ve Van Özel Harekat Şube Müdürlüğünü ziyaret etmiştir. Heyetimiz Van'dan Ankara'ya hareketinden önce, Van Havaalanında Komisyon ve Heyet Başkanı Nevşehir Milletvekili Mehmet ELKATMIŞ tarafından Bölgedeki incelemelerle ilgili kısa bir basın açıklaması yapılmıştır. Bu çalışmalarımızda yardımcı olan İçişleri Bakanımız, Emniyet Genel Müdürlüğümüz, Hakkari ve Van Valiliklerimiz, Emniyet Müdürlüklerimiz, Özel Harekat Müdürlüklerimiz, askeri yetkililer, Şemdinli Kaymakamı, bölgedeki vatandaşlarımız ve basın mensuplarına Heyetimiz teşekkür ve taktirlerini sunar.

OLAYLAR:

Bilindiği gibi Güneydoğu Anadolu Bölgemizdeki olaylar en kapsamlı olarak PKK tarafından 1984 yılında Şemdinli de başlatılmıştır. Bu olaydan sonra terörist faaliyetler bütün bölgeye yayılmış ve şimdiye kadar 40.000'e yakın vatandaşımız yaşamını yitirmiş, binlerce polis, asker, öğretmen ve kamu görevlisi şehit olmuştur.

Özellikle Irak ve İran sınırından sızmalar neticesinde bu bölgelerde bulunan, yerleşim yerleri en fazla terörden etkilenen bölgelerimiz olmuştur. Hakkari-Yüksekova-Şemdinli Bölgemiz bu yerleşim yerlerinin başında gelmektedir. 1 Ocak 2005 tarihinden 9 Kasım 2005 tarihine kadar Hakkari İlinde 22 olay meydana gelmiş olup, bu olaylar neticesinde 7'si güvenlik kuvvetlerine karşı yapılmıştır. Bu olaylar neticesinde 13 asker şehit olmuş, 31 asker ve 7 polis yaralanmıştır. Bu patlamalar neticesinde 1 vatandaş ölmüş, 32 kişi yaralanmıştır.

Güvenlik güçlerince yapılan operasyonlarda bombalama olayları ile ilgili 21 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 3'ü tutuklanmış, 1 tabanca, 3 el bombası, 318 gr. eroin, 10.5 kg. plastik patlayıcı madde ve 8 adet fûnye ele geçirilmiştir. Plastik patlayıcılarla ilgili 2 kişi tutuklanmış, 5 kişi hakkında ise giyabi tevkif kararı verilmiştir.

Ayrıca 19 Kasım 2005 tarihinde Yüksekova'da 2 el bombası, 1 tabanca ve çok sayıda örgütsel doküman ile yakalanan 1 şahıs tutuklanmıştır. Özellikle son üç ay içerisinde olaylar artarak devam etmiştir. Şöyle ki: 5 Ağustos 2005 tarihinde Şemdinli Askeri Gazino önüne poşet içerisinde konan zaman ayarlı ve parça tesirli bir bombanın patlaması neticesinde 5 asker şehit olmuştur. 1 Eylül 2005 günü bazı sivil toplum örgütlerinin düzenlediği Dünya Barış Günü etkinliğinde bir bombanın patlaması neticesinde 17 kadar vatandaş yaralanmıştır. 28 Ekim 2005 günü Emniyet Müdürlüğü önüne konan bir bombanın patlaması neticesinde sadece maddi hasar meydana gelmiştir. 1 Kasım 2005 tarihinde İlçe Jandarma Komutanlığı ile askeri gazino yakınına park eden 65 AV 223 plakalı araçta çok büyük bir patlama meydana gelmiş ve bu patlama neticesinde 6 asker, 3 polis ve 16 vatandaş yaralanmış (1 asker bir gözünü kaybetmiştir), 98 konut, 72 iş yeri ve 23 kamu binası zarar görmüştür. Bu olay ilçede büyük bir infial uyandırmıştır. Bilahare 9 Kasım 2005 tarihinde saat 12.00 sularında Cumhuriyet Caddesinde bulunan Özipek Pasajı içerisinde bulunan Umut Kitabevinde meydana gelen patlama neticesinde Mehmet Zahir Korkmaz isimli vatandaş ölmüş, kitapevi tamamen tahrip olmuş ve bu olayın duyulması üzerine halk toplanarak şiddetli tepki göstermiş ve olay mahallinin yakınında bulunan 30 AK 933 plakalı araç ile aracın

içinde-yanında bulunan Astsubay Başçavuşlar Ali Kaya ve Özcan İldeniz ile itirafçı tabir edilen Veysel Ateş halk tarafından çember içerisine alınmıştır. Bir kısım vatandaşlar aracı tahrip etmişler ve bu kişilere saldırarak darp etmişlerdir. Bu sırada Ali Kaya aracın bagajını açarak eline silahını alınca arabanın bagajında bulunan silahlar, bombalar, evraklar ve krokilerin de görülmesi üzerine halkın öfkesi daha da artarak devam etmiş ve halk Ali Kaya'nın elinden silahını alarak bagaja koymuştur. Bir müddet sonra olay yerine gelen İlçe Kaymakamı, İlçe Emniyet Müdürü ve güvenlik güçleri olayları yatıştırmaya çalışmışlarsa da olaylar yatışmadığı gibi daha da artarak devam etmiş ve kalabalık da gittikçe çoğalmıştır. Daha sonra Cumhuriyet Başsavcısı araçta bulunan silah vesairenin tespiti için araç başına gelmiş ve tespite başlamıştır. Bu sırada olay mahallinin biraz gerisinden silah sesleri gelmesi üzerine halkta panik başlamış ve olaylar daha da vahim bir hal almıştır. İddiaya göre Tanju Çavuş isimli bir uzman çavuş 42 D 1935 plakalı araçla Yüksekova'dan hanımı ve üç çocuğu ile birlikte olay mahalline doğru gelirken bir anda kendini kalabalığın içerisinde buluyor, kalabalıktan bazıları araca saldırarak aracı darp ediyor , Tanju Çavuş'da silahı ile kendisine saldıran kalabalığa rastgele ateş açıyor ve bu ateş neticesinde de 5 kişi yaralanıyor. Yaralılardan Ali Yılmaz isimli vatandaş hastaneye götürülürken yolda vefat ediyor. Bu olay tansiyonu daha da artırıyor ve kalabalık 30 AK 933 plakalı araç etrafındaki çemberi daha da güçlendiriyor. Güvenlik güçleri ise Ali Kaya ve Özcan İldeniz'i alarak Jandarma Komutanlığına, Veysel Ateş'i de Emniyet Müdürlüğüne götürüyor. Bu arada toplanan kalabalık da Hükümet Binasına doğru "sarok Apo, Kürdistan, PKK burada, Kürdistan burada; buradan asker ve polis gitsin, burası onlara mezar olacak, terörist devlet, şerefsiz devlet" gibi sloganlarla yürüyüşe geçiyor ve bir kısım da Hükümet Binasını, Emniyet Müdürlüğünü ve burada bulunan bir çok resmi aracı, emniyet ve asker lojmanlarını taşlayıp tahrip ediyorlar. Bir kısım da ilerde bulunan polis noktasını yıkmışlar ve polis noktasına doğru hareket ederek polisin çekilmesi neticesinde polis noktasını işgal ederek buraya "PKK-APO Kontrol Noktası", PKK Apo; Serok Apo PKK" sloganlarını duvara yazmışlar ve buradaki buzdolabı, jeneratör 10 KW yükselticiyi, çelik dolabı ve 10 ton odunu tahrip edip yakarak, giriş çıkışları kontrol ediyorlar ve buradaki köpek ve güvercinlere işkence yapıyorlar. Bilahare ilçeye Hakkari Valisi de geliyor ve kriz merkezi oluşturuluyor. Daha sonra ise Cumhuriyet Başsavcısı saat 21.00 sıralarında 30 AK 933 plakalı araçtaki yarım kalan tespitine başlıyor. Araçta yapılan tespit, araç içerisinde koltuklarda, aracın tavanında ve sol ön kapısında kısmen kan lekeleri bulunduğu, araç içerisinde bir adet fermuarı açık durumda siyah bir çantanın bulunduğu, aracın kaporta kısmının kullanılmaz durumda olduğu, bütün camlarının kırık ve tekerleklerinin kesilmiş ve delinmiş bulunduğu görülmüştür. Araç içerisindeki diğer eşya ve silahlar Cumhuriyet Başsavcılığınca tespit edilerek, emanete alınmıştır. Keza tahrip edilen kitabevindeki deliller de tespit edilmiş ve özellikle 2 adet HGR 2 DM 72 C05 FMP-133 ibareli yeşil renkli metal el bombası maşaları da zabıtla emanete alınmıştır. Ayrıca olaylar sırasında bir kısım güvenlik güçlerinin evlerine zorla girilerek ev eşyaları tahrip edilmiştir. Yine Kaymakamlık Konutu, Halk Eğitim ve İlçe Tarım Müdürlüğü önündeki bayraklar çalınmış yırtılmış ve yakılmıştır. Yine Şemdinli Lisesi önündeki Atatürk büstü tahrip edilmiştir.

Olayların önlenmesi için valilik makamında bir kriz merkezi oluşturulmuş ve gerekli güvenlik tedbirleri alınmış; güvenlik güçleri takviye edilmiştir. Olayların daha fazla büyümemesi, halkın sakin olması için Şemdinli, Yüksekova, Hakkari, Çukurca ve Esendere Belediye Başkanları, İl Genel Meclisi Üyeleri, ilçe, mahalle ve köy muhtarları ile CHP Hakkari Milletvekili Esat CANAN ile toplantılar yapılarak olayların önlenmesine çalışıldığı bilgisi alınmıştır.

Dinlediğimiz ve görüştüğümüz tanıkların beyanlarına göre:

Olayın tanıklarından ve bombalanan Umur Kitabevinin sahiplerinden Seferi Yılmaz Heyetimize hem olay yeri incelemesi sırasında ve hem de öğretilerinde alınan ifadesinde özetle şu beyanda bulunmuştur:

"Saat 09.30'da dükkanımı açtım. Pasaj komşularım Metin Korkmaz ve Mehmet Zahir Korkmaz yemek yapmak için dükkanımın arka bölümüne geldiler. 9 Kasım 2005 günü işyerimde öğlen saatlerinde üç kişi oturuyorduk. Öğleleri yemeğimizi pasajdaki arkadaşlarla birlikte yedik. O gün de yemeği hazırladık ve yemeğe başlamak üzereydik. Yanımda Metin Korkmaz ve Mehmet Zahir Korkmaz vardı. Diğer esnafı da yemeğe çağırmak için arka bölümden ön bölme tam geçmişim ki cam sesi duydum. O arada bir bombanın ön bölme bir bombanın da ikinci bölme doğru geldiğini fark ettim ve "Bomba" diye bağırarak dışarı fırladım. Pasajda sadece bir kişinin kaçtığını gördüm. Sağa dönünceye kadar kaçanı kovaladım. Bu arada kaçanın bombayı atan olduğunu söyleyip yakalanması için bağırardım. Zeydan Özel'i gördüm. Birkaç kişi kaçan şahsı kovalamaya başlayınca ben yaralılara bakmak için işyerime döndüm. Pasaja gelenler kaçanı kovalamaya başladılar. Kaçanı önceden tanımiyordum. Kaçan şahsın kaçarken telefonla görüşme yaptığını görmedim. Esnafı görmüşler. Birkaç kişi benden önce işyerime gelmişti. Etraf toz duman halindeydi. Yaralılar çıkarıldı. Sonra dışarı çıkarıldım ve topluluğun çembere aldığı aracın yanına gittim. Araçta iki kişi vardı. Biri ön diğeri ise arka koltuğa oturmuştu. Kişiler önce kaçmadılar. Kaçan şahsa kimliğini sordum. "Amirimdedir." dedi. Sonra İlçe Emniyet Müdürü "Bunlar bizden değil." dedi. Kişiler önce bagajı açtırmak istemediler. Sonra bagaj açıldı; silah, evrak, kroki vb. şeyler bulundu. Ali Kaya bagaj açılırken silahın birini kaptı. Arkadaşlar silahı elinden aldı. Daha sonra iki kişiyi Emniyete teslim ettik. Ali Kaya'yı jandarmaya götürdüler. Askeri yetkililer ve Emniyet Müdürü söz verdi. Özcan İldeniz'i ise iki kişi koluna girerek ilçe jandarmaya götürdü. Olayın görgü tanıklarının ifadesi alınmadı. İfade verirken rahat bir ortamda değildik. Sürekli telefonlar geliyordu. Ben siyasi davadan dolayı on beş yıl hapis yattım. Bundan dolayı hedef olmuş olabilirim. Polis kontrol noktasındaki olayları 7-9 yaşlarında çocukların yaptığı söyleniyor. Basın bunu abarttı. Askeri gazino ve lojmanlar 1 Kasım'da patlamadan önce boşaltılmış, eşyaları ve büyük ekran televizyonu bile çıkartmışlar.

Dört daire vardı. Bunlardan ikisi bana ait. Bunlar da boşaltılmış.” Seferi Yılmaz bu ifadelerini İHD ve diğer sivil toplum örgütlerinin 12.11.2005 tarihli raporlarında da aynen teyit etmiştir.

Heyet olay hakkında bilgisi olan kişileri öğretmenevinde teker teker dinlemiştir. Zeydan Özel Özipek Pasajının çaprazındaki Ender Giyimin sahibidir. Özel olayla ilgili gözlemleri kısaca şu şekilde anlatmıştır.

“Olay olmadan önce söz konusu arabayı amcamın dükkanının önüne park etmişlerdi. Üç kişi vardı. Küçük yer olduğundan gelenleri tanırız. Ancak bunları tanımayınca şüphelendim. Sarı-kahve renkli montlu biri pasaja izliyordu. Amcam oğluna dedim ki: “Bunları önceden görmedim. Şüpheleniyorum. Bunlar bombacı olmasın!”. Kahve renkli giysili arabadan çıktı. İki eli cebinde idi. Pasaja girdi, ben de çaktırmadan “Bunlar kimdir?” diye aracın yanına gittim. Hemen araba çalıştırıldı. Araba uygun bir yer bulmak için hareket etti ve sonra dönerek kuyumcu dükkanının önüne park etti. Dükkanıma girdim ve patlama oldu. Dışarı çıktım. Halk pasaja yürüdü. Kahve renkli montlu geliyordu. Telefonla birisini aradı ve “Neredesin?” diye sordu. Eczanenin önüne baktım. Arkadaşı arabayı park etmişti. Arkadaşı telefonu eline aldı “Gel buradayım” dedi. O arada oradakilere montlunun yakalanması için bağardım. Seferi Yılmaz’ı gördüm. Kendisi yanıma geldi. Kendisi “Bombayı atan bu” dedi. Ben de yarım saatir bunları izlediğimi söyledim. Halk saldırdı. Kaçan kişi arabaya girdi. Arabada iki kişi oldu. Biri ise dışarıda arabanın yanında idi. Ali Kaya’ya “Sen de bu işin içindesin” dedim. Kendisi kabul etmedi. Arka koltuğa bindi. “İnkar etme bu işin içindesin. Yarım saatir sizi izliyorum” dedim. Böyle deyince arabadan çıktı. Şahsı önceden tanııyordum. Arka bagajı açtı. Hemen elini silaha attı. “Ben emniyet görevlisiyim” dedi. Ben de bomba patlattıklarını söyledim. O arada bagaja baktığımda evrak, silah ve benzeri şeyler gördüm. Herkes arabaya vurmaya başladı. Ali Kaya’nın elinden silahı alındı, şarjör çıkarıldı ve silah bagaja konuldu. Kaymakam, polis, asker ve özel tim geldi. Özel tim ateş edince herkes yere yattı. Panzer (akrep) geldi ve ateş edildi. O arada Veysel Ateş’i araçtan çıkarıp panzere bindirdiler. Ali Kaya’ya ise emniyet aldı. Top sakallı olan Özcan İldeniz devamlı arabanın etrafında dolaşiyor ve arabanın içine bakıyordu. Adidas markalı lacivert montluuydu. Eli cebindeydi. Özcan İldeniz’e “İnkar etme üç kişisiniz” dedim. Kendisi kabul etmedi “İki kişi gidince millet rahatladı” dediler. Özcan İldeniz ilçe jandarmaya doğru yürüdü. Halka “Yakalayın” dedim. O arada yarbay Mustafa Yanık da gidiyordu. Asker fırının önüne barikat kurmuştu. Asker bana gitmenin yasak olduğunu söyledi. Yarbaya Özcan İldeniz’i işaret ederek olaya karışanlardan birinin de bu olduğunu söyledim. Bana “Rahat olun” dedi. Askerlere emir verdi. Askerler de Özcan İldeniz’in iki koluna girip ilçe jandarmaya doğru götürdüler.

Kadir ÖZCANER ile Görüşme: İnsan Hakları Derneği Şube Yöneticisi olan Kadir Özcaner serbest meslekle uğraşmaktadır. Özcaner olay hakkında özetle şunları söylemiştir: “Olay yerinin yüz metre kadar uzağındaydım. Evin önüne toprak döktüreceğim için kamyonu bekliyordum. Söz konusu araba olay yerine geldi. Hatta yolun ortasında durdu. Arabanın arkası bana dönüktü. Trafik sıkışınca geri geldi ve kavşaktan döndü. Van Gölü Tavukçuluğun önünde durdu. Şahısların ne yaptığını bilmiyorum. Ancak iki kişileri. O esnada bomba sesi geldi. Hangi taraftan geldiğini anlamadım. Pasajın önünden iki üç kişinin kaçtığını gördüm ve olayın olduğu yere doğru yöneldim. Sarı montlu şahsın aşağı indiğini gördüm. Fahrettin Yılmaz “Sen kimsin? Bombayı kim attı?” diye soruyor. Kişi cevap vermiyor. Ali Kaya aracın dışındaydı. Ali Kaya’nın yanına geldim. Kürtce ve Türkçe “Yahu ne oluyor, ne yapıyorsunuz?” diye sordum. “Biz emniyet görevlisiyiz” dedi. Kaçan kişi aracın arka kısmının ortasına oturmuştu. Başı eğik olduğundan yüzünü görmedim. Kendisini sürekli saklıyordu. Biri kimliğini sordu. Kimliğinin amirinde olduğunu söyledi. Ali Kaya o esnada toplanmak istedi. Baktı kontrol yok. Esnaf da toplandı. Halk toplanınca araca tekme atıldı. 10-15 dakika sonra Emniyet Müdürü geldi. “Sakin olun” dedi. Müdür “Biz bunları tanııyoruz” dedi. O arada kalabalık arttı. Kaymakam arabanın üzerindenkeyken yüzü maskeli polisler havaya silah sıktı. Panzerden ateş açıldığını görmedim. Küçük panzer yanaştı ve Veysel Ateş’i götürdüler. Daha sonra halkı yatıştırmaya çalıştılar. Pasajdaki patlamada birinin ölü olduğu söylendi. Kargaşa arttı. Ölen yeğenimdi. Silahlar atıldı. Ali Kaya’yı aldılar. Top sakallı birini fark etmedim. Mustafa Yanık adında yarbay vardı. Vatandaşın biri “Tüm pislikler sizin elinizin altından çıkıyor.” dedi. Hastaneye gittim. Keşif esnasında oradaydım. Halk keşfi izliyordu. Milletvekili güvenliğin sağlanmasının gerekli olduğu ile ilgili açıklama yaptı. Büyük bir ses geliyordu. Ancak sesler yakınımda değildi. Havaya ateş açılmıştı. Tanju Çavuş’un silah sesini duymadım.

Abdi ÖZEL ile Görüşme: Abdi Özel esnaf olup giyim işi ile uğraşmaktadır. Pasajın 20 metre kadar çaprazında dükkanı bulunmaktadır. Abdi Özel olaylar hakkında şunları ifade etmiştir:

“Olaydan önce araç benim dükkanımın önündeydi. İçeride çalışıyordum. Zeydan tanıyor musun?” dedi. “Yok” dedim. Araçta iki kişi gördüm. Zeydan onlara bakıyordu. Kendisi telaşlıydı. Patlamayı fark etmedim. Pasaja koştuğumda yaralılar çıkarılıyordu. Sesler duydum ve arkasından koştum. Olayın failinin kaçtığını söylediler. Halkla birlikte gittik. Kaçan kişi aracın arka kısmının ortasında oturuyordu. Aracın etrafında 20 kadar kişi vardı. Ali Kaya’yı gördüm. Arabadan çıkmıştı. Özcan İlderniz’i kalabalığın içinde fark ettik. Zeydan onu işaret etti. Böyle olunca koştı ve askerin güvenlik aldığı yere sığındı. Yarbay da ordaydı. İki kişi koluna girdi. Veysel Ateş’i DEHAPlılar muhafaza etti ve “Emniyete teslim edelim.” dediler. Veysel Ateş’i zırhlıya bindirip götürdüler. Ali Kaya’nın nasıl gittiğini görmedim. Ardından hastaneye gittim.”

Mehmet ATILLA ile Görüşme: Mehmet Atilla esnaf olup inşaat malzemesi satmaktadır. Mehmet Atilla olayla ilgili gözlemlerini şöyle aktarmıştır:

Arabayı park etmişti. Biri “Bunu yakalayın.” dedi. İki kişi koşuyordu. Arabaya girdi. Biri araçtakine kimliği olup olmadığını sordu. Araçtaki kimliğinin olmadığını söyleyince araçtan çıkması istendi. Böyle olunca kimliğinin amirinde olduğunu söyledi. Halk geldi. Kişileri emniyete teslim ettik. Arabada iki kişi vardı. Biri dışarı çıktı. Sarı montlu araçta kaldı. Aracın bagajı açımdı, silah ve bombayı gördüm”.

Cahit ERLER ile Görüşme: Cahit Erler’in pasajda iş yeri bulunmakta olup toto bayiliği yapmaktadır. Heyet kendisine askerlerin 9 Kasım 2005 tarihinde toto oynayıp oynamadığını sordu:

“O gün iş yerinde ben yoktum. Oduna gitmiştim. Kardeşim vardı. 12-13 öğrenci oyun oynamaktadır. O gün öğrenciler dışında kimse oyun oynamadı.”

Mehmet Tahir ERBAŞ ile Görüşme: Mehmet Tahir Erbaş pasajın çaprazındaki iş yerinde esnaflık yapmaktadır. Olayla ilgili bildikleri hakkında şunları ifade etmiştir:

“İçerde idik. Bomba sesi duydum. Birisi kaçtı. Kahve renkli montu vardı. Dükkanın önünden geçti. Eczanenin önünde telefonla Türkçe “Nerdesiniz?” diye sordu. Pasajın önünden ceset çıkarıldığını görünce oraya koştum. Kişi kaçarak gitti. Yaralıyı hastaneye götürdüler. Sonra aracın yanına gittik. Gittiğimde araçta sadece kaçıyı gördüm. Ali Kaya dışarıdaydı. Başını kanamıştı. Hatta kanı ceketime düştü. Top sakallı birini hatırlamıyorum. Biz zarar görmeden devlete teslim edelim diye korumaya çalışıyorduk. Ali Kaya’nın elinde silah vardı. Biri silahı alıp şarjörünü çıkarttı. Havaya ateş edildi. Arabadan bir şey alındığını görmedim. Sonra Ali Kaya’yı Emniyete götürdüler.”

Heyet ayrıca şahsa olaylardan sonra dükkanlarını neden kapattıklarını sordu. Kişi diğerleri açmayınca kendisinin de açmadığını, içlerinin rahat olmadığını ve kuyumcu dükkanı olduğundan geç açtığını belirtti.

Fahri YILMAZ ile Görüşme: Fahri Yılmaz züccaciye dükkanı işletmektedir. Dükkanı pasajdan 12 dükkan aşağıdadır. Görüşmede Heyete kısaca şunları anlatmıştır:

“Olay sırasında işyerindeydim. Patlama sesi geldiğinde dışarı fırladım. Halk yukarı doğru koşuyordu. Biri telefonla konuşuyordu. Halk “Bombayı bu attı.” dedi. Kişi kovalandı. Aşağı gitti. Ayrıca aşağıdan biri geliyordu. Kaçan şahıs gelenle konuştu. Sonra ikisi de arabaya bindi. Arabayı çalıştırmaya çalıştı. Biri o arada emniyetten olduğunu söyledi. Altmış-yetmiş kişilik kalabalık vardı. Başta kimse karışmıyordu. “Kişileri adalete teslim edelim.” dendi. Polis, asker ve Emniyet Müdüründen sonra Kaymakam geldi. “Biz aldık, bizdeniz.” denildi. İkisini götürdüler. Dükkanım açık olduğu için döndüm ve dükkanımı kapattım. Keşif esnasında silah sesi geldi. Ben uzaktaydım. Tam olarak bilmiyorum. Jandarma tarafından halkın üzerine ateş açıldı. Halk yere yattı. Uzak olduğu için tam göremedim. Güvenli olmadığı için olaylardan sonra dükkanı kapatıyoruz.”

Kadir KAÇAN ile Görüşme: Kadir Kaçar meşrubat dükkanı işletmektedir. İş yeri eczanenin karşısında olup, pasaja yetmiş metre kadar uzaklıktadır. Kadir Kaçar olay hakkında şunları söylemiştir:

“Patlama sesiyle birlikte dışarı çıktım. İtirafçı denen şahıs telaşlı şekilde yürüyerek hızla gitmekteydi. Tedirgindi. Önceden arabayı görmüştüm; ancak dikkat etmemiştim. Aşağı doğru gitti. Telefonla görüştü. Komşularından biri bana yaklaştı ve “Bombayı bu kişi attı.” dedi. Az ileride araç duruyordu. Ali Kaya ise aşağıda bekliyordu. Veysel Ateş, Ali Kaya ile buluşup araca gittiler. Veysel Ateş araca bindi. Ali Kaya araca bindi; sonra geri indi. Kim olduğunu sorduk. Telekom görevlisi olduğunu söyledi. Kalabalık arttı. Kimlik soruldu. Kişi “Emniyetçiyim.” dedi. Yüz kadar kişi vardı. Arabanın arkasından küçük bir silah çıkardı. İki üç kişi silaha sarıldı ve silahı elinden aldılar. Silahın şarjörü çıkarıldı. Görevliler geldi. Yüzleri kapalı özel tim geldi. Kalabalık dağılmadı. Aksine daha da arttı. Özel tim gitti. Polise ait araç geldi ve Veysel Ateş’i aldı. Ondan sonra Emniyet Müdürü geldi. Ali Kaya ile birlikte Emniyet Müdürlüğüne gittiler. Cenaze pasajdan çıkarılırken gençler taş atarak camları kırdı. Cenazenin peşinde hastaneye doğru giderken ateş açıldı. Bu arada kardeşim yaralandı. Top sakallı kişiyi ilk etapta görmedim. Sonradan geldi. Emniyet Müdürüne söyledik. Sonra Müdürle birlikte gittiler”.

Metin EROĞUZ ile Görüşme: Metin Eroğuz market işletmektedir. Market pasajdan elli metre kadar uzakta olup Ziraat Bankası tarafındadır. Heyete Metin Eroğuz şu bilgileri aktarmıştır:

“Bomba patladığında dükkanımın önündeydim. Patlama anında telaş oldu. Patlamadan bir dakika kadar sonra kuyumcu arkadaşın fırladığını gördüm. On dakika kadar sonra yaralıyı çıkardılar. Biri “bombacı aşağıya gitti” diye bağırdı. Kahve renkli montlu birini gördü. Telefonla görüşüyordu. Hızlı ve telaşlıydı. Aşağıda birini gördü. Önünde Baran Ticaretin sahibi vardı. Failin o kişi olduğunu söyledi. Kaçan kişi birine yanaştı ve sonra beraber olarak aşağı doğru gittiler. Sanırım arabaya bindiler. İkisini arabada gördüm. Hafif sakallı olan da arabanın içindeydi. Olaydan on dakika sonra yarbayla diyalogumuz oldu. Kendisi olayın bizler tarafından yapıldığı yönünde bir şeyler söyledi. Ben de “sizler tarafından yapılıyor.” dedim.

Şemdinli Kaymakamı Mustafa Cihat FESLİHAN ile Görüşme: İlçede yıllardır terör hadiseleri yaşanmaktadır. Ancak son 6 aya kadar ilçede sükunet hakimdi. Son altı ay içerisinde 5’i kırsal da 6’sı ise emniyet bölgesinde olmak üzere toplam 11 patlama meydana geldi. 9 Kasım 2005 tarihinden önce askerden 11 şehit, 33 yaralı, polisten ise 3 yaralı var. Ayrıca 31 vatandaşa yaralandı.

9 Kasım 2005 tarihinde meydana gelen toplumsal olayda 5 polis yaralandı. Patlamada ve sonra açılan ateş sonucunda iki vatandaş hayatını kaybetti. Askerden ise şehit ve yaralı bulunmamaktadır. Ayrıca 5'i ağır, 20'nin üzerinde hafif olmak üzere toplam 25'in üzerinde yaralanma olayı var. Yaralanma ve ölüm olayları sebebiyle Yüksekova'ya gidiş ve gelişler oldu. 5 Ağustos da Askeri Gazino önünde meydana gelen patlamada 5 asker şehit oldu, 3'ü ise yaralandı. Sonrasında ise ilçede bu tür olaylar yaygınlaştı.

1 Kasım'da saat 23.00 civarında İlçe Jandarma Komutanlığı ile Askeri Gazino arasında park eden araçta patlama meydana geldi. Araç plakası bulundu: 65 KU 223. Araç tamamen infilak etti. Tahrip gücü yüksek bomba olduğundan 98 konut ve 72 işyeri ve 23 resmi kurum binası zarar gördü. Olayda 6 askeri personel ve 3 polis memuru ve 16 vatandaş yaralandı. Askeri personelden biri gözünü kaybetti. Olay esnasında Alay Komutanlığındaydım. Bize saldırı yapıldığını ve roket atıldığını zannettik. Rapor geldikten sonra gerçek durumu öğrendik. Emniyet Müdürlüğü patlamanın yaşandığı yol güzergahında şüphelendiği araçları kontrol etmektedir. İlçede genelde 30 ve 65 plakalı araçlar bulunmaktadır. Bundan dolayı bu araç şüpheli çekmemiştir. Söz konusu araçla ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Patlamanın tesiri çok büyük olmuştur. İlçenin İran ve Irak'la sınırı var. Sınırın nizami olmayıp doğaldır. Bu sebeple patlayıcı ve silah geçişleri mümkün olabilmektedir.

1 Kasım'da meydana gelen patlamada zarar görenlerin zararının giderilmesi için ilk etapta iki yüz milyar para tahsis edildi. 9 Kasım'da bununla ilgili toplantı halinde iken saat 12.00 sıralarında patlama oldu. İlçe Emniyet Müdürlüğüne geçtim. Bize patlama meydana geldiği ve aracın içindeki bir vatandaşın linç edilmek istendiği bilgisi geldi. Toplanan kalabalık aracın içindeki kişiyi çıkarmaya çalışıyor. Aracın etrafında kalabalık artınca jandarmadan kuvvet istedik. Aynı zamanda durumu Vali Beye bildirdim. On beş dakika sonra Emniyet Müdürünün "Kaymakam Bey gelsin" dediğini duydum ve olay yerine geçtim. Emniyet Müdürü aracın üstündeydi. Kalabalığın arasından geçtim ve aracın üstüne çıktım. Kalabalığı yatıştırmaya çalıştım ve sakin olmalarını söyledim. Bu arada pasaj tarafından kanlar içerisinde bir şahıs sürüklenerek getirildi. Bunu gören halk hiddetli bir şekilde polisleri saldırmaya başladı. Birkaç kişi uzanıp beni çekmeye başladı. Bunun üzerine tekrar Emniyet Müdürlüğüne geldim. Sürüklenenin patlamada ölen ya da yaralanan kişi olup olmadığını bilmiyorum. Halkı yatıştırmak için gittiğimde zaten Veysel Ateş getirilmişti. Konuşma yaparken araç boştu. Olaya karıştığı iddia edilen iki askerin akıbetini bilmiyorum. Sürüklenen şahsın görülmesi halkın galeyana gelmesine neden oldu. Kalabalık Hükümet Konağı önüne yığıldı. Güvenlik güçleri tertibat aldı. Kalabalık saldırdı. Taş ve slogan atıldı. Yasa dışı örgüt bayrağı görmedim; ancak yasa dışı örgüt ile ilgili slogan vardı. Polis havaya ateş açarak kalabalığı püskürttü. Kalabalık ilçe merkezine yöneldi. Polis merkezine taşlı ve sobalı saldırıldı. Havaya ateş açılarak olay engellenmeye çalışıldı. 15.30'da Vali Bey geldi. Ben onu karşılamaya gittim. Durum değerlendirmesi yapıldı ve kriz merkezi oluşturuldu. Vali Beyle Hakkari Cumhuriyet Başsavcısı da geldi. İlçenin ileri gelenleri ile birlikte toplantı yapıldı.

Aracın etrafında görevli kimse kalmadı. Halk aracı çembere almıştı. Saat 16.00 sıralarında Savcı olay yerine geçti ve aracı incelemeye başladı. Vatandaşlar ise uzaktan incelemeyi izliyordu. Otuz dakika sonra kalabalığın içinde silah sesi geldi. Vatandaş galeyana geldi ve polis merkezine yöneldi. Burayı boşaltmak zorunda kaldık. 42 D 1935 plakalı araçla Tanju Çavuş adlı bir uzman çavuşun eşi ve çocukları ile birlikte kalabalığın içerisinden geçerken ateş açtığı söylendi. Olayda 5 kişi yaralandı. Yaralıları Yüksekova'ya götürüldü. Yaralılarından biri yolda yaşamını yitirdi. Olay üzerine Savcı incelemeyi yarıda bırakarak kriz merkezine geldi. Burada vakit kaybedilmeden araçtaki incelemenin tamamlanması kararlaştırıldı. Savcı saat 21.00'de tekrar aracın olduğu yere geldi ve incelemeyi tamamladı. İncelemenin ardından araç Hükümet Konağının önüne çekildi. Olaylardan sonra Veysel Ateş ve Tanju Çavuş tutuklandı. Kalabalık ise geç saatlerde dağıldı. 10 Kasım'da olay yeri incelemesi yapıldı. İki cenaze Diyarbakır Adli Tıp Kurumu'na gönderildi. Aracın içinde ne olduğunu bilmiyorum. İlk gittiğimde (saat 12.45) aracın yanında emniyet görevlileri vardı. Jandarmayı İlçe Jandarma Komutanlığı ve lojmanların yanında gördüm; Ancak olay yerinde görmedim. Daha sonra iki kişinin serbest bırakıldığı söylendi. İki kişi Hakkari Alay Komutanlığı'nda görevliler. Bunların ilçeye geliş ve gidişleriyle ilgili bize bilgi gelmedi. Ayrıca aracın kime ait olduğunu bilmiyorum".

Şemdinli Cumhuriyet Başsavcısı Harun AYIK ile Görüşme:

"Polis patlama olduğunu söyledi. Bakmak üzere gittim. Beyaz bir aracın etrafında kalabalık toplanmıştı. Kaymakam halkı yatıştırıyordu. Halk, polis ve jandarmanın kendilerini terörist olarak gördüğünü söyledi. Sakinleştirmeye çalıştım. Kalabalık "Terörist devlet." dedi. Kaymakama saldırıldı. Vatandaşın biri bana "Buradan gitseniz iyi olur." dedi. Emniyet Müdürlüğüne gittik. O arada Veysel Ateş'i götürmüşlerdi. Görgü tanıkları iki kişinin daha olduğunu söyledi. Şüpheliler de beraber olduklarını kabul ettiler. Saldırlar Veysel Ateş'e dönüktü. Araca büyük zarar verildi. Diğer iki kişi aracın dışındaymış. Araçtakilere el koyduk. Bombayı jandarmaya verdik. Sanıklar araçtaki bombaların kendilerine ait olduğunu kabul ediyorlar. Araçta kroki, fotoğraf ve askeri evrak bulundu. Kişilerin görevlendirme belgesi var. Görevliler Seferi Yılmaz'a Almanya'dan paket geleceği yönünde istihbarat gelmesi üzerine Şemdinli'ye geldiklerini ve kendisiyle görüşeceklerini söylediler. Veysel Ateş'in gözaltına alınması emrini ben verdim. Diğerleri için delil olmadığı için karar almadık. Jandarma araçtaki bombaların kendilerine ait olduğunu kabul etti. Hatta araçtan ajanda gibi bazı şeylerin çalındığı söyleniyor. Kitabevinin bombalanması olayında iki bomba kullanılmış. Ayrıca araçta bulunan silahların faili meçhul olaylarda kullanılmadığı tespit edildi. Dosyayı fezlekeyle birlikte Van Cumhuriyet Başsavcılığına gönderdik.

Kalabalık keşif mahallindeki araçtan yüz metre kadar ilerde keşfi izlemekteydi. Hava kararıştı. Ateş yakmışlardı. Uzaktan tabanca sesleri geldi. Beş kişinin yaralandığının söylenmesi üzerine keşfi yarım bıraktık. Akşam keşfi sırasında kalabalığa ateş eden uzman çavuşun yanında eşi ve üç çocuğu bulunmaktaydı. Yüksekova'dan dönmekte olan uzman çavuş kalabalığın yanından geçiyor. Elektrik direği devrilerek yol kapatılmış. Bu arada kalabalık araca taş atıyor. Aracın arka camında taş izi var. Araçta fazla hasar yok. Vurularak ölen ve yaralanan kişilerin vücudundaki mermilerin Tanju Çavuş'un silahından çıktığı belirlendi. Keşif yapılırken panzerden ateş açılmadı. İki olayı aynı dosyada yürütüyoruz.

Veysel Ateş bombaların kendisi tarafından atıldığı iddiasını kabul etmiyor. Sanıkların ifadesine göre Özcan İldeniz tuvalete gideceği sırada bomba patlıyor. Seferi Yılmaz, Veysel Ateş'in peşine düşüyor. Pasajdan önce Veysel Ateş, ardından Seferi Yılmaz çıkıyor. Seferi Yılmaz'da yaralanma yok. Kendisi bombayı görünce kaçıyor. O arada pasajdan birinin kaçtığını görüyor ve onu takip ediyor. Araca binene kadar kimse Veysel Ateş'i yakalayamıyor.

1 Kasım'da meydana gelen olayda kullanılan aracın Yüksekova'da bir şahsa ait olduğu belirlendi. Ancak belirlenen şahıstan sonra araç çok yakın süre içerisinde iki kişiye haricen satılmış. Araştırmalar devam ediyor. Olaydan önce aracın park edildiğini asker fark ediyor. Asker polise söylüyor. Polis giderken patlama oluyor. Olay anında birkaç işyeri açık. Olay 23.05.sıralarında meydana geliyor. O gece Fenerbahçe'nin Avrupa Kupası maçı var. Patlama maçın ikinci yarısına denk geliyor. O sırada Askeri Gazinoda dört beş kişi var. Askerler özellikle maçlarda hedef olabileceklerinden teyakkuz halindedir.

Buradaki emniyet mensupları özellikle adli konularda yetersizler. Olay yeri inceleme ve bomba imha ekibi yok. Kamera sistemi kurulmalı ve tecrübeli elemanlar istihdam edilmelidir. Polis 12/12 sistemine göre çalışmasına rağmen yetişememektedir. Olay yeri inceleme ve bomba imha ekibi Yüksekova'dan gelmektedir. Bunlar da olay olduğunda değil; ertesi gün gelebilmekteler. Bu sebeple gecikme yaşanmaktadır. Ödenek konusunda sıkıntılarımız var.

Şemdinli Emniyet Müdürü Tacettin ASLAN ile Görüşme:

"1 Kasım'da meydana gelen olaylarda halkın devletin kurumlarına karşı tepkisi yoktu. Bayramlaşma töreni yaptık. Katılım yüksekti. 9 Kasım'a kadar tek başıma polis noktasına kadar gidebiliyordum. Halkla diyalogumuz iyiydi. Ne olduysa 9 Kasım'da oldu.

5 Ağustos'ta yönlendirmeli bomba poşet içerisinde bırakılmış. Yarım saat bekletilmiş. Bomba zaman ayarlı ve parça tesirli. Poşete bakan askerlerden üç uzman çavuş ve iki asker şehit oldu. Olay yerine ilk ben gittim. Kiminin ayağı, kiminin başı yoktu. Bir plakadan bahsedildi. Gözaltı yapıldı. Ancak bir şey çıkmadı. Bizi sonuca götürecek bir şey bulamadık. Halk bize "Niye acemice tavır sergilediniz." diye kızındı.

1 Eylül'de Dünya Barış Günü etkinliği düzenleniyor. İlk defa geçen yıl düzenlendi. Etkinlikler iki günde gerçekleştirildi: 31 Ağustos ve 1 Eylül. İlk gün açılış ve konuşmalar yapıldı ve eğlenceler düzenlendi. Etkinlikte 100-150 kişi vardı. Geçen yıl büyük katılım olmuştu. 1 Eylül'de de yüz kadar kişi vardı. Sabah hazırlandım. Bir baktım insanlar etkinliğe akın akın gidiyor. Miting alanı doldu. Küçük bir patlama oldu. Bir kişi yerdedi. Ambulans geldi. Korku ve paniğe dayalı 16-17 yaralanma var. Bomba parçalarından yaralanan çok az. Bomba meyve kutusu veya pet şişeye yerleştirilmiş. Bomba ateşlemeli. Böyle olduğundan birinin orada olması gerekir. Miting alanına yakın odun yığınının altına konmuş. Öyle bir şekilde konmuş ki sanki insanlara zarar vermek istenmemiş. Çiviler yere doğru dağılacak şekilde ayarlanmış. Amaç öldürme değil. Bomba patlayınca bariz bir şekilde katılım arttı ve program uzatıldı.

28 Ekim'de saat 23.00 sıralarında Emniyet Müdürlüğü'nün kenarına bomba bırakılmış. öğretilenindeydim. Kaymakamlığın önüne geldiğimde patlama meydana geldi. Nöbetçilerin görmesi çok zor. Görgü şahidi yok. Bomba zaman ayarlı ve parça tesirli. Bomba üzerine devriye için ekipler gönderdik.

1 Kasım'da nizamiyenin arkasına araç park edilmiş. O gece maç vardı. Alayda oturuyorduk. Çok büyük bir patlama oldu. 100-150 metre uzaktaydık. Daha önce emniyetin yanına bomba konulduğundan ekipleri sıklaştırmıştık. Maç saatleri genellikle daha dikkatli oluyoruz. Ama araçlar caddeye rahat bir şekilde park ediliyor. Buna müdahale edilmemektedir. Bomba patlatılan araç da rahat bir şekilde park etmiş. Nedense şüphe çekmiyor. Van plakalı araç, Şemdinli'ye geleli iki-üç gün olmuş. Araç haricen kayıt dışı yedi-sekiz kişiye satılıyor. Araç en son Yüksekova'da üç dört defa el değiştiriyor. Burada haricen satış yaygın. Yeşil kart almak için kimse üzerine bir şey kaydettirmek istemiyor. Patlamada üç polis memuru da yaralanıyor. Olay yerine ilk ben gittim. Bu olaydan sonra ilçede bir olumsuzluk yoktu. Vatandaş patlamanın PKK tarafından yapıldığını söylüyordu. Bu olaydan sonra yasa dışı örgüt içerisinde ikilik oluştu. Bize gelen bilgilere göre birbirlerini "Niye yaptınız?" diye suçluyorlar. Taraflardan biri kendilerinin yapmadığını öbür grubun yaptığını ve imza toplayıp bölge sorumlusuna şikayet etmeleri gerektiğini söylüyor.

9 Kasım'da makamıdaydım. İhtiyaçlarımızı tespit etmek için Ankara Terörle Mücadeleden gelen heyetle toplantı halindeydik. Ses duydum. "Patlama oldu galiba bakmak istiyorum." dedim. Gittiğimde pasajın başında kitapçı vardı. "Ne oldu?" dedim. "İçerde bir şey oldu." dedi. Rahatsız edici bir koku vardı. Kitapçıdan başka kimse yoktu. Pasajdan çıkarken bir başkasıyla karşılaştım. Vatandaş biri için "Kovalayın." dedi. İleride kaçan olduğu söylendi. "Elinde bir şey mi var?" diye hızlı adımlarla gittim. 15-20 kişi araca saldıyordu. Reno 19 marka araç. Arkadaşları çağırdım. Aracın içine baktım; biri arka koltukta başını iki elinin arasına koymuş vaziyette oturuyordu. Bu arada 7-8 kişiydik. "Engelleyebiliriz." diye düşündüm. Kalabalık arttı. Kaymakamı anons ettim. Askerden takviye

istedik. Asker aracın yanına yaklaşırken saldırıya maruz kaldı ve geri çekildi. Zapt edilemeyecek duruma geldi. Özel Harekatı çağırdım. Aksi takdirde kişi linç edilecekti. Özel Harekat gelince halk tepki gösterdi. Adamı aracın içinden aldım. Grup beni sürüklüyordu. Özel Harekat silahlarıyla havaya ateş açtılar. Herkes yere yattı. Adamı aldılar. Aracın üstüne çıktım ve halka sakin olmalarını söyledim. Kaymakamı istediler. Kaymakam geldi. Ne gerekiyorsa yapılacağını söyledi. Biri Kaymakama saldırdı. Hareketlenme oldu. O arada Başkomiser yere düştü. Vatandaşlardan bir kısmı görevlileri korumaya çalışıyordu. Bazısı ise saldıyordu. Saldıranları hatırlayamıyorum. Kaymakam konuşurken pasaj istikametinden gürültü ile yaralı çıkarıldı. Bunun üzerine vatandaş daha da tahrik oldu. Ölü hastaneye götürülürken ana gruptan ayrılanlar oldu. Halk emniyete hücum etti. Emniyete girer girmez halk taşlarla saldırdı. Panzer müdahalede yeterli olmadığından emniyete getirdik. Araçtakiler buraya getirildi. Başçavuş kendisini savunmak için “Emniyettenim.” demesi ve “Veysel Ateş’in Emniyete getirilmesi” halkın Emniyete saldırmaya sebep oldu. Olayda adı geçen diğer iki kişiyi olay esnasında görmedim. Ali Kaya’yı önceden görmedim. Özcan İldeniz’i ise iki defa gördüm. Özcan İldeniz’i halk kovaladığından Emniyete sığınıyor. Özcan İldeniz geldikten bir süre sonra jandarmaya gidiyor. Niçin kovalandığını ve kaçtığını bilmiyorduk. Vatandaş askeri tanıyor. Ali Kaya ise jandarmanın kurduğu barikata kaçıyor. Vatandaşlar askeri lojmanlara taşla saldırmaya başladılar. Jandarma müdahale etti ve aileleri kontrol altına aldı. Sonra barikat kuruldu. Saat 16.00 sıralarında keşfe gittik. Hava kararmak üzereydi. 500-600 kişilik grup keşfi uzaktan izliyordu. Olay yerinde 30 kadar kişi vardı. Savcı aracı incelerken grubun arasından silah sesleri geldi ve hareketlenme oldu. Ateş iddia edildiği gibi panzerden gelmedi. Uzman çavuş ailesini hastaneden getiriyor, aracında çocukları da var. Ateş açılmasından sonra keşif durduruldu. Açılan ateş sonucu dört kişi yaralandı, bir insan hayatını kaybetti. Olaylar tekrar başladı. Ancak olaylarda ateşli silah kullanılmadı. Keşfin çevre emniyetini Hakkari’den gelen kuvvetler sağladı. Araçtan çıkanlar inceleme için gönderildi. Ertesi gün cenazede olay çıkmadı.

Belediye Başkanı polis noktasının yakılmaması için uğraştığı için başından yaralandı. Kendisiyle görüşmemde “Topluluk içerisinde bazı aşırı var engel olamıyoruz.” dedi. Olayların yatıştırılması için Yüksekova Belediye Başkanı da geldi. DEHAP binasının önünde konuşmalar yapıldı ve topluluk dağıldı.”

Şemdinli Belediye Başkanı Hurşit TEKİN ile Görüşme:

“On gündür olaylar oluyor. Üç aydır bombalar patlıyor. Şimdiye kadar da olayın nasıl olduğunu halk bilmiyor. 9 Kasım’daki son patlamada failer suçüstü yakalandı. Olay anında burada değildim. Başsağlığı için bir köye gitmiştim. Patlama olduğunu söylediler. Geldiğimde herkes ayakta idi. Seferi Yılmaz’ın dükkanına bomba atılmıştı ve bir ölü vardı. Sahibi iş yerindeyken üç kişi yemek yiyeceklermiş. Bombanın biri camdan biri ise kapıdan atılmış. Seferi Yılmaz bombayı görür görmez dışarı fırlıyor. O arada kaçan birinin peşine düşüyor. Oradakilere kaçanın yakalanması için bağırıyor: “Bombayı bu attı yakalayın!” Kaçan yüz metre ilerdeki araca sığınıyor. Kaçan kişi araca giderken iki kişinin daha araçta olduğu fark ediliyor. Kaçan kişi araca giriyor. Aracı saran halk daha sonra aracın dışına çıkan iki kişiye kim olduklarını soruyor. Onlar asker olduğunu söylüyor. Bunun üzerine kimliği isteniyor. O da kimliğinin komutanında olduğunu söylüyor. Araçta silah ve evrak çıkıyor. Araç tahrip ediliyor. 150 kadar kişi aracı çembere almış, aracı kimseye teslim etmeyeceklerini söylüyorlar. Hakkari Milletvekili Esat CANAN, Hakkari ve Yüksekova Belediye Başkanları da geldi ve olayların yatışmasına yardımcı oldular. Savcı Heyetle birlikte aracın yanına geldiler. Halk uzaktan izliyordu. Hava kararmıştı. Araçtakilerin yarısı tespit edilmişti ki silah sesi geldi. Halk “5-6 kişi vuruldu.” diye bağırıyor. Askerin biri silahıyla halkı tanıyor. Beş kişi yaralanıyor. Bunun üzerine Savcı keşfi tamamlayamadan bıraktı. Yaralılar hastaneye kaldırıldı. Yaralıların biri yolda hayatını kaybetti. Kriz merkezi “Tespiti tamamlayalım.” dedi. Savcı da bu görüşe katıldı ve tespit tamamlandı. Silah ve bir sürü evrak bulundu. Her şey araçtan çıkarıldı ve araç Hükümet Konağına çekildi. Halk çarşısını doldurmuştu. Araya girdim ve parti yöneticisini çağırdım. Olayın büyümemesi için çalıştım. Bundan dolayı yaralandım. Kimin vurulduğunu bilmiyorum. Polis noktasına yönelme olmuş, oraya gitmemi söylediler. Gittiğimde halk saldıyordu. Polis havaya ateş açtı. Ben de araya girdim. Polis kontrol noktasında yaşananların engellenmesi için girişimde bulundum. Burada 5-6 yaşlarında çocuklar vardı. Çocukların ailelerini uyardım. Halk üç kişiyi yakalamış, ancak biri göz altına alınmış ikisi ise serbest bırakıldı. Halkın tepkisi için de gözaltına alınmamasıdır. Üçü de gözaltına alınsaydı böyle olmazdı. Üç kişi beraber gelmişler ve biri bombayı atmış. “Olan olmuş, bundan sonra kimse ölmesin.” dedim. Darbe aldığım beni hastaneye kaldırdılar.

1 Eylül Dünya Barış Günü’nde kurduğumuz çadırın bir metre arkasına bomba koymuşlar. Kanaatime göre bombaları aynı çete koyuyor. Evraklarda bombalamalarla ilgili bilgiler çıktı. Geçmişte yapılan ve gelecekte yapılacak bombalamalarla ilgili bilgilere rastlandı. Cami ve lisenin bombalanacağı yönünde bilgilere rastlandı. Gençler ve camiye gidenler “Bizim ne günahımız var da bomba koyuyorlar.” diye tepki gösteriyor. Biz huzur istiyoruz. Savcı keşif yaparken panzerden ateş açılıp açılmadığını bilmiyorum. Silah sesi geldi. Ancak kim tarafından ve nereden atıldığını bilmiyorum.”

Şemdinli İlçe Jandarma Komutanı J.Binbaşı Erdem YILMAZ ile Görüşme:

“5 Ağustos’tan sonra yoğun olarak Milli İstihbarat Teşkilatından ve Emniyet Genel Müdürlüğü’nden gelenler oldu. Bu günler kar yağmadan önceki hassas günlerdir. Bize saldırı yapılacağı ile ilgili duyumlar geldi. Ancak bu kadar büyük bir patlama beklemiyorduk. 9 Kasım’dan üç gün önce İl Jandarma Alay Komutanlığından beni aradılar ve elemanların gelebileceklerini söylediler. Ama ne zaman geldiklerini bilmiyorum. Bunun yanı sıra hiç haber vermeden geldikleri de olmuştur. Burası küçük bir yer olduğu için halk

istihbaratçıları tanıyor olabilir. Özcan İldeniz ve Ali Kaya'yı da tanıyan bir çok kişi olabilir. İlçe Emniyet Müdürlüğünde Terörle Mücadeleden gelen Heyetle toplantı yapılmaktaydı. Pasajda bomba patladığı söylendi. Yaya olarak gittim. İddia bayindekiler şaşkın durumdaydı. O an ölü veya yaralı olup olmadığını bilmiyordum. Polisler gelmiş. Gazete bayininin sahibi Naif Erler, pasajın önünde durmaktaydı. Bir anda aracın başına yüz-yüz elli kişi toplanmıştı. Herkes oraya doğru koşuyordu. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Kalabalığın arasına karıştım. "Polisler yaptı." diye sesler duydum. Altınsu Köyü Muhtarı bana fazla yaklaşmamamı söyledi. Özcan İldeniz polislerce kurtarıldı. Özcan "Bize saldırdılar. Araçta silah ve belge var." dedi. Kendisiyle birkaç adım yürüdüm. Kendisine senden başka kim var diye sordum. Ali Kaya'nın olduğunu söyledi. Ali Kaya kenardaydı. Ali Kaya'yı zırhlı araca bindirerek kurtardık. O arada araçta neler olduğunu bu arkadaşlardan öğrendik. Kalabalığı uzaklaştırarak aracı kurtarmak istedik, fakat bin kişi kadar vardı, başarılı olamadık. İnceleme için savcıya eşlik etmek üzere polis görevlendirildi. Kendisi de ateş açarak kendisini savunmaya çalışmış. Orada bulunan milletvekili, ateş açılmasını incelemeyi engelleme olarak algılamış. Tanju Çavuş Dağ Komando Taburundaydı. Vali Bey beni çağırdı. Kişiyi lojmandan aldık. Savcıya götürüldü ve ifadesi alındı. Arabasının üzerindeki saldırılar tespit edildi. Özcan İldeniz Emniyet Müdürlüğüne gitti. Ali Kaya zırhlı araçla Taktik Alaya götürüldü. Vali, İl Emniyet Müdürü ve İl Jandarma Komutanı geldi ve kriz merkezi oluşturuldu. Bu arada çıkan kargaşada Türk bayrağı yakıldı, uzman çavuşun evine saldırı yapıldı, Atatürk büstüne saldırıldı. Polis noktası yakıldı. Nuktada dört polis görev yapmaktaydı. Emniyet müdürlüğü ve Hükümet Konağına büyük saldırı oldu. Askerlerin kaldığı evler taşlandı. Asker eşleri "Bizi kurtarın!" diye bağıryorlardı. Taşlar genelde gençler tarafından atılıyordu. Polis noktasında üç kurt köpeği ardi. Köpeklerin gözlerine naylon yakılarak damlatılmış. Güvercinler ise çivilenmiş.

Sonradan patlamanın iki el bombasından kaynaklandığını öğrendik. Bir kişi aynı anda iki el bombasını kullanamaz ve bombasının pimi çekildikten sonra dört beş saniye içerisinde patlar. Bu acıdan soru işareti var. Vatandaşların bir kısmı korktuğundan ifade vermiyor. Seferi Yılmaz 1984 PKK baskınında gözcülük yaptığı için on beş yıl cezaevinde kalmış. Seferi Yılmaz'a yurt dışından bir paket geleceği bilgisi geliyor. Mahkeme kararı ile dinleme ve takibe alınıyor. Dinlemede terör örgütü elemanları ile görüştüğü tespit ediliyor. Araçtakilerden biri sayısal oynamak için indiği sırada pasajdaki patlama gerçekleşiyor.

Heyet 1 Kasım'da meydana gelen patlama esnasında Askeri Gazino ve askerlerin kaldığı yerlerin boşaltılıp boşaltılmadığı sorusu üzerine şu şekilde cevap verilmiştir:

"Uzman çavuş maç izlemek için arkadaşına gitmiş. Gazinoda ise beş kişi kalmaktaydı, Bunlardan biri patlama sırasında Gazinodan çıkmak üzereymiş. Maç sırasında olay olabileceği endişesiyle arkadaşları uyarıyoruz. Maç da zaten şifreli kanalda değil. Star TV'de yayınlandığı için Gazino'da fazla kişinin olmaması normaldir. Maç şifreli kanalda olsaydı çok kişi olurdu. 9 Kasım'daki patlama olduğunda Taktik Alaydaydık. Terör örgütü içerisinde de 1 Kasım olayları hakkında soruşturma yapılıyor. Roj TV adımızı vererek bizleri hedef gösteriyor. Vatandaş da olayın terör örgütü tarafından yapıldığını biliyor. 1 Kasım olaylarından sonra halk arasında örgüte tepki vardı.

Daha büyük olaylar olmaması için keşfin yarıda kalmasını istemedik. El bombalarını Savcı önce bize teslim etti. Ardından biz bunları Savcılığa teslim ettik. Keşfin tamamlanmasından sonra araç İlçe Emniyet müdürlüğünün önüne çekildi. Araçtaki iki yıllık istihbarat bilgileri kayboldu. Arkadaşa neden önemli şeyleri yanına aldığını sorduk. Kendisi de Hakkari'de cephe faaliyetinin üst düzeyde olduğundan ajandayı yanlarına aldıklarını söyledi. Ajandadaki bilgiler bazı basın ve yayın organlarında yayınlandı.

Hakkari Valisi Erdoğan Gürbüz ile Görüşme:

"Olaylardan sonra Başbakan ve bakanların gelmesi iyi oldu. Hakkari'de geçim kaynağı hayvancılık ve sınır ticaretidir. Türkiye'deki seksen üç bin köy korucusunun yedi bin sekiz yüzü buradadır. Ayrıca uyuşturucu ticareti de yapılmaktadır. Geçen sene yedi yüz seksen kilogram uyuşturucu yakalandı.

1 Kasım'da yüz elli kilogramlık bomba patlatıldı. Jandarmanın önünde korkunç bir patlama meydana geldi. Yüz doksan dört ev ve iş yeri zarar gördü. Hemen gittim. Olayların hepsinde ordaydım. Yaraları sarmaya çalıştık. İki yüz milyar para tahsis edildi. İçişleri Bakanı geldi. Mahkeme kararı ile yapılan dinlemelerde şu ortaya çıktı. "PKK terör örgütü devletin müşfik tavrını hazmedemedi." Esnafı teker teker dolaştım. Bu durum terör örgütünü tedirgin etti. Olaylarda Hükümet hassas davrandı.

9 Kasım'da olay yerindeydim. Asayiş Kolordu Komutanı ve Başsavcıyı da götürdüm. Halk yakalandığını söylüyor. Astsubaylar Hakkari İl Jandarma Alay Komutanlığı elemanlarıdır. Kim yaptıysa mevkisi ne olursa olsun gereği yapılacaktır. Savcılık olaya el koymuştur. Dosya hakkında gizlilik kararı alındığı için açıklama yapamadım. Olayları incelemek üzere İçişleri Bakanlığından iki başmüfettiş görevlendirildi. Ayrıca Van'dan da savcı geldi. Halkın beklentisi iki askerin tutuklanmasıdır. Olay çete davası kapsamında değerlendirildi. Olayın çözülmesi Türkiye için çok önemlidir. Astsubayların niçin valilikçe açığa alınmadığı sorulduğunda: Mülkiye Müfettişleri çalışmalarını devam ettirmektedir. Rapor hazırlanır ve raporda iki astsubay için açığa alınma teklif edilebilir. Müfettiş olaya el attığı için açığa alamıyoruz. Ayrıca 1971 muhterasından sonra valilerin askeriye üzerindeki atama, disiplin cezası verilmesi ve açığa alınma gibi yetkileri devre dışı bırakıldı. Müfettişler gelmeseydi gereğinin yapılmasını jandarma albay komutanına bildirirdik. O da gereğini yapardı. Jandarma Teşkilat Kanununa göre valilerin askeri personeli açığa alması mümkün değildir. Son çıkan yönetmeliğe göre sözleşmeli uzman çavuşa sicil veriyoruz. Ancak rütbeliler bu kapsamda bulunmamaktadır.

Olaya karıştığı iddia edilen askerlerin Şemdinli'ye gitmesinden haberim yok. Olay komutanı bilebilir. Araç jandarmaya verilen araçtır. Jandarma sadece gizli yazı ile plaka ister.

İlde helikopter acil ihtiyaçtır. Kritik durumlarda kullanılmak üzere valilere helikopter tahsis edilmesi gerekir.”

Hakkari İl Jandarma Alay Komutanı J.Albay Erhan KUBAT ile Görüşme:

“1 Kasım'da meydana gelen patlama ile ilgili olarak PKK'nın telsiz görüşmeleri tespit edildi. Çok büyük bir bomba patlatılmasına rağmen nasıl ölü olmadığı, halkın çok zarar görmesi sebebiyle olayın üstlenilmediği, olayın örgüt içerisinde bir grubun yaptığı ve olayın soruşturulacağı görüşmelerde geçmektedir.

Terör örgütünün sığınaklarında füze bulundu. Örgüt halktan para toplamaktadır. Rant paylaşımı ve kavgası var. Para toplanmasından kimse şikayetçi olmuyor. Bir müteahhit iki trilyonluk bir köprü yapım ihalesini almıştı. Kendisinden iki yüz milyar para talep edilmiş. 1 Ocak 2002'den bu yana yirmi bir patlama ve otuz altı olay meydana geldi.

9 Kasım'da bomba atılan dükkanın sahibi Seferi YILMAZ 1984 yılında Şemdinli baskınında gözcülük yaptığı için on beş yıl hapse mahkum ediliyor. 5 Ağustos'da beş şehit vermemizden sonra istihbari bilgi gelmeye başladı. 156'ya ihbarlar geliyor, “On beş yılın açısını alacağım.” diyor Seferi Yılmaz. Seferi Yılmaz'a Almanya'dan paket geleceği yönünde istihbari bilgi aldık. Paket eve veya iş yerine gelecek. Araba olay günü saat 09.00'da göreve gitti. Bir buçuk gün kimse ifade vermeye gelmedi. Birkaç gün sonra ifadeler alınmaya başladı. Kimse şahit olmak istemiyor. Veysel Ateş'in olayı gerçekleştirmesi mümkün değildir. Araçtakilerden birinin iddia bayiiine veya tuvalete gitme durumu var.”

Olayda suçlanan Astsubay Başçavuş Ali KAYA ile Görüşme:

“2004 yılında Gaziantep'ten buraya atandım. Kısım amiri olarak görev yapmaktayım. Bu tarihlerde PKK'nın mayın yerleştirme stratejisi başladı. Patlamalarda şehitler oldu. Bunun üzerine hazırlık yaptık ve patlamaların nasıl yapıldığı hususunda istihbari çalışmalara başladık. Çukurca ilçesinde cephe faaliyetinin olduğu bilgisini aldık.Yaptığımız araştırmada Sabri Kod ve Agir Kod adlı iki örgüt mensubu ile milislerin patlamaları gerçekleştirdiği bilgisine ulaştık. Mahkeme kararı ile tespit edilen kişiler dinlemeye alındı. Dinlemelerde yoğun şekilde Seferi Yılmaz bağlantısının olduğu ortaya çıktı. Seferi Yılmaz'ın hem Sabri Kod'la para paylaşımı olduğu hem de Agir'e hizmet ettiği bilgisi tespit edildi.

5 Ağustos'ta meydana gelen patlamada beş şehit vardı. Seferi Yılmaz'ın ismi gündeme geldi. Araştırmaya başladık. Şahsın nüfus bilgileri, yakınları ve görüştükları kişiler dosyalandı. Sabri Kod Seferi Yılmaz'a Almanya'dan çok önemli bir paket geleceğini bildiriyor. Kendisi “Mutlaka gelecek olan paket bize ulaşsın.” diyor. Hangi adrese gönderilmesi gerektiğini soruyor. Seferi Yılmaz evin de işyerinin de olabileceğini söylüyor. Daha önceden gittik. Ev ve iş yerinin krokisini telefon konuşmalarını topladık. 8 Kasım'da durum değerlendirmesi yaptık.

9 Kasım sabahı saat 08.30'da çıktık. Yanımıza silah ve bombalarımızı aldık. Bölgede daha önce çalışan haber elemanımız Veysel Ateş de bizimle. Kimse karakola bilgi vermeye gelmez. Birkaç insandan bilgi almak için yararlanıyoruz. Kişilerin kimliği ortaya çıkınca terör örgütü tarafından öldürülmektedir. Bir korucu bilgi verdiği için öldürüldü. O gün yasal bir göreve çıktık. Burada pastanede kahvaltı yaptık.Yüksekova'da araba arızalandığı için su koyduk. Bu sebeple yarım saat kadar oyalandık. Dikkatli gidiyorduk. Şehre girdik. AKP ilçe binasının önüne arabayı park ettik. Veysel Ateş tanıdığı kişiyi çağırıp dışarı çıkacaktı. Bilgilerinden yararlanmayı düşünüyorduk. Bu arada Özcan İldeniz tuvalete gitmek istediğini söyledi. Veysel Ateş de bakkala uğramak istediğini söyledi. Tam aracın kapısını açmıştık ki patlama oldu. İlçe Jandarma Komutanlığına bomba atıldığını zannettiğim için oraya doğru gittim. Pasajdakiler çıktı. Veysel Ateş arkamdan yetişti. Biri Veysel Ateş'i göstererek “bu itirafçı” dedi. Beş-altı kişi oldular. “Ne oldu.” dedim. Biri “Hem yapıyorsunuz” hem de PKK'nın üstüne yıkıyorsunuz, şerefsizler. Araba da sizin.” dedi. “Yanlış yapıyorsunuz” dedim. Bana yumruk atmaya çalıştı. Yere yıkıldım. Veysel Ateş'e arabaya girmesini söyledim. Bir baktım arabayı yüz kadar kişi çevirmişti. Özcan İldeniz arabanın yanındaydı. “Biz emniyet görevlisiniz.” dedim. “İtirafçıyı bize ver.” dediler. Ben de “Ne yaptı ki vereyim.” dedim. “Bombayı siz attınız” dediler. Sloganlar atıldı. Veysel Ateş'in ağzı yüzü kan içinde kalmıştı. Arabanın üzerindeki kontağı aldım ve bagajı açıp silahı çıkardım. Elime saldırdılar. Tabancayı elimden alıp belime koydular. Arabayı çevirdiler. Veysel Ateş'i öldüreceklerdi. Emniyet geldi. Arabayı çevirdiler. Kalabalığa “Biz devlet görevlisiniz, yapmayın!” dedim. Dinleyen yok. Özcan İldeniz bagajdaki çantayı almamı istedi. Çantada önemli belgeler vardı. Çantayı alıp Özcan İldeniz'e fırlatacaktım. Biri demir çubukla vurdu. Çantayı alamadım. Polise Veysel Ateş'i almalarını söyledim. Polisler Veysel Ateş'i alıp panzere bindirdiler. Özcan İldeniz ise kalabalığa karışıp kaçtı. Özcan İldeniz Şemdinli'den sorumlu olduğundan kendisi buralara sık gelirdi. Bundan dolayı tanınırdı. Önceden ilçeye birkaç kez top sakallı gelmesine rağmen o gün top sakallı değildi. Bayramdan önce sakalını kesmişti. On-on beş kişi beni çevirdi. “Bu işleri siz yapıyorsunuz.” dedi. Bazıları ise bizi korumaya çalışıyordu. Bir kısmı ise saldıyordu. Sloganlar atıldı. Zirhliya binerek ilçe jandarmaya gittim. Komutana saldırıya uğradığımız ve dokümanlarımız yağma edildiği için savcıya şikayet etmemiz gerektiğini söyledim. Savcıya ifade verdik ve serbest bırakıldık. Olayda kimliğim ve çantamı kaybettim.

Şahısların verdikleri ifadeleri öğrendik: “Veysel Ateş pasajdan çıkarken “bomba tamam. Siz neredesiniz?” diye telefonla bizi aradığı söyleniyormuş. Benim o satte Veysel Ateş’le telefon görüşmesi yaptığım ortaya çıkarsa suçumu kabul edeceğim. Özcan İldeniz’le de telefon görüşmesi yapmadım. Savcı telefon kayıtlarını istemiş.

Seferi Yılmaz dükkanının iki bölüm olduğunu, camdan bomba atıldığını söylüyor. Dükkandan yedi saniyeden önce çıkması zor. Bomba atılınca beş saniye içinde patlar. Ayrıca ikinci bomba olayı var. İkinci bombanın pimi çekildiğinde oradaki kişinin yok olması gerekir. İkinci bomba da patlayacak ve Seferi Yılmaz yara almayacak! Bu durum bilirkişilerce tespit edilecektir. Bu senaryonun nasıl olduğu ortaya çıkacaktır. Teknik olarak iki el bombasının aynı anda tek kişi tarafından atılması mümkün değil. Kafama ve sırtıma darbeler aldım. Kesinlikle suçlu değilim.

İddialar teknik açıdan yanlış. Elimizde başka deliller de var. Sabri Kod diğer bir örgüt mensubuna 1 Kasım’la ilgili soruyor: “Böyle büyük bir olay yapıyorsunuz. Kimse ölmüyor. Bunun hesabını size soracağız.” Diğer diyor ki: “Biz de anlayamadık.” 1 Kasım eylemini kendilerinin yaptığı ortadadır. Sabri Kod’un örgütten aldığı paralar ve yaşantısına bakmak gerekir. Sabri Kod olaydan önce yüksek miktarda babasına para verdi. Muhtemelen örgüt parasını yiyorlardı. Örgüt kimseye para yedirmez. Belki de örgüt içi infazdır.

On altı yıldır görev yapmaktayım. Saat gündüz 12.00 Herkes pasaja girip çıkıyor. Dokümanlarımız yanımızda. Böyle bir olaya girişmemizin mantıklı bir tarafı yok. Mesele ortaya çıkacak. Örgütün olayın devlete yıkılması ile ilgili konuşmaları var. Olay sırasında pasajdan çıkan birini görmedik.

Biz o gün birisiyle görüştüğümüzden sonra İlçe Jandarma Komutanı ve İlçe Emniyet Müdürü ile görüşüp Savcılığa uğrayacaktık. Savcıya durumu anlatıp Almanya’dan gelecek paket için gereğinin yapılmasını talep edecektik.

Araba 12.30’dan son ana kadar onların kontrolünde idi. Bagaj açıldığında silahların üstünde olması gereken hücum yeleklerimiz çalınmış.”

Heyet ayrıca Ali Kaya’ya olayın nasıl gerçekleşmiş olabileceğini sordu. “Kafamızı kurcalayan bizim oraya gittiğimizin nasıl öğrenildiğidir. Bence bombayı iki kişi attı. Ölenin milis olduğu ortaya çıktı. Seferi Yılmaz’ın gelirine, yaşam tarzına ve evine bakılması gerekir, örgüt parasını yediği için örgüt içi infaz olarak dükkanı bombalamış olabilir.”

Olayda suçlanan Astsubay Başçavuş Özcan İLDENİZ ile Görüşme:

“Bir defa top sakal bıraktım. Oradaki görevlilerle devamlı irtibat içerisindeyim. Şemdinli küçük olduğundan, beni tanıyorlar. Top sakaldan sonra bıyık bıraktım. Olay günü sadece bıyığım vardı. Oysa ifadelerde benden bahsederken top sakallı diyorlar. Bu bölgenin insanı olmadığım için fiziki yapım farklı. Bundan dolayı dikkat çekmemek için ilçeye çok sık gidemiyorum. Yol emniyeti de sıkıntılı. Aynı zamanda sık gidilirse deşifre olma durumu da var. Son iki ay içerisinde patlamalar sebebiyle sık gittim. Gitmeden de istihbari faaliyetleri yürütüyorum.

7 Kasım’da gittik ve döndük. Son zamanlarda meydana gelen olayları araştırmaya gittik. Suç unsurunun sonuna yaklaşıldığında da gideriz. Damla Pastanesinde kahvaltımızı yaptık. Araç Yüksekova’da arıza yaptı. Araca su koyduk. On beş yirmi dakika zaman kaybettik. Şemdinli’ye vardık. Bir caddesi var. Tuvalet ihtiyacı hissettim. Aşağıda cami var. Gittiğimde her zaman oraya giderim. Aracı park ettik. Araçtan çıkacaktım ki patlama sesi geldi. Araçtan çıktım. Aracın yanından patlamanın olduğu yöne doğru yöneldim. Ali Kaya “Ne oluyor?” dedi. Vatandaş “Hem yapıyorsunuz hem de soruyorsunuz. Şerefsizler.” dedi. On beş-yirmi kişi bize doğru, bir kısmı ise pasaja doğru koştu. O esnada grubun sayısı arttı. Ali Kaya’ya vurmaya başladılar. Aracın etrafını çevirdiler. Haber elemanı içeride oturmuş vaziyetteydi. Arabaya vurma olayı olunca “Yapmayın, etmeyin” dedim. Tanıyanlar “Bu da bunlardan” dedi. Darp ettiler. Yumruk yedim. Çene ve elmacık kemiğime değdi. Silah, ajanda, istihbari çalışmalarla ilgili bilgi ve belgeler ile diğer malzemeler araçtaydı. Taktik Alaydan, Jandarmadan ve Emniyetten elemanlar geldi. Çantayı almak istedik. Çantayı aldılar. İşler iyice büyüdü. Biri “Seni buradan tanıyorum. Kaç buradan. Durum kötü.” dedi. İlçe Jandarmaya doğru askerlerle gittik.

Kendi aramızda iddia bahsi geçti. Çarşamba günleri şans topu oynuyorum. Ama o gün oyun oynamadım. Bir gazete, bir de iddia bayii var. Zaman zaman iddia oynamışım. Sadece araç içerisinde bahsi geçen bir konu. Şemdinli’ye gelmeden önce haber elemanlarına bazen telefon ediyorum ve geleceğimi söylüyorum. Ama saatini asla söylemem. Bir elemanımıza bir gün önce geleceğimizi söyledim. Şemdinli’ye vardıkten sonra arabayı park ettiğimizde bazı elemanlarla irtibata geçtim. Elemanlarımla görüşecektim. Seferi Yılmaz’a Almanya’dan gelecek olan paket kargo veya postayla gelecekti. Olaydan önce de Seferi Yılmaz’ı araştırıyordum. Haber elemanlarımızın söylediğine göre Seferi Yılmaz’ın terör örgütü ile bağlantısı devam ediyor. Ardından Seferi Yılmaz’ı dinlemeye aldık. Krokiyi de ben çizdim. Dükkanın iki bölüm olduğunu bilmiyordum. Kanaatime göre aynı anda bir kişinin iki el bomba atması çok zor. Atan kişi zarar görebilir. Ölen ve yaralananı tanımıyorum. Olay sırasında Veysel Ateş’le kesinlikle telefon görüşmesi yapmadım.”

Hakkari Belediye Başkanvekili ile Görüşme:

İlde su sıkıntısının olduğunu, alt yapının otuz bin nüfusa göre planlanması sebebiyle yetersiz olduğunu, köye dönüş projesinde ilerleme sağlanmadığını, güvenlik kuvvetlerinin uygulamalarından rahatsız olduklarını, bazı polislerin halkı tahrik ettiğini, devletin şefkatli elinin uzanması gerektiğini ve aksi taktirde olayların engellenemeyeceğini ifade etmiştir.

Hakkari İl Emniyet Müdürü Yaşar Agdere görüşmemizde Heyetimize “personel sıkıntısı olduğunu” ifade etmiştir.

Heyetimiz Özel Harekat Şube Müdürlüğünde de incelemede bulunmuştur. Şube Müdürlüğünün fiziki şartları son derece yetersiz olup bina roket saldırısına maruz kaldığı için binanın kolonları kırılmıştır. Bina fiziki şartlar yönünden çok yetersiz olması yanında kolonlarının kırık olmasından dolayı tehlike arz etmektedir. Ayrıca binanın yerleşim yerinin ortasında olması dolayısıyla tehlike arz etmektedir. Nitekim bu yerleşim yerlerinden binayı roket atılmıştır. Bu nedenle bu binanın tahliye edilerek Özel Harekat Şube Müdürlüğünün daha güvenli ve insan onuruna yaraşan başka bir yere ve binaya nakledilmesi gerekir.

Heyetimizin yaptığı araştırma ve inceleme ve dinlenen tanık beyanlarından da anlaşılacağı gibi: Halk bu olayları Astsubay Başçavuşlar Ali Kaya ve Özcan İldeniz ile itirafçı diye anılan Veysel Ateş'in yaptığına inanmaktadır. Bu kişilerin kullandıkları 30 AK 933 plakalı aracın jandarmaya ait olması ve araçta bulunan bombalar, silahlar ve dokümanların bulunması bunun bir kanıtı olduğuna inanmaktadırlar. Zaten bir kısım tanıklar Veysel Ateş'i bombalanan pasajdan çıkıp kaçarken gördüklerini ifade etmektedirler. Ayrıca bir Kuvvet Komutanının Astsubay Başçavuş Ali Kaya'yı tanıdığını söylemesi kendisine sahip çıkıldığı ve bu olayın örtbas edileceği intibasını verdiği ve kuşkularını artırdığı inancındadırlar.

Olayın suçlanan Astsubay Başçavuşlar Ali Kaya ve Özcan İldeniz ile diğer kamu görevlileri ise;

Olayları PKK terör örgütünün çıkarttığını, bu olayın da PKK terör örgütü tarafından çıkartıldığını, Sefer Yılmaz'ın kitapevinin bombalanmasının PKK ve onun milisleri arasındaki rant kavgasının bir yansıması ve iç hesaplaşma olabileceğini, nitekim birtakım istihbarat bilgilerinin bu ihtimali teyit ettiğini ifade etmişlerdir.

Yine suçlanan Astsubay Başçavuşlar ile il ve ilçe jandarma komutanları, Şemdinli'de son olayların artması üzerine ve özellikle de olay günü Seferi Yılmaz'a Almanya'dan bir paketin geleceği istihbaratın alınması üzerine Ali Kaya, Özcan İldeniz ve Veysel Ateş'in Şemdinli'ye gittiklerini; resmi görevli olduklarını beyan etmişlerdir.

Olayda adı geçen 30 AK 933 plakalı araç Hakkari İl Jandarma Komutanlığına aittir.

Olayda kullanılan bomba parçaları ile diğer deliller Cumhuriyet Savcılığınca tespit edilip muhafaza altına alınmış ve kriminal inceleme için ilgili ve yetkili kriminal laboratuvarına gönderildiği Şemdinli Cumhuriyet Savcılığınca ifade edilmiştir. Bu raporların ve diğer delillerin incelenmesi olayın açığa çıkması için çok önemlidir.

Ayrıca dinlediğimiz ve görüştüğümüz güvenlik görevlileri ve suçlanan Ali Kaya ve Özcan İldeniz araçta bulunan içerisinde önemli istihbarat bilgilerinin olduğu belirtilen ajandalarının kayıp olduğu ve bu bilgilerin Roj-TV ve bir kısım basında yayınlandığını beyan etmişlerdir. Yine araç bagajında bulunan çelik yelek, vesairenin de kayıp olduğunu ifade etmişlerdir.

Ali Kaya ve Özcan İldeniz'in kayıp olduğunu ifade ettikleri iki adet ajanda fotokopileri birileri tarafından Komisyonumuza intikal ettirilmiştir. Bu ajandaların fotokopilerinin fotokopileri Hakkari Jandarma Komutanlığı, Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı ve TBMM 10/322, 323 ve 324 sayılı araştırma komisyonuna intikal ettirmiştir.

Müteakip kalabalık da dağılıyor.

Bu olayların televizyonlar ve gazetelerden bütün yurttan öğrenilmesi ve özellikle de bölgede ilgi ile izlenen PKK yayın organı olan Roj TV'de hemen olayın çıkışından itibaren canlı yayınlanmasından dolayı başta Yüksekova ve Hakkari olmak üzere çeşitli illerde bir takım olaylar ve gösteriler başlamıştır.

Olayların Değerlendirilmesi:

Komisyonumuz olayları yerinde incelemiştir. Ancak bu olayların bütün yönleriyle araştırılıp sorumluların tespit edilmesi için uzun bir zaman dilimine ve çok kapsamlı bir araştırmaya ihtiyaç vardır. Komisyonumuz bölgede kısa bir süre bulunduğundan çok yönlü ve kapsamlı bir araştırma imkanı bulamamıştır.

Ayrıca olay yargıya da intikal etmiş ve Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı olaya el koymuş ve 1 Kasım 2005 tarihindeki olay için 2005/399 Hz.No'lu, 9 Kasım 2005 tarihindeki olay için de 2005/396 Hz.No'lu dosyalarla soruşturma başlatmıştır. Bu soruşturmalar sonucunda savcılık görevsizlik kararı vererek dosyaları görevli olan Van Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir. Bu olaydan dolayı Tanju Çavuş, Veysel Ateş, Ali Kaya ve Özcan İldeniz tutuklanmıştır.

Olayla ilgisi olduğu iddia edilen 30 AK 933 plakalı araçta çıkan silah, bomba, evraklar ve krokiler savcılığa tespit edilip emanete alındığından ve diğer bütün olayla ilgili bilgi ve belgeler savcılık dosyasında bulunduğu ve hazırlık soruşturmaları gizli olduğundan bu bilgi ve belgeleri Komisyonumuzun inceleme imkanı olmamıştır.

Kaldı ki bu olayların araştırılması için Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve ANAVATAN Partisi tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne verilen araştırma komisyonu kurulması önerileri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından görüşülerek kabul edilmiş ve münhasıran bu olaylar için Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 10/322, 323 ve 324 sayılı Araştırma Komisyonu kurularak görevine başlamıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından böyle bir özel komisyonun kurulmuş olması karşısında "Komisyonumuzun bu konudaki görevinin sona erdiği" kanısındayız. Bu nedenlerle Komisyonumuz daha kapsamlı bir inceleme ve araştırma yaparak olayları değerlendirmenin usul ve yasalara uygun olmadığı kanaatine varmıştır. Bu olaylar hakkındaki hükmü yargı

mutlaka verecektir. Yine bu olaylar hakkındaki değerlendirmeyi de bütün yönleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulmuş bulunan 10/322, 323 ve 324 sayılı Araştırma Komisyonunun vereceğine inanıyoruz.

Ayrıca olayları incelemek üzere bölgeye gönderilen mülkiye müfettişleri de raporlarını ilgili makama sunacaklardır.

Başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere Hükümetimizin, siyasi partilerimizin ve halkımızın olayların çözümü için kararlı duruşları ve hassasiyetleri bu olayların mutlaka çözüleceğine dair inancımızı bir kere daha kuvvetlendirmiştir.

Bu olay mutlaka aydınlatılmalı ve çözülmelidir. Komisyonumuz da olayın sonuna kadar takipçisi olacaktır.

Tespit ve Önerilerimiz:

1. İster güvenlik, isterse terörist saldırılar nedeniyle olsun köy boşaltmaları büyük bir hata olmuştur. Zira yüz binlerce insan köylerinden bağ, bahçe ve tarlalarını bırakarak şehir merkezlerine göç etmişlerdir. Bu insanların çok büyük bir kısmının hiçbir işi ve geliri olmadığı için sıkıntı içerisinde yaşamlarını devam ettirmektedirler. Hatta bu köy boşaltmalardan dolayı da Türkiye aleyhine AIHM'de bir çok tazminat davaları açılmış ve yüklü miktarlarda tazminatlar ödemekle karşı karşıya kalmıştır. Terör örgütleri ve bölücüler bu insanları istismar ederek devlet aleyhinde yönlendirmeye çalışmaktadırlar. Hükümetimiz Köye Dönüş Projesi ile bu vatandaşlarımızın köylerine dönmelerini teşvik etmekte ise de bu projenin daha fazla desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz.
2. Devlet vatandaşının güvenliğini korumakla yükümlüdür. Devletin meşru güvenlik güçleri ise emniyet ve askeri güçlerdir. Bu itibarla koruculuk sistemi yanlış olmuştur. Zira koruculuk sistemi ile vatandaşlar devlet yanlısı veya devletin potansiyel tehlike olarak görülmeye başlanmış veya en azından bölge halkı arasında böyle algılanır hale gelmiştir. Hatta bir kısım köy korucuları bölgelerinde bazı kişilerin mal ve mülklerine el koymuşlar; aşiretler arasındaki ihtilaflardan buldukları konumu kötüye kullanarak bölgedeki tansiyonu yükseltmişlerdir. Bazı köy korucularının ise teröristlere yardım ettikleri de görülmüştür.
3. Bölgedeki olayları sadece güvenlik sorunu olarak görmemek gerekir. Elbette ki güvenlik her şeyin önündedir ve çok önemlidir. Ancak sosyal, ekonomik ve kültürel politikalarla desteklenmeyen yalın güvenlik politikaları olayları önlemekte yetersiz kalmaya mahkumdur. Bölgenin kalkınması için kısa, orta ve uzun vadeli kalkınma planları yapılmalı ve bu planlar da ciddi olarak tatbik edilmelidir. Daha önceki dönemlerde de bu konuda bir çok planlar, programlar ve teşvikler ortaya atılmışsa da bu programlar maalesef çeşitli sebeplerle hayata geçirilememiştir. Bu durum bölge halkında bir ümitsizlik ve güvensizlik oluşturmuştur. Bölge için getirilen bir kısım teşvikler aynı teşviklerin başka bölgelere de aynen verilmesiyle hiçbir işe yaramamıştır. Ya da bu teşvikler bir kısım kişilerce ranta dönüştürülerek devlet imkanları adeta çar çur edilmiştir.
4. Bölgede güvenlik konusunda koordinasyon eksikliği vardır. Sivil otorite ile askeri otorite; asker ile polis koordinasyonu yetersizdir. Mülki idarenin başı olan vali ve kaymakamların asker ve jandarma üzerinde etkileri ve kontrol yetkileri bulunmamaktadır. Bölgede vali ve kaymakamlar güvenlik konusunda adeta devre dışındadırlar. Bu durum adeta zafiyet doğurmaktadır.
5. Güvenlik güçleri personeli araç ve gereç yönünden mutlaka takviye edilmelidir.
6. Kamu görevlilerinin görevlendirilmelerinde bölge bir sürgün yeri olarak görülmemelidir. Özellikle bölgeye atanacak kamu personelinin nitelikli ve tecrübeli olmasına dikkat edilmelidir.
7. Sınırdaki geçişler ve sınır güvenliği mutlaka sıkı kontrol altına alınmalıdır. Kaçakçılıkla etkin mücadele edilmelidir.
8. Sınır ticareti için rasyonel bazı düzenlemeler yapılmalıdır.
9. Yine bölgede güvenlik güçlerimizin itirafçı adı altında bir takım kişilerin istihbarat dışında başka işlerde de kullanılması yanlıştır. Böyle kişilerin istihbarat dışında kullanılmaması gerektiğini düşünmekteyiz.

Mehmet ELKATMIŞ

Nevşehir Mv.

A.Faruk ÜNSAL

Adıyaman Mv.

M.Nezir NASIROĞLU

Batman Mv.

Ahmet ERSİN

İzmir Mv.

Ahmet YILMAZKAYA

Gaziantep Mv.

Ek 2

Şemdinli İddianamesi

T.C.

V A N C U M H U R İ Y E T B A Ş S A V C I L I Ğ I

SORUŞTURMA NO: 2005/750 TUTUKLU

ESAS NO: 2006/32

KARAR NO: 2006/31

İ D D İ A N A M E

VAN () A Ğ I R C E Z A M A H K E M E S İ B A Ş K A N L I Ğ I N A

Davacı: K.H.
Maktül: Mehmet Zahir KORKMAZ: Mehmet Reşit oğlu, Makbule'den doğma, Şemdinli – 01.03.1976 D.lu, Hakkâri-Şemdinli-Altınsu Köyü Cilt 2, Hane 5 N.K. olup 09.11.2005 Tarihi itibarıyla vefat etmiş.
Mağdur: Metin KORKMAZ: Mehmet Salih oğlu, Asya'dan doğma, 1964 d.lu, Şemdinli İlçesi Altınsu Köyü'nde oturur.
Şikâyetçi: Seferi YILMAZ: Mir oğlu, Hayat'tan doğma, 08.03.1962 D.lu, Hakkâri-Şemdinli-Umurlu Köyü N.K. olup Şemdinli-Kılıç Mahallesiinde oturur.
Vekili: Av. Murat TİMUR: Van Barosu Avukatlarından
Av. Mehmet EKİCİ: Van Barosu Avukatlarından
Av. Cüneyt CANIŞ: Van Barosu Avukatlarından
Suçtan Zarar Gören: Hamide KORKMAZ: Memet kızı, Perizat'tan doğma, 01.07.1981 D.lu, Şemdinli-Altınsu Köyü'nde oturur.
Vekilleri: Av. Cüneyt CANIŞ: Van Barosu Avukatlarından
Av. Mehmet EKİCİ: Van Barosu Avukatlarından
Şüpheliler: 1– Ali KAYA: Miri oğlu, Melek'ten doğma, Mutki–01.07.1968 D.lu, Bitlis – Mutki – Bağarası Köyü Cilt 10, Hane 3 N.K. olup Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı Lojmanlarında oturur. Okur-yazar, sabıkasız, Hakkâri İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde Görevli Astsubay Başçavuş, T.C. Kimlik No: 23500447410, İslâm, Hâlen: Atılı Suçtan VAN ASKERİ CEZAEVİNDE TUTUKLU.
2– Özcan İLDENİZ: Cemal oğlu, Fadime'den doğma, Sındırgı–19.04.1970 D.lu, Balıkesir-Sındırgı-Kocabay Köyü Cilt 49, Hane 51 N.K. olup Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı Lojmanlarında oturur. Okur-yazar, sabıkasız, Hakkâri İl Jandarma Alay Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde Görevli Astsubay Başçavuş, T.C. Kimlik No: 19816522408, İslâm Hâlen: Atılı Suçtan VAN ASKERİ CEZAEVİNDE TUTUKLU.
3– Veysel ATEŞ: Hacı oğlu, Mercü'den doğma, Çukurca–27.03.1972 D.lu, Hakkâri-Çukurca-Kurudere Köyü Cilt 13, Hane 25 N.K. olup Hakkâri-Bağlar Mahallesiinde oturur. Okur-yazar, sabıkalı, T.C. Kimlik No: 31477639516. İslâm, Hâlen: Atılı Suçtan BİTLİS E-TİPİ KAPALI CEZAEVİNDE TUTUKLU
Müdafilere: Av. Mehmet GÖÇMEN: Ankara Barosu Avukatlarından
Ankara-Kızılay; Sümer 1. Sok. No: 9/31
Av. Vedat GÜLŞEN: Ankara Barosu Avukatlarından
Ankara-Çankaya-Sondurak; Hoşdere Cad. No: 208/8
Suç: DEVLETİN BİRLİĞİNİ ve ÜLKE BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZMAYA YÖNELİK EYLEMDE BULUNMAK, ADAM ÖLDÜRMEK ve ADAM ÖLDÜRMEYE TEŞEBBÜS ETMEK. SUÇ İŞLEMEK İÇİN ANLAŞMAK.
Suç Tarihi: 09.11.2005
Gözaltı Tarihi: 09-11.11.2005 (Şüpheli Veysel ATEŞ için)
Tutuklama Tarihi: 11.11.2005 (Şüpheli Veysel ATEŞ için)
Tutuklama Tarihi: 28.11.2005 (Şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ için)
Sevk Maddeleri: TÜM ŞÜPHELİLER İÇİN
TCK.nun 302/1 Maddesi, 3713 Sayılı Yasanın 5. Maddesi,
TCK.nun 302/2. Md.si Yollaması İle 82/1-c Maddesi,
TCK.nun 302/2. Md.si Yollamasıyla 82/1-c, 35/1. Md.si (iki Defa)
TCK.nun 316/1. Maddesi,
TCK.nun 53. Maddesi,
TCK.nun 63. Maddesi.
Deliller: Şüpheli, Mağdur, Şikâyetçi ve Tanık Beyanları, Ekspertiz Raporları, İnceleme ve Keşif Tutanağı, İhbar Dilekçeleri, Telefon Kayıtları, Nüfus ve Sabıka Kayıtları ile Tüm Dosya Kapsamı.

SORUŞTURMA EVRAKI İNCELENDİ :

Şüphelilerden Ali KAYA'nın 17 Temmuz 2004 tarihinden itibaren; Özcan İLDENİZ'in ise 16 Temmuz 2004 tarihinden itibaren Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde Astsubay olarak görev yaptıkları,

Şüpheli Veysel ATEŞ'in Hakkâri il merkezinde ikamet ettiği, 1988 yılında PKK Terör örgütüne katıldığı, kendisinin Hakkâri, Yüksekova, Çukurca, Şemdinli ve Beytüşşebap bölgesinde örgütsel faaliyetlerde bulunduğu, örgüt içerisinde örgütsel eğitim aldığı, silâh ve bomba eğitimi de aldığı, 27.07.1991 tarihine kadar örgütsel faaliyetlerine devam ettiği, bu tarihten sonra örgütten kaçarak Irak'ın kuzeyinde fiilî hâkimiyet alanı bulunan KDP Bölgesine gittiği, 29.04.1997 tarihinde Habur Sınır Kapısından Türkiye'ye giriş yaparak güvenlik güçlerine teslim olduğu, yapılan yargılama sonucu Devletin Hâkimiyeti Altında Bulunan Topraklardan Bir Kısmını Devlet İdaresinden Ayırmaya Yönelik Eylemlerde Bulunmak suçundan ceza aldığı, bu cezanın infazı sırasında 27.08.2000 tarihinde naklen Şemdinli Cezaevine geldiği, 17.11.2000 tarihine kadar bu cezaevinde kaldığı, bu tarihte Hakkâri Kapalı Cezaevine nakledildiği, Veysel ATEŞ'in 2003 yılından itibaren Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü tarafından "görüşülen şahıs" konumu ile istihbarî çalışmalarda bulunduğu, 2001 yılında çıkartılan JGY:37-8 Haber Elemanlarının Temini, Kullanımı ile Etkinliklerinin Tespiti ve Kontrolü Yönergesi esaslarına göre 03.08.2004 tarihinde "Haber Elamanı" olarak kayıtlara alındığı,

Mağdur/Şikâyetçi Seferi YILMAZ'ın Şemdinli ilçe merkezinde ikamet ettiği, Şemdinli ilçesi Özipek Pasajı'nda bulunan Umut Kitapevi'ni işlettiği, Seferi YILMAZ hakkında 15 Ağustos 1984 yılında PKK Terör örgütüne Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığı'na yapılan silâhlı saldırıya kılavuzluk yaptığı, Devletin Hâkimiyeti Altında Bulunan Topraklardan Bir Kısmını Devletin İdaresinden Ayırmaya Yönelik Eylemlerde bulunmak suçundan yargılandığı ve ceza aldığı, PKK Terör örgütünün Şemdinli ilçesi kırsalında faaliyet gösteren örgüt mensupları ile irtibatlı olduğu, bu örgüt mensuplarına malzeme temin ettiği, yardım ve yataklık yaptığı, eylem yapılacak yerler ile ilgili bilgiler verdiği, bölgede bulunan örgüt mensuplarının ailelerine yardımcı olduğu, DEHAP ile ilgili bütün faaliyetlerde ön planda olduğu, yeni kurulan Demokratik Toplum Hareketi'nin (DTH) Şemdinli'deki kurucu üyeleri arasında yer aldığı, örgüt içerisinde Hacı (K) olarak tanındığı, Şemdinli'deki son dönemlerde meydana gelen bazı bombalama olaylarına karıştığı şeklinde hakkında teknik takip ve istihbarat bilgilerinin bulunduğu, Seferi YILMAZ hakkında bu iddialar ile ilgili olarak hâlen Cumhuriyet Başsavcısı Vekillikimizin 2006/76 sayılı soruşturma dosyasında PKK Terör Örgütüne Yardım Etmek suçundan soruşturmanın devam ettiği,

Şüpheli Ali KAYA'nın İstihbarat Şube Müdürlüğü nezdinde genelde Hakkâri merkezde görev yaptığı, şüpheli Özcan İLDENİZ'in ise Şemdinli ilçesinde istihbarî çalışmalar yapmak üzere görevli olduğu, yapılan istihbarî çalışmalarda Şemdinli ilçesinde ikamet eden ve Umut Kitapevi isimli iş yerini çalıştıran ve PKK Terör Örgütüne Yardım Etmek suçundan soruşturma evrakı tefrik edilen Seferi YILMAZ isimli kişinin PKK terör örgütü üyesi olan Sabri (K) Ali KISIKYOL isimli örgüt mensubu ile işbirliği içerisinde olduğu ve Seferi YILMAZ'ın Şemdinli ilçesinde terör örgütünün vergilendirme, eylem, istihbarat, birlik keşifleri ve sınır kaçakçılığı konusunda örgüte yardım etme ve örgüt adına para alma konumunda olan Şemdinli örgüt sorumlusu olduğunun tespit edildiği ve Seferi YILMAZ isimli şahsın Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nce takibe alındığı,

Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hâkimliği'nin 19.09.2005 gün ve 2005/307 Müt. Sayılı kararı ile 0536 368 10 02 numaralı; önce Seyfullah KOÇ adına kayıtlıken daha sonra Mesut SALIKBAĞRA adına kayıtlı olup hâlen PKK Terör örgütünün üyesi olan Sabri (K) Ali KISIKYOL tarafından kullanıldığı iddia edilen telefonun üç (3) ay süre ile dinlenmesi, izlenmesi, tespit edilmesi, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi ve kayda alınmasına dair karar gereğince bu telefonun teknik takibinin yapıldığı,

04.11.2005 günü saat 16:32 sıralarında Sabri (K) Ali KISIKYOL ile Seferi YILMAZ'ın telefonda görüşme yaptığı, telefon görüşmesine göre Sabri (K) Ali KISIKYOL'un Seferi YILMAZ'dan bir adres istediği Seferi YILMAZ'ın da Umut Kitapevi Şemdinli adresini verdiği, Sabri (K) Ali KISIKYOL'un bu adrese Almanya'dan eşyaların geleceğini beyan ettiği, 15.11.2005 günü saat 15:28 sıralarında Sabri (K) Ali KISIKYOL'un amcasının oğlu olduğu ve hâlen asker olduğu anlaşılan bir kişi ile telefon görüşmesi yaptığı, bu telefon görüşmesinin kapsamına göre Ali KISIKYOL'un amcasının oğlunun Sabri (K) Ali KISIKYOL'a, gönderdiği eşyaların bulunduğu Umut Kitapevi'nin havaya uçtuğunu söylediği, Sabri (K) Ali KISIKYOL'un da amcasının oğluna gönderdiği eşyaların MP3 ve bir kalem olduğunu ve değerlerinin 300 Avro olduğunu söylediği, amcasının oğlunun da Sabri (K) Ali KISIKYOL'a eğer o eşyayı almasak Şemdinli'nin Alay Komutanının gideceğini beyan ettiği, yine telefon görüşmelerinde kimlik bilgileri belli olmayan amcasının oğlunun 0536 368 10 02 numaralı telefonu kullanan Sabri (K) Ali KISIKYOL'a "o alçaklar onların ayakları altında bomba atmışlardı, telefonla görüştüğüm adam altına bomba attılar alçaklar bu ayın dokuzunda" şeklinde sözler de söylediği,

04.11.2005 günlü Sabri (K) Ali KISIKYOL ile Seferi YILMAZ'ın Kitapevine gelecek olan bu paketin PKK Terör örgütünün dağ kadrosuna gönderileceği değerlendirilmesini yapan Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün Seferi YILMAZ'ı yukarıda belirttiğimiz üzere takibe aldığı, Seferi YILMAZ ile ilgili istihbarî faaliyetler ve çalışma yapmak üzere şüpheli Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in görevlendirildiği i, şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in 07.11.2005 tarihinde yanlarında istihbarî faaliyetlerde haber elemanı olarak kullanılan eskiden PKK terör örgütünün içerisinde yer almış daha sonra terör örgütünden ayrılmış itirafçı konumunda olan diğer şüpheli Veysel ATEŞ'in de bulunduğu her üç şüphelinin Şemdinli ilçesinde 04.11.2005 tarihindeki telefon görüşmesinde bahsi geçen paketin ele geçirilmesi için ne şekilde hareket edecekleri konusunda değerlendirmeler yaptıkları, paketin geleceği kişi olarak değerlendirilen Seferi YILMAZ'ın ev ve iş yerlerinin krokisini çizdikleri, Seferi YILMAZ hakkında istihbarî çalışmaları yapan, ev ve

iş yerinin krokisini çizen şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in suç tarihi olan 09.11.2005 günü "Yüksekova ve Şemdinli ilçeleri bölgesinde bulunan örgüt mensupları hakkında bilgi elde etmek, istihbarî ve operasyonel faaliyetlerde bulunmak" maksadı ile 9 Kasım 2005 günü saat 08:00'dan itibaren görevlendirildiğini ve kendilerine gereken yardımın ve kolaylığın sağlanmasını içeren Hakkâri İl Jandarma Alay Komutanı Erhan KUBAT'ın 08.11.2005 gün ve İSTH: 3590-2816 – 05/TER.OLY. (3365) sayılı Faks Mesaj Formu Görevlendirme yazısı ile görevlendirildikleri, -anlaşıldığı üzere- görevin içerisinde daha önceden Seferi YILMAZ hakkında elde edilmiş bilgi ve belgelerin Adlî makamlara iletilmesine ilişkin bir hususun bulunmadığı. Şüpheliler Ali KAYA, Özcan İLDENİZ ve Veysel ATEŞ'in 07.11.2005 günü sivil plaka olan 30 AK 933 Plaka sayılı araç ile Şemdinli ilçesine göreve gittikleri, görevlendirmede Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in olduğu oysa araçta üç kişilik silâh ve mühimmatın bulunduğu, araç içerisinde bulunan silâhlardan birisinin Uzman Çavuş Uğur ÖZDEMİR'e ait olduğu, oysa bu silâhın resmî kayıtlara göre Uğur YILDIRIM isimli bir Uzman Çavuş'a teslim edildiği, bu durumun Jandarma Teşkilâtı'nın iç disiplinine uygun bir uygulama olmadığı, nitekim askerî bir disiplin ve hiyerarşi uygulayan ve her konuda ayrıntılı talimat ve yönergelerle iş ve işlemlerini yürütün Jandarma Teşkilâtı'nın istihbaratçıların Hakkâri gibi terörün yoğun olarak yaşandığı ve her an her türlü olayın gerçekleşme ihtimali olan bir yörede çok miktarda silâh ve mühimmat ile başkalarının eline geçmesi sakıncalı bilgi ve belgelerin sorumsuzca otomobile konulup göreve çıkılmış olmasının gerek göreve çıkanlar gerekse bunları görevlendiren ve denetleyenler açısından ciddi bir tedbirsizlik ve dikkatsizlik olduğu,

Şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in 9 Kasım 2005 OLAY GÜNÜ; yanlarında diğer şüpheli Veysel ATEŞ de olduğu halde, sivil plaka olan 30 AK 933 Plaka sayılı resmî araçla saat 11:00 sularında Şemdinli ilçesine geldikleri, şüphelilerin bu sefer Şemdinli'ye geliş amaçlarının savunmaya göre, Umut Kitapevi'ne terör örgütünün dağıtılmasına gönderilmek üzere Almanya'dan gelecek paket olduğu, bununla birlikte aleyhe delillere mantıklı bir açıklama getiremeyip tam inkâr durumunda olan şüphelilerin gerçek amacının ise 5 Ağustos günü terör örgütü tarafından Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığınca Askerî Gazino geçişine konulan ve 5 askerinin feci şekilde parçalanarak şehit olduğu olay ile 1 Kasım'da Askerî Gazinonun diğer tarafındaki sokağa park edilen otomobil içindeki bombanın patlaması sonucu bir askerinin gözlerinin kör olduğu, birçok kişinin yaralandığı ve sokağın adeta yıkıldığı olayın sorumlusu olarak kabul ettikleri Seferi YILMAZ'a, onun ve bağlantılı olduğu terör örgütünün kullandığı yöntem ile cevap vermek olduğu hususunda yargılamaya yeterli delil bulunduğu,

Şüphelilerin araçlarını Abdi ÖZEL isimli bir şahsın dükkânın önüne park ettikleri, aracın camlarının kapalı olduğu, şüphelilerin araç içerisinden Seferi YILMAZ'a ait Umut Kitapevi'nin bulunduğu Özipek Pasajı'na doğru baktıkları ve aralarında konuştukları, Veysel ATEŞ'in biraz telaşlı hâlinin olduğu, aracın arkasında oturan açık kahverengi montlu şüpheli Veysel ATEŞ'in araçtan çıktığı, araçtan çıkmadan önce arka koltukta oturduğu sırada koltuğun üzerinde bir çanta ve siyah poşet ile ilgilendiği, arabadan indikten sonra her iki eli montunun cebinde Özipek Pasajı'na doğru yürüdüğü, Özipek Pasajı ile aracın bulunduğu Abdi ÖZEL'in dükkânının arasında 25-30 metre mesafe olduğu, bu sırada şüphelilerin davranışlarından şüphelenen esnaf Zeydan ÖZEL'in Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in bulunduğu araca doğru yaklaştığı esnada Ali KAYA'nın aracı hareket ettirerek Özipek Pasajı'na doğru gittiği, sonra ileriden dönüp Keyifler Kuyumcusunun olduğu yere aracı park ettiği, bu arada şüpheli Veysel ATEŞ'in Seferi YILMAZ'ın bulunduğu pasaja giderek burada gerekli araştırma ve keşif faaliyetlerini yaptıktan sonra elinde bulunan ve diğer şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ ile birlikte yanlarında getirdikleri iki adet el bombasını daha önceden PKK örgütü üyesi olmak suçundan ceza alıp 15 yıl hapis yatan Seferi YILMAZ isimli şahsa ait Umut Kitapevi'nin içerisine Alman yapımı pimleri çekilmiş ve patlamaya hazır vaziyetteki iki ayrı el bombası atıldığı, müşteki Seferi YILMAZ'ın pimi çekilmiş el bombalarını görünce can havliyle kendisini işyerinden dışarıya attığı, bombalardan birinin işyerinin kapısının önünde, diğerinin ise Kitapevini ikiye ayıran kontraplağın kapıya dönük (müşterilerin geldiği) dış tarafında olmak üzere patlaması sonucunda Kitapevinde bulunan maktül Mehmet Zahir KORKMAZ'ın 10.11.2005 tarihli Ölü Muayene ve Otopsi Tutanağına göre; "...patlayıcı madde şarapnel yaralanmasına bağlı humerus, radius, femur ve kafatası kemik kırıkları ile birlikte beyin kanaması ve iç organ yaralanmasından gelişen iç kanama sonucu..." öldüğü, Metin KORKMAZ isimli kişinin ise; düzenlenen kesin doktor raporuna göre "...basit tıbbî müdahale ile giderilebilir mahiyetteki, sağ uyluk üst dış kısmında 0.5x2 ve 0.5x1 cm.lik derin cilt ve cilt altı kesigi, sol ayakta 0.5x2 cm.lik derin cilt alt ve cilt altı kesigi ve vücudun bir çok kısmında yaygın büyüklüğü 0.5 ve 1 cm varan cilt erozyonları oluşturur şekilde..." yaralandığı,

Patlamayı duyan çevre esnafı ve halkın merakla patlamanın olduğu pasaja doğru yöneldikleri, o sırada kendisini işyerinden ve pasajdan dışarıya atan Seferi YILMAZ'ın pasaj koridorundan çıkarken üzerinde sarı-kahverengimsi renkli bir mont bulunan Veysel ATEŞ'i gördüğü, peşinden gittiği, kesintisiz olarak takip ettiği. hem Türkçe ve hem de Kürtçe olarak "...bombayı atan bu şahıstır, yakalayın..." diye bağırıp çevredeki esnaf ve halktan yardım istemesi üzerine, kalabalık bir grubun Veysel ATEŞ'in peşine düştüğü, Veysel ATEŞ'in pasajdan çıkmasına müteakip öncelikle aracın ilk park edildiği yer olan Zeydan ÖZEL'in iş yerinin önüne doğru yöneldiği, aracı orada göremeyince Veysel ATEŞ'in 0538 202 18 74 numaralı cep telefonundan Ali KAYA'nın cep telefonu olan 0532 276 83 72 numaralı cep telefonunu saat 11:29 sıralarında aradığı Ali KAYA'ya nerede olduklarını sorduğu, Veysel ATEŞ'in hiç arkasına bakmadan telefonu kulağında koşar adımlarla yürüdüğü, bu arada Ali KAYA'nın da cep telefonunun elinde olduğu ve telefonu kulağında tutar vaziyette hızlı hızlı yürüdüğü, Ali KAYA ve Veysel ATEŞ'in cadde üzerinde buluştukları yerde Ali KAYA'nın Veysel ATEŞ'e "patladı mı" diye sorduğu, Veysel ATEŞ'in de "evet" şeklinde cevabından sonra Ali KAYA'nın "atla arabaya" dediği, daha sonra Veysel ATEŞ ile onun peşinden gelen Ali KAYA'nın o sırada içinde diğer şüpheli Özcan İLDENİZ'in bulunduğu otomobilin yanına vardıkları,

şüpheli Veysel ATEŞ'in aracın arka koltuğuna oturduğu, ancak henüz aracı çalıştırıp hareket ettiremeden, "...PKK.lı mı, asker mi, polis mi, köy koruyucusu mu yoksa el-kaide mensubumu olduğunu anlayamadım. Arabaya binmek istediler. Ben ve esnaf arkadaşlar bu ikisini arabaya bindirmedik..." şeklindeki tanık beyanında anlatıldığı üzere çevrede bulunan esnaf ve halktan kişilerin arabanın etrafını kuşattığı, mağdur Seferi YILMAZ'ın; "...bombayı atan buydu..." diyerek arka koltukta oturmakta olan Veysel ATEŞ'i gösterip teşhis ettiği, bu sırada aracın dışında bulunan Ali KAYA'nın, aracın etrafını saran kişilere "...biz emniyetteniz, arkadaki de arkadaşım..." şeklinde sözler söyleyerek Polis oldukları zannını uyandırmaya çalıştığı, daha sonra araca binip çalıştırarak aracı hareket ettirip birlikte kaçmak istedikleri, ancak dükkânlarının önünde olduğu için orada bulunan esnaf ile rastlantı sonucu orada bulunan halktan kişiler tarafından kaçmalarına imkân tanınmadığı, şüpheli Ali KAYA'nın arabanın etrafını çeviren bu kişilerden kurtulamayacağını anlayınca araçtan inip bagaj kapağını açarak bagajın içinden aldığı uzun namlulu kalashnikov marka silâhi çıkarıp mekanizmasını kurduğu, bu sırada etrafındaki tanık Lezgin ATABAK'ın "...yapma!, yapma!..." diyerek şüpheli Ali KAYA'nın kolundan tutup tüfeğin namlusunu havaya kaldırdığı, yine oradakilerden başka birinin de tüfeğin şarjörünü düşürdüğü, bu sırada olay yerinden Kitapevinde müşteri olarak bulunan Mehmet Zahir KORKMAZ isimli şahsın ölmüş olduğu haberinin gelmesi üzerine kalabalıklaşan ve öfkelenen halkın, bombayı atan şüpheli Veysel ATEŞ'i bulunduğu aracın içinden çıkarmaya çalıştığı, ileriki safhalarda öfke ve gerginliğin daha da artması sonrası aracın camlarının kırıldığı, şüphelilere darp ve cebirde bulunma girişiminde bulunulduğu, daha sonra İlçe Kaymakamı, İlçe Emniyet Müdürü ve bir kısım askerî yetkililerin olay yerine geldiği, takviye olarak polis ve askerler ile Özel Harekat Ekiblerinin olay yerine ulaşarak müdahaleleri sonucunda şüpheli Veysel ATEŞ'in halkın elinden kurtarılarak zırhlı araç ile Şemdinli İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğü, Özcan İLDENİZ'in yürüyerek kalabalıktan uzaklaşıp İlçe Jandarma Komutanlığı'na gittiği, tanık Lezgin ATABAK'ın beyanında geçtiği üzere o sırada kalabalığın içinden ayrılmaya çalışan Ali KAYA'nın da halk tarafından Yanık Yarbay olarak bilinen Yarbay Mustafa YANIK'ın talimatı ile askerler tarafından yakalandığı,

Toplanıp Hükümet Konağı'na yürüyen Şemdinli halkını sakinleştirmeye çalışan Kaymakam Mustafa Cihan SESLİHAN'ın, bombalı saldırının provokasyon olduğunu iddia ederek gözaltına alınan ve yine olay yerinden kaçarak İlçe Jandarma Komutanlığı'na sığınan şüphelilerin kimliklerinin açıklanmasını isteyen göstericilerin saldırısına uğradığı, güvenlik güçlerinin halkı dağıtmak için havaya ateş açtığı olaylarda ilçenin DEHAP'lı Belediye Başkanı Hürşit TEKİN'in de aralarında bulunduğu üç kişinin yaralandığı, ilçeye giriş ve çıkışların yasaklandığı, güvenlik güçlerinin herkesin evine dönmesine ilişkin uyarılarına uyulmadığı,

Öğlen saat 11:00 – 11:30 arasında meydana gelen patlamadan 6 saat sonra şüphelilerin otomobilinde Savcılık tarafından Tespit - Keşif işleminin yapılmasına başlanabildiği,

30 AK 933 sivil plakalı resmî araçta Şemdinli Cumhuriyet Savcısı tarafından olay günü saat 18:00 sıralarında yapılan incelemede, aracın bagajında;

1 - Üç adet kalashnikov marka seyyar dipçikli dolu şarjör takılı tüfek, bir adet dolu kalashnikov şarjörü, iki adet hücum yeleği, hücum yeleklerinin ceplerinde altı adet kalashnikov şarjörü, ayrıca siyah bir çantanın içinde; üzerlerinde HGR Z DM LOS FMP-133 ve HGR Z DM LOS FMP-134 ibareleri bulunan Almanya ülkesi yapımı iki adet el bombasının,

2 - İçinde;

a) "...Aşiret Durum Çizelgesi..." adlı belgede; aşiretlerin ve aşiret reislerinden AKP Milletvekili Mustafa ZEYDAN, Ahmet ZEYDAN, Macit PİRÜZBEYOĞLU, Gani ÇALLI, Abdurrahman KESKİN, Kemâl KAYA, İskender ERTUŞ, Mehmet ADIYAMAN, Hasan ÖZTUNÇ, Celi ÖZBEK, Ömer KEÇEÇİ, A. Hakim TURGUT, Haydar KAYA, Hüsnü TİMUR ve Fuat EDİŞ'in ve yine aşiret mensubu kişilerin isim listesi ve ikamet bölgeleri ve yine Şemdinli Bölgesi Genel Değerlendirmesi başlıklı evrakların,

b) Yine, Şemdinli'de bulunan Demokratik Toplum Harekatı (DTP) Teşkilatlanmasında yer alan şahısların fotoğraflarının bulunduğu ve Kurucular Kurulundan Mehmet KAYRAN adlı üyenin dışındaki tüm üyelerin adının altında kare şeklinde bir kutu, Mehmet KAYRAN'ın fotoğrafının altında ise "x işareti" bulunan fotoğraflı isimlerinin yer aldığı listenin,

c) Bombanın atıldığı dükkânın sahibi Seferi YILMAZ adına düzenlenmiş Nüfus Kayıt Örneği, Şahıs Şahsî Bilgiler Formu, Biyografik Bilgi Formu, Şemdinli İlçe Emniyet Müdürlüğü tarafından tanzim edilmiş eski tarihli polis ifade tutanağı, Seferi YILMAZ'ın fotoğrafının da bulunduğu Konutta Kalanlar başlıklı iki adet evrak, yine mağdurun fotoğraf fotokopilerinin bulunduğu Seferi YILMAZ bir adet Bilgi Notu, dört adet kroki ile diğer dosyalarda telefon numaralarının bulunduğu evrak ile bombanın patladığı Özipek pasajı ve Umut Kitapevi ile ilgili yolların krokilerinin,

- Bulunduğu (4) adet dosyanın,

- 3 - İki adet not defterinin,

- 4 - Araca ait belgeler ve bir takım aletlerin ele geçirildiği.

- Her ne kadar savunmalarda ve görevlendirmeye ilişkin yazılarda şüphelilerin sadece istihbaratla görevlendirildikleri bildirilmiş ise de; şüphelilerin içinde buldukları araçta yapılan incelemede, aracın bagajında ele geçen üç adet kalashnikov marka seyyar dipçikli dolu şarjör takılı tüfek, bir adet dolu kalashnikov şarjörü, iki adet hücum yeleği, hücum yeleklerinin ceplerinde altı adet kalashnikov şarjörü, ayrıca siyah bir çantanın içinde; üzerlerinde HGR Z DM LOS FMP-133 ve HGR Z DM LOS FMP-134 ibareleri

bulunan Almanya ülkesi yapımı iki adet el bombasının Şemdinli ilçesine operasyonel bir faaliyet için gidildiği ve bulunduğu gösterdiği olduğu, münhasıran istihbarat toplama görevi ile bağdaşmadığı, yine ele geçen ve içinde; aşiretlerin ve aşiret reislerinden AKP Milletvekili Mustafa ZEYDAN, Ahmet ZEYDAN, Macit PİRÜZBEYOĞLU, Gani ÇALLI, Abdurrahman KESKİN, Kemâl KAYA, İskender ERTUŞ, Mehmet ADIYAMAN, Hasan ÖZTUNÇ, Celi ÖZBEK, Ömer KEÇECİ, A. Hakim TURGUT, Haydar KAYA, Hüsnü TİMUR ve Fuat EDİŞ'in ve yine aşiret mensubu kişilerin isim listesi ve ikamet bölgeleri ve yine Şemdinli Bölgesi Genel Değerlendirmesi başlıklı evrakların bulunduğu "...Aşiret Durum Çizelgesi..." adlı belgenin, yine Şemdinli'de bulunan Demokratik Toplum Harekatı (DTP) Teşkilatlanmasında yer alan şahısların fotoğraflarının bulunduğu ve Kurucular Kurulundan Mehmet KAYRAN adlı üyenin dışındaki tüm üyelerin adının altında kare şeklinde bir kutu, Mehmet KAYRAN'ın fotoğrafının altında ise "x işareti" bulunan fotoğrafı isimlerinin yer aldığı listenin, yine bombanın atıldığı dükkânın sahibi Seferi YILMAZ'ın fotoğraf fotokopilerinin bulunduğu Seferi YILMAZ bir adet Bilgi Notu ile aralarında dört adet kroki ile bombanın patladığı Özipek pasajı ve Umud Kitap evi ile ilgili yolların dört adet krokinin bulunduğu evrak ve dökümanların da; çok açık bir şekilde şüphelilerin operasyonel bir faaliyet içinde olduklarını ortaya koyduğu, olayın hemen sonrasında olay yeri yakınında yakalanmış olmalarının da suça konu bombalama olayının şüpheliler tarafından gerçekleştirildiği iddialarını teyit ettiği,

- Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Lâboratuvarları Dairesi Başkanlığı'nın 18.11.2005 gün ve 2005/19 Uzmanlık Numaralı ekspertiz raporunda; "...patlamanın meydana geldiği yerden elde edilen el bombaları maşaları ile şüpheli şahısların kullandığı aracın bagajından çıkan el bombalarının fünye gurubundaki maşalar ile benzerlik gösterdikleri, patlamış ve patlamamış el bombalarının aynı model el bombaları olduklarının..." bildirildiği,
- O sırada, Şemdinli Cumhuriyet Savcısının yaptığı incelemeler sürerken, resmî sevk işlemi ile tedavi için özel otomobiliyle gittiği Van Devlet Hastanesi'nden eşi ve çocukları ile dönmekte olan J.Uzm. Çvş. Tanju ÇAVUŞ'un Şemdinli ilçesi girişinde yolunu kesen kalabalık bir gurubun, araca saldırmaya üzerine panik ve heyecana kapılıp eşi ve çocuklarını korumak için havaya rasgele ateş açması sonucunda Ali YILMAZ isimli bir vatandaşın hayatını kaybettiği, 4 kişinin de yaralandığı, bunun üzerine Cumhuriyet Savcısının incelemelerini tamamlayamadan olay yerinden ayrılmak zorunda kaldığı, J.Uzm. Çvş. Tanju ÇAVUŞ'un da gözaltına alındığı,

Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Lâboratuvarları Dairesi Başkanlığı'nın 18.11.2005 gün ve 2005/19 Uzmanlık Numaralı ekspertiz raporunda; "...patlamanın meydana geldiği yerden elde edilen el bombaları maşaları ile şüpheli şahısların kullandığı aracın bagajından çıkan el bombalarının fünye gurubundaki maşalar ile benzerlik gösterdiği, patlamış ve patlamamış el bombalarının aynı model olduklarının..." bildirildiği,

15.11.2005 günü saat 15:28 sıralarında Sabri (K) Ali KISIKYOL tarafından kullanılan bu telefonda, amcasının oğlu ve hâlen askerde olduğu anlaşılan ancak açık kimliği tespit edilemeyen bir kişi ile yaptığı telefon görüşmesi kapsamına göre; amcasının oğlunun, Sabri (K) Ali KISIKYOL'a, "...gönderdiği eşyaların bulunduğu Umud Kitapevi'nin havaya uçtuğunu..." söylediği, onun da "...gönderdiği eşyaların MP3 ve bir kalem olduğunu ve değerlerinin 300 Avro olduğunu..." söylediği, devamında amcasının oğlunun da "...eğer o eşyayı almasalar Şemdinli'nin Alay Komutanının gideceğini..." beyan ettiği, yine telefon görüşmelerinde amcasının oğlunun, Sabri (K) Ali KISIKYOL'a "...o alçaklar onların ayakları altında bomba atmışlardı, telefonla görüştüğüm adam altına bomba atılar alçaklar, bu ayın dokuzunda..." şeklinde sözler de söylediği,

OLAYA İLİŞKİN ŞÜPHELİLERİN SAVCILIK İFADELERİ AŞAĞIDA OLDUĞU GİBİ AKTARILMIŞTIR.

1- Şüpheli Veysel ATEŞ 12.11.2005 Tarihli Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı'ndaki İfadesinde: Ben 1972 Çukurca doğumluyum, ilkokul mezunuyum, 1988 yılının sonbahar aylarında zorla kaçırıp PKK terör örgütüne kazandırıldım, 1991 yılının 1. ayında örgütten kaçarak Kuzey Irak Dohuk kentine yerleştim, orada evlendim daha sonra kardeşlerim Faruk İle Cafer'i örgütten kaçtığımdan dolayı öldürdüler. 1997 yılında Habur kapısından güvenlik güçlerine teslim oldum, Şırnak Savcılığına teslim edildim, Van DGM de yargılanıp 4.5 sene ceza aldım, cezamı çektikten sonra askerliğimi yaptım, askerliğimi yaptıktan sonra Hakkâri iline yerleştim inşaatlarda çalışıp geçimimi sağlıyorum, 1993 yılından bu yana Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı'nda haber elamanı olarak görev yapıyorum, Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı istihbarat elamanı olarak görevli Ali KAYA isimli başçavuş ve Özcan isimli soyadını bilmediğim başçavuş arkadaşlarımla Şemdinli ilçesine gelmek üzere 09.11.2005 tarihinde saat 08:30 sıralarında Hakkâri den Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı'na ait 30 AK 933 plakalı araç ile yola çıktık, amacımız bazı elamanlar ve dostlar ile görüşmek, bazı elamanlardan haber toplamak ve eleman kazandırmak idi, araçla iki başçavuş ile birlikte Şemdinli ilçesine geldik saatin kaç olduğunu hatırlamıyorum aracı Ali Başçavuş kullanıyordu. Özcan Başçavuşta şoförün yanında idi, top sakallı olan Özcan başçavuş idi, benim üzerimde mont vardı, beraberce Şemdinli'ye giriş yaptık aracı Cumhuriyet Caddesi üzerinde park ettik, Özcan başçavuş abdest almak için camiye gidecek ve sayısal loto oynamak için kupon alacaktı, daha çıkmasına fırsat kalmadan bomba sesi duyduk, Ali başçavuş bu nedir diye kapıyı açtı biraz bakmak için ileri gitti. Ali başçavuş orada bulunan gençlere ne oldu diye sordu onlarda ona, "hem yapıyorsunuz hemde soruyorsunuz şerefsizler" diye karşılık verdi, Ali başçavuşa saldırmaya kalktılar, demir çubuklar ile kafasına vuruyorlar idi, ben de arabadan çıkıp Ali başçavuşa yardım etmek istedim, bir iki tanesini itekledim, Ali başçavuş bana arabaya bin dedi, daha sonra tekrar arabanın arka koltuğuna bindim, çevrede toplanan kalabalık arabanın bütün camlarını kırdılar tekme tokat beni dövdüler, özel hareket kıyafetli ve sivil kıyafetli polisler beni arabadan çıkardılar zırhlı bir araba ile ilçe emniyet müdürlüğüne götürdüler,

şüpheliden soruldu, ben Ali başçavuşa yardım etmek için yanına gittiğim yer ile araba arasında yaklaşık 10-15 m mesafe vardı, bize saldırılınca bulunduğumuz yerden koşarak arabanın bulunduğu yere doğru kaçmaya başladık, peşimizden “şerefsizler siz yapıyorsunuz” diye bağıyorlardı, Ali başçavuş kalabalığın arasında kaldı ben ise aracın yanına gelip arka koltuğa oturdum, ben araca binerken Özcan başçavuşu araçta görmedim, aracın içerisinde bana saldırılınca kafamı eğip kapattım, aracın etrafından Özcan ve Ali başçavuşu görmem mümkün olmadı, 30 AK 933 plakalı aracın bagajında bulunan silâhlar ve şarjörler jandarmaya aitti, görev için Şemdinli'ye geldiğimizde terörist saldırı olur diye bu silâhları yanımıza aldık, el bombalarında ise haberim yoktur, Şüpheliden tekrar soruldu, bombalama eylemini kesinlikle ben gerçekleştirmedim, ben bombanın nerede patladığını bile bilemiyorum, kalabalığın içerisinde bazı şahıslar bu itirafçı diye bağıınca tüm saldırılar ve tepkiler bana yöneldi, o zamana kadar bana karşı tepkiler gayet normal idi, hatta ben Ali başçavuşun yanında onları itelerken bile tepki almadım, itirafçı itirafçı diye bağıınca bana karşı saldırılar başladı, Şüpheliden tekrar soruldu, Şemdinli ilçe merkezine geldiğimizde caddede dönüş yapıp, aracı park ettik, caddede hiç dolaşmadık, aracı park ettikten sonra saldırılar nedeni ile yerinden oynatamadık dedi. Şüpheliden tekrar soruldu, bomba patladığında herkes bombanın patladığı yere doğru gidiyordu, Ali başçavuşun olduğu yer ile araç arasında 10-15m mesafe vardı, Ali başçavuşa ilk başta 5 kişi saldırdı ben müdahale etmek için yanına geldiğimde bana da saldırdılar, daha sonra yüzlerce insan üzerimize saldırdılar, bana saldırıp vuranlardan şikâyetçiyim şeklinde beyanda bulunmuştur.

2- Şüpheli Özcan İLDENİZ 28.11.2005 Tarihli Cumhuriyet Başsavcısı Vekillliğimizde Alınan İfadesinde: Ben daha önce Şemdinli Cumhuriyet Savcılığı'nda şüpheli olarak ifade vermişim. O ifadem aynen kabul ve tekrar ederim. Ben, Şemdinli ilçesi ve çevresinde istihbarat sorumlusuyum. Sık sık bu ilçeye gidip gelmekteyim. 16.07.2004 tarihinde Hakkâri'deki görevime başlamışım. Göreve başladıktan sonra bu bölgede istihbarat sorumlusu olarak görevliyim. Ben Şemdinli ilçe merkezinde tanınmaktayım. Şemdinli'de bulunan Seferi YILMAZ isimli şahsın son günlerde örgüt ile olan irtibatını ortaya koymak için çalışmalar yapıyorduk. Bu konuda telefon dinleme (teknik takip) için mahkeme kararı da alındı. 2 Kasım 2005 günü ben Şemdinli'ye şubemizden başka arkadaşlarla başka istihbarî bilgileri değerlendirmek üzere gitmişim. 1 Kasım 2005 tarihinde meydan gelen patlama olayını da araştırıyorduk. Ayrıca 7 Kasım 2005 tarihinde de Ali başçavuş ve Veysel ATEŞ ile birlikte Şemdinli'ye gittik. Seferi YILMAZ ile ilgili çalışmalarımızı sürdürüyorduk. Seferi YILMAZ'ın 4 Kasım 2005 tarihindeki teknik takipteki konuşmasında geçen paketi ele geçirmek için çalışmalar yapıyorduk. 9 Kasım 2005 tarihinde daha önce Seferi YILMAZ hakkındaki özellikle paket konusundaki bilgileri değerlendirmek ve bu konudaki bilgileri Jandarma ve Emniyet vasıtası ile Savcı Bey'e ulaştırmak için gelmiştik. Seferi YILMAZ'ın henüz teknik takipteki dinlemesi bitmemişti. Ancak bu paket gelişini takip etmek ve gerekirse arama kararı almak için dosyayı Savcı Bey'e verecektik. 09.11.2005 tarihinde Şemdinli'ye geldik. Aracımız resmî araçtır, ancak plakası sivilidir. Aracı Ali başçavuş kullanıyordu. Veysel ATEŞ'de yanımdaydı. Şemdinli'ye girdik, şehir merkezinde bulunan AKP binasının önünde aracı park ettik. Şemdinli sorumlusu ben olduğum için bazı elemanlar ile irtibata geçecektim, bu arada tuvalete gidecektim. Araçtan inmeden bir patlama sesi geldi. Önce ben çıkmadım. Ali başçavuş ile Veysel dışarı çıktı. Daha sonra da ben çıktım. Ali başçavuş ve Veysel arabadan 10-15 metre uzaklaştılar. Ben bundan sonra arabadan çıktım ve kaldırımın üzerinde durdum. Patlamanın olduğu yere doğru baktım. Bu sırada bazı vatandaşlar dükkânlarından çıkmış, patlamanın olduğu yere doğru gidiyor veya bakıyorlardı, bu arada 5-6 kişilik bir grupta patlamanın olduğu istikametten bize doğru geliyorlardı. Hedef muhtemelen biz veya arabaydı. Vatandaşlar yanımıza geldi. Ali başçavuş gelenlere ne oluyor diye sordu. Vatandaşlarda “hem yapıyorsunuz, hemde soruyorsunuz şerefsizler” şeklinde sözler söyledi. Arabanın yanında münakaşa oldu. Daha sonra Ali başçavuşu darp ettiler. Ali başçavuşa yardım eden Veysel ATEŞ'i arabaya bindirdiği sırada gelen grup içerisinde birisi “bu itirafçıdır” dedi ve Veysel'e saldırdılar. O da bu arada arabaya bindi. Bütün halk bu sırada arabanın etrafını sardı. Ali başçavuş gelen halka bu arabaya saldıran kişilere “emniyet görevlisiniz” demesine rağmen halk yine saldırdı. Ben aracın bir yanında Ali başçavuş aracın diğer yanında halkı önlemeye çalıştık. O esnada beni tanıyan birkaç kişi beni göstererek “bu da onların arkadaşı, bu da onlardan” dedikten sonra bana da saldırmaya başladılar. Beni darp ettiler. O arada yanıma gelen genç bir çocuk “abi seni daha önce burada tanıdıkları için sana daha fazla saldıracaklar, buradan kaç” dedi. Ben de grubun içerisinde çıkarak İlçe Jandarma istikametine doğru hızlı adımlarla uzaklaşmaya başladım. Gruptan çıkan ve beni tanıyan birkaç kişi “mavi montlu kaçıyor, yakalayın” diye bağıyordu. Bazı vatandaşları benim üzerime saldırmaya çalıştılar. Ben daha sonra önce Emniyet'e, oradan da araçla Taktik Alaya gittim. Soruldu: Şemdinli'ye geldikten sonra biz hiç birbirimizden ayrılmadık. Veysel ATEŞ'de yanımdan hiç ayrılmadı. Veysel ATEŞ beni telefonla hiç aramadı. Veysel ATEŞ, Ali başçavuşun haber elemanıdır. Bende telefon numarası yoktur. Olay yerinden gözlemediğim kadarıyla ilk önce Veysel ayrıldı. Daha sonra ben ayrıldım, ben Emniyette iken Ali başçavuşum beni cep telefonumdan aradı ve sağlığı ile ilgili bilgiler sordu. Bende kendisini aradım. Sağlığıyla ilgili sordum. Ben Emniyet Müdürlüğü'nde iken Ali başçavuşu aradım. O da beni ben buradayken aradı. Ayrıca ben de olay esnasında darp edildim. Bacaklarımda morluklar vardır. Beni darp edenleri şu an görsem tanırım. Ben kendilerinden şikâyetçiyim. Olayın oluşundan 3-4 dakika sonra ROJ TV yayın yapmıştır. Yani ben ve diğer arkadaşlar Şemdinli'ye Seferi YILMAZ isimli şahsı öldürmek veya yaralamak amacıyla gelmiş değiliz. Bombayı biz atmadık. Veysel'de atmadı. Veysel bizim yanımdan ayrılmadı. Ben daha önceki Şemdinli'ye gelişimde bombanın patladığı pasajda gazeteci olduğu için gazete almak için gittim. Bu pasajda iddaa bayisi olduğu için ve burası Şemdinli'de tek olduğu için zaman zaman bu bayide iddaa oynamak için gittim. Yanımda güvenlik açısından başka arkadaşlarda vardı. Yani Seferi YILMAZ'ın iş yerinin planını almak için ve buraya bomba atmak için hazırlık çalışması yapmak için pasaja gitmiş değilim. Aracımızda çıkan Seferi YILMAZ'a ait iş yeri ve ev krokileri söz konusu paketin teslim adresi için yapılacak operasyonlara yönelik çalışmadır. Bu konuyu daha

önce Savcılıktaki ifademde belirtmiştim. Benim söyleyeceklerim bundan ibarettir. Üzerime atılı suçlamaları kabul etmem şeklinde beyanda bulunmuştur.

3- Şüpheli Ali KAYA 28.11.2005 Tarihli Cumhuriyet Başsavcısı Vekillliğimizde Alınan İfadesinde: Ben daha önce Şemdinli Cumhuriyet Savcılığında şüpheli olarak ifade vermiştim. O ifademiy aynen kabul ve tekrar ederim. Ayrıca o ifademde belirtmediğim birkaç hususu da dile getirmek istiyorum. Şöyle ki; Terör örgütü PKK'nın bu sene stratejisi değişti, artık çatışma olmuyor, terör örgütü artık yerleşim yerlerine uzaktan kumandalı veya zaman ayarlı bombalar koyarak eylemler gerçekleştiriliyor. Terör örgütü bu konuda Şemdinli'ye çok yüklendi. Yine 1 Kasım 2005 Tarihinde Şemdinli'de Jandarma'nın yakınında bir araçta 100 Kg. yakın C4 patlatıldı. Ayrıca 25 Ağustos 2005 tarihinde de Şemdinli Nizamiye'nin önünde yine bomba patlatıldı. 5 askerimiz şehit oldu. Şemdinli'de bu olayların bu şekilde artması üzerine istihbarî çalışmalarımıza biraz daha hız verdik. Yaptığımız tespitler sonucu Şemdinli'deki Kitapevi sahibi Seferi YILMAZ'ın Sabri (K) Ali KISIKYOL isimli örgüt mensubu ile işbirliği içerisinde olduklarını ve Seferi YILMAZ'ın Şemdinli'de terör örgütünün vergilendirme, eylem, istihbarat, birlik keşifleri ve sınır kaçakçılığı konusunda örgüte yardım etme ve örgüt adına para alma konumunda olan Şemdinli örgüt sorumlusu olduğunu tespit ettik. 04.11.2005 tarihinde Seferi YILMAZ'ın telefonu teknik takipte olduğu için bu kişi adına bir paket geleceğini ve bu paketin dağa gideceğini ve Sabri (K) isimli örgüt mensubuna teslim edileceğini öğrendik. Sabri (K) bu konuşmada bu paketi nereye teslim edeceğini sordu. Seferi YILMAZ'da adresini verdi. Biz bu paketin ne olduğunu öğrenmek ve ele geçirmek istiyorduk. 07.11.2005 tarihinde yine bu istihbarî çalışmaları değerlendirmek üzere Şemdinli'ye geldik. Çalışmalarımızı yaptık. Paketin nereye gelebileceğini değerlendirdik. Krokiler çizdik. Aynı gün Hakkâri'ye döndük. 09.11.2005 günü de söz konusu derlenen belgeleri Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı'na sunmak üzere Şemdinli'ye geldik. Hatta bu konuda resmî görevliydik. Şemdinli'ye saat kaçta geldiğimizi hatırlamıyorum. Ancak öğleye yakındı. Şemdinli'ye geldik. Şehir merkezindeki en son göbekten dönüş yapıp, aracımızı AKP İlçe Binasının önüne park ettik. Bu arada planımız: Şemdinli'deki haber elemanımızı yanımıza alıp uygun bir yerde kendisi ile görüştüğümüz Jandarmaya ve Emniyet'e geçip daha sonra dosyayı Savcılığa vermektir. Ancak Özcan İLDENİZ tam arabadan ineneği sırada bomba patlama sesini duyduk. Yanımızda Veysel ATEŞ'de vardı. Veysel ATEŞ arabanın arka koltuğunda oturuyordu. Üçümüzde arabadan inmemiştik. Daha sonra, ifademde belirttiğim konular gelişti. Soruldu: Şemdinli'ye geldikten sonra biz hiç birbirimizden ayrılmadık. Veysel ATEŞ'de yanımızdan hiç ayrılmadı. Ancak olaylar olup bittikten sonra Veysel ATEŞ İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne götürülmüştü. İlçe Emniyet Müdürlüğü'nde bulunan Terörle Mücadele Daire Başkanı ki bu kişinin ismini bilmiyorum, kendisi Ankara'da görev yapıyormuş, bu kişi Veysel ATEŞ'in 0538 202 18 74 numaralı cep telefonundan benim cep telefonum olan 0532 276 83 72 numaralı cep telefonumu aramıştı. Veysel Emniyet Müdürlüğü'ne götürülünce orada kendisinin benim haber elemanım olduğunu öğrenen bahsettiğim Daire Başkam beni, Veysel'in cep telefonundan arayıp olayı sordu. Daire Başkanı'nın neden kendi telefonundan beni aramadığını bilmiyorum, zaten kendisini de tanımiyorum. Soruldu: Veysel ATEŞ'in 0538 202 18 74 numaralı cep telefonundan benim cep telefonum olan 0532 276 83 72 numaralı cep telefonum 09.11.2005 tarihinde saatini tam hatırlamıyorum Şemdinli girişindeki Kaymakam Çeşmesi yanında daha önce cep telefonu ile tuzak bir patlama olmuştu. Veysel ATEŞ telefonu ile arabanın içerisinde beni aradı, nitekim cep telefonunun burada çekip çekmediği, kapsama alanı olup olmadığını denemek için aramayı yaptırdım. Örgüt eylemleri kapsamında o bölgede daha önce cep telefonu ile yapılan patlama olaylarını anlayabilmek amacıyla bu şekilde bir telefon test görüşmesi yaptık. Yine Veysel daha sonraki saatlerde beni cep telefonundan aradı. Kendisi Emniyette idi. Olay yerinde hırpalandığını ve durumunun iyi olduğunu bildirmişti. Soruldu: Ayrıca benim Avea hatlı 0505.li telefonum da vardır. Numarası 0505 251 85 39.dur. 0505 235 63 98 numaralı cep telefonu Özcan İLDENİZ'e aittir. Olaylar olduktan sonra vatandaşlar bizim araca saldırdılar. Bu arada Özcan İLDENİZ'i Sınır Alay Komutanlığı birlikleri muhafaza altına aldılar. Saatini tam olarak hatırlamıyorum. Özcan İLDENİZ beni cep telefonumdan arayıp durumunun iyi olduğunu söyledi ve benimde durumu sordu. Vatandaşların bizim üzerimize saldırdığı saati tam olarak hatırlamamakla birlikte mesai bitimine yakındı. Biz olay yerinde arabanın içerisinde ve çevresinde vatandaşların saldırısına maruz kaldık. Veysel ATEŞ 7-8 dakika aracın içerisinde kaldı ve Emniyet Müdürlüğü'ne teslim edildi. Özcan İLDENİZ kendi imkânları ile kurtuldu, yani vatandaşın saldırısı ile askerî bölüğe varması 10 dakika kadar bir süre içerisinde oldu. Bende 20 dakika kadar aracın yanında kaldım. Ben kendi imkânlarımla olay yerinden kaçıp Jandarmaya sığındım. Bizim kullandığımız ve bizim araçta bulunan iki adet el bombası MKE yapımı MOD 45 Modeli bomba tipidir. Bizim zimmetimizde ve birliğimizde Alman malı el bombaları yoktur. Ben ve diğer arkadaşlar kesinlikle Seferi YILMAZ isimli şahsın iş yerine el bombası atmış değiliz. Bunun planım da daha önceden yapmadık. Ben 1.5 yıldan beri Hakkâri'de görev yapıyorum. Şemdinli'ye üç defa gittim. patlamanın olduğu söz konusu pasaja hiç gitmedim, spor toto, spor loto, iddaa vs oynamadım. Biz Şemdinli'ye geldikten sonra bomba patlamasını müteakip araçtan inmiştik, ben araçtan 5-6 adım ileri doğru gittim. Bu arada yukarıdan 3-5 kişi aşağı doğru koşuyordu. Veysel'de aracın yanındaydı. Bize doğru koşarak gelen bu 3-5 kişi direk bizim yanımıza doğru geliniyorlardı. Ben bu şahıslara ne olduğunu sordum. Bomba patladığını söylediler, o sırada içlerinden birisi Veysel'i göstererek "işte bu şerefsiz itirafçudur" dedi. Bir başkası da arabanın birkaç metre yanında olan Özcan Astsubayı gördü. Özcan Astsubay istihbarat konusunda Şemdinli Bölgesinde bakıyordu ve bu bölgede tanınan biri kişidir. Bu bölgeye sık sık gelip gitmektedir. Özcan Astsubayı da böylece tanıdıktan sonra bilisi "bu da vardı" dedi. yine peşinden bir başkası "şerefsizler hem yapıyorsunuz, hem de soruyorsunuz, Devlet yapıyor, PKK'ya yıkıyorsunuz" dedi ve üzerimize saldırdılar. Ben Veysel'e arabaya oturmasını söyledim. Olay bu şekilde meydana geldi. Kesinlikle Seferi YILMAZ'ın iş yerine bombayı biz atmadık. Olaya müteakip cep telefonlarımız ile çeşitli yerlerle görüştüm. Bu olayla ilgili başımıza gelenleri anlattım. Ayrıca, bombanın patladığı gün Şorej (K), Agiri (K) ve Velat (K) isimli örgüt mensupları teknik takipte Sabri (K) ile yaptıkları konuşmalarda; bizim aracımızın başında olduklarını,

malzemelere el koyduklarım ve ne yapmaları gerektiği konusunda talimat istiyorlar. Yani bomba olayı örgüt tarafımdan planlanmış ve o gün dağ kadrosu Şemdinli'ye inmiş, bu konuşmalar teknik takip tutanaklarında vardır. Örgütün bu olaylar sonucu halkı nasıl provake ettiği, Türk Bayrağına ve Atatürk Büstüne saldırdıkları görüldü. Bu hususlar teknik takip tutanaklarındaki konuşmalardan anlaşılmaktadır. Ben Tanju ÇAVUŞ isimli şahsı tanımam. Kendisi ile daha önce hiç görüşmedim. Sınıfı da farklıdır. Olay günü benim üzerimde siyah mont vardı. Özcan'ın üzerinde de lacivert mont vardı. Benim söyleyeceklerim bundan ibarettir. Üzerime atılı suçlamaları kabul etmem şeklinde beyanda bulunmuştur.

Şüphelilerin beyanlarına göre söz konusu bombalama olayını terör örgütü PKK gerçekleştirdiği varsayımından hareket ettiğimizde; terör örgütünün aynı tipte Alman yapımı dört adet el bombasını temin ettikten sonra iki tanesini kitapevi'ne atması gerektiği, diğer iki tanesini de Jandarma'ya ait aracın ilçeye geleceğini, araçta MKE yapımı el bombası bulunabileceğini varsayarak bunları değiştirmek amacıyla muhafaza etmesi gerekeceği ve patlamanın gerçekleşmesine müteakip şüpheli Ali KAYA'nın savunduğu şekilde MKE yapımı el bombalarının araç içerisinde karmaşa ve karışıklık ortamında terör örgütü mensupları veya yandaşlarınca değiştirmeleri gerekeceği, bu varsayımın ise dosyadaki delil kapsamına göre gerçekleşmesinin uzak olduğu,

Olay ile ilgili Mağdurlar Seferi YILMAZ ve Metin KORKMAZ'ın Beyanları Aşağıya Aynen Aktarılmıştır.

1- Müşteki-Mağdur Seferi YILMAZ Beyanında: Ben 5 yıldır Özipek Pasajında şu anda bulunduğumuz dükkânda Kitapevi işletiyorum. Kırtasiye çeşidim yoktur. Tam saatini hatırlayamamakla birlikte saat 11:00–12:00 arası Çarşamba günü şu gördüğümüz raf ile ayrılmış arka bölümde üç dükkân ilerideki kunduracı komşum Metin KORKMAZ ile birlikte küçük tüpün üzerinde öğle yemeği için salçalı yumurta pişirmiştik. Yanımızda arka bölümde Metin'in amcasının oğlu Mehmet Zahir KORKMAZ vardı. Yumurta pişmişti ayrıca işhanı kapısının karşısında karşı tarafta Çocuk giyim dükkânı olan Bedri YALÇIN'a haber vermek için dükkânın arka bölümünün kapısı (geçiti) olan şuraya yöneldiğimde ve perdeyi açtığım anda cam kırılma sesi geldi bu sırada açık kapının yanındaki camın kırıldığını anladım. Yerde yuvarlanan el bombasını gördüm. Bomba attılar diye bağırdım. Kendimi dışarı attım. Merdivenlerden bir basamak inmiştim. Bu sırada kaçan kahverengi montlu, kumral saçlı, kişi koşarak iş hanı kapısına doğru koşuyordu. Ben bir basamak inip bu kahverengi montluyu gördükten sonra patlama oldu. Bu dediğim yani cam kırılması, sesi bombayı yerde görmem ve hemen dışarı çıkıp bir basamak inmem anlık oldu. Belki iki üç saniye belki dört beş saniye oldu. Patlama olmadan önce kahverengi montlu kişiyi iş hanı çıkışında gördüm dedi. Dışarı ilk çıktığı yer ile kahverengi montlu kişiyi gördüğü yer soruldu. Gösterdi. Bu anda kahverengi montlu ile arasında 9.5–10 metre olduğu görüldü. Soruldu: Bu sırada arkası dönüktü. İş hanı girişinden çıkıp sağa doğru döndüğünü yandan yüzünü gördüm. Bu sırada iş hanı giriş kapısındaki kırtasiyeciyi açtı, işhanında bulunan berber ile iddia bayisi kapalıydı. İddia bayi sabahtan biraz açtı sonra kapatıp gitti. Berber ise hastası olduğu için Van ilindeydi. Ben peşinden koştum. Bu kahverengili de iş hanından çıkıp sağa doğru koştu. Ben pasajı çıktığımda kahverengili kişi şuradaydı dedi. Aralarında yaklaşık 10 metre mesafe olduğu gözlemlendi. Ben Ekrem BAŞ'ın marketinin oraya kadar ben onun peşinden koştum. Onun koştuğu yönden de patlama sesini duyan esnaf geliyordu. Ben peşinden 20–30 metre gittim. Bu sırada karşı yönden gelen grubun önünde Konfeksiyoncu Zeydan ÖZER'i gördüm. Kahverengi montluyu kaçırmayın, bombayı atan bu diye Türkçe olarak bağırdım. Ben daha sonra yani Zeydan ÖZER ile yanındakiler kahverengi montlu kişinin peşine döndüklerinde dükkânımdaki yaralılara bakmaya koştum. Ben dükkâna geri döndüğümde Çocuk Giyimci Bedri YALÇIN benden önce dükkâna gelmişti. Dükkânımın ışıkları yanmıyordu. (pasajın dip tarafında penceresiz olan Kitapevinin aydınlatması olmadığından karanlık olduğu görüldü, el bombası patladığında ampulün kırılması sonucu karanlıkta kaldığı değerlendirildi). Bedri ile Kadri ALKAN Metin'i tutmuşlar dışarı çıkarıyorlardı. Mehmet Zahir diye içeriye seslendim. Ses vermedi. Benim arkamdan o da çıkmış mıdır diye düşündüm. Gördüklerime, M. Zahir nerede hastaneye bakın diye söyledim. Pasajın dışında caddeydim. Kalabalık Ak Parti bürosunun olduğu iş hanının önündeydi. Ben de oraya vardım. burada yaklaşık 15-20 kişi vardı. Beyaz bir otomobilin etrafındalardı. Kovaladığım kahverengi montlu kişi arabanın arkasında oturuyordu. Şoför tarafında dışarıda sonradan adını Ali KAYA olarak öğrendiğim kır saçlı kişi vardı. Ali KAYA'nın yanında bagaja doğru da top sakallı hafif burnu çıkık, uzun boylu, üzerinde Adidas marka mavi mont vardı. Kırtasiyeciyi Reşit KAYA ile İHD üyesi Kadir ÖZCANER vardı. Hatırlamadığım başka 15-20 kişi daha vardı. Reşit ile Kadir arkadaki kahverengiliye saldıranları önüyorlardı. Reşit bu kahverengiliye kimliğini ver sen kimsin dedi. O da kimliğim amirimde dedi, Ali KAYA'yı gösterdi. Arabayı sallayanlar vardı. Benim bu arabanın başına gelmemden 15 dakika kadar sonra Emniyet Müdürü geldi. O arada Şemdinli de görevli Yanık Yarbay geldi. Ali KAYA ben emniyettenim bu içerdeki de bizim görevlimiz, uzman çavuş diye söylüyordu. Diğer top sakallı olan onlardan ayrı duruyordu. Esnâflardan biri bu da onlarla beraber dedi. Geçmiş olaylardan kaynaklanan hassasiyet vardı. Çevredekiler arabaya bakacağız ne var, bomba mı var dediler. Ali KAYA ile sonradan adını Özcan diye öğrendiğim kişi açamazsınız dediler. Sonra Özel Harekatçılar geldi, havaya ateş ettiler. Ali KAYA bagajdan Keleş almak istedi. Çevredekiler silâhı onun elinden aldılar. Sonra silâhın şarjörü düşerken her halde alınma değmiş. Bu sırada kahverengili hâlâ aracın içindeydi. Yanık Yarbay ile Emniyet Müdürü halka söz verdi. Bunlar Adalet önüne çıkarılacak, bundan hiç kuşkunuz olmasın diye söylediler. Kahverengi montluğu her halde akrep denen kapalı polis aracı götürdü. Ben bu sırada kahverengi montluya vuran olup olmadığını görmedim. Yanık Yarbay adlarını sonradan Ali KAYA ve Özcan diye öğrendiğim kır saçlı ile top sakallı kişiyi, oradaki askerlere yakalayın dedi. Askerler de bu ikisini kollarından tutup, jandarmaya doğru götürdüler. Arabanın etrafında kalabalık çoğalmaya devam etti. Pasajdan eller üstünde Mehmet Zahir'i getirdiler. Hastaneye doğru yürüyerek taşıdılar. Kalabalık bunu görünce daha da öfkelenildi. Mehmet Zahir ile Metin'in köyden akrabaları da gelmiş, kalabalığın bir bölümü hastaneye doğru gitti,

bir bölümü de aracın etrafında kaldı. Ben 5 saat sonraki bir uzmanın sivil arabasından ateş edilmesi ile yaralanan kişiler ile ilgili olayı görmedim. Benim dükkânımda bomba patladığı zaman saat 11:00 – 12.00 arasıydı. Öğlen ezanı okunali yarım saat olmuştu. Bu zaman konusunda emin değilim, ancak herkes namazda yada yemekteydi. Ortalık تنها idi dedi. Soruldu: Ben 1984 yılında Vekil Öğretmen idim. 1984 yılında Eruh ve Şemdinli olayları olmuştu. PKK Şemdinli'yi basmıştı. Ben o olaya katılmadım. Ancak itirafçı beyanları ile mahkum oldum. 1985 yılının Mart ayından 2000 yılı Mayıs ayına kadar cezaevinde kaldım. Cezaevinden çıktuktan sonra Şemdinli'ye dönüp Kitapevi açtım. Kitapevinde sadece kitap satıyorum. Ayrıca DTP delegesiyim. Bekarım, ekonomik sorunlar sebebi ile evlenemedim. Emniyet Bekçisi olup Koçyiğit Köyüne ziyarete giden ağabeyim Nurettin YILMAZ'ı köy basılıyor diye koruyucular 1988 yılında vurmıştı. Ben hâlen yengem Hemra ve yeğenlerim ile birlikte kalıyorum. Evlenmek için ev yapmam lazım dedi. Soruldu: Ben yemek hazır olduğundan Bedri'ye haber vermek için paravanın perdesini açtığım anda cam kırılma sesi ile birlikte yerde bir tane el bombası gördüm. Kendimi bomba atıldı diye bağırıp dışarıya attım ve bir basamak indikten sonra eğildim. Bu sırada kahverengili pasajdan koşarak çıkıyordu. Bu sırada benim bitişiğimdeki boş dükkân ile iddia Bayinin hizasındaydı. Pasaj içinde başka kimse yoktu. Benim dükkânıma bombayı atan kesin bu kahverengilidir. Başka kimse yoktu. Benim dükkânımın üst katı bilardo salonudur. Bazen top yere düştüğünde ses geliyor. Ben cam kırılma sesi ile birlikte dükkânın ön bölümünde yerde el bombasını gördüm. İkinci el bombasını görmedim. Belki arka bölümde patlayan el bombasını kapıdan yuvarlamıştır. Belki aynı anda atmıştır, bilemiyorum dedi. Patlamanın olduğu Kitapevinin ön ve arka bölümünü iki bölüme ayıran raf ve rafın arkasındaki kontroplak iki el bombasının patladığı yerler, dükkânın geneli, iş hanı, kendisini dışarı attığını söylediğinde bulunduğu yer ile kahverengilin bulunduğu yer olarak tarif ettiği mesafe, iş hanından çıktuktan sonra kahverengili ile arasındaki mesafe ve beyaz otomobilin park etmiş olduğu AKP bürosu ve İnşaat Malzemecilerinin olduğu iş hanının önündeki mesafe görüldü. Değerlendirildi. İş hanından çıktığım anda kahverengili şurada idi dediği noktanın iş hanı çıkışına yaklaşık 10 metre, bu noktaya otomobilin bulunduğu yerin ise yaklaşık 105 metre olduğu değerlendirildi. Soruldu: İş yerime bomba atılarak benim hem canıma hem malıma kastedildi. Bu sebeple şikâyetçiyim. Benim iş yerime bombayı atan Veysel ATEŞ'den ve ona bu işi yaptıran Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'den şikâyetçiyim. Bu ikisinin benim dükkânıma bomba atılmasında ilgisi vardır. Kaçan Veysel ATEŞ askerîyeye ait bu araca sığıyor. Ayrıca bu aracın bagajında benim dükkânım ve evimin krokileri ile şahsıma ait özel bilgiler çıktı. İsim listesinde benim adım kırmızı ile çizilmiş, başka şüphelendiğim yoktur, Beyanlarına göre neden başkasının dükkânına değil de, kendisinin dükkânına bomba atıldığı soruldu; Benim geçmişte PKK üyesi olmaktan yargılanmam, yine daha sonra HADEP, DEHAP ve en son DTH (DTP) de çalışmam sebebi ile olabilir. Belki benim durumumda olanlara mesaj vermek, buna bomba atarız da diğerleri de dağa kaçarsın diye düşünmüş olabilirler. Belki yeni kurulan Demokratik Toplum partisine bir uyarı olabilir diye düşünüyorum. Şemdinli de önce 5 Ağustos'ta İlçe Jandarma'nın gazino tarafında bomba patladı. Orada beş altı asker yaşamını yitirdi. Bunun üzerine 1 Eylül gecesi Beş şehidimizin kanı yerde kalmayacak diye sokaklara bildiri atılmıştı, bu bildiride terör örgütüne yardım edenler hem canları hemde malları ile ödeyecekler diye bir söz vardı. 1 Eylül günü Dünya Barış Günü etkinliğini DEHAP Şemdinli İlçe Teşkilâtı organize etmişti. Barış Çadırının yanında bir metre arkasında ağaçların arasında bomba patladı, 15.e yakın yaralı oldu. Bu konuda Şemdinli Savcılığına DEHAP ilçe örgütü olarak şikâyette bulduk. 25 Ekim de emniyet binası ile askerî lojmanların arasında poşete konmuş bomba patladı. Yaralanan ve ölen olmadı, camlar kırıldı. Bence iki bina arasında nöbetçinin gördüğü yere poşet bırakılmış olması dikkat çekicidir. Sonra 1 Kasım da Cumhuriyet Caddesinde İlçe Jandarma'nın yakınında askerî gazino ile bunun karşısındaki Belediyeye ait Uzman Çavuşların kaldığı bina arasında cadde de bomba patladı, gazetelerin yazdığına göre 27 kişi yaralanmış, bunlar arasında 3 asker vardır. Diğerleri sivillerdir. Ondan sonra da benim dükkânımda bomba patladı. Kahverengili iş hanından çıkıp sağ tarafa doğru koşarak gitti. Esnâf arkadaşlardan ; Tahir ERBAŞ, Kadir KAÇAR, Mehmet ATİLA, Fahri YILMAZ, Burhan YILMAZ, Metin EROĞUZ ve Zeydan ÖZEL arabanın park edildiğini görmüşler. Bu konuda bilgi sahibi olduklarını öğrendim. Ben aynı konuda Şemdinli Savcılığında ve Mülkiye Müfettişlerine yazılı ifade verdim. Mehmet ELKATMIŞ'a da sözlü olarak bilgi verdim. Benim söyleyeceklerim bundan ibarettir. İsimlerini bildirdiğim şahitlerimin ifadelerinin alınmasını, bu işte daha başka kişilerinde katılımı varsa onlar hakkında da gereğinin yapılmasını istiyorum. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

2- Mağdur-Müşteki Metin KORKMAZ Beyanında: 09.11.2005 tarihinde saat 11:30 ile 12:00 sıralarında Şemdinli ilçe merkezinde Özipek Pasajı'nda Seferi Yılmaz'a ait Umut Kitapevi'nin arkasında bulunan mutfak bölümünde ben, Seferi YILMAZ ve amcamın oğlu Mehmet Zahir KORKMAZ yemek pişiriyorduk. Yemek pişmişti. Yemeği masanın üzerine koymuştuk. Seferi YILMAZ'ın Kitapevinin arkasında bulunan aynı Kitapevinin içerisinde kitapların bulunduğu bölümle kitap rafları kontra plakla ayrılmış mutfak bölümünün ortasında bir masa vardı. Ben masanın arkasındaydım. Mehmet Zahir KORKMAZ ve Seferi YILMAZ masanın kapiya yakın tarafındaydı. İkisi de masada yan yana oturmuşlardı. Sonra birden Kitapevinin camının kırıldığını duyduk. Kırılan camlarda yere düşüncü bir gürültü oldu. Seferi YILMAZ ve Mehmet Zahir KORKMAZ ayağa kalktılar. Seferi YILMAZ daha önce kapiya doğru hareket etti. Ardından Mehmet Zahir Kitapevinin giriş kapısına yöneldi. Seferi YILMAZ bomba var diye bağırıyordu. Benim kaçma imkânım yoktu. Önümde masa vardı. Zaman yoktu. Bu nedenle kendimi yere attım. İlk önce Seferi YILMAZ dükkândan dışarı çıktı. Mehmet Zahir KORKMAZ Kitapevinden çıkmak üzere iken birinci el bombası patladı. Ben birinci bombanın patladığını duydum. Ardından ikinci el bombasını bana 1, 5-2 metre uzaklıkta alev almış şekilde döndüğünü gördüm. Ben başımı korumak için masanın arkasına köşeye soktum. Amacım başımı ve vücudumun yukarısını korumaktı. Bomba da patlayınca ben kalçamdan ve bacağımdan yaralandım. Mağdurdan soruldu: Cevaben: Birinci patlayan bomban benden 4 metre kadar uzaklıktaydı. İkinci bomba bana daha yakındı. Ben el bombasını atan kişiyi görmedim. Bomba patlayınca özellikle ikinci el bombası patlayınca her şey üzerime yıkıldı. 1, 5-2 dakika kadar bekledikten sonra üzerimde kileri

atıp sürünerek el hareketiyle Kitapevinin kapısına doğru yöneldim. Yaralıyım beni kurtarın diye bağırdım. Başımı Kitapevinin dışına doğru çıkardım. Hatırladığım kadarıyla Naif ERLER ve Bedri YALÇIN beni aldılar. Pasajın dışına çıkıp Necmettin KEYFİ'nin arabası ile Şemdinli Devlet Hastanesi'ne getirdiler. Orada tedavi gördüm. Ben bu saldırıyı kimin gerçekleştirdiğini bilmiyorum. Ben bu saldırıyı yapanlar ve beni yaralayan şahıs veya şahıslardan şikâyetçiyim dedi. Tanıktan soruldu: Cevaben: Patlamanın olduğu saatte Özipek pasajında Seferi YILMAZ'a ait Umut Kitapevi, bana ait kundura dükkânı ve pasajın giriş kapısında Naif ERLER'e ait işyeri açık idi. Diğer işyerleri kapalı idi. Öğle vakti olduğu için herhalde yemeğe gitmişlerdi. Pasajımızın içerisinde bir tane berber dükkânı vardı. Sahibi Van'a gitmişti. Bir tane de iddia bayii vardı. Oda her hal de yemeğe gitmişti. Yemekten önce kendilerini yemeğe çağırmak için pasaja bir bakmıştım. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

Olay İle İlgili Olarak Dinlenen Tanık Beyanlarının Bazıları Aşağıya Aynen Aktarılmıştır.

1- Tanık Zeydan ÖZEL Beyanında: Ben sorduğunuz konuda daha önce Şemdinli Savcısına ve Mülkiye müfettişlerine de ifade vermiştim. Ben amcamın oğlu Abdi ÖZEL'in dükkânın önünde dururken beyaz reno marka 30 AK 933 plakalı otomobilde tam Abdi'nin dükkânın önünde park etmiş duruyordu. Ben de arabanın yanındaydım. Camları kapalı idi ve içeride üç kişi sürekli Özipek Pasajına bakıyor ve aralarında konuşuyorlardı. Konuşmalarını duymadım. Şemdinli küçük bir yer olduğundan ve sürekli bombalar patlayıp durduğundan bunlardan şüphelendim. Ben içeri Abdi'nin dükkânı girdim ve Abdi'ye ben bunlardan şüphelendim dedim. Çünkü arkada oturan açık kahverengi renkli montlu olan biraz telaşlıydı. Yüzu bir değişik geldi. Abdi bana bunlar bombacı olmasın diye şaka ile karışık söyledi. Ben Abdi'nin dükkânın içinden camdan baktım. Arkada oturan zayıf, açık kahverengi renkli montlu arabadan çıktı. Çıkmadan önce bana tarafta oturuyordu ve diğer tarafında koltuğun üzerinde bir çanta ile siyah poşet vardı. Kapıyı açtığında bunu gördüm. Hatta Allah şahittir. Eli ile çantanın ağızını tuttu. Tam bu anda kapıyı açtığında gördüm. Elleri montunun cebinde Öz İpek Pasajı tarafına yürüdü. Özipek Pasajı Abdi'nin dükkânına 25-30 metre mesafededir. Açık kahverengi renkli montlunun arkasından bakmadan Özipek Pasajına girişini de görmedim. O tarafa yürüdüğünü gördüm. Bu sırada iyice şüphelendim. Abdi'nin dükkânından çıkıp araca doğru yaklaştım. Yakından yüzlerine baktım. Bunun üzerine meraklı şekilde bakmamdan rahatsız olmuş olacak ki direksiyonda oturan saçı az beyaz olan ve sonradan adını Ali KAYA olarak öğrendiğim kişi yavaş yavaş Özipek Pasajına doğru gitti. İlerden dönüp geldi. Dönüp Keyfiler Kuyumcusunun olduğu yere aracı park etti. Ben kendi dükkânıma gittim. 10-12 dakika geçmişti ki bomba sesi geldi. Ben hemen dükkânın dışına çıktım. Baktım halk Öz İpek Pasajına koşuyor. Ben de o tarafa doğru demir direğe kadar yürüdüm. Baktım biraz önce arabadan inen açık kahverengi montlu kişi tam ters tarafa bana doğru koşar adım yürüyerek geldi. Yanımdan geçti. Allah şahittir telefonu eline aldı. Neredesin dedi. Bu sırada Seferi YILMAZ yanıma geldi ve ben Sefer'e; Sefer bu kahverengili adamı yakalayın dedim. Sefer' de; Zeydan bana bombayı atan oydu dedi. Bende bu adamı yakalayın diye halka seslendim. Şemdinli Eczanesine kadar yakalayın diye arkasından yürüdüm. Bu kahverengili adam hiç arkasına bakmadan telefonu kulağında yürüdü. Baktım kır saçlı dediğim Ali KAYA'nın da cep telefonu kulağında bu sırada kahverengilinin telefonu da kulağında ve kahverengili sonradan adını Ali KAYA diye öğrendiğim hafif kır saçlıya doğru yürüdü, koşmuyordu ancak hızlı yürüyordu. Baktım aynı arabanın arka koltuğuna bindi. O binerken Ali KAYA'da direksiyona bindi ve kolunu cama koydu. Bir şey olmamış gibi davranıyordu. Top sakallı olan da arabanın yanında duruyordu. Ben Ali KAYA'nın yanına gittim. Bak arkadaş inkâr etme, seni gördüm, seni yarım saatlik takip ediyorum dedim. Bana ben değilim dedi. Top sakallıya da aynısını dedim. O da ben değilim dedi. Ben de arkadaş inkâr etme üçünüz bir aradaydınız dedim. Sonra bütün esnâflar, halk toplanmıştı, arabanın etrafını sardılar Ali KAYA arabadan indi. Arabanın bagajını açtı, eline keleş aldı ve ben emniyet görevlisiyim, yaklaşmayın dedi. Ben de bak arkadaş emniyet görevlisiyen bombayı niye patlattınız dedim. Kim tuttu bilmiyorum, elindeki keleş tuttular, şarjörü çıkarttılar. Baktım bagaj el bombası ve silâh dolu, yelekler vardı, evraklar vardı, harita vardı. O anda bakamadık. Bu sırada emniyet amiri, kaymakam ve özel tim geldi. Mustafa YANIK yarbay geldi. Özel tim havaya ateş açtı. Emniyet amiri tamam sessiz olun her şeyi hallederiz dedi. Bu sırada Mehmet Zahir KORKMAZ ölmüş diye pasajdan haber geldi. Emniyet amiri arabanın üstüne çıkıp halkı sakinleştirmek için konuşuyordu. Mehmet Zahir KORKMAZ öldü diye haber gelince emniyet amiri arabanın üstünden indi. Açık kahverengili arabanın arkasında otururken halk arabaya saldırdı. Özel tim havaya ateş etti. Ondan sonra küçük bir akrep gibi panzer geldi, havaya ateş edildi. O sırada arkadaşını küçük panzere attılar. Ali KAYA'yı da yani kır saçlı olan şoför mahallinde gördüğümü de emniyet amiri ve özel tim götürdü. Top sakallı sürekli arabanın etrafında dolaşıyordu. Yanık yarbay sürekli sakin olun diye halka sesleniyordu. Ben top sakallıyı gösterip bakın buda onlardan dedim. Bunun üzerine top sakallı olan ellerini cebine koydu. Çaktırmadan Öz İpek Pasajına doğru yürüdü. Ben bu adamı yakalayın diye bağırdım. Oradaki Karafırın'ın önünde askerler yolu kesmişlerdi. Benim ile gelenler ile beraber top sakallıyı yakaladık. Bu sırada Mustafa YANIK yarbayım oğlum; durun sakin olun, her şey adalete gider dedi. Bunun üzerine bende komutanım o zaman bunu yakalayın dedim. Mustafa YANIK yarbayımda askerlere oğlum bunu yakalayın dedi. Askerlerde bunun iki koluna girdiler yakaladılar götürdüler. Patlama olduğu zaman ben camide öğlen namazını kıldım, çıktım. Yani öğlen namazını kılip çıkmamdan sonra dükkâna geldiğim sıralarda oldu ben saati 11:45 olarak tahmin ediyorum. Daha memurlarda öğlen paydosuna çıkmamıştı dedi. Ben hava kararmaya yakın gelen Savcı Bey'in yanındaydım. Bu sırada halk arabayı kaçırmaları diye etrafını sarmıştı. Çünkü arabanın bagajında keleşler, el bombaları, evraklar, haritalar, kroki vardı. Tam saatini bilmiyorum. Hava tam kararmıştı. Ben sakin olun, rahat olun diye bağırmaktan sesim kısılmıştı. Ziraat Bankası'nın önünden dört-beş el silâh sesi geldi. 80 metre kadar uzaktaydık. Yani Savcı bey arabaya bakarken bulunduğumuz yerden 80 metre kadar uzaktaydı. Silâh sesleri gelince herkes kendini yere attı. Bu sırada

avukatlar vardı, Milletvekili Esat CANAN vardı. Sonradan duyduğuma göre benim müşterim olan ve hatta benden kredili alışveriş yapmış olan Tanju ÇAVUŞ taradı diye söylediler. Bu olayın geçtiği Ziraat Bankasının civarında evi olan yoktur. O olayı gören şahidim de yoktur dedi. Ben bir siyasî partiye üye değilim. Seferi YILMAZ ile bir akrabalığım yoktur. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

2- Tanık Lezgin ATABAK'ın Beyanında; 9 Kasım günü saat 12:15 civarında dükkânımın önünde otuyordum. Yanımda Hamit ELMAS isimli arkadaş vardı. Altınsu köyündendir. Biz onunla sohbet ederken yüz metre ileride patlama sesi geldi. çevredeki esnâf ve halk o tarafa doğru yöneldi. Fakat iki şahıs tam ters tarafa doğru yürüyordu. Bu iki şahıstan biri önde diğeri onun 10 metre arkasındaydı. Öndeki sarı- kahverengi arası renkli bir mont giymişti ve bacağına kot pantolon vardı, arkadaki ise top sakallıydı. Bunlar hızlı adımlarla yarı koşar yarı yürür şeklinde kalabalığın tersine doğru geliyorlardı. Ben o anda herkes o tarafa giderken bu ikisinin ters tarafa benim bulunduğum tarafa doğru gelmesinden şüphelendim. Bunlar benim dükkânımın olduğu tarafın karşı tarafında ki beyaz Reno 19 araca doğru yürüdüler. O esnada Seferi YILMAZ uzaktan yakalayın, yakalayın onları diye bağırdı. Bunun üzerine ben ve çevredeki esnâflar bunlara doğru gittik, bende yaklaştım. Sarı kahverengimsi montlu olan adını sonradan Veysel ATEŞ olarak öğrendiğim kişi arabanın arkasına geçip oturdu ve yüzünü gizlemeye başladı. Ben arabaya yaklaşıncı kır saçlı olan biz emniyetteniz, bomba ihbarı aldık onun için geldik dedi. Ben de bunun üzerine madem bomba ihbarı aldınız, neden o taraftan doğru kaçuyorsunuz dedim. Bunun üzerine bana seslenmedi. Ben patlamadan önce bu arabaya dikkat etmemiştim. Patlamadan sonra esnâf patlamanın olduğu tarafa doğru giderken önce kahverengi-sarımsı montlu kişi, arkasından da top sakallı olan top sakallı 10 metre arkada olacak şekilde bize doğru yanı beyaz arabaya doğru yarı koşar yarı yürür şeklinde, o taraftan uzaklaşma şeklinde geliyorken benim dikkatimi önce bu çekti. Arkasından Seferi YILMAZ onları yakalayın diye bağırdı dedi. Kahverengili yakalayın diye mi bağırdı yoksa onları yakalayın diye mi bağırdı diye soruldu. Yakalayın diye bağırdı. Ben o sırada dikkatimi bunlara verdiğim için ve Seferi YILMAZ bunlara doğru işaret ettiği için tam olarak ne dediğini hatırlayamıyorum. Onu mu dedi, onları mı dedi tam olarak çıkaramıyorum. Sonra da arabanın yanına gelip bu attı diye arkada oturana gösterdi. Bu sırada kır saçlı olan benim konuştuğum kişi biz emniyetteniz, arkadaki de arkadaşım dedi. Ben de ama arkadaki atmış bombayı deyince seslenmedi. Bu sırada ben bu kişilerin PKK.ı mı, asker mi, polis mi, köy koruyucusu mu yoksa el-kaide mensubumu olduğunu anlayamadım. Arabaya binmek istediler. Ben ve esnâf arkadaşlar bu ikisini arabaya bindirmedik. Sarı-kahverengi montlu olan ise arkada oturuyordu. Kır saçlı olanın direksiyona geçmesini engelledik. Bu sırada kır saçlı olan yavaş yavaş bagaja doğru yöneldi. Bagajdan bir tane kaleşnikof çıkardı. Kurdu, artık havaya mı ateş edecekti, bize mi ateş edecekti bilmiyorum. Ben bu sırada tüfeğin namlusunu tutup havaya kaldırdım ve yapma yapma dedim. Ateş ettirmedim. Ben namlusunu kır saçlı da tüfeğin sapını bırakmadı. Bu sırada bir esnâf arkadaş kim olduğunu şu anda çıkaramıyorum. Bastı şarjörünü düşürdü. Bundan sonra keleşi kendisi bagaja mı koydu, yoksa birisini aldı bilemiyorum. Ateş etmemesi için ben namlusundan tutup havaya kaldırdım, engel oldum. Bu an da yirminin üzerinde esnâf birikmişti. Belki vatandaşın da gelen olmuştu. Ben o telaşla kim vardı bilmiyorum. Ondan sonra emniyet müdürünü ve Yanık Yarbayı gördüm onlar geldiler. Ben Yarbaya bu insanları yakalayın, götürün hem hiç olmasınlar hem de neyin nesi oldukları ortaya çıksın diye bu şekilde söyledim. 5 Ağustosta askerlerin öldüğü bombadan beri bu patlayan kaçınca bomba oldu. Bu dördüncü oldu. Halk sinirliydi, linç ederler diye korktum, emniyet müdürü ve Yanık Yarbaya sonra 10 tane kadar özel hareketçi geldi, havaya ateş ettiler. İnsanlar hiç etkilenmedi. Ben emniyet müdürüne ateş etmesinler çatışma olur dedim. Benim dediğimi emniyet müdürü haklı buldu. İki üç dakika sonra küçük zırhlı arabalardan biri geldi. beyaz Renoya yanaştı. Arkada olan Veysel isimli kişi ile kır saçlı olan Ali isimli kişi bu araca bindi, götürdüler. Ben o kargaşada top sakallı ne oldu bilmiyorum dedi. Ben o gün oruçlu idim. İftarımı açmak için evime gitmiştim. Eve vardığım anda dört-beş el silâh sesi geldi. tabanca mı başka şey mi bilemem. Uzakta idim. Telefon ile kardeşim Ercan aradı. Ercan bana bir tane daha olay olmuş diye anlattı. Bir tane uzman gelmiş ateş etmiş dört kişi yaralanmış bir kişi ölmüş dedi. Eve vardıktan sonra akşam ezanı oldu veya olmak üzereydi. Bu sırada dört-beş el silâh sesi duydum dedi. Devamla ben ilk olayın olduğu öğlen saatlerinde de halkı yatıştırmaya çok uğraştım. Bomba patladığında yanlış hatırlamıyorsam 12:10 sıralarıydı. Bu sırada ben öğlen namazını evde kıldıktan sonra dükkânıma inmiştim. Ben hükümetimizden ve devletimizden bu olayın ne olduğunu, neden böyle yapıldığını ortaya çıkarmasını istiyorum. Neden, ne için bu olay yapıldı, Şemdinli halkından biri olarak ortaya çıkarılmasını istiyorum. şekilde beyanda bulunmuştur.

3- Tanık Kadir ÖZCANER Beyanında: Ben şoförlük mesleği ile uğraşıyorum. 09/11/2005 günü öğle namazına doğru yeğenime ait Gökalp Market'in önünde Sait KAYA'nın yaptırdığı inşaatın çıkan hafriyattan çıkan hafriyattan iki araba kadar evimin önündeki bahçeye dökmek için belediyeden kamyon bekliyordum. Daha öncesinde saat 10:00 sıralarında Muzaffer SÖNMEZ isimli belediye şoförüne Sait KAYA'ya ait hafriyatları nereye döküyorsunuz dedim. O da dereye döküyorsunuz dedi. Ben de kendisine bunlardan iki kamyonunu benim bahçeye dökelim dedim. O da bana hafriyatın ön kısmında taş var. Birkaç araba götürüyem ondan sonra sana hafriyat götürürüm. Sen birazdan buraya gel ben bir iki araba döküyem ondan sonra senin hafriyatı dökeriz dedi. Daha sonra yeğenime ait Gökalp Market'in önünde beklemeye başladım. Bu sırada Yusuf GÖKALP de dükkânın içerisindeydi. Ben de dışarıda belediye kamyonunu bekliyordum. Ben geldikten 10 dakika sonra beyaz bir Renault 19 marka araç Bizim Market isimli işyerinin önüne geldi, yolun jandarma istikametine doğru solunda park etmiş araçlar nedeniyle yolun sağında ortaya yakın vaziyette park etmiş araçların yanında duruyordu. Yol kısmı da biraz dar idi. Aracın şoförü araca binip yaklaşık 20 metre kadar geri geldi. Yolda manevra yaparak dönüş yapıp önünü Yüksekova istikametine çevirdi. Aracın arkasında bir kişi daha vardı. Araç Van Gölü Tavukçuluk isimli işyerinin önünde durmuştu. Aracın

arkasında oturan kişiyi tam olarak tarif edemeyeceğim. Sadece araçta otururken kolunu gördüm. Kendisini araçtan inerken gördüm nereye gittiğini görmedim. Aracın şoför mahallinde oturan siyah montlu, sakalsız, saçları kısa, mavi kot pantolonlu şahıs arabadan çıkıp kolunu arabanın ön kısmına dayanmış bir vaziyette bekliyordu. Daha sonra pasaj tarafından büyük bir patlama sesi geldi. Aracı ilk gördüğüm anla bombanın ilk patladığı zaman arasında yaklaşık 10-15 dakikalık bir süre geçmişti. Zaten ben Gökalp Market'in önüne geldiğim sırada beyaz renkli araba dikkatimi çekti. Dikkatimi çekmesinin sebebi de o yönden gelecek kamyonu bekliyor olmamdır. Patlama olunca pasajın bulunduğu yerden insanlar caddede kaçıyordu. Caddede dükkânları bulunan herkes patlamanın olduğu yere doğru bakıyordu. Ben de oraya doğru bakıyordum. İnsanların bir kısmı da pasaja doğru koşuyordu. Bulduğum yerden Özipek Pasajının girişini göremiyordum. Patlama olduktan hemen sonra açık kahve renkli montlu bir kişi, hafif sarı sakallı, kendisini daha önce görmediğim bir şahıs telaşlı bir şekilde hızlı adımlarla yürüyerek araca doğru geliyordu. Arkasından Fahri YILMAZ'ın bombayı atan budur, yakalayın diye bağırdığını duydum Fahri YILMAZ'da telaşlı bir şekilde arkasından yürüyordu. Arkasından sen kimsin diye hem Türkçe hem de Kürtçe sesleniyordu. Kaçan şüpheli şahsın elinde telefon vardı ve telefonla konuşuyordu. Uzakta olduğum için ne konuştuğunu duymadım Ben de şahsın önünü kesmek istedim. Şahsın arkasından hızlı hızlı yürümeye başladım. Arabanın yanına doğru gittik. Şahıs hemen arabanın arka koltuğuna oturdu. Ben aracın başında bekleyen daha sonra basında gördüğüm Ali KAYA isminde olduğunu öğrendiğim şahsa kimliğini sordum. Bize biz emniyet görevlisiniz dediler. Ben kendilerinden kimliklerini göstermelerini istedim fakat kimliğini göstermedi. Ben emniyet görevlisiyim ne yapıyorsunuz diyordu. Biz kendisini daha önce görmediğimiz için emniyet görevlisi olmadığını bildiğimiz için kimliğini sorduk. Aracın başında bulunanlardan isimlerini hatırladığım Reşit KAYA aracın arka koltuğunda bulunan kişiye kimliğini sordu. O da dışarıda aracın başında bulunan Ali'yi gösterip kimliğim amirimde dedi. Ali isimli aracın dışında bekleyen ismini basından öğrendiğim kişi aracın bagaj kapağını açarak bagajdan bir tane kalashnikov tüfek çıkararak ben ve iki üç kişi Ali'nin elindeki silâhı aldık. Bagaja koyduk. Diğer kişileri şu an hatırlamıyorum. Bagajın üstüne halk oturdu. Bu sırada olay yeri de kalabalıklaştı. Ali silâhı aldıktan sonra top sakallı üçüncü bir şahıs aracın ön sağ kapısına geldi. Ben de aracın karşı tarafındaydım. Top sakallı bu şahsın sadece üst bölgesini bir anlık gördüm. Ali ismindeki şahıs dışındakileri görsem tanımam. Aracın başında bekleyen halkın yüzde doksanı arabayı korumaktı. Bir kısmı arabaya saldıırıyordu. Halkın çoğunluğu onlara engel olmaya çalışıyordu. Emniyet amiri olay yerine gelerek arabanın üzerine çıktı. Halkı sakinleştirmek için halka seslendi. Olay yerinde güvenlik güçleri vardı. Yanık Yarbayda olay yerindeydi. Şüpheli üç kişiye kimin saldırdıklarını görmedim. Araca zarar verenleri de görmedim. Dediğim gibi olay yeri çok kalabalıktı. Emniyet güçleri de aracın arka koltuğundaki kişiyi de panzere atıp götürdüler. Diğer iki kişiden Ali'yi emniyet amiri ile giderken gördüm. Olay yerinde yapılan incelemeler sırasında ben oradaydım. Akşam üzeri bir kişinin öldürülmesi olayını görmedim. Daha sonra hastaneye gittim. Kamu binalarının taşlanması olaylarını yapanları görmedim. Kalabalık olduğu için görmedim. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

4- Tanık Necmettin KORKMAZ Beyanında: Ben Şemdinli ilçe merkezinde Özlem Giyim isimli işyerinin sahibiyim. Dükkânın önünde dışarıda tek başıma duruyordum. Öğle ezanı okunduktan sonra öğle yemeğine çıkacakken benim dükkânımın yakınında karşı tarafta bulunan Özipek Pasajından bir patlama sesi geldi. Herkes pasaja yöneldi. Pasajdan kahve renkli bir kişinin koşarak çıktığını gördüm. 5-6 metre kadar arkasından da Seferi YILMAZ geliyordu. Seferi YILMAZ "yakalayın bombayı bu attı" diye bağıyordu. Kahve renkli kişi ile Seferi YILMAZ koşarak bize doğru geliyordu. Herkes paniklemişti. Seferi YILMAZ kaçan kişiyi biraz kovalayıp bıraktı. Seferi YILMAZ kaçan kişiyi 20 metre kadar kovaladı. Benim dükkânımın yolunda pasaj tarafında işyeri olan Zeydan ÖZER yakalayın bombayı patlatan bu diye bağıyordu. Kahverengi renkli montlu kaçan şahıs benim yanımdan geçti. Olayın şokunda olduğum için şahsı yakalayamadım. Yakalamakta aklıma gelmedi. Şüpheli şahıs kaçarken bütün esnâflar dışarı çıktı. Olayın meydana geldiği Cumhuriyet Caddesi kalabalıklaştı. Kahverengi renkli montlu kaçan kişi yanımdan geçerken "nerdesiniz" dediğini duydum. Daha sonra ben de pasaja gittim. Pasajın içerisine girdim. Pasajın içerisindeki Umud Kitapevi'nden Bedri YALÇIN, Seferi YILMAZ ve ismini bilmediğim birkaç kişi daha yaralı Metin KORKMAZ'ı çıkardılar. Metin KORKMAZ benim amcamın oğludur. Yaralı çıktuktan sonra ben daha sonra şahsın kaçtığı yere doğru gittim. Gittiğimde beyaz renkli bir araç gördüm. Etrafında kalabalık toplanmıştı. Bazı kişiler emniyet güçleri gelene kadar barikat kurmuştu. Aracın arka koltuğunda oturan kişiler neden bunu yaptın dedi. Pasajdan koşarak kaçan bu kişi idi. Arabanın arka koltuğunda oturan kişi el bombasını alarak çekilin patlatırım dedi. Daha sonra el bombasını tekrar cebine koydu. Kalabalığın içinden bir kesim arabanın arka kodluğunda torun kişiye saldıırıyordu. Arabanın içinde iki kişi daha vardı. Bir tanesi uzun boylu top sakallı idi. Birisi onlara siz kimsiniz diye sordu. Bu top sakallı olan kişi biz Emniyetteniz diyordu. Kimliğinizi gösterin deyince de kimliğim emnimde dedi. Halkta bir panik hali vardı. O anda orada kimlerin olduğunu hatırlamıyorum. Daha sonra emniyet güçleri olay yerine geldi. Halkı sakinleştirmeye çalışıyorlardı. Olay yerine panzer gelip aracın arkasına o kişiyi alıp götürdüler. Bir kişiyi de emniyet aldı. Diğer şahsı da top sakallı olduğunu zannettiğim kişiyi Zeydan ÖZER tarafından yakalanıp jandarmaya teslim etti. Araca kimlerin zarar verdiğini bilmiyorum. Halktan bir kesim şüpheli kişilere saldırmaya çalışıyordu. Bir kısmı da engel olmaya çalışıyordu. Kimlerin saldırdıklarını görmedim. Şüpheli şahıslar emniyet güçlerine teslim edilince ben hastaneye gittim. Hastane de Metin KORKMAZ, Mehmet Zahir nerede diyordu. Mehmet Zahir'in de bombanın patladığı yerde olduğunu anlayınca koşarak pasaja gittim. Bir kişi yanımda olan ismini hatırlamadığım kişi koşun Mehmet Zahir burada diye bağıınca aracın etrafındakiler koşarak pasaja geldi, Mehmet Zahir'in cesedini çıkartıp hastaneye götürdük. Mehmet Zahir KORKMAZ'ın öldüğünü duyunca pasajın önünde bayılmışım. Gözümü Yüksekova Devlet Hastanesi'nde açtım. Ondan sonra yaşananları bilmiyorum. Tanıktan soruldu: Cevaben: Pasajdan koşarak çıkan kahverengi renkli montlu kişi benim yanımdan hızlı adımlarla geçti. Daha sonra tekrar koşmaya başladı dedi.

Tanıktan soruldu: Cevaben: kahverengi renkli montlu kişi aracın arkasında otururken el bombasını alarak çekilin patlatırım dediğini ben o anda ona yakın olduğum için duydum. O anda başımı arabanın içine sokmuştum. Olayı o anda başka birisinin görüp görmediğini bilmiyorum. O anda şahsa bunu neden yaptın diye sormuştum. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

5- Tanık İsmail ELMAS Beyanında ; Ben Elmas Züccaciye isimli işyerinin üst yerinde çaycılık yapıyorum. 09/11/2005 tarihinde öğle vakti Şemsettin KORKMAZ'ın işyerine çay götürüyordum. Çayı alıp merdivenlerden inerken bomba patladı. Bulduğum yerden pasajın giriş merdivenlerini görebiliyordum. Bomba patladıktan hemen sonra kahverengi renkli montlu kişiyi caddede koşarken gördüm arkasından da Seferi YILMAZ koşuyordu. Yakalayın bombayı patlatan bu diye bağıyordu. Ben de çayı bıraktım. Bu sırada Ali KAYA Elmas Züccaciye'nin önünde idi Ali KAYA elinde telefonla "nerdesin aşağı doğru koş ben buradayım gel" diyordu. Bu sırada kahverengi renkli montlu kişi de bana doğru koşuyordu. Benim yanımdan geçti, ben bu şahsı kovalamaya başladım. Kalabalık bir grup da şahsı kovalıyordu. Benim bulunduğum yer ile beyaz renkli araç arasında fazla bir mesafe yoktu. Kahverengi renkli montlu kişi de araca bindi. Etrafında halk toplandı. basından televizyondan isminin Ali KAYA olduğunu öğrendiğim kişi de aracın başına geldi. Aracı çalıştırıp kaçmak istedi. Halk buna engel oldu. Ali KAYA tekrar araçtan çıktı. Halk arabayı tekmelemeye başladı. Ali KAYA ne yapıyorsunuz bu devlet aracı deyince halkı sakinleştirmeye çalıştı. Bir ara Ali KAYA aracın bagajını açıp kaleşnikof marka bir silâh çıkardı. Halk engel oldu. Silâhi tekrar bagaja atıp bagajın kapağını kapattılar. İsminin basından Özcan olduğunu öğrendiğim kişi de aracın etrafındaydı. Ben halkın arabaya zarar vermesine engel olmaya çalıştım. Sakin olun failer bellidir dedim. Emniyet güçleri olay yerine geldi. Arabanın arka koltuğunda bulunan kişiyi panzer alıp götürdü. Soyadının Yanık olduğunu öğrendiğim bir albay şerefim üzerine yemin ederim bu üç kişiyi adalete teslim edeceğim dedi. Halk da bu arada sakinleşti. Biz de adalete güvenerek halkı sakinleştirmeye çalıştık. Özcan isminde şüpheli şahsı daha önce de Şemdinli'de görmüştüm. Şemdinli'de Özcan'ı bu sene bir defa Derman Eczanesi'nden çıkarken gördüm. Olaydaki aracı ise ilk defa gördüm. Daha önce görmemiştim. Tanıktan soruldu: Cevaben: Kahverengi renkli montlu kişi koşarak bana doğru gelirken elinde telefon "emniyeti ara sen nerdesin" diye bağıyordu. Aramızda fazla mesafe yoktu. O sırada Ali KAYA ile kahverengi renkli montlu kişinin arasındaydım. Her ikisine de yakındım. Ali KAYA da "aşağı doğru gel buradayız" diyordu. Her ikisine de yakındım. Her ikisinin de telefon konuşmasını duydum. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

6-Tanık Nazır DEMİR Beyanında: Ben Şemdinli ilçe merkezinde Özkanlar Züccaciye isimli işyerinin sahibiyim. Dükkânda yalnız oturuyordum. Öğle vakti saat 12:00.ye doğru bir patlama sesi geldi. Hemen dışarı çıktım. Dışarı çıktığımda bir kişinin benim dükkânımın tam karşısında elinde cep telefonu ile konuşuyor "aşağı doğru gel biz buradayız" dediğini duydum. Caddede jandarma tarafından bir kişide hızlı adımlarla geliyordu. Gelen kişinin elinde telefon görmedim. Ali olduğunu basından öğrendiğim kişi telefonu kapattıktan sonra ben benim bulunduğum tarafa doğru gelen üzerindeki rengini hatırlayamadığım kısa bir mont bulunan kişiyi gördüm. Etraf kalabalıktı. Peşinden koşanlar bombayı atan adam budur kaçırmanın yakalayın diye bağıyorlardı. Ali adını öğrendiğim kişi ile kaçan şahıs arabaya yöndiler. Üzerinde mont bulunan kaçan herkesin bombayı atan kişi olduğunu söyleyen kişi arabaya yöndi. Arkasından halk toplandı. Ali KAYA da şoför koltuğuna oturdu. Ben arabaya fazla yaklaşmadım. Halk arabanın etrafında çok fazla toplandı. Ben de açık olan dükkânıma gidip dükkânıma zarar gelmesin diye kepenklerini kapattım. Daha sonra eve gittim. Milletvekilimiz geldi keşif yapılacak dedi. Söylediğim gibi ben de bunun üzerine eve gittim. Tanıktan soruldu: Cevaben: Aracın etrafında bir kişi daha gördüm. Toplam 3 kişilerdi. Fazla bir şey görmedim. Ben bu şahıslara ait 30 AK 933 plakalı aracı bayramdan iki üç gün önce dükkânımın biraz ilerisinde gördüm. Ne kadar durduğunu pek hatırlamıyorum. Bayram nedeni işlerimiz yoğun idi. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

7- Tanık Nazmi AKIN Beyanında: Şemdinli ilçe merkezinde Akın Market isimli işyerinin sahibiyim. Benim dükkânım Cumhuriyet Caddesindedir. 30 AK 933 plakalı araç benim dükkânımın tam önündeydi. Olayın olduğu tarihte yani 09.11.2005 tarihinde saat 12:00 ye gelirken büyük bir patlama sesi geldi. Dükkânımdan çıktım. Yanımda Ferhat ŞEN de vardı iki kişinin kaçıp bana doğru geldiğini gördüm Bu şahıslar koşuyordu Ali KAYA isimli olduğunu sonradan televizyondan öğrendiğim kişi elinde cep telefonu ile konuşarak benim dükkânımın önünde bulunan beyaz renkli araca doğru geliyordu Ali KAYA'nın önünde sonradan isminin Veysel ATEŞ olduğunu öğrendiğim kişi de koşuyordu. İlk önce Veysel ATEŞ aracın arka koltuğuna bindi Ali KAYA araca tam binecekken halk onu çekti. Daha sonra da arka koltuğa binecekti ama millet bırakmadı ve onu yakaladı. Emniyet Güçleri aracın bulunduğu yere geldi. Daha sonra ben dükkânımın önündeki eşyalarımı içeri aldım. O iki kişi dışında diğer şüpheli kişiyi görmedim. Dükkânımı kapattım. Daha sonra eve gittim. Şüpheli şahıslara ve onlara ait araca kimlerin zarar verdiğini görmedim. Bomba patladıktan sonra dükkânımın önündeyken Ali KAYA arabanın bulunduğu yere koşarak gelirken iki üç adım önünden giden Veysel ATEŞ'e "bomba patladı mı" dedi, "Hadi bin arabaya" dedi, Ali KAYA ve Veysel ATEŞ arabaya binerken o sırada Aydın İREN. Yaşar HAKAN, Reşit KAYA, Ferhat ŞEN'de oradaydı. Onlardan sadece Ferhat ŞEN bu konuşmayı duydu. Ali KAYA araca binmeden koşarken elinde telefon vardı. Birisi ile konuşuyordu. Kiminle konuştuğunu bilmiyorum. Daha sonra olay yerinde fazla duymayarak eve gittim. Bundan başka bir şeye şahit olmadım dedi. Tanıktan soruldu: Cevaben: Veysel ATEŞ ve Ali KAYA benim dükkânımın önündeki araca binmek üzere iken arkalarından kalabalık bir grup koşuyordu. Yakalayın diye bağıyorlardı. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

8- Tanık Tahsin ELMAS Beyanında: Ben Şemdinli ilçe merkezinde Güral Porselen isimli işyerinin sahibiyim. 09.11.2005 tarihinde işyerimin karşısında bir patlama sesi duydum. Patlamadan hemen sonra bir kişinin elinde telefonla konuşurken bana doğru kaçarken gördüm Arabanın yanında isminin medyadan Ali KAYA olduğunu öğrendiğim kişi vardı. Kaçan şahıs arabanın yanına yaklaşınca

arabanın yanında bekleyen Ali isimli şahsa tamam bomba patladı, gidelim dedi Ali KAYA'yı arabaya binerken görmedim. Kaçan kişiyi kovalayan kimseyi de görmedim. Kaçan kişiyi arabaya binerken gördüm. Çevrede bulunan kalabalıktan bazıları şüpheli şahıslara kimliklerini soruyorlardı. Ali KAYA bir ara arabanın bagajını açıp kaleşnikof marka silâh çıkardı ama halk engel oldu. Olay benim dükkânımın önünde gerçekleşti. Aracın etrafına toplanan halktan tanıdığım yoktu. Çünkü çok kalabalıktı. Araca zarar verenleri bilmiyorum. Kalabalıktan bir kısım insanlar araca saldırıp zarar verdiler. Daha sonra Metin KORKMAZ'ın hastanede öldüğü haberi geldi koşarak hastaneye gittim. Daha sonra yaşananları bilmiyorum. Bu şüpheli şahısları daha önce görmedim. Olay yerinde olduğu söylenen top sakallı kişiyi ben görmedim. Ben sadece o iki kişiyi gördüm. Akşam üzeri ölüm olayını görmedim. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

9- Tanık Ferhat ŞEN Beyanında: Arkadaşım Nazmi AKIN ile beraber öğle yemeği yemiştik ve onların Akın Marketin önüne geldik. Hava soğuktu, dükkânın önünde güneşlemek için dururken patlama sesi geldi. Ben yolun ortasındaki demirlere doğru patlamanın olduğu tarafa bakmak için gittim. Bu sırada saçları önden hafif dökük, siyah deri montlu ve hafif kır saçlı bir kişiyi gördüm. Patlamanın olduğu taraftan doğru geldi. Arabada bizim durduğumuz Akın Marketin önündeydi. Bu kişi kapıyı açtı. Sonra eline cep telefonunu aldı. Onun arkasından kahverengi montlu geldi ve arkaya bindi. Bu sırada binerken saçı dökük olan "patladı mı" dedi. Kahverengi montluda "patladı" dedi. Bunun üzerine "atla arabaya" dedi. Bu arada kahverengi montlu arabaya biniyordu. Bunların arkasından kalabalık bağırarak geliyordu. Kalabalıktan yakalayın, bunlar diye bağırıyorlardı. Kalabalık gelirken kır saçlı, hafif saçları dökük olan sonradan adını Ali KAYA olarak öğrendiğim kişi paniğe kapıldı, direksiyona geçeceğine arka kapıyı açtı. Ön kapıyı açacakken panik olduğundan arka kapıyı açtı. Bu sırada ben, Nazmi, Kadri ÖZCANER ve Fahrettin YILMAZ durun, mayını siz bırakınız dedik ve kır saçlının arabaya binmesine müsaade etmedik. Bu arada kalabalık yetişti. Kır saçlı olan ben emniyet mensubuyum, emniyette görevliyim dedi. Ekip çağırarak için kendi cep telefonundan konuştu, aradı mı, bizi kandırmak için konuşur gibi mi yaptı anlayamadım. Kahverengi montlu arabanın yanına geldiğinde kır saçlı olan patladı mı diye sordu, kahverengi montluda patladı dedi, ondan sonra kır saçlı olan atla arabaya dedi. Şoför mahalline binmek isterken panikten yanlışlıkla arka kapıyı açtı. Ancak binemedi. Ben olay yerinde top sakallı diye söyledüğümüz üçüncü kişiyi görmedim. Ben sadece ikisini gördüm. Biz arkada oturan kahverengi montludan kimliğini istedik vermedi. Bu sırada adını Ali KAYA diye öğrendiğim saçlarının önü dökük, hafif kır saçlı olan bizim önümüze geçti, arkadakini müdafaa etti. Bu arada kalabalık çoğalırken Ali KAYA isimli kişi bagajı açtı, açar açmaz keleşi aldı. Ben dahil dört-beş kişi eline sarıldık. Silâhı elinden aldık. Hava iyice karardıktan sonra akşam ezanından sonra bu beyaz arabaya 80 metre uzakta Ziraat Bankasının ilerisinde uzun devre farları açık araba geldi. Kalabalığı görünce korkudan mı bilmiyorum Ziraat Bankasının önündeki halkın üzerine şoförün olduğu taraftan ateş edildi. Ben bu sırada arabaya 20 metre uzaktaydım. Çünkü keşif yapılan arabanın etrafını çember gibi sarmıştık. Ben arabaya taş atıldığını görmedim. Ancak arabanın şoför tarafından ateş edildiği sırada polis noktasının oradan bayağı silâh sesleri geliyordu. Ben arabayı uzaktan gördüğümde uzun farlarını yakarak geliyordu ve halk yolun üstündeydi. Ben korkusundan ateş ettiğini düşünüyorum. Ateş etmeden önce yol üstündeki kalabalıktan arabaya saldırı olmadı. Arabadan ateş edilmeseydi halk arabayı geçirir miydi bilmiyorum. Bomba sebebi ile bir kişi öldüğü için halk çok taşkın ve sinirliydi. Araba topluluğun üstüne hızlı bir şekilde geldi. Ben çok yakın olmadığım için tam olarak göremedim ancak uzaktan izlediğim kadarıyla arabanın şoför tarafından ateş edildikten sonra taş atılmıştır. Taş atıldığını da görmedim. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

Tanık Hüseyin KESKİNKILIÇ 03.03.2006 Tarihli Beyanında: Ben hâlen Hakkâri Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şube Müdür Vekili olarak görev yaparım. Buradaki görevime 05.09.2005 tarihinde başladım. 9 Kasım 2005 tarihindeki patlamaya kadar ilimiz, Yüksekova ve Şemdinli ilçelerinde son dönemde meydana gelen patlama olaylarının yoğunluk kazanması dikkatimizi çekiyordu. Etrafımızdaki Şırnak ve Van gibi illerde ise patlamaların yok denecek kadar az olması ilimize yönelik patlamaların yoğunlaşması bu nedenle daha da dikkat çekiciydi. 1 Eylül Dünya Barış Günü dolayısıyla meydana gelen patlamanın PKK örgütünün yaptığı yönünde her hangi bir izlenim bende oluşmadı. Çünkü örgütün kendisine sempati duyan kitleye böylesine bir eylem yapması örgüt mantığı açısından bana pekte makul gelmedi. Yani örgüt bir eylem yapacağı zaman halkın kesinlikle zarar görmemesi yönünde önceden çalışmasını yapar eylem biçimini ona göre tertipler. 1 Kasımda meydana gelen patlama olayının örgüt tarafından gerçekleştirildiğini düşünüyorum. Örgütün bu olayı üstlenmemesinin en büyük nedeni ise halktan zarar görenlerin azımsanmayacak derecede fazla olmasıdır. Yüksekova'daki Huzur Lokantası'nda meydana gelen patlama olayı ile ilgili değerlendirmem şu şekildedir. Lokanta sahibi Ferzande YILMAZ örgüte müzahir bir şahıs olarak karşımıza çıkmakta; çocuklarının ve akrabalarından bir kısmı örgütün dağ kadrosunda faaliyet göstermektedir. Böyle bir saldırının örgüt tarafından yapılması mantıken ters gelmektedir. Ben 1 Kasımda meydana gelen patlamada görev nedeni ile Ankara'da bulunuyordum. Ankara'daki toplantı esnasında 1 Kasım da ve 9 Kasımda meydana gelen patlama olaylarını duydum. 9 Kasımdaki patlama olayından sonra toplantıyı yarıda keserek İstihbarat Daire Başkanı Sabri UZUN'un emri ile muhtemelen 11 Kasımda Yüksekova'ya geçtim. Gelişmeleri Yüksekova'dan takip etmeye başladım. 13 Kasımda tekrar Hakkâri Merkeze döndüm. 14 Kasımda İstihbarat Şube Müdürlüğü'nde bulunduğum saat 14:45 sıralarında Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şubesi'nde görevli Jandarma Başçavuşlar İsmail UZER ve Ümit SEVİNÇ Şube Müdürlüğü'ne gelerek ellerinde bir tutanak defteri olduğunu ve 1 Kasım 2005 tarihinde yapılan bir toplantıya ait tutanak bilgilerinin bulunduğu tutanak defterini imzalamamı söylediler. Tutanakta özetle ilimizdeki terör örgütünün son dönemde gerçekleştirdiği bombalama eylemleri, il merkezi ve ilçelerinde istihbarat birimlerinin müşterek istihbarî çalışmalarının yapılması gerektiği ve bunların operasyona dönüştürülmesine dair bir takım kararları içeren metnin

yazılı olduğu, tutanak metninin Hakkâri Tugay Komutanlığı ve Jandarma İstihbarat görevlilerince imzalandığı, MİT ve Emniyet Temsilcilerinin ise imzalamadıklarını gördüm. Bu tutanak 1 Kasım 2005 tarihli olarak düzenlenmek isteniyordu. Benimde bu şekilde bu tarihli tutanağı imzalamamı istediler, ancak ben imzalamadım. Ben zaten 1 Kasım'da Ankara'da görevliydim. Yardımcım Komiser Yardımcısı Sezgin ABALL'ya böyle bir toplantıya katılıp katılmadığını sordum. Kendisi böyle bir toplantıya katılmadığını, katılmadığı bir toplantıya da imza atmayacağını söylemişti. Ayrıca 16 Kasım 2005 tarihinde İl Jandarma Alay Komutanlığı'ndan İl Emniyet Müdürlüğü'ne bir faks mesaj formu geldi. Bu faks mesaj formunda Şemdinli'deki Umut Kitapevi sahibi Seferi YILMAZ'a bir paket geleceği göndericinin Narlı Market, Alıcının da Seferi YILMAZ olduğu, bu kolinin içerisinde muhtemelen örgütsel bir malzemenin olduğu şeklinde bir bilgi yazılmıştı. Faks mesaj formunda bu haberin elde edildiği tarih olarak 16.10.2005 yazılmıştı. Bu haberin bize gelme tarihi ise 16.11.2005 tarihidir. Bu paket ile ilgili bilgi notunu patlamadan bir hafta sonra öğrendik. Faks mesaj formu şu an yanımda değildir. Ancak Emniyet Müdürlüğümüzde mevcuttur. Yine Şemdinli Olaylarını araştırmak için kurulan Araştırma Komisyonuna ifade vermek için Ankara'ya gittiğimde, yani Şubat ayının sonlarında Yüksekova'da Türk İntikam Tugayı (TİT) ibareli bildirimlerin dağıtıldığını duydum. Bu bildirimlerin içerisinde "Ya Sev Ya Terk Et" gibi ibarelerin olduğunu duydum. Tam içeriğini hatırlamıyorum. Birkaç gün sonra bu dağıtılan bildirimleri protesto etmek amacıyla Demokratik Toplum Partisi (DTP) organizesinde bir basın açıklamasının yapıldığını duydum. 8 Kasım'da Hakkâri merkezde 7 kilo 350 gram C4 plastik patlayıcı madde ele geçirdik. Bu operasyon alınan istihbari bilgiler sonucunda Hakkâri Emniyet İstihbarat şubesinde gerçekleştirilmiştir. Yakalanan şahsın yer göstermesiyle Jandarma unsurlarına da haber vermek suretiyle merkeze bağlı Armutlu Köyü'nde geceleyin birlikte operasyon yapılmıştır. Yine 30.10.2005 tarihinde Yüksekova'da Emniyet İstihbarat Şubesinde yapılan çalışmalar yakalamaya dönüştürülerek bir adet el bombası, bir adet tabanca ile birlikte iki şahıs yakalanarak tutuklanmıştır. Yine 19.11.2005 tarihinde Yüksekova'da bir şahsın yakalanması sonucu iki adet Rus yapımı el bombası, bir adet tabanca iki adet şarjör, 25 adet fişek beş adet kurusıkı fişegi ve örgütsel yayınlar ele geçirilmiştir. 9 Kasım 2005 tarihinde meydana gelen patlama olayına ilişkin Jandarma ile her hangi bir müşterek çalışmamız olmamıştır. Ayrıca Seferi YILMAZ Emniyet İstihbaratınca takip edilmemektedir. Seferi YILMAZ'ın durum ve temasları emniyet istihbaratınca takip edilmemektedir. Ayrıca bana bahsettiğiniz Hasan KISIKYOL isimli şahsın Hakkâri kırsalında terör örgütü adına faaliyet gösteren Ali KISIKYOL isimli kişinin babası olduğunu biliyorduk. Bu şahıs oğlu ile görüşmek üzere Şemdinli'ye geldi, Seferi YILMAZ ile birlikte 3-4 kişiyle bir marketin önünde görüştü. Biz o sırada Seferi YILMAZ'ı da tanımiyorduk. Hasan KISIKYOL'u takip ediyorduk. Hasan KISIKYOL hakkında teknik bir bilgi gelmişti. Jandarma'dan gelmemişti. Biz sadece Hasan KISIKYOL'un Şemdinli'de bulunduğu anda resmini çektik. Bu şahsın kırsala oğlunun yanına gideceği yönünde bilgi vardı. Sanırım jandarma da takip ediyordu, daha şahıs kırsala gitti. Bu şahsın kırsala gideceğini Jandarma bildiğini için güzergâhını da Jandarma istihbaratı bilmektedir. Biz Jandarma'ya çektiğimiz resmi verdik ve şahsın muhtemelen kırsala gideceği bilgisini de verdik. Bundan sonra jandarma takip ediyordu. Burada Şemdinli'de anladığım kadarıyla Hasan KISIKYOL'u Jandarma da takip ediyordu ve bizden çektiğimiz resmi verip vermeyeceğimizi sordular. Bende çektiğimiz resimden bir tanesini jandarmaya verdim. Biz ondan sonra her hangi bir işlem yapmadık. Ayrıca şu an yanımda bulunan iki sayfalık tutanaktan birer fotokopi veriyorum. Şeklinde beyanda bulunmuştur.

Olay ile ilgili patlamanın meydana geldiği Özipek Pasajının çevresindeki esnaf ile o gün caddede bulunan kişiler ile yukarıda beyanları bulunan kişiler tanık olarak dinlenmişlerdir. Dinlenen tanık beyanlarında patlama olayından sonra Özipek Pasajından kahverengi montlu bir şahsın hızlı adımlarla çıktığı, bu şahsın peşinden Seferi YILMAZ'ın çıktığı ve bu kahverengi montlu şahsı işaret ederek bombayı atan şahsın bu şahıs olduğunu ve yakalanmasını istediği, patlamadan sonra caddede bulunan esnafın ve halkın patlamanın meydana geldiği yöne doğru giderlerken kahverengi montlu şahıs ile top sakallı bir şahsın yolda buluştuğu, buluşmadan önce her iki şahsın da telefonla görüştüklerinin ve bu şahısların patlamanın meydana geldiği yere yönelen halkın ters istikametinde acele ve telaşlı bir şekilde gittiklerinin beyan edildiği, top sakallı şahsın Ali KAYA, kahverengi montlu şahsın ise Veysel ATEŞ olduğunun anlaşıldığı,

Tanık beyanlarında; söz konusu patlama olayının öğle ezanının okunmasından sonra namazın kılınmasını müteakip gerçekleştiğinin belirtildiği,

Van Valiliği İl Müftülüğü'nün 09.02.2006 gün ve 193 sayılı yazılarına göre 09.11.2005 günü Hakkâri ili Şemdinli ilçesinde öğle ezanın saat 10:53.de okunması gerektiğinin ve ezanı müteakip namazın muhtemelen 30 dakika sonra biteceğinin belirtildiği,

Ayrıca olayı müteakip ulusal basında Şemdinli ilçesinde meydana gelen olaylar sırasında bombalama olayından çok kısa bir süre sonra (birkaç dakika içerisinde) ROJ TV isimli televizyonun kuruluşunun canlı yayına başladığı şeklinde bilgiler yer almış ise de söz konusu televizyon kanalının 09.11.2005 tarihindeki yayın akışı içerisinde meydana gelen olay ile ilgili olarak her hangi bir canlı yayına rastlanılmadığı normal yayın akışı içerisinde bir önceki günün programlarının tekrar edildiği, örgüt güdümünde faaliyet gösteren Dicle Haber Ajansı (DİHA) olay ile ilgili olarak olaydan bir saat sonra saat 12:32 itibarıyla son dakika haberi olarak "Şemdinli'de Kitapevi'ne bomba atıldı. SON DAKİKA" başlığı altında ve devamında yine olayla ilgili haberlere yer verilmiştir.

Buna göre şüphelilerin saat 11:00 sıralarında Şemdinli ilçesine girişleri öğle namazının bitiş saati, olaydan bir saat sonra saat 12:32 civarında olay ile ilgili DİHA tarafından verilen son dakika haberi ve şüpheli Veysel ATEŞ'in saat 11:29.da cep telefonu ile diğer şüpheli Ali KAYA'yı araması bombalama olayının saat 11:00 ile 11:29 arasında bir zaman dilimi içerisinde gerçekleştiğini göstermektedir.

Şüphelilerin 09.11.2005 tarihinde Şemdinli ilçesine gitmek ve deşifre olup tanınmamak için Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı'na ait olan resmî aracın 30 AK 933 olan plakasının 07.11.2005 tarihinde Hakkâri İl Emniyet Müdürlüğü'nden alınarak söz konusu araca takıldığı. Patlama olayı sonrası halkın şüpheli Veysel ATEŞ'in yönelmiş olduğu bu aracın etrafını çevirdiği, aracın plakası daha önceki plakasından farklı olduğu için halkın doğrudan doğruya bu araca yönelemeyeceği, şüpheli Veysel ATEŞ'in bu araca yönelmeleri üzerine halkın kişiyi yani Veysel ATEŞ'i hedef alarak araca yöneldikleri,

09.11.2005 günü Şemdinli ilçesinde çıkan olaylarda tahrip edilen Jandarma'ya ait araçta bulunan 2 adet el bombasının MKE yapımı olmadığı, "HGR DM41 SPLITTER COMP-B LOS FMP-134" ve MKE yapımı olmadığı ve "HGR DM41 SPLITTER COMP-B LOS FMP-134" seri nolu olduğunun anlaşıldığı,

Ancak Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ tarafından tutulan tutanakta da araçtan çıkan 2 adet el bombasının MKE yapımı olduğu belirtilmiştir.

Ancak Şemdinli İlçe Jandarma Komutanına teslim edilen 2 adet el bombasının, Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığınca, Kriminal Daire Başkanlığına gönderilmek üzere 14.11.2005 tarihinde düzenlenen "Teslim Tesellüm Tutanağı"nda MKE yapımı olmadığı ve "HGR DM41 SPLITTER COMP-B LOS FMP" seri nolu olduğu anlaşılmıştır.

Bununla birlikte Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan resmi yazışma neticesinde Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarları Müdürlüğü'ne gönderilen söz konusu 2 adet el bombasının MKE yapımı olmadığı ve "HGR DM41 SPLITTER COMP-B LOS FMP" seri nolu el bombaları olduğu yazıda belirtilmiştir.

Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in 2 kişi olarak 09.11.2005 günü saat 08:00 dan itibaren Yüksekova ve Şemdinli İlçelerinde görevlendirildikleri "Faks Mesaj Formu" ile belirtilmiş ancak araçta 3 adet kaleşnikof silâhın bulunduğu ve 3. silâhın Uzman Çavuş Uğur YILDIRIM (Uzm.J.III.Kad.Çvş.) adına zimmetli olduğu tutanaklardan anlaşılmıştır. Olay günü araçta ve görevlendirme yazısında Uzman Çavuş Uğur YILDIRIM yoktur, Veysel ATEŞ isimli haber elemanı vardır.

Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ tarafından olay günü olan 09.11.2005 günü tutulan ve tahrip edilen resmî araçta bulunan silâhların gasp edildiğini içeren tutanakta Uz.J.Çvş.Uğur ÖZDEMİR'e ait olduğu söylenen 56 I 1485886974 nolu Kaleşnikof marka tüfeğin, Jandarma kayıtlarında bulunan "Teslim Senedi"nin teslim alan kısmında Uz.J.III.Kad.Çvş Uğur YILDIRIM isminin geçtiği gözlenmiştir.

Şemdinli İlçesinde bulunan Umut Kitapevi isimli iş yerine el bombası atılması olayının, Yüksekova İlçe Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Büro Amirliği tarafından düzenlenen "Olay Yeri İnceleme Raporu"nda ve bu raporun ekindeki "Olay Yeri Krokisi"nde 09.11.2005 günü saat 11:30 sıraları olduğu belirtilmiştir.

Yine konu ile ilgili olarak ifadelerine başvurulmuş tanıkların olay saatini 11:30-12:00 arası olarak belirttiği ve patlamadan hemen sonra patlamanın olduğu pasaj tarafından koşarak gelen kahve rengi montlu şahsın Veysel ATEŞ olduğunu, telefonla telaşlı bir şekilde "neredesiniz" diyerek Ali KAYA isimli Astsubay Başçavuş'un bulunduğu tarafa gittiğini ve Jandarmaya ait araca bindiğini belirtmişlerdir.

Tanıklara göre el bombasını Umut Kitapevi'ne attığı iddia edilen Veysel ATEŞ isimli şahsın kullanmış olduğu 0538 202 18 74 nolu GSM telefonun olay günü ve saatinde (Saat 11:29) Ali KAYA isimli şahsı aradığı telefon kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Ali KAYA, Özcan İLDENİZ ve Veysel ATEŞ'in ifadelerine göre; olay günü olan "09.11.2005 tarihinde saat 11:00-12:00 civarında ilçe merkezine geldiklerini ve arabadan henüz inmeden patlamanın olduğunu ve arabadan indiklerini ..." belirtmişlerdir.

Ancak 0538 202 18 74 nolu telefonu kullanan ve beraber arabada olduklarını söyledikleri haber elemanı Veysel ATEŞ isimli şahsın 09.11.2005 tarihinde yapmış olduğu görüşmeler incelendiğinde Ali KAYA'yı saat 11:29'da aradığı anlaşılmıştır. Beraber arabada olduklarını söyledikleri Veysel ATEŞ'in kendilerini olay saatinde GSM ile araması hayatın olağan akışına uygun değildir.

PKK/ KONGRA- GEL TERÖR ÖRGÜTÜNE İLİŞKİN

AÇIKLAMALAR

PKK/ KONGRA-GEL terör örgütü 1978 yılında gerçekleştirdiği ilk kongresinden beri konjonktürel gelişmelere göre faaliyetlerini ve stratejisini belirlemiştir. Günümüzde örgütün güncel hedefi "Demokratik – Ekolojik Toplum" paradigmasını gerçekleştirmek olarak ilan edilmiştir. 1999 yılında örgütün lideri Abdullah ÖCALAN'ın yakalanması sonucu zorunlu olarak ortaya konulan ve temelde sivil toplum örgütlenmesine dayanan bu paradigma büyük ölçüde 1999-2004 arasındaki görece eylemsizlik dönemine aittir. Ancak terör örgütü PKK/KONGRA-GEL ABD'nin Irak'ı işgali ile ortaya çıkan yapısal ve ideolojik sorunlarla baş etmek üzere tekrar silâhli eylemleri yükseltmeyi bir çıkış yolu olarak görmüştür. Hâlen örgütün yurt içerisinde 1000-1500 yurtdışında ise 5500-6000 kadar kırsal kadrosu bulunmaktadır.

Terör örgütünün 1999-2004 yılları arasındaki görece eylemsizlik tavrına rağmen "meşru savunma konsepti" içerisinde kırsal kaynaklı silâhli eylemlerini sürdürdüğü görülmüştür. 1 Haziran 2004 tarihinden itibaren ise "aktif meşru savunma" adı altında şiddet eylemlerini yaygınlaştırma kararı almıştır. Bu kararın alınmasının söylemden öte taktik bir anlamı vardır. Öyle ki örgüt şiddet eylemleri ile birlikte içerisinden çıkan hizip hareketini bastırmayı ve dağılma sürecine giren örgütsel yapıyı tekrar toparlama amacını gütmüştür.

Tarihî Geçmişi :

PKK/KONGRA-GEL terör örgütü 1973 yılında gruplaşma faaliyetleri içerisine girmiş ve 1978 yılında ise parti kurulmuştur. Örgüt kuruluşunu Abdullah Öcalan'ın yurt dışına çıkışı akabinde 30 Temmuz 1979 yılında dönemin Adalet Partisi Şanlıurfa Milletvekili M. Celal BUCAK'a yönelik eylem ile ilan etmiştir. 12 Eylül 1980 askerî hareketi ile birlikte ise güvenlik kaygısıyla mensuplarının birçoğunu yurt dışına çıkartmıştır. Suriye ve Lübnan'daki eğitim faaliyetlerinin ardından 15 Ağustos 1984 tarihinde Siirt'in Eruh ve Hakkâri'nin Şemdinli ilçelerine yapılan baskınlar ile adını tekrar duyurmuştur. Kuruluşunda amacını bağımsız, birleşik Kürdistan'ı kurmak olarak ilan eden terör örgütü bunu gerçekleştirmek için bölgedeki halkın üzerinde sınırsız tehdit hareketlerine girişmiştir. Örgütün şiddet uygulamalarının bölgede yaygınlaşmasının da etkisi ile hızlanan göç ile birlikte PKK/KONGRA-GEL büyük şehirlerde zemin kazanarak örgütlenme imkânına kavuşmuştur. 1991 yılında ise 1. Körfez Savaşı sonrasında 36. paralelin kuzeyinin uçuşa yasak bölge olarak ilan edilmesi ve Irak Ulusal Güvenlik Güçleri'nin bölgeden uzak tutulması sonucu örgüt geniş lojistik ve örgütlenme imkânlarına kavuşmuştur. Yine 1992 yılından itibaren örgütün birtakım siyasî partiler ve legal kurumlar aracılığıyla kitle desteğini artırma yoluna gittiği görülmüştür. 1995 yılından itibaren ise Avrupa alanındaki kitle desteğini kullanarak Sürgünde Kürt Parlamentosu ve Med TV (Hâlen Roj TV adı altında faaliyet yürütmektedir) vb. organlar aracılığıyla siyasî faaliyetlerini yaygınlaştırmıştır. Terör örgütü böylece Avrupa alanının özelliklerini kullanarak siyasî olarak tanınma ve muhatap kabul edilme çabalarını sürdürme arayışı içerisinde olmuştur.

9 Ekim 1998 tarihine gelindiğinde ise örgütün lideri Öcalan uluslar arası baskılara dayanamayıp Suriye'den çıkmak zorunda kalmış ve akabinde 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya'da yakalanarak Türkiye'ye getirilmiştir. Örgütün lideri can güvenliği endişesiyle 1999 yılı Eylül ayından itibaren yurt içerisindeki kırsal kadrolara yurt dışına çekilme emri vermiş sonrasında ise mahkeme savunmalarında yeni paradigmayı ve stratejik dönüşümü ilan etmiştir. Yine bu dönemde elebaşısının emri ile Avrupa alanından ve Kuzey Irak'tan 8'er kişilik grupların sözde barış elçisi olarak gelip teslim oldukları görülmüştür.

Terör örgütü belirtilen dönemde içerisine düştüğü ideolojik bunalımı aşmak ve gerek taktik gerekse siyasî liderliğin yerini doldurmak için 2002 yılı Nisan ayında gerçekleştirdiği VIII. Kongre ile PKK olan ismini KADEK (Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) olarak değiştirmiştir. Örgüt isim ve yapı değişikliği ile uluslar arası düzlemde meşru bir görüntü sergilemek istemesinin yanında müzahir kitesini daha rahat eyleme geçirmeyi hedeflemiştir.

Abdullah ÖCALAN'ın mahkeme savunmaları incelendiğinde Türkiye'nin AB sürecine önem atfettiği görülmektedir. İlk başta "Kopenhag Siyasî Kriterleri" çerçevesinde taleplerini revize eden örgüt bunların karşılanması ve Türkiye'nin adaylığının kabul edilmesi ile birlikte taleplerini genel affın çıkartılarak Öcalan ve üst düzey kadronun siyasî hayata katılımının sağlanması, Devlet tarafından Kürtçe Eğitimin yapılması, Öcalan'a uygulanan (sözde) tecritin sona erdirilmesi vb. ütopyik hedefler indirgemıştır.

ABD'nin ve Çok Uluslu Gücün Irak'ı işgale hazırlandığı 2003 yılı Mart ayından itibaren ise Ortadoğu bölgesinde ortaya çıkan belirsiz durum ve işgal unsurlarının örgüte takınacakları tavrın belirsizliği karşısında Öcalan'ın emri ile Türkiye, İran ve Irak'ın sınırlarının keşiştiği alanda yer alan bölgeyi "Medya Savunma Bölgeleri" ilan etmiştir. Yine 2002 yılı içerisinde Irak'ta faaliyet göstermek üzere PÇDK (Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi) kurulmuştur. Terör örgütü böylece hem kendi güvenliğini sağlamayı hem de Kuzey Irak'taki parçalı yapı içerisinde etkin rol almayı arzulamıştır. Kasım ayında ise KADEK feshedilerek KONGRA-GEL kurulmuştur. Örgütün bu yeni yapılanmasında asıl amacı işgal ile ortaya çıkan yeni duruma uygun olarak yapılanmak ve geniş bir tabana ulaşmak olmuştur.

Irak'ın işgali sürecinde bölgede rol alma arzusunda olan PKK/KONGRA-GEL terör örgütü ABD'ye bölgedeki statükocu devletleri çözen bir güç olarak bakmıştır. Bu sebeple bizzat liderinin ağzından yeni yapılanmada öne çıkmak için işgal güçleri ile temasa geçebileceği de belirtilmiştir. İşgal sonrasında ise Irak'taki durumun belirsizliği karşısında örgüt içerisinde ABD'liler ile ilişkileri yürüten kanat tasfiye edilmiştir. Tasfiyenin görünen gerekçesi ise kitle eylemselliğinin silahlı faaliyet ile desteklenememesi ve başarısız olunması olarak açıklanmıştır. Örgüt buna rağmen Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını Türkiye'de örgütün etkisizleştirilmesine yönelik bir operasyon olarak değerlendirmektedir. Örgütün lojistik zorunluluklardan ötürü Irak'ta ABD'ye karşı temkinli bir tavır içerisinde. Irak'ın Kuzeyindeki Kürt gruplarını siyasî kazanımları ise desteklenmekte ve federal bir yönetim desteklenmektedir.

Terör Örgütü PKK/KONGRA-GEL ile Bölgenin Sosyo-Ekonomik Yapısı Üzerine ve Terörün Sebeplerine İlişkin Değerlendirmeler :

Terör örgütünün temelleri Ankara'da 1973'den beri Abdullah ÖCALAN'ın etrafında birleşen bir grup Doğu ve Güneydoğu kökenli şahıs tarafından atılmış ve 1978 yılında 1. Kongre ile PKK (Partiya Karkeran Kürdistan-Kürdistan İşçi Partisi) adı altında kurulmuştur. Abdullah ÖCALAN'da dahil olmak üzere bu şahısların büyük çoğunluğu geçmişte üniversite içerisinde devrimci hareketler içerisinde faaliyet yürütmüşlerdir. Bunun da etkisi ile örgüt Marksist düşünce ve Kürtçü fikirlerin bir harmanı olarak ideolojisini oluşturmuştur. Ancak kuruluşundan beri örgüt Marksizm'in klasik kavramlarını alarak kendine göre yorumlamakta ve kitesine empoze etmektedir. Bu durum gerek örgüt içerisinde bir şahıs olmanın ötesinde stratejik ve taktik belirleyici olan ÖCALAN'ın tek adam olmasından gerekse örgütün kendine atfettiği orijinalikten kaynaklanmaktadır. Örgüt faaliyet metodu olarak Mahir ÇAYAN'ın PASS (Politikleşmiş Askerî Savaş Stratejisi) benimsemiş ve Türkiye geneli ile İran, Irak ve Suriye'nin Kürtler'in yoğun olarak yaşadığı bölgelerinde kamu otoritesinin hakim olmadığı kırtarılmış "kızıl bölgeler" oluşturarak "Bağımsız Birleşik Kürdistan"ı kurmayı hedeflemiştir. Örgütün

kurulduğu dönem Türkiye'de "sol" ve "bölücü/ ayrılıkçı" birçok fraksiyonun kimi zaman çatışma kimi zaman ise uzlaşma içerisinde olduğu yıllardır. Bu dönemde terör örgütü PKK/KONGRA-GEL'in benimsediği "Kürdistan" hayalinin bölücü/ ayrılıkçı birçok terör örgütü tarafından benimsendiği ve "sol"daki kimi terör örgütlerinin de bu konuya "ulusal sorun" başlığı altında kendi doktrinlerinde yer verdiği bilinmektedir. Ancak PKK/KONGRA-GEL terör örgütü kuruluşundan beri diğer terör örgütlerine karşı işbirlikçi ve ajan oldukları gerekçesiyle saldırgan bir tavır sergilemiştir. 1979 yılında örgüt başta Öcalan olmak üzere kadrolarının önemli kısmını yurt dışına çıkarmayı becermiş ve böylece "1980 Hükümet Darbesi"nin etkilerinden kısmen kurtulmayı başarmıştır. 15 Ağustos 1984 ile Siirt'in Eruh ve Hakkâri'nin Şemdinli İlçelerine gerçekleştirdiği kırsal kaynaklı ilk silâhlı eylemler ile ise ülke gündemine ağırlıklı olarak oturmuştur. Örgüt Abdullah ÖCALAN'ın yakalandığı 15 Şubat 1999 tarihine kadar taktik rol attığı silâhlı faaliyetlerine kimi zaman yoğunlaştırarak kimi zaman ise azaltarak devam etmiştir. Ancak örgütün kuruluşundan beri benimsediği asıl amaç silâhlı faaliyetlerden siyasî faaliyetlere çıkış yolu bulmaktır. Bu itibarla dönemin konjonktürel gelişmelerine göre ilan edilen güya ateşkes kararı vb. siyasî çıkışlarda görüldüğü gibi örgütle ilişkisi mahkeme kararları ile ispatlanan DEP (Demokrasi Partisi) ve HADEP (Halkın Demokrasi Partisi) gibi partiler ve toplum içerisinde örgütlenen onlarca sivil toplum kuruluşu örgütün siyasî sözcüsü olmaktan öte gitmemiştir. Örgütün söylemlerindeki taktik değişimlere rağmen bu yaklaşım hâlen devam etmektedir. Bu bağlamda örgütün faaliyetleri iki ana grupta incelenebilir;

1. **Silâhlı faaliyetler;** Terör örgütü silâhlı faaliyetlere siyasî faaliyetler önünde yol açıcı bir misyon yüklemektedir. Nitekim örgütün 1999 yılında Öcalan'ın yakalanması sonrasında formüle ettiği talepleri ilk etapta "Kopenhag Siyasî Kriterleri"nin karşılanması noktasında aynileştirilmiş daha sonra ise örgüt mensuplarına yönelik Genel Af (Terör örgütü tarafından bu talep "Demokratik Siyasî Yaşama Katılım Yasası" olarak ifade edilmektedir.) çıkartılması gibi ütopyik hedefler haline getirilmiştir. Silâhlı faaliyetlerin sıklet merkezini Türkiye coğrafyası oluşturmaktadır. Bunun yanında Suriye, İran ve Irak'taki kamplar ise bu faaliyetlerin lojistiğine yönelik kullanılmaktadır.

2. **Siyasî faaliyetler;** Terör örgütü kuruluş yıllarında etkin bir silâhlı gücün varlığını zorunlu kılan "kızıl kurtarılmış bölgeler" oluşturma ve bağımsız birleşik Kürdistan'ı kurma görevini üstlenmiş olmasına rağmen bu ütopyik hedefinin siyasî birtakım faaliyetler olmaksızın gerçekleştirilemeyeceğini düşünmüştür. Bu amaçla kısa sürede onlarca dernek, vakıf, sendika, siyasî parti, yayın organı vb. kuruluş oluşturulmuştur. Siyasî faaliyetlerde etkin bir şekilde yer alan bu kuruluşlar ya örgütün bizzat kendi imkânları ile kurulmaktadır; ya da mevcut olan bir sivil kuruluş örgütün etkin girişimi ile ele geçirilmektedir. Bu kuruluşlar aracılığıyla örgüt siyasî olarak kendi propagandasını gerçekleştirmekte ve birtakım sol fraksiyonlar ile ilişki geliştirerek ulusal ve uluslararası destek sağlayabilmektedir. Batı bölgelerindeki Kürt asıllı vatandaşlarımızın potansiyelinden yararlanmak amacıyla yapılan bu girişimlerde ana hedefin yine buraları silâhlı faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu kadroları temini açısından kullanmakta olduğu yakalanan örgüt mensuplarının ifadelerinden ortaya çıkmıştır. Yine örgütün Kürt asıllı insanlardan özellikle Avrupa alanındaki diplomatik / siyasî girişimleri desteklemek ve lobi oluşturmak amacıyla yararlandığı ortaya çıkmıştır. Bu ülkelerin demokrasi anlayışı ve standartları örgüte ihtiyaç duyduğu propaganda imkânını tanımaktadır. Hâlen faaliyetlerini yürüten ROJ TV buradaki imkânlar ile vücuda getirilmiştir.

Terör örgütü kurulduğu günden beri gerek siyasî gerekse silâhlı olarak devlet otoritesini sorgulayan faaliyetler içerisinde olmuştur. Bu itibarla asıl hedefler kamu görevlileri ve örgütle işbirliği yapmayan sivil vatandaşlardır. Ancak Abdullah ÖCALAN'ın yakalanması sonrasında görüldüğü gibi sivil vatandaşların zarar gördüğü intihar eylemleri ve Mavi Çarşı Eylemi gibi kontrolsüz şiddet olayları gerçekleştirilmiştir. Yine örgütün faaliyetleri için ihtiyaç duyduğu finansmanın önemli bir bölümü de yurtdışında çalışan Türkiye kökenli insanlarımızdan korkutma ile zorla elde edilen gelirden karşılanmaktadır.

Türkiye'ye komşu ülkeler genelde silâhlı faaliyetlerin geri çekilme ve üstlenme alanı olarak kullanılmasına rağmen ABD'nin Irak'ı işgali ile birlikte örgütün buralardan da siyasî açılım noktası olarak kullanma cihetine gittiği görülmüştür. İşgal'in hemen öncesinde ilan edilen KADEK (Kongre Azadi Demokrasi a Kürdistan - Kürdistan Demokrasi ve Özgürlük Kongresi) bu amacın karşılanmasına yöneliktir. Kuşkusuz bu amacın ortaya konmasında asıl etken ABD'nin bölgeye müdahalesinin örgüt açısından yol açıcı bir etki gerçekleştireceği umududur. Ancak bunun gerçekleşmemesi üzerine ABD'liler ile ilişkileri geliştiren Osman ÖCALAN ve etrafındakiler örgütten tasfiye edilmişlerdir.

2003 yılının Kasım ayında ise örgütün siyasî çizgisinin bir devamı olarak Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA- GEL) kurulmuştur. Örgütün bu yeni yapılanmaya karar verişinde uluslararası kamuoyunda terör örgütü imajından kurtulamamasının etkin olduğu düşünülmektedir. 1 Haziran 2004 tarihinde ise ateşkes durumundan aktif meşru savunma (savaş) pozisyonuna geçilmiştir. Örgütün bu kararı almasında bölgedeki dengelerin yanı sıra silâhlı faaliyetler ile AB sürecinde siyasî otorite üzerinde baskı oluşturmak ve içerisindeki hizipleri bastırma kaygısının etkin olduğu değerlendirilmektedir. Bu karar sonrasında yurt içerisine bol miktarda patlayıcı aktarılmış ve şehirlerde ve kırsal bölgelerde güvenlik güçlerine yönelik bombalı saldırı eylemlerine başlanılmıştır. Buna rağmen asıl yoğun eylem dalgasının 2005 yılı içerisinde geliştiği görülmektedir. Bunun örgüt içerisindeki hizibin bastırılması, AB sürecinde hedeflerini güncelleştiren örgütün süreçten aradığını bulamaması ve aslında örgütün yönetimine hakim olan silâhlı faaliyetler yanlısı radikal şahısların demokrasinin değerlerine ve kurumlarına inanmaktan öte bunları bir araç olarak kullanmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Gelinen noktada örgüt hedefini “Demokratik- Ekolojik Toplumun İnşa Edilmesi” olarak açıklamaktadır. Güncel hedefleri ise “Kürt kültürel kimliğinin anayasal olarak tanınması ve Kürtlerin Cumhuriyet’in ortak kurucu ögesi olarak tescil edilmesi” noktasında birleşmektedir. Bununla ise ülkenin siyasî ve idarî yapısında değişiklik meydana getirecek bir durum arzu edilmektedir. Yine Abdullah ÖCALAN’a tecrit uygulandığı gerekçesiyle bu şahsın siyasî faaliyetlere katılması önündeki engellerin kaldırılması istenmektedir. Bu amaçla örgüt harekete geçirebildiği kitlelerini her bahane ile çatışmaya çekmekte ve böylece gerek kamu görevlileri gerekse sağduyulu vatandaşlar ile kitlelerini karşı karşıya getirmektedir.

Bu amacı gerçekleştirmek için örgüt yapısını KKK(Koma Komalen Kürdistan - Kürdistan Demokratik Konfederalizmi), KONGRA-GEL ve PKK’dan oluşan üçlü bir sisteme göre yeniden düzenlemiştir. Sistemin merkezinde ve en üstünde önderlik kurumunu temsil eden Abdullah ÖCALAN bulunmaktadır. Öcalan yakalanmadan önce örgütün taktik ve stratejik belirleyicisi iken bugün şartların etkisi ile sadece ideolojik/ stratejik belirleyici konumunda bulunmaktadır. Öcalan örgüt ile olan irtibatını siyasî ve hukukî temsilcisi olduklarını ifade ettiği avukatları aracılığıyla sağlamaktadır. Bu yüzden birçok avukatı hakkında dava açılmıştır. Bu sistem içerisinde tabanda KKK (Koma Komalen Kürdistan- Kürdistan Demokratik Konfederalizmi) bulunmaktadır. KKK’nın esasta faaliyet yürütülen her alanda halk meclisleri şeklinde örgütlenmesi ve kendini KONGRA-GEL içerisinde temsil etmesi öngörülmüştür. Bir yasama meclisi olması düşünülen KONGRA-GEL’in başkanı Zübeyir AYDAR’dır. Ancak bu şahsın işleyiş üzerinde bir etkinliği bulunmamaktadır. KONGRA-GEL içerisinde ise birçok siyasî komisyonun denetim görevi üstlenmesi öngörülmüştür. Ancak aşağıdan yukarıya doğru bir iradenin örgüt içerisinde hakim kılınmasını gerekli kılan bu yapı oldukça ütöpiktir ve hayata geçirilmemiştir. Fiiliyatta faaliyetler faaliyet alanlarına ve faaliyetin şekline göre biçimlendirilen komiteler aracılığıyla yürütülmektedir. Örneğin kırsal kadrolar HPG’nin (Halk Savunma Güçleri) bağlı olduğu “Meşru Savunma Komitesi” aracılığıyla iş görmektedir. Yine örgütün “İç Siyasî Komitesi”ne bağlı olan Türkiye Koordinasyonu içerisinde yer alan örgüt mensupları kitleyi eyleme çekmek üzere provakasyon ve ajitasyon faaliyetleri içerisinde yer almaktadırlar. PKK ise ideolojik denetim organı ve belirleyici olarak çekirdeği oluşturmaktadır. Diğer organlar üzerinde söz sahibidir. PKK’nın örgüt içerisindeki karşılığı “Bilim ve Aydınlanma Komitesi”dir ve tecrit gerekçesiyle eyleme çekilen kitlelerin bilinçlendirilmesinde etkin rol alan “Basın Yayın Komitesi” ile eşgüdüm içerisinde çalışır. Esasta komiteler örgüt içerisindeki güç dengelerine göre düzenlenmiştir.

Birçok ütöpik hedef ortaya konulmuş olmasına rağmen örgütün kuruluşundan beri gerçekleştirilen faaliyetlerde çok fazla bir değişiklik ortaya çıkmamıştır. Kuruluşundan beri örgütün gerçekleştirdiği eylemler sonucu;

- 6000 civarında Güvenlik Görevlisi (Asker, Polis, Geçici Köy Korucusu),
- 5200 civarında Sivil vatandaş,
- 320 kadar Kamu görevlisi, hayatını kaybetmiştir.

Bugüne kadar PKK’nın yol açtığı terör olayları ile mücadelede önemli bir ulusal kaynağın harcadığı bilinmektedir. Ancak bu miktarın tam olarak ne olduğunu belirlemek mümkün değildir. Buna rağmen 100 milyar dolar civarında birtakım rakamlar telaffuz edilmektedir. Bu kaynak içerisinde bölgede görev yapan güvenlik güçlerine batıdakilerden farklı olarak ekstra ödenen birtakım ücretler, terörle mücadele eden güvenlik görevlilerinin ihtiyaç duyduğu silâh, teçhizat ve malzemenin gideri vb legal kalemler olduğu gibi maalesef bölgedeki hassas durumu istismar eden odakların usulsüz ve kanuna aykırı olarak elde ettikleri illegal teşvikler de dahildir. Yani bu ödemelerden legal ve illegal herkes faydalanmıştır. Üstelik bu durum bölgenin maddî gönencinin sağlanmasında bir politika olarak da benimsenmiştir. Zamanla yanlışlığının farkına varılmasına rağmen bu politika kendi taraftar kitlelerini oluşturduğundan geri dönüş mümkün olmamıştır. Devlet hâlen kendi eliyle bölgede görev yapan kamu görevlilerine aralarında uçurumlar olan farklı ödemeler yapmakta ve bölgede bir nevi pozitif ayrımcılık politikaları uygulamaktadır. Buna rağmen devlet güvenlik güçleri ve yerel memurların dışında altyapı ve sağlık hizmetleri başta olmak üzere bazı konularda bölgede görev yapacak kamu görevlisi bulmakta zorlanmaktadır.

Bu kaynakların bir kısmının dolaylı olarak (Batı bölgelerindeki kaynağı belli olmayan ekonomik yatırımlar, bölgedeki vatandaşlarımızın genel refah seviyesinde göreceli bir artış, güvenlik güçlerinin terörle mücadele içerisinde kazandığı tecrübeler, Türkiye’nin bölgede kurduğu etkinlik vb.) sistem içerisine döndüğü düşünülmektedir. Ancak asıl önemli olan harcanan paranın miktarından çok uygulamaların toplum genelinde ortaya çıkarttığı ahlaki erozyondur. Türkiye’de terörün liberal ekonomiye geçiş sürecinde yaygınlaşması toplum içerisinde, bürokraside ve siyasette “köşeyi dönme mantığı”nın yaygınlaşması ile birlikte olmuştur. Liberal ekonomik sistem içerisinde bazı şahısların ve odakların rantçı yaklaşımlar içerisinde olması gayet tabidir. Önemli olan bu odakların deşifre edilip sistem içerisinde adaletin karşısına çıkartılmasıdır. Ancak geçmişte bu tür girişimler hep siyasî, ideolojik, bürokratik koruma duvarları ile karşılaşmıştır. Bu sebeple ülkenin terörle mücadele edebilmesi için gerekli olan asıl unsur maddî kaynaklardan çok namuslu kamu görevlileridir.

Yine terörle mücadelede 30 yılı aşkın geçirilen bir sürede siyasî otoritenin sorumluluk almaksızın salt güvenlik güçlerini sorumlu kılma anlayışının sivil otoritenin dışındaki bazı odaklara siyasî güç sağladığı da bir gerçektir. Ancak bölgede terör ve asayiş bozukluğu PKK/KONGRA-GEL terör örgütü ile başlamadığı gibi bu durum devletin bölgeye yönelik bilinçli bir tercihi de değildir. Bölgedeki siyasî karışıklıkların geçmişiye bakıldığında Cumhuriyet’ten önce ekonomik ve sosyal imtiyazlarını kaybeden aşiret reislerinin ve beylerin

isyan dalgalarına önderlik ettiği görülmektedir. Arazinin sarp yapısı ve aslında coğrafi olarak Suriye, İran ve Irak ile Türkiye arasında hiçbir sınırın bulunmaması, sosyal ve demografik yapının türdeşlik göstermesi, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemleri ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında patlak veren isyan dalgalarının bu ülkelerin dağlık coğrafyasını geri beslenme alanı olarak kullanması, terör olayları ve Türkiye'nin sanayileşmesi ile birlikte batıya göçün sosyal dokuyu bozması buraları terör örgütlerinin barınması, eleman kazanması ve sorunların istismarı açısından çok elverişli hale getirmiştir. PKK'dan önce ortaya çıkan bazı ayrılıkçı/ bölücü örgütler Cumhuriyet'ten çok önce ortaya çıkan bu sorunları istismar etmiştir. Bu yapıların referansı ise İran ve Irak'taki bazı siyasî partiler ve feodal yapılarıdır. PKK/KONGRA-GEL terör örgütü bunların açtığı yolda ilerleyerek etkinlik kazanmıştır. Irak'ın işgali ile birlikte ise bu örgütler kendi durumlarını iyileştirmede ABD'ye bel bağlamışlardır.

Maalesef bölgeye aktarılan ancak gerektiği şekilde kullanılmayan kaynaklar aslında Batı bölgeleri aleyhine eşitsiz bir durum ortaya çıkartmış ve devletin kendi eli ile bütün dünyada sadece bazı ülkelere azınlık grupları için öngörülen "pozitif ayrımcılık" yaklaşımını vatandaşları için uygulamasına sebep olmuştur. Yine aktarılan kaynakların önemli bir bölümünün aslında bölgede etkin olan ağaların ve beylerin eline geçtiği bilinen bir gerçektir. Bu durum bölgeye has olmaktan çok Türkiye'nin genelinde yaygın olan kamu kaynaklarının denetlenememesinden kaynaklanmaktadır. Yine bölgede vatandaşlarımızın yüzyıllardır altında yaşamak zorunda kaldıkları şartların etkisi ile demokratik standartları ve kurumları bilmemesi, benimseyememesi ve demokratik kültürel olgunluğa ulaşamaması bir sebep olarak belirtilebilir. Yüzyıllardır baskı altında kalan vatandaşlarımız bölgedeki aşiret yapısının çözülmesi ile birlikte kendilerini ve demokratik haklarını ifade etmeye başlamış ancak bu kez de terör örgütünün etkisi altına girmişlerdir. Bölgedeki ortamdan siyasî/ekonomik olarak herkes faydalanmıştır ve faydalanmaktadır. Ancak bu durum salt bölgede görev yapan bürokratlara ve güvenlik güçlerine has bir durum değildir. Üstelik dünya üzerindeki diğer terör örgütleri ve terörle mücadele eden devletlerle karşılaştırıldığında bölgedeki ortamdan illegal fayda uman güvenlik güçlerinin faaliyetlerinin oldukça sınırlı kaldığı değerlendirilmektedir.

Bu değerlendirmeler ışığında bölgede yaşanmakta olan terör olaylarının ancak bölgenin siyasî, ekonomik, sosyal, kültürel yapısının ıslah edilmesi ile birlikte olacağı düşünülmektedir. Bu yapının ıslah edilmesi halinde örgütün tüm gücüne rağmen terörün sona erdirilmesi çok kolay bir iş haline gelecektir. Yine belirtildiği üzere yüzyıllardır akrabalık ilişkileri içerisinde harmanlanan Suriye, İran ve Irak'taki yapılar büyük ölçüde Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğusu ile benzerlik taşımaktadır ve etkileşim içerisinde. Dolayısıyla bölgeye yönelik çözümlerin buraları da içine alacak bütüncül projeler üretmeksizin mümkün olamayacağı düşünülmektedir. Bu ise ancak devletin en üst organları tarafından alınacak kararlar ve uzun vadeli stratejiler ile mümkündür. Oysa ki küresel ve ulusal güçlerin farklı yaklaşımları sebebiyle bu politikaları oluşturmak çok da mümkün olamamaktadır.

Bölgedeki sosyal doku bozukluğu uluslar arası güçler tarafından birçok kez istismar edilmiştir. Cumhuriyet'in kuruluşunda patlak veren isyan dalgasının Türkiye'nin İngilizler ile Musul sorunu konusunda çatıştığı bir döneme denk geldiği bilinmektedir. Yine Suriye Devleti Abdullah ÖCALAN'ı yıllarca ülkesinde barındırarak Türkiye üzerinde baskı kurmaya çalışmıştır. Yurt içerisinde ise kısmen bahsedildiği üzere politik, bürokratik veya ekonomik bazı odakların bozulan sosyal dokuyu istismar ederek güç sahibi oldukları görülmektedir.

1990'lı yıllarda JİTEM adına faaliyet gösteren bazı güvenlik görevlilerinin terörle mücadele kapsamında sadece yer gösterme ve bilgi verme ile sorumlu olması gereken şahıslar ile ortak operasyon geliştirme vb. faaliyetler içerisinde olduğu bilinmektedir. İtirafçı olarak örgütten ayrılan ve şahıslar içerisine düştükleri bunalımın, ekonomik kaygıların ve can korkusunun sebebiyle kamu görevlileri ile ortak işler içerisinde yer almışlar ve menfaat çeteleri ortaya çıkmıştır. *Bunun en güzel örneği Abdulkadir AYGAN'ın basına yansıyan itiraflandırır.* Üstelik geçmişte terör organizasyonu içerisinde yer aldıklarından illegal olayları gerçekleştirme konusunda yetenek sahibi ve buna meyilli insanlardır. Bu şahısların yine maddî menfaat veya şantaj ve korkutma ile illegal eylemler içerisine çekilmesi mümkündür. Bu şahısların kapsamlı "Tanık Koruma Programları" ile disipline edilmesi ve her zaman kontrol altında bulundurulması şarttır.

Örgütün Güncel Hedefleri

Abdullah ÖCALAN yakalanmasının ardından örgütün hedefini "Kürt kültürel kimliğinin anayasal olarak tanınması" olarak revize etmiştir. Günümüzde ise örgüt Kongre-Gel olarak ismini değiştirdiği 2003 yılı Kasım ayından itibaren hedefini "Kürt sorununun çözümü için ayrı bir devlet kurmaksızın doğrudan demokrasinin egemen olduğu ekolojik toplumun inşa edilmesi" olarak açıklamıştır.

Örgütün Stratejisi

Terör örgütü kuruluşunda uzun süreli halk savaşı olarak stratejisini açıklamış ve bu amacı gerçekleştirmek üzere sözde gerilla savaşını temel faaliyet metodu olarak açıklamıştır. Ancak bu faaliyet metodunun uluslar arası desteğinin olmaması, kitle desteğinin sağlanamaması ve güvenlik güçlerinin etkin mücadelesi sonucu başarılı olamamıştır. VIII. Kongre ile gidilen strateji değişikliği sonrasında Kürt kültürel kimliğini yasal olarak kabul ettirmek için serhildan (sivil itaatsizlik) eylemlerine yönelmiştir. Belirtilen stratejide nihai olarak "Demokratik Ortadoğu Federasyonu" nun kurulması hedeflenmektedir.

Örgütün Organizasyon Yapısı

Marksist/Leninist ideolojiyi benimseyen PKK/KONGRA-GEL terör örgütü kuruluşunda Part- Cephe- Ordu modelini esas almıştır. Ancak günümüzde KONGRA-GEL bir çatı örgütü görünümündedir. İşleyiş Genel Kurul, Yürütme Kurulu, Genel Başkanlık vb. organlar pratik kazandırmaktadır. Üst seviyede bu organlar yer alırken sahada işlerin komiteler aracılığıyla yürütülmesi öngörülmüştür. Bu amaçla Siyasî Komite (iç- dış), Ekonomi ve Yerel Yönetimler Komitesi, Basın- Yayın Komitesi, Meşru Savunma Komitesi vb. yapılar bulunmaktadır. Örgütün kuruluşunda benimsediği tek lider olgusu hâlen devam etmektedir. Abdullah ÖCALAN örgüt içerisinde tek başına “önderlik” kurumunu temsil etmektedir.

SERHİLDAN (KİTLESEL KALKIŞMA) FAALİYETLERİ KAPSAMINDA

HAKKÂRİ OLAYLARI

PKK/KONGRA-GEL terör örgütü, 1999 yılında terörist başının yakalanması sonrasında uygulamaya koyduğu “sivil itaatsizlik” taktığının sonuç vermemesi ve Ortadoğu’da yaşanan yeni gelişmeler üzerine, 01 Haziran 2004 tarihinden itibaren, “şiddeti tırmandırma” taktiği izlemeye başlamıştır.

Teröristbaşı tarafından geliştirilerek 1999-2004 yılları arasında uygulanmaya çalışılan “sivil itaatsizlik” stratejisinin, örgütçe hedeflenen başarıyı sağlayamaması ve bu stratejiye olan güvensizliğin örgüt içinde hissedilmeye başlamasının terör örgütünü şiddet eylemlerini yeniden başlatmaya iten sebepler arasında yer aldığı bilinmektedir.

Terör örgütünün 1999-2004 yılları arasında uyguladığı stratejinin başta Abdullah ÖCALAN’ın liderliği olmak üzere, örgüt stratejisini, üst yönetimi ve sempatanları negatif olarak etkilemeye başlaması, bu etkilemenin Ocak-Şubat 2004 tarihi itibarıyla bir örgütsel krize dönüşmesi, yapılan müdahalelere rağmen krizin 2004 yılı Mayıs ayında Osman ÖCALAN’ın önünü çektiği bir kopmaya yol açması, örgüt açısından silâhli şiddet eylemlerinin yeniden tırmandırılmasını bir çıkış olarak gündeme getirmiştir.

Terör örgütü yönetimine verilen talimatlara, silâhli eylemlerin, örgütün beklentilerine uygun etkiyi yapabilmesi açısından, eylemlerin kırsal kesimin yanı sıra şehir merkezlerine de kaydırılması öngörülmüştür. Bu amaçla, 2004 ve 2005 yıllarında, şehir merkezleri ve turistik bölgelerimize patlayıcı maddeler konusunda eğitilmiş eylem grupları gönderilmiştir.

PKK/KONGRA-GEL Terör Örgütünün Gerçekleştirdiği Kitle Eylemleri:

PKK/KONGRA-GEL terör örgütü, 2005 yılında “şiddet eylemlerinin tırmandırılması” ve “şiddet eylemlerinin ortaya çıkardığı gerilimin kitle eylemleriyle desteklenmesi” taktiğiyle hareket etmiştir. Şiddet eylemlerinin tırmandırılması amacıyla, gerek kırsal alanda gerekse şehir merkezlerinde gerçekleştirilen eylemlerde çoğunlukla, plastik patlayıcı ihtiva eden uzaktan kumandalı patlayıcı düzenekleri kullanılmıştır. Şehir merkezlerini hedef alan eylemler, yaz aylarında turistik bölgelerde yoğunlaştırılmaya çalışılmıştır.

Şehir merkezlerine yönelik eylemlerde, sözde “Özel Kuvvetler”, “Öz Savunma Birlikleri” ve “Eylemci Milis Grupları” olarak adlandırılan patlayıcı maddeler konusunda eğitilmiş eylem grupları kullanılmıştır. Metropol kentlerde ve turistik bölgelerde belirtilen eylem gruplarınınca, uzaktan kumandalı patlayıcılarla gerçekleştirilen şiddet eylemleri, örgüt tarafından üstlenilmemiş, “TAK (Kürdistan Özgürlük Şahinleri)” paravan ismiyle üstlenilmiştir.

Yaz aylarında özellikle sivillerin hayatını kaybettiği eylemler, örgütün, uluslar arası kamuoyu tarafından sert şekilde eleştirilmesine neden olmuştur. Bu durumun ortaya çıkardığı olumsuz etkileri gidermek isteyen örgüt, bir grup aydının yaptığı çağrılarını bahane ederek, 20 Ağustos-03 Ekim 2005 tarihleri arasında -sözde- “eylemsizlik kararı” almıştır. Eylemsizlik kararının uygulandığı dönemde, tepki çekeceği bilindiği için, metropol kentlere ve turistik bölgelere yönelik şiddet eylemlerinden uzak durulmuş, buna karşılık Doğu/Güneydoğu Anadolu bölgelerinde güvenlik güçlerini hedef alan eylemler sürdürülmüştür. Tırmanan şiddet kitle eylemleriyle desteklemek isteyen terör örgütü, kitle eylemlerinde “terörist başına tecrit uygulandığı” iddiasını sürekli gündemde tutmaya çalışmıştır. Örgütün, müzahir kesimleri kitle eylemlerine yönlendirme taktığının bir diğer yansıması ise, terörist cenazeleri bahane edilerek düzenlenen gösteriler olmuştur.

Şiddet eylemleri ve akabinde gerçekleştirilen kitle gösterilerinde örgüte müzahir kitle ile güvenlik güçleri ve sağduyulu vatandaşlarımız arasında çatışma çıkartılarak örgütün kurguladığı “Kürt Kimliği”nin keskinleştirilmesi, böylece ortaya çıkan siyasî gerilimin hukukî kazanımlara tahvil edilmesi amacına güdülmüştür. 21 Mart 2005 tarihinde, Nevruz bahanesiyle Mersin’de örgüte müzahir kesimler tarafından yapılan gösteriler esnasında bayrağımızın tahrip edilmesi ve 04 Eylül 2005 tarihinde, örgüt güdümündeki kuruluşların organizesinde “İmralı’ya yürüyüş” adı altında gerçekleştirilen eylem sırasında Bilecik/Bozüyük ilçesinde yaşanan olaylar, gerginliğin tehlikeli boyuta yükseldiği dönemler olmuştur.

PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün, 20 Ağustos-20 Eylül 2005 tarihleri arasında “şiddet eylemlerini durdurma” kararı almasının ardından, şehir merkezlerindeki uzantıları marifetiyle organize ettiği “serhildan (kitlesele kalkışma)” eylemlerinin tırmanışa geçtiği müşahade edilmiştir.

Sonuç olarak 2003 yılı içerisinde başlayan ve 2004 yılı itibarıyla daha da ağırlaşan iç ve dış sorunlarının üstesinden gelmek isteyen PKK/KONGRA-GEL, terörü yeniden tırmandırmayı, sorunlarının üstesinden gelmenin bir yöntemi olarak benimsediği söylenebilir. Ancak yeni dönemde, geçmişin bir benzeri veya tekrarı niteliğindeki kırsala dayalı, geniş boyutlu silâhli bir faaliyeti sürdürme şartlarına sahip olmayan terör örgütü, daha dar fakat sonuçları itibarıyla daha etkili bir silâhli eylem tarzını benimsemiştir. Bu çerçevede, 01

Haziran 2004 tarihinden bu yana şiddeti tırmandırma taktiği ile hareket eden terör örgütü, yaz aylarıyla birlikte şiddetin şehir merkezlerine kaydırılması için yoğun bir faaliyet sergilemiş; eylemlerde bilhassa turistik ve ekonomik noktaları hedef almıştır. Yeni eylem tarzı temelinde terör örgütü; özel eğitilmiş eylem unsurlarını kullanmaya özen göstermiştir.

Terör örgütünün özel eğitilmiş eylem unsurlarıyla, şehir merkezlerinde şiddeti tırmandırma girişimlerinin yanı sıra, “serhildan/kitlese kalkışma” adını verdiği yasadışı gösteri, güvenlik güçlerine taşlı/sopalı saldırı, molotoflama vb. şehir eylemleri/sokak gösterileri de dönem içerisinde örgütün uyguladığı taktikler arasında yer almıştır. Terörist başına sözde tecrit uygulandığı iddiası, Doğu/Güneydoğu Anadolu illerinde terör örgütüne yönelik sürdürülen operasyonlar, sokak eylemlerinin gerekçesi olarak propaganda edilmeye çalışılmıştır. Örgütün 2005 yılı içerisinde gerçekleştirdiği şiddet eylemlerine bakıldığında genel karakteristiğinin geniş kitleler ile devleti temsil eden güvenlik güçlerin ve sıradan vatandaşları karşı karşıya getirme amacına yönelik olduğu görülmektedir. Bunun yanında örgüt propagandasının etkisini arttırmak için basın/ yayın organlarından azami derecede istifade etme çalışmıştır.

Hakkâri/Şemdinli İlçesinde Meydana Gelen Olaylar ve Sonrasında Yaşanan Gelişmeler:

Hakkâri il merkezi ve ilçelerinde, Şemdinli olaylarıyla başlayan ve halkla güvenlik güçlerini karşı karşıya getiren olayları sağlıklı bir biçimde tahlil edebilmemiz için, olaylar öncesinde bölgede yaşanan gelişmelere kısaca göz atmak gerekmektedir.

“Şemdinli olayları” patlamadan önce 17/02/2005 tarihinde “EY KÜRT HALKI” başlıklı bir bildiri Hakkâri/Yüksekova ilçesinde muhtelif yerlere dağıtılmıştır. Bildirinin muhtevası incelendiğinde;

- Bölgenin dinî hassasiyetlerine ve namus anlayışına doğrudan hakarete bulunulduğu,
- Bildiriyi polisler hazırlayarak dağıttığı izleniminin verilmeye çalışıldığı,
- Bildiride batı bölgelerinde yaşayan Kürt asıllı vatandaşlarımızın doğuya dönmeye ve sözde Kürdistan’ın devlet eliyle kurulmasına müsaade edileceği gibi mantıksız ve hiçbir namuslu Türk vatandaşının tahammül edemeyeceği, fikirlere yer verildiği,
- Kürt kökenli vatandaşlarımızın kutsal bildiği namus ve haysiyet kurumuna alenen hakaret edildiği görülmüştür.

Bildirinin bölge halkının kutsal değerlerini hedef alan üslubu üzerine Yüksekova ilçesinde örgüte müzahir 750–800 kişilik bir gruba hitaben basın açıklaması yapılmış ve Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. Bu olayın açıkça bölge halkı provake edilerek sokağa çekilmek ve çatışma içerisine çekilmek amacına yönelik olarak gerçekleştirildiği değerlendirilmektedir.

Şemdinli ilçe merkezinde 09.11.2005 günü meydana gelen patlamaya gelinceye kadar 2005 yılı içerisinde hâlen Hakkâri İl Jandarma Komutanı olarak görev yapan Erhan KUBAT’ın göreve gelmesinden sonra Hakkâri il ve ilçe merkezlerinde patlama olaylarının sayısının arttığı görülmektedir. Meydana gelen patlama olaylarını aşağıdaki şekilde göstermemiz mümkündür.

Hakkâri Merkez, Yüksekova ve Şemdinli ilçelerinde 15 Temmuz – 10 Kasım TARİHLERİ ARASINDA 18 bombalama olayı yaşandığı, ilk günlerden itibaren medyanın da yansıttığı gibi gittikçe tırmanan olayların yörede büyük huzursuzluğa, halk üzerinde endişe ve korkuya yol açtığı, kamuoyu vicdanını rahatsız ettiği anlaşılmıştır.

2005 yılı içerisinde Hakkâri il ve ilçe merkezlerinde meydana gelen patlamalar aşağıya çıkarılmıştır:

1. 15.07.2005 günü saat 07:50 sıralarında Hakkâri ilinde Geçici Köy Korucusu (GKK) olarak görev yapan bir şahsa ait otopara daha önceden yerleştirilen patlayıcının aracın hareketinden kısa bir süre sonra patlaması sonucu aracın yanından geçen (2) kişi hafif şekilde yaralanmıştır.
2. 29.07.2005 günü saat 00:25 sıralarında Hakkâri-Yüksekova İlçesi Millî Eğitim Lojmanları ile Polis Lojmanları arasında bulunan çöp bidonunda, nevi tespit edilemeyen patlayıcı maddenin infilak etmesi sonucunda (1) Polis Memuru hafif şekilde yaralanmış, çevrede maddi hasar meydana gelmiştir.
3. 29.07.2005 günü saat 12:15 sıralarında Merkez Cumhuriyet Caddesi üzerinde otoparkta park halinde bulunan bir aracın altına yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda (2) Astsubay şehit olmuş, çevrede maddi hasar meydana gelmiştir.
4. 05.08.2005 günü saat 00:30 sıralarında Şemdinli ilçe merkezinde bulunan Jandarma Komutanlığı Misafirhanesi girişine PKK/KONGRA-GEL terör örgütü mensupları daha önceden bırakıldığı değerlendirilen bombanın patlaması neticesinde (3) Uzman Çavuş, (2) Er olmak üzere toplam (5) güvenlik görevlisi şehit olmuş, (1) Er ise yaralanmıştır.
5. 31.08.2005 Günü saat 22:45 sıralarında Hakkâri İli Yüksekova İlçesinde bir iş merkezine terör örgütü PKK/KONGRA-GEL mensupları yerleştirilen ses bombasının patlaması neticesinde binada maddi hasar meydana gelmiştir.
6. 01.09.2005 günü saat 10.20 sıralarında Hakkâri/Şemdinli ilçesinde Dünya Barış günü sebebiyle kurulan barış çadırına basınç etkili parça tesirli bomba atılması sonucunda 14 kişi yaralanmıştır. Bu olay sonrasında 05.08.2005 tarihinde gerçekleştirilen eylemde şehit olan askerler kastedilerek BŞYK (Beş Şehidin Kanı Yerde Kalmayacak) imzalı bildirimler dağıtılmıştır. Bildiride olay üstlenilmekte ve 05.08.2005 tarihinde bombalama eylemini gerçekleştirenler ve aile fertleri açık bir dille tehdit edilmekteydiler. Olay ve olay sonrası dağıtılan bildirimlerin içeriği ROJ TV’nin 02.09.2005 tarihli haber bülteninde, 03.09.2005 tarihli Gündem gazetesinde ve zaten bölgenin

hassasiyetinden ötürü olayları yakından takip eden ulusal medya organlarında yer almıştır. ROJ TV’de ve Gündem gazetesinde olaylar dan asker ve polis sorumlu tutulmakta idi

7. 02.09.2005 günü saat 01:00 sıralarında Yüksekova ilçesi Cengiz Topel caddesinde bir otobüs firmasına ait otobüsün sağ arka iki lastik arasına poşet içerisinde bırakılan (1) adet el yapımı zaman ayarlı parça ve basınç etkili bombanın patlaması sonucu, otobüs ve çevre işyerlerinde maddi hasar meydana gelmiştir.

8. 15.09.2005 günü saat 21:45 sıralarında Yüksekova İlçesi Cengiz Topel Caddesi üzerinde bulunan bir iş merkezinin 4. katında menşei tespit edilemeyen bir patlayıcı maddenin infilak etmesi neticesinde, işyerlerinde maddi hasar meydana gelmiş, (1) kişinin hafif şekilde yaralanmıştır.

9. 02.10.2005 günü saat 22:15 sıralarında Yüksekova İlçesi İpek Mahallesi Hacı Ömer Sabancı Caddesi üzerinde ikiz kule diye tabir edilen binanın arka kısmında bulunan boş araziye terör örgütü PKK/KONGRA-GEL mensupları tarafından yerleştirilen bir bomba patlamış, güvenlik güçlerinin olay bölgesine geldiği sırada ikinci bir bomba patlamış olup, olayda İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli (1) Başkomiser ile (2) Polis Memuru yaralanmıştır.

10. 07.10.2005 günü saat 05:00 sıralarında Şemdinli ilçesi Moda Mahallesi Ümit Sokak üzerinde park halinde bulunan aracın sağ ön çamurluğuna PKK/KONGRA-GEL terör örgütü mensupları tarafından yerleştirilen parça tesirli el bombasının patlaması neticesinde, araçta maddi hasar meydana gelmiş, herhangi bir can kaybı olmamıştır.

11. 11.10.2005 günü saat 03:15 sıralarında Merkez Gazi Mahallesi Bulvar Caddesi üzerinde özel bir otomobilin ön tarafına kimliği meçhul kişi yada kişilerce yerleştirilen patlayıcının patlaması sonucu (2) özel araçta ve çevredeki binalarda maddi hasar meydana gelmiştir.

12. 20.10.2005 günü saat 05:00 sıralarında Yüksekova ilçesi Nedim Zeydan Caddesinde bulunan bir lokantanın önünde bir patlama meydana gelmiş, olayda yaralanma ve can kaybının olmamış, maddi hasar meydana gelmiştir.

13. 24.10.2005 günü saat 23:30 sıralarında Yüksekova İlçesinde bulunan Askerlik Şubesi'nin duvarına, bırakılan bir poşet içerisindeki menşei ve türü belli olmayan patlayıcı maddenin infilak etmesi sonucunda maddi hasar meydana gelmiştir.

14. 28.10.2005 günü saat 01:45 sıralarında Yüksekova ilçesi Cengiz Topel Caddesi üzerinde bulunan bir iş merkezinin 5. katına, PKK/KONGRA-GEL terör örgütü mensuplarınca RPG-7 Roket atar ile saldırı yapılmış, çevrede maddi hasar meydana gelmiştir.

15. 28.10.2005 günü saat 23:05 sıralarında Şemdinli İlçe Emniyet Müdürlüğü hizmet binasına karşısındaki Maliye Lojmanlarının önündeki çöp bidonunun içerisine terör örgütü PKK/KONGRA-GEL mensup kişiler tarafından önceden bırakılan patlayıcının infilak etmesi neticesinde Maliye Lojmanları ve İlçe Emniyet Müdürlüğü hizmet binalarında maddi hasar meydana gelmiştir.

16. 01.11.2005 günü saat 23:15 sıralarında Şemdinli ilçe merkezinde bulunan Jandarma Gazinosunun yanındaki büfenin önünde park halinde bulunan bir otoyol PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne mensup kişi veya kişilerce önceden bırakıldığı değerlendirilen tahrip gücü yüksek bombanın patlaması sonucunda (3) Polis Memuru, (2) Astsubay, (3) Uzman Çavuş ve (19) vatandaş hafif şekilde yaralanmış, patlama neticesinde Jandarma Gazinosu ve çevresinde bulunan iş yerinde büyük çaplı maddi hasar meydana gelmiştir.

17. 09.11.2005 günü saat 12:00 sıralarında Şemdinli ilçesinde bir iş merkezinde meydana gelen patlama neticesinde (1) ve meydana gelen olaylarda (1) olmak üzere toplam (2) şahıs ölmüş, (9) şahıs yaralanmıştır.

Şemdinli ilçe merkezindeki “Umut Kitapevi”nde meydana gelen patlamaya kadar Hakkâri il merkezinde (3), Şemdinli ilçe merkezinde (6), Yüksekova ilçe merkezinde (8) bombalama/silâhlı saldırı eylemi gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleşen (17) eylemden sadece (2)’si, PKK/KONGRA-GEL terör örgütü tarafından üstlenilmiştir.

Bu eylemler şunlardır:

- 29.07.2005 günü saat 00:25 sıralarında Hakkâri-Yüksekova İlçesi Millî Eğitim Lojmanları ile Polis Lojmanları arasında bulunan çöp bidonunda, nevi tespit edilemeyen patlayıcı maddenin infilak etmesi sonucunda (1) Polis Memurunun hafif şekilde yaralanması,

- 29.07.2005 günü saat 12:15 sıralarında Merkez Cumhuriyet Caddesi üzerinde otoparkta park halinde bulunan bir aracın altına yerleştirilen bombanın patlaması sonucunda (2) Astsubayın şehit olması.

Her iki eylemin, PKK/KONGRA-GEL terör örgütü tarafından üstlenilmesine ilişkin haberler, Almanya İçişleri Bakanlığınca “Dernekler Yasasına Muhalefet, Terör Örgütünün Propagandasını Yapma” gerekçesiyle yasaklanan Mezopotamya Haber Ajansı (MHA)’nın ‘www.mhanews.net’ isimli internet sitesinde yer almıştır.

Bu olaylardan başka olarak;

- 05.08.2005 günü Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığı Askerî Gazino karşısında meydana gelen patlama olayı sonucu (5) askerîn şehit olması olayında patlayıcı madde tespit edilmediği ancak anahtar sistemi olarak tespit edilen elektronik masa saati daha önce bu bölgede meydana gelen bomba olaylarında PKK terör örgütü olaylarında kullanıldığından bu eyleminde PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilmiş olabileceği,

- 02.09.2005 tarihinde Hakkâri ili Yüksekova ilçesi Cengiz Topel Caddesi Van Erciş İtimat yazıhanesi önünde patlayan bomba olayı ile ilgili patlayıcı madde tespit edilemediği ancak anahtar sistemi olarak tespit edilen elektronik masa saati daha önce bu bölgede meydana gelen bomba olaylarında PKK terör örgütü olaylarında kullanıldığından bu eyleminde PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilmiş olabileceği,

Şüpheliler Ali KAYA, Özcan İLDENİZ ve Veysel ATEŞ'in tutuklanmasına müteakip Hakkâri-Yüksekova-Şemdinli ilçelerinde bu güne kadar her hangi bir patlama olayı meydana gelmemiştir.

Şemdinli İlçesindeki Patlama Sonrasında Yaşanan Olaylar :

Şemdinli ilçe merkezindeki Özipek Pasajında müstecirliğini Seferi YILMAZ isimli şahsın yaptığı bir kitapevinde, 09.11.2005 günü saat 11.30'da bir patlama meydana gelmiştir. Patlamada, Mehmet Zahir KORKMAZ isimli şahıs hayatını kaybetmiş, Metin KORKMAZ isimli kişi yaralanmıştır. Patlama sonrasında, iş merkezindeki esnâf ve çevreden toplananlar tarafından, patlamanın olduğu iş merkezi yakınındaki 30 AK 933 plaka sayılı bir araçta bulunan (2) Astsubay (Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ) ve (1) sivil (Veysel ATEŞ), olayla ilgili oldukları iddia edilerek darp edilmiş, araçları ise galeyana gelen halk tarafından tahrip edilmiştir.

Güvenlik güçlerinin olaya müdahalesiyle bir müddet yatışan olaylar, göstericilerin şehir merkezinde bir araya gelmeleriyle yeniden tırmanmıştır. Olayların devamında, ilçe merkezinde toplanan (250-300) kişilik bir grup tarafından, Hükümet Konağı, İlçe Emniyet Müdürlüğü ve İlçe Nüfus Müdürlüğü'ne yönelik taşlı saldırıda bulunulmuş, belirtilen kamu binalarında maddi hasar meydana gelmiştir.

30 AK 933 plakalı araç içerisindeki şüpheli Veysel ATEŞ isimli şahıs ise Şemdinli Cumhuriyet Savcısı'nın şifahi talimatına binaen 09.11.2005 günü gözaltına alınmış ve sevk edildiği adli makamlarca tutuklanmıştır. Olayla ilgili olarak, Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığı tarafından yürütülen tahkikat çerçevesinde ise, 30 AK 933 araç içerisinde bulunan Astsubay Başçavuş Özcan İLDENİZ ve Astsubay Başçavuş Ali KAYA sevk edildikleri adli makamlarca tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmış bilahare tutuklanmışlardır. Abdulkadir AYGAN isimli bir itirafçının Diyarbakır Söz Gazetesi'ndeki itiraflarında "Mutki'li Ali" olarak bahsedilen Ali KAYA hakkında JİTEM'in Diyarbakır Bölge Komutanlığı'nda görev yaptığı; görev yaptığı sırada sahte belgeler ile *PKK ve Hizbullah Terör örgütlerini destekledikleri yönünde suç isnat ederek* çok sayıda iş adamını sorguladığı yönünde iddialar yer almaktadır.

Hakkâri ilinde gelişen olaylara ilişkin olarak birçok kişi ve kurum değişik vesilelerle açıklama yapmıştır. Bu doğrultuda yapılan açıklamalar özet olarak aşağıda sunulmuştur.

10 Kasım 2005 günü Genelkurmay Başkanlığı tarafından;

"...bu üzücü olaya bazı askerî şahısların da karışmış olabileceğine dair iddialar ortaya atılmaktadır. Söz konusu olay her yönüyle adli makamlara intikal etmiş olup gerekli yasal işlemler yapılmaktadır. Soruşturma safhasının gizliliği dolayısıyla gelişmeler hakkında yapılacak müteakip açıklamalar adli makamların takdirinde olacaktır" şeklinde yazılı basın açıklaması yapılmıştır.

11 Kasım 2005 tarihinde Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN;

"... nereden gelirse gelsin, kim tarafından yapılmış olursa olsun, kim yapmışsa bunun bedelini ödeyecektir. Bizden kimse bir kayırmacılık, bir korumacılık, yürütme olarak beklemesin, yargı üzerine düşeni en ideal bir şekilde yapacaktır"

"Şemdinli'deki olayla ilgili olarak Genelkurmay ile irtibat içinde olduğunu, geçmişte bu olayın örneklerin yaşandığını, bunu tekrar millete yaşatmak istemediklerini belirtirken, "Kimse bizden bu konuda kayırmacılık beklemesin. Biz bu işin sonuna kadar takipçisiyiz. Devletimizle milletimizi karşı karşıya getirme gayreti içinde olanlar bunun bedelini muhakkak ödeyecektir, ödemelidir. Bunun bedelini ülke geneline yaymak fırsatını vermek asla istemiyoruz" şeklinde açıklamalar yapmıştır. (Hürriyet Gazetesi - 12 Kasım 2005)

Aynı gün Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah GÜL ise ;

"... bu konu eskiden olduğu gibi kapalı ve karanlıkta kalmayacak. Kimsenin tereddütü olmasın ne olursa olsun açığa çıkarılacak, Türkiye artık eski Türkiye değil bunu herkes bilsin" şeklinde beyanatlarda bulunmuştur.

Ayrıca, Hükümet sözcüsü ve Adalet Bakanı Sayın Cemil ÇİÇEK ise;

"... Bu olayın ortaya çıkmasını isteyen en çok hükümet olduğunu, gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için her türlü desteği vermeye hazır olduklarını, siyasî bir kararlılıkları bulunduğunu" ifade etmiştir.

İçişleri Bakanı Sayın Abdulkadir AKSU tarafından;

"... Olayların tüm yönleri ile soruşturulduğu, vatandaşların provokatörlerin oyununa gelmemeleri gerektiğini" belirtip Şemdinli'de yaşanan olayları "Sosyal huzura vurulan darbe" olarak değerlendirerek, "Ülkemizin ilerlemesini istemeyenler, provokasyonlarla bizi birbirimize düşürmeye çalışıyor. Sağduyulu, soğukkanlı olalım, tahriklere kapılmayalım" şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

11 Kasım 2005 tarihinde Çankaya Köşkinde yapılan "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Ödülleri" nedeniyle verilen resepsiyonda Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet SEZER'in olaylara ilişkin olarak

“... Henüz ayrıntılı bilgi almadığını, alınca gerekli açıklamayı yapacağını” ifade etmiştir.

Aynı resepsiyon da bulunan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Sayın Hilmi ÖZKÖK ise;

“... Biz idarî yönden hemen soruşturma başlattık, olayın adli soruşturmasını adli merciler yapıyor, bunu beklemek lazım. Ben personelimi ne suçlarım, ne korurum” şeklinde açıklamalar yapmıştır.

Aynı resepsiyonda Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Fevzi TÜRKERİ tarafından;

“...Şemdinli olayları ile Susurluk arasında bağlantı kurulamayacağı belirterek olayın lokal bir durum olduğu, tahriklere kapılmaması ve bundan sonra gelişmeleri yargıya bırakmak gerektiği” ifade etmiştir.

• “Patlamadan sonra linç edilmek istenilen bir kişinin gözaltına alındığını, onunla birlikte Cumhuriyet Savcısı'nın olay yerindeki incelemeleri sırasında kalabalığa ateş açan kişinin de yakalandığını...” (Şemdinli Kaymakamı Mustafa Cihat SESLİHAN-Hürriyet Gazetesi - 12 Kasım 2005)

• “Gözaltına alınmayarak astsubayların savunma için planlar yapmasına olanak sağladılar.....Bunlar serbest kaldıktan sonra yukarıdakilere nasıl uzanılacak?” CHP Hakkâri Milletvekili Esat Canan)

• Ayrıca, Kara Kuvvetleri Komutanı Yaşar BÜYÜKANIT'ın olaylar ve olayların içerisinde yer aldığı iddia edilen Astsubay Ali KAYA hakkında;

“... Astsubayı tanıdığı, geçmişte kendi emrimde çalıştığı, iyi bir astsubay olduğu, Kürtçe bildiği, Çevik operasyonunda yanında görev aldığı, Suçlu mu değil mi soruşturmaya bakmak lazım geldiği” şeklinde beyanatlarda bulunmuştur.

PATLAMA OLAYI'NDAN SONRA KONU İLE İLGİLİ BAZI TANIK BEYANLARI DA AYNEN ŞU ŞEKİLDEDİR

1 - Tanık Mehmet Ali ALTINDAĞ Beyanında: Şemdinli olaylarını basından duyduk. Televizyonlardan Ali KAYA'yı tanıdım. Ali KAYA daha önce Diyarbakır'da görev yapmıştı, kendisi yaklaşık 10 yıldır Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde görev yapmaktadır. Suç dosyası oldukça kabarık. Ali KAYA suç dosyası kabarık olmasına rağmen her nasılsa korunuyordu. Kendisine görev veriliyor, iş yaptırılıyordu. Bildiğim kadarı ile kendisi 1997 yılı ile 2000 yılları arasında Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde Jandarma İstihbarat bölümünde görevliydi. Biz aile olarak PKK ve Hizbullah ile mücadele ederken, iş yerlerimiz, arabalarımız, iş makinelerimiz terör örgütlerince kundaklanırken, yakılırken, gazetemize dahi bomba atılırken Ali KAYA, o dönemin DGM Başsavcısı Nihat ÇAKAR ve o dönemde 7. Kolordu Komutanı olan Yaşar BÜYÜKANIT'ta bu kişiyi koruyordu. Sanki suçumuz PKK ile niye mücadele ediyoruz diye Hizbullah yanlısı olduğumuz gerekçesiyle bizi sindirmek için bu saydığım kişiler arasında adeta bir organizasyon vardı. Hatta hakkımızda PKK'nın ağzından yazılmış gibi Ali KAYA tarafından Başsavcının iştiraki ve Kolordu komutanını da onayı ile hakkımızda sahte belge tanzim edildi. Ancak yargılama yapıldı, bizi ve çocuklarımızı serbest bıraktılar. Beraat ettik, bu sahte belgeyi Ali KAYA ve JITEM'deki Yüzbaşı Ali Osman CELASUN ve Metin (K) Binbaşı Cemal TEMİZÖZ ile o dönemin DGM Başsavcısı Nihat ÇAKAR'ın direktifleri ile bizi sindirmek için böyle bir sahteciliğe başvurdular. Bunu 7. Kolordu Komutanlığından çıkmış gibi gösterdiler. Ne hazindir ki 7. Kolordu Komutanlığı da bunlara uydu. Kıdemli Albay Reha ŞATANA ile Albay Erkan TAVŞANLI o dönemde Kolordu Komutanı namına DGM Cumhuriyet Savcılığına sahte belge ile ilgili yazılar yazdılar. O dönemin Kolordu Komutanı da Yaşar BÜYÜKANIT'tı bu yazılara onay verdi. Askerî bir teamül olarak hiçbir asker üstü namına ondan habersiz bir işlem yapamaz. Dedğim gibi bu belgelerde sahte olduğu ortaya çıktı. Diyarbakır 4 Nolu DGM tarafından araştırma yapıldı. Kulp Jandarma Komutanlığı'nın mahkemeye verdiği cevabı yazıda bizim yargılamamıza konu sahte belgenin teröristlerden ele geçmediğini beyan ettiler. Yine belgenin sahte olduğu İkinci İç Güvenlik Tabur Komutanlığı tarafından mahkeme başkanlığına iletildi. Mahkemede bunlara dayanarak araştırma neticesinde beraatimize karar verdi. Başsavcı Nihat ÇAKAR kararı temyiz etti, ancak Yargıtay onayladı. Buradan gelmek istediğim husus Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde terörle mücadele adı altında birileri rant temini ve terörü gündemde tutmak, huzursuzluk çıkarmak amacıyla Ali KAYA'nın en son yaptığı eylemler yapılmak isteniyor. Ali KAYA Diyarbakır'da bu işleri yaparak iş adamlarından büyük miktarda paralar toplamıştır. Hatta internet haberine göre de şu anki Kara Kuvvetleri Komutanı olan ve Ali KAYA için “iyi çocuktur, suç işlemez” diyen Yaşar BÜYÜKANIT Kuşadası'nda bir çok emekli paşa ile arsayı ucuz bir fiyata lüks villalar inşâ etmektedirler. Kooperatifin başkanı ise bildiğim kadarı ile bir astsubaydır. Yani ülkeyi terörle mücadele havası ile bu bölgede olağanüstü hâl yönetimi ile ülkemiz yönetilmek isteniyor. Maalesef yasadışı uyuşturucu, silâh kaçakçılığı gibi işlemler böyle devlet içerisinde yerleşmiş illegal bir takım gruplar tarafından yapılmaktadır. Bu iddiam yıllardır bölgede oynanan oyunları ve terörün bir türlü bitirilmemesinin bir sonucudur. Yani terör devlet içine yerleşmiş özellikle silâhlı kuvvetlerimizin içine yerleşmiş bu türlü illegal gruplar tarafından bitirilmek istenmiyor. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi böylece gündemde tutuluyor. Terör örgütleri bunlardan palazlanıyor, yani faydalıyor, şanlı silâhlı kuvvetlerimiz bölgemizde birçok başarılı işlemler yapmıştır ancak içindeki bu illegal örgütler silâhlı kuvvetlerimizin şerefli ve onurlu yapısına gölge düşürüyor. Bu illegal yapılanmayı polis teşkilatında pek göremiyoruz. Şemdinli olayları bize göre silâhlı kuvvetlerimizin içindeki bu yapılanmanın yaptığı olayların en son halkasıdır. Devletimiz, ordumuz istese terör anında biter. Ancak dediğim gibi terör bitirilmiyor. Bundan bölgemiz, vatandaşlarımız ve tüm ülkemiz etkileniyor. Artık biz ülkemizin her yöresinden şehit görmek istemiyoruz. Millet bıktı, gerekirse ben Ali KAYA ile mahkemede de yüzleşirim. Yaptıklarının hepsi ortadadır. Ben tanıklık yaptım, gerekirse davacıda olacağım, bu ifademi ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi Şemdinli Olaylarını

Araştırma Komisyonuna ve Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına da verdim. Hepimizin beklentisi devletimizin içerisine yerleşmiş olan illegal yapılanmaların ortaya çıkarılması ve hesap vermelerinin sağlanmasıdır. Ayrıca itirafçı Abdulkadir AYGAN o dönemde bir iş adamından aldıkları para karşılığı Ali KAYA'nın organizesi beni öldürmeyi planlamışlardı. Aynı iş adamı yani Ali İHSAN KAYA yine bu gizli JİTEM organizesine danışarak illegal bir girişim yapmışlar, PKK militanları tarafından benim Diyarbakır'ın dışında olan iş yerlerim, dinlenme tesislerim silâhli saldırıya uğramıştır, 8 insan ölmüştür, 12 insanda ağır yaralanmıştır, netice itibarıyla bu iş adamı PKK ile işbirliği yaptığı için TCK. 169. maddesinden ceza almıştır. Kendisi Ali KAYA'nın has adamıdır. Ben bu olaylar sebebi ile bir vatandaş olarak bildiklerime şahitlik yapıyorum, ayrıca Ali KAYA'dan, organizasyonun içinde olan ve isimleri geçen kişilerden şikâyetçiyim, şeklinde beyanda bulunmuştur.

Ayrıca aynı tanık dosya içerisine getirilen TBMM Araştırma Komisyonuna verdiği 25.01.2006 tarihli ifadesinde;

SORU - Şöyle: "Soruşturmasını yapmakta olduğunuz Şemdinli olaylarının evveliyatı ve zincirin birinci halkası Diyarbakır'da geçen hadiselerdir. 1997-2000 yılları arasında Diyarbakır'da görev yapan Ali Kaya, namı diğer Mutkili Ali dahil olduğu tertiplerle gerek şahsıma gerekse çocuklarıma maddî ve manevî zararlar verdiği..." gibi diye başlayan bu yazı size mi ait?

MEHMET ALİ ALTINDAĞ – CEVAP: Şimdi efendim, astsubay Ali Kaya 1997'de...

SORU - Tanışmanızdan başlayayım. Ne zaman tanıdınız siz Ali Kaya'yı?

CEVAP; 1998'de tanıdım. 1998'de tabii biz orada inşaat işlerinden daha fazlasıyla yoğun devlet ihaleleri elimizdeydi, yapıyorduk Türkiye genelinde. Şimdi, fazlasıyla bizim gazete radikal olarak... Diyarbakır Söz Gazetesi; size takdim edeyim, buyurun. Biraz radikal yazılarımız vardı, yazıyorduk, her tarafa dokunuyorduk; fakat...

SORU - Radikal yazılarımız vardı derken onunla neyi kastediyorsunuz?

CEVAP; Yani, ben yazıyordum, çok büyük bir cesaretle yazı yazıyordum.

SORU - Yani, siz kendiniz yazmıyorsunuz da gazeteniz yazıyor.

CEVAP; Hem ben kendi kalemimle hem de gazetenin yayın politikası olarak tüm bölgede olup bitenleri açık ve net yazıyorduk efendim. Şimdi, bunu, tabii bazı kesimler kaldıramıyordu. Özellikle, kaldırmayan kimseler de bölgede feodal yapıya, mütegalibe; yani, feodal, zorba bir kesim tarafından bunu hazmedemediler. Şimdi bu mütegalibe dediğimiz İnsanlar bölgedeki feodal yapıya sahip, bunlar genellikle devletin valilerine, devletin vali yardımcılara, devletin askerine, devletin polisine çok ustaca yanaşmaktadırlar. Bunlar suç işliyorlar, bunlar PKK'nın kilit noktalarından daha fazlasıyla bölgede çetevari çalışan insanları ayarladılar. Dağdaki çalışan bu kamplardaki insanlara milislerin güçleriyle oraya ulaştılar, para aldılar. Zaten tüm dosyalarda yazılıdır bunların hepsi. Şimdi, bu arada PKK biz, onların aleyhine yazı yazıyoruz, devlet yanlısı diye, Altındağ Dinlenme Tesislerimiz var Diyarbakır'ın dışında 12 kilometrede, oraya 22 Haziran 1996 günü saldırdılar; yani tam yaz mevsimi...

SORU - Kim saldırdı oraya?

CEVAP; PKK tabii. Oraya saldırı düzenlediler. Önceden plan projelerini yapmışlardı. Şimdi, bu saldırı neticesinde orada o an için büyük bir zayıflık oldu, 8-9 insan öldü. Hep müşteri yani, gelen vatandaş. 10 kişi, 15 kişi yaralandı. Tesis tamamıyla altüst oldu. O mevsim bitti, o mevsimde bizim büyük bir zararımız oldu. Tabii, devlet üzerine... O bölge jandarmaya aitti. Şimdi, jandarma orada gevşek çalıştı, çok çarpıcı bir şekilde olayın üzerine gitmek istemedi.

SORU - O olayın üzerine?..

CEVAP; O olayın üzerine 8 insan ölmüş, her taraftan bize telefonlar geliyor, o diyor şu adam yaptı, bu diyor şu adam yaptı; fakat gerçekten, emniyetin bölgesi olmadığı halde, emniyetin o zamanki çok heyeti, Emniyet Müdürü vardı Rıdvan Güler, bir de Terörle Mücadele Şube Müdürü vardı Ramazan Sürücü, bu ekipleriyle beraber ve jandarmanın bölgesine girememekle beraber, kendi iç dinamizmiyle şehir içindeki, merkez içindeki çalışmaları sürdürdüler bunlar.

Şimdi, bunlar sürdürdüler, gerçekten milisleri 40-50 kişi yakaladılar.

SORU - Bu milisleri dediğiniz kim bunlar?

CEVAP; Yani, PKK'yla irtibatlı gizli ajanlar. Yani, adam kahvede oturuyor, işyerindedir ve PKK'yla irtibatlı yani. Bir tabir var. atasözü...

SORU - Şöyle dersek doğru olur mu: Yani, PKK'nın kullandığı milisler mi?

CEVAP; Tabii tabii, aynı şekil.

SORU - İzin verirsiniz milisin tanımını yapayım, bölgedeki şey bizim: Şimdi, milis dediğin bir PKK'lıdır; yani, örgütün bir üyesidir, örgütün...

SORU - Kırdı değil de şehir içindedir.

SORU - ...asıl eylemlerine, silâhli eylemlerine karışan...

CEVAP; Tabii şöyle bağlantılar var, partinin...

SORU - Şehir içerisinde kişileri alıp kırsala, terör örgütüne götürme veya aralarındaki bağlantıyı götürme, pusula götürme, yiyecek, giyecek, ilaç gibi şeyleri götürme, örgütle sürekli bağlantıları olan kişilerdir.

SORU - İrtibat halinde olanlar.

CEVAP; Şimdi, tabii, bu milis insanlar bağlantılı olarak, bunlar aynı zamanda bizim de işyerimizde çalışan, yine aynı; yani, tabiri yerindeyse gündüz külahlı gece silahlı tipinde, o şekil. Pozisyon değiştirerek hareketle şey ediyorlardı.

Şimdi, tabii, emniyet bunları yakaladı, sorguya çekti, birçok itiraflar söz konusu oldu. Her şey gerçekten ortaya çıktı. Bu ara emniyet çalışırken, çok dikkat çekici bir şey yaşandı orada, o günün Jandarma Alay Komutanı Mecit Korkut Albay vardı, sonradan general oldu. Zannedersenem iki senede emekli oldu. Bu emniyet müdürünü azarladı, tehdit etti, küfür etti; hem onu hem de Ramazan Sürücü'yü, "siz bizim bölgemize niye giriyorsunuz, niye müdahale ediyorsunuz", bu şekilde. Çünkü, emniyet, bizim otelimizde, oradaki otelde bir iki şahıs almışlardı. Bu şahıslardan daha detaylı bilgi almasını diye engel olmak istediler, emniyetin önünü şey etti. Emniyet de, tabii, korkusundan bir şey diyemedi. Fakat, Allah var, yani, çalışmasını da sürdürdü. Nihayet 20-30 kişiyi tutukladılar. DGM Başsavcılığına gitti. DGM Başsavcılığı devam etti, mahkeme devam etti. O kadar devam etti ki, detaylı bir mahkeme ki hâlâ da sonuçlanmamış. SORU - Devam ediyor?..

CEVAP; Hâlâ da sonuçlanmamış bu mahkeme. Her nedense birkaç kişi sonuçlandı, onlarda müruru zamana uğradı.

İşte, devletin bünyesindeki gizli dinzorluklar, gizli bazı yanlışlıklar ve yanlış insanlar, işte bu devletin, demokrasinin, hakikaten millî iradenin en büyük engelleri bunlardır sayın beyler. Bir dava düşünün 8-10 kişi ölüyor ve dünyanın felaketi meydana geliyor, zarar ziyan oluyor, o kadar insan tedirgin oluyor, on sene bir dava devam ediyor, 3-4 kişiyi hapse sokuyor, ha bire bırak, ha bire tahliye... Eninde sonunda, tabii, bu şey devam ederken, 96'nın eylül ayında DGM Başsavcısı değiştirildi, değişti, yeni bir DGM Başsavcısı geldi, Nihat Çakar isimli bir Başsavcı geldi. O da 4 sene orada sürdü. O olayın akışını bambaşka şekilde değiştirdi. O, apayrı bir şekilde değiştirdi. Mahkemelere nüfuz yapmak istedi ve gerçekten PKK'lı avukatlarla, PKK'lı yandaşlarla, işadamlarıyla, demin bahsettiğim o feodal yapıyla işbirliğine girdi, açık ve net olarak girdi.

Nihayet biz de hep yazıyoruz, gazetemizin o günün manşetleri hep keskin gidiyor. Dolayısıyla, 98'de bu 28 Şubat olayı meydana geldi. Bizim fikrimiz, zikrimiz açık ve net olarak söylüyorum, biz muhafazakâr, devletimizin yanında yer almış bir politikayla yürüyoruz; fakat karşımıza ansızın bize başka yaftalar yapıştırıldı, Hizbullah kelimesini bize yakıştırdılar. Bu Hizbullah nereden çıktı? Efendim, Hizbullah nedir; Altındağ Dinlenme Tesislerinde, orada Hizbullah kampı kurulmuştur -bu, 98'de oluyor- ve Mehmet Ali Altındağ bu Hizbullah kampını kurmuş, insanları eğitiyor ve devlete saldırıyor veyahut başka yerlere, şeriatı kurmaya çalışıyor gibi yaftalar yapıştırıldı. Bu yaftalar doğrultusunda bir gün baktım ki, yani, olay, tarih günü gününe, mayıs ayının yakın günleri, hatırlıyorum...

SORU-98 Mayıs?..

CEVAP; Tabii, 98 Mayıs ayının 25'indeydi veyahut haziranın ilk haftalarıydı. Bütün işyerlerim polis ve jandarma... Yani, jandarmanın bölgesi olmadığı halde, Altındağ Dinlenme Tesislerinde bir şey yok aradılar, taradılar, jandarma bir şey çıkaramadı; ama, şehir içindeki gazetemizin merkezini, işyerimizin, şirketlerimin merkezlerini; yani, didik didik, sanki bir ordu, asker ve jandarma ve polis. Tabii, bizim tüm arşivlerimize el konuldu. El konulduktan sonra, bütün bana özel kitaplarımı ve gazetenin arşivine hepsine el konuldu. Müftülüğe gönderdiler, Müftülükten adam geldi. Beni gözaltına aldılar, beni, bir de gazete Yazı İşleri Müdürü Ömer Büyüktimur, bir de şirketlerin Muhasebe Müdürü İsmail Yazan Beyi, bizi gözaltına aldılar. Bizim o zamanki avukatımız Cavit Torun Beydi, bir de İbrahim Tali Uysal. Bizim Mesut Bey tanıyor onları, meslektaşlarıdır.

Şimdi, bunlar da, tabii, müdahale ettiler. Bizi polise götürdü. Esas polise götürmeleri lazım. Jandarma bizi orada, başta bu aramanın içinde Mutkili Ali var, kilit nokta o. Tabii, ben, o zaman tanımıyorum. Bunlar, Hizbullah diye, Hizbullah politikası güdüyoruz. Hizbullah propagandası yapıyoruz...

SORU - Bu Mutkili Ali dediğinizde diğer başka astsubaylar falan varmıştır orada?

CEVAP; Tabii tabii...

SORU - Bu derece Ali'yi tanıdınız da, diğerlerini de tanıyor musunuz?

CEVAP; Onları da, yani, komutan odur. O, bir de Yüzbaşı Ersin Bacaksız vardı. O, öldürüldü, Tokat bölgesinde öldürüldü o Şimdi, bunlar, bizi polisten aldılar o gece. Bizi polisten aldılar, polisten aldıktan sonra jandarmaya götürdüler. Jandarmaya götürdü, o gece gözaltına aldılar, bizim gözlerimizi bağladılar. Tabii, üniversite, İlahiyat Fakültesinden birkaç tane doçent getirdiler, kitaplarımızı didik didik incelediler. Yanlış bir kitap yoktur, yasaklanan bir kitap yoktur, dergi yoktur. Şahsımızın fıkıh anlatan kitaplarımız var, hadis anlatan kitaplarımız var; yani, Hizbullahçılığa... Kur'an tefsirleri var, bunlar, başka bir şey yok. Bunda bir şey yok. Rapor düzenlediler. Bizzat müftü ve müftü yardımcılarını, hepsi geldiler, 24 saat içerisinde raporlarını verdi, yasak diye bir şey yok. Buna rağmen, tabii, bizi, ertesi gün, o gece bize epey zulüm de ettiler yani. Epey de zulüm ettiler bize, hatta, bir Metin kod isimli Cemal Temizöz isimli bir binbaşı geldi o gece, dedi: "Mehmet Ali Altındağ sen bu memlekette bir köksün, bugün seni söktüreceğim, götüreceğim..." Tehdit etti, benden soru sordu "sen Atatürk düşmanısın" filan. Ne alakası var dedim, ben Atatürk aleyhinde bir şey yazmış mıyım, bir şey söylemiş miyim, niye Atatürk düşmanı olayım, sebep niye, bana onu ispat edebilir misiniz. Bilakis, Mustafa Kemal Atatürk'ün, millî mücadelede

vermiş olduğu mücadelenin hayranıyım ben, niye ben şey olayım. "Aa, ben bunu böyle bilmiyordum, bize yanlış anlattılar ^ dedi, ondan sonra hemen çay ikram etti filan. Ondan sonra benden laf filan almaya; bir şey yok. Beni kaldırdı, yerime gittim. Arkadaşlar geldi, onları da biraz hırpaladı tabii. Dolayısıyla, bir şey çıkmayınca, sabahleyin raporlarda geldi bizi DGM Başsavcılığına verdiler, gönderdiler. Bir de benim oğlum, rahmetli Emin Altındağ, onu arıyorlardı. O da Hizbullahçıymış. Halbuki, o da burada işadamıdır. Neyse, ondan da bir şey çıkmayınca, biz gittik oraya, savcılıkta İsmail Yazgan Beyi hemen serbest bıraktılar. Başsavcı benim ve Ömer Büyüktimur'un tutuklanmasına bizi havale etti. Tutuklamaya havale etti, nöbetçi mahkeme bir hâkim vardı tanımiyorum ismini, sonradan baktım, adam dedi: "Ben sizi tanımiyorum, siz beni tanımiyorsunuz; fakat, bu dosyayla kusura bakmayın, ben sizi tutuklayamam. Ben hâkimsem, hukukçuysam, ben hukuka dayanarak bu dosyayla, bu şeylerle ben sizi tutuklayamam, haydi gidin." Başsavcı İtiraz etti. İtiraz etti, yine tutturamadı tabii. Bizi o an için serbest bıraktı, Hizbullahçılıktan kurtulduk ve nihayet bir hafta on gün sonra takipsizlik kararı verildi. Aradan yirmi gün geçmedi, onyediyi gün geçti.

SORU - "Takipsizlik kararı verildi" dediniz ya, dava açıldı mı, açılmadan savcılık mı takipsizlik kararı verdi?

CEVAP; Savcılık takipsizlik kararı verdi.

SORU - Yani, hiç dava açılmadı?

CEVAP; Hiç açılmadı. Yok ki bir şey, suç yok. Savcılık, DGM Savcılığı takipsizlik kararı verdi. Başka savcı, bu değil tabii, Nihat Çakar. Ondan sonra, bu kez bir şey tutturamayınca, arada 15-20 gün geçmedi, bu kez yine, bu sefer yine Ali Kaya ve Yüzbaşı Ali Osman Celasun isimli istihbarat şube müdürüydü o da, bunlar geldiler, dediler "senin çocukların Mehmet Emin Altındağ, Selahattin Altındağ, bunlar PKK'ya 350 000 000, 50 000 mark yardım etmişler -o zaman marktı, euro yoktu- bunlar neredeyse getireceksin." Yahu dedim, siz bir on gün evvel Mehmet Emin Altındağ Hizbullah diye, şimdi onbeş gün sonra nasıl oldu da birden bire PKK'lı oldu; bu uydurmadır dedim, yapmayın böyle şeyler. Avukatlarımızı çağırdık, ta Ankara'dan avukat geldi. Dedi: "Getirirsen getir, getirmezsen firar diye nerede bulursak vuracağız onları veyahut ancak Avrupa'ya geçerse şey ederiz." Bunlar, burada, açtım o konuyu. Şimdi, bunlar, belgenin... Bana belgeyi getirdiler, "çocukların 24 saat içerisinde burada teslim olacak." Çağırdım çocuk geldi, çocuklar geldi, Ankara'da idi. Savcılığa gittiler. Ben de gittim, Kolordu Komutanına direkt gittim, Yaşar Büyükanıt, Korgeneral, Paşam dedim, ben burada bir medya sahibiyim ve devlet yanlısı politikam vardır ve PKK'yla mücadele etmişim. Bak, Altındağ Dinlenme Tesisleri daha bir senesi bitmedi PKK baskın yaptı, orada insanlarımızı öldürdü. Nereden çıktı, 10 gün evvel, 15 gün evvel ben Hizbullahtan gözaltına alınıyorum, bir şey tutturulmuyor, 15 gün sonra PKK'lı oluyorum. Bir aile 15 gün içerisinde nasıl Hizbullah oluyor, nasıl PKK oluyor?! Hıı... Güldü, gülüyor... "Mehmet Ali Bey bir şey olmaz, senin çocukların şey edecek, şey olur, sen eve gitmeden çocuklar bırakılacak, merak etme" dedi. Peki, teşekkür ederim Paşam dedim, çıktım. Çıktım, kapıda çocuk aradı, "baba bizi tutukladılar" dedi. Allah Allah!.. Oğlum tutuklasın, bir şey olmaz, ne yapalım. Çocukları tutuklamaya gönderdi ve tutukladılar. Ben o arada tutukluymken, ertesi gün bir dostumla beraber MİT Başkanına çıktım, bu Cemal Uzgören'e çıktım, dedim ki...

SORU - MİT Bölge Başkanı o tarihte?

CEVAP; Evet, Cemal Uzgören, MİT Bölge Başkanı. Gittim yanına. Sayın Başkan dedim, ben Mehmet Ali Altındağ, biliyorsunuz, beni tanıyorsunuz, nihayet MİT Başkanısınız. Ben burada iş yapıyorum. En azından 1 000-1 500 potansiyel işçiye sigorta ödüyorum, işçilerim vardır. Benim gazetem, televizyonum ve devlet yanlısı yayınlarım vardır. PKK ile veya terör örgütleriyle, PKK olsun, Hizbullah olsun, ben hepsiyle mücadele veriyorum. "Ay Mehmet Ali Bey, sen biliyorsun sen neleri yazıyorsun. Sen biliyor musun sen neleri yazıyorsun, sen farkında mısın" dedi. Dedim ben neyi yazıyorum; PKK aleyhinde yazı yazıyorum, başka bir şey yazmıyorum ki. Hortumlamanın, hırsızlığın, rüşvetin, itibarsız insanların, iradesiz insanların aleyhine yazı yazıyoruz ve tespitlidir yazılarımız. "Bir şey olmaz sen git, 15-20 gün çocukların yatsın, biraz ders olsun sana" dedi. Aynı bu lafı söyledi. Çağırın gelsin buraya, yüz yüze konuşalım. Dedim benim çocuklarım 3 gün yatmaz, eğer Türkiye Cumhuriyeti Devleti hukuku varsa, hâkim varsa, savcı varsa; çünkü suç yoktur dedim, 3 gün de yatmaz. Aha ben gidiyorum, itiraz ediyorum. Avukatlarımla gittim, itiraz dilekçesi yazdım. Gerçekten hâkimin yanına dosya gitti, yahu ayıp ya, tutarsız, dayanaksız, keyfi maceralar peşine girmiş bir devlet orada. Çocukları serbest bıraktılar. Çocuklar serbest bırakıldı. Bırakıldıktan sonra bu sefer mahkeme devam etti, hâkimler yazının aslını, kökenini, asaletini istediler. Bu yazıdır. Orada aynı resmî yazı geliyor yine Kulp'tan, jandarmadan, o da var...

SORU - O yazıdır dediğiniz hangisi?CEVAP; Burada elyazısıyla yazılı efendim.SORU - Zaten o dosyayı verecek bize.CEVAP; Hayır, orada da var.SORU ;Sayfa var mı, sayfası?CEVAP; Buyurun bu yazı.SORU - Elyazısıyla olan değil mi?CEVAP; Elyazısı efendim. SORU - Peki, bunun orijinal hali var mı?MEHMET ALİ ALTINDAĞ - Dosyasında.SORU - Mahkeme dosyasında.SORU - Orijinal hali mahkemede; tamam.

CEVAP; Tabii, resmî dosyada, yani, mahkeme dosyasında. Şimdi, bunları, tabii, mahkeme, bizim avukatlarımızın istekleri üzerine incelemesine girdiler, sakat olup olmadığına dair emniyet laboratuvarına gönderdiler. Emniyet raporu da var burada, kriminal şeyi. Tamamıyla sakat ve sahte.

SORU - Zaten dosyada beraat etmişler.

CEVAP - Ve sahte... Kulp jandarmadan geliyor karakoldan; böyle bir şey yok. Kulp savcılıktan geliyor; böyle bir şey yok. Oradaki Fevzi Turan isimli bur Kurmay Yarbay, fiilen o işleri yürüten. Ona yazı gidiyor mahkemede. Adam diyor “kesinlikle...” Evet, böyle bir kargaşa olmuş, fakat, mümkün değil böyle doküman moküman filan kayıt yok. Nihayet devletiz yani, adamlar aşılammış insanlar bunlar, gerçekleri söylüyorlar.

SORU - Peki, bu dava sonuçlandı mı?

CEVAP - Tabii, beraat.

SORU - Bütün bu anlattıklarınız o şeyde var.

CEVAP - Oraya geliyorum. Beraatlandı, beraatla neticelendi, Nihat Çakar durmadı, bizzat kendisi, kendi savcısı, yani, mahkeme duruşma savcısı mütalaasını lehte verdiği halde, kendisi, yani, başsavcı olarak uydurma evrakları tanzim edip bizzat kendisi temyiz ediyor ve Yargıtay da onaylıyor, beraat kararını onaylıyor. Buna rağmen, mahkeme heyetini şikâyet etti, teftişlik hale getirdi.

SORU - Kim şikâyet etti?

CEVAP - Bu başsavcı. Çünkü, bütün foyaları ortaya çıkıyor. Devleti kullanmışlar, sahte belge tanzim etmişler. Maalesef... Ne diyeyim yani, söylenecek bir şey yok yani, o kadar büyük suç işlemişler ki bunlar. Hatta, Gaffar Okan dahi, öldürülen Gaffar Okan 5 tane polisiyle beraber. Bu Gaffar Okan'ı dahi, onu da kullanmaya çalıştı; fakat, bir şey beceremedi. Gaffar Okan'da çok gizli bilgiler vardı. Bu adam bu bilgileri verecek diye onu da öldürttüler ve Hizbullah'a şey ettiler, Hizbullah'a mal ettiler. Şimdi, 98'deki macera bu.

SORU - Sayın Başkanım, bunlar çok büyük iddialar. Bunlar ispatlanmayınca biz...

CEVAP - Hayır ispat... Dosya, dosyalar...

SORU - Gaffar Okan'ın öldürülmesini falan...

CEVAP - Hayır, bu galip zan öyle. Tahmin ediliyor...

SORU - Çok bilgi vardı onda diyor, onun için.

CEVAP - Bilgiler vardı...

SORU - Adam öldürdüler deyince başka, böyle tahmin ediyorum deyince başka.

CEVAP - Çünkü, o benimle de konuştu. Benim taziyeme geldi 92'de, benim oğlumun taziyesine geldi. Şimdi, sıra buraya geldi. Şimdi, biz, bu işleri, Nihat Çakar'ın bu yaptıklarını hazmedemedik, şikâyet ettim, müfettişler istedim. Gelen iktidarın müfettişleri başsavcıyı denetliyor. Başsavcıyı nasıl denetleyeceksin. Adam vicdanları tabii tamamıyla ceplerine koyuyorlar. Benim de ifademi alıyor, puf, hiçbir şey yok. Nihayet baktık çaremiz yoktur, biz kliktik dava açtık, Asliye Hukuk Mahkemesinde tazminat davası.

SORU - Savcı aleyhine?

CEVAP - Tabii, başsavcı aleyhine. Bir dosyamız kazandı. O da açtı. Onun bir dosyası reddedildi, Yargıtaya gönderdi. Yargıtay da reddi onayladı, temyizi onayladı. Bir tane dosya daha... Şimdi, bu rahat durmadı. Rahat durmayınca ne yapacak, bu sefer Jandarma Alay Komutanı, eski Jandarma Alay Komutanı Eşref Hatipoğlu, emekli olmuş gitmiş, onun da yazıları var, zaten onları da size vereceğim. Bir de bu Ali dediğimiz Mutkili Ali'yi, bir de Cemal Uzgören, bir de bu MİT teşkilâtını tamamıyla lehimize kullandı yani. Kullandı, ben Hicaz'a gitmişim 92'de. Benim oğlum Emin Altındağ'ı korkutuyorlar, tehdit ediyorlar, yakın çevreleriyle. “Senin baban başsavcı ve jandarma, yani, JİTEM dedikleri insanlar babanı kesinlikle götürcekler. Senin babanı yakalamasalar mutlaka sizden birisi gidecektir; çünkü, siz devlet aleyhindediniz.” Bizi bu sefer devlet aleyhine şey ettiler.

SORU - Bunu diyen kim?

CEVAP - Yani, yakın çevre. Bu Ali İhsan Kaya denilen bir herif var, işadami sözde, o, bir de başka. Yani, bir de şeyinle çok yakın sıkı fıkı ilişkisi var başsavcının. Bir de bir avukat, yine başsavcının avukatı İhsan Fikret Biçici. Bunlar, çocuğu zımnî olarak tehdit ediyorlar, korkutuyorlar. Çocuğum da bana çok bağlıydı, benim babama bir şey olmasın, bize bir şey olmasın... Ne yaparsınız?.. Bu kalkıyor kendi küçük kardeşini alıyor. Ben de dış ülkedeyim, yani, yurtdışındayım. Bu Ali İhsan Kaya ile çocukları alıyor, 27 Mart 2000'de alıyor, götürüyor İstanbul'a. Götürüyor Marmara Otelinde, orada amca dedikleri Eşref Hatipoğlu emekli olmuş, şimdi oralarda İstanbul sokaklarında dolaşiyor, bir yerde güvenlik görevini yapıyor. Onu çağırıyor o otelde, bir de gazeteler şeyi diyelim, korsan bir gazeteci Şenol Gezer isimli bir İnsan, o da aleyhimize yazı yazmıştır o arada, bunları çağırıyorlar. “Babam hakkında yayın yapmayın, bizim hakkımızda yayın yapmayın, ne yaparsanız yapın, ne istiyorsanız verelim.” Orada çocuktan 1 500 dolar para alıyorlar ve 1 milyar Türk parası alıyorlar o günkü parayla. Ha, bu iş bitti.

SORU - Kim alıyor bu parayı?

CEVAP - Bu Albay ile o Şenol Gezer. Emekli Albay Eşref ... Peki ne yapalım; o zaman gidelim başsavcıya, başsavcıyla görüşelim. Direkt Diyarbakır'a geliyorlar -benim haberim yok- başsavcıya geliyorlar bu avukat vasıtasıyla ve bu avukat vasıtasıyla Fikret Biçici vasıtasıyla ve şimdi bu adam çocuğu getiriyor götürüyor yanına, 7 milyar para alıyor başsavcı için. Ne parasıdır; yani, barış parası, barıştık; bir daha dosyaları filan ortadan kaldıracacağız, tazminat davasını kaldıracacağız ve size karışmayacağız. 7 milyarı oradan lak

alıyor, midesine indiriyor başsavcı. Bu 7 milyarı alırken de ismi nedir; isim de koyuyor, efendim, dosyalardan bize tazminat davası açmış ya, tazminat davasının kazanıldığı -yani, başsavcı kazanacak- onun faizsiz, susuz busuz, bu, para alıyor, yani, dava daha devam ediyor sözde. O parayı, çocuktan alıyor o avukat vasıtasıyla. Çocuk da diyor ki, eğer olay paraysa, buyurun size vereyim 7 milyar para ve bu olaya, para verme olayına, Cavit Bey avukatımızdır, o yok içinde; fakat, barış masasında, Ali Esenkaya'nın yazıhanesinde o da bulunuyor orada. Yani, başsavcının vekâletindeki avukat ile Ali Esenkaya'nın girişimleriyle Emin Altındağ'la başsavcıyı barıştırıyoruz, sözüm ona öyle. Bu parayı aldıktan sonra her ikisi de gidiyorlar mahkemeye, her iki karşılıklı davalarından vazgeçiyorlar ve dava dosyası, sözde, ortadan kalkıyor. Dönüşte bana birileri söyledi, yahu mesele böyle böyle, bir yanlışlık oldu herhalde... Yahu dedim, niye, sebep? Vallahi, oğlum çağırırım, ona biraz bağırırım, hakaret ettim. D edim s en n iye? Yani, adam zalime karşı; sen gitmişsin, zalimin elini ayağını öpmüşsün ve benim... Ben bilsem, ben idamda olurum ve ne yaparsa yapsın; çünkü, ben haklıyım, sen niye parayı veriyorsun. Ben seni de, başsavcıyı da, Ali İhsan Kaya'yı da, o avukatı da şikâyet ediyorum ve o an için hemen bizim Cavit Beyi de azlettim, azilname çektim, onu da azlettim. Bunu duyar duymaz, başsavcı, hemen o akşam beni gözaltına aldı. Ben yeni hacdan gelmişim, daha misafirlerim gelip geliyor. Beni gözaltına aldı. Beni gözaltına aldıktan sonra, benim çocuğum yine şeyde, o an için o da Erzurum'daki şantiyede; Erzurum'daki şantiyede çalışıyor, gitmiş, işi teslim ediyor, haber geliyor babanı yakaladılar. Çocuk korkuyor, diyor biz barıştık. O an için hemen atlıyor geliyor, mühendis bir arkadaşıyla beraber geliyor. Bingöl'de, cesaret edemiyor, normal taksitle değil, Diyarbakır'dan jeep istiyor. Jeep gidiyor onu karşılıyor. Ondan sonra geliyor Avari Karakolu İle Yayla Karakolu arasında, orada, uçuruma yuvarlanıyor süsü veriyor, trafik kazası. Tam karşısında da, trafik kazasının yerinin tam karşısında da 100 metre, tam hâkim tepede de askerî birlik, nöbetçiler bekliyor. Orada trafik kazası geçiyor gösteriliyor. Sabaha kadar hiç kimse fark etmiyor. Hâlbuki devletin orada PKK'ya karşı yapılan mücadelede termal kameralar var. Bu termal kameralar, her nedense çalışmıyor ve orada birlik var, görmüyor. Sonradan aldığımız istihbarata göre, bunlar haber alıyorlar ki, Emin Altındağ geliyor. Emin Altındağ'ı zaten arıyorlar, fişlidir, önceden fişlidir. Şeyden hemen bir panzer önünü kesiyorlar, jepe durduruyorlar, ondan sonra her ikisini çıkarıyorlar, ellerini bağlıyorlar, vitesi açığa alıyorlar ve panzeri vuruyorlar, 150 metre aşağıya ve bunu da yapan bir yüzbaşı, bir uzman çavuş, bir de başka bir asker. Bu üç kişi, bize bu uygulamayı, bize gelen istihbarat; fakat, delilimiz yok elimizde.

SORU - Yani, burada bu isimler belli değil.

CEVAP - İsim bellidir de, yani, şey isim de olabilir.

SORU - En azından resmî kayıtlarda yok.

CEVAP - Yoktur, resmî kayıtlarda tamamıyla trafik kazasıdır. Trafik süsü verilmiştir ve dava ortadan kalkmıştır.

SORU - Onun içinde kim var dediniz, jeepin içinde?

CEVAP - Jeepin içinde benim oğlum Mehmet Emin Altındağ. Yeni, başsavcıyla barışan, para veren. Bir de, Münir Mennan isimli mühendis bir arkadaş, maden mühendisi.

SORU - Yani, olay sonunda öldüler mi?

CEVAP - Tabii, derhal; o gece orada kalıyor sabaha kadar ve ben de gözaltındayım, ben o gece gözaltındayım; beni gözaltına almış ve arkadaşlarımla yine beraber. Şimdi, ölen insan...

SORU - Mehmet Bey, şimdi, elleri bağlı dediniz, otopsi raporu yok mu ellerinin bağlı olduğuna dair?

CEVAP - Efendim, ellerini bağladılar; fakat, bağlayıp da arabaya koydular, sonradan aşağıya gittiler, çözdüler, yani eser bulunmasını diye; o öyle. Adamlarda, isim şimdi hatırmıda değil.

SORU - Otopsi raporunda her şeye rağmen o izler olur.

CEVAP - Vallahi, otopsi raporunda böyle bir şey yok; çünkü, orada şey yok, otopsi raporunda yoktu öyle bir şey.

SORU - Şimdi biraz dinlenir misiniz.

CEVAP - Arz edeyim, bitireyim isterseniz, az kaldı, iki cümle...

CEVAP - Evet. Yalnız, bir şey anlatayım. Nasreddin Hoca'dan, bir atasözü bu, kusura bakmayın.

SORU - Estağfurullah...

CEVAP - Bir köye gidiyor, bakıyor ki köpekler saldırıyor, acımasızlar. Eğiliyor taş alıyor ki, kendini savunsun, müdafaa etsin. Bakıyor ki, taş yere yapışmış, havada taş yok. Diyor ki, şu memlekettin haline bak, köpeklerini salvermişler, taşlarını bağlamışlar. Yani, bizim mesele de öyle, kanunlar işlenmedi bu şeyde, yani, böyle Ali Kaya gibi olan, o tür insanlar gibi, biraz salverildi; fakat bizim de elimizde bir savunma hareketimiz olmadı maalesef. Ben bunu arz edeyim size. Ben bunu diyecektim. Yani, orada çocuktan 7 milyar para alıyor o kendi avukatı vasıtasıyla. Avukatı vasıtasıyla alıyor ve bir hafta içerisinde Ford Mondeo marka sıfır kilometrede alıyor, şeye koyuyor. Fakat biz çok şikâyet ettik, Bakanlığa şikâyet ettik. Sağ olsun, yani, o kadar Bakanlık onu destekledi ki, özellikle bu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu; çünkü bir zihniyete bağlı olan insanlar. Şimdi, o günkü Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'tü. Sağ olsun, bir arkadaşla bir avukatla beraber gittik, buradaki tanıdıklardan. Aldık gittik, bakın bu adamı alın buradan, yoksa bu daha çok büyük facialara neden yaratıyor ve resmen, adam, PKK'yla işbirliği, yani, Semdin Sakık'tan yardım istiyor, bilgi istiyor. Gündüz Semdin

Sakık içeridedir, hapistedir, gece geliyor, kendisiyle beraber sabahlıyor, yani, hayat yaşıyor, yani, böyle bir hayat. Şimdi, ben bunu arz edecektim. Bu avukat da, Mesut Beyin meslektaş itibarıyla de şeyidir, Diyarbakır'da yıllar yılıdır, 35 seneden beri avukatlık yapan bir insan. Mesut Bey çok yakından tanıyor. Bu adam...

CEVAP - ... Nitekim, o Abdülkadir Algan da yazıyor kitabında. Bu Ali Kaya, 1998 ile 2000'li yıllar arasında, gerçekten, bazı işadamlarıyla işbirliği yapmıştır ve bana suikast düzenlemiştir para karşılığında; fakat, başaramamıştır. Ancak, başaramayınca, bana ulaşamayınca, benim çocuklarıma ulaştı. Şimdi, bu çocukların cenazeleri gelirken, sabahleyin bizim yakınlarımız...

SORU - Şimdi, bu Ali Kayayla ilgili esas...

CEVAP - Tabii, o zaman ben bunu söyleyeyim. Ali Kaya, bu işin maşasıdır, yani, paşaların maşasıdır. Bir, o paşanın maşasıdır. Ali Kaya bir figoredir, figürandır. Ali Kaya her bu işin içinde o var, hep o var, Ali Kaya nerede... O yıl içerisinde, aşağı yukarı 900 aileyi Hizbullahtan dolayı mağdur ettiler ve 80-90 kişiyi gözaltına aldılar, o 80-90 kişiden, 8 kişi ancak tutuklanabildi. Ben bunu hep zaman zaman da yazılarım da...

SORU - 900 aileyi neden dolayı?..

CEVAP - Hizbullahtan dolayı, iftira, başka bir şey yok, para alıyor dedi. Şimdi, artı, Ali Kaya ben gözaltındayken, aynı bu kelimeyi bana söyledi, gelsin yüzüne de söyleyeyim.

SORU - Şimdi, hep Ali Kaya'yı söylüyorsunuz da, Ali Kaya bunu tek başına mı yapıyor?

CEVAP - Hayır, Ali tek başına olur mu; ben diyorum ki, figoredir o, yani, bir maşadır. Yani, bunu, aktif gördükleri için o ve bir de Binbaşı Cemal Temizöz, bir de Ali Osman Cefasın, bir de kolorduda bu sahte belgeyi meşrulaştıran -ben yani aceleye g eldi- bu sahte belgeyi PKK'nın, sözde PKK'nın meşruiyetine yol açan, yazı yazan, DGM Başsavcısına yazı yazan iki tane albay... Dosyada hepsi vardır. Birisi Erhan Tavşancı Kurmay Albay, paşanın özel şeyidir, yani, paşa adına İmza atıyor, Kolordu Komutanı Yaşar Büyükanıt adına imza atıyor.

SORU - Kim atıyor imzayı?

CEVAP - Kurmay Başkanı, 7. Kolordu Kurmay Başkanı ve Kurmay Albayı zaten. Şimdi burada yazısı var. Bu belgeyi meşrulaştırmak için başsavcılıkla anlaşılıyor, ondan sonra şöyle bir yazı yazıyor. Dosyada var size yardımcı olsun diye ben şey ediyorum.

SORU - Dosyaya sayfa numarası verdiniz mi?

CEVAP - Tabii verdim, hepsi var. hepsi böyle şey halinde var.

SORU - O zaman söylerken, dosyanın şu sayfası deyin.

CEVAP - Karışık yazmışlar. Bu, kriminal rapordur, yani, sahte belge olduğuna dair. Bu, çocukların tutuklama mütalaasıdır. Bu da, mahkemenin beraat karardır. Bu da, Yargılayın onay karardır. Bu da, DGM Başsavcısının Yargıtaya yazdığı şeydir, yani, itiraz dilekçesidir.

SORU - Sizin kazandığınız, savcıdan kazandığınız tazminat davasının kararı var mı?

CEVAP - O da var; fakat, bu dosyada yok, onu da gönderebilirim size. O, dosyada var buraya koymamışlar. Bu, Erhan Tavşancının o belgeyi meşrulaştırma şeyidir. Bu da, Reha Şatana'nın o belgeyi meşruiyet kazandırma yazısıdır. Başsavcıyla beraber işbirliği yapıyor. Bu da, o yazıyı yalanlayan, sahteliğini ortaya çıkan yine tabur komutanının, bölgede çalışan tabur komutanının Fecri Turan Kurmay Yarbay, Tabur Komutanı. Bu da onun yazısıdır; yalanlıyor, böyle bir şey yok diyor. Dosya da hepsi var burada. Belgelerle, sabit olan şeylerdir.

SORU - Tamam, hepsini çıkarmaya gerek yok.

CEVAP - Ha, burada, Ali Kaya bizzat bana bu kelimeyi söyledi. Mehmet Ali Bey dedi, sen hemen hemen üzülme dedi, sen solda sıfır sayılabilirsin. Tam 90 işadamı, biz üç ay içerisinde buraya gözaltına aldık dedi. Diyarbakır'dan tam 90 işadamları dedi, biz gözaltına, herkes biletini kesti gitti dedi. Sen de biletini keseceksin dedi. Ben de bilet kesmedim, onbeş gün sonra, bu sefer PKK'lı oldum.

SORU - Bilet kesmek demek ne demek?

CEVAP - Yani, para vereceksin. Bilet kesme odur; para vereceksin yani, işadamısın yani.

SORU - Ne kadar para veriyorsun, ne istiyorlardı?

CEVAP - Yani, suçuna göre.

SORU - Sizden ne istediler?

CEVAP - Benden nakit olarak istemedi; fakat, benim çocuğumdan çok para aldılar, en azından 5 milyar o zamanki parayla aldılar yani.

SORU - Kim aldı?

CEVAP - Bu Ali Kaya aldı. Ondan sonra, yani, açık ve Başsavcı, zaten, net olarak o parayı aldı, 7 milyar nakit aldı. Yani, o da itiraf ediyor; diyor, ben aldım; yani, o da Bakanlığın müfettişi Zeki Yiğit'in dosyasında vardır. Onu da ben size verebilirim. O dosyada...

SORU - Peki "90 tane işadamını gözaltına aldık sizin gibi; onların biletini kestik, sizin de biletinizi keselim" dediğinde, mesela, isim söyledi mi?

CEVAP - Efendim?..

SORU - Hangi işadamları, isim söyledi mi?

CEVAP - Bir sefer, bir iki tane söyledi. Birkaç kişi söyledi; yani, mesela, Aziz Değer'i söyledi. "Biz Aziz Değer'i gözaltına aldık..." Ondan sonra da... Hatırlamıyorum; yani, almışlar birkaç kişiyi; ama, tabii, hepsinin ismini bir liste bana şey etmedi. Ben zorla kendimi kurtarabildim oradan yani.

SORU - Bu Şemdinli olayı ortaya çıkıncaya kadar Ali Kaya'yla sizin bağlantınız ya da bir temasınız oldu mu hiç? Ali Kaya'yla bir irtibatınız oldu mu?

CEVAP - Kayboldu ortalıktan. Ancak çocukların vefatında bu...

SORU - Ali İhsan Kaya hiç gözaltına alındı mı?

CEVAP - Ali İhsan Kaya hiç gözaltına alındı alınmadı bilmiyorum; fakat, Ali İhsan Kaya ceza aldı. Şeyden ceza aldı; yani, bu Altındağ Dinlenme Tesislerindeki olaydan dolayı PKK'ya yardım... Yani, o para göndermiş, 100 000 mark para göndermiş. O dosya, karar da mahkemede var. O ceza aldı 169'dan dolayı ve ertelediler; yani...

SORU - Yani, Altındağ Tesislerindeki o 8 kişinin ölümünden dolayı Ali İhsan Kaya da mı sorumlu tutuldu?

CEVAP - Tabii... Yani, itiraf vardı; onların, o PKK'lının itirafları var, itirafçıların itirafları vardır orada. Belge de var, o belge de, yani, mahkeme kararı var. Temyiz ettiler, ceza tamam; ama, zaman aşımından dolayı, oradan kurtuldu. Yani, o kararda var burada.

SORU - Mehmet Ali Bey, bu Şemdinli olaylarıyla ilgili ne biliyorsunuz? Biraz önce bir soru soruldu.

CEVAP - Efendim, demin söyledim. Bu, detaylı, aynı onun uzantısıdır; yani, tamamıyla...

SORU - Şimdi, sizinle ilgili. Diyarbakır'la ilgili kısım bitti mi?

CEVAP - Bitti efendim.

SORU - Şimdi, Enver Beyin sorduğu kısım; yani, Şemdinli, Hakkâri, Yüksekova... SORU (Ordu) - 1998 sonrası sizin Ali Kaya'yla hiç görüşmüşlüğünüz oldu mu?

CEVAP - Hiç görüşümümüz olmadı; yalnız, 2000'de kayboldu, ortalıktan kayboldu. Bir Antep'e verdiler onu, kaybettiler. Bazılarını da, mesela, o Cemal Temizyüz'ün yüzlerini değiştirdiler, onun yüz ameliyatını yaptılar. O kadar insanları öldürdü yani. Şimdi, bu Ali Kaya bir Antep'e gitti, öyle, yani, oraya atamasını yaptılar. Sonradan başka bir ile gitti. Bu alanda da, şimdi, herhalde, ya görevli olarak gönderilmiş veyahut Hakkâri'ye ataması sağlanmış; fakat, tamamıyla, yani, bu bir şeydir, bu işbirliğidir, bu organize edilmiş ve PKK'yla mücadele diye bir şey yok; yani, PKK var diye, oradaki gündemde; yani, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, sözümona, oradaki gündemde tutma... Yani, PKK'yla mücadele ediyor Türk Silahlı Kuvvetleri. Onu gösterme, o şekil yani. Bak, mücadele ediyoruz... O şekil var; yani, olayları yaratıyor; yani, yoksa, PKK, mümkün değil, o yürekli... Mesela, bugün Semdin Sakık PKK'nın ikinci adamıydı. Devlet o esnada Semdin Sakık'la işbirliği içindeydi. O Semdin Sakık, benim hakkımda, 70 nci sayfa diye Nihat Çakar uydurdu ve o Nihat Çakar... Semdin Sakık'ın, bir sefer, mahkeme huzurunda ifadesi yok, sadece kendisinde ifadesi var. Sadece kendisinde; yani, kendisine vermiş olduğu bir ifade. Nedir ifade: Mesela, ben gözaltındayım, o gece beni gözaltına aldıkları zaman Semdin Sakık'ı da yanıma getirdiler. Benim gözüm kapalı; aynı böyle. "Bak, Semdin Sakık sana diyor ki. sen Hizbullahçısın" dedi. "Şiracıyla bozacının meselesi, yani, birbirine şahit oluyor. Şimdi, PKK dağda bana yetişemedi, yıllar yılı mücadele verdik, şimdi sizin huzurunuzda, PKK, gelmiş, benimle mücadele, benim aleyhime şahitlik yapıyor. Söyle, ben neyim" dedim. Dedi: "Ben, vallahi, Mehmet Ali Altındağ'ı tanımiyorum. Ben vicdanımı atmam. Bak, terörist olarak -aynı bu kelimeyi söyledi- fakat, bizim de duyduğumuza göre -bizim de duyduğumuza göre-biz dağ başındayken, bizim militanlar tarafından, milisler tarafından bize haber geliyordu, Mehmet Ali Altındağ, Altındağ Dinlenme Tesislerinde Hizbullah kampı kurmuştur." "Peki, Altındağ Dinlenme Tesisleri açıktır ve gece gündüz çalışan bir yerdir ve orada ulaşım askeriyenin, jandarmanın şeyi altındadır, bölgesidir. Niye şimdiye kadar beni yakalamadılar da, niye Hizbullah'ın belirtileri, orada okuyan öğrencileri, o şeyleri niye tutmadılar madem böyleyse" dedim. "Hayır, ben somut demiyorum, bize böyle bilgi geliyordu; yani, Türkiye çapındaki, Hizbullah'ın finansörüdür Mehmet Ali Altındağ" dedi. Dedim: "Bak, siz dahi, PKK benden para istedi." Gerçekten, her zaman istiyorlardı. Para istiyor, her işadamından para istiyor. Bir gün bana bir telefon geldi -aynı onun yanında söyledim- sabah erkenden, "Mehmet Ali Altındağ, ben dağ başından seni arıyorum. Sen o bölgede Kürdistan'ın nimetlerinden faydalanıyorsun, Türk Devletinin askerinin lojmanını yapıyorsun, MİT'in lojmanlarını yapıyorsun, Bakanlığın, İçişleri Bakanlığının lojmanlarını yapıyorsun, çok para kazanıyorsun Kürdistan'da; biz de, burada, dağ başında kardayız, şuradayız buradayız; bize alelacele para..." Bunu Semdin Sakık'a anlatıyorum. Ben dedim ki: "Bak kardeşim, gerçekten sen bir figüran mısın, yoksa, hakikaten PKK'nın militanı mısın veyahut benimle alay mı ediyorsun?" Dedi: "Yok, ben PKK elemanıyım." Dedim: "Bak, beni iyi dinle.

Kimseye ben şimdiye kadar para vermemişim ve vermem de. Ama, sen mademki beni aradın, bak, sana bunu söylüyorum. Buradan ta Bekaa Vadisine kadar ne kadar PKK'lı varsa, sizin baştaki Abdullah Öcalan'ımız dahil olmak üzere, hepsinizin -affedersiniz- hepinizin ananızı avradınızı böyle, böyle, böyle yaparım; var mı ötesi?!" Aynı böyle küfür ettim. Baktım, "aha, bak komutanım, sen Mehmet Ali Altındağ'ı getirdin karşımıza, şimdi anamızı avradımızı şey etti" dedi. Şimdi, benim mücadelem buydu efendim. Yani, bunlar Hizbullah yaftasıyla ve bir de PKK yaftalarıyla benden para koparmak için ve hatta -demin sözlerimin başında söyledim feodal yapının gölgesinde başkasından para alıp çıkar sağlamak için üzerimize geldiler ve bu bir organizedir.

SORU - Orayı biraz daha açar mısınız. "Feodal yapının gölgesinde çıkar sağlama" diyorsunuz ya, nedir bu; yani, o feodal yapının gölgesinde çıkar sağlama?..

CEVAP - Şimdi, ben dedim ya, orada bazı işadamları, iş çevreleri, bazı yalakalık yapan, kendine güvenmeyen insanlar, askeriyeeye, jandarmaya, polise yanaşiyor, dostluk kuruyor ve hatta, kirvelik de kuruyor, aile dostu oluyor ve onlarla beraber -ağa tipi- dolaşiyor ki, yani, gözdağı, millete gözdağı vermek için. Şimdi, bunlar bunu yaparken, onlardan para alıyor. Bedava yapmazlar. Ali Kaya... SORU - Kim alıyor o parayı?

CEVAP - İşte, bunlar alıyorlar, bu devletin adamları. Bu feodal yapıdan para alıyor, para alıyor ve üzerimize yöneltiyor. Şimdi, bakın ulusal ihanet isimli...

SORU - Yani, orada görev yapan kamu görevlileri ile bölgedeki işadamları işbirliği yapıyorlar, oradaki kamu görevlileri de bölgedeki işadamlarından vesairenden para alıyorlar.

CEVAP - Tabii... Tabii, tabii...

SORU - Niye alıyorlar?

CEVAP - Çıkar için. Bakın, şimdi "ulusal ihanet" isimli, internette bir şey var, bir numara var. Siz onu gördünüz mü, bilmiyorum. SORU - Ulusalçılar mı?

CEVAP - Ulusalçılar. "Ulusal ihanet" adlı, internette... Burada, bende var, vereyim isterseniz. Şimdi, bu ulusalçılar, Yaşar Büyükanıt Paşa, Ali Kaya ve o yanında beraber yatan astsubayının, bölgede, bu Akdeniz Bölgesinde bir ilde, beraber şey yapıyorlar, köşk yapıyorlar, bu, nedir, villa yapıyorlar.

SORU - Nerede?

CEVAP - Villa yapıyorlar. Bak, burada yazıyor. Dosyada var. Villa yapıyorlar orada. "Ulusal ihanet" isimli... Bak, bu Yaşar Paşa. Bak, bunu da vereyim size. Ali, Yaşar Paşa ve...

SORU - Var, bütün internet sayfalarında var.

CEVAP - Hepsinde var. Bunlar, bu şekilde, yani, şirket kurmuşlar, şirket... Onun için, boşuna demiyor "Ali Kaya iyi bir insandır, iyi bir çocuktur, suç işlemez..." Halbuki, kendisi gönderiyor oraya, işletiyor.

SORU - Yani, kooperatif ortağı mı onlar birbirleriyle?

CEVAP - Tabii, tabii... Beraber... Hâlâ o inşaat devam ediyor, bitmemiştir. Bu para nereden geldi? Niye? - Ben, bir işadamıyım, ancak iki üç tane villam var, o da özel kendi... Niye ben oralarda yapmıyorum, satmıyorum?.. Ortaklaşa çalışıyor. Yani, tespitlidir. Resim de var; bak, burada resimleri de var.

SORU - Peki, 1993 yılında Kulp'ta 11 vatandaşın öldürülmesinde Ali Kaya'nın bir dahili var mı, onunla ilgili bir bilginiz var mı sizin?

CEVAP - Vallahi, o yine gizli devlet; yani, derin devletin işi. Yine jandarmanın işi. Fakat, Ali Kaya'nın işin içinde olup olmadığını ben... O zaman, bak, 1993'te Eşref Hatipoğlu vardı orada.

SORU - Eşref Hatipoğlu İl Jandarma Alay Komutanıydı.

CEVAP - İl Jandarma Alay Komutanıydı, şimdi emekli oldu. Bu adam... Bak, çok ilginç ve çarpıcı bir hareketini söyleyeyim. Bu adam da gerçekten rüşvetçi yani. Açık ve net yiyordu. Şimdi, onun zamanında general vuruldu. Yanında, mesela...

SORU - Lice'de, Tuğgeneral...

CEVAP - Lice'de Tuğgeneral Aydın Bahtiyar kanas kurşunuyla beyninden vuruldu, o da yanındadır. Yani, çok sabotajcı bir insan. Hatta, bir emniyet mensubu ve kilit noktadaki bir emniyet adamı bana söyledi, "vallahi, biz Kulp operasyonundan geliyorduk 1993'te, Eşref Hatipoğlu helikopterle aşağıdaki çalışan işçilere; yani, tarlada çalışan insanlara ateş ediyordu, diyordu, analarını böyle böyle yapayım, bırakın gebersinler, desinler ki PKK vurmuştur..." Aynı, bunu resmî bir ağız bana söyledi. Artık, gelip, burada, huzurunuzda söyler mi söylemez mi bilemiyorum. Yani, bizzat bana söylemiştir ve şimdi fiilen o adam da İşbaşındadır.

SORU - Kim, bunu söyleyen kim?

CEVAP - Söylesem de söylemez; gerekmez. Rıdvan Diler. Emniyet Müdürü şimdi, şey emniyet müdürü... Bizzat bana söyledi, dedi: "Helikopterden ateş atıyordu tarladaki çalışan insanlara, bırakın gebersinler bu Kürtler, desinler ki PKK vurdu."

Yani, gayri resmî olarak ağzından alabilirsiniz bu lafı, gayri resmî olarak...

Ve Eşref Hatipoğlu'nun beni şikâyet ettiğine dair de paşalara ve Çevik Bir'e yazdıkları mektup. Onları da size arz edeyim. Dosyadadır; fakat, bana şeyleri vermemiştir çocuklar.

SORU - Genel olarak anlatıldı. Eğer, anlatılmadığını düşündüğünüz varsa...

CEVAP - Sorabilirsiniz. Efendim, buyurun. Bak, burada. Eşref Hatipoğlu'nun paşalara yazdığı, bizim hakkımızda, ailemiz hakkında elyazısıyla yazmış olduğu ve benim oğlum Emin...

SORU - Başlığını söyleyin bana, başlığında ne diyor?

CEVAP - İstihbarat İl Jandarma... Bak... Yok, İstanbul herhalde... Şimdi İstanbul'dan yazıyor bunu o zaman. "İstanbul İl Jandarma Komutanlığının İstanbul Merkez Komutanlığına..." Ne diyor, benim pek gözüm görmüyor. O tarihte yazıyor.

SORU - Peki. bu Ali Kaya 80 tane işadamını sorguladı...

CEVAP - 90 tane diyor, bana söylediği o yani.

SORU - Bu 90 işadammın, Diyarbakır'da, sizin dışınızda hiç kimse bu Ali Kaya'dan davacı, şikâyetçi yahut bu gruptan şikâyetçi oldu mu olmadı mı?

CEVAP - Çok önemli bir soru. Millet o kadar korkutulmuş ki Beyim, bunları bir Azrail gibi; yani, aman, bir daha gözaltına alınmayayım, bir daha benim... Benim çocuğum niye gidiyor ona 7 milyar para veriyor; korkudan. Korkutuyorlar. Yani, hiç kimse, kendi canını kurtarma pahasına... Yani, zar zor kendini kurtarıyor. Kim, kimin haddine düşmüş, kimi şikâyet edebilir? Kimde bu yürek var? Mesela, bak, ben diyorum ki açıkyüreklilikle, bak, Kara Kuvvetleri Komutanı -gelsin, benim karşımda, bütün efkârı umumiyeeye açık oturum yapalım, açık televizyonda konuşalım- suç işlemiştir ve kilit noktadadır bunlar. MİT Başkanı, o günkü MİT bölge Başkanı suç işlemiştir ve bu girişimleri o tertiplemiştir ve Ali'yi kullanmıştır ve jandarmayı kullanmıştır, jandarma istihbaratını kötü şekilde kullanmıştır. Bunlar suç işlemişlerdir. Yani, vatana ihanettir bunlar. Bakın, bu bilgisayarın bakın, her şey açık. Bilgisayar diyorum, internete bakarsanız, her şey açıktır. Yani, biz kimseye şey etmiyoruz. Ha. bununla beraber, arz edeyim, o zaman, Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Fikret Demirtaş ve 2000'de bu paşa orada yoktu; yani, ben geldim ona söyledim "Paşam" dedim... Harekât Başkanıydı. Ben resmen geldim, benim oğlum daha rahmete gitmeden. Rahmetli Emlî'le beraber gittik, randevu istedik, bizi aldı içeriye. "Paşam, kolorduda ve sizin imzanıza; yani, sizin adınıza -bir kolordu komutanı adına diyor, imza ediyor- böyle bir sahte belge tanzim edilmiştir. Siz de farkındaydınız, niye böyle oldu Sayın Paşam" dedim. Aynı böyle güldü, sırttı; dedi ki: "Mehmet Ali Bey, ne yapayım, memleket dolu iblisleşmiş. "Memlekette iblis çok" dedi, "iblisleşen insanlar, ben ne yapayım" dedi. Aynı bu cümle. Ben sonradan yazı da yazdım, "Sayın Paşamın iblisleri kimdir acaba" dedim. Cevap yok. "Ne yapalım, herkes iblisleşmiş" dedi.

SORU - Kim dedi bunu?

CEVAP - Paşa söyledi.

SORU - Hangi paşa? İsmi neydi?

CEVAP - Harekât...

SORU - Yaşar Büyükanıt Paşa mı söyledi?

CEVAP - He, Yaşar Büyükanıt ya, kendisi... Ve buna rağmen, beni, yıllar yılı, Genelkurmay... Ben yirmi seneden beri Millî Savunmanın ihalelerini yapan bir firmayım. Birden bire, üç yıl içerisinde, sadece bazı, aynı o çevrenin işadamları vasıtasıyla beni sakıncalı gördüler ya. Beni sakıncalı gördüler oradaki inallerine ve herkes suçlu çıktı, sahte iş yaptı, Allah'a şükür, bizim hiçbir şeyimiz yok. Paşa bunu da söyledi, "senin adına sahte belge tanzim etmiştir ve bizi mağdur etmiştir..." "Yahu, Eminciğim -benim oğlum bunu söylüyor- ne yapayım, millet iblisleşmiş, ben ne yapayım" diyor. Bu kelimeyi şey etti.

SORU - Peki, Ali Kaya'yı siz ne derece tanıyorsunuz, onun malvarlığı vesaire?..

CEVAP - Ali Kaya'nın o bölgede... Yani, meşhur... Orada, yaklaşık on seneden beri o bölgede cirit adıyor. Jandarmada dosyalar geliyor senin. Yani, bu olaylardan evvel üç dört defa benim yanıma geliyor, Yüzbaşı Ali Osman Celasun'la geliyor, benim çevremi kontrol ediyor. Kitaplarıma bakıyor. Benim şeyim, kitap var, dinî kitaplar var, tarihî kitaplar var. Ben, yazarım. Bunlara epey bakıyor. "Saidi Nursî'nin kitapları var mı?" Vardır... "Efendim, bilmem neci Fazıl'ın kitapları var mı?.." Vardır... Ondan sonra, bakıyor, araştırıyor, çayını içiyor, yemeğini yiyor, gidiyor. Ondan sonra kompo hazırlıyor. Bu şekilde.

SORU - Peki, Fethi İpek isimli bir şahsın öldürülmesi olayı. Biliyor musunuz o olayı siz?

CEVAP - Fethi İpek?..

SORU - Evet.

CEVAP - Yok, ben o olayı bilmiyorum; ben onu bilmiyorum.

SORU- Mehmet Ali Bey, siz uzun süre askeriyeyle iş yapmışsınız, öyle ifade ettiniz, yirmi yıl falan.

CEVAP - Evet, doğrudur.

SORU - Hâlâ da devam ediyor herhalde işleriniz.

CEVAP - Devam ediyordu; fakat, yok, şimdi yok. İş yok şimdi, kestiler; üç dört senedir kestiler. Bizi sakıncalı gösterdiler.

SORU - Yani, bu olaylar devam ettiği sürece de siz iş yapıyordunuz, askeriye işlerini yapıyordunuz.

CEVAP - O zaman, evet. Hatta, oğlum oradan geldi, doğrudur

SORU - Yani, çocuklarıma trafik kazası olayı...

CEVAP - Tabii, tabii, oradan geliyordu; evet, evet, doğrudur.

SORU - Şimdi, o bölgede askeriyeyle iş yapan insanların hepsi çok derin bir araştırmadan geçirilir. Muhakkak sizi de bu derin araştırmadan geçirdiler, sizin hiçbir sakıncanızın olmadığını gördüler, sizin devletten yana olduğunuzu, devletle her zaman birlikte çalışan birisi olduğunuzu, devlete hiçbir zaman hainlik, hıyanet içerisinde olmayacağınızı tahmin ettiler. Tahmin değil, biliyorlardı; yani, bu bilgi dahilinde.

CEVAP - Biliyorlar, tahmin değil.

SORU - Devlet, o dönemde, o bölgelerde de PKK'ya karşı mücadele etmek için bir Hizbullah örgütlenmesinin içinde de yine bu derin ilişkilerin içinde olduğunu herkes biliyor, bizlerde biliyoruz.

CEVAP - Hizbullah'ı da, PKK'yı da onlar yarattılar; yani, ajan kullandılar... Hizbullah diye bir şey yok, sadece onlar bu ajanları kullandılar, militan aldılar, para verdiler ve bazı yerlere saldırdılar.

SORU - PKK'yla mücadelede, tıpkı, bugün nasıl korucuları, nasıl itirafçıları kullanıyorlarsa, o gün de bir Hizbullah örgütlenmesine ihtiyaç duydular ve bunu da yaptılar.

CEVAP - Aynen öyle.

SORU - Bu arada, sizden bu konuda; yani, bu Hizbullah militanlarının yetiştirilmesinde, eğitilmesinde, onlara yardım etmede hiç sizden yardım istemediler mi?

CEVAP - Kesinlikle.

SORU - Hiç böyle bir talep olmadı?

CEVAP - Kesinlikle efendim. Ben size şunu arz edeyim: Şimdi, ben müteahhithiğe başladığım zaman, 1982'de başladım. 1982'de başladığım zaman, ilk şeylerim askeriye, Diyarbakır 7. Kolordudaki inşaatlarla başladım. O zamandan 1990'lara kadar, 1992'lere kadar hiç problem yok; yani, hiçbir şey yok. 1993'e kadar problem yok.

SORU - 1982'den 1993'e kadar?

CEVAP - Tabii, 1993'e kadar problem hiç yoktu. MİT lojmanlarını yaptık. Hatta, Cizre'de spor salonu yaptık, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün. Ondan sonra, Cizre'de MİT lojmanlarını yaptık. Şimdi, tüm bunlara rağmen, 1993'te bizim... DGM'deki hâkim ve savcılar dahi sabah yemin ediyordu, şimdi, 11. Ağır Ceza Mahkemesi hâkimi -ismini unuttum, orada 1. No'lu DGM Başkanıydı - o dahi dedi ki: "Vallahi, Mehmet Ali Bey, biz gidiyorduk, Diyarbakır Söz Gazetesini masamızda gördüğümüz zaman yürekleniyorduk; diyorduk, oh, bak, böyle, devleti, bu bölgede, bu Diyarbakır'da devleti savunan bir yayın kuruluşumuz vardır." Böyle yürekleniyordu hâkim, savcılar ve etle tırnak gibiydik; yani, bir suçumuz yoktu, biz devletle çalışıyorduk. Hatta, 1994'te -yine, o da var, o yazı da var dosyada- dağa giden ulusal basının mensuplarını, gidip, dağdaki Semdin Sakık'la oturdular sıkı fıkı ve orada avakname imzaladılar ki, Diyarbakır'a ulusal basın girmeyecek.

SORU - Kiminle kim imzaladı?

CEVAP - Basın; yani, ulusal basının mensuplarıyla; yani, bölge temsilcileriyle... O da dosyada var. Gazete isim var burada, ben size gösterebilirim, 15 Eylül. Şimdi aceleyle gelmesin. Şimdi, tüm bunlar varken, benim gazetem kilit vurmadı. Mesut Bey biliyor, orada dört ay fiilen gazete çalıştı ve polis gazetemi sattı. Bölge Valiliği gazeteyi satıyordu; çünkü, devleti savunuyordum. Şimdi, tüm bunlara rağmen, 4 Ocak 1993'te benim gazeteme yine PKK tarafından saldırı düzenlendi. Neden; çünkü, devlet yanlısı yayın. Merkeze saldırı düzenlendi, orada bir polis yaralandı. Orada nöbet tutan polisler vardı, bizim işçilerimiz vardı -personel- yaralandı. Araştırdık. Emniyet hemen harekete geçti, yine bu o zamanki Terörle Mücadele Şube Müdürü Ramazan Sürücü Bey ve ekipleriyle beraber hemen bölgeyi sardılar. O çatışmada, bir bayan, iki tane de erkek, orada, çatışmada onları öldürdüler. Ha, bu devam etti. Aynı şekilde, bu kez 11 inci ayda -yine aynı senenin, aynı yılın 11 inci ayında- Dicle kenarında benim dozerim çalışıyor, kum yüklüyor. Benim o dozerim de yakıldı. Yine PKK süsü verildi; ama, maalesef, PKK değildi, yine milislerdi. PKK'yla işbirliği yaptı; çünkü, Artış kod isimli Engin Kara da bunu söylüyor, aynı o dosyada söylüyor.

SORU - PKK yapmadı; ama, PKK'nın kullandığı milisler yaptı diyorsunuz.

CEVAP - Tabii... PKK'yı kullanan; yani, parayla kullanan militanlarını... Bu yakıldı. Her nedense, 1994'te, 1994'ün temmuz ayında burada Millî Savunma Bakanlığında Hava Kuvvetlerinin bir ihalesi yapılıyordu ve o ihaleyi benim çocuğum alıyor burada; yani, yüzde 18 kırımla Emin Altındağ'da kalyor; 1994'te. Bütün dosyalar, şartnameler, her şey haiz olmakla beraber. Ondan sonra, sözleşme yapılırken derhal dosyayı noterden geri çekiyorlar. Nedir, neyin nesidir? "Bu firma sakıncalıdır" diyor. Hani, siz sordunuz ya, "bu firma sakıncalıdır, bununla iş yapmayın..." Yahu, kardeşim, onbir seneden beri ben çalışıyorum; sakıncalıyım ne; benim devlet yayınlarım var. Benim oğlum beni çağırdı, ben gittim. Geldim, Millî Savunma İnşaat Emlak Daire Başkanı Mustafa Erbay Paşa var, onun yanına çıktım. Paşam, hayırdır dedim. "Vallahi, Mehmet Ali Bey, çok gizli bir rapor bize gelmiş." Nereden gelmiş Sayın Paşam? "Vallahi, kaynağı Diyarbakır'dan gelmiş." Nasıl, Diyarbakır'dan kimden gelmiş? "Diyarbakır Valiliği ve Asayiş Bölge Komutanlığından gelmiştir, sakıncalısınız. Siz bırakın, bu iş zaten gitti, artık buna bir bardak serin su için; ama, Türkiye'deki yapılmakta olan diğer işleriniz de iptal ediliyor" dedi. O kadar ki hain olduk; bir çırpıda hain olduk yani. "Ama, bana göre, benden sorarsanız, ben bir sınıfta öğretmensem, o sınıfta kaç tane çocuk varsa, notlarını hep ben veriyorsam, firma olarak ve Mehmet Ali Altındağ olarak sizin notlarınız bende 10, 10, 10, 10..." O adam hâlâ hayattadır; ama, nedense... Ben, hemen, çıktım; sağ olun... "Getir bana bir düzeltme kâğıdı, ben işi düzelteyim" dedi. Ben çıktım, geldim, burada Olağanüstü Hal Bölge Valisi Ünal Erkan'dı. Emniyet Genel Müdürü Mehmet Ağar'dı, İçişleri Bakanı da Nahit Mentеше idi. Ben şeyi aradım, dedim "Sayın Valim, siz 24 saat burada gazetemizi okuyorsunuz ve Diyarbakır'a ulusal basın gelmeyince bizim gazetemiz devlet yayını çıkmıştı. Nasıl oldu da biz hain olduk?" "Olamaz, nasıl olur" dedi. Dedim "efendim, böyle..." "Aç generali. Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarını aç, ara, söyle kendisine." Aradı, benim yanımdaydı. "Vallahi, paşam, olamaz. Ben Diyarbakır'dan Ankara'ya sabahleyin geliyorum" dedi. Ve sabahleyin atladı geldi. Bakın, hayattadır Ünal Erkan, sorabilirsiniz. Geldi "Paşam, eğer Diyarbakır'da, o bölgede bu firma sakıncalıysa, ben kelle mi veriyorum. O bölgede devlete en yakın ve en sadık insan bu firmadır ve bu ailedir. Siz nasıl..." dedi. "Vallahi, biz de biliyoruz; fakat, İçişleri Bakanlığında böyle bir rapor gelmiş, ne yapayım, biz yapamayız" dedi. Ünal Erkan Emniyet Genel Müdürünü aradı "Mehmet Bey, mesele böyle böyle" dedi. "Olamaz..." O da inanmadı. Bakın, o da inanmadı. Onun yanına gittim. Talimat verdi, dosyadan çıkardılar. Orada, Eşref Hatipoğlu İl Jandarma Alay Komutanıdır ve demin bahsettiğimiz o ailenin çok sadık ve yakın dostudur -Kaya'nın- ve İl Valisi, Vali Yardımcısı Yılmaz Aydoğan -o da Vali Yardımcısı- o aynı o dostluk içerisinde. Bunlar, Bölge Komutanlığının sahte bir istihbarat bilgisiyle hakkımızda böyle bir bilgi hazırlıyorlar. O bilgi dosyadadır. Şimdi, diyorlar ki: "Altındağ ailesi, Mehmet Ali Altındağ ve 4 tane kardeşi - benim 4 tane çocuğum var, benim her 4 çocuğumu da kardeşim yapıyorlar, kardeş yapıyorlar Bunlar PKK'yla mücadele verdiler; fakat, PKK onlardan birisini öldürdü." Aynı yazı, resmî yazı. "Birisini öldürdü, bunlar korktular, teslim oldular artık. Bunlardan bir hayr gelmez, sakıncalıdır, bölgede artık devlet ihaleleri bunlara verilmez." Böyle... Bu bilgiyi aldım götürdüm...

SORU - PKK tarafından öldürüldü denilen çocuğun adı ne? Hangisi?

CEVAP - Yok, Emin değil, şey 1994'te, hiçbirisi öldürülmemiş, yani, birisi öldürdü, kardeşi öldü...

SORU - Böyle bir şey uydurdu yani...

CEVAP - Bir kardeşi öldürülmüş diyor. Kardeş de değil, benim her dördü de isim de sayıyor, Emin Altındağ, Ahmet Altındağ, Selahattin Altındağ, Akif Altındağ. Bunlar Mehmet Ali Altındağ'ın kardeşlerinde birisi öldürülmüş, bunlar artık PKK'ya teslim oldu. Niye bunu uyduruyorlar? Çünkü, o albay hakkında yazımız, yazı yazılmış, gece gündüz, pavyon, disko halini yazmışız. O bölge vali yardımcısı, devletin kömür ihalesini kendi yan firmasına yaptırmıştır, biz de yazmışız ve ödemeler Türk parasıyla değil, rekabetsiz bir, rekabeti ortadan... Biz bunları yazmışız. Ve o il Vali Yardımcısı Yılmaz Aydoğan bu yazılarımızdan dolayı sekizbuçuk yıl ceza aldı. Sekizbuçuk yıl ceza aldı ve bugün sefilleri oynuyor, devlet onu kovdu kapısından veya Eşref Hatiboğlu general olacaktı, onu da emekliye ayırdılar. Böyle bir uydurma neticesinde ben aldım getirdim, İçişleri Bakanlığı, Nahit Mentеше aa dedi, o sakıncalı insan Muharrem Göktay'ın imzasıyla çıkmış, hem de aynı zamanda Müsteşar Yardımcısı. Sen misin, dedim benim. Dedi hemen bir dilekçe yaz, ben düzelteyim. Hemen dilekçe yazdık ve düzeldi, o ihalemizi de aldık, diğer ihalelerimize de karışamadı ve işimize devam ettik. Bu iş böyle devam ederken, 96'ya gelince, 96'daki 22 Haziran olayı, yine Eşref Hatiboğlu'nun gammazlığıyla ve bu ailenin gammazlığıyla...

SORU - Bu Ergani yolu baskını değil mi?

CEVAP - Tabii, tabii... Bu sefer bu senaryo devreye girdi. Ondan da bir şey tutturamadılar. Her ne kadar adamlarımız Öldü, özetle, 98'de bu sefer Hizbullah ve PKK yaftalan bize yakıştırdı. Ondan da Kurtulduk. 2000'de yine bize musallat oldular. Bu kez para çocuğumdan aldılar. Ben de şikâyet ettim. Bu sefer benim oğlum o yolda öldü arkadaşıyla beraber. Mesele budur.

SORU - Buyurun.

CEVAP - Sorun. Ben her şeye hazırım, açığım hiç cevap veremedim bir şey yok.

SORU - Şimdi, bu hem bize verdiğiniz dilekçede hem de biraz önce bu Ergani baskını dediğinizde, orada diyorsunuz ki "Ergani yolu üzerinde bulunan dinlenme tesisine aynı şahısların tertipleriyle..." Ama, daha önce, konuşmanın başında PKK yaptı dediniz bu baskını...

CEVAP - Şimdi, PKK'ya yaptırıldı. Bak, şöyle yaptırıldı, yani, onlar yapmadı, ben açıklık getireyim oraya, tamam.

SORU - Yani, bu PKK'yla bu Nihat Çakar, Ali Kaya...

CEVAP - Nihat Çakar o zaman yoktu. Yani, bir ay sonra geldi.

SORU - Yazıda böyle. Başta DGM Başsavcısı Nihat Çakar diyorsunuz ve Ali Kaya olmak üzere hakkımda Hizbullah Örgütü falan falan yazıyorsunuz, çocuğunuzun vefat ettiğini yazıyorsunuz...

CEVAP - Tamam. Olayın gelişi bu.

SORU - Olaylar arasında irtibat kurulduğunda, sebep ile sonuç arasında mevcut illiyet bağı gözetildiğinde, oğlumun ve arkadaşının ölümlerine sebebiyet vermiş oldukları aşikârdır. Aynı şahısların şahsıma yönelik suikast tezgâhladıkları PKK itirafçısının şeyinde diyorsunuz, ekte sunulan DGM Cumhuriyet Başsavcılığının 98'e falan hazırlık şeyinde Yavuz Şentürk takipsizlik kararı vermiş, yani, ben Hizbullah Örgütü mensubuyum, çocuklarım PKK'lı bu çelişkileri Sayın Komisyonun takdirlerine arz ediyorum. Ergani yolu üzerinde bulunan dinlenme tesisim aynı şahısların tertipleriyle taranmış, 8 kişinin ölümü ve 13 kişinin yaralanmasıyla son bulmuş.

CEVAP - Aynı organizenin. Çünkü, diyeceksin niye? Eşref Hatiboğlu 93 ve 94'te, 95'e kadar oradaydı, 95'te gidince, bu mektupları yazıyor her tarafa.

SORU- PKK yapmadı da bunların tertibi mi yaptı diyorsunuz?

CEVAP - Bak, bak, şöyledir, PKK'nın militanları, şöyle: Sözümün başında söyledim, dağ başındaki kamplarda milislerle, milisleri ayarladılar, onlara haber gönderdiler, hatta, bak, güzel bir soru, Şoraş kod Feyat Aluk isimli bir terörist bizim Altındağ Dinlenme Tesislerinden tam on gün sonra bitişğinde bir köy vardı, Hantepe Köyüne 4 tane öğretmeni öldürüyorlar ve Hantepe olayında bu Feyat Aluk fiilen içindeymiş. Mahkeme huzurunda kendisi itiraf ediyor. Diyor ki, evet, biz bunları yaptık, fakat, Altındağ'da biz yoktuk. Şu şu isimler vardı ve o isimler de gerçekten emniyetçe Diyarbakır'ın içinde yakalandı ve vuruldu, yani, çatışmada vuruldu o her üç isim de.

SORU - Yani, itirafçı mı bunlar? Sizin bu şey dediğiniz...

CEVAP - Hayır, itiraf ediyor, kendisi...

SORU - "Milis" dediğiniz bu itirafçılar mı yani?

SORU - İtirafçı değil...

CEVAP - Bak, terörist bunu söylüyor, terörist ifadesinde bunu söylüyor, mahkeme huzurunda. Mahkeme 4 nolu DGM huzurunda orada şey var, mahkeme tutanağı var, ifadesi var. Diyor ki: Biz Dicle'nin bilmem hangi kampındayken, bizim yöneticimiz Ferit, bilmiyorum, Ferdi... Ferdi isimli, soyismi de yazılıdır hepsi, Ferdi şöyle diyor, ondan sonra, Ferdi'yle diyor Ali İhsan Kaya'nın sınıf arkadaşı Hebung isimli, yani, kod isimli, Hebung vasıtasıyla 100 bin mark bize gönderildi diyor. Böyle, İfadesinde söylüyor ve ceza aldı o. Kendisi söylüyor. Mehmet Ali Altındağ'ın tesislerini ve Mehmet Ali Altındağ'ı yok edeceksiniz diyor. Hareket oradan başladı. Biz böyle yaptık.

Ha, demek şimdi nereden çıktı? PKK olay yapıldığı zaman, dört gün sonra Beka Vadisinden, haber, hep yayınlar televizyon yani PKK yapmamış dediler, yani, üstlenmediler. Ancak Dicle çetesi yapmış dedi, Dicle çetesi yapmıştır. Bu Dicle çetesi de bu hegemonyanın paralelinde çalışıyordu para karşılığında. Ha, bu, budur yani, durum bundan ibaret. Orada evrak yani konuşuyor.

SORU - Şimdi, bu basın da, ulusal basın o bölgeye giremediğinde, onlarla bir sözleşme yapılmış falan dediniz, orayı net anlayamadım ben. Sözleşmeyi kim yapıyor?

CEVAP - Yani, sözleşme derken, açıkoturum yapıyorlar dağ başında, dağda yani, Kulp Dağlarında, bunların başını da çeken Semdin Sakık, o da 94'te oluyor, biliyor musun? Bunlar diyorlar ki, artık biz Diyarbakır'ı bölge olarak teslim aldık, siz kesinlikle ulusal basını Diyarbakır'a sokarsanız, basın şey yazacak, basını sokmayın buraya. Onlar da söz veriyorlar. Kim basını sokarsanız oraya temsilcileri, özellikle güneydoğu...

SORU - Ulusal basından kastınız Hürriyet, Milliyet...

CEVAP - Hepsi hepsi, tabii. Siz bunu duymadınız mı ya, bütün Türkiye biliyor bunları. Dört ay...

SORU - Kimle oturuyorlar yani, kim söz veriyor sokmayacağız diye?

CEVAP - Hepsini... Hepsini... Milliyetin temsilcisi, Hürriyetin temsilcisi. Tabii, bunlar hep bölge temsilcileri, Sabahın temsilcileri, Hürriyetin, Milliyetin, ondan sonra...

SORU - PKK'yla böyle bir sözleşme yapıyor bunlar?..

CEVAP - Tabii tabii tabii... Açık ve net olarak diyorlar ki bak siz ölümünüzü göz önüne alırsanız, Diyarbakır'a gazete girsin! Herkes kepenk çektii, gazete girmedi Diyarbakır'a.

SORU - O şeyde bile biz Söz Gazetesi olarak yayınıma devam ettik diyorsunuz...

CEVAP - Bak burada resimleri var, dağdaki oturma resimleri var. O resimler burada var. Ben size vereyim.

SORU - Tamam, zaten dosyanızda varsa...

CEVAP - Hepsinde var.

SORU - Bir de bu kamu görevlilerinden oradaki işadamlarıyla kirvelik şeyi falan dediniz ya...

CEVAP - İşte bu da sıkı fıkı dostluk yani.

SORU - Mesela bildiğiniz meşhur ünlülerden kim kimin kirvesi, hatırlıyor musunuz?

CEVAP - Şimdi, bu jandarma alay komutanları ve ilçedeki yüzbaşılar, üstegmenler, astsubaylar, aynı. Ben, bu yapıyor, bu yapıyor demek de şey değil. Yani, olağan bir gerçektir yani, sorabilirsiniz. Olağan bir şeydir yani. Ama, dört ay boyunca ulusal basın Diyarbakır'a sokulmadı. Ama, benim gazetem çıktı, benim televizyonum... Gerçi o zaman televizyonum yoktu, 95'te kuruldu. Fakat, gazetem, fiilen devlet satıyordu, polis satıyordu gazetemi. Ama, tüm bunlara rağmen, mükâfat aldığımız yerde, işte, nihayet darbemizi aldık.

SORU - Bir de Gaffar Okan çok şeyler biliyordu falan dediniz ya...

CEVAP - Ha, Gaffar Okan da bana şey söyledi...

SORU - Kaç kere görüştünüz? Yani, öyle...

CEVAP - Sık sık görüşüyorduk. Beni hep gazeteden, ben ve benim gazete genel koordinatörüm Ömür Büyüktimurla sık sık konuşuyordu, bütün emniyet müdürleriyle konuşuyordu zaten, şeyleri var, bilgi alıyorlar, bilgi veriyorlar.

Şimdi, beni gözaltına aldıkları zaman, 24 Nisan 2000'de, beni gözaltına aldıkları zaman, Gaffar'a yazı yazıyor. Gaffar diyor ki ben bu adamı gözaltına alamıyorum, çünkü suçu yok.

SORU - Yazıyı kim yazıyor?

CEVAP - DGM Başsavcısı. DGM Başsavcısı yazı yazıyor. Sen alamıyorsun, sen vekâletnameyi Serdar Beye ver, Emniyet 2. Müdürü. Gaffar Okan izne ayrılıyor o gün için, üç günlüğüne izne ayrılıyor ve vekâletnameyi yardımcısına veriyor ve beni gözaltına... Yine, aynı o iş yerlerimi bu sefer polis, jandarma yoktu, gözaltına aldılar. Şimdi, ertesi gün benim çocuğum geliyor orada trafikten vefat ediyor arkadaşıyla beraber, Gaffar Okan haberi duyuyor, çocuğumu da çok iyi, yakından tanıyor, geliyor, geldi, taziye geldi. Taziye geldiği zaman başını eğdi, Mehmet Ali Bey dedi, bu bölgede dedi. Bu yörede çok oyunlar oynanıyor kusura bakma dedi, çok oyunlar oynanıyor dedi. Diyarbakır dedi çok önemli ve çok değerli bir evladını yitirdi dedi. Bunu, hazin olarak bunu itiraf edeyim dedi. Ama dedi, bir DGM Başsavcısı eğer yazı yazıyorsa bunları böyle yap, biz de yapmak zorundayız, kusura bakmayın dedi. Bu işin içinde çok büyük oyunlar var. ben hepsini açıklasam dedi, açıklayamam dedi. Bizzat bana söyledi ve gözünden yaş geldi ve adam aynı yıl içerisinde, yani sekiz ay sonra 24 Ocak 2001'de adam beş tane polisiyle beraber kaşla göz arasında, yani, Hizbullah'a mal ediliyor... Yani, düşünün, size detaylı bilgi vermek istiyorum, kusura bakmayın başını ağrıtmayayım...

SORU - Estağfurullah, zaten o maksatla çağırıldı, bilgi veresiniz diye. Buyurun.

CEVAP - Bir devletin emniyet müdürü, bir ilin emniyet müdürü kendi ekibiyle beraber yola çıkıyor ve önde giden bu koruma polisleri, bu eskortlarla, arkasında da eskort, ondan sonra Hizbullah Diyarbakır'ın ortasında pusu kuruyor, ondan sonra, tırırtır hepsini bir çırpıda götürüyor ve anında kayboluyor. Bu ne biçim devlet?! Bu ne biçim halk?! Bu ne biçim güç?! Kimin aklında bu?.. Yani, PKK olsun, Hizbullah olsun, hangi örgüt olursa olsun, kimin aklına gelir? Yani, o kadar bu örgüt dedim, ben televizyon izliyordum, Ankara'daydım, birkaç tane resmî emekli resmî insanlar da yanımdaydı, yine Emniyetin insanlarıdır, dedi Okan gitti. Dedim beyler, bunu hakikaten Hizbullah mı yaptı? PKK mı yaptı? Vallahi öyle diyor. Öyle diyor değil, eğer PKK veya Hizbullah o kadar güçlü ise, o zaman devlet bitmiştir dedim. O zaman devlet bitmiştir kardeşim. O zaman, her tarafa, gelir Başbakanı da yapar aynı şekilde. Gelir Cumhurbaşkanı da böyle suikast yapar Ankara'nın ortasında. Benim aklımda bu, yapmayın dedim ve gerçekte öyledir yani.

Şimdi, ertesi gün cenazede çok dikkatimi çekti, ben televizyondan izliyorum, o gün Jandarma Bölge Komutanı Fikret Demirtaş, Tuğgeneral. İçişleri Bakanı şeydi. ANAP'ın şeyiydi, Sadettin Tantan Beydi, cenazede Sadettin Tantan'a bağlıdı o general, çok kötü bağlıdı. Sayın Bakan dedi. Sayın Bakan dedi, işte yapıyorlar, bak görüyorsun, biz, size defalarca söyledik... Bakan çıt kelime söyleyemedi. İşte bak yaptı biz size defalarca söyledik, Hizbullah bunu yaptı... Halbuki ne alakası var?

SORU - Bunu diyen kimdi dediniz?

CEVAP - Demirtaş, Fikret Demirtaş. O da bu işin, bu rollerin içindeydi zaten. Bunlar hep mafya, yani, hep çete yani, hep şey. Demirtaş... Bak, size ne diyorum, o gün benim çocuğum ölüyor, trafik kazasında, yani, o süs veriliyor, dağda, askerî birlik yanı başında, 100 metre ve hâkim tepede ve ertesi gün muhabirlerinden, gazetecilerinden bilgi notları olan kasetler alınıyor, o günün kolordu komutanı, yani, Yaşar Paşa'nın halefi Temel Doğan Paşa, üç gün sivil insanı benim şeyime gönderiyor, sivil iki üç tane genç, değişik genç taziyede bulunduruyor ve beni telefonla arıyor, Mehmet Ali Bey, başın sağ olsun. Peki Paşam, sağ olunuz. Jandarma Bölge Komutanı bu Fikret Demirtaş var, vallahi Mehmet Ali Bey ben Mardin'deyim, başın sağ olsun. Peki Paşam, bir şey olmaz. Ee, ben biliyorum. Ne bayramdır ne seyrandır meselesi, yani, bu başın sağ olsun hiçbir zaman bir selamımız kelimamız yoktur, niye böyle? Ondan sonra, Olağanüstü Hal Bölge Valisi, bu şeydi, şimdi Emniyet Genel Müdürü, Aydın, ne diyorlar ona, ha, Gökhan Aydıner, o. O da telefon açıyor, başın sağ olsun. Peki, sağ olun Sayın Valim dedim.

Aradan bir müddet geçiyor, iki üç ay geçiyor, aynı insan, Dicle Üniversitesinde bir ihale yapıyor, kardioloji ihalesi, bir de Fen Fakültesi Binasının ihalesi yapıyor, ben iki firmamla müracaat ediyorum, tabî, bölgede sakıncalı firma kimdir, ne var ne yok?.. Özellikle bu Gökhan Eraydın, resmî yazı, gizli ve gizli yazı yazıyor, diyor bu firma sakıncalıdır, buna vermeyin diyor. Baş sağlığı dileyen ve benim karşımda gülen ve aynı insanın, aynı insanın burada ben bu şeyde Polisevini yapıyorum aynı o sırada...

SORU - Ankara'daki Polisevini mi?

CEVAP - Tabî. Devletin birçok yerlerinde iş yapıyorum. O yazıyor diyor, İntim İnşaat Limitet Şirketinin ortaklarından Selahattin Altındağ fişlidir, sakıncalıdır, ihale vermeyin ve o belge elimde, yani, elimde derken dosyalarımıdır ve onun imzası. Bir gün onun da yüzüne çarptıracağım ben onu.

SORU - Mehmet Ali Bey hem gazeteci hem yazı yazıyor, tabî, bu işten yüreği de yanmış, haklı olarak, duygusal tarafları da var...

CEVAP - Hayır, ben objektif konuşuyorum.

SORU - Hayır hayır, bizim Komisyonumuzun esas görevi Yüksekova. Bu bildikleriyle, bütün bu bildiklerinizle, Yüksekova'daki şeyi nasıl tahlil ediyorsunuz, nasıl değerlendiriyorsun? Bu İsimler geçince...

SORU - Hakkâri, Yüksekova, Şemdinli'yle.

CEVAP - Ben iki tane dosya daha hazırladım. Birisini bilgi notu olarak şeye veriyorum.

SORU - Mehmet Ali Bey, ben tamamlayayım da...

CEVAP - Tamamlayın, buyurun efendim.

SORU - Bu Şemdinli'deki, Yüksekova'daki olaylar meydana geldiğinde, Ali Kaya ismini duyunca, muhakkak bir yorum yaptınız. Nasıl bir yorum, nasıl bir tahlil yapıyorsunuz? Bunları nasıl bağdaştırıyorsunuz?

CEVAP - Benim en çok dikkatimi çeken olay, Ali Kaya'nın ismi çıktığı zaman televizyondan izledim, dedim o bu ha, bir. İkincisi, Yaşar Paşa'nın "iyi çocuktur, Kürtçe biliyor, suç işlemez, Kuzey Irak'ta bize tercümanlık yapıyor" savunması benim çok dikkatimi çekti.

SORU - Bitti mi yani şeyiniz?

CEVAP - O bitti, yalnız, devletin beni koruduğuna dair ve bana PKK'nın ve Hizbullah'ın şerrinden koruması için 1993'ten şimdiye kadar Genelkurmayın, Emniyet Genel Müdürlüğünün ve Bakanlar Kurulunun koruma dosyasını da ben size arz edeyim, buyurun.

SORU - Tamam, onu da alalım.

CEVAP - Ve şirketlerime uzun namlulu silah verilmişti; ama, tüm bunlarla beraber, yani, Ali Kaya boş bir insan değildir ve tek başına da değil. Bu organize, çok büyük para var işin içinde.

SORU - Onun böyle mal varlığında falan bir artış falan Diyarbakır'da çünkü on yıl bir süre kalmış, yani, epey bir süre kalmış...

CEVAP - Hem onun hem Yaşar Paşa'nın. Yaşar Paşa kendini şey etmesin, beraberdiler. Yaşar Paşa'nın kızının düğünü oluyor, Bölge Valisi Aydın Arslan'la ondan sonra rektörlerle Diyarbakır'daki birçok ben dahil olmak üzere Harbiye şeyine götürüyor, orada gece düğününü yapıyor ve Çevik Bir'le beraber. Bu değirmenin suyu nereden geliyor?!

SORU - Yani, orada düğün yaptırılmaz mı? Nasıl?..

CEVAP - Hayır, yapar da. niye belirli işadamlarını çağırılıyor düğüne? Hep altın bilezik falan versinler. Verdik, herkes verdi.

SORU - Canım, düğüne giden bir şey takar herhalde. Sizin gibi namılı isimler de herhalde bir çiçekle gitmez yani, bir şey götürcek yani.

CEVAP - Espri olsun diye.

SORU - Evet, başka soru?..

CEVAP - Bölge valisi şey vardı, o bir tane daha vardı...

SORU - Aydın Aslan vefat etti.

CEVAP - Yok, ondan önce.

SORU - Ünal Erkan'dı, ondan önce Hayri Kozakçioğlu.

CEVAP - Yok yok, bir tane daha vardı...

SORU - Necati Çetinkaya. Atandı, yapmadı.

CEVAP - Aldılar onu..." şeklinde beyanlarda bulunmuştur.

Mehmet Ali ALTINDAĞ'ın Cumhuriyet Savcılığımızda Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonunda vermiş olduğu bu ifadeler karşısında hâlen Genel Kurmay Başkanlığı'nda Kara Kuvvetleri Komutanı olarak görev yaptığı bilinen Yaşar BÜYÜKANIT ile o dönemde komutası altında çalışan bir kısım askerî yetkililer hakkında Suç İşlemek İçin Örgüt Kurmak, Görevi Kötüye Kullanmak ve Sahte Belge

Düzenlemek suçlarından, yine 09.11.2005 günü Şemdinli ilçesinde meydana gelen patlama olayından sonra Yaşar BÜYÜKANIT'ın olayın faillerinden olan Ali KAYA'ya yönelik açıklamaları nedeniyle Âdil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs suçundan soruşturma evrakı Genel Kurmay Başkanlığı Askerî Savcılığı'na gönderilmek üzere tefrik edilerek soruşturma defterimizin 2006/152 Sırasına kaydı yapılmıştır.

2 - Tanık Mehmet Salih YILDIZ Beyanında: Ben hâlen Yüksekova Belediye Başkanı olarak görev yapmaktayım. 9 Kasım 2005 tarihinde Şemdinli ilçesinde meydana gelen bombalama olayında akşam saat 17:00 - 18:00 sıralarında Şemdinli ilçesine intikal ettim. Gece olmasına rağmen çarşıya çıktığımızda halk hâlen arabanın başında bekliyordu. Zorda olsa halkı dağılmaya ikna ettik. Keşfin yapılma imkânını sağladık. Tek ağızla sanki herkes bu olayları yapanlar artık bellidir. Çünkü ortada cenazeler vardı. Ortada yaralılar vardı. Bütün bu psikolojiye rağmen halkın devlete güvenerek bu kişileri emniyete teslim etmesi önemli bir noktadır. Halka sakin olun dediğimizde daha ne kadar sakin olabiliriz başkanlar, artık yeter, bizi engellemeyin, Hakkârî'de, Yüksekova'da ve Şemdinli'de peşpeşe patlayan bu bombaları PKK örgütü atmış ise de dâhi bunların yarısını PKK attı sayalım, peki diğer yarısını kim yaptı. Özellikle son suçüstü yakalanan Şemdinli'deki sanıkların yakalanması dikkat çekicidir dediler. Ve özellikle şunu da eklediler. Bunlar Türkiye'nin demokratikleşmesini istemeyenler, Avrupa sürecine karşı çıkanlar, hükümete muhalefet olanlar, Cumhurbaşkanlığı krizini bu hükümeti aşarak düşünenler, bir de Başbakan'ın Diyarbakır'daki Kürt sorunu benim sorunumdur, söyleminden rahatsız olanlar yıllardır sıkı yönetimlerle bu bölgeyi yönetip artık bir şekilde bu yönetimi kendine rant sayanların işidir bunlar dediler. İşte onlarda suçüstü yakalansalar bile asıl yakalananlar değil, bunların perde arkalarında vardır şeklinde halkın yoğun tepkisi vardı. Bu psikoloji karşısında başta ben olmak üzere bölgede belediye başkanı olan yöneticilik yapan diğer arkadaşlarımızda bu genel kanı karşısında farklı bir mantık düşünemediğimizi bende de hâsıl olan kanaat birileri Türkiye'yi huzura götürmektense huzursuz bir Türkiye'nin birilerinin işine daha iyi yaradığı, Türkiye'deki son gelişmelere de bakıldığı zaman gerek Silopi de gelişen olaylar gerek son Konya'da gelişen çete-mafya ilişkileri, hâlen de üzerine ciddi gidildiği her yerde Edirne Kapıkule'de son Habur Kapısında yaşananlara bakıldığı zaman karmaşık bir Türkiye, sorunlu bir Türkiye bu karanlık güçlerin işine çok iyi yaradığı net görülmektedir. Bu olayların üzerine yargının bağımsızlığı ilkesi ile gidileceğine, ucu nereye dokunursa dokunsun ortaya çıkarılacağına inancım sonsuzdur. Bizim girişimlerimiz bazen bize risk de doğursa Türkiye'nin geleceği için, daha huzurlu bir Türkiye için doğru olanı yapmak ve söylemektir. Tepki de alsak ki bu olaylardan dolayı Yüksekova'da Şemdinli Olaylarını basın yoluyla protesto etmek, tepkilerini göstermek açısından yapılan basın açıklaması ayrıca dikkat çekicidir. Şiddete dayanmayan her türlü eylemin yapılabileceği sayın valimiz ve yetkililer tarafından defalarca söylenmesine rağmen basın açıklamasına Fransa'yi örnek verdiğimiz zaman Fransa'daki sağduyu sağlanmış olsaydı ve dünyada örneği olmayan, hiçbir yerde yaşanmayan basın açıklamasına kurşun sıkılmasaydı ve bu kurşun sıkılmada her türlü fırsatçılara ortam sağlanmasaydı belki Yüksekova'daki gösteriler sırasında yaşamını yitiren üç insanımız da aramızda olurlardı. Bu olay günü ben Ankara'daydım. Hemen geri döndüm ve olaya sağduyulu müdahale için çaba göstermeye çalıştım. Ancak halkın bizi dinlemediği, bize tepki gösterdiği hatta bizi bize kurşun sıkanlarla işbirliğiniz diye hakaret ettiği, bütün bu riskli psikolojiye rağmen bizin yine halk ile diyaloglu davranmamız, onları iknâ etme çabaları olumlu sonuç verdiği için daha büyük olayların olmaması cenaze töreninde özellikle hiçbir olayın olmamasını çok önemli buluyorum. Buradan da anlaşılıyor ki polisye önlemlerle değil sivil toplum örgütlerimize güvenerek herkesi bir polis gibi, bir yargı mensubu gibi bir devlet sorumlusu gibi davranmaya zorlamalıyız. Herkese bu kültürü vermek zorundayız. Belki halkın içinden seçilmiş belediye başkanı olarak onların bu psikolojilerini bildiğimiz için yaklaşım ve davranışlarımız etkileyici olmuştur. Ülkemizin halk ile diyaloglu ilişkileri iyi olan yöneticilere sonsuz ihtiyacı vardır. Bir diğer dikkat çekici olayda iki yıldır belediye başkanıyım. Beş yıl öncemi de biliyorum. Yüksekova semalarında hiçbir savaş uçağı rutin uçuşlar yapmamıştı. Özellikle cenaze günü uçakların cenaze güzergâhı üzerinde halkın o anki psikolojisini de tahmin etmeyecek bir düşünceyle uçuş yapmaları, ayrıca halkın tepkisine neden olmuştur. Bu savaş mıdır, nedir söylemlerine kadar gidilen bu uçuşların hâlen rahatsızlığı devam etmektedir. Olay yaklaşık bir buçuk ay önce oldu. Genel detayı ile anlatacağım bunlardır. Daha sonra yargının bana ihtiyacı varsa, sorması gereken noktalarda hatırlayabileceğim kadarıyla anlatmaya ve yardımcı olmaya çalışacağım dedi. Lüzumuna binaen soruldu. Yüksekova ilçesinde Van-Erciş İtimat Firmasına ait otobüsün altına bomba konmuştu. Ondan önce de Ömer AKARSU'nun binasının önüne bomba konulmuştu. Ayrıca Ferzende YILMAZ'ın lokantasının önüne bomba bırakıldı, Zağros İş Merkezine iki kez saldırı yapıldı, askerlik şubesinin önüne bomba bırakıldı. Bu atılan bombalarda dikkat çekici olan Gemlik ilçesine gidecek kitleyi götürmek üzere kiralanmak istenen firmaların otobüslerinin verilmemesi açısından tepkiler aldığını, bu konunun da böyle dikkat çekici olduğunu, ... Bütün bunlardan daha önemlisi Ey Kürt Halkı adı altında dağıtılan bildirinin, dile alınamayacağı Kürtlere yönelik hakaretli sözler kullandığı, Şemdinli ilçesinde de Beş Şehidimizin Kanı Yerde Kalmayacak şeklinde yazılar olan bildirilen dağıtılması tamamı ile huzurlu Türkiye'den rahatsız olanların kendilerine göre bir Türkiye'yi yaratmak isteyenlerin emelleri olduğuna inanıyorum. Bunların hepsini toplumu tahrik edici davranışlar olduğunu belirtebilirim. Bir diğer dikkat çekici husus polisin bölgedeki özellikle yöneticilerinin olaylar karşısında (basın açıklaması vb) sağduyulu davranmaları, şiddet içermedikçe müdahale etmemeleri, sloganlara ve açılan pankartlara yargı yolu ile müdahaleye giren polisin bu tavrından rahatsız olanların bana göre bu bildiride polisi daha çok provakatif daha çok tahrik olaylar içerisine çekme amaçlı olduğuna inanıyorum. Çünkü polis oradaki halka daha kazanımlı yaklaşıyor. Askerin oradaki halka yaklaşımı ve diyalogu yok denecek kadar azdır. İki kez Yüksekova'da asker basın açıklamasına destek olara güç kattı. Birincisinde ben Yüksekova'daydım diyaloglarımızda olaysız geçti, ikincisinde ben yoktum. Üç insan yaşamını yitirmiştir. Çünkü hoşgörülü yaklaşım poliste daha güçlüdür. Varsa bir sorun yargı yoluyla çözmeye çalışıyor. Ancak

asker olay anında halkın psikolojisini göz önüne almadan şiddet yoluyla sorunu çözmeye çalışıyor. Bu da son olaylarda görüldüğü gibi sıkıntılara sebep oluyor. Polisin hoşgörülü yaklaşımının asker tarafından da tepki ile karşılandığını düşünüyorum. Bu bildirin ve bölgede sık yaşanan bombalama olaylarının ortak noktası polisin bu sağduyusunu kırmak, halk ile karşı karşıya getirmek daha demokratik, daha şeffaf, daha huzurlu bir Türkiye'den ziyade kendilerinin rahat yaşayabileceği, söz sahibi olabileceği bir Türkiye yaratmaktır. Bunları yapanların halkın psikolojisinde, halkın anlatımlarında bunlar karanlık güçlerdir, bunlar kontrogerilladır. Bunlar derin devlet tabiri ile adlandırılan kimselerdir deniliyor. Devletimizin bir an evvel bunlardan kurtulması gerektiğinin altını da çiziyorlar. Lüzumuna binaen soruldu. Yüksekova ilçesinde bulunun 21. Dağ Komando Jandarma Tugay Komutanı Erdal AKPINAR'ın da ilginç uygulamaları ile halkı askerden ve devletten soğuttuğu sabittir. Bu konuda sivil toplum örgütleri ile de bir toplantı yaptı. Toplantı da bize slayt gösterileri ile 15 yıl boyunca yaşanan olayları gösterdi. Gösterimlerinden ziyade anlatımları önemlidir. Ben gerektiği zaman sıkıyönetimde ilan ederiz bu olaylarda yani isteseydik Şemdinli, Yüksekova ve Hakkâri'nin de yarısı tarihten silinirdi. Gerekirse sıkıyönetim ilan edilir. Her şeyi sıkı yönetim kuralları içerisinde çözeriz. O zaman herkes tek tek hesap verir. Bu halk yanlış yapıyor. 2005 yılı 15 Şubatı'nda kepenk kapatma olayından sonra en az ben yüz küsur trilyon para ben dışarı verdim. Benim tırlarım var istediğim erzağı getirtebilirim. Askerî çarşıya sokmayacağım, alışveriş yaptırılmayacağım. Bunun üzerine bende en sağduyulu yaklaşımın sizin 16 Şubatta sizin daha fazla askerî alışverişe göndermenizdi, bizi ve esnafı daha fazla mahçup etmenizdi, bir devlet büyüğüne yakışan buydu. Bunu yapmış olsaydınız bugün burada rahat konuşamazdık dememiz üzerine kendisi hayır asla önümüzdeki 15 Şubata bakacağım tekrar kapanırsa kepenkler asla bir daha düşünmeyeceğim böyle bir şeyi. Bu benim kuralımdır. Ben bu kuralımdan da vazgeçmem. Zaten diyalogları yeterli değil. Herkese imâli vurguları ile tehdit içerikli söylemleri ile yaklaştığı için halk ile diyalogu yoktur. Hatta 30 Ağustos'ta korucuların bile alındığı törene belediye başkanı olarak bizi kapısından geri çevirmesi bana Yüksekova'da % 70 oy veren herkesin kendisine tepkili olduğu net görülmektedir. Adeta kendisini her şeyin üstünde gören bir tavır var. Son olaylarda da sıkıntılıların yaşanmasının sebebi de kendisinin astlarına karşı verdiği talimatlar Yüksekova'daki resmî iyi niyet ve sağduyulu yaklaşımı da zorlamıştır. Bu kanı Yüksekova'da sokakta rastlayacağımız her insana sorabilirsiniz. Herkes bu tavırdan rahatsızdır, Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

3 - Tanık Metin TEKÇE Beyanında: Ben hâlen Demokratik Toplum Partisi Üyesiyim ve ayrıca Hakkâri Belediye Başkanı olarak görev yapmaktayım. Bana bahsetmiş olduğunuz 09.11.2005 günü Şemdinli ilçesinde bir kitapevinde meydana gelen olayı ben bizzat görmüş değilim ve bilgim de yoktur. Ancak ben olay sonrası Şemdinli ilçesine gittim. Patlamanın meydana geldiği kitapevini gördüm. Kitapevi'nin sahibi ile görüştük. Akabinde olay yerine Hakkâri Milletvekili Esat CANAN geldi. İncelemeler yaptı. Ayrıca 2005 yılı içerisinde Hakkâri ilimizde patlamalar meydana geldi. Hakkâri'deki genel patlamaların genel olarak sebebi bana göre merkezî yönetimin basiretsizliğidir. Yaşanan bu sıkıntılar sonucu Hakkâri halkının ülkemizin demokratikleşmesine ve barışına katkı sunacak demokratik eylemselliklerini hazmetmeme ve Hakkâri'de yaşayan hiçbir insanın istemediği, gerek asker, gerek ... (terörist) ve gerekse polis ölümlerinin maalesef Hakkâri kırsalında yaşanıyor olması ve bunun hıncının da halktan çıkarılması anlayışı hâkimdi. Nitekim 2005 yılı Temmuz ayında Hakkâri'de bir patlama meydana geldi. Akabinde Yüksekova, Şemdinli ilçeleri ve Hakkâri merkezde 2005 yılında 3-4 ay içerisinde 17-18 patlamanın yaşanması kentte yaşayan herkesin can güvenliği sorunu ve korkusunu beraberinde getirdi. Hemen herkes sabah uyandığında araçlarının altını kontrol ederek arabalarına binme ve sabahlara kadar birileri evlerine gelipte bomba bırakmasını korkusu ile yaşadılar. Bu bombalamaların başlaması ile birlikte halk üzerindeki baskının da arttığını gözlemleyebiliyordum. Bunu sabahlara kadar çarşı merkezinde, mahallerde sirenler çalarak, marşlar çaldırarak halkı rahatsız etme, aşırı güvenlik önlemleri, çarşı da bile çok sirenli ve hızlı geçişler, kapıları kırarak yapılan maskeli ev baskınları ve yine halktan bildiğimiz sivil bir vatandaşın akşam saat 20:00 sıralarına kadar arkadaşları ile birlikte görüldüğü, arkadaşlarından ayrılarak evine gittiği, ancak 22:00-22:30 sıralarında Hakkâri'ye 40-50 km uzaklıkta ölü olarak bulunmuş olması ve bu sivil vatandaşın mayın döşerken öldürüldüğü açıklaması, öldürülen noktanın gündüz bile hiçbir zaman asker yada polislerin geçiş noktası olmadığı ve o gün bir operasyonun da olmaması bir devriye, asker yada polisin orada olmasını gerektirecek bir fiilin gerçekleşmemiş olması Yusuf YAŞAR'ın Hakkâri merkezden alınıp buraya bırakıldığı kanısı herkeste hâkimdir. Bütün bu gelişmeler esnasında Hakkâri'de hiçbir zaman gelişmemiş olan demokrasi platformu oluşturuldu ve bu platform içerisinde bütün sivil toplum kuruluşlarının yer alması aslında Hakkâri'de yaşayan herkesin rahatsızlık duyduğunu ortaya koymaktadır. Yine tarihini tam olarak bilmediğim Ramazan ayı içerisinde bana bir telefon geldi, hâlen bile tanımadığım, kendisinin korucu olup olmadığını bilmediğim bir vatandaşın iftardan önce Hakkâri-Merkez-Merzan Mahallesi Durankaya-Bayköy Yol ayrımında yapılan kontrolde gözaltına alındığı, ancak kendisinden haber alınmadığı yönünde bir bilgi geldi. O esnada AKP Hakkâri İlçe Başkanlığı görevini de yapmakta olan Avukat Zeydin KAYA ile irtibata geçtim. Kendisinin de Emniyete, Jandarmaya gittiğini, böyle bir gözaltının olmadığını, yaşanmadığını, haberlerinin olmadığını belirttiler. Ancak bu şahıs Ali EROL isimli şahıs 15 kişinin yanında alıkonulmuştur, 15 kişilik bir şahit grubu vardır. Ben bu esnada Hakkâri Valisi'ni aradım. Hakkâri'nin bu güne kadar çok huzurlu bir kent olduğunu ama bu huzuru bozmaya çalışan kişi yada grupların olduğunu, bu durumun Yusuf YAŞAR'ın durumu gibi olamayacağını, tanıkların olduğunu, dolayısıyla bu vatandaşın kaybedilmesi durumunda huzursuzluğun daha da büyüyeceğini, ancak avukatın araştırdığını, güvenlik güçlerinin hiçbirinin haberinin olmadığını söylemesi dikkat çekicidir, sizin bu olay üzerinde durmanız gerekmektedir dedim. Kendileri bana "isterse 10 avukat gitsin eğer yok denilmişse demek ki gözaltına alınmamıştır" demiştir. Akabinde Hakkâri Milletvekili Fehmi ÖZTUNÇ'u aradım, göz altına alınan şahsın yanında 15 kişinin olduğunu, onların şahit olduğunu belirttim. Bu olayın üzerinde durmaları gerektiğini söyledim. Yarım saat sonra

tekrar Hakkâri Valisi'ni aradım. Yine bilgisinin olmadığını, gözaltına alınmadığını söyledi. Ben o esnada bunun çok kötü sonuç doğurabileceğini, insanların korku ile yaşamayı artık kabul edemeyeceğini, ortaya çıkmaması hâlinde 15 kişinin şahitliğinin de örtbas edilemeyeceğini belirttim. Bu görüşmeler sonucunda Ali EROL isimli vatandaş yine Hakkâri'nin dışında bir alanda serbest bırakıldı ve Şemdinli olayları akabinde bu vatandaş bazılarını arayarak televizyonda görmüş olduğu Ali KAYA adlı şahsın kendisini de götürdüğünü bildirmiştir. Ben kendilerinin korucu olduğunu da ertesi günü öğrendim. Hâlinde kendisini ne tanıyorum ne de görüşmüş değilim. Ali EROL'un Hakkâri'nin Geçitli Köyü'nden olduğunu duyduk. 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde Şemdinli ilçesinde bu vesile ile yapılan etkinlikte ben de hazır bulunacaktım. Yalnız yarım saatlik bir gecikme ile Şemdinli ilçesine ulaştım. Program saat 10:00'da başlayacaktı. Biz Belediye Başkanları'nın oturacağı protokol çadırında saat 10:15'de patlama meydana gelmiş. Belki oraya geç gidişimiz hayatımızı kurtarmıştır. Ancak Dünya Barış gününde ve diğer bütün patlamalara ilişkin temel düşüncem. 15 yıllık çatışmalı ortamdan gerek siyasi ve gerekse ekonomik rant elde eden kişi ya da grupların son 6 yıllık dönemde musluklarının kesildiği anlaşılıyordu. Tekrar ülkemizi savaşın, karanlığın kardeş ölümlerine yol açabilecek çatışmaların yaşanmasını, halkı tedirgin edecek, korkutacak ve sindirecek yaklaşımların yaşanması arzu edilen istenen bir şey değildir. Halkın da devlete karşı olan güvenini son derece zedelemiş ve sarsmıştır. Derken 9 Kasım 2005'deki Şemdinli patlaması meydana gelmiştir. Bu patlama da bana göre Hakkâri'deki bütün bu gelişmelerin ve daha diğer yerlerdeki gelişmelerinde aydınlığa kavuşabileceği bir suçüstü uygulaması yaşandığını görmekteyim. Patlamadan sonra Yüksekova ve Esendere Belediye Başkanları ile birlikte Şemdinli'ye intikal ettik. O günden sonraki bütün olaylar, bütün gelişmeler içerisinde olarak bütün o sıkıntıları, olanları, olayları yaşayarak gördüm. Bana göre Şemdinli Cumhuriyet Başsavcımız ve Hakkâri CHP Milletvekili araç üzerinde keşif yapıyor iken halkın üzerinden zırhlı bir araç ile ateş açılması ve hemen akabinde 42 Plakalı yanılmıyorsam Şahin bir otomobilden halkı tarayan kişiler ya da anlayışların, aslında o araçtaki delillerin yok edilmesine yönelik çaba olarak gördüm ve olayın olduğu günün akşamı Şemdinli'de Milletvekilinin de aramızda bulunduğu bir heyetle Taktik Jandarma Alay Komutanlığı'nda Hakkâri Valisi, Alay Komutanı ve Emniyet Müdürü ile bir görüşmemiz gerçekleşti. Bu görüşmede halk tarafından güvenlik teslim edilmiş olan insanların neden kayıp olduğu ve bu olayın gerçekten ülkemizin aydınlık geleceğine ışık tutacağı ve bu araç keşfinin mutlaka tamamlanması gerektiği ve bu araca kayıtlarda da resmî olarak Emniyet Müdürlüğü tarafından o plakanın yani 30 AK 933 sayılı plakanın verildiğini belirttik. O esnada bu aracın Jandarmaya ait olduğunu diyecekken yanlışlıkla Emniyete ait olduğunu söylediğimizde Hakkâri Valisi ve Emniyet Müdürü aynı anda "Hayır Emniyete ait değil Jandarmaya ait" dediler. Ancak görüşmelerde ısrarla gözaltında olan sadece Hakkâri'li bir vatandaş olduğunu, başka kimsenin olmadığını belirttiler. Bu durum halkı tedirgin ediyordu ve o iki üç günlük dönem içerisinde Şemdinli'deki halkın bize iletmış oldukları düşünceleri şu yönde idi: Eğer bu olaylar aydınlanmazsa bizde her gün ölmektense ilçemizi boşaltıp bu karlı dağlara çıkıp orada donarak ölmek istiyoruz şeklinde bizlere iletmek istemişlerdir. Olaydan iki gün sonra Şemdinli Kaymakamlık binasında Hakkâri Valisi, Alay Komutanı, Emniyet Müdürü ile yapacağımız görüşmeye giderken Kaymakamlık binasını, Emniyeti koruyan, barikat kuran görevliler tarafından ölümlerle tehdit edildik. Bize İçişleri Bakanınız gidecek ondan siz belediye başkanlarının ölümü bizlerin elinde olacaktır dediler. Ben bunu şöyle yorumluyorum. Bu olayların yani güvenlik güçleri içerisindeki gruplar tarafından yaşanmasını hazmetmeme duygusu o an bütün güvenlik güçlerinde şu düşünce bu düşünceyi gözetmeden halkı yok etme düşüncesi olarak algıladım. Nitekim Yüksekova ve Hakkâri'de bu olayın örtbas edilmemesi için basın açıklaması yapan kitlelere direk öldürmeye dönük ateş açılması, Yüksekova'da 3 vatandaşımızın ölmesi, Hakkâri ve Yüksekova'da 30'a yakın kurşunlamadan kaynaklanan yaralanan ve onlarca yaralanın olması Emniyet Görevlilerinin yaklaşımlarının bir ifadesidir. Bu olaylar esnasında yaptığımız görüşmelerde ne Hakkâri Valisi ne Emniyet Müdürü söylemlerine ve talimatlarına rağmen hiç kimse buna uymuyordu. Bütün bu olaylarda onlarca silâhla yaralanmış olan ve öldürülen vatandaşların aslında bunu yapanların yargılanmaması için de gerekçelendirmelerin olduğunu gördüm. Bu gerekçelendirmeler Yüksekova'daki halkı tarama olayında bana Hakkâri Valisi "Halk gitmiş, silâhla sağlık ocağını basmış, sağlık ocağını silâhla taramış ve yakmıştır, biz buna tepkisiz kalamayız" dedi. Şu anda bu durumun böyle olmadığını görmekteyiz. Hakkâri'de ise polislerin onlarca taş toplaması, ellerinde sapan türe kuşatan yaptırması ve bu kuşatanlar ile halkı tahrik etme, bizzat halkı dağıtmaya dönük, halkı teskin etmeye dönük olarak orada bulunmam bunlara da tanıklık etmeme vesile olmuştur. En son Hakkâri'de olayların olduğu gün olağanüstü bir gün yaşandığını herkes bilmekte iken, halkın bulunduğu caddenin içerisine içinde askerlerin bulunduğu 21 plakalı iki kamyonun sürülmesi ve bu araçlardan halkın üzerine ateş açılmaya başlaması ile birlikte karşı taraftan polislerde destek vererek direk halkı öldürmeye dönük eylemde bulunmuşlardır. Burada ben yine Hakkâri Valisi ile görüşürken halkın tarandığı, bunun durdurulması gerektiği, bunun bir faciaya yol açabileceğini söylememe rağmen bana cevaben "ilk silâhı halkın attığını, polis ve asker ailelerinin hayatlarının tehlikede olduğunu, halkın bunlara saldırdığını" söylemesi o fiili gerçekleştiren insanları korumaya yönelik bir çaba olduğunu açıkça görmekteyiz. Yine bireysel düşüncemi söyleyeceğim. Savaşın çok yoğunluklu olduğu dönemlerde bile karanlık basmadan evine çekilen insanlar o dönemde bile hiçbir zaman kadın ve çocuklara dönük hiçbir fiili eylemde bulunmamışlardır. Aslında bütün çabalara rağmen Türk ve Kürt halkının birbirine girmesini başaramayan zihniyetler halkı direkt tarama bahanesi olarak böyle bir şeyi ortaya atmışlardır. Ben bu söylemleri Hakkâri halkına bir hakaret olarak görüyorum. Hâlen benim kendimin oturduğu binada geçmişte ve şimdi de polis ve askerlerin olduğunu ve bu olaylar esnasında hiçbir polis ve asker ailesinin kılına bile zarar gelmediği açıkça görülmektedir. Dolayısıyla Hakkâri de ve Yüksekova'daki o ölüm ve yaralamalara sebep olan güvenlik güçlerinin de yargılanması gerekmektedir. Ben bu Şemdinli olayının lokal olmadığı kanısındayım. Tarihini tam hatırlamıyorum; Demokratik Toplum Partisi Eş Başkanları Şemdinli'ye geldiğinde ve bölge belediye başkanları yine 5-6 kişilik bir

heyetle Şemdinli Kaymakamını ve Cumhuriyet Başsavcısını ziyaret ettik. Ben bunu genel düzeyde söyleyemiyorum ancak Şemdinli Cumhuriyet Başsavcılığı üzerinde çok ağır baskıların olduğunu yüzünde ve yüz ifadesinde bir telefona dahi cevap veremeyecek bir ruh halini görebildim. Bu benim bireysel gözlemimdir. Bütün sıkıntılara rağmen ben yargıya güveniyor ve inanıyorum. Bu olayın aydınlanmasının Ülkemizin çağdaşlaşmasına ve aydınlık geleceğine katkı sunmasını da temenni ediyorum, Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

4 - Tanık Hürşit TEKİN Beyanında: Ben hâlen Şemdinli Belediye Başkanı olarak görev yapmaktayım. Son dönemlerde ilçemizde patlamalar meydana gelmektedir. Özellikle son dönemde patlama olaylarında bir artış olmuştur. Yaklaşık beş yıl gibi bir süredir ilçemizde sükûnet hâkimdi ancak son patlamalarla bu sükûnet ortamı bozuldu. İlçemizde 5 Ağustos 2005 tarihinde askeriyenin önünde gece geç saatlerde bir patlama meydana geldi. Patlama sonucu 5 asker şehit oldu. Ben bu yörenin, Şemdinli'nin insanıyım. Yöremizde yukarıda da dediğim gibi beş altı yıldır her hangi bir olay olmuyordu ve yöremiz huzurluydu. Ancak askerlerin ölmesine çok üzülüm. O askerlerde bizlerin evladımızdır. Bu olayı kimin veya kimlerin yaptığını bilemiyorum. Yine ilçemizde 1 Eylül 2005 Dünya Barış Günü Kutlamaları için etkinlikler düzenlenecekti. Hatta bu etkinliklerden önce ilçemizde bir bildiri dağıtıldı. Bildiride "Beş Askerimizin Kanı Yerde Kalmayacaktır" şeklinde yazılar yazılıyordu. Etkinlikler için büyük bir çadır kurulmuştu. Burada etkinlikler çerçevesinde konuşmalar yapılacaktı, şarkılar ve müzikler söylenecekti. Ben o günü Belediyede idim. Hatta bana telefon geldi. Şenliklere gelip gelmeyeceğimi sordular. Bende birkaç misafirim olduğunu misafirleri gönderdikten sonra geleceğimi söylemiştim. Ben kutlamamaların yapılacağı yere gittiğimde saat 10:10'da büyük bir patlama oldu. Patlama çadırın birkaç metre uzağında meydana geldi. Çok sayıda insan yaralandı. Eğer patlama odunların bulunduğu yerde meydana gelseydi çok sayıda insan hayatını kaybederdi. Böylece bu patlamadan sonra şenlikler yapılamadı. Bu olayı kimin veya kimlerin yaptığını ben bizzat görmedim. Ancak halk arasında bu olayı JİTEM'in yaptığı konuşuluyordu. Tâbi ki askerîye içerisinde bu olaydan herkes sorumlu tutulamaz, ancak halk arasında böyle bir grubun olduğu söyleniyor. Bu olayı PKK'nın yaptığını düşünmüyorum. Çünkü PKK'nın içerisinde de yer alan insanlar bu yörenin insanıdır, bu vatanın evladımızdır. Herkes bu karmaşa ortamının sona ermesini ve demokratik bir ortamın olmasını istiyor. Zira yapılacak etkinlikte bir barış ve şenlik günüdür. Bu günde kanımca PKK'nın böyle bir eylem yapacağını düşünemiyorum. Orada bulunan kişilerde barış istiyor, karmaşa istemiyor. Bu olayın da faileri yakalanamadı. Yine ilçemizde 1 Kasım 2005 tarihinde bir araç içerisinde büyük bir patlama meydana geldi. Bu patlama sonucu birçok ev ve iş yeri hasar gördü. 50-60 kişi yaralandı. Olayın olduğu tarihlerde Ramazan Bayramı'na iki gün kalmıştı, millet sokaktaydı, bayram alışverişi yapıyordu. Ancak patlamanın meydana geldiği saatte biraz ortam sakinleşmişti. Patlama daha önce meydana gelseydi yine çok sayıda insan ölebilirdi. Bu patlamayı da kimin veya kimlerin yaptığını ben bilemiyorum. Zaten ilçemize araç giriş çıkışları güvenlik kuvvetlerince kontrol edilmektedir. Duyduğum kadarıyla patlayan araçta büyük miktarda patlayıcı madde varmış. Araç içerisinde 100-150 kilogram arasında patlayıcı madde olduğu söyleniyor. Patlayıcı yüklü bir aracın ilçeye kontrollere rağmen nasıl girebileceğini ben anlamış değilim. Bu patlamadan bir hafta sonra 9 Kasım 2005 tarihinde Seferi YILMAZ isimli bir vatandaşımızın iş yerinde öğle saatlerinde bir patlama oldu. Ben o saatlerde bir köyde taziyede de bulunuyordum. Patlama olduktan sonra Kaymakam Bey beni cep telefonumdan aradı ve çok acil ilçeye gelmemi, ilçede bir patlama olduğunu, halk, asker ve polisin birbirine girdiğini söyledi. Bende hemen ilçeye geldim. Hükümet Konağı'na gittim. Ayrıca ilçemize Vali Bey, Alay Komutanı, Hakkâri Milletvekili Esat CANAN ve Avukatlarda gelmişti. Halk âdeta ayaklanmıştı. Hükümet Binası'na ve Emniyete yürüyorlardı. Taşlamalar, atılan silâhlar, gaz bombaları havada uçuyordu. Ben elimden geldiği kadar halkımızı sakinleştirmeye çalıştım. Hatta ben de yaralandım. Kafama taş değdi. Emniyet Müdürü bana ilçeye giriş noktasındaki polis noktasında yine büyük karışıklık olduğunu, oraya gidip halkı teskin etmemi istedi. Oraya gittim ve ben orada yaralandım. Halk biraz sakinleşti. Edindiğim bilgiye göre Seferi YILMAZ'ın iş yerine bombayı astsubaylar atmış. Daha doğrusu astsubaylar ile birlikte gelen bir şahıs elindeki bombaları Seferi YILMAZ'ın iş yerine attıktan sonra oradan uzaklaşırken halkımız tarafından bir arabanın içerisinde yakalanmış. Arabada resmî bir araç imiş ve astsubaylara aitmiş. Olay sonrası ilçeye geldiğimde birçok insan arabanın etrafını çevirmişti ve arabanın üzerinde Savcı Bey'in keşif ve tespit yapmasını bekliyordu. Savcı Bey araç üzerindeki tespitlerine akşam saatlerinde başlayabildi. Burada Milletvekili Esat CANAN, avukatlar ve yörenin belediye başkanları bulunuyordu. O saatlerde yine birçok insanda Savcı Bey'in yaptığı keşfi izliyordu. Bir anda silâh sesleri gelmeye başladı, panzerlerden ateş açılıyordu. Daha sonra Ziraat Bankası'nın önünden beyaz bir araç gelerek halkın üzerine doğru ateş açıldı. Bu kişiyi ben tanııyordum. Ancak tanıyanlar araçtan ateş eden kişinin ilçemizde görev yapan Uzman Çavuş Tanju ÇAVUŞ olduğunu söylediler. Bu olaydan sonra Savcı Bey keşfi tamamlayamadı, olay yerinden ayrıldı. Ancak aracın etrafında bulunan insanlar aracı kuşatarak araca başka şekilde müdahale edilmesini önlediler. Biz bu arada Vali Bey, Alay Komutanı, Kaymakam Bey ve Belediye Başkanları ile toplantı yaptık. Daha sonra tekrar araç üzerinde keşif ve tespit Savcı Bey tarafından yapıldı. Aracın bagajından silâhlar ve el bombaları ile çok sayıda evrak çıktı. Bunlara el konuldu. Bende keşif işlemi bittikten sonra Belediyeye ait keçe ile aracı bulunduğu yerden kaldırdım, Hükümet Konağı'nın önüne götürdüm. Yukarıda dediğim gibi ilçemizde son üç dört ay içerisinde bu şekilde halkın huzurunu bozucu ve karışıklık ortamı yaratan patlamalar meydana geldi. Bu karışıklık ortamından kimlerin menfaatlendiğini bilemiyoruz. Daha doğrusu halkımız bu karışıklık ortamından kimlerin menfaatlendiğini biliyor ancak bunu açıklayamıyor. Maalesef ülkemiz ve özellikle yöremizde demokratik ortam henüz oluşmadı. Halkımız demokrasi istiyor, barış istiyor. Bu patlamaların artık bitmesini istiyor. 9 Kasım 2005 tarihindeki patlama olayından sonra astsubaylar tutuklandıktan sonra yöremizde her ne hikmetse patlama olayları bıçak gibi kesildi. Halkımız karışıklık istemiyor, huzur ve barış istiyor. Zaten şimdiye kadar bu karışıklık ortamında 40.000 insanımız öldü. Bundan kim, ne

menfaat elde etti. 100.000 – 200.000 insanımız da ölse bir yere varamayacağız. Zararın neresinden dönersek ülkemizin ve bizim kârınadır. Bu olaylardan sonra maalesef bu yörede gözlemediğim husus; bir kısım grupların yetkilerinin azalmaması hatta yetkilerinin daha da güçlenmesini, halk üzerinde etkinliklerinin daha da artmasını istiyor. Demokrasi, insan hakları olmasın. Olağanüstü yetkilerle donatılmış bir grubun varlığı isteniyor. Maalesef bu da yöremize, insanımıza zarar veriyor. Bu ölümler, bu kargaşa ve karışıklıklar artık bitsin. Bu karmaşayı yaratanlara meydan verilmesin, biz bunu istiyoruz. Halkın yargıya güveni vardır. Bu olayların üzerine gidilsin. Bu olaylar nereye kadar gidiyor, kimlere ulaşıyor. Biz onların tespitini istiyoruz. Bunlar açıklığa kavuştuktan sonra bu olayların biteceğine inanıyorum. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

5 - Tanık Esas CANAN Beyanında: Ben hâlen Hakkâri Milletvekili olarak görev yapmaktayım. 09.11.2005 günü Yüksekova ilçesindeyim. Öğle saatlerinde Şemdinli ilçesinden telefon geldi. Telefonda; Şemdinli ilçesinde bir patlama olduğunu, bir kişinin öldüğünü ve yaralananların olduğunu ayrıca üç kişinin de yakalandığını söylediler. Ne yapmalarını gerektiğini söyleyen kişilere ben bu üç kişiye zarar vermemelerini, üzerlerinde kimlik vs belge var ise güvenlik güçlerine teslim etmelerini söyledim. Telefon görüşmesini müteakip Şemdinli ilçesine intikal ettim. Buraya geldiğimde çarşıda çok yoğun, öfkeli bir kalabalık vardı. Onlardan kısa bir bilgi aldım. Daha sonra halk tarafından abluka altına alınan aracı gösterdiler. Pasajda bir kişinin öldüğünü, altı kişinin yaralandığını, failleri güvenlik güçlerine teslim ettiklerini söylediler. faillerin kullandığı beyaz aracı gösterdiler. Bu olay ile ilgili ne varsa aracın içerisinde, onun için biz bu aracın incelenmesini istiyoruz dediler. Onun üzerine ben o insanları sabırlı ve sağduyulu olmaya çağırdım. Gerekenlerin yapılacağını söyledim. Yetkililer ile görüştüğümde Hükümet Konağı'na giderek ilçenin Kaymakamı, Emniyet Müdürü, İlçe Savcısı askerî yetkililer ile görüştim. Araç üzerinde incelemeler yapılması gerektiğini, halkın talebinin bu yönde olduğunu söyledim. Halkın abluka altına aldığı aracın kime ait olduğunu askerî yetkililere sorduğumuzda bana bize ait değil dediler. Bunun üzerine araç üzerinde inceleme yapılması gerektiğini tekrar söyledim. Yetkililer çarşıda güvenlik olmadığını, halkın dağılmasını, halk oradan dağılmadıkça sağlıklı bir keşfin yapılamayacağını söylediler. Bunun üzerine tekrar çarşıya gelerek halkı teskin etmeye, sağlıklı bir keşfin yapılabilmesi ve Cumhuriyet Savcısının rahat çalışabilmesi için aracın etrafının boşaltılması gerektiğini, Milletvekili olarak yardımcı olacağımı söyledim. Bunun üzerine halk biraz geri çekildi. Bu durum Cumhuriyet Savcısına iletildikten sonra Cumhuriyet Savcısı beraberinde İlçe Emniyet Müdürü, Belediye Başkanı, birkaç avukat arkadaşımız ile birlikte aracın başına geldiler. Benim de bulunduğum bir ortamda araç üzerinde keşfe başlandı. Keşif esnasında aracın bagajı açıldı. Bagaj açıldığında; üç adet kalashnikov marka silâh, on adet mermi dolu şarjör, güvenlik güçlerinin kullanmakta olduğunu tahmin ettiğim kamuflaj yeleği, bomba imâlinde kullanıldığı söylenen bir takım malzemeler, dört adet dosya, bir çanta içerisinde Makine Kimya menşeli iki adet el bombası ele geçirildi. Bunlar Cumhuriyet Savcısı tarafından birer birer zapta geçirildi, tespit edildi. Orada bulunan dosyalardan bir tanesinin incelenmesinde o zamana kadar kime ait olduğu bilinmeyen aracın Jandarmaya ait olduğu, dosya içerisinde bulunan tescil belgesinden anlaşıldı. Dosyanın içerisinde aracın tesellüm belgesi, kime emanet edildiği, görev belgesi, Karabük'ten getirildiğine ilişkin belgeler görüldü. Diğer kısım dosyalarda şahıs isim listelerinin bulunduğu, sakıncalı, devlet yanlısı, devlet yanlısı olmayan şekilde Hakkâri bölgesinde bulunan aşiret yanlısı ve aşiret ileri gelenlerinin isimleri görüldü. Bu inceleme devam ederken akşam karanlık olmuştu. O sırada bir panzerden bizim bulunduğumuz yere doğru ateş açıldı. Kısa bir panik yaşandı. Ben Emniyet Müdürü'ne dönerek, "Müdür Bey ne oluyor, burada Cumhuriyet Savcısı inceleme yapıyor, böyle bir şey olamaz lütfen müdahale edin, bunu durdurun" dedim. İlçe Emniyet Müdürü de cep telefonuna sarılarak müdahale etmeye çalıştı. Ancak bir süre devam etti. İlk tedirginlik yaşandıktan sonra keşif yine devam etti. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra bu sefer daha küçük çaplı bir ateş açıldı. O ateş açılması sonucu keşif izlemekte olan halk feryat etmeye başladı, imdat sesleri geldi, bizi öldürüyorlar şeklinde bağırışmalar geldi, halk paniğe kapılarak bize doğru koşmaya başladı, Cumhuriyet Savcısı bu koşullarda keşif yapılamayacağını söyleyerek olay yerinden ayrılmak zorunda kaldı. Bizde oradan ayrılmak zorunda kaldık. En yakın hastaneye kendimi attım. Hastaneye vardığımda yaralanan 5 kişinin hastanede olduğunu gördüm. Yaralılardan Ali YILMAZ isimli vatandaşımız Yüksekova'ya gönderilirken yolda öldüğünü duydum. Bundan sonra ben Hakkâri Valisini ve İçişleri Bakanı'nı arayarak Şemdinli'deki bu durumu aktarmaya çalıştım. Özellikle Cumhuriyet Savcısının ve bir milletvekilinin hazır olduğu keşifte güvenlik görevlisinin neden ateş açtığını, bunun durdurulması gerektiğini, olayın ilçede gerginliğe yol açacağını belirttim. Hakkâri Valimiz o sırada Şemdinli ilçesine intikal etti. Daha sonra beni de hastaneden alarak İlçe Jandarma Alay Komutanlığı'nda bir değerlendirme toplantısı yaptık. Bu toplantıda başta Sayın Valimiz Erdoğan GÜRBÜZ, İl Alay Komutanı, İl Emniyet Müdürü, Şemdinli Cumhuriyet Savcısı, Hakkâri Cumhuriyet Başsavcısı, ben, Yüksekova ve Şemdinli Belediye Başkanları vardı. Toplantı yapıldı. Yarıda bırakılan keşfin yeniden yapılması ve aynı gece bitirilmesi için bir değerlendirme yapıldı. Çünkü halkın talebi bu keşfin, o incelemenin aynı gece bitirilmesi yönündeydi. Halk inceleme yapılmadan dağılmayacağını söylüyordu. Güvenlik sağlandı, aynı gece saat 21:00 civarında tekrar araç başına gidildi ve araçta keşif tamamlandı. O gün bulunduğum sırada vatandaş tarafından yakalanan ve güvenlik güçlerine teslim ettikleri üç kişiyi sorduğumda, iki kişinin mevcut olmadığını, sadece bir kişinin göz altına alındığını, bu kişinin ismini sorduğumda ismini bilmediğini ifade ettiler. Israrla diğer iki kişinin de gözaltına alınması gerektiğini halkın talebi olarak ileri sürmeme rağmen böyle şahısların mevcut olmadığını askerî yetkililer ifade etti. Yani iki gün içinde tüm sorularımıza ve taleplerimize rağmen ortaya çıkan aracı askerîyeye ait olduğu ve o araçta bulunun şahısların istihbarî görev yapmak üzere olduklarını kimse bize söylemedi. Aradan iki gün geçtikten sonra onların görevli oldukları ve aracın jandarmaya ait olduğu ileri sürüldü. Şemdinli halkının merakla beklediği bir açıklama yapılmasıydı. Ancak iki gün suskun kalan hiçbir yetkiliden olaya ilişkin açıklama yapılmadı. Vatandaşlarımızda sürekli bu olayın ortaya çıkarılmasını, olayın failleri olan diğer iki kişinin de göz

altına alınmasını talep ediyorlardı. Bu kişinin bilinmediğini söylediler. Ben bunların bilinebileceğini, araçta tartaklama olduğunu, vatandaşlar tarafından yapılan müessir fiil ile hatta birisinin yaralandığını ve bunların kamu görevlisi olduklarını ve kolayca bulunabileceklerini belirttim. O aşamada bu kişilerin asker kişiler olduğu belli olmuştu. Bu kişilerin ilk aşamada emniyette veya jandarmada oldukları yönünde bilgi yoktur. Âdetâ bu kişiler saklandı. Ancak halkın yoğun baskısı üzerine bildiğim kadarı ile bu kişiler gözaltına alınmadan 12.11.2005 tarihinde Savcılığa çıkarıldılar ve ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakıldılar. Bunların serbest kalması kamuoyunu rahatsız etti, tekrar gerginliğe sebebiyet verdi. Bu olayın açığa çıkarılması gerektiğini yetkililere ilettik. Benim orada gördüğüm tüm ortaya çıkan kanıtlara ve orada o anda hazır olan görgü tanıklarının anlatımlarına göre olay “Suçüstü” bir olaydır ve eylem iki kamu görevlisinin ve bir itirafçının olduğu üç kişilik ekip tarafından gerçekleştirildiği açıktır. Bunun lokâl bir olay olmadığı kanısındayım. Geçmişte de benzer olaylar bölgede yaşandı. Örneğin Yüksekova Çetesinde de yine itirafçı vardı ve yine asker kökenli kamu görevlileri vardı. Şemdinli de ortaya çıkan olay tamamen devletin içerisine girmiş, yasadışı işler yapan çetelerin ortaya koyduğu hukuk dışı bir eylemdir. Ancak bunların kendi başına yaptıkları lokâl bir olay olarak görülemez. Bunun bağlantıları da vardır. Talimat aldıkları yerler vardır. Bunların tümünün araştırılmasına ihtiyaç vardır. Geçmiş olaylarda da bu bağlantılar ortaya çıkmadığı için yeniden Şemdinli de bu tür olay ortaya çıkmıştır. Üst düzey komutanlarımızın “iyi çocuktur, suç işlemez” şeklindeki beyanları bile bu tür olayların üzerine gidilmemesi şeklinde aşağıdaki tüm birimlere bir mesajdır. Bence bu kişiler bu olayı yukarıdan talimat almadan gerçekleştiremezler. Olay organize bir şekilde yapılmıştır. Jandarma istihbaratın tek başına emniyet bölgesinde bu olayı gerçekleştirmesi mevzuatımıza da uygun değildir. JITEM olarak tabir edilen görevlilerin görev alanı kırsal alandır. 2005 yılında Hakkâri, Şemdinli ve Yüksekova merkezlerinde toplam 18 patlama olayı gerçekleştirilmiştir. Bunların büyük bir kısmı Şemdinli olayında olduğu gibi devlet içine sızmış çetelerin gerçekleştirdiği yönünde kamuoyunun algılaması ve değerlendirmeleri mevcuttur. Örneğin: Yüksekova ilçe merkezinde bulunan Zağros İş Merkezinde bir ay ara ile biri bombalama biri roket atar iki kez patlama meydana gelmiştir. İstihbarat raporlarına göre bu bina sahibinin PKK sempatzanı olan bir kişi ve kara para ile bu binayı yaptığına ilişkin raporlarda vardır. Babasının da daha önce yine jandarma tarafından alınarak kaybedildiği, öldürüldüğü bilinmekte ve bu davadan dolayı İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye’yi mahkûm etmiştir. Böyle birisinin iş merkezine PKK’nın patlayıcı madde atması hiç kimseye mantıklı gelmemektedir. Kamuoyunda bu eylemlerinde devlet içerisine sızmış çeteler tarafından gerçekleştirildiği söylenmektedir. Bu durum başka Hakkâri Valimiz, Alay Komutanımız ve diğer yetkililere söylenmiştir, tedbir alınması istenmiştir. Ancak hiçbir tedbir alınmamış ve neticede Şemdinli olayları ortaya çıkmıştır. Şemdinli de 1 Kasım 2005 de gerçekleşen bombalama olayı ile ilgili de çok ciddi kuşular bulunmaktadır. O patlamaya ilişkin sağlıklı bir soruşturma zamanında yapılmamıştır. 150 kg yakın bir patlayıcı maddenin askerî gazinonun yakınına kadar getirilmiş olması PKK tarafından yapıldığı iddiasının kamuoyunda çok inandırıcı olmadığı görülmektedir. Bu tür olayların PKK tarafından gerçekleştirildiği yönünde vatandaşın iknâ edilmesi lâzımdır. Yetkililer tarafından yapılan soyut açıklamalar vatandaşın inandırmamakta ve bu tür faili meçhul olaylar maalesef zaman zaman yaşanmakta ve vatandaşın devletten uzaklaştırmaktadır. Devletin içerisine sızmış bir takım hukuk dışı oluşumlar bölgede yeniden bir olağanüstü hâl koşullarını yaratıp, olağanüstü hâl koşullarının yarattığı imkân ve imtiyazlardan yararlanmak için bu tip tertiplere girmekte, zaman zaman mevcut yasaların terörle mücadele için yeterli olmadığını söyleyerek hukuk dışına çıkmak için kendilerine gerekçe aradıklarını bölgede görmekteyiz. Yeniden bölgede bir huzursuzluğun yaratılıp devletin vatandaşın arasını açmak için özellikle son zamanlarda bu gibi olayların ortaya çıktığını söylemek mümkündür. Türkiye bir hukuk devletidir. Terörle mücadele edilirken hukuk kuralları içerisinde mücadele edilmelidir. Ancak terörle mücadele adı altında hukuk dışı uygulamaya geçildiği zaman halk büyük bir rahatsızlık ve tedirginlik duymakta ve ülkenin geleceği hukuk dışı uygulamalar ile tehlikeye girer. Başta Şemdinli halkı olmak üzere bölge halkı bu ülkenin bütünlüğünden yanadır. Bazı grupların, bazı kişilerin kendilerini daha çok vatansız ilan ederek bölgede yaşayan vatandaşlarımızdan kaygı duymalarına gerek yoktur. Türkiye bir hukuk devletidir. Terörle mücadeleyi hukuk kuralları çerçevesinde sürdürmelidir. PKK’ya katılmış, daha sonra ülkeye gelerek itirafçı konumuna girmiş şahısların bölgedeki insanlardan daha fazla vatansız olduğunu söylemek mümkün değildir. İtirafçı suç işleyen kişidir. Bu kişilerin hâlen hukuk devleti tarafından bir kahraman gibi görevlendirilmiş olmaları, kendilerine maaş bağlanmış olması ve bunlarla terörle mücadele yapması hukuk devletine yakışan bir davranış olamaz. Bu olayın yani Şemdinli olayının tüm bağlantıları ile birlikte açığa çıkması, ülkenin bütünlüğü ve ülkemizde demokrasinin yerleşmesi açısından faydalı olacaktır. Bu bir fırsattır. Aksi takdirde bu olaylar devam edecektir. Vatandaşlarımızın geleceğe güvenle bakmaları mümkün olmayacaktır. Bu olayın Türkiye’de son olay olmasını diliyoruz, böyle bir olay yaşanmasını istiyoruz. Şemdinli ilçesinde ilk iki gün o iki kişinin göz altına alınmamasıyla deliller bence karartılmıştır. Soruşturmanın dikkatli ve düzenli şekilde yapılmasında fayda vardır. Araç üzerindeki inceleme esnasında Tanju ÇAVUŞ’un oradan geçmesi ve bir vatandaşımızın ölümüne ve beş kişinin de yaralanmasına sebebiyet verecek şekilde ateş açması oradaki incelemenin, oradaki delillerin ortaya çıkarılmasını engellemeye yöneliktir. Onun o eylemi sonucu sadece ölü ve yaralılar değil aynı zamanda keşifte yapılamamıştır. Bir milletvekilinin ve Cumhuriyet Savcısının bulunduğu yargının bir çalışması orada engellenmiştir. Buda bir suç oluşturur. Bunların araştırılması gerekir. Bombalama olayı ile Tanju ÇAVUŞ olayının birlikte değerlendirilmesinde ve bir sonuca varılması konusunda soruşturmanın birlikte yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu çerçevede soruşturmanın genişletilerek diğer bağlantıları ile birlikte tüm ilgililerin dinlenmesine ihtiyaç vardır. Şemdinli olayı geçmişten beri bölgede yaşanan faili meçhul olaylardan biri olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bu olayın ortaya çıkarılması ülkenin yararına olacak ve ülkenin geleceğine ışık tutacaktır. Bence olay açıktır. Deliller ortaya çıkmıştır. Sonradan ortaya çıkarılan olayı örtbas etmeye yönelik iddialar ve savunmalar

gerçeği yansıtmamaktadır. Ortaya çıkan tüm olaylar tesadüf olarak ortaya çıkmış olamaz. Olaya ilişkin tarafımdan hazırlanan 13 sorunun aydınlığa kavuşturulması için soruları makamınıza sunuyorum. Şeklinde Beyanda Bulunmuştur.

ŞEMDİNLİ'DE MEYDANA GELEN OLAY SONRASI DEVLETEN BEKLENTİLERE İLİŞKİN MEDYADA YER ALAN HABER VE YORUMLAR:

Tanju Çavuş olayı: Ancak keşif, kimliği belirsiz kişilerce açılan ateş sonucu yarım kaldı. Keşfi izleyen kalabalıktan Ali Yılmaz öldü, beş kişi de yaralandı (Hürriyet-12 Kasım 2005).

“Hukuk devleti sınavı; Yanılıp yanılmadığımızı irdelemek için hafızanızı tazeleyin... Ve eğer biliyorsanız bize 4 Aralık 1945'teki Tan Matbaası baskınının, 6/7 Eylül 1955 tarihindeki çapulcu ayaklanmasının, 1 Mayıs 1977'deki Taksim Meydanı katliamının, aynı yıllarda yaşanan, Marmara Vapuru'na sabotaj yapıp batırma olayının; bazı cinayetlerin failinin, örneğin Muammer Aksoy, Uğur Mumcu ve Bahriye Üçok'u öldürenlerin bulunduğunu söyleyebilir misiniz? ŞEMDİNLİ OLAYI günlerdir gazete sayfalarını doldurup duruyor. İlginç gelişmeler okuyoruz: Şemdinli gibi bir üçra Güney Anadolu ilçesinde arka arkaya 17 kere bomba patlar mı? Patlarmış... Nitekim birkaç hafta içinde birbiri ardından patlayıp durmuş... kendisini devlet içinde devlet sananlar 9 Kasım günü, hem de güpegündüz, ilçe merkezindeki Umut Kitabevi'ni bombalayacak kadar pervasız davrandılar. Fail diye -üstelik halk tarafından- yakalanıp polise teslim edilenlerin Kıdemli Çavuş, Uzman Başçavuş çıkması; JİTEM isimli yasadışı infaz biriminin kalıntısı olduğu izlenimini veren JİT'e (Jandarma İstihbarat Teşkilâtı) mensup olduklarının anlaşılması gösteriyor ki Şemdinli olayının yapısı Susurluk'tan zerre kadar farklı değildir. Şimdi bekleyip göreceğiz. Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı... dediklerini yaparlarsa bu devletin hukuk devleti olması yolunda çok ama gerçekten çok önemli bir adım atmış olacağız” (Oktay EKŞİ. Hürriyet - 15 Kasım 2005).

• “Şemdinli olayının “kontr-gerilla”nın bir operasyonu gibi görüldüğünü, ... 1 Kasım'da bir arabaya konulan bombanın patlaması olayının PKK'ya mal edildiğini, ... Ancak..., 9 Kasım'da eski bir PKK'lıya ait bir kitabevine yönelik saldırının ardından halk tarafından çevrilen ve içinde patlayıcı madde ve otomatik silâhların bulunan arabada bir astsubay ve bir PKK itirafçısının bulunduğunu, ... bunun arkasından Şemdinli'de üç gün kargaşa yaşandığını ... olayın ordu ile Kürt asiler arasında 1984-1999 yıllarında 36 bin ölüme neden olan ‘kirlî savaş’ sırasında meydana gelen çok sayıda olayın kontr-gerillanın bir operasyonu gibi görüldüğünü, Kontr-gerillaya mal edilen ‘faili meçhul cinayetler’ sırasında üç bin kişi öldürüldüğünü, .. Dönemin yargı ve siyasî otoriteleri, çoğu zaman hiç bir soruşturma açmadığını, Hükümet tarafından kısa bir süre içerisinde parlamentoda kurulacağı açıklanan bir araştırma komisyonunun, eğer soruşturmasını sonuna kadar götürebilirse Türkiye için gerçek bir dönüm noktası oluşturacağını, ...” (Fransız Liberation gazetesi).

“Demokratik Kürt grupların eski yöntemlerle (şiddet ve gerginlik) hareket ettiğini, yapılması gerekenin bu mücadelenin artık şiddet değil diyalog yoluyla sürdürülmesi olduğunu, aksi halde aşırı milliyetçi gruplar ve ordunun istediğinin olacağını, nitekim ordunun yine bölgede (Doğu ve Güneydoğu Anadolu) provokasyonlara başladığını, Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin süregelen terör, şiddet ve PKK ile çatışma ortamını sevdiğini, çünkü bu durumun onu güçlü ve önemli kıldığını iddia ederek, bu nedenle de TSK.ni Güneydoğu'da provokasyon yapmakla suçladığı...”, (AB-Türkiye Karma Parlamento Kom. Eşbaşkanı Joost Lagendij).

“Şemdinli'de yaşanan bombalama ve arkasından bombacı oldukları iddiasıyla “suç üzeri”nde yakalanan üç kişinin jandarma istihbaratı için çalıştıklarının ortaya çıkması ve sonrasında Şemdinli, Yüksekova ve Hakkâri'de yaşananlar, 3 Ekim sonrası Türkiye'de uyanan umut dalgasının üzerinde kara bulutlar esmesine yol açtı. 3 Kasım 2002 seçimlerinden sonra başlayan ve 17 Aralık 2004'e kadar süren sükkunet döneminde, siyasî ve iktisadî alanlarda “sessiz devrim” olarak adlandırılan eski rejim tasfiye edildi. Türkiye ilk örneği 21 Mart 2005 tarihindeki Nevruz hadiselerinde Mersin'de “bayrak hadisesiyle” ortaya çıkan bir kitle histerileri serisine şahit oldu. PKK bombalama şeklinde kışkırtıcı eylemlere girişirken, PKK'yı vesile ederek devlet içindeki varlığını koruyan kontrgerilla çeteleri de karşı istikamette illegal faaliyetlere giriştiler. Böylece devam eden faaliyetler, kamuoyunda şüphe ve nefretle karşılanırken. PKK, HADEP'te genel başkan yardımcılığı yapmış ve sonradan Osman Öcalan çizgisinde bir muhalefete savrulan Hikmet Fıdancı'yı katletmesiyle ve artık hiçbir argümanla savunamayacağı şiddetiyle yalnızlaşırken, kontrgerilla da Şemdinli'deki bombalama olayıyla “tecrit” sürecine girdi. Bunda hükümet politikalarının bürokrasi, istihbarat ve güvenlik alanlarında uygulanamamasına yol açacak bürokratik yapılanma rol oynuyor. İşte jandarma güya vilayetlerde valilere, Türkiye'de İçişleri'ne bağlı ama fiiliyatta tamamen Genelkurmay hiyerarşisi içinde. Birtakım istihbarat örgütleri var ki, İçişleri Bakanı 'onları bana sormayın' diyor, istihbarat örgütleri ve ordu TBMM denetiminin dışında yer alıyor... Buna bir de olağanüstü halden olağan hale geçişin yarattığı intibak zorlukları ekleniyor.Türkiye, Soğuk Savaş boyunca ve daha sonra da Güneydoğu'daki düşük yoğunluklu çatışma dolayısıyla kontrgerilla şeklinde adlandırılan, emniyet, istihbarat, ordu, siyasî partiler, basın ve ekonomik sahaya yayılmış mafyöz-illegal bir yapılanmayla karşı karşıyadır: Bunların tasfiye edilmesi, güvenlik güçlerinin ve istihbarat güçlerinin bu tür unsurlardan arındırılarak hukuk devletinin denetimi altına alınması, bu güçlerin siyasî ayaklarının ortadan kaldırılması ve mafyayla mücadele... Bu demokrasinin ve hukuk devletinin mantığı icabı yapılması.bu vesileyle Türkiye'nin bu tarihi geçmişiyile hesaplaşacak, bu tür yapıların şimdi serbest kalmış artıklarını hukuk devleti disiplini altında sorgulayacak bir hamleyle ihtiyaç vardır. Bu bakımdan bütün silâhlı güçlerin ve istihbarat faaliyetlerinin TBMM kontrolü altına alınacağı bir sisteme ve bu yapının mağdur ettiği vatandaşlarının zararlarının tazmin edileceği bir kampanyaya ihtiyaç vardır. (Murat Yılmaz - 20.11.2005).

Cumhuriyet Başsavcısı Vekillliğimize Gelen Çeşitli İhbarlar Aşağıda Gösterilmiştir ;

1 - 14.02.2006 havale tarihli Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğimize Abdulrezzak UÇARER isimli kişi tarafından yazılan ve Diyarbakır'dan gönderildiği anlaşılan yazı kapsamına göre;

Şemdinli ilçesinde yaşanan bombalama olaylarını ve sonuçlarını ülkesini seven bir vatandaş olarak çok yakından izlediğini, şu günlerde ülkemizin değişik yerlerinde meydana gelen olayların aynı eller tarafından organize bir şekilde gerçekleştiğini gönderdiği görüntülerden anlayacağımızı Şırnak/Uludere'ye bağlı Gülyazı Köyü'nün Eski Alancık yolunun takip edildiğinde daha önce kullanılan ve şu an boşaltılmış olan Yıldız Karakolunun iç kısmından beyaz tepenin karşısından Kuzey Irak'a geçildiğini, Koranish Deresi'nden devam edildiğinde ülke sınırımızın yaklaşık 2 km ilerisinde PKK.lı teröristler tarafından tepe emniyeti alınan güvenli bölgeden kaçak malların (silâh, patlayıcı, çay, mazot, koyun, keçi vb) PKK.lılar tarafından gümrük vergisi alınarak satıldığını, bu bölgenin kullanılan üç kaçakçılık bölgesinden biri olduğunu, bölgenin kontrolü askerler tarafından yapılmasına rağmen terörist ve milis aktarımların da buradan yapıldığını, metropollere aktarılan patlayıcı maddelerin bu bölgelerden kaçakçılar ve milisler aracılığıyla aktarıldığı çok net olarak bütün bölge halkı ve devlet görevlileri tarafından bilindiği, bu geçiş güzergâhında Ortaköy 6. Jandarma Sınır Taburu, Şenoba Sınır Taburu, Gülyazı Sınır Taburu ile Uludere İlçe Jandarma Komutanlıkları'nın olduğunu, tüm patlayıcı madde ve kaçak malzemelerin Uludere ilçesi ile Şırnak ili arasında 24 saat arama yapılan 7-8 askerî noktadan geçerek dağıtıldığını, bunu bölge insanları arama noktalarında görevli rütbeli askerlere rüşvet vererek yaptıklarını, bu bölgede rüşvet ve ortaklığın bütün kapıları açan anahtar olduğunu, son günlerde bu geçiş güzergâhından yoğun bir şekilde kaçak malzeme, örgüt mensubu, pasaportu olmayan milisler, örgüt mensubu yakınları, patlayıcı maddeler vb. askerî denetimi olmasına rağmen sevkiyatın devam ettiğini, ayrıca daha önceden terörle mücadelede korucu olarak görev alan aşiret ağaları terörün gücünü yitirmesi ile birlikte üst rütbeli askerlerle kaçakçılık yaparak ciddi kazançlar elde ettiklerini, geçen yaz tayin olan eski Tümen Komutanı Tümgeneral Ali KARABABA ve Kurmay Başkanı Aziz ERGEN'in bir yıl ağalar ile birlikte iş adamlarını tehdit ederek, kaçakçılık yaparak ve ihalelerden korkunç haksız paralar elde ederek milyarlarca para kazandıklarını şu an emekli olan Aziz ERGEN'in Ankara Kızılay'da hanımının üzerine kayıtlı olan kendisine ait dört katlı dershanesinin bulunduğunu, emekli asker olan Aziz ERGEN'in mal varlığı araştırıldığında devlet memuru maaşı ile sahip olamayacağı daha nelere sahip olduğunun anlaşılacağı, bölgedeki kaçakçılık olaylarında Tümen Komutanı (Garnizon Komutanı) Tümgeneral Ahmet YAVUZ ve İl Jandarma Alay Komutanı J.Kur. Kıdemli Albay Habib DOĞAR'ın bizzat bilgilerinin olduğunun son dönemde Türkiye genelinde yakalanan bombaların geldiği güzergâhlar araştırılırsa ve teslim olan teröristlerin ifadeleri ayrıntılı bir şekilde incelenirse bu anlatılanların ne kadar doğru olduğunun anlaşılacağını, ayrıca konunun esas vehametinin bu kaçakçılık olaylarına bilerek göz yummalarla ülkemizin değişik yerlerine sevkiyatı yapılan bombaların ve silâhların hangi amaçlar için ve hangi eller tarafından kullanılacağına anlaşılacağını... Şeklinde iddialarda bulunulmuştur.

Yukarıda anlatılan ihbara konu olay ile ilgili olarak soruşturma evrakı tefrik edilerek soruşturma defterimizin 2006/153 sırasına kaydedilmiş ve soruşturma evrakı Yetkisizlik kararı ile Şırnak Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

2 - Yine 14.02.2006 havale tarihli C. KAYA ismi ile Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğimize gönderilen ihbar dilekçesinde;

ihbarı yapan kişinin Silopi'de yaşayan bir güvenlik mensubu olduğunu, son dönemlerde ardı ardına patlayan bombalardan Silopili her vatandaş gibi rahatsız olduğunu, bütün bu patlamaların ardından merak edilen tek şeyin bunları PKK mı yapıyor, yoksa devlet mi sorusunun sorulmaya başlandığını, örnek olarak 20.11.2005 günü saat 21.45 sıralarında Silopi İlçesi Emniyet Müdürlüğü binasına Ata KAÇAR, Cevher BADUR, Osman ARSLAN, Sabri BİNZET ve Mehmet ÖZKAN isimli kişiler tarafından iki adet el bombasının atıldığını ve bu kişilerin yakalandığını, Ata KAÇAR'ın sorgusunda şoförlüğünü yaptığı ticari otoyol müşteri olarak binen adı geçen şahıslardan Osman ARSLAN'ın Silopi ilçesine giderek eğlendikleri, lokâlden çıktıktan sonra Emniyet Müdürlüğü'nün bulunduğu sokağa araçla gittiklerini, bu esnada bir patlama sesi duyduğunu ve korku ile arkasına baktığında Osman isimli kişinin elindeki el bombasını fırlattığını gördüğünü söylediğini, olayı yapan Osman'ın suçu kabul ettiğini ancak neden yaptığını söylemediği, Osman, Ata ve arkadaşlarının korucu olması asker ile bağının olmasının kendilerine Şemdinli olaylarını hatırlattığını, çünkü ilçede örgüte yakın olan ve çocukları kırsalda olan insanların yaptıkları araştırmalarda bu patlamalardan PKK'nın haberi olmadığı, Silopi ilçesinde meydana gelen patlamaların örgüte zarar vereceği yanıtının alındığını, örgüt tarafından failerin ve patlamadan sorumlu olan insanların örgüt tarafından araştırılmakta olduğunu söylediği, bunun yanında olayı yapan kişiler göz altındayken Emniyeti arayan bir kişinin polisleri tehdit ettiğini ve bombalamayı yapan kişilerin serbest bırakılmasını istediğini aksi taktirde Emniyetin tekrar bombalanacağını söylediğini, Emniyeti arayan ve tehdit eden ve ismini vermeyen bu kişinin ise özel kuvvetlerde çalışan Muzaffer BADUR isimli bir astsubayın olduğunun, bu olayların Şemdinli olaylarının akabinde olmasının bölgede yeni oyunların var olduğu şüphesini uyandırdığını, Silopi ilçesinde meydana gelen patlamalardan ve Silopi Emniyet Müdürlüğü'nde olan patlamalardan da Silopi 23. Piyade Tugay Komutanı Ömer PAÇ'ın bilgisinin olduğunu, bu kişinin Emniyete sürekli tepkili yaklaştığı, Emniyetin son iki yılda gerçekleştirdiği operasyonlardan rahatsızlık duyduğunu ... Şeklinde iddialarda bulunulmuştur.

Yukarıda anlatılan ihbara konu olay ile ilgili ihbar dilekçesinin bir örneği Silopi Cumhuriyet Başsavcılığı'na gereği için gönderilmiştir.

3 - Cumhuriyet Başsavcı Vekilliğimize gönderilen 16.12.2005 havale tarihli Rifat KORUHAN isimli ihbar dilekçesinde;

Kamuda çalışan, geçimini devletten sağlayan ve çocuklarını devletten aldığı maaşla okutan bir kişi olduğunu,

Şemdinli'deki olayın tek başına bir olay ve sadece bu bölgeye has bir olay olmadığını, devlet görevlilerinin illegal faaliyet yürüttüğünün bir gerçek olduğunu ve hedeflerinin devlet ile bölge halkını karşı karşıya getirmek olduğunu, 2005 yılının kasım ayında Umud Kitabevi'nde ki patlamanın da buna bir örnek olduğunu, işyeri bombalanan Seferi YILMAZ'ın da PKK'nın çeşitli eylemlerine katılan ve hapis yatan biri olduğunu, patlama olayında topluluğun orada bulunan Veysel ATEŞ isimli kişiyi linç etmeye çalıştığını, orada bulunan polislerin bu kişiyi kurtararak emniyete götürdüklerini, patlama olayında ilk önce polislerin suçlandığını, bunun sebebinin Ali KAYA'nın vatandaşlara ben emniyetçiyim demesinin olabileceğini, bunun üzerine halkın PKK lehine slogan atıp Hükümet Konağını ve Emniyet Müdürlüğünü taşıdıklarını, patlamayı yapanların kullandığı halk tarafından da tespit edilen 30 AK 933 plakalı aracın çevresinde toplanan kalabalığın aracın bagajındaki silâhları, el bombalarını, jandarmaya ait kimlik kartlarını, görev belgelerini ve diğer evrakları görünce olayı polislin yapmadığını anladığını, bunun üzerine emniyeti ve hükümet konağını taşlamayı bıraktıklarını, aracın etrafında toplandıklarını, PKK itirafçısı Veysel ATEŞ'in emniyete geldiğinde kendisini uzman çavuş olarak tanıttığını, daha sonra gerçek kimliğini açıkladığını ve olayı anlattığını, Veysel ATEŞ'in olayı aşağıdaki şekilde anlattığını,

09.11.2005 günü Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı istihbaratında çalışan astsubaylar Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in yanlarına kendisini de alarak 30 AK 933 plakalı beyaz renkli araç ile Hakkâri'den Şemdinli ilçesine hareket ettiklerini saat 11:30 gibi Şemdinli ilçesine geldiklerini, patlamanın olduğu Özipek Pasajının yakınlarında bir yerde Özcan İLDENİZ'in iddia oynamak için araçtan indiğini Ali KAYA ile kendisinin araçta kaldığını, patlamanın Özcan İLDENİZ'in yanlarından ayrılmasından kısa bir süre sonra gerçekleştiğini beyan ettiğini, bu olayın detaylarının incelendiğinde bütün şüphelerin Jandarmaya yöneldiğini, olay yerinde şüpheli bir vaziyette vatandaşlar tarafından da görüntülenen astsubay Ali KAYA'nın olay gününden sonra ortadan kaybolduğunu, kendisinin gözaltına dahi alınmadığını, Özcan İLDENİZ'in de araçtan indikten sonra nereye gittiği ve tam patlama esnasında nerede olduğunun belli olmadığını, olayda adı geçen iki astsubayın ifadelerinin ancak olaydan iki gün geçtikten sonra alınabildiğini, ancak ifadelerinin alınmasından sonra serbest bırakıldıklarını, bu kişiler mahkemeye çıktıkları sırada Hakkâri İl Jandarma Komutanı Erhan KUBAT'ın da orada bulunduğunu, olayın polis bölgesinde meydana gelmesine rağmen Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in tahkikatını Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığı'nın yürüttüğünü, Veysel ATEŞ isimli kişinin de bunlarla beraber olmasına rağmen Veysel ATEŞ'in tutuklandığını, Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in tutuklanmadıklarını, mahkemeye çıkmadan önce üç şüphelinin de bir arada oturmaları sağlanarak çelişkili ifade vermemelerinin sağlandığını, askerî yetkililerin ilçede olayların devam ettiği sırada bile Emniyet'te bulunan Veysel ATEŞ'i alıp götürmek istediklerini, bunun için İlçe Emniyet Müdürü Tacettin ASLAN'a baskı yapıldığını, Veysel ATEŞ'in kendilerine teslim edilmemesi üzerine o sırada ilçede bulunan MİT Bölge Müdür Yardımcısı Seyfettin ŞENER'i devreye soktuklarını ve Veysel ATEŞ'in serbest bırakılmasını sağlamaya çalıştıklarını, Şemdinli'de meydana gelen bu olaydan bir gün sonra Silopi Cumhuriyet Savcısının aracına bomba konulduğunu, bunun bir mesaj olabileceğini, olay sonrası ismi açıklanan astsubay Ali KAYA hakkında Genel Kurmay Başkanı'nın yargı süreci tamamlanmadan onları ne korurum ne de suçlarım dediğini, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar BÜYÜKANIT'in ise; *Ali KAYA'yı tanırım, benim askerimdi, o böyle bir şey yapmaz diyerek yargılama sürecini etkilediğini*, Yaşar BÜYÜKANIT'in Diyarbakır'da 7. Kolordu Komutanı olarak görev yaptığı dönemde Ali KAYA'nın da Uzman Çavuş olarak görev yaptığını, Yaşar BÜYÜKANIT'in kendisi korgeneral iken tanıdığı Uzman Çavuş Ali KAYA gibi kaç tane uzman çavuş tanıdığını, Şemdinli olayı ile ortaya çıkan devlet içerisindeki illegal yapılanmanın izleri iyi takip edilirse Jandarma Genel Komutanı Fevzi TÜRKERİ ile Kara Kuvvetleri Komutanı Yaşar BÜYÜKANIT'a kadar uzanacağını, polis bölgesindeki patlamaların örgüt tarafından yapıldığında bir şekilde üstlenildiğini, ancak üstlenilmeyen patlamaların kimin eseri olduğunu,

Hakkâri ilinde kontrgerilla eylemlerini yönlendirenlerin başında İl Jandarma Komutanı Albay Erhan KUBAT'ın geldiğini, Yarbay Ramazan AKÇA ve Astsubaylar Murat KARAGÖL ve Mehmet ALTUNER'in oluşturduğunu, Albay Erhan KUBAT'ın bölgedeki terör olaylarının sınırsız yetkiler ile çözülebileceğini, yeni kanunların bu manada kendileri için bir talihsizlik olduğunu savunduğunu, Yüksekova ilçesinde bulunan 21. Dağ Komando Jandarma Tugay Komutanı Erdal AKPINAR'ın da ilginç uygulamalarıyla halkı askerden ve devletten soğuttuğunu, Yüksekova'da örgütün baskısıyla 15.02.2005 tarihinde gerçekleştirilen kepenk kapatma eyleminden sonra askere buradaki esnâftan alış veriş yapmalarını yasakladığını, PKK yanlısı olmayan sivil toplum kuruluşlarından hiç kimse ile görüşmediğini, halka kin ve nefretle yaklaştığını, bu sebeple örgüte yakın olmayan vatandaşında devletten soğumasına sebep olduğunu, yine Erdal AKPINAR imzasıyla Hakkâri Valiliğine gönderilen bir yazıda olayların önlenmesinde polislin yetersiz kaldığına değinilerek dikkatleri emniyet teşkilâtı üzerine çekmeye çalıştığını, ayrıca Jandarma teşkilâtının istihbarat yapma yetkisi bulunmamasına rağmen her yerde bu faaliyetini yürüttüğünü...” Şeklinde iddialarda bulunulmuştur, dilekçesinde Hakkâri, Yüksekova ve Şemdinli'de meydana gelen bazı patlamalardan da bahsetmiştir.

4 - Cumhuriyet Başsavcı Vekillliğimize gönderilen 28.02.2006 Havale Tarihli İ.K. Ören İsimli Bir Şahıs Tarafından Gönderilen İhbar Dilekçesinin İçeriği Olduğu Gibi Aşağıya Alınmıştır:

Birkaç ay yoremizin dikkat ve merakla takip ettiği bir konu bu Şemdinli bombası ve Hakkâri olayları. Bende gerçeklikte ailemden birini yıllar önce bunun, gibi şüphelendirici bir ölümle kurban vermiş kimse olarak kendinizce soruşturduğunuz bilinen bu takibati birazda endişelenerek sonucunu merak ediyorum. Niye. Çünkü devlet bu “işe sahip mi çıkar. Çünkü daha bir iki gün öncesiydi bazı görevliler, bu olayın hain bir çetenin işi olabilirmiş Sayın Kara Kuvvet Komutanı Yaşar BÜYÜKANIT paşada olay olunca o Ali KAYA'YI tanırım çok iyidir

bu işi o yapmaz dedi derhal. Sonra Amerika'ya gitti. neden gitti. Bide oradan dedi. Bu Van Savcısı halen neyi soruşturuyor diye. gazeteler yazdı. hem dediler bu işi çözeceğiz. Şemdinli'ye kadar Hakkâri'ye kadar geldiler. demek Başbakan'dan korkularına buraya kadar geldiler onun yanında. Siz bilmezsiniz benim yeğenim Ercan Örende bu bomba gibi çok şüphelendirici bir durumda ortadan kaybolmuştu yıllar önce 1994 yılı yazında ortadan kaybolunca babası Kemal ile araştırdık kendisini en son dereye elbise yıkayan kadınlar 3 kişinin dere boyundan ileriye zorlayarak götürdüklerini görmüşler örgüte kaçırdıklarını anladık. Çünkü yeğenim devlet yanlısı olarak bilinmektedir. PKK yanlısı kişilerce öldürülmüş olacağından dolayı Savcılığa söyledik, sonra soruşturduk. Yüksekova ilçemizden Fettah Dursun içlerinden biriyim yanında da Olcay Zirek varmış sonra ölüsü Yüksekova Güçlü Köyü Ayı Yuvası mevkiinde oradaki mağarada bulunduğu doktorun dediğine göre 12 gün önce öldürülmüş vücudu çürümeye başlamış. Boğazını kesip bıçakla vurmuşlar üstüne de örgüt notu koymuş o vatan alçakları, iki çocuğu ve ailesi kaldı geride. Dosyası Diyarbakır DGM gördü. Sonra Van'a DGM gelince 1997 de buraya gönderdiler. Ne zamanki 1999 yılı başındaydı bu alçaklardan Kinyas (K) Olcay Zirek yakalandı o zaman yeğenim onlar öldürmüşler Fettah Dursunla yanlarında da Teter Hocaoğlu varmış öyle demiş ayrıca ne dememiş. Bu adamlar örgütten Aydın Kemal Akbıyıkın emriyle Yüksekova'dan Hazime Güngör, Asiye Tezel yine Feran Gül hep birlikte toplantılar yapmışlar, bölücü PKK için eylem yapmak için karar almışlar ayrıca, Ahmet Tezel, Mehmet Reşit Koç, Leyla Güngör, Nadir Bozkurt, Aydın Kemal Akbıyık, Yunus Bozkurt varmış yanlarında. 1998 yılı Kasım ayıydı. Şehidan kampından Melsa (K) yine Rojbin (K) kızlar gelmiş onları evlerinde barındırmışlar. İlçede jandarma komutanlığının keşfini yapmışlar. Bu kızlardan Rojbin kendini orda patlatmış, ölen ve yaralanan askerler oldu, Melsa olanı ise Van'a götürmüşler Aydın'ın arabasıyla, yanlarında Reşit'de gitmiş sonradan 15 geçmiş oda orada kendini patlatmış. Onda da ölenler ve yaralanan oldu. Ölen ve yaralanan askerler oldu. Ama ne oldu bu kadar delile rağmen dava açıldı, Van DGM Beraat kararı verdi. 19.04.2001 tarihi 1999/26 - 177 E.K. sayılı karar verildi, Savcı temyiz etmemiş, hüküm haline geldi. Fettah Dursun hakkında dava bile açmadan soruşturmama kararı vermiş o beraat kararını veren yine aynı savcı. Neden, imza inceleme raporunda yeğenimin yanında bulunmuş not yazısı Fettah'ın yazısı değilmiş, birde rapor Jandarma laboratuvarı vermiş, hepsinin bizde kâğıdı belgesi var. 14.09.1999 tarihinde sayısı sırası 1999/81 Babası Kemal Ören sonra yine dilekçe verdide Başsavcının emri ile yeniden soruşturma yapıldı. Ne oldu. Yeniden rapor alındığında yazı Fettah'ın olabilmemiş, Hakkında DGM.ye dava açtılar. Ame ne olduysa bu adam sanki kendisi Jandarmaya teslim olmuş pişmanlıktan yararlanmak istedi. Olcay'a beraat veren aynı hâkimler onada baktılar. Ercanı sanki o vurmamış. Sadece örgütün elemanıymış da onu da pişmanlıktan beraat ettirdiler. 23 Mart 2000 tarihinde sayısı 1998/120- 63. Bu kadar delile rağmen. Hem de alınan Adlî Tıp raporu yazı Fettah'ın yazısı imiş, bunu demesine rağmen. 16 Mayıs 2001 tarih sayı 4653 raporu. Bu raporda bizde var. Van DGM 2000/398 sayılı esas dosyasında da var baksanız ordadır. Bu Fettah o dosyada daha neler dememiş. 1991 yılından sonra Yüksekova 2.Sınır Jandarma Taburunun komutanı olan Binbaşı Ali Kiraz yine üsteğmen Ali Çakmakmaya isimli kişiler onu istihbaratta görevlendirmiş. Seyar Jandarma komutanı Fahri Cici, Hakkâri İstihbarat MİT Müdürü Mustafa ve Ramazan isimli şahısların, polis Mehmet Sinan'da onlarlaymış. PKK'nın kendisine güvenmeleri ve sırlarını söylemeleri için kendisini örgüt milisi gibi göstermiş. Olcay Zirek'de onun PKK'nın güvenini tekrar kazanmak için Ercan'ı öldürdüğünü söylememiş midir. yine bunların bilgileri ve talimatıyla İran-Urmiye'deki Erdal (K) PKK.ı ile ilişkiye geçmiş güya örgüt silâhlarını bizim askerimize getirip yakalatmış hem bu binbaşının posta eri İbrahim'le yine binbaşının vasıtasıyla Şemdinli Kaymakamının Broadway otomobili kendine verilmiş bunlarla yapmış ama askerler tarafından yakalandığı süsü verilmişmiş örgüt şüphe etmesin diye, kendisi bu silâh yakalattığı nedeninden İran'a gelmesi istenmiş Erdal (K) tarafından Binbaşı Ali Kiraz söylemiş kendisine, girmezsen anlaşılırsın o yine örgüte gitmiş sonra ne olmuş Yüksekova Tabur Jandarma Komutanı Hami Yarbayla görüşmüş. Sonra gidip ona teslim olmuş. O zaman ne demek, bu Fettah Dursun PKK.ıyken Jandarmada istihbaratta görevlendirilmiş, bu iyi de neden yeniden bölücü PKK'nın güvenini kazanmak için benim yeğenim Ercan'ı öldürür ki. Hani benim yeğenim Emniyete çalışıyor. Demek devlet ajanı diye. Hem bu 1994 yılı oluyor. JİTEM denen bu yörede çok sayıda insanı faili meçhul öldürdüğü söylenen yasadışı yapılanmanın olduğu aynı yıllar oluyor. Hem bu adamın yazısı Ercan'ın cesedi yanında bulundu hem onla birlikte öldüren Olcay Zirek'de onla "Birlikte, hatta Teter Hocaoğlu ile üçünün öldürdüklerini söylemiş. Her şey aleni. Ceza verilmiyor hem bu komutanlar bu işin içinde, hem Olcay Zirek intihar olayı için Yüksekova'ya gelen ve kendisini bomba ile burada ötekide Van'da patlatan kızları da kendilerinin getirdiğini, barındırdıklarını, olayın önceden keşfini de yaptığını, hepsini de anlatmış. Bu Komutanlarda dinlenmiş ama olayın içindeler sadece tanık olarak dinlenmiş. Önce korkup ismi yabancı gelmiyor ama hatırlamıyorum demiş. Ama bakmış ki mahkeme olayın üstünü araştırmıyor sonra dinlendiğinde evet bu Fettah'ın her anlattığı doğrudur demiş. Ama aynı mahkeme Olcay'dan sonra başka bir davada Fettah'a da ceza vermiyor. Aynı savcı temyiz etmiyor. Karar yine hükümleşiyor. Savcı önce soruşturmama kararı veriyor. Sonra şikâyet etmişiz Başsavcı yeni soruşturma açtırmış, ama mahkeme beraat veriyor, ceza vermiyorum diyor. Savcı duruşmaya çıkıyor ama ne yapıyor. kararı yine temyiz etmiyorum diyor. Kararlar ayrı ayrı davalar açılıyor. Birbirinden parçalanıyor. İki ayrı ayrı görülüyor. İşin içinde Teter Hocaoğlu'nda var ama o da parçalanıyor. kararlar ayrı ayrı oluyor. Karar böyle veriliyor. Hem de her şey ortada. Hem de bu komutanlarda olayın içindemi. Bir soruştur, araştı, yapılmadan böyle karar veriliyor. Olayın bir parçası da halen 2000/398 Sayı Van 3. ACM.de görülüyor. Ama benim korkum, ailesinin korkusu odur ki bu davadan da bir sonuç olmayacak. Umudum da yok. Nasıl olsun. Bu ülkede Susurluk olmuş. Çok sayıda faili meçhul olmuş. Bir sonuç çıkmamış. Bir yıl öncesine kadar Şemdinli'de Yüksekova'da bir şey olmamış. Ama ne zaman Hakkâri Alay Komutanı, İstihbarat Komutanı gelmiş, Bunların bağlı olduğu Van'daki Asayiş Komutanı Selahattin Uğurlu gelmiş. Ondan bu zamana kadar buralarda bir çok bomba patladı. Niye daha önce olmuyordu sonra oldu, Şemdinli'de son bomba patladı. Patladı, Jandarma istihbarat astsubayları

suçüstü yakalandı. Niye sonra hiçbir patlama olmadı. Demek hepsini bunlar mı patlattı. Patlattı ama sonra ne oldu. Üzerimizden Jet uçakları uçuruldu, sonra o adam dedi ki, o Ali Kaya iyi bir askerdir. Tanırım dedi. günler geçti sonrada bu Van Savcısı neyi soruşturuyor hala dedi. Hem de bu Ali Kaya, hem susurlukta ismi geçmiş, hem de bu Büyükanıt Paşa ile çalışmışlar 1998 yılında Diyarbakır'da. Oraları haraca kesmiş aynı bir ekipmişler. JİTEM olarak çok sayıda insan öldürülmüş. Kendileri hep insanımızı öldüren PKK İtirafçıları ile çalışmışlar. Bunlardan birinin gazetelerde beyanlara çıktı. Yeşil diye bilinen JİTEM.ci de bunlardanmış. Musa Anteri ve başkalarını öldürmüşler Ankara'da Birçok kişiyi de karakola götürüyoruz diyerek öldürmüşler Diyarbakır'da bunu eski PKK.lı JİTEM elemanı Abdulkadir Aygen söylemiş hepsini. Hem de sonradan Diyarbakır Emniyet Müdürü olan Gaffar Okan'ın çok sıkıyırmaya başladığını söylemiş kendilerini. O da sonra öldürüldü. Ama kim öldürdü, neden öldürdü, demek bunlar aynı ekip hepsi. Bir yetkili çıktı, bu devlet içinden bir çetenin işi olabilir dedi. Ama devletimiz bizim büyüktür. Biz hepimiz vatandaşız bu devletin. Ben yinede hep bunların soruşturulmasını, bu bölgede iç savaş ve kargaşa çıkarmak devletimizi geriletmek isteyenlerin ortaya konmasını, hak ettikleri cezanın verilmesini, dışarıda devlet elemanıymış görünen, gerçeklikte yeğenim gibi bir çok devlet yanlısını ve suçsuzu öldüren suçluların, bu devlet içinde oluşmuş birtakım çete ve yapılanma olsa bile hepsinin yakalanmasını, cezalandırılmasını istiyorum. Devletimizden en beklentimiz budur. Devlet bizi boşa çıkarmasın. Sizde bizi, bütün yöre halkını boşa çıkarmayın. Bu dediklerimin hepsi 2000/398 sayı esas dosyada vardır. Fettah Dursun'un kendi el yazılı dilekçesi, Devletin ne olduğunu, hukukun ne olduğunu siz gösterin hiç değilse. Biz diyelim bu vatanda savcılarda vardır hakimlerde vardır. Şeklinde iddialarda bulunulmuştur.

Van 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 2000/398 Esas sayılı dava dosyası celp edilerek incelenmiş ve inceleme tutanağı dosyanın içerisine bırakılmıştır.

Hakkâri Olayları İçerisinde Güvenlik Güçlerinin Tutumlarına İlişkin Değerlendirmeler:

Ülke genelinde terörle mücadele etmek görevi esasta iki ana iç güvenlik teşkilâtı olan Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı üzerinde bulunmaktadır. Bu iki kurum esasta kanunların kendilerine sağladığı güçle görevlerini yerine getirirken uzun bir süredir terörle mücadele etmenin verdiği tecrübe ile kendi geleneklerini de oluşturmuşlardır. Bu iki kurumun sorumluluk alanları yine kanunlarla belirlenmesine rağmen zaman zaman aynı olaylar üzerinde çalışmaktan ötürü çakışma ve rekabet içerisine girdikleri bir gerçektir. Ancak özellikle son 10 yıldır kırsal bölgelerden şehirlere göç, etkin propaganda araçlarına ve geniş lojistik imkânlarına duyulan ihtiyaç vb sebepler sonucu örgütün faaliyetlerinin ana damarları büyük ölçüde polis sorumluluk alanlarındaki metropol alanlarına kaydı bililmektedir. Uzun bir süredir yurt genelindeki terörle mücadelenin sadece kırsalda taktik/ operasyonel yönü ile meşgul olmak durumunda kalan Jandarma unsurlarının yeterli donanım ve eğitime sahip olmamalarına rağmen sıklıkla polis sorumluluk alanındaki şehir merkezlerine müdahale ettiği görülmektedir.

Şemdinli'de yaşanan gelişmelere bu doğrultuda bakıldığında; Hakkâri İl ve ilçe merkezlerinin genel güvenliğinden sorumlu olan İl Emniyet Müdürlüğü'nün sorumluluk alanında Jandarma birimlerinin bulunmasının açıklanabilir iki sebebi bulunmaktadır. Bu birimler ya jandarma bölgesinde başlayan adli bir soruşturmanın devamında Cumhuriyet Savcısının izni ve mülki amire haber vermek kaydıyla emniyet güçleriyle koordine kurarak çalışabilecektir. Ya da önleyici bir görev kapsamında ilçede görevlendirilmiş ise mülki amire haber vermek kaydıyla yine emniyet güçleri ile koordine kurarak bölgede bulunabilecektir. Ancak dosyadaki belgeler incelendiğinde her iki türlü de izin mekanizmasının işletilmediği görülmektedir. Üstelik jandarma tarafından ibraz edilen belgeler ve telefon detayları incelendiğinde üst amirlerince usulüne aykırı biçimde yapılan bu görevlendirmenin birçok kez tekrar edildiği sonucuna varılmaktadır.

ŞEMDİNLİ İLÇESİNDE MEYDANA GELEN PATLAMA OLAYINI PROTESTO ETMEK AMACIYLA YAPILAN GÖSTERİLER :

1- Şemdinli İlçesinde Yapılan Gösteriler: 09.11.2005 tarihindeki patlama olayı sonrası büyük bir halk topluluğu tarafından Emniyet Müdürlüğü'ne ait bina ve lojmanlara saldırılar yapılmış, tahrik olmuş bu halk topluluğu Emniyet Güçlerine taşlı-sopalı saldırıda bulunulmuş, Şemdinli Halk Eğitim Müdürlüğü binası önündeki Bayrağımız indirilmiş, Şemdinli Lisesi'ndeki Atatürk Büstü'nün kaidesinin sökülmesi ve yakılması bir aracın içerisine atılmış, Metehan AŞÇI isimli bir Uzman Çavuş'a ait araç yakılmış, 13.11.2005 günü yakılmış bir Türk Bayrağı Tekel binası yanındaki çöp yığınında bulunmuş, Tarım İlçe Müdürlüğü önündeki Türk Bayrağı gönlerden indirilmiş, Derman Eczanesi tahrip edilmiş, 15.11.2005 günü Şemdinli'deki askerî birliklere erzak getiren araç yakılmış, Şemdinli ilçesine girişte bulunan Polis Noktası yakılmış, bir çok resmî ve özel araç zarar görmüş, olaylar sırasında memurlar ve vatandaşlardan yaralananlar olmuş, halk adeta çığırından çıkmıştır.

Ayrıca 06.12.2005 günü, 09.11.2005 tarihinde meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla 78 kişilik bir grup toplanmış, Şemdinli Olayları protesto edilmiştir.

2- Hakkâri İlinde Yapılan Gösteriler: 11.11.2005 tarihinde Hakkâri il merkezinde Şemdinli ilçesinde meydana gelen olayları protesto etmek amacıyla tüm dükkânların kepenk kapatacağının ve basın açıklaması yapılacağı duyurunun alınmasını müteakip saat 11:00 sıralarında 500 kişilik bir grup toplanmış, PKK terör örgütü lehine sloganlar atılmış. Göstericiler taşlı ve sopalı saldırıda bulunmuşlardır. Daha sonra grup 1000 kişiye yaklaşmış, olaylar sırasında resmî ve özel araçlar ile kamu binaları zarar görmüştür. Bu olaylar sırasında (16) polis memuru da yaralanmıştır.

Yine, 16.11.2005 tarihinde Hakkâri ilinde Şemdinli Olayları'nı protesto etmek için 1000 kişi civarında bir grup toplanmış, PKK terör örgütü lehine sloganlar atılmış, güvenlik kuvvetlerine taşlı-sopalı saldırıda bulunulmuş, şehrin çeşitli yerlerinde ateşler yakılmış,

kamu binalarına saldırılar yapılmış, olaylar sırasında silâhlar patlamış, polis memurları yaralanmış, olaylara karışan bazı şahıslardan da yaralananlar olmuş, iş yerleri ve sivil vatandaşlara ait araçlar hasar görmüştür.

3- Yüksekova İlçesinde Yapılan Gösteriler: Şemdinli’de meydana gelen bu patlama olayından sonra bu olayı protesto etmek için 15.11.2005 tarihinde Yüksekova ilçesinde DEHAP İlçe Örgütü tarafından Basın Açıklaması yapılmış, Basın Açıklamasına 800-1000 kişilik bir grup katılmış Basın Açıklaması sırasında örgütün elebaşı Abdullah ÖCALAN’ın posterleri açılmış, yasadışı sloganlar atılmış daha sonra taşlı-sopalı ve molotof kokteylli saldırılar yapılmış olayların büyümesi üzerine Emniyet Görevlileri ile taşlı-sopalı, molotof kokteylli saldırı yapan kişiler arasında arbede yaşanmış, barikatlar ateşe verilmiş, muhtelif yerlerde ateşler yakılmış; bu arada silâhlar patlamış, çıkan olaylarda bazı polis memurlarının yaralandığı, atılan sloganlarda “Katil Devlet, Şerefsiz Devlet, Terörist Devlet, Şemdinli’nin Hesabını Sormaya Geldik” gibi sloganlarda atılmış olaylar büyümüş, çıkan olaylarda gösterici grup içerisinde Abdülhamit GEYLANİ ve İslam BARTIN isimli şahıslar ölmüş ve bir çok kişi de çeşitli yerlerinden yaralanmışlardır. Ayrıca iş yerleri ve sivil vatandaşlara ait araçlar hasar görmüştür.

4- Van İlinde Yapılan Gösteriler: 12.11.2005 günü Van DEHAP İl Teşkilâtı’nın organizesinde Şemdinli Olayları’nı protesto etmek için 150-200 kişilik bir grup şehir içinde toplanmış, PKK terör örgütü adına sloganlar atılmış ve Şemdinli Olayları protesto edilmiştir. Emniyet Güçleri ile göstericiler arasında olaylar yaşanmıştır. Olaylar sırasında polis memuru yaralanmış, iş yerleri ve sivil vatandaşlara ait araçlar hasar görmüştür.

5- Muş İlinde Yapılan Gösteriler: 21.11.2005 günü Muş ilinde Şemdinli Olayları’nı protesto etmek için 70-80 kişilik bir grup toplanmış, yapılan yürüyüş ve basın açıklaması sırasında PKK terör örgütü lehine sloganlar atılmış ve Şemdinli olayları protesto edilmiştir.

Görsel ve yazılı basından izlendiği kadarı ile Şemdinli’de meydana gelen bu olayı protesto etmek için İstanbul ilinde de gösteriler düzenlenmiştir.

DEĞERLENDİRME :

PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün şiddet eylemleri ve ROJ TV aracılığıyla gerçekleştirdiği provokasyonların Hakkâri yöresinde gerçekleştirenlerin kimliği meçhul birtakım eylemlerin meydana gelişinin zeminini hazırlamıştır. Terörle mücadele eden güvenlik güçleri açısından asıl dayanak noktası olan toplumsal desteği yok eden bu tür kuşkulu eylemleri gerçekleştirenlerin ortaya çıkartılması elzemdir. Üstelik bu tür eylemler devletin kendisi harekete geçilerek ortaya çıkartılmaması halinde örgüt mensupların eline şiddet eylemlerinin haklı gerekçeleri olarak kullanılacak argümanlar sunulmuş olacaktır. Şimdiden bazı sitelerde (www.kerkuk-kurdistan.com/pdf/semzinan1105_2.pdf), Şemdinli olaylarının aslında bir provokasyon olduğu ve bazı üst düzey güvenlik görevlilerinin bizzat bu provokasyonları tertiplelediği yönünde bilgiler yer almaya başlamıştır.

Ülkemizin 30 yılı yakın bir süredir terör örgütü ile mücadelesi ister istemez güvenlik güçlerinde de bir değişimin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Çatışma içerisinde şehit ve yaralı veren güvenlik güçlerinin örgütün arzu ettiği psikolojik kaos ortamından etkilenmemesi mümkün değildir. Ancak bu durum illegal uygulamaların gerekçesi olarak kabul edilemez. Üstelik illegalitenin sonu gelmez bir süreç olduğu ve kaos ortamından şahsi çıkar sağlamak isteyen kesimlerin işine yarayacağı da mücadele sürecinden çıkartılan tecrübelerden anlaşılmıştır. Bunun önünün kesilmesi ise ancak siyasî söylemlerden kendini arındıran idarî mekanizmalar çatışma içerisinde yıpranan unsurların rehabilitasyonu için gerekli düzenlemeleri yapması ile mümkündür. Güvenlik güçleri terörle mücadelede devletin ve siyasî mekanizmaların tüm varlığı ile yanında olduğunu hissetmelidir. Bu durum etkin bir denetim mekanizmasını da beraberinde getirecektir. Aksi taktirde sahada yalnız kalan unsurların kendi kurallarını koymaları ve hayata geçirmelerinin önüne geçilemez. Münferit kurallar kuralızsızlığı ve çatışmaların derinleşerek yaygınlaşması sonucunu ortaya çıkarır. Çatışma ise bu topraklarda yaşayan vatandaşlarımızca binlerce yıldır üretilen ortak değerlerin yıkılması sonucunu doğuracaktır. Terör örgütünün gerçekten arzu ettiği bu durumun önüne geçilmesi ancak örgütün kitleye ulaşma imkânlarının elinden alınması ve izole edilerek ataletle mahkûm edilmesi, şiddet eylemlerinin etkisiz kılınması ile mümkündür.

BU AÇIKLAMALARDAN SONRA GENEL BİR DEĞERLENDİRME :

İnsanlığın son tekamül noktası olarak kabul edilen demokratik sistemlerde yönetimde istikrarın yanı sıra yönetilenlerin huzur, güven ve refahı da gözetilir. Ancak oldukça tartışmalı olan bu kavramların toplumların kültür ve geleneklerine göre şekillendiği de bir gerçektir. Bu yüzden ki hâlen meşruti sistemin yürürlükte olduğu ve kraliyet ailesinin imtiyazlarının devam ettiği İngiltere’nin demokrasinin beşiği olduğu söylenmekte; buna rağmen serbest ve açık seçim ilkesinin kabul edilerek uygulandığı; yönetenlerin birçoğunun seçimler işbaşına geldiği kimi ülkeler ise antidemokratik kabul edilmektedir. Demokrasi esasta Batı’da Batı’nın kültürünü oluşturan çatışmalı tarihi içerisinde bulunup ortaya çıkartılmış bir sistemdir. Bu sebeple demokrasinin temel kavramlarının algılanışında medeniyetler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Temel kavramların algılanışında ve uygulamada ortaya çıkan sorun ise “Devlet” dediğimiz yönetim aygıtının devreye girmesi ile çözümlenmektedir. Ancak devlet denilen soyut kavramın görünür hali genelde en alt kademesinden en üst kademesine kadar idarecilerdir.

Vatandaşlara karşı keyfi uygulamalara engel olmak için idarecilerin uymaları gereken kurallar ve etik kaideler hukuk sistemi içerisinde vazedilmiştir. Buna rağmen bazı memurların devletin kendilerine tanıdığı yetki ve imkânları kullanarak menfaat temin etme arayışı

içerisine girmeleri her demokratik sistemde görülür. Hatta bu tür şahıslar kendi faaliyetlerini haklı kılan ideolojiler de üreterek şebekeleşebilirler. Böylesi yapılar genelde çatışmalı dönemin ürünüdür. Zaten insanlık tarihine bakıldığında ideolojilerin çatışmalı dönemde ortaya çıktığı görülmektedir. Çatışmanın toz dumanı içerisinde ise çoğu zaman masum kavramlar anlamını yitirir. Kaos içerisinde kandan ve gözyaşından şahsi çıkar temin etmek arayışında olanların ortaya çıktığı görülür. Maalesef bu fırsatçı kişiler veya zihniyet ideoloji ile örgüledikleri şahsî menfaatlerini garanti altına almanın yolunu her dönem bulmuşlardır. Bu yüzden ki demokratik sistemler aslında bir ilkeler bütünüdür. Yine bu yüzden ki modern demokrasilerde etkin kamuoyu fırsatçı çevrelere imkân tanımayacak bir denetim sistemi olarak tesis edilmeye çalışılır.

Demokratik Sistemlere Rağmen Bürokrasi Aygıtı Ele Geçirilebilir mi?

Kan ve gözyaşı üzerinden politika üreten ve menfaatlerini temin için devletin bütün mekanizmasını kullanmaktan çekinmeyen güçlerin birtakım üst makamlara gelmesi halinde ise Devletin bekası için son derece tehlikeli bir durum ortaya çıkabilir. Kendi ideolojik mantığı içerisinde makul sebeplerini zaten hazırlayan bu grup menfaatleri icabı kendilerini uluslar arası güç odaklarına pazarlamaktan çekinmez. Gerçekte ne olup bittiğini bilen ve sesi çok çıkan bu grup medyanın da etkisi ile kamuoyunda “kahramanlar” olarak algılanırken aşağıda ise bunların tetikçiliğini yapan bir takım kişiler Devletin bekasına hizmet ettikleri düşüncesindedirler. Uluslararası güçler, ülkedeki bu zihniyet ve aşağıdaki gruplar arasında irtibatı sağlayan bağlar ise akla gelmeyecek binlerce karmaşık labirentten ve irtibat mekanizmasından geçtiği için aşağı gruptan biri deşifre olsa dahi gerçek oyuncuların ortaya çıkarılması mümkün değildir. Hemen diğeri sahneye sürülür. Üstelik medyadan kültür ve sanata siyasetten ekonomiye kadar bütün figüranlar sahnede kendi rollerini oynamak için beklemektedirler. Bu fasit çarkın bozulması ancak bu zihniyetin oyununun sona erdirilmesi ile mümkündür. Bu oyunun sona erdirilmesi ise ancak açığa çıkartılıp deşifre edilmesi ve kamuoyu vicdanında mahkûm edilmesi ile mümkündür. Bu oyunda ast ve üst gruplar arasında ahengi sağlayan ise bir nevi senaryoları olan menfaatlerinin arkasına gizlendiği ideolojileridir. Bu zihniyetin operasyonunu sona erdirmek için ise güvenlik güçlerine düşen tahrik olmadan sabırla grup üyelerinin birer birer düşmesini beklemektir. Zaten tecrübeler göstermiştir ki birbirlerinin ne olduğunu gerçekte çok iyi bilen bu şebekeler menfaatleri icabı çatışmaya düşüklerinde kolayca sırlarını ifşa etmektedirler.

Devlet İstihbaratı; Operasyonlarda Etik Ölçü:

Her devletin kendi güvenliğine yönelik tehlikeleri bertaraf edecek istihbarat servisleri bulunur. Bu servislerin birtakım örtülü operasyonlar gerçekleştirdikleri de bir realitedir. Unutulmamalıdır ki kulağa hoş gelmesede istihbarat işleri içerisinde provokasyon, ajitasyon ve suikast gibi uygulamalar da bulunmaktadır. İstihbarat servislerinin operasyonları bazen uluslararası işbirliği içerisinde ve açıktan (Abdullah Öcalan'ın Kenya'da yakalanışı) bazen ise örtülü bir şekilde gerçekleştirilir. Ancak şu kabul edilmektedir ki açıktan gerçekleştirilen operasyonların ardında gerçekte görünenden öte bir niyet gizlidir. Bu tür operasyonlarda hedef ise genelde hedef ülke kamuoyunu manipüle (toplum mühendisliği) etmektir. Ancak hiçbir demokratik ülkede istihbarat servislerinin ülke vatandaşlarına yönelik operasyonları tasvip görmez. Bunun içindir ki demokratik ülkelerde olağanüstü yetkilerle donatılmış polis görevi yapan iç istihbarat servisleri bulundurulur ve ülke vatandaşlarına yönelik operasyonlar hukuk kuralları çerçevesinde sistemin tabii akışı içerisinde yürütülür. Ancak bunların bazı uygulamalarının ülke içerisine yönelmesi demokratik sistemi tehdit eder. Üstelik bunların – başta anlatılan kavramlar çerçevesinde- siyasî sistemi istikrarsız hale getirmek için kullanılmaları ihtimali de her zaman mevcuttur.

Devletin İstihbarat Geleneği; Tehdit Algısının Kaynağı Nedir?

Türkiye Cumhuriyeti Devleti zor şartlarda kurulmuş bir devlettir. Yokluk ve sefalet içerisinde milletin varlığı tek dayanak noktası olduğu için Devlet milleti bölüp parçalayacak akımlara ve odaklara karşı olağanüstü tedbirler geliştirmiştir. Bu durum dönemin gerekleri içerisinde makul gören bir yaklaşım olarak kabul edilebilir. Ancak kabul edilmesi mümkün olmayan şey demokraside ve evrensel haklar sisteminde elde edilen bunca kazanıma ve güçlü bir devlet sistemine sahip olunmasına rağmen 20. yüzyılın başında Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında uygulanan olağanüstü güvenlik tedbirlerinin bugün de sürdürülmek istenmesidir. Üstelik şu bilinmektedir ki demokratik denetim mekanizmalarının her türlü kontrolünden azade olan odaklar olağanüstü güvenlik tedbirleri sayesinde bürokratik mekanizmaları kullanarak Devletin kılcal damarları içerisinde dolaşabilmekte ve kendileri oluşturdukları yapılanma içerisinde emellerini gerçekleştirebilmektedirler.

Bürokrasi mi, Demokrasi mi? Yoksa Her İkisi de Taktik Araçlar mı?

Türkiye geçmişten beri çokça sözü edilen ve bir dönem Susurluk; bugün ise Şemdinli olayları ile yeniden üzerine konuşulan bir gizli yapılanmanın varlığını tartışmaktadır. Hatta kimi yorumlarda bu yapının III. Selim'den beri Devlet mekanizması içerisinde faaliyette olduğundan ve kimi zaman Devletin emrinde kimi zaman ise uluslararası grupların emrinde olduğundan söz edilmektedir. İçerisindekilerin kendilerini Devletin gerçek sahipleri olarak gördükleri bu çevreler –geçmişte olduğu gibi- bugünde menfaatlerinin uzlaştığı noktalarda işbirliği içerisinde olmuşlardır. Günümüzde olduğu gibi menfaatlerin çatışmaya düştüğü dönemlerde ise farklı grupların kendilerine has üslupla birtakım operasyonlar gerçekleştirdikleri ve birbirlerini tasfiye etmeye uğraştıkları görülmektedir. Bu gruplardan kimisi bürokrasideki üstünlüğünü kullanırken kimisi de demokratik mekanizmaları kullanmaktadır.

Terör Nedir? Kim Ne İçin Terör Yapar?

Bu kavram ülkelerin ulusal güvenlik siyasetinin bir yansıması olarak gelişmiştir. Dolayısıyla evrensel bir tanımının bulunması mümkün değildir. 11 Eylül 2001 de Amerika'ya yapılan saldırılardan sonra kavram etrafında güvenlik siyasetinin re-organizasyonu için çabalar artmış olsa da ülkeler yine de birbirlerine karşı pragmatik bir tavır takınmaktadır. Her ülke kendi tehdit unsurunu "terör organizasyonu" olarak tanımlamakta buna rağmen işbirliği söylemleri uluslar arası müdahâlenin bir aracı olarak kullanılmaktadır. Yani bugün terör organizasyonları ve bizatihi kavramını kendisi uluslar arası kamuoyunun manipilasyonu amacıyla kullanılmaktadır. Terör organizasyonları ise üzerlerinden işbirliğinin ve çatışmanın gerçekleştirildiği araçlar haline gelmişlerdir.

Terör kavramının –her ülkenin kendine göre yaptığı- çok değişik tanımları bulunmaktadır. Bunlardan birkaç tanesini burada örnek verebiliriz;

"İçeriği ya da bağlamı bakımından bir nüfusu korkutmak ya da bir hükümet ya da uluslararası örgütü bir eylemde bulunmaya ya da bulunmamaya zorlama amacıyla sivilere ya da savaşa taraf olmayan kimseleri öldürme ya da bu kimselere ciddi bedensel zarar verme niyetini güden eylemler." (BM; 2004 Aralık Terörizm Raporu);

"Genellikle belirli bir kitle üzerinde etkili olabilmek için (meşru hükümetler olabilir) savaş dışı hedeflere yönelik gizli ajanlar tarafından gerçekleştirilen siyasî amaçlı şiddet olayı. 'Terörist Grup' ise terör eylemlerini gerçekleştiren ve destekleyen herhangi bir grup." (ABD; FBI ve Hazine Bakanlığı) ve

"Cebir ve şiddet kullanarak baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle Anayasa'da belirtilen Cumhuriyet'in niteliklerini siyasî, hukuku, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devleti'nin ve Cumhuriyet'in varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemdir" (Terörle Mücadele Kanunu; madde 1) denilmektedir. Ayrıca maddenin 3. fıkrasında terör kavramının özel kanunlarda geçen teşekkül, cemiyet, silâhlı cemiyet, çete ve silâhlı çete tanımlarını da kapsayacağı söylenmektedir.

Bu üç tanıma baktığımızda birtakım ortak noktaların olduğu görülmektedir;

1. Her üç tanımda da şiddet ögesi ortaktır. (araç ortaklığı)
2. Her üç tanımda da terörün meşru hükümetleri zorlamak amacıyla gerçekleştirildiği kabul edilmektedir. (amaç ortaklığı)

Ayrıca ABD'nin tanımında terörün gizli ajanlar tarafından gerçekleştirilebileceği kabul edilmektedir. Türkiye'nin tanımı ise oldukça ayrıntılı olup genelde korunması gereken hedeflerden hareket edildiği görülmektedir. Buna rağmen *"kişi veya kişiler"* kavramları kullanılarak net bir sınırlama getirilmemiştir. Yani zımnem bilinen terör örgütü mensuplarının dışındaki şahıslar ve grupların da belli bir amaca yönelik terör eylemi gerçekleştirebileceği kabul edilmektedir.

Yukarıdaki tanımlardan hareketle şu sonuca ulaşabiliriz; terör organizasyonunun her zaman bilinen ve polisçe takip edilen bir yapı olması gerekmemektedir. Yukarıda yapılan tanımlardan ve tecrübelerden hareketle devlet dışı organizasyonların devleti hedef alarak terör eylemi gerçekleştirebilecekleri gibi devlet içerisindeki bir takım organizasyonların da terör eylemi gerçekleştirebileceği kabul edilmektedir. Ancak bu noktada şu soru kritik önem kazanmaktadır? Devlet içerisindeki odaklar neden terör eylemi gerçekleştirmektedirler?

Terör Siyasî Sistemi İstikrarsızlaştırmanın Aracıdır

Terör örgütleri genelde toplumsal krizlerin yaşandığı dönemlerde ideolojik altyapısı ile birlikte çatışmaların bir ürünü olarak ortaya çıkarlar. Bu itibarla bir terör örgütünün ortaya çıkarak varlığını ispatlaması uzun bir hazırlık sürecinin sonucudur. Bu yüzden ki güvenlik tedbirleri ile şiddet eylemlerinin önüne geçmek –kısmen- mümkün olsa da bir terör organizasyonunu kökten çökertmek mümkün değildir. Terör örgütleri şiddet eylemleri ile hiçbir siyasî yapıyı değiştiremeyeceklerinin farkındadırlar. Üstelik tarihsel tecrübeler şiddet eylemlerin yaygınlaştığı dönemlerde idarenin daha da sertleştiğini göstermektedir. Ancak eylemlerde arzu edilen iki şey vardır; birincisi vatandaşın en temel görevi güvenlik olan devlete karşı güvensizlik hissederek toplumsal olaylar içinde yönlendirilmeye açık hale gelmesi; ikincisi ise toplumsal katmanların ve ideolojilerin kimliğin esas ögesini oluşturduğu ülkelerde vatandaşların devlet otoritesi ile karşı karşıya getirilerek çatışan unsurların kimliklerinin keskinleştirilmesidir.

Faaliyeti sona eren terör organizasyonları genelde sosyal değişim içinde toplumsal desteğini kaybetmiş yapılardır. Yani toplumsal katmanlar arasındaki temel çelişkiler (zengin/fakir, alevî/sünnî, sağcı/solcu vb.) sosyal değişim ile anlamını yitirmiştir. Ancak yukarıda belirtildiği gibi kimi zaman toplumsal tabanı olmayan bazı kuşkulu terör eylemlerinin varlığına da rastlanır. (Yunanistan, 17 Kasım) Bu örgütlerin ortaya çıkartılması çok güç ve neredeyse imkânsız bir durumdur. Bunların varlıklarının sona erdirilmesi ise yine sistemin kendi içerisinde ve planlı bir operasyon sonucu olmaktadır. Yani bu tür yapılara yönelik operasyonların görünen yüzünün ötesinde bir amacı vardır ki bu genelde toplumsal dizayna yöneliktir. Yani hem terör organizasyonunun eylemi hem de buna karşı yürütülen operasyonun kendisi "toplumsal mühendislik" amacı taşımaktadır. Böyle bir ortamda istikrar adına atılacak adımların aslın da istikrarsızlığın bir aracı olduğu yönünde şüpheler mevcuttur. Yine de güvenlik güçlerine ve adli mekanizmalara düşen yasaların uygulanmasıdır. Böylece kamu vicdanı tatmin edilecek ve görece istikrar ortamı sağlanmış olacaktır.

Provakatif Eylemlerin Amacı Nedir?

Anayasamızda “Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğundan bahsedilmekte olduğunu” görürüz. Bu ilke Devletin yönetim şeklinin de temel esaslarını ortaya koymaktadır. Türkiye Cumhuriyeti üniter bir devlettir. Yani yönetim tek ülke ve tek millet ilkesine göre düzenlenmiştir. Bu yönetim illerin idaresinin başında Devleti ve hükümeti temsil eden valilerin ve hizmetten sorumlu olan Belediye Başkanlarının olduğu ikili bir sistemin bulunması şeklinde tesis edilmiştir. Milletlin teklifi ise doğrudan siyasî bir statü olan “T.C. vatandaşlığı”na atfı yapılmak suretiyle sağlanmıştır. Yani kendini T.C. vatandaşı kabul eden herkesin Türk kabul edilmesi ilkesinde aslında “Türk”ün kültürel değil siyasî tanımı yapılmaktadır. Bunun yanında Anayasa Mahkemesi’nin kapattığı partilerin gerekçeli kararlarında ise vatandaşlarımızın farklı kültürel özelliklere sahip olduğu kabul edilmekte; buna rağmen kültürel çeşitliliğin ayrılık nedeni olarak kullanılmasının “bölücülük/ayrılıkçılık yasağı” ile önüne geçilmektedir.

Türkiye’nin Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde ülkenin standart kültüründen farklı bir kültürel yapının olduğu söylenmektedir. Ancak doğrusu bu konuda yeterli araştırma yapılmış değildir. Yapılan araştırmaların birçoğu ise önyargılı kabullere dayanmaktadır. Üstelik araştırmaların amacının ortaklıkları değil de ayrılıkları hedeflemesi baştan sonucunu da hazırlamaktadır. Buna rağmen birçok sebepten ötürü bu bölgede sosyal ve kültürel yönden hassas bir yapının olduğu kabul edilmektedir. Bu durum bölge halkını provakasyonlara açık hale getirmektedir. Provakasyonlar ise kimi zaman örgüt mensuplarının doğrudan propagandası ile kimi zaman legal imkânlar kullanılarak bazı dernek ve kuruluşlar ile, kimi zaman yabancı şahısların temasları ile kimi zaman ise kimliğin bir öğesini ön plana çıkartan ve legal yolları tüketerek karşısındakine saldırıya kadar tahrik eden bir tetikleme ile olmaktadır. Şemdinli olaylarına bakıldığında bölgede yaşayan halkın kültürel farklılığının (Kürt kökenli vatandaşlarımızın bu yönü “EY KÜRT HALKI” bildirisi ile vurgulanmıştır) ve dinî hassasiyetlerinin (Bildiri metni içerisinde dinî duyarlılıklara da hakaret edilmiştir.) üzerine siyasî kimlik (PKK/KONGRA-GEL örgütü destekçisi olma durumu) bindirilerek toplumsal patlamanın yaşanması için gereken her şey yapılmıştır. Şunu kabul etmek gerekir ki bunu gerçekleştirenler kimlikler üzerindeki oyunların etkililiği ve bölge halkının duyarlılıkları üzerinde oldukça bilgi ve tecrübe sahibidirler. Eğer bu kadar provakasyon herhangi bir Batı yerleşim bölgesinde yapılmış olsa idi burada da sosyal patlama olacağından emin olunmalıdır. Bölgenin kimliğini oluşturan birçok öğeden oldukça hassas olan birkaçı duyarlı hale getirilerek sürekli kaşınıp tahrik edilmiş ve toplum patlamaya hazır hale getirilmiştir. Şemdinli’de Kitapevinin bombalanması ile birlikte ise arzu edilen patlama ve çatışma ortaya çıkmıştır. Bu eylemlerin Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü hedef almasından öte bilinçli bir provakasyonun sonuçlarından yararlanmak istediği düşünülmektedir.

Eylemlerin gerçekleştirilmesinde dört amaç güdülmüş olabilir;

1. Kültürel kimliğin üzerine inşa edilen siyasî kimliğin duyarlı hale getirilmesi, böylece toplumun rahatlıkla eyleme çekilebileceği ortamın sağlanması,
2. Birinci halde duyarlı hale gelen siyasî kimliğin tehdit algısı –gerçekte olduğundan daha fazla- abartılarak devletin şiddetli önlemlere başvurmamasının yolunun açılması, bölgedeki idarî sisteme olağanüstü yönetim araçlarının hakim olmasının sağlanması,
3. Birinci ve ikinci halde bölgedeki güvenlik kaosunun siyasî otorite üzerinde baskı unsuru olarak kullanılmasının yolunun açılması,
4. Son olarak ise bütün bu sayılanların üzerinde Türkiye’nin temel politik yönelimlerinin (modernlik projesi, AB süreci) akamete uğratılması ve merkezdeki siyasî/bürokratik yönetim elitinin güç ve yerlerini muhafaza etmesi,

Olayların gelişimine ve olup bitenlere bakıldığında iç içe halkalardan oluşan bir zincirleme reaksiyon mekanizmasının – yasadışı yapılanmanın – medyada ifade edilmiş şekliyle çetenin kurulduğu anlaşılmaktadır.

Bu tür yapılanmalarda her zaman için operasyonun arkasındaki isimlerin gizli tutulmaya çalışıldığı, kendilerine ulaşılamadığı, bu durumun yukarıda açıklandığı gibi Dönemin yargı ve devlet otoritelerinin, çoğu zaman bu tür yapılanma ve oluşumlar hakkında etkin bir soruşturma yapmadığı bu durumun basına yansıyan yukarıdaki açıklamalara göre yakınmalara sebep olduğu, içte ve dışta var ise bu tür yapılanmaların ortaya çıkarılması ve hukuk devleti gereklerinin tesisi beklentilerinin yoğunlaştığı, bu nedenle halkın ilk zincirinde olanlar yani Astsubaylar Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ ile eski PKK.lı Veysel ATEŞ’in yanı sıra yapılanmanın perde arkasındakilerin de deşifre edilmesi ve bu yönlü niyetlerin akamete uğratılması Devletin bekası ve siyasî istikrar için elzemdir.

Yukarıda anlatılan genel ve sonuç değerlendirme ışığı altında toplanan tüm dosya kapsamına göre kamu görevlileri olan şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ’in Terörle Mücadele adı altında yola çıkıp bir süre sonra yasaların kendilerine verdiği yetkileri tam bir sorumsuzluk içinde yasadışılığı meşru sayıp amaçlarına ulaşmak için her yöntemi uygun yöntem olarak benimseyerek yanlarında kamu görevlisi olmayan eski bir PKK üyesi şüpheli Veysel ATEŞ’i de yanlarına alarak tam bir dayanışma ve işbirliği içerisinde hareket edip Seferi YILMAZ isimli şahsa zarar vermek veya bu şahsı öldürmek amacıyla suç tarihinde mezkur olayı gerçekleştirdikleri, Anayasamızın 6. maddesindeki “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz” hükmüne karşın şüphelilerin aralarında suç işlemek için anlaştıkları, bunun ise kamu görevlileri olan iki şüphelinin mevcut konumları itibarıyla yapmış oldukları eylemin hukuk devleti kuralları içerisinde savunulur yerinin olamayacağı, terörle mücadele adı altında da olsa hukuk dışı bir yapılanma ve anlaşma ile devletin meşru güçleri gibi güç kullanarak yürürlükteki yasalar yerine kendi güç ve kuralları ile sözde yasalar oluşturmanın devleti hukuk devleti olmaktan çıkaracağı, bu koşullardan da güçlüğün sözünün geçtiği, nerede başlayıp nerede

sona ereceği belli olmayan her türlü yasadışılığın egemen olduğu bir sistem oluşacağı, sonuçta yurttaş devlet ilişkisinde hukuk kuralları yerine korku ve kaygının geçerli olacağı, bunun da bir Anayasa veya Yasa ihlalinin ötesinde bir hukuk ihlali niteliği taşıyacağı ve hukuk devletinin bütünü ile ortadan kalkması sonucunu doğuracağı, terör örgütü mensupları, teröre yardım ve yataklık edenler veya terör sempatzanları ile kısaca terörle mücadelenin olmazsa olmaz kuralının hukuk devleti içerisinde hukukî kurallar çerçevesinde olmasının gerektiği,

Bütün bu değerlendirmeler ışığında karşımıza şöyle bir tablo çıkmaktadır;

1. Evrensel olarak kabul görmüş demokratik değerler olmakla birlikte bu değerlerin toplumsal yaşama aktaracak üzerinde mutabakat sağlanmış standart kurallar ve kavramlar bulunmamaktadır. Demokrasinin standardı ve kavramların anlaşılması toplumsal kültüre göre değişmektedir.

2. Temelde Devlet denilen bürokratik aygıt ile seçilerek gelen siyasî hükümetler arasında bir gerilim mevcuttur. Bu gerilim zaman zaman gizli ve açık çatışmaya dönüşebilmektedir.

3. Devletin bekasını korumak ve temsil etmekle görevli olan bürokratik aygıt içerisine sızmalar olması halinde bürokrasinin bizzat kendisi Devletin bekasını tehdit eder noktaya gelebilir.

4. Her ülke istihbarat servisi ülke içinde ve dışında birtakım operasyonlar gerçekleştirir. Ancak kimi zaman kendinden menkul ideolojileri ile Devletin bekasını önceleyen ve kontrolsüz hareket eden gruplar ülke içerisindeki birtakım operasyonlara girişebilirler. Ancak vatandaşın hak ve özgürlüklerini tehdit eden bu tür operasyonların tasvip edilmesi mümkün değildir. Üstelik bu tür grupların lokal operasyonlarının üst politik emeller için kurgulanan büyük bir operasyonun parçası olma ihtimali de her zaman mevcuttur.

5. Osmanlı'dan Cumhuriyet'e miras kalan ve Cumhuriyet'in ilanında da kabul edilerek devam ettirilen modernlik projesi Kürt milliyetçiliğinin ve siyasal İslâm'ın devletin temel yaklaşımlarına hâkim olmasını temel tehdit unsurları olarak belirlemiştir. Bugün kimi çevrelere göre siyasetin gizli ajandası bu iki temel tehdidi içermektedir. Ayrıca çevreden gelerek merkezi ele geçirme çabası içerisinde olan unsurlar modernlik projesinin sahibi olan sivil/askerî bürokratik eliti oldukça rahatsız etmektedir. O halde devlet içerisinde kimi ideolojik gruplaşmaların çıkar çevreleri ile işbirliği içerisinde temel risk faktörü olarak gördükleri siyasî iktidara karşı tavır geliştirmesi beklenmeyen bir durum olmamalıdır.

6. Bölgede kimlikler üzerine açıktan ve gizli gerçekleştirilen operasyonlar vatandaşlarımızda Devlete ve siyasî iktidara karşı güvensizlik duygusu ortaya çıkartmaktadır. Bu tür operasyonlar küreselleşen dünyada ancak dış tehdit unsurlarının amaçlarına hizmet eder. Devlete bağlı huzur ve güveni yakalamış bir toplum Türkiye'nin esas koruyucu kalkanıdır. Bu operasyonların süratle deşifre edilerek kamuoyuna afişe edilmesi gerekmektedir. Bundan sonraki operasyonların karşısına ancak siyasî olarak bilinçlenmiş bir toplum ile çıkılabilir. Her kim gerçekleştirirse gerçekleştirsin terör eylemleri sonuç getirmeyecektir. Üstelik bu tür olaylar Türkiye'nin karşısına uluslararası her zeminde bir utanç tablosu olarak çıkartılmakta ve böylece ülkemiz tecrit edilmektedir.

BU DEĞERLENDİRMEDE ve GENEL AÇIKLAMADAN ÇIKAN SONUÇ :

Bu değerlendirmeler ışığında Şemdinli'de ortaya çıkan olayda terör eylemi kullanılmıştır. Yani terör örgütlerinin yapmış olduğu eylemlerin bir benzeri kamu görevlileri tarafından yapılmış ve sonuçta Hakkâri, Yüksekova, Şemdinli, Van, Muş, İstanbul gibi yerlerde bu olayları protesto etmek için bir çok gösteri yapılmış, ölümler ve yaralanmalar meydana gelmiş, bina, araç ve gereç hasarları oluşmuştur. Şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü (İT) görevlileridir. Her ne kadar görüntü itibarıyla bu şüpheliler PKK terör örgütü ile ilişkisi ve irtibatı olduğunu değerlendirdikleri Seferi YILMAZ isimli şahsa bir şekilde zarar vermek suretiyle PKK terör örgütü ile mücadele etme şeklindeki eylemleri yasal değildir. Güvenlik kuvvetlerimizin hangi şartlarda silâh ve şiddet kullanacağı yasalımızda ve yönetmeliklerimizde detayı ile açıklanmıştır. PKK veya her hangi bir terör örgütü ile mücadele hukukî yollarla ve gerektiğinde silâh ve şiddet kullanarak yapılacaktır. Terör örgütleri ile hukukî olmayan bir yöntem ile mücadelede halkın devlete olan güveni zamanla sarsılabilir. Bu şekilde mücadele yöntemini benimseyen bir takım oluşumlar zamanla devlet kademesinde yer bulmakta ve yasaların kendilerine tanımadığı yetki ve görevlerle keyfî bir takım eylem ve işlem gerçekleştirmek suretiyle kamuoyunun devlete karşı olan güvenini ve inancını yitirmesine de neden olabilecektir. Sonuçta devlete karşı güvenini ve inancını yitiren halkın görev ve yetkinin yasadışı olarak kullanılması sonucu meydana gelen ihlalleri fiilî olarak protesto ederek sokaklarda gösteriler yapılacak ve kamu düzeni bu şekilde bozulacaktır. Devleti oluşturan unsurlar halk ve bireydir. Kamu düzeninin bu şekilde bozulması şeklen terörle mücadele eder gibi görünen yasadışı bu oluşumların eylemleri sonucu gerçekleşecektir. Kamu görevlilerinin yasaya aykırı olarak yaptığı şiddet ve silâh (bomba) kullanma eylemi açıkladığımız gibi devletin birliğini sağlamaya yönelik bir eylem olmayıp kamu düzeninin bozulmasına, karmaşaya, güvensizliğe neden olarak devletin birliğini bozmaya yönelik bir eylemdir.

Bu bombalama eylemi ile Şemdinli halkını provake eden bölücü örgüt yandaşlarının halkı yönlendirdiği, özellikle Bayrağımıza ve Atatürk Büstü'ne saldırıların da gerçekleştiği, gerek ilçede gerekse ülke genelinde tansiyonu yükseltmeyi amaçlayan terör örgütü ve yandaşlarının pek çok yerde toplumsal çatışma yaratmayı hedefledikleri, devamında güvenlik birimlerini tahrik etmek suretiyle özellikle son dönemde insan hakları ve kişisel özgürlüklerin geliştirilmeye çalışıldığı ve güvenlik güçlerimizin bu konularda gerekli

hassasiyeti göstermek için çaba harcadığı, bu ortamı bozdurmak ve devletimizi bazı uluslar arası platformlarda sıkıntıya sokmak eyleminde oldukları, bu şekilde terör örgütü PKK'ya adeta fırsat ve imkân tanınarak prim verilmiş ve bir takım eylemlerin yapılmasına zemin hazırlanmıştır. Bu bombalama olayına ilgili kurum ve kuruluşların müdahale etmesi ve gereğinin yapılmasına fırsat tanınmadan, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurum ve kuruluşlarını hedef alan, mevzuata göre açıkça suç teşkil eden toplumsal eylemlerin ardı ardına işlendiği, bunları yönlendiren ve büyük ihtimalle terör örgütü PKK'nın uzantısı konumundaki kişilere müdahale edilememesi, bu konudaki zafiyeti gösterir şekilde yerel bazı kişilerle irtibata girilerek yardım istenilmesi, belli bir alanın tamamen boşaltılması ve burayı bombalama olayından sonra göstericilerin işgal etmesi, söz vermelere ve iyi niyetlere bağlı olarak resmî işlemlerin yapılması gibi bir sürece girilmesi, aslında güvenlik güçlerinin alması gereken bazı tedbirleri vatandaşların veya Belediye Başkanına bağlı olduğu söylenen bazı kişilerin alması ve bunlardan yarar umulması terör örgütünün bölgedeki yeni stratejisine yardımcı olmasına katkıda bulunacak bir anlayıştır. Bu olaylar göstermiştir ki bölgedeki halkın kışkırtılması ve galeyana getirilmesi halinde müdahale etmesi gereken devlet kuruluşları değil yöredeki politikacıların ve örgütün milis güçlerinin sözleri ve talimatları etkili olacaktır. Bu açıdan açıkladığımız gerekçelerle 09.11.2005 tarihindeki patlama olayı ve sonrasında gelişen toplumsal olaylar sonucu ülkenin kamu düzeni ve istikrarı bozulmuştur. Bu gerekçelerle 09.11.2005 günü Şemdinli'de gerçekleştirilen bomba eylemi devletin birliğini bozmaya yönelik bir eylemdir. Bu bombalama olayı ve akabinde yaşanan olaylar bir arada değerlendirildiğinde terör örgütü PKK'nın halk üzerindeki etkinliğinin artmasına, örgütün kısa sürede olayları protesto etmek için binlerce insanı bir araya toplayabilme gücüne kavuşmuş olması gibi imkânlara zemin hazırlanarak terör örgütünün lehine ve istediği sonuçları elde etmesine yönelik bir ortam meydana getirilmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nun 302. maddesinde tanımlanan Devletin Birliğini Bozmaya Yönelik eylem ile tanımlanan Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak şeklindeki suçun oluşabilmesi için belli amaca yönelik fiillerin işlenmesi gerekmektedir. Bu fiiller şunlardır;

- 1 – Devletin Topraklarının Tamamını Veya Bir Kısmını Yabancı Bir Devletin Egemenliği Altına Koymak,
- 2 – Devletin Birliğini Bozmak,
- 3 – Devletin Egemenliği Altında Bulunan Topraklardan Bir Kısmın Devlet İdaresinden Ayırmak,
- 4 – Devletin Bağımsızlığını Zayıflatmak.

Bu suç serbest hareketli bir suçtur. Bu eylemlerden her hangi birinin gerçekleşmesi hâlinde münnet suç oluşur. Suçun oluşabilmesi için maddede yazılı hedeflerin gerçekleşmiş bulunmasına ihtiyaç yoktur. Belirtilen amaçlara yönelik fiillerin işlenmiş bulunması yeterlidir. Bu fiillerin cebrî nitelikte olması gerekir. Ayrıca bu suçun işlenmesi sırasında kişiler öldürülmüş veya yaralanmış ise bu suçlardan da cezaya hükümlenacaktır.

Somut olayımızda Mehmet Zahir KORKMAZ isimli kişi ölmüş, Seferi YILMAZ ve Metin KORKMAZ isimli kişiler ise öldürülmeye teşebbüs edilmiştir. Her ne kadar şüphelilerin hedefi Seferi YILMAZ ise de olay anında ölen Mehmet Zahir KORKMAZ ve yaralı Metin KORKMAZ'da Seferi YILMAZ ile birlikte dirler.

Türk Ceza Kanunu'nun 316. maddesinde; Devletin ülkesine, egemenliğine, birliğine ve Anayasa düzenine karşı suçlardan herhangi birini işlemek üzere gerçekleştirilecek birleşmeleri önlemek amacıyla caydırıcı bir tehlike suçunu meydana getirmiş bulunmaktadır. *Bu maddede yer alan suç, sadece bir anlaşmanın gerçekleştirilmesiyle oluşmaktadır.*

Anlaşmadan maksat, iki veya daha fazla kişinin madde metninde gösterildiği üzere, maddî olgularla belirlenen bir biçimde, bir irade birleşmesine varmış olmalarıdır. Suçun işlenmesinde kullanılacak vasıtalar hakkında da anlaşmanın gerçekleşmesi gereklidir. *Şüpheliler suçun işlenmesinde patlayıcı madde olan bomba kullanma üzerinde anlaşmaya varmışlardır.*

Şüpheliler, eski PKK'lı Seferi YILMAZ'ı öldürmek veya ona zarar vermek amacıyla, yani suç işlemek için aralarında anlaşma sağlamışlardır. Seferi YILMAZ'ın öldürülmesi veya ona zarar verilmesi eylemi, yukarıda belirttiğimiz gibi terör yöntemleri uygulanarak meydana getirilmiştir. *Şüphelilerin, Seferi YILMAZ'ı öldürmeye çalışmak şeklinde ortaya çıkan görüntünün ötesindeki asıl amaçları ise; bu tür provake terör eylemleri gerçekleştirmek suretiyle ülkede karışıklık yaratmak, kamu düzenini bozmak ve nihayetinde Devletin birliğini bozmaktır.* Çünkü bölgede yıllardan beri terör süregelmiştir. Halk uzun yıllar terörle iç içe yaşamaktadır. Bu bölgelerimizde her an terör örgütüne müzahir olan kişilerin provakatif eylemlerine rastlamak olasıdır. Böyle bir durum ise ülkemizde her an karmaşa ve karışıklık yaşanabileceği sonucunu doğurmaktadır. Bu karmaşa ve karışıklık ile Devletin birliği de bozulmak istenmektedir. Böylece şüpheliler suç işlemek için anlaşmışlar ve terör yöntemlerini kullanarak söz konusu eylemi gerçekleştirmişler ve bu eylem yukarıda açıkladığımız gerekçelerle devletin birliğini bozmak için gerçekleştirilen bir eylem olma özelliğine dönüşmüştür.

Hakkâri Merkez, Yüksekova ve Şemdinli ilçelerinde 15 Temmuz – 10 Kasım TARİHLERİ ARASINDA 18 bombalama olayı yaşandığı, ilk günlerden itibaren medyanın da yansıttığı gibi gittikçe tırmanan olayların yörede büyük huzursuzluğa, halk üzerinde endişe ve korkuya yol açtığı, kamuoyu vicdanını rahatsız ettiği anlaşılmıştır.

Yukarıda da açıkladığımız üzere şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in savunmalarının kabul edilmesi halinde söz konusu bombalama olayını terör örgütü PKK gerçekleştirdiği varsayımından hareket ettiğimizde; terör örgütünün aynı tipte Alman yapımı dört adet el bombasını temin ettikten sonra iki tanesini kitapevi'ne atması gerektiği, diğer iki tanesini de Jandarma'ya ait aracıya geleceğini, araçta MKE

yapımı el bombası bulunabileceğini varsayarak bunları değiştirmek amacıyla muhafaza etmesi gerekeceği ve patlamanın gerçekleşmesine müteakip şüpheli Ali KAYA'nın savunduğu şekilde MKE yapımı el bombalarının araç içerisinden karmaşa ve karışıklık ortamında terör örgütü mensupları veya yandaşlarınca değiştirmeleri gerekeceği, bu varsayımın ise dosyadaki delil kapsamına göre gerçekleşmesinin mümkün olmadığı,

Böylece yapılan soruşturma sonunda toplanan delillerden yukarıda açık kimlik bilgileri yazılı şüphelilerin üzerlerine atılı suçları işledikleri anlaşılmakta;

Şüphelilerin yargılamalarının CMK.nun 250. ve devamı maddeleri gereğince mahkemenizce yapılarak eylemlerine uyan yukarıda gösterilen sevk maddeleri gereğince CEZALANDIRILMALARINA,

Adli Emanetimizin 2005/236 Sırasına Kayıtlı ;

1 – Kalashnikov marka silâhlara ait 11 adet şarjör ve 361 adet merminin şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in görev yaptıkları Hakkâri İl Jandarma Alay Komutanlığı'na İADESİNE,

2 - 2 adet not defteri ve ortadan kırılmış vaziyette olan bir adet plakanın (30 AK 933) DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

3 – Şüpheli Veysel ATEŞ'e ait bir adet Nokia marka 3310 model 351534/00/39716/0 imei numaralı cep telefonunun suçun işlenmesinde iletişim aracı olarak kullanıldığı anlaşıldığından TCK.nun 54/1. Maddesi Gereğince MÜSADERESİNE,

4 - Bir adet cep telefonu kulaklığının şüpheli Veysel ATEŞ'e İADESİNE,

5 - Şüpheli Veysel ATEŞ'e ait bir adet montun DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

6 - Hakkâri İl Jandarma Komutanlığının 18.11.2005 tarih ve 9582 sayılı yazıları ile ekindeki 6 adet görüşme kayıt CD'sinin, 15 adet tutanak ile dinleme kararının tasdikli fotokopisinin ve Hakkâri İl Emniyet Müdürlüğü'nün 20.11.2005 tarih 329 sayılı yazıları ile ekindeki zarf içerisindeki Ali KAYA'ya ait Görüşme Kayıt TAPE.İlerinin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

7 - Şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'in istihbarat çalışmalarında kullandıkları evrakların (harita, krokiler, isim listeleri, Seferi YILMAZ'a ait Biyografik Bilgi Formu, İfade Tutanağı, çeşitli resimler, Seferi YILMAZ'a ait bilgi notu vs.) DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adli Emanetimizin 2005/239 Sırasında Kayıtlı :

1 - İki adet ateşleme tertibatı sökülmiş el bombasının suçta kullanılmak üzere şüphelilerin yanında bulunduğu anlaşıldığından TCK.nun 54/1. maddesi gereğince MÜSADERESİNE,

2 - İki adet patlamış el bombası maşası, patlamış el bombası metal parçaları, Mehmet Zahir KORKMAZ'ın otopsisinde çıkarılan metal parçaları ve olay yerinden elde edilen ufalanmış beton parçalarının DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adli Emanetimizin 2005/241 Sırasında Kayıtlı;

Üç (3) adet; 7, 62 mm çapında 56-1 27148588 Seri Numaralı, 7, 62 mm çapında 78 GH 0235 Seri Numaralı ve 7, 62 mm çapında 68 K 7843 Seri Numaralı kalesnikov marka tüfeğin Ankara Polis Kriminal laboratuvarı kayıtlarında her hangi bir faili meçhul olaylarda kullanıldığı yönünde bir bilgi olmadığı ancak bu tüfeklerden elde edilen mukayeseye elverişli fişeklerin Türkiye genelinde Polis ve Jandarma Kriminal laboratuvarlarına gönderildiği ancak raporların henüz dosyamıza gelmediği, ayrıca söz konusu tüfeklerin namlularının orijinal namlu olup olmadığı veya sonradan değiştirilip değiştirilmediği hususunda Ankara Polis Kriminal Laboratuvarına yazılan yazı cevabının da henüz gelmediği,

Soruşturmanın tutuklu iş olduğu ve raporlarının dönmesinin uzun zaman alabileceği nazara alınarak Türkiye genelindeki Polis ve Jandarma Kriminal Laboratuvarından gelecek ekspertiz raporlarına göre emanetimize kayıtlı 3 adet kalashnikov marka tüfek hakkında GEREĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNE,

Adli Emanetimizin 2005/249 Sırasında Kayıtlı,

Olay yeri görüntülerini içeren 2 adet CD ve bir adet disketin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adli Emanetimizin 2005/258 Sırasında Kayıtlı;

Patlama olayı ile ilgili olay yeri fotoğrafları (32 adet) ile olay yeri görüntülerini içeren bir adet VHS video kasetinin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adli Emanetimizin 2005/273 Sırasında Kayıtlı;

09.11.2005 günü Şemdinli İlçesinde meydana gelen patlama olayı görüntülerini içerir üç (3) Adet CD.nin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adli Emanetimizin 2006/8 Sırasında Kayıtlı;

0532 276 83 73, 0532 564 28 98 ve 505 235 63 98 numaralı telefonlar ait ses kayıtlarının bulunduğu üç adet CD.nin ve bir adet 250 GB'lık WCAL73573903S/N'lu WESTREN DIGITAL marka bilgisayar diski içinde bulunan 7 bilgisayara ait 185 GB'lık image (birebir

kopya) bilgisayar diskinin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

Adlî Emanetimizin 2006/11 Sırasında Kayıtlı;

Görüntü ve ses kayıtları içerir yedi (7) adet CD.nin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA karar verilmesi;

Adlî Emanetimizin 2006/48 Sırasında Kayıtlı;

Üzerinde Anadolu Finans yazılı haki yeşil renkli ajanda ve ajandanın içerisindeki İran ülkesine ait olabileceği düşünülen Farsça yazılı kimlik ile iki adet boş zarf ve kargo gönderi poşetinin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA karar verilmesi;

Kamu adına talep ve iddia olunur. 03.03.2006

Ferhat SARIKAYA

Van Cumhuriyet Savcısı

36822

i Ülke Seviyesinde İstihbarat Yapma Yetkisi: 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 1. maddesinde: “memleketin umumi emniyet ve asayişinden Dahiliye Vekili mesuldür. Dahiliye Vekili bu işleri, kendi Kanunları dairesinde hareket eden Emniyet Umum Müdürlüğü ile Jandarma Komutanlığı ve icabında diğer bütün zabta teşkilâtı vasıta ile ifa ve lüzum halinde icra vekilleri heyeti kararı ile ordu kuvvetlerinden istifade eder.” denilmektedir. Bu maddenin İçişleri Bakanına verdiği yükümlülük, memleketin genel emniyet ve asayişini sağlamaktır. Emniyetin sağlanması için, Kolluğun muhtemel suçlular hakkında bilgi dosyası oluşturması gerekmektedir. Böyle bir çalışma, kişi hak ve özgürlükleri ile yakından ilgilidir. Madde metninden de anlaşılacağı üzere, kanunu koyucu her kurumu kendi kanunu ile ayrı ayrı yetkilendirmiş ve bu yetkinin sınırlarını da çizmiştir. Ayrıca Emniyet Teşkilâtı Kanununun 8. maddesinde belirtilen “Polis: idarî, adlî ve siyasi kısımlara ayrılır.” hükmüne paralel olarak adlî görev ile siyasi görev içinde yer alan istihbarat görevinin birbirine karıştırılmamasına özen gösterilmiştir. Polisin görev ve yetkileri 4.7.1934 tarihli ve 2559 sayılı PVSK ile belirlenmiştir. AB'ye geçiş sürecinde “İçişleri ve adalet alanlarında işbirliği” başlıklı 24. bölümün A listesi, İçişleri Bakanlığına gerekli uyum hazırlıklarını yapma görevini vermiştir. Demokratik Hukuk Devletlerinin varlığını tehdit eden terör odaklarının zamanında teşhisi, eylemlerine daha ortaya çıkmadan engel olunabilmesi, taktik ve stratejilerini devamlı olarak değiştiren yıkıcı, bölücü ve irticai örgütler karşısında genel kolluk kuvvetlerinin yasal yetkilerinin yeniden düzenlenmesi gereklidir. Bu noktada önemli kilometre taşlarından birisi “istihbarat” alanıdır. Bu husus, Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu'nda 1985 yılında eklenen Ek-7 nci madde ile ilk defa belirlenmiştir.

Ek Madde 7- (Ek: 16/6/1985-3233/7 md.)

“Polis Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayiş sağlamak üzere, ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.” Bu madde, TBMM'de görüşülürken dönemin İçişleri Bakanı Yıldırım AKBULUT tarafından, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü ve Anayasa düzenini korumayı amaçlayan bir İstihbarat Dairesi kurduklarını, ülkelerin güçlü olması ve ileri safhalara ulaşabilmeleri için istihbaratın bütün dünyada kabul edilmiş bir unsur olduğunu ifade ettiklerini sonra, bu yasanın Polise neden yetki verdiğini “Devletin Güvenliği ve Demokrasinin Selameti açısından” ifadesini kullanarak açıklamıştır. Kanun koyucunun bu tavır istihbarat yetkisinin polis ilgilili dairesi ile sınırlı olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Anayasamızda yapılan değişiklikler ve uluslararası sözleşmeler gereği hazırlanan 5397 sayılı yasa, istihbarat ihtiyaçlarını karşılamak için meydana getirilmiş ikinci önemli adımdır. Bu yasa istihbarat sisteminin işlenmesini, bu hususta hukuka uygun işlemlerin ne suretle gerçekleştirileceğini, kararların hangi makamlar tarafından ve ne gibi koşullara uyulması suretiyle alınacağını, bu husustaki denetim kurallarını ve usullerini, İstihbarat ihtiyacının milletlerarası hak bildirimleri ve anayasanın güvencelerine uygun olarak nasıl giderileceğini ve hangi birimlerin hangi alanda ve ne ölçüde yetkilendirildiğini göstermektedir. Bu açıklamadan sonra maddelere bakılacak olursa; Birinci madde polis istihbaratını düzenlemiştir. İlk fıkrası kapsamı belirleyen fıkradır. Ülkenin genel güvenliği temelinde ülke seviyesinde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Türk Ceza Kanununda 250 nci maddesinde sayılan suçların işlenmesinin önlenmesi amacıyla iletişimin tespiti, dinleme, kayda almaya ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi olanaklı kılınmıştır. İletişime müdahaleler hakim kararıyla gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise, Emniyet Genel Müdürü veya İstihbarat Daire başkanının yazılı emriyle olacaktır. Bu çerçevede yapılacak müdahaleler terör tehdidinin devam etmesi durumunda hakim takdirine kadar uzatmaya olanaklıdır. Jandarma Teşkilâtı açısından getirilen 2. maddedeki düzenleme ile; 5397 sayılı Kanunda sayılan yöntemler Jandarma Teşkilât ve Görev Kanununun 7. maddesinin (a) fıkrasında belirtilen görev ve sorumluluk sahasıyla sınırlandırılmıştır. Bu madde ile kanun koyucu Jandarma teşkilâtına istihbarat üretme amacıyla değil suçları önleme noktasında önleyici dinleme olarak da nitelendirilebilecek idarî bir işlem tesis etmiştir. Maddenin amacı sorumluluk sahasında işlenmek üzere olan ancak kuvvetli emarelerin bulunmaması durumunda iletişime müdahale etmek suretiyle suçun engellenmesini sağlamaktır. Yasa koyucu bu kurumun istihbarat elde etmesini bizatihi kendisine bırakmamış, bu konuda talep ettikleri istihbarat üretme yetkisine yönelik yasal düzenlemeleri TBMM'den geri çekmiştir. 5397 sayılı yasanın komisyon görüşmelerinde sorumluluk sahasındaki bu tür ihtiyaçlarını polis ve MİT kaynaklarından sağlanmasını daha uygun görmüştür. Bazı milletvekilleri ise bu noktada teklifteki istihbarat elde etme kavramının jandarma açısından uygun görmediklerini muhalefet şerhleri ile belirginleştirmişlerdir. Nitekim kanun koyucu de bu noktayı haklı görerek TBMM Genel Kurulunda bu yönde verilen önerge ile tekliften bu kavramın kaldırılmasını desteklemişlerdir. Kaldı ki; Bu özel düzenleme ile getirilen kısıtlamaya PVSK'nın 25. maddesine dayanılarak geniş yorum getirmek hiçbir hukuk otoritesinin kabul edemeyeceği aşikardır. Kanun koyucu bu düzenleme ile sorumluluk sahası dışında istihbarat yapma yetkisini engellemiştir.

PVSK-Madde 25

“Polis teşkilâtı bulunmayan yerlerde il, ilçe ve bucak jandarma komutanları ile jandarma karakol komutanları bu kanunda yazılı vazifeleri yapar ve yetkileri kullanırlar.” İstihbarat görevi yetkisini düzenleyen PVSK Ek-7. madde incelendiği zaman bu görevlerin polis içerisinde bile tüm birimlere bırakılmadığı açıktır. Yasa böyle hassas bir görevi bu konuda gerekli eğitimlerin verildiği, tahkikatları ayrıca yapılarak ehil oldukları çeşitli

sınavlardan geçirilerek belirlenen İstihbarat Dairesi Başkanlığı görevlileri ile kısıtlamıştır. İstihbarat görevi bu açıdan da diğer polise görevlerden ayrıştırılmıştır. Bu görevi yürüten personel sicil notları dışında ayrıca değerlendirme prosedürleri ile sürekli olarak denetlenmektedir. Kanun koyucu tüm bu hususları gözeterek askerî bir disipline sahip diğer kolluk birimine Anayasal haklara yönelik istisnai tedbirleri kullanacak olan birimlerde de kısıtlamaya gitmiştir. Bu husus komisyon üyelerinin ayrışik oy gerekçelerinde de net bir şekilde dayanakları ile birlikte belirtilmektedir. Bu husus AB'nin çeşitli ilerleme raporlarında da dile getirilmiştir. Bilindiği üzere; özel düzenlenen bir alanda, genel düzenlemeleri dayanak göstererek hukukî dayanak aramak kabul edilemez bir uygulamadır. Yukarıda da belirtildiği üzere, Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun olası öngörülemeden durumlarda kullanılmak ve Jandarma görev kanununda gereksiz tekrarlardan kaçınmak için düzenlediği bir maddeyi, "istihbarat görevi" gibi son derece detaylı ve hassas bir maddeyle ilişkilendirerek kullanmak hukuka uygun bir yorum değildir. Hukukta yorum yapılırken lafzî yorum yanında maddenin hedefini gözetmen manevî yorumu da önemli bir husus olarak gözetilmelidir.

Hakkâri ilindeki Jandarma İç Güvenlik Birliklerinin Hiyerarşik Yapısı Şu Şekildedir.

Jandarma; 2803 Sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun da emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silâhli, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvveti olarak tarif edilmektedir. 2803 Sayılı Kanunda ve Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinde Jandarma birliklerinin; Genelkurmay Başkanlığınca gerekli görülen haller ile sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hallerinde gerekli olan bölümü ile Kuvvet Komutanlıkları emrine gireceği, kalan bölümü ile Jandarma Genel Komutanlığı emrinde rutin görevlerine devam edeceği de belirtilmiştir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki bazı illerimizde, 1987 yılında 285 sayılı Olağanüstü Hal Bölge Valiliğinin İhdası Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname ve bu KHK'ye ilave hüküm eklenmesine dair 286 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, terörle mücadelede bazı düzenlemeler yapılmış ve Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü birlik ve birimlerinin gerek kendi aralarında gerekse mülkî makamlarla olan ilişkilerinde, hangi esaslara bağlı olarak faaliyet yürütecekleri açıklanmıştır. Olağanüstü hal uygulaması niteliği itibarıyla geçici bir uygulamadır. Bu sebeple, 285 ve 286 sayılı KHK'lerdeki esas ve usullerden olağan döneme geçiş sırasında emir komuta ilişkileri başta olmak üzere, terörle mücadele faaliyetlerinde bir boşluk içerisine düşmemesi amacıyla 07 Temmuz 1997'de Genelkurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında, 5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun 11/D maddesinin uygulanmasına ilişkin olarak toplam (27) maddeden oluşan bir "Müşterek Protokol" imzalanmıştır. İmzalanan protokol, Genelkurmay Başkanlığınca Jandarma dahil ilgili Türk Silâhlı Kuvvetleri birimlerine ve İçişleri Bakanlığınca da, 81 ilimizin Valiliğine ve ilgili birimlerine gönderilmiştir. Protokolün yayımlanmasından sonra, Genelkurmay Başkanlığınca hazırlanan ve zaman zaman yenilenen EMASYA direktifleri yayımlanarak, anılan Müşterek Protokoldeki hususlar teyit edilmiştir. En son olarak da, 06 Temmuz 2005 tarihinde Genelkurmay Başkanlığınca "MD: 117-1 TSK Birliklerinin Emniyet, Asayiş ve Yardımlaşma (EMASYA) Görevlerinde Kullanılmasına İlişkin Planlama Direktifi (EMASYA Direktifi)" hazırlanarak, Jandarma dahil Türk Silâhlı Kuvvetleri'nin ilgili birlikleri ile Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Valilikler, İl Emniyet Müdürlükleri başta olmak üzere pek çok sivil makama da gönderilmiştir. 5442 Sayılı İl İdaresi Kanununun 11/D maddesine göre, Valiler, ilde çıkabilecek veya çıkan olayları; öncelikle emrindeki kolluk kuvvetleri ile önlemeye çalışacaklar, emrindeki kuvvetlerle önlenmesini mümkün görmedikleri veya önleyemedikleri; aldıkları tedbirlerin bu kuvvetlerle uygulanmasını mümkün görmedikleri veya uygulayamadıkları takdirde, diğer illerin kolluk kuvvetleri ile bu iş için tahsis edilen diğer kuvvetlerden yararlanabileceklerdir. Bunun yanında, askerî birliklerden kuvvet talep edilmesinin usul ve esasları ise, Genelkurmay Başkanlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan protokol ve Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan ilgi direktif ile belirlenmiştir. Bu düzenlemelerde, valilerin, askerî birlik taleplerini EMASYA Bölge veya Tali Bölge Komutanlarına iletmeleri gerektiği öngörülmüştür. Aynı maddenin 3. alt bendi gereğince, Valinin yardım talebi üzerine, ilde çıkabilecek veya çıkan olaylarda görev alan askerî birlikler, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'ndan doğan yetkiler ile diğer kanun ve düzenlemelerden doğan kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlamada sahip oldukları yetkileri kullanarak terörle mücadele görev ve sorumluluklarını yerine getirirler. Kolluk kuvvetlerinin genel güvenlik ile ilgili görevleri, 2803 sayılı Kanunun 7. maddesinin birinci fıkrasının a ve b bentleri ile 2559 sayılı Kanunun 2. maddesinin birinci fıkrasında; Terör suçları dahil her türlü suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, işlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek olarak düzenlenmiştir. Vali tarafından askerî birliklerden yardım istendiğinde; Olayların niteliğine göre istenen askerî kuvvetin büyüklüğünü (personel, malzeme, teşkilât vs.) belirleme yetkisi, vali ile koordine etmek şartıyla, askerî birliğin komutanına aittir. Görevde kalış süresini belirleme yetkisi, askerî birliğin komutanıyla koordine etmek şartıyla valiye aittir. Muhtemel olaylar için istenen ve büyüklüğü ile görevde kalış süresi yukarıda belirtildiği şekilde belirlenen askerî kuvvet, birlik komutanı tarafından, valinin görüşü de alınarak olaylara hızlı bir şekilde el koymaya uygun olacağı değerlendirilen yerde, cereyan eden olaylar için ise olay yerinde hazır bulundurulur. Askerî kuvvetin müstakil olarak görevlendirilmesi durumunda, verilen görev askerî kuvvet tarafından kendi komutanının sorumluluğu altında ve onun emir ve talimatlarına göre yerine getirilir. Bu durumda güvenlik kuvvetleri ile yardıma gelen askerî kuvvet arasında işbirliği ve koordinasyon, yardıma gelen askerî birliğin komutanının da görüşü alınarak vali tarafından tespit edilir. Askerî birliğin belirli görevleri jandarma ya da polis ile birlikte yapması durumunda; komuta, sevk ve idare, askerî birliklerin (Jandarma dahil) en kıdemli komutanına aittir. Kolluk kuvvetleri askerî birliklerin olay mahalline intikal ettiği andan itibaren askerî komutanının emrine girerler. Askerî komutan tarafından aksine bir emir verilmedikçe olay mahallindeki kolluk kuvvetlerinin almış oldukları tertip, tedbir ve düzenler bozulmaz. Olaylara müdahalede hangi kurum-kuruluşların destek görevi alacağı, il valileri veya görevlendirildiyse koordinatör vali tarafından, ilgili EMASYA Bölge/Tali Komutanlıkları ile koordine edilerek belirlenir ve bu husus önceden yapılacak planlamalarda ayrıntılı olarak belirtilir. İlgili mülkî amir tarafından görevlendirilen Polis Özel Harekât Timleri, iç güvenlik harekâtı süresince EMASYA Bölge ve Tali Bölge Komutanlıklarının Harekât Kontrolindedir. Geçici köy korucuları, bölgedeki ilgili Jandarma komutanlığının emir-komutasında olarak, EMASYA Komutanlıklarının harekât kontrolünde görev yaparlar. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ayrılıkçı ve bölücü terör örgütü ile zamanında, süratli ve etkin bir şekilde mücadele edebilmesi için, bu bölgelerde, Genelkurmay Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığınca imzalanan protokol gereğince, Valilerden alınan izin ve onaylarla kolluk kuvvetlerinin genel güvenliği sağlama yetkileri bulunan Kara Kuvvetleri Komutanlığı birimleri ve bunların harekât kontrolüne verilen Jandarma iç güvenlik birlikleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla, yukarıda belirtilen esaslar doğrultusunda, Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı da, terörle mücadele görevinin yürütülmesinde, öncelikle aynı garnizon içinde bulunan Hakkâri Dağ Komando Tugay Komutanlığının (EMASYA Tali Bölge Komutanlığı), sonra bir üst komutanlık olan Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığının (EMASYA Bölge Komutanlığının) bir birimi durumundadır ve faaliyetlerini bu çerçevede yürütmektedir. Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı; Genelkurmay

Başkanlığının 21 Mayıs 2001 gün ve HRK: 7130-58-01/GHD.PI.Ş. (176) sayılı emri ile 2 nci Ordu/ Malatya'nın Harekât Kontrolünde görev yapmaktadır.

Sonuç olarak; Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı, belirtilen yasal mevzuat doğrultusunda terörle mücadele faaliyetlerini yürütmekte; emir komuta ilişkileri açısından, yasal düzenlemeler ile Protokol esaslarına göre yürütülen uygulamalar arasında hiçbir farklılık bulunmamaktadır. Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere Doğu, Güneydoğu Anadolu bölgesinde bulunan Jandarma Genel Komutanlığı birlikleri ile Jandarma Genel Komutanlığı arasındaki emir komuta bağlantısı diğer bölgelere göre farklılık göstermektedir. Batman, Diyarbakır, Hakkâri, Mardin, Siirt, Şırnak, Şanlıurfa ve Van illerindeki Jandarma Genel Komutanlığı birliklerinin İç Güvenlik Harekâtının yürütülmesi ile ilgili konularda Kara Kuvvetleri Komutanlığı birliklerinin Harekât Komutası/Kontrolünde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu kapsamda düzenlenen EMASYA Direktifi gereğince;

Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı, Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanlığına (Hakkâri EMASYA Tali Bölge K.lığı olarak), Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığına (EMASYA Bölge Komutanlığı olarak), Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Malatya 2. Ordu Komutanlığına, Malatya 2. Ordu Komutanlığı da Kara Kuvvetleri Komutanlığına, bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

EMASYA Direktifi gereğince Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığına bağlı olarak faaliyet yürütmektedir. Bu kapsamda Hakkâri İl Jandarma Komutanlığı'nın yapmış olduğu bir faaliyetin, operasyonun ve çalışmanın olumlu veya olumsuz sonuçlarından doğrudan doğruya Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı sorumludur. EMASYA Direktifi gereğince bu sorumluluk zincirinin bağlantıları takip edildiğinde sorumluluğun Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na kadar uzandığı görülecektir.

Bu açıklamalar ışığı altında istihbarat yapma konusunda;

5397 Sayılı Yasada birinci madde polis istihbaratını düzenlemiştir. İlk fıkrası kapsamı belirleyen fıkradır. Ülkenin genel güvenliği temelinde ülke seviyesinde 04/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Türk Ceza Kanununda 250. maddesinde sayılan suçların işlenmesinin önlenmesi amacıyla iletişimin tespiti, dinleme, kayda almaya ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi olanaklı kılınmıştır. İletişime müdahaleler hakim kararıyla gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise, Emniyet Genel Müdürü veya İstihbarat Daire başkanını yazılı emriyle olacaktır. Bu çerçevede yapılacak müdahaleler terör tehdidinin devam etmesi durumunda hakim taktiriyle tehlikenin bitimine kadar uzatmaya olanaklıdır. Jandarma teşkilâtı açısından getirilen 2. maddedeki düzenlemede ise; bu yöntemler teşkilât ve görev kanununun 7. maddesinin a fıkrasında belirtilen görev ve sorumluluk sahasıyla sınırlandırılmıştır. Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutuklevlerinin dış korumalarını yapmaktır. 5397 Sayılı Yasa'nın 2. maddesi ile kanun koyucu Jandarma teşkilâtına istihbarat üretme amacıyla değil suçları önleme noktasında önleyici dinleme olarak da nitelendirebileceğimiz idarî bir işlem tesis etmiştir. Maddenin amacı sorumluluk sahasında işlenmek üzere olan ancak kuvvetli emarelerin bulunmaması durumunda iletişime müdahale etmek suretiyle suçun engellenmesini sağlamaktır. Yasa koyucu bu kurumun istihbarat elde etmesini bizzat kendisine bırakmamış, bu konuda talep ettikleri istihbarat üretme yetkisine yönelik yasal düzenlemeleri TBMM.den geri çekmiştir. 5397 Sayılı Yasa'nın komisyon görüşmelerinde sorumluluk sahasındaki bu tür ihtiyaçlarını polis ve MIT kaynaklarından sağlamasını daha uygun görmüştür. Bazı milletvekilleri ise bu noktada teklifteki istihbarat elde etme kavramının jandarma açısından uygun görmediklerini muhalefet şerhleri ile belirginleştirmişlerdir. Nitekim kanun koyucu de bu noktayı haklı görerek TBMM Genel Kurulunda bu yönde verilen önerge ile tekliften bu kavramın kaldırılmasını desteklemişlerdir. Kanun koyucu bu düzenleme ile Jandarma teşkilâtının sorumluluk sahası dışında istihbarat yapma yetkisini engellemiştir. İçişleri Bakanlığı 18/01/2005 tarihli (B050ÖKM000011-12/76) tarihli genelgesi ile her iki güvenlik teşkilâtını sorumluluk bölgeleri konusunda uyarmıştır. Suçun önlenmesi ve suçluların takip edilerek adli makamların önüne çıkartılması için koordinasyonun önemine dikkat çekilen genelgede sorumluluk alanlarına ilişkin 5442 sayılı "İller İdaresi Kanunu", 2559 sayılı "Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu", 2803 sayılı "Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanunu" ve 2692 sayılı "Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu" nun ilgili maddelerine dikkat çekilmektedir. Genelge ile;

1. "Kolluk birimlerinin kendi sorumluluk alanları dışında gelişen herhangi bir suç hakkında bilgiye ulaşması durumunda; elde edilen bilgilerin o yerin sorumlu kolluk amirine iletileceği ve araştırma, soruşturma ve operasyonun o bölgeden sorumlu kolluk birimi tarafından yürütüleceği,
2. Kolluk birimlerinin kendi sorumluluk alanında başlayan bir suçla ilgili olarak diğer bir kolluk birimi alanında soruşturma, araştırma ve operasyon yürütmesi gerektiği durumlarda göreve başlamadan önce bölgeden sorumlu kolluk amirine görevin mahiyeti ve süresi hakkında bilgi vereceği ve müşterek çalışmanın o yerin idarî amirinin izni alınmak suretiyle yürütüleceği,
3. Adli makamlar tarafından verilecek arama kararlarında ise il ve ilçe Cumhuriyet Başsavcılarının polis ve jandarma sorumluluk bölgeleri protokollerini esas alacakları; güvenlik güçlerinin sorumluluk bölgelerinin ihlaline sebep verecek arama kararlarını talep edemeyecekleri", bildirilmiştir.

Hakkâri İl Jandarma Komutanı Erhan KUBAT'ın şüpheliler Ali KAYA ve Özcan İLDENİZ'i Yüksekova ve Şemdinli ilçeleri bölgesinde bulunan örgüt mensupları hakkında bilgi elde etmek, istihbarî ve operasyonel faaliyetlerde bulunmak maksadı ile 09.11.2005 günü saat 08:00.den itibaren görevlendirdiği, bu görevlendirme ile ilgili olarak bir gün öncesinde Hakkâri Dağ ve Komando Tugayı ile Yüksekova ve Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlıklarına mesajla bilgilendirdiği bu görevlendirmede polis yada jandarma bölgesi ayrımı yapılmadığı, polis bölgesinde yapılan bu çalışmalar hakkında ilgili mülki amirlerin ve polis birimlerinin bilgilendirilmediği, jandarmanın polis sorumluluk bölgesinde istihbarat çalışması yapamayacağı dolayısıyla 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun Ek 7 inci 2803 Sayılı Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetki Kanunu'nun 10, 12 nci Jandarma Teşkilât Görev ve Yönetmeliği'nin 19, 21, 146. ve 154 üncü, 15.07.1961 tarihli İşbirliği Yönetmeliği'nin 3. ve 4 üncü maddeleri ile İçişleri Bakanlığı'nın 13.01.2005 tarihli genelgesine aykırı hareket ettiği, Terörle mücadelede küresel gelişmeler ve Türkiye'nin yukarıda belirtilen kendine özgü şartlarını ve şehir yaşamındaki gelişmeleri gözetken kanun koyucunun hayata geçirdiği 5397 Sayılı "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" un birinci maddesi ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı'na yurt genelinde istihbarat yapma yetkisi verilirken aynı kanunun ikinci maddesinde Jandarma Genel Komutanlığı'na sadece kendi sorumluluk sahasında suçu önleyici amaçlı teknik istihbarat yapma hakkı ve görevi getirilmiştir. Üstelik alt komisyonlardaki görüşme notları ve kanunun şekli itibarıyla yorumlandığında kanun koyucunun Emniyet Genel

Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Başkanlığı'nın görev ve yetkilerin ayrı ayrı düzenleyerek her iki kurumun kanunlarla belirtilen kendi sorumluluk sahalarına ve birbirlerinin görevlerine ilişkin müdahâlenin önlenmeye çalışıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu noktada Şemdinli olayları sırasında ilçe merkezinde görevli olduğun öne süren Jandarma Personelinin üstlerinden emir almış olduklarını öne sürseler dahi emri verenin kanunlara aykırı davrandığı ortaya çıkmaktadır. Yine ilgili genelge gereği polis sorumluluk bölgesinde suçu önleyici teknik izleme ve dinlemenin yapılmasının adli makamlardan talep edilmesinin kanuna aykırı bir durum ortaya çıkarttığı, Bu açıklamalarla Hakkâri İl Jandarma komutanı Albay Erhan KUBAT'ın Hakkâri Dağ Komando Tugayına, Şemdinli İlçe Jandarma Komutanlığı'na ve Yüksekova İlçe Jandarma Komutanlığı'na 08/11/2005 tarihinde yazdığı görevlendirme yazısı güvenlik güçleri arasındaki koordinasyonun gereklerini yerine getirmediği görülmüştür. Bu yazı ilgili genelgede belirtilen "Aynı kolluk birimlerinin farklı il ve ilçelerde birbirlerinin sorumluluk alanlarında çalışma yapmasını gerektiren durumlarda müşterek hareket edileceği ve mülki amire haber verileceği" hükmünü karşılamaktadır. Üstelik görev yazısının mahiyeti icabı genelgenin diğer hükümlerinin yerine getirilmesi gerektiği zımnen kabul edilmektedir. Yine elde edilen delil ve ifadelerden mülki amirin görevin mahiyeti ve şekli hakkında bilgilendirildiğine ilişkin bir sonuç elde edilememiştir. Hakkâri İl Jandarma komutanı Albay Erhan KUBAT'ın sıralı amirleri Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanı Erdal ÖZTÜRK ve Van Asayış Kolordu Komutanı Selahattin UĞURLU'dur. Askerî hiyerarşinin yapısı gereği ve EMASYA direktifleri gereğince astın üstten habersizce, onun bilgisi, izni veya emri olmadıkça her hangi bir iş ve işlem yapamayacağı genel bir kural olduğu düşünülürse hâlen Hakkâri Dağ ve Komando Tugay Komutanı Erdal ÖZTÜRK ile Van Asayış Kolordu Komutanı olarak görev yapan Selahattin UĞURLU'nun bu tür yasaya aykırı olarak yapılan istihbarat çalışmalarından bilgisinin olmadığı düşünülemez. Yasaya aykırı olarak yapılan istihbarat faaliyetleri ile ilgili Erhan KUBAT, Erdal ÖZTÜRK ve Selahattin UĞURLU hakkında Görevi Kötüye Kullanmak suçundan Görevsizlik verileceğinden, soruşturma evrakı Genel Kurmay Başkanlığı Askerî Savaşçılığı'na gönderilmek üzere tefrik edilerek Cumhuriyet Başsavcısı Vekillikimiz soruşturma defterinin 2006/152 sırasına kaydı yapılmıştır.

ii JİTEM NASIL KURULDU? Cem ERSEVER biyografisinde bu konu şu şekilde özetlenmektedir. "Eylül sonrasında Güneydoğu'da yaşanan terör olaylarına karşı mücadele etmek amacı ile istihbarat toplamak ve toplanan istihbarat ile operasyonlar düzenlemek amacıyla Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele Teşkilâtı (JİTEM) adı altında faaliyet gösteren merkezî bir örgütlenmenin fikir babalığını yaptığı ve doğrudan Jandarma Genel Komutanına bağlı olarak çalışacak olan JİTEM'in başına geçtiği" bilinmektedir. Medyada çıkan haber ve araştırmalarda ise ; "Susurluk'ta 3 Kasım 1996'da meydana gelen kazadan itibaren varlığı sürekli tartışılan ve resmîyette var olmadığı belirtilen JİTEM, ilk defa Diyarbakır'da bir Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmıştır. Jandarma İstihbarat ve Terörle Mücadele Teşkilâtı anlamına gelen JİTEM'in sivil görevlileri olan eski PKK itirafçıları, işledikleri öne sürülen faili meçhul cinayetler sebebiyle Diyarbakır 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmışlardır. Dosyamız içerisinde iddianamesi bulunan davada, 1996'dan itibaren çeşitli faili meçhul cinayetler işledikleri belirtilen sanıklar: PKK itirafçıları Adil TİMURTAŞ, Recep TİRİL, İbrahim BABAT, Jandarma İstihbarat elemanları Mehmet Zahir KARADENİZ, Lokman GÜNDÜZ ve korucu Faysal ŞANLI'dır. İddianamede, itirafçıların bu eylemleri o tarihte Diyarbakır'da Jandarma İstihbarat Komutanı olarak görev yapan Binbaşı Ahmet Cem ERSEVER'in "komutasında" yaptıkları vurgulanmıştır. "JİTEM fikri, 1990 yılında Siirt'te görev yapan yüzbaşı Cem ERSEVER'in fikridir. Emirleri bölgedeki komutanlardan değil direkt Ankara'dan alıp operasyonlarını yürütecek bir tim olduğu bilinmektedir. Susurluk kazasından sonra JİTEM hakkında dile getirilenler ortaya çıkınca Jandarma İstihbarat Grup Komutanlıkları, Jandarma Bölge Komutanlığı ya da Alay Komutanlığı'na bağlanarak dolaysız Ankara ilişkisi kesilmiştir. Daha önce JİTEM'de çalışan İtirafçı Abdulkadir AYGAN; Orgeneral Eşref BİTLİS'den Uğur MUMCU'ya birçok faili meçhul kalmış cinayet hakkında önemli bilgiler aktarmıştır. Ayrıca, her ne kadar meydana gelişini takip eden süreçte Hizbullah isimli silâhlî çete tarafından yapıldığı şeklinde değerlendirmeler yapılmış ise de; Gaffar OKKAN'ın öldürülüşünü de Diyarbakır Emniyet Müdürü olduktan sonra JİTEM ve karanlık operasyonlarına göz açtırmayarak rahatsız ettiği bu illegal yapılanmanın hedefi haline gelmesi olarak açıklamıştır. Abdulkadir AYGAN'ın bir süre PKK terör örgütüne katılıp daha sonra yakalandıktan sonra itirafçı olarak JİTEM içerisinde çalıştığı son günlerde basına ve kamuoyuna yansıyan bilgilerden ve haberlerden öğrenilmiştir. Abdulkadir AYGAN isimli şahıs Aram Yayıncılık isimli Kitapevi tarafından yayınlanan "İTİRAFÇI – 'Bir JİTEMÇİ Anlattı'" isimli kitabın III. baskısında JİTEM ve yaptığı faaliyetler ile ilgili bilgiler vermektedir. Bu kitabın tamamının bir fotokopisi soruşturma dosyamız içerisine alınmıştır. Kitapta bahsi geçen JİTEM'in işlediği iddia edilen faili meçhul cinayetler ile ilgili olarak gereğinin taktir ve ifası için kitaptan çekilen bir fotokopi eklenerek Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulmuştur. JİTEM ve JİT olarak ifade edilen istihbarat birimi; merkezde Jandarma Genel Komutanı'na bağlı Tuğgenerallik seviyesinde Daire Başkanlığı, 1997 yılına kadar Bölge Komutanlıkları ile bunlara bağlı Tim Komutanlıkları şeklinde bir yapılanmasının olduğu değerlendirilmektedir. Ancak bu yapılanma hiçbir şekilde resmî makamlar tarafından kamuoyu ile paylaşılmamıştır. 5397 Sayılı Yasa, istihbarat ihtiyaçlarını karşılamak için meydana getirilmiş sistemi, sistemin işlemlerini, bu hususta hukuka uygun işlemlerin ne suretle gerçekleştirileceğini, kararların hangi makamlar tarafından ve ne gibi koşullara uyulması suretiyle alınacağını, bu husustaki denetim kurallarını ve usullerini, İstihbarat ihtiyacının milletlerarası hak bildirimleri ve anayasanın güvencelerine uygun olarak nasıl giderileceğini göstermektedir.

YUKARIDA ADI GEÇEN ESKİ JİTEM MENSUBU OLARAK BİLİNE ABDULKADİR AYGAN'IN KONUYA İLİŞKİN MEDYAYA YANSIYAN RÖPORTAJI AŞAĞIDADIR: JİTEM adına çalıştığı ileri süren PKK itirafçısı 45 yaşındaki Abdülkadir Aygan, yazdığı kitapta, yazar Musa Anter'i öldüren timde yer aldığını iddia etti. PKK itirafçısı: Musa Anter'i biz öldürdük. Yaptığı itiraflarda Diyarbakır'da 10 yıl önce kaybolan Murat Aslan'ın Silopi'de gömüldüğü yeri tarif eden ve cesedinin bulunmasına sağlayan Abdülkadir Aygan, "en büyük eylemimiz Musa Anter cinayeti" dedi. Timur Şahan ve Uğur Balık tarafından kaleme alınan 'İtirafçı' adlı kitapta, başından geçenleri anlatan Abdülkadir Aygan'ın itirafları bir döneme ışık tutuyor. "JİTEM'DE ÇALIŞTIM:"PKK örgütü içinde Sason, Mutki ve Şirvan'da faaliyet gösterirken 1985 yılında örgütten kaçarak teslim olan ve 'Pişmanlık Yasası'ndan yararlanıp 1990 yılında tahliye edilen Suruç doğumlu Abdülkadir Aygan, bir süre sonra Cem Ersever'in girişimiyle JİTEM içinde çalışmalarda bulunduğunu açıkladı. JİTEM'de çalışırken Malatya doğumlu Aziz Turan kimliğini kullandığını anlatan Aygan, 1 Eylül 1991 tarihinde, Jandarma Genel Komutanlığı Personel Başkanı Kurmay Albay Nurettin Çakır'ın 4313-119- 92/kd. scl. sayılı yazısı ile 'genel idari hizmetler, istihbarat elemanı' sınıfından devlet memurluğuna alındığını belirtti. Aygan, yeni kimliği ile Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) iştirakçisi de oldu. "BEN TUTTUM, YEŞİL VURDU" :20 Ocak 1992'de Halkın Emek Partisi (HEP) Muş Malazgirt İlçe Başkanı Harbi Arman'ın bir duruşma için Diyarbakır'a geldiğini belirten Aygan, Arman'ı Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın talimatıyla kaçırıp öldürmeleriyle ilgili şu iddiada bulundu: "Mahmut Yıldırım'ın bu şahsı istemesi üzerine, Harbi Arman'a, 'Bir ifade için bizimle geleceksin' dedik. Bir araca bindirdik. Gözlerini atkısıyla bağladık. 'Askerî birliğe götürüleceğiz' bahanesiyle kent

dışında bir köprü'nün altına getirdik. Uzman Çavuş da Kalaşinkof ile tarayacaktı. Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, 'Dur onunla değil' dedi. Ben tuttum Yeşil tabancasıyla vurdu. Köprü altına gözleri bağlı öyle bıraktık." (Adı geçen 'Yeşil' kod adlı Mahmut Yıldırım kimdir; 7'nci Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde de müebbet hapis istemiyle yargılanıyor. Mahkeme, 27 Ocak'ta Solhan İlçe Jandarma Komutanlığı'na yazı yazarak Mahmut Yıldırım'ın açık adresinin tespit edilerek mahkemeye gönderilmesini istemişti. 7'nci Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde, Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım, emekli Binbaşı Abdulkerim Kırca, Uzman çavuş Yüksel Uğur, PKK itirafçıları Muhsin Gül, Fethi Çetin, Abdulkadir Aygan, Saniye Emlük, Kemal Emlük ömür boyu hapis istemiyle tutuksuz yargılanıyor. Suç dosyası kabarık İddianamede, sanıkların JİTEM adı altında oluşmuş sözde devlet adına yasadışı yollarla birçok adam öldürme, adam kaçıрма ve PKK yandaşı olduklarına inandıkları kişiler aleyhine kendi çıkarlarına yönelik eylemlerde buldukları, binbaşı Abdulkerim Kırca'nın eylemlerle ilgili verdiği talimatlar nedeniyle çetenin yöneticisi konumunda olduğu belirtiliyor. Hürriyet 15.Şubat 2006) "EN BÜYÜK EYLEM MUSA ANTER CİNAYETİDİ":Gazeteci yazar Musa Anter'i öldüren timde yer aldığı iddia eden Aygan, bu timde Yeşil, Mustafa Deniz ve yine PKK itirafçısı olan 'Hogir' kod adlı Cemil Işık ile 'Şırnaklı Hamid'in yer aldığı öne sürdü. Cemil Işık'ın önceden Musa Anter'i tanıdığını belirten Abdülkadir Aygan olayı şöyle anlattı: "Hamit, Musa Anter'in kaldığı otele gönderilerek, 'Hogir sizi bir evde bekliyor' diyerek otelden çıkarttı. Ben ve Hogir, Seyrantepe'de bekliyordum. Yeşil ve Mustafa Deniz, bizden biraz ileride bekliyordu. Hamit Musa Anter'i getirecekti, Hogir de öldürecekti. Ancak, bir süre sonra siren sesleri gelince aracımıza binerek JİTEM'e gittik. Bir süre sonra Hamit gelince, 'İş tamam' dedi. 'Neden yanımıza getirmedi' deyince, 'benden şüphelenince yolda indirdim 'öldürdüm' diye cevapladı." ÖLÜM TARLASI:PKK İtirafçısı Abdülkadir Aygan, daha önce öldürülen HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın amcasının oğlu olan Sağlık-Sen Şube Başkanı Necati Aydın ile Ramazan Keskin ve Mehmet Aydın'ın öldürülmesi olayını da şöyle anlattı: "Bir olay nedeniyle DGM'ye düşmüşlerdi. Mahkemeden çıktıktan sonra 'Emniyete gideceğiz, bir ifadeniz unutulmuş' diyerek polisin gözü önünde tekrar arabaya aldık. İki araçla Silvan- Diyarbakır arasındaki Kağıtlı Karakolu'nu geçtik. Köprü yakınında ayrılarak tarlanın içerisine girdik. Binbaşı Abdulkerim Kırca tarafından kurşun sıkılarak öldürüldüler. Bu olayda Uzman Çavuş Uğur Yüksel, 'Adıyamanlı Apo' kod adlı Uzman Çavuş Abdülkadir Uğur, ben, Kemül Emlük, Diyarbakır İstihbarat Tim Komutanı Yüzbaşı Tuncay Yanardağ ve Binbaşı Abdulkerim Kırca vardı." "OKKAN GÖZ AÇTIRMİYORDU: "Aygan, Gaffar Okkan'ın Diyarbakır Emniyet Müdürü olmasıyla JİTEM elemanlarının çalışmasının güçleştiğini ileri sürerek, bu konuda da şu iddialarda bulundu: "Gaffar Okkan'ın gelmesiyle Asayiş Şube Müdürlüğü kendi prensibiyle çalışmaya başladı. Bunlar, JİTEM elemanlarına göz açtırmıyordu. Daha önce itirafçılar, korucular, JİTEM elemanları kent içinde başına buyruk hareket edebiliyordu. İstedikleri kişileri yakalayıp 'Emniyet'e götürüyoruz' diyebiliyordu. Okkan döneminde faili meçhul cinayetler büyük oranda azaldı.' (Faruk BALIKÇI - DİYARBAKIR/DHA Hürriyet - 04.02.2005

Ek 3

Hrant Dink Davası Yargıtay Kararı

T.C

Y A R G I T A Y

Ceza Genel Kurulu

Esas No:

Karar No:

İtirazname:

2006/9-169

2006/184

34001

YARGITAY KARARI

Kararı veren

Yargıtay Dairesi

: 9. Ceza Dairesi

Mahkemesi

: ŞİŞLİ 2.Asliye Ceza

Günü

: 07.10.2005

Sayısı

: 184-1082

Davacı

: K.H.

Sanık

: F (H) D

Türklüğü basın yoluyla tahkir ve tezyif etmek suçundan, sanıkların 5680 SY. 16/1. maddesi yollaması ile TCY'nın 159/1. maddesi uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları istemiyle açılan kamu davasında;

1- Sanık K K'nın 5237 sayılı Yasanın 7/2 ve 5187 sayılı Yasanın 11. maddeleri uyarınca beraatine,

2- Sanık F D'in, 765 sayılı TCY'nın 159/1 ve 647 sayılı Yasanın 6. maddeleri uyarınca 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ve cezasının ertelenmesine, 350 YTL vekalet ücretinin sanıktan tahsili ile katılanlar vekiline ödenmesine ilişkin Şişli 2. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 07.10.2005 gün ve 184-1082 sayılı hüküm, katılanlar M Ö, M S, Z H, K K ve sanık F D müdafileri tarafından temyiz edilmekle, dosyayı inceleyen Yargıtay 9. Ceza Dairesince 01.05.2006 gün ve 711-2497 sayı ile;

"Davanın niteliği itibariyle suçtan, doğrudan zarar görmeleri söz konusu olmayan müştekilerin katılmalarına ilişkin karar hukuki değerden yoksun olup yok hükmünde bulunmakla hükmü temyize de yetki vermeyeceğinden katılanlar vekillerinin temyiz isteklerinin CMUK.nun 317. maddesi uyarınca reddine,

Sanık müdafininin temyizine hasren yapılan incelemede,

Suçta konu yazının yayımlandığı mevkute sanığın mevkutedeki konumu, hitap edilen kitle, yayımlanma amacı ile hitap edilen kitle tarafından algılanma biçimi de gözetilerek, dava konusu yazı dizisi bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde, suça konu "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" ibaresinin Türklüğü tahkir ve tezyif edici nitelikte olduğunda kuşku bulunmamakta, bir toplumu yüceltirken başka bir toplumu aşağılamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile öngörülen ifade özgürlüğü kapsamında bulunduğunu kabulde mümkün görülmemekte olup, bu nedenlerle tebliğnamedeki bu konuya ilişkin bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir.

Yapılan duruşmaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere mahkemenin duruşma sonunda oluşan kanaat ve takdirine incelenen dosya kapsamına göre sanık müdafininin yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, Ancak;

1- Tefhim edilmekle hükmün esasını oluşturan kısa kararda 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin tatbikine yer olmadığına karar verildiği halde gerekçeli kararda bu konuya herhangi bir şekilde değinilmemek suretiyle hükümde çelişki yaratılması,

2- Atılı suçun niteliği itibariyle doğrudan zarar görmeleri söz konusu olmayan şahısların davaya katılmasına karar verilerek lehlerine vekalet ücreti tayini,

3- Kararda yargılama masrafı miktar ve dökümünün gösterilmemesi," isabetsizliğinden bozmuştur.

Yargıtay C.Başsavcılığınca 06.06.2006 gün ve 34001 sayı ile;

"İtirazın açıklanabilmesi için, sanığın konumunun ve hitap edilen kitlenin ne olduğu, yine suça konu yazı ve yazı dizisi kapsamında yer alan diğer yazılar yanında, düşünce özgürlüğünün uluslararası sözleşmeler ile bu sözleşmeleri yorumlayan yargı kararlarında ve iç hukukta nasıl ortaya konulduğu incelenmeli, davaya konu sözlerin hangi anlamlara gelebileceği ortaya konulup tartışılmalı; suçlama bu açıklamalar ışığında irdelenmelidir.

A- Sanığın konumu ve hitap edilen kitle

Sanık FD, Türkçe ve Ermenice olarak yayın yapmakta olan, yaklaşık beşbin tirajlı haftalık siyasi ve aktüel A Gazetesi'nin genel yayın yönetmeni ve köşe yazarıdır. Yazılarını gazetenin onuncu sayfasındaki Ş isimli köşede yayımlamakta ve bu yazılarında H D adını kullanmaktadır. Gazetenin okuyucu kitlesinin önemli bir bölümünün, Ermeni kökenli yurttaşlardan oluştuğu bilinmektedir.

B- Suça konu yazı

Sanığın, A Gazetesi'nin 13.02.2004 tarihli nüshasında yayımlanan makalesindeki "Türkten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" cümlesiyle, "Türklüğü alenen tahkir ve tezyif suçunu" düzenleyen 765 sayılı TCY'nın 159 ncu maddesine aykırı hareket edip etmediği, davanın ve itirazın konusunu oluşturmaktadır.

C- Yazı dizisi kapsamındaki diğer yazılar

Atılı suçun oluşup oluşmadığının ortaya konulabilmesi için, davanın konusunu oluşturan yazının yanında, bu yazının da yer aldığı ve toplam sekiz adet makaleden oluşan dizinin, bir bütün halde ele alınması ve sonuca, buradan gidilmesi gerekmektedir. Tebliğname ve Yüksek Daire kararında da bu duruma işaret edilmektedir.

Sanık "Ermeni Kimliği Üzerine" üst başlıklı yazı dizisi kapsamında;

07.11.2003 tarihli yazısı "Kuşaklara Dair",

14.11.2003 tarihli yazısı "Kilisenin Rolü",

05.12.2003 tarihli yazısı "Kaç Vartan'ın Çocukları",

19.12.2003 tarihli yazısı "Pratik Kimliğin Teorisi",

26.12.2003 tarihli yazısı "Batı: Cennet ve Cehennem",

23.01.2004 tarihli yazısı "Ermeni'nin Türk'ü",

30.01.2004 tarihli yazısı "Türk'ten Kurtulmak",

13.02.2004 tarihli yazısı "Ermenistan'la Tanışmak"

başlıkları altındaki yazılarında, konuya ilişkin düşüncelerini aktarmaktadır.

Sanık ilk beş yazısında, Ermeni kimliğinin içeriğinin hangi değerlerle doldurulması gerektiğini sormakta, dağılımlık ve kilisenin rolünü sorgulamakta, diasporanın rolüne değinmektedir.

Altıncı yazısında "... Ermeni kimliğinin bugünkü yapısını şekillendiren ve Ermeni kimliğinde bir tür kanserojen tümör işlevi gören asıl etkenin Türk olgusu olduğunu, Ermeni'nin ve Türk'ün asırlardır süren birbirleriyle ilişkilerinde çok iyi ve çok kötü kimlik donanımlarının bulunduğunu, yaşanan birlikteliğin çok derin olması nedeniyle iki tarafın da bu nedenle ihanet tanımlamasını kullandıklarını, bugün Türklerin paranoyalarıyla, Ermenilerin ise travmalarıyla iki klinik vaka durumunda olduklarını, Türklerin 1915'e bakışlarında empatik bir yaklaşıma girmedikçe Ermeni kimliğinin sancılı kıvranışının devam edeceğini, sonuçta Türk'ün Ermeni kimliğinin hem zehiri hem de panzehiri olduğunu, asıl önemli olanın ise Ermeni'nin kimliğindeki bu Türk'ten kurtulup kurtulamayacağı olduğunu" söylemektedir.

Yedinci yazısında "Ermeni kimliğinin Türk'ten azat olmasının görünür iki yolunun bulunduğunu ve bunlardan ilkinin Türkiye'nin Ermeni ulusuna karşı empatik bir tutum içine girmesi ve Ermenilerin acısını paylaştığını belli edecek anlayış sergilemesi olduğunu, bu tutumun zamanla Türk unsurunu Ermeni kimliğinden uzaklaştıracağını, ancak bunun şimdilik gerçekleşmesinin zor bir olasılık olduğunu; ikinci olasılığın ise bizzat Ermeni'nin Türk'ün etkisini kendi kimliğinden atması olduğunu, bu ikinci olasılığın gerçekleşebilirliği yönünden tercih edilmesi gerektiğini, 1915 olayını dünya ve Türkiye nasıl nitelerse nitelesin Ermeni Ulusunun vicdanındaki tanımlamanın değişmeyeceğini, bunu kabul edip etmemenin insanın vicdan sorunu olduğunu, Ermeni kimliğinin sağlığını Fransız'ın, Alman'ın, Amerikalı'nın ille de Türk'ün soykırımı kabul etmesine bağlamak düşüncesinin terk edilmesi gerektiğini ve Türk'ü, Ermeni kimliğindeki bu etkin rolünden ötelemenin zamanının gelip geçtiğini, kimliksel dinginliğini Türk'e baskı uygulamaya ve soykırımı kabul ettirmeye ayıran Ermeni dünyasının, kendi acısını sırtlayarak, zaman kaybına gitmeden kimliğinin uyanışını ertelememesinin gerektiğini, Ermeni dünyasının kendisini Türk'ten kurtardığında, kimliğinde bir boşluk yaşayacağı ve Ermeni Diasporasının kimliksel çözünürlüğünün hız kazanacağını sanmanın aldatıcı olduğunu, artık Ermeni dünyasının geleceğini minik ülkenin gelecekteki refah ve mutluluğuna endekslemesi ve Türk'le uğraşmayarak Türk'ten kurtulması, bunun yerini de gayri Ermenistan'la uğraşmanın alması gerektiğini" belirtmektedir.

Final niteliğindeki sekizinci yazısında ise, "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur, yeter ki bu mevcudiyetin farkında olunsun diyen sanık, burada asıl sorumluluğunun ise Diasporada değil Ermenistan hükümetinde olduğunu vurgulamakta, ancak bağımsızlık dönemine bakılırsa Ermenistan'ın bu sorumluluğun bilincine henüz varamadığını, Ermenistan ve Diaspora ilişkilerinde Ermenistan merkezli bir kurumsallaşmaya gidilemediğini, oysa Ermenistan'ın şimdiki kadar güçlü bir Diaspora Bakanlığı kurması gerektiğini, böylece dünyaya dağılan tüm Ermenilerin kucaklanabileceğini, ancak Diasporaya Ermenistan layık olmasına rağmen henüz Ermenistan yönetiminin layık olmadığını, Ermenistan'ın Diasporalı Ermeniyle kuracağı ilişkinin Ermeni kimliğinin oluşmasına etkisinin çok büyük olacağını, bunun aynı

zamanda büyük bir moral okul niteliğinde de olacağını, Diasporalı gence ne türlü eğitim verilirse verilsin o gencin Ermenistan'ı ziyaretinin daha önemli olduğunu, bunu da denemenin pahalı olmadığını, gencin Ermenistan'ı ziyaretiyle kimliğin nasıl damardan absorbe edildiğinin görüleceğini, çünkü o kimliğin ona damardan şırıngalandığını, Ermeni kimliğinin doğrudan Ermenistan'dan edinilecek cümleler ve kazanımlarla zenginleşeceğini, bunun saksıda yetiştirilmeye çalışılan narin bir bitkinin kendi toprağı, kendi suyu ve kendi güneşiyle tanışmasına benzetilebileceğini" ifade etmektedir.

D- Ulusal ve ulusüstü hukukta ifade özgürlüğü

a- Düzenlemeler

765 sayılı TCY'nın 159/5 nci maddesinde "Tahkir, tezyif ve sövme kastı bulunmaksızın, sadece eleştirme maksadıyla yapılan düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez" denilerek madde yönünden ifade özgürlüğünün sınırları çizilmiştir.

Anayasa'nın 25 nci maddesinde düşünce, 26 ncı maddesinde ifade özgürlüğü, 28 nci maddesinde ise basın özgürlüğü düzenlenmiş olup; 26 ncı maddenin ikinci fıkrasında ise bu özgürlüklerin sınırları gösterilmiştir.

Düşünce, ifade ve basın özgürlüğü, Anayasamıza göre temel hak ve özgürlükler kapsamında olup; Anayasa'nın 90/son maddesinde ise "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır." denilmektedir.

İfade özgürlüğü, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 19 ncu ve İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin (İHAS) 10 ncu maddesinde düzenlenmiş ve sınırları da bu maddelerde gösterilmiştir.

Anayasa'nın 14 ncü, BM Kişisel ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin 5 nci ve İHAS'ın 17 nci maddelerinde ise, hak ve özgürlüklerin kötüye kullanılmasının korunmayacağı ifade edilmiştir.

Bu düzenlemeler yargısal kararlarla yorumlanarak açıklığa kavuşturulmuştur.

b- Yargı kararları

Makalede yer alan düşünceler ve ileri sürülen görüşler, makalenin bütün halindeki konusu ve hedefi açısından değerlendirilmelidir (1. CD, 01.10.1969, 747/2630).

"Boğazı kuruyan ve kana susayan" faşizan sözleri ile sonunda geçen "onların tankı, tüfeği, panzeri, faşizmi varsa" sözcükleri alınıp, bundan basit kıyas ve istidlal yoluyla hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif anlamı çıkarmak olanaksız olup, sözlerin hükümetin... manevi şahsiyetine matuf olduğundaki tereddüt ve bildiri içeriğine göre mübalağalı bir anlatım yolunun seçilmesi karşısında... TCK'nun 159 ncu maddesinde tanımlanan suç oluşmaz (CGK, 24.5.1976, 9/247-258).

TCY 159 ncu maddesinde düzenlenen suçun oluşup oluşmadığı yönünden, olayın akışı kül halinde değerlendirilmelidir (CGK, 05.10.1987, 9/167-422).

Konuşmanın içerisinden bazı sözcükler tek tek ele alınarak ve bu sözcüklere olumsuz anlamları açısından bakılarak ve konuşma bütünü değerlendirme dışı bırakılarak sonuca varılamaz (CGK, 24.4.1989, 9/63-165).

Olayın değerlendirilmesi yapılırken, yazının bütünlüğü bozulmamalıdır (CGK, 25.01.1993,8/299-10).

Basın yoluyla işlenen suçlarda hukuka uygunluk halleri, temelini Anayasa'nın 28 nci ve devamı maddelerinden alan haber verme ve eleştirme hakları ile mağdurun rızasıdır. Haber verme ve eleştirme hakkının kabulü için, açıklama veya eleştiriye konu olan haberin, gerçek ve güncel olması, açıklanmasında kamunun ilgi ve yararının bulunması, açıklanış şekliyle konusu arasında düşünsel bir bağ bulunması, haberde veya yazıda küçültücü sözler kullanılmaması gerekmektedir (CGK, 24.02.1998, 4/386-52).

Yüze karşı söylediğinde sövme teşkil eden sözler, bir köşe yazısında yazılması durumunda eleştiri niteliğinde kabul edilemez (CGK, 15.6.1999,4/152-162).

Sövme içerikli sözler, yakınma ve eleştiri olarak kabul edilemez (CGK; 13.4.2001-9/50-61).

"Eleştirinin sert üslûpla yapılması, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirenin eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgu ise de, kurumlar eleştirilirken görüş açıklama niteliğinde bulunmayan, küçültücü, aşağılayıcı ifadeler kullanılmamalı, düşünceyi açıklama sınırları içinde kalınmalıdır (CGK, 03.7.2001, 9/132-155).

Düşüncenin oluşabilmesi; kişinin bilgi kaynaklarına özgürce ulaşabilmesi, edindiği bilgileri seçebilmesi ve bunun için de hukuksal olanakların ve güvencelerin bulunmasına bağlıdır. Kuşkusuz ki bunlar da yeterli değildir; ayrıca bunlara uygun davranışlarda bulunabilme hakkının varlığı da bireye/bireylere tanınmalıdır. Öte yandan bu davranışlarından dolayı insanın "kınanmaması" da gerekmektedir... Nitelikli haklar kategorisinde yer alan düşünce özgürlüğü yönünden devlet, biri pozitif diğeri negatif olmak üzere iki yükümlülük altındadır. Pozitif yükümlülüğü uyarınca devlet, bu özgürlüğün yaşanabileceği ortamı hazırlamak; negatif yükümlülüğü uyarınca ise kabul edilen sınırları içerisinde bu özgürlüğün kullanılmasına müdahale etmemek durumundadır... Demokratik toplum olmanın olmazsa olmaz koşulu olan düşünce ve düşünceyi açıklama özgürlüğünü olanca genişliğiyle benimseyen ve güvenceye alan, toplum yaşamının gereği, tüm özgürlükler gibi, düzenleyici sınırlamaları, bireysel hak ve özgürlüklerin kullanılmasında işlevsel kılan ve

özgürlüğü kurumsallaştırmayı amaçlayan yapısal, maddi ve içerik olarak da birey-toplum ilişkisinde uzlaşmayı hedefleyen özgürlük anlayışı egemen kılındığında, barışçıl toplumun temellerinden biri de gerçekleştirilmiş olacaktır... “Ceza hukukunun görevi ise”, ortak özgür yaşamın güvence altına alınabilmesi için konulması kesinlikle zorunlu olan yasaklar koyup, bireylerin, hak ve özgürlüklerden, barış ve güvenlik içinde yararlanmalarını sağlamaktır... İfadenin içeriğine, ifadenin açıklanmasındaki özene, yapıldığı bağlama, açıklamayı yapanın toplumdaki konumuna ve amacına, açıklamanın konusuna ya da hedef aldığı kişi veya gruba, düşünce açıklamasının potansiyel etkisine, ifadeyi açıklayanın düşüncesini başka kavramlarla dile getirebilmesinin mümkün olup olmadığına, uygulanan yaptırımın oranlılığı ile potansiyel caydırıcı etkisine, yargısal korumanın etkililiğine bakmak gerekmektedir... Toplumsal hayatı düzenleyen kurallar, uygulandığı toplumdaki koşullara göre yargı kararlarıyla anlam bulmaktadır... Bu bağlamda zorlayıcı sosyal gereksinimlerden hareketle konulan kurallar, demokratik toplum ilke ve gereklerine de uygun olmalıdır (CGK, 15.3.2005, 2004/8-201, 2005/30).

İHAS'taki ifade özgürlüğüne ilişkin düzenleme ise, İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (İHAM) kararlarıyla yorumlanarak açıklanmıştır. Buna göre;

İfade özgürlüğüne yapılan müdahalelerin, mutlaka yasa ile öngörülmüş olması, bu müdahalelerin İHAS'ın 10/2 nci maddesindeki yasal bir amaca dayanması, demokratik bir toplumda gerekli ve yaptırımın da orantısız olması gerekmektedir.

İfade özgürlüğü, yalnızca iyi karşılanan veya rahatsız edici bulunmayan veya kayıtsız kalınan bilgi ve fikirler için değil, aynı zamanda saldırgan bulunan, sarsıcı bir etki yaratan veya rahatsız eden türdeki bilgi ve fikirler için de geçerlidir. Bunlar demokratik toplumun vazgeçilmez özelliği olan çoğulculuğun, açık fikirliliğin ve hoşgörünün gereğidir. Ancak ifade özgürlüğü de 10/2 nci maddede belirtilen bir dizi sınırlamaya tabidir. Bu istisnalar dar ve ikna edici olarak yorumlanmalıdır. Basın için de bu sınırlamalar geçerli ise de, kamu yararını ilgilendiren bilgi ve fikirlerin açıklanması basının görevidir. Çünkü basın “kamunun gözü ve kulağıdır”. Ancak ifade özgürlüğü, başkalarını küçük düşürücü, incitici, hakaret edici ve onlara saldırgan ifadeler kullanılmasını, şiddeti teşvik etmeyi de içermez (Observer-Guardian/Birleşik Krallık; Handyside/Birleşik Krallık; Jersild/Danimarka Kararları).

Basın özgürlüğü bir derece abartmayı, hatta kışkırtmaya başvurmaya da içerir. Gazetecinin yazısında kullandığı deyimler “polemik” niteliğinde olsa da, bu ifadeler nesnel bir açıklamayla desteklendiğinde, bunlar asılsız kişisel saldırı olarak görülemez (Prager ve Oberschlick/Avusturya; Bladet Tromso ve Stensaas/Norveç Kararları).

İfade özgürlüğü, özellikle basın aracılığıyla genel yararını ilgilendiren ve kamunun edinme hakkı bulunan bilgi ve fikirleri aktarmaya hizmet ettiği durumlarda, çoğulcu demokratik bir toplumda asli öneme sahiptir (Informationsverein Lentia vd/Avusturya Kararı).

Özgür basın, demokratik bir toplumu, totaliter bir toplumdaki ayırt eden en önemli öğelerden birisidir (Sunday Times/Birleşik Krallık Kararı).

İHAS'ın 10. maddesinin kamu yararını ilgilendiren konularda haber vermeye ilişkin olarak gazetecilere sağladığı güvence, gazetecilerin basın etiğine uygun tarzda doğru ve güvenilir haber vermek amacıyla iyi niyetli davranmaları koşuluna bağlıdır (Goodwin/Birleşik Krallık Kararı).

İfade özgürlüğü, kamusal düzeyde her tür kültürel, siyasi ve toplumsal bilgi ve fikir alışverişinde bulunma fırsatını sağlar (Müller vd/İsviçre Kararı).

İfade özgürlüğü, siyasi konulardaki eleştiri ve resmi görevlileri eleştiriye de içermekte olup, eleştiri birey dışında hükümete yönelik olduğu zaman daha geniş bir koruma alanı söz konusudur (Aksoy/Türkiye; Castells/İspanya Kararları).

Makalede kullanılan ifadeler ve makalenin yayımladığı durum da önemli olup; bir makalenin bazı bölümleri Devlet hakkında negatif bir tablo çizse ve metne kin uyandırıcı bir anlam yüklese de, ne şiddet kullanmaya, ne silahlı mücadeleye, ne de ayaklanmaya teşvik edici olmadıkça ifade özgürlüğü korunmalıdır (Türkiye hakkındaki Aksoy, İncal, Sürek, Gerger, Ceylan/2005 kararları).

Düşünce açıklamasına getirilen sınırlama yasal bir amaca dayanmalıdır. Bu amaca dayanan bir sınırlama, düşüncenin açıklandığı yer ve zamandaki durumu daha da kötüleştirmekte, gerilimi iyice tırmandırmakta ise, zorlayıcı toplumsal ihtiyaç nedeniyle düşünce açıklamasına müdahale, demokratik toplum gerekleri yönünden uygun ve yeterli ise müdahale haklı görülebilir (Türkiye hakkındaki Zana/1991 kararı).

İfade özgürlüğünün içeriği yönünden olgular ve değer yargıları arasında farklılık bulunmaktadır. Olguların varlığı kanıtlanabilir ancak değer yargılarının doğruluğunun kanıtlanmasını istemek, gerçekleştirilemeyecek bir şeyi istemektir (Lingens/Almanya Kararı).

Bu açıklamalardan da anlaşıldığı üzere, ifade özgürlüğünün kapsamı ulusal yargı organlarının yanında yukarıda belirtildiği gibi İHAM kararlarıyla ortaya konulmuş olup, sözleşmelerdeki düzenleme ile iç hukuk paralellik arz etmektedir.

Yüksek Daire kararında da vurgulandığı üzere, bir toplumu yüceltirken, diğer bir toplumu aşağılamanın İHAS kapsamında koruma gördüğü elbette söylenemez.

Bu nedenle önemli olan somut olayda ifade özgürlüğü sınırlarının aşılmış aşılmadığı ve atılı suçun oluşup oluşmadığıdır. Bunun saptanabilmesi için sözlerin irdelenmesi ve mevcut kural ve kararların somut duruma uyarlanması gerekmektedir.

E- Davaya konu sözlerin algılanma biçimleri

Sanık, Mustafa Kemal Atatürk'ün "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur" sözünden de çıkarım yaparak; "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" demektedir.

Sanığın kullandığı cümle anlam yönünden açık ve net olmayıp polemik konusu olabilecek niteliktedir. Anılan cümlenin iki şekilde algılanması mümkündür:

a- Cümlenin virgülle bölünen birinci bölümünün Türklere, virgül sonrasındaki bölümünün ise Ermenilere/Ermeni kökenlilere hitap ettiği söylenebilir. Bu durumda Türk ile kastedilenin Türkler olduğu ve Türklerdeki zehirli kanın boşalması, bu zehirli kanın yerini ise, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarındaki temiz kanın alması gerektiği söylenebilir. Bu durumda Mustafa Kemal Atatürk'ün "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur" sözü, ustaca bir üslupla değiştirilerek "Türk'ten boşalacak o zehirli kan" olarak değiştirilmekte ve Türklük aşağılanmaktadır.

b- İkinci algılamaya ise, cümlenin bütünüyle Ermenilere/Ermeni kökenlilere hitap ettiği'dir. Özellikle altıncı ve yedinci makaleler ile bu bağlamda yedinci makalede ikinci olasılık olarak ortaya konulan saptama gözetildiğinde, burada Türk kavramı ile kastedilen Türkler değildir. Özellikle altıncı yazı da gözetildiğinde Ermenilerdeki/Ermeni kökenlilerdeki "Türk anlayışı, Türk olgusudur". Ermeninin kanına bile işleyen ve sanığın ifadesiyle Ermenileri zehirleyen anlayıştır. Ki bu anlayışı, sanık özeleştiriyerek Ermenileri zehirleyen ve terkedilmesi, ötelenmesi gereken bir anlayış olarak ta ortaya koymaktadır.

İşte Ermenileri zehirleyen bu Türk anlayışı terkedilmeli ve terkedilen anlayışın yerini ise, -kendileri yönünden daha sağlıklı bir kimlik oluşumu için-, "Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damardaki kanın alması" gerektiği belirtilmektedir. Burada Ermenistanla bağ kuracak olan Ermeniler olduğuna ve bu bağdan yani damardan alınacak kanı da Ermeniler/Ermeni kökenliler alacağına göre, -kendi ifadesiyle- alınacak bu temiz kan ise, yine Ermenilerden boşalacak zehirli kanın yerine geçecektir. Damar Ermeniler/Ermeni kökenlilere ait olduğuna göre, damardan boşalacak zehirli kan da Ermenilerdeki/Ermeni kökenlilerdeki kandır. Yine zehirli kanın yerini alacak temiz kan da Ermeniler/Ermeni kökenlilere ait kandır.

Bu iki algılamaya biçiminin somut duruma uygun olanı ortaya konulmalıdır. Esasen Yüksek Daire ile Başsavcılığımız arasındaki uyumsuzluk ta bu noktada toplanmaktadır.

F- Dava konusu sözlerin irdelenmesi ve atılı suçun tartışılması

Yazı dizisi bütünlüğü içerisinde, sanığın kavramlara verdiği anlam ortaya konulmadıkça ve cümle yapısı analiz edilmedikçe doğru sonuca varılamaz. Ayrıca bir yazı dizisi kapsamında ortaya konulan bu sözlerin doğru yorumlanabilmesi için, düşüncelerinin başlangıç ve gelişimini sergileyen önceki yedi yazının da irdelenmesi gerekmektedir.

Aynı zamanda genel yayın yönetmeni de olan sanığın bu cümleyi "yazarak" oluşturması karşısında, daha dikkatli hareket etmesi, amaçladığının ötesinde anlamlar çıkabileceğini ve polemik yaratabileceğini düşünmesi; bunları özellikle yapmayarak yukarıda belirtilen ilk algılamaya, hatta her iki algılamaya bilerek yol açtığı, bu nedenle atılı suçun oluştuğu ileri sürülebilir.

Ancak sanık savunmasında kastının ve amacının bu olmadığını, önceki yazılarında Türk sözcüğü ile Türkleri/Türklüğü değil, Ermenilerdeki/Ermeni kökenlilerdeki Türk anlayışını kastettiğini belirtmektedir. Dolayısıyla varsayımlarla hareket edilip, yazı bütünlüğü ve bu bütünlük içerisinde kavramların algılanma biçimi ortaya konulmadan sonuca gidilecek olursa, dolaylı yöntemlerle sanığın kastının da ötesine geçilerek, atılı suçun oluştuğu söylenebilecektir.

Söylenen sözler polemik yaratsa da, abartılı, rahatsız edici olsa da; yazı bütünlüğünü gözetmeyen ve cümle yapısını analiz etmeyen bir kısım kitlede farklı ve yanlış anlamalara yol açsa ve bu yanlış anlamaların nedeni sanık olsa da, sanığın kastı ortaya konularak sonuca gidilmelidir. Bunun için sanığın kavramları nasıl anlamlandırdığı incelenerek, sözleri bu doğrultuda amaçsal olarak yorumlanmalı; sözleri, makale ve yazı dizisi bütünlüğü içerisinde ele alınmalı, gerçek amaç ve kastı saptanmalıdır.

Şöyle ki sanık yazı dizisi içerisinde her bir yazısına numara vermiş ve son yazıyı da sekiz olarak numaralandırarak, tüm yazıları bir zincirin halkaları olarak ortaya koymuştur. Bu nedenle sanığın kastını ortaya koymak için, son yazıyı kendi içinde değerlendirmek gerektiği gibi, son yazıyı öncekilerle bir bütün içerisinde de değerlendirmek gerekmektedir.

Tüm yazılara bakıldığında, izleyen her yazının kendisinden önceki yazıya dökülen fikirlerle başladığı da ayrıca görülmektedir. Bu nedenle sekizinci yazının, davaya konu cümleyle başlamasının özel bir kastın ürünü olduğu da söylenemez.

Suçta konu yazının yer aldığı sekizinci yazı, final niteliğinde ve önceki yazılarla ortaya konulan düşünceleri sonuca bağlama amacını da taşıyan bir yazıdır. Sekizinci yazının ilk paragrafı, konu bütünlüğü yönünden aynı zamanda yedinci yazının bitiş paragrafı niteliğindedir. Bu nedenle yedinci yazı kapsamında bile değerlendirildiğinde, buradaki "zehirli kan" sözcüğü ile amaçlananın, Ermeni kimliğindeki sağlıklı yapıyı bozan "saplantı" olduğu; Türk sözcüğü ile de Ermenilerdeki "Türk olgusunun" kastedildiği açıkça ortaya çıkmaktadır.

Yine sanık altıncı yazısında, soykırım olarak nitelediği olaylar hakkındaki Ermeni halkının travmatik hastalığının hala sürdüğünü ve Ermeni kimliğini asil kemiren ve tüketenin bu sağlıksız ruh hali olduğunu, bu konuda Türklerin tutumunun da Ermeni kimliğini tahrip

ettiğini ve Türk olgusunun Ermeni kimliğinin bugünkü yapısını hatalı şekillendiren bir “kanserojen tümör” niteliğinde “algılandığını” söylemekte ve bu durumu eleştirmektedir. Yine aynı yazıda Ermeni kimliğinde algılanan bu Türk saplantısından kurtulmak gerektiğini ifade etmektedir.

Yedinci yazısında ise Ermenilerin bu Türk anlayışını kendi kimliğinden ötelediğinde, kimliklerinde adeta bir boşluk doğacağı biçimindeki anlayışın hatalı olduğunu, bu nedenle Türk’le uğraşmayarak, Ermeni kimliğine yerleşen ve Ermenilerin algıladığı Türk anlayışından kurtulmak gerektiğini; sağlıklı yapının, Ermeni kimliğinin varlık nedeni haline gelen Türklere olan bakış açısıyla değil, Ermenistan’la kurulacak diyalogla ortaya çıkacağını ifade etmektedir.

Anlatıldığı üzere, davaya konu sekizinci yazıdaki paragraf gerek kendi bütünlüğü, gerek sekizinci yazı kapsamında; gerekse tüm yazı dizisi kapsamında değerlendirildiğinde, sanığın yazısında küçültme unsuruyla kullandığı ileri sürülen “zehirli kan” Türklere ait kan değildir. Sanığa göre Ermeni kimliğini zehirleyen, Ermenilerin Türklere olan bakış açılarını, kimliklerinin bir parçası haline getirmiş olmalarıdır. Ermeni kimliği yönünden hatalı çıkış noktasını ve zehiri oluşturan bu Türk saplantısı terk edilip, bunun yerinin Ermenistan’la kurulacak bağla dolacak temiz kanla doldurulması durumunda, daha sağlıklı bir kimliğin ortaya çıkacağı belirtilmektedir.

Burada sanığın yazıyı okuyan kitlede özellikle tereddütlere veya yanlış anlamalara neden olduğu, yedinci yazıdaki konu bütünlüğünü kopararak bu ifadeleri sekizinci yazıya aktardığı, ustaca hareket ettiği, ayrıca sekizinci yazıyı okuyanların, önceki yazıları da izlemelerinin gerekmediği, dolayısıyla sanığın ince ve yoğun bir kasıtlı hareket ettiği ileri sürülebilir.

Elbette yazının hitap edilen kitlede yaratacağı etkinin, kaleme alınan tarafından normal ölçülerde bilinmesi gerekmektedir. Bu bilinme ve bilinen sonucu isteme ise kasıtlı oluşturmaktadır.

Atılı suça konu cümledeki “Türk’ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan” ibaresinin devamına bakıldığında, boşalacak bu zehirli kanın yerini dolduracak olan temiz kanın, “Ermeni’nin Ermenistan’la kuracağı damardan alınacağı” belirtilmektedir. Yazıda Ermenistan’la bağ kuracağı belirtilen kişilerin Ermeniler olması ve bu damarın da Ermenilere ait damar olması karşısında, bu damardan boşalacak zehirli kan da kuşkusuz Ermenilere ait kandır. Bu nedenle ilk bakışta Türklere kastedildiği biçimindeki gerçeği yansıtmayan anlayış, cümlelerin devamıyla ve sekizinci yazının diğer bölümleriyle bile değişmektedir.

Cümlede geçen Türk sözcüğü ile kastedilen ise Türklere olmayıp, Ermeniler/Ermeni kökenlilerdeki Türk olgusudur. İşte Ermeniler/Ermeni kökenlilerdeki hatalı ve onları zehirleyen “Türk anlayışı”, kanlarından temizlenmeli ve Ermeniler/Ermeni kökenlilerden boşalacak bu kanın yerini alacak temiz kanın da, Ermenistanla kurulacak damardan alınacağı belirtilmektedir. Özellikle altıncı ve yedinci makaleler gözetildiğinde bu sonuç açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenlerle, sanık Türk sözcüğü ile Türklere hedef almayıp Ermeniler/Ermeni kökenlilerdeki ve onların kanına işleyen hatalı, zehirli anlayışı kastetmektedir. Bu nedenle davaya konu sözler “Türklere aşağılayıcı, küçültücü ve/veya sövge içerikli” olmadığı gibi Türklüğe kin, nefret ve düşmanlık çağrısı da içermemektedir. Bu çıkarım, yukarıda açıklandığı üzere sanığın kasıtlı ve yazı bütünlüğü ile uyumludur.

Kaldı ki sanığın yarattığı polemik ve tereddüt nedeniyle ilk algılama biçiminin oluşa uygun olmadığı da, kasıtlı araştırılınca ortaya çıkmaktadır. Üstelik tereddütlü bir durumda, bu tereddüt giderilemiyorsa, yorum yoluyla suç yaratılmamalı, tereddüt de sanığın lehine yorumlanmalıdır.

Ayrıca mahkemece ifade özgürlüğünün sınırlarının bazen “yasadan” bazen de “ahlak” kurallarından kaynaklanacağı belirtilmiştir ki, yasal dayanağı olmayan hiç bir nedenle ifade özgürlüğü kısıtlanamaz. İHAS sisteminde “yasa” kavramının iç hukuktan özerk olması da, iç hukuk yönünden sonucu değiştirmez. Ahlak kurallarına dayalı sınırlama nedeni bile mutlaka yasayla öngörülmalıdır.

Anayasa’nın Başlangıç bölümünün yedinci paragrafında vurgulandığı üzere “Topluca Türk vatandaşlarının millî gurur ve iftiharlarda, millî sevinç ve kederlerde, millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak olduğu, birbirinin hak ve hürriyetlerine kesin saygı, karşılıklı içten sevgi ve kardeşlik duygularıyla ve “Yurtta sulh, cihanda sulh” arzu ve inancı içinde, huzurlu bir hayat talebine hakları buldukları”; Anayasa’nın 66 ncı maddesiyle ise, Türk kavramının ırksal bir temele oturtulmayıp, “Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin Türk olarak” nitelendirilmesi karşısında, Türkiye Cumhuriyeti yönünden Türk ve Türk Ulusu kavramlarının, bu Türk tanımlaması ekseninde biçimlendiği açıktır. Bu nedenlerle ülkemizdeki Ermeni kökenli Türk Vatandaşları bağlamında da “eleştiri” boyutunda kalan yazıda, Türklüğü (Anayasa md 66) alenen tahkir ve tezyifte söz konusu değildir.

Sanığın bir takım benzetmelerden hareketle düşüncelerini ortaya koyması ve “Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur” sözünü, Ermeniler/Ermeni kökenliler için uyarlaması, Türklüğü aşağılamak olarak da değerlendirilemez. Türklere için doğruluğu kabul edilen sözden yola çıkarak Ermeniler/Ermeni kökenliler için de kendince doğru bir söylem geliştirme çabası, Mustafa Kemal Atatürk’ün sözünün Türklere yönünden doğru olmadığı anlamını da içermemektedir.

Ermeni kimliği, Ülkemizde Lozan Antlaşması uyarınca “azınlık kimliği” niteliğinde kabul edilmekte ve bu yönüyle korunmaktadır. Ermeni kimliği bağlamında “bu anlamıyla” Ermeni azınlık kimliğinin korunmasını savunmak, suç olmayacağı gibi bir kastın göstergesi de olamaz.

Tüm bu açıklamalar ve istikrar kazanan yargısal uygulamalar karşısında sanık, uslubuyla polemiğe yol açsa ve rahatsız edici olsa bile, yazıda geçen “Türk” sözcüğü, Türkleri ya da Türklüğü değil Ermenilerdeki/Ermeni kökenlilerdeki hatalı “Türk anlayışı/olgusu” yerine kullanıldığından; dolayısıyla zehirli kan ile de Türklerdeki kan kastedilmediğinden, Türklüğe yönelik bir tahkir ve tezyiften söz edilemez. Kaldı ki aksinin kabulü halinde ise, sanığın kastına yönelik tereddüdün de sanık lehine değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenlerle suçun oluştuğuna yönelik gerekçeler, olaya ve dosya içeriğine uygun değildir. Sanığın “eleştiri sınırları” içinde de kalan, hatta mensubu olduğu cemaat/Diaspora yönünden “özeleştiri” niteliği taşıyan sözlerinde atılı suçun maddi ve manevi unsurları oluşmamıştır.” gerekçeleriyle itiraz yasayoluna başvurulurken, sanığa atılı suçun maddi ve manevi unsurları oluşmadığından, Yüksek 9 ncu Ceza Dairesinin 01.05.2006 tarih ve 711/2497 sayılı kararındaki “suçun oluştuğuna yönelik bölümün” kaldırılarak,

“Türklüğü yayın yoluyla tahkir ve tezyif etmek” suçundan kurulan Şişli 2 nci Asliye Ceza Mahkemesinin 07.10.2005 tarih ve 184/1082 sayılı hükmünün, esastan da bozulmasına karar verilmesi, isteminde bulunulmuştur.

Dosya Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmekle, Ceza Genel Kurulunca okundu, gereği konuşulup düşünüldü.

TÜRK MİLLETİ ADINA

CEZA GENEL KURULU KARARI

Özel Daire ile Yargıtay C.Başsavcılığı arasındaki uyumsuzluk, Sanığın, A Gazetesi'nin 13.02.2004 tarihli nüshasında yayımlanan makalesindeki “Türkten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur” cümlesiyle, “Türklüğü alenen tahkir ve tezyif suçunu” düzenleyen 765 sayılı TCY'nın 159 ncu maddesini ihlal edip etmediği noktasında toplanmaktadır.

Konunun düşünce (ifade) özgürlüğüyle doğrudan ilgisi nedeniyle, öncelikle bu konu ulusal ve uluslar arası düzenlemeler kapsamında değerlendirilmeli, bu değerlendirmeler ışığında, TCY'nın 159/1. maddesinde düzenlenen, Türklüğü alenen tahkir ve tezyif suçunun öğeleri ve bu doğrultuda, genel, bu suç açısından da özel bir hukuka uygunluk nedenini oluşturan eleştiri hakkı üzerinde durulmalıdır.

Doğal haklardan kabul edilen ifade hürriyeti, çoğulcu demokrasilerde, vazgeçilemez ve devredilemez bir niteliğe sahiptir. Öğretide değişik tanımlara rastlanmakla birlikte, genel bir kabulle ifade/düşünce hürriyeti, insanın özgürce fikirler edinebilme, edindiği fikir ve kanaatlerinden dolayı kınanmama, bunları meşru yöntemlerle dışa vurabilme imkan ve özgürlüğüdür. Demokrasinin “olmazsa olmaz şartı” olan ifade hürriyeti, birçok hak ve özgürlüğün temeli, kişisel ve toplumsal gelişmenin de kaynağıdır.

İşte bu özelliğinden dolayı ifade hürriyeti, temel hak ve hürriyetler kapsamında değerlendirilerek, birçok uluslararası belgeye konu olmuş, T.C Anayasa'sında da ayrıntılı düzenlemelere tabi tutulmuştur.

Bu bağlamda;

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin

19. maddesinde;

“Herkesin görüş ve anlatım özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, karışmasız görüş edinme ve herhangi bir yoldan ve hangi ülkede olursa olsun bilgi ve düşünceleri arama, alma ve yayma özgürlüğünü içerir.”,

İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin;

10. maddesinin 1. fıkrasında;

“Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.” hükümlerine yer verilmiş,

Anayasa'nın;

25. maddesinde düşünce ve kanaat hürriyeti başlığı altında;

“Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne amaçla olursa olsun kimse düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz. Düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

26. maddesinde, İHAS'ın 10. maddesinin 1. fıkrasındaki düzenlemeye benzer şekilde;

“Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.” hükümleri yer almış,

28. maddesinde ise basın özgürlüğü ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

Görüldüğü gibi, Sözleşmenin 10. maddesinin 1. fıkrası ile Anayasa'nın 25 ve 26. maddelerinde ifade (düşünce) hürriyeti en geniş anlamıyla güvence altına alınmıştır.

Ancak, ifade hürriyetinin sonsuz ve sınırsız olmadığı, kısıtlı da olsa sınırlandırılmasının gerekeceği, uluslararası ve ulusal alanda normlara konu edilmiştir.

Bu cümleden olarak uluslararası alanda;

İHAS'nin;

10. maddesinin 2. fıkrasında,

"Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda, gerekli tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu emniyetinin korunması, nizamın sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlâkın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin açığa vurulmasının önlenmesi veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı merasime, koşullara, sınırlamalara veya yaptırımlara bağlanabilir."

17. maddesinde ise;

"Bu sözleşme hükümlerinden hiçbiri, bir devlete, topluluğa veya kişiye, Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerin yok edilmesine veya burada öngörüldüğünden daha geniş ölçüde sınırlamalara uğratılmasına yönelik bir etkinliğe girişme ya da eylemde bulunma hakkını sağlar biçimde yorumlanamaz." tarzında düzenlemeler yapılmış,

Ulusal alanda ise Anayasa'nın;

2. Maddesinde;

"Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

13. Maddesinde;

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz"

14. Maddesinde;

"Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve lâik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.

Anayasa hükümlerinden hiçbiri, Devlete veya kişilere, Anayasayla tanınan temel hak ve hürriyetlerin yok edilmesini veya Anayasada belirtilenden daha geniş şekilde sınırlandırılmasını amaçlayan bir faaliyette bulunmayı mümkün kılacak şekilde yorumlanamaz.

Bu hükümlere aykırı faaliyette bulunanlar hakkında uygulanacak müeyyideler, kanunla düzenlenir."

26/2. Maddesinin 2 ve devamı fıkralarında ise;

"Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir.

Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz.

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

Hükümlerine yer verilmiştir.

Anayasa'nın 2, 13, 14 ve 26/2. ile İHAS.nin 10/2 ve 17. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde; hürriyetlerin demokratik bir toplumda, zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenlik, toprak bütünlüğü, kamu güvenliği ve düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlâkın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli kalması gereken haberlerin yayılmasına engel olunması veya yargı gücünün otorite veya tarafsızlığının korunması için kanunla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlama ve yaptırımlara tabii tutulacağı anlaşılmaktadır. Ancak, ifade özgürlüğünün sınırlandırılmasına ilişkin düzenlemelerin dar yorumlanması gerektiği, sınırlandırma için, önemli bir toplumsal ihtiyaç veya zorunluluğun bulunması, bu sınırlandırmanın meşru bir amacı gerçekleştirmek için yapılması, sınırlandırmada aşırıya gidilmemesi ve her halükârda gelişimi zedelemeyecek ölçüde yapılması görüşü genel bir kabul görmüştür.

Sınırlama veya müdahale için; yasal bir düzenleme, sınırlamanın meşru bir amacı, fıkrada sayılan sınırlama nedenlerinin bulunması, sınırlamanın meşru amaçla orantılı ve önlemin demokratik toplum bakımından “zorunlu” olması gerekmektedir.

“İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi’ne göre; sınırlama için belli bir sınırlama nedeninin varlığı yeterli olmayıp, aynı zamanda demokratik bir toplum bakımından zorunluluk bulunmalıdır. Zorunluluk, ölçsüz bir sınırlamaya olanak tanımaz. Üye devletlere sınırlamada bir takdir alanı tanınmakla birlikte, ifade özgürlüğünün önemi nedeniyle devletler üzerindeki denetim sıkı olmalı, sınırlandırma zorunluluğu inandırıcı bulunmalıdır. Dolayısıyla, sınırlamalar dar ve sınırlayıcı bir ölçüde yorumlanmalıdır. “Kamu düzeni” genel hükmünde düşünülebilecek sınırlama nedenleri, genel çıkarların, yargı gücünün otorite ve yansızlığının ve başkalarının ünü ya da haklarının korunması amacıyla sınırlamaya konu olabilir.

Anılan önlemin izlenen meşru amaçla sınırlı olması şeklinde ifade edilen ölçülülük ilkesi, demokratik bir rejimin dayandığı “değerler”, (çoğulcu, hoşgörülü, hukuka ve bireysel özgürlüklere saygılı) öne çıkarılarak titiz ve derinleştirilmiş bir denetime tâbi tutulmalıdır. (Prof. Dr. İ.Özden Kabaoğlu; İnsan Hakları- Avrupa Sözleşmesi’nde İfade Özgürlüğü sh. 111 ve 112)

“Demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden birini ve toplumun ilerlemesi ve bireyin özgüveni için gerekli temel şartlardan birini teşkil eden ifade hürriyeti, sadece kabul gören veya zararsız veya kayıtsızlık içeren bilgiler veya fikirler için değil aynı zamanda kırıci, şok edici veya rahatsız edici olanlar için de geçerlidir. Bunlar demokratik bir toplumun olmazsa olmaz tolerans ve hoşgörünün gerekleridir.” (Prof. Dr. D. Tezcan, Yrd. Doç. Dr. M. R. Erdem, Yrd. Doç. Dr. O. Sancaktar, Türkiye’nin İnsan Hakları Sorunu, 2. Baskı, sh. 462)

Günümüz özgürlükçü demokrasilerinde, istisnaları dışında, geniş bir yelpazeyle düşünceyi açıklama korunmakta ve ifade hürriyeti kapsamında değerlendirilmek suretiyle özgürlüğün sağladığı haklardan en geniş şekilde yararlandırılmaktadır.

Ne var ki; iftira, küfür, onur, şeref ve saygınlığı zedeleyici söz ve beyanlar, müstehcen içerikli söz, yazı, resim ve açıklamalar, savaş kışkırtıcılığı, hukuk düzenini cebir yoluyla deş-tirmeye yönelik, nefret, ayrımcılık, düşmanlık ve şiddet yaratmaya yönelik bulunan ifadeler ise düşünce özgürlüğü bağlamında hukuki koruma görmemekte, suç sayılmak suretiyle cezai yap-tırımlara bağlanmaktadır.

TCY’nın 159/1. maddesinde düzenlenmiş bulunan, Anayasal kurumları tahkir ve tezyif suçuna gelince;

TCY’nın 159/1. maddesinde, “Türklüğü, Cumhuriyeti, Büyük Millet Meclisini, Hükü-metin manevi şahsiyetini, Bakanlıkları, Devletin askeri veya emniyet muhafaza kuvvetlerini veya Adliyenin manevi şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif edenler.... cezalandırılır” hükmü yer almaktadır.

Bu hükümle, Devletin siyasal ve hukuki varlığının ve aynı doğrultudaki çıkarlarının korunmaya çalışıldığında kuşku yoktur. Devlet kavramını, diğer bir anlatımla Devletin varlığını oluşturan ve bir sentezin ayrılmaz unsurları sayılan müesseselerin madde metninde ayrı ayrı sayılması ve bunlara yönelik hareketlerin yaptırım altına alınmasıyla güdülen amaç temelde Devletin tüzel kişiliğinin, saygınlığının ve hukuki yararının korunmasıdır. Ancak bu hüküm ile Devlet kavramı ve Devletin varlığını oluşturan ve maddede sayılan kurumlar korunmuş olup bu kurumlarda yer alan kişi veya kişilerin ya da grupların korunması amaçlanmamıştır.

Fıkradaki Türk'lük kavramı devletin insan unsuruyla ilgili olup, bu kavramla Türk Milleti kastedilmektedir. Türklükten maksat, “Türk milletini oluşturan insani, dini, tarihi değerleri ile milli dil, milli duygular ve milli geleneklerden oluşan milli, manevi değerler bütünü”dür.

Suçun maddi ögesi, maddede belirtilen kavramların varsayılan tüzelkişiliklerine yönelik, onları aşağılayan, hor gören, küçük düşüren, onurlarını zedeleyici hareketler olup, ne tür fiil ve sıfatların tahkir ve tezyif edici olduğu toplumda hakim olan ortalama anlayış, örf ve adetlere göre belirlenir.

Manevi ögesi ise; tahkir ve tezyif kastı güdülmesi ve yasanın anılan kurumlara sağlamak istediği saygıyla çelişen, bu kurumları koruyup kollama niyetini zedeleyip alçaltmayı hedefleyen amaçla hareket edilmesidir.

Bir eylemin hukuk düzeni tarafından cezalandırılması ancak onu hukuka uygun kılan bir nedenin bulunmasına bağlıdır. Bu bağlamda kurumlara yönelik tahkir ve tezyif suçlarında hukuka uygunluk nedenlerinden birini oluşturan ve düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünün vasıtalarından olan ve pozitif bir hukuk normu olarak 765 sayılı TCY’nın 159. maddesinin 5. fıkrasında yer alan “Tahkir, tezyif ve sövme kastı bulunmaksızın, sadece eleştirmek amacıyla yapılan düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez.” biçiminde düzenlenmiş bulunan, eleştiri hakkı üzerinde de durulmalıdır.

İfade özgürlüğü sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız veya ilgilenilmeye değmez görülen haber ve düşünceler için değil, devletin veya toplumun bir bölümünün aleyhinde olan, onları rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Bu demokratik toplum düzeninin ve çoğulculuğun gereğidir. Eleştiri de kaynağını bu özgürlükten alır. Eleştirinin doğasından kaynaklanan sertlik suç oluşturmaz, eleştiri övgü olmadığına göre, sert, kırıci ve incitici olması da doğaldır. Eleştirinin sert bir üslupla yapılması, kaba olması ve nezaket sınırlarını aşması, eleştirinin eğitim ve kültür düzeyine bağlı bir olgu ise de; kurumlar eleştirilirken görüş açıklama niteliğinde bulunmayan, küçültücü, aşağılayıcı ifadeler kullanılmamalı, düşünceyi açıklama sınırları içinde kalınmalı, başka bir anlatımla onların saygınlığını zedeleyici veya yok edici, varlık nedenini tartışılır hale getiren hareketlerden kaçınılmalıdır. Bu kapsamda, her hangi bir düşünce açıklaması olarak değerlendirilemeyecek beyanlar veya açıklamalar, hukukun korumaya aldığı

düşünce ve ifade hürriyeti kavramı dışına taşacağından fiile hukuka uygunluk niteliği kazandıracak “eleştiri hakkı” olarak değerlendirilmesi de olanaksız hale girecektir.

Bu açıklamalar ve genel ilkeler ışığında somut olay değerlendirildiğinde;

Sanık F (H) D, Türkçe ve Ermenice olarak yayın yapmakta olan, yaklaşık beşbin tirajlı haftalık siyasi ve aktüel A Gazetesinin genel yayın yönetmeni ve köşe yazarıdır. Gazetenin onuncu sayfasındaki Ş isimli köşede “Ermeni kimliği üzerine” üst başlıklı yazı dizisi kapsamında;

- (1) Kuşaklara Dair (7 Kasım 2003 Sayı 397 A sayfa 10)
- (2) Kilisenin Rolü (14 Kasım 2003 Sayı 398 A sayfa 10)
- (3) Kaç Vartan'ın Çocukları (5 Aralık 2003 Sayı 400-401 A sayfa 10)
- (4) Pratik Kimliğin Teorisi (19 Aralık Sayı 403 A sayfa 10)
- (5) Batı: Cennet ve Cehennem (26 Aralık 2003 sayı 404 A sayfa 10)

Başlıklı yazılarında özetle; Ermeni kimliğinin içeriğinin hangi değerlerle doldurulması gerektiğini sormakta, dağılımı ve kilisenin rolünü sorgulamakta, diasporanın rolüne değindikten sonra 6, 7 ve 8. yazılarını Türk-Ermeni ilişkilerine ayırmakta ve bir takım değerlendirmeler ve tespitlerde bulunmaktadır. Konu hakkında sağlıklı bir çözüme ulaşmak ve konu bütünlüğünü gözden kaçırmamak için herhangi bir değerlendirme yapılmadan 6 ve 7. yazılara aynen yer verilmiştir.

Serinin 6. yazısını oluşturan “Ermeni'nin Türk'ü” (23 Ocak 2004 Sayı 408 A sayfa 10) başlıklı yazı;

Küresel ve Evrensel değerlerin yerel değerleri tahakküm altına aldığı çağımızda kültürel kimliğini tam anlamıyla yaşamak bir yana, kimliğini bir nemze yaşatabilmek dahi Diaspora'nın özel çaba göstermesi gerekir. Bu özel çabanın ise her zaman için özel nedenlere ve araçlara ihtiyacı vardır. Ermeniler ve Yahudiler bu özel nedenlere sahip Diaspora'nın bilinen iki klasik örnekleridir. Her ikisinin de özel nedeni aynıdır...Soykırımı uğramış olmak.

Dolayısıyla onlara kimliklerini korumayla ilgili insanlığın tanıdığı hak bir miktar ayrımcı ve pozitif durumda olmalıdır. Hakikaten de, Yahudiler bu pozitif hakkı layıkıyla kullanabilmiş ve kimliklerini korumada onlara bahsedilen toleransı çok iyi değerlendirerek, dini inanışlarından aldıkları “Tanrının Ayrıcalıklı Halkı” ünvanını dünyadan aldıkları “Yeryüzünün ayrıcalıklı halkı” noktasına kadar taşımışlardır. Ne var ki aynı durum Ermeni Halkı için söz konusu olmamıştır.

Dünya Yahudi soykırımına karşı göstermiş olduğu hassasiyeti Ermeniler'den esirgemiş, bu ise Ermeni kimliğinde en büyük tahribatin yaşanmasına sebep olmuştur. “ Hakkı esirgenmiş Ermeniler” bundan böyle kimliğini “Gerçekleri talep etme inadı” üzerinden yaşamaya çabalamış, gelinen noktada da bu inat Diaspora Ermeni kimliğinin temel düstürü haline dönüşmüştür. Diasporanın ilk kuşakları için ayakta kalabilmenin, tükenmemenin adı olan bu inat, üçüncü ve dördüncü kuşaklarla birlikte gerçekleri Dünyaya kabul ettirme inadına dönüşmüştür. İşte bu inadın ortaklaşmış hali Ermeni Diasporasının ruhsal pozisyonunu yansıtır. Bu ruhu sürekli tutmak ise Ermeni kimliğini yaşatmanın temel aracı durumundadır. Dünyanın gerçekleri hala kabul etmemiş olması bir yana, Ermeni kimliğini asıl tahrip eden, Türkler'in bu konuda kıllarını bile kıpırdatacak bir yaklaşım içinde olmamalarıdır. Nitekim kıyaslandığında görülecektir ki Yahudilerin bugünkü seviyeye erişmesinde asıl etken kendi becerilerinden ziyade onlara soykırım uygulayan Alman Halkının sonradan oynadığı şevkatli yoldur. Soykırım sorumluluğunu üstlenen Almanlar'ın Yahudiler'den özür dilemesiyle birlikte bu halk yaşadığı travmayı üzerinden atarak ruh sağlığına kavuşmuş ve ancak bundan sonra kültürel kimliğinin açılımlarını sağlayabilmiştir. Ne var ki Ermeni Halkının travmatik hastalığı hala sürmektedir sonuçta Ermeniler'in bin yılı aşkın süre İslamla ve Türklerle yaşanmış biraradalığı mevcuttur, öyleki Ermenileri batılı Hristiyan'lardan ayıran önemli özelliklerinden biri, onların öteden beri İslamlarla birlikte yaşamış olmalarıdır. Batılı Hristiyanlar daha ziyade Hristiyan-Hirisyan'a yaşarken, Ermeniler çoğu kez İslamlarla yan yana kimi zamanda iç içe yaşayarak farklı bir deneyimin sahibi olmuşlardır. Bugünün güncel tartışmalarında çok söylenegeldiği gibi Avrupalı Hristiyanlar, Müslümanlar'ın da içinde yer aldığı çok kültürlü bir yaşam biçimine henüz yeni yeni adapte olurken, Ermeniler Doğudaki Hristiyan milletler gibi (Süryaniler, Keldaniler vs) realiteyi iyi ve kötü yönleriyle uzun süre yaşamışlardır. Dolayısıyla asırlar süren bu İslamla bir aradalığın Ermeni kimliğinin şekillenmesinde yadsınamaz bir rolü elbette olacaktır ancak Ermeni kimliğinin bugünkü yapısını şekillendiren ve Ermeni kimliğinde bir tür kanserojen tümör işlevi gören asıl etken “Türk olgusudur”.

Ermeni'nin ve Türk'ün birbiri ile ilişkileri ve birbirlerinden etkileşimleri öyle iki kelimeyle geçiştirilecek bir sıradanlıkta değildir. Asırlar süren ilişkilerde birbirinden alınan o kadar çok iyi ve kötü kimlik donanımları söz konusudur ki, kimi zaman davranış biçimlerinde birini diğerinden ayırmak hayli güçtür. Yaşanılan birliktelik öylesine derindir ki bu birlikteliğin bozulmasını ihanet olarak tanımlamak her iki tarafından kullandığı karşılıklı bir argümandır. Ermeni milletini sadık millet olarak adlandırılan ancak daha sonra ihanet ettiklerini iddia eden Türk görüşü karşısında, Ermeniler 1915'te yaşananları salt bir halkın topluca imhası olarak yorumlamaz, bunun aynı zamanda asırlar süren ilişkiye ihaneti de içinde barındırdığını belirtirler. Türk Ermeni ilişkisinin günümüzde geldiği nokta ise şudur. Ermeniler ve Türkler birbirine bakışlarında klinik iki vaka durumundadırlar. Ermeniler travmalarıyla Türkler paranoyalarıyla. İçinde debelendikleri bu sağlıksız halden kurtulmadıkça-Türkler belki değil ama- Ermenilerin kendi kimliklerini sağlıklı şekilde yeniden

yapılandırmaları mümkün gözükmemektedir. Özellikle Türkler 1915'e bakışlarında empatik bir yaklaşıma girmedikçe Ermeni kimliğinin sancılı kıvranışı devam edecektir. Sonuçta görülüyor ki işte 'Türk', Ermeni kimliğinin hem zehri hem panzehiridir. Asıl önemli sorun ise Ermeni'nin kimliğindeki bu Türk'ten kurtulup kurtulamayacağıdır."

'Türk'ten Kurtulmak" (30 Ocak 2004 Sayı 409 A sayfa 10) başlıklı 7.yazı;

'Ermeni kimliğinin 'Türk'ten azad olmasının görünür iki yolu var. Bunlarda biri Türkiye'nin (devlet ve toplum olarak) Ermeni ulusuna karşı empatik bir tutum içine girmesi ve nihayetinde Ermeni ulusunun acısını paylaştığını belli edecek bir anlayış sergilemesidir. Bu tutum hemen olmasa da zaman içinde 'Türk' unsurunun Ermeni kimliğinden uzaklaşmasına yol açabilir. Ne var ki bu şıkkin gerçekleşmesi şimdilik zor bir olasılık ikinci yol ise bizzat Ermeni'nin 'Türk'ün etkisini kendi kimliğinden atması. İlkine göre bu ikincisi, daha bir kendi iradesi ve inisiyatifine bağlı olduğundan gerçekleşme ihtimali daha fazla.Esas olarak tercih edilmesi gereken yolda budur. Ermeni Dünyasının bunu nasıl başarabileceği ise tamamiyle mevcut duruma yeni bir anlayışla bakabilmesiyle ilişkilidir 1915'e bakmak örneğin... Ermeni dünyası yaşadığı tarihi dramın gerçekliğinin farkındadır ve bu gerçeklik bugün Dünya ülkelerinin yada Türkiye'nin kabul edip etmemesi ile değişecek değildir. Onlar kabul etmese de Ermeni ulusunun vicdanında olan bitenin adı başından beri kazanmıştır. Dolayısıyla Dünya'dan ne de Türkiye'den bu gerçekliğin tanınmasını beklemek, Ermeni dünyasının yegane hedefi olamaz. Gayri herkesi kendi vicdansızlığıyla başbaşa bırakma zamanı gelip de geçmiştir. Bu gerçekliği kabul edip etmemek, Ermeni kendin kendi vicdani sorunudur, bu vicdan da temelini bizatihi insanlık denilen ortaklığımızdan –'İnsan' kimliğimizden- alır. Dolayısıyla gerçeği kabul edenler asıl olarak kendi insanlıklarını arındırırlar. Ermeni kimliğinin sağlığını Fransız'ın, Alman'ın, Amerikalı'nın ve ille de Türk'ün soykırımı kabul edip etmemesine endekli bir durumda bırakmak, Ermeni dünyasının artık terk etmesi gereken bir hatadır. Gayri bu hatadan uzaklaşmanın ve 'Türk'ü Ermeni kimliğindeki bu etkin rolünden ötelemenin zamanı gelip de geçmiştir. Ermeni kimliğinin çektiği bunca sancı artık yeterlidir, sancıyı bundan böyle biraz da insanlık denen aleme terk etmek gerekir. Kimliksel dinginliğini 'Türk'ün olumsuz ve kayıtsız varlığına kilitleyen Ermeni dünyasının tüm ortak performansını dünya üzerinde 'Türk'e baskı uygulamaya ve soykırımı kabul ettirmeye ayırması, ne yazık ki kimliğin uyanışını erteleyen koca bir zaman kaybından başka bir şey değildir. Ermeni Dünyası, kimliğinin geleceğine bundan böyle öylesi kavramlar yüklemelidirki bu kavramlar bu ulusun körelmiş üretim yeteneğini tekrar fişekleyebilecek itilicilikte olsun. İşte bu nedenle, "kendi acısını sırtlayacak ve gerekirse mahşere kadar da onuruyla kendisi taşıyacak" bir anlayışı ermeni kimliğine hakim kılmak en temel yönelim olmalıdır. Aksi durumda Ermeni dünyası kendini başkalarının gerçeği kabul edip etmeme insafına zincirlemiş olurki.... buda gerçek tutsaklığın ta kendisidir.

Ermeni dünyasının kendisini "Türk'ten kurtardığında, kimliğinde bir boşluk yaşayacağını ve özellikle Diaspora Ermenileri'nin kimliksel çözünürlüğünün hız kazanacağını sananlar aldanırlar.

Ermeni kimliğinde 'Türk'ten geriye kalacak boşluğu dolduracak çok daha yaşamsal bir olgu söz konusudur o da bizatihi bağımsız Ermenistan devletinin varlığıdır. Bundan on beş yıl önce varolmayan bu yeni heyecan, artık her türlü etkinin ve etkenin üstünde Ermeni kimliğinin üzerinde büyük bir rol oynamaya namzettir. Ermeni dünyasının geleceği bu minik ülkenin gelecekteki refahına ve içinde yaşayanların mutluluğuna endekslenmesi aynı zamanda kendi kimliğini rahatsız eden sancılardan kurtuluşunun da bir işareti olacaktır. Ermeni kimliğinin 'Türk'ten kurtuluşunun yolu gayet basittir. 'Türk'le uğraşmamak... Ermeni kimliğinin yeni cümlelerini arayacağı yeni alan ise artık hazırdır: Gayri Ermenistan'la uğraşmak.

Düşüncelerine yer verip,

Kamu davasına konu; cümlelerin yer aldığı sekizinci yazısında ise,

"Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur. Cümlesiyle başlayıp, Ermenistan'ın Diasporalı Ermeniyle kuracağı ilişkinin Ermeni kimliğinin oluşmasına etkisinin çok büyük olacağını, bunun aynı zamanda büyük bir moral okul niteliğinde de olacağını, Diasporalı gence ne türlü eğitim verilirse verilsin o gencin Ermenistan'ı ziyaretinin daha önemli olduğunu, bunu da denemenin pahalı olmadığını, gencin Ermenistan'ı ziyaretıyla kimliğin nasıl damardan absorbe edildiğinin görüleceğini, çünkü o kimliğin ona damardan şırıngalandığını, Ermeni kimliğinin doğrudan Ermenistan'dan edinilecek cümleler ve kazanımlarla zenginleşeceğini, bunun saksıda yetiştirilmeye çalışılan narin bir bitkinin kendi toprağı, kendi suyu ve kendi güneşleriyle tanışmasına benzetilebileceğini" ifade etmektedir.

Sanık, Mustafa Kemal Atatürk'ün "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur" sözünden de çıkarım yaparak ve bu sözü ustaca bir üslupla değiştirerek "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur" demek suretiyle Türklüğü aşağılamıştır.

Kurulca bu sonuca varılırken, sadece bu cümleye dayanılarak değerlendirme yapılmamış, 8 yazının birbirini takip eden seri yazılar olduğu, özellikle konuyla ilgili olarak, 6, 7 ve 8. yazıların birlikte değerlendirilmesi gerektiği kabul edilmiş, ayrıca Ermeni kökenli bir Türk vatandaşı olan sanığın, tarihi olaylara bakış açısı, katılmamakla birlikte ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmiştir.

Yine, Anayasasının 66. maddesiyle, vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesi Türk olarak kabul eden gerek anayasası gerekse ceza yasasıyla her türlü ayrımcılığı red eden, Lozan Antlaşması ile de, Ermeni Kimliğini, azınlık niteliğinde kabul eden bir ülkede, Ermeni

kimliğinin korunmasını savunmak, tamamen bu güvenceler kapsamında kabul edilmiş, sanığın bu düşünceleriyle eylemi arasında atılı suç öğeleri veya kastı yönünden düşünsel bağ kurulması yoluna gidilmemiştir.

İzleyen her yazının kendisinden önceki yazıya dökülen fikirlerle başladığı ve dolayısıyla, sekizinci yazının da bu kapsamda bulunduğu kabul edilmiş, ancak gerek savunmalarda gerekse bilirkişi beyanı ile hukuki görüşte ifade edildiği ve Yargıtay C.Başsavcılığınca da itirazın ileri sürüldüğü gibi, “zehirli kan” sözcüğü ile amaçlananın, Ermeni kimliğindeki sağlıklı yapıyı bozan “saplantı” olduğu; Türk sözcüğü ile de Ermenilerdeki “Türk olgusunun” kastedildiği görüşlerine katılmamış, yazarın, Türk-Ermeni ilişkilerini ve tarihsel süreci kendi bakış açısıyla yorumlarken, Türk’ler için “paranoya”, Ermeniler için “travma”, sözcüklerini kullanması, 7. yazıda; Ermeni dünyası yaşadığı tarihi dramın gerçekliğinin farkındadır ve bu gerçeklik bugün Dünya ülkelerinin ve Türkiye’nin kabul edip etmemesi ile değişecek değildir. Düşüncelerine yer verdikten sonra, “Gayrı herkesi kendi vicdansızlığıyla başbaşa bırakma zamanı gelip de geçmiştir. Bu gerçekliği kabul edip etmemek, esasen herkesin kendi vicdani sorunudur, bu vicdan da temelini bizatihi insanlık denilen ortaklığımızdan –‘İnsan’ kimliğimizden- alır. Dolayısıyla gerçeği kabul edenler asıl olarak kendi insanlıklarını arındırırlar.” yönündeki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde, sanığın yazısında küçültme unsuruyla kullandığı “zehirli kan” sözcüğünün Türklere yönelik olduğu kötü niyetle ve tezyif amacıyla kullanıldığı anlaşılmıştır. Suça konu yazının yayımlandığı mevkute, sanığın konumu, hitap edilen kitle, yazının muhatap kitle tarafından algılanma biçimi gözetildiğinde, kullanılan ibarenin Türklüğü tahkir ve tezyif edici nitelikte bulunduğu, esasen bu amaçla da kaleme alındığı Ermeni toplumunu yüceltirken Türk toplumunu aşağılamanın ifade özgürlüğü ve eleştiri kapsamında değerlendirilemeyeceği sonucunu ulaşılmış, Yerel Mahkeme kararının gerekçesinde yetersizlik bulunmakla birlikte, yapılan hukuki değerlendirmelerde, Özel Dairece belirtilen bozma nedenleri dışında bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşılmış, bu nedenlerle Yargıtay C.Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmiştir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan Kurul Başkanı Osman Şirin ve Kurul Üyesi Muvaffak Tatar;

Yerel Mahkemenin, suçun 765 sayılı TCY’nın 159/1. maddesinde tanımı yapılan “Türklüğü tahkir ve tezyif” niteliğinde sübutuna yönelik hükmünü; TC Anayasası’nın düşünce ve ifade özgürlüğünü düzenleyen 25. ve 26. maddelerine, onaylanmış milletlerarası andlaşmaların üstünlüğü ve öncelikle uygulanması gereğini öngören 90/son maddesine, onaylanmakla mevzuatımıza dahil hale giren İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (İHAS)ın 10. maddesinde düzenlenen düşünce ve ifade özgürlüğü ölçülerine, anılan sözleşmeyi yorumlamaya yetkili, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)nin düşünce ve ifade özgürlüğünü ve eleştiri hakkını saptayan içtihatlarına, 765 sayılı Yasanın 159. maddesine 4771 sayılı Yasayla 3.8.2002 ve 4963 sayılı Yasayla 30.7.2003 tarihinde “tahkir, tezyif ve sövme kastı bulunmaksızın sadece eleştirmek maksadıyla yapılan düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez” ifadeli normu ekleyen, gerek bu yasal değişikliklerin ve gerekse bilahare yürürlüğe giren 5237 sayılı Yeni Türk Ceza Yasasının muadil 301. maddesinin gerekçesinde “Yargıtay ve AİHM kararlarında da belirtildiği üzere ağır, sert veya incitici nitelikte de olsa eleştiri hakkı kullanıldığında kişiye yaptırım uygulanamayacağı çoğulcu demokrasinin vazgeçilmez bir gereğidir. Kuşkusuz ki;eleştiri hakkının kullanıldığı bütün hallerde suç oluşmayacağı başka bir deyişle sözkonusu hakkın sadece bu maddedeki suçlar için değil tüm suçlar için geçerli olduğu açıktır.” görüşünü vurgulayan Yasa Koyucu’nun iradesine, suç teorisi ilkelerine ve nihayet kuşkunun sanık yararına yorumlanacağı evrensel ilkesine aykırı buluyor, sanık yazar F (H) D tarafından sekiz bölümlük dizi halinde yazılan ve düşünce açıklaması ve eleştiri hakkının tipik bir kullanım türü olan yayının, 765 sayılı TCY’nın 159/1. maddesi kapsamında “Türklüğü tahkir ve tezyif” olarak değerlendirilmesinin kabul edilemez olduğunu ifade ediyor, açılan temyiz davası üzerine Yerel Mahkeme kararını isabetli bulan Yargıtay 9. Ceza Dairesi görüşüne ve suçun sübuta ermediği savıyla itiraz yasayoluna başvuran Yargıtay C.Başsavcılığının itirazını isabetsiz kabul ederek sübutu benimseyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu çoğunluğunun düşünce ve değerlendirmesine katılmıyoruz.

Şöyle ki;

1- Yerel Mahkeme konu olayı değerlendirmede hataya düşmüştür.

Sanık yazar F (H) D imzasıyla İstanbul’da haftalık olarak Ermenice ve Türkçe yayın yapan A Gazetesi’nin 397., 398., 400., 403., 404., 408. ve 409. sayılarında Ş adlı köşede yayınlanan yazı bütünlüğünü gözetmek yerine sadece 409. sayıda yayınlanan sekizinci yazının başlangıç cümlesinden esinlenip etkilenecek şekilde yorumlanmış, böylece Yargıtay Ceza Genel Kurulunun yazının bütününe gözetilmesini zorunlu gören yerleşik içtihatlarına ters düşmüştür.

Yazının, 8 bölümlük bir yazı bütünlüğü olduğu ve “Ermeni Kimliği Üzerine” ortak başlığı altında 1 den 8’de dek numara taşıdığı açık iken ve;

a) “Kuşaklara Dair” başlıklı ilkyazının son paragrafını oluşturan “Oysa Ermeni kimliğinin içini doldurmada kilisenin payı büyüktür. Kilisenin güçsüzleşmesi Ermeni kimliğinin güçsüzleşmesine yetiyor da artıyordu.” cümlesi “Kilisenin Rolü” başlıklı ikinci yazının ilk paragrafı olan “Gerçi kilisenin varlığı dört bin yıllık kadim ermeni tarihinin ancak son bin yediyüz yılını kapsar. Neredeyse tarihi Ermeni kimliğinin tamamını o doldurur gözüktür.” sözleriyle,

b) İkinci yazının son paragrafını oluşturan “Çağın gereği olarak o kişi de Ermeni kimliğine kendi özelliğini oturtmak isteyecektir.” cümlesi “Kaç Vartanın Çocukları” başlıklı üçüncü yazının ilk paragrafı olan “Sonuçta Ermeniler de tam anlamıyla tipik bir şark milleti olma özelliği taşırlar.” sözleriyle,

c) Üçüncü yazının son paragrafı olan “Kimlikteki çeşnilik artmamaktadır ve kimliğin tarihine de yeni cümleler gerekmektedir.” sözü “Pratik Kimliğin Teorisi” başlıklı dördüncü yazının ilk paragrafını oluşturan “Ermeni kimliğindeki çeşniliğin artmasının en önemli sebeplerinden biri Diaspora olgusudur.” sözüyle,

d) Dördüncü yazının son paragrafı olan “Ermenistan kimliğin yaşandığı, Diaspora ise kimliğin yaşatılmaya çalışıldığı alandır.” sözü “Batı : Cennet ve Cehennem” başlıklı beşinci yazının ilk paragrafını başlangıcını oluşturan “Yaşadığımız çağda bir Diaspora'ya sahip olmak sadece 'kaderin sillesini yemiş' halkların değil hemen hemen yeryüzündeki tüm ulusların yaşadığı bir gerçekliktir.” sözüyle,

e) Beşinci yazının son paragrafı olan “Görünen o ki, Batı'nın özgürlükler cenneti kimliklerin cehennemine dönüşmekte, çokkültürlülük adına kimliklere tanınan kolaylıklar ise ne yazık ki bu cehennemin ateşini söndürmeye yetmemektedir.” sözü “Ermeni'nin ‘Türk’ü” başlıklı altıncı yazının ilk paragrafı olan “Küresel ve evrensel değerlerin yerel değerleri tahakküm altına aldığı çağımızda, kültürel kimliğini tam anlamıyla yaşamak bir yana, kimliğini bir nebze yaşatabilmek için dahi Diasporanın özel çaba göstermesi gerekir.” sözüyle,

f) Altıncı yazının son paragrafı olan “Sonuçta görülüyor ki işte ‘Türk’ Ermeni kimliğinin hem zehiri, hem de panzehiridir;Asıl önemli sorun ise Ermeni'nin kimliğindeki bu Türk'ten kurtulup kurtulamayacağıdır.” sözü “ ‘Türk'ten kurtulmak” başlıklı yedinci yazının ilk paragrafını oluşturan “Ermeni kimliğinin Türk'ten azad olmasının görünen iki yolu var. Bunlardan biri, Türkiye'nin (devlet ve toplum olarak) Ermeni ulusuna karşı empatik bir tutum içine girmesi ve nihayetinde Ermeni ulusunun acısını paylaştığını belli edecek bir anlayış sergilemesidir.” sözüyle,

g) Ve nihayet yedinci yazının son paragrafı olan “Ermeni kimliğinin ‘Türk'ten kurtuluşunun yolu gayet basittir. ‘Türk’le uğraşmamak. . . Ermeni kimliğinin yeni cümlelerini arayacağı yeni alan ise artık hazırdır. Gayrı Ermenistan'la uğraşmak.” sözü, “Ermenistan'la tanışmak” başlığını taşıyan ve suçlamaya konu ifadeyi kapsayan sekizinci ve son yazının ilk paragrafını oluşturan “Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur. Yeter ki bu mevcudiyetin farkında olsun.” sözüyle açık bir bağlantı oluştururken, Yerel Mahkeme sadece, 409. sayıda yayımlanan sekizinci yazının başlangıç ifadesi olan “Türk'ten boşalacak o zehirli kan” sözcüğünün etkisi ile yazı bütünlüğünü değerlendirmiş ve hükmünde bu sınırlandırmayı “mahkememizce suç kastı sanık H D tarafından 13.2.2004 tarihinde A Gazetesinde Ermeni kimliği üzerine Ermenistan'la tanışmak başlıklı yazısı dikkate alınarak belirlenmiştir” ifadesiyle netleştirmiştir.

Esasen bu tek cümlelik etki, suç duyurularına hakim olmanın yanı sıra gerek Yerel Cumhuriyet Savcısı'nın Adalet Bakanı'ndan takibat izni talep eden tezkeresinde, gerek Adalet Bakanı'nın takibat izninde ve gerekse iddianamede açıkça şekillenmekte ve sekiz bölümlük dizi bütünlüğünün dışlandığı, sadece ve yalnız “Türk'ten boşalacak o zehirli kan” sözcüğünün ölçü alındığı gözlenmektedir.

2- Yerel Mahkeme suçlamaya konu cümleyi değerlendirmede de hataya düşmüştü;

“Zehirli kan” tanımlamasının önünde yer alan “O” tanımlamasını gözetmemiş, zehirli kan sözünün etki ve yönlendirmesi ile yazının asıl kastının ne olduğunu sorgulamamıştır.

Oysa “Türk'ten boşalacak ‘O’ “zehirli kan” tanımlamasıyla kastedilenin, altıncı yazının sonuncu paragrafında; “sonuçta görülüyor ki işte Türk, Ermeni kimliğinin hem zehiri hem panzehiridir. Asıl önemli sorun ise Ermeninin kimliğindeki bu Türkten kurtulup kurtulamayacağıdır.” İfadeleriyle açıklandığı ve “zehirli kan” benzetmesiyle; Türklük ya da Türklerin değil 1915 olayları nedeniyle Ermeni toplumunda oluşan ve artık kurtulmak gereken hatalı anlayışın kastedildiği görülmektedir. Yerel mahkeme ise bu bağı kurma gereğini duymamıştır.

3- 1412 sayılı CYUY'nın 66. maddesi hükmü “hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözümlenmesi mümkün olan konularda bilirkişi dinlenemez” buyruğunu içerdiği ve suçlama konusu yazı bu tanıma uygun düştüğü halde, Yerel Mahkeme, bilirkişi incelemesine gereksinim duymuş, ancak ne var ki, isabetli bir hukuki sonuca varılabilesini sağlayacak bu bilimsel görüşten de yararlanmamıştır.

Oysa İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Öğretim Görevlileri Selman Dursun, Serdar Talas ve Hasan Sınar'ın hukuki mütaalasında, sanıkça neşredilen yazı bütünlüğü ayrıntılı düzeyde değerlendirilmekte, Türklüğü tahkir ve tezyif suçunun yasal öğeleri de incelenerek maddi olayda neden gerçekleşmediği isabetle irdelenmektedir.

Bilirkişi Heyeti özetle;

“Dava konusu yayın sanık F (H) D tarafından A gazetesinde kaleme alınan bir yazı dizisinin 8 numaralı yazısıdır. Bilindiği gibi bu tür yayınlara ilişkin yargılamalarda suçun tespit edilebilmesi için bütünü ve bağlamın dikkate alınması gerekmektedir.”

“Dava konusu yayın Ermeni kimliği başlığı altında yazılan bir dizi yazının içerisinde yer almaktadır. Bu dizi çerçevesinde yazar; (1) Kuşaklara Dair (7 Kasım 2003), (2) Kilisenin Rolü (14 Kasım 2003), (3) Kaç Vartan'ın Çocukları (5 Aralık 2003), (4) Pratik Kimliğin Teorisi (19 Aralık 2003), (5) Batı : Cennet ve Cehennem (26 Aralık 2003) (6) Ermeni'nin Türk'ü (23 Ocak 2004), (7) ‘Türk'ten Kurtulmak (30 Ocak 2004), (8) Ermenistan'la Tanışmak (13 Şubat 2004) başlıklı yazıları “Ermeni Kimliği” üst başlığı altında incelemektedir. Bilindiği üzere milletler bakımından kimlik sorunu siyasi ve sosyolojik bir kavramdır. Milletler tanımları gereği ortak bir kültür ve amaç çerçevesinde bir araya gelmiş insan topluluklarıdır. Bu kısa tanımlamada pek çok unsur yer almamakla birlikte ortak

kültür, aranan dil, din, yaşam tarzı, ortak tarih, coğrafya gibi pek çok unsuru bünyesinde barındırmaktadır. Milletlerin kimliği dendiğinde ise anılan sosyolojik ve siyasi pek çok kavramın bir bütünü, o milletin ortak değerleri ifade edilmektedir. Milletlerin kimliği kullanılan dilden tarihe, siyasi olaylardan dine, ortak amaçlardan coğrafi birlikteliğe kadar pek çok kavram ve kurumdan etkilenmektedir. Örneğin Türk kimliği dendiğinde kabul edilen dinin, yaşanan siyasal süreçlerin, savaşların, kültürün, milleti oluşturan bireylerce benimsenen ortak amaçların -ki örneğin bunlar Anayasamızın başlangıç bölümünde ifade edilmektedir- etkisi tartışılmazdır. Milletler bakımından kimliğin ortaya konması ve ana unsurların belirlenmesi hayati önemdedir. Zira kimlik, milletlerin varlık ve devamlılıkları bakımından son derece önemlidir. Ermeni kimliğine ilişkin sanıkça yazılan yazıda da bu bağlamda Ermeni kimliğinin bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu çerçevede sanık kuşaklar arasındaki farklılıklara, farklı ülkelerde yaşayan Ermenilerin kimlik bakımından durumlarına, 1915 yılında yaşanan olaylara, batıya göç eden Ermenilere, Ermenistan dışında yaşayan Ermenilerin Ermenistan'la ilişkilerine değinmektedir. Sanık bakımından kaleme alınan yazılardan sadece sonuncusu iddianamenin konusunu oluşturmaktadır.

Sanığın münnet suç bakımından söz konusu ifadeleriyle anlatmak istediği husus, tüm yazıları ardı ardına okunduğunda ortaya çıkmaktadır. Buna göre 1915 yılında yaşanan olaylar soykırım niteliğindedir. Bu olaylar Ermeni kimliğinde gerek oluşları gerekse daha sonra dünyanın ilgisizliği nedeniyle ciddi tahribatlara yol açmıştır. Sonrasında Ermeni toplumu bu olayı ayakta kalmak için kullanmış, zamanla ise bu olayların gerçekliği ve dünyaya kabul ettirilmesi bir inada dönüşmüştür. Bu inat yani soykırım ve dünyaya kabul ettirme sorunu zamanla Ermeni kimliğinin asıl unsuru haline gelmiştir. Bu durum Ermeni kimliğine zarar vermekte ve Ermeni kimliğini tüketmektedir, sağlıksız bir ruh halinin göstergesidir. Ermenilerin ruhsal hayatında, ulusal kimliklerinde Türk unsuru, bu anlamda - 1915 olayları anlamında- ciddi etkiler doğurmaktadır ve Ermenilerin sağlıklı bir kimlik oluşturabilmeleri için bu etkiden kurtulmaları gerekmektedir. Bu kurtulma, Türklerin devlet ve toplum olarak Ermenilerin acılarını paylaştığını ifade etmesi ile mümkün olacaktır ki bu olasılığın gerçekleşmesi zor görünmektedir. İkinci yol olarak ise Ermeniler kendi kimliklerinden bu etkiyi çıkarmalıdır. Bu yol hem daha kolaydır ve yapılması gereken de budur. Ermeniler 1915'te yaşanan olayların gerçekliğinin farkındadır. Türkiye'nin ya da dünyanın bu olayları tanıması ya da tanımaması bir şeyi değiştirmeyecektir. Dolayısıyla Ermenilerin tek hedefi bu olayları Türkiye'ye ve dünyaya kabul ettirmek olamaz. Ermeni kimliğinin sağlığı başka ülkelerin soykırımı kabul edip etmemesine bağlı olamaz. Bu yaklaşım hatalıdır. Bu hatalı yaklaşım artık terk edilmelidir. Ermeni kimliğinin oluşumu bu bağlamda Türk'e bağlı kalmamalıdır. Ayrıca Ermenilerin tüm çabalarını dünya üzerinde 'Türk'e baskı uygulamaya ve soykırımı kabul ettirmeye ayırması, kimliğin oluşumunu engelleyen bir zaman kaybıdır. Bu anlamda Ermeni dünyası kendini 'Türk'ten kurtarmalıdır. Bu yapıldığında Ermeni kimliğinde 'Türk'ten geriye kalacak boşluk sorun oluşturmayacaktır. Zira bu boşluk Ermenistan devletine gösterilecek ilgi ve devlet için harcanacak çaba ile doldurulmalıdır. Ermeni kimliğinin 'Türk'ten kurtuluşunun yolu, 'Türk'le uğraşmamaktır. 'Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur. Yeter ki bu mevcudiyetin farkında olsun.

159. maddede düzenlenen Türklüğü tahkir ve tezyif suçunun oluşumu için dava konusu yayında Türk kimliğine ve Türklüğe yönelik bir tahkir ve tezyifin bulunması, tahkir ve tezyifin tahkir etmek özel kastıyla yapılması ve ifadelerin düşünce özgürlüğü kapsamında yer almaması gerekmektedir. Sanık yazılarında 'Türk'ten bahsetmekte ve Ermeni kimliğindeki bu Türk olgusundan kurtulmak gerektiğini ifade etmektedir. Türklüğü tahkir ve tezyif suçunun oluşabilmesi için, Türk kimliğinin, Türklüğün tahkir ve tezyife konu olması gerekmektedir. Sanığın ifadelerinde sürekli olarak bir Türk olgusundan bahsedilmekte ve bu Türk olgusunun Ermeni kimliğini olumsuz etkilediği ve Ermeni kimliğinden çıkarılması gerektiği söylenmektedir. Sanığın bu Türk olgusu ile ne anlatmak istediği ise önceki yazılarından anlaşılabilir. Şöyle ki; sanık Ermeni Kimliği Üzerine (6) Ermeni'nin Türk'ü Ermeni Kimliği Üzerine (7) 'Türk'ten Kurtulmak, Ermeni Kimliği Üzerine (8) Ermenistan'la Tanışmak başlıklı yazıda bir olgu olarak Türk'le neyi anlatmak istediğini ifade etmektedir. Sanığın bütün yazıları birlikte incelendiğinde yazıya konu olan Türk ifadesi ile anlatılmak istenenin; 1915 olayları sebebiyle Ermeni kimliğinde yer alan anlayış ve bakış açısı olduğudur. 159. maddede düzenlenen suçun oluşabilmesi için fail Türk kimliğine, Türklüğe yönelik eylemlerde bulunmalıdır. Oysa dava konusu yayında bu yönde bir eylem bulunmamaktadır. Yayında geçen "Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur." İfadeleri incelendiğinde ise ortaya çıkan sonuç, sanığın Ermeni kimliğinde bir ruhsal sorun olarak ifade ettiği Türk olgusunu, yani 1915'te yaşananları Ermeni kimliğinin hayati bir unsuru olarak benimseyip, tüm çabaların ve birlikteliğin bu olgu üzerine kurulmasını, 1915 olaylarını soykırım olarak dünyaya kabul ettirme çabası ve inadından kurtulmak gerektiğini söylemektedir. Sanık daha önceki yazılarında da bu anlayış ve çabayı Ermeni kimliğini kemiren bir husus, ruhsal bozukluk ve zaman kaybı olarak nitelendirmektedir. "Zehirli kan" olarak ifade edilen husus, "Türklük ya da Türkler değil, Ermeni kimliğinde yer alan sanığın ifadesi ile-hatalı anlayıştır." Tüm bu açıklamalar bir arada değerlendirildiğinde, sanığın ifadelerinin 159. maddede düzenlenen anlamda Türklüğü tahkir ve tezyif olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Bir kere ifadeler Türklere ya da Türk kimliğine yönelik değildir. Aksine ifadeler Ermeni toplumunun oluşturduğu Türk anlayışına ve olgusuna yöneliktir. İkinci olarak sarf edilen sözlerde tahkir, aşağılama, küçük düşürme, zayıflatma anlamına gelebilecek bir husus bulunmamaktadır. Salt 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendirmek de bu anlamda 159. maddede düzenlenen suçu oluşturmayacaktır. Ermeni soykırımı iddiaları halen tartışılmakta olup bu konuda gerek Ermenilerden

gerekse Türklerden farklı bakış açıları ve görüşler ifade edilmektedir. Dolayısıyla bu açıklamalar tarihi bir olaya ilişkin görüş açıklamalarıdır.....

Demektedir.

Yerel Mahkeme gereksinim duyarak derlediği bu hukuki görüşü her nedense nazara almamış, “zehirli kan” deyimiyle “Türk kanının zehirli oluşu”nun değil, Ermenide yer alan hatalı ve saplantılı anlayışın kastedildiğini, zehir sözcüğünün gerçek anlamda değil istiare yöntemiyle mecazi manada kullanıldığını saptayamamış, bunun kaçınılmaz sonucu olarak da hatalı sonuca varmış, sübuta karar vermiştir.

4- Yerel Mahkeme suç teorisi yönünden de isabet kaydedememiştir.

Oysa bilirkişi heyet raporu bu yönden de doyurucu ayrıntılar içermekte, Türklüğü tahkir ve tezyif suçunun oluşumu için tipe uygun eylem, hukuka aykırılık ve kusurluluk öğelerinin birlikte gerçekleşmesi zorunluluğuna işaret etmekte ve özetle ;

TCK.m. 159'da “tahkir ve tezyif etmek ifadesine yer verilmek suretiyle suçun oluşu bakımından sadece tahkir yeterli görülmemiş, bunun yanında “tezyif”de aranmıştır. Bu itibarla tipe uygun eylem unsurunun oluşması için söz, işaret veya yazının sadece tahkiri içermesi yetmez, ayrıca bunun tezyif edici bir karakterde olması da lazımdır. “Tahkir”, kelime olarak hakaret etme, hor görme, küçük düşürme, onur kırma, aşağılama, gurur kırıcı davranış ve hareketlerde bulunma anlamına gelmektedir. “Tezyif” tabiri ise, bayağı, adi, küçük düşürücü ve mağdurun şeref ve haysiyetini pek büyük ölçüde rencide edici bir kelime ile hakir görücü tahkirleri içermektedir. Diğer bir ifadeyle, tezyif, tahkirden kemiyet ve vahamet itibarıyla daha ağırdır. Kanun Türklüğü, ancak bu gibi pek ağır ve alçaltıcı hakaretlere karşı korumuş, tahkir edici olmakla beraber tezyif edici, adileştirici, istihkar edici ve ağır bir mahiyet arz etmeyen söz ve yazıları cezalandırmamıştır

.....

Bundan başka tahkir ve tezyif hareketinin, Türklüğe yönelik olması gerekmektedir. Türklükle kastedilen ise Türk olmak manevi duygusu ve Türk kimliğidir. Bu bağlamda Türklere yönelik genel ve kapsayıcı hakaretler bu suç kapsamında değerlendirilebilir.

.....

Tipe uygun olan bir eylem, kural olarak hukuka aykırılık unsurunu da bünyesinde taşır. Bununla birlikte hukuka uygunluk nedenlerinin bulunması durumunda eylem tipe uygun olsa da hukuka aykırılık unsuru gerçekleşmeyecektir. Soruşturma konusu suç açısından üzerinde durulması gereken hukuka uygunluk nedeni, “hakkın icrası” şeklindeki hukuka uygunluk nedeninin bir görünümü olarak kabul edilebilecek olan “eleştiri yapma hakkı”dır. Bu hak Anayasada, kişinin hak ve ödevleri başlığı altında yer alan “Düşünce açıklama ve yayma hürriyeti”nin bir parçası ve uzantısıdır. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, Anayasanın 26. maddesinde güvence altına alınmış, böylece 25. maddede öngörülen “düşünce ve kanaat hürriyeti” statik olmaktan çıkarılarak, ona dinamik bir fonksiyon kazandırılmıştır...Eleştiri hakkı da kaynağını bu hürriyetten almaktadır. Eleştiride çeşitli olaylar açıklanmakla yetinilmemekte, hadiseler ve bunlar içinde adı geçen kişi ve kurumların tutum ve davranışları hakkında olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulmaktadır. Açıklanan düşünce ve kanaatler olumsuz eleştiri niteliğinde olunca, onun bir övgü olmaması, sert bir üslupla olması doğal bir sonuçtur.

Düşünce açıklama ve yayma hürriyeti, Anayasa m. 90 gereği iç hukukumuzda kanunla çatışması durumunda daha üstün norm olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (İHAS). 10. maddesinde de güvence altına alınmıştır. Buna göre söz konusu hürriyet, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ulusal sınırlara bakılmaksızın, bir görüşe sahip olma, haber ve düşünceleri elde etme ve bunları yayma hakkını da içermektedir. Sözleşmeyi yorumlama hakkına sahip olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM.), düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetine ilişkin soyut madde metinlerinin uygulama alanını açıklığa kavuşturmuş ve genişletmiştir. AİHM., 10. maddeyi içerik, şekil ve araç bakımından geniş olarak yorumlamaktadır. Bu bakımdan yazılı basın, radyo, TV ve sinema gibi düşünceyi açıklama ve yayma araçları 10. madde kapsamı içinde olduğu gibi düşünce açıklamasının politik, ekonomik ve sanatsal gibi değişik şekilleri de bu madde kapsamına dahildir. Bundan başka düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, ifadenin niteliği açısından, sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız veya ilgilenmeye değmez görülen haber ve düşünceler için değil, ayrıca devletin veya nüfusun bir bölümünün aleyhinde olan, şaşırtıcı ve onları rahatsız eden haber ve düşünceleri de kapsamına almaktadır.

AİHS'de güvence altına alınan ifade hürriyetinin en geniş koruma sağladığı alan, politik içerikli düşünce açıklamalarıdır... Mahkemeye göre, “politik ifade” teriminden, kamu yararı bulunan siyasi sorunlarda, sadece siyasetle uğraşanların değil, bütün vatandaşların politik içerikli düşünce açıklamaları anlaşılması gerekir ve bu konuda herkesin düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinden en geniş şekilde yararlanma hakkı vardır.

Bir cürüm olarak Türklüğü tahkir ve tezyif suçuna ilişkin tipik eylem, ancak kasten gerçekleştirildiğinde kusurluluk niteliğine de sahip olacaktır. Uygulamada Yargıtay, istikrarlı olarak bilme ve isteme unsurlarından ibaret genel kastı yeterli görmemekte, kastı hazırlayan bir düşünce olarak özel kastı yani, “tahkir ve tezyif amacını” aramaktadır. Nitekim, 4771 sayılı Kanunla (RG. 9.8.2002) TCK. . 159

eklenen fıkraya göre, “Birinci fıkrada sayılan organları veya kurumları tahkir ve tezyif kastı bulunmaksızın, sadece eleştirmek maksadıyla yapılan yazılı, sözlü veya görüntülü düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez.” görüşlerine yer verilmiştir.

Ancak bu bilimsel görüş Yerel Mahkemece itibar görmemiş, neden ve hangi gerekçelere dayanıldığı da karar yerinde açıklanmamıştır.

Oysa kolaylıkla anlaşılacaktır ki yazı bütünlüğü; Türk kimliğini Ermeni kimliğine baskın saymakta, ona hükmeden, benliğini bulmayı engelleyen üst bir etkinlik telakki etmekte, Ermeninin benliğini bulmasına yönelik öğüdünü de Atatürk’ün Türk gençliğine seslenişinin başat cümlelerinden olan “muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur.” özdeyişini benimseyip sahiplenerek adapte yöntemiyle seslendirmektedir.

Böyle bir düşünce ve anlatım yöntemini, Türk’ü ve Türklüğü aşağılamak, hakir görmek, zayıflatmak ve küçük düşürmek kastıyla irtibatlandırmak olanaklı görülmemektedir.

Yerel mahkeme; “Türklük” kavramını ırkçı bir ulusçuluk anlayışıyla özdeşleşen gerekçelerle izaha yeltenmiş, tarihin derinliğinden bu yana süregelen birliktelikle oluşmuş bu üst ve birleştirici değer, sadece Türk ırkını değil değişik dil, din ve ırklara mensup olanları da kapsadığını, Ermenilerin de bu oluşumda aynı devlet ve aynı bayrak altında “millet-i sadıka” adlandırılmasıyla yerini aldığını gözden kaçırmıştır.

Asıl göz ardı edilemeyecek bir diğer husus; 765 sayılı TCY.nın 159. maddesine 3.8.2002 gün ve 4771 ve 30.7.2003 gün ve 4963 sayılı yasalarla eklenen ve “tahkir, tezyif ve sövme kastı bulunmaksızın, sadece eleştirmek maksadıyla yapılan düşünce açıklamaları cezayı gerektirmez.” biçimindeki ilavelerdir.

Bu ilavelerin esasen “olmazsa olmazın” gereksiz bir tekrarıdır ibaret bulunduğu doktrinde açıklanarak, eleştiri hakkının evrensel ve anayasal boyutuna işaret olunmuş ise de ifade özgürlüğünün Türk Ceza Yargısı uygulamasında yeterince korunamaması ve özellikle milli değerler söz konusu olduğunda, evrensel bakışa uygun bir korumaya kavuşturulamaması nedeniyle, Avrupa Birliğine üyelik sürecinde, üçüncü uyum paketi kapsamında 4771 sayılı Yasanın, yedinci uyum paketi kapsamında da 4963 sayılı Yasanın şekillendirildiği hatırlanmalıdır.

Ancak üzücüdür ki; Türk ceza hukuku uygulaması, bu değişim ve gelişimi de yeterince kavrayamamış ve eleştiri hakkının vazgeçilmezliğini kararlarına yansıtamamıştır.

Oysa ifade özgürlüğü İHAS’nin 10. maddesi kapsamında genişlikle yerini almış, AİHM de sözleşmeyi yorumlama ve kapsamını saptamada en yetkili mahkeme olarak bunun hudutlarını genişleten içtihatlar üretmiş, özellikle hukuka uygunluk ölçüsü olan “eleştiri hakkını” duraksamaları giderecek düzeyde ortaya koymuştur.

Türk Ceza yargısı, artık bundan böyle, AİHM’nin kararlarını uyulması ve örnek olarak gözetilmesi gerekli içtihatlar cümlesinden saymak ve kendi uygulamalarını bu içtihatlarla uyarmak zorunluluğundadır.

İHAS, onaylanarak iç mevzuatımız haline geldiğine, TC Anayasası’nın 90. maddesinin son fıkrasında “usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır” kuralı yer aldığına, iç hukukumuz haline dönüşen İHAS’ın 10. maddesinde düşünce ve ifade özgürlüğünün genişletilmesi çerçevesi çizildiğine, AİHM’nin İHAS’nin 10. maddesini yorumlama, uygulama ve tüm üye ülkelerce gözetilecek düzeyde içtihatlarını oluşturma yetkisine sahip üst mahkeme durumunda bulunmasına ve Türkiye Devletinin de AİHM’nin denetim yetkisini kabullenmiş bulunmasına göre, anılan mahkemenin ifade özgürlüğüne ve eleştiri hakkına ilişkin içtihat istikrarını gözetmek zarureti tartışılmaz hale gelmektedir.

Bu içtihatlar, düşünceyi açıklama özgürlüğünün ve onun vazgeçilmez durumundaki “eleştiri hakkı”nın, bireyin ve toplumun gelişimi için “olmazsa-olmaz”lığını gerekçe ve dayanaklarıyla ortaya koymakta ve “eleştiri hakkının herkesce hoşgörülen sıradan görüşlerin yanı sıra toplumu veya bir kesimini üzen, rahatsız eden ve hatta şok eden düşünce ve anlatımları da kapsadığını anlatım biçimlerini” de koruma kapsamına aldığı süreklilik arzeder biçimde belgelemektedir.

Bu çerçeve, AİHM kararlarında hiçbir koşulda daraltılmamakta ve hatta her geçen zamanda özgürlük lehine biraz daha genişletilmektedir. Alanı daralan sadece ve yalnız kısıtlamalar olmaktadır.

Açıkça ve duraksamadan belirtmek gerekir ki; suçlanan ve yargılamaya konu edilen yazının gerek bütünlüğü ve hatta gerekse tahkir ve tezyif sayılan cümlesi, İHAS’ın 10. maddesince ve AİHM’nin süreklilik kazanan içtihatlarıncı eleştiri kapsamı dışında değerlendirilebilmeye elverişli ölçülere varmamaktadır.

Yerel mahkeme, konu yazıyı değerlendirirken AİHM içtihatlarını gözetmemiş, vardığı hükümler Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin Avrupa Birliğiyle uyum programına katkıda bulunmamıştır.

Üzüntü vericidir ki; karşı fikrin serbestçe ve korkusuz biçimde söylenmesinden, demokratik Cumhuriyet Türkiyesinde hala korkulmakta, söylemine izin verildiğinde o görüşlerin kabullenilmiş sayılacağı ve yandaş toplayacağı düşünülmektedir.

Bu büyük bir yanılgıdır.

Demokrasi, hakaret ve kavgaya davet gibi çok zorunlu kısıtlamaların dışında her görüşün serbestçe dile getirilmesini olanaklı kılmasıyla da diğer yönetim biçimlerine üstün hale gelen rejimin adıdır.

Düşünce özgürce dile getirildiğinde, karşı fikirlerin acımasız testine tabi bir açıklığa kavuşmaktadır. Bu açıklıkta ya kendini kabul ettirip yandaş bulabilecek ve böylece ayakta kalabilecek ya da kabul edilmezliği saptanacak, tükenip silinecektir. Tarih boyunca bu hep böyle olagelmıştır. Bundan sonra da bu sosyal kaide geçerliliğini sürdürecektir.

Altı çizilmeli ve zihinlere öylece kaydedilmelidir ki; yargılanan ve cezaevi yolculuğuna çıkartılan hiçbir düşünce ölmemiştir. Aksine mağdur duruma düşmüş, ya yandaş bulmuş ya da söylenmesi yasaklanınca karanlıklara inmiştir. Karanlıklar kontrol edilemez alanlardır. Burada düşünceyi karşı düşünceyle ezmek, etkisiz hale getirmek ve yok etmek olgusu yoktur. O zeminde denetlenemez bir büyüme söz konusudur.

Bu nedenlerdir ki uygar dünya, fikirleri, hep aydınlıkta tutmak ve ifade edilebilirliğini özgür bırakmak kararlılığındadır. Çok zorunlu ve fakat kısıtlı sınırlamalar dışında hiçbir düşünce “iyi-kötü” “yararlı-zararlı” ayırımına tabi tutulmamaktadır. Doğru ile yanlışın, iyi ile kötünün göreceli olduğu, kişiye, zamana ve zemine göre değiştiği, dünün yanlış ve kötüsünün, değişen koşullar karşısında bu gün doğru ve iyi kabul edilebildiği göz ardı edilmemelidir.

Her düşünce ve ifadenin karşınının miheng taşı olduğu, karşıtıyla mukayese edilmediğinde doğrunun ortaya çıkamayacağı, karşı düşünceyi yendiği ve etkisiz kıldığı durumda düşüncelerin güç kazanıp benimsenebilir etkinliğe ulaşabileceği uygar alemin asla göz ardı etmediği doğrulardandır.

Kuşkusuz bu doğrular uygarlık yarışına çıkanlarca da gözetilmek zorundadır.

Sanık yazarın savunduğu Ermeni Diasporası tezi de aynı kapsamda değerlendirilmelidir. Sanık yazar, 1915 olaylarını Ermeni Diaspora gözüyle yorumlamakta ve Türk’den kaynaklanan soykırım niteliğinde görmektedir.

Bu görüşün resmi Türk tezi ile bağdaşmadığı açıktır.

Resmi olan ve tarihi belge ve gerçeklere dayandığı ifade edilen Türk tezine göre; Osmanlı toplumunun bir parçası olan ve hatta “millet-i sadıka” olarak adlandırılan Ermenilerin savaşta düşmanlarıyla birlik olduğu, Osmanlıyı arkadan vurduğu, toplu katliamlarla doğu vilayetlerinde zulüm yarattığı, bu nedenle Osmanlı yönetimince zorunlu göçe tabi tutulduğu, bu göçün yine Osmanlıya ait güney coğrafyaya doğru gerçekleştirildiği, çok cephede yürütülen savaşın koşulları, toplu göçün sıkıntıları, açlık, hastalık gibi önlenemez nedenlerle toplu ölümler olduğu kabullenilmekte ve böylece sanığın benimsediği tezin tam karşısı bir diğer tez dile getirilmekte, tarihi belgelere göre asıl soykırımın zorunlu göçün öncesinde bizzat Ermenilerce Türklere karşı işlendiği savunulmaktadır.

Sanık yazar da; yazısının 6. bölümünde “Ermeni’nin Türk’ü” başlığı altında bu bakış açısını da dile getiren tesbitlerde bulunmakta ancak kendi doğruları istikametinde farklı bir sonuca varmakta ve; “Ermeni kimliğinin bugünkü yapısını şekillendiren ve Ermeni kimliğinde bir tür kanserojen tümör işlevi gören asıl etken Türk olgusudur. Ermeninin ve Türk’ün birbiriyle ilişkileri ve birbirlerinden etkileşimleri öyle iki kelimeyle geçiştirilecek bir sıradanlıkta değildir. Asırlar süren ilişkilerde birbirinden alınan o kadar çok iyi ve kötü kimlik donanımları söz konusudur ki, kimi zaman davranış biçimlerinden birini diğerinden ayırmak hayli güçtür.

Yaşanılan birliktelik öylesine derindir ki bu birlikteliğin bozuluşunu ihanet olarak tanımlamak her iki tarafın da kullandığı karşılıklı bir argümandır. Ermeni milletini sadık millet olarak adlandıran ancak daha sonra ihanet ettiklerini iddia eden Türk görüşü karşısında, Ermeniler 1915 te yaşananları salt bir halkın topluca imhası olarak yorumlamaz bunun aynı zamanda asırlar süren ilişkiye ihaneti de içinde barındırdığını belirtirler.

Türk-Ermeni ilişkisinin günümüzde geldiği nokta ise; “Ermeniler ve Türkler birbirlerine bakışlarında klinik iki vaka durumundadırlar. Ermeniler travmalarıyla Türkler de paranoyalarıyla” demektedir.

Türk tezini reddeden ve olayı Ermenilere yöneltilmiş bir soykırım olarak adlandıran bu değerlendirme nihayet, Ermeni asıllı bir Türk vatandaşı olan sanık yazarın kendi özgür düşüncesinin açıklanmasıdır ve bir karşı görüş mahiyetindedir.

Sanık yazarın, 1915 olaylarının Ermeni toplumundaki sonuçlarının da etkisiyle Türklere sempatiyle bakmadığı ve yazısında incitici ifadeler de kullandığı ve bu cümleden olarak uzun yazı dizisinin bir yerinde “Ermeni kimliğinde bir tür kanserojen tümör işlevi gören asıl etken “Türk” olgusudur.” diğer bir yerinde “Ermeniler ve Türkler birbirine bakışlarında klinik iki vaka durumundadırlar. Ermeniler travmalarıyla, Türkler de paranoyalarıyla” dediği, son olarak da “Türkten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan Ermeni’nin Ermenistan’la kuracağı asil damarında mevcuttur” ifadelerini kullandığı gözlenmektedir ise de, bu iğneleyici beyanların, yasada tanımını “eleştiri” olarak bulan ve hukuka uygunluk kapsamını aşmayan açıklamalar olduğunda ve AİHM içtihatlarında siyasi içerikli eleştiriler kapsamında değerlendirilerek koruma kapsamına dahil edeceğinde duraksamaya ve kuşkuya düşülmemelidir.

Unutulmamalıdır ki;

T.C. Anayasa’sının 66/1. maddesi; “Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türk’tür” tanımlamasını yapmaktadır. Sanık da Türkiye Devleti vatandaşıdır. Ermeni asıllı olsa da bu bağ nedeniyle “Türk” kapsamının içindedir. Esasen “Türklük” ırkçılığı reddeden ve farklı dil, din, ırk ve milliyetteki ve farklı düşüncedeki kişi ve toplulukların insani, ahlaki, dini, tarihi değerleri ile milli dil,

milli duygular ve milli geleneklerden doğan milli ve manevi değerler bütünlüğü” olarak yargısal içtihatlarda tanımlandığına göre, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Ermeni asıllı sanığın, geçmişten bu yana aynı bayrak altında ve aynı devletin eşit haklara sahip bireyleri olarak birlikte oluşturdukları bu yüksek değeri aşağılamak istediğine, tarihin derinliklerinde kalan bir olayı kendi mensubu olduğu Ermenilerin bakışı doğrultusunda soykırım olarak değerlendirmek ve bu değerlendirişte bazı incitici deyimler kullanmak suretiyle tahkir ve tezyif amacı güttüğüne bu uygar ülkede ve ulaşılan bu özgürlük sürecinde inanabilmek hukuk adına olanaksız görülmektedir.

Türk Devletin resmi görüşüyle bağdaşmayan, onu reddeden ve 1915 olaylarını tarihi saptırma yöntemiyle Ermeni soykırımı mahiyetinde ifade eden bu görüş, ceza kovuşturması ve yaptırımı korkusuyla ülkede yasaklandığında söylenişinden vazgeçilmeyeceği, “Türkiyede Ermeniler düşündüklerini dile getiremiyor” tanımlamasıyla dış ülke ve platformlara taşınarak tek yanlı anlatımlarla denetlenemez zaman ve zeminlerde yandaş arayacağı, “susturulan ve mağdur hale düşürülen tez” edasıyla taraftar bulabileceği mutlaka ve cesaretle düşünülmeli, Türkiyede dile getirilmesine tanınacak olanakla Türk tezinin ve tarihi belgelerin sorgulamasına tabi tutulmalı, gücünü ve haklılığını tarihi belgeler ve gerçek vakialardan aldığı ifade edilen Türk tezinin onu dayanasız hale düşürmesine, varsa saklı amaçlarını gün ışığına çıkarmasına, yenmesine ve özgür ifade zemininde kendi üstünlüğünü ve gerçekliğini kanıtlayabilmesine olanak sağlamalıdır.

Nitekim son bir yılda; “1915 olayları ve Türk-Ermeni ilişkileri” konulu konferansların Türkiyede gerçekleştirilmesi gayretleri ve bazı toplumsal ve yargısal karşı koyuşlara rağmen düzenlenmelerinden cayılmaması, resmi Türk teziyle Ermeni karşı tezini savunanların, bilimsel tebliğlerle konuyu özgürce işleyebilmesi, bu toplantılara Ermenistan’ın tarihçilerini ve bilim adamlarını göndermesi için yapılan davetlere karşı taraftan icabet edilmeyerek belgeli tartışmalardan kaçınıldığı ve ürküldüğü izleniminin yaratılması, Türkiye yönetiminin Ermenistanla ortak bir tarih komisyonu kurulması ve Osmanlı arşivlerinin tüm araştırmacılara açılması önerilerinin muhatap ülke yönetiminden yanıt ve kabul görmemesi resmi Türk görüşünün aleyhine olmamış, aksine, onu güçlendirici sonuçlar yaratmış aynı zamanda karşıt görüşlerin uygarca söylenebileceği ve sabırla dinleneceği bir ülke olunduğu görüntüsü ve izlenimini desteklemiştir. Türk halkının ifade özgürlüğüne verdiği değeri ve katkısı gün ışığına çıkarmıştır.

İfade olunan gelişmeler ifade özgürlüğü ve gelişimi adına önemsenecek oluşumlardır. Kesinlikle resmi Türk tezi karşı tez karşısında zayıflatma değildir. Karşı tezin söylenilmesine olanak sağlanması ise o teze teslim olma ya da o teze yandaş sağlatma zaafı mahiyetinde kesinlikle sayılmamalıdır.

Tüm bu doğruların Türk Ceza yargısına da kabul görmesi zarureti ise hala, çarpıcı bir gereksinim olarak varlığını korumaktadır.

Düşünce ve ifade özgürlüğünün sınırlandırılması genelde milli, manevi, sosyal ve dini üst değerlere ilişkin görüş açıklamaları vakialarıyla ortaya çıkmakta, bu kapsamdaki suçların yargılması ise yargıç yansızlığı yönünden çok kapsamlı bir zorluğu gündeme taşımaktadır.

Genelde yargıç da aynı değerlerin sahibi, benimseyeni ve onları koruyup kollamakla kendisini vazifeli sayan durumuna düşmekte, bu duygularla ve sahiplenme içgüdüünün sevgiyle tarafsızlığını yitirme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır.

765 sayılı eski TCY.nın 159. ve 5237 sayılı yeni TCY.nın 301. maddelerinde tanımlanan suç türü, bu kapsamda milli ve manevi değerlere yöneltilen saldırıları yaptırma bağlamaktadır.

Bu tür suçlarda; toplumsal tepkilerin etkisiyle yargıç kendi değerlerine de saldırıda bulunduğu saklı düşüncesiyle taraf olabilmektedir.

Nitekim konu yargılamada yerel mahkeme, bu eğilimi sergileyen tavırlarla yargılama hataları yapmış, Yasanın 159. maddesinde yaptırma bağlanan “Türklüğü tahkir ve tezyif” suçunun mağduru devlet olduğu, şikayet ve kamu davasını takip hakkı da tüzel kişiliğe sahip varlık sıfatıyla devlette bulunduğu halde, bu türden suçlarda kişilerin davaya müdahale hak ve yetkilerinin olamayacağı yönündeki yerleşik Yargıtay içtihatlarına aykırı biçimde şikayetçi kişileri davaya müdahil olarak kabul etmiş, böylece yargıç olarak kendisinin de zarar görenlerden olduğunu ve hatta potansiyel müdahil adayları safında bulunduğunu kabule elverişli tavır ve değerlendirmelerle kararını gerekçelere bağlamış, mahkumiyet hükmünü “mağdurun yargıçlığı” görüntüsüyle kurmuştur.

Oysa yargıcın zarar gönenler safından uzaklaşması, duygusallıktan kurtulması, yanların dışında ve üstünde olması gerektiği bilincine varması ve bu yansızlığını kendi duygu ve düşüncelerine karşı da gerçekleştiribilmesi zorunludur.

Konu yargılamada ise bu görüntü eksiktir.

Yerel mahkeme, tahkir ve tezyif kastıyla hareket edilmemiş olabileceği kuşkusunu da değerlendirmemiş, kuşku halinden sanığın yararlanacağı evrensel ilkesini de göz ardı etmiştir.

Bu yönden de yerel mahkeme hükmü benimsenebilen ölçülerden uzaktır.

Değerlendirmenin bu sonuç bölümünde:

Sanık müdafilerinin temyiz layihalarına ekledikleri, Doç. Dr. Sami Selçuk imzalı hukuki görüşe, özet alıntılar halinde de olsa yer vermek ve “ifade özgürlüğü ile eleştiri hakkı”nın ulaştığı evrensel boyutu, bir diğer uygulayıcı bilim adamı bakışıyla irdeleyerek gerek Türk Ceza yargıçlarının ve gerekse toplumun takdir ve değerlendirmesine tevdi etmek yararlı olacaktır.

Konuyu ve ifade özgürlüğünü irdeleyen hukuki görüşte kısmi ve özet alıntılarla;

“Eylem, yazı dizisinin bütününden ve özellikle tümce içindeki zehirli sözcüğünden önce geçen ve yukarıda altı çizilen üçüncü tekil kişi sıfatı “o”dan soyutlandığı takdirde, sanık yazarın yazısında Türk kanının zehirli olduğunu söylediği ve dolayısıyla aşağılayıcı bir davranışı sergilediği sonucuna kolaylıkla varılabilir.

Nitekim sayın Yerel Mahkeme, tümceyi yazı dizisinin bütününden soyutlayarak değerlendirmiş, ulaştığı bu sonuca göre karar vermiştir. Bunu da kararında açıkça ve şu biçimde açıklamıştır: “Mahkememizce suç (kasti), sanık H D tarafından 13.2.2004 günlü A gazetesinde Ermeni kimliği üzerine Ermenistan’la Tanışmak başlıklı yazısı dikkate alarak belirlenmiştir.”

Görülüyor ki, sayın Mahkeme, bakış açısını yalnızca kullanılan tümce ile sınırlamış ve hükmü de buna göre kurmuştur.

Bu bakış açısı ve yaklaşım yanlıştır. Çünkü, birakalım günlerce süren bir dizi yazısını, tek bir yazıda bile tek bir kesimi gözeterek yapılan bir değerlendirmenin yanlış olacağı Yargıtayca sayısız kez belirtilmiştir. O nedenle böyle bir tutum Yargıtay’ın yerleşik içtihatlarına aykırıdır. Bu yüzden davada ağaç görülmüş, orman göz ardı edilmiş; dolayısıyla yanlış sonuca ulaşılmıştır.

Buna karşılık yazı dizisinin bütünü gözetildiğinde, başka sonuçlara ulaşmak kaçınılmaz görünmekte, esasen suç diye bir eylem bulunmamaktadır.

İlkin, yazı dizisi Ermeni kimliği ile ilgilidir. Ermeni kökenli bir yurttaş olan sanığın yazı dizisinde 1915 olayını, resmi kabulün tersine bir “soykırım” olarak değerlendirdiği anlaşılmaktadır.

İkinci olarak, sanık yazı dizisinde soykırım olarak nitelendirdiği bu olayın Ermeni kimliği üzerindeki etkisini incelemektedir.

.....

Dava konusu sözlerin yer aldığı 8. yazı ise “Ermenistan’la Tanışmak” başlığını taşımakta ve şöyle başlamaktadır: “Türk’ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni’nin Ermenistan’la kuracağı asil damarında mevcuttur. Yeter ki, bu mevcudiyetin fakında olunsun. Bu farkındalığın asil sorumlusu ise Diaspora’ya yayılmış Ermenilerden ziyade Ermenistan yönetimleridir. Ermenistan hükümetlerinin sorumluluklarının bilincinde olmaları ve gereğini yerine getirmeleri asil olandır. Ne var ki, 12 yıllık bağımsızlık döneminde Diaspora ile Ermenistan ilişkilerine bakıldığında Ermenistan hükümetlerinin henüz bu sorumluluğun bilincine yeterince varmadıkları görülür.”

Yazı dizisinin bütünü ve kullanılan zehir sözcüğünün başındaki ‘o’ üçüncü tekil kişi sıfatı gözetildiğinde; sanık yazarın başvurduğu istiare/eğretileme/metafor yöntemini ve sanatını, yerel Mahkemenin doğru algılamadığı, bu yüzden tam tersi bir sonuca ulaştığı görülmektedir. Gerçekten sanık yazar, “Türk’ten boşalacak zehirli kan”dan söz etmiyor. “O zehirli kan”dan söz ediyor. O zaman kullanılan bu üçüncü tekil ‘o’ sıfatının neyi anlattığını saptamak gerekir. Bu sıfatın çağrıştırdığı olay ise şudur: 1915 olaylarının Türkiye tarafından bir soykırım olarak algılanmamasının Ermenilerde yarattığı ve onların kimliğini aşındıran, çözen ve tüketen bir koşullanma, bir önyargı ve ruh sağlıklarını etkileyen bir saplantı haline dönüşmesi. Bu önyargı, koşullanma, kansorejen öge, saplantı, yazara göre Türk kavramının algılanış biçiminden kaynaklanmakta ve bir zehirli kana dönüşmektedir.

Görülüyor ki, buradaki zehirli kan, Mahkemenin algıladığı gibi “Türk’ün zehirli kanı” değil, Türk karşısında oluşan önyargı, saplantı, koşullanmadır. Eğer, Ermeniler, kendi yarattıkları bu zehirden kendilerini arındırabilirlerse gerçek kimliklerine kavuşacaklardır. Bunu da başka yerde aramaya gerek yoktur. Çünkü o kan esasen sanık yazara göre, “Ermeni’nin Ermenistan’la kuracağı asil damarında mevcuttur.” Buna ulaşmanın yolu da bellidir: “Türk’le uğraşmamak. Ermeni kimliğinin yeni cümlelerini arayacağı yeni alan ise artık hazırdır: Gayri Ermenistan’la uğraşmak”.

Bu çıkarsamadan da anlaşılıyor ki, başvuru istiareye göre, Ermenilerin yarattıkları saplantı, zehirli bir kan olarak anlatılmıştır. Kullanılan bu mecaz karışımı istiareye karşın, Sayın Mahkeme tarafından mecaz ve istiareden soyulup sözcüğe gerçek anlamı verilerek ve üçüncü tekil kişi sıfatından soyutlanarak Türk Ulusunun kanının zehirli olduğu biçiminde değerlendirilmiştir.

Yazılar, altıncı ve özellikle yedinci yazının sonlarından itibaren ele alındığı takdirde başka türlü sonuçlara ulaşmak olanaksız görünmektedir.

Özetle, yazının ve yazarı sanığın temel vurgusu ve amacı, Türk’ün zehirli kanı değil, Ermenilerdeki zehirli kana dönüşen saplantıdır.

.....

Sanık yazarın kullandığı sözcükler, esasen suç değildirler. Ayrıca, korunan değer açısından bakıldığında, sergilenen anlamda Türklük kavramına da yönelik değildirler.

Sayın Mahkeme, Atatürk’ün ‘Nutuk’unda yer alan gençliğe seslenişindeki “muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur” sözlerini sanığın çarpıtarak Türklüğü aşağıladığını belirtmektedir.

Yerel Mahkeme Sayın Yargıcının bir Türk olarak ulusal kimlik ve Türklük konusundaki duyguları elbette takdire değer. Ancak bu duygular, ulusal bir tören ya da toplantıda dile getirilebilir. Ama bir yargıç olarak yargı kararına gerekçe olamazlar. Zira;

Nesnel ve öznel yansızlık ilkeleri açısından:

Hukukun ne dediğini söyleyen (potere di jus dicere; jurisdictio), bir kişi olarak değil, bir kurum olarak yasayı yorumlama yetkisini tekelinde tutan yargıç, her türlü ilgili karşısında üçüncü kişidir, yanlar üstüdür (super partes,) öznel dışıdır,

Bunun adı “nesnel (görevsel, kurumsal, maddi) yansızlık ilkesi”dir ve “herkesin yasa önünde eşitliği”ni sağlar.

Yansızlık için bu da yetmez. Cüppeyi giyen yargıç/savcı, kendi inançlarına, görüşlerine, hatta duygularına karşı kayıtsız ve bağımsız olmalı, tutkuları ve önyargılarıyla birlikte içindeki hukukçu/yargıç olmayan insanı silmelidir. Yargıcın bağımsızlığı, kendi karşısında da bağımsızlığıdır. (PEYREFITTE, Alain, Les Jhevaux)

.....

Ancak, hüküm yargıcı, böylelikle bilimsel, ayırt etme yeteneği güçlü, bilge (hakim), kavrayışlı (fehîm), dürüst (müstakim), güvenilir (emin), ağırbaşlı (mekin), sağlam (metin) olabilir. (Mecelle, md. 1793, 1794)... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göre, mahkeme güven vermelidir... Dışardan ve yansız bir gözlemci, yargıcın bir tarafa yaklaşmadan davayı çözemeyeceği inancında ise, nesnel olarak yansızlık yoktur. İsterse yargıç öznel olarak kınanamaz olsun (Piersack, (Belçika) kararı, 1.10.1982). Bunun adı da, “öznel (bireysel) yansızlık” ya da “kişisellikten arınmışlık ilkesi”dir; adalet terazisindeki tartının değişmezliğini ve “yasa herkes için eşit uygulanır” ilkesini yaşama geçirir.

Demek oluyor ki, bir mahkeme, aslında yansız olsa dahi, bu görüntüyü vermediği takdirde, A.İ. Hakları Mahkemesinin kararlarına göre, yansızlığını yitirmekte ve adil yargılanma hakkını çiğnemiş olmaktadır. Bu nedenle yargıç, hüküm kurarken taraflar üstü (super partes) olmaya özen göstermek, kendi inançlarına, ideolojilerine, ulusal duygularına karşı da bağımsız olmak ve nesnel mantıkla düşünmek zorundadır.

Sayın Mahkeme, yukarıdaki gerekçesiyle söz konusu bağımsızlık ve nesnel ve öznel yansızlık görüntüsüne uzak düşmüştür. Çünkü, yerel Mahkemenin sanık yazarın Atatürk’ün ‘Nutuk’undan esinlendiği belli ise de, ‘Nutuk’ta geçen “soylu/asil damardaki kan” sözlerini mecazi anlamından soyutlayarak “soycu/ırkçı/rasist/etnisist” anlayışa indirilmesi onaylanamaz bir durumdur; Atatürk’e ve Atatürkçü ulusçuluk görüşüne de haksızlıktır. Çünkü, Atatürk, o deyişleriyle geleceğin Türk çocuklarına yalnızca kendilerine güvenmelerini salık vermiş, asla soycu/ırkçı bir ulusçuluk anlayışını aşlamak istememiştir. Böyle bir gerekçe, Atatürkçülüğü dar bir anlayışa mahkûm etmek demektir. İşte sanık yazar da Atatürk’ün bu anlayışından esinlenerek Ermenilerin kendilerine güvenmelerini salık vermektedir.

Sayın Mahkeme kararında korunan değeri yanlış yorumlamış ve eşitlik ilkesini çiğnemiştir: “Eğer soy (ırk) ve kültür esaslarına dayalı bir koruma getirmek amaçlanırsa, o zaman ülkede bulunan bütün soy ve kültürlerin aynı biçimde korunması, Anayasada yer alan ‘eşitlik ilkesi’nin de bir gereğidir. Ters yaklaşım, ‘etnisist’ (etnik, S.S.) ya da ‘ırkçı’ olarak nitelendirilmeye mahkûmdur. Ceza yasaları bir ülkede bulunan herkesi muhatap alır, yani herkes aynı biçimde (eşit olarak) bu kurallara uymak zorundadır. Bu yükümlülüğün yanı sıra ceza yasaları ülkede bulunan herkesi de aynı biçimde korumak zorundadırlar. Baskıcı ve ayrıcalıkçı olmayan ceza yasalarının bu bilinçle kaleme alınmaları ve bu bilinçle yorumlanmaları gerekir. Ters durumunda toplumdaki çatışmaları önlemek adına var olan yasalar bu çatışmaların kışkırtıcısı durumuna gelirler” (Doç. Dr. Türkan Yalçın Sancar, Türklüğü, Cumhuriyeti, Meclisi Hükümeti, Adliyyeyi, Bakanlıkları, Devletin Askeri ve Emniyet Muhafaza Kuvvetlerini Alenen Tahkir ve Tezyif Suçları (TCK, M. 159/1), Ankara, 2004, s. 86)

Gerçekten yasalar ve bu arada özellikle ceza yasaları, toplumdaki çatışmaları önlemek için yapılırlar. Varlık nedenleri budur.

Üzülerek belirtiyim ki, Sayın Yerel Mahkemenin kararıyla bilim adamımızın yukarıdaki öngörülerini gerçekleştirmiş; korunan değer iyi algılanmadığından ve ırkçı bir yaklaşımla kavrandığından verilen hüküm ve gerekçesi, Türk Ceza Yasasını toplumdaki çatışmaları önleme amacından/işlevinden ve varlık nedeninden uzaklaştırdığı gibi geleceğin çatışmalarına zemin olabilecek bir boyut kazandırmış; ayrıca özgürlükçü ceza hukukunu ayrıcalıkçı bir suç/ceza hukuku anlayışına kaydırmıştır.

Özetlemek gerekirse, Kurucusu ile birlikte Türk Ulusunu soycu/ırkçı bir ulusçuluk anlayışını benimsemiş gösteren, Türkiye Cumhuriyetini soycu/ırkçı bir temele dayandıran, Türk Ceza Yasasını çağırışı ayrıcalıkçı bir hukuk anlayışına yaslandıran ve bu durumla Anayasanın 10. ve Türk Ceza Yasasının 3/2. maddelerine ters düşen bu kararın, kesin hükme dönüşmesine ve geleceğin adalet tarihi arşivinde yer almasına izin verilemez. Verilmemelidir. Yüce Yargıtay bu duruma el koymalı, kararı kesinlikle bozmalıdır.

.....

Özgür anlatım ve eleştiri hakkı ilkeleri açısından konuya yaklaşırsak, görürüz ki, özgür anlatım ilkesi, demokrasinin vazgeçilemez ögesidir ve değerlidir. Bu “ilke, sınırlamalar söz konusu olduğu zaman (bu sınırlamalar için) gerekçe bulmayı zorlar ve daha önemli olan genel özgürlük kavramına gönderme yapılarak bu ilke iptal edilemez ve yok sayılamaz” (Frederick Shaur, (M. B. Seçilmişoğlu), İfade özgürlüğü, Ankara, 2002, s. 12, 13, 237, 238.)

Görülüyor ki, demokratik bir toplumda, kamu yararı ölçütüyle özgür anlatım ilkesinden ve dolayısıyla eleştiri hakkında kolaylıkla vazgeçilemez.

Özellikle Avrupa Birliğinin kapısında bekleyen Türkiye, özgür anlatım ilkesi gereğince, çetin bir hukuk sınavından geçmektedir. İnsanları özgürleştiren bir hukuk anlayışını uygulamaya yansıtamamış bir Türkiye, bu sınavda elbette başarılı olamaz. O yüzden herkesin bu konuda üstlenmesi gereken ödevler vardır ve bu ödevler Türkiye'yi bu sınavda başarılı kılmak doğrultusunda olmak gerekir.

.....

Unutulmamalıdır ki, AİHM, tıpkı Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi ya da herhangi bir Türk mahkemesi gibi, bizim mahkemelerimizden biridir. Ona yapılan bir başvuru, yabancı bir mahkemeye değil, bizim içimizdeki bir mahkemeye yapılan bir başvuru gibidir. Mahkeme, başa gelen bir olayın ya da işlemin salt hukuk karşısında değerlendirmesini yapmaktadır. Bu bir saptama işlemidir. Verdiği kararı icra edecek hiçbir yaptırım gücü yoktur. Kuşkusuz Mahkemenin bu saptama kararına uymamak, sadece ülkenin saygınlığı ve hukukun üstünlüğü ilkeleriyle ilgili bir durumdur. Ülkesinin saygınlığını düşünenler, bu kararlara uymak gereğini elbette duyacaklardır. Bu nedenlerle hukuk uygulamacıları bu kararları iyi algılamak ve yorumlarında gözetmek zorundadırlar.

AİHM, çoğulculuk, hoşgörü, görüş açıklığı, görüşleri açıklama öğelerini demokratik toplumun vazgeçilmez kurucu öğeleri olarak nitelendirmekte ve bütün dünya için minimum ölçütleri ortaya koymaktadır. Türkiye eğer demokrasiye geçmek istiyorsa, bu ölçütleri gözetmek ve uygulamaya geçirmek zorundadır.

AİHM, eleştirel görüşlerin sert (Ceylan/Türkiye, 8.7.1999) saldırgan (Şener Türkiye 18.7.2000), düşmanca (Polat-Türkiye 8.7.1999) kaleme alınabileceklerini; herkesçe hoşgörülen sıradan görüşlerin yanı sıra toplumu sarsan, rahatsız eden düşüncelerin de anlatım özgürlüğü içinde değerlendirilmek gerektiğini, aslında düşünceyi açıklama özgürlüğünün bu tür görüşler için olduğunu, bu özgürlüğün yalnızca kişisel değil toplumsal bir hak ve öğrenme, başkalarını bilgilendirme özgürlüklerinin de kaynağı olduğundan ve yönetime katılmayı sağladığından çoğulcu demokrasinin temel, başat öğesi bulunduğunu sürekli biçimde yineleyerek vurgulamıştır (Handyside/İngiltere, 7.12.1976, Sunday Times/İngiltere, 26.4.1979, Ligens/Avusturya, 8.7.1986, Oberschick/Avusturya, 23.5.1991, İncal/Türkiye, 9.6.1998, Türkiye Birleşik Komünist Partisi 30.1.1998 Thoma/Lüksemburg, 29.3.2001)

Kamuya mal olmuş kimselerin "yolsuzluklara bulaştıkları" (Dalban/Romanya, 28.9.1999) rüşvetçi oldukları (Thoma/Lüksemburg, 29.3.2001), bu arada bir bakan hakkında geçmişte faşist olduğu (Feldek/Slovakya, 12.7.2001) yolunda yayınlar yapılabileceğine Mahkemece karar verilmiştir.

Zorunlu askerlik hizmetini yapan kişinin komutanına gönderdiği hakaret içeren mektupdan dolayı orduya (silahlı kuvvetlere) hakaret suçundan hüküm giymesi düşünce özgürlüğünü ihlal olarak benimsenmiştir. (Grigoriades/Yunanistan, 25.11.1997)....

Profil Dergisinin basımcısı Peter Michael Ligens, "oportünizmin en aşağılığı ahlaksızlık, onursuzluk, vahşilik, siyasi ahlaktan yoksunluk" sözcüklerini kullanarak Avusturya Başbakanı Kreisky'yi aşağılamış ve Avusturya mahkemelerince hüküm giymişti. Yukarıdaki ilkelerden yola çıkan AİHM, düşünceyi açıklama özgürlüğünün demokrasinin temel taşı birey ve toplumun gelişmesi için zorunlu bulunduğunu, yalnızca sakıncasız görüşleri değil, incitici, kaygı verici olan görüşleri ve haberleri de içerdiğini, çoğulculuk, hoşgörü, açık görüşlülüğün, dolayısıyla basın özgürlüğünün demokratik toplumun yüreği ve toplumun sadık bekçisi olduğunu vurgulayarak ihlal bulunduğuna karar vermiştir. (8.7.1986)

.....

AİH Mahkemesi, düşünce özgürlüğünün demokratik toplumun temellerinden biri ve sıradan haber ve görüşlerden çok toplumları sarsıcı, kaygılandırıcı görüşler için olduğunu (tıpkısı Lehideux ve Isorni/Fransa, 23.9.1998, Nilsen ve Johnsen/Norveç) demokratik toplumun vazgeçemeyeceği değerlerden biri olan basın özgürlüğünün de kısırtma dahil abartılı dozda haber ve değerlendirmeler içerebileceğini (tıpkısı, Thorgeir Thorgeirson/İzlanda, 25.6.1992) faşist değerlendirmesinin bir değer yargısı olup kanıtlanamayacağını, bunu içeren bir değerlendirmenin ise yayımlanmasının düşünceyi açıklama özgürlüğüne aykırı olmadığını belirtmiştir (26.2.2002)

Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, şu noktaya sürekli vurgulamak gereğini duymuştur. Düşünceyi açıklama özgürlüğüyle ilgili sınırlamalar dar yorumlanmalıdır. (Castells/İspanya 23.4.1992, Berger,s.468-471; Thorgeir Thorgeirson/İzlanda, 25.6.1992, Pettiti-Becaux-İmbert, s. 68, 80, 81, 342, 402, 410, 411, 412, 415, 416, 540)

Sonuç olarak, Sayın Yerel Mahkemenin bu kararının, AİHM önünde ülkemizi mahçup durumuna düşürmesi güçlü bir olasılıktır. Zira Sayın Mahkemenin ölçütleri ve değerlendirmeleriyle AİH Mahkemesinin ölçütleri ve değerlendirmeleri arasında büyük bir uçurum olduğunu, yukarıdaki kararların objektif mantıkla değerlendirilmeleri kolaylıkla ortaya koymaktadır. Yukarıda sergilediğimiz görüşler, zaman zaman Yüksek Yargıtay tarafından da desteklenmişlerdir.

TC Yasasının 159. maddesinde öngörülen suçun edilgin öznesi (mağduru) tüzel kişiliği olan devlettir. Çünkü, değerlerin sahibi de, taşıyıcısı (hamili)da devlettir. Zarar gören ile mağdur nitelikleri devlette örtüşmüşlerdir. Türk Ulusu ve maddede sayılan kurum ve kuruluşların çoğu tüzel kişiliği haiz bulunmadığına, korunan değerlerin sahipleri değil, konuları olduklarına göre, olaydan doğrudan zarar görmeyen, değerlerin sahibi bulunmayan kimi yurttaşların davaya katılan (müdahil) olarak kabulü hukuka aykırıdır. Katılma

gereğesine karşın, bu kez bir derneğin katılma isteğinin reddine karar verilmesi ise bir iç çelişkidir. Sayın Mahkemenin mantığına göre, eğer Türk Ulusu ve Türkler aşağılanmış iseler, davada yargılama yapan yargıçlar dahil, her Türk yurttaşının davaya katılması gerekmez miydi? Eğer mağdur, zarar gören kavramları böyle algılanırsa, bu sorunun sorulması doğaldır. Demek, yanlışlık, korunan değeri ve sahibini algılamakta duraksayan Sayın Mahkemenin katılma kararındadır.

Eylemin Türklüğü aşağılama mı yoksa tam tersine kendi ulusuna bir eleştiri mi olduğu konusunda duraksama yaşanmıştır. Sanık yazarın eyleminin Türklüğe yönelik olup olmadığı konusunda iki görüşün ortaya çıkması ve alaya ilişkin durumun en azından kuşkulu bulunması karşısında Sayın Mahkemenin “kuşkudan sanık yararlanır” (indubio pro reo), “kuşku varsa sanık yararına olan seçenek yeğlenir” (in dubio mitius) ve “kuşku varsa özgürlükten yana olunur” (in dubio pro libertate) ilkeleri gereği karar vermesi gerekirdi.

Görüldüğü üzere Sayın Yerel Mahkeme, suç hukukunun temel ilkelerine, kavramlarına yeterince eğilmeden yetersiz gerekçe ve eksik değerlendirmelerle ve toptancı bir anlayışla karar vermiştir. Yeri gelmişken belirtiyim ki, Napoli İstinaf Mahkemesi 15.1.1987 tarihli ünlü bir kararında yine ünlü bir deyişe yer vermiştir: “Adalet toptancı anlayış ve yöntemle dağıtılmaz.” (Giustizia penale, 1988, II, n.1) Denilmektedir.

Bu görüşler kişisel olarak yıllar yılı söylediklerimizin ve imzamız taşıyan kararlara ısrarla yansıttığımız düşüncelerimizin tekrarı ve bir başka tarzda ifadesidir. Bunlar eksiksiz doğrudur. Bu doğrular toplumun ve bireyin yararındadır. Bunlar, ayırım gözetilmeden her tür ifade için geçerlidir. Artık Türkiye, değişen, gelişen ve kişi ile özgürlüklerini haklar kavramının odak noktası olarak benimseyip koruyan bir dünyada yer aldığını kavramak zorundadır. İçine kapanmak ve düşünceleri sınırlayıp söylemleri kısıtlamakla hiçbir değerini koruyamayacağını, suskun kalanla değil, konuşan, karşı çıkan ve eleştiren toplumla uygarlığı yakalayacağını asla unutmamalıdır. Ceza korkusuyla hiçbir düşüncenin söylenmesinin engellenemeyeceğini, aksine denetlenemez zeminlerde dillenenlerine ve yeşermelerine neden olunacağını, her fikrin ancak karşıtının varlığıyla ve onu kabul edilmezliğe itişiyile değer ve yandaş kazanacağını bilmelidir.

Yasaklamaların nice yanlış ve değersiz düşünce ve görüşleri ve o görüşlerin sahiplerini hiçte hak etmediği düzeyde şöhrete ulaştırdığını artık herkesin kavraması ve ona göre duruş sergilemesi zarureti vardır.

Bu görüşler ve hukuki tahlil ışığında;

Yazar F (H) D'in suçlamaya konu yazı dizisiyle 765 sayılı TCY.nın 159/1. maddesinde yazılı “Türklüğü tahkir ve tezyif suçunun” işlenmiş sayılmayacağını yazı bütünlüğü yerine 8 nci sayıdaki tek cümlelerin alınarak ve bütünden soyutlanıp eksik yorumlanarak kastın belirlenmesinin ceza hukuku adına kabul edilemez olduğunu, gerek ulusal ve gerekse onaylanmış uluslararası normlarla benimsenen ve ifade özgürlüğünün hukuka uygunluk ölçüsünü ve “olmazsa olmazını” oluşturan eleştiri hakkının gözetilmemesi ve özellikle AİHM kararlarının yok sayılması suretiyle mahkumiyet hükmü kurulmasının süreklilik kazanmış Yargıtay CGK. içtihatlarıyla da geliştiğini, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nda çoğunluk oyuyla işbu kamu davasında ulaşılan sonucun ifade özgürlüğünün kapsamını tayin yönünden Türk Ceza yargısının bakış açısı olarak asla nazara alınmaması icap ettiğini ifadeyle, Yerel Mahkemenin mahkumiyet hükmünü, suçun sübutunu isabetli gören Yargıtay 9. Ceza Dairesi kararını ve suç öğelerinin oluşmadığı ve sanığın beraati gerektiği savıyla Yargıtay C.Başsavcılığınca yapılan itirazı reddeden Ceza Genel Kurulu çoğunluğunun hükme dönüşen düşüncesini paylaşmıyoruz.

Gerekçeleriyle,

Çoğunluk görüşüne katılmayan Kurul Üyesi H. Y A; Sanık F (H) D, Türkçe ve Ermenice olarak yayın yapmakta olan, yaklaşık beşbin tirajlı haftalık siyasi ve aktüel A Gazetesinin genel yayın yönetmeni ve köşe yazarıdır. Gazetenin onuncu sayfasındaki Ş isimli köşede “Ermeni kimliği üzerine” üst başlıklı yazı dizisi kapsamında;

- 7.11.2003 tarihli “Kuşaklara Dair”,
- 14.11.2003 tarihli “Kilisenin Rolü”,
- 5.12.2003 tarihli “Kaç Vartan'ın Çocukları”,
- 19.12.2003 tarihli “Pratik Kimliğin Teorisi”,
- 26.12.2003 tarihli “Batı: Cennet ve Cehennem”,
- 23.1.2004 tarihli “Ermeninin Türk'ü”,
- 30.1.2004 tarihli “Türk'ten Kurtulmak”,
- 13.2.2004 tarihli “Ermenistan'la Tanışmak”,

başlıklı sekiz yazı yayınlanmıştır.

Sanık ilk beş yazısında, Ermeni kimliğinin içeriğinin hangi değerlerle doldurulması gerektiğini sormakta, dağılımlık ve kilisenin rolünü sorgulamakta ve diasporanın rolüne değinmektedir.

İtirazda da isabetle belirtildiği üzere;

Altıncı yazısında "...Ermeni kimliğinin bugünkü yapısını şekillendiren ve Ermeni kimliğinde bir tür kanserojen tümör işlevi gören asıl etkenin Türk olgusu olduğunu, Ermeni'nin ve Türk'ün asırlardır süren birbirleriyle ilişkilerinde çok iyi ve çok kötü kimlik donanımlarının bulunduğunu, yaşanan birlikteliğin çok derin olması nedeniyle iki tarafın da bu nedenle ihanet tanımlamasını kullandıklarını, bugün Türklerin paranoyalariyle, Ermenilerin ise travmalarıyla iki klinik vaka durumunda olduklarını, Türklerin 1915'e bakışlarında empatik bir yaklaşıma girmedikçe Ermeni kimliğinin sancılı kıvranışının devam edeceğini, sonuçta Türk'ün Ermeni kimliğinin hem zehiri hem de panzehiri olduğunu, asıl önemli olanın ise Ermeni'nin kimliğindeki bu Türk'ten kurtulup kurtulamayacağı olduğunu";

Yedinci yazısında "Ermeni kimliğinin Türk'ten azat olmasının görünür iki yolunun bulunduğunu ve bunlardan ilkinin Türkiye'nin Ermeni ulusuna karşı empatik bir tutum içine girmesi ve Ermenilerin acısını paylaştığını belli edecek anlayış sergilemesi olduğunu,, bu tutumun zamanla Türk unsurunu Ermeni kimliğinden uzaklaştıracağını, ancak bunun şimdilik gerçekleşmesinin zor bir olasılık olduğunu; ikinci olasılığın ise bizzat Ermeni'nin Türk'ün etkisini kendi kimliğinden atması olduğunu, bu ikinci olasılığın gerçekleşebilirliği yönünden tercih edilmesi gerektiğini, 1915 olayını dünya ve Türkiye nasıl nitelerse nitelesin Ermeni Ulusunun vicdanındaki tanımlamanın değişmeyeceğini, bunu kabul edip etmemenin insanın vicdan sorunu olduğunu. Ermeni kimliğinin sağlığını Fransız'ın, Alman'ın Amerikalı'nın ille de Türk'ün soykırımı kabul etmesine bağlamak düşüncesinin terk edilmesi gerektiğini ve Türk'ü Ermeni kimliğindeki bu etkin rolünden ötelemenin zamanının gelip geçtiğini, kimliksel dinginliğini Türk'e baskı uygulamaya ve soykırımı kabul ettirmeye ayıran Ermeni dünyasının, kendi acısını sırtlayarak zaman kaybına gitmeden kimliğinin uyanışını ertelemesinin gerektiğini, Ermeni dünyasının kendisini Türk'ten kurtardığında, kimliğinde bir boşluk yaşayacağı ve Ermeni Diasporasının kimliksel çözünürlüğünün hız kazanacağını sanmanın aldatıcı olduğunu, artık Ermeni dünyasının geleceğini minik ülkenin gelecekteki refah ve mutluluğuna endekslmesi ve Türk'le uğraşmayarak Türk'ten kurtulması, bunun yerini de gayri Ermenistan'la uğraşmanın alması gerektiğini";

Dizinin son yazısı olan sekizinci yazısında ise " Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistanla kuracağı asil damarında mevcuttur. Yeter ki bu mevcudiyetin farkında olunsun" diyen sanık, "burada asıl sorumluluğunun ise Diasporada değil Ermenistan hükümetinde olduğunu vurgulamakta, ancak bağımsızlık dönemine bakılırsa Ermenistan'ın bu sorumluluğun bilincine henüz varamadığını, Ermenistan ve Diaspora ilişkilerinde Ermenistan merkezli bir kurulumlaşmaya gidilemediğini, oysa Ermenistan'ın şimdiye kadar güçlü bir Diaspora Bakanlığı kurması gerektiğini, böylece dünyaya dağılan tüm Ermenilerin kucaklanabileceğini, ancak Diasporaya Ermenistan layık olmasına rağmen henüz Ermenistan yönetiminin layık olmadığını, Ermenistan'ın Diasporalı Ermeniyle kuracağı ilişkinin Ermeni kimliğinin oluşmasına etkisinin çok büyük olacağını, bunun aynı zamanda büyük bir moral okul niteliğinde de olacağını Diasporalı gence ne türlü eğitim verilirse verilsin o gencin Ermenistan'ı ziyaretinin daha önemli olduğunu, bunu da denemenin pahalı olmadığını gencin Ermenistan'ı ziyaretiyle kimliğin nasıl damardan absorbe edildiğinin görüleceğini, çünkü o kimliğin ona damardan sıyrıngalandığını, Ermeni kimliğinin doğrudan Ermenistan'dan edinilecek cümleler ve kazanımlarla zenginleşeceğini, bunun saksıda yetiştirilmeye çalışılan narin bir bitkinin kendi toprağı, kendi suyu ve kendi güneşiyle tanışmasına benzetilebileceğini" ifade etmektedir.

Sekiz sayı süren yazıdan herbirinin son tümcesi, bir sonraki yazının ilk tümcesi olarak devam etmekte; bir bakıma bir büyük yazı sekiz parçaya bölünerek dizi yazısı yapıldığı görülmektedir.

Açılan kamu davası ise 13.2.2004 tarihli "Ermenistan'la tanışmak" başlıklı son yazı ve bu yazının da "Türkten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur." tümcesi nedeniyle.

Yerel mahkeme de anılan yazıdan ötürü mahkûmiyet kararı verdiğini "Mahkememizce suç kastı sanık H D tarafından 13.2.2004 günlü A Gazetesinde Ermeni kimliği üzerine Ermenistan'la Tanışmak başlıklı yazısı dikkate alınarak belirlenmiştir." gerekçesiyle açıklamakta ve "hüküm fıkrasında" aynı yazının yine anılan tümcesinin suç olduğunu belirtmektedir.

Sekiz sayı süren bir dizi yazısının tümüyle dikkate alınması şöyle dursun, son yazının dahi bütününün dikkate alınmaması Yargıtay'ın süreklilik kazanmış uygulamasına ters düşmektedir.

Oysa, olayın değerlendirilmesi yapılırken yazının bütünlüğünün bozulmasına (CGK. 25.1.1993, 8/299-10) özen gösterilip sözcüklere olumsuz anlamları açısından bakılmaması (CGK. 24.4.1989, 9/63-165) gerekmektedir.

Dosyaya sunulmuş olan "F D Kararına İlişkin Hukuksal Görüş" te de belirtildiği üzere;

"...Sanık yazar, Türk'ten boşalacak zehirli kan'dan söz etmiyor. "O" zehirli kan'dan söz ediyor. O zaman kullanılan bu üçüncü tekil "o" sıfatının neyi anlattığını saptamak gerekir. Bu sıfatın çağrıştırdığı olay ise şudur: 1915 olaylarının Türkiye tarafından bir soykırım olarak algılanmamasının Ermenilerde yarattığı ve onların kimliğini aşındıran, çözen ve tüketen koşulların, bir önyargı ve ruh sağlıklarını etkileyen bir saplantı haline dönüşmesi. Bu önyargı, koşulların, kanserojen öge, saplantı, yazara göre Türk kavramının algılanış biçiminden kaynaklanmakta ve bir zehirli kana dönüşmektedir.

"Görülüyor ki, buradaki zehirli kan, mahkemenin algıladığı gibi "Türk'ün zehirli kanı" değil, Türk karşısında oluşan önyargı, saplantı, koşulların. Eğer, Ermeniler, kendi yarattıkları bu zehirden kendilerini arındırabilirlerse gerçek kimliklerine kavuşacaklardır. Bunu da başka yerde aramaya gerek yoktur. Çünkü o kan esasen sanık yazara göre, "Ermeni'nin Ermenistanla kuracağı asil damarında

mevcuttur.” Buna ulaşmanın yolu da bellidir: “Türk’le uğraşmamak- Ermeni kimliğinin yeni cümlelerini arayacağı yeni alan ise artık hazırdır. Gayri Ermenistan’la uğraşmak.”

Bu çıkarsamadan da anlaşılmaktadır ki, sanık yazarın eğretilmesine göre, Ermenilerin yarattıkları önyargı/saplantı/koşullanma zehirli bir kan olarak anlatılmaktadır. Bu anlatım, mahkemece ve genel kurul çoğunluğunca eğretilmeden ayrılarak sözcüğe gerçek anlam verilmiş ve o üçüncü tekil kişi sıfatından soyutlanarak Türk ulusunun kanının zehirli olduğu değerlendirilmesi yapılmıştır.

Hukuksal değerlendirme yapıldığında 765 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 159. maddesinde korunan değer, devletin ve ulusun öz değerleridir. Bunlardan Türklük kavramından amaçlananın Türklerin insani, ahlaki, dinsel ve ulusal eğilimleri, inançları, ulusal dili, tarihi, gelenekleri, duyguları ve ulusu oluşturan tüm dinsel değerleridir. (Bkz. Abdullah Polat Gözübüyük: Türk Ceza Kanunu Açıklaması, C.1-2 3. baskı, Ankara, tarihsiz, S.620; Askeri Yargıtay Daireler Kurulu, 8.4.1999, 60/73; Yargıtay 1, C.D., 25.6.1969, 1665/1980, 17.3.1970, 494/808)

Yukarıdan açıklamaya çalıştığım üzere sanığın yazısı esasen suç olmadığı gibi, korunan hukuksal değerlerden Türklük kavramına da yönelik değildir.

Öte yandan “Hukuksal Görüş”te de ifade edildiği üzere, TCK.nun 159. maddesinde öngörülen suçun mağduru, tüzel kişiliği olan devlettir. Zarar gören ile mağdur nitelikleri devlette örtüşmektedir. Türk Ulusu, korunan hukuksal değerın konusu olduğuna göre, olaydan doğrudan zarar görmeyen kişilerin davaya müdahil olarak katılmalarına karar verilerek bir bakıma baskıdan uzak yargılama kuralı zedelenmiştir. Kaldı ki, Türkler aşağılanmış ise, dava yargıcının da potansiyel olarak ve teknik anlamda davaya katılması olasılığının mevcut olacağı dikkate alındığında sanığın bakışıyla mahkemenin görünümü de olması gereken tarafsız mahkeme ilkesini örseleyici nitelik olacaktır.

Gerekçedeki “Her ülkenin kendine göre değerleri vardır. Öyle ülkeler vardır, bayrağından şort yaparsın hoş görülür. Öyle ülkeler vardır, ineğine dokunursun, infial yaratır. Öyle millet var ki, kan dedin mi ecdatlarının (doğrusu ecdat) akıttığı oluk oluk şehit kanı gelir. Öyle millet vardır ki, kan dedin mi akla bu toprakların her santiminde bulunan ecdat kanı gelir. Bu toprağın her karesi kanla sulanmıştır.” ibaresi ve devam eden gerekçe yargıcın duyguları yönünden kuşkusuz ki olumludur. Ne var ki, yargıcın duygularından arınması gerekliliğinin zorunluluğu karşısında, tarafsızlık bağlamında, değerlendirmeye gereksinim bulunmaktadır.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Soiravia de Carvalho-Portekiz davasında (22 Nisan 1994 Seri A No.286-B, S.38, paragraf 38) “tarafsızlığın belirlenmesi için, belli bir yargıcın söz konusu davadaki kişisel kanaatine dayalı öznel bir test uygulanması ve bir de nesnel test uygulanarak yargıcın bu bağlamda hiçbir meşru şüpheye yer bırakmayacak yeterlilikte güvenceler sağlayıp sağlamadığının değerlendirilmesi gerektiği” belirtilmiştir. (Gilles Dutertre: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarından Alıntılar-Avrupa Konseyi Yayını, 2005, 2.224.)

Mahkemenin görünümü yönünden de Coeme ve Diğerleri-Belçika davasında ifade edildiği üzere (22 Haziran 2000, Başvuru No:32492/96, Paragraf/21) “Bu bağlamda ... görünüm bile belli bir öneme sahip olabilir. Söz konusu olan, demokratik bir toplumda halka yansıtılması gereken mahkemelere karşı güven duygusudur ve her şeyden önce, ceza davaları söz konusu olduğunda, bu güven duygusunun sanığa da yansıtılması gerekir.” (Gilles Dutertre, age, S.225)

Davaya katılmaları olanaksız olanların katılmalarının sağlanması, gerekçedeki duygusal değerlendirme ve bu bağlamda Atatürk’ün sözlerine ırkçı çağrışımli anlam yüklemek mahkemenin görünümünü ve yargıcın tarafsızlığını tartışılır duruma getirmiştir. Yargıç, davanın taraflarına karşı onların leh ve aleyhlerinde bir duyguya sahip olmamalıdır. (Feyyaz Gölcüklü: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde “Adil Yargılanma” , AÜSBF Dergisi, 1994, C.49, No:1-2, S. 211-212 den aktaran Dr. Sibel İnceoğlu: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Adil Yargılanma Hakkı, İstanbul, 2002, S.182)

Kuşkusuz ki bu görünüm ve ilkeler, davanın başlangıcından itibaren tüm aşamalarda geçerli olup, bu dava bağlamında ifade edilecek olursa, değerlendirme yapılırken tarihsel yaklaşım ve yerindelik denetimi yerine de hukuksal yaklaşım ve denetim dikkate alınmalıdır.

Mahkemenin düşünce özgürlüğünün sınırsız olmadığını gerekçesine alması doğrudur. Ancak, “her şeyin bir sınırı vardır. Bu sınırlama bazen yasayla, bazen de ahlak kurallarıyla olur. Aşağılayıcı, incitici nitelikte ifade özgürlüğü söz konusu olmaz. Buna hiçbir hukuk düzeni izin vermez. Her ülkenin kendine göre değerleri vardır.” gerekçesi ise tartışmaya açıktır. Hukuksal yaptırım altına alınmayan bir söylemi ahlak kurallarıyla sınırlandırmaya kalkışmak herhalde mümkün olmasa gerek!

Diğer yandan, ifadenin aşağılayıcı olup olmadığı değerlendirmesi yapılırken özgürlükçü yaklaşımla yasaklamanın-sınırlamanın dar olarak yorumlanması gerekmektedir. Evrensel hukuk anlayışının bu yönde olduğu da unutulmamalıdır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince toplumu sarsan, rahatsız eden, şok ifadelerin çoğulcu demokrasinin temeli olduğuna ilişkin yerleşik içtihadının yanı sıra (Handyside/İngiltere, 7.12.1976; Sunday Times/İngiltere, 26.4.1979; Türkiye Birleşik Komünist Partisi, 30.1.1998 vb.) Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 3.7.2001 gün ve 9/132-155 sayılı kararındaki “ifade özgürlüğü sadece lehte olduğu kabul edilen veya zararsız veya ilgilenilmeye değmez görülen haber ve düşünceler için değil, devletin veya nüfusun bir bölümünün aleyhinde olan, onları rahatsız eden haber ve düşünceler için de uygulanır. Bu demokratik toplum düzeninin ve çoğulculuğun gereğidir. Eleştiri de kaynağını bu

özgürlükten alır, eleştirinin doğasından kaynaklanan sertlik suç oluşturmaz, eleştiri övgü olmadığına göre, sert, kırıcı ve incitici olması da doğaldır.” içtihadı da evrensel gelişmeye koşut bir karardır.

Sanığın bir dizi halinde yazdığı yazılardaki söylemi, ifade tarzı gerçekten rahatsız edici olmakla birlikte bu içerikteki bir söylem TCK.nun 159. anlamında suç değildir. Öte yandan sanık, resmi kabullere göre düşünmediği için cezalandırılmalıdır biçimindeki görüş de doğru olmamalıdır. “ifade özgürlüğü çoğunluk gibi düşünmeme, kurulu düzeni sorgulama, hatta eleştirme hakkını da kapsar. Dahası, sarsıcı nitelik taşıyan, toplumun çoğunluğunu kızdıran ve tartışmaya yönelten fikirler de ifade özgürlüğünün koruması altındadır.” (8. CD. 22.6.2004, 2003/2930, 2004/5686)

Çoğunluk gibi düşünmeme, çoğulculuğun/demokrasinin gereğidir; Yenilenin, yendiği tek yarış olan tartışmaya (Cemil Meriç: Bu Ülke, İstanbul, 1993, S.281) ve eleştirmeye olanak sağlanmalıdır. Tartışma tek doğru anlayışının yadsınmasıdır. İsaiah Berlin’e göre “Adalet, ilerleme, gelecek nesillerin mutluluğa veya bir ulusun, ırkın yada sınıfın kurtuluşu veya kutsal misyonu, hatta toplumun özgürlüğü için bireylerin feda edilmesini isteyen özgürlüğün kendisi gibi büyük tarihi ideallerin mabetlerinde insanların boğazlanmasından tek bir inanç sorumludur. Bu inanç, bir yerlerde, geçmişte yada gelecekte, kutsal vahiye yada bir düşünürün zihninde, tarihin yada bilimin açıklamalarında yada bozulmamış iyi bir insanın sade yüreğinde, nihai tek bir çözümün olduğu inancıdır.” (Zühtü Arslan: İfade Özgürlüğünün Sınırlarını Yeniden Düşünmek: “Açık ve Mevcut Tehlike” nin Tehlikeleri”, Liberal Düşünce, Sayı:24, 2001, S.15-16, dipnot:6)

Düşünce ve bu bağlamda eleştiri özgürlüğünün ulaştığı evrensel anlayışa değinmeksizin daha 1943 yılında Amerikan Yüksek Mahkemesinin “Anayasal takım yıldızı içinde, eğer sabit bir yıldız varsa o da, hiçbir resmi makamın politikada, milliyetçilikte, dinde yada düşünce ile ilgili herhangi bir alandan tek doğrunun ne olacağını buyurma yetkisine sahip olmadığıdır.” (Bakır Çağlar: Anayasa Mahkemesi Kararlarında Demokrasi-Sentetik Bir Deneme İçin Notlar, Anayasa Yargısı, Sayı:7, Ankara, 1990, S.83-84) gereğini anımsatmak gerekmektedir.

Sanığın yazdığı bir dizi yazı ve mahkûmiyet kararına konu yazı bir bütün olarak ele alınmadan ve bu yazıdaki bir cümle gerçek anlamından soyulup, soyutlamaya gidilmek suretiyle mahkûmiyetine karar verilmesi yerleşik uygulamaya uygun düşmemektedir. Rahatsız edici, incitici bir söylemle yüklü olduğuna kuşku bulunmayan yazı gerçekten bu içeriktedir ... Hepsini bu kadar! 765 sayılı Türk Ceza Yasasının 159. maddesiyle bir ilgisi bulunmamaktadır. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itiraznamesinin kabulü gerektiği düşüncesinde olduğumdan çoğunluğun görüşüne katılmamaktayım.

Görüşüyle,

Diğer dört Kurul Üyesi ise Yargıtay C.Başsavcılığı itiraznamesinde belirtilen gerekçelerle, İtirazın kabulü yönünde oy kullanmışlardır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle,

1-Yargıtay C.Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

2-Dosyanın, mahkemesine gönderilmek üzere, Yargıtay C.Başsavcılığına tevdiine, 11.07.2006 günü yapılan müzakerede oyçokluğuyla karar verildi.

H.E

Ek 4

Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

Kanun No. 5532

Kabul Tarihi : 29/6/2006

MADDE 1- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin başlığı "Terör tanımı" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 3713 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 3- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır."

MADDE 3- 3713 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Terör amacı ile işlenen suçlar

MADDE 4- Aşağıdaki suçlar 1 inci maddede belirtilen amaçlar doğrultusunda suç işlemek üzere kurulmuş bir terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlendiği takdirde, terör suçu sayılır:

a) Türk Ceza Kanununun 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 96, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 142, 148, 149, 151, 152, 170, 172, 173, 174, 185, 188, 199, 200, 202, 204, 210, 213, 214, 215, 223, 224, 243, 244, 265, 294, 300, 316, 317, 318 ve 319 uncu maddeleri ile 310 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan suçlar.

b) 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan suçlar.

c) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 110 uncu maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında tanımlanan kasten orman yakma suçları.

ç) 10/7/2003 tarihli ve 4926 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.

d) Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hal ilan edilen bölgelerde, olağanüstü halin ilanına neden olan olaylara ilişkin suçlar.

e) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 inci maddesinde tanımlanan suç."

MADDE 4- 3713 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 5- 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur. Bu suretle tayin olunacak cezalarda, gerek o fiil için, gerek her nevi ceza için muayyen olan cezanın yukarı sınırı aşılabılır. Ancak, müebbet hapis cezası yerine, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Suçun, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olması dolayısıyla ilgili maddesinde cezasının artırılması öngörülmüşse; sadece bu madde hükmüne göre cezada artırım yapılır. Ancak, yapılacak artırım, cezanın üçte ikisinden az olamaz."

MADDE 5- 3713 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında geçen "beşmilyon liradan onmilyon liraya kadar ağır para" ibaresi "bir yıldan üç yıla kadar hapis" olarak, dördüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür."

"Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçlularını övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınlar hâkim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildirir. Hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılır."

MADDE 6- 3713 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 7- Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

Terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması.

b) Terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde, örgüte ait amblem ve işaretlerin taşınması, slogan atılması veya ses cihazları ile yayın yapılması ya da terör örgütüne ait amblem ve işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyasî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.”

MADDE 7- 3713 sayılı Kanunun mülga 8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve 8 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 8/A ve 8/B maddeleri eklenmiştir.

“Terörün finansmanı

MADDE 8- Her kim tümüyle veya kısmen terör suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek ve isteyerek fon sağlar veya toplarsa, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Fon, kullanılmamış olsa dahi, fail aynı şekilde cezalandırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasında geçen fon; para veya değeri para ile temsil edilebilen her türlü mal, hak, alacak, gelir ve menfaat ile bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri ifade eder.”

“Nitelikli hal

MADDE 8/A- Bu Kanun kapsamına giren suçların kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.”

“Tüzel kişilerin sorumluluğu

MADDE 8/B- Bu Kanun kapsamına giren suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, Türk Ceza Kanununun 60 nci maddesine göre bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

MADDE 8- 3713 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Görev ve yargı çevresinin belirlenmesi

MADDE 9- Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili davalara, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ağır ceza mahkemelerinde bakılır. Bu suçlardan dolayı onbeş yaşın üzerindeki çocuklar hakkında açılan davalar da bu mahkemelerde görülür.”

MADDE 9- 3713 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Soruşturma ve kovuşturma usûlü

MADDE 10- Bu Kanun kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 ilâ 252 nci maddelerinde hüküm bulunmayan hususlarda diğer hükümleri uygulanır. Ancak;

a) Soruşturmanın amacı tehlikeye düşebilecek ise yakalanan veya gözaltına alınan veya gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında Cumhuriyet savcısının emriyle sadece bir yakınına bilgi verilir.

b) Şüpheli, gözaltı süresince yalnız bir müdafinin hukuki yardımından yararlanabilir. Gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süre ile kısıtlanabilir; ancak bu süre içerisinde ifade alınmaz.

c) Şüphelinin kolluk tarafından ifadesi alınırken, ancak bir müdafii hazır bulunabilir.

ç) Kolluk tarafından düzenlenen tutanaklara, ilgili görevlilerin açık kimlikleri yerine sadece sicil numaraları yazılır.

d) Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine hâkim kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir.

e) Bu Kanun kapsamında yer alan suçlardan dolayı yapılan soruşturmada müdafinin savunmaya ilişkin belgeleri, dosyaları ve tutuklu bulunan şüpheli ile yaptığı konuşmaların kayıtları incelemeye tâbi tutulamaz. Ancak müdafinin terör örgütü mensuplarının örgütsel amaçlı haberleşmelerine aracılık ettiğine ilişkin bulgu veya belge elde edilmesi halinde, Cumhuriyet savcısının istemi ve hâkim kararıyla, bir görevli görüşmede hazır bulundurulabileceği gibi bu kişilerin müdafiiine verdiği veya müdafiiince bu kişiye verilen belgeler hâkim tarafından incelenebilir. Hâkim, belgenin kısmen veya tamamen verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu karara karşı ilgililer itiraz edebilirler.

f) Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendindeki, 139 uncu maddesinin yedinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendindeki ve 140 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendindeki istisnalar uygulanmaz.

g) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 92 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü bu Kanun kapsamında yer alan suçlar bakımından da uygulanır.”

MADDE 10- 3713 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçenek yaptırımlara çevirme ve erteleme yasağı

MADDE 13- Bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı verilen hapis cezası, seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez. Ancak, bu hüküm, onbeş yaşını tamamlamamış çocuklarla ilgili olarak uygulanmaz.”

MADDE 11- 3713 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 15- Terörle mücadelede görev alan istihbarat ve kolluk görevlileri ile bu amaçla görevlendirilmiş diğer personelin, bu görevlerinin ifasından doğduğu iddia edilen suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmalarda müdafî olarak belirlendiği en fazla üç avukatın ücreti ödenir ve bunlara avukatlık ücret tarifesine bağlı olmaksızın yapılacak ödemeler, ilgili kuruluşların bütçelerine konulacak ödenekten karşılanır.

Avukatların ücretlerinin ödenmesine ilişkin esas ve usûller, Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 12- 3713 sayılı Kanunun 17 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Koşullu salıverilme

MADDE 17- Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar hakkında, koşullu salıverilme ve denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması bakımından 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile 108 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Tutuklu veya hükümlü iken firar veya ayaklanma suçundan mahkûm edilmiş bulunanlar ile disiplin cezası olarak üç defa hücre hapsi cezası almış olanlar, bu disiplin cezaları kaldırılmış olsa bile şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Bu Kanun kapsamına giren suçlardan mahkûm olanlar, hükümlerinin kesinleşme tarihinden sonra bu Kanunun kapsamına giren bir suç işlemeleri halinde, şartla salıverilmeden yararlanamazlar.

Ölüm cezaları, 14/7/2004 tarihli ve 5218 sayılı Kanunun 1 inci maddesi ile değişik 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülen terör suçluları ile ölüm cezaları ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülen veya ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olan terör suçluları koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanamaz. Bunlar hakkında ağırlaştırılmış müebbet ağır hapis cezası ölüncüye kadar devam eder.”

MADDE 13- 3713 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 19- İşlenişine iştirak etmemiş olmak koşuluyla bu Kanun kapsamına giren suç faillerinin yakalanabilmesine yardımcı olanlara veya yerlerini yahut kimliklerini bildirenlere para ödülü verilir. Ödülün miktar, usûl ve esasları İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.”

MADDE 14- 3713 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 20- Terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adlî, istihbarî, idarî ve askerî görevliler, kolluk görevlileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcılar ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapmış hâkim ve savcılar, Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesiyle yetkili kılınmış ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcılar ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olanlar hakkında gerekli koruma tedbirleri Devlet tarafından alınır.

Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesi uyarınca Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca görevlendirilecek ağır ceza mahkemeleri başkanı ve üyeleri ile bu mahkemelerin görev alanına giren suçları soruşturmakla ve kovuşturmakla görevli Cumhuriyet savcılarının korunma ve güvenlik talepleri ilgili makam ve mercilerce öncelikle ve ivedilikle yerine getirilir. Koruma için ihtiyaç duyulan araç ve gereçler Adalet ve İçişleri bakanlıklarınca temin edilir.

Bu koruma tedbirleri; talep halinde estetik cerrahi yoluyla fizyolojik görünümün değiştirilmesi dahil, nüfus kaydı, ehliyet, evlenme cüzdanı, diploma ve benzeri belgelerin değiştirilmesi, askerlik işleminin düzenlenmesi, menkul ve gayrimenkul mal varlıklarıyla ilgili hakları, sosyal güvenlik ve diğer hakların korunması gibi hususlarda düzenleme yapılır. Korumaya alınmış emekli personelden, meskende korunmaları mutlak surette zorunlu bulunanlar; görev yaptıkları bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşlarına ait konutlardan Maliye Bakanlığınca rayiç kiralar dikkate alınarak tespit olunacak kira bedeli ile kiralama esaslarına göre yararlandırılır.

Bu tedbirlerin uygulanmasında, İçişleri Bakanlığı ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar gerekli her türlü gizlilik kurallarına uymak zorundadırlar.

Koruma tedbirleriyle ilgili esas ve usûller Başbakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenir.

Yukarıda sayılanlardan kamu görevlileri, görevlerinden ayrılmış olsalar dahi terör suçluları tarafından kendilerine veya eş ve çocuklarının canına vuku bulan bir taarruzu savmak için silah kullanmaya yetkilidirler.”

MADDE 15- 3713 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında geçen “Memur ve” ibaresi madde metninden çıkartılmış ve aynı fıkranın (e) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Malûl olanlar ile ölenlerin dul ve yetimleri, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına kendilerine verilen tanıtım kartlarını ibraz etmeleri durumunda, kamu kurum ve kuruluşlarına ait bütün hastanelerde muayene ve tedavi edilirler. Bunların her türlü tedavi giderleri; ilgililerin herhangi bir kamu kurumu veya kuruluşunda çalışmaları halinde bu kurum veya kuruluşça, emekli, yaşlılık, malûllük veya dul ve yetim aylığı almaları halinde bağlı buldukları sosyal güvenlik kurumunca, herhangi bir kuruma tâbi olarak çalışmamaları, 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında aylık alanlar hariç emekli, yaşlılık, malûllük veya dul ve yetim aylığı almamaları durumunda Millî Savunma veya İçişleri Bakanlığınca karşılanır. Malûl olanların eksilen vücut organları, yurt içi veya yurt dışında en son teknik usûllere göre yapılması mümkün sunileriyle tamamlatılır ve gerekirse tamir ettirilir veya yenisi yaptırılır.”

“ı) Terörle mücadelede dolayı köyleri boşaltılan üniversite çağındaki öğrencilere ve ölenlerin çocuklarına yüksek öğrenimleri süresince Devletçe karşılıksız burs verilir.”

MADDE 16- 3713 sayılı Kanunun ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“EK MADDE 2- Terör örgütlerine karşı icra edilecek operasyonlarda “teslim ol” emrine itaat edilmemesi veya silah kullanmaya teşebbüs edilmesi halinde kolluk görevlileri, tehlikeyi etkisiz kılacak ölçü ve orantıda, doğrudan ve duraksamadan hedefe karşı silah kullanmaya yetkilidirler.”

MADDE 17- 3713 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 12, 16 ve 18 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 18- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek 5

İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu

Kasım 2005-Ekim 2006

Raporu

Katılımcı ve İmzacı Kurumlar

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu

TİHV İzmir Temsilciliği

İHD İzmir Şubesi

ÇHD İzmir Şubesi

10.10.2003 tarihinde, ortak ilke ve amaçlarını bir deklarasyonla açıklayarak çalışmalarına başlayan “İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu” olarak üçüncü raporumuzu hazırlamış bulunuyoruz.

Grubumuz; çalışma esaslarını, yasayla oluşturulan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurullarının¹ oluşum ve çalışmalarına dair eleştirilerini, ilk yıllık raporu ile 2004 yılında kamuoyuna duyurmuş, ayrıca başta Adalet Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı, TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olmak üzere pek çok kuruma yazılı olarak iletmışti. Açıklık ilkemiz ve cezaevi izlemenin sorun - ihlal tespiti ile sınırlı kalmayıp çözüm üretilmesinin de aracı olması hedefimiz doğrultusunda bu raporu da adı geçen yetkili ve sorumlu mercilere iletmeğimizi belirtmek isteriz.

Giriş:

“Suç” ve “ceza”, neredeyse insanlık tarihi kadar eski iki kavramdır. Farklı toplumsal evrelerde her iki kavramın nedenleri, sonuçları, biçimleri üzerindeki tartışmalar felsefi ve sosyolojik boyutları da içerecek şekilde halen sürmektedir.

Tarihsel süreç içerisinde bedensel acı çektirmeye ve bu acıyı ya da ölümü seyrettirmeye dayanan cezalandırma anlayışı, zamanla evrilerek kişileri özgürlüğünden yoksun kılan, bedeni yok etmeyip hapseden bir ceza anlayışına dönüştü. Hapsetme olgusu ise infaz hukukunun doğmasına ve gelişmesine yol açtı. Bugün çağdaş infaz hukuku, her ne kadar hapsetmenin alternatiflerini yaratmaya çalışıyorsa da; hapsetme hâlâ en yaygın cezalandırma modeli olarak varlığını devam ettiriyor. Bu nedenle cezaevleri, cezaevi kuralları, infaz yasaları da tartışması süren bir konu olarak her dönemde karşımıza çıkıyor.

Ülkemizde uygulanmakta olan Ceza ve Tedbirlerin İnfazı Hakkındaki Kanun; infaz koşullarının tespitinde, suçun kişilere ya da devlete yönelmiş olması, türü ya da mahkeme kararının niteliği yönünden ayrımcılık yasağına aykırı esaslara dayanmaktadır. Hapsetme, dışarıdaki sosyal yaşamdan fiziken ayrı tutmadır. Bu anlamda hareket özgürlüğünü kısıtlamaya sınırlı olarak uygulanması gerekir. Ceza hukukunun temel ilkeleri; cezanın ancak bir yargılama sonucunda ve ancak bir mahkeme tarafından verilmesini gerektirmektedir. BM Asgari Standartlar Kurallar gereğince de cezaevi koşulları ve uygulamalarının, “hapis cezasında içkin elem ve acıyı arttırmaması” gerekmektedir. Bu kurallar bağlamında ülkemizde sistemli bir uygulama biçimine dönüşen ve giderek yaygınlaşan tecrit temelli cezalandırma yöntemlerini gözden geçirmek gerekmektedir.

Tecrit temelli cezalandırma; insanın bedensel ve ruhsal bütünlüğüne zarar vermeyecek, düşünsel ve kültürel kimliğini korumasını sağlayacak hapsetme anlayışına dayanmaktan uzaktır. Temel insani gereksinimlerden ve uyarılardan yoksun bırakarak zamana yayılmış tüketme, yok etme sonucunu yaratmaktadır. Tecrit ağır bir kişilik hakkı ihlali ve uzun erimli işkencedir. Ayrımcılık esasına uygun olarak “F” tipi cezaevindeki mahkumların cezaları, bu cezaevlerinde tek kişi tutma ya da küçük grup izolasyonu biçiminde çektirilmiştir. Bugüne kadar yapılan bilimsel araştırmalara göre tecrit sayılmayacak en az sayı onbeştir. Ancak her toplumun kültürel ve geleneksel yapısı, sosyal ilişkilene biçimleri ve aile üyelerinin sayısı, farklı asgari sayıları zorunlu kılabilir. Ülkemizde izolasyon sınırını belirlemeye yönelik ciddi bir bilimsel çalışma ve tespit yapılmış değildir.

Yürürlükteki İnfaz Yasasına kaynaklık eden temel anlayış “suç”u hastalık, suçu işleyeni ise “hasta” olarak değerlendirmektedir. Mahkumları “iyileştirmek” adına insanın toplumsal varlığını hiçe sayarak, toplu alanların kullanımını “tredman koşulu”na bağlamaktadır. Yine şartlı salıverilme, ödüllendirme, bir kısım hakların kullanımında aranan “iyi hal”in varlığını kabul etmek için; pişmanlık duyma, tam itaat - yani teslimiyet - kriteri kullanılmaktadır. Oysa insan haklarını temel alan infaz anlayışı; insani gelişmeye, sosyal, kültürel birikimi arttırmaya yönelik olanakları hak kabul eder. Bu hakların tanınmasını ve kullanılmasını herhangi bir koşula bağlamaz.

¹ Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları, raporda “İzleme Kurulları” olarak anılacaktır.

Bir hakkın varlığı, doğası gereği iktidara dokunulmaz ve yok edilmez bir alan yaratma yükümlülüğü verir ki; bu da hak ve iktidar kavramlarının her zaman karşılıklı ama birlikte var olduğu gerçeğini göstermektedir. Cezaevleri ise gözden uzak, kapalı mekanlar olmaları nedeniyle bu ortamdaki hak ve iktidar dengelerinin daha kolay bozulabildiği, hak ihlallerinin daha yoğun yaşanabildiği, Türkiye cezaevlerinde yaşanan örnekleri ile de görülmektedir.

19 Aralık 2000 tarihinden bu yana, tecrit uygulaması yoğunluğu artarak sürmekte; tutuklu ve hükümlülerin ruh sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Cezaevlerinde yaşanan sorunlar ve ihlaller karşısında bağımsız izleme grupları, insan hakları kurumları devre dışı kalmaktadır.

Bu raporumuzda tecrit uygulamasının neden olduğunu düşündüğümüz bir uygulamaya yer vermek isteriz:

Pozisyon İşkencesi ve Uzun Süreli Ağırlaştırılmış Tecrit Uygulaması;

“Tutuklu ve Hükümlülerin İfadesi İle Süngerli Oda”:

Bu başlık altındaki ihlallerin değerlendirilmesinde, Grubumuz bileşeni olan ÇHD İzmir Şubesine ulaşan bilgi ve başvurular esas alınmıştır. Yakınmaların bütünlüğü ve yaygınlığı nedeniyle, bu başvuruları önceki raporlarımızdan farklı olarak “işkence ve kötü muamele” başlığı altında değil de ayrı bir başlık altında toplamayı uygun bulduk. ÇHD tarafından Grubumuza aktarılan ve mahpusların anlatımları ile avukatların tespitlerine dayanan bilgilere göre;

Uygulamaya maruz kaldıkları yönünde toplam 31 mahpusun ismi Grubumuza ulaşmıştır. Bunlardan 11’i ile görüşülebilmeye ise de 20 mahpus ile nakil, tahliye ya da vekalet gibi sorunlar yüzünden görüşülememiştir. Görüşme yapılan 11 mahpustan biri konu ile ilgili olarak şikayet ya da başvuruda bulunmayacağını belirtmiştir. Diğer 10 mahpusla ilgili olarak İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca soruşturma yürütülmektedir.

İzmir F Tipi Cezaevlerinin her ikisinde de görülen uygulamayla ilgili ilk başvuru 2005 yılının Aralık ayına ilişkindir. Ancak görüşülen mahpuslardan biri Aralık 2004 tarihinde de benzer bir uygulamanın olduğunu belirtmiş ise de bu kişinin ismi belirlenememiştir. Son başvuru ise Eylül 2006 tarihidir.

Gelen başvurularda belirtilen iddialara göre;

Görüşme yapılan mahpusların 10’u adli suçlardan tutuklu/hükümlü olup biri İslami bir örgüte üyelik suçlaması ile tutulmaktadır. Mahpuslar genelde buldukları hücrelerden (bir mahpus ortak mekanlardan yararlandığı sırada alınmıştır) “Ani Müdahale Mangası” adı verilen birim tarafından ve bir kısım idari personelin gözetimi altında alınmaktadır. Zaman zaman götürülme ve bağlama eylemine 1 No’lu F Tipi Cezaevi’nde genel olarak 2. müdürlerden biri; 2 No’lu F Tipi Cezaevi’nde ise bizzat 1. müdür nezaret etmektedir.

Genelde kaba dayak ile başlayan uygulama; hakaret, tehdit içeren sözlü satışlarla devam etmektedir. Mahpuslardan en az birine falaka uygulaması da yapılmıştır. Yine mahpuslardan birinin boynuna takılan ipe nefessiz bırakılarak direncinin kırıldığı belirtilmektedir.

Mahpusların “süngerli oda” olarak adlandırdıkları yer; 8-10 m2 büyüklüğünde, içinde bir adet tuvalet taşı bulunan ve tüm duvarları süngerle kaplı bir odadır. Yine mahpusların tarifine göre kütüphanenin alt katında bulunan oda B Blok girişinden 5-6 m. sonra sola çıkan koridorun başındadır. F Tipi cezaevlerinde bu hücrelerden iki tane bulunmaktadır. Odaların tavanında havalandırma borularının üzerine kamera yerleştirilmiştir.

Mahpuslar bu hücrelere tek başlarına konmaktadır. Ancak bir vakada mahpus sayısı fazla olduğundan kardeş olan iki mahpus hücrede beraber tutulmuşlardır. Ancak 1 numaralı F Tipi Cezaevinde A-6 ve A Tek 15 numaralı hücrelerin de benzer uygulama için, geçici veya sürekli tutma amacı ile iki kere kullanıldığı bilgisi de gelen yakınmalardan anlaşılmaktadır. Anılan hücrelerin musluklarının sökülmüş olduğu, ayna ve yatak bulunmadığı da anlatımlar arasındadır.

Mahpuslar belirtilen odada ayaklarının birbirine bağlandığını, her iki elin arkadan bağlandığını, daha sonra el ve ayaklardaki bağın vücudun arkasından bağlanması ile oluşturulan pozisyonda yere yatırılarak bekletildiklerini belirtmektedirler. Bu pozisyon mahpuslar tarafından “domuz bağı” olarak nitelenmektedir. Kelepçe, bez, koli bandı, yatak çarşafı gibi materyaller bağ için kullanılmaktadır. Arkadan bağlama uygulamasının tek istinası İslami örgüt üyeliği isnadı ile tutulan mahpusa, namaz kılmasına olanak sağlamak için ellerin önden bağlanması şeklinde gerçekleşmiştir.

Tutma sırasında mahpuslar uzun süre aç bırakıldıklarını belirtmektedirler. Yemek verilmesi sırasında eleri açılmayan ve gardiyanlar tarafından beslenen mahpuslar bulunmaktadır. Ancak bir kısım mahpus, ekmeğe konan besinleri kendilerinin yediğini ve bu sırada yalnızca ellerinin geçici çözüldüğünü aktarmaktadır. Mahpuslar bu durundayken kendilerine günde 1-2 kere su verildiğini belirtmektedirler.

Mahpuslar, hücrede bulunan giderde işeyebildikleri halde dışkılarını yapamamışlardır. 4 gün boyunca bu ihtiyacını gideremediği için hemoroid olduğunu belirten bir mahpus bulunmaktadır. Beraber tutulan iki mahpus birbirlerinin fermuarını ağızları ile açmak zorunda kaldıklarını, bir başka mahpus ise üzerine yapmak zorunda kaldığını belirtmiştir. Bu durum kötü hijyen koşulları yaratması, kişilerin

sağlığını tehdit etmesi yanında onur kırıcı niteliği nedeniyle aşağılanma duygusu yaratmaktadır. Mahpuslar pozisyon işkencesine maruz kalmalarının yanı sıra sürekli olarak sözlü hakaret ve tacize maruz kaldıklarını da belirtmektedirler.

Uygulama 5 saatten 7 gün'e kadar uzayabilmektedir. Aralıklar ile 11 gün bu şekilde tutulan bir mahpus bulunmaktadır. Cezaevi hekimlerinin kapı penceresi ve kamera ile kişileri izlediği gelen duyular arasındadır. Ancak üzerindeki kesikler nedeni ile iğne yapılması dışında tutma sırasında ve sonrasında tıbbi tedavi uygulaması bulunmamaktadır. Yine tutulma sırasında dilekçe verme, görüş ve doktora çıkma gibi istemler reddedilmektedir. Adli tıbbı sevk ve iz tespitine ilişkin talepler reddedilmektedir. Yalnızca bir mahpusa yara izlerinin sağlık dosyasına geçirildiği yönünde cezaevi hekimince bilgi verilmiştir. Adalet Bakanlığı'na konuya ilişkin yapılan 29/08/2006 tarihli bilgi edinme başvurusu 01/12/2006 tarihi itibarı ile halen cevaplanmamıştır.

Cezaevi İzlemenin Bugünkü Durumu

Hatırlanacağı üzere İzleme Kurullarının kurulacağı ve cezaevlerinin sivil denetime açılacağı, siyasi otorite tarafından, ölüm oruçları ve 19 Aralık cezaevleri operasyonlarının gerek iç, gerekse dış kamuoyunda yarattığı tepkiler nedeniyle gündeme getirilmişti. Bu kurullar, 14.06.2001 tarihinde kabul edilen 4681 sayılı "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu" ile yasallık kazanmıştı. Adı geçen kanun ve ilgili yönetmeliğin, izleme kurullarının sağlıklı ve etkili bir denetim yapmasını, özellikle cezaevlerinin şeffaflaştırılmasını sağlamaya yetmediği geçen beş yıllık süre zarfında net olarak açığa çıkmıştır. İzleme Kurullarının işleyişine ilişkin en temel eleştirimiz, kurulun ya da üyelerinin görev sırasında edindikleri bilgileri ve hazırladıkları raporları Adalet Bakanlığı veya Cumhuriyet Başsavcısının izni olmaksızın açıklamaması, kamuoyuyla paylaşımı da mümkün kılınmamış olmasıdır. Yasa gereği üç ayda bir rapor düzenlemek zorunda olan izleme kurullarının hiçbir raporu bugüne kadar yayınlanmamıştır.

Grubumuz 2005 yılı içinde, İzmir ilinde bulunan izleme kurullarının kurulmalarından itibaren düzenledikleri raporların birer örneğini Adalet Bakanlığında istemişti. İstemimiz konunun "devlet sırrı" kapsamında olduğu belirtilerek reddedilmişti. 2006 yılı içinde yaptığımız aynı içerikteki bilgi istemimize yanıt ise "yetki belgesi olmadığı" gerekçesiyle başvurumuzun işleme konmadığı yönündedir. Sivil bir izleme; cezaevlerinin dışarıdan görülebilmesini, şeffaflaşmasını yani bilginin kamuoyunu ile paylaşılmasını gerekli kılar. Sivil izleme aynı zamanda bilginin ilgili kişi veya kuruluşların görüş ve tartışmasına açılmasını da hedeflemelidir. Bunun etkili yolu da toplanan bilgi ve bulguların sadece resmi mercilerle değil, ilgili kişi ve yapılarla doğrudan paylaşılmasından, çözüm önerilerinin ortaklaştırılmasından geçer. İzleme Kurullarında bu güne kadar biriken bilgiler, kamuoyu ile paylaşılmadığı için cezaevlerinin şeffaflaşmasını sağlamak bir yana, tutuklu ve hükümlülerin hakları yönünden de bir iyileşmeye yol açmamıştır.

Bakanlık beş yıldır ısrarla bu yanlıştan dönmemektedir. İzleme Kurullarının çalışma esaslarının düzenlendiği 4681 sayılı Kanunun değiştirilmesine ilişkin yasa teklif ve tasarıları yıllardır meclis gündeminde beklemektedir. "Bir milletvekilince hazırlanan; kurul üyelerinin görev süresinin dört yıldan iki yıla düşürülmesini ve meslek örgütleri ile odaların doğrudan üye belirlemesini öngören yasa teklifi 16.12.2003 tarihinden beri meclis genel kurulunda görüşülmeyi beklemektedir. Yine Adalet Bakanlığı'nın İzleme Kurullarından gelen bilgiler doğrultusunda yıllık raporlar hazırlayıp kamuoyuna açıklayabileceğine ilişkin yasa tasarısı da; 15.09.2004 tarihinden bu yana sadece Meclis gündeminde sıraya alınabilmiştir. İstenen değişikliklerin eleştiri ve taleplerimizi karşılamaya yetmediği açık olmakla birlikte, teklif ve tasarı metinlerinin bir türlü görüşülüp yasalasmaması, izleme kurullarının iyileştirilmesi konusundaki isteksizliğin göstergesidir. Kısaca söylemek gerekirse; Grubumuzun oluşturulmasında hareket noktası olan "İzleme Kurullarının" sivil bir izleme yapamayacağı ve cezaevi sorunun çözümüne katkı koyamayacağına dair tespitlerimiz varlığını ve güncelliğini devam ettirmektedir.

Resmi Mercii ve İlgili Kurumlarla İlişki

1- Grubumuzun önceki raporunun yayınlanması ve basında yer alması üzerine İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı, İzmir Tabip Odası Başkanlığı'na 28.12.2005 tarihinde yazılı olarak başvurmuş ve "raporda bahsi geçen 41 adet başvuruda değinilen sorun alanları hakkında araştırılıp, gereğinin icrası için, Bağımsız İzleme Grubuna gönderilen 41 adet başvuru suretlerinin ve ilgili belgelerin C. Savcılığına gönderilmesini" istemiştir.

İzmir Tabip Odası Başkanlığınca, İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu'nun ayrı bir Sekreteryasının olduğu, ilgili başvuru ve belgelerin sekreteryaya eliyle tutulduğu bildirilmiştir. İzmir Cumhuriyet Başsavcınca 17.01.2006 tarihinde Grubumuz Sekreteryasına hitaben yazılan yazıda yukarıdaki istemi yinelemiştir.

İzmir Kırıklar 1 ve 2 No'lu F Tipi Cezaevleri ile Buca Kapalı Cezaevi'nde bulunan başvuruculardan, (raporda sözü geçen) Cumhuriyet Savcılığı yazısı da eklenerek, başvurularının ve ek belgelerinin verilmesi konusunda onayları olup olmadığı konusu yazılı olarak sorulmuştur. Onay veren başvurucuların yakınmaları ve 63 sayfadan oluşan ilgili belgeler, 03.07.2006 tarihinde Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletilmiştir.

Ancak bu güne kadar konuyla ilgili resmi işlem yapıldığına dair yazılı ya da duymusal bilgi alınamamıştır.

2- Grubumuza yapılan başvurular içerisinde, tutuklu ve hükümlülerin hastaneye sevk sırasında ring araçlarında ve hastanede bekleme yerinde ellerinin kelepçelendiği, bu uygulama nedeniyle muayene olunmayı reddettikleri belirtildiğinden, 09.10.2006 tarihinde

İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu'na başvurularak, Oda Yönetim Kurulu'nca hastanelerdeki uygulamanın nasıl olduğu konusunda bilgi istenmesi ve inceleme yapılması istenmiştir. Bu konudaki çalışma devam etmektedir.

3- Bilgi Edinme Yasası kapsamında 20.10.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı'na başvurularak, İzmir merkez ve çevre ilçelerde kurulu Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurullarının faaliyetleri, tespit edilen sorun alanları ve düzenlenmiş raporların bir örneği istenmiştir.

31.10.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı Müsteşarlık Bilgi Edinme Bürosunca verilen yanıtta, tüzel kişilerin bilgi edinme başvurularının, yetki belgesini içeren bir dilekçeyle yapılması gerektiği, dilekçemiz ekinde yetki belgesi olmadığından başvurumuzun işleme konulmadığı belirtilmiştir.

4- Yine Grubumuza ulaşan yakınma ve ihlal konuları kapsamında grup bileşenlerinden ÇHD İzmir Şubesinde yapılan ve sonuçları grubumuzla paylaşılan yazışmalar kapsamında;

* İzmir 2 No'lu F Tipi Cezaevi Müdürlüğü'ne başvurularak; kurumda bulunan tutuklu ve hükümlülere uygulanan disiplin soruşturmaları, verilen cezalar, 5275 sayılı Yasanın 48/1 ve 49. maddelerinin (kurumun ve kişilerin güvenliğinin tehlikede olması durumunda, asayiş ve düzen için, cezaevi yönetimince uygulanan tedbirler) konusunda bilgi istenmiştir. Cezaevi Müdürlüğü başvuruyu Cumhuriyet Başsavcılığı'na 28.03.2006 tarihinde ilettiğine dair bir cevap vermiş ise de, bu güne kadar sorulan hususlarda esasa ilişkin bir bilgi verilmemiştir.

* 29.08.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı'na yapılan başvuruda; F Tipi Cezaevlerinde çeşitli bölümlerin kamera ile izlenmesinin yasal dayanağı, kaç kamera ile hangi bölümlerin izlendiği, izleme yapılan özel birim olup olmadığı, kamera kayıtlarının nerede ve hangi süre ile saklandığı sorulmuştur. Adalet Bakanlığınca 28.09.2006 tarihinde verilen yanıtta, uygulamanın yasal dayanağının Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunun 9. maddesindeki Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarının tanımı içinde yer aldığı, firarın vuku bulduğu giriş - çıkışlar, mahkum ve personel girişi ile koridorlar, ziyaretçi kabul mahalli, cezaevi çatı ve çevresinin toplam 160 kamera ile izlendiği, ancak özel yaşamın gizliliği gereği odaların izlenmediği, izlemenin kurum bünyesindeki ana kontrol merkezinde cezaevi personelince yapıldığı, kamera kayıtlarının 6 ay süre ile saklandığı, adli makamlara kovuşturma halinde verildiği, bunun dışında hiçbir makama ya da kuruma verilmediği belirtilmiştir.

* 29.08.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı'na yapılan başvuruda; İzmir Kırıklar F Tipi Cezaevinde bir kısım mahkumun, kaldıkları hücreler ve disiplin cezası çektirilen hücreler dışında, özel hazırlanmış sünger kaplı hücrelerde tutuldukları bilgisi doğrultusunda, uygulamanın dayanağı, kaç kişiye, kaç kez, hangi sürelerle ve ne sebeple uygulandığı, uygulamaya neden olan fiil nedeniyle ayrıca disiplin cezası verilip verilmediği, özel hücreye koyma konusunda doktor raporu alınıp alınmadığı sorulmuştur. 11.09.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce, başvuruda istenen bilgilerin İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca temin edileceğinden, yasal cevap verme sürenin uzatıldığı bildirilmiştir. Bilgi Edinme Yasasında belirtilen ek süre dolduğu halde, sorulan konulara ilişkin yanıt halen verilmemiştir.

* 13.09.2006 tarihinde Adalet Bakanlığınca yapılan başvuruda; İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi Cezaevlerindeki bazı hükümlülerin Bolu F Tipi Cezaevi'ne nakledildiği, bu durumun ziyaret edilme hakkının fiilen engellenmesi sonucunu yarattığı vurgulanmıştır. Nakil işleminin iç hukuka ve uluslararası sözleşmelere aykırı yönleri belirtilerek, uygulamanın düzeltilmesi konusunda talepte bulunulmuştur². Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünce 06.10.2006 tarihinde verilen yanıtta, "İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarının kapasitelerinin üzerinde hükümlü ve tutuklu bulundurmaları nedeniyle cezası kesinleşmiş hükümlülerden, 1 No'lu F Tipi Cezaevinden 24 kişi, 2 No'lu F Tipi Cezaevinden 46 kişi olmak üzere toplam 70 hükümlünün, Ege Bölgesinde konularına uygun başka bir ceza infaz kurumu bulunmadığından, 24.08.2006 tarihinde Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevine nakledildiği, sevk edilecek kurumun belirlenmesinde 01.01.2006 tarih ve 45 no'lu genelgenin 2. bölüm, 8. madde, 1. fıkranın esas alındığı" belirtilmiştir. İşlemin düzeltilmesi (geri gönderme) talebi ise açıkça olmasa bile, zımnen reddedilmiştir.

Aynı konuda İHD İzmir Şubesine yapılan başvuruya, 07.09.2006 tarihinde Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nce yukarıdaki gibi yanıt verilmiştir.

• 20.10.2006 tarihinde İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurularak; İzmir ili ve ilçelerinde bulunan ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin kapasitelerinin kaç kişilik olduğu ve bugünkü mevcutları, hangilerinde kadın-çocuk hükümlü/tutuklu bulunduğu, cezaevinde kadrolu olarak çalışan veya kadrosuz, geçici çalışanların sayısı (öğretmen, sosyolog, diş hekimi vs.), sosyal kültürel aktivite mekanları olup olmadığı sorulmuştur. 07.11.2006 tarihli cevap yazısında; "sosyal ve kültürel aktiviteye uygun mekanlar İzmir Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, İzmir Çocuk Eğitimi Müdürlüğü ve Foça Açık Ceza İnfaz Kurumunda mevcuttur. Dilekçenizdeki diğer talep edilen bilgiler 4982 Sayılı Bilgi Edinme Kanununun 7/2 maddesi gereğince özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirmesi ayrıca aynı Kanununun 9. maddesi gereğince gizli olması nedenleriyle reddedilmiştir." denilmektedir. Yazıda İzmir merkez ve ilçe cezaevlerinin kapasiteleri, mevcutları, kadın ve çocuk

² Nakil işleminin hukuka aykırılığına dair raporun devamında "Nakiller" başlığı altında ayrıntılı açıklama yer almaktadır.

tutuklu/hükümlü sayısının gizliliğini gerektiren nedenler ve zaten bakanlık ve savcılık kayıtlarında yer alan bu bilgileri vermenin nasıl bir araştırma gerektiğine dair gerekçe sunulmamıştır. Önceki yıllarda Bakanlıkça verilen bilgilerin dahi, bu yıl konuyla ilgili kurumlarla paylaşılmaması cezaevlerinin giderek daha kapalı mekanlara dönüşmekte olduğunu göstermektedir.

Basın Açıklamaları:

Grubumuz 13.07.2006 tarihinde, basın organlarına, "Cezaevlerinde Tecrit Uygulamasının Son Bulması" konulu açıklamada bulunmuştur. Grubumuzun 2005 yılı raporu verilerinden yararlanılarak yapılan açıklamada; hukukçuların, hekimlerin, mimar - mühendislerin, insan hakları savunucularının ve diğer ilgili meslek gruplarının insan sağlığına, onuruna ve bütünlüğüne aykırı bulduğu TECRİT uygulamasına daha fazla gecikmeden son verilmesi şeklinde dilekleri yinelenmiş; siyasi yetkililer tarafından tecrit uygulamasına son verilmesine yönelik hukuksal, mekansal değişikliklerin yapılması için çağrıda bulunmuştur.

GRUBUMUZA YAPILAN BAŞVURULAR HAKKINDA

GENEL DEĞERLENDİRME

Grubumuza son dönemde, biri Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'ne sevklerle ilişkin olmak üzere toplam 38 başvuru yapılmıştır. Yapılan başvuruların ikisi çevre ilçelerdendir. Başvurular farklı konuları içermekle birlikte, bazı başvurular ayrı gruplandırılarak değerlendirme yapılmıştır.

İzmir 1 ve 2 No'lu F tipi cezaevlerinden, Bolu F Tipi Cezaevi'ne yapılan sevkler bir başlıkta değerlendirilmiş; Menemen Kapalı Cezaevinde yaşanan isyan ile ilgili kısa anlatımda bulunulmuş; son bir yılda İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi Cezaevlerinde meydana gelen süngerli odaya kapatılma ve domuz bağı uygulaması ayrı başlıkta değerlendirilmiştir. Bunların dışındaki yakınmalar konu başlıklarına göre sınıflandırılmıştır.

Bu yıl Grubumuza diğer yıllardan farklı olarak, her bir başvurunun kendisi bir rapor olabilecek şekilde yapılan başvurular olmuştur. Bu başvurular belli ve tek bir soruna özgülmemiş, farklı konulardaki yakınmalar toplanarak sorun tespitleri yanında çözüm önerileri ve beklentiler de dile getirilmiştir. Rapor niteliğindeki bu mektupların bir kısmı İnsan Hakları Derneği İzmir Şubesi ile Çağdaş Hukukçular İzmir Şubesi'ne, bir kısmı da doğrudan İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu'na gönderilmiştir.

Cezaevlerine göre gelen başvuru sayıları şöyledir:

Buca (Merkez) Kapalı Cezaevi: 2

İzmir 1 No'lu F Tipi Cezaevi: 12

İzmir 2 No'lu F Tipi Cezaevi: 20

Kınık Kapalı Cezaevi: 1

Menemen Kapalı Cezaevi(isyan): 1

Bolu F Tipi Cezaevine Sevk: 1

Yaşam Hakkının İhlali:

02.03.2006 tarihinde İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin mahkum koğuşunda yatmakta olan bir mahpusun, görevli gardiyan tarafından darp edildiği ve aynı gün kişinin öldüğü, o tarihte hasta olarak mahkum koğuşunda bulunan iki mahpus tarafından grubumuza iletilmiştir. Konu hakkında Cumhuriyet Savcılığında soruşturma başlatıldığı ve soruşturmanın halen yürütüldüğü bildirilmiştir. Ancak geçen sekiz aylık sürede soruşturmanın hala bitirilmemiş olması, etkili bir soruşturma yürütülmediğine dair ciddi kaygıya neden olmaktadır.

İşkence ve kötü muamele iddiaları:

Raporun giriş bölümünde izole edilmiş özel odaya kapama ve pozisyon işkencesi uygulamasına dair yakınmalar ayrıntılı olarak değerlendirilmiştir. O nedenle bu bölümde ilgili yere atıf yapmakla yetiniyoruz.

Bunun haricinde, gruba yapılan bir başka kötü muamele iddiasında, başvurucu, avukatıyla yaptığı görüşmeden dönerken, arama sırasında yaklaşık 10 kadar gardiyanın saldırısına uğradığını ve bu saldırının hücrede ve havalandırmada devam ettiğini belirtmiştir. Konu ile ilgili suç duyurusunda bulunulmuştur.

Sağlık Sorunları ile İlgili Yakınmalar:

1- Talep edilen sağlık birimine sevk yapılmaması, bazen geç yapılması, yeterli tedavi olanağına ulaşamama

2- Cezaevi doktorunun, başvurucunun maruz kaldığı kötü muamele sonrası yaptığı muayene sırasında, adli kuruma sevk yapmamak suretiyle görevini ihmal etmesi,

- 3- Hücre cezasının çekilmesi öncesi doktor tarafından yapılan muayene sırasında, başvuruçunun tedavi gördüğünü ve tedavi bitiminde çekmesinin uygun olacağını rağmen doktorun hücre cezasının çekilmesini ertelememesi³,
- 4- Hastaneye sevkler sırasında, ring araçlarının pencerelerinin tamamen kapalı olması nedeniyle havasız ve basık olması, yazın ve kışın araçlara takılan klimaların ağır bir hava üflemesi nedeniyle, ringlerde seyahatin işkence ve eziyet haline dönüşmesi,
- 5- Böbreğinde taş bulunan ve şiddetli ağrıları olan başvuruçunun götürüldüğü Yeşilyurt Devlet Hastanesinde taşın kırılması gerektiği ya da ameliyat olması gerektiğinin söylenmesi üzerine, Alsancak Devlet Hastanesi'ne sevk edildikten sonra gerekli tedavinin yapılmaması ve "makine yok" denilerek geri gönderilmesi⁴,
- 6- Hastaneye sevk edilen tutuklu ve hükümlülerin Yeşilyurt Devlet Hastanesindeki yeni uygulama nedeniyle dar ve havasız bekleme odalarına konulmaları, gün boyu burada tutulmaları, zaruri ihtiyaçlar için dahi alışverişin olanaklı kılınmaması⁵,
- 7- Başvuruçunun hastaneden getirildikten sonra, pansumanının geç yapılması, ağır sağlık sorunlarına rağmen revirde tedaviye olanak tanınmaması, kurum doktoruna çıktığında en az bir memurun muayene sırasında yanlarında olması⁶,
- 8- Hastaneye götürülme sırasında iki kişiye tek kelepçe takılmak istenmesi, başvuruçunun bu uygulamayı reddetmesi nedeniyle hastaneye sevklerinin yapılmaması, daha sonra kalp ve hipertansiyon gibi ciddi rahatsızlıkları olduğundan tekrar hastaneye sevk istediğinde, "jandarma ve araç olmadığı" gerekçesi ile hastaneye sevkinin gerçekleşmemesi⁷,
- 9- Başvuruçunun 2005 yılında gözaltı sürecinde maruz kaldığı işkence ve kötü muamele nedeniyle ellerinde titreme, ensesinde sertleşme, başının sol üst kısmında şiddetli ağrı şikayetleri nedeniyle, doktora çıkma isteminin yaklaşık 3 gün sonra yerine getirilmesi, doktora çıkma konusundaki gecikmenin nedenini sorduğunda ise azarlanması ve hakkında tutanak tutulması⁸,
- 10- Yeşilyurt Atatürk Eğitim Hastanesi Kulak-Burun-Boğaz Servisi ve Göz Servisi ile Konak Dış Hastanesinde kelepçeli muayene ve tedavi uygulaması⁹ ile ilgili yakınmalar alınmıştır.

Ölüm Orucu Eylemi, Açlık Grevi:

Başvuruçunun İzmir Kırklar 2 No'lu F Tipi Cezaevinde kalmakta iken 14.02.2006 tarihinde başlattığı süresiz açlık grevi eylemini, 10.03.2006 tarihinde ölüm orucu eylemine çevirmiştir. 10.03.2006 tarihinde İzmir Cumhuriyet Savcılığı'na yazmış olduğu dilekçede, ölüm orucu eylemine başlama nedenlerini beş maddede toplamış ve özetle cezaevinde günlük yaşamın dahi keyfi, hukuksuz, insancılıktan uzak uygulamalarla dayanılmaz hale getirildiğini, insanın F Tipi cezaevlerinde kimliksizleştirildiğini belirtmiştir. Yirmi altı ay boyunca dilekçe verdiği, taleplerde bulunduğu halde en basit ihtiyaç ve sorunları konusunda gerçek bir muhatap bulunmadığını ifade eden başvuruçunun dilekçesinde; taleplerinin kabul edilmediğini ve eyleminin çözümsüzlük dayatmasını aşacağına inandığını aktarmaktadır.

06.06.2006 tarihinde Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne giden İzmir 2 No'lu F Tipi Cezaevi Müdürü ve cezaevinin sosyal hizmet kadrosundan iki görevli ile yaklaşık üç saat görüşüğünü "mini pilli satranç takımı ve atlama ipinin verilmesi" dışındaki taleplerinin yerine getirileceği konusunda kendisine söz verildiğini belirten başvuruçunun, amacının inatlaşma olmadığını, çözüm ve diyalog olduğunu ve bu koşullarda eyleme son verdiğini belirtmiştir. Başvuruçunun şu an Edirne F Tipi Cezaevi'ndedir.

Ziyaretler ve Görüş Uygulamaları ile İlgili Yakınmalar:

Yakın görüşü için belirlenen süreler uyulmadığı, keyfi bekletmeler ve uzun süren aramalar nedeniyle görüşlerin mevzuatta belirtilen süreden daha kısa sürdüğü şeklindeki yakınmalar, bu konuda en fazla dile getirilen yakınmalar olmaya devam etmektedir. Daha önceki raporumuzda da yer alan bu yakınmalara ek olarak;

- 1- Birbirleriyle karşılaşmalarını için, bir kişinin ziyareti bitmeden ve odalarına geri götürülmeden, ziyaretçisi gelen diğer mahpusların ziyarete çıkarılmadığı;
- 2- Hükümlülerin ailelerinin yaşadığı yerlerden uzak bir cezaevine gönderilmesi nedeniyle ziyaretlerin güçleştiği;
- 3- F Tipi Cezaevinde tutulan başvuruçunun annesinin felç geçirmesi nedeniyle telefonla görüşme talebinde bulunduğu, ancak başvuruçunun bu talebinin "iyi halli olmadığı" gerekçesi ile idarece reddedildiği, yine tekerlekli sandalye ile hareket edebilen

³ Başvuruçunun, kötü muamele gördüğü iddiasıyla C.Savcılığına şikayette bulunmuştur.

⁴ Başvuruçunun yakınması ile ilgili İHD tarafından yazışma yapılmış ve 24.07.2006 tarihinde basın açıklaması yapılmıştır.

⁵ Başvuruçunun yakınmasını konu alan basın açıklaması İHD tarafından 24.07.2006 tarihinde yapılmıştır.

⁶ Başvuruçunun ölüm orucu eylemini sürdürürken tıbbi müdahale yapılmak istenince, kendisini yakmış, bir süre Yeşilyurt devlet Hastanesinde kaldıktan sonra, F Tipi Cezaevinde söz konusu yanıklara ilişkin olarak yukarıda belirtilen sorunları yaşadığını beyan etmiştir.

⁷ Başvuruçunun yaşadığı sorun ile ilgili olarak 25.08.2006 tarihinde C. Savcılığına suç duyurusunda bulunmuştur. Yine yaşadığı sağlık sorunları, tecridin etkileri ve kelepçeli muayene ile ilgili olarak Türk Tabipler Birliği Genel Merkezine 10.09.2006 tarihli bir mektup yazmıştır.

⁸ Başvuruçunun konuyla ilgili olarak Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştur.

⁹ Konu hakkındaki diğer başvurularla esas alınarak, İzmir Ceza ve Tutukevleri Bağımsız İzleme Grubu olarak, İzmir Tabip Odası Yönetim Kurulu Başkanlığına 09.10.2006 tarihinde başvurularak, hastanelerdeki uygulamalar hakkında araştırma yapıp, bilgi istenilmesi talep edilmiştir.

annesinin görüş yapmasının “tekerlekli sandalyenin ziyaretçi kabul kapısından geçemeyeceği”nden bahisle reddedildiği şeklindeki yakınmalar Grubumuza iletilmiştir.

Aramalarla İlgili Yakınmalar:

F Tipi cezaevlerinde arama, ana sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaya devam etmektedir. Grubumuza:

- 1- Üst aramasının onur kırıcı bir şekilde yapıldığı, hücreden her çıkışta en az üç kere arama yapıldığı, ayakkabıların çıkartılmasının istenildiği, hatta son dönemde çorap çıkarılmasının dayatıldığı,
- 2- Kurum dışına (örneğin mahkemeye) götürüldüklerinde en az üç defa yapılan üst aramasının, son dönemlerde altıya çıkarıldığı,
- 3- Son dönemlerde (Eylül-Ekim ayları) 1 No'lu F Tipi Cezaevindeki aramaların cumartesi günleri sabah sayımında yapılması, gerekçe olarak hafta içi iş yurdu ve benzeri faaliyetlere katılanların “faaliyetlerimiz engelleniyor” şeklindeki açıklamalarının gösterildiği,
- 4- Arama nedeniyle hücrelere gelinceye kadar, havalandırma kapılarının açılmadığı,
- 5- Başvurucunun avukat görüşünden dönüşü sırasında yapılan aramada kötü muameleye maruz kalması, kendisine dört kez yapılmak istenen arama işlemine izin vermediği için saldırıya uğradığı;
- 6- Kınık Kapalı Cezaevi'nde yapılan mutat arama sırasında, başvurusunun ağzının “rütbeli bir asker” tarafından aranmak istemesi, bu isteğin beden muayenesine girdiği, üst ve eşya araması kapsamında olmadığından bahisle başvuru tarafından reddedildiğine ilişkin yakınmalar ulaşmıştır.

Tecrit Yakınmaları:

F Tipi Cezaevlerinin temel sorunu tecrit, etkilerini olanca şiddetle göstermeye devam etmektedir. Başvurucuların kendi ifadeleriyle:

* “F Tipi Cezaevinde gardiyanlığın teknisyen gibi yapıldığı, gardiyanlarla diyalogda kendisini sanki robotla konuşuyormuş gibi hissettiği, tecridin artık sorunları görmekten gelmelerine neden olduğu ve bezginlik yarattığı”

* “Tecridin insan bedenini isyan ettirdiği”

* “8 m2 de bir yatak, bir dolap, bir masa, sandalye, banyo-tuvalet var, ayrı bir bulaşık yıkama yeri yok, banyo lavabosunda bulaşık yıkıyor, spor yapılamıyor, havalandırma çok küçük”

Tecrit koşullarının daha da ağırlaştırılmasına yönelik iki uygulama dikkat çekicidir: Bunların ilki “süngerli oda” olarak adlandırılan uygulamadır. Diğer ise 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nde, A-10 ve A-11 numaralı hücrelerde, pencerelerin parmaklıkları dışında, ayrıca delikli demir kafesle kapatılması, bu hücrede kalanların ayrıca yalıtılmasıdır.¹⁰ Ağırlaştırılmış müebbet hapis uygulamasının yanı sıra bu iki durum tecridin ağırlaştırılmış şekillerinin her an uygulanabileceğinin işaretidir.

İnfaz Kanununun 16. Maddesinin (Ceza İnfazının Erteleme) Uygulamasına İlişkin Yakınmalar:

1- Başvurucu hakkında, 2004 yılında Wernicke-Korsakoff tanısı konularak infaz erteleme yapılmış, ancak yeni İnfaz Yasasının 16/1. maddesi ve 5237 sayılı yeni TCK'nın 57. maddesi uyarınca erteleme kararı değiştirilerek, Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesine kapatılmıştır.

Başvurucunun vekili tarafından 20.04.2006 tarihinde İzmir İnfaz Savcılığına başvurulmuş ve Wernicke-Korsakoff hastalığının Türk Tabipler Birliği ve Adli Tıp Uzmanlarının organik bir akıl hastalığı olarak kabul edilmediği, nörolojik bir tanı olduğu Manisa Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde Nöroloji Servisi bulunmadığı belirtilerek tedavinin İzmir Atatürk Eğitim Hastanesinde yürütülmesi talep edilmiştir.

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı, Adli Tıp Kurumundan hükümlünün infazının devam edip etmeyeceği konusunda istenilen rapor gelmediğinden 20.04.2006 tarihinde talebi reddetmiştir.

2- Başvurucu, 66 ay hapis cezası almış olup, yaklaşık 15 yıldır şeker hastasıdır (DM tip-insüline bağımlı). 1992 yılında ses tellerinde Larenks Kanseri tanısı konulmuş ve larenjektomi operasyonu uygulanmıştır. Daha sonra ses protezi uygulanmış ve 2004 yılında trakeoözofageal fistül protez yerleştirilmiştir. 1999 yılında sol bacakta ayak damarına by-pass yapılmış, 2003'te sağ ayak damarına aynı işlem yapılmıştır. 2003 yılında sağ bacak diz altından kesilmiştir. 2004 yılında sağ göz küresi çıkarılmış olup sol gözde %80 görme kaybı bulunmaktadır. Bunun yanında hipertansiyon, koroner arter hastalığı, KOAH, hiperlipidemi, anemi gibi ciddi hastalıkları bulunmaktadır.

Söz konusu hastalıklar nedeniyle, öncelikle ceza erteleme ve Cumhurbaşkanı'ndan af talep edilmiştir. Bunun üzerine Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu tarafından, cezanın infazına hastanede devam edilmesinin uygun olduğu yönünde rapor düzenlenmiştir.

Grubumuza yapılan başvurudan sonra, başvurusunun yakınları İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlığına başvurularak değerlendirme raporu talep etmiştir. Çapa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığı tarafından düzenlenen raporda, cezanın infazına doktoru ve reviri olan bir kurumda dahi devam edilmesinin uygun olmayacağı, halihazır

¹⁰ Başvurucu talebi sonucunda kendi hücrendeki kafesin kaldırıldığını belirtmiştir.

durumun T.C. Anayasasının 104/b maddesinde geçen sürekli hastalık, sakatlık ve kocama hali kapsamında olduğuna dair bir kanaat raporu vermiştir.

22.11.2006 tarihli İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Başkanlığı tarafından düzenlenen “Bilimsel Mütalaa” başlıklı raporda da tüm bulguların Cumhurbaşkanlığı affı için Anayasada düzenlenen “sakatlık” ve “sürekli hastalık”a uygun olduğu belirtilmiştir. Her iki Fakültenin Adli Tıp Anabilim Dalı’nca açıklanan raporlar karşısında, başvurunun yeniden Adli Tıp kurumuna sevki istenmiştir.

Disiplin Uygulamaları:

1- İdarenin takdirine göre, keyfi olarak her eylem ve davranış disiplin suçu sayılmakta ve cezalandırılmaktadır.(Örnek olarak; türkü söylemek, Adalet Bakanlığı, Savcılık veya herhangi bir resmi kuruma bireysel veya toplu dilekçe yazmak disiplin cezasına konu olmuştur.)

2- Disiplin cezası alınması durumunda, sosyal alanlardan yararlanmasına da kısıtlama getirilmektedir. (Başvurucu, 1 ay mekuptan men cezası aldığı, bununla birlikte tüm sosyal alanlardan -spor, iş atölyesi- yasaklı olduğunu belirtmiştir.)

3- Disiplin cezası alınması durumunda, bu cezanın kaldırılması için öngörülen 6 ay ve 1 yıllık sürelerle açık görüşe izin verilmemekte, böylece bir fiil nedeniyle birden fazla yaptırım uygulanmaktadır.

4- Başvurucu 2 No’lu F Tipi Cezaevinde kaldığı sürede, hücre cezasını çekmekte iken, günde 1 saat açılması gereken havalandırmanın hiç açılmadığını belirtmiştir.

5- Başvurucu Grubumuza yazmış olduğu mektuba idare tarafından el konulduğunu, bunun üzerine ÇHD’ye, Av. Behiç Aşçı’ya ve İzmir Tabip Odası’na mektup yazdığını, fakat bu mektuplara da el konularak muhataplarına gönderilmediğini belirtmiştir. İdare “mektuplarda kamu personelinin hedef gösteren ibareler olduğu” gerekçesi ile mektuplara el koyduğunu açıklamıştır¹¹. Başvurucuya göre mektup içeriklerinde hedef gösteren herhangi bir ifade bulunmamaktadır, amaç tecrit konusundaki yakınmaların dış dünyada bilinmesini engellemektir.

6- Yine başka bir başvuru, 27.06.2006 tarihinde İHD, ÇHD ve Tabip Odası’na bir arkadaşının sağlık problemi ile ilgili 3 adet faks yazdığını, ancak 2 No’lu F Tipi Cezaevi İdaresince fakslara el konularak ilgili yerlere gönderilmediğini belirtmiştir.

Yiyecek, Isınma ve Hijyen Konularındaki yakınmalar:

1- Yemeklerin, özellikle sabah kahvaltısı ve akşam yemeklerinin, miktar açısından az ve besleyici olmadığı,

2- Rahatsızlıkları olanlara diyet yemeği olarak sadece patates ve yoğurdun verildiği,

3- 1 No’lu F Tipi Cezaevinde kış boyunca sıcak suyun 1 saatle sınırlandırıldığı ve bunun da ancak 5-10 dakikasının sıcak aktığı, yazın ise sıcak suyun 2 saat süre ile verildiği ve temizlik ihtiyacını karşılamaya yetmediğini belirtilmiştir.

Telefon Görüşmeleri:

Grubumuza son dönemde yapılan başvurularda, telefon görüşmelerinin Kürtçe konuşma yapıldığı gerekçesi ile engellendiği belirtilmiştir.

Başvurucuların Cumhuriyet Başsavcılığı’na yazdıkları dilekçelere yanıt olarak: Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük’ün Telefon Görüşme Hakkı başlıklı 88/2-p. maddesinde belirtilen “*Telefon görüşmeleri Türkçe yapılır. Ancak, hükümlünün Türkçe bilmemesi veya görüşeceğini bildirdiği yakınının mahallinde yaptırılacak araştırma ile Türkçe bilmediğinin tespit edilmesi halinde konuşmanın yapılmasına izin verilir.*” hükmü gereğince, kurum idaresinin hükümlü ve tutukluların Türkçe bilmeyen yakınlarının mahallerinde yaptıracağı araştırma sonuçlanıncaya kadar geçecek olan sürede haftalık telefon görüşmelerinin Türkçe yapılması gerektiğinden uygulamanın yasa, tüzük ve yönetmeliklere aykırı olmadığını belirtmiştir.

Konu hakkında İHD tarafından yapılan başvuru da aynı şekilde cevaplanmıştır.

Yine bu dönemki raporumuz Kasım 2005-Ekim 2006 tarihleri arasında gruba yapılan ihlal başvurularını içermektedir. Bu nedenle, Kasım ayı içerisinde İHD İzmir Şubesi’ne yapılan çok sayıda Kürtçe konuşma yasağına ilişkin başvuruya, raporda yer verilememiştir.

Kitap-Dergi –Diğer İletişim Araçları ile İlgili Yakınmalar:

F Tipi Cezaevinden gelen başvurularda;

1- Mahkeme kararıyla yasaklanmamış olmasına rağmen, kitap ve dergilerin “güvenlik” gerekçesiyle alıkonulduğu, mahpuslara verilmediği,

2- Kitap-dergi bulundurma konusunda sayı sınırlaması getirildiği, mevzuat gerekçe gösterilerek 10 kitap-15 dergi alınabileceği, bu sebeple bir dergiyi atmak için bile idareye dilekçe vermek gerektiği,

¹¹ 1 No’lu Disiplin Kurulu Başkanlığının 10.03.2006 ve 06.03.2006 tarihli kararları

- 3- Hücrelerine CD çalar ve walkman alınmasına izin verilmediği,
 4- Yasal olarak sınırlama olmamasına rağmen merkezi TV kanalı sayısının 16-17 ile sınırlandırıldığı,
 5- İnfaz Yasasında bir hak olarak tanıdığı halde, mahpusların dergi çıkarmalarına izin verilmediği şeklinde yakınmalar iletilmiştir.

Savunma Hakkının Kısıtlanması

İzmir Kırklar 2 Numaralı F Tipi Cezaevinde savunma evrakları idare tarafından incelenmektedir. Başvurucu kapalı zarf içinde verdiği savunma evrakının avukat görüş yerine açılarak getirildiği ve evrakın incelemeye verilmeyeceğinin kendisine söylendiğini belirtmektedir.

Menemen Kapalı Cezaevinde Meydana Gelen İsyan Başvurusu:

14.03.2006 tarihinde Menemen Kapalı Cezaevinde, akşam saatlerinde meydana gelen isyan nedeniyle yaklaşık 19 kişi Buca Kapalı Cezaevi'ne nakledilmiş ve bu 19 kişiden dokuzu daha sonra Kırklar F Tipi Cezaevi'ne götürülmüştür.

Başvurucular, isyan ile ilgilerinin olmadığını, fakat Menemen Kapalı Cezaevinde 14 kişilik koğuşlarda, 20-23 kişi kaldığını, bir ranzada 2 kişi yattığını, iaşelerin yetmediğini, bazı ranzalarda yatak olmadığını belirtmişlerdir. Çıkan isyan ve devamında meydana gelen olaylarla ilgili olarak şikayetlerinin olmadığını dile getirmişlerdir. Cezaevinde yaşanan sorunların daha iyi anlaşılabilmesi, eksik iaşe ve yatacak yer sorununa dikkat çekmek açısından konuyla ilgili anlatımlara bu raporda yer verilmiştir.

Nakiller:

24.08.2006 tarihinde İzmir 1 No'lu F Tipi Cezaevi'nden 24, 2 No'lu F Tipi Cezaevi'nden 46 kişi olmak üzere toplam 70 kişi, Bolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmiştir.

Nakil gerekçesi olarak; 01.01.2006 tarih ve 45 no'lu Genelgenin "Zorunlu Nedenlerle Nakil" başlıklı m.8/1'de yer alan "Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılmaz hale gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular yargı çevresi dışında Bakanlıkça belirlenen ve konularına uygun olan diğer kurumlara nakledilecektir." hükmünün esas alındığı belirtilmiştir.

Bolu F Tipi Cezaevi'ne nakledilen hükümlülerin pek çoğunun ailesi Ege Bölgesinde ikamet etmektedirler. Yapılan sevk hükümlü ailelerinin ziyaret koşullarını olumsuz etkilemiştir. Bolu F Tipi Cezaevi'ne nakledilen hükümlülerden bir kısmı; aileleri İzmir ve çevresinde yaşadığından kendi istekleri ile nakil giderlerini ödeyerek İzmir'e gelmişlerdir. Bazı hükümlülerin ise; İzmir'de cezaları infaz edildiğinden aileleri kendilerini ziyaret edebilmek için İzmir'e yerleşmişlerdir.

İzmir Kırklar 1 ve 2 No'lu F tipi cezaevlerinden yapılan sevklerin, yazılı uluslararası kurallar ve iç hukuktaki düzenlemeler dikkate alınmadan yapıldığı açıktır. İç hukuk yönünden "hükümlüyü ziyaret hakkının" (İnfaz Kanunu 83.) kullanılabilirliğinin fiilen ortadan kalktığı, "avukatla görüşme hakkının" (İnfaz Kanunu 59.) kullanılmasının zorlaştırıldığı, "telefon, faks, mektup haklarının" (İnfaz Kanunu 66-68) kullanımı için gerekli masrafları arttırdığı ve hakkın kullanımı yönünde sıkıntı yaratacağı anlaşılmaktadır.

Uluslararası Sözleşmeler cezaevine yerleştirmeler konusunda, aile ile ilişkinin devamını sağlayacak işlem tesisini gerekli görmektedir. Uluslararası hukukta ilgili maddeler şöyledir:

Herhangi bir Şekilde Gözaltında Tutulan ya da Hapse Konan Tüm Kişilerin Korunmasına Dair İlkeler Bütünü:

Madde 19: Gözaltında Tutulan ya da hapsedilen bir kimsenin kanunlarda ya da yasal yönetmeliklerde belirtilen makul şartlar ve sınırlamalar dahilinde, özellikle aile üyeleri tarafından ziyaret edilebilme ve onlarla haberleşme hakkı vardır ve dış dünya ile iletişim kurabilmesi için kendisine yeterli imkan verilir.

Madde 20: Gözaltında tutulan ya da hapsedilen talep ettiği zaman eğer mümkünse genellikle ikamet ettiği yere makul uzaklıktaki bir tutukevi veya cezaevinde tutulur.

BM Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kuralları ;

Madde 79: Hem mahpusun, hem de ailenin yararına olacak şekilde mahpus ile ailesi arasındaki ilişkinin sürdürülmesine ve geliştirilmesine özel bir önem verilir.

Hükümlerini içermektedirler. Görüldüğü gibi Uluslararası düzenlemeler açısından da yapılan nakiller yerinde değildir.

RAPORUN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

VE İLGİLİ MERCİLERİN SORUNLARA YAKLAŞIMI

Yapılan başvurular dikkate alındığında, başvuruların büyük çoğunluğunun İzmir 1 ve 2 No'lu F Tipi Cezaevlerinden geldiği anlaşılmaktadır. Değerlendirmeler bize ulaşan başvurular üzerinden yapılmaktadır. Hükümlü/tutukluların hakları arama bilinci ile gelen başvuruların yoğunlaştığı cezaevi modelleri arasında bir paralellik gözlenmektedir.

Ülkemizde F tipi cezaevlerine ve tecrit uygulamalarına karşı uzun yıllardır devam bir karşı çıkış vardır. Sosyalist siyasi mahkumlar tarafından F tipi cezaevlerindeki uygulamalara başından beri karşı olunduğu ve tretman faaliyetlerine katılmama, işlikleri

kullanmama, onur kırıcı arama olarak nitelendirdikleri ayakkabı araması nedeniyle görüş ve revire çıplak ayakla çıkma şeklindeki protestolar halen devam etmektedir. Ancak son yıllarda F tipi cezaevlerine nakledilen tutuklu ve hükümlülerde; siyasi görüşlerinden, işlediği iddia edilen suçun niteliğinden bağımsız olarak uygulamaya karşı ciddi bir tepki olduğu gözlenmektedir. Farklı görüşlerden olan siyasi mahpuslar kadar adli mahpusların da tecrit uygulamaları eleştirdikleri ve yakınmalarını duyurmak amacıyla dış dünya ile bağlantı kurduklarını söyleyebiliriz. Bu değişim cezaevleri ile ilgilenen kurumlar hakkında bilgi edinme ve bu kurumlara ulaşma faaliyetini arttırmaktadır. Yine ister siyasi, ister adli olsun F tipi cezaevlerinden infazla ilgili konularda, cezaevi idaresine, savcılıklara, Adalet Bakanlığı ve ilgili diğer resmi mercilere yapılan başvuruların sayısı da diğer cezaevlerindekiyle oranla daha fazladır. Bu durumu “yalıtılmış cezaevi koşullarının ve baskının; hak arama bilincini arttırdığı” şeklinde yorumlamak mümkündür.

Bu yıl altını çizmek istediğimiz bir konu da; infaz hukukuna ilişkin yapılan her yeni düzenlemenin cezaevlerinde yeni sorun alanları yarattığıdır. 2005 yılında yayınlanan raporumuzda 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni İnfaz Yasasından kaynaklanan özellikli konulara dikkat çekmiştik. Nasıl uygulanacağı yeni infaz kanunu ile düzenlenen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının nasıl ağır ve telafisi zor tahribatlara yol açacağına değinmiştik. Yine akıl hastalığı ve ağır fiziksel hastalığı olanların cezalarının ertelenmesine ilişkin hükümlerin yeni yasayla, uygulanmasının neredeyse imkansız hale getirildiğini, ceza hukuku ilkeleri ve tıbbi kurallara açısından kabul edilemez olduğunu açıklamıştık. 06.04.2006 tarihinde resmi gazetede yayımlanan İnfaz Tüzüğü'nün de benzer sonuçlar doğurduğu anlaşılmaktadır. İnfaz yasasında; telefon görüşmelerinin Türkçe yapılması zorunluluğu bulunmadığı ve bu konuda herhangi kısıtlama olmadan kişilerin kendi dilleri ile telefon görüşmesi yaptığı halde; Tüzük ile bu hak sınırlanmış ve Türkçe konuşma zorunluluğu getirilmiştir. Konuyla ilgili olarak gelen başvuruların tamamı önceden “Kürtçe” yaptıkları telefon görüşmelerinin yasaklandığına ilişkindir. Getirilen kısıtlama pratikte “Kürtçe konuşma yasağı” şeklinde algılanmaktadır.

Tüzük; hükümlünün Türkçe bilmemesi veya görüşeceği yakınının Türkçe bilmediğinin mahallinde tespiti halinde başka bir dilde görüşmeye izin vermektedir. Ancak bu hal istisnadır. Mutat bir uygulamanın, tüzük ile istisnaya dönüştürülmesinin nedenleri açıklanmış değildir. Kaldı ki; normlar hiyerarşisi gereğince; hiçbir yasal düzenleme kendisinden önce gelene aykırı olmamalıdır. Yine hakları ancak yasayla sınırlanabileceği kuralı karşısında dayanağı olan infaz kanununda sınırlanılmamış bir hakkın tüzükle sınırlanması hukukun genel ilkelerine aykırıdır. Tüzükle getirilen düzenlemenin uygulamada yarattığı bir sorun da; hükümlünün telefon görüşmesi yapmak istediği yakınının Türkçe bilip bilmediğinin mahallinde araştırılacak olması, araştırmamanın da cezaevi idaresince yapılacak olmasıdır. İdareye yüklenen bu yükümlülüğün yerine getirilmesinde gösterilen gecikme ve özensizlik, telefonla görüşme hakkının fiilen kullanılamaması sonucunu yaratmaktadır. Medeni kanun gereğince bir yıldan fazla hapis cezası alanlara vasi atanması için cezaevi idaresine sulh hakimine başvuru yapma konusunda getirilen, yükümlülüğünün yıllarca yerine getirilmediğini benzer yeni düzenleme nedeniyle hatırlatmak isteriz.

Savunma hakkının ihlali sonucunu doğuran yakınmalara ilk kez bu raporda yer almaktadır. Mahpusların avukatlarıyla görüşe giderken yanlarına aldıkları evrakların gardiyanlarca incelenmesi, avukata verilen evrakın mektup okuma komisyonunca yeniden incelenmesi yasayla güvence altına alınmış savunma hakkının ve avukatla ilişkinin gizliliğinin açıkça ihlalidir.

Bu son raporda yer alan sorun alanları ve ihlallere ilişkin anlatımlar, önceki yıllardakilerle benzer, hatta aynıdır.

Tüm sorun alanlarının varlığına, grubumuzun henüz cezaevlerinde izleme faaliyeti yapamamış olmasına, Resmi kurullarca düzenlenen raporların istenmesi ve fakat henüz hiçbir raporun iletilmemesine rağmen, cezaevlerinden gelen başvuruların bir kısmının, grubumuz adına gönderilmesi ve sorunlar konusunda bilgi aktarıyor olması sevindiricidir.

O nedenle daha önceki raporlarda da belirttiğimiz gibi, konu ile ilgili tüm kişi ve kuruluşları alanda birlikte çalışma konusundaki davetimizi yineliyoruz.

Ek 6

20 Ekim 2000 tarihinde başlayan ölüm orucu sürecinde ölenlerin tam listesi

19 Aralık 2000 Operasyonu'nda ölenler:

- *Bayrampaşa*: Cengiz Çalıkoparan, Ali Ateş, Mustafa Yılmaz, Murat Ördemci, Nilüfer Alcan, Fırat Tavuk, Aşur Korkmaz, Şefinur Tezgel, Yazgüllu Güder Öztürk, Gülser Tuzcu, Seyhan Doğan, Özlem Ercan.
- *Ümraniye*: Ahmet İbili, Ercan Polat, Umut Gedik, Alp Ata Akçagöz, Rıza Poyraz, Haydar Akbaba, Muharrem Buldukoğlu.
- *Çanakkale*: Fidan Kalşen, Fahri Sarı, Sultan Sarı, İlker Babacan.
- *Bursa*: Murat Özdemir.
- *Çankırı*: İrfan Ortakçı, Hasan Güngörmez, Ali İhsan Özkan.
- *Uşak*: Berrin Bıçkılar, Yasemin Cancı.
- *Ceyhan*: Halil Önder.
- *Askerler*: Nurettin Kurt (Ümraniye), Mustafa Mutlu (Çanakkale)

Hapisede ölenler:

1. Cengiz Soydaş, 21 Mart 2001
2. Adil Kaplan, 7 Nisan 2001
3. Bülent Çoban, 7 Nisan 2001
4. Fatma Ersoy, 10 Nisan 2001
5. Nergis Gülmez, 11 Nisan 2001
6. Tuncay Günel, 11 Nisan 2001
7. Celal Alpay, 12 Nisan 2001
8. Abdullah Bozdağ, 12 Nisan 2001
9. Erol Evcil, 13 Nisan 2001
10. Murat Çoban, 13 Nisan 2001
11. Gürsel Akmaz, 16 Nisan 2001
12. Endercan Yıldız, 18 Nisan 2001
13. Sibel Sürücü, 22 Nisan 2001
14. Hatice Yürekli, 22 Nisan 2001
15. Sedat Karakurt, 24 Nisan 2001
16. Fatma Hülya Tümgan, 28 Nisan 2001
17. Hüseyin Kayacı, 6 Mayıs 2001
18. Cafer Tayyar Bektaş, 6 Mayıs 2001
19. Veli Güneş, 16 Haziran 2001
20. Aysun Bozdoğan, 26 Haziran 2001
21. Gökhan Özocak, 4 Temmuz 2001
22. Ali Koç, 8 Temmuz 2001

23. Muharrem Horuz, 2 Ağustos 2001
24. Ali Ekber Barış, 18 Ekim 2001
25. Tülay Korkmaz, 19 Kasım 2001
26. Ali Çamyar, 2 Ocak 2002
27. Zeynel Karataş, 5 Ocak 2002
28. Yusuf Kutlu, 8 Mart 2002
29. Yeter Güzel, 10 Mart 2002
30. Doğan Tokmak, 15 Mart 2002
31. Meryem Altun, 31 Mart 2002
32. Okan Külekçi, 22 Mayıs 2002
33. Semra Başyigit, 29 Temmuz 2002
34. Fatma Bilgin, 10 Ağustos 2002
35. Melek Birsen Hoşver, 22 Ağustos 2002
36. Gülnihal Yılmaz, 24 Ağustos 2002
37. Fatma Tokay Köse, 31 Ağustos 2002
38. Hamide Öztürk, 10 Eylül 2002
39. Serdar Karabulut, 8 Kasım 2002
40. İmdat Bulut, 19 Kasım 2002
41. Zeliha Ertürk, 30 Kasım 2002
42. Feridun Yücel Batu, 1 Aralık 2002
43. Berkan Abatay, 20 Aralık 2002
44. Özlem Türk, 11 Ocak 2003
45. Yusuf Aracı, 26 Mart 2003
46. Ümit Günger, 31 Mart 2004
47. Selma Kubat, 1 Mayıs 2004
48. Selami Kurnaz, 12 Ağustos 2004

Ölüm oruçlarına destek veren tutuklu yakınlarından ölenler:

1. Gülsüman Ada Dönmez, 9 Nisan 2001
2. Canan Kulaksız, 15 Nisan 2001
3. Şenay Hanoğlu, 22 Nisan 2001
4. Erdoğan Güler, 24 Nisan 2001
5. Zehra Kulaksız, 29 Haziran 2001
6. Hülya Şimşek, 31 Ağustos 2001
7. Özlem Durakcan, 28 Eylül 2001

Tahliye olduktan sonra ölüm orucunu sürdürürken ölenler:

1. Uğur Türkmen, 27 Mayıs 2001
2. Sevgi Erdoğan, 14 Temmuz 2001
3. Osman Osmanağaoğlu, 14 Ağustos 2001

4. Gülay Kavak, 7 Eylül 2001
5. Ümüþ Şahingöz, 14 Eylül 2001
6. Abdülbari Yusufoglu, 20 Eylül 2001
7. Ali Rıza Demir, 27 Eylül 2001
8. Ayşe Baştımur, 28 Eylül 2001
9. Zeynep Arkan Gülbağ, 27 Eylül 2001
10. Lale Çolak, 8 Ocak 2002
11. Tuncay Yıldırım, 21 Mart 2002
12. Feride Harman, 15 Aralık 2002
13. Fatma Koyupınar, 27 Nisan 2006

Kendini yakanlar:

1. Kazım Gülbağ, 25 Nisan 2001 (Almanya'da)
2. İbrahim Erler, 18 Eylül 2001
3. Eyüp Savur, 7 Kasım 2001
4. Nail Çavuş, 7 Kasım 2001
5. Muharrem Çetinkaya, 12 Kasım 2001
6. Orhan Oğur, 27 Şubat 2003 (F tipinde ölüm orucunda değilken kendini yaktı)
7. Muharrem Karademir, 28 Şubat 2004 (ölüm orucunda kendini yaktı)
8. Günay Öğrener, 2 Mart 2004 (ölüm orucunda kendini yaktı)
9. Ümit Günger, 31 Mart 2004 (ölüm orucunda kendini yaktı)
10. Hüseyin Çukurluöz, 23 Haziran 2004 (ölüm orucunda kendini yaktı)
11. Bekir Baturu, 23 Haziran 2004 (ölüm orucunda kendini yaktı)
12. Sergül Albayrak, 28 Aralık 2004 (tahliye olduktan sonra kendini yaktı)
13. Faruk Kadioğlu, 26 Mayıs 2005 (ölüm orucunda kendini yaktı)
14. Serdar Demirel, 7 Ocak 2006 (ölüm orucunda kendini yaktı)

Tedavi sırasında ölen:

1. Mustafa Coşkun, 3 Ekim 2001 (ölüm orucunu bıraktıktan sonra kanser tedavisinde yanlış sonda takılması sonucunda)
2. Ali Şahin 21 Mayıs 2004, (ölüm orucunu bıraktıktan sonra lösemi tedavi sırasında)
3. Salih Sevinel 23 Temmuz 2005, (F tipi cezaevinde müdahale edilmediği için kalp krizi)

Saldırıları sonucu ölen:

1. Cafer Dereli, 9 Aralık 2000 (Hollanda'da destek ölüm oruççusu. Faşistler tarafından öldürüldüğü iddiası...)

İntihar saldırısı sonucu ölenler:

1. Gültekin Koç, 3 Ocak 2001 (eylemci)
2. Naci Canan Tuncer (polis)

3. Uğur Bülbül, 10 Eylül 2001 (eylemci)
4. Tuncay Karataş, (polis)
5. Halil İbrahim Doğan, (polis)
6. Amanda Rigg, (turist)
7. Şengül Akkurt, 20 Mayıs 2003 (eylemci)
8. Semiran Polat, 24 Haziran 2004 (eylemci)
9. Kemal Polat (sivil)
10. Zehra Şahin (sivil)
11. Firdevs İlgin (sivil)
12. Eyüp Beyaz 1 Temmuz 2005 (İntihar eylemi girişiminde yargısız infaz)

5 Kasım 2001 Küçükarmutlu müdahalesi sırasında ölenler:

1. Arzu Güler (Destek ölüm oruççusu)
2. Sultan Yıldız (Refakatçi)
3. Bülent Durga (Refakatçi)
4. Barış Kaş (Refakatçi)

Liste dışı

1. İsmail Karaman, 6 Temmuz 2001 (yargısız infaz)

Ek 7

Türk Tabipleri Birliği Heyeti'nin Tekirdağ F Tipi Cezaevi Ziyareti Raporu

28.12.2006 günü Tekirdağ F Tipi Cezaevine TTB Başkanı Prof. Dr. Gençay Gürsoy, Merkez Konsey üyesi Dr. Ali Çerkezoğlu, İnsan Hakları Çalışma Grubu'ndan Doç.Dr. Doğan Şahin, Dr. Zeki Gül ve TMMOB'den Mimar Tores Dinçöz'ün katılımıyla TTB adına bir inceleme ziyareti gerçekleştirdik.

Bu ziyaretimizde, gerek Bakanlık, gerekse ilin başsavcılığı ve cezaevi idaresi, ziyaretin amacına uygun olarak gerçekleştirilmesi yönünde gerekli kolaylığı göstermiş, istenen kişilerle görüşme ve cezaevinin tüm bölümlerini görme olanağı sağlamıştır.

Cezaevinin fiziksel incelenmesi, işleyişin gözlenmesi, Cezaevi görevlileri, Cezaevi İzleme Kurulu üyeleri ve tutuklu/hükümlülerle doğrudan görüşmelerle tamamladığımız ziyaretimiz, kısıtlı bir zaman diliminde yapılması ve görüşülen kişi sayısının azlığı da dikkate alındığında yetersiz olmakla birlikte, ülkemizde son günlerde önemli bir tartışma gündemi haline gelen F Tipi Cezaevleri hakkında bazı değerlendirmeler yapma olanağı sağlamıştır.

Bilindiği gibi F Tipi Cezaevleri, daha yapılmadan önce ülkemizde ciddi tartışmalara yol açmış, birçok ulusal ve uluslararası kuruluş bu konuda değerlendirmeler yapmış, eylemlere, ölümlere sahne olmuştur.

TTB, F Tipi Cezaevi sorununa, insanların fiziksel ve ruhsal sağlıklarının, insan haklarının evrensel değerleri çerçevesinde "sağlıklı yaşama" hakkının her şart altında korunması yönünden yaklaşmıştır. Sağlıklı olmanın "bedenen ve ruhen sağlanan iyilik hali" olduğundan hareketle, izolasyonun insan sağlığını fiziksel ve ruhsal olarak olumsuz etkilediği gerçeğini bilimsel raporlarla duyurmaya çalışmıştır.

Ziyaretimizde 372 kişi kapasiteli olduğu belirtilen Tekirdağ F Tipi Cezaevi'nde, değişik sol ve sağ görüşlü politik tutuklu ve hükümlünün yanı sıra, organize ağır suçlardan yargılanan değişik "gruplara" mensup toplam 324 tutuklu ve hükümlü bulunduğu tespit edildi.

Cezaevinde tutuklu ve hükümlülerin bir, iki yada üç kişilik hücre/oda'larda tutuldukları, bu mekanların üst ve alt kat olmak üzere iki bölümden oluştuğu, üst katta üç yatağın sığabileceği genişlikte bir alan, alt katta tuvalet ve banyo olarak kullanılan bölüm ile birlikte bir plastik masa ve üç sandalye bulunduğu, tutukluların kendilerinin temin etmesi halinde hücre/odalara televizyon ve mini buzdolabı konulabildiği tespit edildi. Bu hücre/oda'ların açıldığı havalandırmanın gün batımına kadar açık tutulduğu anlaşıldı.

Cezaevinde bir adet kütüphane ve bir adet kapalı spor salonu dışında, seramik, ağaç oymacılığı vb. mesleki becerilerin geliştirilebileceği 6 adet ışık bulunduğu görüldü. Bir günlük ziyaretimiz süresince kapalı spor salonunun o gün içinde hiç kullanılmadığı, kütüphanede, ilk kez çıktıklarını ifade eden ve dışardan gelen din bilgisi öğretmeni eşliğinde din dersi yapan 6 kişi bulunduğu, yine seramik, ağaç oymacılığı, hamak yapımı gibi işliklerde 2 ile 5 kişi arasında değişen, ortalama 3-4 kişiden oluşan küçük grupların bulunduğu tespit edildi.

Mevcut infaz kanunları ve disiplin yönetmeliği'nin titizlikle uyguladığı, buna karşılık her türlü itiraz hakkının işletildiği ve infaz hakimliği ya da daha üst mercilere itiraz yolunun açık olduğu ifade edilen mevcut cezaevi uygulamasında, işleyişin kurala uygun olarak yapıldığı vurgulanmış ise de, fiilen yaşanan uygulamanın sonucunda tutuklu ve hükümlülerin çok büyük bir çoğunluğunun ortak alanlardan yeteri kadar yararlanmadığı görüldü. Mevcut infaz ve disiplin uygulamasının yanı sıra infaz memuru sayısının yetersizliği ve özellikle adli organize suç gruplarının birbiriyle karşılaşmalarını önleyebilmek için çok titiz gruplamalar yapılarak sosyal alanlara çıkarılmalarına dair gerekçe de eklendiğinde, sosyal alana çıkma sıklığının ve çıkılınca kalınan sürenin çok fazla azaldığı gözlemlendi. Kapalı spor salonu, kütüphane ya da diğer tüm sosyal alanların tretmana tabi olduğu, buna tabi olmayan hiçbir sosyalleşme ortamı bırakılmadığı, buna uyan tutuklu ve hükümlülerin dahi, gerekçeleri bulunmakla birlikte, fiilen bu hakkı çok sınırlı olarak kullanabildiği saptandı.

Geniş bir politik tutuklu ve hükümlü grubunun F Tipi Cezaevi uygulamasının başlangıcından bu güne kadar "tretmana" tabi olduğu ve fiilen kullanılmayacağı görüşünden hareketle sosyal alanlara çıkmayı reddettikleri, diğer bir politik grubun ise prensip olarak çıkmak istemekle birlikte, disiplin cezaları vb. nedenlerle 6 aydır sosyal alanlara çok az yada hiç çıkarılmadığı saptandı. Bu duruma, yani sosyal alana çıkacak kişi sayısının fiilen 1/3 oranına düşmesine rağmen, gerek organize grupları birbiriyle karşılaştırmama, gerek işleyişin hantallığı ve memur yetersizliği, gerekse tam olarak anlaşılamayan nedenlerle fiilen sosyal alana çıkma sıklığı ve kalış süresinin çok sınırlı olduğu görüldü.

Son ziyaretimiz, mekansal kapasitesi, temizliği gibi fiziki şartlarda bazı olumluluklar, idarenin (bize yansıyan ve yansıtılan) bazı iyi niyetli tutumlarına karşın, son 6 yıllık işleyişi ile birlikte değerlendirildiğinde; mevcut F Tipi cezaevlerinin gerek mimari yapısı, gerek

yasal mevzuatı ve işleyişi açısından ne yazık ki izolasyona dayalı, insanın fiziksel ve ruhsal bütünlüğünü örseleyici nitelikte olduğunu göstermiştir.

Ziyaretimizde ayrı gruplardan politik ve adli 6 tutuklu ve hükümlü ile gerçekleştirdiğimiz yüzyüze ayrıntılı görüşmelerin ve işliklerde karşılaştıklarımızla yaptığımız kısa süreli konuşmaların sonucunda, görüşme yapılan tutuklu ve hükümlülerin hemen tamamında sosyal temas yetersizliği yanı sıra, uzun süren sınırlı insani temas ve ilişkiden kaynaklanan çeşitli fiziksel ve ruhsal rahatsızlıklar gözlemlendi.

Bugüne kadar yapılan bütün bilimsel çalışmalar fiziksel ve ruhsal bütünlüğün korunabilmesi için “yeterli, uygun, değişken dış uyaranlara” ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir. Uzun süren izolasyonun insan sağlığı üzerinde olumsuz sonuçlar doğurduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

Bu tespitler ışığında, F Tipi Cezaevlerindeki izolasyon koşullarının tutuklu/hükümlülerin fiziksel ve ruhsal sağlığı açısından en az zararlı hale getirilebilmesi için, sonuç olarak;

1-Hangi yöntemle olursa olsun her hükümlü/tutuklunun, tedaviye tabi olmaksızın, ortak alanlarda makul sayıda başka insanlarla birlikte, günün makul bir süresini geçirmesinin sağlanması ve bunun bir hak olarak algılanması gerekir.

2-Mimari değişiklik, yapısal eklenti, işleyişe dair düzenleme, yasal mevzuat iyileştirmesi ya da bir başka yöntemle yapılacak ve izolasyonu ortadan kaldıracak düzenlemelerin aciliyet taşıdığı açıktır.

3-Öncelikle 2005 Eylül ayında hükümetimizce imzalanan Birleşmiş Milletler işkenceyi önleme komitesinin seçmeli protokolünün iç hukuk hükümlerine uyarlanacak şekilde TBMM tarafından onaylanması sağlanmalıdır.

4-F Tipi Cezaevlerindeki uygulamalar konusunda şeffaf bir kamu denetimi için Cezaevi İzleme Kurulu'nda en yakın ilin Baro ve Tabip Odası temsilcilerinin de yer alması uygun olacaktır.

5-F Tipi Cezaevleri ile ilgili olarak acilen Adalet Bakanlığı ve siyasi iradenin ilgili bilimsel kurum ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de katılabileceği, ülkemiz ihtiyaçlarına uygun çözümlerin üretilebileceği bir tartışma ve çözüm üretme zemini oluşturması gerekmektedir.